

А К Т Ы

ИЗДАВАЕМЫЕ

ВИЛЕНСКОЮ АРХЕОГРАФИЧЕСКОЮ КОММИССИЕЮ.

Т о м ъ XII.

А К Т Ы ГЛАВНАГО ЛИТОВСКАГО ТРИБУНАЛА.

ВИЛЬНА.

Въ типографіи А. Г. СЫРКИНА, Большая улица, собств. домъ—№ 37.

1 8 8 3.

ЛИЧНЫЙ СОСТАВЪ КОММИССИИ:

Предсѣдатель: Яковъ Теодоровичъ Головацкій.

Члены:

Семень Вукловичъ Шолковичъ.

Иванъ Яковлевичъ Спрогисъ.

Константинъ Ивановичъ Снитко.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Выпускаемый нынѣ въ свѣтъ XII томъ актовъ составляетъ продолженіе изданія тѣхъ документовъ, которые извлечены Археографическою Коммиссіею изъ древнихъ актовыхъ книгъ Главнаго Литовскаго Трибунала и напечатана въ XI т. Въ настоящій томъ вошло 136 документовъ. Изъ нихъ 99 относится къ исторіи Западно - Русской церкви, 23 къ церкви Евангелической или Кальвинизму и 14 представляютъ духовныя завѣщанія.

I.

Обращаясь къ разсмотрѣнію первой группы документовъ, мы должны прежде всего отмѣтить, что въ порядкѣ хронологическомъ они начинаются лишь съ половины XVIII столѣтія и затѣмъ, за небольшимъ исключеніемъ, всѣ касаются во-первыхъ слѣдующихъ 33-хъ монастырей: *Баркалабовскаго женскаго* (№№ 27, 28), *Березвѣцкаго* (63, 73, 97), *Борунскаго* (29), *Бытенскаго* (71, 76, 85), *Бѣлоцерковскаго - Черейскаго* (10), *Брестскаго* (38), *Виленскаго Троицкаго — мужскаго* (3, 22, 44, 45, 46, 59, 69, 87) и *женскаго* (15, 16, 17, 18, 19, 20, 58, 60), *Витебскаго* (61), *Марковскаго* (9, 23), *Дятеловицкаго* (35, 39), *Жировицкаго* (4, 5, 6, 7), *Козачизненскаго или Геліановскаго* (14), *Лецинскаго* (70, 92, 94, 95), *Лысковскаго* (75, 88), *Любавицкаго* (1), *Минскихъ — мужскаго* (68, 93), *женскихъ — Свято-Духовскаго* (79, 91) и *Троицкаго* (37, 64, 66, 78, 86), *Могилевскаго Спасскаго* (40), *Новгородскаго* (11, 41, 42, 43), *Оршанскаго* (21), *Шинскаго* (48), *Полоцкихъ — замковскаго* (32, 33) и *женскаго* (65), *Рогачевскаго* (67), *Сиротинскаго* (49), *Слуцкаго женскаго* (52), *Ильинскаго* (55), *Супрасльскаго и Вузыцкаго* (77, 82), *Тороканскаго*

(36), *Ушатскаго* (13) и *Цеперскаго* (12), и во-вторыхъ 15-ти церквей: *Виленскихъ — Никольской* (83) и *Покровской* (89), *Вороницкой* (56), *Горачевницкой* (98), *Гродненской* (74), *Друйской Спасской* (8), *Замошской* (34), *Казиміровской* (96), *Корсаковской* (50), *Кублицкой* (25), *Сервецкой* (84), *Слуцкихъ — Никольской* (54) и *Соборной* (51), *Ушатской* (30 31) и *Шостаковской* (26).

По содержанию своему перечисленные здѣсь документы могутъ быть раздѣлены на два разряда.

Къ первому разряду мы относимъ тѣ изъ нихъ, которые изображаютъ намъ жизнь вышеприведенныхъ монастырей и церквей исключительно съ ихъ *экономической и юридической сторонъ*. Эта серія документовъ самая многочисленная. Сюда именно относится сорокъ одинъ декретъ (№№ 11, 15, 16, 18, 36, 37, 46, 48, 49, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 95), пять межевыхъ актовъ или ограничений (№№ 3, 6, 19, 20 и 97), семь квитаціонныхъ записей (№№ 22, 23, 41, 43, 47, 58, 60), семь жалобъ (№№ 10, 35, 39, 40, 44, 45, 90) и пятнадцать записей различнаго наименованія: замѣнныя (7, 8), угодливыя (2, 29 и 32), раздѣльныя, уступочныя и т. под. Почему эти двѣ стороны монастырской и церковной жизни въ такой исключительности и обширности выступаютъ предъ нашимъ взоромъ въ данную эпоху, это, какъ намъ кажется, сдѣлается вполне понятнымъ, если мы вспомнимъ, что эта эпоха, половина XVIII вѣка, съ которой начинаются разсматриваемые нами документы, представляетъ въ бывшей Рѣчи-посполитой то именно время всякаго безправія, когда законъ государства свободными представителями его гражданъ—шляхтою попирался безъ малѣйшаго смущенія, когда право имущественной собственности сдѣлалось весьма шаткимъ, нарушить которое претендовалъ всякій шляхтичъ, кто имѣлъ на то охоту и силу. Могли ли въ этомъ отношеніи духовныя учрежденія—монастыри и церкви съ своимъ имуществомъ занять положеніе исключительное, стать, такъ сказать, внѣ общаго теченія государственной жизни? Очевидно, нѣтъ. Помѣщики безъ стѣсненія захватывали въ это время сосѣднія монастырскія и церковныя земли, возбуждая для этой цѣли нерѣдко формальные иски. Отсюда предъ нами цѣлый рядъ мѣропріятій, по преимуществу со стороны монастырскаго начальства. Мѣропріятія эти все ꙗко клонятся къ тому, чтобы оградить монастырское имущество какъ собственными своими средствами, такъ и путемъ защиты закона. По этому-то мы и видимъ, что одни изъ монастырей сами стремятся обезпечить неприкосновенность своихъ земель тѣмъ, что устанавливають прочныя и точныя ихъ границы, входя для этого не-

рѣдко въ добровольныя, миролюбивыя сдѣлки съ спорными сторонами. Сюда именно относятся дѣйствія монастырей: Виленскаго Троицкаго — мужскаго (№ 3) и женскаго (19, 20), Жировицкаго (6), Березвѣцкаго (97), Борунскаго (29) и Полоцкаго замковаго (32), каждаго относительно своихъ перечисленныхъ въ документахъ имѣній и земель. Въ тѣхъ же случаяхъ, когда способъ устроить дѣло миромъ оказывался почему либо неудобнымъ или недостижимымъ, монастыри прибѣгали къ суду, доходя обыкновенно въ данномъ случаѣ до самой высшей его инстанціи, до Главнаго Литовскаго Трибунала. Въ настоящемъ случаѣ мы имѣемъ 35 декретовъ этой высшей судебной инстанціи, вызванныхъ по жалобамъ духовныхъ представителей монастырей и касающихся или незаконнаго захвата ихъ земель сосѣдними землевладѣльцами (№№ 15, 16, 18, 36, 37, 38, 46, 59, 63, 64, 67, 70, 71, 75, 76, 77, 78, 85, 86, 87, 95), или же неуплаты донесенныхъ суммъ, слѣдующихъ монастырямъ съ различныхъ лицъ, главнымъ образомъ, по долговымъ обязательствамъ (№№ 48, 49, 61, 65, 66, 68, 73, 79, 80, 88, 91, 93, 94). Находя излишнимъ вдаваться въ какія либо подробности относительно разсматриваемыхъ захватовъ земель, замѣтимъ только, что въ послѣднемъ случаѣ 13 монастырямъ присуждены весьма почтенныя по тогдашнему времени суммы, а именно 144,260 польскихъ злотыхъ, 4445 битыхъ талеровъ и 100 червонныхъ злотыхъ. При этомъ не можемъ не обратить еще вниманія на одинъ важный документъ рѣшенія Главнаго Литовскаго Трибунала *compositi iudicii*, который касается домовъ, построенныхъ въ г. Вильнѣ на землѣ Пятницкой церкви.

Ко второму разряду разсматриваемыхъ нами церковныхъ документовъ должны быть отнесены тѣ изъ нихъ, въ которыхъ вообще рѣчь идетъ объ утвержденіи, расширеніи и благосостояніи *уніатскаго вѣроисповѣданія* въ данную эпоху въ предѣлахъ б. Рѣчи-посполитой. Излишне было бы здѣсь упоминать, что перечисленные нами въ началѣ настоящаго предисловія монастыри и церкви, за небольшимъ исключеніемъ, уже всѣ принадлежали къ разсматриваемому уніатскому вѣроисповѣданію. Церковная унія въ данное время рѣшительно заглушила почти всюду древнее Православіе и стала господствующею наравнѣ съ римскихъ католицизмомъ. Но свѣтскіе и духовные ревнители новонасажденной вѣры и „единенія съ римскимъ костеломъ“ этимъ не довольствовались; они не переставали всячески заботиться о томъ, чтобы Православію не оставалось, если возможно, нигдѣ ни малѣйшаго уголка, чтобы сіяла и царствовала всюду одна лишь излюбленная ими унія. Сюда во-первыхъ слѣдуетъ отнести замѣчательный документъ подъ № 12, заключающій въ себѣ заявленіе дворянъ Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ Православія въ унію. Приводимъ здѣсь цѣ-

ликомъ содержаніе этого интереснаго документа. Дворянство Новгородскаго воеводства по поводу жалобы Виленскаго Свято-Духовскаго монастыря на Цеперскій монастырь о захватѣ имъ, при переходѣ въ унию, принадлежащаго Свято-Духовскому монастырю имѣнія Новаго Двора, въ Пинскомъ повѣтѣ, свидѣтельствуеть, что Цеперскій монастырь былъ основанъ Долматомъ въ 1618 году; монахи его получили вышеупомянутое имѣніе Новый Дворъ и нѣсколько десятковъ лѣтъ пребывали въ дизунитскомъ заблужденіи; наконецъ въ 1696 году, „по осѣнѣнію Всесвятаго Духа, познавъ заблужденія своей секты и сознавъ правоту римско - католической вѣры, перешли въ священную унию“. Поступивъ такимъ образомъ въ вѣдѣніе Виленскаго Троицкаго униатскаго монастыря, Цеперскіе монахи ревностно принялись распространять унию между своими прихожанами и дѣйствовали въ этомъ направленіи столь успѣшно, что въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ въ окрестности Цеперскаго монастыря не осталось ни одного схизматика. Настоящее свидѣтельство Новгородскаго дворянства выдается именно въ виду судебного преслѣдованія, начатаго Виленскимъ Православнымъ Свято - Духовнымъ монастыремъ противъ Цеперскихъ базилианъ.

Во-вторыхъ, къ этому же вопросу относится рядъ фундушovýchъ записей и ихъ подтвержденій, напечатанныхъ подъ №№ 1, 9, 13, 14, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 34, 42, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 96. Приведемъ важнѣйшія изъ нихъ. *Во первыхъ*, въ № 1, подъ 1750 годомъ, жена кухмистра вел. княж. Литовскаго Залусская, урожденная Коптева, въ 1-мъ бракѣ Друцкая-Любецкая, движимая религіозною ревностію къ распространенію униі, даетъ свою записку на сооруженіе въ своемъ имѣніи Любавичахъ новаго униатскаго монастыря, при существовавшей тамъ Успенской церкви. Въ монастырѣ этомъ должно содержаться восемь монаховъ; на сооруженіе его, содержаніе монаховъ, отправленіе богослуженія Залусская записываетъ фольварокъ Любавицкаго имѣнія Сырицы съ селами Шовковымъ, Волковымъ, Котами за Ольсою и Подпаркомъ, а также село Зорчи съ 38 крестьянами; сверхъ того денежную сумму въ 10,000 польскихъ злотыхъ, обезпеченную на имѣніяхъ ея Любавичахъ и Кривомъ Концѣ; для этой же цѣли уступаются ему земли Любавицкой Успенской церкви. Пожертвованіе заканчивается предоставленіемъ монастырю льготъ на *мливо* въ помѣщичьихъ мельницахъ и входы въ пуцу. Съ монаховъ новаго монастыря требуется ревностное попеченіе о душахъ своего прихода и совершеніе установленныхъ богослуженій за здравіе фундаторки и упокой ея умершихъ родственниковъ. *Во-вторыхъ* (№ 14), чашникъ Браславскаго повѣта Иванъ Бутлеръ и жена его Елена, изъ рода Дроздовскихъ, движимые таковымъ же духомъ благочестія къ увеличенію славы Божіей,

выдаютъ въ 1755 году фундушовую запись на основаніе уніатскаго монастыря въ Браславскомъ повѣтѣ, въ своемъ имѣніи Козачизнѣ или Геліановѣ. На устройство новаго монастыря и содержаніе его монаховъ они записываютъ обрубъ земли — Новые-Троки и село Азаны, 16,000 польскихъ золотыхъ готовыми деньгами, съ предоставленіемъ разныхъ льготъ по хозяйственному дѣлу. Такъ какъ монастырь этотъ учреждается въ чертѣ Литовскаго народонаселенія, то онъ обязанъ заботиться о томъ, чтобы у него былъ священникъ, знакомый съ Литовскимъ языкомъ, для наученія народа истинамъ Христовымъ на его родномъ языкѣ. Богослужебныя обязательства по отношенію къ своимъ благодѣтелямъ-фундаторамъ тѣ же, что въ предъидущемъ документѣ. *Въ третьихъ* (№ 21), Пеликанскій староста Иванъ Лепковскій, имѣя въ виду, что въ г. Оршѣ по 1758 годъ не находилось еще „ни одной уніатской церкви“, побуждаемый благочестивымъ желаніемъ основать въ немъ уніатскій монастырь, съ церковью Покрова Пресвятой Богородицы, даетъ съ этою цѣлю особую фундушовую запись. По силѣ этой записи, фундаторъ отводитъ подъ будущія монастырскія постройки существующія въ г. Оршѣ свои плацы. На работы по возведенію этихъ построекъ онъ ассигнуетъ готовую сумму изъ 2-хъ тысячъ битыхъ талеровъ. Для обезпеченія монастыря на будущее время записываетъ ему въ Оршанскомъ повѣтѣ свой фольварокъ Михалишки съ селомъ того же наименованія и двѣ мельницы при нихъ. Василиане-монахи обязаны поученіемъ народа Христіанскимъ истинамъ и добрымъ примѣромъ своей жизни стремиться „дизунію“ (Православныхъ) обращать въ унію и молиться за здравіе фундатора и упокой отшедшихъ въ другую жизнь его родственниковъ. *Въ четвертыхъ* (№ 34), Смоленскій каштелянъ Антонъ Буринскій, принимая во вниманіе, что имѣніе его Замосье отстоитъ отъ приходской церкви на 3 мили и крестьяне живутъ и умираютъ безъ исполненія религіозныхъ требъ, устраиваетъ въ настоящемъ имѣніи на свой счетъ уніатскую церковь, надѣляетъ ее 4 уволками земли съ крестьянами, церковною утварью, предоставляя право входа для нуждъ церкви въ лѣсъ и озеро. На священника новой церкви возлагается обязанность молиться за фундатора и его родныхъ.

Но не будемъ продолжать нашего труда по разсмотрѣнію содержанія дальнѣйшихъ фундушевыхъ записей. Понятно, что всѣ онѣ, представляя важное значеніе сами по себѣ, за не большимъ исключеніемъ, направлены къ одной и той же цѣли, къ возвышенію и распространенію уніи. Но по мѣрѣ того, какъ росла и возвышалась церковь „единенія съ римскимъ костеломъ“, другая, мѣстная, древне-господствующая, „дизунитская или греко-россійская“, Православная церковь шла къ упадку, будучи подвергаема всевозможнымъ притѣсненіямъ и испы-

VIII

тывая всякаго рода бѣдствія. О томъ, въ какомъ безотрадномъ и уничиженномъ положеніи находилась эта церковь въ предѣлахъ б. Рѣчи-посполитой въ половинѣ XVIII столѣтія, свидѣтельствуетъ одинъ въ высшей степенн замѣчательный документъ, напечатанный подъ № 57. Документъ этотъ представляетъ *памятную записку* Слуцкаго Православнаго духовенства, подписанную имъ 16 Іюня 1768 г. и посланную въ г. Варшаву бывшему тамъ въ то время генеральному сеймовому маршалу Коронной провинці князю Карлу Радивилу, какъ преемнику Слуцкихъ князей, славныхъ древнихъ фундаторовъ и покровителей Слуцкихъ православныхъ церквей. Вотъ о чемъ молить и ходатайствуетъ Слуцкое духовенство въ этой замѣчательной запискѣ:

1) о сохраненіи за духовенствомъ церковнаго плаца, завѣщаннаго когда-то князьями Олельковичами бывшей соборной, каедральной церкви;

2) о сохраніи аннуать (ежегодныхъ данинъ), выдававшихся изъ Радивилловскаго скарба на содержаніе 12 священниковъ при сгорѣвшей соборной церкви, которыя въ то время были прекращены новыми опекунами Слуцка;

3) о возвращеніи духовенству деревни Поповцевъ, отнятой Радивилловскимъ экономомъ, и снятіи съ духовенства абьюратовой повинности, которую оно уплачиваетъ до времени подачи прошеній;

4) о разрѣшеніи монастырю Слуцкой архимандріи владѣть прудомъ и мельницей, завѣщанныхъ когда-то княгиней Олельковичовой;

5) объ освобожденіи православнаго духовенства отъ крестьянской повинности (licenty) и акциза съ дерева и хлѣба на собственные и церковныя потребности; о разрѣшеніи ему варить пиво, курить водку на собственные надобности и пользоваться правомъ неподсудности свѣтскимъ судамъ;

6) о возвращеніи тремъ православнымъ церквамъ: Никольской, Юрьевской и Рождественской земель, захваченныхъ Ронкуромъ, (Птоломаидскимъ бискупомъ) Слуцкимъ настоятелемъ;

7) о возвращеніи Слуцкой архимандріи земель, захваченныхъ у ней генеральнымъ комиссаромъ Слуцкаго княжества и отданныхъ подъ бажантарню (мѣсто для содержанія и разведенія фазановъ);

8) о возвращеніи Слуцкой архимандріи права пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Вечерѣ и рѣкѣ Оресѣ, которое было предоставлено ей князьями Олельками;

9) о разрѣшеніи Тройчанской корчмѣ заниматься торговлей разными напитками, а равно и Тройчанскимъ обывателямъ покупать ихъ для собственной надобности;

IX

10) о возобновленіи десятины Заблудовскому монастырю, а равно и пожертвованій на содержаніе госпиталя, и права на входы въ лѣсъ Заблудовскаго графства, которыя прекращены вопреки фундушамъ предковъ Радивиля;

11) объ исправной выдачѣ ежегодной данины Слуцкому женскому монастырю, которая прекращена лѣтъ 50 тому назадъ;

12) о возвращеніи этому же монастырю незначительнаго фундуша, отнятаго войтами и присоединеннаго къ городу;

13) объ оказаніи Грозовскому монастырю покровительства и защиты противъ нападений Новгородскаго каштелянича Незабитовскаго;

14) о возобновленіи восковой данины (въ количествѣ 16 камней) церквамъ Слуцкимъ и Копыльской, которыя прекращены уже лѣтъ 29 тому назадъ;

15) о разрѣшеніи Слуцкому духовенству права пользоваться входами въ Радивилевскія пуци по старинѣ для собственной надобности безъ уплаты *вгайнаго*;

16) о разрѣшеніи духовенству и братствамъ сытить медь въ храмовые праздники и воспрещеніи жидамъ препятствовать исполненію этого стараго обычая;

17) о разрѣшеніи Жидскимъ священникамъ пользоваться рыболовствомъ въ озерѣ *Жидь* и прекращеніи насилій фундушовымъ крестьянамъ;

18) о возвращеніи Слуцкой Варваринской церкви двухъ фундушовыхъ острововъ Опава и Забервежья;

19) о возвращеніи крестьянъ и фундуша отнятыхъ у Крынской церкви и присоединенныхъ къ имѣнію Радивиля;

20) о возвращеніи фундуша Вызнянской церкви, тоже захваченнаго княжескимъ управленіемъ;

21) о возвращеніи также земель церквамъ Погостской, Еремицкой, Сторобинской, Воскресенской, Слуцкой и Рачковской;

22) о воспрещеніи Копыльскому княжескому управленію вѣзять двойное подымное съ Копыльскаго духовенства;

23) о разрѣшеніи духовенству доступа въ Бѣльскій Радивилевскій архивъ для розыска разныхъ фундушовыхъ документовъ, взятыхъ Радивилевскимъ управленіемъ на сохраненіе во время Шведскаго нашествія и невозвращенныхъ;

24) о воспрещеніи арендаторамъ евреямъ свидѣтельствовать возвращающихся въ городъ послѣ совершенія церковныхъ требъ священниковъ, нѣтъ ли у нихъ напѣтковъ, и совершать при такихъ освидѣтельствваніяхъ разные безчинства;

25) о возвращеніи духовенству плаца, на которомъ когда-то стоялъ судный домъ, извѣстный подъ названіемъ митрополичьяго, отнятаго управленіемъ Радивиля подъ театръ (*komedhauz*);

26) о востребованіи у арендаторовъ евреевъ *licenty*, незаконно взысканной съ духовенства втройнѣ за дерево, привозившееся въ городъ какъ для починки церквей и зданій, такъ и для частныхъ надобностей духовенства;

Разсмотрѣвъ настоящую *памятную записку* Слуцкаго духовенства, князь Карль Радивиль противъ cadaго пункта ея положилъ свою резолюцію. Вотъ ея содержаніе:

1) Князь Радивиль соглашается навести справки и если окажется, что замѣна церковныхъ земель еще не исполнена, то онъ возстановитъ силу первоначальныхъ фундушovýchъ записей;

2) предписываетъ экономическому управленію исправно производить ежегодныя данины изъ княжескаго скарба;

3) деревню Поповцы немедленно возвратитъ, въ случаѣ если за нее не выдана замѣна, а равно и фундушovou запись на нее, забранную ловчимъ Вольскимъ;

4) разрѣшаетъ безпшлинное пользование мельницами (безъ черги и мѣрки) съ прибавленіемъ еще 40 корцевъ къ прежнимъ 80;

5) освободитъ духовенство отъ плебейской подати (*licenty*) не находить возможнымъ, потому что оно назначено рѣчью-посполитой; но разрѣшитъ право свободного пивоваренія и винокуренія на собственные нужды духовенства вполнѣ соглашается; точно также соглашается признать неподсудность духовенства свѣтскимъ судамъ;

6) обѣщаетъ полную помощь и содѣйствіе по этому пункту;

7) предписываетъ разслѣдовать дѣло о захватѣ городомъ церковной земли подъ бажантарню и удовлетворить сторону пострадавшую;

8) разрѣшаетъ свободную рыбную ловлю въ озерѣ Вечерѣ;

9) предписываетъ своему управленію устроить дѣло съ монастырской корчмой и обязываетъ архимандрію, чтобы ея юрисдикциане брали напитки исключительно въ этой корчмѣ;

10) по части фундушей, относящихся къ Заблудовскому духовенству, обѣщаетъ снести съ мачихой и утвердить ихъ;

11) точно также предписываетъ управленію Слуцкому производить Слуцкому женскому монастырю ежегодныя данины;

12) князь ничего не знаетъ о томъ, чтобы его войты отняли юрисдикциу женскаго монастыря, но предписываетъ разобрать это дѣло и удовлетворить обиженныхъ;

13) точно также обѣщаетъ свое полное содѣйствіе и по 13-му пункту;

XI

14) требуетъ предъявленія подлинныхъ фундушей для ихъ утвержденія, разрѣшая въ тоже время пользоваться даниной по старинѣ;

15) разрѣшаетъ православному духовенству пользоваться входами въ пуцу по ежегоднымъ особымъ ассигновкамъ;

16) разрѣшаетъ известнымъ церквамъ пользоваться правомъ медоваренія, но обязываетъ представлять ему списки церквей, пользующихся этой льготой;

17) разрѣшаетъ Жидскому духовенству пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Жидѣ; крестьянъ ихъ увольняетъ отъ обязанностей принимать участіе въ облавахъ;

18) обѣщаетъ назначить весной особую комиссію для изслѣдованія, который изъ острововъ принадлежитъ духовенству, и возвратитъ принадлежавшій духовенству;

19) эта-же комиссія разберетъ и другой споръ—о земляхъ и, въ случаѣ захвата, возвратитъ принадлежащую церкви;

20) она же устранитъ недоразумѣнія и по этому пункту;

21. 22) пункты заключаютъ повтореніе предъидущихъ двухъ;

23) разрѣшаетъ пользоваться архивомъ для снятія копій съ фундушевыхъ записей, или же полученія подлинныхъ;

24) объясняетъ, что ему ничего не известно было о дерзкихъ поступкахъ арендаторовъ жидовъ, теперь же онъ пришлетъ распоряженіе, чтобы арендаторы не смѣли шарить въ карманахъ духовенства, возвращающагося съ дарами послѣ совершенія требъ;

25) комиссія, которая будетъ назначена, разсмотритъ и этотъ земельный захватъ и въ случаѣ его незаконности, возвратитъ;

и 26) князь наконецъ заявляетъ, что вслѣдствіе отъѣзда за границу въ теченіи года онъ не успѣлъ побывать въ своемъ имѣніи и не знаетъ, что въ немъ дѣлается; но предпишетъ своему старостѣ вникнуть въ документы и возстановитъ силу владѣнія духовенства по всѣмъ спорнымъ пунктамъ.

Надо отдать, какъ намъ представляется, въ настоящемъ случаѣ дань полной справедливости тому чувству великодушія, съ которымъ католикъ, князь Карлъ Радивиль, какъ явствуетъ изъ отвѣтныхъ пунктовъ его резолюціи, отнесся къ справедливому заявленію и жалобамъ Слуцкаго православнаго духовенства, если, конечно, исключить мысль, что на проявленіе чувства этого великодушія

XII

и справедливости не вліялъ, покрайней мѣрѣ, въ значительной степени, ходъ политическихъ событій, совершавшихся въ данное время (1768 годъ) въ восточной половинѣ Рѣчи-посполитой. Но все ли дѣйствительно по этой княжеской резолюціи было исполнено и возвращено Слуцкому православному духовенству, — остается еще вопросомъ.

II.

Во второй отдѣлъ настоящаго XII т. актовъ вошло 22 документа, которые относятся къ 17 сборамъ Евангелической церкви или Кальвинизма, основаннымъ въ слѣдующихъ городахъ и мѣстечкахъ:

Бѣлицы (Вилен. губ., Лидскаго уѣзда), *Венгровъ* (Гроднен. губ., Бѣльскаго уѣзда), *Вильны*, *Груздяхъ* (Ковен. губ., Шавельскаго уѣзда), *Докудовъ* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Заблудовъ* (Гроднен. губ., Бѣльскаго уѣзда), *Койдановъ* (Мин. губ. и уѣзда), *Копыль* (Мин. губ., Слуцкаго уѣзда), *Любчъ* (Мин. губ., Новогрудскаго уѣзда), *Мацкишкахъ* (Вилен. губ., Лидскаго уѣзда), *Новгородкъ* (нынѣ Новогрудкъ, — уѣздномъ городѣ Мин. губ.), *Нурицъ* (Гроднен. губ., Бѣльскаго уѣзда), *Орля* (Гроднен. губ., Бѣльскаго уѣзда), *Сельцы* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Сидръ* (Гроднен. губ., въ древнемъ Подлѣсьѣ), *Слуцкъ* (Мин. губ. уѣздномъ городѣ) и *Шидловъ* (Ковен. губ., Россіенскаго уѣзда).

Въ числѣ этихъ документовъ находится 10 фундушовыхъ записей (№№ 100, 101, 102, 104, 105, 106, 117, 118, 120, 121), 6 трибунальныхъ и одинъ комиссарскій декретъ (№№ 107, 110, 111, 112, 113, 115 и 116), и затѣмъ 5 отдѣльныхъ актовъ разнаго содержанія (№№ 103, 108, 109, 114 и 119).

Новое религіозное ученіе двухъ великихъ реформаторовъ Западной Европы Лютера и Кальвина начало проникать въ Литву съ перваго же начала своего явленія. Число усердныхъ послѣдователей этого новаго вѣроученія быстро стало расти и распространяться въ самыхъ отдаленныхъ областяхъ этого государства. Въ этомъ отношеніи особенно посчастливилось вѣроученію такъ называемой Евангелической церкви или Кальвинизма. Вторая половина XVI столѣтія представляетъ намъ множество примѣровъ принятія этого послѣдняго вѣроисповѣданія въ Литвѣ фамиліями богатыми и извѣстными. Между такими фамиліями первое мѣсто занимаетъ знатнѣйшій родъ князей Радзивилловъ. Новообращенные, богатые люди, возбужденные новымъ религіознымъ чувствомъ, тотчасъ старались доказать свое усердіе на дѣлѣ. Усердіе это выразилось въ основаніи множества Евангеличе-

скихъ сборовъ въ различныхъ мѣстахъ Литовскаго княжества и надѣленіи ихъ богатыми фундами, которые были рассчитаны не на одно только сооруженіе молитвенныхъ домовъ и содержаніе при нихъ священно-служителей („казнодѣевъ“ — проповѣдниковъ и „министровъ, сеніоровъ“ — начальниковъ, старѣйшинъ), но и на благотворительное для послѣдователей Евангелической вѣры дѣло, именно, на открытіе при сихъ сборахъ госпиталей, школъ и типографій *).

Какимъ же именно Евангелическимъ сборамъ, кѣмъ, когда и на что наданы вышепомянутыя фундаменты записи. Приведемъ здѣсь вкратцѣ ихъ содержаніе.

Виленскій сборъ. Королевскій маршалокъ князь Янъ Болеславовичъ Свирскій, въ духовномъ своемъ завѣщаніи, записалъ настоящему сбору вмѣстѣ съ госпиталемъ, имъ же сооруженному, 1200 копѣ грошей литов., каковая сумма состояла въ долгу у отца нынѣшняго его фундатора князя Криштофа Радвила. Такъ какъ при раздѣлѣ отцовскихъ имѣній между двумя братьями, настоящій долгъ палъ именно на долю послѣдняго, т. е. Криштофа Радвила, то этотъ князь, „для очищенія этого долга, равно какъ и по собственной охотѣ и любви къ славѣ Божіей“, даетъ отъ 3 авг. 1609 г. (№ 100) свою фундаментную записку этому сбору на принадлежащій ему *Константиновскій каменный домъ* въ г. Вильнѣ, лежащій на Большой Замковой улицѣ, супротивъ костела святаго Яна. Даръ этотъ для Евангелической церкви долженъ былъ почитаться особенно цѣннымъ, потому что разсматриваемый фундаментный домъ занималъ въ самомъ центрѣ города огромное пространство; онъ примыкалъ съ одной стороны къ Солтановскому каменному дому, сбору же принадлежащему, простираясь до переулка, идущаго съ Большой Замковой улицы до большихъ воротъ сбора и до „Русской церкви“; съ другой стороны, опираясь въ домъ Виленскаго купца Рейнгольда Корнелія, называемый Руперговскимъ, плацъ его тянулся до улочки, идущей съ Большой Замковой улицы къ зборовому госпиталю и другимъ строеніямъ, къ калиткѣ сбора, выступая, какъ сказано выше, однимъ концомъ и воротами на Большую Замковую улицу, а другимъ концомъ — тыломъ опираясь въ каменную ограду сбора и о русскую церковь.

Сборы: *Вълицкій, Венгровскій вмѣстѣ съ Венгровскою церковью Августиніанскаго исповѣданія (т. е. Лютеранскою кирхою), Докудовскій, Заблудовскій, Койдановскій, Копыльскій, Любчанскій, Орленскій, Селецкій и Слуцкій вмѣстѣ съ Слуц-*

*) Въ прекрасномъ сочиненіи Іосифа Лукашевича, подъ заглавіемъ: „Dzieje kościołów wyznania Helweckiego w Litwie“ — т. е. *Исторія церквей Гельветскаго исповѣданія въ Литвѣ*, — изданномъ въ Познани въ 1842—43 г., въ Литвѣ насчитано 163 *Евангелическихъ сбора, при нихъ 5 школъ и 10 типографій* (II т., стр. 1—189).

кою церковью Августіанскаго исповѣданія (т. е. Лютеранскою кирхою). Усердная и могущественная покровительница Евангелическаго вѣроученія въ предѣлахъ великаго княжества Литовскаго, Людовика-Каролина княжна Радивиловна, маркграфиня Бранденбургская, за донесеніемъ ей патронами и сеніорами Литовскихъ сборовъ о томъ, что фундушовыя записи, выданныя ея славными предками вышеперечисленнымъ евангелическимъ сборамъ на земли, крестьянъ, денежные суммы, предназначенныя для содержанія проповѣдниковъ, учителей, катихистовъ и учениковъ, вдовъ, сиротъ и госпиталей, во время происходившихъ въ краѣ войнъ со Шведами и Московскимъ государствомъ погибли, даетъ отъ 20-го іюня 1687 года (№№ 117—118) двѣ настояшія свои записи. Записями этими она возстановляетъ и подтверждаетъ полную силу вышепомянутыхъ утраченныхъ фундушовыхъ документовъ, предостерегая при этомъ своихъ преемниковъ не касаться ни съ какой стороны подтвержденныхъ нынѣ ею сборовыхъ наданій и правъ, подъ опасеніемъ уплаты заруки въ 34,800 польскихъ злотыхъ и страхомъ быть позванными ею для отвѣта предъ страшный судъ Божій. Для болѣе полнаго обезпеченія, развитія и процвѣтанія вышеописанныхъ сборовъ, она записываетъ на нихъ лично отъ себя весьма крупную денежную сумму въ 61,800 польскихъ злотыхъ, съ тѣмъ, чтобы на ежегодный свой расходъ сборы употребляли только проценты съ этой суммы, въ количествѣ 5,180 злотыхъ.

Груздевскій сборъ. Помѣщикъ Жмудской земли Криштофъ Яновичъ и жена его Анна Станиславовна Ясевичовна Кевнаровская Грузди „по повужденію Духа Святаго, горя сильнымъ желаніемъ и любовію къ распространенію славы Божіей и его святой церкви, для вѣчнаго прославленія святаго имени его“, даютъ отъ 2-го Іюня 1625 г. (№ 102) свою фундушовую запись на учрежденіе и содержаніе въ своемъ Жмудскомъ имѣніи Груздахъ Евангелической церкви. Потомки фундаторовъ, владѣльцы имѣнія Груздь, обязываются не допускать въ эту церковь никакого другаго богослуженія, кромѣ вводимаго нынѣ евангелическаго. Нарушившіе это обязательство лишаются, какъ на эту церковь, такъ и на сдѣланныя ей наданія всякихъ правъ. Для большей вѣрности въ дѣлѣ сохраненія евангелическаго вѣроученія отъ замѣны его другою какою-либо религіею, церковь эта отдается подъ покровительство и въ завѣдываніе Шидловскаго сбора. Отъ этого сбора въ потребное время посылается проповѣдникъ для отправленія богослуженія. Проповѣднику этому полагается готовый столъ во время пріѣзда его въ имѣніе Грузди и назначается 8 копъ грош. годоваго содержанія. Для обезпеченія же и существованія Груздевской реформаторской церкви вообще, она записываетъ ей три населенныя уволоки земли въ селѣ Мижуцѣ и часть имѣнія Груздей.

Нурецкій сборъ. Брестскій земскій судья Петръ Венедиктовичъ Кохлевскій, движимый религіознымъ чувствомъ, даетъ 10-го октября 1638 г. (№ 106) фундушовую свою запись на учрежденіе сбора въ покупномъ своемъ имѣніи Нурцѣ, лежащемъ въ Брестскомъ воеводствѣ. Сбору этому записываются: молитвенный домъ съ двумя колоколами, съ часами, съ часовымъ боемъ, домъ для жилья проповѣдника, школьный домъ и, наконецъ, два дома для госпиталя. одинъ для лицъ благородныхъ, а другой для простолюдиновъ; тотъ грунтъ, на которомъ размѣщены настоящія сборовыя постройки; огородъ и сѣнокосъ съ старымъ прудомъ; кромѣ того, при Волинскихъ сѣнокосахъ, отмѣренъ сѣнокосъ и для Нурецкаго проповѣдника, заключающій въ себѣ цѣлый моргъ. А такъ какъ безъ привозки дерева, безъ прислуги не могутъ обходиться ни плебанія, ни школа, а равно и госпиталь, то записываются еще два крестьянина, сидящихъ на полъ уволокъ земли: одинъ для проповѣдника, а другой для учителя и госпиталя. Сверхъ выше отмѣченнаго, на содержаніе сбора, школы и госпиталя назначается еще денежная сумма въ 600 польскихъ злотыхъ, обезпеченная на двухъ имѣніяхъ Кохлевскаго—Нурецкой Волѣ и Клюковичахъ. Фундаторъ возлагаетъ на своихъ потомковъ обязательство всѣчески содѣйствовать благосостоянію и охраненію учрежденнаго имъ сбора, и ни подъ какимъ видомъ не посягать на его вѣроисповѣдную свободу и фундушовыя наданія; въ послѣднемъ случаѣ они должны страшиться быть позванными предъ страшнѣйшій судъ Божій, а равно имѣть въ виду „грустные примѣры многихъ семей, которыя пришли въ упадокъ оттого, что не исполняли фундацій своихъ предковъ“; кромѣ того, на нарушителей настоящей воли фундатора закладывается зарука въ 6,000 злотыхъ, обезпеченная на имѣніяхъ его Нурцѣ, Волѣ и Клюковичахъ.

Сидранскій сборъ. Онъ былъ основанъ Виленскимъ каштеляномъ Воловичемъ. Преемники сына его Петра Воловича, нынѣшніе владѣльцы имѣнія Сидры, кашникъ вел. княж. Литов. Янъ, князь на Головчинѣ, и жена его Елена Петровна Воловичовна Головчинскіе, желая упрочить въ этомъ сборѣ „истинное проповѣданіе слова Божія согласно благочестію Евангелической религіи“, въ виду того, что при немъ должны находиться проповѣдникъ, катехистъ или учитель для обученія дѣтей, а также госпиталь для пріюта убогихъ сборовыхъ людей, записываютъ ему отъ 2-го октября 1630 г. (№ 105) на содержаніе перечисленныхъ особъ и госпиталя: село Мосиху, заключающее въ себѣ 20 заселенныхъ уволокъ, и еще подъ самую Сидрою 4 уволоки подъ пашню проповѣдника; домъ для проповѣдника со всѣми хозяйственными постройками, и въ заключеніе назначаютъ ежегодную госпитальную пенсію съ Сидранскаго двора на содержаніе восьми убогихъ евангеликовъ. Фунда-

торы выражаютъ свою непрѣмѣнную волю, что въ Сидранскомъ ихъ сборѣ не иная какая, но лишь одна Евангелическая религія, безъ всякой отмѣны, должна пребывать на вѣчныя времена. Если бы же, сверхъ чаянія, ихъ потомки, будущіе владѣльцы имѣнія Сидры, рѣшились въ чемъ либо нарушить настоящую и непреложную ихъ волю, въ смыслѣ ли отмѣны Евангелическаго вѣроисповѣданія или посягновенія на статьи сбороваго фондуша, то таковыя имѣютъ подпасть подъ заруку, которая закладывается въ 50,000 польскихъ злотыхъ и обезпечивается на томъ же имѣніи Сидрѣ.

Слуккій сборъ. Во-первыхъ, подчашій вел. княж. Литовскаго, староста Борисовскій, князь Янушъ Радвиль, „ревнуя о распространеніи славы Божіей по Евангелическому обряду Сандомирскаго исповѣданія, какъ въ цѣлой отчизнѣ своей, такъ въ особенности въ своихъ собственныхъ княжествахъ и городахъ“, положимъ основать евангелическій сборъ въ г. Слуккѣ, для чего отъ 20-го мая 1617 г. (№ 101) даетъ ему свою запись. По записи этой для постройки сбора отводится въ части города Зарѣчье, надъ рѣкою Слукью, то мѣсто, гдѣ предкомъ фондатора Слуккимъ княземъ Семеномъ Омельковичемъ была сооружена *русская* (православная) *церковь во имя святаго Юрія*, которая въ данное время пришла въ упадокъ и запустѣніе. Наравнѣ съ молитвеннымъ домомъ долженствовала быть сооружена и школа „для обученія христіанской молодежи“. Слуккій староста получилъ приказаніе отпустить изъ княжескихъ пущъ необходимое количество дерева и безотложно приступить къ возведенію этихъ построекъ. На содержаніе проповѣдника и катехистовъ предполагается выдать особую запись. *Во-вторыхъ*, польный гетманъ вел. княж. Литов. князь Криштофъ Радвиль, исполняя волю брата своего, князя Януша Радвила, который „для увеличенія славы Божіей и по просьбѣ особъ-проповѣдниковъ“, имѣли желаніе въ своихъ имѣніяхъ допускать къ землевладѣнію и занятію осѣдлости (*domicilia et nidulos plantowacé*) лишь лицъ евангелическаго вѣроисповѣданія, записью своею отъ 24-го октября 1628 г. (№ 104) передаетъ въ распоряженіе проповѣднику настоящаго сбора Андрею Добрянскому свое имѣніе Заволки, съ тѣмъ условіемъ, чтобы имъ была очищена лежащая на этомъ имѣніи сумма въ 1500 копѣ грош. лит., причитающаяся наслѣдникамъ послѣдняго его владѣльца Яна Булгарина. Внукъ фондатора Богуславъ Радвиль, по достиженіи имъ совершеннолѣтія, можетъ взять это имѣніе обратно къ себѣ, но съ условіемъ внесенія Евангелическому сбору вышепомянутой суммы пятнадцати тысячъ копѣ грош. *Въ-третьихъ*, Людовика-Каролина княжна Радвилонна, маркграфиня Бранденбургская, отъ 20-го іюня 1687 г. (№ 117) даетъ сбору, наравнѣ съ многими другими евангелическими сборами (какъ показано выше,— см. сборъ Бѣлицкій и проч.) свою подтвердительную запись на древнія его нада-

нія. *Въ четвертыхъ*, таже княжна Радивиловна, фальцграфиня Рейнская, получивъ извѣстіе о скудости средствъ Слуцкаго сбороваго госпиталя, назначаетъ, отъ 5-го декабря 1693 г. (№ 120), сверхъ прежде получаемого имъ дохода, на каждое лице, которое въ то время находилось въ этомъ госпиталѣ, или будетъ въ немъ находиться на будущее время, по три корца разнаго зерноваго хлѣба, который имѣеть отпускаться изъ ея Слуцкихъ хлѣбныхъ магазиновъ. Даръ этотъ долженъ оставаться на вѣчныя времена. *Въ пятыхъ*, жена Витебскаго стольника Екатерина, изъ Оборъ, Грабовская, имѣя желаніе изъ находящагося въ ея рукахъ имущества „совершить служеніе Богу и его церкви Евангелическаго реформатскаго исповѣданія, а также имѣя попеченіе о распространеніи этой церкви, уничтоженной и подвергающейся преслѣдованіямъ, для того, чтобы дѣти, неимѣющіе собственныхъ средствъ, могли научиться волѣ Божіей и въ ней, равно какъ и въ наукахъ преуспѣвать“, передаетъ сеніору Новгородскаго воеводства Михаилу Ренчицкому и сеніорамъ и свѣтскимъ попечителямъ Слуцкаго сбора принадлежащую ей облигаціонную записъ Поневѣжскаго старосты Стефапа Цедронскаго на 1000 битыхъ талеровъ, съ тѣмъ условіемъ, чтобы они на 10-ти процентный доходъ съ этой суммы содержали въ реформатскихъ школахъ *четыре мальчиковъ*. Право назначать кандидатовъ на эти стипендіи Грабовская оставляетъ за собой до конца своей жизни, а затѣмъ передаетъ его провинціальнымъ синодамъ.—Къ Слуцкому жебору относится весьма важный документъ подъ № 103. Документъ этотъ составленъ 20-го Іюля 1627 г. по распоряженію Слуцкаго евангелическаго фундатора Криштофа Радивила и заключаетъ въ себѣ подробное обмежеваніе или „ограниченіе“ принадлежащихъ этомубору въ г. Слуцкѣ плацовъ и земель.

Обращаясь отсюда къ серіи декретовъ и другихъ документовъ, отмѣченныхъ нами въ началѣ настоящаго втораго отдѣла, мы считаемъ необходимымъ остановиться, главнымъ образомъ, на тѣхъ изъ нихъ, которые свидѣтельствуютъ о проявленіяхъ религіозной ненависти римско-католиковъ по отношенію къ послѣдователямъ Евангелической церкви и отчасти наоборотъ. Сюда, во первыхъ, можетъ быть отнесено рѣшеніе Виленскаго духовнаго суда, воспослѣдовавшее въ 1672 г. 31 октября по обвиненію проповѣдника Виленскаго сбора Мартина Невѣрскаго въ богохульственномъ оскорбленіи римско-католической вѣры (№ 113). Дѣло это получило свое начало съ слѣдующаго. Виленскій мѣщанинъ и купецъ Андрей Іозефовичъ, оставивши Евангелическую вѣру и снова вернувшись въ католицизмъ, обратился однажды (это было въ первой половинѣ октября мѣсяца 1672 г.) къ вышепомянутому проповѣднику Невѣрскому съ требованіемъ о выдачѣ ему челоуѣка, который причинилъ ему

убытокъ — „шкodu“. На это Невѣрскій воскликнулъ: „Что это ты сдѣлалъ? Ты сталъ отступникомъ и душу свою вѣрно отдалъ дьяволу; ты принялъ дьявольскую вѣру, которая отправитъ тебя къ дьяволу вмѣстѣ съ твоими старѣйшинами“. Такія дерзкія и многія другія, еще болѣе оскорбительныя и богохульственныя для святой римско-католической религіи слова, будто бы произнесенныя Невѣрскимъ, возбудили въ Юзефовичѣ сильное негодованіе и религіозную ревность. Онъ сдѣлалъ объ этомъ письменный доносъ въ Виленскую римско-католическую духовную консисторію. Какъ слѣдовало ожидать, все римско-католическое духовенство, повидимому, стало на ноги по поводу этого происшествія; немедленно было возбуждено дѣло въ духовномъ судѣ по обвиненію Невѣрскаго въ *богохульствѣ*. Защитникомъ обвиняемаго явился адвокатъ Станиславъ Илевичъ. Засѣданія суда быстро слѣдовали за засѣданіями и положеніе Невѣрскаго, не смотря на искусную защиту его адвоката, съ часу на часъ становилось опаснѣе. Илевичъ, по всему вѣроятію, не предвидя хорошаго исхода для защищаемаго имъ дѣла и опасаясь, какъ бы самому не подвергнуться грознымъ послѣдствіямъ гнѣва судей по возмoжнoму обвиненію и его самого въ сочувствіи богохульнику, измѣнилъ своему долгу, отказавшись отъ продолженія своей защиты. Въ этомъ крайне затруднительномъ и опасномъ положеніи дѣла Невѣрскаго, не отступили предъ опасностью одни старѣйшины Евангелическаго сбора; они смѣло заняли мѣсто отступившаго адвоката, и на основаніи сужденій богословскихъ писателей католической же церкви, на основаніи сеймовыхъ конституцій и королевскихъ привилегій доказали суду, что приписываемое Невѣрскому богохульство, какъ оскорбленіе небеснаго величества, не подлежитъ духовному суду, а трибунальному или королевскому. Судъ былъ побѣжденъ представленными ему доводами и склонился на передачу настоящаго дѣла въ трибунальный судъ. Такимъ образомъ грозная опасность для неосторожнаго въ своихъ словахъ евангелическаго провѣдника Невѣрскаго миновала, по крайней мѣрѣ временно. Что постановилъ по этому дѣлу трибуналь, не извѣстно, такъ какъ рѣшенія его въ трибунальныхъ актахъ Археографической Коммиссіею не найдено.

Во-вторыхъ, мы имѣемъ предъ собой комиссарское рѣшеніе 1686 г. *) (№ 116) по дѣлу о невѣроятномъ для нашего времени событіи, а именно о совершенномъ разрушеніи въ 1682 г. Виленскаго Евангелическаго сбора, перенесеннаго на

*) Декретъ этотъ напечатанъ во второй части вышепомянутаго сочиненія І. Лукашевича (стр. 119—140); но онъ не полонъ и въ немъ допущено много неточностей; такъ не указана дата его; древнее актовое польское правописаніе, замѣнено новѣйшимъ, и т. д.; кромѣ того невидно, изъ какого источника онъ взятъ.

основаніи декрета короля Владислава IV-го отъ 26 Мая 1640 г. изъ центра города на предмѣстье и сооруженнаго за Троицкой брамой, на нынѣшней Завальной улицѣ. Разрушеніе это было произведено по иниціативѣ ректора Виленской свято-Янскои іезуитскои академіи Петра Китновскаго студентами этой академіи, при прямомъ или косвенномъ участіи мѣщанъ—ремесленниковъ и панскихъ слугъ различныхъ городскихъ юридикъ, представителей магистрата, купечества, цеховыхъ старшинъ, францисканскаго и Зарѣчнаго августиніанскаго монастырей, а также евреевъ, и всего городского „посольства“. Дѣло въ томъ, что въ упомянутомъ году, 2 апрѣля, раннимъ утромъ, толпа народа въ нѣсколько тысячъ человекъ, заранѣе подготовленная и подученная іезуитскими студентами, подъ ихъ личнымъ предводительствомъ, безъ всякаго повода и причины со стороны послѣдователей Евангелической вѣры, совершенно неожиданно для нихъ, съ таранами, молотами, топорами, кирками и другими для штурма приспособленными орудіями, на подобіе вооруженнаго непріятельскаго войска, съ страшнымъ крикомъ бросилась на Евангелическій сборъ. Ворота его немедленно были выбиты. Влобившись въ середину ограды, одни изъ нападающихъ устремились на самую церковь, колокольню и часовни, а другіе на жилища церковно-служителей, захватывая тамъ все, что только попадалось подъ руки: книги, всякаго рода документы—фундуши, привиллегіи, облигаціи и т. под., готовыя денежныя суммы, серебро, золото, украшенія и всякую другую движимость. Два колокола, спущенные съ колокольни, и крестъ, снятый съ крыши храма, были тотчасъ отправлены въ францисканскій и Зарѣчный августиніанскій монастыри. Въ этомъ адскомъ хаосѣ, когда пришли въ яростное дѣйствіе тараны, топоры, молоты, кирки и другія орудія разрушенія, когда начали падать крыши и валиться стѣны зданій, не было оказано уваженія даже къ покойникамъ, лежащимъ въ гробахъ. Двери склепа или усипальницы сбора, гдѣ лежали похороненные, были выломаны, и тутъ начались дѣйствія ужасающія: надгробныя камни и памятники были опрокинуты и увезены; тѣла покойниковъ, уже нѣсколько десятковъ лѣтъ тутъ лежавшія и свѣже похороненныя, были вытащены изъ своихъ гробовъ и обнажены; ихъ били камнями, рубили, топтали ногами, жгли на разложенномъ огнѣ; пальцы, съ которыхъ невозможно было снять перстней, равно какъ и инныя части тѣла отрубали; надъ тѣлами производили такія надругательства, о которыхъ страшно слышать и которыхъ не дозволилъ бы себѣ нигдѣ, никакой, самый грубый народъ. Съ гробовъ срывали серебряныя таблички и сукно, которымъ они были обиты. Священно-служители сбора, которые не успѣли во время спастись бѣгствомъ и принуждены были въ великомъ страхѣ укрыться въ гробахъ покойниковъ, были розысканы и вытащены; перепуганныхъ,

ихъ покушались бросить въ огонь и сжечь, что несомнѣнно и было бы исполнено, если бы нѣкоторые богобоязненные люди, вмѣшавшіеся въ толпу бунтовщиковъ, не выручили ихъ въ полуживомъ состояніи *). Работа разрушенія сборовыхъ зданій, сопровождаемая неистовствами, поруганіями мертвыхъ тѣлъ, продолжалась цѣлый день; отъ храма Божія, госпиталя, жилищъ священно-служителей и всякихъ другихъ построекъ къ вечеру остались только одни обломки. Но и на этомъ дѣло не кончилось. На слѣдующее утро, 3 апрѣля, та же вооруженная толпа, съ подобнымъ же крикомъ, штурмомъ напала на эти уцѣлѣвшіе обломки зданій, которые и были снесены окончательно и стоявшій на этомъ мѣстѣ сборъ былъ сравненъ съ землею, такъ что отъ него осталась только одна память да печальные свидѣтели позорящаго людей дѣла — кучи мусора. Одновременно съ настоящимъ погромомъ шло и открытѣе грабежъ: весь хозяйственный инвентарь, всякая отдѣльная вещь, все, что падало внизъ со стѣнъ и крышъ разрушаемыхъ зданій, доски, бревна, желѣзо, кирпичъ, все это было забираемо и увозимо христіанами и евреями; свидѣтелями было доказано въ послѣдствіи, что нѣкоторые изъ такихъ предметовъ напр. надробныя камни и памятники были отвезены къ самимъ бурмистрамъ города. Но что же дѣлалъ во все это время городской магистратъ, въ рукахъ котораго была власть и на которомъ лежала обязанность немедленно подавить настоящее мятежное дѣло? Онъ самъ подстрекалъ мятежниковъ и радовался успѣхамъ іезуитскихъ студентовъ. Ректоръ же іезуитской академіи Китновскій, къ которому также вздумали было обратиться нѣкоторые изъ диссидентовъ, умоляя его подѣйствовать на своихъ питомцевъ — студентовъ академіи, встрѣтилъ ихъ мольбу однимъ смѣхомъ. Когда дѣло разгрома Евангелическаго сбора іезуитскими студентами было доведено до желаннаго конца, тогда ректоръ академіи Китновскій, какъ человѣкъ благоразумный и дальновидный, въ предупрежденіе возможнаго нареканія на свое заведеніе, немедленно же, какъ отъ своего имени, такъ и отъ имени всей академіи, 7 апрѣля, (№ 114), внесъ въ римско-католическую духовную консисторію формальный протестъ, въ которомъ доказывается, что академія ни въ чемъ неповинна и ни чѣмъ не участвовала въ разрушеніи „Кальвинской синагоги“. Въ какомъ же положеніи чувствовали себя въ данное время Виленскіе диссиденты Евангелическаго исповѣданія? Они были ошеломлены, убиты всѣмъ

*) Въ сочиненіи того же І. Лукашевича, въ которомъ исторія настоящаго разрушенія Виленскаго сбора передается съ нѣкоторыми дополнительными подробностями, это мѣсто объясняется такимъ образомъ, что укрывшіеся въ гробахъ проповѣдники были розысканы и спасены Михаиломъ Пузыною, который для этой цѣли принужденъ былъ разыграть роль ихъ грознаго врага. (I т., стр. 277).

случившимся; торжество ихъ враговъ римско-католиковъ въ лицѣ іезуитовъ при-
 давило ихъ къ землѣ. Это очевидно изъ всего. Они принуждены были молчать
 цѣлый мѣсяць, и лишь 9 мая внесли по этому событію въ актовыя книги глав-
 наго Литовскаго трибунала свою протестацію, а 6 августа реестръ убытковъ и
 отдѣльныхъ предметовъ погибшаго ихъ имущества во время разрушенія сбора.
 Въ настоящее время этихъ двухъ важныхъ документовъ въ актахъ главнаго Ли-
 товскаго трибунала за 1682 г., хранящихся въ Центральномъ Архивѣ, болѣе
 не находится; надо полагать, что чьими нибудь услужливыми руками, конечно не
 кальвинистовъ, они были вынуты изъ актовой книги. Разрушеніе Виленскаго
 сбора произвело такое же безмѣрно удручающее и тяжелое впечатлѣніе и на
 всѣхъ диссидентовъ Евангелическаго исповѣданія, жившихъ во всѣхъ предѣлахъ б.
 Рѣчи-посполитой. Положеніе ихъ правъ религіозной свободы, неприкосновенности ихъ
 молитвенныхъ зданій, даже личнаго имущества, въ данное время сдѣлалось столь
 безотраднымъ и печальнымъ, что они, даже общими усиліями, не рѣшались столь
 вопіющее по своей несправедливости дѣло, какъ разгромъ Виленскаго сбора, внести
 въ королевскій судъ, безъ сомнѣнія, заранѣе предчувствуя, что такимъ образомъ
 ими ничего не будетъ выиграно; они сочли болѣе цѣлесообразнымъ обратиться за
 правосудіемъ и защитой непосредственно лично къ самому королю Яну III-му.
 Король, какъ воинъ, привыкшій къ порядку, былъ возмущенъ Виленскимъ прои-
 шествіемъ, и потому отнесся весьма благосклонно къ представленной ему дисси-
 дентами жалобѣ. Въ томъ же 1682 г. онъ издалъ свой рескриптъ о назначеніи
 для изслѣдованія и суда по настоящему дѣлу слѣдующихъ комиссаровъ: Вилен-
 скаго епископа Александра-Михаила Котовича, воеводы и гетмана вел. княж.
 Литовскаго Казимира-Яна Сапѣги, Виленскаго каштеляна и польнаго гетмана
 вел. кн. Литовскаго Іосифа-Богуслава Служки, Троцкаго каштеляна Станислава-
 Викентія Бурбы, Граціанополитанскаго епископа Николая Слупскаго и Бускаго
 подстоля Павла изъ Бончи Сеницкаго. Но дѣйствіе этого королевскаго рескрипта
 осталось совершенно безсильнымъ въ теченіи трехъ слишкомъ лѣтъ; только пред-
 писаніемъ отъ 28 Мая 1685 г. на Варшавскомъ вальномъ сеймѣ этому рескрипту
 былъ данъ надлежащій ходъ. Назначенные вышепомянутые королевскіе комис-
 сары съѣхались въ Вильну въ началѣ 1686 года и открыли свои дѣйствія 11
 марта въ зданіи магистрата. Въ этомъ первомъ засѣданіи комиссарскаго суда
 предстали предъ нимъ, на основаніи жалобы диссидентовъ, по предварительно
 разсланнымъ позвамъ: во первыхъ Опшмянскій войскій Юрій Каменскій, въ качествѣ
 истца (актора) Евангелическихъ сборовъ вел. кн. Литовскаго, и Мстиславскій
 подстолий Николай-Александръ Свенцицкій, Браславскій чашникъ Александръ

Естко и Андрей изъ Бытеня Курнатовскій, какъ сеніоры Виленскаго сбора, вмѣстѣ съ своимъ повѣреннымъ Казиміромъ Витаковскимъ, и во-вторыхъ, повѣренные отвѣтчиковъ: ректора Китновскаго и всей іезуитской академіи, магистрата, „поспольства“ всѣхъ юриздикъ, францисканскаго и Зарѣчнаго августиніанскаго монастырей и въ заключеніе евреевъ. Въ этомъ засѣданіи повѣренный Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ Казиміръ Витаковскій, первый произнесъ свою рѣчь, въ которой указалъ прежде всего, что нападеніе названными изъ іезуитской академіи лицами на Евангелическій сборъ и его разрушеніе учинено безъ всякой со стороны его довѣрителей причины, вопреки правамъ шляхетской вольности, вопреки постановленіямъ всякаго рода Коронныхъ и Литовскихъ конфедерацій, присягою утвержденныхъ польскими королями, и затѣмъ, изложивъ всѣ вышеприведенныя нами, ужасающія подробности о разрушеніи Виленскаго сбора, просилъ у комиссаровъ строгаго правосудія противъ виновниковъ этого дѣла. Въ отвѣтъ на эту рѣчь повѣренные отвѣтчиковъ, въ особенности іезуитской академіи и магистрата, ссылаясь на рядъ конституцій, королевскихъ привилегій и рескриптовъ, на примѣры прошедшаго времени, представили комиссарамъ сильные доводы въ доказательство того, что разбираемое нынѣ дѣло диссидентовъ не подлежитъ ихъ суду, а подлежитъ суду королевскому, что диссиденты получили королевскій рескриптъ незаконнымъ путемъ, *ad male parata*. Отвѣчая своимъ противникамъ, Витаковскій доказывалъ, что его довѣрители диссиденты добыли королевскій декретъ совершенно законнымъ образомъ, такъ какъ король, какъ верховное лице въ государствѣ, въ силу полноты своей власти, въ случаяхъ чрезвычайныхъ, подобныхъ настоящему, можетъ лично дать надлежащее направленіе тому или другому дѣлу, и въ подтвержденіе своей мысли представилъ не менѣе сильные доводы, опирающіеся также на цѣломъ рядѣ конституцій, на многихъ артикулахъ Литовскаго статута и примѣрахъ бывшей практики. Комиссары, выслушавъ доказательства обѣихъ сторонъ, которыя обмѣнивались своими возраженіями по нѣскольку разъ, склонились на сторону повѣреннаго диссидентовъ, не допустивъ магистрату даже апелляціи на свое рѣшеніе, постановилъ приступить къ производству слѣдствія. Слѣдствіе это началось съ того, что сами комиссары, прежде всего, лично отправились на развалины б. Евангелическаго сбора и увидали, что тамъ дѣйствительно все разрушено до основанія, что даже каменная ограда, опоясывавшая сборовыя зданія, въ нѣсколькихъ мѣстахъ, на протяженіи 12—15 сажень, пробита и опрокинута, какъ сказали имъ, таранами. Затѣмъ Опмянскій войскій Юрій Каминскій, какъ истецъ (акторъ), Андрей Курнатовскій, какъ сеніоръ Виленскаго сбора, и 15 представленныхъ диссидентами свидѣтелей, были приведены комиссарами къ присягѣ. Начался допросъ свидѣтелей.

Изъ числа этихъ свидѣтелей—трое были *евангелики*, шестеро *католики* и шестеро неизвѣстно какого вѣроисповѣданія. Замѣчательно то обстоятельство, что только свидѣтели евангелики дали на вопросы комиссаровъ обстоятельное и подробное объясненіе относительно разрушенія сбора; свидѣтели неизвѣстнаго вѣроисповѣданія выражались очень глухо и сухо; католики же, за исключеніемъ одного, отзывались совершеннымъ невѣдѣніемъ по настоящему дѣлу, дѣлая лишь одно замѣчаніе, что слышали, что сборъ разрушенъ іезуитскими студентами. Приведемъ здѣсь вкратцѣ показанія нѣкоторыхъ свидѣтелей. *Свидѣтель Станиславъ Войцеховскій*, евангеликъ, служившій въ Виленскомъ сборѣ, разсказалъ о первомъ эпизодѣ нападенія на сборъ и поруганія надъ трупами покойниковъ; на вопросы кто были нападающіе, по чьему наущенію произведено разрушеніе? отозвался незнаніемъ. Относительно забиранія и увоза вещей, замѣтилъ, что это сдѣлано тѣми, которые обозначены въ ниже слѣдующемъ спискѣ: „сапожникъ Войтехъ, который имѣлъ двѣ жены, несъ шкатулку; бочаръ Вареоломей свозилъ съ сбороваго плаца двѣ избы во францисканскую юриздику; Яковъ веревочникъ забиралъ разныя вещи; каменщикъ, живущій на углу при отцахъ францисканахъ съ сыномъ баньщикомъ отбивалъ склепы и обдиралъ трупы; мельникъ, состоящій при королевской мельницѣ, бралъ бревна, доски и разное желѣзо и возилъ домой; старшій сынъ кузнеца Ивана, живущій въ переулкѣ между юриздикой княжны маркграфини, бралъ олово и носилъ домой; Дубонасъ, живущій на предмѣстьи предъ Рудницкой брамой, бралъ множество вещей и возилъ домой; Трусевичова видала завезенные къ бурмистру Карасю надгробные камни; къ старшинѣ Строчинскому на двухъ лошадяхъ возами отправляли кирпичъ; къ бурмистру Боркиновичу возили сборовыя лавки (скамьи) и другія вещи; слуги пана Шицика отвезли колоколъ къ отцамъ августиніанамъ; Петръ соленникъ, пребывающій въ каменномъ домѣ пана Качинскаго, бралъ и возилъ разныя вещи, у него и теперь находится столъ и кровать; батраки Типорайцы забрали разныя вещи, чѣмъ сами похвалялись“. *Свидѣтель Стефанъ Волцевичъ*, старикъ, евангеликъ, сборовый служитель, показалъ, что былъ очевидцемъ нападенія и разрушенія сбора студентами и поспольствомъ, что *сборовые пасторы (xięza) хотѣли откупиться, но тѣ люди, которые напали, не хотѣли брать денегъ*“ (это безъ сомнѣнія были іезуитскіе студенты, дѣйствовавшіе тутъ по идеѣ). *Свидѣтель Самуилъ Пресмыцкій*, шляхтичъ Опшянскаго повѣта, евангеликъ, показавъ, что присутствовалъ при разрушеніи сбора; изъ числа расхищаемыхъ вещей видѣлъ, между прочимъ, какъ четыре челоуѣка несли къ францисканамъ крестъ и колоколъ. *Свидѣтель Юрій Явгелъ*, католикъ, между прочимъ,

показалъ, что сборовыми пасторами онъ былъ посланъ къ пану Голіусу*), чтобы тотъ шелъ въ магистратъ просить о защитѣ, и что вслѣдъ за тѣмъ онъ вмѣстѣ съ тѣми же пасторами отправился къ францисканамъ **). По выслушаніи всѣхъ вышеприведенныхъ свидѣтелей комиссары издали 2 апрѣля 1686 г. свой декретъ слѣдующаго содержанія: 1) Двухъ студентовъ іезуитской академіи Іосифа Рыкачевскаго и Ивана Зуплу и двухъ мѣщанъ—кузнеца Андрея Голеневскаго и кожевника Войтеха Жюка, какъ главныхъ зачинщиковъ, казнить смертію, а за неявкою въ судъ осудить на изгнаніе; 2) относительно ректора іезуитской академіи Петра Китновскаго, какъ особы духовной, подлежащей духовному суду, противъ котораго и слѣдствіемъ ничего не обнаружено, наложить вѣчное молчаніе; 3) членамъ магистрата предписать принести присягу въ томъ, что они не были причиною нападенія на сборъ, своего согласія на это не изъявляли, кто былъ главнымъ зачинщикомъ въ этомъ дѣлѣ—не знаютъ, въ совѣщаніе съ студентами въ данномъ случаѣ не входили и въ разсматриваемое время возмущенія укротить не могли; 4) предложить францисканскому и Зарѣчному августиніанскому монастырямъ возвратить диссидентамъ Евангелическаго сбора крестъ и колокола въ трехдневный срокъ; 5) относительно отдѣльныхъ предметовъ, расхищенныхъ при разрушеніи сбора, какъ то золота, серебра, украшеній, денежныхъ суммъ, документовъ и проч., предоставить диссидентамъ право вчинанія иска въ каждомъ отдѣльномъ случаѣ при обнаруженіи похищеннаго имущества; 6) дозволить диссидентамъ Евангелическаго исповѣданія возстановленіе сбора на старомъ мѣстѣ***), обезпечить безопасность отправленія ихъ богослуженія, и подтвердить права ихъ религіозной свободы, и, наконецъ, 7) для того, чтобы на будущее время не могли болѣе повторяться подобныя, выходящія изъ ряда, незаконныя дѣянія, наложить на весь городъ, на зачинщиковъ и по-

*) Іоаннъ Голіусъ, сеніоръ Виленскаго сбора. (см. настоящій XII т. актовъ, стр. 475).

***) І. Лукашевичъ поясняетъ, что Михаилъ Пузына, спасшій жизнь укрывшихся въ гробахъ пасторовъ, для безопасности, препроводилъ ихъ въ ближайшій францисканскій монастырь. (I т., стр. 278).

****) Въ вышепомянутомъ сочиненіи І. Лукашевича относительно настоящаго пункта замѣчено (I т., стр. 283), что при этомъ комиссарами былъ присовокупленъ еще одинъ пунктъ, невошедшій въ формальный ихъ декретъ, а именно, чтобы новосооружаемый Евангелическій сборъ *внѣшностію своею не походилъ на синагогу и не имѣлъ креста*. Такая прибавка со стороны комиссаровъ, которые, по увѣренію Лукашевича, всѣ были католиками, не можетъ показаться невѣроятною, если вспомнимъ, что римско-католическія духовныя лица даже въ официальныхъ своихъ бумагахъ называли Евангелическую церковь *синагогою*, что тоже—*жидовскою школою* (см. въ настоящемъ XII т. актовъ стр. 475 и 486,—„synagoga Calvinistica“).

собниковъ, заруку въ 3000 червонныхъ золотыхъ. Этотъ комиссарскій декретъ былъ утвержденъ королемъ Яномъ III-мъ въ 1688 г. 22 апрѣля (№ 119).

Въ *третьихъ*, предъ нами еще рѣшеніе высшей судебной инстанціи главнаго Литовскаго трибунала отъ 17 іюля 1684 г. (№ 115), состоявшееся по дѣлу варварскаго истязанія Троцкимъ подстолиемъ Фердинандомъ съ двумя сыновьями и Троцкимъ городничимъ Павломъ Рорами въ г. Вильнѣ управляющаго („дозорцы и завѣдовцы“) дворцомъ и юриздикою конюшанки вел. княж. Литовскаго княжны Радивиловны, маркграфини Бранденбургской, 80-ти лѣтняго старика, *кальвиниста Станислава Славинскаго*. Дѣло это представляется на столько интереснымъ, что мы находимъ полезнымъ передать его содѣржаніе со всѣми главнѣйшими его подробностями. Роры эти, изъ коихъ первый уже нѣсколько разъ судился за насилия и былъ осужденъ на баницію, съ давняго времени питали ненависть къ старику Славинскому; причиною, усугубившею эту ненависть въ послѣднее время, послужила во-первыхъ какая-то „пасквиль“, будто бы написанный сыномъ Славинскаго на сыновей Фердинанда Рора, и во-вторыхъ просьба самого Славинскаго къ Павлу Рору, чтобы онъ допросилъ своихъ людей относительно 26 юфтяныхъ кожъ, которыя въ бытность его, Рора, во дворцѣ княжны Радивиловны были здѣсь украдены. Роры порѣшили, наконецъ, устроить надъ ненавистнымъ имъ старикомъ примѣрную месть. Для этой цѣли они составили шайку людей, частью изъ своей собственной прислуги, частью изъ городской голи, пригласивъ къ участию въ ней и студентовъ іезуитской академіи; шайка была вооружена по военному, саблями, ружьями и дубинами. 24 іюня 1684 г. Роры съ этою шайкою устроили засаду за городскою стѣною, у Виленской брамы, залегши во рву. Когда старикъ Славинскій, одѣвшись по праздничному, въ этотъ день, утромъ, вмѣстѣ съ сыномъ своимъ отправлялся изъ дворца этимъ путемъ въ церковь, въ Евангелическую часовню, — „каплицу“ (стр. 499) *), находящуюся на Сборовомъ плацу, вовсе не думая и ни мало не предвидя грозящей ему опасности, и уже приблизился къ Виленской брамѣ, тогда люди притаившейся шайки выскочили изъ своей за-

*) Виленскій Евангелическій сборъ, до основанія разрушенный студентами іезуитской академіи 2—3 Апрѣля 1682 г., какъ мы видѣли выше изъ комиссарскаго опредѣленія по этому дѣлу (№ 116), лежалъ въ развалинахъ еще 2 апрѣля 1686 г., когда это опредѣленіе состоялось, да и кромѣ того возобновленіе его не могло послѣдовать ранѣе 22 апрѣля 1688 г., когда это опредѣленіе было утверждено королевскимъ рескриптомъ. Помянутая здѣсь часовня, — „каплица“, слѣдуетъ полагать, было *временное* сооруженіе на „Сборовомъ плацу“, возлѣ развалинъ стараго сбора. Изъ настоящаго акта мы видимъ, что въ часовню эту 24 іюня 1684 г. приходили на богослуженіе многія „пани матроны“, въ томъ числѣ Сесинова, Порембская и Пашковская, а также „паны“ — Голіусъ, Гестко — „патрующій“ въ трибуналѣ, Буковскій и др.

сады и моментально окружили его со всѣхъ сторонъ. Сынъ Славинскаго, вѣроятно сразу догадавшись, въ чемъ тутъ дѣло, бросился бѣжать; безуспѣшно преслѣдовавшіе его нѣкоторые участники шайки сдѣлали по немъ выстрѣлъ, который, къ счастью, миновалъ его. За то вся ярость шайки теперь обрушилась на отца его. Сыновья Фердинанда Гора первые, схвативъ его сзади за волосы, со словами: „это мы, борода!“, свалили на землю. Въ этотъ же моментъ посыпались на него палочные удары съ четырехъ сторонъ. Его били жестоко, звѣрски, безъ отдыха и счету, до тѣхъ поръ, пока онъ не пересталъ издавать звуки и казался мертвымъ; ударами палокъ была исполосована вся его спина съ головы до ногъ, даже кости были „перебиты“. Для большаго опозоренія несчастнаго старца, ему саблею отрѣзали бороду у самого тѣла, которую засунули ему же за пазуху, залили ротъ смолою и вымазали ею всю одежду его; соболью же шапку, саблю и находящіяся при немъ деньги забрали съ собой. Удаляясь отъ своей жертвы, которую Горы почитали мертвою, они произнесли угрозу, что неминуемому преслѣдованію, даже смерти подвергнется тотъ, кто осмѣлится донести объ этомъ происшествіи суду или выказать въ этомъ дѣлѣ свое заступничество. Здѣсь необходимо упомянуть, что въ первыя минуты, когда началось это варварское истязаніе, и когда старикъ Славинскій началъ громко кричать и звать къ себѣ на помощь, жена его, Екатерина Звѣровская, также уже старушка, услышавши этотъ крикъ, прибѣжала на мѣсто происшествія и пыталась заступиться за своего мужа, тогда и на нее посыпались палочные удары изувѣровъ, такъ что она пала на землю полумертвою. На крики и шумъ, происходившіе въ этомъ мѣстѣ, прибѣжали и многіе посторонніе люди. Изъ нихъ двѣ женщины подошли къ лежащему уже безъ движенія Славинскому и вздумали было приподнять его, но и онѣ получили по палочному удару, съ требованіемъ удалиться и не въ свое дѣло не вмѣшиваться. Побуждаемый чувствомъ христіанскаго человѣколюбія, выступилъ впередъ также офицеръ—поручикъ,—„нѣмецъ-влохъ“, Петръ Бергъ и сталъ просить истязателей не убивать старика, но изъ толпы на него грозно прикрикнули: „поди ты себѣ, нѣмецъ, прочь, а то и съ тобой тоже будетъ!“, и онъ, безоружный, долженъ былъ ретироваться. Нѣкто Семень Лиховскій изъ ближайшаго дома пана Шрейтера, по чувству человѣколюбія и уступая мольбамъ очнувшейся и пришедшей въ себя старухи Славинской, послалъ съ своимъ человѣкомъ коляску, въ которую, не безъ страха со стороны нераспешшихся еще всѣхъ участниковъ разбойничьей шайки, былъ уложенъ полумертвый страдалецъ Славинскій и отвезенъ во дворецъ княжны Радивиловны. Когда вѣсть объ этомъ происшествіи дошла до трибунала, который въ данное время засѣдалъ въ Вильнѣ, то симъ послѣднимъ, на основаніи

донесенія и самого потерпѣвшаго Славинскаго, немедленно было возбуждено дѣло противъ Роровъ. Для выясненія обстоятельствъ этого дѣла изъ числа трибунальныхъ судей четверо сановниковъ были назначены для производства слѣдствія на мѣстѣ происшествія. Слѣдователи-судьи объѣхали верхомъ всю околицу, расположенную близъ мѣста происшествія; они заѣзжали въ каждый дворъ и домъ и опрашивали ихъ обитателей. Интересно, что одни изъ этихъ обитателей, состоящие въ какой нибудь зависимости отъ пановъ Роровъ, завидѣвъ приближающихся слѣдователей и понявъ цѣль ихъ посѣщенія, прятались, не выходя имъ навстрѣчу; другіе на предлагаемые вопросы отвѣчали глухо или просто отзывались невѣдѣніемъ, опасаясь Роровыхъ угрозъ; но большая часть допрашиваемыхъ дала однако весьма обстоятельныя и подробныя показанія, которыя не оставляли ни малѣйшаго сомнѣнія въ виновности Роровъ въ приписываемомъ имъ преступленіи. Усиліями и заботами друзей возвращенный къ сознанию, еще не совсѣмъ убитый, старецъ Славинскій имѣлъ на столько силъ, что съ своей стороны могъ рассказать слѣдователямъ все съ нимъ случившееся до момента потери сознания. Слѣдствіе было закончено 22 іюля. Трибуналь приступилъ къ разсмотрѣнію дѣла. Какъ ни усиливался адвокатъ Роровъ доказывать, что его довѣрители вовсе неповинны въ приписываемомъ имъ преступленіи, что они нигдѣ, никогда Славинскаго не били, какъ ни хлопотали объ этомъ и самые обвиняемые, подбрасывая суду записки, въ которыхъ съ непостижимою дерзостію и безстыдствомъ клялись именемъ Всевышняго Бога въ своей невинности, но цѣлая масса фактовъ, добытыхъ слѣдствіемъ, и многіе другіе вѣскіе доводы, представленные суду повѣреннымъ потерпѣвшаго, неопровержимо говорили о противоположномъ, т. е. объ ихъ виновности; и потому трибунальный судъ, ни мало не колеблясь, постановилъ по этому дѣлу слѣдующее весьма внушительное рѣшеніе: Обвиняемыхъ—Фердинанда съ сыновьями Иваномъ и Оомою и Павла Роровъ, и ихъ главныхъ сообщниковъ Семена Врещевскаго, Якова и Гавріила Баневичей, казнить смертію чрезъ усѣченіе головы, а такъ какъ они, будучи позванными, не явились въ судъ, то осудить ихъ на изгнаніе и поимку, и взыскать на ихъ имущество 140 копъ гр. литов. въ пользу суда и 1680 польскихъ золотыхъ въ пользу потерпѣвшаго Славинскаго за понесенные имъ убытки и безчестіе.

Изъ документовъ настоящаго втораго отдѣла достойны еще особеннаго вниманія слѣдующіе два.

Первый изъ нихъ—упоминальный листъ короля Яна-Казимира къ Новгородскому магистрату. Въ листѣ этомъ отъ 17 іюня 1662 г. (№ 108) король пишетъ, что князь Радивиль—конюшій вел. кн. Литовскаго, донесъ ему письменно отъ 29

мая, изъ Королевца, о нападеніи, учиненномъ въ недавнее время іезуитскими студентами и мѣщанами въ городѣ Новогородкѣ на тамошній Евангелическій сборъ, при каковомъ нападеніи не мало нанесено вреда какъ постройкамъ сбора, такъ и его имуществу. Короля сильно печалитъ, когда ему приходится слышать о подобныхъ насиліяхъ, которыми попираются и нарушаются государствомъ предоставленныя и клятвами королей подтвержденныя права Евангелической церкви на вѣроисповѣдную ея свободу и неприкосновенность ея имущества, и потому онъ напоминаетъ магистрату, чтобы имъ безотложно были приняты мѣры къ вознагражденію всѣхъ убытковъ, понесенныхъ евангеликами при произведенномъ нападеніи на ихъ сборъ; въ противномъ случаѣ онъ грозитъ магистрату выслать своихъ комиссаровъ, которые разслѣдуютъ дѣло и на виновныхъ наложатъ такое наказаніе, чтобы на будущее время навсегда положить конецъ подобнымъ насиліямъ и своеволію.

Второй документъ заключаетъ въ себѣ продажную запись, данную 16 марта 1672 г. (№ 109) старѣйшинами Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ Ковенскому чашнику Ивану-Мальхеру Бѣлевичу на жмудское имѣніе Шидлово. Богатое имѣніе это было записано Шидловскому Евангелическому сбору Софією Пошупвенскою Миткевичовною, женою королевскаго маршалка Марка Внучки. Въ 1669 г. вдругъ жмудскій епископъ Казиміръ Паць возбудилъ противъ этого сбора уголовное дѣло, въ которомъ послѣдній обвинялся *въ стрѣляннѣ въ католическій крестъ* („o postrzelenie krzyża“). Дѣло это завершилось сеймовымъ королевскимъ декретомъ, даннымъ въ Краковѣ 5 ноября 1669 г. Условія этого декрета были безмѣрно тяжки для Шидловскаго сбора. На основаніи этого декрета сборъ подвергался закрытію, имѣніе его Шидлово конфискаціи, а три проповѣдника его съ нѣсколькими подданными осуждались на смертную казнь. Для предупрежденія такой неожиданной и неминуемой бѣды, старѣйшины Литовскихъ Евангелическихъ сборовъ два раза совѣщались, сперва въ Кейданахъ, а затѣмъ на Виленскомъ сѣздѣ въ 1671 году. Результатомъ этихъ совѣщаній было то, что они обратились къ вышепомянутому Ковенскому чашнику Ивану-Мальхеру Бѣлевичу, умоляя его принять на себя роль заступника и примирителя ихъ съ епископомъ Пацомъ, для каковой цѣли они предложили ему купить имѣніе Шидлово со всѣми прочими фундушевыми землями Шидловскаго сбора. Бѣлевичъ склонился на эту просьбу. Хотя взятая имъ на себя роль стоила ему, какъ замѣчается въ актѣ, много труда, траты здоровья и матеріальныхъ убытковъ, но цѣли своей онъ достигъ: желаемое примиреніе состоялось. Огромная по тогдашнему времени денежная сумма въ 12,000 польскихъ злотыхъ, уплаченная имъ епископу Пацу, сдѣлала то, что суровыя условія сеймоваго королевскаго декрета не были примѣнены къ

дѣлу: Шидловскій Евангелическій сборъ остался въ прежней своей неприкосновенности, имѣніе Шидлово было изъято отъ конфискаціи, а три Евангелическихъ проповѣдника вмѣстѣ съ нѣсколькими подданными освобождены отъ смертной казни. Имѣніе Шидлово было продано Бѣлевичу за ту самую сумму, которую онъ внесъ епископу Пацу.

III.

Въ настоящемъ третьемъ и послѣднемъ отдѣлѣ напечатано 14 духовныхъ завѣщаній, подъ №№ 123—136.

Духовныя завѣщанія принадлежатъ къ тому роду документовъ, которые въ научномъ отношеніи представляютъ большой интересъ. Въ документахъ этихъ излагается все міросозерцаніе, лучшія, завѣтнѣйшія желанія человѣка, готовящагося перейти изъ міра временнаго въ предѣлы другой, вѣчной жизни. Въ этомъ отношеніи особенно интересными являются духовныя завѣщанія лицъ давноминувшаго времени, и тѣмъ въ большей степени, чѣмъ болѣе выдающееся и высокое общественное положеніе занимали эти лица. Въ старину, когда высшіе интересы жизни, занятіе науками, литературою, художествами и т. под., почти совершенно отсутствовали, будучи достояніемъ лишь рѣдкихъ избранниковъ, люди массы жили самою простою и несложною жизнью; всѣ главнѣйшіе ихъ интересы сосредоточивались, съ одной стороны, на удовлетвореніи религіозныхъ своихъ потребностей, а съ другой—на расширеніи матеріальнаго своего благосостоянія. Эти двѣ стороны жизни почти исключительно только и выступаютъ въ духовныхъ завѣщаніяхъ стараго времени, но выступаютъ почти всегда съ чрезвычайною подробностію и рельефностію, сообщая намъ множество драгоцѣнныхъ фактовъ изъ религіозной жизни и знакомя насъ съ строемъ и полною экономической жизни, съ внутреннимъ бытомъ и юридическою стороною при распределеніи своего состоянія завѣщателемъ между своими наслѣдниками, и т. под.

Послѣ этого общаго замѣчанія, возвращаясь къ вышеприведеннымъ духовнымъ завѣщаніямъ, мы должны отмѣтить, что изъ нихъ 6 принадлежитъ лицамъ древне-православнаго вѣроисповѣданія (№№ 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129), 3 лицамъ—униатскаго (130, 135, 136), 1 лицу—евангелическаго и 4 лицамъ—римско-католическаго (131, 132, 133 и 134).

Духовныя завѣщанія первой группы представляютъ интересъ особенный; они служатъ доказательствомъ, что въ половинѣ XVII столѣтія многія древнія богатые

фамиліи въ вел. княж. Литовскомъ пребывали еще вѣрными завѣтамъ древней Православной церкви, не смотря на всѣ гоненія, которымъ она уже болѣе полвѣка была подвергнута со стороны своихъ непримиримыхъ враговъ—римско-католицизма и униі; изъ нихъ мы усматриваемъ, что представители древнихъ православныхъ родовъ въ нѣкоторыхъ случаяхъ выражали чрезвычайную свою заботливость о сохраненіи и утвержденіи въ преемникахъ своихъ въ эту, какъ они часто выражаются, пору религіозной шаткости, тѣхъ же чувствъ глубокой любви и преданности къ вѣрѣ своихъ отцовъ; но ближайшимъ образомъ, завѣщатели сами доказываютъ эту любовь къ праѣдовской старинѣ на практикѣ; они поручаютъ наслѣдникамъ своимъ похоронить смертныя останки ихъ въ православныхъ святыняхъ—церквахъ или монастыряхъ, записываютъ имъ нерѣдко богатые вклады, обезпечиваютъ ихъ средствами для будущаго существованія, надѣляя землей, ругой и т. под. Приведемъ здѣсь краткое содержаніе разсматриваемыхъ нами шести документовъ.

(№ 123). Помѣщикъ Троцкаго воеводства и повѣта Иванъ Ивановичъ Бака, памятуя о тлѣнности и непостоянствѣ настоящаго міра, вспоминая евангельскія слова Сына Божія: „чуйте, бо не вѣдаете часу и години пристѣя смерти“, а также принимая себѣ и то „за науку съ письма светого, яко о томъ свѣтчитъ у книгахъ Езаяша пророка, у капитулѣ тридцать осьмой, ижъ Езаяшъ пророкъ Божій пришоль до короля Іудскаго, до Езекиаша, и мовиль ему тые слова: ото умрешъ, а росправъ домъ свой“, 4 фев. 1612 г. составилъ духовное свое завѣщаніе*), въ которомъ дѣлаетъ распоряженіе: когда придетъ часъ кончины его, похоронить „грѣшное тѣло его учтыве, на монастырю светое Пречистое въ Трокахъ**), противъ звоницы, въ капицѣ его, при тѣлѣ небощицы малжонки его“; четыремъ сыновьямъ своимъ Бакамъ отдаетъ слѣдующія свои имѣнія: Василию Ягеляны съ отдѣльными грунтами имѣній Стравеникъ и Шальянъ, Ивану—Стравеники, Юрію—Шальяны и Ѳедору—Угольники; незамужнюю дочь его Анну должны обезпечить братья ея приданымъ въ 300 копъ гр.; замужнимъ дочерямъ своимъ, Григорьевой Терлецкой и Полоніи Вижовской, а также сестрѣ своей Ав-

*) Завѣщаніе это составлено на рускомъ языкѣ, какъ видно и изъ самыхъ выписокъ, приводимыхъ здѣсь дословно.

**) Монастырь этотъ былъ учрежденъ при церкви Рождества Пресвятыя Богородицы. Изъ актовъ, изданныхъ Семеновымъ и Виленской Коммиссіей для разбора древнихъ актовъ а также изъ Археографическаго Сборника видно, что въ старину въ Трокахъ существовало пять церквей: Рождества „Пречистыя“ Богородицы, Рождества Христова, Воскресенія Христова, святаго Николая и св. Георгія. Отъ этихъ древнихъ святынь въ г. Трокахъ въ настоящее время уцѣлѣла только одна память. До 1862 г. православные Троцкіе жители принуждены были молиться въ частномъ домѣ. Только съ этого времени для нихъ сооружена новая, небольшая каменная церковь.

доть Сепянской оставляетъ маленькіе денежныя и вещевые подарки. Въ заключеніе всего онъ обязываетъ сыновей своихъ давать „на церковь, на монастырь светое Пречистое Троцкій, гдѣ тѣло его грѣшное поховано будетъ, на каждый годъ“, съ имѣнія Стравеникъ по 2 копы грошей и 2 бочки ржи, и съ имѣній Шилианъ, Угольниковъ и Ягелянъ по копѣ гр. и бочкѣ ржи, а „часъ выданья тымъ пѣнеземъ и жити о Покровѣ Пречистое Богородицы маеть быти вѣчне“; сверхъ того сыновья его „тую церковь Божую оправовати мають, кгдабы того потреба оказовала, для вшелякихъ припадковъ отъ содранья вятровъ, а по смерти ихъ потомство ихъ также заховати мають. А хтобы тому постановенью моему досыть чинити не хотѣлъ, тогда я тое беру на справедливый розсудокъ Пана Бога всемогущаго на страшномъ судѣ“.

(124). Жена Виленскаго подкоморія Мальхера Шемета, Варвара, урожденная вняжна Огинская, „принимая во вниманіе неизвѣстность смертнаго часа, и лѣта старости своей, а также и то, чтобы по смерти ея между внуками—наслѣдниками ея не произошло ссоръ изъ-за имѣній, ею оставляемыхъ“, выдаетъ 20 апр. 1654 г. свой „тестаментъ“, по которому тѣло ея имѣеть быть похоронено въ имѣніи брата ея, Троцкаго тивуна Самуила Огинскаго, въ Кронской церкви, въ фамильной часовнѣ Огинскихъ, гдѣ покоится и тѣло ея дочери Полоніи, жены Минскаго подкоморія Кавечинскаго; похоронная церемонія должна быть выполнена по обряду „церкви Божіей стариннаго греческаго благочестія, не въ униі состоящей“ (т. е. Православной); на вѣчный поминъ ея души и души ея дочери Полоніи Кронскому монастырю предназначается сумма въ 3,000 пол. злотыхъ; вышепомянутымъ внукамъ ея отписываются имѣнія и села: Вепрь, Девялтово, Милошуны, Жизново, Цешейки, Старинки, фольварокъ Борель. Завѣщательница построила въ Новгородскомъ воеводствѣ двѣ церкви—Новоеленскую и Желѣзницкую, и надѣлила ихъ фундушами; на внуковъ своихъ она возлагаетъ обязательство не касаться этихъ фундушей, „не вводити въ эти церкви униі и никакого инаго богослуженія“, и, для большей охранныости ихъ, отдать подъ защиту и покровительство Виленскаго Православнаго Свято-Духова монастыря. Въ заключеніе всего она разсчитываетъ, что наслѣдниками ея вполнѣ будутъ уважены тѣ права и льготы, которыя ею предоставлены нѣкоторымъ лицамъ изъ ея вѣрной прислуги.

(№ 125). Помѣщикъ Кіевскаго воеводства, имѣнія Ласиковъ, Адамъ Маркевичъ, „унося здоровье свое изъ тѣхъ краевъ по причинѣ небезопасности отъ Запорожскихъ казаковъ и бунтовщиковъ хлоповъ, которые, забывъ страхъ Божій, дѣлають нападенія на государство его королевской милости—Корону и Вел. Княж.

Литовское“, со всѣмъ имуществомъ переѣхалъ въ Кричовскій округъ, Мстиславскаго воеводства, въ Вородзково—имѣніе брата своего Марка Маркевича. Посѣщенный здѣсь болѣзнію, онъ, въ виду того, что всякая вещь, которая не затвержена письмомъ, скоро сглаживается изъ людской памяти и приходитъ въ забвеніе, объясненная же письмомъ остается въ человѣческой памяти на будущія времена“, составилъ духовное завѣщаніе, подписанное имъ 16 янв. 1653 г. Въ завѣщаніи этомъ онъ дѣлаетъ распоряженіе, чтобы послѣ наступленія смертнаго часа, тѣло его было похоронено первоначально въ Топичевскомъ монастырѣ, находящемся близъ г. Мстислава, „съ соблюденіемъ надлежащихъ церемоній, благочестивыми монахами Топичевского монастыря, не въ уніи пребывающими, по обряду греко-русскаго исповѣданія Восточной апостольской церкви“, а затѣмъ, когда Господь водворитъ вполнѣ спокойныя времена, препровождено р. Сожею или зимнею дорогою для постояннаго погребенія въ Кіевскій Межигорскій монастырь; Топичевскому, Межигорскому и многимъ другимъ монастырямъ и церквамъ записываетъ денежные вклады, въ общей сложности простирающіеся почти до 4,000 злотыхъ, наслѣдникамъ же своимъ отписываетъ, а именно: родному брату своему Марку Маркевичу село Заревъ въ Овруцкомъ староствѣ и денежную сумму въ 20,000 злотыхъ, въ которой Русскимъ воеводою княземъ Іереміемъ Вишневецкимъ были заложены ему три села въ Кіевскомъ воеводствѣ—Толкачевка и Большая и Малая Дѣвицы; племяннику своему (братанку) Стефану Маркевичу отдаетъ имѣніе Заревъ, съ двумя заставными суммами—Печерскаго монастыря на 3,000 злот., на селахъ Гаврилковѣ и Лабенкѣ, и вышепомянутаго князя Вишневецкаго, на мѣстечкѣ его Монастырищѣ; кромѣ того, оба наслѣдника имѣютъ получить изъ Межигорскаго монастыря сумму въ 4,000 злот., которая вмѣстѣ съ 22 волами при отѣздѣ завѣщателя изъ Кіевскихъ краевъ отдана ему на сохраненіе; тѣмъ же лицамъ, а равно другому племяннику завѣщателя Павлу Маркевичу, отказывается все движимое его имущество въ золотѣ, серебрѣ, драгоценныхъ вещахъ и дорогой одеждѣ, которое здѣсь подробно перечислено.

(№ 126). Троцкій тивунъ и королевскій дворянинъ Самуиль-Левъ Огинскій *) потомокъ славнаго древняго рода князей Огинскихъ, извѣстнѣйшихъ въ Литвѣ православныхъ фундаторовъ, начинаетъ свое завѣщаніе, составленное имъ 20-го октября 1654 г., высокимъ краснорѣчіемъ о томъ, что земное призваніе человѣка

*) Основатель и фундаторъ, вмѣстѣ съ женою своею Софьею Яновною Бѣлевичовною, извѣстнаго православнаго Марковскаго монастыря, подъ г. Витебскомъ (фундушева я его запись отъ 6-го августа 1642 г., см. XI т. Актовъ Вилен. Археографической Коммисіи; стр. 228).

служить Богу, отечеству и оставаться вѣрнымъ традиціямъ своего рода; замѣтивъ затѣмъ, что онъ „родился отъ родителей старинной братской религіи и всегда былъ добрымъ и справедливымъ католикомъ“ (katholikiem), проситъ, чтобы по смерти его тѣло его было похоронено православнымъ духовенствомъ „по русскому обряду“ въ его Кронской церкви, въ склепѣ, гдѣ покоятся его родители, и надъ его гробомъ былъ поставленъ памятникъ, имъ самимъ заготовленный въ г. Королевцѣ. На поминъ души своей отказываетъ Кронскому монастырю 1500 злот., и по 500 злотыхъ монастырямъ въ Вильнѣ, Евѣ, Минскѣ, Полоцкѣ и Марковѣ, каковыя монастыри обязываются выслать своихъ депутатовъ ко дню его погребенія. Обширное и богатое недвижимое свое имущество распредѣляетъ такимъ образомъ: изъ *Русскихъ* своихъ имѣній, лежащихъ въ Витебскомъ и Минскомъ воеводствахъ, Лезну, съ фольваркомъ Малькономъ, съ Крожскою частью, Лезневскій дворъ, мѣстечко Лезно и Карасно отдаетъ старшему сыну своему, Витебскому подкоморію, Семену-Карлу Огинскому, а Микулинъ съ фольваркомъ Шаврунками, Бакшты или Дукораль и еще Кропивницу съ фольваркомъ Теляками въ Волковыскомъ повѣтѣ даритъ второму своему сыну, Волковыскому хоружему, Ивану Огинскому; изъ имѣній же *Литовскихъ*, лежащихъ между Ковной и Вильной, въ Ковенскомъ повѣтѣ: Осинты предоставляетъ Ивану Огинскому, а Кошаны и фольварки Мешловичи и Яхвишки съ Кронскимъ селомъ Меганами, Возгинольскій фольварокъ Войгово и, въ заключеніе, самое главное, родовое свое имѣніе Крони, даритъ Семену-Карлу Огинскому. Этотъ послѣдній богатый даръ дѣлается старшему наслѣднику съ тѣмъ непремѣннымъ условіемъ, „чтобы онъ, какъ говоритъ завѣщатель, не отступая отъ старинной своей греческой вѣры, но твердо въ ней пребывая, охраняя фундаціи родителей нашихъ и отдѣльно мною упроченныя соблюдая такъ, чтобы чрезъ это не порадовался ни одинъ нашъ непріятель, что не трудно въ эти времена, и, сохрани Боже, чтобы въ вѣрѣ своей не сдѣлалъ какой-нибудь отиѣны, чрезъ что какъ тѣла родителей моихъ, такъ и наши должны были бы быть выброшенными вонъ, чего, дай Богъ, никому не дожидаться“; но если бы случилось, что онъ, старшій сынъ завѣщателя, „вслѣдствіе какого-либо наказанія Господня, отступилъ бы отъ своей вѣры, гоняясь за мамоной этого свѣта, перемѣнилъ ее на римскую или иную какую“, или пожелалъ Крони вмѣстѣ съ мѣстечкомъ продать, то продажа эта должна быть учинена брату его Ивану Огинскому, и отнюдь не другому кому-либо, подъ зарукою въ 30,000 злотыхъ. Если же Семень-Карль Огинскій, не продавая этого имѣнія, отступилъ бы отъ своей религіи, то Иванъ Огинскій получаетъ право и долженъ взять это имѣніе себѣ *завдомъ*, т. е. путемъ силы. Сверхъ вышесказаннаго Семену-Карлу и Ивану Огинскимъ записываются, первому каменный домъ въ г. Вильнѣ, возлѣ Св.

Духова монастыря, и долговая сумма въ 3,000 злот. отъ гетмана вел. княж. Лит., а второму каменный домъ въ г. Ковнѣ; дѣлаются небольшія записи и другимъ родственникамъ завѣщателя; многочисленная прислуга его, кромѣ денежнаго вознагражденія, вся отпускается на свободу.

(№ 127) Жена Михаила Зеновича, Полонія, урожденная Огинская — Трощкая подкоморянка, лишившись мужа въ тяжелую годину войны съ Москвою и въ безотрадномъ своемъ вдовьемъ положеніи будучи еще огорчаема и обижаема племянниками своими (сыновьями брата покойнаго своего мужа), Опшмянскимъ маршалкомъ Иваномъ Владиславомъ, Вилькомирскимъ подсудкомъ Станиславомъ и Виленскимъ войскимъ Юріемъ Зеновичами, которые безправно завладѣли тремя ея имѣніями Козловскомъ, Островомъ и Судервами, а равнымъ образомъ не рассчитывая на прочность своего здоровья, положила составить духовное свое завѣщаніе, которое и подписала 15 іюня 1657 г. Въ завѣщаніи этомъ она высказываетъ свое желаніе, чтобы по смерти тѣло ея было похоронено въ имѣніи сына ея Трощаго воеводича Іеронима Паца, въ Маньковской церкви, „ею уфундованой и въ греческой благочестивой вѣрѣ Успенія Преподобной Дѣвы пребывающей“; погребеніе ея тѣла должно быть совершенно четырьмя православными монахами, приглашенными изъ Виленскаго Свято-Духова и Касутскаго монастырей, въ соучастіи съ бѣлымъ духовенствомъ; на поминъ души своей отказываетъ небольшія денежные суммы церквамъ Маньковской, Виленской Св.-Духовской, Тородской, Мядельской и Сурдецкой *). Недвижимое имущество свое распредѣляетъ такимъ образомъ: сыну своему Трощкому воеводичу Іерониму Пацу предоставляетъ имѣнія—Маньковичи, Островъ, Судервы и плацъ въ г. Вильнѣ; Трощкому каштеляну Александру и его сыну Марціану Огинскимъ даритъ имѣніе Козловскъ; Трощкому тивуну Самуилу Огинскому отдаетъ имѣніе Потовъ. Вѣрную прислугу свою награждаетъ деньгами и отпускаетъ на волю.

*) Церковь эта съ сохранившимся при ней до настоящаго времени православнымъ монастыремъ находится въ мѣстечкѣ Сурдекахъ, Ковен. губерніи, Поневѣжскаго уѣзда, въ 15 верстахъ отъ уѣзнаго г. Поневѣжа. 15 августа въ ней бываетъ престольный праздникъ *Успенія Пресвятыя Богородицы*. Замѣчательно то обстоятельство, что церковь эта и монастырь по какой-то неизвѣстной намъ причинѣ пользуется особеннымъ расположеніемъ *Рижскихъ русскихъ купцовъ* и даже, какъ намъ передаютъ, многихъ лицъ неправославнаго вѣроисповѣданія, католиковъ, протестантовъ цѣлыхъ двухъ губерній—Курляндской и Лифляндской, и потому главными богомольцами въ этотъ праздникъ являются сюда именно *рижскіе русскіе купцы*, которые пріѣзжаютъ сюда на этотъ день нерѣдко съ цѣлыми семействами. Щедрымъ приношеніямъ этихъ пріѣзжихъ изъ далека гостей главнымъ образомъ и обязана Сурдецкая церковь и монастырь своимъ сохраненіемъ и существованіемъ въ настоящее время.

(№ 129). Господаровна Молдаванскихъ земель Марія, жена князя Януша Радивила — воеводы Виленскаго, великаго гетмана вел. княж. Литовскаго, старосты Казимірскаго и проч., будучи подвержена болѣзни и желая распорядиться о дѣлахъ своихъ въ данное „несчастное для Рѣчи-посполитой время“ (Московская война), выдаетъ отъ 29 ноября 1865 г. свое духовное завѣщаніе. Въ завѣщаніи этомъ она проситъ, чтобы, по наступленіи смерти ея, къ погребенію ея были приглашены ея отецъ, Молдавскій господарь, сестра Роксанда Хмѣльницкая, и затѣмъ похороны ея произведены „по обряду греческой религіи послушанія Константинопольскаго патриарха въ церкви Святаго Духа, въ Вильнѣ находящейся“. Изъ суммы 600,000 пол. злот., записанной ей въ вѣно мужемъ ея княземъ Янушемъ Радивиломъ и обеспеченной на имѣніяхъ его Забудовѣ и Бѣлицѣ, 200,000 злот. возвращаетъ Виленскому Свято-Духовскому монастырю, у котораго ею были взяты эти деньги по облигаціонному документу; 150,000 злот. записываетъ Забудовскому монастырю, на существующую при немъ школу, и двумъ Виленскимъ монастырямъ — мужскому и женскому при церкви Святаго Духа; 100,000 злот. предназначаетъ на школу и коллегіумъ въ г. Слуцкѣ; остальную часть 150,000 злот. распредѣляетъ между различными монастырями и церквами; церковную утварь своей домовою церковью раздѣляетъ по поламъ между Виленскимъ Св.-Духовымъ и Слуцкимъ монастырями. Въ заключеніе обширное свое движимое имущество въ золотѣ, серебрѣ, украшеніяхъ, дорогихъ одеждахъ, равно какъ и разные денежные документы даритъ своимъ родственникамъ: падчерицѣ, Жмудскимъ старостянкамъ Глѣбовичовнамъ, сестрѣ Роксандѣ Хмѣльницкой и брату Стефану, воеводитѣ Молдаванскихъ земель.

Духовныя завѣщанія второй группы настоящаго третьяго отдѣла принадлежатъ слѣдующимъ лицамъ.

(№ 130). Землевладѣлецъ короны Польской и великаго княж. Литов., Лидскаго повѣта, Сильвестръ Война Оранскій составилъ свое духовное завѣщаніе 4 фев. 1667 г. Въ немъ онъ проситъ похоронить по смерти грѣшное его тѣло въ „его Жижемской церкви (Лид. пов.), издавна сооруженной и уфундованной его предками, гдѣ уже покоится прахъ его жены Елисаветы (Гальшки) Гейшторовны? Для того, чтобы въ настоящей церкви вѣчно возносилась хвала Божія, онъ записываетъ ей въ своемъ имѣніи Князиковцахъ (Лид. пов.): во-первыхъ двѣ увологи, называемыя Татаршизна и Зарубовшизна, лежація надъ р. Жижмою, во-вторыхъ двухъ подданныхъ, сидящихъ на двухъ четвертяхъ грунта, и въ третьихъ на вѣчныя времена ежегодную хлѣбную ссыпку изъ имѣнія Жижмы, а именно, бочку пшеницы, бочку ржи Виленской мѣры и гарнецъ вина. За это наданье, какъ настоящій священникъ Жижемской церкви, такъ и его преемники

обязаны держать при ней на своемъ коштѣ „дьяка для пѣнія“, и кромѣ того еженедѣльно совершать двѣ обѣдни за упокой души фундатора и его предковъ. На преемниковъ завѣщателя возлагается обязательство не нарушать настоящаго фундаша, напротивъ своими собственными средствами поддерживать Жижемскую церковь, опрaвлять ее, покрывать, а если бы она сгнила, въ такомъ случаѣ построить новую. Отъ имѣнія своего Жижмы половину отписываетъ своему зятю Пинскому стольнику Андрею Гodeбскому, а другую половину малолѣтнему сыну своему Ивану Войнѣ Оранскому, котораго проситъ опекуновъ послать для образованія въ *Виленскій іезуитскій коллегіумъ*. Въ заключеніе съ имѣнія Жижмы отписываетъ 500 злот. Жировицкой церкви и 500 злот. церквамъ Виленской Троицкой и Пинской соборной Пресвятыя Богородицы.

(№ 135). Рѣчицкій подкоморій Казиміръ Юдицкій проситъ въ духовномъ завѣщаніи своемъ, составленномъ 17 мая 1713 г., похороны его тѣла совершить въ Казиміровской церкви. Обязываетъ своихъ потомковъ уступить Казиміровскимъ базилианамъ сельцо Косахи и новостроющуюся въ Казиміровѣ мельницу. Для содержанія при этомъ монастырѣ постоянно трехъ монаховъ базилианъ записываетъ имъ на хлѣбъ ежегодно: 30 Журовицкихъ мѣрокъ ржи, 30 ячменя, 20 овса, 15 гречихи, солонины 4 полти, 2 сала, 8 пудовъ меду, куфу (бочку) водки, братскаго меду на канонъ 4 пуда, воскъ отъ канона на церковь; кромѣ того монастырю ежегодно должно выдавать деньгами 300 злот. съ имѣнія Плесовичъ. За эту данину монахи должны совершать каждую недѣлю двѣ обѣдни за фундатора и жену его. На Казиміровскій госпиталь, который долженъ быть устроенъ на шесть убогихъ, полагается ежегодная хлѣбная ссыпка съ имѣнія Плесовичъ: ржи 16 мѣрокъ, овса 10, гречихи 10, сало одно. Изъ драгоценныхъ своихъ предметовъ назначаетъ для Казиміровской церкви серебряные кубки, ложки, подсвѣчники и сукно; для нея же „двѣ гарматки (пушечки) перелить въ колокола“. Имѣнія свои распределяетъ между своими наслѣдниками.

(№ 136). Земскій писарь и ротмистръ Опшмянскаго повѣта Андрей Савичъ-Заблоцкій въ духовномъ завѣщаніи своемъ, подписанномъ 26 іюля 1797 г., проситъ: если ему приведется умереть въ г. Опшянѣ или же въ имѣніи Куцевичахъ, то похоронить тѣло его въ Борунскомъ базилианскомъ монастырѣ, а если въ г. Вильнѣ, то въ костелѣ доминиканъ у св. Якова. Исполняя волю покойной своей жены Анеліи, изъ Окушковъ, въ 1-мъ бракѣ Петрашкевичовой, изложенную въ духовномъ завѣщаніи ея отъ 22 апр. 1774 г., въ которомъ она отписываетъ пять тысячъ злот. Куцевицкой церкви, и присоединяя къ этой суммѣ еще пять тысячъ съ своей стороны, онъ отказываетъ нынѣ всю эту сумму въ количествѣ 10,000

злот. разсматриваемой церкви, за какое приношеніе священники ея' должны совершать еженедѣльную обѣдню за упокой души его жены, родителей, его самого и др. родственниковъ. Въстѣ съ тѣмъ на поминъ души своей записываетъ многимъ Виленскимъ католическимъ монастырямъ значительные вклады отъ 200 до 500 злот.; по 500 злот. назначаетъ также базилианскимъ монастырямъ Виленскому и Борунскому. Имѣнія и весьма значительныя денежныя долговыя суммы распределяетъ между своими родственниками.

Къ третьей группѣ настоящаго отдѣла относится лишь одно духовное завѣщаніе, принадлежащее лицу Евангелическаго вѣроисповѣданія, маршалку Лидскаго повѣта, Борклевскому старостѣ, Теофилу Дунину, на Чадосахъ, Раецкому.

(№ 128) Теофилъ Дунинь Раецкій, будучи убѣжденъ, что „неумолимая смерть одинаково господствуетъ надъ человѣкомъ, какъ въ молодыхъ, такъ и преклонныхъ лѣтахъ“, составилъ и подписалъ 30 іюля 1659 г. духовное завѣщаніе, въ которомъ проситъ жену свою Елисавету Друцкую-Соколинскую, по смерти его, похоронить грѣшное тѣло его по обряду *Евангелическаго вѣроисповѣданія*, въ имѣніи его Чадосахъ. Проповѣдникамъ, которыми будетъ совершенъ обрядъ погребенія, дать по 100 злот., а другимъ присутствующимъ лицамъ по 40 злот. Интересно то, что завѣщатель задумалъ устроить для себя погребальный склепъ не при церкви своей, какъ вообще принято въ другихъ вѣроисповѣданіяхъ, а просто въ открытомъ полѣ; для этого склепа уже заготовленъ, по словамъ завѣщателя, весь строительный матеріалъ, наняты даже рабочіе-каменьщики. Если бы этой работы не удалось выполнить самому завѣщателю, то выполненіе ея возлагается на жену его. Задуманный склепъ устроить безъ всякой часовни наверху; верхъ этотъ посыпать просто крупнымъ сухимъ пескомъ; вокругъ склепа, въ формѣ квадрата, каждая стѣна котораго должна равняться двумъ саженьямъ, вырыть ровъ глубиною въ хлопскій ростъ, а шириною въ четыре польскихъ локтя; вынутая изъ этого рва земля должна идти на образованіе насыпи надъ склепомъ; бока такимъ образомъ изготовленной склепной горки положить зеленымъ дерномъ. Тутъ имѣетъ быть положено тѣло завѣщателя и поживать до всеобщаго воскресенія и страшнаго суда Господня. Затѣмъ Раецкій отказываетъ женѣ своей заставное право на два имѣнія Высокій-Дворъ и Понедѣль, собственное же свое имѣніе Чадосы записываетъ ей въ пожизненное владѣніе. Кромѣ того, въ ея же вѣдѣніе поступаютъ во-первыхъ лѣсныя арендныя его статьи въ Инфлянтахъ — въ Динабургскомъ округѣ, во-вторыхъ плацы въ г. Вильнѣ, за Троицкой брамой, и въ третьихъ Упитская держава Беркланы, которая уже слишкомъ 160 лѣтъ изъ дома Раецкихъ не выходитъ. Жена должна постараться добыть цессию на эту державу сыну своему Михаилу-Якову Раецкому. По

исполненной долготѣтней своей жизни, она все по справедливости должна передать сыну своему, тому же Якову Раецкому. Въ заключеніе всего завѣщатель прощается съ своими духовными пастырями, которыхъ убѣждаетъ презирать этотъ убогій свѣтъ, и ежедневно вспоминать его въ своихъ молитвахъ предъ Христомъ Господомъ, Спасителемъ нашимъ.

Въ четвертую и послѣднюю группу настоящаго третьяго отдѣла входятъ во-первыхъ два духовныхъ завѣщанія двухъ родныхъ братьевъ, маршалка Упитскаго повѣта Андрея и Упитскаго гродскаго писаря Ивана Курбскихъ-Ярославскихъ, потомковъ знаменитаго князя Андрея Курбскаго, бѣжавшаго въ грозную пору Московскаго государства, при царѣ Иванѣ IV-мъ или Грозномъ, въ Литву, и отсюда ведшаго столь извѣстную ученому міру обширную корреспонденцію съ гнѣвнымъ своимъ бывшимъ царемъ. Настоящихъ два брата Курбскихъ уже являются утратившими самое дорогое достояніе своего древняго русскаго княжескаго рода—православную отцовскую вѣру; въ ту пору они уже состояли римско-католиками; отецъ ихъ Дмитрій Курбскій былъ Упитскимъ подкоморіемъ (межевымъ судьей). Но приведемъ здѣсь нѣсколько подробнѣе содержаніе того и другаго духовнаго завѣщанія.

(№ 131). Андрей Курбскій въ завѣщаніи своемъ, составленномъ 26 іюня 1668 г., прежде всего, совершенно равнодушно относится къ тому, гдѣ послѣ его смерти будутъ погребены его смертные останки, и потому предоставляетъ женѣ своей Цециліи Гедройтевнѣ положить ихъ тамъ, гдѣ она сама того пожелаетъ. Костелу, который будетъ избранъ для ихъ погребенія, назначаетъ 300 злот. Женѣ своей отписываетъ сумму въ 15,000 злот., обезпеченную на ленномъ своемъ имѣннѣи Криничинѣ или Поверсмѣ, въ Упитскомъ пов., которымъ она имѣетъ пользоваться пожизненно. Ей же отказывается все движимое имущество, въ золотѣ, серебрѣ и проч., равно какъ и Криничинскій дворъ и мѣстечко Криничинъ. вмѣстѣ съ симъ ей же возвращается обратно ея щедрый даръ, который она ему сдѣлала во время супружества, а именно, имѣнія Гедройти и Хоронжишки—въ Виленскомъ воеводствѣ и Повильня—подъ г. Вильной, а равно *Русскія имѣнія* Коломыски и Кошцево—въ Полоцкомъ воеводствѣ. Что же касается еще общаго, нераздѣльнаго, съ братомъ Иваномъ Курбскимъ имѣнія Рогова или Поровицы въ Вилькомирскомъ повѣтѣ, то жалуется на брата, что онъ безъ его вѣдома, въ ущербъ ему, продалъ половину этого имѣнія Владиславу Соколовскому. Тутъ же упоминается о родной его сестрѣ Аннѣ Курбской-Ярославской, которая въ первый разъ была замужемъ за Вилькомирскимъ земскимъ судьей Романомъ Соморковымъ, а во второй—за Адамомъ Соколовскимъ.

(№ 132). Иванъ Курбскій выборъ мѣста для похоронъ своихъ смертныхъ останковъ, подобно брату своему, предоставляетъ своей женѣ Екатеринѣ изъ Горбова Заранковнѣ; похороны проситъ устроить просто; отказываетъ 300 злот. для совершенія трехсотъ обѣденъ (мшей) въ различныхъ костелахъ и 700 злот. на тотъ костель, гдѣ будетъ почивать тѣло его. Имѣніе Криничинъ или Поверсме, въ Упитскомъ повѣтѣ, было дано королемъ его отцу, Упитскому подкоморію Дмитрію Курбскому на ленномъ правѣ въ суммѣ 30,000 злотыхъ. Изъ этого имѣнія отецъ его, на основаніи королевскаго консенса, отдѣлилъ и передалъ ему фольварокъ его Боркланы. На этомъ фольваркѣ завѣщатель обезпечиваетъ своей женѣ 15,000 злот.; ей же оставляетъ все свое движимое имущество, въ золотѣ, серебрѣ и хозяйственныхъ предметахъ.

Въ послѣднихъ трехъ духовныхъ завѣщаніяхъ выступаютъ слѣдующія лица.

(№ 133). Антоній Друцкій-Соколинскій, принадлежа къ римско-католической вѣрѣ и обязывая по смерти похоронить тѣло свое въ Кременецкомъ костелѣ (Волковыскаго пов.), гдѣ лежатъ тѣла его родителей, имѣнія свои въ Полоцкомъ воеводствѣ—Большой Камень, Малый Камень, Бабици и Островно, а въ Витебскомъ воеводствѣ—Скотовичи и въ Волковыскомъ повѣтѣ—Мосевичи записываетъ своей сестрѣ Кристинѣ Соколинской-Друцкой, въ замужствѣ Перховской, съ тѣмъ условіемъ, чтобы съ нихъ она внесла на поминъ души его и родителей его 400 злот. Кременецкому костелу. Двоюродный братъ его Флоріанъ Друцкій-Соколинскій получаетъ въ подарокъ фольварокъ Дубно, въ Волковыскомъ повѣтѣ.

(№ 134). Генераль-маіоръ королевскихъ войскъ Эрнестъ Корфъ въ духовномъ завѣщаніи своемъ, составленномъ имъ 2 апрѣля 1680 г., рассказываетъ цѣлую исторію своей жизни, довольно, впрочемъ, туманную. Родился онъ въ Крейцбургѣ (Витеб. губ., надъ З. Двиной); обучался въ Виленской іезуитской академіи; за тѣмъ четыре года состоялъ при дворѣ польской королевы Владиславовой IV-ой; три года провелъ въ Голландіи, служа въ войскахъ Вильгельма Оранскаго; далѣе служилъ во французскихъ войскахъ и въ заключеніе отдалъ свои силы и мужество на службу родинѣ своей, состоя подъ командою князя Януша Радвила въ драгунской хоругви; лечился на теплыхъ водахъ въ Висбаденѣ. Въ то время, когда довольно блистательно устроилось его положеніе на военной службѣ, Богъ не далъ ему счастья въ семейной жизни; онъ принужденъ былъ развестись съ своей первой женою, а сынъ его отъ этого брака прямо вышелъ негодяемъ; такъ онъ, будучи у отца въ Вильнѣ, обокралъ его, похвалялся на его здоровьѣ; „и порубилъ“ сестру его, которая замужемъ за Раецкимъ—Дербскимъ под-

столиемъ, и чуть не убилъ мать свою; чтобы привязать его къ себѣ, онъ подарилъ ему имѣніе Гегужинъ, оставивъ впрочемъ, за собой мѣстечко и нѣкоторыя другія статьи, съ обязательствомъ выплатить нѣкоторые лежащіе на этомъ имѣніи долги, но онъ не выполнилъ этого обязательства, не уплативъ изъ этихъ долговъ ни одного гроша. Второй своей женѣ Констанціи Скорульской — Ковенской маршалковнѣ Эрнестъ Корфъ записываетъ имѣніе Элксмуйжу; фольварокъ Руклю, мѣстечко Гегужинъ съ селомъ Авкштотанами, мытомъ на р. Вилии, озерами Непракштами, пушею на другой сторонѣ р. Вилии даритъ своей дочери Амеліи Аннѣ Корфовнѣ. Скорульскому костелу, гдѣ имѣютъ быть положены его смертныя останки, предназначаетъ 200 пол. злотыхъ.

И. Спрогисъ.

I

А К Т Ы

ОТНОСЯЩЕСЯ КЪ

Исторіи Западно-Русской церкви.

1750 г. Января 20 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., листы 1168—1173.

I. Фундушова запись кухмистровой в. кн. Литовскаго Франциски Залусской на основаніе Любавицкаго монастыря.

Жена кухмистра в. кн. Литовскаго Залусская, урожденная Коптева, въ первомъ замужествѣ Друцкая-Любецкая, движимаая религіозною ревностію къ распространенію уни, построила въ своемъ имѣніи Любавичахъ Любавицкій монастырь съ тѣмъ, чтобы на пожертвованія ея на вѣчныя времена содержалось 8 базилианъ. На содержаніе монастыря и церковныя потребности записываетъ нѣсколько участковъ земли и 38 крестьянъ съ ихъ повинностями; на содержаніе монаховъ записываетъ довольно значительныхъ размѣровъ орди-

нарію изъ своей экономіи, а на одежду 10,000 зл. при этомъ Залусская постановляетъ, чтобы въ фундушовыхъ имѣніяхъ никогда не строили корчмы. Базилианъ же обязываетъ служить ежедневно обѣдни за живыхъ и умершихъ ея родственниковъ. Кроме этого присоединяетъ къ монастырю Успенскій приходъ и ея земли, и только $\frac{1}{2}$ уволоки присоединяетъ къ Любавицкой Никольской церкви. Монастырь Любавицкій и фундушъ были въ графствѣ Любавицкомъ, въ Оршанскомъ по-вѣтъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Julii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo personaliter w tryb. główny w. x. Lit. patron i. pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym originale ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, nigdy nieporuszono-

nego listu, funduszowego zapisu, od i. w. i. pani Franciszki z Kopciów Załuskiej—kuchmistrzowej w. x. Lit., na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu nayprzewielebnieyszemu i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu ś. Bazylego wielkiego na ten czas prowincyałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego y wszystkim ichmć xx. bazylianom danego, w magdeburgyi miasta ikmci Orszy przyznanego y zaprzysięgłego et ex iisdem actis authentice wydanego, in rem vero et

partem tychże w Bogu przewielebnych ichmć xx. bazilianów konwentu Lubawickiego służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt dobrowolnego, nigdy nieporuszonego listu, funduszowego zapisu, ze wszystką, w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg tryb. głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit., ony przyiwszy, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać pozwoliliśmy, a wpisując słowo do słowa sequenti tenore pisany: Wypis z xiąg mieyskich prawa magdeburgskiego Orszańskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwudziestego ósmego dnia. Na urzędzie i. k. mei mieyskim prawa maydeburgskiego Orszańskim, przed nami Kazimierzem Cieszyńskim—lantwóytem Orszańskim, Piotrem Mielańdowskim y Pawłem Baranowskim—burmistrzami, radcy, ławnikami y całym magistratem Orszańskim, comparendo personaliter u sądu i. w. i. pani Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit., swóy dobrowolny, nigdy nieporuszony funduszowy zapis, w Bogu nayprzewielebnieyszemu i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu s. Bazilego wielkiego, na ten czas prowincjałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego, a adpraesens i. x. Pawłowi Protasowiczowi—starszemu tegoż konwentu Lubawickiego, iako tylko czasu przyznania y zaprzysiężenia, przez i. w. i. panią kuchmistrzową w. x. Lit. expedyowanego, słuchającemu y wszystkim ii. xx. bazylianom tegoż konwentu Lubawickiego, przy osobliwym inwentarzu tegoż funduszu wsi przyłączonych y w onym

obszerniey wyrażonych, tacto pectore in facie teyże maydeburgyi Orszańskiej, sub fide, honore et conscientia, Bogiem się oświadczyła, że takową fundacją uczyniła de nova radice, z dobr swoich własnych y expensem swoim klasztor ufundowała, żadnych summ pieniężnych nie wziowszy, ani też in futurum pretendując, sine ullo conductamine, lecz tylko ex puro zelo et propria liberalitate, nie czyniąc in fraudem prawa pospolitego, ale dobrowolnie, rozmyślnie, sana mente et corpore takowy wieczysty, a nigdy nienaruszony fundusz zaprzysięgszy przyznała y do akt xiąg maydeburgskich Orszańskich inserowała, cuius tenor sequitur talis: Ja Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit. sumowna y dożywotnia pani połowy Lubawicz, drugiey zaś części przeze mnie nabytey dziedziczka, oraz majątności Krzywego Końca, zdawna takż Lubawiczami tytułowanego, wieczniczka, w powiecie Orszańskim będących, czynię wiadomo y iawnie wyznawam tym moim dobrowolnym, nigdy nieporuszonym listem, funduszowym zapisem, komu by o tym teraz y na potym będącego wieku wiedzieć należało, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu świętego Bazilego wielkiego na ten czas prowincjałowi prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—starszemu konwentu Lubawickiego y wszystkim ii. xx. bazylianom danym na to, iż ia Franciszka Załuska—kuchmistrzowa Litewska, zapatrzywszy się gorliwey chwały Boskiej, honoru nayświętszey panny Maryi zelantów, a dla pomnożenia y rozkrzewienia iedności świętey, z prawdziwey przychilności y z dobrej woli moiej, a ni z iakiego podeyscia,

ani z przeciwney prawu pospolitemu praktyki, bez żadnego wziętku pieniężnego, ale owszem, nakłaniając się do zwyczajów prawa konstytucyi seymowych y samemu zadość czyniąc iuramentowi, tę moją dobrą a nieporuszoną wolę, chcąc stałym przedsięwzięciem utwierdzić, w erygowanym de nova radice klasztorze, przy cerkwi dawney, teraz do tego klasztoru należącej, pod tytułem niebowzięcia najswiętszey Maryi Panny w dobrach moich mieście Lubawiczach, w powiecie Orszańskim będącej, umyślałem ii. xx. bazilianów unitów lokować y fundować na potomne czasy, co tym listem wieczystym, funduszowym, nigdy nieporuszonem zapisem, przez siebie y successorów moich stwierdzam, oraz wszystkie punkta, paragrafy, warunki, cirkumskrypcye, w tym funduszowym zapisie wyrażone, nienaruszenie dotrzymać obowiązuję się, obligując w to, aby zawždy przytomnie ich rezydujących ośmiu zakonników, to iest, kapłanów zakonu ś. Bazylego wielkiego w klasztorze Lubawickim precentia była, z tym wiecznym zachowaniem, żeby ten klasztor od iednego i. x. prowinciała tegoż zakonu miał swoją dependencyą. Co by zaś do wiktury y sustentacyi pomienionym ii. xx. bazylianom klasztoru Lubawickiego należeć miało, folwark nazwany Syryce, od teyże majątności Lubawicz odłączony, z wsiami Szowkowem, Wolkowem, Kotami za Olszą, oraz y Podszorkowiem zaściankiem przydaię; także y wieś nazwaną Zorczy, przy ławnictwie Bolotniańskim zdawna bywszą, przyłączam, zmiany przy tym dworne Syryckie z pustoszą Szarkowem, nie implikując do zasiewów, dalszych rozrobotków sianożęciami, dodaię. Na których zmianach dwornych zwyczajnie na każdej z osobna pada: żyta solanek pię-

dziesiąt, a iarzyny różney solanek około sta; oraz ten folwark z attynenciami y wieś nomienowaną Zorczyn wolne, swobodne, żadnym prawem nie onerowane, ni komu niezawiedzione, z trzydziestu ośmiu poddanymi, gospodarzami aktualnymi, z ich żonami, dziećmi, bydłem, dobytkiem, gruntami, na których mając folwark, osiadłość, w inwentarzu osobliwym wyraźnie pisanymi, zaroślami, molożami, ze wszystkimi pożytkami, prowentami, daniną, robocizną y powinnościami, z wolnym na klasztorną potrzebę mliwem we młynie miejskim Lubawickim, to iest, corocznie żyta solanek trzydzieście, brah dwanaście, słodury piwnego solanek piędziesiąt, bez czerhi y miarki wiecznymi czasy postępuię; do tego wszelkich pożytków podług dostateczney we wszystkim inwentarza expressyi, wynajdować y na swój profit obracać pozwalam, to tylko sobie waruję teraz y napotym, aby w dobrach pomienionego klasztoru Lubawickiego zakonu s. Bazylego wielkiego karczmy niebyło y iey nie erygowano, dla przeszkody intrat moich Lubawickich, ponieważ ii. xx. bazilianom pełną moc y władzę niniejszym funduszowym zapisem zostawuję, którey chcąc swojej wiosce, chacie gospodarskiej szynk dawać, bez żadney ode mnie y successorów moich prepedycyi, dla czego arendy wszelkie Lubawickie do żadnych exakeyi arendarskich, ani do Zarnowszczyzny, nawet y dwor mój żaden interessować się nie powinni. Przytym na reperacyą cerkwi, klasztoru, officyn y na inne potrzeby pozwalam wolny wstęp do puszczy moiey Lubawickiey, za wiadomością dworu Lubawickiego, inquantum by własnym ichmciów ograniczeniu takowego drzewa nie stawało; waruję y to, aby poddani Szyryccy y Zorczyńscy

nie byli pociągani do dworu mego Lubawickiego do komportacyi podymnego, ale sami ii. xx. bazilianie Lubawicy od swoich poddanych wybierać mają podymne y one komportować do powiatu, a kwity na imię swoje odbierać y to nie więcej, iak od dymów sześciu, też ani z dymów sześć z abjuraty hrabstwa Lubawickiego mają być wytrącone, ani ode dworu pomienionego płacone. Co zaś do rekwizycyi odzienia y inszych potrzeb dla ośmiu zakonników, kapłanów należy, na teyże połowie Lubawicz y na Krzywym koncu nazwanym maiętności moiey, w powiecie Orszańskim leżącey, wiecznie zapisuję tymże ichmć xx. bazylianom Lubawickim dziesięć tysięcy złotych kurencyi białoruskiej, rachuiąc talar bity po tyńfów sześć y szostaku iednym, a każdy szostak po groszy piętnaście, od kórey to summy aby co rok dwór mój Lubawicki prowizyą dwuma ratami punktualnie wypłacał, przez następujące wieki mocno obliguję: pierwsza rata na święty Piotr ruski, roku terazniejszego tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego, to iest złotych trzysta piędziesiąt w dobrej monecie kurencyi białoruskiej, rachuiąc talar bity po półdziesiąta złotego; drugą ratę na Nowy rok święta ruskiego roku tysiącznego siedmsetnego piędziesiąt pierwszego złotych trzysta piędziesiąt podobną kurencyą y monetą; ten oraz kapitał summowny bez żadney diskwizycyi przez sukcesorów moich ii. xx. bazylianom Lubawickim, inquantum by rekwirovano za danym dwunastą niedzielami przez konsens swego prowincyała obwieszczeniem, dla wczesnego starania się o lokacyą tey summy na dobrach pewnych y niezawodnych, ma być oddany, bez żadney odmiany y alienacyi do innego klasztoru; czego następujący ichmć suk-

cessorowie moi dopilnować będą powinni z racyi, żeby zakonne niżej wyrażone ofiary Boskiey obligacye detrymentów nie miały. Podobnym sposobem y strony mianowanych ichmciów sukcesorów moich, iezeli by który chciał wypłacić temu Lubawickiemu konwentowi sumę, ma także przed wyliczeniem oney dwunastu niedzielami obwieścić ichmciów xx. bazilianów Lubawickich, y na to niniejszym funduszowym zapisem zezwalam. A ponieważ przydana y przyłączona zdawna należąca do cerkwi Uspięńskiej albo Wniebowzięcia najświętszey Maryi panny parafia ii. xx. bazilianom, przeto gruntu włok dwie z późniami y ich zarosłami, między mieskimi rezami leżące, y placów trzy w mieście, także zdawna należących do pomienioney cerkwi Uspięńskiej, oddaie y wiecznie zapisuję, tylko piąte półwłocze, z dobrej woli moiey, od cerkwi Uspięńskiej przyłączam do cerkwi ś. Mikolskiej Lubawickiej, waruiąc to na zawsze, aby na pomienionych w mieście placach żadnego szynku ichmciów klasztornego ani iurysdykcyjskiego nie było, iako się wyżej wyraziło, dla detrymentów prowetów mieyskich, a ztąd wynikającey iakowey niesnaski. Co zaś należy do cirkumferencyi mieysca cerkwi, klasztoru y inszych officyi klasztornych, zawiera w sobie ta cała sytuacya, w kwadrat oparkaniona, miary miernickiej morgów trzy, trzecią część morga. A zatym obligowani są y obowiązani ii. xx. bazilianie klasztoru Lubawickiego pilne mieć staranie o duszach, w powierzoney sobie parafii zostających, oraz następujące wiecznemi czasy mają skutkiem pełnić obligacye; primo: w poniedziałek msza święta iedna czytana za dusze ś. p. i. w. i. pp. Franciszka y Katarzyny Kopciów — kasztelanów Brzeskich,

rodziców moich; secundo: we wtorek msza ś. iedna czytana za duszę ś. p. i. w. ichmciów pana Symona Druckiego-Lubeckiego—kasztelana Mińskiego, primi voti męża moiego; tertio: we szrzodę msza ś. iedna czytana za duszę ś. p. i. w. i. pana Karola Załuskiego — kuchmistrza w. x. Lit., secundi voti męża moiego; quarto: we czwartek msza ś. iedna czytana za życia na intencyą i. w. i. p. Józefa Druckiego-Lubeckiego—kasztelana Mińskiego, syna moiego, któremu z miłości moiey udzieliłem z funduszu swego, a po długim życiu za duszę iego; quinto: w piątek msza ś. czytana iedna na intencyą moią fundatorską, a po zakończonym szczęśliwie życia terminie za moią duszę; sexto: w subbotę msza ś. iedna śpiewana na intencyą moią fundatorską, a po długim życiu za duszę moią y kwartałowe rekwiálne nabożeństwo coroczne. Dla czego tak folwark mój wieczysty, nazywający się Syrcze, z attynenciami, od majątności moiey Lubawicz odłączone, w powiecie Orszańskim leżące, tak też y pomienioną wieś Zorczyn, odłączoną od ławnictwa Bołotniańskiego, a teraz od Krzywego Końca, oraz y wspomnioną sumnę dwieście tysięcy złotych, równo z datą tego zapisu moiego funduszowego, przez ienerała i. mości powiatu Orszańskiego intromittowawszy, oddaie, zapisuię y w aktualną, wieczystą possessyą ii. xx. bazilianom klasztoru Lubawickiego postępuie. wnaszając ewikcyą na połowę majątności moiey wieczystey, nazwaney Lubawicze y na Krzywy Koniec, z attynenciami do niego należącemi, w powiecie Orszańskim leżące. I na tom dała ia Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit., iako fundatorka, ten mój wieczysty, nigdy nieporuszony fundusz w Bogu nayprzewielebnieyszemu

i. x. Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu s. Bazilego wielkiego prowincjałowi, w Bogu przewielebnemu i. x. Julianowi Porzeckiemu—superiorowi y wszystkiemu klasztoru Lubawickiemu, z podpisem ręki mey własney y ichmciów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych, niżej na podpisach rąk własnych wyrażonych. Pisan w Lubawiczach, roku tysięcznego siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Stycznia dwudziestego dnia. U tego wieczystego funduszowego zapisu podpis ręki, przy pieczęci tak samey aktorki, iako też ii. pp. pieczętarzów temy słowy: Franciszka z Kopciów Załuska—kuchmistrzowa w. x. Lit. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od i. w. i. pani Franciszki z Kopciów Załuskiej—kuchmistrzowej wielkiego xięstwa Litewskiego, matki y dobrodzieyki moiey, do tego wieczystego funduszowego y nigdy nieporuszonego zapisu, danego w Bogu nayprzewielebnieyszemu iegomości xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—zakonu świętego Bazilego wielkiego prowincjałowi na ten czas prowincyi Litewskiej, w Bogu przewielebn. i. x. Julianowi Porzeckiemu—superyorowi y wszystkim ii. xx. bazilianom, rezydentom klasztoru Lubawickiego, podług prawa podpisuię się, Józef Lubecki m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego wieczysto funduszowego zapisu podług prawa podpisuię się, Jan Turski—koniuszy powiatu Orszańskiego. Który to takowy funduszowy zapis, za przyznaniem y zaprzysiężeniem onego, iest do xiąg maydeburskich Orszańskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską Orszańską y z podpisem ręki pisarskiey w Bogu przewielebnym ii. xx. bazilianom Lubawickim iest

wydan, ut supra. U tego ekstraktu przy wyciśnionej pieczęci podpis rąk ichmościów panów lantwóyty y burmistrza, iako też z drugiey strony pieczęci podpis ręki pisarskiey y korrekta tegoż iegomości pana pisarza tymi słowy: Kazimierz Cieszyński—lantwóyt Orszański, Paweł Baranowski—burmistrz roczny, Dionizy Paszyński (miasta) iego krolewskiey mości Orszy, pisarz. Correc-

tum, pisarz. Ad haec na ostatniey stronie konnotacia takowa: est in actis. Który to takowy ekstrakt wieczysto funduszowego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu, przy samym originale do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1750 г. Января 31 дня.

Изъ книги № 110, за 1750 г., л. 404.

2. Мирюлюбная сдѣлка между митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и войскимъ Мозырскимъ Михаиломъ Еленскимъ насательно разграниченія принадлежащихъ имъ имѣній Скорбутянъ и митрополичей Ваки.

Между митрополитомъ Шептицкимъ и Мозырскимъ войскимъ Еленскимъ возникъ споръ изъ-за границъ митрополичьихъ имѣній Ваки и Торнянъ съ имѣніемъ Ленскаго—Скорбутянами. Постановленіемъ браславскаго подкоморія, разбиравшаго это дѣло на мѣстѣ, была назначена присяга какъ крестьянамъ спорящихъ сторонъ, такъ и Шептицкому. Между тѣмъ Шептицкій умеръ не учи-

нивши присяги; трибуналъ искъ Ленскаго призналъ правильнымъ. Преемникъ Шептицкаго митрополитъ Флоріанъ Гребницкій вошелъ по этому дѣлу съ Ленскимъ въ частную сдѣлку, на основаніи которой и была проведена по спорнымъ мѣстамъ опредѣленная граница. Во взаимномъ согласіи на эту сдѣлку и выдана настоящая запись.

Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Apryla dwudziestego dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim księstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron iegomość pan Mikołaj Życki—miecznik księstwa Żmuydzkiego, opowiadał,

prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginalu y dwóch ekstraktach, jednym ziemskim wojewodztwa Wileńskiego, drugim trybunalskim kadencyi Mińskiej, vigore konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego ad acta podał dobrowolnego, wieczysto ugodliwego, nieporuszonego zapisu między w Bogu nayprzewielebniejszymi jaśnie wielmożnym imci xiędzem Floryanem Hrebnickim—arcybis-

kupem Połockim, metropolitą całej Rusi, y wielmożnym imię panem Michałem Jeleńskim woyskim powiatu Mozyrskiego, ad invicem między ichmiami uczynionego, w ziemstwie woiewodztwa Wileńskiego ad invicem przyznanego, praepostere w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego aktykowanego, na kadencyi Mińskiej, et ex iisdem actis wydane, in rem et partem wielmożnego iego mość pana Michała Jeleńskiego—woyskiego powiatu Mozyrskiego służące y należące, które podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomienione ekstrakty były do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd one przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, których tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowanych, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Februaryi szesnastego dnia. Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym dziewiątym obrany, comparendo personaliter u sądu patron imię pan Jan Hutorowicz—budowniczy Oszmiański, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samym oryginalu ad acta podał ekstrakt zapisu wieczysto ugodliwego, nigdy nieporuszonego między jaśnie wielmożnym imię xiędzem Floryanem Hrebnickim—arcybiskupem Połockim, metropolitą całej Rusi, a wielmożnym imię panem Michałem Jeleńskim—woyskim powiatu Mozyrskiego, ad invicem danego, na rokach ziemskich trzykrólskich woiewodztwa Wileńskiego przyznanego et ex iis-

dem actis wydanego, in rem et partem tegoż wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—woyskiego powiatu Mozyrskiego, służący y należący, który podając ad acta prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony dobrowolny wieczysto ugodliwy, a nigdy nieporuszony zapis, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis: Wypis z xiąg ziemskich woiewodztwa Wileńskiego spraw wieczystych. w Wilnie expedyowanych. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Februaryi czwartego dnia. Na rokach trybunału ziemskiego woiewodztwa Wileńskiego, w roku terazniejszym, wyż na dacie expromowanym, do sądenia przypadłych, porządkiem prawa pospolitego w mieście iego królewskiej mości Wilnie in loco solito judiciorum w zamku odprawujących się, przed nami Michałem Horodeńskim—sędzią, Janem Ignacym Monkiewiczem—podsędkiem, Andrzejem Abramowiczem—pisarzem, urzędnikami ziemskimi woiewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter jaśnie wielmożny w Bogu nayprzewielebniejszy imię xiądz Floryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki, ex una parte, a wielmożny imię pan Michał Jelenski—woyski Mozyrski, ex altera parte, opowiadali, prezentowali y przyznali wieczystougodliwy, nigdy nieporuszony zapis, ad invicem między sobą dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, pro-

sił nas urzędu, ażeby pomieniony zapis, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg ziemskich Wileńskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany; jakoż my urząd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis: Ja Floryan Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, wsi Tarnian, ia Michał Jeleński—woyski Mozyrski, qua possessor y wiecznik folwarku Skorbucian y wsi Skorbuciany nazwaney, z drugiey strony, zeznawamy tym naszym dobrowolnym wieczysto ugodliwym, nigdy nieporuszonym zapisem, ad invicem sobie danym na to: iż co z okazji zachodzącey między wsią metropolitańską, Tarniany nazwaną, a folwarkiem mnie Jeleńskiego Skorbucianami, w wojewodztwie Trockim leżącemi, dyferency, za odesłaniem sprawy z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem oczewistym między mną Jeleńskim, a jaśnie wielmożnym, w Bogu nayprzewielebniejszym imci xiędzem Atanazym Szeptyckim—metropolitą całej Rusi, antecessorem mnie Hrebnickiego, terazniejszego metropolity całej Rusi, y innymi stronami ferowanym, na sąd wielmożnego imci pana Antoniego Dusackiego Rudominy—podkom. Brasławskiego, gdy tenże wielmożny imé pan podkomorzy powiatu Brasławskiego, po wydanych od siebie solita praxi iuris zapozwach y innotescencyach, ad locum differentiarum w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym ziechał, tedy także dekretem swoim oczewistym, po wyprowadzonych ab utrinque ductach, wyzyi granic, po expediowaney inquizycyi, po produktach, replikach, ab utrinque wnoszonych między mną Jeleńskim—woyskim Mozyrskim, a rzeczonym jaśnie wielmożnym imé xiędzem

Szeptyckim—metropolitą całej Rusi y innymi stronami, ex personali w tymże roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, miesiąca Octobra jedynastego dnia ferowanym, jurament temuż jaśnie wielmożnemu Szeptyckiemu—metropolicie całej Rusi, osobliwie jurament trzem poddanym Tarniańskim, item jurament dwum poddanym Skorbuciańskim, na punktach, w tym dekrete specificie wyrażonych, uznał y termin takowego iuramentu wykonania przez jaśnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego—metropolitę całej Rusi, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym siódmym, miesiąca Lipca dwudziestego siódmego dnia, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego, a poddanym na dniu trzydziestym ejusdem anni et mensis, na ostatnim kopcu wykonać nakazał y zachodzące między folwarkiem mnie Jeleńskiego—woyskiego Mozyrskiego, Skorbuciany nazwanym, a dobrami metropolitańskimi Waka y wsią Tarnianami differencye et ad invicem zachodzące pretensye in distinctis categoriis, decyzyą swoją, w tymże dekrete specificie exprimowaną, pomieniony wielmożny imé pan podkomorzy Brasławski ferował, jako tenże dekret in contentis et iudicatis dostatecznie obloquitur, którym dekretem ex quo jaśnie wielmożny imé xiędz metropolita całej Rusi, jako też y ja Jeleński kontentowaliśmy się. Więc wielmożny imé pan podkomorzy Brasławski, in absentia na tenczas imci pana komornika swego, kopce przez imci pana Bartłomieja Duseykę, qua przysięgłego sądów swoich regenta, sypać in praesentia sua na mieyscach niedysquizycyinych roskazał, a na tych mieyscach, gdzie juramenta ad invicem uznane były, znaki tylko ziemi kopane poczynił; po takowym zaszłym oczewistym podkomor-

skim dekrete y po stałym, methodo, w tym że dekrete circumscrip̄ta, rozgraniczeniu, gdy ante terminum wykonania iuramentu fata jaśnie wielmożnego imć xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi zakończyły y jaśnie wielmożny imć xiędz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolitą został, tedy ja Jeleński—woyski Mozyrski, ex ratione non expleti przez antecessora imci jaśnie wielmożnego imć xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi, iuramentu, dwa dekreta kontumacyjne trybunału, pod datami w nich wyrażonymi, cum lucris et iudicatis, w dekretach tych expressis, na jaśnie wielmożnego imć xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, metropolitę całej Rusi, otrzymałem y po sprowadzoney za pierwszym dekretem trybunalnym urzędowey do wsi Tarnian exekucyi, in tractu powtórney, za drugim dekretem trybunalskim, ex parte mnie Jeleńskiego—następującey exekucyi, my obiedwie strony, mediante autoritate wielmożnych ichmościów panów przyjaciół, ab utrinque uproszonych, takowym na wieczne a nigdy nieodzowne czasy pogodziliśmy się sposobem: A najpierw, ja Jeleński—woyski Mozyrski, od uznanego przerweczonym dekretem podkomorskim Brasław., jaśnie wielmożnemu imć xiędzu Szeptyckiemu—metropolicie całej Rusi, antecessorowi terazniejszego jaśnie wielmożnego imć xiędza metropolity iuramentu, ex praesenti combinatione pomienionego jaśnie wielmożnego imć xiędza Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, tudzież y poddanych Tarnianskich ab eodem nexu iuramentu, tymże dekretem podkomorskim Brasław. uznanego, in perpetuum uwalniam; e conversa, ja Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi,

względem uwolnienia mię metropolity, jako in gradu antecessora mego, jaśnie wielmożnego imć xiędza Szeptyckiego, zostającego a nexu przysięgi, pomienionym dekretem podkomorskim nakazaney et ex ratione otrzymanych po pomienionym dekrete podkomorskim Brasławskim ex parte wielmożnego imć pana Jeleńskiego trybunalskich dekretów, wolny wstęp do wygonu Tarniańskiego, zaczowszy od młynu Skorbucianskiego, z obu stron rzeki Ozdry, aż pod samą wieś Tarniany, równo z mogiłami w cyrkumferencyi swey kończącego się, takowym sposobem pozwalam: iż na pomienionym wygonie, zaczowszy od młynu Skorbuciańskiego, a idąc ku wsi Tarnianom, po te miejsce, gdzie na tymże wygonie z iedney strony rzeki Ozdry leży kamień pod górą przy błocie, a z drugiey strony teyże rzeczki Ozdry na tymże wygonie przeciwko pomienionemu kamieniowi znajduie się krynica Pasza, tak dworowi Skorbucianskiemu, iako też y poddanym Skorbucianskim dla bydła y koni po obudwuch stronach rzeki Ozdry, przez pomieniony wygon idącey, według terazniejszey ugody, bez żadney ode mnie metropolity y następujących po mnie metropolitów, ani też od dispozitorów y poddanych Wak metropolitańskiej y Tarniańskich przeszkody, wielmożnemu imć panu Jeleńskiemu y następującym po imci possessorom y wiecznikom Skorbuciańskim, także y poddanym Skorbuciańskim wiecznemi czasy pozwala się, a daley od pomienionego kamienia y krynicy idąc ku wsi Tarnianom, ten że wygon z obu stron rzeki Ozdry, przy wsi metropolitańskiej Tarnianach, na paszę dla koni y bydła poddanych metropolitańskich Tarniańskich, bez żadney ode mnie Jeleńskiego y następujących po

mnie suksessorów y possessorów folwarku y wsi Skorbucian prepedycyi, wiecznymi czasy zachowuie się. Żeby zaś z obu stron, mimo teraznieyszą ugode, na pomienionym wygonie, tak poddani Skorbuciańscy za pomieniony kamień y krynice koni y bydła dwornych y swoich, iako też wzajemnie poddani Tarniańscy swoich koni y bydła na drugę stronę tegoż kamienia y krynicy nie przepędzali, a ztąd gdyby między poddanymi z obu stron okazy dozwady nie było, tedy po rzeczony kamień y krynice w poprzek całego wygonu zagrozić pozwalamy, abutrinque parte pozwała się; ażeby ani ludzie dworni Skorbuciańscy, ani poddani Skorbuciańscy, czasu pascy bydła y koni na pomienionym wygonie, szkody w zbożach, na polach Tarniańskich zasianych, nie czynili, mocno praecavetur. Osobliwie ia arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, wolno dworowi Skorbucianskiemu y wsi Skorbucianom na własną potrzebę branie gliny, pod Tarnianami będącey, takż wiecznymi czasy pozwalam: tak na potrzebę dworną, iako też y na potrzebę wsi Skorbucian, takowę glinę pod wsią Tarnianami kopać y każdego czasu brać dworowi y wsi Skorbucianom wolno wiecznymi czasy; którego kopania y brania gliny iż poddani Tarniańscy, ani dwór metropolitański Wacki bronie nie maia, ia xiądz Hrebnicki—arcybiskup Połocki, metropolita całej Rusi, ninieyszym zapisem moim waruie; ad haec poddanych Skorbuciańskich od iuramentu, dekretem pomienionym podkomorskim Brasławskim nakazanego, ia xiądz metropolita wiecznie uwalniam. E converso ia Michał Jeleński—woyski powiatu Mozyrskiego, dekreta trybunalskie, exnunc ex actoratu meo na pomienionego iasnie wiel-

możnego imé xiędza Hrebnickiego—arcybiskupa Połockiego, metropolitę całej Rusi otrzymane, z całym procederem kassuie y przy gruntach, sianożęciach, dekretem pomienionym oczewistym podkomorskim Brasławskim ad fundum Tarnian przysądzonych, a przeze mnie Jeleńskiego czasu teyże podkomorskiey rozprawy ad fundum folwarku Skorbucian przeze mnie, qua wiecznika tegoż folwarku, pretendowanych, perpetuis temporibus wieś Tarniany zachowuie; quo intuitu nad pomieniony dekret podkomorski Brasławski do żadnych gruntów y sianożęci, tym że dekretem podkomorskim Brasławskim ad fundum wsi Tarnian przysądzonych, ia Michał Jeleński—woyski Mozyrski, ex fundo folwarku mego Skorbucian y wsi, Skorbuciany nazwaney, interessować się nie mam y nie powinien będę. A wzajemnie ia xiądz Hrebnicki—metropolita całej Rusi, przy gruntach, sianożęciach, to iest pomienionym dekretem podkomorskim Brasławskim do folwarku Skorbucian przysądzonych, tegoż imci pana Jeleńskiego y następujących po ichmci suksessorów y possessorów folwarku Skorbucian wiecznymi czasy zachowuie. Ad haec do takowych gruntów y sianożęci, dekretem wielmożnego imci pana podkomorzego Brasław. ad fundum folwarku imci pana Jeleńskiego Skorbucian y do wsi Skorbucian imé panu Jeleńskiemu przysądzonych, ia sam z następującymi po mnie metropolitami, ullo titulo et praetextu, mimo teraznieyszy dekret podkomorski y ograniczenie, w tym że dekrecie podkomorskim exprymowane, y mimo tenże wieczysto ugodliwy zapis, interessować się y żadnego wstępu y prétéxtu do mlynu Skorbuciańskiego, tymże dekretem podkomorskim Brasław. circa omnimodam pos-

sessionem wielmożnemu imć panu Jelen-
skiemu obwarowanego, ia arcybiskup Po-
łocki, metropolita całej Rusi, z następu-
jącymi po mnie metropolitami, formo-
wać y uraszczać nie mam y nie powinien
będę. Denique ia arcybiskup Połocki,
metropolita całej Rusi, ogród, ex opposito
karczmy imci pana Jeleńskiego, nad Soko-
łowym mostem stojący, będący, przy goś-
cincu na gruncie metropolitańskim, a w
używaniu karczmarza teyże karczmy Soko-
łowej zostający, tak iak dopiero ten ogród
jest w swojej cyrkumferencyi, wiecznemi
czasy do pomienioney karczmy przydaię y
ażęby z takowego ogrodu pomieniony
karczmarz karczmy Sokołowej do dworu
metropolitańskiego Wackiego, co rok w
dzień ś. Michała archanioła św. rzymskie-
go, po groszy pietnaście, zaczowszy od ro-
ku terazniejszego tysiąc siedmset piędzie-
siątego (sub amissione używania tego grun-
tu) perpetuis temporibus płacił y gdyby
pod pretextem tego ogrodu pomieniony
karczmarz karczmy Sokołowa więcej grun-
tu metropolitańskiego nie przyjmował, ni-
niejszym zapisem ia arcybiskup Połocki,
metropolita całej Rusi, praecaveo. Pro re-
liquo my obiedwie strony, dekret wyż wy-
rażony wielmożnego imci pana podkomo-
rzego Brasławskiego. cum omnibus iudica-
tis onego y z ograniczeniem, w tym de-
krecie wyrażonym, a probuemy, non praeci-
dicando iednak niwczym terazniejszemu
wieczysto ugodliwemu zapisowi naszemu;
owszem ia metropolita z następującymi po
mnie metropolitami, a ia Jelenki takōż
z successorami nemi y possessorami Skor-
bucian takowy niniejszy wieczysto ugodliwy
zapis, ab utrinque wiecznie mantenendo
y mimo takowy dekret y ograniczenie, w
tymże dekrecie podkomorskim Brasław-

skim wyrażone, kopcami y znakami obwa-
rowane, et contra obloquentiam niniejszego
wieczysto ugodliwego zapisu, ia xiądz me-
tropolita z następującymi po mnie metro-
politami, ia Jeleński, qua wiecznik fol-
warku Skorbucian y wsi Skorbucian cum
successoribus meis, tak sam przez się, iako
też y przez poddanych naszych, ab utrin-
que w dzierzeniu gruntow, sianożęci, tym-
że dekretem podkomorskim Brasławskim
przysądzonych, et contra tenorem ninie-
szego wieczysto ugodliwego zapisu iedna
strona drugiey stronie żadney prepedycyi
czynić y takowego dekretu podkomorskie-
go Brasławskiego y ograniczenia, w nim
wyrażonego, ani też terazniejszego wie-
czysto ugodliwego zapisu ni w czym nar-
uszać nie mamy y nie powinni będziemy.
Pro reliquo my obiedwie strony, dla za-
sypania kopców na tych miejscach, gdzie
byli przez wielmożnego imci pana podko-
morszego Brasławskiego na gruntach y
sianożęciach, praeviis iuramentis przysą-
dzonych, znaki pokopane, tudzież dla odno-
wienia kopców podkomorskich Brasław. imci
pana Kazimierza Zaięczkowskiego — ko-
mornika woiewodztwa Trockiego, spólnym
kosztem naszym in spatio roku sprrowadzić
y do usypania kopców nowych y odnowienia
dawniejszych kopców podkomorskich Bra-
sław. temuż imci panu komornikowi Troc-
kiemu ludzi abutrinque dodać asseku-
ruemy się. Co wszystko, ut supra expressum,
inviolabiliter żyścić y dotrzymać powinniśmy,
pod zaręką, ważności rzeczy wynoszącą,
et sub penis banitionum ac infamiae, przy-
mując in casu renitencyi temu zapisowi
forum ubiquinarium w wielkim xięstwie
Litewskim, bez żadnych dylacyi, gdzie
pars renitens temu zapisowi wszelkim iu-
dykatom sądowym podlegać, onym y temu

zapisowi zadość czynić y za naruszenie takowego zapisu zarękę zapłacić, a za niestaniem w peny, winy, sub forti na dobrach partis renitentis subsequenda executione, podpadać tenebitur, pod tąż wyż opisaną zaręką, po zapłaceniu którey by niepoiednokrotnie, przecie ten nasz dobrowolny wieczysto ugodliwy zapis na potomne czasy in suo valore zostawać ma. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Januaryi trzydziestego pierwszego dnia. U tego zapisu, przy dwóch pieczęciach, na laku czerwonym wycisnionych, pomienionych dwóch aktorów, podpisy tak tychże aktorów, iako też y ichmościów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis. Floryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki mp. Michał Jeleński—woyski Mozyrski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od iasnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, tudzież od wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—woyskiego Mozyrskiego, do tego wieczysto ugodliwego zapisu, in contentis et vadiis, w onym specificatis, ad invicem między temi stronami danego, podpisuię się: Ignacy Koszczyc, dworzanin iego królewskiej mości. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zapisu podpisuię się Adam Snarski—rotmistrz wojewodztwa Połockiego, manu propria. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego zapisu podpisuię się Ignacy Narkowicz Podwiński—S. G. mp.—Który to zapis, za przyznaniem onego ad invicem przez pomienione osoby, iest do xiąg ziemskich wojewodztwa Wileńskiego przy-

ięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęciami dwuma wielmożnego imć pana sędziego y podsędka, urzędników ziemskich wojewodztwa Wileńskiego, wielmożnemu imć panu Michałowi Jeleńskiemu—woyskiemu powiatu Mozyrskiego, iest wydan. Pisan w Wilnie, ut supra. U tego extractu przy pieczęciach dwóch ziemskich wojewodztwa Wileńskiego podpisy rąk wielmożnych ichmościów panów urzędników ziemskich wojewodztwa Wileńskiego, tudzież correcta imci pana regenta, oraz na srednich arkuszach correctum y na ostatniej stronie lectum his verbis: Michał Horodeński—sędzia ziemski wojewodztwa Wileńskiego; Jan Monkiewicz—podsędek wojewodztwa Wileńskiego; Andrzej Abramowicz—pisarz ziemski wojewodztwa Wileńskiego. Iako do zapisu, między iasnie wielmożnym imci xiędzem metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, a wielmożnym imci panem Jeleńskim—woyskim Mozyrskim, regentem ziemskim Wileńskim stałego, in locum tegoż imć pana regenta correxi Wilejko—regent trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Correctum, lectum cum actis: Bohusz—namiesnik ziemski wojewodztwa Wileńskiego. Który to takowy extract, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym orginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego kadencyi Mińskiej, wielmożnemu imci panu Michałowi Jeleńskiemu—woyskiemu powiatu Mozyrskiego iest wydan. Pisan anno, die, mense ut supra. U tego extractu przy pieczęci trybun. kadencyi Mińskiej podpisy rąk

iaśnie wielmożnego imci pana marszałka, tudzież wielmożnych ichmościów panów pisarza y sędziów trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, oraz correcta, takż na każdym arkuszu correctum y na złożeniu lectum temi się wyrażają słowy: Jan August z Hekłów Hilzen—kasztelan Inflantski, marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Michał Kroier—pisarz trybunału głównego xięstwa Litewskiego. Antoni Bohusz—starosta Gar., deputat powiatu Wilkomirskiego mp. Stanisław Prewysz Kwinta—deputat powiatu Wilkomirskiego. Antoni Pałacki Rac—łowczy wojewodztwa Trockiego, deputat wojewodztwa Trockiego. Józef Bieniński—podczaszy Starodubowski, de-

putat z powiatu Starodubowskiego. Antoni z Borewicz—starosta y deputat powiatu Kowieńskiego. Gabryel Felicjan Piotr Medunecki—deputat wojewodztwa Połockiego. Erazm z Radowicz Radowicki—porucznik iego królewskiej mości, deputat z powiatu Wolkowskiego. Correxii Hutorowicz—regent trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Correctum, lectum cum actis: Puszkina. Które to takowe extracty, za podaniem onych przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, są do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, ze wszytką w nich inserowaną rzeczą, przyjęte y wpisane.

1750 г. Юля 3 дня.

Изъ книги № 112, за 1751 г., л. 904.

3. Актъ размежеванія имѣнія Свиранъ, принадлежащаго Виленскому св. Троицкому монастырю, съ имѣніемъ Волкорабишками, принадлежащимъ Антонію Комару.

Между базилианами и сосѣднимъ съ ихъ имѣніемъ Свиранами помѣщикомъ Комаромъ возникъ споръ изъ-за границъ. Комаръ между прочимъ захватилъ часть земли базилианъ на границѣ своего имѣнія Волкорабишекъ. Базилиане вчинили искъ и хотя состоялся по этому дѣлу деректъ, тѣмъ не менѣ спорныя земли подвергались обоюдному за-

хвату крестьянъ спорящихъ сторонъ. Желая наконецъ окончить это дѣло, обѣ стороны согласились рѣшить свой споръ третейскимъ судомъ. Къ извѣстному сроку предъявлены были тяжущимися сторонами документы, на основаніи которыхъ, а равно и свидѣтельскихъ показаній, установлены были новыя границы.

Roku tysiąc siedmset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Julii pierwszego dnia. Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wo-

iewodztw, ziem ypowiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiątym pierwszym obranymi, comparendo personaliter patron imé pan Alexander Hołow-

czyc — komornik wojewodztwa Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał dobrowolny, wieczysty rozgraniczający, kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, między wielmożnym imé panem Antonim Franciszkiem Komarem — łowczym wojewodztwa Wileńskiego, star. Botwińskim, z iedney, a w Bogu przewielebnym imé xieżdem Janem Łukianowiczem — konsultorem prowincyi Litewskiej, starszym Wileńskim zakonu świętego Bazylego wielkiego y wszytkimi ichmémii xieżą bazylianami, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie rezydującymi, z drugiey strony, ad invicem sobie dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, aby pomieniony zapis, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja Antoni Franciszek Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, starosta Botwiński — z iedney, a ia xiądz Jan Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński zakonu świętego Bazylego wielkiego, moim y wszytkich ichmciów xieży bazylianów, przy cerkwi świętey Tróycy w Wilnie rezydujących, imieniem, z drugiey strony, pod wszystkie niżej wyrażone vadia, warunki, klawzuły y obowiązki, dobrowolnie na się przyięte, podlegając y pod one poddając się, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym wieczystym rozgraniczającym, kwitacyinym, oraz y assekuracyinym zapisem, ad invicem sobie danym na to: iż co ia Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, mając dobra moje Wołkorabiszki, z przykupiami do tych dobr należącymi, a my xieża ba-

zylianie klasztoru Wileńskiego, mając dobra nasze Swirany, takż z przykupiami do nich należącymi, w wojewodztwie Wileńskim leżące, między którymi dobrami poddani ambarum partium ex vetustate temporum nie mogąc wiedzieć zupełnie w niektórych miejscach aktualney granicy, pasieki sobie potrzebili. Jakoż my bazylianie Wileńscy, mając sobie za ubliżenie w granicach ad strepitum iuris udaliśmy się y w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii między różnymi ichmémii o granice kompetitorami et ex actoratu nostro w roku przeszłym tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, miesiąca Septembra pierwszego dnia, przy innych ichmościach y z wielmożnym imé panem Komarem — łowczym wojewodztwa Wileńskiego, sprawa przed sąd wielmożnego imci pana Chelchowskiego — podkomorzego Rowińskiego, odeszła, po którym iednak dekrete itidem poddani obudwóch nas stron pasieki potrzebili; a tak my xieża bazylianie Wileńscy y ia Komar — łowczy wojewodztwa Wileńskiego, nie wyprowadzając wielmożnego imci pana podkomorzego, lecz quod spectabat do granic, między nami dwóma stronami zachodzących, na przyjacielską medyacyą y rozgraniczenie zgodziliśmy się, iakoż na niniejszym terminie ia Komar, producendo intromissyę generalską, sub data roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia czynioną y w tymże roku, miesiącu y dniu na urządzie iego królewskiej mości grodzkim wojewodztwa Wileńskiego zeznaną, na przykupią, nazywającą się Wierch-Kiena, przy innych takż przykupiach od pana Frydrycha Fondydela zeszclemu s. p. imci panu Bieniaszowi Komarowi — antecessoro-

wi moiemu uczynioną et ad praesens mnie do majątności Wolkorabiszek służącą, z której intromissyi dowodziłem: iż lasy moje leżą podle lasów imci pana Białozora aż do samey pustoszy tegoż imci pana Białozora, nazwaney Poliszyszki, ad praesens w possessyi ichmciów xięży bazylianów Wileńskich będącey et vigore takowey intromissyi dukt mój prowadziłem. E contra ia xiądz starszy klasztoru Wileńskiego, producendo dwa dokumenta: ieden donacyiny sub data roku tysiąc sześćset siódmego, miesiąca Augusta szóstego dnia, od iasnie wielmożney imé pani Bohdanny Ladzkiej Heliaszowey Pielgrzymowskiej — pisarzowey iego królewskiej mości wielkiego xięstwa Litewskiego, imci panu Jakubowi Łoznickiemu y samey ieymci pani Helenie Klukowskiej na folwark Giedeytany dany y w ziemstwie przyznany, z którego dokumentu y ograniczenia, w nim wyrażonego, dowodziłem, iż też same Giedeytany, oraz Rutkowszczyzna y Polikszowszczyzna, a w intromissyi wielmożnego imci pana Komara, Poliszyszkami nazwaną, są należące do Swiran y granica kończy się z wielmożnym imci panem Komarem za roystem aż przy kopcu starodawnym, przy gościncu Olszańskim, do Wilna idącym. Z drugiego zaś dokumentu intercizyinego między iasnie wielmożną imé panią Bohdanną Iwanowną Ladzką Eliaszową Pielgrzymowską — pisarzową iego królewskiej mości wielkiego xięstwa Litewskiego, a wielmożnym imé panem Stanisławem Białozorem — podkomorzym Upickim, w roku tysiąc sześćset ósmym, miesiąca Iulii ósmnastego dnia stałego, dowodziłem: iż w tym dokumencie iest expressia, iż wielmożny imé pan Białozor w uroczyszczu Polikszyszkach miał swe lasy, które

eo tempore opisali się, zamieniać; iakoż te wszystkie imienicza y lasy per antecessores są przykupione ad fundum Swiran y teraz do nas bazylianów Wileńskich należą y tak vigore tych dokumentów dukt mój prowadziłem. Po których obu przez nas obie strony przeprowadzonych duktach, ponieważ in meditulo onych żadne znaki graniczne non inveniebantur ponieważ plena z świadectwa poddaństwa ambarum partium nie była probatio, mediante tedy autoritate ichmciów panów przyaciół, ea in his intra expressis locis rozgraniczyliśmy się methodo: A naprzód, poczowszy od sosny, nazywającej się Strzelana, stojącej przy drodze idącej z Okminiszek, wsi Korzyściańskiej, do wsi naszej bazylianskiej, Hanczarowszczyzna nazwaney, po lewey stronie drogi przy tey że sośnie wielkiej, Strzelana nazwaney, kopiec między nami piętny wielki usypany ieden; przy której drodze, kopcu y sośnie, po lewey ręce puszcza moja mnie Komara — łowczego wojewodztwa Wileńskiego, a po prawey stronie, przez drogę piętą nasza nas Bazylianów Wileńskich, do której naszej pięty przy drodze przypiera las Korzyściański iasnie wielmożnego imci pana Michała Ogińskiego — pisarza polnego wielkiego xięstwa Litewskiego; a z tamtąd daley idąc od tego kopca pierwszego, tąż drogą ku Hanczarowszczyźnie, która idzie od wsi Okminiszek do wsi Hanczarowszczyzny, zostawując puszcze po lewey ręce moją mnie Komara, a po prawey stronie naszą bazylianską, przy teyże drodze o sznurów pięć, po lewey ręce drogi na gruncie mym Komarowskim przy drodze kopiec drugi, który to sznur, którym mierzymy, ma w sobie prętów dziesięć, a pręt każdy ma w sobie łokci siedm y pół;

a od tego, drugiego kopca odmierzywszy sznurów trzy, droga wyż wyrażona poszła w prawo do Hanczarowszczyzny, a udawszy się w lewo, dalej postępując steczką y zostawując po lewey ręce lasy moje mnie Komara Wołkarabiskie, a nasze nas bazylianów Swirańskie, po prawey stronie zaś sznurów dwa przy steccie, po lewey ręce kopiec trzeci; dalej tąż puszcza y stecką idąc, zostawując po lewey ręce puszcze moją Komarowską, a po prawey naszą bazylikańską, o sznurów pięć kopiec po lewey ręce przy steccie czwarty; a od tego czwartego kopca tąż puszcza y stecką idąc, zostawując lasy po lewey ręce moje Komarowskie, a po prawey nasze bazylikańskie o sznurów pięć, po lewey ręce przy steccie kopiec piąty; przy którym kopcu przez steckę kamień duży na prawey stronie na gruncie naszym bazylikańskim tuż niedaleko kopca leży, na którym y krzyż wybić kazaliśmy, do którego to kopca piątego żadna nigdy dotąd rozgraniczającami się o granice kwestya nie była; iednak dla wiekuistej pamiątki y wiadomości kopcami te granice oznaczyliśmy. A że zacząwszy od wyż wspomnioney Strzelaney sosny, iak dukt idzie y kopce sypane, ta droga y stecka, wyż wyrażone, krzywo w obie strony idą, a sznur onymi krzywościami ciągniony, więc przez te krzywości lasów sznuru zatrudnienie ięliby się w pomierze mniejszość pokazała się, to na przeszkodzie żadney stronie bydź nie ma, lecz te kopce desuper wspomnione podług drogi y stecki perpetue za graniczne trzymane wiecznie bydź mają. A od tego kopca piątego idąc tąż stecką y lasem ku polom, zostawując po lewey ręce grunta moje, mnie Komara — łowczego woiewodztwa Wileńskiego, Wołkarabiskie, a po prawey

stronie nasze bazylikańskie Swirańskie, o sznurów pięć, po lewey ręce przy teyże steccie w zaroślach, kopiec szósty. A od tego szóstego kopca dalej postępując iuż na pola, zostawując grunta moje Komarowskie po lewey ręce, a po prawey nasze bazylikańskie, na polu o sznurów trzy y pręt ieden, po lewey ręce stecki kopiec narożny siódmy; a od tego siódmego rogowego kopca, przez też steckę iuż znaczniejszą w poprzeg oną przeszedszy, od kopca udawszy się kręto w prawo, zostawując takż po lewey ręce grunta moje mnie Komara Wołkarabiskie, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, o sznurów dwa kopiec ósmy. Od którego kopca o podal widać ogród, kamieniami obwiedziony, Poliszyszki alias Polikszowszczyzna, po prawey ręce będący, do nas bazylianów Wileńskich należący; dalej idąc prosto polem, zostawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, o sznurów trzy kopiec dziewiąty. A od tego dziewiątego kopca simili methodo idąc prosto, zostawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara Wołkarabiskie, a po prawey stronie nasze bazylikańskie, o sznurów trzy w polu kopiec dziesiąty. A od tego dziesiątego kopca eodemque simili modo idąc prosto, w poprzek drogi, która idzie z Wołkarabiszek do różnych wsi naszych bazylianów Wileńskich, zostawując po lewey ręce grunta moje mnie Komara, a po prawey ręce grunta nasze bazylikańskie, o sznurów trzy, prętów dwa y pól, pod dębem w zarośli, kopiec iedynasty, na którym dębie y krzyż wyciąć dla znaku granicznego kazaliśmy. A od tego kopca y dębu idąc do między kamienney y do szrzodka roysta w doł spuszczaiąc, trochę w lewo udawszy się, zostawiwszy po lewey ręce grunta

moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie grunta, o sznurów trzy na polu kopiec dwunasty. A od tego dwunastego kopca, zostawiwszy po lewey ręce grunta moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, o sznurów trzy kopiec w polu trzynasty. A od tego trzynastego kopca, zostawiając po lewey ręce grunta moie mnie Komara, a po prawey stronie nasze bazylikańskie, na między wyż pisaney kamienney o sznurów trzy kopiec cztertnasty. Które te kopce w polu, zacząwszy od wyż wyrażonego narożnego siódmego kopca, iesliby się w pomierze do iednego więcey. a do drugiego mniey sznurowey miary przychodziło, nie ma to pro onere quali bydź poczytano, ex quo przez żyto, iarzyny polowe y lady sznur ciągniony. A od tego cztertnastego kopca idąc ku roystu, zostawiając po lewey ręce lasy moie mnie Komara. a po prawey ręce nasze bazylikańskie, o sznurów trzy kopiec piętnasty. A od tego piętnastego kopca, zostawiając po lewey ręce błota moie mnie Komara, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, o sznurów trzy, iuż w royscie, kopiec szesnasty. A od tego kopca szesnastego tymże roystem idąc, zostawiając po lewey ręce moie Komarowskie błota Wolkarabiskie, a po prawey ręce nasze bazylikańskie, za sznurów trzy, w tymże royscie, kopiec siedmnasty. Daley tymże roystem idąc y zostawiając błota po lewey ręce moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, w tymże royscie, o sznurów trzy, kopiec ośmnasty. Daley tedy postępując, zostawiając po lewie błota moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, w royscie o sznurów trzy kopiec dziewietnasty; a od tego kopca dziewietnastego, zostawiając po lewey ręce błota y

lasy moie mnie Komara, a po prawey nasze bazylikańskie, za sznurów trzy, iuż na mieyscu suszszym, kopiec dwudziesty. A od tego kopca dwudziestego idąc zarosłami y przeszedzsy przez drożkę, zostawiając po lewey ręce grunta moie mnie Komara Wolkarabiskie, a po prawie nasze nas bazylianów Wileńskich Swirańskie, o sznurów trzy kopiec dwudziesty pierwszy. A konkludując między nami granice, od tego kopca dwudziestego pierwszego przeszedzsy takż przez drożkę, wychodzącą z Rutkowszczyzny na gościniec Olszański, do Wilna idący, y zostawiając grunta po lewie moie mnie Komara, a po prawie nasze bazylikańskie, idąc z sznurem, przyszliśmy do gościnea, z Olszan do Wilna idącego, do kopca starodawnego, przy gościncu leżącego, do którego staradawnego kopca, od kopca dwudziestego pierwszego wymierzono sznurów dwa y pretów dwa, y tu się przy tym starodawnym kopcu skończyła granica między nami. A zeszedzsy z pol w lasy, roysta y zarosłe, ponieważ w dukcie krzywość się pokazywała y lasy przeszkadzały, a sznur vigore duktu kręto chodził, więc in casu umnieyszenia się pomiaru nam stronom ta nierówność w wymierze szkodzić nie ma, lecz te kopce wszystkie, począwszy od Strzelaney sosny, aż do ostatniego starodawnego kopca, za graniczne perpetue trzymać powinniśmy. A tak w tym mieyscu, de super wyrażonym, my obie strony zupełnie rozgraniczywszy się, wiecznie tę granicę kopcami osypaną, my sami oną za aktualną abutrinque trzymać powinni będziemy y po nas następcy nasi powinni będą, to sobie abutrinque warując y assekurując się, iż ponieważ za teraznieyszemi osypaniami kopcami nas obu stron poddani mają swe za-

siewy żytnie y iarczynne, więc my obie strony wszystkim obu stron poddanym ich zasiewy żytnie y iarczynne, kto co sobie posiał in locis eo tempore differentiarum, wolne zebranie tego roku permittimus, a iuż odtąd za kopce iedna drugiey stronie zachodzić niepowinniśmy y w tymże abutrinque assekuruujemy, iż lubo ad praesens rozgraniczywszy się, kopcami na wieczność osypaliśmy, lecz w polach miedz dla zboż, abutrinque zasianych, czynić nie mogliśmy, ex inde w iesieni, idque na dniu czternastym miesiąca Oktobra, roku terazniejszego tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, wysławszy abutrinque poddanych, zostawiwszy kopce we śródku w polach, miedze tak szerokie, iak kolosą przeiechać można, przyczynić mamy. A zaś ia xiądz Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński, suo et nomine wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, proceder prawny w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, ex actoratu nostro, tylko quoad personam wielmożnego imci pana Komara — łowczego woiewodztwa Wileńskiego y dobr imci Wołkarabiszek y tylko w rzeczy desuper wyrażoney i ograniczoney, cum omnibus decretis wiecznie kassuię, annihiluę, w czym wszystkim abutrinque dotrzymuiąc tego dobrowolnego wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu zarękę czterech tysięcy złotych polskich na każdą z nas obu stron naruszaiącą stronę zakładamy, na nas y na następców naszych, y ewikęy ja Komar — łowczy woiewodztwa Wileńskiego, na też dobra moie Wołkarabiszki y attinencie onych, e contra ia xiądz Łukianowicz — consultor prowincyi Litewskiej, starszy Wileński, ex persona mea et nomine wszyst-

kich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, na dobra nasze Swirany, cum omnibus eorum attinentiis, wnosimy et in casu od kogo kolwiek o takowe nasze rozgraniczenie turbacyi iedna drugą stronę ewinkować y zastępować my sami y następcę nasi powinniśmy y powinni będą in quolibet foro, pod tąż de super wyrażoną zaręką, y do zapozwania abutrinque, in casu naruszenia lub niedotrzymania w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego dobrowolnego, wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego między nami stałego zapisu, forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim, abscissis omnibus dilationibus et beneficiis iuris, bez obmów y munimentów naznaczamy, gdzie do którego kolwiek sądu która kolwiek strona będąc adcytowana, rozprawę ad primam instantiam przyiąć powinna będzie; a sąd wszelki, weyrzawszy w ten nasz zapis, ony approbowawszy, zarękę desuper wyrażoną et litis expensa przysądzić wolen y mocen będzie, a w niestaniu którey kolwiek strony in paenas trium lucrorum wzdawszy, summy przysądzać wolen będzie, które paeny trium lucrorum na się in casu naruszenia takowego zapisu naszego zakładamy. Y natośmy ad invicem sobie dali ten nasz dobrowolny, wieczysty, rozgraniczaiący kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Swiranach, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego, miesiąca Julii trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto rozgraniczaiącego, kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, przy pieczęciach dwuch na laku czerwonym wyciśnionych, podpisy rąk tak samych aktorów, iako też ichmo-

ściów panów pieczętarzów temi znajduią się słowy: Antoni Franciszek Komar—łowczy woiewdztwa Wileńskiego, starosta Butwilowski. Jan Łukianowicz—zakonu świętego Bazylego wielkiego consultor, superior Wileński mp. Podług prawa ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imé pana Antoniego Franciszka Komara—łowczego woiewdztwa Wileńskiego, starosty Butwilowskiego, y od w Bogu przewielebnego imci xiędza Jana Łukianowicza—consultora prowincyi Litewskiej, starszego Wileńskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, w Wilnie przy cerkwi świętej Trójcy rezydującego, ad invicem między ichmém do tego zapisu wieczysto rozgraniczającego kwitacyinego, oraz assekuracyinego, vicissim danego, tak wielmożnemu imci panu Komarowi, iako

też ichmém xięży bazylianom Wileńskim służącego, podpisuię się Marcyan Gumiński—podsedek Wendeński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego zapisu wieczysto rozgraniczającego kwitacyinego, oraz assekuracyinego, ad invicem danego, podług prawa podpisuię się Matheus Jan Łukaszewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu podpisuię się Maciey Korzan. Który to takowy dobrowolny, wieczysty rozgraniczający, kwitacyiny, oraz assekuracyiny zapis, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpi-sany.

1750 г. Декабря 7 дня.

Изъ книги № 111, за 1750—1751 гг., л. 916.

4. Заемная запись Колачевскаго старосты Антонія Воловича, данная настоятелю Жировицкаго монастыря Кесарию Стебновскому на сумму двадцать четыре тысячи и триста злотыхъ.

Староста Колачевскій Антоній Воловичъ и два его сына выдають настоящую заемную запись настоятелю Жировицкаго монастыря Стебновскому на 24300 зл. подь залогъ 3-хъ частей своего имѣ-

нія Хмѣльницы, срокомъ на 3 года, подь зарукой заемной суммы и съ обязательствомъ подчинить-ся судебнымъ приговорамъ въ случаѣ неисполне-нія заключеннаго договора.

Roku tysiąc siedmset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Februarii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiątym obranymi, comparendo personaliter patron ip. Alexander Stolaraczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezento-

wał y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu, od ww. ii. pp. Antoniego—oyca, starosty Kołaczewskiego, Jana-Hieronima y Wincentego Wołowiczów, w Bogu Nayprzewielebnieyszemu imię xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—superyorowi y wszystkim xięży bazylianom Żyrowickim danego, w maydeburgy Żyrowickiey przyznanego et ex iisdem actis wydanego, ad praesens in rem et partem tychże ichmę służącego, który podaiąc do akt, prosił nas sądu, a żeby pomieniony ekstrakt, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać rozkazali, którego tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg mieyskich magdeburgy Żyrowickiey, roku tysiąc siedmset piędziesiątego, miesiąca Decembra dnia dziesiątego. Na urządzie i. k. mci magdeburskim Żyrowickim przed nami Janem Miskiewiczem—wóytem, Filipem Nowakowskim—burmistrzem, a Michałem Bobrukiewiczem—pisarzem, comparentes personaliter wielmożni ichmę panowie Antoni—starosta Kołaczewski, oyciec, Hieronim y Wincenty—synowie, starościcowie Kołaczewscy, Wołowiczowie, ten dobrowolny, assekuracyjny, oraz roboracyjny zapis, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imię xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu ś. B. w. konsultorowi prowincyi Litewskiey, superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmę xięży bazylianom tegoż konwentu, na rzecz w nim wyrażoną, przyznali, cuius tenor sequitur estque talis.

Ja Antoni Wołowicz — starosta Kołaczewski, oyciec, y ia Hieronim y ia Win-

centy Wołowiczowie, synowie, iedna osoba za wszystkie, a wszystkie za iedną ręką, poczytaiąc y obowiązuiąc się, oraz pod wszystkie niżej wyrażone obowiązki, warunki y peny prawne podlegaiąc, wiadomo czyniemy y wyznawamy tym naszym listem dobrowolnym, assekuracyjnym, oraz roboracyjnym zapisem, danym w Bogu przewielebnemu i. xiędzu Cezaremu Stebnowskiemu—zakonu ś. B. w. konsultorowi prowincyi Litewskiey, superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmę xięży bazylianom Żyrowickim na to: iż co ia Wołowicz—starosta Kołaczewski, ieszcze z zeszlą w Bogu ieymcią panią Bogumiłą z Gawryłowiczów Wołowiczową — starościna Kołaczowską, małżonką moią, a matką nas Hieronima y Wincentego Wołowiczów, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym, miesiąca Apryla dziesiątego dnia, na prawo zastawne, w grodzie powiatu Słonimskiego przez nas przyznane, wziowski y pozyczywszy u ichmciów xięży bazylianów Żyrowickich gotowey summy siednascie tysięcy y sześćset złotych polskich, w pomienioney summie trzy części maiętności moiey, Chmielnica nazwaney, w powiecie Słonimskim leżącey, w zastawną ichmciów przy inwentarzu, takóż przyznanym, possessyą onerowaliśmy. w czasiech zaś posłednieyszych, będąc iterum potrzebni summy pieniędzy. iako to w roku tymże tysiąc siedmsetnym czterdziestym piątym, miesiąca Augusta wtórego dnia, złotych pięćset osmdziesiąt monety srebney, item w tymże roku miesiąca Oktobra piątego dnia złotych tysiąc siedmdziesiąt, w roku zaś tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym, miesiąca Julii siódmego dnia, złotych osmset sześćdziesiąt dziewięć y groszy trzy, a w roku tysiąc siedmset czterdziestym

siódmym, miesiąca Decembra dziewiątego dnia złotych tysiąc sześćdziesiąt na zapis obligacyine. seorsive w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym ósmym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia, na prawo zastawne, na chłopa Andrzeia Szewczyka dane, złotych trzysta pięćdziesiąt, tandem w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym dziewiątym, miesiąca Apryla trzynastego dnia, na zapis obligacyiny złotych sześćset szesnaście y groszy piętnaście gotowych summ u tychże ichmciów xięży bazylianów Żyrowickich pożyczylismy; ad praesens iterumque będąc pilnie, a gwałtownie potrzebnymi summy pieniędzy na spólne nas wszystkich oycy y synów Wołowiczów expensa, tedyśmy wzięli y pożyczylis u przewielebnego imci xiędza Cezarego Stebnowskiego — superyora Żyrowickiego, gotowey klasztorney summy dwa tysiące dwieście dwadzieścia cztery złotych polskich, którą summy, in unum z pierwszemi summami, tak na zastawach, iako y obligach będącemi, znioszy w jeden komput, czyni dwadzieścia cztery tysiące y trzysta złotych polskich. A tak my Wołowiczowie pierwsze dwa prawa zastawne, iedne na trzy części majątności naszej Chmielnicy z inventarzem, a drugie na chłopa Andrzeia Szewczyka, przytym obligi, datami supra specyfikowane, in toto praesenti inscriptione stwierdziwszy y roborowawszy, assekuruemy się et strictissime opisujemy: iż przychodząc ad exemptionem pomienionych trzech części majątności Chmielnicy y poddanego Andrzeia Szewczyka na terminie, w pomienionych prawach zastawnych wyrażonym, post triennalem ichmów xięży bazylianów Żyrowickich possessionem, summy wyż wyrażoną dwadzieścia cztery tysiące y trzysta złotych polskich monetą

y kurrencya, w tych prawach y obligach wyrażoną, et in loco, w pomienionych prawach designato, zpełną razem, a nie częściami, una cum provisione, szczegulnie od summ obligacynych, ichmóm xięży bazylianom Żyrowickim oddać y wypłacić y dalszym tychże praw zastawnych y obligów obowiązkom za dosyć uczynić mamy y powinni będziemy. Czego wszystkiego dotrzymać submittuiemy się pod zaręką takowey że summy y pod penami banicyi doczesney, wieczney y infamiy, podaiąc sub evictionem za takowę zarękę czwartą część majątności Chmielnicy, w possessyi naszej będącą, y dziedzictwo trzech części tychże dobr, in hypothecaria possessione ichmciów xięży bazylianów Żyrowickich zostających. O którą zarękę, in casu conventionis temu zapisowi naszemu, do adcytowania nas forum u wszelkiego sądu, prawa y urzędu ziemskiego, grodzkiego, trybunału głównego w. x. Lit., koła świeckiego et compositi iudicii, etiam extra repartitionem y trybunału skarbowego w. x. Lit., ante vel post convictionem iuris, in minori subsellio, a czasu interregni y kapturowego, za pozwem, lub zakazem przyimuiemy y rozprawę bez żadnych dylacyi, obmów y dobrodzieystw prawnych determinuiemy. X na toś my dali ten nasz list dobrowolny roboracyiny, oraz assekuracyiny zapis, z podpisami rąk naszych y z podpisami rąk ii. pp. pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Żyrowicach. Roku tysiąc siedmset pięćdziesiątego, miesiąca Decembra siódmego dnia. U tego dobrowolnego, assekuracyiniego zapisu podpis rąk taksamych aktorów, iako też y ichmciów panów pieczętarzów tymi słowy: Antoni Wołowicz — starosta Kołaczewski m. p. Hieronim Wo-

łowicz—staroście Kołaczewski. Wincenty Wołowicz—staroście Kołaczewski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od ww. ii. pp. Antoniego—starosty Kołaczewskiego, oycy, Hieronima y Wincentego—starościców Kołaczewskich, synów, Wołowiczów, do tego dobrowolnego, assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu na rzecz w nim wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu i. x. Cezaremu Stebnowskiemu—z. ś. B. w. konsultorowi prowincyi Lit., superyorowi Żyrowickiemu, y wszystkim ichmciom xięży bazylianom tegoż konwentu, podpisuię się: Piotr Korczye—krayczy powiatu Słonimskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyżey wyrażonych do tego obligacyjnego y roboracyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną podług prawa podpisuię się Andrzej Sawicz Zabłocki m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego assekuracyjnego, oraz roboracyjnego zapisu podpi-

suię się Piotr Jan Rohoza—rotmistrz powiatu Słonimskiego m. p. Który to takowy zapis iest do xiąg magdeburskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową magdeburską parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu magdeburgyi Żyrowickiey przy pieczęci tegoż magistratu magdeburskiego Żyrowickiego podpisy rąk wóyty y burmistrza, takōż correcty y konnotacya na ostatniej stronicy in eum exprimuntur tenorem: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły magdeburski Żyrowicki m. p. Filip Nowakowski—burmistrz m. m. Żyrowic. Correcti, Michał Bobrukiewicz—notarius iuratus magdebur. Żyrowicen. Est in actis et concordat. Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego w sposób przenosu przy samym oryginalu, przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1751 г. Апрелья 15 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 7.

5. Закладная запись отъ Давговскаго старосты Адама Бростовскаго Жировицкому базилианскому монастырю на село Вольку и урочище Дуброву, заложенная въ 10,000 злотыхъ.

Давговскій старосата Бростовскій, нуждаясь въ деньгахъ для своихъ частныхъ надобностей, занялъ у Жировицкаго монастыря 10,000 зл. хорошей серебряной монетой, подъ залогъ пограничнаго съ монастырскимъ имѣниемъ имѣнія Вольки съ

крестьянами и всѣми угодыми, относившимися къ этому имѣнью, срокомъ на шесть лѣтъ; въ записи выражаются общепринятые въ тогдашнѣя времена юридическія обязательства и зарука, въ случаѣ неустойки заимодавцевъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim księstwie Litewskim, z wo-

iewodztw, ziem y powiatów w roku teraz-
niejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiąt
wtórym obranymi, comparendo personali-
ter u sądu patron imé pan Alexander Ho-
łowczye—komornik Smoleński, opowiadał,
prezentował y w sposób przenosu, przy sa-
mym oryginalu, ad acta podał ekstrakt
dobrowolnego zastawnego prawa zapisu,
od iasnie wielmożnych ichmé panów Adama
Brzostowskiego — starosty Daugowskiego
y Przelayskiego, generał-leutnanta infan-
terii woysk wielkiego xięstwa Litewskiego,
y Genowefy z Ogińskich Brzostowskiej—
starościny Dawgowskiej, małżonków, na
rzec w nim niżej wyrażoną w Bogu prze-
wielebnemu imci xiędzu Cezaremu Stebnow-
skiemu — zakonu świętego Bazylego wiel-
kiego konsultorowi prowincyi Litewskiej,
superiorowi Żyrowickiemu y wszystkim imci
xięży bazylianom Żyrowickim danego, w
magdeburgyi Żyrowickiej przyznanego, et
ex iisdem actis per extractum wydany,
in rem et partem w Bogu wielebnych imci
xięży bazylianów Żyrowickich służący y
należący; który podając do akt prosił nas
sądu, ażeby pomieniony ekstrakt, cum tota
re, w nim expressa, był do xiąg trybunału
głównego wielkiego xięstwa Litewskiego
spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Ja-
koż my sąd ony przyiwszy w xięgi de
verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego
tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg
mieyskich magdeburgyi Żyrowickiej, roku
tysiąc siedmset piędziesiątego pierwszego,
miesiąca Apryla piętnastego dnia. Na u-
rzędzie iego królewskiej mości magdebur-
skim Żyrowickim—przed nami Janem Mit-
kiewiczem — wóytem, Filipem Nowakow-
skim—burmistrzem, a Michałem Bobru-
kiewiczem—pisarzem, comparentes perso-
naliter iasnie wielmożni imci panowie

Adam y Genowefa z Ogińskich Brzo-
stowscy—starostowie Daugowscy, generał-
leutnantowie od infanterii woysk wiel-
kiego xięstwa Litewskiego, ten dobro-
wolny zastawny zapis w Bogu nayprze-
wielebniejszymu imci xiędzu Cezaremu
Stebnowskiemu—zakonu świętego Bazyle-
go wielkiego konsultorowi prowincyi Li-
tewskiej, superiorowi konwentu Żyrowic-
kiego, y wszystkim w Bogu wielebnym
ichmościom xięży bazylianom tegoż kon-
wentu, na rzecz w nim wyrażoną, na są-
dach iego królewskiej mości magdeburgyi
Żyrowickiej przyznali, sequenti tenore pi-
sany:

Adam Brzostowski — starosta Daw-
gowski y Przelayski, generał-leutnant in-
fanterii woysk wielkiego xięstwa Litew-
skiego, y Genowefa z Ogińskich Brzostow-
ska—starościna Daugowska, małżonkowie,
jedna osoba za drugą ręcząc y obowiązua-
jąc się, oraz na wszystkie ligamenta, we
srzedzinie wyrażone, dobrowolnie zezwala-
jąc, one na siebie y sukcesorów naszych
przyimując, czyniemy wiadomo y iawno
wyznawamy, komu by o tym, teraz y w
przyszły czas będącego wieku ludziom
wiedzieć należało, tym naszym dobrowol-
nym zastawnym prawem zapisem, w Bogu
przewielebnemu imci xiędzu Cezaremu
Stebnowskiemu—zakonu świętego Bazy-
lego wielkiego konsultorowi prowincyi
Litewskiej, superiorowi Żyrowickiemu, y
wszystkim imé xięży bazylianom Żyrowic-
kim danym na to, iż my Brzostowscy—
starostowie Daugowscy, małżonkowie, bę-
dąc pilno potrzebnymi summy pieniędzy
na spólne nasze interessa, wzięliśmy, po-
życzyli u imci xięży bazylianow Żyrowic-
kich y do rąk naszych odliczyli gotowej
rękodayney, nie z żadnego kontraktu uros-

ley summy, in specie dziesięć tysięcy złotych polskich, w dobrej ważnej, złotej y srebrnej, niebrakowanej monecie, idque licząc każdy czerwony złoty pojedynkowy po złotych siedmnaście y groszy piętnaście, czerwonych złotych czterysta, a in residuo monetą srebrną, licząc talar bity po złotych osim, tyńf po złotemu y groszy osmiu. W której to summie dziesięciu tysięcy złotych polskich, odłączywszy attynencyą od majątności naszej wieczystej Szydłowieckiej, w powiecie Słonimskim leżącej, wioskę nazwaną Wolkę, zaraz przy Żyrowicach leżącą, z ludźmi poddanymi y ich żonami, dziećmi utriusque sexus, w tej że Wolce na placach siedzącymi, tudzież z placami pustymi, z wolnym na onych więcej ludzi (jeżeli się zdać będzie imć xięży bazylianom) osadzywaniem, z karczma, w tej że Wolce erygowaną, y z arendą, profitem, z niey przychodzącym, denique z gruntami wszelkimi placowemi y w pole wyciągającymi się, oromemi y nieoromemi, łąkami, lasami, rzekami y ze wszystkim, tak iako się w granicach y miedzach swoich z dawnych czasów ta to Wolka miała y teraz ma, ze wszelkimi czynszami, daniami, powinnościami, bez żadnej najmniejszej excepcyi, a przytym o granice teyże Wolki osadzonego y mieszkającego chłopa, na imię Piotra Dowżyka, z żoną, dziećmi y z gruntem wszelkim, oromym y nieoromym, lasem, łąkami, rzekami y wszystką cyrkumferencyą, przy teyże wiosce Wolce, pomienionemu Dowżykowi wydzieloną, a przez komisarza naszego dawniej onemu postapioną et recenter przy wpisaniu do inwentarza zastawnego wymierzoną, a z gruntu, który temuż Dowżykowi w uroczyszczu, nazwanym Dąbrowie y pod wioską Czepelową, o

pół mile od Wolki y sadziby Dowżyka, wydzielonego, czynsz do dworu Szydłowieckiego, a nie do imć xięży bazylianów należeć będzie, z osobna gruntu szmat, Klin nazwany, na beczek Wileńskich dziesięć siania żyta bydź może, od uroczyszczu y poł Szydłowieckich, Dąbrowa rzeczonych, oddzieliwszy, w iednym obrębie o miedzę z gruntami imć xięży bazylianów Żyrowickich, ciągle grunta, Staińskie nazwanymi, leżącej, ze wszelką tego gruntu cyrkumferencyą y wymiarą, w inwentarz wpisaną, oraz wszystkim, iako się specific et articulate w inwentarzu, przy tym prawie danym, wyrażono y dołożono iest, imć xięży bazylianom Żyrowickim zawiedliśmy, zastawiliśmy, terazniejszym zapisem onerowaliśmy y onerujemy, w moc, spokojne sześćoletne non interrupte używanie podaiemy, przez ienerała powiatowego intromittuiemy. Termin tey zastawy zaczyna się w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym pierwszym, ode dnia świętego Jerzego święta rzymskiego, dnia dwudziestego trzeciego Apryla, podług nowego kalendarza przypadającego, a kończyć się ma w roku, da Bóg, tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym siódmym, takowegoż dnia y święta. Za nieokupnym zaś na terminie pomienionym też possessya zastawna wszystkich pomienionych attynencyi trwać będzie od sześciu do sześciu lat, bez żadnej od nas samych y sukcesorów naszych przeszkody y najmniejszego interessowania się. Wolni zatym y mocni będą imci xięża bazylianie Żyrowiccy pomienioną Wolką wioskę, chłopa Dowżyka, lub po nim innego, na tym miejscu mieszkającego, oraz grunt, od pola Szydłowieckiego, Dąbrowy nazwanego, wydzielony y wymierzony, inwentarzem wszystko dosta-

tecznie opisane y zawiedzione, w swoiey aktualney ad praesens przez nas starostów Daugowskich małżonków postapionej, intro-mittowaney mając possessyi, władać, dysponować, pożytkow wszelkich wynajdować, czynsze odbierać, do powinności inwentarzem opisanych pociągać, usus et fructus ze wszystkiego partycypować, na siebie obracać, podymne y wszelkie publiczne podatki podług dawnego zwyczaju ex fundo wybierać, a do powiatu Słonimskiego oddając, kwity na swoje imię brać, poddanych występnych sądzić, karać, a in casu potrzeby iakowey też samę zastawę po części lub razem wszystko komu chcąc takowym że prawem przezastawić, alboliby też arendować, bez żadnego od nas inquietowania y impedymetu. Do tego waruiemy to imię xięży bazylianom, ieśliby poddani Wolańscy, w inwentarzu wyrażeni, z ubożenia, inkursyi, lub też swey woli, a nie z okazji ichmściów, precz z mieysca y placów swych wyszli, tedy z racyi wyiścia tych to poddanych, iako ludzi zachożych, zasiedziały, in futurum żadney pretensyi my sami y successores nasi słać nie powinni będziemy. Y to też dokładamy, ieżeliby strzeż Boże ognia przypadkowego, inkursyi nieprzyjacielskiej, a imię xięża bazylianie sami ex vi tey zastawy wielkie prowianta dawali y za tych ludzi opłacali, albo po ogniu nowe budynki swoim własnym kosztem stawili, erygowali, denique prowent placowy, inwentarzem opisany, z pomienionych racyi niewybrany, na poddanych zalegał, by y pożytku żadnego z tych to placów, gruntów Wolańskich imię xięża bazylianie nie mieli, in eo casu czasu exempcyi takowe pretensye, deductive okazane, przez przyjaciół zobopolnych umiarkowane, my dziedzice lub successo-

res nasi, przy wyliczeniu kapitalney summy zastawney, compensować et proprio peculio zapłacić powinni będziemy; wszakże exceptis his calamitatibus, prowentem, w inwentarzu opisanym, od summy dziesięciu tysięcy złotych polskich imię xięża bazylianie kontentować się będą y pretensyi do nas wieczników, assumpto titulo niewystarczaiącey albo nie wynoszącey prowizyi, słać ullatenus nie będą mogli. Gdy zaś przychodzić będzie termin do exempcyi, pierwey, ante expirationem zastawney possessyi niedziel dwunastą, listem otworzystym obwieścić mamy y takowy list po podaniu generalskim we dwie niedzieli w kancelaryi Słonimskiej zeznany bydź ma, in ipso zaś termino sumnę zastawną una cum pretensionibus, przez przyjaciół liquidatis, circa acta grodu Słonimskiego imię xięży bazylianom, nieprzyimuiąc żadnych ni od kogo aresztów, totalnie wypłacić powinniśmy; a po wypłaceniu abutrinque kwitować się obligowani będziemy, a iako sami omnimodam securitatem zastawney possessyi z osób naszych, administratorów y komissarzów naszych imię xięży bazylianom opisuiemy, tak też ieżeliby kto kolwiek do tych zastawionych attynencyi Szydłowickich pretensyą słać et quocunque titulo seu praetextu turbować y inquietować imię xięży bazylianów miał, tedy my y successores nasi, tyle razy, ile tego potrzeba będzie, u każdego sądu y prawa zastępować y ewinkować assekuruemy się. Czego wszystkiego, iako się wyraziło, dotrzymać powinni będziemy, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub paenis banitionum ac infamiae. Którą zarękę wnosząc evictionaliter na wszelkie dobra nasze, praecipue na majątność Szydłowice, in casu niedotrzymania którego

kolwiek punktu, dajemy moc, nas samych y successorów naszych do wszelkiego sądu y prawa, gdzie nayprędsza może bydź rosprawa, terminem iak naykrótszym ad cytować, gdzie będąc adcytowanemi mamy stanąć, a stanowszy bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów rosprawę przyjąć y wszelkim iudicatom sądowym, sine appellatione a minori ad maius subsellium, podlegać powinni będziemy. In casu vero niestania do prawa, każdy sąd y urząd, in paenas lucrorum kondemnowawszy, za takowym pierwszym dekretem iakoby in ultimo iuris gradu otrzymanym, fortem executionem udzielać wolen y mocen iest; o co my ni sądu, mieniać o zły wskaz, ani strony o zły przewod prawa, nigdzie pozywać y turbować nie mamy, pod wyż wyrażoną zaręką, którą by nie raz zapłacić przyszło, przecie ten nasz zastawny zapis, aż do dość onemu we wszystkim uczynienia in pleno robore et valore zostawać ma. Y na tośmy dali (ten zapis) z podpisem rąk naszych y ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto proszonych. Pisan w Szydłowicach, roku tysięcznego siedmset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla piętnastego dnia. U tego zastawnego prawa podpisy rąk tak samych iaśniewielmożnych ichmościów panów aktorów, iako też imé panów pieczętarzów tymi słowy: Adam Brzostowski—s. D. P. g. leut. inf. w. w. x. L. Genowefa Brzostowska—s. D. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iw. państwa Brzostowskich—

starostow Daugowskich, generałów let. inft. wielkiego xięstwa Litewskiego, małżonków, do tego zastawnego prawa, na rzecz w nim wyrażoną danego w Bogu przewielebnemu imci xiędzu Stebnowskiemu—starszemu y wszystkim imé xięży bazylianom konwentu Żyrowickiego, według prawa podpisuję się, Paweł Szyрма—pisarz ziemski powiatu Pińskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego prawa zastawnego podpisuję się Paweł Woysim Antoniewicz — podczaszy Czer., stta Krasn. Za ustną y oczewistą od wyż wyrażonych osób proźbą, iako pieczętarz do tego prawa zastawnego podpisuję się Antoni Leon Czechowicz—rot. powiatu Słonim. mp. Który to takowy zapis iest do xiąg Żyrowickich przyjęty y zapisany, z których y ten wypis imé xięży bazylianom Żyrowickim iest wydan. U tego ekstraktu, przy pieczęci maydeburckiey Żyrowickiey, podpisy rąk wóyta, burmistrza y pisarza, tudziesz na ostatniej stronie konnotacya his verbis: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły maydeburzy Żyrowickiey. Filip Nowakowski—burmistrz m. Żyrowickiey, Michał Bobrukiewicz—pisarz miasta Żyrowickiego. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1751 г. Юля 2 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 17.

6. Размежеваніе между землями Жировицкихъ базилианъ и имѣніемъ Шидловицами, принадлежащими Довговскому старостѣ Адаму Бростовскому.

Въ документѣ этомъ представляется подробное описаніе поземельной границы между имѣніями Жировицкихъ базилианъ и имѣніемъ Адама Бростовскаго—Шидловицами. Особеннаго вниманія заслуживаетъ устройство граничныхъ знаковъ. Они

состояли по преимуществу изъ копцовъ, въ которые вѣдлись камни разной величины и формы съ гербами Бростовскаго и базилианъ и безъ гербовъ, кирпичи, жужель, и другіе предметы.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiącnym siedymsetnym piędziesiątym wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował et ad acta podał odgraniczenie gruntów y sianozęci Żyrowickich, na rzecz w nim wyrażoną, ichmościom xięży bazylianom Żyrowickim służące y należące, które podając ad acta prosił nas sądu, ażeby pomienione odgraniczenie cum toto eius effectu było do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane, iakoż my sąd one przyjęwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur est que talis:

Odgraniczenie gruntów y sianozęci Żyrowickich tak dawniejszych, o które

hucusque była kontrowersya, adpraesens vero zaszła kombinacya, iako też gruntów, noviter per commutationem od Szydłowicz oddanych, od gruntów y sianozęci Szydłowickich, tak dawnych, iako też etiam adpraesens przy combinacyi per commutationem vicissim odeszłych, in virtute zapisów ugodliwych, kommutacyjnych między i. w. i. panem Adamem Brzostowskim—Dawgowskim, Przelayskim starostą, general-leytenantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, z iedney strony, a między w Bogu przewielebnym imć xiędzem Cezarym Stebnowskim—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegoż zakonu superyorem konwentu Żyrowickiego, nomine totius communitatis tegoż klasztoru, cum licentia et facultate w Bogu nayprzewielebniejszego imć xiędza prowincyała ichmościów et totius consultorii czyniącym, z drugiey strony, w roku terazniejszym tysiąc siedymsetnym piędziesiątym pierwszym, miesiąca Iulii wtórego dnia zaszłych, przez nas niżej wyrażonych komorników-

in fundo bonorum równo z datą samych zapisów sporządzone y opisane, w ten sposób: Lubo obie strony zapisami ugodliwemi kommutacyinemi, inter se vicissim danymi, między innemi, wiele kopcami, adpraesens noviter usypanemi, opisali się etiam stary kopiec kamienny, w uroczyszczu Ułasowce, w błocie będący, odnowić; iednak że dla terazniejszey inundatii wod, przez częste dżdże przybyły, y dla zatopienia błot, trudno było owego staro kopca znaleźć, tedy się tylko w końcu między terazniejszey, na której płot stoi, przy samym błocie y przy olszynie, na dukcie ieneralnym zgodnym, nienegowanym, od uroczyszczu Ułasowki ciągnącym, kopiec rogowy na krzaku olchowym wielkim ułożywszy z ziemi y z darń y w ten kopiec kamieni dwa, ieden półkamienia młynowego zpodniego, a drugi okrągłowy z wybitemi znakami, to iest strzemie, herb domu iasnie wielmożnych ichmościów panów Brzostowskich, a kolumna od ś. B. w., herb bazyliński, przy tym łamaney cegły szmatow kilkanaście y żużelów kowalskich szmatow kilkanaście inkorporowawszy; daley od tego kopca ruszywszy na północ, wprzód przez sianożęci, potym przez grunta, zostawiać grunta, a za gruntami błota y sianożęci Szydłowieckie, titulo Kożuchową, potym folwark Szydłowiecki Głatkowszczyznę po prawie, a po lewie zrazu błota y sianożęci, a potym grunta orome pognoyne, dotąd kontrowersyine, adpraesens uspokoione, które in perpetuum do w Bogu wielebnych ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich należeć mają, dążąc prosto aż do ulicy y wrot folwarku Głatkowszczyzny. Drugi kopiec w końcu tey prostey linii iterum narożny przy samey ulicy y przy

wrotach tegoż folwarku Głatkowszczyzny, w sznurach sześciu y prętach półszosta usypany, w którym kamień całkowity z herbami—strzemie y kolumna, także cegły łamaney szmatow absque numero y żużelów włożono; na tey linii lubo płot krzywy, ale na obie strony bonificative pokrzywiony bez krzywdy obudwóch stron, a iezeli stronom niepodoba się, to wolno ten płot od kopca do kopca wyprostować. Od tego kopca rogowego, alias od wrot folwarkowych angulem w lewo drogą pomienioną do goścince, z Słonima y z różnych mieysc do Żyrowic idącego, zostawiać po prawie grunta Szydłowieckiego folwarku Głatkowszczyzny, a po lewie grunta pognoyne Żyrowickie klasztorne. Trzeci kopiec o prętów trzy dzieści dziewięć od wrot na tey linii przy samym iuż gościncu, zaraz za Gliniszczem, na zawrocie tey drogi, do Żyrowic idącey, usypany, w którym półkamienia młynowego z herbami—strzemie y ruskie litery y kamieni gładkich absque numero półcegłami obłożone. Daley postępując ex opposito tego wychodu drogi folwarkowey po drugiey stronie goścince, o prętów pięć, czwarty kopiec rachuiąc od błota, w którym dwa kamieni okrągławe z herbami takiemiż, iako wyżey, y kamieni bez herbów kilka półcegłami obłożone. Od tego czwartego kopca y od goścince recta linia przez poletek gruntu, dotąd kontrowersyinego, praesenti vero combinatione uspokoionego, zostawiać sztukę gruntu z sianożęcią, wdole będącą, ad praesens przez tę kombinacyą per commutationem y przez odstąpienie procederu, przez iasnie wielmożnego imé pana Brzostowskiego—generała woysk wielkiego xięstwa Litewskiego uroszczonego, do gruntów

Szydłowickich odeszła, według wymiaru terazniejszego morgów sześć, sznurów dwa, prętów piędziesiąt sześć y pół w sobie mająca, po prawie, a po lewie grunta takż z sianożęciami, wdole będącemi, (które do ichmościow xięży bazylianów Żyrowickich in perpetuum należeć mają), prosto wdół aż do rogu wypustu boiarzyna Szydłowickiego, nominatim Żylińskiego, y do kopca piątego, takż narożnego, przy tym wypuście w sznurach czterech y prętach trzech od goścince z ziemi y z darn na sianożęci ułożonego, w którym kamień okrągłowaty z iednym herbem—strzemię, szmatami cegiel obłożony. Od tego dolnego kopca rogowego angulem wlewo, rowem, wodą wiosenną z gór płynącą wymytym, dążąc do uroczyszcza Ialowaste, zostawując po prawie grunta y sianożęci boiarzyna Żylińskiego, a Żyrowickie klasztorne po lewie, do droszki, z Żyrowic do Derewianczyc y do różnych mieysc idącey, gdzie przy drodze tej na drugiey stronie nad pomienionym rowem na suchodole w sznurach czterech y pręcie iednym kopiec szósty usypany, w którym kamień ieden z herbem—stremię, a drugi kamień gładki, szmatami cegiel obłożone. Od tego kopca szóstego angulem w prawo drogą pomienioną w górę, mimo gruszy, na granicy stojącey, ograniczając grunta titulo Ialowaste, ad praesens ichmościom xięży bazylianom od folwarku Szydłowickiego Gładkowszczyzny per kommutationem dostale, zostawując te grunta Ialowaste po lewie, a grunta pognoyne Żylińskiego boiarzyna po prawie, do kopca siódmego, na pagórku w róg między grunty Żylińskiego, o prętów dwadzieści sześć y pół od dolnego usypanego, w którym dwa kamienie z herbami y szmaty cegiel

włożone. Od tego kopca siódmego iterum angulem w lewo, zostawując grunt ograniczający po lewie, a po prawie grunta tegoż Żylińskiego, miedzą y górą do kopca ósmego, pod górą w zaroślach, w sznurach pięciu y pręcie iednym od siódmego usypanego, w którym dwa kamienie z herbami y szmaty cegiel włożone. Od tego kopca ósmego iterum w lewo z góry, a potym przez drugą górę zaroślami, a z drugiey góry spuściwszy się wdół, polem, zostawując po prawie grunta wsi Wolki Szydłowickiey, ad praesens w zastawney possessyi ich mościów xięży bazylianów Żyrowickich zostaiącey, a grunta y zarośle ograniczające kommutacyne ichmościów xięży bazylianów po lewie, do rowu pomienionego Ialowastego y do kopca dziewiątego, nad tym rowem, o sznurów trzy y prętów pięć, od ósmego usypanego, w którym kamieni dwa z herbami y szmaty cegiel włożone. Od tego kopca dziewiątego prosto w górę miedzą Wolkowską, zrazu gruntami oromemi, a potym zaroślami y górami nieużytecznemi, aż do goścince, z Żyrowic do Radziwilowicz y daley idącego, do kopca dziesiątego, przy tym gościncu o sznurów cztery y prętów półszosta usypanego, w którym kamień z herbem ieden, kilka szmatów cegly y kamieni małych kilka ułożono, y tu angul trzeci ograniczających kommutacyinych gruntów, titulo Ialowaste. Dalsze ograniczenie tegoż gruntu tak się opisuje: od tego dziesiątego kopca angulem w lewo pomienionym gościncem, z Żyrowic do Radziwilowicz idącym, retro passu idąc ku Żyrowicom, zostawując po lewie grunt ograniczający kommutacyiny, adpraesens ichmościów xięży bazylianów, potym stłup (sic) murywany, na górze stojący, i sepultury, koło

niego będące, po lewie, a po prawie grunta dawne tychże ichmościów xięży bazylianów y cerkiew świętego Ierzego, na gorze stojąca, aż do drogi wyżej pomienionej, z Żyrowic do Derewianczyc y daley idącey, to czwarty anguł, na którym angule kopca niesypano, ex quo ten czwarty anguł in meditulo gruntów ichmościów xięży bazylianów zostaje, od tego czwartego angułu, alias od rozłączenia się drog Derewianczyckiej z Radziwiłowską, powracając w lewo drogą Derewianczycką do kopca, wdole nad rowem Iałowastym usypanego, a tak sięcały obwód gruntu kommutacyjnego, ichmość xięży bazylianom dostalego, ad praesens titulo Iałowaste opisał. W którym to kommutacyjnym gruncie według wymiary teraznieyszej znajduie się morgów czternaście y puł, inclusive z górami nieużytecznymi y zarosłami, na nich znajdującymi się, exclusive zaś mogił, koło słupa murowanego będących, y rowu, przez szrodek tego gruntu przechodzącego. Zakończywszy tedy opisanie tego obwodu continuando zaś odgraniczenie gruntów Wolkowskich od gruntów ichmościów xięży bazylianów, tak ad praesens per commutationem dostalych, iako też dawnieyszych, y wróciwszy się nazad do pomienionego dziesiątego kopca, na górze przy gościńcu Radziwiłowskim usypanego, od tego kopca in planta miedzy, z uroczyseza Iałowasta ciągniącey, recta linia przez gościniec tąż samą miedzą Wolkowską wdół do ulicy y do gościńca, z Żyrowic do Rożaney przez Wolkę idącego, oraz do kopca iedynastego, przy tym gościńcu y przy rogu karczmy Wolkowskiej o trzydzieści sześć prętów od dziesiątego kopca usypanego, w który włożono trzy kamieni gładkich ob defectum

herbowanych; od iedynastego kopca przez ulicę y gościniec Rożanecki nie iuż recta linia, lecz w prawo na dwa pręty odstąpiwszy, y kopiec dwunasty za płotem w ogrodzie przez ulicę z iednym kamieniem gładkim usypawszy, miedzą starodawną, przez ogrody y przez popławy, zostawiając po lewie ogrody y popławy iuryzdyki bazylianowskiej, a po prawie ogrody y popławy wsi Wolki, aż do ruczaju, titulo Wiknia, y do kopca ostatniego trzynastego, o prętów trzydzieści y trzy nad tym ruczajem Wilknią ze czterma kamieniami gładkimi usypanego. Y tu się zakończyło odgraniczenie gruntów, zarosli, sianozęci ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich od gruntów y sianozęci zarosłych Szydłowickich. Dat w Szydłowiczach, roku tysiąc siedymset piędziesiątego pierwszego, miesiąca Iulii wtórego dnia. U tego odgraniczenia przy pieczęciach dwuch, na laku czerwonym wyciśnionych, samych aktorów y z podpisy rąk onych, tudzież ichmościów panów komorników temi się wyrażają słowy: Do tego odgraniczenia ab utraque parte użytym będąc podpisuię się Piotr Korczy—krajczy y kom. powiatu Słomskiego. Takowe odgraniczenie approbando podpisuię się Adam Brzostowski—s. D. P., generał-leutnant inf. wielkiego xięstwa Litewskiego. Proszony od obudwuch wyż wyrażonych stron do tey approbaty odgraniczenia pieczętarz podpisuię się Antoni Przedziecki — podczaszy wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, pułkownik iego królewskiej mości, Dombki etc. starosta. Do tego odgraniczenia, ab utraque parte użytym będąc, podpisuię się Stefan Iózef Kuroczycki Kozakiewicz—kom. powiatu Mozyrskiego mp. Takowe odgraniczenie approbando podpisuię się: X.

Cezary Stebnowski—z. ś. B. w., c. prow. L. | go patrona do akt, iest do xiąg trybuna-
s. Żyrow. Które to takowe odgraniczenie, | lu głównego wielkiego xięstwa Litewskie-
za podaniem onego przez wyż wyrażone- | go spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1751 г. Юля 2 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 гг., л. 35.

7. Мирова замѣнная запись между Жировицкимъ базилианскимъ монастыремъ и Давговскимъ старостой Адамомъ Бростовскимъ о спорныхъ земляхъ.

Между базилианами Жировицкими и Давговскимъ старостой Бростовскимъ возникъ споръ изъ-за участка земли, на которомъ базилиане построили двѣ корчмы и которыи Бростовскій считалъ принадлежавшимъ къ его Шидловицкому имѣнію; при разбирательствѣ этого дѣла оказалось, что первымъ фундаторомъ Жировицъ былъ Солтанъ, затѣмъ Мелешко и Сапѣга Левъ; они въ своихъ фундушовыхъ записяхъ даровали монастырю, между прочимъ, и спорныя земли по той сто-

ронѣ р. Викни возлѣ Шидловицъ. Бростовскій, сдѣлавшись владѣтелемъ этого имѣнія, вчинилъ искъ и получилъ въ свою пользу декретъ; тѣмъ не менѣе, во избѣжаніе на будущее время судебныхъ препирательствъ, онъ согласился на мировую и, получивши отъ базилианъ спорныя земли, уступилъ имъ еще большій участокъ земли въ другомъ мѣстѣ; заплатилъ также и за корчму 1000 злотыхъ; замѣнныя земли были обведены новой границей.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imię pan Alexander Hołowczyc—komornik Smoleński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale ad acta podał ekstrakt dobrowolnego wieczysto-ugodliwego zamiennego, nieporuszonego zapisu, między iasnie wielmożnym imci panem Adamem Brzostowskim—starostą Dawgowskim, Prze-

łayskim, generał-leutnantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, z iedney strony, a w Bogu wielebnym imię xiędzem Cezarym Stebnowskim—zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegoż zakonu superiorzem konwentu Żyrowickiego, nómine totius communitatis tegoż klasztoru, z drugiey strony, ad invicem między ichmościami danego, na urzędziemaydeburskim Żyrowickim przyznanego et ex iisdem actis per extractum wydanego, in rem et partem w Bogu wielebnym ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich służący, należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt, ze wszelką w nim in-

serowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis. Wypis z xiąg miejskich maydeburyi Żyrowickiej, roku tysiąc siedymset piędziesiątego pierwszego, mca Julii dnia szóstego. Na urządzie iego królewskiej mości magdeburskiej, przed nami Janem Miskiewiczem — Żyrowickim woytem, Filipem Nowakowskim — burmistrzem, a Michałem Bobrykiewiczem — pisarzem, comparantes personaliter iaśnie wielmożny imé pan Adam Brzostowski — starosta Dawgowski y Przelayski, także w Bogu nayprzewielebniejszy imé xiądz Cezary Stebnowski — zakonu świętego Bazylego wielkiego superior konwentu Żyrowickiego, ten dobrowolny, wieczysto-ugodliwy zapis, ad invicem między sobą dany, na rzecz w nim wyrażoną przyznali, sequenti tenore pisany:

Miedzy nami, mną Adamem Brzostowskim — starostą Dawgowskim, Przelayskim, general - leutnantem od infanteryi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, — z iedney strony, a mną xiędzem Cezarym Stebnowskim — zakonu świętego Bazylego wielkiego konsultorem prowincyi Litewskiej, tegóż zakonu superioriemi konwentu Żyrowickiego, nomine totius communitatis klasztoru pomienionego Żyrowickiego, cum licentia et facultate w Bogu nayprzewielebniejszego imci xiędza prowincyała naszego et totius consultorii czyniącym, z drugiey także strony, stanol dobrowolny, cum assensu et accesu obudwuch nas stron, wieczysto-ugodliwy zamienny, in posterum nigdy nieporuszony zapis w ten niżej opisany sposób: Iż co klasztor nasz

Żyrowicki, będąc ab antiquo ufundowany od ś. p. ichmościów panów Sołtanów, pierwszych mieysca tego fundatorów, potym zaś przez iaśnie wielmożnego imci pana Johana Mielezka — kasztelana eo tempore Brzeskiego, postmodum vero Smoleńskiego, successora po nabyciu dobr Sołtanowskich, una cum collatione cerkwi Żyrowickiej utwierdzony et praeposter w roku tysiąc sześćset dwudziestym trzecim, miesiąca Decembra piętnastego dnia datowanym, a w roku tysiąc sześćset dwudziestym czwartym miesiąca Oktobra siódmego dnia, przed urzędem ziemskim Słonimskim przyznany zapisem, od ieymé panny Bogdany Mielezskowny — kasztelanki Smoleńskiej Andrzeiowej Przeclawskiej, temuż klasztorowi, cum approbatione dawnych funduszów Sołtanowskiego y Mielezskowskiego, tempore martirii błogosławionego Jozefata Koncewicza — arcybiskupa Połockiego, w Witebsku zaginelych, iterum approbowany, z pewnym ograniczeniem swoim, mianowicie z majątnością Szydłowicami, in contiguo z klasztorem naszym Żyrowickim leżącą, rzeczkę Wiknią aż do uroczysza błota Ułasowki, cum specificatione, iż te grunta, idąc rzeczką Wiknią na doł ku rzece Szczarze, po lewey stronie klasztorowi Żyrowickiemu, iuż od iaśnie wielmożnego ś. p. Lwa Sapiehi — woiewody Wileńskiego y antecessorów imci nadane były, opisany zostawał, successu vero temporis iaśnie wielmożny ś. p. Leo Sapieha — woiewoda Wileński, ex ratione praemissa poginelych dokumentów, nowym swoim funduszem w roku tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym, miesiąca Kwietnia pierwszego dnia w Brześciu datowanym y w tymże roku, miesiąca Junii dwudziestego dnia w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litew-

skiego na kadencyi Wileńskiej przyznany, confirmando, pierwszą fundacją antecessorów swoich tenże grunt s tey strony rzeczki Wikni od Szydłowicz, iuż ogrodnikami osadzony, z przydaniem karczmy y gruntu, z sianożęciami y zarosłami, co by za tą karczmą w górę idąc znajdować się mogło, bez specyfikacyi ograniczenia pewnego et quantitatis morgów tego gruntu, iterum klasztorowi naszemu nadał. Gdy zaś klasztor nasz Żyrowicki, nie tylko częśc miasteczka za rzeką Wiknią wespół z gruntami aż do gościncea wolnego, z Słonima do Żyrowicz idącego, ale też y za pomienionym gościncem gruntu szmat z iedney strony od gościncea, a z drugiej do rowu, alias potoku, który czasu powodzi z uroczyseza Jałowastego płynie, z trzeciej zaś strony od drogi z Derewianczyc y Tuszewicz do Żyrowicz idącey, a z czwartej do ściany znaczney, przy gruntach Szydłowickich będącey, possydując, w roku niedawno przeszłym tysiąc siedymset piędziesiątym, za przełożęstwa mnie xiędza Stebnowskiego, karczmę nową przy teyże ścianie in confiniis gruntu, o który ea parte iasnie wielmożnego imci pana generała urosła była pretensya, dyferencyi, na gościncu walnym Słonimskim erygował, hac ex occasione ia Brzostowski—starosta Dawgowski, tak o pobudowanie nowey przez ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich tuż pod moią karczmą y cegielnią drugiej karczmy, iako też in causa rozgraniczenia się z ichmością xiężą bazylianami tychże ichmościów przed sąd ziemski Słonimski na roki święto-Michalskie adcytowawszy, dekret in contumaciam, za niestaniem ichmościów, na dniu ósmym Oktobra, z obwarowaniem securitatis granic moich Szydłowickich, cum inequitatione do karczmy,

gruntów, łąk y sianożęci, o które in causa differentiarum vertebatur actio; oraz z dalszemi punktami iudicatorum, wskazami et cum lucro banicyi doczesney na ichmościów otrzymałem; a nie chcąc być tak nieyscu temu Żyrowickiemu, obrazem przenydostoinieyszey Bogarodzicy panny, cudami niezliczonemi słynącym, ozdobiennemu, iako y klasztorowi etiam, chociażbym przez prawo mógł co lucrari, iniurius ad media pacis, mediante autoritate iasnie wielmożnego imci pana Michała Sapiechy—woiewody Podlaskiego y dalszych wielmożnych ichmościów panów mediatorów, przystąpiłem; iakoż my obie strony ad invicem między sobą combinując się y tę kombinacją na teraznieyszym terminie konkludując, niżej opisanemi punktami na wieczne a nieodzowne czasy między sobą opisujemy się. *Naprzód* ia Adam Brzostowski—star. Dawgowski, Przelayski, general-leutnant woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, zaczętego z ichmość xiężą bazylianami Żyrowickimi, ex parte mea procederu prawnego wespół z manifestami, zapozwami y dekrerem kontumacyinym libere ac benevole odstąpiwszy, takowy proceder in toto ac per totum kassuję, annihiluję, z xiąg eliminować pozwalam. Co zaś do uspokoienia dyferencyi, ponieważ ichmość xięża bazylianie Żyrowiccy gruntu, w possessyi swoiey będącego, zaczynającego się z iedney strony od ścianki, między tymże gruntem a gruntami Szydłowickimi będącey, y daley postępując gościncem Słonimskim do Żyrowic na przeciw drożki, z folwarku Kozuchowa, alias Gładkowszczyzny, na gościniec wychodzącey, równo z tą drożką z drugiej strony gościncea angulem w prawo zachiliwszy, prostym duktem do rowu, alias potoka Ja-

łowastego, którego gruntu morgów sześć, sznurów dwa, prętów piędziesiąt sześć y pół kwadratowych wynosi, pretio commutationis za inne grunta, ode mnie ichmościom dane, mnie Brzostowskiemu ustąpili, zaczym ia Brzostowski—starosta Dawgowski y Przelayski, general-leutnant iego królewskiej mości, za takowe ustąpienie, nagradzając większością gruntów moich Szydłowickich, takowy grunt, to iest, iadąc gościńcem Słonimskim między gruntami Żyrowickimi ku miasteczku Żyrowicom, a rzucając pomieniony gościniec pod samym miasteczkiem, lecz iuż daley postępując w górę gościńcem, do Radziwiłowicz idącym, mimo stłup (sic) Staroświecki, po prawey stronie tego gościńca na gruncie moim Szydłowickim wymurowany, y mimo *cerkiew ś. Jerzego*, z lewey strony gościńca stojąca, aż do granicy wsi Wolki Żyrowickiey, moiey wieczystey, która adpraesens w zastawney possessyi ichmościów xięży bazylianów Żyrowickich za prawem moim zostaię, na tenże gościniec wychodzącey, gdzie przyszedszy na przeciw tey granicy Wolańskiej y załamawszy od drogi angulem teraz nowo uczynioną granicę, przez górę na dół prostym duktem zchodząc, przez potoczek Jałowasty, aż pod drugą górę po między boiarzyna mego Żylińskiego y do kopca, ad praesens usypanego; ztamtąd zaś iterum załomaną w prawą stronę granicą także prostym duktem do drogi Derewianczyckiey y Tuszewickiey, którego gruntu według pomiary mierniczey wynosi morgów czternaście y pół, wyż wyrażony wszytek grunt terazniejszy, granicą opisany, ichmościom xięży bazylianom Żyrowickim na wieczne, nieodzowne czasy ustępuję y do possessyi przez intromissyą ieneralską podaię. A że w tey sztuce grun-

tu superaty, nad ustąpiony od ichmościów xięży bazylianów mnie grunt, z nayduie się morgów siedm, sznur ieden kwadratowy y prętów kwadratowych dziewiędziesiąt cztery, tedy takową superatę, tak respektem gór, na tym mieyscu nieprofitujących, iako też respektem propinquitatis ustapioney mnie przez ichmościów xięży bazylianów przy cegielni moiey sztuki gruntu y z dobrej moiey ku zakonowi ichmościów chęci, przy possessyi klasztoru ichmościów Żyrowickiego wiecznemi czasy zostawuję. Wzajemnie ia xiądz Cezary Stebnowski, qua superior Żyrowicki, nomine całego klasztoru mego, mając takową cum meliori commodo nostro od iaśnie wielmożnego imci pana generała daną zamianę, tedy gruntu klasztornego sztukę, ograniczeniem et quantitate wymiaru wyżey opisaną, temuż wielmożnemu imci panu Brzostowskiemu, general-leutnantowi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego y sukcesorom imci na wieczne a nieodzowne czasy modo commutationis oddaię y postępuję. A za karczmę przy tym gruncie, na gościńcu przez mię erygowaną, ponieważ iaśnie wielmożny imć pan starosta Dawgowski klasztorowi Żyrowickiemu summę tysiąc złotych polskich parata pecunia do rąk moich exoluta, oddał y wyliczył, tedy za pomienioną summę, tę karczmę ze wszytkim iey budowaniem, z piwnicą y studnią iaśnie wielmożnemu imci panu staroście Dawgowskiemu na wieczne czasy przedałem, których gruntów y karczmy in pacificam possessionem przez podanie ieneralskie iaśnie wielmożnemu imci panu staroście Dawgowskiemu rowno z datą tego zapisu wchodźić pozwalamy. Quod attinet vero rozgraniczenia wzajemnego zamiennych gruntów, my obie strony kopce rozgrani-

czaiące, in instanti używszy ad id negotium ichmościów panów komorników, usypać zleciliśmy; zboża zaś wzajemnie, na gruntach wzamiennych na ten rok zasiane, obie strony, tak, iak kto zasiał w tym roku terazniejszym tysiąc siedymsetnym piędziesiąt pierwszym, zdiąć sobie mamy, a po zdięciu zboża w iesieni od kopca do kopca ściany między gruntami, alias między szerokie, poczynić opisujemy się. A zatym, uspokaiąc w czasy przyszłe potomne między sobą dalszy spór o dyfferencją granic, w innych mieyscach staroświecką granicę między sobą ponawiamy tym sposobem, to iest: Przy gościńcu Słonimskim, do Żyrowic idącym, y przy drodze, z folwarku Głatkowszczyzny na gościńiec wychodzący, naprzeciw terazniejszey nowej granicy pierwszy kopiec; drugi także pod samym folwarkiem Głatkowszczyzną, przy teyże drodze na załomaniu kopiec zasypać, a trzeci na uroczyszu Ułasowce w błocie kamienny stary kopiec teraz odnowić et consequenter, rzucając po prawey stronie błota y sianożęci Żyrowickie, a po lewey błota sianożęci folwarku Skołydeckiego, do granicy tych sianożęci Skołydeckich Tuszewickimi, czwarty ostatni kopiec usypać tymże ichmościom panom komornikom, od nas użytym, dajemy moc y pozwalamy. A iako po dacie tego zapisu naszego do ustąpionych pro et contra gruntów iedna drugiey strona wstępować, one zabierać, prócz tylko wolnego w tym roku zdięcia zboża, tak też za pomienione stare granice abutrinque interessować się y przeszkody iedna drugiey stronie w spokojnym używaniu czynić nie mamy, tak dla dotrzymania w potomne czasy tego zapisu zarękę ad invicem między sobą tysiąca złotych polskich cum poenis trium lucro-

rum zakładamy, o którą zarękę in casu contraventionis do adcytowania strony nieotrzymującey forum u wszelkiego sądu y prawa, zapozwem lub zakazem, z rozprawą bez żadnych dylacyi, obmów y dobrodzieystw prawnych naznaczamy. I na tośmy ad invicem sobie dali ten nasz list dobrowolny ugodliwy zamienny zapis, z podpisami rąk naszych y z podpisami rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Szydłowiczach, roku tysiąc siedymsetnego piędziesiąt pierwszego, miesiąca Julii wtórego dnia. U tego wieczysto ugodliwego zamiennego zapisu przy pieczęciach, czerwonym lakiem na papierze przyciśnionymi, podpisy rąk tak samych aktorów, iako też wielmożnych ichmów panów pieczętarzów temi słowy: Adam Brzostowski—s. D. P. g. l. wielkiego xięstwa Litewskiego. Xiądz Cezary Stebnowski—z. ś. B. w. c. p. L. s. Żyrow. mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielm. imci pana Adama Brzostowskiego — starosty Dawgowskiego, generał-leutnanta infanteryi w. x. Lit. z iedney, a od w Bogu przewielebnego imci xiędza Cezarego Stebnowskiego—superyora Żyrowickiego z. ś. B. w. z drugiey strony, do tego wieczysto ugodliwego zamiennego zapisu, ad invicem między wyż wyrażonemi stronami na rzecz w nim opisaną danego, podług prawa podpisuję się Antoni Przedziecki—pod. wiel. wielkiego xięstwa Litewskiego, półkownik iego kr. mci Dębski etc. star. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego ugodliwego zamiennego zapisu, ad invicem danego, podpisuję się Stefan Jozef Kuroczycki Kozakiewicz—komor. pta Mozyrskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wy-

rażonych osób do tego ugodliwego zamiennego zapisu od invicem danego, podpisując się Andrzej Sawicz Zabłocki mp. Który to takowy dobrowolny wieczysto ugodliwy zamienny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby zeznaniem, iest do xiąg maydeburских Żyrowickich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu, przy pieczęci maydeburskiej Żyrowickiej podpisy rąk wóyty y burmistrza, tudzież correcta na ostatniey stro-

nicy y konnotacya his exprimuntur verbis: Jan Miskiewicz — wóyt przysięgły maydebur. Żyrowicki mp. Filip Nowakowski — burmistrz maydeburyi Żyrowickiej. Correcti Michał Bobrukiewicz — notarius iuratus maydeburiae Żyrovicensis. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym originale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litew. spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1752 г. Мая 16 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., л. 1315.

8. Миротлюбивая замѣнная запись между священникомъ Спасской Друйской церкви Стефаномъ Томковидомъ и инстигаторомъ в. кн. Литовскаго Лопатинскимъ на земли и крестьянъ.

Друйская церковь во имя св. Спаса владѣла въ Браславскомъ повѣтѣ четырьмя подданными въ селахъ Путиновѣ и Чуриловичахъ и шестью въ селѣ Скороухахъ, каковыя села были расположены по сосѣдству съ имѣніями инстигатора в. кн. Литовскаго Лопатинскаго; такъ какъ вышеупомянутые церковные крестьяне имѣли свои земли между надѣлами крестьянъ Лопатинскаго и вслѣдствіе чрезполосности между этими же кре-

стьянами происходили частыя недоразумѣнія, то священникъ Друйской церкви, съ разрѣшенія митрополита Гребницкаго, вступилъ съ Лопатинскимъ въ полюбовную сдѣлку и вышепомянутыхъ подданныхъ съ ихъ землями замѣнилъ на два села — Наконники и Болотки, принадлежавшія Лопатинскому. При этомъ обѣ стороны за неисполненіе этого договора назначили заруку въ 1,000 битыхъ талеровъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta siódmego dnia.

Przed nami sędziami duchownemi, świeckimi, na trybunał główny w w. X. Lit. kola compositi fori z wojewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc

siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo w trybunale głównym w. x. Lit. kola compositi fori patron i. p. Mikołaj Życki — miecznik x. Żmuydzkiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta po-

dał ekstrakt dobrowolnego, wieczysto zamiennego, nigdy nieporuszonego prawa, zapisu, od wielebnego imię xiędza Stefana Tomkowida—dziekana Brasławskiego, parocha Druyskiego cerkwi ś. Spasa, na rzecz w nim wyrażoną, i. w. imci panu Mikołaiowi Łopacińskiemu—instygatorowi w. x. Lit. ad invicem między ichmiami danego, w maydeburgyi miasta i. k. mci Połocka przyznanego et ex iisdem actis authenticie wydanego, in rem et partem tegoż i. w. i. pana Mikołaiia Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit. służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt dobrowolnego, wieczysto zamiennego, nigdy nieporuszonego prawa, zapisu, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. compositi fori spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii ony przyiowski, w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać pozwoliliśmy, a wpisując słowo do słowa tak się w sobie ma: Wypis z xiąg miejskich maydeburgyi miasta i. k. mci Połocka. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórego, miesiąca Decembra pierwszego dnia, przy bytności w. i. pana Hilarego Korsaka—lantwóyta miasta i. k. mci magdeburgyi Połockiey, rotm. y nam. grodz. surrogatorskiego w. Połockiego, przed nami burmistrzami, radacami y ławnikami miasta i. k. mci Połockiego, tego roku na sprawach sądowych, dla konflagracji przez ogień ratusza w kancelaryi maydeburgiey i. k. mci zasiadającymi, stanowszy oczewiście imię xiądz Stefan Tomkowid—dziekan Brasław., paroch Druyski cerkwi świętego Spasa, prawo commutacyjne, ad invicem i. w. i. p. Mikołaiowi Łopacińskiemu—

instygatorowi w. x. Lit. dany y służący na rzecz w nim niżej wyrażoną przyznał, którego prawa sequitur tenor estque talis.

Ja Stefan Tomkowid—dziekan Brasławski, paroch Druyski cerkwi świętego Spasa, za wyrażonym zezwoleniem y zupełnym konsensem i. w. w Bogu nayprzewielebniejszego i. x. Floriana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcy-biskupa Połockiego, pasterza mego, oraz przy obecności zesłanych od tegoż pasterza mego pro recognitionie commutandorum fundorum i. pp. komissarzów, mianowicie: w Bogu przewielebnych ichmew xięży Thomasza Chodorowicza—wikarego, Borysa Stepskiego, Nicefora Załęskiego—kapelana y prokuratora iurium tegoż i. w. xiędza metropolity, ordinis d. B. m. y w. i. p. Kleofasa Hłaski—podczaszego powiatu Pińskiego, ex una parte, a ia Mikołay Tadeusz Łopaciński—instygator w. x. Lit. ex altera parte, czyniemy wiadomoy iawnie wyznawamy koźdemu, komu by o tym wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, wieczysto zamienionym, nigdy nieporuszonym prawem, zapisem, ad invicem nam danym y służącym na to: iż co ia Tomkowid—paroch Druyski, mając grunta, dawnemi funduszami na cerkiew Druyską świętego Spasa nadane, między gruntami y wsiami i. w. i. pana Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit., do majątności imci Czuryłowicze alias Leonpol nazwana, tak w wojewodztwie Połockim, iako też w powiecie Brasławskim, po obapół rzeki Dzwiny sytuowaney, należącymi, iako też z iedney strony Dzwiny, nad rzeką Wolgą, poddanych dwóch we wsi Pucinów, a poddanych takż dwóch we wsi Czuryłowicze nazwaney, w całej kawalkami między gruntami imci grunta swoje w szachownicach

trzymaających, na drugiej zaś stronie Dzwiny wieś Skomorochi z sześciami poddanymi, także między gruntami imci sytuowaną, z racji bliskości y szachownic, ustawne między poddanymi naszymi cerkiewnemi a poddanymi i. w. imci pana instygatora w. x. Lit. Leonpolskimi o spór w gruntach, a między nami o samych poddanych, których ośmiu i. w. i. p. instygator, iako wieczystych swoich pozyskiwał, klótnie y niechęci były, a w przyszły czas ullatenus bez podobnych zawodów obeysć się nie mogło-by, więc zabiegając temu, ia xiądz dziekan Brasławski z kognicyi de super pomienionych i. pp. komisarzów, od i. w. i. x. metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, pasterza mego, na to destynowanych, przyiwszy za konsensem tegoż i. w. xiędza metropolity dwie wsie od i. w. imci pana instygatora w. x. Lit., Nakowniki y Bołotki nazwane, z dwunastu poddanymi, w wojewodztwie Połockim sytuowane, z woli y wiadomości pasterskiej pomienionemu i. w. i. p. instygatorowi w. x. Lit. wyż pomienionych poddanych, do cerkwi Drużskiej ś. Spasa należących, dwóch w Pućcinowie, dwóch we wsi Czuryłowiczach y wieś Skomorochi, z sześciami poddanymi w niej mieszkającymi, z żonami, dziećmi utriusque sexus, końmi, bydłem rogatym y nierogatym, majątnością, wszelkim dobytkiem y powinnością onych, z gruntami oromymi y nieoromymi, sianozęciami murożnemi y błotnemi, rzekami, rzeczkami, ładami, puszczą, lasami, owo zgoła ze wszystkim a wszystkim, do tych de super wyrażonych wsi należącymi attynencjami y pertynencjami, nic z onych nie excypując, ani wyłączając, wiecznemi a nigdy nie odzownemi czasy wyż pomienionemu i. w. i. panu instygatorowi w. x. Lit.

ustępuję, w moc, dzierżenie y spokojną possessyą daię, najmnieyszey mnie same-mu, następcom y nikomu salvy do tych gruntów y poddałych, do najmnieyszey części onych, nie zachowuję, owszem od każdego, o nie turbującego, i. w. i. p. instygatora w. x. Lit. zastępować, ewinkować z tych ad praesens od imci wykotowanych wsi obowiązuję się. Denique documenta antiqua, iuris et possessionis fundusze, nadania na grunta, ad praesens i. w. i. p. instygatorowi dostające się, iakie się kolwiek in archivo diaecesano y u mnie samego znaleźć mogą, in spatio roku a data praesenti wynalazszy, i. w. i. panu instygatorowi oddać deklaruję. E converso ia Łopaciński—instygator w. x. Lit., w zamian tych gruntów, wiosek y dzieściciu poddanych, dwie wsi moje, Nakowniki y Bołotki nazwane, nad rzeką Dzwina, w wojewodztwie Połockim leżące, w pewnym ograniczeniu zostające, od ichmciów pp. Cypryana y Maryanny z Bielkowiczów Mirskich—mieczników powiatu Brasławskiego, małżonków, wiecznością przeze mnie nabyte, z dwunastu poddanymi, w inwentarzu, mnie przy prawie wieczystym od w. i. pp. Mirskich danym, specyfikowanymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, końmi, bydłem rogatym y nierogatym, wszelkim dobytkiem, dania y powinnością onych, z siedzibami, ogrodami, z gruntami oromymi y nieoromymi, z sadami, lasami, borami, sianozęciami, rzekami, rzeczkami, z brzegiem rzeki Dzwiny, z wolnym w niej zabiianiem łązów, owo zgoła, ze wszystkimi a wszystkimi do tych wsi przynależącymi attynencjami y pertynencjami, pożytkami, intratami, nic najmnieyszey części z gruntów, lasów, borów, łąków y sianozęci nie wyłączając

y żadnego najmniejszego akcesu mnie samemu y successorom moim nie rezerwując, owszem zabranych przez kogokolwiek gruntów, łąk, lasów, uroczyasz dochodzić nam ad incicem pozwalając, wiecznemi a nigdy nieodzownemi czasy ustępuję, w moc, dzierżenie y spokojną przez wielobnego xiędza dziekana Brasławskiego, parocha Druyskiego ś. Spaskiego, wieczystą possessyą do cerkwi Druyskiej ś. Spasa podaię. Y iesliby kto kolwiek o te dwie supra pomienione wsi, lub o najmniejszą częśćkę przewielobnego xiędza parocha Druyskiego y następców onego turbować, lub do gruntów, lasów, ode mnie adpraesens per commutationem podanych y zawiedzionych, interessować się ważył y one avellere usiłował, tedy moim sumptem u każdego sądu y prawa tyle razy, ile tego potrzeba będzie kazała, za daniem mi znać, zastępować y ewinkować mam et successores mei tenebuntur; dla czego nie tylko na wykommutowane adpraesens u przewielobnego xiędza dziekana wsie, lecz y na samą maiętność moją, Leonpol przewaną, wnaszam ewikcyą. A tak te nasze zamiany, grunta, lasy y sianożęci iurydycznie przez ienerała i. k. m. ad realem et actuałem possessionem adinvicem sobie obeymować pozwalamy y iuż a data najmniejszey zamiany naszey ia instygator w. x. Lit. y successorowie moi wsiami, poddanemi, gruntami, lasami, ad praesens wykommutowanymi, pro libitu suo, bez najmniejszey ni od kogo prepedycyi, używać y dysponować, a ia paroch Druyski cerkwi ś. Spasa y następcy moi wsiami, Nakowniki y Bolotniki nazwanemi, gruntami, lasami, podanemi, w zamian sobie wiecznością postąpionemi, takóž rządzić y dysponować wolni y mocni będziemy. My

zaś obie strony, w takowych zamianach naszych ad invicem przez nas dobrowolnie akceptowanych, żadney najmniejszey przeszkody ieden drugiemu czynić nie mamy y successorowie nasi nie powinni będą, sub vadio tysiąca talarów bitych, o które zaręki y paeny, lub w najmniejszym punkcie niedotrzymanie y ten nasz wieczysty zapis naruszenie forum, ubiquinarium w w. x. Lit. bez żadnych dylacyi y beneficjów prawnych naznaczamy; a po zplaceniu by kilka kroć razy żarąk, przecie ten nasz dobrowolny zamienny wieczysty zapis in suo robore et valore zostawać ma. Y na tośmy ony ad invicem dali, z podpisami rąk naszych y i. pp. pieczętarzów, od nas uproszonych. Pisan roku tysięcznego siedmsetnego piędziesiątego wtórego, miesiąca Maia szesnastego dnia. U tego prawa wieczysto kommutacyjnego podpisy rąk tak samego aktora y ii. pp. pieczętarzów tymi wyrażone słowy: Stepan Tomkowid—dziekan Brasławski, par. Druyski Spaski. X. Tomasz Chodorowicz—z. ś. B. w. w. H. b. m. p. X. Nicefor Załęski—o. d. B. m. capell. et commissarius ad hunc actum. Kleofas Tadeusz Hłasko—podezaszy powiatu Pińskiego m. p. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od i. x. Stefana Tomkowida—dziekana Brasławskiego, porocha Druyskiego z iedney, a i. w. p. Mikołaja Łopacińskiego—instygatora w. x. Lit. z drugiey strony, do tego wieczysto kommutacyjnego prawa, ad invicem danego, podług prawa podpisuię się, x. Rafał Święcicki—proboszcz Skaziński m. p. Mikołaj Tadeusz Łopaciński—iastygator w. x. Lit. m. p. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kommutacyjnego prawa, ad invicem danego, podług

prawa podpisuję się: Konstanty Swolyński—podstoli w. Połockiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kommutacyjnego prawa, ad invicem danego, podług prawa podpisuję się, Jan Swolyński—surrogator ziemski w. Połockiego. Konfirmacja tegoż prawa, przy pieczęci, lakiem czerwonym przyciśnionej, z podpisem ręki tymi wyrażona słowy: Ten kommutacyjny zapis, przez zesłanych ode mnie komissarzów stały, in omnibus punctis, clausulis et paragraphis approbiuję y konfirmuję. Dat w Struniu, roku tysiąc siedemset piędziesiąt wtórego, miesiąca Novembra dwudziestego dziewiątego dnia. Floryan Hrebnicki—metropolita całej Rusi, arcibiskup Połocki m. p. Które to takowe wieczysto kommutacyjne, ad invicem sobie dane, prawo, za oczewistym onego przyznaniem iest do

xiąg mieyskich maydeburskich i. knci Połockich przyięte y wpisane, z których y ten wypis pod pieczęcią uprzywileiowaną radziecką miasta i. knci Połocką, z podpisem ręki pisarskiej i. w. i. p. Łopacińskiemu—instygatorowi w. x. Lit. iest wydany. Pisan w Połocku ut supra: U tego ekstraktu przy wyciśnionej pieczęci podpis ręki i. p. pisarza tymi słowy: Bazyli Demianowicz—radca y pisarz miasta i. knci Połocka. Ad haec na szrzednim arkuszu konnotacia y na ostatniej karcie iednakoważ konnotacia w te słowa: zkorrygował z xięgami.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym oryginalu, do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1752 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 г., л. 193.

9. Привиллегія короля Аугуста III, которою подтверждаются права и вольности Витебскаго православнаго Троицкаго Марковскаго монастыря.

Въ 1752 году игумень православнаго Марковскаго монастыря Полкинскій обратился къ королю Августу III въ Гроднѣ съ просьбой, чтобы онъ по примѣру другихъ православныхъ монастырей и церквей утвердилъ за нимъ права и привиллегіи, дарованныя когда-либо Марковскому мона-

стырю; снисходя къ просьбѣ игумена, король и подтверждаетъ монастырю его древнія привиллегіи, при чемъ перечисляются принадлежащія къ нему земли и три церкви: Покрова Пресв. Богородицы, св. Николая и мученицы Параскевы

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów, w roku teraz-
niejszym tysiącnym siedymsetnym pię-
dziesiątym wtórym obranymi, comparendo
personaliter u sądu patron imć pan Mi-
kołay Życki—miecznik xięstwa Zmuydz-
kiego, opowiadał, prezentował et ad acta
podał przywiley confirmationis, od nayiaś-
niejszego króla imci Augusta trzeciego,
na rzecz w nim superius exprymowaną, w
Bogu wielebnemu oycowi Hiacyntemu Peł-
kińskiemu y wszystkim ichmć xięży dy-
zunitom Markowskim konferowany y z
kancellaryi wielkicy wielkiego xięstwa Li-
teńskiego wydany, in rem et partem tychże
służący y należący, który podając ad acta
prosił nas sądu, ażeby pomieniony przywiley
confirmationis, cum tota eius obloquen-
tia, był do xiąg trybunału głównego
wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-
czystych przyjęty y wpisany. Jakoż my
sąd, ony przyiwszy, w xięgi de verbo ad
verbum wpisać pozwolili, którego tenor
sequitur estque talis.

August trzeci z Bożey łaski król pol-
ski, wielki xiąże Litewski etc. Ozna-
mujemy tym listem przywileiem naszym
wszemu wobec y każdemu zosóbna wszel-
kicy praeeminencyi, status et conditionis
duchownego y świeckiego stanu w koro-
nie Polskicy y w wielkim xięstwie Li-
teńskim teraz y napotym będącym lu-
dziom, komu o tym wiedzieć należy y
będzie należało: iż supplikował do tronu
naszego w Bogu wielebnu oiec Hiacy-
nthy Pełkiński, swoim y wszystkich
braci swoich bazylianów ritus graeci, nie
w unii będących, imieniem, ihumen mo-
nasteru, pod tytułem Tróycy przenayświęt-
szey Markowski, zdawna ufundowanego,
abyśmy ten monaster przy protekcyi y
łasce naszej królewskicy, oraz przy wol-

nościach, równych innym monasterom, nie
w unii będącym, zachowali, konserwowali
y powagą naszą zmocnić y utwierdzić ra-
czyli. My tedy król, do tey suppliki łaska-
wie się skłoniwszy, za instancją panów
rad naszych, przy boku naszym rezydują-
cych, in integro wszystkie dawne diploma-
ta, od nayaśniejszych predecessorów na-
szych królów polskich dane, konferując,
tudzież pacta konwenta, konstytucye y
sancita seymowe in suo valore et robore
trzymając y mieć chcąc nienaruszone pra-
wa, juxta antiquum usum et praxim du-
chownym y świeckim ludziom ritus grae-
ci non uniti służące, tenże monaster pod
tytułem Tróycy przenayświętszey Markow-
ski y do niego należące cerkwie Protekcyi
nayswiętszey Panny, świętego Mikołaja,
świętey Praxedy męczenniczki, singulari
gratia prosequendo, circa immunitates et
libertates, ritui onych servientes, równo z
innemi teyże samey relii, przy wszelkich
wolnościach zachowujemy y utwierdzamy:
wszystkie prerogatywy y ceremonie, mo-
naster, cerkwie, dobra ich, idque wioski
Słobodkę Przysuszyną z attynencyą Uso-
wem, Ochocienję z attynencyą Lexowi-
kami, folwark Szydłowszczyzna cum atti-
nentiis, Kenkowo nazwane, grunta y iu-
ryzdyki, w mieście Witebsku na Uzhoriu
za Dzwina y na Podedzwiniu będące, y
osoby in libero exercitio et securitate, ile
prawa y dawne zwyczaje niosą, owo zgola,
co kolwiek od nayaśniejszych antecessorów
naszych y rzeczy pospolitey w pospolitości
y słusności iest nadano religii ritus grae-
ci non uniti, to wszystko in singulari
monasterowi wyż wyrażonemu Markowskie-
mu, w wojewodztwie Witebskim sytuowa-
nemu, konfirmujemy. quantum juris est
et usus eorum habetur, nadaemy y kor-

roborujemy; dając moc wyż pomienionemu ihmienowi y successorom iego, teyże religii ritus graeci non uniti będącym, te cerkwie wyżspecyfikowane y monaster drzewem budować y murem murować, z dobr, wiosek, gruntów y iurydyk, supra namienionych, wszelkich profitów wynajdować y bez żadney ni od kogo przeszkody wiecznemi czasy zażywać. Co aby wszystkim do wiadomości przyść mogło, urzędom naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazujemy, aby te nasze prawo do akt przyimowane y z nich per extractum wydawane było; do którego ręką naszą podpisawszy się, pieczęć wielką wielkiego xięstwa Litewskiego przycićnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, roku Pańskiego tysiąc siedemset piędziesiąt wtórego, miesiąca Pazdziernika dziesiątego dnia, panowania naszego dziewiętnastego roku. U tego przywileju confirmationis, przy pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego, w blasie na wosku wyciśnionej, na sznurku iedwabnym wiszącej, podpis ręki nayiaśniejszego króla iego mości Augusta

trzeciego, tudzież konnotacya, ad haec podpis ręki imć pana sekretarza, tudzież na złożeniu tego przywileju cancellariatu sequentibus exprimuntur verbis: Augustus rex. Utwierdzenie praw, monasterowi Markowskiemu ritus graeci non uniti służących: Iózef Dulemba, iego królewskiej mości pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Cancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis ducis in Clevan et Żukow Czartoryski, supremi m. d. Lit. cancellarii Luceorien-sis, Homeliensis, Georgenbergensis, Us-viatensis, Podusviatensis etc. capitanei, sigillatum; est in actis. Który to takowy przywilej confirmationis, od nayiaśniejszego króla iego mości Augusta trzeciego w Bogu wielebnym imć xięży dżunitom Markowskim conferowany, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imć pana Mikołaja Życkiego—mieczn. xięstwa Żmuydzkiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1752 г. Октября 26 дня.

Изъ книги № 114, за 1752—1753 гг., л. 1005.

10. Жалоба надворного Литовскаго подскарбія графа Александра Сапѣги на базилианъ Бѣлоцерновскаго Черейскаго монастыря о неправильномъ присвоеніи земель имѣнія Черей.

Надворный подскарбій в. кн. Литовскаго Александра Сапѣга приноситъ жалобу на базилианъ Бѣлоцерновскаго Черейскаго монастыря и поименованныхъ въ этомъ документѣ лицъ, что они съ общаго согласія составили себѣ какіе-то докумен-

ты на право владѣнія землями и на основаніи ихъ присвоиваютъ себѣ земли, принадлежащія лично Сапѣгѣ и не обозначенныя въ фундаментальныхъ записяхъ, которыя ему, какъ фундатору монастыря, подробно извѣстны.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórego, miesiąca Oktobra dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim księstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięćdziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter patron imé pan Mikołaj Życki—miecznik księstwa Żmuydzkiego, solenniter manifestował się nomine jaśnie wielmożnego imci pana Alexandra hrabi Sapiehi—podskarbiego nadwornego wielkiego księstwa Litewskiego, na imé xiędza Teodozyusza Chrapkowicza—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów Białocerkiewskich Czereyskich, tudzież na imé panów Józefa y Maryannę z Poderniów Czereyskich y ichmościów panów Nikodema, Zygmunta Czereyskich—braci rodzonych, imé panów Helenę z Czereyskich matkę, Michała syna, Maryannę y Justynę córki Chormańskich, Kazimierza oycą, Alexandra y samę ieymosć y Antoniego synów y syno-

wą Ziękowiczów, mieniać o to, iż co obżalowani wielebni xięża bazylianie Czereyscy, czy to ex conducto z obżalowanymi Czereyskimi, czyli też alio quo titulo, sobie in praegravationem attynencyi granic hrabstwa iaśnie wielmożnego żalującego delatora, Czereia nazwanego, w powiecie Orszańskim leżącego, et in praeiudicium funduszów, przez antecessorów iaśnie wielmożnego żalującego delatora sobie danych, w nieiakowes skrypta titulo na sąd kompromissarski przez antecessorów swoich, sine consensu et scitu tegoż iaśnie wielmożnego żalującego delatora, iako fundatora po antecessorach swoich monastyru Czereyskiego, z obżalowanymi wielmożnymi Czereyskimi wszedszy, na nieiakowes zmwone dekreta zezwoliliście, sub eo praetextu grunta, łąki y lasy, do hrabstwa Czereyskiego należące, appropriare, tudzież attynencye od monastyru Czereyskiego alienare intenditis, iakoż y niemało sobie poprzywłaszczaliście, per consequens, formando sobie dalsze nieiakowes media do utrzymania takowych zmwonych zapisów,

do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego processum iuris intentowawszy, dobra iasnie wielmożnego żalującego delatora y funduszowe praeagravare wazycie się. O co i. w. żalujący delator, chcąc z obżalowanymi wielmożnymi iure agere, ante omnia do obwarowania omnimodam securitatem tak funduszowych, iako też y własnych dobr iasnie wielmożnego żalującego delatora ab omni obżalowanych wielmożnych praetensione, do skassowania uformowanych zapisów, iako contra mentem funduszów antecessorów y praw wielkiego xięstwa Litewskiego uczynionych, cum omni re, w onych expressa, nullitate, do uchylenia dekretów in quovis foro, miedzy

obżalowanymi wielmożnymi zaszłych, do odesłania totum negotium, iako in causa differentiarum na sąd podkomorski pro finali cognitione, do obwarowania, ażeby wielmożni xięża bazylianie w żadne skrypta in posterum wchodźć nie wazyli się, do pokarania penami prawnymi, ex maerito causae devolventibus, do refuzyi szkód, strat y expens prawnych, oraz tego wszytkiego, quod iuris et praetensionis być może y co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey żaloby, iasnie wielmożny żalujący delator dał swą protestacyę do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych zapisać. Co iest przyięto y zapisano.

1753 г. Марта 17 дня.

Изъ книги № 115, за 1753 г., л. 1409.

II. Меневой декретъ по спорному дѣлу между настоятелемъ Вселюбскаго костела Николаемъ Пониквицкимъ и Новгородскими базилианками о границахъ костельныхъ земель и имѣнiя Гердова, принадлежащаго базилианкамъ.

Коморникъ Виленскаго воеводства Пожарійскій удостовѣряеть, что вслѣдствіе споровъ, возникшихъ между Вселюбскимъ плебаномъ и Новгородскими базилианками о пограничномъ участкѣ земли, онъ былъ посылаемъ трибуналомъ на мѣсто спора для опредѣленiя истинныхъ границъ и размежеванiя. Пожарійскій исполнилъ порученное ему дѣло и представилъ въ трибуналъ; но

базилианки протестовали противъ такого рѣшенiя въ тотъ же трибуналъ; протестъ ихъ однакоже не принятъ былъ во вниманіе и границы, обозначенныя Пожарійскимъ, приказано было провести на мѣстѣ. Въ настоящемъ листѣ подробно и обозначаются вновь назначенныя и утвержденныя трибуналомъ границы.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta ośmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woie-

wodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym trzecim obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xię-

stwa Litewskiego patron imć pan Iózef Komar—miecznik powiatu Oszmiańskiego opowiadał, prezentował y ad acta podał rozgraniczenie, komorniczny list, przez imci pana Michała Pożaryskiego—komornika województwa Wileńskiego, na rzecz w nim wyrażoną między dobrami kościoła y plebanii Wsielubskiej ięgomci xiędza Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego, a dobrami, Gierdowa nazwanemi, wielbnych ichmć bazylianek Nowogrodzkich, w województwie Nowogrodzkim sytuowanemi, za dekretem oczewistym trybunału w. x. Litewskiego koła compositi iudicii ferowanym, czyniony, in rem vero et partem wieleb. i. pan bazylianek Nowogrodzkich służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, aby pomieniony rozgraniczny, komorniczny list, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był doxiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit., ony przyiowski, w xięgi wieczyste trybunału de verbo ad verbum ingrossować pozwolili, którego tenor tali methodo exprimitur.

Michał Pożaryski — komornik województwa Wileńskiego, oznajmuję tym moim rozgranicznym, komornicznym listem, iż ia Pożaryski—komornik województwa Wileńskiego, będąc dekretem oczewistym trybunału w. x. Lit. koła compositi iudicii, w roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym, miesiąca Iulii siódmego dnia ferowanym, na rozsądzenie spraw y w zachodzącej dyfferencyi między dobrami kościoła plebanii Wsielubskiej imci xiędza Mikołaja Ponikwickiego — plebana Wsielubskiego, a dobrami, Gierdowa nazwanemi, wielbnych ichmć panien bazylianek Nowo-

grodzkich, w województwie Nowogrodzkim sytuowanemi, o łąkę y wygon, nad rzeką Gierdową leżący, naznaczony, w tymże roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym, Septembra dwudziestego wtórego dnia, ziachwszy y iuryzdykę sądów moich komornicznych po wydanych innotescencyach solita iuris praxi in loco differentiarum ad obloquentiam tegoż dekretu ufundowawszy, pomieniony wygon y łąkę, nad rzeką Hubieczanką Gierdową, będące, ex maiori probatione documentorum et testimoniorum, praevio iuramento i. x. Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego z szczęcią mužami, do kościoła y plebanii Wsielubskiej przysądziłem y one kopcami oznaczyć y ograniczyć siebie determinowałem. Od którego dekretu i. pp. bazylianki Nowogrodzkie appellowawszy, w kole compositi iudicii intentarunt litem; tandem trybunał główny w. x. Lit. compositi iudicii dekret mój komornikowski w roku tysiąc siedmsetnym piędziesiątym wtórym, Iulii czwartego dnia, in toto approbowawszy, na osypanie kopcami y ograniczenie pomienionych łąki y wygonu, nad rzeką Hubieczanką Gierdową leżących, itidem mnie komornika nazaczył. In circulo takowego dekretu, ia komornik województwa Wileńskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiąt trzecim, miesiąca Marca czternastego dnia, ex mutuo stron assensu, ziachwwszy, in praesentia tak i. x. Mikołaja Ponikwickiego—plebana Wsielubskiego, dziekana Nowogrodzkiego, iako też ieymci panny Anieli Turczynowiczowny, zakonu ś. Bazylego wikaryi konwentu Nowogr., w ten sposób ograniczyłem: Poczowszy od drogi, idącey z Swielubia do Nowogródka, od starego kopca, który rozgranicza grunta Wsielubskie wsi Hubiecz,

a grunta kościelne, o trzy sznury y pręt ieden, kopiec nowo usypany przy starym, w którym cegły dwie na krzyż, węglów cztery po rogach y żużel duży. Od tego kopca idąc daley prosto, o trzy sznury kopiec drugi nowo usypany, w tym cegiel dwie na krzyż, węglów trzy y żużel, który kopiec rozgranicza grunta ii. pp. bazylianki Nowogrodzkich folwarku Gierdowki od gruntów plebanii Wsielubskiej. Idąc daley prosto do rzeki Gierdowki Hubiczanki, o sznur y pręt ieden, przy starym narożnym, od rzeki Hubiczanki o prętów ośm, kopiec trzeci nowo usypany, w którym cegiel dwie na krzyż, żużelów dwa, węglów cztery; od tego kopca wprawo, po nadrzeczu idąc, o sznur ieden, przy starym kamiennym kopcu, czwarty nowo usypany od rzeki Gierdowki, alias Hubiczanki, o sześć kroków, w którym cegiel dwie na krzyż, żużelów dwa. Idąc daley prosto po nadrzeczu, kopiec piąty, niepodaleko nad samą rzeką Hubiczanką, w którym dwa półcegielki, węglów dużych cztery, żużel ieden. Idąc daley prosto, od rzeki o trzy pręty kopiec szósty nowo usypany, w tym cegiel dwie, węglów cztery, żużelów dwa. Idąc daley prosto po nadrzeczu, na kurhanie, za groblą, od rzeki Hubiczanki o prętów cztery, kopiec siódmy nowo usypany, w którym cegła iedna, żużelów dwa y węglów niemało. Ztamąd idąc daley prostą ścianą po nadrzeczu, niepodaleku kopiec ósmy nowo usypany, w którym cegła iedna, żużel ieden, węglów trzy. Od tego

kopca niedaleko, prosto idąc, nad rzeką kopiec dziewiąty nowo usypany, w którym cegła iedna, żużel ieden y węgle; od tego kopca gdym chciał iść daley duktem, dla osypania kopcami pomienioną łakę y wygon, i. p. Bogusław Raiecki, z gromadą ludzi swoich stanowszy, czynił przekazę y duktu kontynuować daley nie dopuścił. Zaczym ia komornik woiewodztwa Wileńskiego, non resistendo takowey przekazie, ani wchodząc in cognitionem oney, nie zakonkludowawszy duktu, to moie ograniczenie z pieczęcią y z podpisem ręki moiey stronom wydałem. Pisan roku tysiąc siedmsetnego pięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca siedmnastego dnia. U tego rozgraniczonego listu między i. x. Mikołaiem Ponikwickim—plebanem Wsielubskim, a wielebnemi ii. pp. bazyliankami konwentu Nowogrodzkiego czynionego, przy wyciśnionej na czerwonym laku sygnetowey pieczęci, podpis ręki i. p. Pożaryskiego—komornika woiewodztwa Wileńskiego, temi się de verbo ad verbum wyraża słowy: Michał Pożaryski—komor. woiewodztwa Wileńskiego. Który to takowy rozgraniczny komorniczny list, przez i. p. Michała Pożaryskiego, za dekretem trybunału w. x. Lit. czyniony, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, to iest i. p. Iózefa Komara—miecznika powiatu Oszmiańskiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, ze wszytką w onym inserowaną rzeczą, przyjęty y wpisany.

1755 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 117, за 1754—1755 г., л. 534.

12. Заявленіе шляхты Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ православія въ унію.

Шляхта Новгородскаго воеводства по поводу жалобы Виленскаго св. Духовскаго монастыря на Цеперскій монастырь о захватѣ имъ, при совращеніи въ унію, принадлежащаго св. Духовскому монастырю имѣнія Новаго Двора, въ Пинскомъ повѣтѣ, свидѣтельствуеть, что Цеперскій монастырь былъ основанъ Долматомъ; монахи его получили вышеупомянутое имѣніе Новый Дворъ и нѣсколько десятковъ лѣтъ находились въ дизунитскомъ заблужденіи; наконецъ въ 1696 году, будто, подъ наитіемъ св. Духа, познали свои заблужде-

нія и вмѣстѣ съ своимъ игуменомъ Кочарскимъ приняли унію; перешедши такимъ образомъ въ вѣдѣніе св. Троицкаго монастыря, Цеперскіе монахи ревностно принялись распространять унію между своими прихожанами и дѣйствовали такъ успѣшно, что въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ въ окрестностяхъ Цепры не осталось ни одного схизматика. Шляхта Новгородскаго воеводства, принимая во вниманіе протестационное дѣло, начатое Виленскимъ св. Духовскимъ монастыремъ, и выдаютъ настоящее свидѣтельство.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Marca dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim księstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Ignacy Jakowicki — rotmistrz powiatu Orszańskiego, opowiadał, prezentował et ad acta podał dokument, alias testimonialny recognitionis skrypt, od obywatelów prześwietnego wojewodztwa Nowogrodzkiego, na rzecz w nim niżej wyrażoną; w Bogu wielbny imć księży bazylianom klasztoru Ceperskiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dokument cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego spraw wie-

czystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur talis:

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy y grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele wojewodztwa Nowogrodzkiego, wszem w obec y każdemu zosobna, komu by o tym cuiuscunque status, praeeminentiae et conditionis, terazniejszego y na potym będącego wieku ludziom, wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nie z żadney namowy, ani prywaty, ale szczegulnie ex ipsa iustitia uczynionym testimonialnym recognitionis skrytem, oznajmujemy: iż my niżej na podpisie wyrażeni obywatele wojewodztwa Nowogrodzkiego, mając clarum w wojewodztwie naszym notitiam, że oycowie dyzunicy monastyra Wileńskiego wielbnych

w Bogu imć xięży bazylianów klasztoru Ceperskiego, in sancta unione zostaiących, do sądów zadwornych iego królewskiej mości assessorskich o cerkiew, klasztor Ceperski y folwark Nowy Dwór, w powiecie Pińskim leżący, a do cerkwi y klasztoru Ceperskiego przynależący, pozywaią, obiiciendo tymże imć xięży bazylianom, iakoby przed lat kilkadziesiąt cerkiew y klasztor Ceperski, tudzież folwark Nowy Dwór, de super wyrażony, przez imć xięży bazylianów modo violento dyzunitom miał być odebrany, zaczym że pomieniony klasztor Ceperski nie przez żadną violencyą, ale sponte ac libere xięży bazylianom od syzmy cessit et ad unionem accessit, my wyż mianowani woiewodztwa Nowogrodzkiego obywatele, doskonale o tym zdawna uwiadomieni będąc, tudzież według Boga, sumienia y sprawiedliwości świętey wniesioną tę na pomienionych xięży bazylianów Ceperskich kalumnią, iako niesłuszną y niegodziwą oddalić od nich usiłuiąc, dla wiadomości nayiasniejszego króla iego mości, pana naszego miłościwego, Augusta trzeciego, szczęśliwie nam panuiącego, oraz wszystkich stanów rzeczy-pospolitey, tudzież iurydykcyi sądowych in eo puncto, iak się pomieniony klasztor Ceperski cum suis attinentiis et pertinentiis imć xięży bazylianom unitom w rząd, władzę y dyspozycyą dostał, takową czyniemy recognicyą, iż w roku tysiąc sześćset ósmnastym dnia dwudziestego wtórego Decembra oycowie dyzunicy w dobrach, Ceprze nazwanych, w woiewodztwie Nowogrodzkim leżących, dziedzicznych, przez imci pana Konstantego Dołmata y małżonkę iego Annę z Jurkowskich Dołmatową, przy należytey sufficiencyi ufundowani będąc, tudzież folwark

Nowy Dwór, w powiecie Pińskim leżący, temuż klasztorowi Ceperskiemu nadany, w swoiey possessyi maiąc przez lat kilkadziesiąt, przy swym dyzunii błędzie w tym klasztorze zostawali, ac tandem w roku tysięcznym sześćsetnym dziewięćdziesiątym szóstym, za przełożenstwa swego wielebny ociec Sylwester Koczarski—ihumen tego Ceperskiego monastyru, wespół z bracią swoią zakonną, za oświeceniem Ducha nayświętszego, poznavszy błąd sekty swoiey, a prawdziwą być katolicę rzymską wiarę uznawszy, ad sanctam unionem accesserunt y, w posłuszeństwo oycowi świętemu dobrowolnie się poddawszy, za poważną instancyą iaśnie oświeconego xiążenia imci na Klecku, Ołyce y Dubinkach etc. etc. Dominika Radziwiła—kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, do iaśnie wielmożnego imć xiędza Leona Załęskiego—na ten czas metropolity całej Rusi, przez listowne adressa wniesioną, cum consensu et benedictione teyże zwierzchności metropolitańskiej do unii świętey z kościołem rzymskim y oraz do prowincyi imć xięży bazylianów, pod tytułem Trójcy nayświętszey zostaiący, incorporowali się, gdzie in sancta unione statecznie perseweruiąc, przez kollatorów, iaśnie oświeconych xiążatichmościów Radziwiłów w possessyach wyż namienionych, do swego klasztoru należących, konfirmowani zostali; tandem sic stantibus rebus imć xięża bazylianie, pomieniony ten Ceperski klasztor in suam possessionem otrzymawszy, przez przykładne zakonne życie y przyzwoite do wiary świętey prawdziwey prowadzące nauki exemplarissime suo verbis et operis apostolatu ludzi prostotą circa circum mieszkaiących w cnotach y bogoboyności ćwicząc, do wiary świętey prawdziwey ka-

tolickiey nawrócili, iakoż Deo iuvante tak
wszytkę syzmę przez apostolskie nauki
wykorzenili, iż żaden około Cepy od lat
kilkudziesiąt nie znayduie się. Te tedy y
tym podobne około dusz, krwią Chrystuso-
wą odkupionych, zbawienia pracy chwaleb-
nie y świątobliwie ichmość xięża bazyli-
nie, tak przedtym do wiary świętey praw-
dziwey w nawróceniu, iako też y teraz w
oney umacnianiu exercentes, ażeby od po-
mienionego klasztoru y cerkwi dla niepo-
wetowanego na tym mieyscu uszczerbku
chwały Bożey oddaleni nie byli, owszem
dla utrzymania w wierze świętey graeco-
rzymskiey, tak stanu szlacheckiego, iako
też y prostey kondycyi ludzi, in circuitu
Cepy mieszkających, aby quo casu per
simplicitatem cordis, bonis illis operariis
z tego mieysca semotis, nieposzli w apo-
stazyą, owszem na tymże mieyscu firmiter
ufundowani zostali, ad quem, ut de iure
est instando, has literas testimoniales, ia-
ko w nich contentorum doskonale wiado-
mi będąc, pro meliori fide et valore re-
koma naszemi podpisujemy. Pisan roku
tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, Febru-
arii czwartego dnia, w zamku Nowogrodz-
kim. U tego dokumentu, alias testimonial-
nego skryptu podpisy rąk obywatelów prze-
świetnego wojewodztwa Nowogrodzkiego
his verbis: Joachim Chreptowicz—stolnik
Nowogrodzki, dyrektor seymiku boni ordi-
nis; Jan F. Jabłonski—starosta wojewod-
ztwa Nowogrodzkiego; Michał Krzyszyłow-
ski—koniuszy wojewodztwa Nowogrodzkie-
go; Antoni Rdułtowski—podwojewodzi
województwa Nowogrodzkiego; Ignacy Ka-
zimierz Korsak—obozny y sędzia woie-
wodztwa Nowogrodzkiego; Stanisław Jan
Korsak—r. w. n.; Kazimierz Ostoia Zagor-
ski—strażnik Lidski; Konstanty Rdułtow-

ski—rotmistrz w. M.; Andrzej Daszkie-
wicz—krayczy wojewodztwa Smoleńskiego;
Iózef Piotrowicz—mostowniczy wojewodzt-
wa Nowogrodzkiego, Ignacy Osakowski
mp.; Jan Pilecki; Jan Rowiński r. w. N.
Ignacy Zubowski—pod. Brzes.; Ignacy
Rowiński, mp.; Maciey Darewski; Jakub
Darewski Weryha; Antoni Łukasz Daniey-
ko m. w. wey. Antoni Onufry Milewski k.
r. d.; Michał Rumsz; Jan Usakowski; Sta-
nisław Darewski Weryha; G. Radziszewski
p. w. N.; Felicyan Chmielewski; Karol
Wolezecki; Stanisław Chmielewski; Bogu-
sław Uzłowski; Antoni Uzłowski; Mikołay
Chomicz mp.; Antoni Azarycz; Bogusław
Oyciusiewicz; Mikołay Bohusz; Jan Boro-
dzicz; Iózef Onufry Ambrok; Heronim No-
wicki mp.; Iózef Michał Izdebski p. w. N.;
Antoni Kiersnowski r. w. N.; Iózef Illnicz
Zubko—star. Moz. mp.; Franciszek Gryfin;
Jan Kozłowski, do tego testimonium pod-
pisuię się; Jerzy Beresniewicz; Gabryel
Saplica; Antoni Usakowski—podstoli po-
wiatu Starodubowskiego; Iózef Tuhanow-
ski—r. w.; N. Iózef Rudziński mp.; Iózef
Malawski—woyski w. N.; Iózef Pietraszew-
ski mp.; Cypryan Borodzicz mp.; Antoni
Łukaszewicz mp.; Jan Mackiewicz; Maciey
Janowicz—star. mał., regent grodzki woie-
wodztwa Nowogrodzkiego; Albrycht Rym-
sza do tego testimonium podpisuię się;
Iózef Tuhanowski mp.—c. x. Zm.; Antoni
Taraiewicz; Jan Michał Illnicz Zubko;
Heronim Dawidowski; Antoni Woynilowicz;
Kazimierz Korwin Milewski; Jan Cywiń-
ski; Kazimierz Bulhak; Jan Połoński; Bo-
gusław Kuroczycki; Maciey Sakowicz; Ka-
zimierz Piasecki; Antoni Szpigowski.

Który to takowy dokument, alias testymo-
nialny skrypt, za podaniem onego przez wyż
wyrażonego patrona, scilicet inci pana

Ignacego Jakowickiego—rotmistrza powiatu Orszanskiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1755 г. Февраля 6 дня.

Изъ книги № 117, за 1754—1755 г., л. 494.

13. Дарственная запись отъ Лидской конюшиной Анны Кулешинной Ушатскому базилианскому монастырю на сумму шесть тысячъ русскихъ злотыхъ, предназначенную для учрежденія церковнаго музыкальнаго хора.

Лидская конюшина Кулешина, движимая подражаніемъ своему мужу, записавшему на Ушацкій монастырь 9,000 русскихъ злотыхъ, записываетъ и отъ себя 6000 русскихъ злотыхъ на чудотворный образъ Божіей Матери, съ обезпеченіемъ ихъ на

своемъ Витебскомъ имѣніи Кортошевичахъ съ тѣмъ, чтобы эта сумма была непременно выплачена ея внуками Піарами; въ случаѣ же неисполненія этой записи внуки должны заплатить заруку въ 6000 зл. и непременно подчиниться ея волѣ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Marca piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym obranymi, comparendo personalter u sądu patron imé pan Ignacy Jakowicki—rotmistrz powiatu Orszańskiego, opowiadał, prezentował et ad acta podał dobrowolny, wieczysto legacyiny zapis, od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney — koniuszyney Lidzkiej, na rzecz w nim wyrażoną w Bogu wielebnym imé xięży bazylianom konwentu Uszackiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis, cum omnibus contentis, w nim expressis, był do xiąg trybunału główne-

go wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, przyiowski ony w xięgi, de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja Anna z Łuskinów Kuleszyna—koniuszyna Lidzka, czynię wiadomo y iawnó wyznawam koźdemu, komu by o tym wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, wieczysto legacyinym zapisem, w Bogu przewielebnym imé xięży bazylianom konwentu Uszackiego danym na to: Iż co, iako mąż mój zeszyły w Bogu świętey pamięci wielmożny imé pan Maciej Kulesza—koniuszy Lidzki, czyniąc właśnie na przysługę Panny przenayświętszey, cudami w kościele imé xięży bazylianów Uszackich wyż wyrażonych słynącey, dziewięć tysięcy złotych ruskich, aby kapelia wiecznymi czasy ufun-

dowana była, pomienionym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego zapisał y legował; tak y ia, wyż wyrażona koniuszyna Lidzka, konformniąc się do męża moiego dyspozycyi, a chcąc podobnoż nayświętszey matce Boskiej uczynić przysługę, oraz na duszę moie pamiętając, sześć tysięcy złotych ruskich na kapelią imci xięży bazylianom Uszackim wiecznymi czasy zapisuie, leguie. Iuż tedy pomienieni w Bogu przewielebni imci xięża bazylianie Uszacy, mając piętnaście tysięcy złotych ruskich, tak kapelią w kościele Uszackim ufundować y wiecznymi czasy obligacyą odprawowania mszy świętey śpiewaney z ekzekwiami w kwartał za duszę mnie Anny y zesłego w Bogu świętey pamięci męża moiego Macieia przyiąć y opisać się powinni będą. Summa zaś wyrażona, ode mnie imci xięży bazylianom Uszackim zapisana y legowana, to iest, sześć tysięcy złotych ruskich, z summy moiey własney na majątności Kortoszewiczach, w wojewodztwie Witebskim leżącey, przez wielmożnych imię panów Piarów, wnuków moich, pomienionym imci xięży bazylianom wypłacona być ma y powinna; do którey to exolucyi pomienionych imię panów wnuków moich, pod zapozwaniem na sąd straszny boski obliguie, ażeby wraz, iak mi tylko z tym Bóg naywyższy rostać każe światem, imię xięży bazylianom summę sześć tysięcy złotych ruskich, przeze mnie na chwałę Panny przenayświętszey zapisaną y legowaną, bez żadney prolongacyi, imci panowie Piarowie wnukowie oddali y wypłacili. A iezeli by zaś imię panowie wnukowie moi takowy mój wieczysto legacyiny zapis naruszyli, inwalidowali, summy legowaney wypłacać nie chcieli, a barzicy żeby imię xięży bazylianów Uszackich

do prawa pociągać, turbować, do expens prawnych przywozić mieli, tedy zarekę sześć tysięcy złotych ruskich zapłacić powinni będą; a za naruszeniem tego moiego legacyinego zapisu przez imię panów Piarów, wnuków moich, daię moc y pozwalam imię xięży bazylianom tychże wnuków moich do wszelkiego sądu, prawa duchownego y świeckiego pozywać, gdzie wnukowie moi będąc zapozwani, nie tylko samą summę sześć tysięcy, oraz zarekę, wespół z expensami prawnymi, z okazji wnuków moich przez i. x. bazylianów Uszackich spendowanymi, nie schodząc z sądu zapłacić y wszelkim wskazom, penom y iudykatom sądowym podlegać powinni będą, pod wyż opisaną zareką, która by y nieraz zapłacona była, iednak ten mój legacyiny zapis w swoiey mocy y walorze wiecznymi czasy zostawać ma. Y na tom dała ten mój wieczysto legacyiny zapis, przy położonych trzech krzyżykach, y przy uproszeniu imię panów pieczętarzów, niżej wyrażonych. Pisan w Dolcach roku tysiąc siedmeset piędziesiąt piątego, miesiąca Februarii szesnastego dnia. U tego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, nieumieiętney pisma, przy położonych trzech krzyżykach, iako też imię panów pieczętarzów his verbis: †††. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney—koniusziny Lidzkiej, do tego legacyinego zapisu, na summę sześć tysięcy złotych ruskich w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuie się Dominik Przysiecki—s. B. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney imci pani Anny z Łuskinów Kuleszyney—koniusziny Lidzkiej, iako nieumieiętney pisma, przy położonych trzech krzyżykach,

do tego legacyjnego zapisu, w Bogu przewielebnym imé xieży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuię się Stefan Korsak—p. S. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego legacyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnym imé xieży bazylianom konwentu Uszackiego danego, podpisuię się Franciszek Aloizy

Korsak—rotmistrz woiewodztwa Połockiego.

Który to takowy dobrowolny, wieczysto legacyjny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Мая 27 дня.

Изъ книги № 118, за 1755 г., л. 657.

14. Фундушова запись отъ Ивана и Елены Бутлеровъ на новоучреждаемый Козачизненскій или Геліановскій базилианскій монастырь.

Иванъ и Елена Бутлеры, движимые ревностію къ распространенію униатской вѣры, частію вслѣдствіе своей бездѣтности, частію же вслѣдствіе особой своей набожности, записываютъ Козачизненскому базилианскому монастырю свое имѣніе Козачизну или Геліаново съ принадлежащими къ нему крестьянами и угодьями; независимо отъ этого записываютъ еще 16,000 злотыхъ съ обязатель-

ствомъ, чтобы базилиане розыскали себѣ монаха, знающаго по литовски для распространенія между Литовцами уни, а равно чтобы они служили въ извѣстные дни обѣдни, какъ за жертвователей, такъ и за души страждущихъ въ чистилищѣ. При этомъ Бутлеры запрещаютъ базилианамъ строить свои корчмы и въ торговые дни заниматься продажей вина.

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt piątego, miesiąca Maia trzydziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedymsetnym piędziesiątym piątym obranymi, comparentes personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożni imé panowie Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czesznikowie powiatu Brasławskie-

go, małżonkowie, disponente lege publica, na fundusz, de nova radice uczyniony, iurament rotą, w konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego wyrażoną, wykonali; post quod expletum iuramentum comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ciż wielmożni imé panowie Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czesznikowie powiatu Brasławskiego, opowiadali, prezentowali y przyznali nieporuszony, wie-

czysto-fundacyiny de nova radice zapis, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej, oraz w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Alimpiemu Kulczyńskiemu—starszemu konwentu Helianowskiego, to iest, Kozaczyńskiego y wszystkim imć xięży bazylianom tegoż konwentu reguły świętego oycy Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej dany, służący y należący; który, po wykonanym iuramencie, ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony nieporuszny, wieczysto-fundacyiny de nova radice zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ony przyiowski, w xięgi wieczyste trybunału ingrossować pozwoliliśmy, którego tenor sequitur de verbo ad verbum estque talis.

Deo ter optimo maximo gloria ad perennaturamque rei memoriam stań się wola Boska. Amen. My Jan y Helena z Drozdowskich Butlerowie—czesznicy powiatu Brasławskiego, małżonkowie, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązując się, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy, komu by o tym teraznieyszego y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym dobrowolnym, nie z żadnego postępkę, albo iakowey perswazyi y namowy ludzkiej, lecz ex solo puro pioque zelo ku większey chwale pana Boga uczynionym, nigdy w potomne wieki żadnym rozumem y wynalazkiem ludzkim nieporuszonym, wieczysto-fundacyinym de nova

radice zapisem, w Bogu nayprzewielebnieyszemu imć xiędzu Janowi Łukianowiczowi—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej, oraz w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Alimpiemu Kulczyńskiemu—starszemu konwentu Helianowskiego, to iest, Kozaczyńskiego, y wszystkim imć xięży bazylianom tegoż konwentu reguły świętego oycy Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej danym na to: Iż co my de super wyrażeni Butlerowie — chesznikowie powiatu Brasławskiego, małżonkowie, odłączywszy od majątności naszej wieczystey, quondam Dudy, post Kozaczyzna, ad praesens przez nas nazwaney Helianową, do erygowaney przez nas według obrządku ruskiego cerkwi z klasztorem do mieszkania ichmościom xięży bazylianom, ze wszelkim wygodnym zabudowaniem, obręb gruntu, w ograniczeniu swoim osobliwym inwentarzem, przy tym funduszu naszym danym, opisany, ostrowa Nowo-Troki nazwany, z sianożęciami, do tegoż należącemi ostrowu, tudzież wieś, Azany nazwaną, w powiecie Brasławskim leżącą, oraz z szmatem gruntu na ogrody y sad dla klasztoru Helianowskiego, non ex ulla successione spadłe, lecz wieczyste w possessyey naszej będące, wolne, swobodne, niepienne, nikomu pierwszym, ani posłednieyszym prawem niezawiedzione, żadnemi długami, wyderkami, ewikcyami, zapisami, konwikcyami, przewodami, lukrami y przezyskami prawami nieobciążoną, ani też iakowemi legacyami, funduszami, lub dziesięcinami kościelnymi onerowane, a nie mając żadnego in statu nostro connubiali, zwłaszcza iuż in decrepita będąc aetate, potomstwa, umyśliłiśmy et matura deliberatione nostra, in fundamento wolności, prawem pospo-

litym komu chcąc y iako chcąc swoją własnością rządzić y dysponować licencyowanej et proprio puro et pio zelo erga cultum divinum promovendum salutemque animarum nostrarum et subventionem proximorum, na ufundowanie erekcyą de nova radice klasztoru y zakonników reguły świętego oycy Bazylego wielkiego, z kościołem rzymskim w unii będących, iure perpetuo et irrevocabili foundationis, titulo przerzeczonych imć xięży bazylianów, w prowincyi Litewskiej będących, zapisać et ad dispositionem onym in perpetuum condescendere. Iakoż actu takowąż wieś naszą wieczystą, nazwaną Azany, w powiecie Brasławskim sytuowaną, konformując się ad mentem prawa pospolitego y pobożnych intencji, cum omnibus oney latifundiis, attinentiis et pertinentiis, tudzież ze wszystkimi gruntami, oromemi y nieoromemi, z rzekami, rzeczkami, stawami, łąkami błotnemi y murożnemi, puszciami, borami, lasami, gajami, zaroślami, pustowszczyznami, z wolnym w lasach wszelkiego ptastwa y zwierza biciem, a w rzekach ryb łowieniem, z karcznią, w tey wsi zdawna będącą, y ze wszystkim poddaństwem utriusque sexus, z ich żonami, dziećmi y wszelkimi dobytками, z poddanemi podług inwentarza od nas danego, tudzież z onych powinnością y robocizną, dziakłami, czynszami, połowicą miodu, podwodami, lub za podwody płaceniem, podróżne zwyczajne podług ustanowienia dawnego y pełnienia przez drugich naszych poddanych wieczystych nam samym, aktorom, powinności, winwentarzu, przy tym naszym zapisie funduszowym danym, wyrażoney, owo zgoła z tym wszystkim, iako się ta wieś Azany w swoich duktach, granicach, obchodziech y cyrkumferencyach teraz ma,

nic a nic z oney na nas samych, successorów, blizkich y dalekich krewnych naszych y przyjaciół naszych nie excypuiąc, ani wyłączaiąc, niniejszym tym naszym wieczysto de nova radice funduszowym, in forma iuris sprawionym, zapisem, wespół z pomienionem ostrowem, nazwanym Troki, oraz szmatem gruntu na sady, ogrody, przy samym klasztorze Helianowskim wydzielonym, imć xięży bazylianom przy cerkwi, pod tytułem świętego Jana Chrzciciela, w Helianowie będącym, in perpetuam possessionem et dispositionem na wyrażony fundusz wiecznemi, a nieodzownemi czasy zapisuiemy, nadaemy y z osób naszych na osobę ichmościów iure perpetuo zrzekamy się, w moc, dzierżenie y spokoyne wieczne używanie ichmościom podaiemy y przez ienerała iego królewskiej mości, równo z datą tego zapisu intromituiemy; eo intuitu dokumenta iuris et possessionis, na tę wieś Azany służące, wraz in instanti tego naszego dobrowolnego funduszowego zapisu do rąk ichmościów oddaiemy. Insuper my fundatorowie, dla wygody klasztorney, mamy ichmościom xięży bazylianom, przy klasztorze iuż zabudowanym Helianowskim rezydującym, folwark de novo zabudować, na ostrowiu, Trokach nazwanych; cynę, miedź według sposobności naszej stołową y kuchenne, tudzież żelazo, takóž kuchenne przystawić, wolny wstęp do puszczy y lasów naszych Kozaczyńskich na opał y reparacyą, lub nowe zabudowanie, tak samym imć xięży bazylianom Helianowskim, iako y poddanym ichmościów Azanskim, także wstęp łowienia ryb do ieżior y rzek naszych, na szczegulną wygodę klasztorną, przy tym wolne mliwo na potrzebę y wikt zakonników, z czeladzią, zakonną dworną klasztoru tego, bez płaty

y dawania miarki teraznieyszym y potym następującym imć xięży bazylianom Helianowskim, wiecznemi czasy pozwalamy. A że ta wieś Azany, przez nas Butlerów—czeszniaków Brasławskich, małżonków, do konwentu Helianowskiego imć xięży bazylianom ad praesens zapisana, bez gotowego grosza zupełney wygody dla zakonników uczynić by niemogła, przeto my Butlerowie—czeszniczy Brasławscy, małżonkowie, z spólnego starania y pracy naszej na wiekustą cześć y chwałę pana Boga, zabiegając iakowey kolwiek niewygodzie, albo niedostarczeniu zakonnym potrzebom, w supplement z iedno-stayney dobrej woli naszej tymże imć xięży bazylianom, w klasztorze fundacyi naszej Helianowie, alias Kozaczyznie, rezydować y obligi niżej wyrażone pełnić mającym, wiecznemi czasy dajemy, daruiemy summę gotową na majątności naszej Helianowie, to iest, Kozaczyznie, ze wszelkimi attynencyami y folwarkami, dwa tysiące sztuk talarów bitych, to iest, rachuiąc talar bity po złotych ośm podług teraznieyszey kurencyi, czyli też iak w przyszły czas moneta będzie brana, złotych polskich szesnaście tysięcy, prawem zastawnym, albo wyraźnie y wyderkafowym na tychże dobrach naszych dziedzicznych, wyżej wyrażonych, lokuujemy, waruiąc to nam samym y successorom naszym, iż poko wola będzie nas y successorów naszych, takową summę kurencyą, iako w przyszły czas brana będzie, na tych dobrach pod opisem prawa wyderkafowego podobać się będzie, tedy potym my y successorowie po nas następujące, nie dopuszczając do possessyi imć xięży bazylianom funduszu naszego, sami te dobra trzymać y onemi iako dziedzice władać, a od tey summy szesnastu tysięcy

złotych polskich corocznie prowizyą przy aktach grodzkich Brasławskich, lub w klasztorze naszym funduszowym, za daniem kwitu od starszego ichmościów, nie więcej; iak tylo po siedm procentów od sta, to iest, od szesnastu tysięcy co rok w dzień świętego Jerzego święta rzymskiego, podług kalendarza przypadającego, po tysiąc sto dwadzieście złotych polskich mamy y successorowie nasi powinni będą; w czym bez żadney sprzeczki, mitregi imci xięża bazylianie z nami y successorami naszymi obchodzić się spokojnie y kwitować zawsze powinni będą, waruiąc to nam y successorom naszym rzetelnie y nigdy nieodstępnie. A iesliby się nam y successorom naszym placić imć xięży bazylianom prowizyi z wyż pomienionych dobr nie upodobało, tedy my y successorowie nasi, za danym dwunastą niedziel obwieszczeniem przed świętym Jerzym y zeznaniem w grodzie powiatu Brasławskiego przez ienerała, mają imci xięża bazylianie fundacyi naszej, za wiadomością y dołożeniem się superiorów swoich prowincyi Litewskiej, oraz za radą nas fundatorów swoich y successorów naszych, takową summę szesnaście tysięcy złotych polskich odebrać y z wypłacenia oney osoby nasze, successorów naszych, dobra Helianów, alias Kozaczyzna, wiecznemi czasy kwitować, a takową summę na innych ziemskich pewnych y niezawodnych dobrach prawem zastawnym, lub wyderkafowym ulokować, tak iakoby ta summa wiecznemi czasy nigdy nie zginęła, ale na dobrach ziemskich pewnych ichmościom zostająca, xięży bazylianom fundacyi naszej coroczną prowizyą punktualnie po tysiąc sto dwadzieście złotych polskich przynosiła. Którzy to imć xięża bazylianie Helianowscy y następcy ichmości-

ciów obligabuntur et ex conscientis suis tenebuntur, aby za to perpetuis temporibus nauki chrześcijańskiej, dni świętych zgromadzonym ludziom, exortami y kazaniami poddaństwa tameczne nauczać, pacierze y suplikacye odprawować, wiarę świętą rzymską katolicką utrzymywać, starali się. A że w tym kraju, w powiecie naszym Brasławsk., pospólstwo y poddaństwo nasze w Litewskim języku barziewy iest wyperfekeyonowane, żeby ciż imé xięża bazylianie starali się mieć kapłana umiejętnego po litewsku, dla łatwiejszego wyrozumienia nauki Chrystusowej; powtóre, ażeby ciż imé xięża bazylianie fundacyi naszej dni święte rzymskie przypadające obserwowali y poddaństwo do oświecenia animowali, ile że w tym kraju naywięcey iest ludzi łacińskiego obrządku; po trzecie, póki nas pan Bóg na tym świecie w życiu chować będzie raczył, na intencyą szczęśliwszego pożycia y pozyskania na tym świecie łaski Boskiej, a po zeyściu naszym za dusze nasze Jana y Heleny Butlerow—czeszników Brasławskich, małżonków, co tydzień iedną mszę spiewaną w niedziele wiecznymi czasy odprawować mają; po czwarte, za dusze Krzysztofa y Świętosławy Butlerów, także za dusze Alexandra y Zofii Drozdowskich—obóyga nas rodziców, braci y siostr, tudzież za dusze dziadów, pradziadów y wszystkich obóyga nas kolligatów, co tydzień mszą iedną rekwalną czytaną odprawić we wtorek; po piąte, za dusze, w czyszczu będące, żadnego ratunku niemające, na wieczne czasy co tydzień msza święta ma być odprawowana w sobotę, mianowicie za poddanych naszych; po szóste, ciż imé xięża bazylianie konwentu Helianowskiego, post sera fata nas fundatorów, corocznie mają za duszę naszą

aniwerszarz odprawić z wilią y mszą według obrządku zwyczajnego greckiego. Które to wszystkie nabożeństwa y obligi, ad nas Jana y Heleny Butlerow—czeszników powiatu Brasławskiego, małżonków, fundatorów naznaczone, mają być z klasztoru, przez nas ograniczonego y inwentarzem opisanego, z folwarku wsi Azanów y z prowizyi od summy wyżej naznaczoney, bez pretendowania przez imé xięży bazylianów dalszych żadnych przydatków, oprócz zabudowania, przez nas fundatorów naznaczonego y dla ichmościów wystawionego; waruiąc y to w potomne czasy, ażeby imé xięża bazylianie Helianowscy na gruntach w Kozaczyźnie, alias Helianowie, do klasztoru przez nas adpraesens wydzielonych, in praeiudicium intraty naszej y successorów naszych, karczmy nie stawiali, ani też podczas targów, kiermaszów, iarmarków szynków swoich klasztornych nie dawali. Co wszystko wiecznymi czasy aby zupełnie obserwowano y zachowano było, sprawiedliwym sądem Boskim imé xiędza superiora terazniejszego Helianowskiego y wszystkich iego successorów, których iurydykcyi y dyspozycyi tak klasztor, cerkiew, iako wieś Azany, z innemi gruntami, wyżej opisanemi, oddaemy, obowiazujemy imé xięży prowincyałów tegoż zakonu prowincyi Litewskiej, aby w potomne czasy zadość się stawało in toto temu funduszowi naszemu, za protektorów obieramy, upraszamy. Wolni tedy y mocni będą przerzeczeni imé xięża bazylianie Helianowscy, przy cerkwi świętego Jana Chrzściciela rezydujące, tą naszą wsią Azanami, ostrowem, nazwanym Trokami, szmatem gruntu, na ogrody y sad nadanym, tudzież z sianożęciami, do ostrowu Trok należąciami, iure perpetuo

fundationis de nova radice zapisanemi, iako iuż swemi własnemi wieczystemi funduszowemi dobrami rządzić y poddanemi, teraz znaydującemi y potym osiadłymi, dysponować y wszelkich pożytków z onych według woli podobania swego, licitis modis et mediis, na tąż naszą fundacyę wyrażoną wynajdować, bez żadney najmniejszej od nas samych y wszytkich krewnych naszych y successorów przeszkody, których tymże funduszem naszym oddalamy y strasznym sądem Boskim obowiązujemy, aby nie ważyli się naruszać tego naszego wieczysto fundacyjnego zapisu, ani też imć xięży bazylianów turbować sub quocunque titulo et praetextu, a in quantum by iakowe zachodzić miały, sub quocunque titulo et praetextu, od kogokolwiek do tych dobr, przez nas funduszem supra wyrażonym imć xięży bazylianom nadanych pretensye, tergiwersacye lub litigia prawne, czego ullatenus nie spodziewamy się, tedy każdego takowego turbatora, który by tey naszej woli y dyspozycyi funduszowey był przeciwny, na straszny sąd Boski pozywamy, oraz nie tylko na każdego turbatora, ale y na nas samych zarekę, ważność rzeczy wynoszącą, irremissibiliter zakładamy y naznaczamy, oraz zastępować cum successoribus submituemy się, chcąc mieć takowy nasz fundusz de nova radice, modo supra expresso, in perpetuum uczyniony, we wszytkich punktach, klawzulach y paragrafach przy nienaruszney mocy y walorze. Y na tośmy ten nasz dobrowolny wieczysty, ex solo puro et pio zelo uczyniony de nova radice foundationis zapis, mający wiecznemi czasy in omni suo robore et valore inviolabiliter zostawać, daliśmy z podpisem rąk naszych własnych y ichmościów panów

pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedymset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Maia dwudziestego siódmego dnia. U tego nieporuszonego wieczysto fundacyjnego de nova radice zapisu, pod wyciśnionemi dwuma na czerwonym laku pieczęciami, podpis rąk tak samych wielmożnych imć panów Butlerów—czeszników Brasławskich, małżonków, iako też podpisy rąk iaśnie wielmożnych imć panów pieczętarzów tali exprimuntur methodo: Jan Butler—czesznik Brasławski. Helena Butlerowa—czesznikowa Brasławska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wiel. imć panów Jana y Heleny z Drozdowskich Butlerów—czeszników Brasławskich, małżonków, do tego dobrowolnego wieczystego de nova radice foundationis zapisu na dobra, Azany nazwane, w powiecie Brasławskim sytuowane, w Bogu przewielebnym imć xięży bazylianom konwentu Helianowskiego danego, podług prawa podpisuję się Jerzy Abramowicz—podeczasz y podwojewódzi w. W., vice-marszałek trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego. Prawnie proszony pieczętarz podpisuję się Józef Kaszyc—starosta Czudzianski, pisarz trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, repartyeyi ruskiej. Prawnie proszony pieczętarz podpisuję się Stanisław Jur. z Smalgorzewa Smalgorzewski—woyski y deputat powiatu Wołkowiyskiego mp.

Który to takowy fundationis de nova radice zapis, po wykonanym iuramencie, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby u sądu zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Августа 26 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 765—772.

15. Каштелянско-коммиссарскій декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ имѣній Виленскихъ св. Троицкихъ базилианокъ съ разными помѣщиками.

Между Виленскими свято-Троицкими базилианками съ одной стороны и помѣщиками Гизбертами, Ромерами и другими пограничными съ имѣніемъ Семюнами возникъ споръ изъ-за границъ. Базилианки жаловались на этихъ помѣщиковъ, какъ на постоянныхъ нарушителей права собственности; въ свою очередь жаловались и на базилианокъ разные помѣщики. Такимъ образомъ составились шесть исковъ. По опредѣленію трибунала для разбирательства этого дѣла назначенъ

былъ особый каштелянско-коммиссарскій судъ. По прибытіи на мѣсто спора и разсмотрѣніи документовъ, судъ нашель въ большинствѣ случаевъ иски базилианокъ правильными, но нашель таковыми же и нѣкоторые иски другихъ лицъ. Вслѣдствіе этого, по обоюдному соглашенію установлена была новая граница и обозначена граничными знаками и концами. Судебныя издержки разложены были по-ровну на всѣхъ лицъ, заинтересованныхъ въ этомъ дѣлѣ.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii siedymnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z województw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset pięćdziesiąt ósmym obranemi, comparando personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imię p. Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kasztelański, oraz kommissarski, w sprawie imię pp. bazylianek z imię p. Gizbertem y ww. imię pp. Romerami y innemi ichmćmi ferowany, in rem et partem imię pp. bazylianek konwentu Wileńskiego służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dekret kasztelański, oraz kommissarski, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony

przyjąwszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis.

Roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego szóstego dnia. W sprawie za sześciami aktorami, adpraesens in unum złączonemi, mianowicie: *za pierwszym* w B. w. p. imię panny Teresy Brodowskiej — starszej y wszystkich w B. ww. imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydujących, zakonu świętego Bazylego w. z w. ieymć panią Antoniną z Kuncewiczów, primo Naramowską, ex post Kolendziną, starością Chełchowską, tudzież ww. imię panami Franciszkiem — starostą Sumiliskim, oycem, Antonim synem, Zenowiczami, imię p. Krzysztofem Sbudnickim Gizbertem — strażnikiem powiatu Oszmianskiego, ww. imię pp. Stefanem — chorążym w. Trockiego, oycem, y Stefanem —

sędzią ziemskim w. Trockiego, synem, Romerami, imć pp. Janem Tyszką, Florianem, Michałem y Marcinem Raczkami, Michałem y Bartłomiejem Golginami, w. imć panem Michałem Skarbkim Ważyńskim—pisarzem w. x. Lit., w. imć Marcinem Skarbkim Ważyńskim—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskim, w B. w. p. imć x. Marcinem Brzozowskim—societatis Iezu rektorem y wszystkimi imć xx. iezuitami collegium Wileńskiego s.—Jańskiego, imć pp. Dominikiem, oycem, Kazimierzem, synem, Jozefatem—koniuszym Oszmiańskim, qua opiekunem, Naramowskimi, imć p. Fabianem Wielamowiczem, w. imć Florianem Sielawą Hatką—pisarzem grodzkim Oszmiańskim, imć p. Janem Gintowtem, w. i. p. Ludwikiem Szczytem—kasztelanicem Smoleń., imć pp. Ludwikiem Michałowskim, Janem y Jakubem Adamowiczami, Antonim Milkowskim; *za drugim* teyże w B. w. p. imć panny Teresy Brodowskiej—zakonu ś. Bazylego w. starszey y wszystkich imć pp. bazyliank konwentu Wileńskiego, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie rezydujących, z w. imć panią Antoniną z Kuncewiczów, primo Naramowską—podsędkową powiatu Oszmiańskiego, secundo Kolendziną, starościna Chelchowską, z dokładem opiekunów imci, z w B. p. imć x. Jakubem Sztoltmanem—proboszczem Oszmiańskim, imć p. Woiciechem Jankowskim—regentem grodzkim Oszmiańskim, w. imć p. Wiktorią z Wialbutów Ważyńską—sędzią grodzką Oszmiań., matką, z dokładem opiekunów imci w. imć pp. Benedyktem—rotmistrzem powiatu Oszmiań., Iózefem, sędziami grodzkimi Oszmiań., synami ieymci, Skarbkami Ważyńskimi, imć p. Władysławem Komarem—miecznym powiatu Oszmiań., imć p. Janem Zabłockim y sama

ieymcią, Iózefem Ostrowskim, qua zastawnymi possessorami, a imć p. Ignacym Wieczorem, qua wiecznikiem folwarku Nowo-Pola, z dokładem opiekunów imci., w. B. p. imć x. Stanisławem Łukaszewiczem—plebanem Grauzyskim, imć p. Michałem Bieńkuńskim—mostowniczym Oszmiańskim, imć pp. Tadeuszem y Ignacym Bieńkuńskimi, imć p. Mateuszem Jankowskim, w. ieymć panią Franciszką z Kownackich Komarową.—podstoliną Mozyrską, z dokładem opiekunów ieymci, matką, ww. imć pp. Tadeuszem, Iózefem, Onufrym y Adamem Komarami—podstolicami Mozyrskimi, synami ieymci, imć pp. Stefanem y Jackiem Mackiewiczami, imć pp. Iózefem, Macieiem, Michałem y Krzystofem Kodziami, imć pp. Jerzym, Michałem, Janem y Antonim Bortkiewiczami, imć p. Samuelem Krepsztulem, imć pp. Antonim y Macieiem Lisieckimi y innemi ichmćmi, graniczącymi, tudzież imć p. Kazmierzem Hermanem. *A za trzecim* rekonwencjonalnym w. imć p. Stefana Romera—chorążego w. Trockiego, oycy, tenutora majątności Ratowszczyzny, y w. imć p. Stefana Romera—sędziego ziemskiego w. Trockiego, wieczystego aktora majątności Grauzyszek, z w. B. w. p. imć panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w B. ww. imć pp. bazyliankami klasztoru Wileńskiego przy cerkwi ś. Trójcy rezydującymi, oraz poddanymi imćw wsi, Siemiun, iako wialatorami; *za czwartym*, takż rekonwencjonalnym, imć pp. Dominika y Antoniego Milkowskich, Ludwika Michałowskiego, Dominika, Marcina y Wawrzyńca Adamowiczów, tudzież imć p. Jana Adamowicza, z w B. w. imć p. Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w B. ww. imć pp. bazyliankami konwentu Wileńsk., przy cer-

kwi ś. Trójcy rezydującymi, y poddanymi Siemiuńskimi; *za piątym*, similiter rekonwencjonalnym, imé p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego z w B. w. imé panną Teresą Brodowską starszą—zakonu ś. Bazylego w. klasztoru Wileń. y wszystkimi w B. ww. imé pp. bazyliankami, w Wilnie przy cerkwi ś. Trójcy rezydującymi; *za szóstym* w. imé p. Stefana—chorążego w. Trockiego, oycą, Stefana—sędziego ziem. w. Trockiego, syna, Romerów, tudzież imé p. Wawrzynca Adamowicza, Ludwika Michałowskiego, Kazimierza Hermana y innych imów, w okolicy Adamowiczach mieszkających, z w. imé p. Władysławem Komarem—miecznym powiatu Oszmiańskiego, y samą ieymcią, małżonkami, tudzież w. imé p. Franciszką z Kownackich Komarową—podstoliną Mozyrską, matką, Tadeuszem, Iózefem, Onufrym y Adamem Komarami—podstolicami Mozyrskimi, oraz imé p. Janem Sawiczem Zabłockim y samą ieymcią, małżonkami, imé p. Iózefem Ostrowskim y samą ieymością, małżonkami, demum imé panem Ignacym Wieczorem, iako aktorem majątności Nowo-Pola, in minorennitate będącym, z dokładem imé pp. opiekunów imci, ia kasztelan y my kommissarze, dekretem sądu trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt czwartym, miesiąca Septembra trzeciego dnia, ex instantia imé pp. bazyliank ferowanym, na te sądy naznaczeni, po wydanych wcześniej innotescencjach in termino, w nich praefixo, to iest, w roku wyżey na dacie pisanym, na dniu siódmym miesiąca Augusta, do majątności Oszmianki Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, imé pp. bazyliank Wileńskich, w powiecie Oszmiań. leżących, ziechawszy y

tam iurisdictionem sądów naszych kasztełańskich, oraz kommissarskich ufundowawszy, po odwołaniu tey sprawy ad diem octavam Augusti in crastinum na dniu ósmym, po kontrowersjach między imé pp. bazyliankami a imé p. Kolendziną, imé pp. Romerami, Ważyńskimi, Zenowiczami, tudzież imé x. iezuitami, in praesentia ww. imé pp. Stefana Romera—sędziego ziem. w. Trockiego, Marcina Ważyńskiego—podstarościę sądowego powiatu Oszmiań., Antoniego Zenowicza—starosty Szmitow. y imé x. Domaszewicza, societatis Iesu procuratora causarum, o nieoddanie imé pp. bazyliankom przez pozwanych imów kopii spraw wszystkich y o proceder, kto ma primo loco imé pp. bazyliankom respondere, wnoszonych, y po nakazaniu naszym, ażeby, vigore dekretu wyż wyrażonego, strony, idque ww. imé pp. Romerowie, Gizbertowie y inni, do teyże differencii należący, in spacio trzech dni, dalsi zaś wszyscy zapozwani, w osobliwych differencjach zostający, in spacio tygodnia satisfactionem w oddaniu kopii, sub paenis, uczynili, oraz ażeby primo loco imé pp. Romerowie, Gizbert y inni, do tey kategorii należący, (ex quo samiż imé zrzecnieysze duktu oprowadzenie być mienili), na produkt imé pp. bazyliank odpowiadali y po odłożeniu tey sprawy ad diem nonam eiusdem Augusti, na którym dniu po odeszłym produkcie imé pp. bazyliank, z wyż wyrażonemi imé pp. Romerami, Gizbertem y innemi y po odwołanych dla święta niedzieli ad diem undecimam eiusdem Augusti sądach, którego dnia po odeszłym ww. imé pp. Romerów y imé pp. Milanowskich, Michałowskiego, Adamowiczów y Hermana rekonwencjonalnym z imé pp. bazyliankami produkcie, deni-

que po przeniesieniu sądów naszych do wsi, Siemiuny nazwaney, a do maiętności imé pp. bazylianek Daukszyszek należącey, gdzie na dniu dwunastym po odeszłym imé p. Gizberta z imé pp. bazylianekami takż produkcie, demum po uznaniu wizii duktu imé pp. bazylianek y po zaczęciu przez też imé pp. bazylianki primo loco z imé p. Gizbertem, a dla nieukończenia na tym dniu, po odłożeniu ad diem decimam tertiam; którego dnia, po zakonczeniu prowadzenia duktu imé pp. bazylianek, do czasu południowego, z południa zaś, na tymże trzynastym dniu, po zaczęciu prowadzenia duktu imé p. Gizberta, a dla spóźnionego czasu, po odłożeniu ad diem decimam quartam, y po skończeniu prowadzenia duktu imé p. Gizberta, eodem die, przed południem; po południu zaś, na tymże dniu cztyrnastym, po zaczęciu secundo loco prowadzenia duktu imé pp. bazylianek z ww. imé. pp. Romerami y imé pp. wyż wyrażoną szlachtą, a dla niezakończenia na tym dniu y dla święta w Niebowzięcia najswiętszey panny Marii, po odłożeniu kontynuacji prowadzenia duktu do dnia szesnastego Augusta; na którym dniu, po dokończonym przez imé pp. bazylianki y tegoż dnia po zaczęty y skończonym przez ww. imé pp. Romerów y innych szlachty dukcie, a dla dnia następującego niedzielnego, po odwołanych pro die decima actava sądach, in continuatione których postawionych y zgodnie od stron poddanych ad inquisitionem et examen a parte imé pp. bazylianek Siemiunskich, ex parte zaś imé p. Gizberta, Horodnickich y Siekieryskich, demum ex parte ww. pp. Romerów Ralowskich poddanych, po expediowaniu in ocluso rotulo, praevio corporali iuramento,

inquisicii y examinie, na ostatek po odeszłych wszystkich stron replikach, z oczewistey in praesentia imé x. Leona Makowskiego—kommissarza imé pp. bazylianek, w. imé p. Romera—sędziogo ziemskiego w. Trockiego, y imé pp. Milkowskich, Adamowiczów, Michalowskiego y Hermana, a die octava ad diem praesentem, supra de data et actu expressum, idque do dnia dwudziestego szóstego miesiąca Augusta wnoszonych kontrowersyi, ad talem condescendimus decisionem; et quidem: Primo, co do differencyi wsi Siemiun imé panien bazylianek ze wsią Horodnikami y gruntami Strzałkowskimi imé p. Gizberta, ponieważ to z expediowaney inquisicii examinu sufficienter innotuit, a z wizii przez nas kasztelana y kommissarzów expediowaney patuit, iż zaczęty dukt, przez poddanych imé pp. bazylianek wsi Siemiun, od sianożęci Nowopolskich imé p. Ignacego Wieczora, iako wiecznika, a imé pp. Jabłockich y Ostrowskich—małżonków, iako adpraesens possessorów, prosto do miedzy staroświeckiey granicznej prowadzony, ac tandem tąż miedzą aż do drogi starey Olszańskiey kontynuowany, dowodniejszy być się pokazał, in retorsionem którego duktu, lubo a parte imé p. Gizberta z prawem wieczystym, w roku tysiąc pięćset osimdziesiąt ósmym, miesiąca Nowembra dwudziestego pierwszego dnia pisanym, od imé p. Stanisława Strzałkowicza imé p. Fiedorowi Maleiowiczowi na część Strzałkowszczyzny danym, eodem anno, miesiąca Decebra pierwszego dnia w grodzie Oszmiańskim przyznany, a w roku tysiąc pięćset osimdziesiąt dziewiątym, miesiąca Junii trzeciego dnia do ziemstwa Oszmiańskiego przeniesionym, stawiać bliżey wsi Siemiun od tych-

że sianożęci Nowopolskich terminum, a quo zakładadane, y od tego terminu mieniąc być swoją sianożęć, w uroczyszczu Rozteymiszkach, Zawodnią [nazwaną, po lewey ręce, a wyszedłszy z sianożęci między Siemiuńskimi dukt prowadzono; iednak, ponieważ to prawo z tym miejscem wcale się nie zgadzało, owszem żeby ta sianożęć iednym koncem do między Siemiuńskiej, drugim zaś końcem do gruntów Siemiuńskich przyległa, nie verifikowało; zaczym ia kasztelan y my kommissarze, ex praemissis rationibus na dalszy dowod bliższą przy possessii w B. w. p. imć pannę starszą imć pp. bazylianek y trzech poddanych Siemiuńskich, których sobie strona z dziewięciu, do prowadzenia dukt obranych, wybierze: natym, iako począwszy od sianożęci Nowopolskich, tam, gdzie kamienie pokazali, prosto przez sianożęć do między, przy której dąb stoi, a potym tąż miedzą aż do drogi starey Olszańskiej, sprawiedliwie poddani Siemiunscy dukt prowadzili; na tym, iako począwszy od tych kamieni, przy sianożęci Nowopolskiej położonych, sianożęć po prawey ręce, Dworna nazwana, iest Siemiuńska, a nie imć p. Gizberta, którą mienić być Zawodnią; na tym, iako ta miedza, którą prowadzili, iest staroświecka graniczna, po prawey ręce grunta y sznury Siemiuńskie, bokiemy przy tey miedzy, a po lewey stronie Strzałkowskie, końcami do teyże miedzy leżące, rozgraniczająca; na tym, iako sianożęci, Dworna nazwaney, y gruntów Siemiuńskich, po prawey ręce przy miedzy leżących, spokojna zawsze od dawnych czasów była possessia, do iuramentu uznawszy, terminum wykonania tey przysięgi w B. w. imć pannie starszey, w kaplicy Daukszyskiej, a poddanym Siemiuńskim na miejscu, gdzie ka-

mienie przy sianożęciach Nowopolskich leżą, dzień trzeci, to iest, dzień dwudziesty ósmy currentium naznaczamy. Post quod praestitum iuramentum na tymże miejscu, gdzie poddani Siemiuńscy przysięgę wykonać mają, kopiec przy imć p. Andrzeiu Cedrońskim—komorniku Wołkowyskim, sądy nasze asystuiącym, stronom wysypać nakazujemy. Od którego kopca prosto do między po prawey ręce wszystkie sianożęci y grunta imć pp. bazylianek do wsi Siemiun, a po lewey stronie teyże miedzy imć p. Gizbertowi do Strzałkowiez za należące uznawszy, przyspokoyney obie-dwie strony possessii zachowujemy y też miedzę aż do drogi starey Olszańskiej odnowić obiedwim stronom, deinde kopiec rogowy przy drodze starey Olszańskiej usypać iniungimus. Od którego kopca rogowego, ponieważ ani poddani imć pp. bazylianek przy swoim, ani imć p. Gizbert takż przy swoich duktach między końcowey wlok wsi Siemiun sufficienter nie wyprobowali, lecz tylko gołosłownie poddani imć pp. bazylianek przy drodze Olszańskiej, a imć p. Gizbert dołem, ucinając włoki Siemiuńskie, miedzę końcową być mienili, zaczym w takiej wątpliwości, ani przez dokumenta, ani przez znaki, ani przez inkwizycią y examen doskonale nie objaśnionej, ia kasztelan y my kommissarze niebiespiecznych przysięg, do których się obie strony zabierały, nie uznawając, lecz przychylając się do konstitucii tysiąc pięćset ósmdziesiąt ósmego roku, o kommissiach napisaney, y do statutu referuiąc się, od pomienionego kopca rogowego, przy starey drodze Olszańskiej aby był usypany, dekretem naszym nakazanego, prosto do między, przy której sosna stoi y na którą obie się strony zgod-

dzily, imé p. komiornikowi rectilinium pokazac, a stronom miedzę znaczną graniczną, oraz kopce, co pięć sznurów, usypać nakazujemy. A za tym od tegoż kopca rogowego aż do miedzy zgodney, idque ad terminum, ad quem po prawey ręce do wsi Siemion imé pp. bazyliankom, a po lewey stronie do Strzałkowicz imé p. Gizbertowi wszystkie grunta y lasy przysądziwszy, wolne zebranie zboż wszelkich, przez Siemiunców zasianych, absque ulla praepeditioe tegoż imci p. Gizberta, tym że poddanym Siemiuńskim, ex quo zażywanie onych y pożytek z nich expensami imé pp. bazylianek (iako się poniżej wyrazi) compensatur, pozwalamy et securitatem onym zebrania swoich zboż praesenti decreto na ten rok warujemy. Quod attinet dwóch szachownic: iedney Żołobowata, przez poddanych Siemiuńskich mianowanej, przy ścianie Siemiuńskiej, drugiey Utuszyszki, za drogą starą Olszańską leżącey, ponieważ z teyże inquizycii y examinu nam sądowi innotuit, iż poddani Siemiuńscy imé pp. bazylianek w possessii tych szachownic nie byli y sami to przyznali, nie mnieny, ponieważ w żadnym dokumencie y processach dawnych te szachownice y nomenklatury ich nie znajdują się, — zatym ex praemissis rationibus bliższego takż przy possessii imé p. Gizberta, według prawa sam czwart z trzema poddanemi, do prowadzenia duktu stawionemi, których sobie strona z nich obierze, na tym: iako grunt, przez poddanych Siemiuńskich Żołobowaty nazwany, nie iest Siemiuński, ale wieczysty Strzałkowski; na tym: iako szachownią oprowadzone Utuszyszki nie są Siemiuńskie, ale wieczyste Strzałkowskie; natym: iako tych obudwuch gruntów y lasów spokojnemi zawsze pod-

dani imé p. Gizberta byli possessorami, do iuramentu uznawszy, termin wykonania onego, na mieyscu tym, które Siemiuńscy ludzie Żołobowatemi być mianowali, dzień trzeci, to iest, dwudziesty ósmy currentium naznaczamy. Post quod praestitum iuramentum tak grunt, Żołobowatym przez Siemiuńców mianowany, iako też las Utuszyszki, przez tychże poddanych Siemiuńskich szachownią oprowadzony, za wieczyste Strzałkowskie, imé p. Gizbertowi należące, być uznawamy et securitatem possessii temuż imé p. Gizbertowi y poddanym imci warujemy. Co do lasu, Czyrwi, alias Szyrwy nazwanego, processem, przez imé pp. bazylianki w roku tysiąc sześć set piędziesiąt szóstym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia w trybunale głównym w. x. Lit., o rozbicie przez Moskwę strugu czasu inkursii na rzece Wilii y zatopienie spraw wszystkich zaniezionym, probowanego y reqwirowanego, a przez imé p. Gizberta y poddanych imci czasu prowadzonego a parte imé pp. bazylianek duktu nie negowanego, owszem, że się pomieniony las Szyrwy znajduie, wyznanego, ponieważ strony, różnym pomieniony las oprowadzając duktem, in quantitate, wiele tego lasu imé pp. bazyliankom należec powinno, nie zgadzały się: y tak poddani imé pp. bazylianek, iako też imé p. Gizbert z poddanemi swemi, obie strony każda z nich na swoim dukcie do przysięgi zabierały się, która by zaś z nich strona była bliższa, ad decisionem sądu naszego oddały; zaczym ia kasztelan y my komisarze, stosując się do prawa statutowego, bliższego przy possessii lasów y gruntów, w tym lesie Szyrwach dawno et noviter rozrobionych, imé p. Gizberta, similiter samo czwartego z poddanemi, iako lepiej

ex possessione y z bliskości wiedzącemi temi, którzy dukt prowadzili y których sobie strona z tych dziewięciu obierze, na tym: iako nie więcej lasu w uroczyszczu Szyrwach imé pp. bazyliankom należy, iak tyle, wiele swoim oprowadzili duktem, do przysięgi uznawszy, termin wykonania oney dzień trzeci, to iest, dwudziesty ósmy praesentium na tymże ut supra miejscu oznaczamy. Po wykonanym iuramencie pomieniony las, podług oprowadzonego przez poddanych imé p. Gizberta duktu, ograniczyć y miedzą z kopcami osypać y opisać imé p. komornikowi iniungimus. A imé pp. Komarom y Janowi Gintowtowi, swoich gruntów y lasów w Podszyrwiu requiruiącym, salvum et integrum ius zachowawszy, tychże imów z imé p. Gizbertem, strażnikiem Oszmiańskim, iako ab utrinque teraz nie zapozywających się, ad forum competens odsyłamy et ab ad citatione imé pp. Komarów y Gintowta liberos pronunciamus. Co do drugiey differencey tey że wsi Siemiun imé pp. bazylianek z Ratowskimi w. imé pp. Romerów y innemi różnych nomenclatur, iako też Sięnkowskich, Okmieney, Żakiszek, Stankudrów, imé pp. Milkowskich, Michałowskiego, Adamowiczów y Hermana gruntami, lubo poddani imé p. bazylianek zaczynając miedzą dukt swój z ww. imé pp. Romerami y innemi imiami od tego miejsca, na którym z imé Gizbertem zakończyli, po lewie zostawowali pasieki y pola, niedawno przez siebie rozrobione, y onych się podczas tegoż duktu zrzekli, a po prawey stronie mienili być swoje sznurowe grunta; daley zaś postąpiwszy, mienili być uroczyszcza Garbule, a po tym Stankudry, denique w dalszym dukcie uroczyszcza Ataugi, Oszmianiszki, Siemieciszki, y

różnie w prawo y w lewo na różnych miejscach kręto biorąc się aż do sianożęci Woszkiničkih imé p. Władysława Komara, miecznika powiatu Oszmiań., przyprowadzili. E contra ww. imé p. Romerowie y imé pp. szlachta, zaczynając dukt swój od tychże sianożęci Woszkiničkih imé p. Komara, przy których poddani Siemiunscy zakończyli, y udając się wprzód w prawo, a potym w lewo, ku wsi Siemiunom, a przeszedszy przez drogę z Siemiun do Graużyszek, a potym przez pola y takż przez drugą drogę, od Horodnik do Sięnkowszczyzny idącą, wprowadzili do miedzy sznurowey poddanych Siemiunskich, miénając być graniczną, a przez tychże poddanych Siemiunskich zepsutą, ad terminum, ad quem tam, gdzie imé pp. bazylianki zaczynali, przyprowadziwszy dukt swój zakończyli. Jednak, ponieważ tak imé pp. bazylianki swoich uroczyszc Garbule y Atongi, Oszmianiszki, Siemieciszki nazwanych, żadnym dokumentem nie dowiedli, y Stankudry, żeby tu znajdowały się, nie wyprowadzili, similiter ww. imé pp. Romerowie y imé Milkowscy, Michałowscy, Adamowiczowie y Herman swoiemi dokumentami, aktorstwo tylko gruntów y szachownie między imiami, a nie granicę probuiącemi, duktu swego nie wsparli, lecz tylko ieneralskim uwiążczym listem, w roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Decebra dwudziestego pierwszego dnia datowanym, że grunta imów, mianowicie uroczyszcze, Okmienia nazwane, do ściany Naruszewiczowskiey wsi Siemiun przypieraia y z tą ścianą graniczną, dowodzili, iednak, żeby ta miedza miała być graniczna nie wyprobowali, owszem, że iest do sznurowey miedzy podobniejsza, nam sądowi patuit.

Zaczym w takiej watpliwości, ani przez dokumenta obudwuch stron, ani przez znaki, ani przez inquizycją y examen nie obiańcioney, ia kasztelan y my kommissarze, przysiąg, evidentia periuria za sobą ciągnących, nie uznawaiąc, lecz do konstitucii tysiąc pięćset ósmdziesiąt ósmego, o kommissiach napisaney y do statutu referuująceysię, przychylaiąc się, ad decretoriam przystapiliśmy wsi Siemiun od gruntów ww. imé pp. Romerów y inney szlachty, według podobieństwa y uwagi sądu naszego, dislimitationem: A nayprzód, wiawszy terminum, a quo, od sianożęci Woszkiničkih, na które obie strony, że są imé p. Komara, zgodzily się, y tam przy tych sianożęciach Woszkiničkih równo z tym mieyscem, iak sianożęci Siemiuńskie kosić się kończą, kopiec rogowy, distingwuiący imé pp. Komarów Woszkiniżskie, w. imé pp. Romerów Sorokowo Ratowskie y imé pp. bazylianek Siemiuńskie sianożęci, usypać rozkazaliśmy. Od którego kopca idąc prosto do drogi, ze wsi Siemiun ku Grauzyszkom ciągnącey, y ostawuiąc Woszkiniżskie w tyle, Sorokowo Ratowskie po prawey, a Siemiuńskie łaki po lewey ręce, drugi rogowy kopiec przy teyże drodze pod dąbem. Od tego drugiego rogowego kopca idąc tąż drogą ku Grauzyszkom y zostawuiąc uroczyzce Sorokowo po prawey ręce, potym porzuciwszy drogę Grauzanską w lewie, a wiawszy w prawo drożką, ku sianożęciom idącą, y odmierzyszy od kopca drugiego rogowego sznurów sześć y pretów pięć, trzeci kopiec, takóž rogowy przy teyże drodze pod dębem. Od którego trzeciego kopca prosto aż do ostatniego rogowego kopca ex opposito tey samy, od której imé pp. bazylianki swój dukt zaczynali, przez nas imé

p. komornikowi pokazanego y wyznaczonogo, od którego item prosto do teyże sosny rectilinium imé p. komornikowi uczynić, a potym poczawszy od trzeciego rogowego kopca, miedzą prostą graniczną, aż do czwartego, a od czwartego aż do sosny, iak nayznaczniey uczynić y kopce przy teyże miedzy przez pięć sznurów wysypać; a to wszystko doskonale opisawszy y odgraniczywszy, nam sądowi dla wpisania w dekret nasz podać, decernimus. A zatym, poczawszy od kopca rogowego, przy sianożęciach Woszkiničkih, aż do drugiego takóž rogowego, przy drodze z Siemiun do Grauzyszek, od tego do trzeciego takóž rogowego, przy drodze wyż wyrażoney, z Siemiun do sianożęci idącey, a od tego trzeciego itidem rogowego, prosto miedzą do ostatniego rogowego, po lewey stronie imé pp. bazyliankom do wsi Siemiun, a po prawey ręce w. w. imé pp. Romerom y inney ichmościom szlachcie wszystkie grunta, sianożęci y lasy (excepto dwóch szachownice, poniżey wyrażonych) in perpetuum przysądzamy. Które to dwie szachownice, ponieważ dekretem przyiacielskim w roku tysiąc siedmset cztyrnastym na dniu dwudziestym miesiąca Junii między imé pp. bazyliankami a zeszlými w Bogu ww. imé pp. Mateuszem — podkomorzym Trockim, oycem, y Janem — podkomorzycem — synem, Romerami, ferowanym, a w roku tysiąc siedmset piętnastym, miesiąca Octobra siódmego dnia ad acta grodu Oszmiańskiego inserowanym, poddanym Siemiuńskim tychże imé pp. bazylianek, praevio dwóch poddanych Siemiuńskich iuramento, są przysądzone: zaczym ia kasztelan y my kommissarze pomieniony dekret, iako od stron obudwuch akceptowany, approbowawszy, obiedwie szachownice, ied-

na zbożem teraz zasiana, końcem iednym przy miedzy, praesenti decreto uznaney, a bokami y drugim końcem między szlacheckimi gruntami leżąca, drugą zaś szachownicę lasem zarosła, opodal za miedzą obudwoma końcami y bokami między szlacheckimi będąca, przy possessyi poddanych Siemiuńskich zachowujemy y dawne kopce odnowić, iako też nowe circum circa iak nayznaczniey usypać, odgraniczyć y opisać imé p. komornikowi committimus. Co do gruntów, przez poddanych Siemiuńskich zbożem zasianych, a przy dukcie dobrowolnie odstąpionych, które w. imé p. Romer swoimi, a imé pp. Komarowie swoimi, ichmé zaś panowie Zabłoccy y Ostrowscy, małżonkowie, nomine imé p. Ignacego Wieczora, in minorennitate zostaiącego, stawaiąc, swoimi być mienili, ia kasztelan y my kommissarze żadney o te grunta między pomienionymi stronami, iako w sprawie, do sądu naszego nie należącey, nie czyniąc decyzyi, lecz salvum et integrum ius wszystkim stronom in toto zachowuiąc, to negotium ad forum competens odsyłamy. Interea w. imé p. sędziemu ziemskiemu Trockiemu y innym ichmém, wyż wyrażonym szlachcie, iako aktoraty swoje w registrach sądów naszych po wszystkich ichmów maiącym, omnimodam securitatem pomienionych gruntów do rozprawy in foro fori obwarowawszy, a poddanym Siemiuńskim wolne zebranie zboż wszystkich, przez nich zasianych, bez żadney przeszkody tak w. imé pp. Romerów, iako też imé pp. szlachty, (ex quo zażywanie tych gruntów y pożytek z nich expensem imé panien bazylianek, iako się poniżey wyrazi, compensatur) pozwalamy, et securitatem onym zebrania swoich zboż praesenti decreto na ten rok waruiemy.

Co do oskarżenia imé pp. bazylianek o zabranie y potratowanie zboża, które się stało na gruncie, przez poddanych Siemiuńskich Garbuly, alio vocabulo Gaboryszki mianowanym, decreto zaś nostro, iż ten grunt ww. imé pp. Romerom y imé pp. szlachcie należy, uznanym, iako też o więzienie, alias (iako się pokazało) przytrzymanie w Ratowszczyźnie imé p. Mateusza Lieszkiewicza — urzędnika Daukszyskiego imé panien bazylianek, przez imé p. Kazimierza, oycy, y Wawrzyńca, syna, Bieńkuńskich, zastawnego folwarku Ratowszczyzny possessora, ponieważ ten uczynek na gruncie Ratowskim, a nie Siemiuńskim być się pokazał, y na summę zastawną, imém panom Bieńkuńskim przez ww. imé pp. Romerów oddaną, żaden nie był założony areszt, — zacyim ia kasztelan y my kommissarze liberos ww. imé pp. Romerów ab hac actione pronunciamus. Quoad expensa prawne, tak w trybunale, iako też na wyprowadzenie podkomorzego, y inne, przez * imé pp. bazylianki errogowane, lubo by na wszystkich pozwanych ichmów, ad praesens rozprawuiących się, przysądzić należało, iednak ponieważ z gruntów, przez poddanych Siemiuńskich imé pp. bazylianek używanych, praesenti decreto nostro ww. imé pp. Romerom y szlachcie przysądzonych, usus et fructificatio być się pokazały; zacyim ia kasztelan y my kommissarze, wzaiemne stron iedney o expensa drugich, o pożytek z gruntów praetensie mutuo kompensuiąc, žaloby, processa, dekreta, wespół z całym procederem y dalszemi praetensiami kasuiemy, annihiluiemy, perpetuum silentium inter disiudicatas partes nakazuiemy y zarekę ważność osądzoney rzeczy wynoszącą ac paenam personalis infamiae in con-

travenientes temu dekretowi zakładamy. Post quod latum et promulgatum decretum in termino do iuramentów coincidenti, to iest, na dniu dwudziestym ósmym miesiąca Augusta, po odłożonych tak w. B. w. p. imé panny starszey imé panien bazylianek y poddanych Siemiuńskich, iako też imé pana Gizberta y poddanych imci, za zgodą obudwuch stron. do dnia piętnastego Septembris iuramentach, na którym terminie, po dobrowolnym przez imé pp. bazylianki imé p. Gizbertowi lasu Szyrowow, a wzajemnie przez imé p. Gizberta imé pp. bazyliankom lasu y gruntów w końcu sznurów Siemiuńskich, po drogę Olszańską, a zatym po dobrowolnym wzajemnych przysięg ustąpieniu, ia kasztelan y my kommissarze takową między pomienionymi stronami wieczystą ugode akceptowawszy, dekret nasz approbuiemy. A zatym bokowe ściany, miedze y kopce według dekretu naszego, a koncową miedzą wsi Siemiun, według teraznieyszey ugody, przy drodze Olszańskiej, poczawszy od kopca rogowego, na końcu ściany y miedzy od wsi Horodników imé p. Gizberta leżącey, aż do drugiego kopca także rogowego, który przy miedzy Ratowskiej y innych imciów usypany być ma, a od tego kopca rogowego też miedzą

idąc ku Siemiunom, aż do kopca item rogowego, przy sosnie usypanego, grunta Siemiuńskie, od tychże Ratowskich y innych imców ograniczającego, osypać kopcami, odgraniczyć y opisać imé p. komornikowi nakazuiemy, similiter dwie sianożęci, nad rzeką Grauzanką leżące, imé p. Gizbertowi należące, temuż imé p. komornikowi odmierzyć, odgraniczyć y opisać committimus. U tego kasztelańskiego, oraz kommissarskiego dekretu, przy pieczęci kasztelańskiej, podpisy rąk w. imé. ip. kasztelana y w. imé. panów kommissarzów, poniżey konkordancja, a na każdym arkuszu konnotacia his exprimuntur verbis: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński. Jan Monkiewicz—podsędek w. Wileńskiego, kommissarz mp. Adam Wisogierd—podstoli y pisarz grodzki Smoleński, kommissarz sądów kasztelańskich. Concordavi cum protocollo iudiciorum castellaneorum Łokuciewski—regens eorundem iudiciorum concordatum regens.

Który to takowy kasztelański, oraz kommissarski dekret, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. X. Lit. spraw wieczystych wpisany.

1755 г. Сентября 18 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 751.

16. Каштелянскій декретъ по спорному дѣлу о земляхъ, принадлежащихъ Виленскимъ базилианкамъ.

Между Виленскими св. Троицкими базилианками и разными лицами возникли разные споры о границахъ имѣній Довкшишегъ, или Ошмянки съ пограничными имѣніями разныхъ лицъ: Деспота Зеновича, Колендиной, Нарамовскими, Важинскими и другими. Всѣхъ исковъ было восемь. Коммиссары, соединивши всѣ иски въ одно цѣлое, къ первой и второй категоріи отесли споры базилиановъ. Явившись на мѣсто споровъ, ком-

миссары обслѣдовали границы, какъ на основаніи документовъ, такъ и присяжныхъ показаній мѣстныхъ жителей, и обозначили ихъ новыми граничными знаками. Что касается взаимныхъ споровъ разныхъ частныхъ лицъ, заинтересованныхъ въ этомъ дѣлѣ, то между ними предпочтеніе было оказано Ошмянскому олтаристу; но были также рѣшены недоразумѣнія и другихъ лицъ.

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt ósmego, miesiąca Iunii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. L., z wojewodztw, ziem y powiatow w roku terazniejszym tysiącnym siedymsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. L. patron imię p. Andrzej Pomarnacki — czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kommissarski w sprawie imię panien bazylianek z w. imię p. Zenowiczem — starostą Szmitowskim, probostwem Oszmiańskim, imię p. Gizardem y innemi ichmościami, na rzecz w nim intus wyrażoną, ferowany, in rem et partem tychże imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego służący y należący, który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomieniony dekret kommissarski, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyjąwszy, w

xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliłiśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątego, miesiąca Septembra osimnastego dnia. W sprawie tychże w Bogu wielebnych imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego w drugiej kategorii za ósmią aktoratami, ad praesens takoz in unum złączonymi, mianowicie: *Za pierwszym* w Bogu przewielebney icymé panny Teressy Brodowskiej — zakonu świętego Bazylego w starszey y wszytkich w Bogu wielebnych imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy w Wilnie rezydujących, z w. imię panem Antonim Deszpotem Zenowiczem — starostą Szmitowskim, qua aktorem, a w. imię panią Antonią z Kuniewiczow primi voti Naramowską — podsędkową Oszmiańską, ad praesens Kołendziną — starościna Chelchowską, z dokładem ww. imcw. opiekunów icymci, iako zastawną y dożywotnią possessorką majątności Chorążyszek, z imię panem Krzy-

sztofem Stadnickim, Gizbertem—strażnikiem powiatu Oszmiańskiego, z w. imé panem Iozefatem z Naramowie Naramowskim—koniuszym powiatu Oszmiańskiego, qua stryiem y naturalnym opiekunem, iméci panem Kazimierzem Naramowskim, in minorennitate zostaiącym, qua aktorem maiętności Łubianki, z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Jakubem Sztoltmanem—kanonikiem Chelmskim, kollegiaty Kurzelowskiej y Oszmiańskiej proboszczem, oraz y altarystą Oszmiańskim, z imé panem Michałem Tadeuszem—stryiem. a imé panami Tadeuszem y Ignacym Bieńkuńskimi, mostowniczymi Oszmiańskimi, in minorennitate zostaiącymi—synowcami, z imé panem Janem Gintowtem, z imé panami Fabianem Wielamowiczem—stryiem y Janem Wielamowiczem, in minorennitate będącym, tudzież w. ieymé panią Wiktoria z Wialbutów Ważyńską—sędzią grodzką Oszmiańską, matką, z dokładem iméw panów opiekunów ieymci, y imé pp. Benedyktem—rotmistrzem powiatu Oszmiań., Iózefem, sędzicami grodzkimi powiatu Oszmiań., synami ieymci, Skarbkami Ważyńskimi; a *za drugim* rekonwencjonalnym w. imé p. Antoniego Deszpoty Zenowicza—starosty Szmitowskiego, qua aktora, a w. imé p. Antoniny z Kuniewiczów, primi voti Naramowskiej—podsędkowej Oszmiańskiej, ad praesens Koleńdziney starościney Chelchowskiej, z dokładem ww. imé pp. opiekunów ieymci, iako zastawney y dożywotney possessorki maiętności Chorążyszek, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską, starszą, y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianckami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy rezydującymi; *za trzecim*, takż rekonwen-

cionalnym, imé pana Krzysztofa Stadnickiego, Gizberta—strażnika powiatu Oszmiań. z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianckami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy rezydującymi; *za czwartym*, item rekonwencjonalnym, w. imé p. Iozefa z Naramowie Naramowskiego—koniuszego powiatu Oszmiań., qua stryia y naturalnego opiekuna imé p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostaiącego, qua aktora maiętności Łubianki, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianckami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy rezydującymi; *za piątym*, similiter reconvencjonalnym, w Bogu przewielebnego imé xiędza Jakuba Sztoltmana—kanonika Chelmskiego, kollegiaty Kurzelowskiej y Oszmiańskiej proboszcza, oraz y altarysty Oszmiań., z w Bogu przewielebną imé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianckami konwentu Wileń., przy cerkwi świętey Trócy rezydującymi; *za szóstym*, itidem rekonwencjonalnym, imé p. Michała Tadeusza, stryia, a imé panów Tadeusza y Ignacego Bieńkuńskich—mostowniczych Oszmiań., in minorennitate zostaiących, synowcow, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pannami bazylianckami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętey Trócy rezydującymi; *za siódmym*, takż rekonwencjonalnym, imé p. Gintowta z w Bogu przewielebną imé p. Teresą Brodowską—starszą zakonu

świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pp. bazyliankami konwentu Wileń., przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi; *za ósmym*, similiter reconventionalnym, imé p. Fabiana Wielamowicza—stryia, y imé pana Jana Wielamowicza, in minorennitate będącego, z w Bogu przewielebną ieymé panną Teresą Brodowską—starszą zakonu świętego Bazylego w. y wszystkimi w Bogu wielebnymi imé pp. bazyliankami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi świętej Trójcy rezydującymi,—ia Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński, starosta Krasnosielski, y my Jan Monkiewicz—podśędek woiewodztwa Wileńskiego, Adam Wisogierd—pisarz grodzki Smoleński, kommissarze, dekretem sądu g. w. x. Lit. compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, miesiąca Septembra trzeciego dnia, ex instancia imé pp. bazylianek ferowanym, na te sądy naznaczeni, po wydanych wcześniej innotescenciach in termino, w nich praefixo, to iest, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, na dniu siódmym miesiąca Augusta, do maiętności Oszmianki Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, w powiecie Oszmiań. leżącej, wiechawszy y tam, quo ad primam cathegoriam imé panien bazylianek z ww. imé pp. Romerami, Gizbertem y innemi, differencją we wsi Siemiunach osądziwszy, in continuatione et procedendo, quo ad secundam cathegoriam, tychże ichmé panien bazylianek z innemi ichmémi, wyż wyrażonemi, aktoraty swoje maiącemi, o *drugą* differencją samey maiętności Daukszyszek y wsi Nowosadów do sądzenia przystąpiliśmy. Jakoż po odeszłych na dniu dwudziestym szóstym tegoż miesiąca Augusta ichmé

panien bazylianek, imé p. Zenowicza y ieymé pani Kolendziney produktach, denique po kontrowersiach od imé p. Iozefa Naramowskiego—koniuszego Oszmiańskiego, qua opiekuna, a imé p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostaiącego, iako aktora, o suspensę do wzrostu lat tegoż imé pana Kazimierza Naramowskiego; e contra od imé pp. bazylianek o nieuznanie suspensy, o nakazanie procederu in praesentia pomienionego imé p. Iozefa Naramowskiego—koniuszego Oszmiań. wnoszonych, y po nieuznaney przez nas kasztelana y kommissarzów według artykułu ósmego z rozdziału szóstego suspensie sprawy, ex ratione, że proceder prawa od roku tysiąc siedmset trzydziestego szóstego z zeszlým ieszcze w Bogu imé p. Michałem Naramowskim—sędzią ziem. Oszmiań., a post fata imci z zeszlým takż imé panem Samuelem Naramowskim—podśędkiem Oszmiań., synem imci kontynuowany, y że nie tylko o zabranie gruntów y sianożęci, ale też directe odebraną per expulsionem, w roku tysiąc siedmset trzydziestym piątym miesiąca Augusta piętnastego dnia, połowę sianożęci, Sylwestrowszczyzny nazwaney, ciż imé panowie Naramowscy pozywani y wprzód na sąd podkomorski, a potym podwakroć marszałkowski, dekretami trybunalskimi odsyłani byli; na ostatek za niewyprowadzeniem pomienionych sądów z samym że imé p. koniuszym Oszmiań., qua opiekunem, dekretem ostatnim trybunalskim w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym na dniu trzecim Septembra ferowanym, przed sąd nasz na finalną decisią ta sprawa odesłana została, et in his rationibus, po nakazanym przed sądem naszym dalszym procederze, a za tym po odeszłym

na dniu dwudziestym siódmym tegoż imię p. Iózefa Naramowskiego — koniuszego Oszmiańskiego produkcie, a potym od dnia dwudziestego ósmego Augusta, po zaczętych, a do dnia wtórego miesiąca Septembra kontynuowanych przez wszystkie strony duktach, ex post po expediowanych na dniu trzecim y czwartym tegoż miesiąca Septembra inkwizycyi y examinach, na ostatek po odeszłych od wszystkich stron replikach, z oczewistey, in praesentia imię xieży Leona Makowskiego — kommissarza imię panien bazylianek, Bonifacego Szymanowskiego — podproboszcza Oszmiańskiego, y imięw panow Antoniego Zenowicza, starosty Szmítowskiego, Benedykta Ważyńskiego — rotmistrza powiatu Oszmiań., Krzysztofa Gizberta — strażnika Oszmiań., Michała Bienkuńskiego, Jana Gintowta, Fabiana Wielamowicza, kontrowersyi, ponieważ to z kommissyi za dekretem i. k. meci assessorskim, w roku tysiąc sześćset osimnastym, miesiąca Februarii szóstego dnia, między proboszczem y altarystą Oszmiańskim a różnymi imciami o zabranie gruntów, lasów, sianożęci proboskich y altaryskich ferowanym, przez ichmów panów Stanisława Koreywę — sędziego ziemskiego y Fabiana Koziela — podstolego, urzędników powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dziewiątym expediowaney, a na dniu dwudziestym czwartym miesiąca Octobra zakończoney, nam sądowi innotuit, iż probostwo y altaria Oszmiańskie, sub titulo świętego Ducha, granicząc ze wsią Nowosady, alias Podoszmiance nazwaną, do majątności Oszmiany Naruszewiczowskiej, alias Daukszyszek, ad praesens w possessyi imię panien bazylianek konwentu Wileńskiego będącey, w powiecie Oszmiańskim leżącey, należącą

y zaczynając dukt swój od kopca zgodnego, nad rzeką Grauzanką leżącego, a za tym idąc ku rowowi, y po lewey wsi Nowosad, a po prawey stronie proboskie grunta, lasy zostawując, do rowu wyż pomienionego, morgów dwadzieście siedm, prętów cztery, przecików siedm, a za rowem morgów trzynaście, prętów dwadzieście pięć, in summa włokę iedną, morgów dziesięć, prętów dwadzieście dziewięć y przecików siedm, bokami iednym do ściany włok wsi Nowosad y niwy Chorążyskiej Zakłuki, a drugim do rzeki Oszmiany, końcami iednym do rzeki Grauzanki, a drugim do rzeki Oszmiany leżąca, mieć powinne: Zaczym ia kasztelan y my kommissarze, insistendo pomienioney kommissyi y listowi kommissarskiemu, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dziewiątym, miesiąca Oktobra dwudziestego czwartego dnia wydanemu, w roku tysiąc siedmset trzydziestym ósmym, miesiąca Nowembra ósmego dnia ad acta grodu Oszmiańskiego podanemu, w roku teraznieyszym tysiąc siedemset piędziesiątym, miesiąca Augusta czwartego dnia, z tychże akt grodzkich Oszmiań. vidematim wyjątemu y od wszystkich stron akceptowanemu, pomienioną przed y za rowem in summa włokę gruntu, z lasami dziesięć morgów, prętów dwadzieście dziewięć y przecików siedm, do probostwa y altaryi Oszmiań. przysądziwszy, imci panu Andrzeiowi Cedrońskiemu — komornikowi Wołkowyskiemu, sądy nasze assistuiącemu odmierzyć, miedzą y kopcami iuxta exigentiam odgraniczyć, stare kopce przy niwie Chorążyskiej Zakłuce, podczas duktu pokazane, odnowić nakazuujemy et circa possessionem tegoż probostwa Oszmiańskiego zachowujemy. Condescendendo zatym

do dwuch szachownic, po lewey stronie drogi, z probostwa do Chorążyszek idącej, leżących, iedney bokami iednym do gruntów Naruszewiczowskich, a drugim do niwy Sylwestrowiczowskiej, końcami iednym do gruntu altaryskiego, a drugim do gruntu Naruszewiczowskiego, morg ieden y prętów siedm w sobie zawieraiącey, drugiey takż szachownicy, bokami y końcami między gruntami ichmościów panów Naruszewiczów leżącey, similiter morg ieden y prętów siedm maiącey, temuż probostwu Oszmiańskiemu należących y od ichmć panien bazylianek nie negowanych, my sąd, inherendo pomienionemu listowi kommissarskiemu, te obiedwie szachownice do probostwa y altaryi przysądziwszy, imć panu komornikowi naszemu wymierzyć, miedzą y kopcami ograniczyć y opisać iniungimus. Co do szachownicy, imć panu Michałowi Bieńkuńskiemu, adpraesens Sylwestrowszczyzny possessorowi, vigore tegoż listu kommissarskiego, należącey, a bokiem przy szachownicy iedney proboskiej leżec maiącey, attinet, ponieważ z listu kommissarskiego, wiele ta szachownica gruntu w sobie mieć powinna, non constat: zaczym my sąd, albo praevio imć p. Bieńkuńskiego, super quantitate iuramento na dniu trzecim podług prawa na teyże szachownicy explendo, albo za oprowadzeniem przez poddanych imć panien bazylianek Daukszyskich, ieżeli by się tym kontentować chciał, te szachownice pomienionemu imć panu Bieńkuńskiemu przysądziwszy, po wykonanym iuramencie, lub dobrowolnym oprowadzenia przez poddanych Daukszyskich przyjęciu, similiter imć panu komornikowi odmierzyć, odgraniczyć y opisać decernimus. Respektem zaś pretendowanych y tymże listem kommissarskim

przez imć xiędza proboszcza Oszmiań. probowanych trzech niw, po prawey stronie drogi, wyż mianowaney, z probostwa do Chorążyszek idącej, leżących, adpraesens w possessyi Chorążyskiej leżących, ponieważ imć p. Zenowicz aktor, a ieymć pani Kolendzina, possestris maiętności Chorążyszek, przez imć xiędza proboszcza Oszmiańskiego zapozwane nie są, zaczym my sąd, nie mogąc o te niwy sądzić, do zapozwania ad forum competens odsyłamy. Wracaiąc się zatym do duktu imć panien bazylianek, a od szachownic probostwu Oszmiańskiemu y imć panu Bieńkuńskiemu praesenti decreto przysądzonych, idąc tąż drogą, z probostwa do Chorążyszek ciągniącą, las y wyrobione niedawno przez possessorów Chorążyskich grunta, po lewey stronie leżące, ponieważ z listu kommissarskiego patuit, że są Naruszewiczowskie, do drog krzyżowych, iedney z probostwa Oszmiańskiego do Chorążyszek, drugiey ze wsi Buniów do Nowosad idących, ex post wziowszy przed się drogę, ze wsi Buniów do Nowosad idącą, y tąż drogą trocha poszedszy, a potym ią w lewie porzuciwszy, prostym trybem aż do drogi, z Chorążyszek do wsi Nowosadów ciągnącey, y do sosny, za tąż drogą zaraz leżącey, deinde od tey sosny, rzucaiąc w lewie drogę z Chorążyszek do Nowosad, prosto do drożki, z tychże Chorążyszek do wsi Mordaszów ciągnącey, którą drożką zgodną a z góry starą drogą poszedłszy do brodu, Kumstowiec nazwanego, przy którym na samey stronie tegoż brodu kamień, płytą mianowany, leży, idąc rectilinią do płyty, od tego kamienia wdawszy się wlewo, a potym w prawo ku rowowi, bokiem siedliska Popiskiego, do rzeki Graużanki, poczaw-

szy od sosny y kopca rogowego, przeciwko drogom krzyżowym leżącego, y zostawując po lewey Daukszyskie, Nowosadzkie, a po prawey stronie Chorążyskie, Łubiańskie, Mordaszowskie, na ostatku nad rzeczką Grauzanką—Popiskie, do siedliska altariskiego należące, vigore listu kommissarskiego leżące grunta, lasy y sianożęci ichmć pannom bazyliankom (non derogando następującej o differencją Łubiańską rozprawie) przysadzamy. Co do miedzy za rzeczką Grauzanką, grunta Nowosadzkie z niwą altaryską rozgraniczającej, lubo ichmć panny bazylianki, zgodziwszy się z imć xieżdem proboszczem, mienili być miedzę tę graniczną, którą dukt swój aż do drogi starey Oszmiańskiej wyprowadzili, iednak ponieważ z inkwizyciy y examinu samych że poddanych Nowosadzkich patuit, iż nie ta miedza, którą dukt prowadzili, ale ta, która po lewey stronie ku Nowosadam leży y iest z początku od rzeki Grauzanki znaczna, a potym idąc ku karczmie imć pana Bieńkuńskiego y też karczemkę wprawie zostawując, a do drogi nowej Oszmiańskiej nadpsowana, a za drogą nową do drogi starey Oszmiańskiej wcale zruinowana y zatracona, grunta Nowosadzkie od niwy altaryskiej odgraniczającą być powinna; nie mnief, ponieważ z listu kommissarskiego patuit, iż niwa altaryska Sipowiczowska iednym bokiem przy tey miedzy y granicy Nowosadzkiej, a drugim bokiem do gruntu Mordaszowskiego, et ad praesens w possessyi wsi Mordaszów będącego, leżeć ma, co, gdyby pierwsza miedza graniczną była, non verificaretur; zaczym my sąd, stosując się do inkwizyciy, examinu y pomienionego listu kommissarskiego, nie tę, którą dukt prowadzony, ale

tamtą, która bliżey Nowosad leży, za miedzę graniczną uznawszy, pomienioną miedzę starą poprawić, wyprostować y aż do drogi starey Oszmiańskiej uczynić, osypać y opisać imci p. komornikowi iniungimus. A zatym imć xieżdu proboszczowi y altariście Oszmiańskiemu o tę niwę altaryską Sipowiczowską, na której karczemka imć p. Bieńkuńskiego stoi, salvum ius zachowawszy, do zapozwania y rozprawienia się z tymże imć p. Bieńkuńskim ad forum competens odsyłamy. Interea, poczawszy od szachownicy wyż wyrażonych, probostwu Oszmiańskiemu y imci panu Bieńkuńskiemu, po lewey ręce, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, przysadzonych, wszystko (oprócz morgów proboskich, pola y lasu imć pana Bieńkuńskiego y szachownicy Chorążyskiej, poniżey distincta dislimitatione opisanych) po lewey stronie do maiętności Daukszyszek y wsi Nowosad, aż do drogi starey, z Oszmiany ku Grauzyzskom idącej, iuxta obloquentiam dekretu naszego, miedzami y kopcami ad exigentiam mieysc ograniczyć, osypać y opisać imć panu komornikowi committimus. Quod attinet zatym morgów ośmiu, pretów dwudziestu trzech, przez imć xieżda proboszcza Oszmiańskiego, a gruntu y lasu Mozolewskiego, z tymiż morgami graniczających, przez imć p. Bieńkuńskiego przy drodze, z probostwa do Chorążyszek idącej, po lewey stronie, aż do drogi krzyżowej, ze wsi Buniów do Nowosad idącej, pretendowanych, w gruncie, imćm pannom bazyliankom praesenti decreto przysadzonym, leżących, ponieważ z listu kommissarskiego, gdzie te morgi y pretę leżą, sufficiens non extitit probatio, zaczym pro ulteriori comprobatione trzem poddanym pro-

boskim, których sobie strona powodowa obierze, iurament na tym: iako morgów ósm y prętów dwadzieścia trzy, probostwu Osmiańskiemu należące, bokiem do drogi, z Buniow ku Nowosadam ciągnącey, a końcem do drogi, z probostwa ku Chorążyszkom idącey, w tym, a nie na innym mieyscu znaydować się powinne, na tym, iako za te morgi y pręty żadna ni od kogo zamiana probostwa y altaryi Oszmiańskich dana nie była y nie iest, seorsive imé panu Bienkuńskiemu: na tym; iako pole y las Mozolewski przy ósmiu morgach y prętach dwudziestu trzech według listu kommissarskiego leżących, w tym mieyscu, które podczas duktu pokazywane było, a nie w innym leżą; natym: iako za to pole y las Mozolewski żadna ni od kogo odmiana nie iest y nie była dana, a że pola y lasu Mozolewskiego przy morgach proboskich, vigore listu kommissarskiego leżeć mających, wiele imé panu Bienkuńskiemu, Sylwestrowszczyzny possessorowi należec ma, z tego listu kommissarskiego non constat, zaczym et pro comprobatione quantitatis tego pola y lasu item przysięga temuż im panu Bienkuńskiemu na tym, iako tyle pola y lasu Mozolewskiego do Sylwestrowszczyzny należy, wiele oprowadzi, uznawszy termin wykonania tych przysięg dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium, poddanym proboskim na morgach, a imé p. Bienkuńskiemu przy morgach y prętach proboskich, naznaczamy. A po wykonanych praemisso modo distinctim iuramentach, morgów ósm y prętów dwadzieścia trzy, natym ut supra wyrażonym mieyscu, probostwu y altaryi Oszmiańskiej o pole y las Mozolewski, przy tych morgach y prętach leżące, tyle wiele imé pan Bienkuń-

ski oprowadzi y zaprzysięże, lub oprowadzeniem przez poddanych Daukszyskich kontentować się zechce, in perpetuum przysadzamy. Względem szachownicy, przez imé xiędza proboszcza Oszmiań., imé p. Bienkuńskiego y ichmé panny bazylianki podczas duktu Chorążyszkom przyznanej, ponieważ quantitatis oney nulla extat probatio, zaczym pro comprobatione eius modi quantitatis tey szachownicy, trzem poddanym Chorążyskim przysięgę, na tym: iako w tey szachownicy tyle gruntu do Chorążyszek należy, wiele iey oprowadzą, uznawamy, termin wykonania przysięgi takóž dzień trzeci, to iest, dwudziesty currentium, na teyże szachownicy naznaczamy. A po wykonanym iuramencie tyle, wiele poddani Chorążyscy oprowadzą y zaprzysięgą, lub oprowadzeniem przez poddanych Daukszyskich kontentować się zechcą, pomienioną szachownicę in perpetuum do Chorążyszek adiudicamus. A zatym tak ósm morgów y prętów dwadzieścia trzy probostwu y altaryi Oszmiańskiemu, iako też pole y las Mozolewski imé panu Bienkunskiemu, denique szachownicę Chorążyszkom, praesenti decreto nostro przysadzone, imé panu komornikowi distinctim wymierzyć, ograniczyć, kopcami osypać y opisać decernimus. Co do gruntów, za drogą krzyżową, z Buniów do Nowosad idącą, po lewey stronie drogi, z probostwa ku Chorążyszkom ciągnącey, leżących y przez Chorążyszki rozrobionych, lubo a parte imé panien bazylianek prowadząc dukt swój, pomienione grunta mienili być do Daukszyszek należące y przedtym las Naruszewiczowski Labiele, a drugi takóž Boreyscie nazywające się, być twierdzili, iednak ponieważ tych nomenklatur lasów żadnym dokumentem,

ani processem w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia o zatopienie spraw podczas inkursyi, na dobra swoje y różne uroczyszcza służących, zaniesionym, na ostatki ani procederem przed y po dekrete podkomorskim, aż do roku tysiąc siedmset czterdziestego pierwszego, tey assercyi swoiey nie wsparli; e contra, ponieważ ex parte Chorażyszek deductum dekretem przyjacielskim w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym, miesiąca Maia dziewiętnastego dnia, między zesłym w Bogu imé panem Michałem Naramowskim, na ten czas chorażym Wendeńskim, na ostatki sędzią ziemskim Oszmiańskim, a imé panem Ierzym Ichnatowiczem ferowanym, a w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, miesiąca Julii trzeciego dnia przez dekret trybunalski, między tym imé panem Naramowskim — sędzią ziemskim Oszmiańskim y imé panami Kazimirzem — oycem y Wawrzyncem synem Bieńkunskimi, po niemałym wprzód w grodzie Oszmiańskim procederze, po wyprowadzonych inkwizyciach y wizjach, zaszyły, approbowanym, iż te grunta, a przedtym lasy są wieczyste Chorażyskie y przykupne Nieściorowskie, przez czterech poddanych Chorażyskich zaprzysiężone; zaczym ia kasztelan y my kommissarze przy tych dekretach y possessyi na dalszy ieszcze dowód, iterum czterem poddanym Chorażyskim — na tym: iako dekret przyjacielski w roku tysiąc siedmsetnym pierwszym Maia dziewiętnastego dnia nie był zmowny, natym, iako podług tego dekretu poddani Chorażyscy przysięgę wykonali; na tym: iako ten grunt lasem Łabiele, a drugi las Poboreysciem przez ichmé panny bazylianki mianowany, nie był y nie iest Naruszo-

wiczowskim, ale zdawna wieczystym Chorażyskim, Nieściorowskim, iurament zeznawszy, termin wykonania onego dzień trzeci, to iest, dwudziesty Septembris, przy drogach krzyżowych naznaczamy. Po wykonaniu którey przysięgi pomienione grunta y las in perpetuum do Chorażyszek przysadzamy et securitatem possessyi onych waruiemy. Osądziwszy na tym wszystkie od rzeki Gaużanki ku Chorażyszkom idące et e contra od Chorażyszek nazad ku tey że Grauzance rzece zwracając się y za rzekę Grauzankę przeszedłszy między stronami, iako się wyżej opisało, difference; a stanawszy na miedzy, praesenti decreto za graniczną uznanej, przy drodze, z Oszmiany do Grauzyszek idącey, ad continuationem rozsądzenia difference, między wsią Nowosady alias Podoszmiance ichmé panien bazyliank, a wsiami, Mordaszy, Debieszcie y Siekieryszki nazwanemi, imé p. Gizberta, zachodzącey, przystąpiliśmy, w którey, lubo ex parte imé panien bazyliank poddani Nowosady, przeszedzsy drogę, z Oszmiany do Grauzyszek idącą, a oprowadzając dukt swój Nowosadzki y różnie wprawo y wlewo udając się, pokazowali na różnych mieyscach miedze y mienili być te miedze, uroczyszcza Gurele y Bielanszki od Mordaszów, Debieszów y Siekieryszek odgraniczające; e contra lubo imé p. Gizbert, negując per totum dukto wi ichmé panien bazyliank, mienił, iż za drogą starą Oszmiańską poddani Nowosadcy gruntów, łąk, lasów żadnych mieć nie powinni, a miedze, przez poddanych ichmé panien bazyliank Nowosadzki pokazywane, że nie Nowosady, ale uroczyszcza Jaroszyszki, Rubież, Ozierec, Pokopie, Głęboka Kudra, wsi Mordaszów y Debieszów od wsi Siekieryszek, iako distincti przed

tym iuris będących, są odgraniczające, iednak ponieważ tych swoich assercyi obiedwie strony, ani dokumentami, ani dowodnemi znakami nie probowały, lecz tylko circa verbalem illationem do iuramentu zabierały się; zacyzmy my sąd, w takiey wątpliwości iuramentów obudwum stronom nie uznawiając, ale mając prae oculis list kommissarski, w którym morgi, do wsi Nowosad należące, probantur za drogą starą Oszmianską, ex opposito sznurów wsi Nowosad morgów trzydzieście, ichmć pannom bazylianek do wsi Nowosad, reliquum pomienionych wszystkich uroczyzszcz, imć p. Gizbertowi do wsi Mordaszow, Debieszów, Siekieryszek y Chorążyszkom przysądzamy. A zatym pomienione trzydzieście morgów, praesenti decreto do Nowosad przysądzone, odmierzyc, odgraniczyc, miedzami, kopcami osypać y opisać imć panu komornikowi nakazujemy. A że we wsi Nowosadach ichmć panien bazylianek poddani altaryscy, ad praesens Bartoszewiczowie nazywaiący się, z włoką sadzibną gruntu we trzech szmatach, oprócz morgów będącą, vigore listu kommissarskiego znajduią się, zacyzmy my sąd, securitatem possessii tych poddanych Bartoszewiczów y włoki gruntu obwarowawszy względem morgów, ażeby wszyscy poddani Nowosadcy, tak ichmć panien bazylianek, iako też altaryscy, ex quo przed listem kommissarskim eiusdem naturae et dominii byli, równie y na każdym miejscu każdy z nich do włok sobie należących morgi swoje mieli, praesenti decreto warujemy. Nakoniec, przystępując do rozsądzenia miedzy, od drogi starey Oszmianskiej ku rzece Grauzance ciągnącej, po lewey stronie Nowosadzkie grunta, a po prawey niwę y lasy, do Ukropiszek ichmć panów Ważyń-

skich należące, rozgraniczającey, od początku aż do kopca, przy drodze, ze wsi Nowosad do Oszmiany idącej, pokazanego, zgodney, a od tego kopca iuż kontrowersyney, ponieważ poddani Nowosadcy ichmć panien bazylianek, od tego kopca idąc tąż drogą ku Oszmianie, drugi kopiec po lewey stronie drogi pokazywali, a od tego kopca kręto wlewo wzięwszy, prosto przez rów, do rzeki Grauzanki ex opposito kopca, za tąż rzeką Grauzanką, od którego dukt zaczęty, przyprowadzili y to wszystko, co po lewey stronie leży, a mianowicie, zachodzące klinem grunta y las swoimi być dowodzili y do iuramentu na tym zabierali się, zacyzmy my sąd, podług zabierania się poddanych Nowosadzkiech y dobrowolnego przez imć pana Benedykta Ważyńskiego—rotnistra powiatu Oszmiańskiego zezwolenia, bliższych do iuramentu przy pokazanych dwóch kopcach, na tym: iako począwszy od pierwszego po prawey stronie drogi, z Nowosad do Oszmiany idącej, do drugiego po lewey stronie teyże drogi leżącego kopca, a od tego kopca prosto do rzeki Grauzanki, klinem wychodzący grunt y las wieczyście do wsi Nowosad należy, trzech poddanych Nowosadzkiech, których strona powodowa obierze, uznawszy, termin wykonania onego dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium na tymże klinie naznaczamy; post quod praestitum iuramentum pomieniony grunt y las, klinem od wyż wyrażonych kopców aż do rzeki Grauzanki zachodzący, imć pannom bazylianek do Nowosad in perpetuum przysądzamy. Przystępując zatym do rozsądzenia differencyi, miedzy majątnością imć panien bazylianek Daukszyszkami, a imć pana Zenowicza Chorążyszkami z tey strony rzeki

Oszmiany do Daukszyszek, zachodzących, lubo obie strony, zaczynając dukt swój od teyże rzeki Oszmiany na początek, a quo, zgodziły się y miedzą zgodną prowadzić zaczęły, iednak ponieważ, wszedłszy na górę, poddani imé panien bazylianek Daukszyscy wprawo, a ludzie imci pana Zenowicza Chorążyscy w lewo udając się, duktami swemi rozszedli się, a na ostatek do miedzy od obudwuch stron nie negowaney przyszli, takowego zaś rozeyścia się swego et realitatem duktów swoich żadnymi znakami nie dowiedli, lecz tylko gołosłownie twierdząc, do przysięg obie strony zabierały się; zaczym my sąd w takowey wątpliwości przysięg nie uznawając, a zatym duktów obudwuch stron nie approbuując, lecz stosując się do podobieństwa y uważając zgodne od początku y na potym miedze, rectilinium od iedney miedzy, począwszy od sosny, która na teyże miedzy stoi, aż do drugiej miedzy, na którą się strony zgodziły, imé panu komornikowi wyprowadzić, a stronom miedzę prostą graniczną y kopce osypać nakazujemy; a za tym, począwszy od rzeki Oszmiany, po lewey stronie wszystkie grunta, lasy y sianożęci do mایętności Daukszyszek imé pannom bazyliankom, a po prawey także lasy, grunta y sianożęci, (excepto szachownic, poniżej wyrażonych), do mایętności Chorążyszek należące być uznawamy y przysadzamy. Co do differencyi tychże imé panien bazylianek, z imé panem Wielamowiczem zachodzących, lubo poddani imé panien bazylianek, oprowadzając dukt swój około gruntów folwarku Miechowszczyzny imé pana Wielamowicza, pokazywali na różnych miejscach szachownicę między gruntami tegoż imci pana Wielamowicza, mieniąc być do Daukszy-

szek należące, y oskarżali zeszłego imé pana Iozefa Wielamowicza—oyca adpraesens procedentis, że, będąc kommissarzem dobr Daukszyskich imé panien bazylianek, nie mało gruntów Daukszyskich do swego folwarku przyłączył, iednak ponieważ tenże imé pan Wielamowicz, stawiającin evadendo z prawem zastawnym, od imci pana Jana Maleiewicza—chorążego Parnawskiego, imci panu Tomaszowi Wielamowiczowi y samey ieymé pani Jadwidze z Łastowskich Wielamowiczowej—małżonkom, za trzysta złotych na dwie włoki gruntu z sianożęciami, od mایętności Chorążyszek odłączone, iedną Miechowszczyzna, a druga Wilnucie nazwaną, w obrębie y szachownicach między gruntami imé panien bazylianek leżące, w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia danym, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, Junii dwudziestego dnia ad acta ziemskie Oszmiańskie przeniesionym, z testamentem imci pana Iozefa Maleiewicza, w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt ósmym, miesiąca Oktobra trzynastego dnia pisanym, a w roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt dziewiątym, Januarii piętnastego dnia, w ziemstwie Oszmiańskim aktykowanym, wieczność dwuch wlok imci panu Iozefowi Wielamowiczowi, oycu swemu zapisującym, tychże wlok dwóch sobie należących probował, et super realitatem onych do iuramentu zabierając się, wymiaru dopraszał się; zaczym my sąd, bliższego przy wyż wyrażonych dokumentach imci pana Wielamowicza do iuramentu, na tym: iako dwie włoki, iedna Miechowszczyzna, druga Wilnucie nazywające się, sprawiedliwie imci należą, na tym: iako ani dwór, ani poddani Chorążyscy od granicy Chorążyskiej

nie z gruntów y sianożęci tych dwóch włok nie zabrali, na tym: iako kopce trzy, za dekretem, w roku tysiąc siedmsetnym dwudziestym trzecim, na dniu wtórym miesiąca Octobra przez zesłego w Bogu imci pana Mariana z Tenczyna Żemłę—podkomorzego Oszmiańskiego, między imé pannami bazyliankami, a zesłym imé panem Michałem Skarbkiem-Ważyńskim,—dworzaninem pokojowym i. k. mci, ciunem Wiekszniańskim; y samą ieymcią ferowanym, na własnym gruncie, imé panu Wielamowiczowi należącym, są zasypane, uznawszy, termin wykonania onego przed sądem naszym dzień trzeci, to iest, dwudziesty currentium naznaczamy; post quod praestitum iuramentum pomienione dwie włoki gruntu z sianożęciami, począwszy od między zgodney między Daukszyszkami a Chorążyszkami, w iednym mieyscu, non obstante szachownic, imé pannom bazyliankom należących, existentia, dla imé pana Wielamowicza imé panu komornikowi wymierzyć, ograniczyć, między kopcami osypać y opisać decernimus. A szachownice imé panien bazylianek, propter tollenda obudwum stronom incommoda, ex circumferentia dwóch włok, imé panu Wielamowiczowi należących, wymiuiąc, ponieważ równa dobroć ex visione gruntów być się pokazała y ponieważ obie strony na to zgodziły się, za miedzę y kopce, też imé panny bazylianki y imci pana Wielamowicza rozgraniczające, przenosiemy; expens żadnych ponieważ nie było y pożytku z gruntów, przez imci pana Wielamowicza pretendowanego, ponieważ realitas tychże gruntów teraz ieszcze iuramento tegoż imci pana Wielamowicza evinctur, nie uznawamy. Co do szachownic, pierwszej, z obudwuch stron nieregular-

ney, bokiem iednym y końcami do gruntów y łąk Chorążyskich, drugim bokiem do sianożęci nad rzeką Oszmianą Chorążyszkom, (iako się z inquizycyi y exami-nów pokazało) należącey, gruntu morgów trzy, y pręcików morgowych trzydzieście sześć, w sobie zawieraiącey; drugiej takż nieregularney z obudwuch stron drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, końcami y bokiem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do lasu Chorążyskiego leżącey, gruntu morgów dwa, y trzecią część morgu wynoszącey; trzeciej regularney za błotem, końcem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do drozki, z Wilniuciów do dworu Daukszyskiego idącey, bokiem iednym do łąk wsi Wilniuciów, drugim takż do lasów Chorążyskich, trocha w zarosłach, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych trzydzieście maiącey; czwartej nieregularney, trzema bokami do gruntu Chorążyskiego, czwartym do ruczaiu, gruntu morg ieden bez sześciyny y pręcików kwadratowych sta dziewięciudziesiąt ośmiuzawieraiącey; piątej nieregularney, bokami do gruntu y łąk Chorążyskich, obok stawiszcza, końcami, do gruntów Chorążyskich iednym, drugim do drogi, z dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, gruntu morg ieden, bez sześciyny y pręcików kwadratowych trzech tysięcy sta pięciudziesiąt dwóch, wynoszącey; szóstej, takż nieregularney blisko ogrodów y gumna, na końcu wsi Wilniuciów będącego, iak końcami, tak y bokami między gruntami Chorążyskimi leżącey, gruntu morgów trzy y pręcików kwadratowych trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt sześć zawieraiącey; siódmej, naywiększej, bokami do gruntów Chorążyskich, końcem iednym do drozki, idącey

z Murowaney Oszmiany, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do teyze Oszmiany, przez szródek tey szachownicy idzie drożka z Wilniuciów takoz do Oszmiany, gruntu morgów siedm y prętów kwadratowych piętnaście maiącey; ósmey nieregularney, trzema bokami do gruntów Chorążyskich, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, część w zaroślach, gruntu pół morga y pręcików morgowych dwadzieście pięć wynoszącey; dziewiątey względem gruntu regularney, niedaleko wsi Buń, grunt końcem do gruntów Chorążyskich, drugim końcem do łąki w rowku Chorążyskiey y Sylwestrowiczowskiey, bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim do łąki, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych piędziesiąt ieden w sobie zamykaiącey; dziesiątey nieregularney, we wsi Buniach zabudowaney, ze wszytkich stron między szachownicami Chorążyskimi, gruntu morgu dwie trzeciny y pręcików morgowanych sześćset dziewiędziesiąt pięć w się inkluduiącey; iedynastej regularney łączki, nie daleko zabudowaney szachownicy, końcami do łączek Chorążyskich, bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim do rzeki Oszmiany, morgu sześciinę iedną maiącey; dwunastej nieregularney za wsią Nowikami, trzema bokami między gruntami Sylwestrowiczowskimi, czwartym do gościnka Oszmiańskiego, gruntu pół morga y pręcików morgowych dziewiędziesiąt pięć zawieraiącey; trzynastej regularney za gaiem Sylwestrowiczowskim, adpraesens imci pana Bienkuńskiego, końcem y bokiem do gruntów Sylwestrowiczowskich, drugim końcem do szachownicy proboskiey, bokiem drugim do Buń idącey drożki z Nowosad leżącey, gruntu morg ieden y dwie trzeciny

morga w sobie zawieraiącey; czternastej niedaleko od wyż wyrażoney za gaiem, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich y Sylwestrowiczowskich, drugim końcem y bokiem do łąk Chorążyskich y Sylwestrowiczowskich, nad rzeką Oszmianą leżących, gruntu morgów trzy w sobie wynoszącey; piętnastej za mostkiem, z dworu Daukszyskiego wyiachawszy y za rzeką Oszmianą, kręto wprawo minowszy Chorążyską łąkę, nad rzeką Oszmianą, potym nad rzeczką Łubianką łąka wychodząca buchtami, bokiem iednym do rzeki Łubianki, drugim do drożki, z Chorążyszek do Łubianki imé p. Gintowta idącey, końcami do łąk Chorążyskich, morgów dwa y prętów kwadratowych dwadzieście w sobie zawieraiącey; szesnastej z obudwuch stron wyż namienionego mostku, za rzeką Oszmianą, bokiem do gruntu Chorążyskiego, na górze, drugim bokiem do rzeki Oszmiany, końcami do łąk Chorążyskich, gdzie y ludzie maią znaki w końcu mostku olchi, a drugim końcu pod górą kamień nad rzeką Oszmianą y olchę wysoką, morgu dwie trzeciny y prętów kwadratowych piędziesiąt w sobie zamykaiącey; in summa tych wszytkich szachownic Nieścierowskich, włokę iedną wynoszących. Łubo od imci pana Zenowicza maiętności Chorążyszek aktora obiektum, że te szachownice, między gruntami Chorążyskimi leżące, do Daukszyszek imciom pannom bazyliancom należeć nie powinny, ex quo żadnym dokumentem probowane nie są, iednak ponieważ tych szachownic continua possessio imé panien bazylianek być się pokazała y podczas duktu przez samych że poddanych Chorążyskich przyświadczona była, na ostatek, ponieważ z samych miedz, pomienione szachownice ograniczaiących,

w kilku tylko miejscach przez poddanych Chorążyskich zoranych y zepsowanych, vehemens pokazała się probatio; zacyzm my sąd przy possessyi, przy miedzach granicznych y ludzi Chorążyskich wyznaniu, pro ulteriori comprobatione blizszą w Bogu przewielebną ieymć pannę Teresę Brodowską—starszą, imć panien bazylianek do iuramentu, na tym: iako szachownice wyż wyrażone, Nieścierowskie nazywające się, są wieczyście do maiętnosci Daukszyszek przykupione, na tym: iako dokumenta na te przykuple pogineły, seorsive zaś trzem poddanym Daukszyskim, których sobie z nich strona wiodąca obierze, na tym: iako wszystkie szachownice od pierwszej, aż do ostatniej sprawiedliwie, nie przyimując nic gruntu Chorążyskiego, oprowadzili, uznawamy, termin wykonania onego dzień trzeci, to iest, dwudziesty praesentium w Bogu przewielebney ieymć panie starszey w kaplicy Daukszyskiej, a poddanym Daukszyskim na szachownicy, przez stronę powodową wybraney, naznaczamy. Po wykonaniu których przysięg pomienione wszystkie szachownice, przez poddanych Daukszyskich oprowadzone, a przez imci pana komornika ex decisione nostra wymierzone, do maiętnosci Daukszyszek ichmć pannom bazyliankom wiecznością przysądziwszy et securitatem possessyi onych obwarowawszy, zabudowane na iedney z tych szachownic przez poddanego Chorążyskiego we wsi Buniach budynki z teyże szachownicy do świętego Jerzego, w roku da Bóg przyszłym tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym przypadającego, znieść ichmościom pannom, aktorowi y possessorce Chorążyskim nakazujemy; a za tym też szachownice wszystkie, każdą z nich distinctim, podług wy-

miaru przez imci pana komornika, gdzie niemasz miedz, miedzami y kopcami odgraniczyć, osypać, stare miedze według potrzeby odnowić, y to wszystko opisać nakazujemy. A za zepsowanie przez poddanych Chorążyskich na trzech miejscach miedz, iako też za niefruktificacją z gruntów, przez tychże poddanych Chorążyskich zarabianych, a iedney szachownicy siedliskiem zabudowaney, oraz za expensa prawne pięćset złotych polskich currentis monetae ichmć pannom bazyliankom na maiętnosci Chorążyskach przysądziwszy, ażeby ieymć pani Kolendzina—starościna Chełchowska, iako adpraesens maiętnosci Chorążyszek possessorka, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiątym piątym, nazajutrz po świętym Marcynie, to iest, na dniu dwunastym miesiąca Nowembra, przy wiegach grodzkich Oszmiańskich (salva tych pięciudziesiąt złotych na wieczności Chorążyszek repetitione) wyplaciła; a ichmć panny bazylianki lub plenipotent ichmćców z wyplacenia tych pięciudziesiąt złotych ieymć panią Kolendzinę—starościna Chełchowską kwitowali, iniungimus.

Quod attinet szachownicy, bokiem y końcami do gruntów y łąk Ukropiskich, drugim bokiem do rzeki Woygiety leżącej, gruntu morgów pięć y prętów kwadratowych pięć, łąki morg ieden y prętów kwadratowych szesnaście w sobie zawierającej, ponieważ z wizyi patuit, iż ta szachownica gruntu równo z sianożęcią, w possessyi Daukszyskiej ichmć panien bazylianek będącą, iako oprowadzali poddani Daukszyscy, rozciągać się powinna, a teraz przez poddanych Poniateckich ichmćców panów Ważyńskich in parte przyięta y miedza przez tychże poddanych

zepsuta być się pokazała; zaczym my sąd bliższych poddanych trzech Daukszyskich, których sobie strona wiodąca obierze, według tychże poddanych Daukszyskich zabierania się y dobrowolnego przez imię pana Benedykta Ważyńskiego — rotmistrza Oszmiań., zezwolenia do iuramentu, na tym: iako szachownica, między gruntami Ponia-teckimi imię panów Ważyńskich leżąca, równo z sianożęcią według oprowadzenia rozciągając się powinna; na tym: iako miedza przez poddanych Poniteckich jest zepsowana, uznawamy, termin wykonania tej przysięgi dzień trzeci, to jest, dwudziesty labentium na teyże szachownicy naznaczamy. Post quod praestitum iuramentum pomienioną szachownicę, teraz in parte w possessyi Daukszyskiej będącą, według oprowadzenia poddanych Daukszyskich y wymiaru, przez imię pana komornika ex decisione nostra uczynionego, całą ichmę pannom bazyliankom przysądziwszy, a sianożęci, przy teyże niwie leżącej, securitatem possessyi tymże ichmem pannom bazyliankom obwarowawszy, pomienioną szachownicę ograniczyć, miedzę zepsuta odnowić, kopcami osypać y opisać imię panu komornikowi decernimus. A za zepsowanie miedzy przez poddanych Ponia-teckich, według artykułu ośmnastego z rozdziału dziewiątego, trzy ruble groszy na ichmę panach Ważyńskich pannom bazyliankom przysądziwszy, ażeby ciż ichmę panowie Ważyńscy te trzy ruble groszy, takż w roku teraznieyszym tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, nazajutrz po świętym Marcinie, to jest, na dniu dwunastym miesiąca Nowembra, przy tychże xięgach grodzkich Oszmiańskich wypłacili, a ichmę panny bazylianki lub plenipotent ichmciów z wypłacenia tych trzech rublów ichmciów

panów Ważyńskich kwitowali, decernimus. Co do praetensyi probostwa y altaryi Oszmiańskich do ichmę panien bazylianek y innych ichmciów, adpraesens przez też probostwo y altarią nie zapozwanych, attinet: *primo* o dziewięć prętów sianożęci nad rzeką Oszmianą, na Kryniczynie, adpraesens w possessyi Stefana Podkocza, poddanego Nowosadzkiego będącej, probostwu y altaryi vigore listu kommissarskiego należącej, ponieważ podczas duktu, przez ichmę panny bazylianki prowadzonego, poddani tak Chorążyscy, iako też y Daukszyscy, Nowosadzcy, iż ta sianożęć probostwu y altaryi należy, przyznali; zaczym my sąd też sianożęć in eadem quantitate probostwu y altaryi przysądziwszy, imię panu komornikowi odmierzzyć, ograniczyć y opisać iniungimus; *secundo* o trzy morgi y prętów pięć sianożęci, za rzeką Oszmianą, pod wsią Chorążyską Buniami leżąca, ad praesens w possessyi in parte Chorążyskiej, in parte zaś imię pana Bienkuńskiego będącej, ponieważ te obie strony, ani imię pan Zenowicz, ani imię pan Bienkuński, przez probostwo y altarią zapozwane nie są, zaczym my sąd sędzić tey differencyi nie mogąc, do zapozwania y rozprawienia się ad forum competens odsyłamy; *tertio* o dwadzieścia prętów sianożęci za ielniakiem, Żorna nazwaney, końcami obiema do gruntów y sianożęci Naruszowiczowskich, bokami iednym do sianożęci imię pana Gintowta, a drugim do sianożęci Chorążyskich leżącej, względem pretendowanego przez probostwo y altarią wymiaru onych, ponieważ ani imię pan Zenowicz, aktor majątności Chorążyszek, ani imię pan Gintowt, współ graniczący z tą sianożęcią, przez probostwo y altarią zapozwani nie są, za-

czym my sąd similiter do zapozwania y rozprawienia się ad forum competens odsyłamy. Interea securitatem possessyi, prout est, tey sianożęci Żorna probostwu y altaryi Oszmiańskim waruiemy. Pro reliquo securitatem possessyi siedlisk altaryskich Oszmiań., iednego Januszowskiego nad rzeką Oszmianą, drugiego Popiskiego nad rzeką Grauzanką leżących, vigore listu kommissarskiego y wymiaru w nim wyrażonego, iako też securitatem possessyi szachownicy, przy ścienie Siekieryskiej imé pana Gizberta leżącej, iakoż przez tego imé pana Gizberta y poddanych imé nie negowaney, denique securitatem possessyi gruntów, łąk y lasów w uroczyszczu Bielaniżkach in possessione et usu, tak probostwa y altaryi Oszmiańskiej, iako też imé pana Bienkuńskiego zostaiących, similiter od stron nie negowanych, omnimodam obwarowawszy, względem przekazu przez starostwo Oszmiańskie, podczas dukatów uczynionego, toż probostwo y altarią z tym starostwem Oszmiańskim, ad forum competens odsyłamy. Pro residuo względem uroczyszcz Skirdzimy, Cimuty, Apikiele, iako też szahownic imé p. Gintowta, iedney w Skirdzimach, in controverso drugiey w lasach, praesenti decreto do Daukszyszek przysądzonych, nie negowaney, iako też Sipowszczyzny od possessorów Lubiańskich pretendowaney; my sąd żadney na tenczas nie czyniąc decisyi, totum negotium do następuiącej z Lubianką differencyi y rozsądzenia oney odkładamy. Interea w rozsądżanych inter praenominatas partes punktach żaloby, processa, dekreta wespół z całym procederem prawa kassuiemy, annihiluiemy, perpetuum silentium nakazuiemy y zarękę, ważność osądzoney rzeczy wynoszącą, ac

paenam personalis infamiae in contravenientes temu dekretowi naszemu zakładamy. Post quod latum et promulgatum decretum, dnia dwudziestego miesiąca Septembra in termino, do iuramentów, dekretem naszym uznanych, conincedenti, po wykonanych primo loco w Bogu przewielebney ieymé panny Brodowskiej—starszey ichmé panien bazylianek konwentu Wileńskiego, secundo imé pana Fabiana Wielamowicza, tertio poddanych Daukszyskich, idque Symona Podskocza, Michała Budrela, Stanisława Mickiewicza, quarto poddanych Chorażyskich, iako to Kazimierza Sierpieykę, Jana Sierpieykę, Jerzego Rutkowskiego, Piotra Piotrowicza, z rot sobie danych, ad invicem iuramentach, y po ustąpionych przez imé pana Benedykta Ważyńskiego—rotmistrza Oszmiańskiego, poddanym ichmé panien bazylianek Nowosadzkiem y Daukszyskim przysięgach, e contra od imé panien bazylianek po ustąpieniu imé panom Ważyńskim przysądzonych sobie dekretem naszym trzech rublów groszy, ad haec po oprowadzeniu przez poddanych Nowosadzskich y Daukszyskich szachownic dwóch, iedney przy szachownicy proboskiey altaryskiej, morg y siedm prętów maiącej, drugiey takoz przy proboskiey altaryskiej Oszmiańskiej, ośm morgów y prętów dwadzieścia trzy w sobie zawieraiącej, vigore listu kommissarskiego leżeć maiących, imé panu Bienkuńskiemu vigore tegoż listu kommissarskiego y dekretu naszego należących, y po dobrowolnym tegoż imé p. Bienkuńskiego, zaprzysięgać swoich szachownic nie chcącego, oprowadzeniem pomienionych tychże poddanych Nowosadzskich imé panien bazylianek kontentowaniu się y na tym przestaniu, denique po

kontrowersjach między imé panem Zenowiczem—starostą Szmitowskim, a imé x. proboszczem Oszmiań: y imé pannami bazylianekami o iurament, poddanym proboskim uznany, wnoszonych, ponieważ imé panny bazylianki z imé xiędzem proboszczem, ad invicem pozywaiące się y dekretem naszym rozsądzone, będąc aktorami do prowadzenia ad iuramentum poddanych proboskich na gruncie, temuż probostwu przysądzonym, przysięgi dobrowolnie tymże poddanym ustąpili; zaczym my sąd takowe ustąpienie przez imé panny bazylianki iuramentu poddanym proboskim acceptowawszy, a imé pana Zenowicza, iako z imé xiędzem proboszczem mutuo nie pozywaiących się, pretensią prowadzenia poddanych proboskich do iuramentu na stronę uchylivszy, dekret nasz in toto aprobuujemy. A względem szachownicy, do Chorążyszek przysądzoney, bokiem przy morgach proboskich, vigore listu kommissarskiego tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego y dekretu naszego leżec mającey, ponieważ poddani Chorążyscy oprowadzić tey szachownicy y zaprzysięgać nie chcieli, a na oprowadzeniu y postąpieniu ludzi Daukszyskich przestali; zaczym my sąd, praevio eiusmodi stron assensu, pół trzecia sznura wpoprzek, a sześć sznurów wzdłuż w tey szachownicy do Chorążyszek przysądziwszy, distinctim przy morgach proboskich wymierzyć y od tychże morgów proboskich z iedney strony, a z drugiej strony y końca, od grun-

tów y lasów imé panien bazylianek ad abloquentiam dekretu naszego odgraniczyć, miedzą y kópcami osypać y opisać imci panu komornikowi decernimus. U tego dekretu kommissarskiego w sprawie imé panien bazylianek konwentu Wileńskiego z w. imé panem Zenowiczem—starostą Szmitow., probostwem Oszmiańskim, imé panem Gizbertem y innemi imémi na rzecz w nim intus wyrażoną, ferowanego, przy pieczęci kasztelańskiej podpisy rąk i. w. imci pana kasztelana, tudzież w. i. panów kommissarzów temi słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński; Jan Monkiewicz—podśedek województwa Wileńskiego, kommissarz; Adam Wisogierd—podstoli y pisarz grodzki Smoleński, komisarz sądów kasztelańskich. Ad haec u tego dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego concordancia, a na każdym arkuszu konnotacia regentska his verbis: Concordavi cum protocollo iudiciorum castellaneorum, Łokuciewski—regens eorundem iudiciorum. Concordatum, regens.

Który to takowy dekret kasztelański, oraz kommissarski w sprawie i. pp. bazylianek z w. imé panem Zenowiczem—starostą Szmitow., probostwem Oszmiańskim, imé panem Gizbertem y innemi imémi, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg tr. głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyiętej y wpisany.

1755 г. Сентября 20 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 781—784.

17. Обмежеваніе села Семиунъ, принадлежащаго Виленскому женскому базилианскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego, miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny, w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imć pan Andrzej Pomarnacki—czesnik Wilkomirski, opowiadał, prezentował y ad acta podał odgraniczenie wsi Siemiun, do majątności Daukszyszek należącey, imć pp. bazylianek Wileńskich, w powiecie Oszmiańskim leżącey, od gruntów, łąk y lasów tak Strzałkowskich, iako też y Horodnickich, do w. imć p. Krzystofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego należących, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przez imć p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wilkomir. w roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia zakończone, na rzecz w nim intus wyrażoną, imć pp. bazyliankom konwentu Wileńskiego służące y należące, które podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie ze wszystką w nim inserowaną rzeczą było do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane; iakoż my sąd one przyiowszy w xięgi de verbo ad verbum (wpisać) pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ograniczenie wsi Siemiun, należącey do majątności Dawkszyszek imć panien bazylianek Wileńskich, w powiecie Oszmiańskim leżącey, do gruntów, łąk y lasów, tak Strzałkowskich, iako też y Horodnickich, do w. imć p. Krzystofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego należących, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przeze mnie Andrzeia Cedrońskiego—kommissarza powiatu Wolkowyskiego, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia zakończone, które się zaczyna od sianożęci Nowopolskich imć p. Wieczora: Przy pokazanych czasu wyzyi kamieniach kopiec narożny, znaki w nim kamieni wielkich trzy, żużłów trzy y węgle; od tego na wschod słońca, zostawuając grunta, lasy, sianożęci Strzałkowskie imć p. Gizberta w lewey, a Siemiunskie włoki y sianożęci imć pp. bazylianek Wileńskich w prawey ręce, na tychże sianożęciach o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żużel ieden y węgle, na około tegoż kopca wbito olchowych palów pięć, na spód położono także olchowych większych sztuk sześć, mniejszych sztuk siedm; od tego prostym duktem o sznurów pięć ieszcze na sianożęciach kopiec, znaki w nim kamień płaski podługowaty ieden, żużel ieden y węgle, do tych na spód włożono iedlowych gałęzi kilka; od tego prostym

duktem wychodząc na grunt za dąb, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamieni dwa, ieden większy, drugi mniejszy, żużel ieden y węgle; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni czerwonych cztery; od tego prostym duktem przeszedzsy drogę, przez Siemiuny, mimo cerkiewkę, do Wilna idącą, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni dwa, żużel ieden y węgle; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery y garść węgla; od tego prostym duktem, przeszedzsy drożkę, z Adamowszczyzny y Sienkowszczyzny, mimo Siemiuny y Horodniki, do Oszmiany idącą, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden y żużel ieden; od tego prostym duktem, zostawując wieś imię p. Gizberta, nazwaną Horodniki, w lewey, a Siemiuńskie włoki w prawey ręce, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden; od tego prostym duktem sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden y garść węgla; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni trzy, z tych ieden czerwony, y garść węgla; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, przy drodze starey Olszańskiey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden stary, a trzy czerwone, żużłów dwa y spora garść węgla; przy kopcu zakończyła się włok Siemiuńskich boczną ścianą, a końcowa tychże włok zaczęła. — Od tego też drożką starą Olszańską, zostawując grunta y lasy wsi Horodnik w lewey, a Siemiuńskie włoki w prawey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście pięć; od tegoż w lewo też Olszańską drożką etc., o sznur ieden kopiec, znaki w nim

kamieni różnych pięć; od tego też drożką znowu wlewo o prętów sześć kopiec, znaki w nim kamieni różnych iedynaście, z których iedna plita na wierzch włożona; od tego wprawo też drożką, o sznurów ośm, prętów dwa kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewiętnaście; od tego drugi raz wprawo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego trzeci zaś w prawo sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego wlewo też drożką o sznur ieden, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć; od tego drugi raz wlewo o sznur ieden, prętów osim, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia cztery; od tego wprawo też drożką o sznurów prętów, cztery, kopiec; znaki w nim kamieni różnych siedymnaście, z tych ieden iest wielki; od tego drugi raz wlewo o sznur ieden, prętów dziewięć, kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego kręto wlewo też drożką o sznurów dwa, prętów cztery, kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego w prawo też drożką o sznur ieden, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni siedm, plita ośma; od tego mało co w prawo o sznurów dwa, prętów pięć, kopiec narożny z gruntami y lasami Strzałkowskieni wsi Horodnik, dukt kończący, a z gruntami różnych ichmów zaczynający, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście sześć; od tego kręto wprawo starą miedzą, po końcu tychże Siemiuńskich włok, zostawując grunta y lasy różnych ichmów w lewey, a Siemiuńskie włoki wprawey ręce, o sznurów dwa, prętów ośm, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia pięć; od tego trocha w prawo o sznurów pięć, prętów sześć, ko-

y węgle; od tego prostym duktem o sznurów dwa y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y wągł wcale niedopalony ieden; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny, boczną ścianę Siemiuńską kończący, a końcową drogę zaczynający, znaki w nim kamieni cztery, żuźłów dwa y węgle; od tego zawraca się granica wlewo na północ, zostawiając grunta y lasy Rałowskie wprawey, a włoki Siemiuńskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim dwa żuźłów, cztery węgle; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm, pręcików pięć, kopiec, znaki w nim kamieni czerwonych cztery, ieden z nich płaski; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny pod Suchą sosną, przy którym się z w. imé pp. Romerami zakończyło ograniczenie, znaki w nim kamieni pięć, żuźłów dwa y garść węgli.—Szachownica Siemiuńska pierwsza, w roku tysiąc siedmset czterem, miesiąca Junii dwudziestego dnia zaprzysiężona, końcem iednym przy między, praesenti decreto uznany, a bokami y drugim końcem między gruntami szlacheckimi leżąca, w takim ograniczeniu: od kopca narożnego, boczną ścianę Siemiuńską zaczynającego, idąc na wschód słońca ścianą, praesenti decreto uznana, przez drogę Grauzyską, iest o sznur ieden kopiec; ten minowszy prostym duktem tąż ścianą o sznurów cztery y pręt ieden kopiec drugi, który iest w pierwszym rogu tej szachownicy, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y węgle; od tego prostym duktem tąż ścianą o sznurów trzy, prętów cztery, w drugim rogu, na teyże ścianie kopiec, znaki w nim kamieni trzy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na południe o sznurów cztery y pręt ieden,

w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć, żuźłów trzy y węgle; od tego wprawo na zachód słońca o sznurów dwa, prętów sześć, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć, żuźłów trzy y węgle; od tego wprawo na północ o sznurów dwa, prętów cztery, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tej szachownicy ograniczenie zaczęło, zawiera w sobie gruntu morgów trzy y prętów kwadratowych siedymdziesiąt pięć. Szachownica Siemiuńska y druga, eodem anno et die zaprzysiężona, iak y pierwsza, opodalsza, między, praesenti decreto uznana, w zaroślach będąca, obudwoma końcami y bokami między szlacheckimi gruntami, w takim ograniczeniu: w pierwszym rogu, leżący na południu przy starey drodze kopiec, znaki mający kamieni różnych cztery, żuźłów dwa y węgle; od tego idąc na północ drożką starą o sznur ieden, w drugim rogu kopiec, znaki mający kamieni dwa, ieden większy, drugi mniejszy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na wschód słońca o sznurów trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki mający: kamieni trzy, z tych ieden większy, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na południe o sznur ieden, w czwartym rogu kopiec, znaki mający kamieni cztery, z tych ieden płaski, żuźłów dwa y węgle; od tego wprawo na zachód słońca o sznurów trzy, w pierwszym rogu kopiec, od którego się teyszachownicy zaczęło ograniczenie, gruntu morg ieden w sobie mająca. Powróciwszy na sianożęci, z kąd się drugiey differencyi dukt zaczął, iest wielka sianożęć, należąca do dworu Dawkzyskiego imé pp. bazylianek Wileńskich, leżąca końcem iednym do sianożęci Siemiuńskich, w końcu włok tychże Siemiuń będących, drugim do rze-

ki Grauzanki y do ruczaiu, w też rzekę wpadaiącego, bokami iednym do sianożęci Woszkienickich iehmościow panów Komarów, drugim do sianożęci Nowopolskich, która lubo do dekretu nie weszła, iednak muszę o niey namienić względem przysądzonych dwóch szachownic łącznych dekretem kasztelańskim, oraz kommissarskim wielmożnemu iegomości panu Krzysztofi Studnickiemu Gizbertowi, strażnikowi powiatu Oszmianskiego, których ograniczenia thenor talis: Naprzód iedna leży trzema bokami do sianożęci dworney Dawkszyskiej, wyż wyrażoney, czwartym do rzeki Grauzanki, gdzie od teyże rzeki o prętów trzy kopiec, znaki mający kamień sredni ieden, od tego idąc na wschód słońca sznurów pięć, prętów osim kopiec, znaki mający: olchowego drzewa na spod położonych sztuk dziesięć; od tego wlewo idąc na północ o sznur ieden, prętów dwa, pręcików pięć kopiec, znaki mający także olchowego drzewa na spód położonych sztuk dziesięć; od tego znowu wlewo idąc na zachód słońca o sznurów pięć, prętów osm kopiec, znaków żadnych niemający; od tego prostym duktem o prętów pięć rzeka Grauzanka, przy której się tey szachownicy iegomości pana Gizberta zakon-

czyło ograniczenie. Druga szachownica sianożętna tegoż imci pana Gizberta, similiter do sianożęci iehmé panien bazylianek trzema bokami, czwartym do rzeki Grawżanki y do ruczaiu, w też rzekę wpadaiącego, nad którym usypany kopiec, znaki mający kamieni małych pięć; od tego idąc na wschód słońca o sznurów dwa, prętów siedm kopiec, znaki mający kamieni małych dwa; od tego kręto w lewo idąc na północ o sznurów dwa, prętów cztery kopiec, znaki mający kamień mały ieden; od tego znowu kręto wlewo idąc na zachód słońca o sznurów dwa, prętów trzy kopiec, znaki mający kamień sredni ieden, ab aevo w tym mieyscu leżący; od tego prostym duktem o prętów pięć rzeka Grawżanka, przy której się tey szachownicy drugiey imé p. Gizberta zakonczyło ograniczenie. U tego ograniczenia podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński — komornik powiatu Wołkowyskiego.

Które to takowe ograniczenie, za poddaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1755 г. Сентября 27 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 745—750.

18. Каштелянско-коммиссарскій ремиссійный декретъ по спору о границахъ земель Виленскихъ базилианокъ съ Виленской академіи іезуитами и др. владѣльцами.

Между Виленскими базилианками и іезуитами возникли продолжительные споры изъ-за границъ двухъ смежныхъ имѣній, — базилианскаго Давкшишекъ и іезуитскаго Каменнаго Лога, Гарабурдишекъ, съ принадлежащими къ нимъ деревнями; споры эти дважды разсматривались въ Литовскомъ трибуналь и не были окончены. Они происходили

отъ постоянныхъ захватовъ пограничныхъ земель, порчи граничныхъ знаковъ и взаимныхъ набѣдовъ, сопровождавшихся насиліями и разбоями. Наконецъ это дѣло переведено было въ каштелянскій ассессорскій судъ. Судьи, сохранивши за обѣими сторонами status quo владѣнія, отложили дѣло до слѣдующаго года.

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt ósmego miesiąca Junii siedemnastego dnia.

Przed nami sędziami, na tryb. główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym ·tysiąc siedmset piędziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imć pan Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał dekret kasztelański, oraz kommissarski między ichmć xiężą iezuitami y wielm. ichmć pp. Ważyńskiemі y innymi ichmemi w roku tysiąc siedymset piędziesiątym piątym ferowany, in rem et partem tychże ichmć pp. bazylianek służący y należący; który podając do akt, prosił nas sądu, ażeby pomienionny kasztelański oraz kommissarski dekret, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Roku tysiąc siedymset piędziesiąt piątego miesiąca Septembra dwadziestego siódmego dnia. W sprawie za dwuma aktoratami y żalobami do nich należącemi, mianowicie: *za pierwszym aktoratem* w Bogu przewielebney imci pani Teressy Brodowskiej — starszey konwentu Wileńskiego zakonu ś. Bazylego w. y wszystkich w Bogu wielebnych ichmć pp. bazylianek, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie rezydujących, y wielm. i. pp. Janem y Ludowiką z Paców Numierowiczami z Szczytami—kasztelaniami Smoleńskiemі, małżonkami, wiel. imć pan. Iozefatem z Naramowicz Naramowskim—koniuszym powiatu Oszmiańskiego, qua stryiem y naturalnym opiekunem, imć p. Kazimierzem Naramowskim, in minorenitate zostającym; wiel. imć panem Antonim Zienowiczem, starostą Osmiań., qua wieczystym aktorem, a wielmożną ieymć p. Antoniną z Kuniewiczów, primi voti Naramowską—podsedkową Oszmiańską, adpraesens Kolendziną—starością Chelchowską, z dokła-

dem wiel. ichmć pp. opiekunów ieymci, iako zastawną y dożywotnią possessorką majątności Chorążyszek, ichmć pp. Janem Gintowtem, Woyciechem—regentem grodzkim Oszmiań. y Mateuszem Jankowskiemi, ichmć pp. Iózefem, Macieiem, Michałem y Krzysztofem Kodziami, Antonim y Macieiem Lisieckiem, Michałem, Tadeuszem stryiem, a ichmć pp. Tadeuszem y Ignacym Bieńkuńskiem—mostowniczymi Oszmiańskimi, in minorennitate zostaiącymi synowcami, tudzież i. w. i. p. Michałem—pisarzem w. x. Lit., w. i. p. Marcinem—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego Skarbkami Ważyńskiem, oraz w Bogu przewieleb. i. xiądz. Marcinem Brzozowskim, soc. Jesu rektorem, y wszystkiemi ichmć xięża iezuitami collegium Wileńskiego święto-Jańskiego, za pozwem, od tychże ichmć pp. bazylianek po obżalowanych ichmcw przed sąd nasz wyniesiony, y za załobą, w nim wyrażoną, mieniać do zaszłych antierius załob, processów, dekretów podkomorskich, z oczewistey kontrowersyi et in contumaciam ferowanych, iako też do dekretów sądu trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii, którymi dekretami omnimoda securitas possessyi gruntów, łąk y lasów, tak in possessione będących, iako też dekretami podkomorskiemi przysądzonych, iest obwarowana, ad actuałem possessionem ichmć pp. bazyliankom przysądzenia et ad totalitem majątności Daukszyszek, alias Oszmiańki Naruszewiczowskiey, vigore praw, dokumentów y dekretów przyłączenia, mimo które dekreta obżalowani ichmć pp. Ważyńscy, ichmć xięża iezuici y inni, in actoratu wyrażeni, nie mało gruntów, łąk y lasów żałującym delatorom pozabierali, do dobr. swoich przywła-

szczaia, różne grabieże, violencye y krzywdy tym żałującym delatorom czynią y więcej gruntów, łąk y lasów zabierać odgrażaia się, o co wszystko żałujące delatoromki, iako iuż po dekretach podkomorskim y trybunalnych przed sądem kasztelańskim y kommissarskim chcąc iure agere, ante omnia do approbaty dekretu podkomorskiego, wroku tysiąc siedymset czterdziestym pierwszym, miesiąca Octobra dwudziestego dnia ferowanego, między różnymi graniczącymi ichmć, do obwarowania omnimodae securitatis possessyi gruntów, łąk y lasów, tymże dekretem podkomorskim żałującym delatorom przysądzonych, a dekretami trybunalnemi warowanych, iako też z innemi ichmć graniczącymi, similiter warowania securitatis possessyi, do przysądzenia gruntów, łąk y lasów, w różnych uroczyszczach, mieyscach zabranych przez różnych ichmć, do przysądzenia pro usu et fructu z onych, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione załoby. A za drugim aktoratem w Bogu przewiel. xiędza Marcina Brzozowskiego, s. J. rektora collegii academiae Vilnensis, y wszystkich ichmć xx. iezuitów tegoż collegium akademickiego, z w Bogu przewielebną ichmć panną Brodowską—starszą y wszystkiemi w Bogu przewielebnymi ichmć pp. bazyliankami konwentu Wileńskiego, przy cerkwi ś. Tróycy rezydującymi, i. w. i. p. Michałem—pisarzem w. x. Lit., wielm. imć p. Marcinem—podstarościm sądowym powiatu Oszmiańskiego Skarbkami Ważyńskiem, panami, tudzież z ichmć panami Antonim Siedleckim—administratorem Taboryskim, Dominikiem Kozłowskim, Alexandrem Juskiwiczem—administrato-

rem Murowaney Oszmianki, oraz pracowitemi Janem Mosiewiczem, Benedyktem Mosiewiczem, Michałem Szwabowiczem, Stanisławem Lenkiewiczem, Bartłomiejem Kowalewskim, Maciejem Kowalewskim, Janem Lenkiewiczem, Jerzym Macutkowiczem, Stanisławem Szwabowiczem, Jakóbem Lenkiewiczem, Jakóbem Chełchowskim, Jerzym Macwiyką, Tomaszem Łokiemniem, Krzysztofem Abramowiczem, Stanisławem Pakulnisiem, Michałem Baykowskim, Michałem Pozniakiem, Kazimierzem Haurylą, Maciejem Sagisem, Franciszkiem Daniło, Gabryelem y Tomaszem Pozniakami, Tomaszem—wóytem Murowaney Oszmianki, Jerzym Urbanowiczem, Maciejem Ramkiewiczem, Krzysztofem Alexandrowiczem, Franciszkiem Szwabowiczem, Stanisławem Juniewiczem, Szymonem Małyszka, p. Maciejem Kaznickim—ienerałem, tudzież z sługami, czeladzią y innymi wiołatorami, kryminalistami, we włości Taboryskiej y Murowaney Oszmianki mieszkającymi, seorsive ichmć pp. Bartłomiejem Polginem, Rafałem Żurawskim, Floryanem Raczką; similiter za pozwem po obżałowanych ichmć przed nasz sąd wyniesionych, mieniać y referuiąc się do zaszłych processów y żalob y co obżałowani ichmć iawnie, vilipendendo praw pospolitych, de securitate et immunitate dobr opisanych, idąc in convulsionem onych, ważą się antiquam violare possessionem et appropriare grunta, funduszem w Bogu przewieleb. ichmć xx. iezuitom od i. w. i. xiędza ś. pamięci Waleryana Protasowicza—biskupa Wileńskiego, w roku tysiąc pięćset siedm-dziesiąt ósmym, Augusta dwudziestego dnia nadane y w tymże funduszu specifikowane, od najiaśniejszego Stefana, Władysława czwartego, Jana Kazimierza—królów

polskich, approbowane y konstytucyami utwierdzone; in simili propiis nie będąc kontenci, intendunt avellere przykupie, przed funduszem boiar Naskańskich y po funduszu nabytych y do Naskańców, wsi Kamiennego Logu inkorporowanych, w wojewodztwie Wileńskim y powiecie sytuowanych, iako obżałowane ichmć pp. bazylianki Wileńskie, mając in contiguitate grunta swoje różnych wsi, do Dawkszyszek, quondam Naruszewiczowskich, należące, pod pretextem których szachownice Kuny-giszki y niwa przy Kudrze, od roku tysiąc pięćset czterdziestego dziewiątego, indicta siódmego, Maia ósmego dnia w possessyi delatora będące y dekretem zamku Miednickiego Tomkowi Niewirowiczowi—boiarynowi biskupiemu przysądzone, sobie przywłaszczają, nigdy nie będąc onych w possessyi y żadney litispendency od dawnych czasów nie mając, a w roku tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, Oktobra trzydziestego dnia niesłusznie oprocessowali y do trybunału w. x. Lit. zapozwali, gdzie trybunał w. x. Lit. na sąd podkomorski odesłał, intuitu którego dekretu trybunalnego gdy w. imć p. podkomorzy Rzeczyeki w roku tysiąc sześćset czterdziestym pierwszym na rozgraniczenie ziechał, obżałowane ichmć, bez żadnych dokumentów, tylo z iednym processem, sub actu roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstego o zginienie niby dokumentów zaniezionym, stawali, a nim dokumenta obżałowanym nie zgineli, żadney litispendency nie mieli, ani po zginieniu y po processie, po zginieniu dokumentów zaniezionym, zakuiących delatorów nie zapozwali; insuper Berkiszki funduszowe, do Naskańców ab antiquo należące, szmat niemały zabierając, Skobeykami swemi tytułują y do swoiey posses-

si nulliter przywłaszczaia, zamianę Naruszewiczowską, sub actu roku tysiąc pięćset pięćdziesiątego, Septembra dwudziestego dziewiątego dnia, z boiarzynem biskupim uczynioną, naganiaia, y tak w. imć p. podkomorzy Rzeczycki, contra omnem iustitiam et aequitatem, mimo dawney possessyi y iawne dowody, od Kunigiszek y niby przy Kudrze odsadził, szmat gruntu Borkiszek funduszowych odioł, a ichmć pp. bazyliankom nulliter przysadził, a przeto fundusz ś. pamięci w. imć xiędza Waleryana Protasowicza — biskupa Wileńskiego, approbacye nayiaśn. regnantów polskich y constitucye approbationis naruszył; insimili z obżałowanymi ichmć pp. Ważyńskimi o to, iż co ociec obżałowanych ichmć ciwun Wieksznianski, ibi stante vita sua, inhiando na dobra kościelne funduszowe, ante unionem et post unionem delatorom od w Bogu zesłego ś. pamięci Waleryana Protasowicza — biskupa Wileńskiego nadane y przez boiar Naskońskich kupione, in antiqua et pacifica possessione delatorów będące y constituciami na seymach walnych approbowane, per violentam apprehensionem zaczął grunta zabierać, tenże oyciec obżałowanych ichmćw, będąc in possessione maiętności Murowaney Oszmianki, w bliskim sąsiedstwie z delatorami, a nie mając nigdy żadnych zawodów y po praedecessorach swoich nie należszy żadney litispendency, lecz tylko usurpativo titulo cudzey substancii pretenduiąc, w roku tysiąc siedymset czwartym, Nowembra dziesiątego dnia, boiarzynowi Bohuszewiczowi Naskańskiemu na własnym gruncie, Ozele nazwanym, orzaczemu, woły zabrać kazał, uti clarius in se rem obloquitur proces roku tysiąc siedmset czwartego, Nowembra dziesiątego dnia, na urządzie surrogator-

skim wojewodztwa Wileńskiego zanesiony; nie dość tego, lecz owszem cumulando mala peioribus, tenże obżałowany imć p. Ważyński, zniosszy się z urzędnikiem swoim Nargielowiczem Tabergolią w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, Septembra dziesiątego dnia, zebrawszy niemalą gromadę ludzi z orężem, napadłszy na wioskę funduszową, Naskańce nazwaną, do Kamiennego Łogu należąca, ięczmienia kop dziesięć, gryki kop sześć pozeli, drugie iarzyiny końmi potratowali y inne niepraktykowane violencie poczynili, co edocebit proces w roku tysiąc siedymset dwudziestym dziewiątym, Septembra trzydziestego dnia na urządzie i. k. mci grodzkim Wileńskim zanesiony, o które violencie, naiazydy oyciec obżałowanych ichmć żalujących delatorów w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, miesiąca Nowembra osimnastego dnia do ziemstwa wojewodztwa Wileńskiego zapozwali, który urząd ziemski za niestaniem oycia obżałowanych ichmć, per demento w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Januarii trzynastego dnia uszedł y kondemnować dopuścił, gdzie delatores, w krzywdzie swoiey otrzymawszy dekret in contumaciam, executią urzędową w roku tysiąc siedymset trzydziestego, Aprila dwudziestego siódmego dnia, do Taboryszek, w powiecie Oszmianskim leżących, zprowadzili; iednak oyciec obżałowanych ichmć, ciwun Wieksznianski acta oblivione prawa w. x. Lit., o violatorach opisane, zagrzebszy, ale idąc arbitrio y contra tenorem legum, mimo processa, decreta evictionis y poiazdy urzędowe, iterum nieprzestanne violencie czynił, co enarrat list zaręczny upominalny, od urzędników ziemskich Wileńskich, w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Junii

dwudziestego pierwszego dnia wydany, o które wiolencie dawniejsze y terazniejsze, w citacyi o contravencią dekretami ziemskimi Wileńskimi wyrażone, żalujące delatores oycy obżałowanych ichmć do trybunału w. x. Lit. adcytowali. Za takową tedy adcytacją w roku tysiąc siedymset trzydziestym, Junii szóstego dnia, omnimodam securitatem dobr actoribus obwarował y tak obżałowanych ichmć oyciec, mimo dawną od wieków possessyą delatorów, nie mało wiolencyi, niazdów, zabierania gruntów, co żaden z praedecessorów nie czynił, uczynił y nie miawszy litispencyi y na adcytacją żalujących delatorów nie rozprawiwszy się, communem mortalitatis pożegnał lucem. Post fata oycy swego obżałowani ichmć zostawszy successores et haeredes majątności Murowaney Oszmianki, Merezca y Taboryszek cum attinentiis, będąc in capite oycy swego, żadney delatoribus w zabranych gruntach nie czynili restitucyi y satisfakcyi starych wiolencyi nie czyniąc, lecz owszem nasladując oycy swego dzieła, większe coraz wiolencye czynią, grunta ab innumerabili aevo, tak przed funduszem, iako y po funduszu in pacifica possessione będące, zabierają, co żaden z predecossorów obżałowanych ichmć, iako też successores przed Dorohostajskimi, sami Dorohostajscy, Sapiehowie, będąc actores tych dobr, w których stopniu obżałowani ichmć zostają, nie zabierali, salvum ius do dochodzenia nie zostawili, lecz obżałowani ichmć czyli propriis nie będąc kontenci, grunta funduszowe kościelne, dla pomnożenia chwały Bożey delatorom nadane, odbierać usiłują, zabierają, żadnych ograniczeń sprawiedliwych nie pokazują, lecz ograniczeniem Szachmancorowny, nie przyznany,

ani władne akta nie wprowadzonym, wątpliwości podległym, in praeiudicium delatorów stawiają, uformowanym y zatym niesłusznym y niesprawiedliwym ograniczeniem grunta delatorów zajmują, a też Szachmancorówna gruntów pod Naskońcami niemiała, lecz pod Pobienią; insuper obżałowani ichmć, uformowawszy drogę nową Płytnicką, która, na tym miejscu nie była y nie iest, grunta nie tylko delatorom, lecz y innym granicznym, sub praetextu mniemaney drogi Płytnickiey, zabierając, starodawną drogę Płytnicką, z Płytnych przez gościniec Olszański na Strzałę idącą, kłodami zawalić kazali, za którą drogą starodawną Płytnicką wszystkie grunta obżałowanych ichmć znajdują się y w possessyi swoiey mają, a delatorów niesłuszenie turbiają. In super, pod pretextem kupione y od imć p. Wielkańca włoki, gruntów niemało delatorom zabierają, a przed nabyciem imć p. Wilkańcay włoki, eo loco nigdy z delatorami nie granicyli, lecz tylko sobie in spatii imaginariis iniustas formując praetensiones, Puszlak, Trokienie Noskańskie y sznury sardzibne zabierają; in simili gay dębowy Hamżeiowski, od roku tysiąc pięćset siedymdziesiąt dziewiątego, Maia dwudziestego czwartego dnia w possessyi delatorów z osobliwszym ograniczeniem będący, swoim gruntem tytułują; pari modo uroczyszcze Ozele, do Naskańców należące, w znacznych miedzach y znakach będące, żadnymi nie sparszy dokumentami, ab antiqua delatorów possessione ad suam possessionem zabierają; ad haec w Tironizkach delatorów grunta y lasy zajmują, na possessyą dawną nie zważają et uno quasi incendio puszczę Harabordziską, za mniemanym dokumentem, bez roku pisanym et evidenter

nullitali podległym, za uformowaniem znaków granicznych przez poddanego obżałowanych ichmé, Legienią nazywającego się, który po puszczy chodząc, granicy formował, co probabiliter z inkwizycyi niesłusznie zabierający appropriuia, gdzie w. imé p. podkomorzy Rzeczycki, tak drogę mniemaną Płytnicką, iako dokument, bez roku pisany, nullitate skasował, przy Krupszowej górze, Puszlaku, Trokieniach, niwach Gruszlowych, gaju dębowym Hamszeiowskim, Harabudziskiej puszczy y innych gruntach, do possessyi delatorów należących, zachował y za aktorów uznał. Jednakże, favore obżałowanych ichmé uwiodszy się, żadnych pen, win za wiołencye y zabieranie gruntów nie wzkazał, przeto obżałowani ichmé, nie będąc super-swadowani in violentiis, mimo dawną possessiā y dekret podkomorski, mimo litispencyā do trybunału zaszła, oraz mimo dekreta trybunalskie, które z warowaniem omnimodaē securitatis possessionis praecesserunt, w roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Maia iedynastego dnia, nasławszy ludzie wiołatorów, tam in reatu, quam in actoratu wyrażonych, którzy ludzie z subordynacyi obżałowanych naiechawszy na własne grunta Naskańskie, żałujących delatorów ludzi Naskańskich pobili, pokaleczyli, co dostatecznie rem in se exprimit obdukcya ieneralska, w tym że roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Maia piętnastego dnia, na urządzie ichmé wojewodztwa Wileńskiego zeznana. Ad haec addendo violentias violentiis ciż sami administratorowie Murowaney Oszmianki y Taboryszek, słudzy y poddani wyż specyfikowani, adimplendo rozkazom obżałowanych ichmé, w roku tysiąc siedymset piędziesiątym, Julii dwudziestego dnia, na-

iechawszy na tą wieś Naskańce, na własne grunta poddanych Naskańskich, żyto y różną iarzyne zżawszy y skosiwszy, do ma-iętności Taboryszek obżałowanego w. imé p- Michała Ważyńskiego — pisarza w. w. x. Lit. sprowadzili. Oraz ciż obżałowani ichmé panowie Ważyńscy y inne wiołencye przez ludzi y poddanych swoich w zabieraniu gruntów uczyniwszy, pochwałkami dalszemi odgrażając się, na co dowodem proces, sub actu roku tysiąc siedymset piędziesiątego, Julii dwudziestego trzeciego dnia, na urządzie i. k. mci grodzkim wojewodztwa Wileńskiego zanesiony, fuisius rem enarrat. O co tedy wszystko żałujące delatores, tam in evadendo, quam in deducendo krzywd swoich chcąc prawem czynić, ante omnia do obwarowania omnimodaē securitatis possessyi gruntów, łąk, lasów, wsi Naskanców y uroczyszczonych, idque Krupszowej Góry, Puszlaku, Trokień, niw Gruszlowych, gaju dębowego Hamszeiowskiego y innych przykupli, przed funduszem y po funduszu nabytych, nie mniej warowania securitatis Raczkuszek, Tereniszek, gruntów Miskowczyskich y puszczy Haraburdziskiej, Dzidrowszczyzny, Deynowey, cum eorum attinentiis, y wszystkich gruntów, oraz y do Kamiennego Łogu przynależących, in antiqua possessione delatorów będących, ab omni impeditiōne citatorum et cuiusvis violentiis et ad reinductionem zabranych gruntów, łąk, lasów, oraz warowania securitatis ludziom y poddanym zdrowia y życia od impetycyi pozwanych, approbaty funduszków, praw, przykupli, ograniczeń, dekretów y całej litispencyi na dobra Kamienno-Łoskie y Haraburdziskie y wsi, onym służące, approbaty praw na różne niwy y gay dębowy Hamszeiowski, tudzież approbaty praw,

dokumentów, na Tereniszki, Dwidrow-szczynę, Deynowę cum eorum attinentiis służących, oraz approbaty dokumentów, na Ozele delatorom służących, vigore których circa antiquam possessionem zachowania y kopcami osypać nakazania, de non existentia drogi Płytnickiey mniemaney, przez obżałowanych ichmów noviter wykoneypowanej, do konfirmacyi y potwierdzenia starodawney drogi Płytnickiey, z Płytnik przez gościniec Olszański na wieś Strzały idącey, do skasowania przeciwnych dokumentów, ograniczeń, in praeiudicium, fraudem et dolum żalujących delatorów uformowanych; specificie iterum ograniczenia Szachmanicorowny, iako wątpliwości podległej, niemniey skasowania dokumentu, niby od Hrehorego Iuchnowicza Skirmontowicza Stanisławowi Iuchnowiczowi danego, bez roku, iako per totum nikczemnego y podeyrzanego, vigore których przeciwnych dokumentów, nullitate praetendowanych gruntów, łąk, puszczy, lasów, przez dukt zawodny prowadzonych, uchylenia, a z obżałowanymi Gulginami, Raczkami y Żurawskim do przywrócenia Sakiszek delatoribus, iako funduszowych, do pokarania paenami za wdzieranie się do Krupszowey góry gruntów, a z ichmć pannami bazylianekami do przywrócenia Kunigiszek y niwy, przy Kudrze będącey, oraz części Berkiszek, Skobeykami utytułowanych, do dawney possessyi żalujących delatorów y zachowania przy zamianie Naruszewiczowskiey, takż reinkorporowania uroczyszczu Ozelów, do wsi Naskańców należącey, od obżałowanego wielmożnego imć pana Marcina Ważyńskiego—podstarościego sądowego powiatu Oszmiańskiego, oraz między wszystkimi zapozwanymi uznania blizszych do dowodu ludzi Noskańskich y

Haraburdzińskich circa potioritatem dowodów y dawney possessyi, do wrócenia per violentiam pożętych zboż cum altero tanto, a za każdę wiolencyą distinctim do zapłacenia gwałtu pospolitego y do uznania evikeyi itidem za każdę wiolencyą, za popsucie miedz, zruynowanie kopców, secundum dispositionem legis paen pro demerito wskazania. do uznania miedzy wszystkimi zapozwanymi inequitacyi, weryfikacyi wyżpomienionych gruntów y co się kolwiek ex inquisitione et verificatione pokaże, tego wszystkiego do przysądzenia, do statucyi poddanych wiołatorów, naiezdników, sług y administratorów przez obżałowanych ichmć panów Ważyńskich y pokarania paenami, de lege ściągającymi się, oraz za pobicie ludzi, do zapłacenia nawiązek, do nagrodzenia szkod, expens prawnych y tego wszystkiego, quod iuris et praetensionis być może, salva tey žaloby in augendo minuendoque combinatione et melioratione, iako te žaloby w pozwach autentycznych inveniuntur, za któremi partes litigantes ad invicem sobie przed sąd nasz instituerunt actionem. W której sprawie, po kontrowersyach między w Bogu przewielebnymi imć pannami bazylianekami y ichmć xiężą iezuitami collegii academiae Vilmensis, iako też ww. ichmć panami Ważyńskimi, in praesentia w. imć pana Marcina Ważyńskiego—podstarościego sądowego powiatu Oszmiańskiego, ichmć xięży Jana Pomkowskiego—zakonu ś. Bazylego w. y Bogusława Domaszewicza—x. s. J., causarum prokuratorów, o warowanie securitatis wnoszonych, ia kasztelan y my kommissarze, insistendo dwóm dekretem trybunału compositi iudicii, pierwszemu w roku tyśiąc siedymset czterdziestym szóstym, mie-

siąca Augusta dziewiątego dnia, drugiemu w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, miesiąca Maia dziewiątego dnia, między tymiż stronami ferowanym, iako też artykułowi siódmemu z rozdziału dziewiątego, tak w Bogu wielebnym imć pannom bazyliankom gruntów, lasów, sianozęci majątności Dawkyszczek y wsi do nich należących, iako też ichmć xięży iezuitom majątności Kamiennego Łogu, Haraburdziszek y wsi do nich należących; także gruntów, łąk y lasów, omnimodam do następującej rozprawy podług dekretu podkomorskiego znaczenia, vigore tegoż dekretu uczynionego, possessyi securitatem ab omni impetitione et violentiis, sub pœnis irremissibilibus contraventionis in partem, temu naszemu dekretowi contravenientem, extendendo, obwarowawszy y ubezpieczywszy, totum negotium do ro-

ku przyszedło tysiąc siedmset piędziesiąt szóstego, za wyprowadzeniem nas vigore tych że dekretów trybunalskich motivo stron sumptu odkładamy. U tego kasztelańskiego oraz kommissarskiego dekretu podpis ręki kasztelana y kommissarzów; takż regenta correcta temi słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński; Jan Monkiewicz—podstoli w. Wileńskiego, kommissarz; Adam Wizogierd—podstoli y pisarz grodzki Smoleński, kommissarz sądów kasztelańskich. Correxī Łokuciewski—iudiciorum castellanorum correctum regens.

Który to takowy kasztelanski, oraz kommissarski dekret, za podaniem onego do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1755 г. Октября 2 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 785—794.

19. Межевой актъ земель, принадлежащихъ Виленскому женскому базилианскому монастырю.

Roku tysiąc siedmset piędziesiątego ósmego, miesiąca Junii siedymnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym ósmym obranemi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imć p. Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski opowiadał, prezentował y ad acta podał

ograniczenie majątności Daukyszczek y wsi Nowosad imć pp. bazyliank Wileńskich od probostwa Oszmiańskiego, od majątności Chorążyszczek y wsi Juszkiewicz alias Wilniunciov imć p. Deszpoty Zenowicza—starosty Sznitowskiego, od Sylwestrowszczyzny imć p. Michała Bienkuńskiego—mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, od wsi Mordasów imć p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiań-

skiego, od imć p. Fabiana Wielamowicza y innych ichmów graniczących, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przez imć p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowskiego, w roku tysięcznym siedymsetnym piędziesiątym piątym, miesiąca Oktobra wtorego dnia sporządzone, na rzecz w nim intus wyrażoną, imć p. bazyliankom konwentu Wileńskiego służące y należące, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, było do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd one przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ograniczenie maiętności Daukszyszek y wsi Nowosad imć pp. bazyliank Wileńskich od probostwa Oszmiańskiego, od maiętności Chorążyszek y wsi Juszkiwicz alias Wilniunciów imć p. Deszputa Zenowicza—starosty Sznitowskiego, od Sylwestrowszczyzny imć p. Michała Bieńkuńskiego—mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, od wsi Mordasów imć p. Krzysztofa Studnickiego Gizberta—strażnika powiatu Oszmiańskiego, od imć p. Fabiana Wielamowicza y innych ichmów graniczących, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przez mnie Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedymset piędziesiąt piątym, miesiąca Octobra drugiego dnia zakończone. Które się zaczyna od kopca starego zgodnego, nad rzeką Grauzanką leżącego, teraz odnowionego, z przyłożeniem znaków kamieni

małych dziesięć; od tego idąc między zachód słońca y północ, porzucając altaryskich morgów dwadzieścia siedm, prętów morgowych cztery y pręcików morgowych siedm w prawey, a włoki Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden szydłowaty, płaski, końcem do ziemi wkopany; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni małych siedm; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, w rowie wielkim kopiec narożny, ścianę boczną włok Nowosadskich razem z dwudziestą siedmią morgami y morgowemi czterma prętami y siedmią morgowemi pręcikami altaryskimi kończący, znaki w nim kamieni większych y mniejszych dwadzieście siedm; od tego prostym duktem, zostawując iterum altaryskich trzynaście morgów y prętów morgowych dwadzieścia pięć w prawey, a proboskich morgów dwa y prętów morgowych czternaście w lewey ręce, sznur ieden y pręt ieden, pręcików pięć po lewey stronie drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągnącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego w lewo tąż drogą proboską, zostawując zaklukę Chorążyską y niwy różnych ichmów w prawey, a niwę Silwestrowską szydłowatą alias szachownicę, przez chłopów Nowosadskich oprowadzoną, morg ieden y prętów morgowych dwanaście w sobie zawieraiącą, w lewey ręce, niedaleko od teyże drogi proboskiej po lewey stronie plita wielka, ab aevo w ziemi leżąca; o sznurów ośm, prętów cztery, od tey tąż

drogą po koniec gruntu y lasu Nowosad-
skiego, o prętów pięć kopiec, znaki w nim
kamieni różnych dziewięć; od tego też
drożką idąc po kopiec szachownicy Cho-
rażyskiej, morgów pięć w sobie mającey,
o sznurów dwa, prętów pięć, kopiec, znaki
w nim kamieni cztery, z tych ieden wiel-
ki, stalną między trzema mnieyszemi po-
stawiony; od tego też drożką idąc po ko-
niec ośmiu morgów y prętów morgowych
dwudziestu trzech proboskich, o sznurów
cztery, prętów sześć, między krzyżowemi
drogami,—iedney, z probostwa do Chorą-
żyszek, drugiey starey, z Buń do Nowo-
sad idącemi, kopiec narożny, znaki w nim
kamień ieden niemący, przez połowę w
ziemię wkopany; od tego wlewo starą droż-
ką, z Buń do Nowosad idącą, porzucając
grunta y lasy Chorążyskie w prawey, a
morgi proboskie w lewey ręce, o sznur
ieden, prętów trzy, iterum kopiec narożny,
znaki w nim kamieni sześć, z tych ieden
większy, po środku pięciu końcem w zie-
mię wkopany; od tego zawraca się gra-
nica między południe y zachód słońca w
prawo, porzucając grunta y lasy Chorą-
żyskie w prawey, a morgi proboskie w
lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki
w nim kamieni małych trzy; od tego pro-
stym duktem, porzucając też grunta y la-
sy Chorążyskie w prawey, a grunta y lasy
Nowosadskie w lewey ręce, o sznurów pięć
mnieyszy kopiec, znaki w nim kamieni
większych ośmnaście; od tego prostym duk-
tem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim
kamieni różnych z żarnowemi trzynaście;
od tego prostym duktem o sznurów pięć
kopiec, znaki w nim kamień wielki, wy-
pukły, podługowaty, zdawna na tym miey-
scu leżący ieden; od tego prostym duk-
tem o sznurów dwa, zaraz za drożką, z

Chorążyszek do Nowosad idącą, pod sos-
ną kopiec narożny, znaki w nim kamieni
dwa, ieden płaski na spodzie wielki, a
drugi okrągły na wierzchu mnieyszy; od
tego w lewo ku wschodowi słońca, między
drożkami krzyżowemi, iedney z Łubianki
do Nowosad, drugiey starey, z Chorąży-
szek do Mordasów idącemi, o sznurów
trzy, prętów cztery, iterum kopiec naroż-
ny, drugą ścianę boczną włok Nowosad-
skich zaczynający, znaki w nim kamień
wielki ieden; od tego trocha w lewo, ko-
ło starey drożki, z Chorążyszek do Mor-
dasów idącey, porzucając po prawey ręce
grunta, lasy y łąki Chorążyskie, Lubiań-
skie y Mordasowskie, a po lewey włoki
Nowosadskie, o sznur ieden, kopiec, znaki
w nim kamień ieden szydłowaty wielki,
końcem w ziemię wkopany; od tego wpra-
wo, koło teyże drożki o sznurów dwa, prę-
tów cztery kopiec, znaki w nim kamieni
różnych trzynaście, z których ieden iest
wielki wypukły, podługowaty, zdawna w tym
mieyscu leżący; od tego drugi raz, w pra-
wo koło teyże drożki o sznurów trzy, prę-
tów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni
różnych dziesięć; od tego trzeci raz wpra-
wo, koło teyże drożki pod górą o sznur
ieden, prętów trzy, kopiec, znaki w nim
kamieni różnych także dziesięć; od tego
czwarty raz w prawo koło teyże drożki o
sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni
różnych trzy; od tego w lewo koło teyże
drożki o sznur ieden kopiec, znaki w nim
kamień wielki ieden, końcem w ziemię
wkopany; od tego drugi raz w lewo koło
teyże drożki nad brodem, nazywającym
się Kumszowiec, o sznurów trzy, prętów
pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych
pięć, z tych ieden iest wielki; od tego
trzeci raz w lewo, przez tenże bród, o sznur

ieden kopiec, na plicie wielkiej, z dawna w tym mieyscu leżący, na której ieszcze położono kamieni dwa, ieden wielki półdługowaty, w iednym końcu szydłowaty; a drugi mniejszy płaski; od tego czwarty raz kręto w lewo, porzucając o podał w prawey ręce Mordasowską starą drożkę, o sznurów pięć, na łąkach kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery; od tego w prawo łąkami o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzy; od tego idąc prostym duktem do rowu, w prawey ręce zostawując siedlisko altaryskie, nazwane Popiszki; o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden okrągły wielki; od tego kręto w lewo, idąc tymże rowem obok Popiszek, o sznurów trzy nad rzeką Grauzanką kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych pięć; od tego prostym duktem przez łąkę o prętów pięć rzeka Grauzanka, przy której się wsi Nowosadskich gruntów y łąk z tey strony zakończyło ograniczenie.— Przeszedzsy zaś na drugą stronę teyże rzeki Grauzanki, zaczyna się znowu grunt włoczny teyże wsi Nowosad przy niwie altaryskiej, z prawey strony leżący, naprzód od rzeki Grauzanki idąc przez łączki ku południowi, obok niwy altaryskiej, w prawey ręce leżący, a włoki Nowosadskie w lewey na między praesenti decreto uznancy, o prętów pięć, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście; od tego prostym duktem o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć; od tego prostym duktem przeszedłszy nową drogą Grauzyską, przez Nowosady od Oszmiany ciągnącą, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim

kamieni różnych iedynaście; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, zaraz za starą drogą Grauzyską po końcu włok Nowosadskich, do Oszmiany, idącą, kopiec narożny, włoki Nowosadskie razem z niwą altaryską kończący, a z morgami trzydziestą, do Nowosad praesenti decreto nakazanemi, y z uroczyszczami y gruntami Mordasowskiemi zaczynający, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia; od tego dobrze wlewo, porzucając grunta y uroczyszcz Mordasowskie w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey, o sznur ieden, kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego prostym duktem o sznurów dwa kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego zawraca się granica wlewo między północ y wschód słońca, zostawując Mordasowskie różne uroczyszcz w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, przy drodze zimowey, z Nowosad do lasu cudzego idący, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów sześć, zaraz za starą drożką, z Siekieryszek do ś. Ducha idącą, przy niwie altaryskiej, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia, z tych są dwa czerwone; od tego zawraca się granica w lewo ku północy, zostawując niwę altaryską w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden, prętów siedm, przy teyże Siekieryskiej drodze, kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście, z tych ieden płaski, po śródku stalną postawiony; od tego drugi raz w lewo obok teyże niwy altaryskiej y wyż wyrażoney drożki o sznurów trzy, prętów

sześć, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego trzeci raz w lewo koło teyże drożki, porzucając iako mienili las Oszmiański, in controverso z ww. imé pp. Ważyńskimi zostaiący, w prawey, a morgi Nowosadskie w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów trzy, przy drodze starey Graużańskiej, po końcu włok Nowosadskich do Oszmiany idącey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni czternaście, szarych siedm, z których ieden jest większy, czerwonych także siedm y z tych ieden jest większy. Przy tym kopcu zakończyły się morgi, praesenti decreto Nowosadom nakazane. Od tego w lewo przez starą Graużyską drogę, zostawiwszy starą Siekierzyską drożkę, do ś. Ducha idąca, y niwę ww. imé pp. bazylianek w prawey, a włoki Nowosadskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego w prawo koło teyże drożki y niwy o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego drugi raz w prawo, obok teyże drożki y niwy, przy nowej drożce Graużyskiej, przez wieś Nowosady do Oszmiany ciągnącey, o sznurów trzy, prętów cztery, kopiec stary, teraz odnowiony z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego kręto w prawo, idąc tąż nową drogą Graużyską, porzucając niwę i las ww. imé pp. Ważyńskich w prawey, a Nowosadskie grunta klinem w lewey ręce, o sznurów cztery, prętów dwa, iterum stary kopiec narożny, teraz odnowiony z przyłożeniem znaków kamieni wielkich sześć; od tego kręto zawraca się granica w lewo ku rzeczce Graużance, przez drożkę, z Nowosad na mogilki idąca, y przez rów głęboki, zostawiwszy las y łąki w prawey, a klinem grunta Nowosadskie w lewey ręce,

o sznurów trzy, prętów sześć, na tym mięyscu, gdzie kiedyś kopiec stary rozrucóno, teraz noviter usypano, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego idąc z góry łąką przez rzekę Graużankę o sznur ieden, pręt ieden, pręcików pięć, kopiec narożny stary zgodny, od którego się naypierwiy tey wsi Nowosad zaczęło ograniczenie.

Ograniczenie altaryskich morgów dwudziestu siedmiu, prętów morgowych czterech y pręcików morgowych siedmiu, bokami iednym do rzeki Oszmiany, drugim do ściany boczney włok wsi Nowosad, końcami iednym do rowu Wielkiego, drugim do rzeki Graużanki, nad którą jest stary zgodny kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni dziewięć; od tego między zachód słońca y północ, porzucając włoki Nowosadskie w lewey, a morgi altaryskie w prawey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni sześć, ieden płaski wielki, a małych pięć; od tego prostym duktem o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden, szydłowały, trocha płaski, końcem iednym w ziemię wkopany; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego prostym duktem o sznur ieden y pręt ieden, w rowie wielkim kopiec narożny, ścianę boczną włok Nowosadskich, razem z dwudziestą siedmią morgami, z morgowemi czterma prętami y siedmią morgowemi pręcikami altaryskimi kończący, znaki w nim kamieni większych y mniejszych dwadzieście siedm. Przeszedłszy przez rów wielki w prawey ręce, za drogą, z probostwa do Chorąży-

szek idąca, iterum altaryskich iest morgów trzynaście y prętów morgowych dwadzieście pięć, hokiem iednym do wyż wyrażonego wielkiego rowu, drugim do rzeki Oszmiany y do łąki, nazywającej się Tatarszki, trzecim do niwy altaryskiej y do zakłuki Chorążyskiej, czwartym do dwóch morgów y prętów morgowych czternastu proboszczowskich, kopców więcey nie mające, tylo od zakłuki pierwszy stary y przy drodze proboskiej teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego między wschód słońca y północ, porzucając zakłukę Chorążyską w lewey, a morgi altaryskie w prawey ręce, o sznurów cztery, prętów ośm, pręcików cztery, iterum stary kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni także pięciu; od tego w lewo na północ o prętów ośm, pręcików pięć, na którey stare kleyno, kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego w prawo ku zachodowi słońca, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście, ieden z nich czerwony guzowaty, między drugimi stalną postawiony; przy tym kopcu zakończyło się altaryskich morgów trzynastu y prętów morgowych dwadzieście pięciu ograniczenie.—Ztąd wróciwszy się do rowu wielkiego, zaczyna się ograniczenie dwóch morgów y prętów morgowych czternastu *proboszczowskich*, od kopca narożnego, ścianę boczną włok Nowosiadzkich, razem z dwudziestą siedmią morgami, czterma morgowemi prętami y z siedmią morgowemi pręcikami altaryskimi kończącego, znaki kamieni różnych dwadzieście siedm mającego y lubo te dwa morgi y prętów morgowych czternaście proboszczowskie w liście kommissarskim, w roku tysiąc sześćset dwudziestym dzie-

wiatym ferowanym, *distinctim* są wyrażone, iednak teraz przy rozgraniczeniu *cum consensu* stron przy iednym mieyscu są wymierzone y ograniczone, bokami iednym do niwy szydłowatey Sylwestrowicza, alias szachownicy, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzoney, drugim do gruntów y lasów Nowosadzkich, końcami iednym do trzynastu morgów y prętów morgowych dwudziestu pięciu altaryskich, drugim znowu do gruntów y lasów Nowosadzkich, od kopca narożnego, w wielkim rowie leżącego, wlewo ku zachodowi słońca, o sznurów pięć, kopiec boczny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście; od tego prostym duktem o sznurów cztery, pręt ieden w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośmnaście; od tego w prawo ku północy o prętów pięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego drugi raz w prawo, ku wschodowi słońca, o sznurów cztery, prętów dwa boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście, z tych iest ieden kawał żarnowy; od tego prostym duktem znowu o sznurów cztery, prętów dwa, w czwartym rogu przy drodze, idącej z probostwa do Chorążyszek, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego trzeci raz w prawo o sznur ieden, pręt ieden, pręcików pięć, w rowie wielkim, kopiec narożny, od którego się tych dwóch morgów y prętów morgowych czternastu zaczęło ograniczenie. Ztąd poszedszy na drogę proboską, do Chorążyszek idąc, zostawiwszy trzynaście morgów y prętów morgowych dwadzieścia pięć altaryskich, zakłukę Chorążyską, y różne różnych ichmów niwy w prawey, a proboszczowskie dwa morgi y prętów morgowych czternaście, niwę szydłowatą Sylwestrowicza

alias szachownice, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzone las y grunta Nowosadskie y szachownice Chorążyskie morgów pięć w sobie zawieraiąca, w lewey ręce iterum iest proboszczowskich morgów ośm y prętów morgowych dwadzieście trzy, bokami iednym do gruntów y lasów iak Chorążyskich, tak y do Nowosadzkich, drugim do szachownicy Chorążyskiej, pięć morgów w sobie zawieraiącey, końcami iednym do gruntu y lasu Mozolewskiego, ad praesens imé p. Michała Bienkuńskiego mostownicze-go powiatu Oszmiań, possessora, drugim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągniącey, przy której iest usypany kopiec w pierwszym rogu, znaki maiący kamieni cztery, z tych ieden wielki, stalmo postawiony miedzy trzema mnieyszemi; od tego ku południowi o sznurów trzy, prętów dwa, za drożką, z Buń do Nowosad idąca, boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego prostym duktem o sznurów trzy, w drugim rogu, kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego w prawo, miedzy południe y zachód słońca o sznurów dwa po końcu tychże morgów srzedni kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego prostym duktem o sznur ieden, prętów dziewięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego wprawo o sznurów cztery, prętów pięć kopiec, obok starey drożki, z Buń do Nowosad idącey, znaki w nim kamieni sześć, ieden z nich większy miedzy piiącią, końcem do ziemi wkopany, od tego znowu wprawo tąż starą drożką o sznur ieden, prętów trzy, miedzy krzyżowemi drogami, iedney z Chorążyszek do probostwa, drugiey z Nowosad do Buń idącemi, w czwartym rogu kopiec narożny, znaki w nim

kamień ieden niemały, przez połowę w ziemię wkopany; od tego znowu w prawo, idąc drogą z Chorążyszek do probostwa ciągnąca, o sznurów cztery, prętów sześć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tych morgów ograniczenie zaczęło. Z tąd poszedłszy za gay Sylwestrowski, ad praesens imé p. Bienkuńskiego possessora, iest nad rzeką Oszmianą łączka, nazywaiąca się Kryniczyny, to iest Szydłowata, maiąca w sobie prętów morgowych dziewięć, leży bokami—iednym do rzeki Oszmiany, drugim do gruntów Chorążyskich, na górze będących, trzecim do łąki, w tym boku trzecim, od góry do rzeki Oszmiany, iest prętów pięć, pręcików pięć, gdzie iest usypany kopiec niewielki, znaki maiący kamieni małych sześć.

Ograniczenie Zakłuki chorążego, ad praesens imé p. Antoniego Deszputa Zenowicza—starosty Sznitowskiego, possessora. Zaczyna się od kopca starego, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek ciągniącey, leżącego, teraz odnowionego, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego miedzy wschód słońca y północ, porzucając altaryskich morgów trzynaście y prętów morgowych dwadzieście pięć w prawey, a zakłukę w lewey ręce o sznurów cztery, prętów ośm, pręcików cztery, iterum stary kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni pięciu; od tego w lewo na północ, porzucając też morgi altaryskie w prawey, a zakłukę w lewey ręce, o prętów ośm, pręcików pięć, pod sosną, na której stare kleyno, kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedm; od tego wprawo ku zachodowi słońca, też morgi altaryskie porzucając w prawey ręce o sznur ieden—kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście, ieden z nich

czzerwony guzowaty, między drugimi stalmo postawiony; od tego w lewo, ku południowi, zostawiwszy morgów trzynaście y prętów morgowych dwadzieścia pięć altaryskich w tyle, niwę także altaryską w prawey, a zakluką w lewey ręce, przeszedszy drożką, z probostwa do Sylwestrowszczyzny y wsi Buń idącą, o sznur ieden, prętów trzy, pręcików pięć—kopiec, znaki w nim kamieni różnych y małych dwadzieścia pięć; od tego w lewo, niwę altaryską zostawiwszy w prawey, a zaklukę Chorążyską w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów pięć, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek idącey, kopiec, znaki w nim kamieni różnych y małych dwadzieścia; od tego kręto w lewo, o bok drogi o prętów sześć, pręcików trzy—kopiec pierwszy, od którego się Zakluki chorążego zaczęło ograniczenie. Z tąd podszedszy drogą, z probostwa do Chorążyszek ciągniącą, iest szachownica Chorążyska, vigore dekretu kasztelańskiego, pół trzecia sznura w poprzek, a wzdłuż ziedney strony sznurów sześć, prętów dwa, z drugiey sznurów pięć, prętów ósm mająca, morgów pięć gruntu w sobie zawieraiąca, bokami iednym do ośmiu morgów y prętów morgowych dwudziestu trzech proboszczowskich, drugim do gruntów y lasów Nowosadzkich, końcami iednym do tychże Nowosiad gruntów y lasów, drugim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągniącey, gdzie iest między gruntem Nowosiadzkim y ich lasem, a tymi pięć morgami Chorążyskimi w pierwszym rogu usypany kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego ku południowi o sznurów trzy—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięć; od tego prostym duktem przeszedszy drożką, z

Buń do Nowosad idącą, o sznurów dwa prętów ósm, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ósm; od tego wprawo między południe y zachód słońca, o sznurów dwa, prętów pięć, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego znowu wprawo, obok morgów proboszczowskich, przy drodze, z Nowosad do Buń idącey, o sznurów trzy—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych ósm; ot tego przez też drożkę prostym duktem o sznurów trzy, prętów dwa, przy drodze, z Chorążyszek do probostwa idącey, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni cztery, z tych ieden wielki, stalmo między trzema mniejszemi postawiony; od tego wprawo, tąż drogą, z Chorążyszek do probostwa ciągniącą, o sznurów dwa, prętów pięć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tey szachownicy Chorążyskiey, pięć morgów w sobie zawieraiącey, ograniczenie zaczęło.

Ograniczenie niwy szydlowatey Sylwestrowiczowskiey, alias szachownicy, przez chłopów Nowosadzkich oprowadzoney, ad praesens imć p. Michała Bienkuńskiego—mostowniczego powiatu Oszmiańskiego, possessora, morg ieden, prętów morgowych dwanaście w sobie zawieraiącey: Zaczyna się bokiem iednym od gruntów y lasów Nowosadzkich, drugim od dwóch morgów y prętów morgowych czternastu proboszczowskich, trzecim do drogi, z probostwa do Chorążyszek ciągniącey, po lewey ręce teyże drogi, między gruntem y lasem Nowosadzkim, a tąż szachownicą, iest wielka plita, ab aevo w ziemi leżąca, od tey do kopca, w trzecim rogu dwóch morgów y prętów morgowych czternastu proboszkich będącego, sznur ieden, w którym

znaki są kamieni różnych dziesięć; od tego obok tychże morgów proboszczowskich, między północ y wschód słońca, o sznurów cztery, prętów dwa—boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście, z tych ieden iest kawał żarnowy; od tego prostym duktem o sznurów cztery, prętów dwa, w samym szydle, przy drodze, z probostwa do Chorążyszek idącej, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego w lewo, tąż drogą proboską sznurów ośm, prętów siedm, plita wielka, ab aevo w ziemi leżąca, od której się tey szydłowatey imé p. Bieńkuńskiego szachownicy zaczęło ograniczenie. Ztąd daley idąc tąż drogą proboską, a przeszedłszy wzdłuż przez proboszczowskie morg. ośm, pręt. morgowych dwudziestu trzech, po koniec których iest pole y las Mozolewski, ad praesens tegoż imé p. Bieńkuńskiego—possessora, także przez chłopów Nowosadskich oprowadzone, morg. pięć y pręt. morgowych czternaście w sobie zamykające, bokami iednym do tychże morg. proboszczowskich, drugim do drożki starey, z Nowosad do Sylwestrowszczyzny idącej, trzecim y czwartym do gruntów y lasów Nowosadskich, w pierwszym rogu między gruntami y lasami Nowosadskimi szachownicą Chorążyską, morg. pięć w sobie zawierającą, ośmią morgami y dwudziestą trzema prętami proboszczowskimi, a tymże polem y lasem Mozolewskim—usypany kopiec, znaki w nim kamieni różnych czternaście; od tego w lewo o sznur. dwa, pręt. pięć, boczny kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście; od tego prostym duktem znowu o sznurów dwa, pręt. pięć, przy starey drodze, z Nowosad do Sylwestrowszczyzny idącej, w rogu drugim kopiec, znaki w nim kamieni różnych

dziesięć, między które różnego szkła kawałki wsypano; od tego w prawo drożką starą Sylwestrowiczowską o sznur. cztery, pręt ieden, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście, a pod spod tych kamieni zakopano pół flaszki szklanney z dnem; od tego znowu w prawo o sznur. trzy, pręt ieden, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych piętnaście; od tego trzeci raz w prawo, po koniec ośmiu morg. y pręt. morgowych dwudziestu trzech proboszczowskich, o sznur ieden, pręt. dziewięć, szredni kopiec, znaki w nim kamieni różnych także piętnaście; od tego prostym duktem o sznur. dwa, w pierwszym rogu kopiec, od którego się pola y lasu tego zaczęło ograniczenie.

Ograniczenie szachownicy imé p. Jana Gintowta y razem dwóch niwek Sipowiczowskich, do Łubianki imé p. Naramowskiego należących, przez chłopów Nowosadskich oprowadzoney, morg. ośm w sobie mającej, bokami trzema do grunt. y lasów Nowosadskich, czwartym do końców włok tychże Nowosad, po końcu starey między, na ścianie końców włok Nowosadskich, w pierwszym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, ieden z nich okrągły większy; od tego tąż ścianą, po końcu włok Nowosadskich, o sznur. pięć, prętów siedm, pręcików trzy, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich iest wielki; od tego w prawo ku północy o sznur. trzy, pręt. trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego znowu w prawo o sznur. sześć, pręt. sześć, pręcików pięć, w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich większy czerwony;

od tego znowu w prawo, idąc miedzą starą do końców włok Nowosadskich, o sznurów cztery y pręt. cztery, pręcików sześć, w pierwszym rogu na ścianie końców włok Nowosadskich kopiec, od którego się tej szachownicy zaczęło ograniczenie. Ściana Polakiska, dworne grunta, lasy y łąki imé pp. bazylianek Wileńskich od gruntów, łąk y lasów Chorążyskich imé p. Zenowicza — starosty Sznitowskiego, ograniczająca leży nad ruczajem Nieścierowskim, trocha opodal ku południowi, także ma ograniczenie od rzeki Oszmiany, idąc na zachód słońca o prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych pięćdziesiąt pięć, ieden większy, a małych pięćdziesiąt cztery y żuźłów dwa; od tego prostym duktem o sznur ieden, pręt. dziewięć, przy sosnie, na miedzy zgodney kopiec, znaki w nim kamieni barzo małych dziewięćdziesiąt sześć; od tego mało co w lewo o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych dwadzieścia siedm; od tego prostym duktem, przeszedłszy drogą, z dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącą, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych czternaście; od tego prostym duktem o sznur. pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych osmnaście; od tego prostym duktem o pręt. sześć, pręcików sześć kopiec, znaki w nim kamieni małych piętnaście; od tego mało co w lewo przeszedłszy drogą, z Juskiewicz alias Wilniunciów, wsi Chorążyskiej, do dworu Daukszyskiego imé pp. bazylianek Wileńskich idącą, o sznur. pięć kopiec, znaki w nim kamieni małych dziesięć; od tego prostym duktem o sznur. cztery kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych sześćdziesiąt. Przy tym kopcu zakończyło się Polakiskiey ściany ograniczenie. Fundum imé p. Fabiana Wie-

lamowicza dwóch uroczyszcz, nazywających się Miskowszczyzna y Wilniucie, włok dwie w sobie mające, przez w. i. p. Zemlę—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim między ww. ii. pp. Ważyńskich Murowaną Oszmianką, uroczyszczem wsi Daukszyskiej ii. pp. bazylianek Wileńskich, nazywającym się Miedziny, a temiż uroczyszczami i. p. Wielamowicza usypanego, na tenczas bocznym, teraz narożnym, do którego przy odnowieniu przyłożono kamieni różnych czterdzieście dwa; od tego starą miedzą, zostawując grunta ii. pp. Ważyńskich w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta w prawey ręce, o sznurów pięć iterum Zemliński drugi kopiec, teraz odnowiony, z przyłożeniem znaków kamieni różnych dwadzieście cztery; od tego trocha wprawo tąż starą miedzą, o sznurów trzy, trzeci Zemliński kopiec narożny, ten nie potrzebował odnowienia; od tego w lewo przeszedłszy drożkę, z Murowaney Oszmianki do Chorążyszek idącą, o sznur ieden y pręt ieden kopiec iterum narożny, z Murowaną Oszmianką i. pp. Ważyńskich dukt kończący, a z miedziami Daukszyskimi zaczynający, znaki w nim kamieni małych y mniejszych sześćdziesiąt siedm y żuźła trzy kawałeczki; od tego zawraca się granica w prawo miedzy wschód słońca y południe w lewey ręce, porzucając Daukszyskie miedziny, a w prawey grunta i. p. Wielamowicza, o sznur. trzy, pręt. cztery kopiec, znaki w nim kamieni drobnych trzydzieści pięć, żuźła kawałków trzy; od tego w lewo o sznurów trzy y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześćnaście y trzy kawałeczki żuźła; od tego kręto w lewo o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych

dziewiętnaście y żuźla kawałeczków trzy; od tego w prawo koło starey drożki, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącej, o sznur ieden, pręt. cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście ieden y trzy kawałeczki żuźla; od tego trocha w lewo tąż starą drożką o sznur ieden, pręt. siedm y pręcików pięć, na tym mieyscu, gdzie ludzie czasu wizyi pokazywali, stary kopiec, teraz nowy usypany kopiec narożny, z Miedziami wsi Daukszyskiej dukt kończący, a z wioską Chorążyską Juszkiewiczze, alias Wilniuncie nazwaną, zaczynaający, znaki w nim kamieni różnych sporych pięć y żuźla kawałeczków pięć; od tego zawraca się granica w prawo, zostawiwszy Daukszyskie Miedziny w tyle, wsi Wilinuncie w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta y wygon w prawey ręce o sznur. dwa, pręt ieden, na wygonie kopiec, znaki w nim kamień wielki ieden, żuźla żadnego; od tego drugi raz w prawo, także na wygonie o sznur. dwa, pręt. cztery, pręcików cztery kopiec, znaki w nim kamieni pięć, z nich ieden niemały y trzy kawałeczki żuźla; od tego trzeci raz mało co w prawo, przeszedłszy drożkę, z Michowszyny i. p. Wielamowicza do Oszmiany idącą, o sznurów cztery, prętów siedm, na łąkach kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y trzy kawałeczki żuźla; od tego kręto w prawo porzucając łąkę, jako mienili raz, proboszczowską, drugi raz Chorążyską w lewey, a łąki y grunta i. p. Wielamowicza w prawey ręce o sznur ieden, pręt ieden, pręcików pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześć y trzy kawałeczki żuźla; od tego kręto w lewo, porzucając tąż obojętną łąkę w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta y łąki w prawey ręce,

o sznurów dwa y pręt ieden kopiec narożny, z tąż obojętną łąką dukt kończący, a ze wsi Daukszyszek włokami zaczynaający, znaki w nim kamieni różnych ośm y pięć kawałeczków żuźla; od tego zawraca się granica dobrze w prawo, ku zachodowi słońca w lewey ręce, porzucając wsi Daukszyskiej włoki z łąkami, a w prawey łąki y grunta i. p. Wielamowicza, o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni małych trzydzieście y żuźla trzy kawałeczki; od tego trocha w lewo o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, z tych ieden czerwony y płaski, żuźla kawałeczków trzy; od tego w prawo o sznurów cztery, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośmnaście, z tych ieden wielki y trzy kawałeczki żuźla; od tego drugi raz w prawo o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni cztery y żuźla kawałeczków trzy; od tego trzeci raz dobrze w prawo o sznur ieden y prętów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych cztery y trzy kawałeczki żuźla; od tego w lewo przez drożkę, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącą, wychodząc ztąd o sznurów dwa, prętów siedm, po końcu włok wsi Daukszyszek, na gruncie kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, kawałek szkła od szklanki ieden y trzy kawałeczki żuźla; od tego trocha w prawo o sznurów pięć, znaki w nim kamieni pięć, z tych ieden większy, szkła kawałków dwa y trzy kawałeczki żuźla; od tego prostym duktem o sznurów dwa, pręt ieden, zaraz za drożką, ze wsi Daukszyszek do Murowaney Oszmianki idącą, kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm, szkła kawałków trzy y żuźla kawałeczków trzy; od tego w lewo o sznur ieden, prę-

tów cztery kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia jeden, z tych jeden jest wielki, pod którym do ziemi wkopano prostego szkła połowę szklanki, włożywszy do niej pięć kawaleczków żużla; od tego zawraca się granica kręto w prawo na północ, porzucając włoki wsi Daukszyskiej w tyle, miedziny teyże wsi w lewey, a i. p. Wielamowicza grunta w prawey ręce, o sznur jeden kopiec, znaki w nim kamieni różnych sześćnaście, z tych jeden wielki, szkła kawaleczków dwa y żużla kawaleczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, szkła kawaleczków jeden y trzy kawaleczki żużla; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, szkła kawaleczków jeden y żużla kawaleczków trzy; od tego prostym duktem, przeszedszy drożkę, ze wsi Daukszyszek do Murówanej Oszmianki idącą, o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y pozostałe odrobiony od żużlów; od tego prostym duktem o sznur jeden kopiec narożny, od którego się imć p. Wielamowicza fundum uroczysszcz, nazywających się Michowszczyzna y Wilniucie, dwie włoki w sobie zawierające, ograniczenie zaczęło.

Ograniczenie szachownic Daukszyskich i. p. bazylianek Wileńskich, quondam Nie-wiarowskich, miedzy gruntami Chorążyskimi w. i. p. Zenowicza leżących, kaźdey z osobna, przez pomiar odnowieniem miedz oznaczonych. Ponieważ osypania kopców strony nie pretendowały, co do pierwszej z obudwuch stron nieregularney, bokiem iednym, końcami do gruntów y łąk Chorążyskich, drugim bokiem do

sianożęci nad rzeką Oszmianą Chorążyskiej, w dłuższym szmacie ma wzdłuż sznurów cztery, prętów dwa, pręcików dwa, a wszierz sznur jeden, prętów pięć, co czyni morgów dwa y prętów kwadratowych trzydzieście trzy; w krótszym szmacie jest wzdłuż sznurów trzy, prętów trzy, a wszierz prętów ośm, pręcików dwa, co czyni morga dwie trzeciny y pręcików morgowych siedmset sześć, in unum zniosszy gruntu morgów trzy y pręcików morgowych trzydzieście sześć wynoszący. Drugiey takż nieregularney z obudwuch stron drogi, ze dworu Daukszyskiego i. p. bazylianek Wileńskich do Oszmiany idącej, końcami y bokiem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do lasu Chorążyskiego leżącej, wzdłuż ma sznurów cztery, prętów dwa, wszierz w iednym końcu sznur jeden, prętów sześć, pręcików sześć, w drugim końcu sznur jeden, prętów sześć, pręcików ośm, czyni gruntu morgów dwa y trzecią część morgu wynoszący. Trzeciey regularney za błotem końcem iednym do gruntów Chorążyskich, drugim do drożki, z Juskiewicz, alias Wilniuciów, wsi Chorążyskiej, do dworu Daukszyskiego idącej, bokiem iednym do łąk wsi Wilniuciów, drugim do lasów Chorążyskich, trocha w zaroslech, ma wzdłuż sznurów dwa, prętów dwa, wszierz sznur jeden, prętów pięć, gruntu morg jeden y prętów kwadratowych trzydzieście mający. Czwartey nieregularney, trzema bokami do gruntu Chorążyskiego, czwartym do ruczaiu Nieściorowskiego, ma wzdłuż sznurów dwa, prętów ośm, pręcików sześć, wszierz w iednym końcu sznur jeden, w drugim prętów siedm, pręcików sześć, gruntu morg jeden, bez sześciyny y pręcików kwadratowych sta dziewiędziesiąt ośmiu, zawierający. Piątey nieregularney

bokami do gruntu y łąk Chorążyskich obok Stawiszcza, końcami do gruntów Chorążyskich iednym, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, ma wzdłuż sznurów dwa, pręt ieden, pręcików pięć, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów dziewięć, a w drugim prętów siedm, pręcików dwa, gruntu morg ieden bez sześciny y pręcików kwadratowych trzech tysięcy sta piędziesiąt dwóch wynoszącey. Szóstey takż nieregularney, blisko ogrodów y gumna, na końcu wsi Wilniunciów będącego, iak końcami, tak bokami między gruntami Chorążyskiemi leżącey, ma wzdłuż sznurów ośm, prętów cztery, pręcik ieden, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów cztery, pręcików sześć, w drugim prętów siedm, pręcików sześć, gruntu morgów trzy, pręcików kwadratowych trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt sześć zawieraiącey. Siódmej naywiększey bokami do gruntów Chorążyskich, końcem iednym do drożki, idącey z Murowaney Oszmianki do Oszmiany, drugim do drogi, ze dworu Daukszyskiego do teyż Oszmiany, przez śrzodek tey szachownicy w poprzek drożki z Wilniunciów, takż do Oszmiany, wzdłuż ma sznurów piętnaście, prętów dwa, wszecz w iednym końcu sznur ieden, prętów sześć, w drugim sznur ieden, prętów dwa, gruntu morgów siedm y prętów kwadratowych piętnaście maiącey. Ośmej nieregularney trzema bokami do gruntów Chorążyskich, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Oszmiany idącey, część w zarosłach, wzdłuż ma z iedney strony sznur ieden, prętów pięć, z drugiey sznur ieden, prętów cztery, pręcików cztery, z trzeciey y czwartey po sznurze iednym, gruntu pół morga y pręcików morgowych dwadzieścia

pięć wynoszącey. Dziewiątey regularney, niedaleko wsi Buń, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich, drugim końcem y bokiem do łąk, wzdłuż sznurów trzy, prętów dziewięć, wszecz prętów dziewięć, gruntu morg ieden y prętów kwadratowych piędziesiąt ieden w sobie zamykaiącey. Dziewiątey nieregularney, we wsi Buniach zabudowaney, ze wszytkich stron między szachownicami Chorążyskiemi, wzdłuż sznurów trzy, prętów pięć, w iednym końcu przy studziencie sznur ieden, prętów dwa, w drugim na polu prętów trzy, pręcików cztery, gruntu morga dwie trzeciny y pręcików morgowych sześćset dziewiędziesiąt pięć w się inkluduiącey. Iedynastey regularney łączki, niedaleko zabudowaney szachownicy, końcami do łączek Chorążyskich, drugim do rzeki Oszmiany, wzdłuż sznur ieden, wszecz prętów pięć, morga sześcine iedną maiącey. Dwunastey nieregularney, za wsią Nowikami, trzema bokami do gruntów i. p. Sylwestrowicza, ad praesens i. p. Bienkuńskiego, czwartym do goścince Oszmiańskiego, wzdłuż sznurów dwa, pręcików ośm, wszecz w iednym końcu prętów pięć, pręcików sześć, w drugim prętów ośm, pręcików cztery, gruntu półmorga y pręcików morgowych dziewiędziesiąt pięć zawieraiącey. Trzynastey regularney, za gaiem i. p. Sylwestrowicza, końcem y bokiem do gruntów Sylwestrowicza, drugim końcem do szachownicy proboszczowskiey, bokiem drugim do drożki, z Nowosad do wsi Buń idącey, wzdłuż sznurów ośm, wszecz prętów sześć, pręcików trzy, gruntu morg ieden y dwie trzeciny morga w sobie zamykaiącey. Czternastey, niedaleko od wyż wyrażoney szachownicy za gaiem, końcem y bokiem do gruntów Chorążyskich y Sylwestrowiczow-

skich, drugim końcem y bokiem do łąk tychże ichmów, nad rzeką Oszmianą leżących, wzdłuż w szmacie dłuższym sznurów dwa y prętów ośm, a wszerz dwa sznury, prętów pięć, w którym szmacie wzdłuż sznurów dwa, prętów pięć, wszerz prętów ośm, gruntu morgów trzy w sobie wynoszący. Piętnastey, za mostkiem, na rzece Oszmianie będącym, ze dworu Daukszyckiego wyiechawszy przeciw wody teyże rzeki Oszmiany, kręto w prawo Chorążyską łąką, nad tąż rzeką Oszmianą leżącą, minowszy nad rzeką Łubianką łąkę i. pp. bazylianek Wileńskich, buchtami wychodzącą, bokami iednym do rzeki Łubianki, drugim do drożki, z Chorążyszek do Łubianki i. p. Jana Gintowta idącej, końcami obiema do łąk Chorążyskich, wzdłuż w szmacie większym, z iedną buchtą, ma sznurów cztery, wszerz sznur ieden, prętów cztery, pręcików pięć, w drugiej buchtie wzdłuż sznur ieden, wszerz prętów cztery, morgów dwa y prętów kwadratowych dwadzieścia w sobie zawieraiący. Szesnastey, z obudwu stron wyż namienionego mostku za rzeką Oszmianą leżącej, bokiem do gruntu Chorążyskiego, na górze będącego, drugim do rzeki Oszmiany, końcami do łąk Chorążyskich, gdzie ludzie mają znaki, w iednym końcu naprzeciw mostku olchi, w drugim pod górą kamień, a nad rzeką Oszmianą olchę wysoką w iednym mieyscu, wzdłuż sznur ieden, prętów pięć, pręcik ieden, wszerz w iednym końcu sznur ieden, prętów dwa, pręcików sześć, w drugim końcu prętów sześć; potym w buchtie wzdłuż sznur ieden, prętów ośm, wszerz prętów sześć, pręcików dwa, morga dwie trzeciny y prętów kwadratowych piędziesiąt w sobie zamkaiący. Tych szesnastu Nieściorow-

skich, miedzy gruntami Chorążyskimi będących, szachownic uczyni gruntu z łąkami włoka iedna. Szachownica kopcami osypana, bokiem y końcami do gruntów y łąk Ukropiskich i. pp. Ważyńskich, drugim bokiem do rzeczki Woygiety leżąca, od teyże rzeczki Woygiety łąką do kopca sznur ieden, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego ku zachodowi słońca, gdzie była miedza podarta, teraz decisive odnowiona, o sznurów trzy, prętów pięć, w rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego w lewo ku północy o sznurów dwa y prętów dwa średni kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów dwa w rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego znowu w prawo, ku wschodowi słońca, o sznurów trzy, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego prostym duktem łąka do rzeki Woygiety prętów cztery, pręcików ośm, przy której się tey szachownicy gruntu razem z łąką zakończyło odgraniczenie, gruntu iest morgów pięć, łąki morg ieden y prętów kwadratowych sześnaście.

Ograniczenie uroczyszczą, nazywaiącego się Miedziny, należącego do wsi Daukszyckiey i. pp. bazylianek Wileńskich. A lubo te uroczyszczę Miedziny do dekretu kasztelańskiego nie weszło, iednak za konsensem zobopólnym stron, zgodnie teraz przy rozgraniczeniu kopcami iest osypane. Naprzód się zaczyna bokiem y końcem od gruntów Murowaney Oszmianki i. pp. Ważyńskich, gdzie w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim w. i. p. Ziemia, podkomor. powiatu Oszmiańskiego, kopcami z iedney strony osypał, bokiem drugim do uroczyszczę, nazwanego Wilniucie, i. p.

Wielamowicza, końcem zaś drugim do końców wlok teyże wsi Daukszyszek, gdzie między i. p. Wielamowiczem, a tymże uroczyszczem Miedzinami, w końcu wlok wsi Daukszyskiej teraz nowo usypany kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście ieden, z tych ieden iest wielki, pod którego do ziemi wkopano prostego szkła połowę szklanki, włożywszy do niey pięć kawałeczków żużła; od tego zawraca się granica kręto w prawo na północ, porzucając włoki wsi Daukszyskiej w tyle, i. p. Wielamowicza grunta w prawey, a Miedziny Daukszyskie w lewey ręce, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście, z tych ieden wielki, szkła kawałków dwa y żużła kawałeczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów dwa, prętów ośm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, szkła kawałek ieden y żużła kawałeczków trzy; od tego prostym duktem o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, szkła kawałek ieden y żużła kawałeczków trzy; od tego prostym duktem, przeszedszy drożkę, ze wsi Daukszyszek do Murowaney Oszmianki idącą, o sznurów trzy, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć y pozostałe odrobiny od żużlow; od tego prostym duktem o sznur ieden kopiec narożny, przez w. i. p. Zemlą—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim między Murowaną Oszmianką i. pp. Ważyńskich, uroczyszczem Wilniunciów i. p. Wielamowicza y tymże uroczyszczem wsi Daukszyskiej Miedzinami usypany, na tenczas boczny, teraz ad tenorem dekretu kasztelańskiego y kommissarskiego narożny, do którego przy odnowieniu przy-

łożono kamieni różnych czterdzieście, przy tym kopcu zakończyło się iednego szmata Miedzin ograniczenie; od tego w prawo idąc starą miedzą, o sznurów pięć boczny kopiec Zemliński, teraz z przyłożeniem znaków kamieni różnych dwudziestu czterech odnowiony; od tego taż starą miedzą o sznurów trzy, trzeci Zemliński kopiec narożny, nie potrzebuiący odnowienia; od tego w lewo przez drożkę, z Murowaney Oszmianki do Chorążyszek idącą, iest teraz usypany kopiec narożny, między gruntem Murowaney Oszmianki i. pp. Ważyńskich, uroczyszczem Wilniunciami i. p. Wielamowicza y tymże uroczyszczem Miedzinami, od którego się powtórnie zaczyna ograniczenie uroczyszczu Miedzin, znaki w nim kamieni małych y mniejszych sześćdziesiąt ieden y żużła kawałeczków trzy; od tego zawraca się granica w prawo, między wschód słońca y południe, porzucając grunta i. p. Wielamowicza w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów cztery, kopiec, znaki w nim kamieni drobnych trzydzieście pięć y żużła kawałeczków trzy; od tego w lewo o sznurów trzy, pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście y trzy kawałeczki żużła; od tego kręto w prawo o sznur ieden, prętów pięć—kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewiętnaście y żużła trzy kawałeczki; od tego w prawo koło starey drożki, ze wsi Daukszyszek do Oszmiany idącej, o sznur ieden, prętów cztery—kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia ieden y kawałeczków żużła trzy; od tego trocha w prawo, taż drożką starą o sznur ieden, prętów siedm, pręcików pięć, na tym mieyscu, gdzie ludzie czasu wizyi pokazywali stary kopiec, teraz nowy usypany, kopiec na-

rożny, z uroczyszcem Michowszczyzną imię p. Wielamowicza dukt kończący, a z gruntami Chorążyskimi y wsi Juszkiewiczami, alias Wilniuciów, zaczynający, znaki w nim kamieni sporych pięć y żużla kawalczków pięć; od tego zawraca się granica ku wschodowi słońca trocha w lewo, porzucając grunta wsi Wilniuciów w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów ośm, kopiec, znaki w nim kamieni różnych szesnaście; od tego w prawo o sznur ieden y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni dwa, na spodzie trocha szydłowaty wielki, a na wierzchu okrągły mniejszy; od tego w lewo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm, ieden z nich wypukło płaski; od tego prostym duktem pod gumnem, na końcu wsi Wilniuciów, między krzyżowemi drożkami, iedney ze wsi Daukszyszek do Tolminowa, a drugiey z Miechowszczyzny i. p. Wielamowicza do Oszmiany idącemi, o sznurów dwa, prętów ośm, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych osmnaście; od tego zawraca się granica w lewo, ku północy, porzucając wioskę Chorążyską Juszkiewiczze, alias Wilniucie nazwaną, w tyle, grunta Chorążyskie y imci szachownice w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć; od tego trocha w prawo o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście; od tego znowu w prawo o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; od tego prostym duktem o sznur ieden, przy drodze, z Oszmiany y Chorążyszek do Murowaney Oszmianki idącey, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieścia ieden, od tego zawraca się gra-

nica w lewo, porzucając grunta Chorążyskie w tyle y za drogą w prawey, a Miedziny w lewey ręce, o sznur ieden, prętów ośm, po lewey stronie drogi kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście; przy tym kopcu z gruntami Chorążyskimi dukt się zakończył, a z gruntami Murowaney Oszmianki ww. ii. pp. Ważyńskich po trzeci raz się zaczął; od tego też drogą trocha w prawo, o sznur ieden, prętów cztery kopiec, znaki w nim kamieni różnych osmnaście; od tego trocha w lewo, przeszedszy Tolminowską drożkę, ze wsi Daukszyszek ciągnącą, o sznurów cztery, prętów dwa, po lewey stronie Oszmiańskiej drogi kopiec, znaki w nim kamieni różnych siedmnaście; od tego prostym duktem też drogą Oszmiańską o sznur ieden, prętów dwa kopiec narożny, przez w. i. p. Zemlę—podkomorzego powiatu Oszmiańskiego, w roku tysiąc siedmset dwudziestym trzecim usypany, y ten został bez żadnego odnowienia; od tego zawraca się granica w lewo, porzucając grunta y lasy Murowaney Oszmianki w. i. pp. Ważyńskich w prawey, a Miedziny Daukszyskie ii. pp. bazylianek Wileńskich w lewey ręce, aż do kopca narożnego, teraz czasu rozgraniczenia noviter usypanego, od którego się tego uroczyszczu, nazwanego Miedziny, powtórnie zaczęło ograniczenie. U tego ograniczenia przy pieczęci, na opłatku wycisniętey, podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński, komornik powiatu Wolkowskiego.

Które to takowe ograniczenie, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. L. spraw wieczystych przyjęte y wpisane.

1755 г. Октября 15 дня.

Изъ книги № 122, за 1758 г., л. 719—722.

20. Обмежеваніе земель, принадлежащихъ Виленскимъ базилианкамъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego, miesiąca Junii siedmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z województw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym ósmym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imć pan Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski, opowiadał, prezentował y ad acta podał ograniczenie majątności Daukszyszek ichm. pp. bazylianek Wileńskich, od folwarku Łubianek iednego imci pana Jana Gintowta, drugiego imć p. Kazimierza Naramowskiego, w powiecie Oszmiańskim leżących, od szachownic majątności Chorążyszek imć pana Antoniego Deszpoty Zenowicza—starosty Sznitowskiego y probostwa Oszmiańskiego, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego przez i. p. Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowyskiego, w roku tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym piątym sporządzone, in rem et partem ichmć panien bazylianek Wileńskich służące y należące, które podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienione ograniczenie, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, było do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęte y wpisane. Jakoż my sąd, one

przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Ograniczenie majątności Daukszyszek y wsi Daukszyszek ichmć panien bazylianek Wileńskich od folwarku Łubianek iednego imć p. Jana Gintowta, drugiego i. p. Kazimierza Naramowskiego, w powiecie Oszmiańskim leżących, od szachownic majątności Chorążyszek i. p. Antoniego Deszpoty Zenowicza, starosty Sznitowskiego, y probostwa Oszmiańskiego, z opisaniem szachownic, miedz, kopców, ad tenorem dekretu kasztelańskiego, oraz kommissarskiego, przeze mnie Andrzeia Cedrońskiego—komornika powiatu Wołkowyskiego, w roku terazniejszym tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, miesiąca Octobra piętnastego dnia zakończone. Które się zaczyna od rzeki Łubianki, idąc na zachód słońca łąką, o sznur ieden y pręt ieden, kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych iedynaście, ieden z tych wielki okrągły, czerwony; od tego prostym duktem starą miedzą, porzucając Łubiankę imć p. Gintowta w lewey ręce, a dwór Daukszyszeki w prawey, o sznur ieden, kopiec, znaki w nim kamieni wielkich dwa, szary ieden, a drugi czerwony; od tego mało co w prawo, przeszedłszy drogę Łubianską, od i. p. Gintowta do dworu Dawkszyskiego idącą, tąż miedzą, o sznurów pięć, kopiec, znaki w nim

kamieni cztery, wielki ieden, małych trzy; od tego mało co w lewo, o sznurów pięć, na royscie alias sianożęci błotney, kopiec, znaki w nim kamieni małych dziesięć y węgle; od tego tymże roystem alias sianożęciami błotnemi znowu trocha w lewo o sznurów cztery, prętów trzy, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych iedynaście, między które wstawiono kwartową zieloną flaszkę, w boku iednym dziurawą, żuzel ieden, cegły kawał y róg kafla od pasa polewanego, od tego kręto w lewo drożką, na pola y błota Daukszyskie ciągnącą, przeszedzszy przez drogę, z różnych wsi, mimo folwarku i. p. Gintowta Łubianki, do Oszmianki Murowaney i. p. Ważyńskiego idącą, o sznurów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego mało co w prawo miedzą znaczną zgodną, zostawuiąc Daukszyskie sianożęci y lasy, Łuzyszcze nazwane, w prawey, a w lewey stronie i. p. Gintowta, o sznurów dwa, prętów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwa y węgle; od tego drugi raz także mało co w prawo, o sznurów dwa y prętów trzy, kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego dobrze w lewo, o sznur ieden, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych dziesięć, wierzch flaszky szklaney białey y węgle; od tego kręto w prawo, o sznurów trzy, prętów dziewięć, kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć y węgle; od tego starą drożką trocha w prawo, o sznurów trzy kopiec, znaki w nim kamieni ośm, z których plita trochę większa od drugich y węgle; od tego dobrze w prawo, koło teyże drożki, o sznurów cztery, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni srednich pięć y węgle; od tego tą drożką niewiele w lewo, o sznurów trzy

kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć y węgle; od tego mało w prawo, tą drożką, o sznurów cztery y pręt ieden kopiec, znaki w nim kamieni srednich trzy y węgle; od tego dobrze w prawo tą drożką, o sznur ieden, prętów cztery, przecików pięć, kopiec, znaki w nim kamieni małych trzy y węgle; od tego tą drożką, dobrze w lewo, o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni trzy, okrągły sredni ieden, małych dwa; od tego dobrze w prawo, o sznurów dwa, prętów ośm tą drożką nad błotem kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwa, ieden płaski, drugi okrągły, y od kieliszka spód; od tego tą drożką znowu dobrze w prawo, koło błota, o sznur ieden, prętów siedm kopiec, znaki w nim kamieni małych pięć; od tego tą drożką małą, co w lewo koło błota, o sznur ieden, prętów trzy kopiec, znaki w nim kamieni małych cztery; od tego tą drożką dobrze w lewo, koło błota, o sznur ieden kopiec narożny, Żorny kończący, a Cimuczy zaczynaiący, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście cztery, z tych ieden czerwonawy, sredni okrągły, drugi szary, także okrągły, cegła niemal cała, szlifowana, flaszka półkwartowa nadtluczona y węgle; od tego kręto w lewo, przez błoto, nazwane Cimuty, porzucaiąc szachownicę łączną proboszczowską y drugą Gintowtowską w prawey, a różnych ichmciów szachownice łączne w lewey ręce, o sznurów trzy, prętów trzy kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spód położonych sztuk dziewięć, kamieni małych na wierzch wyłożono cztery y bok białey flaszky; od tego tymże błotem, o sznurów trzy, prętów dwa kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spód położonych sztuk siedm, na wierzch włożono kamieni małych

cztery y od czarney flaszy kawalków siedm; od tego mało co w prawo, temiż błotami, o sznurów pięć, prętów siedm kopiec, znaki w nim olchowego drzewa na spod włożonych sztuk ośm, kamieni małych na wierzch włożono ośmnaście y od czarney flaszy szkła kawalków ośm; od tego trocha w lewo o sznurów cztery, prętów ośm, wyszedzsy z błota w rogu niwy proboszczowskiey y Chorążyskiey łączki w lewey, a ielniaków Naruszewicza w prawey ręce, kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzydzieście, z tych iest czerwonych sześć; od tego mało co w lewo, przy teyże niwie proboszczowskiey, o sznur ieden, prętów siedm kopiec narożny, znaki w nim kamieni różnych dwadzieście cztery, białego szkła połowa flaszki kwartowey z dnem y węgle; od tego kręto w prawo przez Soły w lewey ręce, porzucając różne różnych szachownice a ielniaki Naruszewiczowskie w prawey, o sznur ieden kopiec, znaki w nim kamieni różnych dwanaście, z tych są dwa wielkie; od tego prostym duktem, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziesięć, czerwonych pięć, stalowy ieden, szarych cztery; od tego prostym duktem, o sznurów pięć kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z tych wielki okrągły szary; od tego prostym duktem, o sznurów trzy, prętów dziewięć w rogu Naruszewiczowskich ielniaków, łąki proboszczowskiey, Woyszuniszki nazwaney, y niwy i. pana Gintowta, kopiec narożny, znaki w nim kamieni małych dwanaście, z których iedna iest plita, szkła od czarney flaszy kawalków trzy y od białey flaszy szklanney szyika; od tego kręto w lewo, ielniaki Naruszewiczowskie zostawiwszy w tyle, dwie łąki proboszczowskie, Woyszuniszki vel Weysz-

kiszki nazwane, w prawey, a i. p. Gintowta niwę w lewey ręce, zgodną granicą przez Woytkomiedzie, aż do łąk Wialbutowskich, na którey kopców dekretem nie nakazano więcey usypać, exinde przy wyż wyrażonym kopcu zakończyło się ograniczenie.

Ograniczenie szachownicy Chorążyskiey, w którey razem iest pole y łąka, ta leży pod wsią ichmé panien bazylianek Wileńskich, nazywaiącą się Cymuty, trzema bokami do gruntu, lasu y łąk teyże wsi Cymutów, czwartym do drogi, ze dworu Daukszyskiego do Cymut idącey, przy którey z lewey strony iest usypany kopiec, znaki maiący kamieni srednich sześć; od tego ku południowi, o sznurów trzy, prętów trzy kopiec, znaki w nim plita iedna wielka czyrwniawa; od tego kręto w prawo o sznurów dwa, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamień sredni ieden; od tego mało co w prawo, o sznurów dwa, prętów pięć kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwa; od tego mało co w lewo, o sznurów trzy, prętów dziewięć kopiec, znaki w nim kamieni srednich dwadzieścia dwa, z tych ieden wielki; od tego kręto w prawo o sznur ieden y pręt ieden ostatni po teyże stronie drogi, co y pierwszy kopiec, znaki w nim kamieni srednich y małych czterdzieście cztery. Przy tym kopcu ostatnim zakończyło się tey szachownicy (maiącey razem pola y łąkę) ograniczenie.

Wyrażenie czterech szachownic, które per commutationem od i. pp. bazylianek Wileńskich imé panu Janowi Gintowtowi za pretendowane w Cymutach cztery sznurki dostały. *Nayprzód*, iedna na przeciw folwarku Lubianki imé p. Gintowta, za rzeczką Lubianką, grunt pod

gorą y na górze, razem z łączką, w końcu teyże szachownicy nad rzeką Łubianką leżącą, w takiej sytuacji ze wszystkich stron między gruntami Łubiańskimi i. p. Kazimierza Naramowskiego, in minorennitate zostającego, zaczyna się od rzeki Łubianki, idąc ku wschodowi słońca o sznurów siedm, prętów pięć, pierwszy róg; od tego w prawo, koło góry, o sznurów dwa, prętów siedm, przy drodze, z Łubianki i. p. Naramowskiego do Oszmiany idącej, drugi róg; od tego też drogą znowu w prawo o sznurów trzy, prętów dwa, przy drodze trzeci róg; od tego znowu w prawo, porzucając mogiłki w prawey, o sznur jeden, prętów trzy, czwarty róg; od tego w lewo, o sznur jeden, piąty róg; od tego w prawo, o prętów dziewięć, szósty róg; od tego w lewo, aż do rzeki Łubianki sznurów pięć, prętów sześć, gdzie się tey szachownicy ograniczenie zakończyło. Z tąd wróciwszy się za rzekę Łubiankę, idąc granicą, Daukszyskie grunta, lasy y łąki od folwarków Łubianek y różnych szachownic oddzielająca, a minowszy Daukszyskie uroczyszcze, nazwane Łużyszcze, niedaleko iedna drugiey, są trzy szachownice, naywięcey między gruntami i. p. Gintowta leżące, bokami iednymi do wyż wyrażoney granicy, krom trzeciey, która leży końcem iednym do szachownicy proboskiey, drugim do ściany y drożki Daukszyskiey, bokami iednym do szachownicy Naruszewicza z razu, a potym altaryskiey, a drugim do szachownicy y lasów i. p. Gintowta, które to trzy szachownice także się od ii. pp. bazylianek per commutationem dostały i. p. Gintowtowi, za pretendowane cztery sznurki w Cim-

tach, tych się nie wyraża pomiar, gdyż dekret nie nakazał.

Ograniczenie szachownicy i. p. Jana Gintowta y razem dwóch niwek Sipowiczowskich, do Łubianki i. p. Naramowskiego należących. Podług oprowadzenia przez chłopów Nowosiadzkich, morgów ośm w sobie mającey, bokami trzema do gruntów y lasów Nowosiadzkich, czwartym do końców włok także Nowosiadzkich, po koniec starey między, na ścianie końcowey włok Nowosiadzkich, w pierwszym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych dziewięć, ieden z nich okrągły większy; od tego, też ścianą, o sznurów pięć, prętów siedm, pręcików trzy, w drugim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich iest wielki; od tego w prawo ku północy, o sznurów trzy, w trzecim rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych ośm; od tego znowu w prawo, o sznurów sześć, prętów sześć, pręcików pięć w czwartym rogu kopiec, znaki w nim kamieni różnych trzynaście, ieden z nich większy czerwony; do tego znowu w prawo, idąc między starą, do końców włok Nowosiadzkich, o sznurów cztery, prętów cztery, pręcików sześć, w pierwszym rogu kopiec, od którego się tey szachownicy zaczęło ograniczenie. U tego ograniczenia, przy pieczęci na opłatkku wyciśniętey, podpis ręki komornika temi wyraża się słowy: Andrzej Cedroński—komornik powiatu Wołkowskiego.

Które to takowe ograniczenie, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczyстых przyięte y wpisane.

1758 г. Юня 9 дня.

Изъ книги № 123, за 1758—1759 г., л. 521.

21. Дарственная запись Пеликанскаго старосты Ивана Лепковскаго на учреждение въ Оршѣ уніятскаго монастыря.

Пеликанскій староста Иванъ Лепковскій, принимая во вниманіе, что въ г. Оршѣ не было ни одной уніятской церкви, настоящею записью отъ казываетъ 2,000 битыхъ талеровъ на устройство церкви и имѣніе Михаловичи на содержаніе мо-

настыря. При этомъ онъ обязываетъ монаховъ распространять въ Оршѣ унію и служить известное количество церковныхъ службъ, какъ при жизни жертвователя, такъ и послѣ его смерти.

Roku tysiąc siedemset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Februarii trzynastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny, w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedemset piędziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imé pan Andrzej Pomarnacki—rotmistrz powiatu Wilkomirskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, wieczysto fundacyjne-go, de nova radice, zapisu, od wielmożnego imci pana Jana na Łepkach Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, na rzecz w nim niżej wyrażoną, w Bogu nayprzewielebniejszemu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—provinciałowi y wszystkim imé xięży bazylianom konwentu Orszańskiego danego, w maydeburyi Orszańskiej przyznanego, et ex iisdem actis wydany, in rem et partem imé xięży bazylianów konwentu Orszańskiego służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim wy-

rażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg mieyskich prawa maydeburskiego Orszańskiego, roku tysiąc siedemset piędziesiąt ósmego, miesiąca Junii dziewiątego dnia. Na urzędzie iego królewskiej mości mieyskim prawa maydeburskiego Orszańskim, przed nami Jerzym Choroszczą—namieśnikiem grodzkim y lantwóytem Orszańskim, Józefem Lepieszynskim y Bazylem Wakulowiczem—burmistrzami, radcy, ławnikami y całym magistratem Orszańskim, comparendo personaliter wielmożny imé pan Jan na Łepkach Łepkowski — starosta Pelikański, ten swój dobrowolny, de nova radice, ex propria libertate fundacyiny uczyniony zapis, w Bogu nayprzewielebniejszemu imé xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego provinciałowi prowincyi Litewskiej y wszystkim imé xięży bazylianom teyże prowincyi

dany, przyznał et sub fide, honore et conscientia zaprzysiąwszy, ad acta xiąg maydeburskich Orszańskich ku wpisaniu podał, in eum tenorem pisany.

Deo ter optimo maximo gloria ad perennaturamque rei memoriam! Ja Jan na Łepkach Łepkowski—starosta Pelikański, czynię wiadomo y iawno wyznawam, komuby o tym terazniejszego y w przyszły czas będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym, nie z żadnego podstepku, albo iakowey perswazyi y namowy ludzkiej, lecz ex solo puro pioque zelo, ku większey chwale pana Boga uczynionym, nigdy w potomne wieki żadnym wynalazkiem ludzkim nieporuszonym, wieczysto fundacynym, de nova radice, zapisem, w Bogu nayprzewielebniejszemu imć xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu, z. ś. B. w. prowincyi Litewskiej y wszystkim imć xięży bazylianom teyże prowincyi danym na to: Iż co ia, desuper wyrażony Jan Łepkowski—starosta Pelikański, mając folwark wieczysty, Michałowicze nazwany, w powiecie Orszańskim leżący, mnie z działu z bratem moim wielmożnym imć panem Michałem Łepkowskim—rotmistrzem powiatu Orszańskiego, przypadły, wolny, swobodny, nikomu pierwszym, ani pośledniejszym prawem niezawiedziony, żadnemi długami nie onerowany, ani też konwicyami, lub przewodami prawnemi obciążony, a używając wolności, prawem popolitym pozwoloney, iak chcąc swoją rządzić y dysponować własnością, umyśliłem post maturam deliberationem, ex proprio puro et pio zelo erga cultum divinum promovendum animaeque meae salutem et subventionem proximorum, na ufundowanie y erekcję de nova radice klasztoru y zakonników ś. B. w., z kościołem

rzymskim w unii będących, iure perpetuo et irrevocabili foundationis titulo przereczonych imć xięży bazylianów, w prowincyi Litewskiej będących, zapisać et ad dispositionem onych in perpetuum concedere; iakoż actu, conformując się ad mentem prawa popolitego, przereczony folwark Michałowicze, ze wsią Michałowiczami et cum omnibus attinentiis et pertinentiis, z zabudowaniem dwornym folwarkowym y gumienym, z poddanymi, w nim mieszkającymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, z gruntami oromemi y nieoromemi, z zasiewem żytnym y iarzynnym, z oborą y wszelkim porządkiem gospodarskim, folwarkowym y browarnym, z łąkami, lasami, stawami, młynami, iednym na rzece Basi, graniczącey od Sielca, drugim pode wsią samą Michałowiczami będącymi, owo zgoła ze wszystkim generaliter, zdawna y teraz do tego folwarku należącemi attynencyami y pertynencyami, vigore obietnicy ode mnie daney, nie z onego ode mnie samego y suksessorów moich nie excypuiąc, ani wyłączając; oraz place w mieście iego królewskiej mości Orszy, przeze mnie nabyte, vigore dokumentów na mnie służących, dla zabudowania na nich ichmć klasztoru y cerkwi, którym cerkiew pod tytułem Protekcyi Matki Nayświętszey erigować mam, niniejszym tym mym, wieczysto, de nova radice funduszowym, in forma iuris sprawionym zapisem zapisuię. A na erygowanie cerkwi y klasztoru summy dwa tysiące talarów bitych parata pecunia do rąk tychże imć xięży bazylianów oddaie y rowno z datą tego mego wieczystego funduszu in possessionem et perpetuam dispositionem ustępię y wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasy nadaie aktorstwo, z osoby mey na osoby

ichmościów wlewam et iure perpetuo
zrzekam się, w moc, dzierżenie y spokoj-
ne wieczyste używanie ichmościom podaję
y przez ienerała iego królewskiey mości
intromittuję possessyą, dokumenta iuris
et possessionis na ten folwark y place Or-
szańskie do rąk ichmościów oddaję. Któ-
rzy to imć xięża bazylianie Orszańscy y
następcy ichmościów obligabuntur et ex
conscientiis suis tenebuntur za to perpe-
tuis temporibus nauki chrześciańskie dni
świętych zgromadzoným ludziom, ile, gdy
*cerkwi żadney uniackiey w tym mieście nie
masz*, przepowiadać, pociągając dobrymi
swymi przykładami, ad unionem dyzunią;
maią też ieszcze y powinni będą ciż imć
xięża bazylianie sub conscientia co dzień
mszę świętą iedną pierwszą, idque w nie-
dziele każdą śpiewaną, poniedziałek zaś,
wtorek y szrodę każdą czytane, póki mnie
pan Naywyższy w życiu chować będzie, na
intencyą szczęśliwego pożycia y pozyskania
mnie na tym świecie łaski Boskiey, a po
zeyściu moim za duszę moją perpetuis tem-
poribus odprawować; we czwartek też y pią-
tek y subotę każde similitur msze święte,
pierwsze w dzień za duszę w Bogu zesłego
imć pana Iózefa Łepkowskiego—starosty
Boleckiego y surrogatora ziemskiego po-
wiatu Orszańskiego, brata moiego rodzo-
nego, odprawowane być maią; seorsive w
poniedziałek każdy co tydzień iedną mszę
świętą za dusze w czyscu będące wszyt-
kich braci y siotr moich y wszytkich
kolligacyi, oraz też y obcych, żadnego ra-
tunku niemających, we wtorek zaś simi-
liter każdy za dusze rodziców moich, w
Bogu zesłych wiel. ichmość panów Ka-
rola y Heleny Łepkowskich—woyskich
ziemi Wiskiey, we szrodę też każdą co
tydzień za żywych, póki imienia naszego

stanie, dla ziednania im łaski y błogosła-
wieństwa Boskiego, odprawować tenebuntur.
Które te wieczyste, ex libero arbitrio przy-
jęte obligi, ażeby wiecznymi czasy pełnio-
ne byli y we wszytkim temu funduszowi
ażeby się zadość stało, ichmość xięży su-
periorów tego mieysca obliguję y spra-
wiedliwym sądem Boskim obowiązuję, a
imć xięży prowincyałów prowincyi Litew-
skiey za protektorów obieram y upraszam.
Wolni tedy y mocni przerzeczeni imć xię-
ża bazylianie Orszańscy tym folwarkiem y
wsią Michałowiczami, iure perpetuae fun-
dationis de nova radice zapisanemi, iako
iuz swymi własnymi wieczystymi, fundusz-
owymi dobrami rządzić, dysponować, po-
żytków wszelkich wynaydować, na siebie
obracać, poddanych osadzać, rozeszłych
odyskiwać, bez żadney ode mnie samego
y successorów moich przeszkody, których
tymże funduszem moim oddalam y, ażeby
się turbować imć xięży bazylianów nie
wazyli, strasznym sądem Boskim obowią-
zuuję; zastępować y ewinkować ichmć obo-
wiązuuję się, wnosząc ewikcyą na wieś mo-
ią wieczystą Połonkę y wszelkie, dobra
ubique locorum będące. Który to wie-
czysto-fundacyiny, de nova radice zapis
we wszytkich punktach y paragrafach mo-
do, ut supra expresso, uczyniony, in per-
petuum przy nienaruszney mocy y walo-
rze mieć chcę. Y na tom ony dał z pod-
pisem ręki mey y wielmożnych imć panów
pieczętartzów, ustnie y oczewisto odemnie
uproszonych. Pisan w Michałowiczach, ro-
ku tysiąc siedmset piędziesiąt ósmego,
miesiąca Iunii dziewiątego dnia. U tego
wieczystego funduszowego zapisu podpis
ręki tak samego aktora, iako też wiel-
możnych ichmość panów pieczętartzów te-
mi słowy: Jan na Łepkach Łepkowski—

starosta Pelikański. Ustno y oczewisto proszony pieczętarz od imię pana Jana Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, brata moiego rodzonego, do tego wieczystego funduszu, na folwark Michałowicze ze wsią Michałowiczami y place Orszańskie, w Bogu nayprzewielebniejszymu imię xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyałowi prowincyi Litewskiej y wszystkim ichmość xięży bazylianom teyże prowincyi danego, podług prawa podpisuję się Michał na Łepkach Łepkowski—r. p. Orszańsk. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imię pana Jana Łepkowskiego—starosty Pelikańskiego, do tego wieczystego funduszu, w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom, w Orszy mającym locatią, danego, podług prawa podpisuję się L. Michał Dłuski—rotmistrz powiatu Orszańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney wyż wyrażoney osoby do tego funduszu podpisuję się I. Choroszca—lantw. Orszański. Który to takowy fundusz, za oczewisym przez wyż wyrażoną osobę onego ze-

znaniem y zaprzysiężeniem, iest do xiąg maydeburskich Orszańskich przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową maydeburską Orszańską y s podpisami rąk panów urzędników teyże maydeburyi Orszańskiej parti actoreae wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu przy pieczęci iego kr. mości maydeburskiej Orszańskiej, na kustodii wycisnionej, podpisy rąk tak imię pana lantwoyta, iako też osób magistratowych, tudzież korekta y na ostatney stronicy konnotacya his exprimuntur verbis: I. Choroszca—lantw. Orszański; Iósef Sepieszyński—burmistrz roczny; Bazyli Wakułowicz—burmistrz roczny; D. Paszyński—iego kr. mości Orszy pisarz. Correctum, — pisarz. Est in actis.

Który to takowy wieczysto-fundacyjne-go zapisu ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1756 г. Декабря 10 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 257.

22. Угодно-квитанціонная, кассационная запись настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Иларіона Карпинскаго, данная имъ женѣ Литовскаго войскаго Софьѣ Саваневской въ томъ, что онъ отказывается добиваться у ней путемъ суда предъявленныхъ ей незаконныхъ его претензій.

Въ документѣ этомъ приводятся довольно характеристическія подробности продолжительнаго процесса между супругами Саваневскими. Дѣло было въ томъ, что литовскій войскій Гавріиль Саваневскій женился на богатой вдовѣ Софьѣ Тышкевичъ, урожденной Хребтовичъ, и сталъ подъ разными предлогами выманывать у нея какъ деньги, такъ и недвижимыя имущества; когда со стороны жены замѣтили противорѣчіе, то началъ составлять на нее подложныя долговныя росписки на значительныя суммы. Выведенная изъ терпѣнія, жена начала противъ своего мужа судебное преслѣдованіе. Къ дѣлу были соприкосновенны и базилиане, такъ какъ Саваневскій завѣщалъ имъ свое имѣніе *Шанкополе* и долговую росписку на жену въ 9000 талеровъ. Трибуналь призналъ Саваневскаго винов-

нымъ; но прежде окончанія этого дѣла Саваневскій умеръ, не успѣвши подписать собственноручно документъ, въ которомъ сознавался въ несправедливости своихъ дѣйствій. Этимъ обстоятельствомъ воспользовались братья Саваневскаго и завладѣли не только движимымъ имуществомъ Хребтовичевой и драгоценностями, но и всѣми документами на право владѣнія землей; процессъ возгорѣлся снова. Базилиане, сообразивши, что дѣло ихъ можетъ быть проиграно, вступили съ Хребтовичевой въ миролюбивую сдѣлку, заплатили ей 18,000 зл., отказались отъ росписки въ 9000 талеровъ и отъ крестьянъ и обязались не вмѣшиваться въ процессъ съ родственниками Саваневскаго, который велся тогда Хребтовичевой.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Aprila trzydziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terażniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Iózef Turczynowicz—starosta Piltinski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym orginale, ad acta podał ekstrakt listu dobrowolnego, ugodliwego, kwitacyinego, oraz kassacyinego, wieczystego zapisu, od w Bogu przewielebnego imć xiędza Hilario-

na Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza prowincyi, superiora klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, na rzecz w nim intus wyrażoną, iasnie wielmożney imć pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiey wielkiego xięstwa Litewskiego y sukcesorom ieymości danego y w grodzie powiatu Oszmiańskiego przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem teyże iasnie wielmożney imci pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiey wielkiego xięstwa Litewskiego, służący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt,

ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy; którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego szóstego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. Na roczkach sądowych miesiąca Decembra w roku terazniejszym, wyż na dacie pisanim, podług prawa przypadłych y sądownie w Oszmianie odprawuiących się, przed nami Marcinem Skarbkiem-Ważyńskim — podstarościm, Iózefem Boreyką Chodzką-sędzią, a Antonim Darewskim Weryhą, na mieyscu wielmożnego imci pana Floryana Antoniego Szalawy - Hałki — pisarza grodzkiego powiatu Orszańskiego obranym, przysięgłym y zasiadaiaącym protunc pisarzem, urzędnikami grodzkimi sądowemi powiatu Oszmiańskiego, od iaśnie wielmożnego imci pana Tadeusza z Kozielska Ogińskiego — kasztelana Trockiego, Przewalskiego, Woygowskiego starosty, półkownika woysk iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey, na sądy grodzkie Oszmiańskie ustanowionemi, comparendo personaliter u sądu w Bogu przewielebny imé xiądz Hilaryon Karpiński — zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, od zwierzchności prowincialskiej authoryzowany, opowiadał, prezentował y ustnie przyznał list dobrowolny ugodliwy kwitacyiny, kassacyiny, wieczysty zapis, od siebie iaśnie wielmożney ieymć pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego xięstwa Litew-

skiego y successorom ieymci, na rzecz w nim wyrażoną, dany, służący, należący, który, ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas urzędu, aby pomieniony zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyjęty y wpisany. Jakoż my urząd ony przyiowski, w xięgi wpisać pozwoliliśmy, a wpisuiąc de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Hilaryon Karpiński — zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, od zwierzchności prowincialskiej authoryzowany, imieniem wszystkich xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym, ugodliwym, kwitacyinym, kassacyinym, wieczystym, na potomne czasy trwać powinnym zapisem, danym iaśnie wielmożney imé pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyksiej wielkiego xięstwa Litewskiego y successorom ieymci na to: Iż co zeszy iaśnie wielmożny imé pan Gabryel Dominik Sawaniewski, secundi voti mąż ieymci, maiący swój wieczysty folwark, z wieczystych przykupłów, od różney szlachty przez siebie nabytych, aukcionowany, Woyczany, ex post Szankopole nazwany, w woiewodztwie Wileńskim leżący, poiowski w małżeństwo pomienioną iaśniewielmożną ieymć panią Zofią z Chreptowiczów, primi voti Tyszkiewiczową, podkomorzynę Słonimską, wdowę dziedziczną, aktorkę y aktualną possessorkę dobr znacznych w xięstwie Litewskim Wiszniewa, Kurzęca, kilkanaście tysięcy złotych polskich gotowego grosza iednoroczney intraty czyniających, excepto crescentey, miodów, towarów y innych impor-

tancyi, dworu, w Wilnie nad Wilią leżącego, przy tym aktorę majątności Hoszczewa y Ostrowia, także w wielkim księstwie Litewskim leżących, dobr Łazowskich, w Koronie polskiej znajdujących się, mającą znaczny zbiór złota, srebra, cyny, miedzi, rzędów, czakabanów, wsądzeń, dyfetyków, puharów, sztuców, sukien, futer, strzelby y różney apparencyi, y iako mąż obiwszy do dyspozycyi swojej wyż pomienione dobra żenine znaczniejsze y intratnieysze, to iest majątność Wiszniew, Kurzeniec, Hoszczew y dwór Wileński y zordynowawszy do siebie wszystkie importancye, z dobr y towarów żeninyeh, według żaloby ieymości, zabrawszy ruchomości, archiwu żeninne, wszystkie sprawy w sobie zawierające; w posłednieyszym czasie tenże zesły iasniewielmożny imć pan Gabryel Dominik Sawaniewski prokurował sobie od żony różne na przeżycie zapisy kondycjonalne, pod zaszczytem których kondycjonalnych zapisów, tenże zesły imć pan Dominik Sawaniewski, nie będąc żadnym aktorem, wiecznością przedał imć panom Sawaniewskim część majątności Sławieńska, przez żonę własnymi iey pieniędzami kupioną, za którą część Słowiańska wziął gotowey summy ośmnaście tysięcy złotych polskich; osobliwie zostawił Rudziewiczom Tatarom w ośmnastu tysięcy złotych polskich majątność wieczystą żeniną, attynencją Wiszniewską, nazwaną Podbrzeż, który Podbrzeż z zastawney possessyi imć panom Pakoszom własnymi pieniędzmi żeninemi, z Królewca za towary sprowadzonymi, przez samą żonę był okupiony; osobliwie przezastawił majątność Hoszczew imć panom Protasewiczom wedwudziestu czterech tysiącach złotych polskich, które summy do siebie poodbierawszy, żonę

tylko necessitował do podpisania praw, imć panom Szaniawskim, Protasewiczom y Tatarom Rudziewiczom służących, ut constat z procederu prawnego od iasnie wielmożney ieymć pani woyskiey; inter alia według dowodów iasniewielmożney ieymć pani woyskiey wielkiego księstwa Litewskiego tenże zesły iasniewielmożny imć pan Dominik Sawaniewski na dwa kawały gruntu gołego, bez poddaństwa, Ostaszków nazwanego, od imć panów Charewiczów y Niewiarowiczów, a na trzeci kawał gruntu, także gołego, bez poddaństwa, także Skadołby nazwanego, od imć panów Jankowskich na wszystkie trzy wyż wyrażone uroczyszczu, własnymi pieniędzmi samey iasniewielmożney imć pani Sawaniewskiey przykupione, napisał prawa wieczyste, nie tylko na imię żony, ale też y na imię swoje, do pomienionych przykupi nienależące; praeterea tenże zesły iasniewielmożny imć pan Gabryel Sawaniewski w czasie zplacenia przez samą iasnie wielmożną ieymość panią Zofią z Chreptowiczów Sawaniewską, żonę swoją, własnymi samey ze imci pieniędzmi wszystkich sukcesorów Tyszkiewiczowskich, to iest, wielebnych ichmć panien Tyszkiewiczowien — mniszek y imć xięży Smogorzewskich y ichmć panien Smogorzewskich mniszek y imć panów Smogorzewskich świeckich y imci pana Ihnatowicza, biorąc od imciów kwitacye, zrzeczenia y wlewki, na osobę żony, iako aktorki pisać powinne, wpisał do tych kwitacyi, zrzeczeń y wlewków nienależnie imię swoje, co uczynił dla uformowania pretensyi do żony swojej. Miedzy innymi tranzakcyami zesły iasnie wielmożny imć pan Sawaniewski — woyski wielkiego księstwa Litewskiego, zatrzymał y przywłaszczył sobie chłopów wieczystych

żeńnych, z dóbr Wiszniewa y Kurzeńca
zprowadzonych, w Czepurniszkach y w in-
nych wioskach Szankopolskich osadzonych,
zasażonych y zabudowanych. Deinde ten-
że zeszy iasnie wielmożny imć pan Sa-
waniewski pobrał summy, samey iasnie
wielmożney ieymć pani Sawaniewskiey na-
leżące, mianowicie: od iasnie oświeconego
xiążęcia imci Wiszniewieckiego dwa tysią-
ce czterysta siedemnaście złotych polskich
za drzewo, przez samą iasnie wielmożną
imć panią woyską w puszczy plebańskiej,
od imć xiędza plebana Bystrzyckiego na-
iętej, ludźmi Kurzenieckimi spuszczone,
oprawione y do Wilna spławione; drugą
summę własną żeniną dwa tysiące czterysta
złotych polskich od winiarza za wino węg-
ierskie własne żenine; trzecią summę od
iasnie oświeconey xiężney ieymości Radziwi-
łowey—woiewodziny Nowogróckiey, czty-
rysta złotych polskich; na ostatek, secun-
dum probationem iasnie wielmożney
ieymości pani woyskiey wielkiego xięstwa
Litewskiego, zeszy iasnie wielmożny imć
pan Gabryel Sawaniewski pozabierał ias-
nie wielmożney ieymości paniey Sawaniew-
skiey, żonie swoiey, srebra, puhary, rzędy,
wsądzenia, dyvtyki, czakabany, strzelby,
porządki rycerskie, argienterye, różne
sprzęty y ruchomości żenine własne, na kil-
kanaście tysięcy złotych polskich wyno-
szące; pozabierał wszystkie obligi, blankieta
y różne dokumenta, w procederze praw-
nym wyrażone, osobliwie też pomieniona
iasnie wielmożna ieymść pani Sawaniew-
ska, iako żona, popłaciła własnymi pieniąd-
mi różne obligowe długi, przez samego
iasnie wielmożnego iegomości pana Sawa-
niewskiego u różnych kredytorów zaciąg-
nione, y niektóre obligi samemu imć panu
Sawaniewskiemu poddawała, a niektóre po-

kassowała; których wyplaconych sum effi-
cit comput dziewiętnaście tysięcy trzydzie-
cia siedm złotych polskich; na ostatek
taż iasnie wielmożna ieymść pani Sawa-
niewska zabudowała kosztem swoim wszyt-
kie budynki dworne Szankopolskie; zatym
pomieniony zeszy imć pan Dominik Sa-
waniewski, chcąc się rekonciliować z żoną
swoią, sam z wolney y rozmysłney woli
swoiey pokassował y z xiąg eliminował
wszytkie pomienione zapisy, wakta wpro-
wadzone, ut probat iasnie wielmożna iey-
mość pani woyska, przez kassatę których
zapisów, z dyspozycyi pana Boga zordy-
nowaną, gdy skassowały się y zniszczały
wszytkie pretendujące mniemane spółności
we wszystkich tranzakcyach, wyż wyrażo-
nym prokurowane, tedy zeszy iasnie wiel-
możny imć pan Gabriel Sawaniewski, w
roku tysiąc siedmset czterdziestym ósmym,
miesiąca Februaryi dziesiątego dnia, w
grodzie Wileńskim na iasnie wielmożną
ieymć panią Sawaniewską, żonę swoią,
process zaniósł, w którym processie *w
pierwszym punkcie* oskarżył małżonkę swo-
ią, iakoby ieszcze będąc w wdowim stanie
miała podpisać iasnie wielmożnemu imć
panu Sawaniewskiemu iakoweś obligi na
iakoweś summy y iakoby poszedszy za mąż
za iasnie wielmożnego imci pana Sawa-
niewskiego miała retro poodbierać swoje
obligi, co in rerum natura według iusti-
fikowania się iasnie wielmożney ieymść
pani woyskiey nie było; *w drugim punk-
cie* napisał, iakoby iasnie wielmożna iey-
mość pani Sawaniewska z cudzego sta-
rostwa Bystrzyckiego, kiedys arendą przez
iasnie wielmożnego iegomości pana Sawa-
niewskiego trzymanego, miała odbierać
do siebie iakoweś arendowne importancie,
do czego iasnie wielmożna ieymść pani

woyska niezna się, ponieważ iaśnie wielmożna pani woyska z pomienionych arendownych importancyi Bystrzyckich y z innych żadnego szeląga nie partycypowała; *w trzecim punkcie* zeszy pomieniony iaśnie wielmożny imć pan Sawaniewski Gabryel zaszczyla się regestrami, niby tak w wdowim stanie żony swoiey, iako też w powtórny małżeństwie pisanemi. W tych regestrach choć by się y znajdowały iakie expensa pieniędzy iaśnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego, na potrzeby żony swoiey spendowane, iednak secundum deductionem iaśnie wielmożney ieymć pani Sawaniewskiey tenże zeszy imć pan Sawaniewski wszystkie swoje regestrowe expensa, iesli się iakowe zdarzyły, zupełnie sobie kompensował z intrat, z dobr y sum żeninych, wyż wyrażonych, do imci importowanych. Takowych wyż wyrażonych y dalszych innych wszystkich punktów processowych iaśnie wielmożnego imć p. Sawaniewskiego, na dziewięć tysięcy talarów bitych nulliter narachowanych, pretensyi uroszczonych, ani zeszy iaśnie wielmożny imć pan Sawaniewski nie dowodził, ani my xieża bazylianie żadnemi dokumentami y dowodami wypróbować nie mogliśmy, y dla tego iaśnie wielmożna ieymość pani woyska Litewska, chcąc objaśnić niewinność swoią, oraz idąc in evadendo od skarżenia processowego et in prosequendo swoich pretensyi, do dobr imci pana Sawaniewskiego reguluiących się, wkroczyła w proceder prawny y otrzymała na zeszygo iaśnie wielmożnego imć pana Gabryela Sawaniewskiego dwa dekreta oczewiste trybunalskie, nakazujące komportacją wszystkich spraw y ruchomości żeninych: ieden pod datą roku tysiąc siedemset czterdziestego ósmego, miesiąca

Decembra trzeciego dnia; drugi pod datą roku tysiąc siedemset piędziesiątego, miesiąca Februaryi dwudziestego siódmego dnia. Po takowych zaszłych oczewistych dekretach w Bogu zeszy iaśnie wielmożny imć pan Gabryel Sawaniewski w roku tysiąc siedemset piędziesiątym, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia, podpisał nam xieży bazylianom Wileńskim dwa zapisy: ieden zapis wieczysty funduszowy na majątność swoią Szankopole alias Woyczany, w woiewodztwie Wileńskim leżące, y na wszystkie oney attynencie, in antecessum do Szankopola inkorporowane y w aktualney possessyi iaśnie wielmożnego imć pana woyskiego na tenczas będące — iako, Gudzie, Czupurniszki z Brozkowsczyzną y Iodziejsczyzną y inne, tudzież na kamienicę w Wilnie sytuowaną na konwikt y edukacją młodzi szlacheckiey, y vigore tego funduszu dobra Szankopole z attynenciami, wyż wyrażonemi y z kamienicą pomienioną, urzędownie nam bazylianom do possessyi podał; drugi zapis wlewkowy na reperacją cerkwi naszej bazylikańskiey święto Troieckiey, Wileńskiey, na mniemane dziewięć tysięcy talarów bitych, do żony uraszające. Po takowych podpisanych zapisach w tymże roku tysiąc siedemset piędziesiątym, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia, z aktoratu iaśnie wielmożney ieymości paniey woyskiey, zakroczył dekret trybunalski kontumacyiny z infamią ex personali na w Bogu zeszygo iaśnie wielmożnego imć pana Sawaniewskiego — męża ieymci y była sprowadzona exekucia urzędowa do Szankopola. Po którym kontumacyinym dekrecie zeszy imć pan Gabryel Sawaniewski zapis funduszowy na Szankopole alias Woyczany przyznał y zaprzysiął w grodzie Wileń-

skim w tymże pomienionym roku, miesiąca Nowembra trzynastego dnia; drugi wlewkowy pretensyjny zapis na pomienione mniemane dziewięć tysięcy talarów bitych, w tymże wyż pomienionym roku y tegoż miesiąca Nowembra szesnastego dnia w maydeburyi Wileńskiej przyznał. Po takowym przyznaniu w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Februaryi siedemnastego dnia, z aktoratu iasnie wielmożney ieymości pani woyskiej zaszedł dekret oczewisty trybunalski, tak z zeszyłym iasnie wielmożnym imć panem Sawaniewskim, iako też z nami xiężą bazylianami Wileńskimi; którym dekretem nakazano komportacją spraw y ruchomości, statutio chłopów y pozwolone wolne mówienie o inequitacją do Czupurniszek z Broszkowszczyzną y Jodziewszczyzną. Zatem w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt pierwszym, miesiąca Nowembra piątego dnia, z aktoratu iasnie wielmożney ieymości pani woyskiej wypadł dekret trybunalski kontumacyjny z racyi niestawiania iasnie wielmożnego imci pana woyskiego ad evictionem nas bazylianów, tak na iasnie wielmożnego fundatora, iako też na nas xięży bazylianów, z infamią, z nakazaniem exekucyi mota nobilitate, sub privatione officiorum y za tym dekretem odprawiona urzędowa exekucya do Szankopola y do Swiran. Po takowym procederze zeszyli imć pan Sawaniewski, wyznawszy pierwiej przed wielą przyziaciół, według rekognicyi imć panów przyziaciół, niesprawiedliwość wszystkich pretensyi swoich do iasnie wielmożny iemć pani Sawaniewskiej, żony swoiey, uroszczających, y sam z ichmość panami Dominikiem y Janem Sawaniewskimi ułożywszy projekt rewokacyjny, wszystkie processowe punkta

reklamuiący, dla słabości imci nie podpisany, na ostatek w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, w Aprylu w Szankopolu umarł. Po śmierci którego imć panowie Dominik y Jan Sawaniewscy wszystkie ieneraliter ruchomości iasnie wielmożney ieymość pani Sawaniewskiej, po śmierci imci pana Sawaniewskiego pozostałe, wszystkie sprawy żenine y wszystkie ruchomości, papiery samego iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego tamże w Szankopolu, ut testatur proceder, iasnie wielmożney iemć pani woyskiej pozabierali; zaś iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprila dwudziestego wtorego dnia była obieła do possessyi swoiey folwark Czupurniszki, z pięcią chłopami z Broszkowszczyzny, z trzema poddanemi, także z Jodziewszczyzną y z dwoma karczmannami; z takowego obięcia pomienionych folwarków, gdy iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska w roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprila dwudziestego siódmego dnia, przez nas xięży bazylianów została wyrugowana, tedy w roku tymże tysiąc siedemset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Decembra dziesiątego dnia, pomieniona iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska otrzymała w trybunale na nas xięży bazylianów y na imć panów Sawaniewskich dekret contumacyjny. Po złączonych aktoratach y po kontrowersyach post temerarium recessum kondemnowała nas xięży bazylianów na infamię z uznaniem reindukcyi do Czupurniszek, z Broszkowszczyzną y Jodziewszczyzną, z obwarowaniem exekucyi mota nobilitate sub privatione officiorum y za tym dekretem pomieniona iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska sprowadziła

exekucją urzędową nie tylko do Szankopola, ale też y do Swiran naszych bazylianów. Po takowych tak ciężkich konwikcyach prawnych, periculum dobr naszych funduszowych Szankopola y innych dobr naszych y wielkie dekretowe wskazy w sobie zawierających, do których konwikcyi causavit sam w Bogu zeszy iasnie wielmożny imć pan Sawaniewski przez niewinkowanie nas stante vita sua et propter defectum nieznaydujących się żadnych dokumentów dowodnych na pretensyą nam wlaną, my xięza bazylianie Wileńscy, przez poważne instancie wielmożnych imć panów przyjaciół od nas użytych, wyjednawszy u iasnie wielmożney ieymość pani woyskiej Litewskiej przyjacielską kombinacją, z wolney y rozmyślney woli naszej, za pretensye do dobr funduszowych Szankopola cum attinentiis, za znaczne expensa prawne iasnie wielmożney ieymośći pani woyskiej Litewskiej, z racyi ustawicznego kondemnowania się zeszłego iasnie wielmożnego imci pana woyskiego wielkiego xięstwa Litewskiego, fundatora naszego, y nas samych xięzy bazylianów, umówiliśmy y zapłaciliśmy osiemnaście tysięcy złotych polskich, papiery wszystkie, iasnie wielmożney ieymośći pani woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego służące, iakie się u nas znaydować mogli, teży iasnie wielmożney ieymośći pani Sawaniewskiej oddaliśmy; powtóre assekurowaliśmy się osobliwym assekuracynym zapisem oddać iasnie wielmożney ieymośći pani Sawaniewskiej wszystkich tych chłopów wieczystych iey mści, których imć, wybrawszy z dobr swoich Wiszniewa y Kurzęca, poosadzała w Czupurniszkach y innych wioskach Szankopolskich; a zatym my xięza bazylianie Wileńscy mniemanych pretensyinych dzie-

więciu tysięcy talarów bitych, przez iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego iniuste uroszonych y nam xięzy bazylianom Wileńskim na reperacją cerkwi naszej wlnych, żadnemi dokumentami wyprobować niemogących, vitio nullitatis podległych, zrzekliśmy się inperpetuum pomienionych wlewkowych pretensyinych dziewięciu tysięcy talarów bitych; iakoż my xięza bazylianie Wileńscy, wlewkowi tey pomienionej wlewkowej zawodney pretensyi aktorowie, kassuujemy na wieczne czasy pomienione pretensyiny wlewkowe dziewięć tysięcy talarów bitych y z tey wlewkowej pretensyiny summy, tudzież ze wszelkich y wszystkich pretensyi y komportacyi, z dekretów, z procederów prawnych, tak przez nas xięzy bazylianów, iako też przez zeszłego iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego do iasnie ielwmożney imć pani Sawaniewskiej uroszonych, pomienioną iasnie wielmożną ieymość panią Sawaniewską, wszystkie dobra y successorów ieymci in perpetuum kwitujemy; wlewk nam służący, w maydeburgii Wileńskiej przyznany, do rąk imci oddaemy y żadney najmniejszey salwy, accessu y regressu nie tylko o wlewkowe pretensyiny, adpresens przez nas xięzy bazylianów wiecznie skassowane y umorzone, dziewięć tysięcy talarów bitych, ale ni o co penitus nam xięzy y nikomu innemu do iasnie wielmożney ieymć pani Sawaniewskiej, do żadnych dobr y successorów ieymci nie zachowujemy. Na ostatek, ponieważ iasnie wielmożna ieymość pani Sawaniewska w kwitacyi, nam xięzy bazylianom od siebie daney, zachowała sobie salvę do imć panów Sawaniewskich, successorów w Bogu zeszłego iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego—woyskiego Litewskiego,

o złoto, srebro, summy gotowe, papiery, obligi, strzelby, argenterye, post fata iasnie wielmożnego imci pana Sawaniewskiego—woyskiego Litewskiego, przez imć panów Dominika y Jana Sawaniewskich zabrane, y o dalsze pretensye swoje do zeszlęgo iasnie wielmożnego imci pana woyskiego do dobr y sum imci regulowane, w procederze prawnym iasnie wielmożney ieymości pani woyskiej wyrażoną y w następującym wyrazić mające, excepto dobr naszych funduszowych Szankopola, alias Wojczan, Czupurniszek, Zbroskowszczyzny, Jodziewsczyzny, cum omnibus attinentiis, iako nam są funduszem y inwentarzem podane, iako adpraesens w possessyi naszej zostaią, y kamienicy, iako iuż od wszystkich pretensyi przez iasnie wielmożną ieymć panią Sawaniewską wiecznymi czasy uwolnionych; zaczym my xięza bazylianie Wileńscy takowey salvy iasnie wielmożney ieymość pani Sawaniewskiej, woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, nie bronimy y do dochodzenia u imć panów Sawaniewskich przeszkadzać nie mamy. Takowego tedy wieczystego zapisu naszego my xięza bazylianie Wileńscy w żadnym punkcie naruszać nie mamy, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub lucris banicyi doczesney, wieczney y infamii in foro ubiquinario, termino peremptorio, ex quovis registro, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iuris, irremissibiliter decernendis. Y natośmy dali ten nasz dobrowolny, ugodliwy, kwitacyjny, kassacyjny zapis, z podpisami rąk imć panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan w Oszmianie, roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. U tego zapisu przy pieczęci podpisy rąk,

tak samego aktora, iako też imć panów pieczętarzów temi słowy: Hilarion Karpiński—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarz prowincyi, superior klasztoru bazylińskiego Wileńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu wielobnego imć xiędza Hilaryona Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego sekretarza prowincyi, superiora klasztoru bazylińskiego Wileńskiego, do tego wieczysto ugodliwego, kassacyjnego, oraz kwitacyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, iasnie wielmożney ieymć pani Zofii z Chreptowiczów Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, danego, podług prawa podpisuję się, Marcin Skarbak-Ważyński — podstarości sądowy powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto ugodliwego, kassacyjnego, oraz kwitacyjnego zapisu na rzecz w nim wyrażoną iako pieczętarz podług prawa podpisuję się Iózef Boreyko Chodźka—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney, do tego wieczysto ugodliwego, kassacyjnego, oraz kwitacyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuję się Antoni Darewski-Weryha, protunc pisarz grodzki powiatu Oszmiańskiego. Który to zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę u sądu zeznaniem, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyięty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią Oszmiańską grodzką iasnie wielmożney ieymć pani Sawaniewskiej—woyskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, iest wydan. Pisan w Oszmianie. U tego ekstraktu dobrowolnego ugodliwego, kwitacyjnego, oraz kassa-

cyinego wieczystego zapisu, przy wyciśnioney pieczęci grodzkiej powiatu Oszmiańskiego, na białey massie wyciśniętey, podpis ręki imci pana pisarza grodzkiego powiatu Oszmiańskiego, poniżej correcta, a we szredzinie na pięciu stronicach y na ostatniey connotacye tymi wyrażają się słowy: Floryan Szalawa-Halko — pisarz grodzki Oszmiański. Correctum Gabryiłowicz—regent grodzki powiatu Oszmiań-

skiego. Correctum, correctum, correctum, correctum, correctum (sic); est in actis.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego ugodliwego, kwitacyinego, oraz kassacyinego wieczystego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Wilnie expedyowanych, przyięty y wpisany.

1756 г. Декабря 11 дня.

Изъ книги № 120, за 1756—1757 г., л. 911.

23. Подтверждение королемъ Августомъ III документовъ, принадлежащихъ Марковскому св. Троицкому православному монастырю.

Настоятель Марковского православнаго монастыря обратился къ королю съ просьбой подтвердить нѣкоторые документы монастырю, извлеченные изъ актовыхъ книгъ въ видѣ копій, такъ какъ подлинныя документы сгорѣли во время пожара 1752 г., въ чемъ засвидѣтельствовало и

все воеводство. Король, желая распространения въ своемъ государствѣ христіанства, по ходатайству придворныхъ чиновъ, настоящею привилегією и подтверждаетъ извлеченныя изъ актовыхъ книгъ копіи.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Marca czternastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiwodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron imćpan Stefan KozECKI—Beysagolski starosta, opowiadał, prezentował y do akt podał przywilej, alias approbate, od najiaśnieyszego króla im-

ci Augusta trzeciego w Bogu wielebnemu oycowi Hyacyntowi Pelkińskiemu—ihumenowi monastyru świętey Tróycy Markowskiemu graeci ritus non uniti daną, in rem et partem tegoż monastyru Markowskiego oyców dizunitów służącą y należącą, którą podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony przywilej cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Iakoż my sąd

ony przyiowszy, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

August trzeci, z Bożej łaski król Polski etc. Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym wszem w obec y koźdemu zosobna wszelkiej praeeinencyi, status et conditionis duchownego y świeckiego stanu w Koronie polskiej y w wielkim xięstwie Litewskim, teraz y na potym będącym ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało. Doszła nas quaerimonia w Bogu wielebnego oycy Hiacynta Pelkińskiego—ihumena monastyru świętey Trócy Markowskiego graeci ritus non uniti, w woiewodztwie Witebskim sytuowanego, z przyłączeniem od całego woiewodstwa temuż monastyrowi tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego trzeciego roku danego testimonium, iż podczas wielkiego pożaru, w mieście Witebsku będącego, w roku tysiącznym siedmsetnym piędziesiątym drugim, Augusta drugiego dnia wszystkie funditus dokumenta, onemu nadane y służące, pogorzały y in cineres obróciły się, zaczym wyięte z xiąg vidimatim: fundusz od w Bogu zeszyłych urodzonych Lwa Samuela Będanowicza, Zofiey Janowny Bielewiczowny Ogińskich, małżonków, ciwunów Trockich, tysiącznego sześćsetnego czterdziestego drugiego roku, Augusta szóstego dnia dany, eodem anno et mense w trybunale dwudziestego siódmego dnia przyznany; testament w Bogu zeszyłego urodzonego Eustafiego Pipki, tysiącznego sześćsetnego piędziesiątego pierwszego roku, Septembra dwudziestego drugiego dnia datowany, eodem anno, Oktobra w grodzie Witebskim aktykowany; prawo wieczyste, od w Bogu zeszyłego urodzonego Symona Ganolipskiego, tysiącznego

sześćsetnego czterdziestego czwartego roku, Ianuaryi dwudziestego siódmego dnia dane, eodem anno, mense et die w ziemstwie Witebskim przyznane, przed nami y pany radami naszymi producendo suplikował, abyśmy, succurendo securitati przerzeczonego monastyra, autoritate nostra regia, wyż exprimowane dokumenta, vidimatim wyięte, ratyfikowali et in omnibus clausulis et punctis stwierdzili. My tedy król, z pany radami naszymi wyż specyfikowane oglądawszy dokumenta, aby christianitas w państwach naszych krzewiąc się za maiestat nasz y całość rzeczy-pospolitey naywyższego Boga maiestat błagała, succurendo securitati wyż mianowanego monastyru Markowskiego graeci ritus non uniti, dokumenta wyż wyrażone, onemu nadane y służące, iako realne nihilque iuri publico, nec cuiquam derogantia, owszem piis legatis cum sacra factione onemu necessaria; ratificamus, aprobamus et in perpetuum memoriam za nienaruszone być uznaiemy. Co aby wszystkim do wiadomości przysć mogło, urzędem naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazuujemy, aby te nasze prawo do akt przymowane y z nich per extractum wydane było, do którego ręką naszą podpisawszy się, pieczęć wielką wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie, roku Pańskiego tysiąc siedmset piędziesiąt szóstego, miesiąca Grudnia iedynastego dnia, panowania naszego dwudziestego czwartego roku. U tego przywileiu przy pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego podpis ręki nayiasniejszego króla imci, tudzież a latere tey pieczęci connotacya z podpisem ręki sekretarza y na złożeniu tego przywileiu cancelariatu his verbis: Augustus Rex. Aprobata praw, mo-

nastyrowi Markowskiemu służąca. Iózeף Duleba—iego królewskiej mości pieczęci wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Cancellariatu celsissimi ac illustrissimi principis Michaelis, ducis in Clewan et Zuków, Czartoryski—supremi m. d. Lit. cancellarii, Homeliensis, Georgen-

burgensis, Usviatensis, Podusviatensis etc. capitanei sigillatum; est in actis.

Który to takowy przywilej, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1757 г. Января 24 дня.

Изъ книги № 120, за 1756—1757 гг., л. 555.

24. Дарственная запись Андрея Шумлянскаго, данная базилианамъ Литовской провинціи на сумму двадцать тысячъ злотыхъ.

Андрей Шумлянскій, сынъ хоружаго земли Галицкой, вступивши въ базилианскій орденъ, отказываетъ базилианамъ Литовской провинціи 20,000 злотыхъ вмѣсто причитающейся части своего наслѣдства, съ тѣмъ, чтобы на эти деньги открытъ былъ особый классъ риторики для молодыхъ людей; этихъ-же молодыхъ людей обя-

зываетъ служить еженедѣльно обѣдно за душу своего родителя. Въ обезпеченіе своего завѣщанія онъ налагаетъ запрещеніе на два имѣнія—Шумляны и Боконь въ случаѣ не исполненія его братьями настоящаго обязательства, т. е. уплаты базилианамъ 20,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Februaryi siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym szóstym obranymi, comparando personaliter u sądu patron imć pan Jan Wolf—komornik wojewodztwa Witebskiego, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wieczysto-darownego zrzeczonego y legacyinego zapisu, od imć xiędza

Andrzeia na świecie, a w zakonie Mikołaja Szumlańskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz, w nim intus exprimowaną, wielebnemu w Bogu najprzewielebniejszemu imci xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—generałowi y w Bogu najprzewielebniejszemu imci xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiej danego, w maydeburji Żyrowickiej przyznanego et ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże ichmów xięży bazylianów zakonu świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiej służący

y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis:

Wypis z xiąg miejskich maydeburyi Żyrowickiej. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiątego siódmego, miesiąca Januarii dwudziestego szóstego dnia. Na urządzie iego królewskiej mości maydeburkim Żyrowickim, przed nami Janem Miskiewiczem, woytem, Jerzym Buckiewiczem, in absentia burmistrza radnym, a Michałem Bobrukiewiczem, pisarzem comparens personaliter imć xiądz Andrzej na świecie, a w zakonie Mikołaj Szumlański—nowiciusz zakonu świętego Bazylego wielkiego, ten swój list dobrowolny, nigdy nieporuszony, wieczysto-darowny, oraz legacyiny zapis, w Bogu nayprzewielebniejszym imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—ienerałowi y w Bogu nayprzewielebniejszym imć xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiej tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego, na rzecz w nim wyrażoną, przyznał, sequenti tenore pisany:

Ja, na świecie Andrzej, a teraz Mikołaj Szumlański—zakonu świętego Bazylego w. nowiciusz, niegdy świętey pamięci wielmożnego imci pana Jana na Szumlanach Szumlańskiego — chorążego ziemi Halickiej, pólkownika i. k. m. woysk y rzeczy-pospolitey, y Maryanny z Swistelnickich Szumlańskiej—chorążyney Halickiej—syn, czynię wiadomo tym listem moim dobrowolnym, nigdy nieporuszonym, wieczysto-darownym, zrzecznym y oraz le-

gacyinym zapisem, komu by o tym terazniejszego y w potomne czasy będącego wieku ludziom wiedzieć należało, danym wielbnemu, w Bogu nayprzewielebniejszym imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—generalowi y w Bogu nayprzewielebniejszym imci xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiej tegoż zakonu świętego Bazylego wielkiego na to: iż, idąc za wolą y dyspozycyą serc ludzkich rządcy Ducha przenayświętszego dozakonu świętszego do zakonu świętego Bazylego wielkiego, a zbliżając się do czasu uczynienia solenney moiey w tymże zakonie professyi, żądając oraz synowską moją wdzięcznością suffragari duszy iw Bogu zesłego wielmożnego imci pana Jana Szumlańskiego—chorążego Halickiego, pólkownika woysk iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey, oycy y dobrodzieia moiego, niemniej zapobiegając wszelakiej inkonweniencyi, aby potym względem substancyi po świętey pamięci oycu y dobrodzieiu moim, naturali successione na osobę moją spadającej, iakowa między nayukochańszemi braćmi moiemi nie wyniknęła awersya, która by przymierze braterskie łamać, konfidencyą psować y in litigia iuris wprowadzić mogła, z osobliwszego ku tymże ichmościom affektu mego, pragnąc w iako naylepszej tychże ichmościów braci moich zachować miłości, anticipando professyą zakonną, część substancyi moiey tam in rebus mobilibus, quam immobilibus ac sese moventibus, pari portione na mnie zapisującego, iako y na braci moich po świętey pamięci imć panu Janie Szumlańskim—chorążym Halickim, nigdy nieodżałowanym oycu y dobrodzieiu moim spadła, a pod dożywociem wielmożney imć pani Mary-

anny z Swistelniczych Szumlańskiej—chorążyney Halickiey, matki y nayosobliwszey dobrodziki moiey, będącą, nie naruszając praw, od świętey pamięci oycy y dobrodzieia moiego teyże wielmożney matce y nayosobliwszey dobrodzice moiey służących, y owszem one w całości y nienaruszenie zachowując, wielmożnym imć panom braciom moim rodzonym, to iest Romanowi—porucznikowi znaku pancernego iasnie wielmożnego imci pana Kurdwanowskiego, starosty Baranowskiego, Bazylemu, Konstantemu y Antoniemu Szumlańskim—chorążycóm Halickim, braci moim rodzonym, y ich successorom, modo perpetuae et irrevocabitis donationis, cum omni usu, fructu tituloque haereditario daię, daruię y wiecznemi czasy zapisuię, z tą iednak kondycją, aby ciż wielmożni ichmość panowie bracia moi z części, po świętey pamięci oycu y dobrodzieiu moim na mnie zapisuiącego aequali iure spadley y tymże imć praesenti inscriptione darowaney, post sera wielmożney imć panny Marianny Szumlańskiej—chorążyney Halickiey, iako pani oprawney y dożywotniey fata, summę dwadzieścia tysięcy złotych polskich currenti in regno Poloniae moneta wielebnym imć xięży bazylianom prowincyi Litewskiey pro suffragiis animae ś. pamięci oycy y dobrodzieia moiego, tudzież dla pomnożenia chwały Boskiey, do rąk y za kwitem nayprzewielebniejszego w Bogu imć xiędza prowincyała Litewskiego, na ówczas będącego, lub prokuratora, specjalną do odebrania tey summy maiącego plenipotentcyą, oddali y rzetelnie wyliczyli; po którey odebraney y rzetelnie z rąk wielmożnych braci moich odliczoney ciż wielebni ichmość xięża bazylianie prowincyi Litewskiey, z obligacyi wieczystey, teraz-

nieyszym zapisem na nich włożoney, za duszę świętey pamięci wielmożnego imci pana Szumlańskiego—chorążego Halickiego, oycy y dobrodzieia mego, po iedney mszy świętey w tydzień w tym klasztorze, w którym summa wyż wyrażona dwadzieścia tysięcy złotych polskich, nie na inszą potrzebę, ale per omnia na ufundowanie rhetoryki ulokowana będzie, odprawować, sub nexu conscientiae temporibus perpetuis będą powinni, studenci zaś, studia teyże rhetoriki traktuiący, mszy świętey słuchać y litanią do nayświętszey Maryi panny Loretańskiej za duszę tegoż oycy y dobrodzieia mego raz na tydzień mówić, teraznieyszym moim obligacyinym zapisem obliguię. Zeby zaś summa pomieniona dwadzieścia tysięcy złotych polskich, przeze mnie praesenti inscriptione zakonowi świętego Bazylego wielkiego prowincyi Litewskiey zapisana, omnimodam miała securitatem, przeto ia na dobrach generaliter wszystkich, tudzież summach gotowych, po świętey pamięci oycu y dobrodzieiu moim pozostałych, naturali successione na mnie równie z bracią moją spadłych, a osobliwie na Szumlanach y Bokowie, w wojewodztwie Ruskim ziemi Halickiey leżących, tudzież na summę u iasnie wielmożnego imci pana Mikołaiia Potockiego—starosty Kaniowskiego, nayosobliwszego dobrodzieia mego będącey, modo simplicis debiti wiecznymi y nigdy nieodzownemi czasy zapisuię y leguię. Co tak ia, iako y naukochańsi bracia moi z successorami swemi strzymać y zyscić, pod zakładem drugich dwudziestu tysięcy złotych polskich et libera ineqvitatione w dobra, wyżey wyrażone Szumlany y Boków, powinni będą; o co in casu contraventionis temuż dobrowolnemu zapisowi mojemu fo-

rum ubiquinarium, albo trybunału koronnego Lubelskiego, sobie y successorom moim do odpowiadania naznaczam. Y na to się ręką moją własną, dla tym większej wagi y waloru terazniejszego zapisu mego dobrowolnego, przy podpisach wielmożnych ichmów panów pieczętarzów, do tego aktu zapisowego uproszonych, podpisuję się. Pisan w Byteniu, roku tysiąc siedmsetnego piędziesiąt siódmego, miesiąca Januaryi dwudziestego czwartego dnia. U tego listu dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wieczysto-darownego, zrzecznego, oraz legacyinego zapisu, podpis ręki tak samego aktora, iako też iasnie wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Andrzej Mikołaj Szumlański — zakonu świętego Bazylego wielkiego nowicusz. Ustnie, oczewisto proszony pieczętarz, od imć xiędza Andrzeia na świecie, a Mikołaiia w zakonie Szumlańskiego, nowicusza zakonu świętego Bazylego wielkiego do tego darownego, zrzecznego, oraz legacyinego zapisu wieczystego, ante professionem uczynionego, dobrowolnego na summę dwudzieścia tysięcy złotych polskich kurencyi, w Koronie y wielkim xięstwie Litewskim idącey, wnoszącą na wszelkie dobra y sumny pieniężne, także y wszelką substancję, po zeszłym w Bogu wielmożnym imć panu Janie Szumlańskim—chorążym Halickim, polkowniku woysk iego królewskiey mości y rzeczy-pospolitey, oycu swym, pozostałych, praecipuum na dobrach Szumlanach y Bokowie, takoz na sumie u iasnie wielm. imci pana Potockiego—stty Kaniewskiego, będącey, w. w Bogu nayprzewielebniejszemu imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—ienerałowi, w Bogu nayprzewielebniejszemu imć xiędzu Nikodemowi Kar-

pińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć xięży prowincyi Litewskiey zakonu świętego Bazylego wielkiego danego, podług prawa podpisuję się, Kazimierz—starosta Rostocki, obozny sędzia grodzki pttu Słonimskiego. Ustnie, oczewisto proszony pieczętarz od imć xiędza Szumlańskiego do tego zapisu podług prawa podpisuję się, Franciszek Przeclawski—podsędek powiatu Słonimskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imć xiędza Szumlańskiego do tego zapisu podług prawa podpisuję się, Leon Józef Jacynicz—horodniczy powiatu Słonimskiego. Który to takowy dobrowolny, wieczysto legacyiny, zrzeczny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg magdeburskich Żyrowickich przyięty y wpisany; z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową magdeburską w. w Bogu nayprzewielebniejszemu imć xiędzu Herakliuszowi Lisańskiemu—ienerałowi y w Bogu nayprzewielebniejszemu imć xiędzu Nikodemowi Karpińskiemu—prowincyałowi y wszystkim imć x. bazylianom prowincyi Litewskiey z. ś. B. w. iest wydan. Pisan ut supra. U tego ekstraktu dobrowolnego, nigdy nieporuszonego, wieczysto-darownego, zrzecznego y oraz legacyinego zapisu, przy pieczęci iego kr. mści miasta maydeburskiego Żyrowickiey, podpisy rąk osób magistratowych, idque imci pana woyta, radnego, tudzież correcty y na ostatniey stronicy konnotacya sequentibus exprimuntur verbis: Jan Miskiewicz—wóyt przysięgły maydebur. Żyrowick. mp. Buckiewicz—radny m. Ż. mp. Correxo Michał Bobrukiewicz—notarius iuratus Żyrowicensis mp. Est in actis et concordat.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego,

wieczysto-darownego, zrzeczonego y oraz legacyinego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, scilicet imci pana Jana Wolfa—komornika woiewodztwa Witebskiego, w sposób przenosu, przy samym originale, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1757 г. Мая 13 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 39.

25. Замѣнно-фундушова записъ Кермельскаго старосты Ивана Скумина Тышневича Кублицкой церкви на землю и разныя льготы.

Основанная въ имѣнїи Кубличахъ (Полоцкаго воеводства) церковь была надѣлена владѣльцами его фундушемъ. Во время Московскаго нашествїя и тревожныхъ времянь края, фундушова эта записъ была утеряна и вслѣдствїе этого относительно правовладѣнїя церковныхъ земель и ея границъ стали возникать недоразумѣнїя и споры съ дворомъ имѣнїя. Для устраненїя этихъ неудобствъ нынѣшнїй владѣлецъ имѣнїя Кубличъ, Кермельскїй и Быстранскїй староста Иванъ Скуминъ

Тышкевичъ, даетъ Кублицкой церкви настоящую замѣнно-фундушовую записъ, по силѣ которой прежде подаренныя ей земли замѣняются новымъ участокомъ земли; вмѣстѣ съ симъ Тышкевичъ разрѣшаетъ ея причту входы въ лѣсъ, озера и рѣчки, а равно устройство на собственный счетъ винокуреннаго завода, но только съ условїемъ, чтобы напитки шли на собственные ихъ нужды, а не на продажу.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Aprila dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Ignacy Jakowicki—mostowniczy Orszański, opowiadał, prezentował y ad acta podał widymus wieczysto-kommutacyinego, oraz funduszowego zapisu, od iaśnie wielmożnego imci pana Jana s Kumin Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego y Bystrzańskiego, wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu y sucessorom imci danego, w magdeburyi Połockiey przyznanego et ex actis magdeburyi Połockiey vidimus actoribus wydany, in rem et partem iaśnie wielmożnego imci pana Jana Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego służący y należący; który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony widymus, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych

wicza—starosty Kiermelskiego y Bystrzańskiego, wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu y sucessorom imci danego, w magdeburyi Połockiey przyznanego et ex actis magdeburyi Połockiey vidimus actoribus wydany, in rem et partem iaśnie wielmożnego imci pana Jana Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego służący y należący; który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony widymus, ze wszelką w nim inserowaną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych

przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowszy, w xięgi wieczyste wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Widymus z xiąg maydeburskich miasta iego królewskiej mości Połockiego roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Septembra trzydziestego dnia. Przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego królewskiej mości Połocka, tego roku na sprawach sądowych w ratuszu Połockim zasiadającymi, comparendo personaliter iaśnie wielmożny imć pan Jan Skumin Tyszkiewicz—starosta Kiermelski y Bystrzański, list swój wieczysto - kommutacyjny, oraz funduszowy zapis, wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu, y successorom iego na cerkiew Kublicką nadany, u sądu przyznał, sequenti tenore pisany:

Ja Jan Skumin Tyszkiewicz — Kiermelski, Bystrzański starosta, pod wszystkie niżej wyrażone wadia, zareki y obowiązki prawne podlegając y onym dość czynię submituiąc się, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto - kommutacyjnym, oraz funduszowym, żadnym praetextem nieporuszonym, deliberate et mature uczynionym zapisem, komu by o tym terazniejszego et in posterum będącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, danym w Bogu wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu, ad praesens parochowi Kublickiemu, y successorom iego parochom na to: Iż co ia desuper wspomniony Tyszkiewicz, mając dobra moje wieczyste, Kublicze nazwane, w woiewodztwie Połockim sytuowane, z działu od braci moich iure naturali successionis po do-

brodzieiach rodzicach moich in sortem meam dostałe, iako dziedzic y aktor onych in haereditariam suam obiowszy possessionem, a providendoque futurae indemnitate tegoż imć xiędza parocha Kublickiego, który tak przez inkursye Moskiewskie y różne od tylu lat w oyczyźnie naszej zamieszania, ad datam praesentem za zginieniem in archivo archidecoesano funduszu na cerkiew Kublicką, z nadaniem do oney gruntów, antecessorom imci danego, persistebat, iako też barziew dla przyległych dworowi y miasteczkwowi gruntów, do tey cerkwi anterius funduszem nadanych, umyśliłem, też samą ponawiając chwałę pana Boga, aby była nieustaiąca na wieczne czasy, tego imć xiędza Wadarskiego—parocha Kublickiego, iako aktor y dziedzic tych dobr de nova radice fundować, obliguiąc tegoż wielebnego oycy parocha y następców iego, gdyby w niedzielę y święta mszy święte in hac ecclesia miewali, za mnie y successorów moich ofiarowali, ludzi poddanych y swoich owieczek tak sakramentami świętymi, iako y nauką duchowną prowidowali y do cnot chrześciańskich przykładnie przywozdzili, mając praecavenyą aeternam mercedem za pracę, w owczarni Chrystusowej łożoną, ciągnąc pod pasterza naywyższego usilnie się starali, onym posługą swoją oycowską, y drudzy succedentes per esse. Jako zważaiąc przez bliskość dworney paszni miejsce wielką dworowi y miasteczkwowi ztąd krzywdę, ad propositionem takowych gruntów, które anterius funduszem były dane et in pacata do tychczas wielebnego oycy parocha zostawały possessione, grunt mój z sianozęciami, w obrębie kopcami usypawszy y rubieżami naznaczywszy, z dwóma poddanemi, na imię ied-

nym Maximem Swidzińskim zonatym, brata mającym na imię Alexieia, także Swidzińskiego, drugim Symonem Pritdzikiem, od majątności moiey Kublicz nazwaney odłączonymi, z ich żonami, dziećmi utriusque sexus, koźmi, bydłem rogatym y nierogatym, dobytkiem, robocizną y powinnością onych wszelką, iak zdawna do dworu pełnili powinność, tudzież z zabudowaniem dwornym y gumiennym chłopskim, z zasiewem ichże żytnym y iarzynnym w Bogu wielebnemu imć xiędzu Antoniemu Wadarskiemu—parochowi Kublickiemu, uti actuali parochowi, y successorom onego, za konsensem iasnie wielmożnego imć xiędza Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, assistenta tronu papieskiego etc. wiecznymi, a nigdy nieodzownymi czasami nadaię. Który to grunt, w obrębie zostaiący, a w zamian za cerkiewny dany tak się ogranicza: naypierwiey, poczowszy od rzeczki Krasnicy, od sianożęci zaraz kopiec usypany; daley postępując sianożęcią na Poźni grunt, na miedzy kopiec, z lożonemi dziesięcią kamieniami; na górę idąc koło plebanii imć xiędza Bassorewicza—altarysty Kublickiego. ritus romani, w rogu parkana kopiec; z tego kopca w pole postępując linią, po lewey stronie gruntu miasteczka Kublicz, a po prawey plebański ritus graeci uniti kapłana, prosto kopców cztery, aż po mogiłki żydowskie, koło których idąc mogilek także przez borowy las kopców dwa, a trzeci przy ruczaiu y drodze, idącey do wsi, Aszapkowszczyzny nazwaney, przy sośnie usypany, w której sośnie trzy rubieże położone; od tey sosny prosto przez mech do Ostrowa, gdzie kopiec usypany y w sośnie rubież położony; z tego ostrowa także pro-

sto do rzeczki Krasney błotem, na którym kopiec ieden y drugi przy namienioney rzece usypany; rzeczka zaś Kraśnica, sianożęciami idąc, wkoło gruntu, do miasteczka Kublicz nadanego, do plebanii aż do pięty y kopca wyż wyrażonego ograniczenia stykaiące się, kończy się żywą wodą. Plebania stara i inne zabudowania, proprioque sumtu dla tegoż wielebnego oycy parocha, de nova radice na tym naznaczonym odemnie osobliwym gruncie nową rezydencją cum omnibus oney requisitis wybudować obowiązuię się. Cerkiew zaś, iak dawniey w swoiey sytuacji miejsca została, tak y teraz opatrzywszy oną, tak intus, quam extra, przy tym oparkaniwszy, z przydaniem placów na budowanie blisko przy teyże cerkwi dzwonnikowi budynku, wiecznie in suo esse zostawać ma. Podatki rzeczy-pospolitey, uchwały seymowe, podymne, które excypuiąc wielebnego oycy parocha, z dobr moich własnych Kublicze nazwanych, placone będą. Waruiąc to dla wielebnego oycy parocha wstęp wolny do puszczy, drzewa na restauracyą budynków y na opał, ale nie na sprzedaż, oraz wolne łowienie ryb niewodami, wędami y tryhubiczką w ieziorach y rzeczках wszytkich, do dobr Kublicz nazwanych należących, tak samemu wielebnemu oycu parochowi, iako też ludziom y poddanym imci, tudzież y następcom imci pozwala się. Wygon dla koni y bydła wielebnego oycy parocha wespół z miastem Kubliczami, na własnych dwornych gruntach, bez uprzykszenia dwora dla imci y successorów onego wolny będzie. Cavetur y to wielebnego oycy parocha y następców onego, iż browar na potrzebę plebanii dla zrobienia trunków, a nie na szynki obrócenia, krom ogulem na stro-

nie lub w miasteczku samym Kubliczach przedać, ile właśnie na swoją potrzebę, sub amissione onego, wielbnemu oycowi parochowi y następcom onego proprio sump-
tu wolno wystawić będzie. Hoc praecus-
todito, iż iezeliby się prawo na zamienio-
ny grunt, antea cerkiewny, in archivo ar-
chidiecaesano pokazało, lub gdzie u kogo
pokazać się miało, tedy sub nullitate ma
zostawać; a tym iuż fundatorskim ode-
mnie de novo danym, tak terazniejszy
wielebny ociec paroch, iako też in poste-
rum następujące parochowie, cum praesen-
tatione ode mnie y successorów moich,
zaszczycać się powinni będą. Wolen za-
tym y mocen będzie toties rzeczony wie-
lebny ociec paroch Kublicki y następcy
iego, ode mnie ad praesens nadanym w
zamian gruntem, iako chcąc ad libitum
sui, dysponować, rozrabiać, profitów wszel-
kich z onych wynaydować, chłopów osa-
dzać, poddanemi rządzić, winnych y nie-
posłusznych karać, bez żadney ode mnie
et inposterum successorów moich przes-
kody, prepedycyi y interessowania się;
owszem od każdego takowego intruzora
y iakową kolwiek przeszkodę lub pretext
do tych gruntów ścielącego proprio sump-
tu u każdego sądu y prawa zastępować,
ewinkować mamy y successorowie moi
powinni będą, wnosząc ewikeją na dobra
moie dziedziczne Kublicze nazwane, w
województwie Połockim leżące, które sub
onus evictionis podaię y oneruię. In casu
zaś naruszenia y niedotrzymania w któ-
rym kolwiek punkcie y paragrafie tego
moiego kommutacyjnego, oraz wieczysto
funduszowego zapisu, do zapozwania mnie
samego y po mnie successorów moich fo-
rum ubiquinarium, w wielkim xięstwie Li-
tewskim practicabile, y rozprawę; abscis-

sis omnibus dilationibus beneficiisque iu-
ris, naznaczam y determinuię. I na tom
ony dał z podpisem ręki mey własney y
wielmożnych ichmościów panów pieczęta-
rzów, ode mnie ustnie y oczewisto upro-
szonych. Pisan w Kubliczach, roku tysiąc
siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca
Maia trzynastego dnia. U tego listu do-
browolnego wieczysto-funduszowego zapi-
su podpisy rąk his expressis: Jan Tysz-
kiewicz—Kiermelski y Bystrzański staro-
sta. Ustnie y oczewisto proszony pieczę-
tarz od iaśnie wielmożnego imci pana Ja-
na Tyszkiewicza—starosty Kiermelskiego
y Bystrzańskiego, do tego wieczysto kom-
mutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, w
Bogu wielbnemu Antoniemu Wadarskie-
mu, ad praesens parochowi Kublickiemu,
successorom onego in posterum porochom,
na rzecz w nim wyrażoną danego, ut iu-
ris est, iako pieczętarz podpisuię się—Ig-
nacy Korsak. Ustnie y oczewisto proszony
pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do te-
go kommutacyjnego, oraz funduszowego
zapisu podług prawa podpisuię się—Izydor
Budźko, regent grodzki woiewodztwa Po-
lockiego. Podług prawa proszony pieczę-
tarz od osoby wysz wyrażoney podpisuię
się Iózef Korwin Krukowski.

Który to takowy wieczysto dobrowol-
ny funduszowy zapis iest do xiąg miey-
skich Połockich zapisany. Z których y ten
widymus; pod pieczęcią mieyską uprzywi-
leiowaną radziecką, z podpisem pisarskim,
w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym
sześćdziesiątym, miesiąca Januarii dwu-
dziesiątego ósmego dnia, stronie potrzebu-
jącej iest wydan. Pisan ut supra w Po-
locku. U tego widymusa listu wieczysto
kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu,
przy wyrzniętey kustodyi y na niey wy-

ciśnionej Połockiej magdeburskiej na ézerwonej massie pieczęci, podpis ręki imci pana pisarza magdeburskiego Połockiego y po niżej correcta tymi słowy: Demetriusz Pszczółko—iego królewskiej mości Połocki pisarz magdeburski. Correctum cum actis.

Który to takowy widymus listu wieczysto-kommutacyjnego, oraz funduszowego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty. y wpisany.

1757 г. Ноября 13 дня.

Изъ книги № 123, за 1758—1759 г., л. 465.

26. Подтверждение фондушевой записи на земли для Шостаковской церкви, данной Минскимъ ротмистромъ Константиномъ Рдултовскимъ.

Минскій ротмистръ Константинъ Рдултовскій, движимый религиозной ревностію къ распространенію униі, записываетъ въ своемъ Шостаковскомъ имѣніи, Оршанскаго уѣзда, три увологи земли Шостаковской церкви на вѣчныя времена; кро-

мѣ этого на свѣчи и вино особо записываетъ 30 золотыхъ съ мельничной аренды. При этомъ фундаторъ обязываетъ священниковъ еженедѣльно служить по средамъ обѣдни за души страждущихъ въ чистилищѣ.

Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiętego, miesiąca Februarii szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset piędziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu w. i. p. Konstanty Rdułtowski—rotm. w. Mińskiego, opowiadał y przyznał swóy dobrowolny, nieporuszony, korroboracyiny zapis, na rzecz w nim niżej wyrażoną, i. x. Janowi Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu dany, służący y należący; który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis

cum suis contentis był do xiąg trybunału głównego w. x. Litew. spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur talis.

Konstanty na Rdułtowie Rdułtowski—rotmistrz w. Mińskiego, czynię wiadomo, komu o tym teraz y na potym będącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym mym dobrowolnym y nigdy nieporuszonym, korroboracyinym zapisem, perpetuis temporibus danym, na to i. x. Janowi Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu, iż co nadanych anteriori data dokumentem osobliwszym dwóch włók

gruntu, na których włokach y zabudowanie dworne, iakie iest we wsi Szostakach, w powiecie Orszańskim sytuowanych, w woytowstwie Czomonadowskim, w trzech zmianach od ściany do ściany, od miedzy do miedzy leżących, cerkwi Szostakowskiej de nova radice własnym kosztem erygowanej, vigore funduszu uczynionego, w trybunale głównym w. x. Lit. przyznanego, na pomienioną cerkiew Szostakowską, tudzież intuitu przywileiu approbationis od nayiaśniejszego króla imci Augusta trzeciego, nam szczęśliwie panującego, na fundacyą approbowanych włok dwóch w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym czwartym, miesiąca Oktobra szóstego dnia w Grodnie danego y w trybunale głównym w. x. Lit. eodem anno, miesiąca Nowembra trzynastego dnia na kadencyi Nowogrodz. aktykowanego, do których dwóch włok e zelo pio trzecią także włokę dwornego gruntu, w trzech zmianach będącą, dodając, z paszami muroźnemi, błotnemi w wieczystą, a nigdy przeze mnie y successorów moich nieporuszoną supra pomienionemu prezbiterowi y następcom iego possessyą postępuję y przez ienerała i. k. mci intromittować się pozwalam. Za którą recenter przyłączoną włokę tenże i. x. prezbiter y następcy iego za duszę moją y skoligowanych zemną y za dusze zmarłe, żadnego ratunku niemające, każdego tygodnia we śrzoce mszę świętą odprawować obligatur; a z takowych trzech włok gruntu, na fundusz oddanych y zapisanych, do żadnych podatków płacenia zamkowi Mohilowskiemu i. k. mci nie powinien być i. xiądz prezbiter pociągnion y następcy in posterum iego pociągnięni być nie mają, lecz przez mężów wsi Szostakowskiej tak czynsze, iako y hiberny należące zamkowi

i. k. mci opłacone być mają. Do której mszy na świece y wino z procentów młynów arendy moiej na rzece Hołubinie, na tychże włokach stojących, własnym moim kosztem de nova radice erigowanych, złotych polskich trzydzieście co rok ia sam y successorowie moi wypłacać mają w dzień świętego Michała—święta rzymskiego, a w. i. xiądz prezbiter z odebraney annuaty kwity corocznie dawać ma, tak mnie, iako y koźdemu dzierżącemu te dobra. Co wszystko approbando ażeby, perpetuis temporibus firmiter trwało y ni przez kogo w naymniejszym punkcie naruszono nie było, nisi si aliquid boni ad maiorem Dei gloriam posteriori tempore successores mei addere volent, pod rigorem na strasznym trybunale sprawiedliwego sędziego koźdego obowiązuję. A pro meliori robore ten mój corroborationis zapis cerkwi świętej graeco-uniackiej Szostakowskiej przy uproszonych w. i. pp. pieczętarzach ręką mą własną stwierdziwszy podpisuję. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra trzynastego dnia, w Szostakach. U tego zapisu podpisy rąk tak samego aktora, iako też i. pp. pieczętarzów temi słowy: Konstanty na Rdultowie Rdultowski—rotm. w. Mińskiego, mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Konstantego Rdultowskiego—rotm. w. Mińskiego, do tego korroburacyinego zapisu, i. xiędzu Janowi Chrudzkiemu — prezbiterowi Szostakowskiemu danego na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuję się, L. Michał Dłuski—stolnik Smoleń., rotm. powiatu Orsz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego korroburacyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną w Bogu wielebn. i. xiędzu

Chrudzkiemu—prezbiterowi Szostakowskiemu danego, podług prawa podpisuję się Iózef Korwin Krukowicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego korroboracyinego zapisu podług prawa podpisuję się Ioachim Rdułtowski.

Który to takowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1759 г. Февраля 16 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 648.

27. Раздѣльная запись на спорныя фондушова земли между Буйницкимъ мужскимъ и Баркалабовскимъ женскимъ монастырями.

Игуменя Буйницкаго и игуменя Баркалабовскаго монастырей, желая покончить между собой частые споры, возникавшіе вслѣдствіе неопредѣленности границъ въ ихъ имѣніяхъ Костлянѣхъ и Холмахъ, составили настоящую дѣльную запись, на основаніи которой постановили: всю землю въ количествѣ 100 уволокъ, раздѣлить по полямъ вмѣстѣ съ угодьями и крестьянами; одну поло-

вину предоставить Буйницкому монастырю, а другую Баркалабовскому; въ случаѣ нарушенія записи виновная сторона должна заплатить заруку въ размѣрѣ 2000 битыхъ талеровъ. Соглашеніе настоящее составлено съ вѣдома и разрѣшенія какъ фундаторовъ, такъ и Бѣлорускаго архієпископа Георгія Конисскаго.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Feodor Szyszkowski, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy samymoryginale ad acta podał ekstrakt dobrowolnego listu, wieczysto-ugodliwego dziełczego, przez żaden sposób nieporuszonego zapisu, między w Bogu wie-

lebniemi imię xięży Mitrofanem Carykiewiczem—ihumenem monasteru Buynickiego ze wszytką imcią w Chrystusie bracią zakonną tegoż monasteru z iedney strony, a ieymć panną Apollinaryą Korobańkówną—starszą monasteru Barkalabowskiego panieńskiego, ze wszytkiemi w Chrystusie siostrami ieymci tegoż monasteru, z drugiej strony zaszłego, w magdeburyi Mohilowskiej przyznanego et ex actis magdeburyi Mohilowskiej wydany, in rem et partem tychże pomienionych ichmościów Mitrofana Carykiewicza—ihumena monasteru Buynickiego y wszytkiej braci zakonu tegoż monasteru, ieymć pannie Apol-

linaryi Korobańkowny—starszey monasteru Barkalabowskiego panieńskiego y wszytkim siostróm tegoż monasteru służący y należący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszyszką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego x. Lit. ony przyiowski, w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego ekstraktu tenor sequitur estque talis.

Extrakt z akt mieyskich Mohilowskich prawa maydeburskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiętego, miesiaca Februarii dziewiętnastego dnia.

Przed nami Stefanem Korobanką—wóytem, na mieyscu szlachetnego pana Jana Janowicza Jaroszewskiego, wóyta rocznego będącym, Stanisławem Krasnowskim, Andrzejem Leoszkiewiczem—burmistrzami, także przed radcami y ławnikami miasta iego królewskiej mości Mohilowa, tego roku na sprawach zasiadającymi, comparando personaliter w Bogu wielebni ichmość xięza Mitrofan Carykiewicz—ihumen klasztoru Buynickiego y Konstanty—iere-monach Buynicki z iedney strony, z drugiey Apollinaria Korobańkowna—ihumienia klasztoru Barkalabowskiego y Elisaweta Cichanowna, list dobrowolny wieczysto dzielczy, na rzecz w nim wyrażoną, ad akta mieyskie Mohilowskie podali y przyznali w te słowa pisany:

Ja Mitrofan Carykiewicz—ihumen monastera Buynickiego, ze wszytką moją w Chrystusie bracią zakonną tegoż monastera z iedney strony, a ia Apollinaria Korobańkowna, starsza monasteru Barkalabowskiego, ze wszyskimi w Chrystusie siostrami moemi tegoż monasteru, z drugiey st rony,

za wyraźną wolą iasnie wielmożnego imci pana Michała na Bychowach, Barkalabowie y Buyniczach hrabi y dziedzicznego pana Sapięhi—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana y dobrodzieia naszego, nie mniey też za wolą y błogosławieństwem iasnie wielmożnego imé xiędza Jerzego Konisskiego—biskupa Białoruskiego y Mohylowskiego, pana pasterza y dobrodzieia naszego, plenariam potestatem y zwierzchność nad monasterami naszymi Buynickim y Barkalabowskim, od iasnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebniejszego imé xiędza Tymofeia Szczerbackiego—metropolity Kiiowskiego, in scriptis ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiątym szóstym, miesiaca Julii dwudziestego trzeciego dnia, mającego, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy tym naszym dobrowolnym listem, wieczysto-ugodliwym dzielczym, przez żaden sposób nieporuszonym zapisem, komu o tym moderni et futuri seculi ludziom wiedzieć będzie należało, ad invicem między nami danym, na to: Iż co z dawnych czasów, ad obloquentiam funduszów, monasterom naszym Buynickiemu y Barkalabowskiemu od zesłych w Bogu świętey pamięci iasnie wielmożnego imci pana Bohdana Stetkiewicza—kasztelana Nowo grodzkiego, expost podkomorzego Mścislawskiego y od iasnie oświeconey xiężney ieymości Heleny Solomereckiey—starościanki Krzyczowskiey y Słuczyckiey Bohdanowey Stetkiewiczowej—kasztelanowey Nowogrodzkiey, podkomorzynę Mścislawskiey, małzonki imci, fundatorów y dobrodzieiów monasterom naszym, ieszcze w roku tysiąc sześćsetnym trzydziestym trzecim, miesiaca Augusta dwódziesiątego dziewiętego dnia, danych y służących, successu potym temporis, za

naradzeniem się zeszłego w Bogu przewielebnego iego mości oycza Joila Trucewicza—ihumena monasterów Kuteienschich, Buynickiego y Barkalabowskiego, moc zupełną y zwierzchność nad tymi monasterami in omni mającego, z iasnie wielmożnym wielebnym w Bogu zeszłym imć panem Michałem Włodzimierzem Stetkiewiczem — kasztelanicem Nowogrodzkim, podkomorzycem Mścislawskim, synem wspomnionych iasnie wielmożnych imć panów Stetkiewiczów, fundatorów, dobrodzieiów naszych, za osobliwymi wieczysto fundacynymi listami zapisami, tak od iasnie wielmożnego imci pana Michała Włodzimierza Stetkiewicza — kasztelanica Nowogrodzkiego, indulgendo woli w Bogu zeszłych, iasnie oświeconych xiążąt ichmościów Bochdana Sołomereckiego y Heleny Sołomereckiej, wuia rodzonego y matki swoiey, iako też od oycza Joila Trucewicza, monasterowi Barkalabowskiemu wespół z intromissją ieneralską, ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiątym wtórym, miesiąca Apryla dwudziestego dnia danymi y służącymi, majątności wsi Koscianki y Cholmów, włok sto w sobie zamkających, w powiecie Orszańskim leżących, przez czas barzo długi, bo do roku tysiąc siedmset piędziesiątego siódmego po połowie, to iest, włok szesdziesiąt, monaster Buynicki, a włok szesdziesiąt monaster Barkalabowski, ze wszystkimi pożytkami, poddanymi, czynszami, dziakłami, powinnościami y przyhonami spokojnie trzymali, w poslednieyszym też czasie, ile przez oycza Baranowskiego—ihumena Buynickiego y Piotra Izmayłowicza—namiestnika tegoż monasteru, różne w tey Kościance y Cholmach nastąpiły tergiwersacye, grabieże, wiolencye, naiazdy, niesna-

ski, różne krzywdy nam zakonnikom Barkalabowskim, ludziom y poddanym naszym, w Kościance y Cholmach mieszkającym, z okazji czego zaczęła się kłótnia prawna, tak w konsystorzu Kiiowskim, iako y w innych subseliach między monasterami Buynickim y Barkalabowskim, którym takowym dalszym litigiom, kłótniom y kosztom prawnym my obiedwie strony zabiegając, mediante w tym amicable compositione przez godnych iasnie wielmożnych y wielmożnych imć panów przyacioł, ad id negotium ex utraque parte uproszonych, zgodziliśmy się z sobą takowym sposobem: Iż naypierwiew w pomienionych wsiach Kościance y Cholmach wymierzyć przez mierniczego sprawiedliwą pomiarań wszystkie włoki obudwuch folwarków Buynickiego y Barkalabowskiego, oraz y poddańskie we wszystkich trzech zmianach, z wyrażeniem, który poddany wiele ziemi ma y grunta trzyma, oraz wiele z siedziby ma płacić y służyć, umyśliłiśmy byli; a po wymierzeniu takowym tymiż gruntami, wespół z chłopami, na na nich mieszkającymi, po połowie się podzieliwszy tak, iako y przed tym było, to iest, włok piędziesiąt do monasteru Buynickiego, a włok piędziesiąt do Barkalabowskiego ażeby perpetuis temporibus należeli, zobopolnie chcemy. A ponieważ takowy pomiar we wszystkich trzech zmianach gruntów y sianożęci folwarkowych y poddanych iuvante Deo, w roku nie dawno przeszłym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym ósmym, miesiąca Nowembra dwunastego dnia, przez imci pana Jana Korczyckiego—mierniczego przysięgłego, ad effectum przypadł y dwa inwentarze przez tego imci pana mierniczego sprawiedliwey pomiary, ieden dla monasteru

Buynickiego, drugi dla Barkalabowskiego iuż są sporządzone zaczym my obiedwie strony, podług tychże inwentarzów, grunta, iako się wyżej wyraziło, po połowie do manasteru Buynickiego włok piędziesiąt, z folwarkiem starym, a do Barkalabowskiego włok piędziesiąt z folwarkiem nowo zabudowanym, z poddanymi w pomienionych inwentarzach wyrażonymi, z ich żonami, dziećmi, końmi, bydłem rogatym y nierogatym y wszelkim dobytkiem onych; oraz z ich działkami, czynszami, daninami, przyhonami y wszelkimi powinnościami, specificie w inwentarzach wyrażonymi, tak właśnie, iako pierwey trzymaliśmy y teraz trzymać, rządzić, disponować, wszelkich sobie pożytków wynajdować, występnych poddanych każda strona swoich własnych ad obloquentiam praw Stetkiewiczowskiego y Trucewiczowskiego karać, sprawiedliwość z nich ludziom ukrzywdzonym czynić y iuż od daty listu terazniejszego żadney najmniejszey krzywdy y pretensyi w dzierzeniu przez samych siebie y przez subordinowane osoby iedna drugiey stronie nieczyniąc, tylko według tey cyrkumskrypeyi w pokoju y wzgodzie iednostaynie zachować się obiedwie strony mamy y następcy nasi powinni będą wiecznemi a nieodzownemi czasy. Y to też ad invicem waruiemy dla siebie, iż cerkiew święto-Spaska, ponieważ na gruncie spólnym w Kościance iest zabudowaną, spólnie też do Buynickiego y Barkalabowskiego monasterów należeć ma; similiter w pomienionych wsiach Kościance y Chołmach, tak monasterowi Buynickiemu w swoiey części, iako też Barkalabowskiemu w swoiey, podług dawnych zwyczajów szynki dworne lub arendy mieć, podymne, czopowe, szeleżne, wszelkie uchwały sey-

mowe, seymikowe y inne iakowe kolwiek podatki wynaleźć się mogą, każda strona za swoią część płacąc in perpetuum wolno będzie. Czego wszytkiego my obiedwie strony ad invicem sobie dotrzymać wiecznemi czasy mamy y następcy nasi też dotrzymać powinni będą, pod zaręką dwóch tysięcy talarów bitych, pod punktem trium lucrorum et aliis poenis, de lege ecclesiastica extendendis. O którą zarękę y o niedotrzymanie w którym kolwiek punkcie y paragrafie tego naszego dobrowolnego listu wieczysto ugodliwego, dziełczego zapisu, daiemy moc y pozwalamy ad invicem sobie, to iest, stronie ukrzywdzoney krzywdę czyniącą stronę, do wszelkiego sądu y prawa, przyjmując ubiquinarium forum w wielkim xięstwie Litewskim, zapozwać; gdzie będąc zapozwaną, ad primam instantiam stanowszy, strona krzywdę czyniąca rozprawę finalną bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów przyjąć, zaręki w tym liście wyrażone, nie schodząc z sądu, parti iniuriatae zapłacić y wszelkim wyrokom, by nayucieżliwszym, sądowym in omni, sine appellatione, podlegać my sami y następcy nasi mamy y powinni będziemy. A po zapłaceniu by niepoiednokrotnie zarąk, przecie ten nasz list dobrowolny, wieczysto ugodliwy, dziełczy zapis przy zupełney mocy y walorze zostawać ma, aż do dość sobie we wszytkim uczynienia. Y na tośmy dali ad invicem sobie ony z podpisami rąk naszych własnych y ichmość panów pieczętarzów, od nas obudwuch stron ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Mohilowie, roku tysiąc siedmset piędziesiątego dziewiątego, miesiąca Februaryi szesnastego duia. U takowego wieczysto dziełczego prawa podpis rąk, przy czterech pieczę-

ciach, czerwoną laka podłożonych, tym i słowy: Monasteru Buynickiego ihumen y hieromanach Mitrofan Carekiewicz z bracia; ieromonach Konstantey z. m. B. Appollinary Korobankowna—ihumena m. B. z siostrami; Elisaweta Cichanowna rukoiu. A iasnie wielmożnych, y wielmożnych imę panów pieczętarzów hisce verbis: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielebnego oycy Mitrofana Carykiewicza—ihumena y braci inszych monasteru Buynickiego ex una parte, ex altera od panny Appollinary Korobankowny—starszey y wszytkich zakonnic monasteru Barkalabowskiego, do tego listu wieczysto dzielczego zapisu, ad invicem między niemi danego, na rzecz w nim wyrażoną, podług prawa podpisuję się Jan Hlebicki Iózefowicz—starosta sądowy powiatu Orszańskiego, pólkownik Petyhorski buławy polney wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego prawa wieczysto dzielczego, monastyrowi Barkalabowskiemu służącego, podług prawa podpisuję się Antoni Marcin Chrapowicki—pódkomorzy Smoleński, pólkownik powiatu Orszańskiego, regim. diw. Biał. w. x. Litewskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od wyż wyrażonych osób do tego wieczysto dzielczego prawa, monasterowi Barkala-

bowskiemu służącego, podług prawa pospolitego podpisuję się Iózef Felicyan Ciapiński—instygator ekonomii iego królewskiej mości Mohylowskiej mp. Któreż to wieczysto dzielcze prawo, za podaniem y przyznaniem przez wyż mianowanych osób, do akt mieyskich Mohylowskich iest przyjęte y de verbo ad verbum wpisane, z których y ten ekstrakt pod pieczęcią mieyską, z podpisem rąk nas wóyta y pisarza mieyskich, w Bogu wielebnym pannom zakonnym monasteru Barkalabowskiego w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym, miesiąca Februariyi dwudziestego szóstego dnia iest wydany. U tego ekstraktu dobrowolnego listu wieczysto ugodliwego dzielczego, przez żaden sposób nieporuszonego zapisu, przy wyciśnioney maydeburyi Mohylowskiej pieczęci podpisy rąk wóyta y pisarza, oraz poniżey korekta następującemi słowy: Stefan Korobanko—wóyt miasta iego królewskiej mości Mohylowa. Jan Jaroszewski—pisarz kancelaryi maydeburyi Mohylowskiej. Correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt inwentarza, przy samym originale, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1759 г. Февраля 26 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 652.

28. Инвентарь фундушевыхъ земель, принадлежащихъ Баркалабовскому женскому монастырю.

Въ этомъ инвентарѣ описываются границы имѣній Костянки и Холмовъ, принадлежащихъ женскому Баркалабовскому женскому монастырю; представляется перечень именъ крѣпостныхъ кре-

стьянъ съ ихъ повинностями. Всей земли было исчислено и измѣрено 60 уволокъ. Повинности съ уволоки назначены въ размѣрѣ 6 тынфовъ и 2-хъ шостаковъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego, miesiąca Februarii dwudziestego dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tyśiącznym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym w. x. Lit. patron imé pan Theodor Szyszkowski—strażnik Piński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt inwentarza majątności wsi Kościanki, oraz Chołmów, w Bogu wieleb. imé pannom zakonnicom monasteru Barkalabowskiego przez wielmożnego imé pana Jana Kirczyckiego—mierzniczego sporządzonego, w magdeburii Mohylowskiey przyznanego, ex iisdem actis wydany, in rem et partem tychże pomienionych w Bogu wielebnych panien zakonnych monasteru Barkalabowskiego służący, który podając do akt prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkie-

go xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis:

Extrakt z akt mieyskich Mohylowskich prawa magdeburskiego. Roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Februarii dziewiętnastego dnia.

Przed nami Stefanem Korobańką—wóytem na mieyscu szlachetnego pana Jana Janowicza Jaroszewskiego, wóyta rocznego będącym, Stanisławem Krasnowskim a Andrzejem Leoszkiewiczem—burmistrzami, tudzież przed radcami y ławnikami miasta iego królewskiey mości Mohyłowa, tego roku na sprawach zasiadającemi, comparendo personaliter w Bogu wielebni imé xięża Metrofan Carykiewicz—ihumen klasztoru Buynickiego y Konstanty—ieromanach Buynicki z iedney strony, z drugiey w Bogu wielebne Appolinarya Korobańkowna—ihumenia klasztoru Barkalabowskiego y Elisaweta Cichanowna, list dobrowolny wieczysto dzielcze prawo, a przy nim inwentarz majątności wsi Kościanki y Chołmów, na rzecz w nim wy-

rażoną, ad acta magdeburyi Mohylowskiej podali y przyznali w te słowa pisany:

Inwentarz majątności wsi Kościanki y Chołmów, w powiecie Orszańskim leżącey, wielebnych panien zakonnych manastynu Barkalabowskiego po wymierzeniu gruntów wszystkich we trzech zmianach przez połowę, mianowicie skrzyni samey tak w zmianach polowych, z sianożęciami, do tychże wsi przynależącemi, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym pięćdziesiątym ósmym, miesiąca Nowembra dwanaściego dnia sporządzony, przez mnie Jana Kirczyckiego—mierniczego, tak od ww. oyców czernców manastynu Buynickiego, iako też od wielebnych panien czernic manastynu Barkalabowskiego użytego y y spólnie od stron obudwuch zobligowanego:

Wież *Kościanka*—włok numero dwadzieścia dwie: iedna włoka dworna pod cerkwią świętego Spasa, pierwszy dom pół włoki osiadłey Iwan Kłop, syn Leon y Karp, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy, szostak ieden; drugi dom pół włoki osiadłey Araffiey Kłop, syn Kuzma, Sciepan, Ausiey, Osip, Nikicy y Wasil, numero synów sześciu, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; trzeci dom pół włoki osiadłey Pietrok Kłop, syn Ahey, Janko, Iwan y Jakim, numero synów czterech, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; czwarty dom iedna włoka osiadła, Uscin Walacki, syn Matwiey, Daniło y zięć Demian, numero synów trzech, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; dwie włoki na dwor do zasiewu; piąty dom pół włoki osiadłey, Daniło Kapuścin, brat Auchim, zięć Prokop, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; iedna włoka na dwor do zasiewania; szósty

dom—pół włoki osiadłey, Antonicha wdowa, syn Anton, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; siódmy dom iedna włoka osiadła: Chomka Kawalew, syn Zmitrok, brat Wasil y Ostapko, numero synów trzech, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; ósmy dom pół włoki osiadłey: Dziemid Kuzmin, syn Kuźma, syn numero ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziewiąty dom pół włoki osiadłey: Chwiedor Bocianow, syn Wasil, Filip y Parchwien, numero synów trzech, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziesiąty dom pół włoki osiadłey: Zmitrok Aweczynnikow, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; iedenasty dom pół włoki osiadłey: Sciepan Hapieionik, syn Pawluk, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dwunasty dom pół włoki osiadłey, Siemion Kocil, syn Niescier y wnuk Jakim, numero synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; trzynasty dom iedna włoka osiadła: Jarmoła Rozhonow, syn Aliexiey y Wasil szwagier, numero synów dwuch, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; czternasty dom iedna włoka osiadła, Apanas Razhonow, syn Sciepan y brat Daniło, numero synów dwuch, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; piętnasty dom iedna włoka osiadła, Sciepan Razhonow, syn Apanas y zięć Sidor, numero synów dwa, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; trzy włoki dworu do zasiewania; szesnasty dom pół włoki osiadłey, Samul Matwieiów, przy nim brat Swirid, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; siedmnasty dom pół włoki osiadłey: Leon Razhonow, syn Iwan, numero syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; osiemnasty dom iedna

włoka osiadła, Cierach Haponow, syn Pietrok, wnuki Siemion, Hryszko y Hryszeczko, numero synów czterech, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; dziewiętnasty dom iedna włoka osiadła, Iwan Karawka, syn Karp, pasierb Hryszko, numero dwuch, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; dwie włoki na dwór od ściany do zasiewania, summa lateris: idque domów dziewiętnaście, włok osiadłych trzynaście, włok dwornych dziewięć, ludzi czterdziestu dwuch, czynszu tynfów osimdziesiąt sześć y szostaków dwa. Na drugiej stronie arkusza thenor idque talis: *taż wieś Kościanka*, w tey wsi gospodarzów numero dziewiętnastu, synów tychże gospodarzów numero czterdziestu dwuch, rozdział włok ciągłych do powinności numero trzynaście, włok dwornych do zasiewania numero dziewięć; efficit włok numero dwadzieście dwie, czynszu z włok osiadłych po tynfów sześć y szostaków dwa, efficit, tynfów numero osimdziesiąt sześć, szostaków dwa, podymnego z dymu corok płacą po tynfów numero cztery, przyhonu, ile potrzeba każe, do tegoż folwarku służyć powinni.

Wież *Chołmy*, włok numero osim: pierwszy dom—iedna włoka osiadła, Mikita Zablocki, syn Jakim, przy nim siostrzenców Choma, Siła, Karp, wnuki Jewmen, Wasil y Daniło, dico, synów siedmiu, czynszu tynfów sześć y szostaków dwa; drugi—trzy czwieri włoki osiadley, Kuźma Zablocki, brat Autuch, synowie Matwiew y Prokop, dico, synów trzech, czynszu tynfów pięć; trzeci dom—czwierć włoki osiadley: Michal Zablocki, syn Illa, pasierzb Pancieley, dico, synów dwuch, czynszu tynf ieden, szostaków dwa; czwarty dom—pół włoki osiadley: Astap Kartaszow, syn Iwan, Hryszko

y Wasil, wnuków: Michal, Pawliuk y Fiedor, przy nim zięć Radzko, syn Pawliuk y Sierko, dico, synów dziewięć, czynszu tynfów trzy, szostak ieden; piąty dom—pół włoki osiadley: Andrey Kartaszow, syn Arafiey y Pawliuk, dico, synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; szósty dom—pół włoki osiadley: Osip Harasimow, syn Ihnat y Charyton, dico, synów dwóch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; siódmy dom—pół włoki osiadley: Osip Karpow zięć, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; ósmy dom—pół włoki osiadley: Matwiew Butyczyn, zięć Chomka, dico ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziewiąty dom—pół włoki osiadley: Iwan Arciomow, przy nim brat Małach, numero ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; dziesiąty dom—pół włoki osiadley: Andrey Krolikow, syn Fiedor y Małach, dico, synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; iedenasty dom trzy czwieri włoki osiadley, Lahula Krolik, syn Jakow, Autuch, wnuki Dziemid y Demian, dico, synów czterech, czynszu tynfów pięć; dwunasty dom—trzy czwieri włoki osiadley: Alexiey Raznicki, syn Iwan, przy nim brat Fiodor y syn Fiodor, dico: synów trzech, czynszu tynfów pięć; trzynasty dom—pół włoki osiadley: Fiadoś Krolik, syn Dziemid y Marcin, dico, synów dwuch, czynszu tynfów trzy y szostak ieden; czternasty dom—pół włoki osiadley: Andrey Maczeka, syn Pauluk, syn ieden, czynszu tynfów trzy y szostak ieden. Wtey wsi gospodarzów numero czternastu, synów tychże gospodarzów numero trzydzieście dziewięć, włok osiadłych do powinności numero osiem, czynszu z włoki po tynfów sześć y szostaków dwa, efficit tynfów numero piędziesiąt trzy, szostak ieden, podymnego

z dymów czterech po tynfów cztery na rok płacić maia.

Opisanie wymiaru gruntów wielebnych panien zakonnych monasteru Barkalabowskiego wszystkich trzech zmian, iako w liniach niżej specyfikowano, wsi Kościanki y Chołmów majątności nazwaney, przez połowę gruntów wydzielonych, z wielebnymi oycami czerncami manasteru Buynickiego. *Primo* pierwsza zaczyna się zmiana w skrzyni samey pod poddaństwem wsi Kościanki, od włoki cerkiewney pod tytułem cerkwi świętego Spasa, z wymiaru każdej włoki szerokości po prętów sześć, długość tey zmiany od granicy wsi Sidorowicz, aż do granicy wsiów ekonomicznych dobr iego królewskiey mości Mohylowskich graniczących, do ściany dwornych włok dwóch poprzecznych, przy Iwanu Karawce—poddanym tychże wielebnych panien, znajduie się włok dwadzieście dwie, bez żadnych naddatków; do tey zmiany, iako dla poddanych wydzielonych inwentarzów, tak wielebnym pannom zakonnym monasteru Barkalabowskiego włok dwornych. *Secundo*. Druga zaczyna się zmiana Podmachów od włok wydzielonych drugiey zmiany wielebnych oyców czernców manasteru Buynickiego, zaczynaia się włoki wielebnych panien manasteru Barkalabowskiego, z wymiarów każdej włoki, szerokości po prętów osiem, a to dla tego, że ponieważ długości tey zmiany nie dochodzi, exquo błoto nieużyteczne; zaczyna się ta zmiana długości od granicy Sidorowskiej, idąc długością tych włok przez uroczyszcza, nazwane Berezowka, do tychże wielebnych panien włok należących, do ściany wsi Chołmów, a kończą się ich włoki w szerokości przez uroczyszcze, nazwane Pienne, do ściany graniczącey wsi Macho-

wa, znajduie się włok dwadzieście dwie, a sznurów w poprzek włok dwadzieście trzy, bez żadnych naddatków do tey zmiany. *Tertio*. Trzecia zaczyna się zmiana tychże wielebnych panien od włok dwornych wielebnych oyców czernców y ściany skrzynney pod wieś Woronowka, końcami włok od granicy wsi ekonomiczney, nazwaney Dubinki, idąc sznurem wpoprzek włok z wymiarów każdej włoki szerokości po prętów pięć aż do włok trzeciey zmiany wielebnych oyców czernców monasteru Buynickiego, miary sznurów dziewięć, prętów cztery. A tak ominowszy wielebnych oyców grunta trzeciey zmiany, idąc dalej, tychże wielebnych panien grunta teyże trzeciey zmiany ku zaściankowi do ściany włok, wychodzących na obie strony trzeciey zmiany, pokazało się miary w gruntach, tudzież ww. pp. sznurów pięć y prętów sześć, efficit tey trzeciey zmiany według miary sznurów piętnaście w szerokości włok, długości tych gruntów od wsi Dubinki, idąc koło zaścianku, w prawey stronie do ściany Woronowskiej, graniczącey ze wsią Kościanką, przez młyn wielebnych oyców czernców, przy zaścianku w prawey stronie do ściany Sidorowskiej, końcami włok, na którey zakopany kopiec dawny, graniczący ze wsią Sidorowiczami, Woronowki y Kościanki, wrogu samym znajduie się włok dwadzieście dwie bez żadnych naddatków tey zmiany, z tym wyrażeniem tymże wielebnym pannom zakonnym manasteru Barkalabowskiego, że od ściany Sidorowskiej, za mlynem w końcach włok ich, miary powinno być sznurów pięć y prętów sześć, do tey trzeciey zmiany wydzielone, iako w skrzyni samey, tak we wszystkich trzech zmianach, które takowe sznurów pięć y prętów sześć, w po-

mienionej trzeciej zmianie, ieśliby weale niewychodziły podług miary ex ratione, że za młynem od granicy Woronowskiej w końcach grunta są węższe, tedy my zakonnice Barkalabowskie tego niedostatku od wielebnych oyców Buynickich pretendować niemamy. Zaczyn podpis ręki tymi słowy: Apolinaria Korobańkowna—ihumienia monasteru Barkalabowskiego, z dobrowolnego pomiarkowania między sobą z obu stron po rozmierzeniu gruntów w majątności, nazwanej wsi Kościanki y Chołmów, przez połowę we trzech zmianach, z sianożęciami wydzielonych, iako wielebny oycom czerncom monasteru Buynickiego, tak wielebny pannon zakonnym monasteru Barkalabowskiego z wyrażeniem na obie strony inwentarzami, z poddaństwem opisanemi, z ich gruntami we wsi Kościance, znajduie się włok czterdzieście cztery, we wsi Chołmach włok szesnaście, z których włok iako w Kościance, tak w Chołmach przez połowę superius mienionych unanimiter oboni stronom z wymiaru wydzielone, z osobna zaś zaścianek, nazwany Czatowoie za Chołmami, od granicy Machowskiej y innych wsi dobr ekonomicznych iego królewskiej mości graniczących, który w differencyi do tychczas zostaiący pomiędzy stronami, a teraz zgodziwszy się dobrowolnie iest wymierzony; w którym z wymiaru szerokości pokazało się sznurów piętnaście, w iednym obrębie z tych sznurów wielebny oycom czerncom połowę, to iest sznurów siedem, prętów pięć, także wielebny pannon drugiej połowy tego zaścianku sznurów siedem y prętów pięć, który zaścianek do tychże inwentarzów obudwum stronom zapisuie się y w dalszy czas aby niebyło iakich zawodów z której strony, z woli iasnie

wielmożnego iego mości pana hrabi Sapiehi—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego, qua collatora, a za dyspozycją pod tenczas wielmożnego imci pana Szymona, Piotra Herubowicza—czesznika Żmuydzkiego y komisarza generalnego dobr Bychowskich, iasnie wielmożnego imci pana dobrodzieia będąc destynowanym, z zamku Staro-Bychowskiego dla wymierzenia gruntów z sianożęciami wsi Kościanki y Chołmów, przez połowę wymierzonych, we trzech zmianach obom stronom, z dobrowolnego pomiarkowania, iako wielebny oycom czerncom monasteru Buynickiego, tak wielebny panien czernie monasteru Barkalabowskiego, przy sporządzeniu do tego inwentarza, z wyrażeniem y opisaniem w nim gruntów y sianożęci, do którego podpisuie się Jan Kirczycki—mierniczy Staro-Bychowski. U takowego inwentarza subscriptio rąk tymi słowy: monasteru Buynickiego ihumien hieromonach Metrofan Carekiewicz; ieromonach Konstanyi—zakonnik monasteru Buynickiego; a iasnie wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, przy trzech pieczęciach, laką czerwoną podłożonych, his verbis: Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od oycy Mitrofana Carykiewicza—starszego y wszystkich braci zakonnych monasteru Buynickiego, do tego inwentarza, zakonnicom Barkalabowskim służącego, podług prawa podpisuie się—Jan Hlebicki Iozofowicz—starosta sądowy powiatu Orszańskiego, pólkownik buławy polney woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego inwentarza podpisuie się: Antoni Marcin Chrapowicki—podkomorzy Smolenski, pólkownik powiatu Orszańskiego, regimen-

tarz diwizyi Białoruskiej woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od wyrażonych osób do tego inwentarza podpisuię się: Jozef Felicyan Ciapiński—instygator iego królewskiej mości oekonomii Mohylowskiej mp.

Któryż to inwentarz, za podaniem y przyznaniem przez wyż mianowanych osób, do akt mieyskich Mohylowskich iest przyjęty y de verbo ad verbum wpisany, z których y ten ekstrakt, pod pieczęcią uprzywilejowaną mieyską, z podpisem rąk nas wóytta y pisarza mieyskich, w Bogu wielbnym pannom zakonnym monasteru Barkałabowskiego, w roku teraznieyszym tyśiąć siedmsetnym piędziesiątym dziewię-

tym, miesiąca Februarii dwudziestego szóstego dnia iest wydany. U tego ekstraktu przy wyciśnionej pieczęci maydeburyi Mohylowskiej podpisy rąk wóytta y pisarza, oraz korekta temi wyrażaią się, słowy: Stefan Korobańko—woyt miasta iego królewskiej mości Mohylowskiego; Jan Jaroszewski — pisarz kancelaryi maydeburskiej Mohylowskiej. Correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt inwentarza, przy samym originale, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1759 г. Августа 15 дня.

Изъ книги № 126, за 1760 г., л. 962.

29. Мирова сдѣлка между Борунскимъ базилианскимъ монастыремъ и Осипомъ Ходькою насательно преуращенія споровъ о границахъ.

Между Борунскимъ монастыремъ и Осипомъ Ходьской возникли споры изъ-за границъ смѣжныхъ имѣній Козяковщины и Загорья въ Ошмянскомъ уѣздѣ; эти споры судебнымъ порядкомъ велись въ земскомъ судѣ, въ трибуналѣ и судѣ подкоморскомъ. Наконецъ спорящія стороны убъ-

дились, что, во избѣжаніе судебныхъ издержекъ и проволочекъ, имѣ удобнѣе приидти къ частному сотлашенію и добровольно установить опредѣленные границы. Настоящій актъ и указываетъ на тѣ границы, которыя установлены третейскимъ судомъ.

Roku tyśiąć siedmset sześćdziesiątego, miesiąca Julii dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku teraznieyszym tyśiąć siedmset sześćdziesiątym

obranymi, comparando personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Jan Łastowski—rotmistrz Oszmiański, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym originale, ad acta podał ekstrakt dobrowol-

nego wieczysto ugodliwego, zrzecznego, kwitacyjnego, nieporuszonego y przez żaden sposób, ani wynalazek ludzki nieskassowanego zapisu, między imię xieżem Stanisławem Zeckierthem—superiorem y wszystkimi imię xieży bazylianami klasztoru Boruńskiego, a wielmożnym imię panem Iózefem Boreyką Chodźką — sędziem grodzkim powiatu Oszmiańskiego, ad invicem sobie danego y w maydeburji iego królewskiej mości przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tychże ichmciców służący; który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd, ony przyiowski, wpisać w xięgi de verbo ad verbum pozwiliśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg magdeburskich iego królewskiej mości miasta Borun. Roku tysiąc siedmsetnego piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Augusta ośmnastego dnia. Przed szlachetnym urzędem iego królewskiej mości wóytowskim magdeburji miasta Borun stanowszy oczewisto w Bogu przewielebny imię xiądz Stanisław Zeckierth—superior Boruński y wielmożny imię pan Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, zapis wieczysto ugodliwy, zrzeczny, kwitacyjny, wzajemnie między ichmościami dany y służący, opowiadali y prezentowali y ustnie y oczewisto obie strony przyznali, którego zapisu do xiąg wpisującego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Stanisław Zeckierth—superior, z osoby swej y imieniem wszystkich xieży bazylianów klasztoru Boruńskiego z ied-

ney, a ia Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, z drugiej strony, pod wszystkie niżej wyrażone warunki y obowiązki prawne; dobrowolnie na nas przyjęte, podlegając y pod one podpadając, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym wieczysto-ugodliwym, zrzecznym, kwitacyjnym, nieporuszonym y przez żaden sposób, ani wynalazek ludzki nieskassowanym, ad invicem między nami danym zapisem; na to: Iż co my xieża bazylianie klasztoru Boruńskiego, mając grunta y łąki, quondam dworów nazwanych Koziakowszczyzny, Usowszczyzny, Kurmanowszczyzny, Muchonowszczyzny, Chalbiewszczyzny y Milkomanowszczyzny, w powiecie Oszmiańskim leżące, a mając do kumenta sobie służące, przez antecesso rów naszych xieży bazylianów Borunskich wprzód w Bogu zesłego wielmożnego imci pana Andrzeia Michała Chodźki—oboznego Oszmiańskiego, postremo u wyż wyrażonego wielmożnego imci pana Iózefa Boreyki Chodźki—sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, tak w obrębie, iako y szachownic gruntów, lasów y łąk w dobrach ichmościów Zahorzu, pretendowaliśmy, a potym po stałych grabieżach, wprzód w ziemstwie Oszmiańskim, postere w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego prawem czyniliśmy, gdzie kilka dekretami na sąd podkomorski odsyłano było. A zatym zważywszy longum iter procederu prawnego y unikając expensów prawnych, niemniej y inne mając prae oculis okoliczności, używszy abutrinque godnych ichmościów panów przyjaciół, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy rozgraniczywszy, pogodziłyśmy się tym sposobem: Ponieważ wielmożny imię pan sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego grun-

tu szmat ieden, między gościncami Wileńskim y Krewskim, lasem y pasieką będącego, z Kosmatą alias Jałową górą przytym za gościncem Krewskim, idąc z Borun do Krewa, po lewey ręce pod drożkę, która z gościncea idzie do starych Borun, aż do ściany Zuprańskiej, zrzekł się w tych miejscach aktorstwa, nam ustąpił y kopcami, iak po niżej będą wyrażone, osypaliśmy. Przytym, ponieważ tenże wielmożny imć pan sędzia szachownic swych tak w obrębie naszym Koziakowskim, iako też pod Osteykiszkami w dokumentach wyrażonych, szlacheckich y tatarskich, sobie pretendowanych, nam cedował, *ex his expressis de super rationibus*, ponieważ w naszej pretensyi wyż wyrażonemi gruntami iesteśmy *satisfacti*, — *ex inde* my xięża bazylianie, nad wyż wyrażone grunta, przez wielmożnego imci pana sędziego grodzkiego Oszmiańskiego ustąpione, żadnych obrębów, szachownic gruntowych y sianożętnych y sianożęci Gawdziuchy, tak *vigore* naszych, iako y wielmożnego imci pana sędziego dokumentów, w obrębie iegomościym Zahorskim pó obapół Długiey góry, na Długiey górze y za gościncem Wileńskim y na żadnym miejscu pretendować *perpetuis temporibus* nie mamy y niepowinni będziemy; my sami y successorowie nasi z onych wiecznie zrzekamy się, owszem pretensyie o grabieże wszelkie, pożęcie y stratowanie zboż, zabieranie bydła y wszelakie zboże kassuiemy y z onych kwituiemy. Wzajemnym sposobem, ia sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mając dobra moje Zahorze szlacheckie y przykuple tatarskie ieszcze *stante vita* w Bogu zeszłego wielmożnego imci pana Andrzeia Michała Chodźki — oboznego powiatu Oszmiańskiego, dobro-

dzieia oycy moiego, iak aktora tych dobr, który mając pokrzywdzenie od ichmościów xięży bazylianów Boruńskich w wycinaniu pasiek, oraz w zabieraniu gruntów y broniąc obrębu swego Zahorskiego y przykupi tatarskich, niemniej y szukając swych szachownic w obrębie Koziakowskim u ichmościów xięży bazylianów, oto wprzód w ziemstwie Oszmiańskim y trybunale ociec mój prawem z ichmciami czynił, gdzie kilką dekretami na sąd podkomorwski ta sprawa odsyłana była; iakoż wielmożny imć pan Dominik Pozniak — podkomorzy Oszmiański, po kilkakroć zieżdzając *in accessorio* tę sprawę sądził, *praesenter vero* zważywszy *longum iter procederu* prawnego y niemający *expens*, a tak *mediante autoritate* godnych wielmożnych imć panów przyjaciół, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy pogodziliśmy się tym sposobem. Ponieważ w Bogu wielbni imć xięża bazylianie pretendowanego gruntu części obrębu y wszelkich szachownic w obrębie moim Zahorskim y przykuplach tatarskich po obapół Długiey góry y na Długiey górze, oraz sianożęci Gawdziuchi, przytym za gościncem Wileńskim y wszelkich ieneraliter pretendowanych cyrkumferencyi zrzekli się y żadney szachownicy, tak *vigore* swoich, iako y moich dokumentów *perpetuis temporibus* pretendować nie mają. W rekompensę czego ia sędzia grodzki Oszmiański sztukę gruntu między gościncami Wileńskim y Krewskim z górą Kosmatą alias Jałową, przytym sztukę gruntu przy gościncu Krewskim, z Borun ichmościów xięży bazylianów do Krewa idącym, po lewey ręce po drożkę, która idzie z gościncea Krewskiego ku starym Borunom, aż po ścianę Zuprańską, ichmościom xięży bazylianom Bo-

ruńskim wiecznie ustępuje y wszelkich niw, w dokumentach moich wyrażonych, a w tych szmatach naydujących się. zrzekam, aktorami ichmościów czynię, które postąpione grunta kopcami, po niżej wyrażonemi, dla pewnieyszey wieczney granicy osypaliśmy; *distinctim* szachownic wszelkich. w dokumentach wyrażonych, a w obrębie ichmościów xięży bazylianów Koziakowskim będących y pod Osteykiszkami wiecznie zrzekam się, demum z grabieży wszelkich, pożęcia y stratowania zboż, grabieży bydła wiecznie ichmościom kwituę, a czyniąc wieczne, nieporuszone *rozgraniczenie* między dobrami Zahorzem y przykupiami tatarskimi, do Zahorza dobr moich, w powiecie Oszmiańskim leżących, mię sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, a dobrami naszymi Koziakowskimi nas xięży bazylianów Boruńskich, takowa zaczyna się granica; Naypierwiy, poczowszy za gościncem Wileńskim, od rzeki Łostai, w górze stawu Zahorskiego, nad rzeką Łostaią—kopiec pierszy, zaczyna się w końcu stawu Zahorskiego, w którym kopcu są włożone żuźle; a od tego kopca idąc prostym trybem, a zostawiając sianożęci Zahorskie po prawie, a Koziakowskie po lewie, wymierzywszy sznurów dwa y pół sznura, kopiec drugi, w którym są włożone żuźle kowalskie; od tego kopca idąc koło sianożęci Koziakowskich w sznurów trzy kopiec trzeci, w którym są włożone kafla; od trzeciego kopca także w sznurów trzy kopiec czwarty, w którym są włożone kafla; od którego kopca, powróciwszy trochę wprawo w sznurów trzy usypano kopiec piąty, w którym są włożone żuźle; od tego kopca wymierzywszy sznura półtora, kopiec szósty, rogowy, w którym są włożone żuźle; od szóstego kop

ca, idąc koło sianożęci Koziakowskiej, w sznurów półtora także kopiec rogowy siódmy, w którym są włożone żuźle; od tego kopca, powróciwszy wprawo, a wlewie porzuciwszy wygon y kolułę, idąc prostym trybem przez też samą kolułę y gościnniec Wileński o sznurów dwa, pręt ieden y łokcia półtora kopiec ósmy. podle krzyżyka przy gościńcu, w którym włożone żuźel y kafla; od którego kopca, podszedszy trochę y powróciwszy wlewó w sznurów cztery kopiec dziewiąty, w którym włożony żuźel y kafla; od tego kopca także w sznurów cztery kopiec dziesiąty, do którego włożono żuźel y kafla; dalej idąc do tego kopca iterum w sznurów cztery kopiec iedynasty, w którym włożono żuźle y kafla; od którego kopca dalej postępując w sznurów dwa kopiec dwunasty, w którym włożona żuźla y kafla; a ten kopiec iest usypany przy samym gościńcu, z Borun xięży bazylianów Boruńskich do Krewa idącym, do którego rectilinium od kopca, pod krzyżykiem przy gościńcu Wileńskim zasypanego, robiono y czyniono; od tego kopca wszedszy na gościnniec Krewski y idąc tymże samym gościncem o sznurów pięć usypano kopiec trzynasty, w którym włożono kaflę. Tymże gościncem postępując y idąc dalej, wymierzywszy sznurów sześć, usypano kopiec czternasty, do którego włożono kaflę; od tego kopca, przeszedszy przez gościnniec Krewski na drożkę, która idzie z gościncea Krewskiego ku starym Borunom y do ściany Zuprańskiej, między tą drożką a gościncem Krewskim, w samym klinie o pół sznura kopiec piętnasty, w którym włożone żuźle; od tego kopca, idąc tą drożką do ściany Zuprańskiej, od starych Borun założoney, przy teyże

ścianie Zuprańskiej, po lewej ręce tej drożki, o sznurów dwa y prętów dwa kopiec szesnasty, ostatni, w który włożono żuźle. Y tu się skończyła granica między nami bazylianami Boruńskimi, a mną sędzią grodzkim Oszmiańskim; od początku której granicy, to iest, od pierwszego aż do ostatniego kopca, grunta, sianożęci y lasy xięży bazylianów Boruńskich po lewie, a mnie sędzię po prawie. A tak po takowym między nami rozgraniczeniu y uspokoienu w obrębie y szachownicach perpetuis temporibus ab utrinque za kopce zachodzić iedna drugiey stronie nie mamy y niepowinni będziemy, pod zaręką niżej wyrażoną. Co się zaś reguluie do wygonu, pod Kosmatą alias Jołową górą będącego, obapol gościńca Wileńskiego aż po gościniec Krewski, z Borun xięży bazylianów do Krewa idący, na tym wygonie my obiedwie strony spólnie pastwisko, tak dworów, iako miastu y poddanym moim, mnie sędzię grodzkiego Oszmiańskiego rezerwuiemy, którego wygonu dzielić y wygradzać, ani żadnych budynków, karczem na onym stawić perpetuis temporibus nie mamy. A my xięża bazylianie Boruńscy y w tym się obowiazuiemy, iż pod górą Kosmatą alias Jałową, ani za górą aż do kopca, noviter między Wileńskim a drogą przy gościńcu Wileńskim usypanego, karczmy perpetuis temporibus erygować nie mamy, pod zaręką niżej wyrażoną; y w tym my xięża bazylianie Boruńscy obowiazuiemy się, iż drogi, ze wsi Zahorza do starych Borun idącey, demoliować nie powinni będziemy. Pro reliquo procedera prawne, in variis subseliis ab utrinque urosłe, wespól z dekretami podkomorskimi, quod ad personas nostras, nas oba stron, kassuiemy, annihiluiemy,

czego wszystkiego, iako się wyżej wyraziło, dotrzymać mamy, pod zaręką pięciu tysięcy złotych polskich et sub paenis bannitionum ac personalis infamiae, wnosząc ewikcyą na wszelkie dobra nasze leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie y uko go kolwiek będące. In casu zaś naruszenia takowego naszego wieczysto ugodliwego zapisu, forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim reperibile, bez dylacyi, godzin, obmów y munimentów ab utrinque naznaczamy. Y na tośmy dali ad invicem ten nasz dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, z podpisem rąk nas samych aktorów y ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych, niżej na podpisach rąk swoich wyrażonych. Pisan roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Augusta piętnastego dnia. U tego zapisu wieczysto ugodliwego zrzecznego kwitacyinego podpisy rąk, tak samych aktorów, iako też wielmożnych imć panów pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: xiądz Stanisław Zeckierth—zakonu świętego Bazylego superior Boruński mp., Iózef Boreyko Chodźko—sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w Bogu przewielebnego imć xiędza Stanisława Zeckiertha—zakonu świętego Bazylego wielkiego superiora y od wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Boruńskiego, tudzież od wielmożnego imci pana Iózefa Chodźki—sędzię grodzkiego Oszmiańskiego, do tego wieczystego dyslimitacyinego, zrzecznego y kwitacyinego zapisu, ad invicem ichmościom służącego podpisuię się Tomas Gąsowki—mieczny wojewodztwa Smoleńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tej konwencyi podpisuię

się Benedykt Ważyński—horodniczy Oszmiański. Który to takowy wieczysty ugodliwy zrzeczny kwitacyiny zapis, za ustnym y oczewistym wyż wyrażonych osób zeznaniem, iest do xiąg magdeburyi Boruńskiej przyięty y wpisany. Z których y ten wypis, pod pieczęcią magdeburską Boruńską parti actoreae iest wydan. Pisan w Borunach, ut supra. U tego ekstraktu dobrowolnego wieczysto ugodliwego, zrzecznego, kwitacyinego zapisu, przy pieczęci na białey massie wyciśniętey, podpis ręki pisarza, po niżey korrekta, a na ostatniey stroniey

konnotacyia temi słowy: Kazimierz Judziewicz—pisarz magdeburyi iego królewskiej mości miasta Borun mp. Correxit Mikołay Romanowski—r. m. B. iego królewskiej mości mp. Est in actis.

Który to takowy ekstrakt dobrowolnego, wieczysto ugodliwego zrzecznego kwitacyinego zapisu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona u sądu w sposób przenosu ad acta, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1760 г. Февраля 21 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 698.

30. Письмо Киевскаго митрополита Флоріана Гребницкаго Ошмянскому крайчому Норницкому о принятіи его фундуша для содержанія священника при Ушанской церкви.

Кіевскій митрополитъ Флоріанъ Гребницкій увѣдомляетъ Ошмянскаго крайчаго Луцида Норницкаго, что онъ соглашается поставить въ новоустроенной Ушанской церкви приходскаго священника, хотя не можетъ не замѣтить, что незначительность фундуша позволяетъ содержать

скорѣе викарія, нежели приходскаго священника; при этомъ Гребницкій оговариваетъ, чтобы священникъ былъ уволенъ отъ всѣхъ государственныхъ повинностей и служилъ не болѣе 2-хъ обѣднѣ,—за прихожанъ и фундаторовъ, и проситъ его написать къ Ушанской церкви своихъ крестьянъ.

Roku tysiąc siedmsetnego szesdziesiątego, miesiąca Marca trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego pat-

ron imé pan Andrzej Malczewski—rotmistrz wojewodztwa Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał list prywatny, od iaśnie wielmożnego imé xiędza Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, do wielmożnego imci pana Lucyda Nornickiego—krayczego powiatu Oszmiańskiego, pisany, in rem et partem tegoż wielmoż-

nego imci pana Lucyda Nornickiego — krayczego powiatu Oszmiańskiego, służący, który podając do akt prosił nas sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ażeby pomieniony list prywatny ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Minsku expediowanych, przyięty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyiowski, w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy; którego to listu prywatnego tenor sequitur estque talis.

Wielmożny mnie wielce miłościwy panie, serdeczny bracie dobrodzieiu! Lubo fundusz, kommunikowany mi do przeczytania, barzies na wikarego, iak parocha przystoynie sustentowanie może być sufficiens, że iednak upatruiesz wielmożny pan maiorem dla dusz poddaństwa swego utilitatem z aktualnego parocha, iak z wikarego lub administratora doczesnego, więc chcąc do tegoż dobra dusz cooperari, łatwością moją akceptować ten fundusz deklaruję, hac conditione, żeby parochowie, successive przy tej cerkwi zostaiący, do płacenia podymnego y do żadnych prorsus seymowych y seymikowych uchwał nie należeli y pociągani nie byli; także żeby nie wiele większey włożoney na się obligacyi, iak po dwie mszy perpetuis temporibus odprawować w tydzień, iedną w niedziele za parafian y dobrodzieiów, a drugą za fundatora y za tych, którzy w funduszu wymienieni będą. Conventiam et necessitatem tych obudwuch punktów exponet oretenus godny kawaler, imć pan synowiec wmcí pana, a ia długą nietrudniąc legendą, tę przydaię deklaracyą,

że gdy z takowym funduszem przyznany przybędzie pretendowany od imci xiądz Pasławski, iako za aktualnego iuż parocha inwestowany installowany będzie, tak przyległe do tej cerkwi wioski y poddaństwo imci pana sub curam tegoż parocha oddane y do cerkwi Uszańskiey przyłączone będą. Teraz zaś z oczekiwaniem na przybycie xiędza Pasławskiego, tak z poprawionym y przyznany funduszem, iako też z relacyą y upewnieniem aktualnym wszystkiego podług funduszu cerkwi y parochowi postąpieniu, z wzajemnym magni nominis y godności iego uwenerowaniem, piszę się. U tego listu przywatnego ab una podpis ręki iaśnie wielmożnego iegomości xiędza arcybiskupa Połockiego, ab altera vero parte tego listu a latere data sequenti exprimuntur tenore: Wielmożnego waszność pana serdecznego dobrodzieia życzliwym bratem y uniżonym sługą Floryan Hrebnicki — metropolita całej Rusi, arcybiskup Połocki mp. Dnia dwudziestego pierwszego Februarij, tysiąc siedmset szesdziesiątego, w Struniu mp. Ad haec u tegoż listu prywatnego kooperata z intitulacją y pieczęcią na czerwonym laku wyciśnioną temi wyrażaią się słowy: Wielmożnemu memu wielce mościw. panu, serdecznemu bratu imć panu Nornickiemu, krayczemu powiatu Oszmiańskiego mému panu.

Który to takowy list prywatny, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, idque iegomości pana Andrzeia Malczewskiego — rotmistrza Nowogrodzkiego, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych w Mińsku expediowanych przyięty y wpisany.

1760 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 125, за 1759—1760 г., л. 694.

31. Фундушевая запись Ошмянскаго крайчаго Евстафія Норницкаго на Ушанскую церковь св. пророка Іліи.

Ошмянскій крайчій Евстафій Норницкій, движимый религиозными побужденіями, устраиваетъ въ своемъ имѣніи Ушѣ церковь во имя св. Ільи, записываетъ на содержаніе священника участки земли съ крестьянами и ихъ повинностями и

и обязываетъ священниковъ совершать еженедѣльно двѣ обѣдни,—одну за прихожанъ и благодѣтелей храма, а другую за Игнатія и Розалію.

Roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiątego, miesiąca Marca trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiącnym siedmsetnym piędziesiątym dziewiątym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego wielmożny imé pan Eustachi Lucyd Nornicki, kraycy Oszmiański, opowiadał, prezentował y przyznał dobrowolny, wieczysto-funduszowy, nieporuszny zapis na plebanią Uszańską, cum contentis w onym expressis, oycu prezbiterowi, w teyże plebanyi Uszańskiey rezydować mającemu, dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swoim stwierdziwszy przyznaniem, prosił nas sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, azeby pomieniony dobrowolny wieczysto-funduszowy, nieporuszony zapis, ze wszystką w nim expromowaną sonancyą, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowa-

nych, przyjęty y wpisany: Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego ony przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoiliśmy. Którego to dobrowolnego, wieczysto-funduszowego y nieporuszonego zapisu tenor sequitur estquae talis:

Ignacy Eustachi Lucyd Nornicki, kraycy Oszmiański, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto funduszowym nieporuszny zapisem, komu by o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało. danym na to: Iż ia desuper wyrażony, będąc wieczystym aktorem majątności Uszy, w wojewodztwie Mińskim sytuowanej, z dobrej mey woli ku części y chwale Boga w Troycy świętey iedynego, naprzód na mogiłach y mieyscu ciał z dawnych czasów poddanych teyże majątności Uszy pogrzebionych, cerkiew Uszańską pod tytułem świętego Eliasza święta ruskiego, za konsensem iaśnie wielmożnego imé xiędza Szeptyckiego—metropolity całej Rusi, erygowałem, poświęceniu oney że z naznaczeniem solenizacyi w dzień

Podwyszenia Krzyża świętego, ofiarowania najsświętszey Panny, święt ruskich, za instrumentem zwierzchności officialskiej przez imię xiędza Marciniewskiego—dziekana Mińskiego, prezbitera Dubrowskiego, otrzymałem, subsequenter propter commoditatem poddaństwa y sposobniejszego ich dusz zbawienia umyśliłem oycę parochę na potomne czasy przy teyże cerkwi installować; iakoż czyniąc ten mój fundusz, dla rezydencyi plebanii zabudowawszy y do tego zabudowania dla sufficiencyi imci xiędza oycę prezbitera wszystkiego na plebanii półtory włoki pustownego gruntu z sianożęciami, zarosłami, iako to na dwie zmiany, zaczawszy końcem od stawu wyższego Uszą do ściany majątności Janowszczyzny wielmożnego imię pana Pomorskiego, ad praesens w possessyi wieczystey wielmożnego imci pana Iózefa Świętorzckiego—skarbnika Mińskiego będący, na trzecią zmianę od rzeki Uszy równo y obok sznurów chłopskich, osobliwie w szmatach, a naprzód: na sielidbach, na których plebania z innemi budynkami zabudowana, włoka iedna, morg ieden, prętów pięć, lokci dwa y pół; od stawu, z końca zaczawszy, bokiem w obudwych rezach od pustki teraz będącey, quondam karczemney, na której ścienie kopczyk pod rogiem gumien oycę prezbitera plebanii, drugi w pół, trzeci na końcu pierwszych rezów, similiter tegoż boku w drugich rezach z końcu ieden kopczyk, drugi w pół, trzeci na końca pod granicą wyraźną; z drugiej strony takż zaczawszy od stawu po gościniec, do Gródka Cholchelskiego idący, między poddanym Jurkiem Miecielicą, do oycę prezbitera wyłączonym, graniczy, a na końcu tey ściany pierwyh rezów kopczyk; drugie rezy bokiem od gruntu

poddanego wysz specyfikowanego oycę prezbitera, z pierwszego końca kopczyk, w pół tych rezów drugi, przy końcu pod ścianę Janowszczyzny trzeci kopczyk; na trzecią zmianę pierwszy szmat od rowu granicy imię panów Lichodzieiewskich, majątności Uszy Donatowskiej, końcem, a drugim końcem sianożęciami iednym bokiem od gruntu sielidbnego poddanego Uszańskigo Chwiedora Komara po miedze, drugim bokiem od zaścianku dworu Uszańskigo y sianożęci, iako to przeciw sosny, na zaścianku dwornym stojącey, krzyżem a ciosamy kopczyk podle kamienia wielkiego na sianożęci dwornej leżącey, kopczyk drugi, nad rzeką Uszą pod wierzbą kopczyk trzeci, w którym szmacie morgów cztery, prętów dwa, pręcików osim, a po nadržeczu kręto idącey, w końcu opisaney granicy sianożętka y zarosnik dodaie się Jurkowi Miecielicy—poddanemu oycę prezbitera, a przez rzekę sianożęć, takż nad rzeką, z iedney strony kręto idącą, z drugiej strony od gruntu dwornego do rzeki sochą przepędzoną, a z drugiego końcu od chłopskiej sianożęci kopczyk pośrodku, morgów dwa y szescinę, item w sznurach sieliskich za górą od rzeki Uszy, od granicy imci pana Świętorzckiego, zaścianek wzdłuż y zarosła po miedze Jurki Miecielicy y wpoprzek morgów pięć, pręcików trzy; w polu Bieliszkaeh w sznurze miedzy chłopskimi sznurami obok leżącymi, od granicy imię panów Lichodzieiewskich, a z drugiej strony do granicy imci pana Antoniego Świętorzckiego—strażnika Mińskiego dwa morgi, prętów piętnaście. Przy tym Jurkę Miecielicę y brata Jaska Miecielicę żonatyh, z dziećmi, pospołu w iedney chacie na półwłoczu mieszkających, ze wszystkim ich do-

bytkiem, wieczystych, z powinnością, z sielidbą, z ogrodami, gruntami, sianożęciami, zaroślami, na tym półwłoczu znajdującymi się, wyłączam y wiecznie podaie, opał z Uszańskich lasów y mliwo bez miarki we młynie Uszańskim na potrzebę tylo imć xiędza prezbitera, na brahę, piwo, bez przeszkody szynku dwornego, lub arendownego pozwalam. Wolen tedy y mocen będzie imć ociec prezbiter na tym gruncie, z chłopami poddanymi pożytków wszelakich wynaydować, tymi poddanemi według dawnego zwyczaju y dworowi pełnionej powinności rządzić, krescencyi z gruntów przysposabiać, ad usum suum obracać, tych poddanych na gruncie funduszowym rozdzielać, którzy by y rozdzieleni podymne nie więcej, iak z iedney chaty, alias sielidby trzecinę z dymu płacić powinni, gwałty według dawnego zwyczaju pełnić mają y ciż poddani imć xiędza prezbitera; iezeli by byli iakowe uchwały seymowe, lub seymikowe, nad regularne terazniejszych lat podymne płacić więcej niepowinni, a broń Boże zamieszania w oyczynie, inkursii nieprzyiaciela zagranicznego, do żadnych podatków należeć nie mają, eo magis imć xiędz prezbiter terazniejszy, iako y w potomne czasy następujące ichmość xiędza prezbiterowie do żadnych uchwał, podatków pociągani być nie mogą, lecz ze wsi Uszy y ynnych poddanych Uszańskich, lub ze dworu ma być opłaconą y zastępowaną. Obligacye zaś ten ociec prezbiter na potomne czasy pełnić będzie powinien, iako to: każdej niedzieli za parafian y dobrodzieiów mszę iedną, każdego tygodnia we śrzedę lub subotę za Ignacego y Rozalią y skolligowanych w pokrewieństwie mszę świętą, drugą przed najsświętszą Panną w cerkwi

Uszańskiej, u wielkiego ołtarza, niepo-chibnie, pod sumnieniem, odprawować ma. A iezeli by tych dni święto do odprawowania mszy requialney niepozwalalo y przeszkodą było, tedy innych dni odprawować te mszy bez omieszkania będzie powinien. Waruię też, aby ten fundusz, na wieczne czasy ode mnie uczyniony, przez sukcesorów moich nie był naruszany, ruynowany y owszem koždy sukcesor mój koniecznie onemu zadosyc uczynić będzie powinien. Pisan w Uszy, roku tysiąc siedmset sześdziesiątego, miesiąca Februaryi dwudziestego ósmego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto funduszowego nieporuszonego zapisu, przy wyrzniętey kustodyi, oraz przy wyciśnionej na czerwonym laku pieczęci, podpis ręki tak samego w. aktora, iako też podpisy rąk imć panów pieczętarzów następującemi wyrażaiają się słowy: Ignacy Lucyd Nornicki, krayczy powiatu Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Ignacego Lucyda Nornickiego—krayczego powiatu Oszmiańskiego do tego wieczystego funduszu, na plebanią Uszańską y poddanego do cerkwi ritus graeci errigowaney danego, podpisuię się Ignacy Merło Januszkiewicz mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wysz wyrażoney osoby do tego funduszu na rzecz w nim wyrażoną danego podpisuię się Augustyn Nornicki—mostowniczy Oszmiański. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wysz wyrażoney osoby do tego funduszu na rzecz w nim wyrażoną danego podpisuię się Adam Nornicki—obozny Brzeski.

Który to takowy dobrowolny wieczysto-funduszowy, nieporuszony zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę, idque w imci pana Eustacheo Ig-

nacego Lucyda Nornickiego—krayczego Oszmiańskiego, u sądu przyznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, w Mińsku expedyowanych, przyięty u wpisany.

1761 г. Марта 5 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 394.

32. Мировая сдѣлка между Мозырскими чешниковичами Герциками и Полоцкимъ замковымъ монастыремъ по дѣлу о захватѣ земель.

Полоцкому замковому монастырю было предоставлено на правахъ наслѣдства имѣніе *Черствяты*; по сосѣдству съ нимъ находились и имѣнія Герциковъ. Между монастыремъ и Герциками возникъ продолжительный споръ изъ-за границъ, тянувшійся въ теченіи двухъ поколѣній—при дѣдахъ и отцѣ Герциковъ. Споръ переходилъ различныя судебныя инстанціи съ перевѣ-

сомъ на сторону базилианъ; отецъ Герциковъ признанъ былъ виновнымъ и присужденъ къ тюремному заключенію, но до исполненія приговора умеръ. Наконецъ Герцики вошли въ соглашеніе съ монастыремъ, признали для себя обязательнымъ прежде состоявшееся подкоморское опредѣленіе, а монастырь отказался отъ 4304 злотыхъ неустойки и прекратилъ дѣло.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Maia ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodstw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imię pan Gierzydowicz, skarbnik Miński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginalu, ad acta podał ekstrakt wieczysto-ugodliwego, roboracyinego, oraz kwitacyinego y assekuracyinego zapisu, od wielmożnych imię panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków—czesznikowiczów Mozyrskich, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imię xiędzu Jerzemu Szatalowi-

czowi—starszemu y wszystkim imię xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego y w maydeburyi Połockiej przyznanego, ac ex iisdem actis per extractum wydany, in rem et partem tychże ichmościów xięży bazylianów Połockich służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiej mości Połocka. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, mie-

siąca Marca szóstego dnia. Przy bytności wielmożnego imci pana Hilarego Korsaka—rotmistrza województwa Połockiego, namiestnika znaku chorągwi hussarskiej iego królewskiej mości, lantwóyta, m. Pol., przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego królewskiej mości Połocka *comparendo personaliter* wielmożni imć panowie Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, ten swóy ugodliwy, roboracyiny, oraz kwitacyiny y assekuracyiny zapis, dany w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszemu y wszystkim imć xięży bazylianom klasztoru Połockiego, ustnie przyznali, *sequenti tenore* pisany.

My Antoni, Iózef y Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, iedna osoba za drugą ręcząc y obowiązuąc się *et in evictionem* za bracią naszą imć panów Marcina y Jana, teraz *in minorennitate* zostaiących, takóž za brata naszego imć xiędza Jana, *in societate* [Jesu będącego, Herczyków—czesznikowiczow Mozyrskich, na dobrach naszych opisuiąc się, oraz pod wszystkie niżej wyrażone klauzuly, paragrafy, ligamenta prawne podlegaiąc *et libere spontaneeque* przyimuiąc na siebie, czyniemy wiadomo, komu by o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym naszym wieczystym, nieporuszoným ugodliwym, roboracyiným y oraz kwitacyiným y assekuracyiným zapisem, imieniem naszym y imieniem wyž wspomnionych braci naszych, *in minorennitate* zostaiących, y imć xiędza Jana, *in societate* będącego, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—starszemu y wszystkim imć xięży bazylianom klasztoru Połockie-

go zamkowego danym na to: Iż co *ante possessionem* ieszcze imć xięży bazylianów Połockich dobr Czerstwiat, Sudziłowicz z *possessorami* na tenczas tychże dobr, *in natura* królewszczyzny będących, wszczęta kontrowersya o *dyfferencyą* gruntów, lasów, iezior, między maiętnością *adpraesens* imć xięży bazylianów, Czerstwiaty nazwaną, a dobrami naszymi Apanaskowicze, Czykowszczyzna, Słowienie, Zarzecienie y Zapalenicze, alias Ludzków nazwanemi, *subsequenter* po nadaniu wspomnionych dobr Sudziłowicz, Czerstwiat, Ładosna *cum aliis attinentiis et pertinentiis* od rzeczypospolitey konstytucyami *annorum millesimi sexagesimi septuagesimi tertii, et millesimi sexagesimi septuagesimi septimi iure haereditario* imć xięży bazylianom konwentu Połockiego *intentowany* *proceder* w sądach zadwornych iego królewskiej mości przez iaśnie wielmożnego imć xiędza Cypryana Żochowskiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, dożywotniego *ex vi* spleaconey za dożywocie iaśnie wielmożney ieymć pani z Ogińskich Starosielskiej summy tych dobr *possessora*, z dziadami naszymi imć panami naszymi imć panami Stanisławem y Alexandrem Hercykami o niesłuszną *intruzą* do gruntów, lasów, iezior od maiętności Czerstwiat, *circa eadem fundam* zawsze *in possesso* zostaiących, *quo durante* roku tysiąc sześćset osiemdziesiąt dziewiętego, Marca dziewiętnastego dnia w Warszawie dziad nasz rodzony imć pan Stanisław Hercyk *nomine suo et nomine* brata swego imci pana Alexandra Hercyka z iaśnie wielmożnym imć xiędzem Żochowskim—metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, doczesnym tylko wyž wspomnionych dobr *possessore*m, *nullo habito iure*

ad agendum et componendum, tak dziad nasz od brata swego, iako też iasnie wielmożny imé xiądz Żochowski od imé xięży bazylianów, w ugodliwy wszedszy zapis o dyfferencyą gruntów, imé panów przyiacioł ad discernentiam et decernentiam ad invicem naznaczyli, z warunkiem evictionis in casu naruszenia przez imci pana Alexandra Hercyka do lat tylko dziesięciu subsystemy tego zapisu, za którym, gdy w naznaczonym czasie do rozgraniczenia sprowadzeni byli imé panowie przyiaciele, imé pan Alexander Hercyk do rozgraniczenia nie przystąpił, y ten zapis ugodliwy, iako sine consensu onego uczyniony, processem swoim, in anno millesimo sexagesimo octuagesimo nono, Iulii siódmego dnia w grodzie Połockim zaniezionym, inwalidował et ad fata iasnie wielmożnego imé xiędza Żochowskiego nie procedował; praepostere post obitum de hac luce iasnie wielmożnego imé xiędza Żochowskiego, docześnie virtute summy swoiey y konwencyi z imé xięży bazylianami roku tysiąc sześćset dziewiędziesiąt pierwszego, dnia siedmnastego Februarii stałey, dobr Sudziłowicz, Czerstwiat, Ładosna cum aliis attinentiis possessora, imé xięża bazylianie iako swe własne dobra, od rzeczy pospolitey nadane, in haereditariam actualem suam possessionem te dobra in toto ac per totum cum suis adiacentiis et circumferentiis occuparunt. Stante tedy imé xięży bazylianów possessione dziadowie nasi imé panowie Stanisław y Alexander Hercykowie intruzyą do gruntów, lasów, jezior Czerstwiackich gdy czynili, imé xięża bazylianie z temiż antecessorami naszymi prawo w różnych subseliach wiedli. Po śmierci tandem dziadów naszych z oycem naszym wielmożnym imé

panem Michałem Hercykiem — czesznikiem Mozyrskim, zaczęty proceder kontynuowali, e converso dobrodziey oyciec nasz ichmościów xięży bazylianów do ziemstwa Połockiego zapozwał; decisione sądu ziemstwa Połockiego odesłane totum negotium, iako in causa differentiarum, na podkomorzego Połockiego, wielmożnego imci pana Zenowicza; za ziechaniem in termino innotescentialibus praefixo ad loca differentiarum, ex mutuis partium actoribus imé xięży bazylianom nie mającym na tenczas prae manibus dokumentów, disponente lege munimentów użyczywszy, negotium do dalszego suspendował terminu ociec nasz, a tak decisione appellacyi pretendował, która tanquam in accessorio non admissa. Post haec zapozwał imé xięży bazylianów y imci pana podkomorzego do trybunału. Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia totum negotium odesłał pro disiudicatione przed sąd wielmożnego imci pana Rudominy — podkomorzego Brasławskiego. Virtute którego dekretu imé pan Rudomina — podkomorzy Brasławski, praeviis innotescentiis, ad loca differentiarum w roku tysiąc siedmset czterdziestym wtorym, miesiąca Nowembra dwunastego dnia ziechał. Przed którym za wyniesionymi aktoratami y z wszczętymi z obu stron kontrowersyami ociec nasz dobrodziey wielmożny imé pan Michał Hercyk — czesznik Mozyrski, remissy iterum pretendował względem zapozwania dalszych competitorów, ponendo rationem, że dobra exdyvizji między bracią są podległe; tym oycy naszego petitom wielmożny imé pan podkomorzy annuendo, sprawę po informacyą do trybunału odes-

łał. Quo stante imć xięży bazylianie do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego o kontrawencyą dekretowi oycy naszego zapozwali. Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmset czterdziestym czwartym, miesiąca Septembra wtorego dnia, distinguendo negotium między oycem naszym, a stryiami naszymi, rosprawę uznał z iednym tylko oycem naszym y imć xiężą bazylianami et insistendo dwom dekretom oczewistym, iednemu ziemskiemu Połockiemu roku tysiąc siedmset dwudziestego siódmego, Junii dwudziestego piątego dnia, drugiemu trybunalskiemu roku tysiąc siedmset trzydziestego pierwszego, Augusta dwudziestego trzeciego dnia ferowanym, negotium totum pro disiudicatione przed sąd tegoż wielmożnego imci pana podkómorzego Brasławskiego odesłał, zachówawszy wolne mówienie o paeny kontrawencyne, na oycy naszego ściągające się. Za takowym powtórnym dekretem przed sąd swój odesłaniem wielmożny imć pan Rudomina — podkómorzy Brasławski, pro disiudicatione dyfferencyi gruntów, lasów, iezior y wszelkich pretensyi ad obloquentiam żalob stron y dekretów, hac in causa zaszłych, zechawszy y sądy swe usitata praxi reasumowawszy, finale iudicatum w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, Januaryi dwódziesiątego ósmego dnia ferował y dekretem swoim po oczewistych ab utraque parte kontrowersyach, expediowanych wizyach, duktach, inkwizycyach, dokumenta, alias zapisy, principaliter: ieden zapis między iaśnie wielmożnym imć xiędzem Żochowskim — metropolitą całej Rusi, arcybiskupem Połockim, a wielmożnym imć panem Stanisławem Hercykiem, dziadem naszym, datą supra wyrażoną ugodliwie

stały; drugi zapis takż ugodliwy, od imć panów Stabrowskich małżonków, imć xiędzu Kaporskiemu — starszemu y całemu konwentowi imć xięży bazylianów Połockich dany w roku tysiąc siedmsetnym siódmym; trzecią kopię punktów ugodliwych w roku tysiąc siedmset dwudziestym piątym między oycem naszym a imć xiędzem Żyrawskim — starszym Połockim, zaszła, tudzież obwodnicę, a parte oycy naszego przez Mikłasza opisaną sub actu Marcza dwudziestego dziewiątego dnia, indicta trzynastego, co do duktu granicznego z Czerstwiatami ex rationibus ibidem expressis uchylwszy, a inhaerendo podaniom skarbowym, signanter, iednemu przez imci pana Hlebickiego sub actu tysiąc sześćset dwunastego, drugiemu przez imci pana Rumiaczewskiego sub actu tysiąc sześćset trzydziestego pierwszego datowanym y ograniczeniu tamże wyrażonemu, oraz dalszym imć xięży bazylianów zapisom, dokumentom y dowodom prawnym in virtute onych, nayprzód: iezioro Czerstwiato całe, jak woda oblewa, ze wszytkimi ostrowami imć xięży bazylianom wiecznymi czasy przysądził, a ostrów tylko ieden Kaniów zwany na tymże iezierze, przytym wstęp, iuxta obloquentiam dekretu, do tegoż ieziora w węgle tylko oycowi naszemu y poddanym naszym, iako koło tego brzegu osiadłości swoje mającym, a imć xięży bazylianom na dwór tylko iednym niewodem wolne łowienie w tym węgle ograniczonym, w zgonie zaś samym dwie tonie tylo antiquo usu et semper practicato po prawey ręce oycowi naszemu, po lewey imć xięży bazylianom, iedno drugiey nie przeszkadzając, ani zajmując, adiudicavit y dislimitacyą całej dyfferencyi między dobrami imć xięży bazylianów, a naszymi

supra wyrażonemi uczyniwszy, kopcami usypał, iako tenże dekret luculentius rem totam obloquit; denique, iuramenta oycowi naszemu et e converso imć xięży bazylianom y poddanym ichmościów na punktach tamże wyrażonych uznawszy, za pretensye imć xięży bazylianów, tudziesz in vim paen, win czterech tysięcy trzechset dziewięciu dziesiąt złotych y wieży ciwilney niedziel osiemnaście na oycu naszym, a za pretensye oycy naszego na chłopach Czerstwiackich rublów dwanaście y kopę iedną groszy decrevit. A quo lato et publicato decreto, mieniać ociec nasz bydź sobie gravaminosum; appellował, którey to appellacyi tenże ociec nasz o approbatę principaliter ugodliwych zapisów, a per decisionem imci pana podkomorzego uchylonych, eoque intuitu o skassowanie dekretu podkomorskiego y ograniczenia in rem et partem imć xięży bazylianów służących, y o dalsze pretensye tychże imć xięży bazylianów; econverso imć xięża bazylianie oycy naszego o approbatę dekretu podkomorskiego, o skassowanie uchylonych przez tenże dekret zapisów, o satisfakcyą onemu in omni, o paeny, winy y o dalsze pretensye, w żalobach exprimowane, ad invicem do trybunału zapozwawszy się, procedowali; stante quo iuris processu oycy naszego supervenerunt fata. Po zeyściu którego my Hercykowie, reasumendo proceder, dekret in contumaciam w trybunale ziemskim w roku blisko przeszłym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym datą, w nim wyrażoną otrzymaliśmy. Po takowey z obu stron litispendencyi, unikając dalszych strat y expens prawnych, a chcąc między sobą zachować sąsiedzką przyiaźń, a za poważną iaśnie wielmożnego imć xięża Floryana Hrebnickiego—me-

tropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, y innych imć panów przyiaciół proszonych medyacyą, in praesentia imć xięża Herakliusza Lisańskiego—prowincyi Litewskiey zakonu świętego Bazylego wielkiego, w niżej opisany sposób finalnie umiarkowaliśmy się et in primario: Ponieważ imć xięża bazylianie in subsistentiam zapisów ugodliwych, idque: pierwszego imć xięża Żochowskiego, metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, drugiego imć xięża Kaparskiego, trzeciego imć xięża Żyrawskiego—starszych Połockich, z antecessorami naszymi zaszłych, supra de data et actu wyrażonych, item obodnicy Mikłasy, co do duktu z dobrami Czerstwiatami realnemi dowodami, lege positiva et per documenta przed imć panami przyiaciółami wyprobowali, dokumentów swoich, specialiter listów, podanych przez dworzan skarbowych imci pana Hlebickiego, Rumiaczewskiego, obodnicy imci pana Rumiaczewskiego y innych, w dekrecie podkomorskim wyrażonych, et in virtute onych dekretu wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Brasławskiego, w roku tysiąc siedmsetnym czterdziestym szóstym, miesiąca Januaryi dwudziestego ósmego dnia ferowanego, legitimam realitatem evidenter dowiedli; ad haec ponieważ ciż imć xięża bazylianie na perswazyą imć panów przyiaciół przysądzoney dekretem podkomorskim nie tylko summy czterech tysięcy trzechset dziewięciu dziesiąt złotych polskich, ale też nawiązki, za wieżę oycowi naszemu uznane, iuramentu una cum litis noviter po dekrecie podkomorskim errogatis expensis, atque processu iuris bez pretensyi y regressu in posterum zrzekszy się, nam kondonowali y wiecznie ustąpili; zaczym my Hercyko-

wie zapisy iasnie wielmożnego imć xiędza Żochowskiego, metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, imć xięży Kaparskiego y Żyrawskiego—starszych Połockich y dalsze inne, przez dekret podkomorski uchylone, iako niesłuszne y nieprawne in toto ac pertotum, obodnicę zaś Mikłaszą in solo puncto ograniczenia między Czerstwiatami, a dobrami naszymi pro nullis et irritis uznawszy, od appellacyi przez oycę naszego y podkomorskiego dekretu uczynioney wiecznie recedimus y tenże dekret podkomorski wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Braślawskiego, in fundamento inwentarzów dworzanskich imci pana Hlebickiego, Rumiaczewskiego, Eydziatowicza, Bobrownickiego ograniczenia, przez imci pana Rumiaczewskiego ferowany, simultantee z dalszemi dokumentami iuris et possessionis, ichmościami xięży bazylianóm słuźącemi, in omnibus punctis, clausulis, paragrafis na wieczne a nieodzowne czasy roborujemy; eoque intuitu circa inviolabilem haereditariam possessionem dobr Czerstwiat cum omnibus attinentiis et pertinentiis, podług ograniczenia, w dekrecie podkomorskim wyrażonego, kopcami y znakami granicznymi oznaczonego, in perpetuum zachowujemy y że my y sukcesorowie nasi za tę granicę wdzierać się, kopców, znaków granicznych przez się, ani przez poddanych naszych naruszać, demoliować niemamy; owszem ex praesenti nostro z obu stron consensu dla całości granicy y pokoju sąsiedzkiego w potomne czasy co lat dzie sięć ponowę czynić, za obwieszczeniem się ad invicem obowiązujemy się, a w rekompensę summ y iuramentów nam ustapiomych, iurament imć xięży bazylianom y poddanym ichmościów, ad haec dwanaście

rublów y kopę groszy, toties namienionym dekretem uznanie niezachowując, o nie nam y braci młodszym żadney salwy nawawsze rzekłszy się, kondonujemy, a zatym z dalszych naszych wszytkich pretensyi w procederze prawnym tak ex instantia do brodzieia oycę naszego, iako też nas samych wyrażonych, do imć xięży bazylianów regulowanych, wiecznie y nieodzownie imieniem naszym, takoz imieniem brata naszego in societate y młodszych in minorennitate będących wiecznie y nieodzownie kwitując, żadney salwy, accessu, pretensyi, regressu o żadną naymnieyszą rzecz ni o co nam samym, braciom naszym y nikomu innemu do pomienionych ichmościów nie zachowujemy; zapisy supra wyrażonych iasnie wielmożnego imć xiędza Żochowskiego, imć xięży Kaparskiego, Żyrowskiego, a za onymi žaloby, processa, dekreta y cały proceder prawny ex instantia oycę naszego y nas samych w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego ad datam praesentem kassujemy, annihilujemy y z xiąg eliminować pozwalamy. Że zaś młodzi bracia imć panowie Marcin y Jan Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, ob minorennitate lat, a imć xiędz Jan jezuita ob distantiam rezidencyi swey do niniejszey wieczystey kwitacyi naszej podpisać się nie mogą, więc my Antoni, Jozef, Stanisław Hercykowie—czesznikowiczowie Mozyrscy, pro firma securitate imć xięży bazylianów et pro robore niniejszey kwitacyi za rzeczonych ichmościów braci naszych in evictionem opisując się, assekurujemy ichmościom, iezeliby quo casu za przyściem ad competentiam annorum rzeczeni bracia nasi ninieyszą wieczyście stałą konwencją y dekret podkomorski per processum iu-

ris inwalidować, albo li też pacificam ichmościów possessionem dobr Czerstwiat cum suis quocunque modo irritare wazyli się, tedy in tali casu nietylko u każdego sądu y prawa, usque ad satisfactionem in omni temu ninieyszemu zapisowi y dekretowi podkomorskiemu, zastępować y ewinkować proprio aere powinni będziemy; ale też za przyściem do lat tychże ichmościów braci naszych y za sprowadzeniem imé xiędza Jana do ratyfikacyi lub ad recognitionem iuridicam tego naszego wieczystego zapisu przyprowadzić obowiązujemy się. Dla czego in evictio-nem części dobr naszych Czykowszczyzny, Apanaskowicz, Słowienia, Zarzecienia, w woiewodztwie Połockim leżących, y inne wszystkie dobra nieruchome y ruchome, które teraz mamy y na potym mieć będziemy, podaiemy y opisuiemy. Pro conclusione dla zupełniejszego praesentis inscriptionis, we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach dotrzymania, zarękę dwadzieście tysięcy złotych polskich, paenam personalis infamiae et forum w wielkim xięstwie Litewskim ubiquinarium, pro ad-citatione nas y successorów naszych etiam termino peremptorio, zakładamy y opisuiemy, gdzie my, będąc zapozwani, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iurium, rozprawę przyiąć, zaręki zapłacić y we wszystkim temu ninieyszemu roboracy-nemu, wieczysto-kwitacy-nemu y assekura-cynemu zapisowi zadosyć uczynić, tudzież omni iudicato subesse tenebimur. Y na tośmy dali ten nasz ninieyszy zapis z podpisem rąk naszych y imé panów pieczętarów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiąc siedmsetnego sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca piątego dnia. U tego wieczysto ugodliwe-

go, roboracy-nego, oraz kwitacy-nego y assekuracy-nego zapisu podpis ręki aktorów his verbis: Antoni z Lubna Hercyk. Iózef Hercyk. Stanisław Hercyk. Tudzież imé panów pieczętarzów w te słowa: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych ichmościów panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków—czesznikowiczów Mozyrskich, do tego wieczysto ugodliwego roboracy-nego, oraz kwitacy-nego y assekuracy-nego, nigdy nieporuszonego zapisu na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—starszemu y wszystkim imé xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego, podług prawa podpisuię się Antoni Thadeusz Pawłowski mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego roboracy-nego, oraz kwitacy-nego y assekuracy-nego zapisu podług prawa podpisuię się Michał Makarski—łowczy Smoleński mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto ugodliwego roboracy-nego, oraz kwitacy-nego y assekuracy-nego zapisu podług prawa podpisuię się Benedykt Weryha mp. Który to takowy wieczysto ugodliwy roboracy-ny, oraz kwitacy-ny y assekuracy-ny zapis, za ustnym przez osoby wyż wyrażone przyznaniem, iest do akt xiąg magdeburyi iego królewskiej mości Połockiej przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywileiowaną radziecką y z podpisem ręki pisarskiej teyże magdeburyi parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra, w kancellaryi Połockiej mieyskiej. U tego ekstraktu wieczysto ugodliwego, roboracy-nego, oraz kwitacy-nego y assekuracy-nego, nigdy nieporuszone-

go zapisu, przy wyciśniętej na czerwoney massie magdeburyi Połockiey pieczęci, podpis ręki pisarza, poniżej lekta, korrekta, a na ostatniej stronie też samo in eum tenorem: Demetryusz Pszczolko—iego królewskiej mości Połocka pisarz magdebur-ski. Lectum, correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu przy samym oryginale do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1761 г. Марта 6 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 398.

33. Квитанціонная запись Мозырскихъ чешниковичей Герциковъ, данная ими настоятелю Полоцкаго замковаго монастыря Шаталовичу въ полученіи ими 500 талеровъ.

Между базилианами Полоцкаго замковаго монастыря и помѣщиками Герциками возникли продолжительные споры изъ-за границъ имѣнія *Черствяты* съ имѣніями Герциковъ; споры эти тянулись при жизни двухъ поколѣній и достались на разрѣшеніе третьему. Вслѣдствіе вмѣ-

шательства въ это дѣло митрополита Гребницкаго и другихъ пріятелей, базилиане рѣшились заплатить Герцикамъ 500 талеровъ и покончить этотъ процессъ; Герцики согласились на это рѣшеніе и выдали базилианамъ настоящую квитанцію въ полученіи 500 талеровъ.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiątego pierwszego, miesiąca Maia ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodstw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego patron imć pan Jan Gierzydowicz—skarbnik Miński, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu, przy samym oryginale, ad acta podał ekstrakt wieczysto kwitacyjnego, korroboracyjnego, oraz assekuracyjnego zapisu, od wiel-

możnych imć panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercyków, czeszniakowiczów Mозырских, na rzecz w nim intus wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego dany y w magdeburyi iego królewskiej mości Połockiey przyznany, ac ex iisdem actis wydany, in rem et partem tymże ichmościom służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomienionny ekstrakt wieczysto-kwitacyjny, roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg

trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis.

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta iego królewskiej mości Połocka, roku tyśiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Marca szóstego dnia. Przy bytności wielmożnego imci pana Hilarego Korsaka—rotmistrza województwa Połockiego, namiestnika znaku chorągwi husarskiej iego królewskiej mości, lantwoytem miasta Połocka, przed nami burmistrzami, radcami, ławnikami miasta iego król. mości Połocka, comparendo personaliter wielmożni ichmość panowie Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznikowie Mozyrscy, ten swój wieczysto kwitacyiny, roboracyiny, oraz y assekuracyiny zapis, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—zakonu świętego Bazylego starszemu y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego, ustnie przyznali sequenti tenore pisany.

My Antoni, Iózef, Stanisław Hercykowie—czesznikowie Mozyrscy, iedna osoba za drugą ręcząc, obowiązuąc się et in evictionem za bracią naszą rodzoną imé xiędza Jana iezuitę y imé panów Marcina y Jana, in minorennitate będących, Hercyków—czeszników Mozyrskich, na dobrach naszych opisuiąc się imieniem naszym y imieniem tychże przereczonych braci naszych, czyniemy wiadomo tym naszym wieczysto-kwitacyiny, roboracyiny, oraz assekuracyiny pismem, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y

wszytkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danym na to: iż co w procederze prawnym, o dyferencye między dobrami Czerstwiaty ichmościów xięży bazylianów Połockich zamkowych, a naszymi Apanaskowicze, Czykowczyzna, Słowienie, Zapolenicze, alias Ludzków od niemałego czasu, bo ieszcze z dziadami naszymi ichmością pany Stanisławem y Alexandrem Hercykami, subsequenter dobrodzieiem, oycem naszym, imścią panem Michałem Hercykiem, czesznikiem Mozyrskim, intentowanym, po zaszłym dekrecie podkomorskim oczewistym in principali y po uroszczoney przez wyżmianowanego dobrodzieia oycy naszego od tegoż dekretu podkomorskiego appellaacyi, dalszy prawny proceder w trybunale wielkiego xięstwa Litewskiego do tychczas ab utrinque wiedziony, teraz zaś za medyacyą iaśnie wielmożnego imé xiędza Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rusi, arcybiskupa Połockiego, y innych ichmów panów przyjaciół, sposobem osobliszej konwencyi naszej, ichmościom xięży bazylianom Połockim od nas daney, wyrażonym y opisanym, z temiż ichmość xięży bazylianami zgodziliśmy się. Vigore którey dobrowolney ugody naszej ichmość xięża bazylianie, na perswazyą przyjacielską, iedynie dla uniknienia dalszych expensów prawnych, summy pięćset talarów bitych dla nas Hercyków postąpili y tę summę talarów bitych pięćset do rąk naszych oddali y zupełnie wypłacili. Przeto my Hercykowie, de praestita pomienioney summy exolutione, scilicet talarów bitych pięćuset kwituiąc, circa roborationem naszego ugodliwego wieczysto-kwitacyinego y assekuracyinego zapisu, sub data praesenti stalego, y oczewistego in principali

dekretu iasnie wielmożnego imci pana Rudominy—podkomorzego Brasławskiego, roku tysiąc siedmset czterdziestego szóstego, Januarii dwudziestego ósmego dnia ferowanego, assekurujemy ichmościów xięży bazylianów Połockich et strictissime obowiazujemy się, iż iesliby quo casu renitencyą iaką tak dekretowi podkomorskiemu, iako też wyżey rzezonemu osobliwemu ugodliwemu zapisowi naszemu ichność panowie bracia teraz minorenes, a potom ad competentiam annorum przyszedzsy, lub też imć xiądz Jan brat nasz, in societate będący, czynić mieli, tedy my wyż rzezone osoby mamy y powinni będziemy przerzezonych ichmościów xięży bazylianów własnym kosztem naszym in omni foro ewinkować y zastępować; a za nieewinkowaniem y niezastępowaniem nie tylko zarękę, w tymże ugodliwym zapisie naszym opisaną, zapłacić, ale też wziętą summę talarów bitych pięset cum altero tanto wypłacić y oddać powinni będziemy tymże xięży bazylianom; a po tey exolucyi pięciuset talarów bitych cum altero tanto y po zaplaceniu zarąk, przecież ugodliwy zapis nasz, oraz roboracyiny y assekuracyiny, wyżey wyrażony, w ninieyszym terminie między nami y ichmość xiężą bazylianami stały, tudzież pomieniony dekret podkomorski, in omnibus punctis, clausulis, paragraphis nieporuszenie ma być zachowany y przy zupełney mocy wiecznemi czasy zostawać ma. Czego wszystkiego, co się w tym terazniejszym ugodliwym y tym kwitacyinym zapisach wyraziło, dotrzymać obowiazujemy się pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, et sub paenis banitionum ac personalis infamiae atque forum ubiquinarium w wielkim xięstwie Litewskim pro adcitatione partis renitentis,

etiam termino peremptorio, zakładamy y opisujemy; gdzie będąc my Hercykowie zapozwani, abscissis omnibus dilationibus beneficiisque iurium, rozprawę przyiąć, zaręki zapłacić y temu kwitacyinemu zapisowi zadość uczynić pod tąż zaręką, tudziesz omni iudicato subesse tenebimur. I na tośmy dali ten nasz kwitacyiny zapis imieniem naszym y imieniem braci xiędza Jana iezuity y panów Marcina y Jana Hercyków, in minorennitate zostaiących, za ichmościów ewikcyą, na nas samych y na dobrach naszych sponte et libere zakładaiąc, z podpisem rąk naszych własnych y imć panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych. Pisan roku tysiącznego siedmsetnego sześćdziesiątego pierwszego, miesiąca Marca szóstego dnia, w Połocku. U tego wieczysto kwitacyinego, roboracyinego, oraz assekuracyinego zapisu podpisy rąk samych aktorów y imć panów pieczętarzów in eum tenorem: Antoni z Łubna Hercyk, Jozef Hercyk, Stanisław Hercyk. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnych imć panów Antoniego, Iózefa y Stanisława Hercykow—czesznikowiczów Mozyrskich, do tego wieczysto kwitacyinego, oraz assekuracyinego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi—superiorowi y wszystkim ichmościom xięży bazylianom klasztoru Połockiego zamkowego danego, podług prawa podpisuję się Antoni Thadeusz Pawłowski mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego wieczysto kwitacyinego, roboracyinego, oraz assekuracyinego zapisu podług prawa podpisuję się Michał Makarski—łowczy Smoleński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto-

kwitacyjnego, roboracyjnego, oraz assekuracyjnego zapisu podług prawa podpisując się Benedykt Weryha mp. Który to takowy wieczysto kwitacyjny, roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis, za ustnym y oczewistym przez desuper wyrażone osoby przyznaniem, iest do xiąg mag. i. k. mści Połockiey przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią mieyską uprzywileiowaną radziecką parti requirenti iest wydan. Pisan ut supra, w Połocku. U tego ekstraktu wieczysto-kwitacyjnego, roboracyjnego, oraz assekuracyjnego zapisu przy pieczęci magd. Połockiey, na czerw-

ney massie wyciśniętey, podpis ręki pisarza magd., poniżej lecta y correcta, a na ostatniey stronicy lectum, correctum temi wyrażaią się słowy: Demetryusz Pszczółko—iego kr. mści Połocki pisarz magd. Lectum, correctum cum actis.

Który to takowy ekstrakt wieczysto-kwitacyjny, roboracyjny, oraz assekuracyjny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1761 г. Апрель 24 дня.

Изъ книги № 128, за 1761 г., л. 566.

34. Фондушова запись Смоленскаго каштеляна Антонія Буринскаго на землю и двухъ крестьянъ для священника вновь учрежденной Замошской церкви.

Смоленскій каштелянъ Антоній Буринскій, принимая во вниманіе, что имѣніе его Замошье отстоитъ отъ приходской церкви на 3 мили и крестьяне живутъ и умираютъ безъ исполненія религіозныхъ требъ, устраиваетъ на свой счетъ уніятскую церковь, надѣляетъ ее 4 уволками

земли съ крестьянами, церковною утварью, входами въ лѣсъ и правомъ входа въ озеро, но только на собственныя нужды; при этомъ обязываетъ священниковъ настоящей церкви совершать одну обѣдню за фундаторовъ и ихъ родителей.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym obranymi, comparendo personaliter

w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego iaśnie wielmożny imé pan Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński, kasztelan Smoleński, opowiadał, prezentował y przyznał dobrowolny wieczysto-dobrowolny, wieczysto-funduszowy zapis na rzecz w nim intus wyrażoną, cerkwi Za-

moskiey dany, służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby pomieniony funduszowy zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyjęwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński — kasztelan Smoleński, czynię wiadomo każdemu wiedzieć należącemu y wyznawam tym moim dobrowolnym, wieszystym, funduszowym zapisem, na potomne czasy danym na to: Iż ja kasztelan, dowiedziawszy się o tym, że w woytowstwie moim Zamoskim, tak moi, iako też y inni, blisko tam mieszkający ludzie, dla odległości mieysca od cerkwi Ikazienskiey, o mil trzy situm mającey, a zatym dla trudnego osobliwie na wiosnę y iesieni przejazdu, częstokroć, iedni bez chrztu, drudzy bez spowiedzi y innych świętych sakramentów z tego świata zchodzą, a niemal wszyscy rzadko kiedy, a niektórzy y nigdy mszy świętey nie słuchaia, umyśliłem w samym Zamoszu, na pomnożenie chwały Pana y Boga naszego, w Trócy przenayświętszey iednego, na poratowanie dusz, krwią nayświętszą odkupionych, cerkiew y ustawicznego kapłana ritus graeco-uniti ufundować y zbudować. Jakoż te myśli moje do skutku przyprowadzaiąc, przy mocy Pana naywyższego cerkiew porządną, a dla kapłana mieszkanie, iako też gospodarckie budynki wystawiwszy y wszelki do cerkwi aparat, iako to: kielich z patyną y łyżeczką srebrną pozłocistą, nowe aparaty dwa świetne, a trzeci żałobny, takż nowy, alby dwie, humerały dwa, pas-

ki dwa, korporały dwa, obrusy dwa y inne potrzebne rzeczy sporządziwszy, do dawnych dwóch włok, na prezbitera przez kommisarzów iaśnie wielmożnych ichmościów panów Sapiehów, przeszłych dobr Ikazni dziedziców, inwentarzami wyznaczonych, in super trzecią włokę, obok z tymi dwuma włokami leżącą, (na którey poddany moy Bogdzia mieszkał, a teraz na włokę, którą poddani takż moi Zamoscy Gasiut y Truchan zażywali, przeniesiony iest), z sianożęciami y lasami, do nich należącemi, a osobliwie w błotach, Zmirowie nazwanych, sianożęci morgów cztery użyteczniejszych w iednym mieyscu przydaie, przytym obrąb, Orzechowna nazwany, (w którym gruntu półtorey włoki) z poddanemi dwuma, iednym Piotrem Pupinem z synami Janem żonatym y drugim Piotrem, Andrzejem y Łukaszem nieżonatemi, a drugim Marcinem Pupinem y z synem iego takż Marcinem żonatym, w tymże obrąbie mieszkaiącemi, z żonami y dziećmi ich utriusque sexus, z powinnością taką: gwałtów, z czym każą, z każdey chaty na rok po dziewięć dni, czynszu po tynfów cztyrnaście y groszy dziewięć, podroźszczyzny po tynfów cztery y groszy dwadzieścia ośm Litewskiey kurrencyi, a za połowę miodu od pszczoł y za inne drobniejsze powinności, które do tych czas do dworu Ikazienskiego pełnili; roboczny, z czym zakazem będzie, na każdy tydzień po dniu iednym z chaty każdey (iako się sami dobrowolnie podieli, odbywać powinni, excypowawszy do dworu Ikazienskiego płacenie podatków, iako to: podymnego y czopowego na ratę iedną z obudwuch chat tynfów cztery, annuaty ichmość xięży bernardynom Druyskim takż na iedną ratę tynfów dwa z chat

obudwuch, także obwarowawszy, aby pomienieni poddani gorzałki in praeiudicium szynków dwornych nie szynkowali, a jeżeliby na wywóz y sprzedaż ogółem pędzić chcieli, tedy kapszczyznę, (tak iako y teraz powinność iest), opowiedziawszy się płacili. To wszystko (ut supra expressum) do cerkwi Zamoskiej przyłączam. Te tedy wszystkie cztery włoki y pół włoki z poddanemi dwuma, wyż wyrażonemi, y powinnością ich wyżey namienioną na pomienioną cerkiew Zamoską y prezbitera daię, daruię, na wieczne y nieodzowne czasy zapisuię. Temuż prezbiterowi y successorom iego pozwala się drzewa na własną potrzebę plebanską tak na opał, iako też na reperacyą starych, lub wystawienie nowych budynków; przytym wstęp do ieziora iednego pod samym Zamoszem: z brodnem tylko, a nie z podwłokiem. Na ostatek temuż prezbiterowi y następcom iego dopuszcza się na własną także iego potrzebę robienia piwa y wypędzenia wódki, ale nie na szynk albo na wywóz, pod utratą wolnego y na własną potrzebę pędzenia wódki y robienia piwa, jeżeli by się pokazało, że szynkuie lub na stronę wywoząc przedaie. A to wszystko ma należeć cerkwi y prezbiterowi, pozwala się pod tym warunkiem y obowiązkiem, aby tam ustawiczny był prezbiter y iedną na tydzień obligacyą, to iest służbę Bożą, alias mszą świętą, za dusze Konstantego y Elżbiety odprawował, mnie też grzesznego y potomstwa moiego w swoich modlitwach podług praw cerkiewnych nie zapominał, staranie około dusz ludzkich sobie powierzone pilno miał, w czym attendentiam successorom moim y posesorom dobr Ikazni polecając, a duchownych starszych conscentia obowiązując

y strasznym sądem Boskim grożąc, abhinc do pomienionych włok y poddanych żadney mnie samemu, successorom moim y nikomu innemu salvy, akcessu y regressu nie zachowuię; owszem wszelkim usiłowaniem ten fundusz mój zaszczycać y utrzymywać przyrzekam y successorów moich, iako też tych dobr possessorów, obowiązuię. Pisan w Krasnym siele, roku tysiącznego siedymsetnego sześćdziesiątego pierwszego, miesiąca Kwietnia dwudziestego czwartego dnia. U tego dobrowolnego, wieczystego funduszu zapisu, przy wyrzniętej kustodyi, podpisy rak tak iasnie wielmożnego aktora samego, iako też imć panów pieczętarzów tymi wyrażaią się słowy: Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński—kasztelan Smoleński. Pieczętarz ustnie proszony od iasnie wielmożnego imci pana Stanisława Burzyńskiego—kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podpisuię się Mikołay Tadeusz Łopaciński—starosta sądowy wojewodztwa Mściślawskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iasnie wielmożnego imci pana Stanisława z Burzyna Burzyńskiego—kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podług prawa podpisuię się Ignacy Jeleński—podczaszy powiatu Mozyrskiego mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iasnie wielmożnego imci pana Stanisława z Burzyna Burzyńskiego, kasztelana Smoleńskiego, do tego funduszu podług prawa podpisuię się Andrzej Pomarnacki—czesznik Wilkomirski.

Który to takowy dobrowolny, wieczysto-funduszowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1762 г. Февраля 9 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 1195.

35. Жалоба настоятеля Дятловицкаго монастыря на Волковыснаго подстаросту Туловскаго о невзысканіи своевременно слѣдуемыхъ монастырю по декрету съ Оскерки денегъ.

Настоятель Дятловицкаго монастыря приноситъ жалобу на Волковыскаго подстаросту, что получивши трибунальный декретъ о взысканіи долга съ Оскерки, онъ не выдавалъ въ свое время повѣдчаго листа, заставлялъ повѣренныхъ мона-

стыря приѣзжать къ себѣ по нѣскольку разъ даромъ, и не только не взыскалъ долга, но еще лишилъ монастырь возможности жаловаться на должника во время трибунальной Минской каденціи.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februaryi dziewiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym pierwszym obranymi, comparando personaliter patron wielmożny imć pan Jan Jezierski—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego, żałował y solennie manifestował się nomine ww. oo. Doroteusza Izaiewicza—ihumena y całego monasteru Dzieciolowickiego na wielmożnego imci pana Tułowskiego—podstarościego Wolkowskiego, mieniać o to: Iż co wielmożny imć pan podstarości Wolkowyski za dekretem trybunalskim, ad instantiam monasteru Dzieciolowickiego na iaśnie wielmożnego imci pana Oskierkę—czesznika Litewskiego, otrzymanym, pro peragenda za wskaz summy executione będąc requisitus, oraz certam quantitateм pro so-

lario wziowszy, po wydanym obwieszczeniu, nie tylko na terminie nie zjechał, lecz po trzykroć uwodząc monaster Dzieciolowski o mil kilkadziesiąt dla listu poiezdczego przyjeżdżać kazawszy, raz w dzień nowego roku, potym w kilka niedziel drugi y trzeci, zwlekszy termin, posłanych dla odebrania listu poiezdczego z niczym odprawił, solarii in quantitate dwadzieście cztery talary bite niewrócił; pro reliquo z okazji imci aktorat przez całą kadeneyą Mińską wołany być niemógł. O co żałujące chcąc iure prosequi, ante omnia do nagrodzenia szkod, expens prawnych, do pokarania penis, de lege debitis, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey żaloby, żałujące delatores, dali tę swoją manifestacyą do xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego spraw potocznych. Co iest przyjęto y wpisano.

1762 г. Февраля 13 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г. л. 384.

36. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Тороканскихъ базилианъ на Виленскую капитулу и обратно—капитулы на базилианъ объ учиненіи тою и другою стороною разныхъ насилій и грабежей въ пограничныхъ имѣніяхъ.

Въ этомъ документѣ заключается трибунальное опредѣленіе по 3-мъ искамъ: *двумъ* Тороканскаго монастыря и *одному* Виленской кат. капитулы. Тороканскій монастырь жалуется на Виленскую капитулу, что она не исполняетъ трибунальнаго опредѣленія (*compositi iudicii*) относительно установленія прочныхъ границъ между капитульнымъ имѣніемъ Брашевичами и монастырскимъ урочищемъ Вскодами Вирами; жалуется также на арендатора капитульнаго имѣнія Оранскаго и его повѣреннаго Остромецкаго по поводу разныхъ насилій и грабежей, совершенныхъ ими въ имѣніи монастырскомъ. Такъ, помянутыя лица напа-

ли вооруженной толпой на Тороканскаго викарія Гришкевича, заковами въ цѣпи и подвергли самымъ безчеловѣчнымъ пыткамъ и истязаніямъ; такъ эти же лица совершили вооруженное нашествіе на урочище Вскоды Виры, завладѣли мѣстомъ, застрѣливъ при этомъ трехъ монастырскихъ челоуѣкъ. Капитула подала на монастырь встрѣчную жалобу, въ такихъ же выраженіяхъ, какъ и монастырь на капитулу. Трибуналъ назначилъ для разслѣдованія этого дѣла особыхъ коммиссаровъ, чтобы они собрали необходимыя свѣдѣнія на мѣстѣ и передали дѣло на окончательное рѣшеніе отдѣленію трибунальнаго суда *compositi iudicii*.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februarii trzynastego dnia.

W sprawie za trzema aktoratami y żalobami, do nich należącemi, in unum złączonemi, poniżej wyrażonemi, przypadley, mianowicie: za *pierwszym* aktorem w Bogu przewielebnego imię xiędza Sebestyana Hryszkiewicza—wikarego Torkańskiego, oraz całego klasztoru Torkańskiego xięży bazylianów z wielmożnym imię panem Jakubem Orańskim—podsędkiem powiatu Starodubowskiego, qua tenutorem dobr Braszewicz, tudzież imię panem Karolem Ostromeckim—administratorem Braszewickim, oraz ludźmi, czeladzią, poddanymi za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz

sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż co imię pan Karol Ostromecki—administrator Braszewicki, za wiadomością y wolą wielmożnego imię pana Orańskiego—podsędka Starodubowskiego, pana swojego, iadącego z chłopem tylko iednym do Korsun wielebnego xiędza Sebestyana Hryszkiewicza—wikarego klasztoru Torkańskiego, w pięćset ludzi, na gwałt spędzonych, na dobrowolney, publiczney drodze oskoczywszy, przeciwko prawa natury y Boskiemu kościelnemu y oyczystemu, поймал, wziол, a przy пойманіи своіą ręką бил, mordował, chłopci też sierzpy do szyi z urąganiem się pomienionego xiędza przykładali y wprzód do folwarku Braszewickiego, Tolkową naz-

wanego, a potem do Braszewicz, przy asystencyi dwuchset ludzi zaprowadzili y tam przez trzy dni pod strażą dzienną y nocną trzechset chłopów więził y niewypowiedzianie grubemi słowy więźnia y cały zakon lżył, kowalów na okucie pomienionego zakonnika wzywał, chłopom też strzegącym urągać się nad pomienionym xieżdem pozwalał, owszem kazał; a gdy uproszeni byli od klasztoru przyjaciele, aby się dowiedzieli o tym nieszczęściu xieżdza y obaczyli, czyli żyje, przyaciół nie dopuścił, zbyt kuąc nie po chrześciańsku nad złapanym zakonnikiem y przechwałki na śmierć iego czyniąc, iako to się pokazuje z solennych manifestów y obdukeyi, in tempore uczynionych. O co wszystko, chcąc żalujące delatores z obżalowanymi wielmożnemi Orańskim—podsędkiem y imé panem Ostromeckim—administratorem, iure agere, naypierwiy, żalująca strona klasztor Torokański omni meliori forma arezstuie u wielmożnego p. Orańskiego imci pana Ostromeckiego, iako possessyi niemającego, arezstuie oraz sumę, u imci od pomienionego imci pana Ostromeckiego ulokowaną, tandem do obwarowania omnimodae securitatis zdrowia, fortun żalujących delatorów xieży bazylianów y poddanych Torokańskich ab omni impetitione, do obwarowania bezpieczeństwa na drogach od wszelkiej wiolencyi, do uznania w tey sprawie inquizycyi, do statucyi y ukarania ludzi, do uznania wieży y nawiązki, do przysądzenia expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą deducetur, salva tey żaloby in tota vel in parte melioratione, w Bogu wielebni imé xieży bazylianie Torokańscy obżalowanych ichmościów wielmożnych Orańskiego, podsędka Sta-

rodub. y imci pana Ostromeckiego—administratora, tym pozwem adcytuia.

Za drugim aktorem tychże aktorów w Bogu przewielebnego imé xieżdza Nikodema Karpińskiego—zakonu świętego Bazylego wielkiego superyora klasztoru Torokańskiego y wszystkich ichmościów xieży bazylianów Torokańskich z iasnie wielmożnemi imé xieżmi biskupami, prałatami, kanonikami y całą prześwietną kapitułą Wileńską, za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż iasnie wielmożna kapituła naznaczonego sub paenis irremissibilibus komornika nie wyprowadza, wielmożny imé pan Orański—podsędek y imé pan Ostromecki, administrator, vili-pendendo dekret trybunału compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset sześdziesiątym, miesiąca Julii piętnastego dnia ferowany, którym warowana iest securitas xieży bazylianom Torokańskim dobr Torokań, osobliwie uroczyzcza Wschodów, Wirów y innych, niezwyčajne wiolencye na własnych gruntach klasztornych czynić ważyli się, iako to: drogę graniczną porawszy, gruntem klasztornym nową drogę torować kazali; uroczyzcze Wschody klasztoru od wieków Torokańskiego gwałtownie roku przeszłego zasiali, a gdy następował czas żniwa tego lata, imé pan Ostromecki—administrator Braszewicki, z wyrażonego rozkazu wielmożnego imci pana podsędka, zbiwszy całą włość Braszewicką, na Wschodach, własnym gruncie klasztornym, żyto pożał, którego żyta iako z własnego gruntu klasztornego żeby nie brał, gdy perswedował y bronił xieżdz prokurator, imé pan Ostromecki uzbroiony pistoletami y strzelbą, z strzelby strzelił y

trzech poddanych klasztoru Tokokańskiego o głołami śmiertelnie podstrzełił; przechwałki na zdrowie y życie xiędza Matusiewicza—prokuratora klasztorowego czyni; przed swemi Braszewickimi chłopami, paece na palec złożywszy, kłękając, przysięgał zapamiętały imé pan Ostromecki, iż prokuratora, zabiie; za woytém klasztornym we trzech ludzi zbroyną ręką z strzelbami upędzal się y chciał go zabić, gdyby się ucieczką nie salwował, iako totam rem prezentacya strzelby, pistoletów, szabli et omnis generis broni, w grodzie Pińskim uczyniona, oraz solennie zanesione manifesty, in tempore poczynione, enarrant. Insuper tym się nie kontentuiąc, imé pan Ostromecki lasy żałujących delatorów pustoszy, chłopów na dobrowolney drodze klasztornych grabi; gdzie się podoba, na gruntach klasztornych orze y sieie, dufając w mnóstwo ludzi Braszewickich, oraz przechwałki na życie zakonników y poddanych klasztornych czynić nie przestaie. O co wszystko chcąc żałujące delatores z obżałowanemi iure agere, ante omnia do obwarowania omnimodae securitatis zdrowia, fortun żałujących delatorów y ich poddanych Torokańskich, ab omni obżałowanych wielmożnego Orańskiego—podsędka Starodubowskiego y imci pana Ostromeckiego—administratora impetitione, do obwarowania possessyi uroczyszcza Wschodow y Wirow, do uznania w tey sprawie kryminalney inkwizycyi, do nakazania iaśnie wielmożney kapitule wyprowadzić komornika, którego lubo sub paenis irremissibilibus dekret trybunału głównego wyprowadzić nakazał, wyprowadzić nie chciała y nie chce, do przysądzenia surowych paen na wiolatorow, ex merito causae ściągających się, do przysądzenia szkod y ex-

pensów prawnych y o to, co czasu prawa fusijs przez kontrowersyą deducetur, salva tey żaloby melioratione, żałujące imé xiędza bazylianie obżałowaną iaśnie wielmożną kapitulę Wileńską, wielmożnego podsędka, imci pana Ostromeckiego tym pozwem adcytuia.

A za *trzecim* aktoratem iaśnie wielmożnych imé xięży biskupów, prałatów, kanoników y całej kapituły Wileńskiej, tudzież wielmożnego imci pana Jakuba Woyny Orańskiego—podsędka Starodub., imci pana Karola Ostromeckiego z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Nikodemem Karpińskim—superiorem konwentu Torokańskiego, Sebestyanem Hryszkiewiczem wikarym, Michałem Matusiewiczem y wszystkiemi wielebnemi imé xiężmi bazylianami konwentu Torokańskiego, oraz Eliaszem Jankowiczem—wóytem y ludźmi y poddanymi włosci Torokańskiej, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną mieniać, o to: iż co obżałowani ichmość, mając dobra swoje Torokanie, w wojewodztwie Brzeskim leżące, in contiguitate z dobrami Braszewiczami kapituły Wileńskiej, różnymi czasy różne krzywdy, violencyie inferre ważą się, praecipue obżałowany xiadz Matusiewicz—prokurator, obżałowanych ichmościów na własne grunta, do dworu Braszewickiego ab antiquo należące, Wschody nazwane, w kilkaset ludzi naiechawszy, żeńców rozpędził, żyta pożętego wozów kilkadziesiąt zabrał y do folwarku Torokańskiego zaprowadził, przy których żeńcach imci pana Karola Ostromeckiego—administratora Braszewieckiego, stojącego, nic sobie niewinnego, wziowszy bił, kaleczył, pastwił się, insuper tenże prokura-

tor szlachcica dobrze osiadłego tego to imci pana Ostromeckiego związać kazawszy, chłopom do związanego strzelać kazał, mówiąc: zabij, nasza prowincya na funty iego odważywszy zapłaci. Tandem zabrawszy żyto, razem y związanego imci pana Ostromeckiego, odarszy z sukien do folwarku swego, Łosińce nazwanego, całą drogę białąc, pastwiąc nad nim, prowadził; z tamąd do drugiego folwarku zaprowadzili y przed sąd tam przytomnego xiędza Sebestyana Hryszkiewicza—wikarego stawili, który to xiądz Wikary tegoż Ostromeckiego sam bił y bić kazał, słowy nieprzystoynemi laiał, potym kazawszy przynieść dybki y kaydany, pytał się tegoż Ostromeckiego: obieray sobie, iak chcesz, w dybki czyli w kaydany być okowany? Inpost kazał przynieść różgi, pomienionego Ostromeckiego bił y pastwił się. Po takowey mece zabrawszy suknie, szable, pistolety y fuzyą, niemal nagiego za wrota wypchnąć kazali. Inpost dalsze perpetrando wiołencye, na własnych gruntach kapitulnych rowy pokopali, grunta poorali; in super gościniec od wieków walny, przez grunta kapitulne idący, poorali y do gruntów swoich przyłączyli, a inne miejsce także przez grunt kapitulny przetrzebiwszy, drogę przelożyli; iakoż tenże xiądz Hryszkiewicz poddanych Braszewickich, idących z panskoczyzny ze dworu Braszewickiego, bić, kaleczyć kazał, idque ławnika kapitulnego, na imię Niczipora Derkacza, contra decentiam charakteru, tenże xiądz Hryszkiewicz własną ręką swoją zbił, zkrwawił y skaleczył, kości poprzelamywał, że y do tych czas w kalectwie zostaje. Denique tenże obżałowany xiądz Hryszkiewicz, dalsze wiołencye y exakcyje perpetrando, w roku

tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym Julii trzynastego dnia, naiechawszy tumultuarie z kosami, dzidami, harmatami na grunta własne kapitulne, żyta kop kilkadziesiąt pożyć y do klasztoru zaprowadzić kazał; eo tempore także we wsi Tynie wiołencych kapitulnych także z tumultem naiechawszy, owsa kop kilkadziesiąt pożał y do folwarku Torokańskiego zaprowadził; y gdy administrator Braszewicki przez ludzi swych o zabrane zboża dopraszał się, na tenczas obżałowany xiądz Hryszkiewicz żadney satisfakcyi nie uczyniwszy, owszem tegoż administratora chłopom swoim łapać y bić kazał, tak, iż ledwie ucieczką salwował się. Także obżałowany xiądz Hryszkiewicz ludzi y poddanych swoich na poścignienie pomienionego Ostromeckiego po drogach rozsadiwszy y sam w siermięgę chłopską przyodziawszy się, z tymiż ludźmi swoimi na złapanie onego czatowali; denique przykazawszy poddanym swoim, aby żalującego Ostromeckiego złapali y zabili y w rowach przez ichmościów pokopanych zakopali, a gdy żalujący Ostromecki o takowych zasadzkach nie wiedzący nadiechał, na tenczas obżałowany xiądz Hryszkiewicz wypadłszy z zasadzki, pomienionego Ostromeckiego gonił y tak z zawziętości do folwarku, nazwanego Talkowy, do majątności Braszewicz należącego, do dworu zagoniwszy się, atakować zaczął; na tenczas pomieniony administrator, postrzegłszy xiędza w siermiędze bez kaptura y sukni, rozumiejąc że tenże xiądz Hryszkiewicz, poczyniwszy niemało excessów, wiołencyi, kryminalów y innych akcyi z klasztoru ucieka, który do dworu przyiechawszy Braszewickiego do klasztoru swego odiechać nie chciał y przez dwa dni,

nescitur quo praetextu, dobrowolnie bawil się, pomienionego administratora Braszewickiego laiał, lzył, potym za perswazyą różnych ludzi zaledwo ze dworu Braszewickiego odiechał, zkąd przybywszy do klasztoru udał, że iakoby administrator Braszewicki w detencyi onego trzymał, co nigdy in rei veritate nie było, lecz iako dobrowolnie przyiechał, tak bez żadnego pokrzywdzenia odiechał. O co obżałowani ichmość, udawszy się do trybunału, registr taktowy ad male narrata wygrali subreptive. O co załujące delatores, ante omnia do obwarowania omnimodae securitatis possessyi gruntów, mianowicie Wchodow, Wirow y innych łąk, lasów, do dobr Braszewickich należących, tudzież zdrowia y życia administratorom, ludziom y poddanym włóści Braszewickiey ab omni quavis ulteriori obżałowanych ichmościów y całej włóści Torokańskiej impetitione, intrusione et invasione, do uznania tak względem zbiecia załującego Ostromeckiego, więzienie onego, iako też poddanych Braszewickich, oraz szkod poczynionych w zabranii żyta, owsa dwornego y poddanym Braszewickim y dalszych wiolencyi, inkwizycyi y weryfikacyi, do komportacyi zabranych u załującego Ostromeckiego rzeczy, pistoletów, fuzyi, szabel, sub nexu iuramenti, do wskazania nawiązek według prawa statutowego, do statucyi Heliasza Jankowicza—woyta y poddanego obżałowanych ichmościów y dalszych ludzi y poddanych, do inkwizycyi, weryfikacyi, a post inquisitionem do rosprawy, do uznania paen, win wiolencyinych, ex merito actionis ściągających się, z sowitością, do bonifikacyi za zabrane zboże, takż sowitością, a za zbiecie y skaleczenie załującego Ostromeckiego y poddanych Bra-

szewickich do wskazania nawiązek, takż sowitych, do nadgrozdzenia szkod y expensów prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey žaloby. Jako te žaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są inserowane, tak za onymi praenominatae partes przed nasz sąd instituerunt actionem.

Po którey sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dwa aktoraty, ieden tychże aktorów z regestrów remissyinych, z karty setney trzeciey, drugi prześwietney kapituły Wileńskiej y wielmożnego imci pana Orańskiego z karty dwuchsetney dziewiędziesiąt dziewiętey, z tychże regestrów taktowych do wpisu y aktoratu imć xięży bazylianów Torokańskich, w regestrach incarcerationum spraw termini tacti na karcie dwuchsetney dziewiędziesiąt szóstey uczynionego y przywołanego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y žaloby do nich należące, in unum zkombinowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach miedzy stronami, aktoraty mającemi, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego satisfactionem dekretowi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, Julii piętnastego dnia, między prześwietną kapitułą Wileńską, a imć xięży bazylianami konwentu Torokańskiego, z uznaniem remissyi na sąd wielmożnego imci pana Ungiera—komornika Lidzkiego, ferowanemu, imieniowi decernendo, ażeby też strony wspomnionego imci pana komornika mutuo sumptu w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtorym,

prima vere ad loca actus differentiarum, sub paenis irremissibilibus contraventionis, wyprowadzili, a imé pan komornik, ażeby praeviis innotescentiis ad loca differentiarum etiam ad instantiam unius partis, non obstante contumacia aut recessu którey kolwiek strony, ziechawszy, ad mentem tegoż dekretu wspomnionego, folwark titulo Lewkowiczowski, na uroczyszczu Nakray zabudowany, y grunt na tymże uroczyszczu Nakray nazwanym, będący, według dawnych miedzy używania, iako ten grunt w possessyi dawney Lewkowiczowskiej zostawał, konformując się do ograniczenia w prawie przedaźnym, od iasnie wielmożnych ichmościow panów Naruszewiczów małżonków imé panu Stefanowi Lewkowiczowi danym, wyrażonego, ograniczył, in circumferentia miedzy ponowil y we wszystkim akt swój komornikowski według dyspozycyi prawa pospolitego finaliter zakończył, iniungendo salvam appellationem parti, gravamen sentienti, do trybunału koła compositi iudicii, utrique parti reservamus. In distincta vero cathegoria miedzy temiż stronami po dekrecie de super wspomnionym, quo ad causam facti promanatam, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego necessariam inquisitionem y szkod verificationem vigore żalob stron wyniesionych y wyniesé mających, mutuo partium sumptu expediendas censendo, na expedyowanie horum actuum wielmożnego imci pana Chmarę—pisarza grodzkiego Mińskiego y Suzina—sędziego grodzkiego Brzeskiego, zgodnie od stron podanych y akceptowanych, designamus; którzy to wielmożni imé panowie urzędnicy ażeby praeviis innotescentiis ad loca actibus inquisitionis et verificationis competentia

ziechawszy y iuramentów stron lub onych plenipotentów super non corruptos neque corrupendos testes wysłuchawszy, doskonalne we wszystkim wywiadowania alias inquizycya, methodo w konstytucyi roku tyśiąc siedmset dwudziestego szóstego praescripta, odbierając od ludzi wiary godnych z interrogationum punktow testimonia, szlacheckiego stanu tacto pectore, a prostego corporali permissio iuramento czynili, a przytym szkody y praetensyi weryfikacyą expedyowali et finaliter zakończyli, a expedyowawszy, instrumenta verificationis exacte sporządziwszy, stronom wczesnie przed rozprawą wydali; rothulum zaś inquisitionis sigillis bene munitum, do kancelaryi trybunału transportowali, my sąd decernimus; strony zaś, ażeby oddawszy ad invicem kopie z spraw wszystkich rozprawę z tychże regestrów taktowych bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów, sub paena personalis infamiae, post expeditos praemissos actus, przyeły nakazuiemy. Które to actus ażeby też strony in spatium kadencyi Wileńskiej, sub paenis irremissibilibus contraventionis, wyprowadzili, a imé panowie urzędnicy ażeby takowe actus etiam ad instantiam unius partis, non obstante contumacia aut recessu którey kolwiek strony, sub paena privationis officiorum, expedyowali, iniungendo, y że za takowymi aktami etiam ad instantiam unius partis expedyować mającemi, finalna in principali, sine praetensione powtórnych eorundem actuum, ma subsequi rosprawa, praecavemus et praecustodimus. Ad haec my sąd statuitionem imci pana Karola Ostromeckiego, ad instantiam imé xięży bazylianów Torokańskich, przez imci pana Orańskiego—podsędkę Starodubowskiego, et vicis-

sim statuitionem Eliasza Jankowicza— wóyta, ad instantiam wielmożnego imci pana Orańskiego przez imé xieży bazylianów ad principale nakazuiemy. Interea my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego omnimodam securitatem possessyi dobr, attynencyi onych, tudziesz gruntów, łąk, lasów in actuali possessione stron będących, a mutuis impetitionibus, invasionibus, aggressionibus et violentiis

utrique parti waruiemy y ubezpieczamy. Pro interim ażeby imé xieża bazylianie Torokańscy imé panów Orańskiego y Ostromeckiego do sądów konsystorskich, nunciatarskich, a signanter do konsystorza hac in causa, praesenti decreto decisa, sub paenis irremissilibus contraventionis, nie pozywali, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego praecavemus et praecustodimus.

1762 г. Февраля 20 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 482.

37. Трибунальный декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ Минскаго женскаго монастыря съ сосѣдными помѣщиками.

Минскія базилианки приносятъ жалобу въ трибунальный судъ на своихъ сосѣдей помѣщиковъ: Холевова, Могильницкаго, Голѣвскаго и священника Будаю по поводу разныхъ обидъ и притѣсненій, дѣлаемыхъ въ монастырскомъ имѣнии Боровлянахъ, а именно: Холевы позволили себѣ разрушать старыя границы въ деревнѣ Бондачевѣ, принадлежащей къ имѣнию Боровлянамъ, и захватывать земли; Могильницкій позволилъ себѣ прогнать монастырскихъ крестьянъ и настроилъ на ихъ землѣ разныя строенія; Голѣвскій захватилъ нѣ-

сколько монастырскихъ крестьянъ и требуетъ отъ монастыря документовъ на имѣние Соломеречь, которыхъ они не имѣютъ, а самъ не выдаетъ имъ документовъ на Боровляны; священникъ Будаю наконецъ насильственнымъ образомъ завладѣлъ Бондачевомъ и не желаетъ его возвращать вовсе. Трибуналь постановилъ: отослать спорящія стороны къ Витебскому коморнику Вольфу, чтобы онъ на мѣстѣ разобралъ споры обѣихъ сторонъ и представилъ ихъ въ комиссарскій судъ, для дальнѣйшаго изслѣдованія этого дѣла.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februaryi dwudziestego dnia.

W sprawie w Bogu przewielebney imé pani Katarzyny Sobolewskiej — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszey y wszystkich imé panien bazylianek Miń-

skich z imé panami Stefanem, Franciszkiem, Janem, Kazimierzem y Macieiem Cholewami, oraz imé panami Stanisławem Mogilnickim — rotmistrzem Nowogrodzkim, Michałem Goleiewskim — czesznikiem Smoleńskim y imé xiędzem Teodorem Budaiem — dziekanem Mińskim, administrato-

rem cerkwi Sołomoreckiey świętey Pokro-
wy, za pozwem od aktorek po obżałow-
nych ichmościów przed nasz sąd wynie-
sionym y za żalobą w nim wyrażoną, mie-
niąc o to: Iż co obżałowani ichmość, mając
dobra swe, iako to: obżałowani Cholewo-
wie Kardowszczyzna, a obżałowany Mo-
gilnicki Borowlany nazwane, w wojewodzt-
wie Mińskim leżące, in contiguitate z do-
brami funduszowemi żalujących delatorek,
Borowlany y Bondaczów nazwanemi, ta-
koż w wojewodztwie Mińskim sytuowane-
mi, do których dobr signanter obżałowa-
ni Cholewowie, mimo ograniczenie y sta-
rodawne dukta, transcendendo limites et
in praeiudicium żalujących delatorek, pri-
vato suo arbitrio, czyli też ex conducto
dyzunitów, na tenczas niesłusznych atty-
nencyi Borowlan possessorów, formując
granice, kopcami osypali, za którą granicą
uformowaną y prywatnie, inscio żalujących
delatorek, uczynioną, lasów y gruntów nie-
mało zabierać, a do niesłuszney tenuty
przywłaszczyć intenditis, iako też obżało-
wani ichmość, do lasów puszczy intruzye
czyniąc, wycinanie, a przeto znaczną dam-
nifikacyą żalującym delatorcom czynią.
Distinctim obżałowany imć pan Mogilnicki,
zabrawszy grunta, na onych budynki ery-
gował y do teyże chaty chłopa wprowa-
dził, którego gruntu, per vim et potentiam
zabranego, żalującym delatorcom przy-
wrocić nie chce, usum et fructum z onego
partycypuie; a obżałowany imć pan Gole-
iewski, nie mając ullum ius et interesse
do dobr funduszowych, Borowlany y wieś
Bondaczów nazwanych, w wojewodztwie
Mińskim leżących, nie tylko dobra pomie-
nione żalujących delatorek violenti modo
agrawując, chłopów kilka bez żadnego
prawa y konwiky w tychże dobrach per

expulsionem odbierając, nulliter przywła-
szcza y z onych usus et fructus partycy-
pował, succedenter obżałowany imć uzna-
wszy niesłuszną tenutę tychże chłopów de-
latorcom przywrócił, insuper mając u sie-
bie dokumenta, na dobra Borowlany słu-
żące, żalującym delatorcom oddać nie chce;
owszem obżałowany imć pan Goleiewski,
wiedząc o tym dobrze, iż żalujące delator-
ki żadnych dokumentów obżałowanemu
imci służących nie mają, komportacyi do-
kumentów na dobra Sołomerecz u żalu-
jących delatorek wymaga. Et seorsive z
obżałowanym imć xiędzem Budaiem o to:
Iż obżałowany imć xiądz Buday, nescitur
quo praetextu, w roku tysiąc siedmset sześć-
dziesiątym, miesiąca Julii ósmego dnia,
naiechawszy na wieś Bondaczów, do Bo-
rowlan żalujących delatorek należące, też
wieś per expulsionem nulliter zaiechawszy,
żalującym delatorcom nie przywraca. O co
żalujące delatorki chcąc iure prosequi,
ante omnia do approbaty wszelkich y
wszystkich spraw dokumentów funduszo-
wych, ograniczeń, na dobra Borowlany y
wieś Bondaczów służących, vigore których
do obwarowania actoribus securitatem
wieczystey possessyi dobr funduszowych
Borowlan cum attinentiis, in actuali anti-
qua possessione będących, ab omnibus
obżałowanych ichmościów impetitionibus,
do przysądzenia wsi Bondaczów y grun-
tów, expulsive zabranych, per reinductio-
nem, do zdemolowania budynków, oraz
kopców osypanych y w tey sprawie iako
maley importancyi zachodzących dyfferen-
cyi, do odesłania totius negotii pro finali
disiudicatione przed sąd komornikowski,
o wszystko do uznania inkwizycyi, kalku-
lacyi y werifikacyi, do komportacyi spraw,
dokumentów, ograniczeń et omnis tituli

zapisów, na dobra Borowlany y wieś Bondaczów służących, przez wszystkich obżałowanych ichmościów, sub nexu iuramenti, y które by się pokazały in damnum et praeiudicium żalujących delatorek prawa, dokumenta, ograniczenia y wszelkie zapisy, oraz procedera uformowane, nullitate ze wszystkimi pretensyami skasowania, do wskazania paen, win, de lege et ex merito actionis pochodzących, do nadgrozdzenia wszystkich szkod, strat, niefruktyfikacyi, expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione żaloby, żalujące delatorki z obżałowanemi ichmościami przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie, po kontrowersiach ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego między temiż stronami totum negotium tam in causa iuris, quam in causa differentiarum et facti, vigore żalob z stron wyniesionych y wynieść mających, o wszystko przed sąd wielmożnego imci pana Wolfa—komornika Witebskiego, zgodnie od stron podanego y akceptowanego, pro finali disiudicatione remittimus. Który to wielmożny imé pan komornik, za wyprowadzeniem siebie mutuo partium sumptu, ażeby primo vere praevis innotescentiis ad loca differentiarum, etiam ad instantiam unius partis ziechawszy, wszystkie pretensye stron o wszystko, non obstante contumacia aut recessu której kolwiek strony, finaliter

rozsądził, kopce, między, znaki graniczne stare ponowił, a nowe iuxta exigentiam poczynił, szkody, winy y expensa prawne nad stroną, która się winną być pokaże, wskazał y we wszystkim dekret swój według nauki prawa statutowego, w sądach podkomorskich opisaney, ferował, nakazujemy. A iako strony tegoż imci pana komornika ażeby w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym; primo vere mutuo sumptu, sub paena infamiae et contraventionis, wyprowadzili, tak pomienione strony adcytowane et adcitari mające, oddawszy sobie kopie spraw wszystkich pod rejestrem y datami czterma niedzielami przed wyjazdem komornika do kancelaryi ziemskiej Mińskiej, przed tymże sądem komornickim rozprawę bez żadnych dylacyi, godzin, obmów y munimentów, sub paena personalis infamiae, przyięły; decernendo, liberam adcitationem dalszych graniczących przed tenże sąd komorniczy determinamus. Demum wolne wyniesienie stronom żalob ad hunc actum iniungendo, salvam apellationem parti gravamen sentienti, non nisi a definitiva principali tego imci pana komornika sententia do trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego reservamus. Pro reliquo omnimodam securitatem dobr, in actuali possessione będących, do rozprawy przed sądem komornikowskim utrique parti warujemy y ubezpieczamy.

1762 г. Февраля 20 дня.

Изъ книги № 129, за 1761—1762 г., л. 637.

38. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по спорному дѣлу Брестскихъ базилианъ съ наслѣдниками Завиши касательно правъ на имѣніе Межилъсье-Левковичи.

Базиміръ Воловичъ и его жена Катерина, будучи бездѣтными, записали Брестскимъ базилианамъ имѣніе Межилъсье и дворъ надъ Бугомъ въ Брестѣ; спустя нѣсколько времени у нихъ родилось двѣ дочери (одна въ замужествѣ Завишина, а другая Урбановичова). Такъ какъ базилиане въ свое время не заявили своихъ правъ на имѣніе въ судѣ, то наслѣдники Воловичей, т. е. замужнія дочери

вчинили искъ; во время процесса Урбановичова умерла, а базилиане добились правъ на половину имѣнія, съ котораго и посѣщали извлечь какъ можно болѣе пользы. По жалобѣ Завиши трибуналь и назначилъ по этому дѣлу какъ новое разслѣдованіе, такъ и дальнѣйшее производство судебнаго разбирательства.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórego, miesiąca Februarii dwudziestego dnia.

W sprawie iasnie wielmożnego imię pana Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Starodubowskiego, z w Bogu przewielebnym imię xiędzem Dyonizym Dombrową—zakonu świętego Bazylego wielkiego superyorem y wszystkimi imię xięży bazylianami konwentu Brzeskiego, w registra sądów naszych tytuło remissyine na kartę setną piędziesiąt dziewiętą in grossowaney, za dekretem odkładowym sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, ex instantia żalującego delatora z obżałowanemi imięmi w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia siódmego dnia stałym y za żalobą w niey wyrażoną, mieniając o to: iż co dobra Miedzylesie, Lewkowicze, w woiewodztwie Brzeskim leżące, były quondam zeszłego imci pana Jerzego Władysława Grabińskiego,

chorążego Brzeskiego, denique zeszłemu imię panu Kazimierzowi Wołowiczowi—oboznemu wielkiego xięstwa Litewskiego cum oneribus do oplacenia z onych do stałe, in subsequenti od zeszłego imci pana Kazimierza y samey Katarzyny z Naruszewiczów Wołowiczów, protunc Chweydańskich, Lubonickich starostów, deportatis in parte z dobr tychże oneribus, w roku tysiąc sześćset osmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca osimnastego dnia, acz contra iura patriae posita, iednak conditione deportandorum przez imię xięży bazylianów z tychże onerów, ze wszelkim sprzętem, ruchomością domową, końmi, bydłem, ptastwem, ze wszelką krescencyą, in super dwór w Brześciu, nad Bugiem, z spichlerzem na ziemskim placu były, z wnioskiem na też dobra dwudziestu tysięcy złotych polskich, wiecznością zapisali, niemaiąc protunc żadnego potomstwa, iednak obżałowani imię xięża bazylianie za takowym iako nieprawnym zapisem, tan-

tisper nie wchodząc in possessionem pomienionych dobr Miedzylesia Lewkowicz, ani też z pomienionemi zeszlami imé panami Wołowiczami o też dobra prawem non prosequendo w żadnym sądzie, ani też z pomienionych dobr Lewkowicz Miedzylesia, tak przez samych zeszyłych imé panów Wołowiczów, iako też od nikogo innego nie byli quietowani. Successu zatymporis gdy ciż zeszyli imé panowie Wołowiczowie—obozniowie wielkiego xięstwa Litewskiego, ex praedestinatione divina procrearunt z sobą dwoie potomstwa, idque dwie córki Teodorę, suo tempore Zawiszynę—chorążynę Mińską, matkę praesentis actoris, y Annę in 1-mo voto Urbanowiczową, in 2-do Ukolską—podkomorzynę Trocką, na tenczas dyspozycją swoją in ordine zapisaną wiecznością dobr Miedzylesia obżałowanych imé xięży bazylianów Brzeskich, sumendo pro alienatione bonorum stanu rycerskiego, nie mniey że obżałowani imé xięża bazylianie ex praeposita sibi conditione długów Grabińskich dobr Miedzylesia nie deportowali, ale one sami zeszyli imé panowie obozniowie Litewscy opłacać musieli, przeto de recuperatione pomienionego zapisu swego, na pomienione dobra Miedzylesia obżałowanym imciom danego, staraiąc się et ad nullitatem idąc, iure agere intendebant; iednak nie pierwiey per processum iuris, iako bardziey per media partis powrócenia pomienionego zapisu tractando, zeszyłego imé pana Marciana Kulczyckiego—konsultora y przelożonego konwentu Wileńskiego zakonu ś. Bazylego, o perswasją imé xiędzu prowincyałowi powrócenia sobie zapisu zobligowali, z obligacyi której w roku tysiąc sześćsetnym dziewiędziesiąt dziewiątym trzynastego dnia zeszy-

ły imé pan Marcian Kulczycki—konsultor y starszy konwentu Wileńskiego, że miał do imé xiędza prowincyała hoc in ordine pisać et de recuperatione onego zapisu starać się, assekurował się; co nim przez zeszyłego imé xiędza Kulczyckiego effectuatum, w roku tysiąc siedymset czwartym, miesiąca Aprila ciż zeszyli imé panowie Wołowiczowie—obozniowie wielkiego xięstwa Litewskiego, pomienione dobra Miedzylesie Lewkowicze prawem arendownym imé panu Gabryelowi Boreyszy, sine ulla reclamatione praepeditoneque od obżałowanych imé xięży bazylianów Brzeskich, eoque in spacio imé pan Wołowicz—obozny wielkiego xięstwa Litewskiego, circa intervenientia fata sua, itaque w roku tysiąc siedymsetnym siódmym czyniąc ostatnią woli swey dyspozycją, w której wyraziwszy długie swoje wszystkie, mianowicie imé xięży bazylianom Wileńskim pięć tysięcy złotych y inne długie, generaliter wszystkie legacie, fundusze, summy wyderkafowe, też same dobra Miedzylesie, iako też o summie dwudziestu tysięcy złotych imé xięży bazylianom Brzeskim, za pomienionym zapisem opisaney, nec mentionem uczyniwszy, też dobra Miedzylesia zeszyły imé pani z Wołowiczów Zawiszynę—chorążynę Mińskiej, wiecznością zapisał, subsecutis którego fatis te dobra Miedzylesia intuitu testamentu iedney zeszyłej imé pani Zawiszynę—chorążynę Mińskiej dostać się miały y że te dobra Miedzylesie in possesso obżałowanego imé pana Boreyszy za prawem arendownym etiam post expirationem arendowney possessyi durabant, ex praemissis rationibus między zeszlami imé panami Zawiszami—chorążymi Mińskimi, a zeszyłą imé panią Urbanowiczową, post Ukolską, z obżało-

wanym i. p. Boreyszą ortum w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego litigium; quo in tractu sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem swym w roku tysiąc siedymset trzydziestym pierwszym, miesiąca Februaryi piętnastego dnia inequitationem do połowy dobr Międzylesia Lewkowicz zeszłej imé pani Urbanowiczowej uznał; do którego dekretu obżalowani imé xięża bazylianie Brzescy, zaszczycając się prioritacie mniemanego zapisu swojego, na też dobra Międzylesie służącego, nietylko że aktoratu, ani żaloby ad inequitationem nie wynosili ku łączeniu, ale żadney interwencyi nie czynili; za nienastąpieniem za pomienionym dekretem dla zeszłej imé pani Urbanowiczowej inequitycy do dobr Międzylesia, a za zrzeczeniem się aktorstwa tychże dobr od zeszłej imé pani Urbanowiczowej pro persona żalującego delatora stante nomine żalującego delatora z obżalowanym imé panem Boreyszą o też dobra Międzylesia processu iuris, w roku tysiąc siedymset czterdziestym siódmym, Marca wtórego dnia, dekretem oczewistym trybunalskim, z obżalowanym imé panem Boreyszą ex instantia actoris ferowanym, inequitationem połowy dobr Międzylesia in virtute pierwszego dekretu in personam zeszłej imé pani Ukolskiej żalującemu delatorowi uznano, a z obżalowanymi imé xięży bazylianami za wyniesionym aktoratem bez uznaney inequitycy oczewisto iudicialiter zapisaną, o którą inequitycią dobr Międzylesia obżalowani imé xięża bazylianie in virtute mniemanego zapisu swojego, od zeszłych imé panów Wołowiczów sobie danego, nigdy tak antecessora, iako też samego żalującego delatora, ani też ob-

żalowanego imé pana Boreyszy, possessora acz niesłusznego tychże dobr Międzylesia, ex vi prioritatis swojego zapisu nie pozywali się, nie procedowali, ale w roku terazniejszym tysiąc siedymset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Januarii siódmego dnia, ex adinvento aktoratu obżalowanego imé pana Boreyszy, żalującym delatorem wyniesionego, motivo dekret kontumacyiny bez podania pozwu clandestine otrzymawszy, za takowym dekretem połowy dobr Międzylesia vi inequitationis delatorowi przysądzonych zaiechali, expulsią z onych uczyniwszy, też dobra violenter possiduiąc dezoluia, puszcze, lasy wycinaia, drzewo towarne ku wspienięzeniu wyrabiaia y inne niemale szkody, krzywdy czynia; o co żalujący delator chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wszelkich praw, zapisów, in rem et partem żalujących delatorów służących, do uznania inequitycy do tychże dobr Międzylesia, in possesso obżalowanych imciów zostaiących, do uznania inquizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi y co się ex his actibus pokaże, do zapłacenia, do obwarowania omnimodae securitatis drugich dobr żalującemu delatorowi ab ulteriori obżalowanych imciów impetitione et violentia, ad stabiliendam activitatem żalującemu delatorowi na kondemnate obżalowanych imciów, do pokarania penami, de lege ściągajacemi się, do komportacyi zabranych w tych dobrach ruchomości, zboża, koni, bydła, adduccyi, do nadgrozdzenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione, żalujący delator obżalowanym imciom instituit litem. Która sprawa, ponieważ ob concursum wielu innych spraw, tak antecedenter na żadnym terminie, ia-

ko też circa conclusionem registrów sądów naszych wołana, osądzona być nie mogła, ex inde my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego negotium praesens cum toto eius effectu per ieneralem causerum remissionem przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa

Litewskiego, w roku teraznieyszym tysiąc siedymset szesdziesiąt wtórym w Nowogrodzku sądzić przypadający, dla przyięcia między stronami skuteczney rozprawy bez przypozwu tylko za tym naszym dekretem odsyłamy.

1762 г. Ноября 4 дня.

Изъ книги № 77, за 1724—1763 г., л. 311.

39. Жалоба князей Друцкихъ-Любецкихъ на игумена Дятеловицкаго монастыря Дороея Исаевича и Дятеловицкихъ крестьянъ по поводу учиненныхъ ими захватовъ, насилій, грабежей и разбоевъ на земляхъ первыхъ.

Князья Друцкіе-Любецкіе приносятъ жалобу на Дятеловицкаго игумена Исаевича и его крестьянъ по слѣдующему поводу: Дятеловицкій монастырь владѣль имѣніемъ Малымъ Люлинцемъ по соудству съ имѣніями Друцкихъ. Какъ значитса въ жалобѣ, Дятеловицкіе монахи, вооруживши своихъ крестьянъ косами, рогатинами и другимъ

оружіемъ, въ теченіи нѣсколькихъ лѣтъ совершали многочисленныя опустошенія въ поляхъ, лугахъ и лѣсахъ, нещадя въ этоже время и крестьянъ; т. обр. они наѣзжали на луга и забирали сѣно, вторгались въ лѣса и захватывали пчелиные ульи, не только нападали на крестьянъ, но иногда и убивали ихъ.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, z wojewodstw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset szesćdziesiątym pierwszym obranymi, comparando personaliter wielmożny imć pan Ignacy Jakonicki—rotmistrz y mostowniczy powiatu Orszańskiego, patron, nomine wielmożnych ichmościów panów Wiktoryi z Skirmuntów--matki, Franciszka syna--kniaziów Druckich - Lubeckich — stolnikowey

y stolnikowicza Orszańskiego, na wielebnego oycy Doroteusza Isaiewicza—ihumena y wszystkich oyców dyzunitów monastyrza Dzieciolowickiego ritus graeci non uniti, oraz na pracowitych Pawluka Karpowego, Chwedora Pokiduna Kowalewicza y drugiego Pawluka Żarkowego uniatowego, samych hersztów kryminalistów et complices onych Trochima Weudachowego, Pilipa takoz Weudachowego, Prokopa Roztynczuka, Romana Szpakowego, Iwana Boreykę, Sawę Paulukowicza, Tymocha Chwedorczuka, Medelana, Iwana Ko-

rzuna, Iwaśka Czarnego, tudzież wszystkich poddanych Dzieciołowieckich y Lulinca Małego, do niegodziwych akcyi y na wszelkie bezprawia licencyowanych, in complicitate zostających, solenniter żałował y manifestował się o to: iż obżałowani oycowie Dzieciołowiccy dyzunicy, mając in contiguitate majątność swoją Dzieciołowicze y Luliniec Mały z dobrami żałujących delatorów Lunincem Wielkim y Wolką Charlinską, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącemi, distinctim w ograniczeniach swoich będącemi, nie zachowując się w spokojności sąsiedzkiej, iako poddani obżałowanych ichmościów, którzy z antecessorami wielmożnych żałujących delatorów spokojnie żyli et ab immemorabili tempore praedicta bona possidendo, aż do roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego bez żadney klótni y zatargi zostawali, omnem usum et fructum percipiendo. Qua stante pacifica possessione za nastaniem na starszeństwo obżałowanego oycy Doroteusza Isaiewicza ihumena, ustawicznie obżałowani ichmość zaczęli czynić boie, gwałty, wiolencye, kiedy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym pierwszym, miesiąca Januarii szesnastego dnia, vilipendendo prawo pospolite, de securitate dobr szlacheckich opisane, y sam list zaręczny upominalny, z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego po obżałowanych ichmościów otrzymany, armata manu na Ostrowy, czyli uroczyszcza, Pelin y Kalinówka nazwane, antiquitus do dobr żałujących delatorów należące, in reali et actuali possessione aktorów zostające hucusque, poddaństwo z dobr swoich Dzieciołowicz y Lulinca Małego nasławszy, na tychże uroczyszczach siana hrudkowego na wozów dwadzieścia z górą, we dwóch styr-

tach stojącego, zabrali y rachując każdy wóz, iak podówczas w cenie siano było y samo poddaństwo dla wychowania bydła kupowało, po złotych cztery, na złotych ośmdziesiąt szkody uczynili. In super ulow z pszczołami y próżnych sztuk dwadzieścia, na tychże ostrowach będących, tak dworowi, iako y poddanym Lulińskim zabrawszy, scilicet Iluku Zdankowiczowi próżnych ulów dwa porabali, valoris złotych sześć, Iwanowi Jawanczukowiczowi ulow cztery próżnych wzięli, z których dwa valoris szesnaście złotych, drugie dwa valoris złotych dwanaście; itidem Waśkowi Szyszewiczowi ulow trzy porabali, każdego wartego po złotych cztery, Lewinowi Dyrwanowi ulow dwa próżnych, valoris złotych sześć porabali, Marcinowi Dorochowiczowi ula próżnego iednego zabrali, valoris złotych pięć, Jarucie Szyszowemu tamże przy Pilinie sive Hrudzie Kozodoiowey ulow trzy z pszczołami zabrali, valoris złotych dwudziestu ośmiu, Paulukowi Zdankowiczowi ulow próżnych cztery, valoris złotych dwanaście zabrali, a Iwanowi Koliszkowi ula iednego valoris złotych pięć porabali y do dworu swoiego przez część większą sprowadzili; a reliquum poddanym swoim, zachęcając ich na dalsze wszelkie bezprawia, porozdawali. Pro reliquo różnemi odpowiedziami infestując, pochwalki na zdrowie y życie ludzi y poddanych delatorów publicznie poczynili y czynić nie przestają et exinde w iawną kontrawencyą listowi zaręcznemu upominalnemu, z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wydanemu, uczynili. Ad haec w tymże roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Augusta czwartego dnia spędziwszy na głowę też poddaństwo swoje z różnym

do boiu orężem na grunta załuiących delatorów, Hinkowo nazwane, ab immemorabili tempore w spokojney possessyi wielmożnych delatorów będące, ode dworu Lulińskiego żytem zasiane, na kop trzydzieście zżeli y wraz te żyto do dobr swoich Lulinca Małego zwieść kazali, y w tymże roku, miesiąca Decembra ośmnastego dnia similiter spędziwszy na głowę poddanych swoich Dzieciołowickich y Lulinickich na grunta własne załuiących delatorów, żadney dysquizycyi niepodlegającej, ab aeo Woleńskie et ab immemorabili tempore lat w aktualney possessyi delatorów będące, scilicet na uroczyszczu Korniiową Niwę, Paulukowy Mech, Czysty Łuh, na Klinowicz Rog, Liwkw Haiek y sam Haiek Ostrow y Baline Mchi, tamże na tychże gruntach ulów własnych poddanych wsi Wolki Charlińskiej, iako osobliwszym probabatur registrem, z pszczołami od lat kilkadziesiąt będących, in numero dwadzieście, a próżnych dwa, violenter zabrali, iako to: Tymochowi Tereszkiewiczowi z Poklinowicz wzięli ul z pszczołami, valoris złotych ośm, Andrzejowi Szyszowi tamże z pszczołami ulów dwa, valoris złotych trzydzieście dwa, Hrycowi Szyszowi tamże ulow z pszczołami pięć, a szóstego próżnego, valoris złotych ośmdziesiąt sześć y groszy szesnaście; item dworne pszczoły wspólne z Jakowem Kodyszowym w Suchim Haiu, valoris złotych czternaście, Petrukowi Zdankowiczowi u Lisowym Haiu ul z pszczołami ieden, valoris złotych szesnaście, Waškowi Iwanczukowi u Baliney Mohilki pszczoł dwoie, valoris złotych trzydzieście dwa, Jakimowi Sachwonowi u Lisowym Haiu pszczoł ul ieden, valoris złotych piętnaście, Matfiiowi Klewcowiczowi u Klinowicz Rozie pszczoły,

ul próżny, valoris złotych trzydzieście trzy, Dawidowi Łaskowiczowi u Balinych Mohilkach pszczoł ulów dwa, valoris złotych dwadzieście dwa, groszy piętnaście, Marcinowi Dorochowiczowi tamże ul pszczoł, valoris złotych dziesięć, Leonowi Dermanowi tamże pszczoł valoris złotych dwanaście, Mikicie Klewcewiczowi w Suchim Haiu ul pszczoł, valoris złotych trzynaście, Daniłowi Hromowiczowi w Klimowicz Rozie pszczoł ul ieden, valoris złotych czternaście, y też pszczoły y ule próżne iedne do wsi swej Lulinca Małego, a drugie do klasztoru Dzieciołowickiego nocą y dniem posprawdzali y na tychże uroczyszczach, ut enarrat obdukcya ieneralska nie mało, odrów tymże poddanym Woleńskim poruinowali et per consequens w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym wtorym, dnia pierwszego y drugiego miesiąca Jannuarii, mała peioribus cumulando, tenże obżałowany oyciec Isaiewicz—ihumen Dzieciołowicki, zgromadziwszy wszystkich poddanych swoich Dzieciołowickich y Lulenieckich y in sam persona będąc z zakonnikami, mając różne do boiu przysposobione oręża, strzelby, kosy, dzidy, naiechawszy na własne sianożęci Woleńskie, żadney dysquizycyi niepodlegającej, dworowi Woleńskiemu, imé panom Trzaskowskim zastawnym tey maiętności possessorom, penitus nic sobie niewinnym y do procederu żadnego nie inwestowanym, na uroczyszczu Romanowey Dzielnicy przy Bobrowinach, siana ode dworu skoszonego y złożonego na wozów dobrych piętnaście y oraz poddanym Woleńskim in simili na uroczyszczach pod Wetelami, w Dubku, na Sumolinie, u Kamiennej y tamże w Bobrowinach, iako osobliwszym probabatur registrem, na wozów sto szesna-

ście violenter zabrał y do dobr swoich przystawiwszy, zakonnikom sprowadzić kazał. Potym tegoż dnia pierwszego Jannuarii jezioro Sliziny Wielkie, od wieków należąca do wsi Wolki, a wstępu nigdy do onego niemając, ztonić y szkody ad minimum na złotych sto uczynić licencyował y tamże przyduchy, przez Jakowa Stachnowego—poddanego Woleńskiego poczynione, porozrzucac kazał y od pożytku odbił; przez co y temuż poddanemu szkody na drugie złotych sto uczynił. Nakoniec tegoż dnia pierwszego Jannuarii spotkawszy Iwana Klewcewicza, siano swoje biorącego, z tymże sianem, na dobrowolney drodze czyniąc gwałt, wiolencyą, zaprowadził do maiętności swey Lulinca y przed całą gromadą ludzi swoich czyniąc naigrawisko z tegoż poddanego znęcał się y żalujących wielmożnych delatorów uszczypiliwemi słowy lżył, dyffamował, wexował, odpowiedzi y pochwalce na zdrowie y życie ludzi y poddanych wielmożnych żalujących delatorów poczynił y dalszym zabieraniem na własnych gruntach Woleńskich sian, zboż odgrażał się y też siano od pomienionego poddanego zabrawszy, ledwie konia wydał y tego Iwana Klewcewicza uwolnił. Denique tegoż roku, miesiąca Jannuarii ósmego dnia, przy czynieniu obdukeyi ieneralskiej y stronie szlachcie pod ówczas przytomney, violenter, nasławszy ludzi swoich, obżalowani oycowie dyzunicy Dzieciolowiccy na własne grunta Woleńskie, Matwiiowi y Mikicie Klewcewiczom, na uroczyszczach u Klinowicz Rozie y w Lisowczym Haiu ulów próżnych trzy dobrych, valoris złotych piętnaście, zabrać y do siebie zawiesć kazali, Et insuper ieszcze w tymże roku tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym wtórym, mie-

siąca Jannuarii dwunastego dnia tenże obżalowany ociec ihumen Dzieciolowicki, przyzwyczaiony będąc do spraktykowania violencyi, subordynowawszy czernca namiesnika monastyru Dzieciolowickiego z innymi zakonnikami y z świeckim prezbiterem Lulenieckim Alexym, tudzież poddaństwem swoim wsi Dzieciolowicz y Lulinca, ręczne strzelby y rohatyny mającymi, na własnych gruntach Woleńskich niedysquizycyinych, przy granicy Porchońskiey leżących, w possessyi spokojney od wieków u wielmożnych żalujących delatorów będących, na uroczyszczu Zadumachową, przy Dubowey sianożęci, wólów pięć, to iest: Wasku Iwaniukowi—wóytowi Woleńskiemu dwa, Michałowi Zdankowiczowi, Daniłowi y Jakowowi Sachnowym po wole iednym, wiozącym z pańszczyzny dworowi Woleńskiemu siano zrobione, za pozwoleniem dworu Porchońskiego na sianożęciach Porchońskich za jeziorom, Prochońskim nazywaiącym się, wołu bez żadney najmnieyszey okazyi wyprzagszy zagrabić y do dworu Lulinca Małego zaprowadzić kazał, potym wypracowanego, przez co szkoduie ad minimum złotych piętnaście, zaledwo w tydzień oddał; y tegoż czasu na uroczyszczach u Sliźnia poddanym Woleńskim pszczoł dwoie, iedne: Tymochowi Tereszkowiczowi, valoris złotych dziesięć, a drugie Jakowowi Suchnowemu, valoris złotych piętnaście, zabrać y do siebie zawiesć, niemniej tamże ulów ósm próżnych z nie-małą szkoda, iako obdukeya ieneralska y attestacya szlachty enarrant, tymże y dalszym poddanym Woleńskim pospychać kazał y w tym ad minimum szkod na złotych dwadzieścia pięć uczynił. Potym w poslednieyszym czasie dnia dwudziestego trze-

ciego, miesiąca Marca, tenże obżałowany ociec ihumen sam in persona z sześciu ludźmi swoimi napadszy na dwóch poddanych Woleńskich, Iwana y Demka Iwanczuków, rąbiących drzewa na uroczyszczu przy Medwedice, gruncie własnym delatorum, niedysquizycynym Woleńskim, przy samey drodze y granicy Lulenieckiej, y onych do siebie przyprowadzić kazawszy, pokładając kiimi, do upodobania swego y kontentowania woli swej, bić kazał, y tymże poddanym tegoż czasu sierżnię dwie, valoris złotych dziesięć, y siekier dwie valoris złotych trzy y groszy dwa violenter zabrawszy, hucusque u siebie trzyma, et similiter incrastinum tenże obżałowany Isaiewicz—ihumen Dzieciołowski, male malis addendo, gdy wszyscy poddani Woleńscy z Lunina Wielkiego na obławę do ostępu swojego ode dwora Lunńskiego żalujących delatorów spędzeni byli y dwornicy ludzie na tychże łowach zostawali, upatrzawszy dla siebie porę, obżałowany ociec ihumen Dzieciołowski y sam in persona na kryminal licencjowanym będąc, wszystkich poddanych swoich Dzieciołowskich y Lulenieckich na głowę z różnym orężem zgromadziwszy, po całych uchodach wsi Wolki et etiam Lunina Wielkiego, z onemi plądrując, na uroczyszczach y uchodach, gruntach własnych Woleńskich, nominatim osobliwszym registrem do weryfikacyi spisany wyrażonych, stawionych od wieków z pszczołami ulów dziesięć, a próżnych dwadzieścia cztery violenter zabrał, idque: Jarucie Szyszowemu ukracany ul z pszczołami ieden, valoris dwadzieście pięć złotych, Martinowi Dorochowiczowi w Rozie ul ieden valoris złotych szesnaście, Waśku Iwanczukowemu ul pszczoł u Brodu Zaielnickiego va-

loris złotych dziesięć, Tedorowi Klewcewiczowi za tymże brodem ulów pszczoł dwoie, valoris złotych pięćdziesiąt, Tymochu Tereszkiewiczowi u Leska przy Wysokiej Hradzie ul z pszczołami valoris złotych dwanaście, Semionowi Semendyce na Wysokiej Hradzie ul z pszczołami, valoris złotych szesnaście, dworowi Woleńskiemu w Derażnym ul pszczoł, valoris złotych szesnaście, Petruku Zdankowiczu tamże w Derażnym pszczoł dwoie, valoris złotych dwadzieście cztery, z których iedne rozbili y miód wybrali; takż ule próżne: Tymochu Tereszczuku cztery na uroczyszczu u Lisowoho Hayka, valoris złotych dziesięć, tamże Jakowu Kodyszowemu ul ieden, valoris złotych cztery, Leonowi Dyrmanowi ul, valoris złotych dwa y groszy szesnaście, Waśku Iwanczukowemu ulów dwa, valoris złotych cztery, Dawidowi Łaskowiczowi ula iednego, valoris złotych dwa porabali; także na uroczyszczu Balinoy Mohilki Tymochowi Tereszczuku ulu rozbito, valoris złotych dwa, Prokopowi Zdankowiczowi na uroczyszczu Ukraiowy wzięto ulów próżnych dwa, valoris złotych cztery, Waśku Parszukiewiczowi tamże ul ieden, valoris złotych trzy, y Chwedorowi Zdankowiczowi ulów dwa, valoris złotych sześć, na uroczyszczu u Rozie Iwanu Klewcewiczowi ula porabano valoris złotych cztery, na uroczyszczu Dorohoy Hrudy Waśkowi Iwanczukowi ulów dwa wzięli valoris złotych pięć; na uroczyszczu za brodem Zaielnickim Mykicie Klewcewiczowi ula iednego, valoris złotych cztery, tamże Waśku Iwanczukowemu ulów trzy valoris złotych sześć, Iwanu Zdankowiczowi Wzmoch Zaielnicki ul ieden, valoris złotych trzy, zabrałi y od tych pszczoł profit na siebie obrócili. Które ule zabierając etiam

Wasiłowi Płoskuncowi na uroczyszczu w Rozie y Tiahle stożek siana na wozów trzy; tymże poddanym swoim zabierającym ule tenże obżałowany ociec ihumen wiązkami rozebrać, tudzież dworowi Łulińskiemu gontów na cerkiew zrobionych na uroczyszczu Jazwin kop trzydzieście, a siedeł lesniczym Woleńskim na kop cztery pozabierać y, ad velle sui wyprowadzając dukt, po drzewach różnych naciósy, krzyże, znaki poczynić kazał. Quo in tempore gdy poddani Woleńscy y Łulińscy z ludźmi dwornymi z obławy powracając, pod samą wsią Wolką, na uroczyszczu u Babiney Mohilki, pod Medwedką trafunkiem spotkali część ludzi Dzieciołowickich z tym rabunkiem, o swoją własność dopominali się, aby dobrowolnym sposobem wrócili, mówiąc: iż my rozkazu ode dworu naszego do bitwy nie mamy, w ten czas, przytomnym będąc sam obżałowany ociec ihumen Dzieciołowicki, armata manu, ze strzelbą, oszczepami, pod samą wsią Wolką na ludzi Woleńskich y Łulińskich uderzył, gdzie Martyna Dorochowicza, Prokopa Zielenkiewicza y Iwana Kluczewicza — poddanych Woleńskich, tyrannissime suchemi razami zbili, a poddanym Łulińskim na pół śnierci zbitym, o czym świadczy obdukcya ieneralska, Chwedorowi Bohdanowemu pośród głowy ranę dużą z przebicciem kości zadali, Martynowi Dorochowiczowi rękę prawą skaleczyli, y żebra rurami ponaruszali, głowę skrwawili y sinie razy po ciele pozadawali, a Stepanowi Dyrmanowemu, także bezbożnie zbitemu, rękę lewą naruszili; od którego tak niemilosiernego zbitcia przez czas niemają kawęcząc, w gospodarstwie opuścić się musieli y tegoż czasu uciekającym odebrali strzelb sztuk trzy, id-

que: muszkiet skarbowy czarny, valoris talarów bitych dziesięć, ptaszynę Marcina Dorochowicza, valoris złotych cztery, y fuzyą w mosiądz oprawną imé panu Tadeuszowi Skorubskiemu, słudze żałujących delatorow, valoris złotych siedm, którą fuzyą nim odebrali, obżałowany sam ociec ihumen, przywiedzca mało, tegoż imé pana Skorubskiego z konia zwlekszy y na sannie obwaliwszy, za piersi trzymał, a poddaństwo iedni też fuzyą wykręcali, a drudzy rurami, kiymi bili, stursali y przytym Tymochowi Tereszkiwiczowi, Prokopowi Zdankiewiczowi y Chwedorowi Bohdanowi rohatyn trzy wzieni; denique po takowej farsalii wyiachawszy te wszystkie wyż wspomniane ule z pszczołami y bez pszczoł do dobr swoich Dzieciołowicz y Lulińca Małego zaprowadzili. Po którym zaprowadzeniu tenże wielebny ociec ihumen Dzieciołowicki, niemając sobie iuż co w lasach y puszczech wielmożnych żałujących delatorów miał zabierać, ponieważ poddaństwo wszystkie funditus, qua hostis, z dobytków ich ogołocił, nieco przez kilka miesięcy, zabawiwszy się rekollekcjami y umyśliwszy iuż ad perpetranda scelera inszy sposób do pokrzywdzenia tych poddanych, a za występki swoje chcąc z cudzey własności Bogu uczynić ofiarę, udał się na granicę Błotną y w tymże roku tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym wtorym, Iunii dwudziestego ósmego dnia poddanym Woleńskim na sianożęciach, ab aevo w possessyi żałujących delatorów y bez żadney dysquizycyi będących, na uroczyszczach Dziennicach siana, nymniej na wozów trzysta, popalił, a same mu dworowi Woleńskiemu nie opodal także na uroczyszczu Bobrowinach, o które sianożęci nigdy nie było zatargi, na dru-

gie tyle wozów trzysta per violentiam sko-
sić et in subsequenti tempore one do
siebie zwiesć kazał. Ad haec z trzody
podle błota na uroczyszczu Plisiatia na
stoyle będącego bydła poddanym Woleń-
skim wołów cztery, to iest: Tymochowi
Tereszkiewiczowi woła płowego, valoris
złoty ch dziesięć, Waškowi Iwanczukowi,
wóytowi, woła gniadego, valoris złotych
siedm, Waškowi Łukaszewiczowi woła pło-
wego, valoris złotych pięć, Paulukowi Do-
rochowiczowi woła ryżostrokatego, valoris
talarów bitych ośm, zabrał. Post quae per-
acta, non persistendo dalszych ieszcze
czynić violencyi, w tym że roku tysiąc
siedmset sześćdziesiątym wtórym, Iulii dwu-
dziestego ósmego dnia, nasławszy na głó-
wę poddaństwo swoje utriusque sexus z
dobr Dzieciołowicz y Łulińca Małego y
sam będąc przywodzią, armata manu, ze
strzelbami, dzidami, kosami, z sierzpami
y z czym kto mógł na grunta w possessyi
żałuiących delatorów będących, scilicet na
uroczyszcza na Klimowym Rozie, u Kry-
nowych, u Kozłowych y u Klimowej gry-
ki na kop sto, ięczmienia na kop półtory,
owska na kop trzy zielonego nie zewszyt-
kim doyrzałego, a żyta iuż doyrzałego na
kop piędziesiąt całej wsi Woleńskiej ied-
no w pół, drugie same tylko kłosy kosa-
mi, sierzpami pościnać, potratować y byd-
łem napędzić kazali, iako toties obdukcya
ieneralska totam rem enarrat, szkody tak
znaczne wielkie poczynili, przez które ta-
kowe nieustanne violencye, grabieży, ra-
bunki ad omne nefas et iniquum obżało-
wani dyzunicy Dzieciołowiccy, zachęciwszy
poddąństwo swoje, a dwunastu z nich sa-
mych hersztów wylączywszy, za leńniczych
do pilnowania puszczy y ostępów nazna-
czyli y na wszelkie exakcye licencjowali;

którzy poddani w roku terazniejszym ty-
siąc siedmset sześćdziesiątym wtórym, mie-
siąca Septembra siódmego dnia, iako to:
Pawluk Karpowy y drugi Pauluk Zarko-
wy—Uniatowie, Chwedor Pokibun Kowa-
lewicz, Trochim Weuduchowicz, Prokop
Weuduchowicz, Prokop Bostynczuk, Ro-
man Szpakowy, Iwan Boreyko, Sawa Paw-
lukowicz, Tymoch Chwedorczyk Modela-
now, Iwan Korszun y Waško Czarny, na
kryminal licencyowani et ex malevolentia
sui, napadszy poddanego wielmożnych ża-
łuiących delatorów Woleńskiego, na imię
Jarutę Szynowego, dla oglądania hreczki
swey idącego, penitus nie sobie niewin-
nego, plądrując po puszczy y spotkawszy
onegoż na drodze oklik dobry od dwora
Woleńskiego y gromadą oskoczywszy, bi-
li, mordowali, kolanami gniętli y iuż wi-
dząc na pół umarłego, z drogi teyże
zwlekli, do Rostynia idącey, y na stronę
w las nie daleko wsi Wolki zawlekszy, aby
tam skonał y nicht o tym kryminale nie
wiedział, wkarcze skryli, a sami postrzegł-
szy pastuchów Woleńskich, trzodę bydła
paszących y na to miejsce nadchodzą-
cych, rozbiegli się. Tandem gdy ciż pa-
stusi nieco z paszącym bydłem zboczyli,
potym drugim nawrótem iuż subordyno-
wani trzech hersztów: Chwedor Kowale-
wicz, Tymoch Chwedorczyk Medelanow y
Iwan Porzun do reszty domordowali y że
iuż ręką, ani nogą żadną władać nie mógł,
mianuiąc być za nieżywego, porzucili y
łomem przykryli. Post quae peracta, iż pa-
stusi Woleńscy, iako to: Jakow Kudyr-
zow, Onufry Danilewicz, Parchom Dubow,
pędząc na też miejsce bydło, ieszcze na
ięczącego nadeszli y wraz wóytowi Wo-
leńskiemu wiedzieć dali, który posłał bra-
ci nieboszczyka Chwedora rodzonego y

Meliana stryiecznego Szyszolów, tudzież zwołał dalszych poddanych Woleńskich, będących we dworze na pańszczyźnie: Dawida Łachowego, Tymocha Kaliszkowego, Jarosza, Chwedora y Leona Klewcowiczów, którzy tu wóz złożywszy ieszcze do domu tegoż Jarutę Szyszowego żywego przywiezli; którym y całej siemi domownikom zeszy Jaruta Szyszowy opowiadał hersztów, że najpierwiey wszyscy napadli, którzy są od oycy ihumena za leśniczych do lasu odłączeni, y onego bili, mordowali, kolanami gnietli, napotym na porzuczonego y wpół obumarłego iuż powtórnie wróciwszy się: Chwedor Kowalewicz, Tymoch Chwedorczyk y Iwan Korsunów domordowali, na którym wyznaniu tenże Jaruta Szyszowy, tylko godzinę iedną żyjąc, ten świat pożegnał. Po którym takowym kryminale popełnionym, nie będąc od zawziętego impetu boiaźnią Boską uspokoieni, o poslednieyszym czasie, tegoż roku miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia, napadłszy na drugiego poddanego delatorow, Iwana Klewcewicza, parę wołów z sochą y sosznikami na gruncie urocyszczu, Wrozie nazwanym, w aktualney, spokojney possessyi do teraznieyszego oycy obżałowanego Doroteusza Isaiewicza — ihumena Dzieciolowickiego, będącym, a nigdy od antecessorów onegoż ihumenów żadney prepedyi nie czyniących, nulliter poddani oyców dyzunitów Dzieciolowickich zabrali, czyli też nescitur, za co, bez żadney skargi dworowi uczynionej, zagrabili y nie wrócili. Post quae nefanda ieszcze na dniu pierwszym miesiąca Oktobra, tegoż roku, na urocyszczu Kaliniku grunta żałujących delatorów ciż poddani, rozpasani będąc na wszelkie bezprawia y nie pomniąc na

miłość Boską y miłość bliźniego, sześciu poddanym Woleńskim, scilicet: Stepanowi Stasiukowemu, Danile Martynowemu, Tymochowi Dorotowiczowi, Jakowowi y Kondratowi Pilipowym y Trochimowi Skowyrze (ut attestant we wszystkim obdukcye ieneralskie y prezentacya ciała nieboszczyka), nogi w goleniach z sustaw powykręcali y wiecznemi kalekami poczynili. Którzy zmęczeni, zmordowani y okrutnie zbici ultimis spirant y wcale żyć wszyscy nie będą; praesiduo srogie odpowiedzi y pochwalce na zdrowie y życia dalszych poddanych, tudzież sług y czeladź wielmożnych żałujących delatorów obżałowani oycowie dyzuniti Dzieciolowiccy przez siebie samych y poddaństwo swoje poczynili y czynić nie przestają. O co tedy wszystko wielmożni żałujący delatores chcąc z obżałowanemi ichmościami de tanto damno et iniuria iure progredi, ante omnia do approbaty possessyi aktualney wszelkich gruntów, łąk, pol, sianożęci, wod, ieżiór, puszczy, lasów y wszelkich wchodów, urocyszczami w tymże manifeście wyrażonych, y dalszych wszelkich do dobr Lulina y Wolki przynależących gruntów, y oraz do approbaty wszelkich praw, dokumentów, ograniczeń, in rem et partem ww. aktorów służących, nie mniej też do obwarowania zdrowia y życia ludziom y poddanym onych że a quibusvis impetitionibus obżałowanych ichmościów, tudzież do approbaty aresztu, na kryminalistów, desuper nominatim w tymże manifeście wyrażonych, założonego, y uznania ab principali statuitione, do przysądzenia zapłacenia zarąk za złamanie listu zaręczonego upominalnego, do pokarania tychże kryminalistów paenami, iuxta demeritum przynależącemi, do zapłacenia głowszczyz-

ny za zabicie Jaruty Szyszowego y oraz do przysądzenia zapłacenia sowitey nawiązki pokaleczonym ludziom, nie mniey też *distinctim* za takowe *ausus* paenami, s prawa należącemi, do ukarania *et e contra* do skassowania wszelkich y wszystkich obżalowanych ichmościów pomownie ułożonych żalob, processów y oraz praw, dokumentów, na szkodę delatorów ułożonych y uformowanych, nie mniey też za niepojednokrotne poczynione wiolencye, odpowiedzi y pochwalki, paenami, takóż *de lege* przynależącemi, obżalowanych ichmościów ukarania y w tey sprawie iako *in causa criminis et facti terminum tacti* y rosprawę z regestrów *incarceratorum*, uznania *inquizycyi* y szkod wszelkich *we-ryfikacyi* nakazania, szkod, *strat*, *expens* prawnych nadgrodzienia y tego wszystko, *quod iuris est* upomnienia się, *salva* tey żaloby *in augendo vel minuendo melioratione*. W któreysprawie wielmożnych imé panow, Wiktoryi z Skirmuntów matki Franciszka syna kniaziów Druckich Lubekich, stolnikowey y stolnikowicza Or-

szańskich, z panem Doroteuszem Isaiewiczem — ihumenem y wszytkiemi oycami dyzunitami monastyru Dzieciolowickiego y pracowitymi Paulukiem Karpowym, Chwedorem Pobiduna Kuralewiczem y innemi poddanemi, *excessantami* y kryminalistami, my sąd trybunalski główny wielkiego xięstwa Litewskiego *processa, ex utraque parte* zanesione, przyiowszy, rozprawę *in tota causa facti non involvendo causam hanc differentiarum et alias causas inter partes* na obudwóch repartycyach z regestrów żalujących uznaiemy, oraz listy zarczne upominalne, z obwarowaniem *omnimodae securitatis* gruntów, łąk, lasów, *in actuali possessione* będących, a *mutuis impetitionibus et violentiis*, z kancelaryi trybunału *utriusque parti* wydać *permittimus*.

Który to takowy manifest y dekret trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego za wniesieniem stały, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych przyjęty y wpisany.

1762 г. Ноября 24 дня.

Изъ книги № 77, за 1724—1762 г., л. 331.

40. Заявленіе подчашія Жмудскаго княжества Антонія Приялговскаго въ виду нанесеннаго оскорбленія его чести дисунитами.

Подчашій Жмудскаго княжества Приялговскій отъ имени земанина Заленскаго приноситъ жалобу на епископа Георгія Конисскаго, монаховъ Могилевской Спаской церкви, Пинскаго обознаго Гутовскаго и пограничнаго судью Святскаго по слѣдующему поводу: когда пойманы были воры

изъ крестьянъ и подвержены судебному допросу, то вышеупомянутые дисуниты послали въ трибуналь донесеніе на Заленскаго, что онъ лично подвергаетъ виновныхъ пыткамъ и истязаніямъ, что Приялговскій отвергаетъ и за безчестіе требуетъ удовлетворенія.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt wtórego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku teraznieyszym tysiąc siedmsetnym szesdziesiątym wtórym obranymi, comparendo personaliter u sądu patron wielmożny imé pan Antoni Przyiałgowski—podczaszy xięstwa Żmudzkiego, żałował y soleniter manifestował się *nomine* wielmożnego imé pana Gerwazego Załęskiego—budowniczego powiatu Mozyrskiego, na oycę Jerzego Koniskiego—władykę Mohilowskiego y wszystkich czerncow przy cerkwi Spaskiej w Mohilewie mieszkających, tudzież na wielmożnego imé pana Franciszka Gutowskiego—oboznego Pińskiego y wielmożnego imé pana Józefa Swiadskiego—sędziego pogranicznego powiatu Orszańskiego, mieniąc o to: iż co obżalowani dyzunicy Mohilowscy, idąc in convulsionem praw wielkiego xięstwa Litewskiego,

a usiłując żałującego delatora na życiu, substancyi y honorze pokrzywdzić, nie-dosć na tymże różne krzywdy, wiolencye, zasadzki na zabicie żałującego delatora czynili, uti fusius obloquitur o to zaszy proceder, lecz quod maximum w roku teraznieyszym tysiąc siedmset szesdziesiąt wtórym in Nowembri, gdy obżalowany imé pan Swiadzki—sędzia pograniczny powiatu Orszańskiego, złodzieiów Iurka, Jakowa y Hrycka, przez których został okradzionym y którzy złodzieie powołali poddanych Borsukowskich Władycznych y Michała Rydzewskiego ad complicitatem kradzieży, stawil ad iudicium trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na tenczas obżalowani dyzunicy z obżalowanym imé panom Gutowskim—oboznym Pińskim, usiłując pokrzywdzić żałującego delatora na honorze, interrogatoria ad examen złodzieiów podawszy, w też interrogatoria oczerniając żałującego delatora punkta złośliwe, in solam vexam pokoncypowane, iakoby delator za-

lujący miał złodzieiów corporaliter examinować, a w tych mękach, różne sposoby męczenia wymyślając, tychże złodzieiów namawiać, aby Rydzewskiego y poddanych Borsukowskich ad complicitatem powołali, a iako in rei veritate nie było, tak przy examine stawionych złodzieiów w trybunale ciż złodzieie Iurko, Jakow y Hrycko, uti obloquitur examen, iudicialiter expediowany, tego nie wyznali y owszem od tey złośliwey, przez obżalowanych dyzunitow y imé pana Gutowskiego na żalującego delatora włożoney inwektywy ewinkowali, a imé pana Żabę, że niby onych kazał męczyć, uskarżali się. O to tedy żalujący delator z obżalowanymi dyzunitami y iegomość panem Gutowskim chce prawem czynić, ante omnia do przyięcia rozprawy in principali, iako post praestitum examen przez złodzieiów, do pokarania penami talionis za punkta do interrogato-

ryów wpisane, honor żalującego delatora czerniące, tak dyzunitów, iako też obżalowanego Gutowskiego — oboznego Pińskiego, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych, a z obżalowanym imé panem Swiadskim do ewinkowania żalującego do tey dotkliwey włożoney przez obżalowanych imé pana Gutowskiego inwektywy, do obwarowania żalującemu delatorowi, oraz sługom y poddanym zdrowia y życia od impetycji obżalowanych dyzunitów y imé pana Gutowskiego y o to wszystko, quod iuris praetensionisque być może y o co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione žaloby, żalujący delator przez wyż wyrażonego patrona dał tę manifestacją do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw potocznych zapisać. Co iest zapisano.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 741,

41. Обязательство настоятеля Новгородскаго базилианскаго монастыря Стародубовскому стольнику Юрію Маковецкому на исполнение монастыремъ условийъ фундушовой записи.

Настоятель Новгородскаго базилианскаго монастыря Гедсонъ Горбацкій отъ имени своего монастыря выдаетъ настоящую обезпечительную записъ въ томъ, что получивши отъ Маковецкаго

и Яновича фундушъ, имѣніе Кустинъ, стоящее 21 тысячу злотыхъ, монастырь обязывается въ точности исполнить волю фундаторовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca wtórego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-

ny w wielkim xięstwie Litewskim, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześć-

dziesiąt wtórym obranymi, comparendo personaliter w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego imię xiądz Gedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y ten assekuracyiny wieczysty zapis przyznał, wielmożnemu imię panu Jerzemu Makowieckiemu—stolnikowi Starodubowskiemu y sukcesorom imci dany, in rem et partem temuż imci służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił naszą trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, a żeby pomieniony zapis ze wszelką w nim intus inserowaną rzeczą był do akt xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ja xiądz Gedeon Horbacki — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, imieniem moim y imieniem wszystkich zakonników tegoż klasztoru, za zupełną mocą, in scriptis od w Bogu nayprzewielebniejszego imię xiędza Herakliusza Lisańskiego — prowincjała zakonu naszego prowincyi Litewskiej y całego consultu mnie daną, czynię wiadomo tym moim assekuracyinym wieczystym zapisem na wypełnienie poniżej wyrażonych obligacyi, wielmożnemu imię panu Jerzemu Makowieckiemu—stolnikowi Starodubowskiemu y sukcesorom imci danym na to: Iż co wielmożny imię pan Makowiecki—stolnik Starodubowski, ex pio voto pro augendo cultu beatissimae virginis Mariae do cerkwi zamkowej Nowogrodzkiej, przez nas elemosina erygują-

cey się, summy trzynaście tysięcy złotych polskich supra fundum majątności Kuscina, od imię pana Leona Wólczegoego współ z wielmożnym imię panem Macieiem Janowiczem—starostą Małosielskim, regentem grodzkim wojewodztwa Nowogrodzkiego, za dwadzieścia ieden tysiąc złotych polskich nabytey, lokował y też majątności funduszem de nova radice uczynionym y przez się zaprzysiężonym nam bazylianom Nowogrodzkim perpetuis temporibus z obligacyami, poniżej w tymże zapisie y w funduszu wyrażonymi, zapisał, y ad haereditariam possessionem toties namienioną majątność Kuscin podał y postąpił; zaczęmy my bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego, in recompensam takowego imci beneficium, obligacye perpetuis temporibus na wypełnienie przez nas y następców naszych przyjmujemy takowe: *primo*: mszy świętych dwie, iedną we wtorek za dusze Michała y Zofii—dziadów, Dominika y Eleonory—rodziców, Heliasza, Alexandra y Jerzego—stryiów, a drugą w piątek za Michała y Iozefa—braci, Tadeusza—syna y innych sukcesorów, pokrewnych imci, w każdym tygodniu przed obrazem y ołtarzem Matki najswiętszey zamkowej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa znajdującym się, a potym do cerkwi zamkowej po zakończeniu oney przeniesionym; *secundo*, z tychże samych namienionych dwóch mszy co kwartał w każdym roku requialną śpiewaną, insimul tak za antecessorów, iako też y sukcesorów imci wyż pomienionych, a post sera fata y za duszę wielmożnego imię pana Jerzego Makowieckiego—fundatora dobrodzieia naszego, wiecznymi, iako się wyraziło, czasy z następcami naszymi odprawować powinni będziemy; *tertio*, xiędza

iednego z klasztoru tutejszego Nowogrodzkiego klasztornym poiazdem y kosztem ze mszą świętą trzecią do cerkwi majątności Sienieżyckiej, w wojewodztwie Nowogrodzkim funduszu wielmożnego iegoomości pana Ignacego Makowieckiego—brata iegoomości, będącey, zsyłać y ordynować mamy, w następujące dni: *primo* w każdą pierwszą niedzielę iuxta vetus calendarium, *secundo* w święta uroczyste pryncypalne pana Jezusa y najswiętszey Panny y w dzień świętego Jerzego, takż według obrządku ritus graeci przypadające, excepto circumcisionis Christi Domini, z tym dokładem, aby na Boże Narodzenie, Wielkanoc, Zielone Świątki przez trzy dni, a na Pokrowę przez dwa dni pomieniony xiądz, do ziachania naznaczony, przybywszy do wyż wyrażoney cerkwi, bawić y mszę świętą odprawować ad intentionem fundatoris ma. Czasu zaś quogdyby dwór Sienieżycki przez poślednie pomienionych świąt dwa dni xiądz utrzymać nie chciał, a xiądz na też poślednie dwa dni należytey sufficiencyi mieć tam nie mógł, tedy pierwszego dnia w teyże samey cerkwi świętey mszę iedną tam odprawić ma, a za powrotem iego do klasztoru w tymże następujących dwóch dni tychże świąt poślednie mszy święte dwie, iuxta praefatam intentionem za życia, a post fata sera tegoż wielmożnego iegoomości pana fundatora y za dusze onego, odprawowane być powinny; te zaś y desuper w swoim porządku y sposobie znajdujące się wszystkie obligacye y mszy święte perpetuis temporibus my bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego z następcami naszymi pełnić y odprawować sub fide, honore, conscientia, vigore praw kościelnych, et annihilatione foundationis tenebi-

mur. Który to takowy assekuracyiny na pełnienie obligacyi wieczysty zapis pro maiori robore rękami naszymi podpisujemy. Dat. w Nowogrodku. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Februarij dwudziestego ósmego dnia. U tego assekuracyinego wieczystego zapisu podpisy rąk tak samego imé xiędza starszego Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, iako też innych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Nowogrodzkiego, tudzież na załamany marginesie pierwszym konnotacya, a pod konnotacyą na czerwonym laku przycisniona pieczęć, oraz podpis imé xiędza prowinciała Litewskiego y archimandryty Onufreyskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego his exprimuntur verbis: xiądz Hedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy Nowogrodzki mp. Xiądz Alexander Konopka—spowiednik klasztoru Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego. Xiądz Hilariusz Suchodolski—ord. d. B. magni concionator monasterii eiusdem Nowogrodz. Xiądz Dyonizy Bielecki—zakonu świętego Bazylego wielkiego. Xiądz Martynian Białozor z ś. B. w. X. Pafnucy Kulesza z ś. B. w. Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, dnia wtórego Martii ten rewersalny skrypt od klasztoru naszego Nowogrodzkiego wielmożnemu imé panu Jerzemu Makowieckiemu—stolnikowi Starodubowskiemu dany, na obligacye w nim wyrażone, na wieczne czasy za moim et venerabilis consultorii mei pozwoleniem przyjęty, we wszystkich kontentach, punktach, klawzulach y paragrafach przyjmuję, umacniam y potwierdzam władzą urzędu moiego y dla większey wiary y wagi, przy małym urzędu moiego pieczęci, ręką włas-

na podpisuję się Herakliusz Lisanski—
świętey theologii doktor, prowincjał Li-
tewski, archimandrita Onufreyski z. ś. B.
w. mp.

Który to takowy assekuracyiny wieczysty

zapis, za ustnym a oczewistym przez wy-
rażoną osobę zeznaniem do akt, iest do
xiąg trybunału głównego wielkiego xię-
stwa Litewskiego spraw wieczystych przy-
ięty y wpisany.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 739.

42. Фондушова запись Юрія Маковецкаго и Матвѣя Яновича базилианскому Новгородскому мо-
настырю на имѣніе Кустинь.

Стародубовскій стольникъ Юрій Герасимъ Ма-
ковецкій и Новгородскій регентъ Матвей Яно-
вичъ, движимые религіозными побужденіями, за-
писываютъ базилианамъ Новгородскимъ свое имѣ-
ніе Кустинь съ принадлежащими къ нему кресть-
янами, фольварками и угодьями; имѣніе куплено
было ими за 21,000 зл. При этомъ фундаторы
обязываютъ монастырь: 1, служить въ извѣстные
дни обѣдни за живыхъ и умершихъ родственни-
ковъ фундаторовъ и ихъ самихъ; 2, служить также

спеціально предъ чудотворнымъ образомъ Богома-
тери обѣдни въ церкви замковой; 3, снаряжать
ежегодно въ большіе праздники особаго монаха
въ Сенежицкое имѣніе брата Маковецкаго съ тѣмъ,
что если управление имѣнія откажется продоволь-
ствовать монаха, то прослуживши одну обѣдню,
онъ можетъ вернуться въ монастырь и въ слѣ-
дующіе дни дослужить положенныя по фонду-
шевой записи службы.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trze-
ciego, miesiąca Marca wtórego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-
ny wielkiego xięstwa Litewskiego z wo-
iewodztw, ziem y powiatów, w roku imme-
diate przeszłym tysiąc siedmset sześćdzie-
siąt wtórym obranymi, comparentes per-
sonaliter w trybunale głównym wielkiego
xięstwa Litewskiego wielmożni imé pano-
wie Jerzy Makowiecki—stolnik Starodubow-
ski y Maciej Janowicz—starosta Mozyrski,
regent w. Nowogrodzkiego, ten fundusz
de nova radice, notą w konstytucyi tysiąc
sześćset trzydziestego piątego roku wyra-

żoną, in haec verba zaprzysięgli: My wyż
wyrażeni, sub fide, honore et conscientia
Deum testamur, iż taką fundację czy-
niemy de nova radice z dobr naszych
własnych, żadnych pieniędzy za nie nie
wziowski, sine ullo conductamine, ale ex
puro zelo et propria mera liberalitate,
nie czyniąc nic in fraudem terazniejszey
konstytucyi y prawa pospolitego; post
quod expletum iuramentum, ten fundusz
przyznawszy, prosili nas sądu trybunału
głównego wielkiego xięstwa Litewskiego,
ażeby pomieniony fundusz, ze wszelką w
nim inserowaną rzeczą, był do akt xiąg

trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis:

Ad perpetuam rei memoriam! Jerzy Makowiecki—starosta Starodubowski, Maciej Janowicz—starosta Mozyrski, regent w-wa Nowogrodzkiego, czyniemy wiadomo y iawnie wyznaiemy każdemu o tym terazniejszego y przyszłego wieku ludziom wiedzieć potrzebującym, tym naszym dobrowolnym, nigdy w potomne czasy nieodmiennym y nienarusznym iure fundationis de nova radice wieczystym zapisem, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Giedeonowi Horbackiemu—starszemu y wszystkim w Bogu wielebnym imé xięży bazylianom zakonu świętego Bazylego wielkiego klasztoru Nowogrodzkiego danym na to: iż co ia Jerzy Makowiecki—stolnik Starodubowski y ia Maciej Janowicz, starosta Mozyrski, regent grodzki wojewodztwa Nowogrodzkiego, majątność Kuscin nazwaną, z folwarkami Wieczniewiczami, Sieciawinem, Sadownikami, z Kuscinem Dowgierdowskim, z zabudowaniem dwornym, gumiennym y folwarkowi, z ogrodami, sadami, wygonami, wypustami, z poddanemi, do tej majątności należącemi, chatami mieszkającemi y precz rozeszłemi, z stawami, młynami, karczmannami, gruntami, sianozęciami, lasami y wszelkimi do tej majątności przynależnościami a w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącą, w swoich dawnych granicach, duktach y obychodziech będącą, od imé pana Leona Wolczeckiego prawem wieczystym w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Februaryi dziewiątego dnia, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznany, ia Makowiecki za

trzyńście tysięcy, a ia Janowicz za ośm tysięcy złotych polskich umówioną y do rąk tegoż imci wyliczoną, in unum computando za summę dwadzieścia y ieden tysięcy złotych polskich currentis monetæ nabywszy, ad possessionem haereditariam obieliliśmy et iuridice intromittowaliśmy się, vigore którego prawa takowe dobra Kuscin z attinenciami ad datam praesentem possydując, a zatym uznawszy nieprzebrane łaski Boga naszego, na którego rękę wszystkie wiecznego szczęścia zawisły nadzieie, a chcąc w tym doczesnym życiu naszym augmentare chwałę Boga, ażeby w domu iego ś. wiecznie trwała, toties rzeczoną majątność Kuscin z folwarkami Wieczniewiczami, Sieciawinem, Sadownikami, z Kuscinem Dowgierdowskim, z zabudowaniem dwornym, gumiennym, z folwarkowym, z ogrodami, sadami, wygonami, wypustami, rzekami, rzeczkami, stawami, młynami, sadzawkami, stawiszczami, z gruntami dwornymi, chłopskimi pooranemi y prostopolnemi, z zasiewem żytnim, z sianozęciami murożnymi y błotnemi, z lasami, borami, z puszczą, barciami, gajami, zarosłami, rozkopkami, z poddanemi, we wsi Kuscinie y Sieciawinie mieszkającemi, w osobliwszym inwentarzu wyrażonemi, y ze wszelkimi ich powinnościami, z karczmannami y ze wszystkimi do tej majątności Kuscina y folwarku onego przynależnościami, zdawna y teraz przynależącemi, nic z pomienionych dobr y attynencyi onych nie excypując, imé xięży bazylianom klasztoru Nowogrodzkiego, przy cerkwi katedralney ritus graeci śś. Hleba y Borysa będącym, terazniejszym y na potym po ichmciach rezydującym na cerkiew zanikową starodawną, cudami Matki najswiętszey słynącą, w zamku No-

wogrodzkim będąca, ad praesens przez imciów z elemożyny erygującą się, żadnego funduszu do tychczas niemającą, na fundacyą de nova radice dobra nasze własne Kuścin z attynencyami, żadnych pieniędzy za nie nie wziowszy, sine ullo conductamine z imé xięży bazylianami, ale expuro zelo et propria nostra liberalitate, nie czyniąc in fraudem konstytucyi roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego, wiecznemi, a nigdy nieodzownemi czasy, fundusz z obligacyami poniżej wyrażonemi uczyniwszy, na wyż namienioną cerkiew Zamkową zapisuiemy, aktorstwa naszego wieczystego na imé xięży bazylianów wyż pomienionych zrzekamy się et ad possessionem haereditariam podaiemy, ustempuiemy y iurydycznie przez ienerała iego królewskiej mości intronitować się pozwalamy. Obligacye zaś distinctim od nas na imciów y następców imciów włożone, a dobrowolnie z imémi umówione, postanowione y przyjęte, są takowe: Quod attinet mnie Jerzego Makowieckiego, primo: mszy święte dwie, iedną we wtorek za duszę Michała y Zofii—dziadów, Dominika y Eleonory—rodziców, Heliasza, Alexandra y Jerzego—stryjów, a drugą w piątek za Michała y Iózefa—braci, Tadeusza—syna y innych successorów, pokrewnych moich, w każdym tygodniu przed obrazem y oltarzem Matki najswiętszey Pokrowy, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa z naydującym się, a potym do cerkwi zamkowej po zakonczeniu oney przeniesionym; secundo: z tychże samych namienionych dwóch mszy co kwartał w każdym roku rekwiálną śpiewaną, insimul tak za antecessorów, iako też y successorów moich, wyż pomienionych, a post sera fata mnie Jerzego Makowieckiego y

za duszę moją wiecznemi, iako się wyraziło, czasy, ciż imé xięża bazylianie z następcami swoimi aby odprawowali; tertio: xięża iednegoż klasztoru tuteyszego Nowogrodzkiego klasztornym poiazdem y kosztem ze mszą świętą trzecią do cerkwi maiętności Sienieżyckiej wielmożnego imé pana Ignacego Makowieckiego—Ł. starosty, brata moiego, w wojewodztwie Nowogrodzkim będącey, aby zsyłali y ordynowali we dni niżej opisane, idque: primo, w każdą pierwszą niedzielę iuxta vetus calendarium; secundo, w ś. uroczyste pryncypalne pana Jezusa y najswiętszey Panny, takóž według obrządku ritus graeci przypadające, excepto circumcisiis Domini, z tym dokładem, aby na Boże Narodzenie, Wielkanoc, zielone Świątki a Pokrowę dwa dni, oraz w dzień świętego Jerzego ruskiego xiądz, do ziachania tam naznaczony, przybywszy do wyż wyrażoney cerkwi, czasu Bożego Narodzenia, Wielkonocy y Zielonych świątek, przez trzy dni, a na święty Jerzy dzień ieden ad intentionem fundatoris odprawował, czasu zaś quo, gdyby dwór Sienieżycki przez posłednie pomienionych świąt dwa dni xięża utrzymać niechciał, a xiądz na też posłednie dwa dni należytey sufficiencyi mieć tam niemógł, tedy pierwszego dnia w teyże samey cerkwi mszę świętą iedną tam odprawiwszy, aby za powrotem iego do klasztoru, w tychże następujących dwóch dniach tychże świąt pozostale dwie mszy święte iuxta praefatam intentionem za życia, post sera zaś fata mnie Jerzego Makowieckiego za duszę moją, odprawował. Quod attinet zaś mnie Macieia Janowicza, ażeby mszy święte dwie czytanych w każdym tygodniu, iedna we śrzedę, a druga w sobotę w wielkim oltarzu

przed obrazem Matki najświętszey panny Maryi zamkowej, cudami słynącej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa będącym, z zamku wyprowadzonym, a za wyreparowaniem cerkwi zamkowej y retro do zamku przeniesieniem, tedy w zamku, z których cztery msze requialne śpiewane w każdym roku co kwartał za dusze, iedna zeszyłych Alexandra—pradziada, Woyciecha—dziada, Stanisława y Heleny, rodziców, Antoniego, Wincentego y Bazylego, braci moich rodzonych — Janowiczów et pro intentione mnie Janowicza, in vivis zostającego, a po zeyściu moim za duszę moją w rok consequenter sub fide, honore et conscientia, atque in casu nieodprawowania obligacyi sub vigore praw kościelnych et nullitate tego funduszu, excepto occurentium festorum per applicationem perpetuis temporibus, gdyby te wszystkie odprawowane y pełnione były, tychże imé xięży bazylianow klastoru Nowogrodzkiego y następców imciów obliguiemy et tremendo Dei iudicio obowiązuiemy. Nakoniec aby takowy fundusz in valore suo zostawał y aby czasu wizyt prowincialskich o niezaniechanie takowych że suffragiów post fata nostra był przypominany, kolligacyą naszą per amorem Dei obliguiemy. Który to fundusz, pro perpetuis temporibus de nova radice uczyniony, pro maiori robore, przy uproszeniu wielmożnych imé panów pieczętarzów podpisami rąk naszych stwierdzamy. Pisan w Nowogródku, roku tysiąc siedmset szesdziesiąt trzeciego, miesiąca February; dwudziestego ósmego dnia. U tego funduszu podpisy rąk tak samych aktorów,

iako też wielmożnych imé panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Jerzy Garasim z Borzynica Makowiecki—stolnik Starodubowski, Maciey Janowicz—starosta Mozyr., regent grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego. Ustnie y oczewisto proszony za pieczętarza od wielmożnego imé pana Jerzego Makowieckiego—stolnika Starodubowskiego y wielmożnego imé pana Macieia Janowicza, starosty Mozyr., regenta grodzkiego woiewodztwa Nowogrodzkiego, do tego zapisu funduszowego de nova radice, w Bogu przewielebnemu imé xiędzu Giedeonowi Horbackiemu — superiorowi y wszystkim imé xięży bazylianom klastoru Nowogrodzkiego na majątności Kuścin z przykuplami et cum omnibus attinentiis uczynionego, na rzecz intus sufficienter opisana, z wyrażeniem obligacyi danego, secundum exigentiam iuris podpisuię się, Iózef Niesiołowski—marszałek trybunału skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, Cyryński starosta mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osób wyż wyrażonych do tego zapisu foundationis, de nova radice uczynionego, podług prawa podpisuię się Antoni Tuhanowski—łowczy woiewodztwa Nowogrodzkiego. Ustnie y oczewisto proszony od osob wyż wyrażonych do tego zapisu foundationis, de nova radice uczynionego, qua pieczętarz podług prawa podpisuię się Ignacy Michał Makowiecki mp.

Który to takowy fundusz, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażone osoby zeznaniem do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1763 г. Февраля 28 дня.

Изъ книги № 131, за 1762—1763 г., л. 745.

43. Обеспечительная запись настоятеля Новгородскаго монастыря Гедеона Горбацкаго старостѣ Малоселецкому Матвѣю Яновичу на исполненіе монастыремъ условій фондушевой записи Яновича.

Настоятель Новгородскаго монастыря Гедеонъ Горбацкій выдаетъ настоящую запись фундаторамъ имѣнія Кустина и суммы 8,000 тысячъ на увеличеніе почитанія Богоматери, что обязательства, выраженные въ фондушевой записи относи-

тельно монастыря будутъ исполнены имъ неукоснительно. Обязательства эти касаются количества церковныхъ службъ за фундаторовъ и ихъ родственниковъ при жизни и послѣ смерти.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt trzeciego, miesiąca Marca wtorego dnia.

Przed nami sędziami trybunału głównego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset szesdziesiąt wtorem obranymi, comparendo personaliter w Bogu przewielebny imć xiądz Giedeon Horbacki—zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, opowiadał, prezentował y przyznał swóy assekuracyny wieczysty zapis, na rzecz w nim intus wyrażoną, wielmożnemu imć panu Macieiovi Janowiczowi—staroście Małosieleckiemu, regentowi grodzkiemu wojewodztwa Nowogrodzkiego, dany, służący y należący; który to zapis ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosił nas sądu, ażeby de super pomieniony zapis cum tota re, w onym expressa, był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my, sąd, ony przyiowski, w xięgi, de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którego tenor sequitur estque talis.

Ja xiądz Giedeon Horbacki — zakonu świętego Bazylego wielkiego starszy klasztoru Nowogrodzkiego, imieniem moim y imieniem wszystkich zakonników tegoż klasztoru Nowogrodzkiego, za zupełną mocą, in scriptis od w Bogu nayprzewielebniejszego imć xiędza Herakliusza Lisańskiego—prowincyała zakonu naszego prowincyi Litewskiej y całej consultancy mnie dana, czynię wiadomo tym moim assekuracynym wieczystym zapisem na pełnienie poniżey wyrażonych obligacyi, wielmożnemu imć panu Macieiovi Janowiczowi — staroście Małosieleckiemu, regentowi grodzkiemu wojewodztwa Nowogrodzkiego, y successorom imci danym na to, iż co wielm. imci pan Maciey Janowicz—starosta Małosielecki, regent grodzki Nowogrodz., ex pio voto proaugendo cultu beatissimae virginis Mariae do cerkwi zamkowej Nowogrodzkiej, przez nas ex elomosina erygującey się, summy ośm tysięcy złotych polskich supra fundum maiętności Kuścina, od imć pana Leona Wolczackiego wespół z wielmożnym imć pa-

nem Jerzym Makowieckim—stolnikiem Stąrodubowskim, za dwadzieścia ieden tysiąc złotych polskich nabytą, lokował y też majątność funduszem, de nova radice uczynionym, przez się zaprzysiężonym, nam bazylianom Nowogrodzkim perpetuis temporibus z obligacyami, poniżey w tymże zapisie y funduszu wyrażonymi, zapisał y ad possessionem hereditariam toties naminioney majątności Kuścin podał y postąpił;—zaczym my xięża bazylianie klasztoru Nowogrodzkiego in recompensam takowego imci beneficium obligacye perpetuis temporibus na wypełnienie przez nas y następców naszych przyjmujemy takowe: *primo* mszy świętych dwie czytanych w każdym tygodniu, iedną we śrzedę, a drugą w sobotę przed obrazem najświętszey panny Maryi zamkowej, cudami słynącej, teraz w cerkwi katedralney Hleba y Borysa będącym, z zamku wyprowadzonym, a za wyreperowaniem cerkwi Zamkowej y retro do zamku przeniesieniem, tedy w zamku, z których cztery mszy śś. requialne śpiewane w każdym roku co kwartał, iedna za dusze zeszyłych Alexandra pradziada, Woyciecha dziada, Stanisława y Heleny rodziców, Antoniego, Wincentego y Bazylego braci imści rodzonych Janowiczów et pro intentione samegoż imć pana fundatora, in vivis zostającego, a post sera fata za duszę imci co rok consequenter, excepto incurrentiam festorum perpetuis per applicationem temporibus sub fide, honore, conscientia, vigore praw kościelnych et in casu niepełnienia tych obligacyi nullitate funduszu, odprawować y pełnić mamy y obowiązujemy się. Który takowy assekuracyiny na pełnienie obligacyi wieczysty zapis pro maiori robore rękami naszymi podpisuie-

my. Dat. w Nowogrodku, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Februariyi dwudziestego ósmego dnia. U tego zapisu podpisy rąk tak imć xięża starszego, iako też dalszych ichmć xięży bazylianów klasztoru Nowogrodzkiego temi wyrażają się słowy: xiądz Giedeon Horbacki—z ś. B. w. starszy Nowogrodzki m.pr.; xiądz Alexander Konopka—spowiednik klasztoru Nowogrodzkiego zakonu świętego Bazylego wielkiego; xiądz Hilariusz Suchodolski—zakonnik świętego Bazylego wielkiego, kaznodzieia klasztoru Nowogrodzkiego; xiądz Dyonizy Bielecki—zakonnik świętego Bazylego wielkiego; Pafnucy Kulesza—zakonnik świętego Bazylego wielkiego. Ad marginem zaś przy pieczęci na laku czerwonym wyciśnioney konfirmacya z podpisem ręki imć xięża prowincyała takowa: Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, dnia secunda Martii, ten rewersalny skrypt od klasztoru naszego Nowogrodzkiego wielmożnemu imć panu Macieiovi Janowiczowi, regentowi grodzkiemu woiewodztwa Nowogrodzkiego, staroście Małosieleckiemu na obligacye, w nim wyrażone, na wieczne czasy, za moim et venerabilis consultorii mei pozwoleniem przyjęte, dany, we-wszystkich punktach, klauzulach y paragrafach przyjmuję, umacniam y potwierdzam władzą urzędu moiego y dla większey wiary y wagi przy małej urzędu moiego pieczęci ręką własną podpisuję, Herakliusz Lisanski—ś. teologii doktor, prowincyał Litewski, archimandryta Onufreyski zakonu ś. B. w. mp.

Który to takowy zapis, za ustnym y oczewistym onego przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1764 г. Августа 8 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 605.

44. Жалоба канцлера Виленской епархіи Іосифа Завадскаго на Виленскихъ базилианъ по поводу нападенія ихъ людей на село Завадскаго Савичаны.

Канцлеръ Виленской капитулы Іосифъ Завадскій приноситъ жалобу на управляющаго базилианскаго имѣнія Шанкополи Гопена, что онъ безъ всякой серьезной причины сдѣлалъ нападеніе на имѣніе Завадскаго Савичаны и высѣкъ плетьюми войта и женщину, что въ этоже время онъ про-

износили угрозы и ругательства на самаго Завадскаго, оставаясь непреклоннымъ гонителемъ всѣхъ тѣхъ, которые осмѣливаются упрекнуть его въ незаконности и предосудительности его дѣйствій.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Augusta ósmego dnia.

Przed aktami sądow głównych kapturowych wojewodztwa Wileńskiego, comparendo personaliter w. imé pan Antoni Miedzichowski—krayczyc Wileński, solenniter manifestował się y żalił imieniem wielmożnego imé xiędza Iózefa Zawackiego—kanclerza dyecezyi Wileńskiej, na w Bogu przewielebnego imé xiędza Symona Arteckiego—starszego, imé xiędza Łukasza Zienkiewicza—prokuratora Swirańskiego y na wszystkich imé xięży bazylianów konwentu Wileńskiego, tudzież imé pana Hopena—administratora Szankopolskiego, y Tomasza Baranowskiego—poddanego Swirańskiego, y dalszych do gwałtu, krzywdy y wiolencyi przysposobionych et in uno conductamine z sobą będących, mieniając o to: iż co w roku terazniejszym tysiąc siedymset sześćdziesiąt czwartym, miesiąca Julii dziewiętnastego dnia, niewiedzieć zkąd sobie urościwszy niejakowys pretext y pretensyą, imé xiędza bazy-

lianie urzędnika swego imé pana Hopena, z Tomaszem Baranowskim y dalszemi ludźmi poddanemi nasylali nie pojednokrotnie na ludzie y poddanych wsi Sawiczczan, do folwarku Nowodworskiego wielmożnego imé xiędza Iózefa Zawackiego—kanclerza dyecezyi Wileńskiej, należącej, in contemptum tegoż imé xiędza, gdzie tenże imé pan Hopen, mimo vigor prawa bez żadney racyi, ludzi imé xiędza kanclerza Krzysztofa Kozłowskiego wóyta, Iózefa Sawickiego y Katarzynę dziewczkę srodze bizunami niewinnych ćwiczył, bił, mordował, kaleczył, różne wexy na samegoż załużającego aktora z uymą czci y honoru y z obelgą charakteru y, iak się tylko podobowało, co złość y zawziętość dyktowała onemu, miotał, lżył y wexował, od takowego zbicia ciż ludzie przez czas niemały, z ubliżeniem w gospodarstwie własnym, domu y powinnościach dwornych obłożnie choruiąc, znaczną szkodę ponoszą y krzywdę cierpią. A tak obżałowany imé, nie przestaiąc ustawicznie czynić exorbitancye,

ludzi żalującego aktora pokrzywdza, dalsze odpowiedzi y pochwałki, nie mając sobie dosię na tym, czyni y czynić nie przestaie, a signanter: oświadczył się y przyrzekł, że iterum iterumque ludzi poddanych żalującego aktora łapać, ścigać, brać, bić, wiązać sam przez się y przez subordynowanych ludzi włości Swirańskiej, etiam przez dalszych, inszych iakowych kolwiek, przejmować będzie, etiam gdyby po kilkakroć razy na nich napadać, by y na same wioski, karczmy żalującego aktora tumultuarie naiezdzać odważy się; a ieśliby kto po przyjacielsku z perswazją mówił, że to niepięknie, że to waszmość pan nie dobrze czynisz, że się to niegodzi, że to rzecz nie przystoyna w sąsiedztwie w takowe zachodzić scyssye, kłótnie y zwady, tedy imć, który zwykł zawsze za prawdę gniewać się, przestrzegających o nią y dobrze radzących niesłuchać y niełubić, zaraz do słów łączących, honor y uszczypliwych na sławę z odgrożkami y pochwał-

kami udaie się, pochwałki na zdrowie y życie żalującego delatora y ludzi poddanych onego przed wielą osobami czynił y czynić nieprzestaie. O co tedy wszystko żalujący delator wielmożny imć xiądz Iózef Zawacki—kanclerz dyecezyi Wileńskiej, iako o krzywdę honoru swojego y pobicie ludzi swoich chcąc z obżałowanymi imć xieżą bazylianami konwentu Wileńskiego, praecipue z imcią panem Hopenem—administratorem dobr Swiran, prawem czynić, in evadendo et deducendo ante omnia do pokarania penami, wiolecynemi iuxta qualitatem excessus ex vigore legum prawa statutowego y dalszego ściągającymi się, oraz dalszych wszelkich paen, win, nawiązek pro demerito actionis uznania, dał ten swój takowy process go xiąg sądów głównych kapturowych prześwietnego woiewodstwa Wileńskiego, przez wyż wyrażonego iegomości pana Antoniego Miedzichowskiego—krajczyca Wileńskiego, wpisać, który to iest przyięty y wpisany.

1764 г. Сентября 1 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 613.

45. Жалоба настоятеля Виленскаго свято-Троицкаго монастыря Сильвестра Артецкаго на канцлера Виленской капитулы Завадскаго за обиды, нанесенныя монастырскимъ крестьянамъ.

Свято-Троицкіе базилиане приносятъ жалобу на канцлера Виленской капитулы Завадскаго по слѣдующему случаю: капитульный канцлеръ приказалъ своимъ Савичанскимъ крестьянамъ причинять всяческія обиды Шанкопольскимъ крестьянамъ свято-троицкимъ; вслѣдствіе этого обстоятельства имѣніе Шанкополе подверглось со стороны Савичанскихъ крестьянъ разнымъ нападе-

ніямъ, какъ то: захватамъ полей, лѣсовъ и разныхъ угодій; наконецъ повѣренный Завадскаго появился въ Шанкополе какъ будто съ цѣлію примиренія, но вмѣсто этого оскорбилъ управляющаго Шанкопольскаго бранными словами и настраивалъ угрозами; послѣ этого, насилія со стороны Савичанскихъ крестьянъ возобновились по прежнему.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Septembra pierwszego dnia.

Przed aktami sądów głównych kapturowych woiewodztwa Wileńskiego, in so-

lito iudiciorum loco w zamku Wileńskim agitujących się, comparens personaliter w Bogu przewielebny imię xiądz Sylwester Artecki—zakonu świętego oycy Bazylego wielkiego, consultor prowincyi Litewskiej—starszy klasztoru Wileńskiego Święto-troieckiego, swoim, oraz wszystkich zakonników sui ordinis imieniem, ad aedes sanctissimae Trinitatis rezydujących, żałował y solenniter manifestował się na wielobnego imię xiędza Iozepha Zawadzkiego—kanclerza prześwietney kapituły Wileńskiej, oraz sług, ludzi poddanych, mieniąc o to: Iż co w Bogu przewielebny imię xiądz Iózef Zawadzki, prześwietney kapituły Wileńskiej kanclerz, chłopów swoich Sawiczańskich na wszystkie swywole licencyowawszy y żałującym delatorom krzywdy czynić kazawszy, w roku przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiątym trzecim die decima Septembris na Gulinie dzie sięć kop owsa dwornego ukradli, praepostere zaś w roku niniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym dnia dwudziestego Junii na własnym gruncie żałujących delatorów ięczmień et post grykę posieli; a na tym nie przestając, na własnym gruncie, do dworu Szankopolskiego należącym, zboża, owsy, ięczmiona pospasywali, łąki nie tylko bydłem swoim spaśli, lecz funditus wytratowali, drogi przez sia-

nożąc czyniąc, a gdy żałujących delatorów administrator Szankopolski chciał bronić, ciż sami poddani Sawiczańscy na zdrowie y życie tegoż administratora przechwałki czynili y różne sposoby dla poścignienia wynaydowali; las własny żałujących delatorów pod wioską Gurdziami iako anterius, tak y teraz na budynki wycinając, trzebiąc, pustosząc y własnym ludziom żałujących delatorów używania bronią, chcąc sobie niesłusznie appropriare postreme imię pan Thadeusz Zawadzki, dnia szesnastego Julii anno currenti, sub praetextu oglądania szkody spalonego zboża wyiachawszy, z chłopami na dwór Szankopolski naiachał y tam urzędnika scommaticis verbis lżył, laiał, onego w pole prowokując, intendendo z tymiż chłopami o śmierć przyprawić; post haec ciż chłopci Sawiczańscy dnia trzydziestego Augusta delatorom na własnym gruncie Szankopolskim owies, napadszy w nocy, pożęli y pobrali. O co żałujące delatores z obżalowanym chcąc iure experiri, ante omnia do pokarania paenami, de iure ściągającymi się, do nadgrozdzenia szkod prawnych y o wszystko, co prawnie deducetur, o co iterate manifestując się, dał ten manifest do xiąg kapturowych woiewodztwa Wileńskiego spraw potocznych zapisać. Który iest przyięty y wpisany.

1764 г. Ноября 14 дня.

Изъ книги № 133, за 1764 г., л. 263.

46. Декретъ Виленскаго каптуроваго суда по обоюднымъ жалобамъ канцлера Виленской капитулы Завадскаго и базилианъ Св.-Троицкаго монастыря.

Вслѣдствіе жалобы свято-Троицкихъ базилианъ на канцлера Виленской капитулы Завадскаго по поводу разныхъ притѣсненій и насилій, причиненныхъ базилианскому имѣнію Шанкополю капитульными крестьянами, въ каптуровый судъ поступила встречная жалоба со стороны канцлера Завадскаго. Содержаніе этихъ жалобъ въ большинствѣ случаевъ одинаково. Базилиане жалуются, что канцлеръ отказался подчиняться суду не позволяялъ произвести у себя судебное разслѣ-

дованіе и не желалъ представлять свидѣтелей; что товарищъ судебного маршалка Буховецкій, побѣхавшій на инквизицію къ Завадскому, не возвратился къ назначенному сроку, вслѣдствіе чего не могло состояться и судебное опредѣленіе. Въ такой же точно формѣ выражаетъ свои обиды и Завадскій на базилианъ и судебного маршалка, что онъ не явился къ своему товарищу Буховецкому.

Roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra czternastego dnia.

W sprawie za dwoma aktorami y żalobami, do nich należącymi, in unum złączonymi: za *pierwszym* aktorem w Bogu przewielebnego imię xiędza Sylwestra Arteckiego, xiędza Łukasza Zienkiewicza, dobr Swiran prokuratora, y wszystkich imię xięży bazylianów konwentu Wileńskiego, tudzież imię pana Michała Offena—administratora Szankopolskiego z wielebnym imię xiędzem Iozefem Zawadzkim—kanclerzem kapituły Wileńskiej, iako samym panem, imię panem Tadeuszem Zawadzkiem, qua violatorem, o niazd na dwór Szankopolski, tudzież Baniewskim—dyspozytorem Trybilskim, pracowitym Michałem Kozłowskim, Krzysztofem—oycem, Franciszkiem y Andrzejem Krysiukiem—synami Kozłowskimi y inny-

mi ludźmi y poddanymi wielebnego imię xiędza kanclerza ze wsi Sawiczian nazwanej, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, mieniąc y zachowując się do dalszych żalob, processow, ex instantia imię xięży bazylianów wyniesionych, tudzież dekretu oczewistego, ex seriis partium controversiis mutuo stron sumptu na inkwizycyą zaszłego, któremu to dekretowi iako contraveniendo przez niewyprowadzenie y nieprzystąpienie ad hos actus inkwizycyi y weryfikacyi, przez co in pae-nas contraventionis ichmość popadli, quinimo w expensa dalsze prawne y proprio sumptu za nieprzystąpienie na pierwszym terminie y dniu przy ufundowanej iurydyki w sobotę od iasnie wielmożnego imię pana Szumskiego—marszałka sądów kapiturowych wojewodztwa Wileńskiego, urzędnika, do inkwizycyi naznaczonego, z

reiektą expedyowanie inkwizycyi dla nieprzytomności kolegi iasnie wielmożnego imé pana Tadeusza Buchowieckiego—sędziego kapturu tegoż wojewodztwa Wileńskiego, do dnia iutrzeyszego, na godzinę ośmą dnia czwartego zaczynać mającego inkwizycyą, oświadczywszy się tylko *apparentiali modo*, wiedząc dobrze, że co moment przybyć ma iasnie wielmożny imé pan Buchowiecki, iako w drodze na inkwizycyę iadący, zanimowali iasnie wielmożnego imé pana marszałka, ażeby *testimonium pro apparentia* tylko ichmościom wydał, że obżalowani *delatores* przystąpić do inkwizycyi iakoby nie chcieli w przytomności samych imé xięży bazylianów y świadków, stawionych od tychże imé xięży bazylianów do inkwizycyi; iakoż widoczny okazał się podstęp, gdy wielmożny imé pan Buchowiecki z południa o godzinie wtórey przybywszy, ad *locum delicti* do expedyowania inkwizycyi ziechał, dziwując się, że iasnie wielmożny imé pan marszałek kolegi swoiego do expedyowania inkwizycyi *ante occasum solis* na naznaczonym terminie imé xiądz Zawadzki zanimował, ażeby wyiechał do siebie, w którym czasie nieprzytomności kolegi swego dawszy in *tempore* odroczenie do dni czterech, ażeby strony w prowadzeniu inkwizycyi w gotowości byli świadków od siebie stawili y imé panów urzędników upraszali ziachać. Na dowod czego *satisfaciendo in omni* imé xięża bazylianie piszą do imé panów urzędników, *quam primum* do iasnie wielmożnego imé pana marszałka z obligacyą, ażeby ziechał na inkwizycyą; iasnie wielmożny imé pan marszałek odpisawszy *contenta* listu, że imé xiądz Zawadzki przystąpić do inkwizycyi niechce, za ziecha-

niem zaś kolegi imé pana Buchowieckiego ad *locum delicti* w też same *contenta responsoria* po ufundowanej przez tegoż iasnie wielmożnego imé pana Buchowieckiego iuryzdyki, że *ullatenus* do tey inkwizycyi przystąpić niechce, lubo sam obżalowany imé przez list swój, do iasnie wielmożnego imé pana Buchowieckiego pisany, na terminie pierwszym oświadczywszy się, że świadków stawić niemoże, lecz odroczenia na dalszy czas dopraszając się, na iedyną tylko aktorom *extorsyę* y *krzywdę*, licencyuiąc chłopom swoim zabierania zboża różnego z pol, wycięcia lasów, wywożenie kłód na palenie węglów, na darcie dranic, cichym sposobem różnymi czasy wywożąc, co barziefy zboża własne, owsa y ięczmienia na kop kilkanaście z pola zżętego chlōpi Sawiszańscy ukradli. W których *krzywdach* za doniesieniem imé xięży bazylianów, imci skarżąc się, żadnych *satisfakcyi* z tychże chłopów uczynić nie chciał, owszem niewiedzą, *quo ausu et praetextu*, nasławszy na dwor Szankopolski imé xięży bazylianów, *cum cohorte et armata manu* imé pana Tadeusza Zawadzkiego-Baniewskiego, *zawiadowcy folwarku* swoiego Michała Kozłowskiego y dalszych ludzi, do *wiolencyi* przysposobionych, którzy *scommaticis verbis* laiąc, dyffamując urzędnika y samych aktorów, tudzież wyzywaniem na *poiedynek* z dobytym pałaszem imé pana Offena w własnym dworze imé xięży bazylianów, osobliwie Franciszek Sawicki—chlōp ze wsi Sawiczany, odezawszy się znaczney *zufalności* swey, że w łeb siekierą temuż urzędnikowi imé xięży bazylianów z *zasadki* uczynioney ciąc miał, w czym *divino auxilio*, że do tychczas zabitym tenże imé pan Offen niezostał, lecz y dopiero znacz-

ne pochwałki y odgroźki tak przez samego imci, iako też od ludzi na zdrowie y życie czyniono, do pokarania paenami, de lege et ex merito causae ściągającymi się, na obżałowanych ichmościów do przyjęcia finalney in principali rozprawy y uznania paen kontrawencyinych za nieprzystąpienie do inkwizycyi y weryfikacyi, do statucyi pomienionych imé pana Tadeusza Zawadzkiego - Baniewskiego, tudzież dalszych in reatu wyż wyrażonych ludzi y poddanych Sawiczańskich, pro ludentis paenis, a pracowity Franciszek Sawicki, iako kryminalista, na życie ogłaszający, do pokarania paenami kryminalnemi, a oraz do obwarowania securitatem actoribus zdrowia y życia, tudzież ludziom y poddanym, niemniey securitatem possessyi gruntów, puszczy, łąk, in actuali possessione actorum będących, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, z nadgrozzeniem szkod, strat y expens prawnych, ex occasione imci poniesionych, salva melioratione tey žaloby. A za *drugim* rekonwencyonálnym aktorem wielmożnego imé xiędza Iózefa Zawadzkiego—kanclerza dycezyi Wileńskiej, z w Bogu przewielebnym imé xiędzem Sylwestrem Arteckim—starszym, Łukaszem Zienkiewiczem—prokuratorem Swirańskim y wszystkiemi ichméc xięży bazylianami konwentu Wileńskiego, tudzież imé panem Michałem Offenem—administratorem Szankopolskim, pracowitym Tomaszem Borowskim y Stanisławem Szuszkiewiczem—poddanymi ichmościów Swirańskimi y Szankopolskimi et aliis complicibus, za pozwem od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, mieniać y referuiąc się we wszystkim do zaszłych in antecessum žalob, processów, dekretów y całego gene-

raliter procederu prawa, hac in causa w sądach kapturowych wojewodztwa Wileńskiego zaszłego, iako też o kontrawencyą dekretowi oczewistemu kapturowemu, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym miesiąca Oktobra trzynastego dnia, post serias partium controversias, miedzy żalującym delatorem a obżałowanymi ichméciami ferowanemu; którym dekretem sąd główny kapturowy inter alia iudicata sua, iako in causa facti, de invasione y dalsze boie, exakeye y wio-lencye intentata, approbowawszy, areszt, ex instantia żalującego delatora obżałowanym imé xięży bazylianom Wileńskim na obżałowanego Offena—administratora Szankopolskiego, Tomasza Borowskiego—poddanego obżałowanych ichmościów y dalszych wiolatorów y excessantów, w aresztach wyrażonych, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Augusta trzydziestego dnia założony et coram actis kapturu Wileńskiego zeznany, w samey sprawie inkwizycyą y weryfikacyą vigore žalob wyniesionych y wynieść mających uznał y na expedyowanie horum actuum iasnie wielmożnych imé panów Szumskiego—mar. y Buchowieckiego—sędziego kapturu Wileńskiego naznaczył. Vigore którego dekretu iasnie wielmożni imé panowie Szumski—marszałek y Buchowiecki—sędzia kapturu Wileńskiego, będąc a parte actorea ad hunc actum requisiti, solita iuris praxi innotescencye pro expediendis inquisitionis et verificationis actibus na dzień wtory miesiąca Nowembra w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym stronom wydawszy y podpisawszy, ad locum his actibus competens na wyż wyrażonym dniu y terminie ziechać deter-

minowali; a obżalowani imć xieża bazylianie pomienionych iaśnie wielmożnych imć panów sędziów do expedyowania horum actuum nie requirowali y wyprowadzić niechcieli, owszem różnych sposobów na zwłokę ś. sprawiedliwości y zerwania się z takowey inkwizycyi wynaydowali. Iednak iaśnie wielmożny imć pan Szumski, marszałek kapturu woiewodztwa Wileńskiego, satisfaciendo muneri suo y dekretowi oczewistemu, intuitu wydanych od siebie innotescencyi, ad requisitionem wielebnego imć xieża kanclerza Wileńskiego, na dzień wtóry Nowembra anni praesentis pro expedienda inquisitione ziechał, y będąc upewnionym listownie od kolegi swęgo imć pana Buchowieckiego, iż miał infallibiliter ziechać, iuryzdykę in loco delicti ufundował y na przybycie tegoż kolegi swęgo, usque ad occasum solis od dnia wtorego do dnia czwartego praesentis, ze wszelką gotowością a parte żalującego delatora czekał, a zatym iaśnie wielmożny imć pan marszałek kapturu Wileńskiego, nie tylo że in termino praefixo, ale też et post elapsum terminum przez dni trzy, nescitur quo favore et praetextu, pomienionego kolegi swęgo niedoczekawszy y żadney wiadomości niepowziowszy, quinimo żadney requizycyi od obżalowanych xieży bazylianów nie mając, sine eventu odiechał, a tak żalujący delator imć xiaźdz kanclerz Wileński niemało expensu, na takowe actus wyłożonego, ex ratione niewyprowadzenia przez imć xieży bazylianow takowey inkwizycyi ponosić musiał, a przeto oczewistemu dekretowi iawną kontrawencyą y renitencyą uczynili, przez co in paenas contraventionis benevole popadli. O co wszytko żalujący delator chcąc z obżalowanymi ichmcmi iure

agere, ante omnia do approbaty dekretu oczewistego, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Oktobra trzynastego dnia ferowanego, in omnibus punctis onego, vigore ktorego do wskazania paen kontrawencyinyh, to iest, sowitych nawiązek, za więzę secundum praescriptum legis, na obżalowanych ichmość xieży bazylianach y dalszych paen, de lege ściągających się za niewyprowadzenie inkwizycyi in instanti, do nakazania satysfakcyi w wyprowadzeniu inkwizycyi y weryfikacyi, do odmienienia in locum iaśnie wielmożnego imć pana Buchowieckiego innego ad expediendos hos actus inquisitionis et verificationis, do statuicyi obżalowanego Offena--administratora Szankopolskiego, Tomasza Borowskiego y Stanisława Szuszkiewicza — poddanych Swirańskich y Szankopolskich et caeteros complices vigore założonych aresztów, do inkwizycyi, a post expeditos hos actus do rosprawy, do komportacyi siekiery zabranej sub nexu iuramenti, do pokarania seorsive paenami violencyinyh, iuxta qualitem excessus de lege ściągającymi się, do wskazania distinctim nawiązek za bol y zbiecie ludzi aktora et pro violata securitate, do wskazania za więzę solucyi sowitością, distinctim na obżalowanego Offena--administratora Szankopolskiego do uznania więzy vigore prawa statutowego, do obwarowania iterum iterumque securitatem zdrowia y życia ludziom y poddanym aktora, oraz do obwarowania securitatem possessyi dobr, gruntów, łąk, lasów, sianożęci do folwarku Trybił, dobr kanclerskich, ab omni quavis ulteriori obżalowanych ichmościów impetitione, intrusione, aggressionem et violentia, do nagrodzenia expens y szkod prawnych, ex oc-

casione ichomościów per actorem spendo-
wane, oraz tego wszystkiego, co czasu pra-
wa fusius deducetur, salva melioratione
tey žaloby. Za któremi to žalobami par-
tes ad invicem sobie przed nasz sąd in-
stituerunt actionem. W której sprawie my
sędziowie główni kapturu woiewodztwa
Wileńskiego rekonwencyonalny aktorat
wielebnego imé xiędza Zawadzkiego z re-
gestrów taktowych ex folio tertio do wpi-
su y aktoratu imé xięży bazylianów kon-
wentu Wileńskiego, w regestrach ordyna-
rynych na karcie wtorey uczynionego et
ex ordine przywołanego, z którego prae-
sens coincidit negotium, przyłączywszy y
żałoby do nich należące in unum skom-
binowawszy, dalszy proceder prawny na-
kazaliśmy. In procedero po kontrowersiach,
miedzy imé xięży bazylianami a imé xię-
dzem Zawadzkim ab utrinque wnoszonych,
my sąd kapturu Wileńskiego satisfactio-
nem dekretowi w wyprowadzeniu inkwi-
zycyi y weryfikacyi vigore žalob stron,
przez też strony obie y przez iaśnie wiel-
możnych imé panów sędziów dekretem
anterius naznaczonym, na który iaśnie
wielmożny imé pan Szumski—marszałek
kapturu woiewodztwa Wileńskiego y Bu-
chowiecki—sędziowie kapturu woiewodztwa
Wileńskiego wyprowadzeni byli, mutuo
stron sumptu designamus. Którzy to ia-
śnie wielmożni imé panowie inkwizytoro-
wie, za wyprowadzeniem siebie mutuo
partium sumptu ad loca actibus inquisi-
tionis et verificationis competentia, aut
delicti, dnia szesnastego miesiąca Nowem-
bra anni praesentis ziechawszy, po wy-

sluchanych od stron lub onych plenipo-
tentów supra non corruptos, neque cor-
rumpendos testes, odbierając testimonia
od ludzi wiary godnych szlacheckiego sta-
nu, tacto pectore, a plebeae vero condi-
tionis praemisso corporali iuramento, in-
kwizycyą methodo, w konstytucyi tysiąc
siedmset dwudziestego szóstego roku cir-
cumcripta, expedyować, a expedyowawszy
rotulum inquisitionis sigillis bene muni-
tum do kancelaryi woiewodztwa Wileń-
skiego transportować tenebuntur; instru-
menta zaś verificationis ex actibus spisawszy
stronom wczesnie przed rozprawą oddać
tenebuntur, strony zaś ażeby rosprawę
post expeditos actus inquisitionis et veri-
ficationis in principali sub paena perso-
nalis infamiae przyieli determinendo, a
ta inkwizycya etiam ad instantiam unius
partis in contumaciam alterius ażeby dnia
szesnastego Nowembris de super expressa
expedyowana była, decernendo statutio-
nem ludzi vigore žalob, ex instantia stron
wyniesionych, idque przez imé xiędza Za-
wadzkiego - Baniewskiego, Kozłowskich,
Sawickiego y dalszych poddanych Sawi-
czańskich, sub paenis irremissibilibus con-
traventionis, y oraz imé pana Thadeusza
Zawadzkiego comparitionem, ad principa-
le pro luendis paenis nakazuiemy; di-
stinctim statuitionem przez imé xięży
bazylianów Offena, Tomasza Borowskiego
y Stanisława Szuszkiewicza — poddanych
ad principale y też rosprawę po inkwizy-
cyi miedzy temiż stronami sub paena per-
sonalis infamiae, uti praemissum, naka-
zuiemy.

1766 г. Апрель 23 дня.

Изъ книги № 135, за 1766 г., л. 1.

47. Квитанціонная запись Марковского старосты Фаддея Котла, данная настоятелю Суцковского базилианскаго монастыря въ получении двѣнадцати тысячъ злотыхъ польскихъ.

Марковскій староста Фаддей Котель выдаетъ настоящую запись Суцковскимъ базилианамъ въ томъ, что вслѣдствіе судебного приговора Опмянскаго суда, присудившаго базилианъ къ уплатѣ

Котлу 12 тысячъ злотыхъ, онъ Котель сполна получилъ эту сумму и на будущее время искъ прекращаетъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Iunii trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym szóstym obranemi, comparens personaliter w trybunale głównym wielkiego księstwa Litewskiego wielmożny imię pan Thadeusz Kociol — starosta Markowski, opowiadał, prezentował y przyznał, oraz ad mentem konstytucyi novellae legis, w roku tysiąc siedmsetnym sześćdziesiątym czwartym na seymie coronationis zasłęły w protokół zapisany przyznań y aktykacy ingrossowany, podpisem ręki swey korrobował dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zapis, na rzecz w nim wyrażoną, w Bogu przewielebnemu imię księdzu Pachomiuszow Krukowskiemu — prezydentowi y wszystkim ichmościom księży bazylianom konwentu Suckowskiego dany, in rem et partem tychże ichmościów księży bazylianów służący y należący, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem prosił nas sądu, ażeby pomieniony dobrowol-

ny wieczysto kwitacyiny zapis ze wszystką, w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany, iakoż my sąd ony przyiowski y xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis:

Thadeusz Kociol — starosta Markowski, czynię wiadomo y iawno wyznawam tym moim dobrowolnym wieczysto kwitacyiny zapisem, w Bogu przewielebnemu imię księdzu Pachomiuszowi Krukowskiemu — prezydentowi y wszystkim ichmościom księży bazylianom konwentu Suckowskiego danym na to: Iż co ia Thadeusz Kociol — starosta Markowski, zapozwawszy ichmość księży bazylianów Suckowskich o summę dziewięć tysięcy złotych polskich, po antecessorach moich na mnie spadłą, a na majątności Suckowie, w powiecie Oszmiańskim leżącej, będącą y regulującą się, oczewiście w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Januاری piętnastego dnia w ziemstwie powiatu Oszmiańskiego na rokach Trzykrólskich z tymiż księżą bazylianami Suckowskiem

rozprawowałem się, gdzie sąd ziemski powiatu Oszmiańskiego wszystkie ab utrinque racye, probacye, dowody y dokumenta maturo rozeznawszy iudicio, dekretem swym, ażeby imć xięża bazylianie Suckowscy summę dziewięć tysięcy złotych polskich kapitalną, staropolską niebrakowną monetą lub złotem, licząc czerwony złoty po złotych osimnaście, a za niefruktyfikacją et pro litis expensis trzy tysiące złotych polskich currenti moneta, in summa dwanaście tysięcy złotych polskich mnie Kocielowi—staroście Markowskiemu wypłacili y oddali, przysądził et terminum exolutionis tey summy w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Apryla dwudziestego trzeciego dnia circa acta grodu powiatu Oszmiańskiego naznaczył. In quo termino, ponieważ w Bogu przewielebni ichmość xięża bazylianie Suckowscy, satisfatiendo dekretowi ziemskiemu, summę wyż rzezoną, idque dwanaście tysięcy złotych polskich circa acta grodu powiatu Oszmiańskiego w Oszmianie spełna, moneta w dekrecie circumscripta, wypłacili y oddali, przeto ia Thadeusz Kociel—starosta Markowski, z odebrania oney wiecznie pomienionych ichmość xiężą bazylianów Suckowskich kwituję, żadney sobie y successorom moim o tę iuż opłaconę summę nie zachowuiąc salwy, w czym turbować niemam y niepowinien będę, a w naruszeniu zaś tego moiego kwitacyjnego zapisu forum ubiquinarium, w wielkim xięstwie Litewskim reperibile, do zapoznania mnie y successorów moich naznaczam, wnosząc ewikycją na maiętność

moią Ponizie, w powiecie Oszmiańskim leżącą. Y na tom dał ten mój dobrowolny wieczysto kwitacyjny zapis z podpisem ręki mey własney y wielmożnych ichmościów panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Pisan roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto kwitacyjnego zapisu przy kustodii podpis ręki tak samego aktora, iako też ichmościów panów pieczętarzów temi słowy. Thadeusz Kociel—starosta Markowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imć pana Thadeusza Kociella, starosty Markowskiego, do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu, w Bogu przewielebnemu imć xiędzu Pachomiuszowi Krukowskiemu—prezydentowi y wszystkim imć xięży bazylianom Suckowskim, na rzecz w nim wyżey wyrażoną, danego, podług prawa podpisuię się Jan Piotrowicz mp. Oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu prawnie podpisuię się Stanisław Czyż—rotmistrz powiatu Oszmiańskiego. Oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego kwitacyjnego zapisu prawnie podpisuię się Tomasz Narwoysz Paszkiewicz mp.

Który to takowy wieczysto kwitacyjny zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1766 г. Октября 15 дня.

Изъ книги № 2389, за 1776 г., л. 13.

48. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по дѣлу между Пинскимъ базилианскимъ и Пинскимъ православнымъ монастырями о неуплатѣ послѣднимъ денежной суммы.

Пинскіе базилиане подали на православное духовенство Пинскаго же монастыря жалобу о взысканіи съ православныхъ 3010 злотыхъ; православные не только отказались заплатить этотъ долгъ, но еще не позволили Пинскому подстаростѣ произвести экзекуцію надъ ихъ имуществомъ и исполнить трибунальный декретъ. Вслѣдствіе этого базилиане вчинили второй искъ; православ-

ные на этотъ разъ въ судъ не явились, вслѣдствіе чего и были приговорены заочно къ уплатѣ долга въ 3010 злотыхъ и судебныхъ издержекъ въ 1000 злотыхъ, всего 4010 злот., а сами лично присуждены къ баниціи и безчестію; базилианамъ предоставлено было право взыскать свой долгъ съ любого имѣнія православныхъ.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca Oktobra piętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim koła compositi fori z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstym obranymi, gdy z porządku rejestrowego ku sążeniu naszemu przypadła sprawa w. i. x. Cypryana Bulhaka—opata Pińskiego y wszystkich ichmościów xięży bazylianów klasztoru Pińskiego, z ww. oo. Teofanem Jaworskim—ihumenem, Teodozym Roschowem—kapłanem, Laurentym Szypniewskim—dyakonem y wszystkiemi oycami klasztoru bractwa Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmciov wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o kontrawencyą dekretowi, sub actu roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt piątego, Nowembra trzynastego dnia, z wzdaniem na infamią, z wskazem summy trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich et cum aliis w nim expressis iudicatis,

na obżalowanych ichmościach, w trybunale koła compositi iudicii in contumaciam otrzymanemu, za którym gdy w. i. p. Mieżyński—podstarości Piński, pro peragenda za wskaz summy exemptione do monasteru Łeszczyńskiego ziezdzał, obżalowani ichmość takowey exekucyi, fortiter broniąc, czynić niedopusćili, o co żalujący z obżalowanymi ichmościami chcąc iure agere, ante omnia do approbaty wyż wspomnionego dekretu z listami obwieszczym y poiezdczym, do zapłacenia summy tymże dekretem wskazaney, do nagrodzenia szkod, expensów prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva melioratione tey żaloby, żalujący delatores z obżalowanymi ichmościami przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego fori compositi instituerunt actionem. W której sprawie na dniu czternastym Oktobra roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstego, po wzięciu przez aktorów na godzinę, a po expiracyi takowey godziny na terminie y dniu niniey-

szym, superius na dacie wyrażonym, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori, po przeczytanej in oclusa iudicii stuba hac in causa expedyowanej inkwizycyi et iterum obsygiłlowanej, proceder nakazaliśmy. In procedendo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori areszt, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstym. Maia czternastego dnia na oyca Teofana Jaworskiego—ihumena monasteru Pińskiego, ritus graeci disuniti, temuż monasterowi Pińskiemu ex parte i. xx. bazylianów klasztoru Pińskiego założony, eorundem piętnastego dnia w grodzie Pińskim zeznany, approbowawszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo za przywołaniem ex iniunctione nostra przez ienerała stron do prawa od aktorów patron, plenariam spraw mający potestatem, i. p. Antoni Miedzichowski—krajczy Wileński, personaliter ad experimentum iuris stawał a pozwani ichmość, za potrzykrotnym ieneralskim przywołaniem, iako sami przed nami sądem do prawa nie staneli, tak y żadney wiadomości o niestaniu swoim nam sądowi y stronie swey powodowej nie uczynili; przeto tenże wyż wyrażony partis actoreae patron legitimitatem przypadłego w tey sprawie terminu pozwem autentycznym, per partem actoream wyniesionym, przez ienerała iego królewskiey mości powiatu Pińskiego Onisyfora Sakowicza, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt szóstym, Maia czternastego dnia, oczewisto w ręce oycom dyzunitom w monastyrze w mieście iego królewskiey mości Pińsku podanym, eorundem piętnastego dnia na urządzie iego królewskiey mości grodzkim Pińskim zeznanym et ex iisdem actis do-

wodem per extractum actoribus wydanym, rite ac legitime dowiodłszy y žalobę z onego superius de tenore suo w ten nasz dekret ingrossowaną reassumowawszy, in ulteriori iuris tractu na dowód samey pryncypalney rzeczy produkował y czytał przed nami sądem dekret kontumacyiny trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori, w roku przeszłym tysiąc siedymset sześćdziesiąt piątym, Nowembra trzynastego dnia ad instantiam i. xx. bazylianów Pińskich na oyców dyzunitów monasteru Pińskiego, z wzdaniem na infamią, z wskazem summy trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich et cum aliis iudicatis w onym expressis, otrzymany, a za onym na dowód sprovedzoney do monasteru Pińskiego y dobr wszelkich, do tegoż monasteru należących, exekucyi exhibit listy obwieszczy y poiezdyczy urzędowe, pod datami w nich wyrażonemi wydane, od w. i. pana Antoniego Snieżyńskiego — podstarościego sądowego y skarbnika powiatu Pińskiego, denique dal-sze iuris praetensionisque dokumenta sądowi naszemu demonstrando, wzdania pozwanych ichmościów, do prawa niestawiających, iako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, a z tym według prawa y žaloby partis actoreae kontentów, wyż de data et actu produkowanego dekretu kontumacyinego, we-spół z listami obwieszczym y poiezdczym urzędowymi, oraz całego procederu prawnego, hac in causa zaszłego, approbowania, przy nienaruszoney mocy y walorze inviolabiliter zachowania, vigore których proceduiącym aktorom summy tak tymże superius namienionym dekretem trzech tysięcy dziesięciu złotych polskich wskazanej, iako też za expensa prawne, novi-

ter po zaszłym dekrete errogowane, ty-
siąca złotych polskich na pozwanych dyz-
unitach, do prawa niestawiających, y na
wszelkich majątnościach y dobrach ich-
mościów, summach pieniężnych, ubique lo-
corum będących, przysądzenia, samych zaś
pozwanych dyzunitów, iako iuż infamissów,
iterum na infamią wskazania, ad publi-
candum tey infamii ienerała sądowego
przydania, proklamować y publikować na-
kazania, y za tym że dekretem summ, to-
warów, tam intra, quam extra regnum
pomienionych dyzunitów aresztować, pro-
ceduiącym aktorom pozwolenia; a dla
uczynienia za wskaz desuper exprymo-
waney summy super quibusvis citatorum,
do prawa non comparentium, bonis sku-
teczney, prawney. mocney, a nieodwłocz-
ney mota nobilitate captato quovis tem-
pore, ad mentem konstytucyi novellae le-
gis exekucyi, nie uważając na żadne ni
od kogo penitus bronienie, ceduły, gleyta,
reskrypta, pozwy, ad cassandum dekretów
wyniesione, zaszłe lub zachodzące liti-
pendencye y inne quocunque titulo mia-
nujące się obrony prawne, do i. ww. i.
pp. wojewodów, starostów sądowych, cho-
rążych, pólkowników, rotmistrzów, rycer-
stwa, szlachty y obywatelów wielkiego
księstwa Litewskiego, urzędników ziem-
skich, lub grodzkich wszelkich tych wo-
iewodztw y powiatów, pod któremi mająt-
ności y dobra ich bydz się okażą, a któ-
rego sobie pars iure vincens ad eiusmo-
di executionem użyć zechce, z założeniem
contra non exequentes officiales paenas
privationis officiorum, odesłania, u nas
sądu prosił y domawiał się. A tak my
sąd trybunału głównego wielkiego księstwa
Litewskiego compositi fori, w tey sprawie
w. i. x. Cypryana Bułhaka—opata Piń-

skiego y wszystkich i. xx. bazylianów kla-
sztoru Pińskiego z ww. oo. Teofanem Ja-
worskim—ihumenem, Teodorem Roscho-
wem—kapłanem, Ławrentym Szypniew-
skim—dyakonem y wszystkimi oycami
klasztoru bractwa Pińskiego, bacząc to,
iż obżałowani ichmość, będąc ratione su-
perius praemissorum przed nasz sąd ad-
cytowanemi, za potrzykrotnym z nakazu
naszego ieneralskim przywołaniem, iako
sami przed nami sądem do prawa nie
staneli, tak y żadney wiadomości o nie-
staniu swoim nam sądowi y stronie swey
powodowey nie uczynili; przeto pozwa-
nych ichmościów, do prawa nie stawiają-
cych, iako onemu nieposłusznych w roku
zawitym na upad w rzeczy wzdaemy, a
zatem według prawa y žaloby partis ac-
toreae kontentów, wyż de data et actu
produkowany dekret kontumacyiny, we-
spół z listami obwieszczym y poiezdczym
urzędowemi, oraz cały proceder prawny
hac in causa zaszły, in rem et partem i.
xx. bazylianów służący, in omnibus punc-
tis, clausulis ac paragraphis approbuiemy,
przy nienaruszoney mocy y valorze invio-
labiliter zachowuiemy; vigore których sum-
mę, tak tymże superius namienionym de-
kretem trzy tysiące dziesięć złotych pol-
skich, proceduiącym aktorom przysądzo-
ną, iako też za expensa, po zaszłym de-
krete noviter errogowane, tysiąc złotych
polskich, a z wpisnym y pamiętnym, una
cum lucris nam sądowi persolutis in uni-
versum computando, cztery tysiące dwa-
dzieścia złotych polskich na pozwanych
dyzunitach y na wszelkich majątnościach
y dobrach, summach pieniężnych, ubique
locorum będących, żaluiącym aktorom
przysadzamy; samych zaś pozwanych dy-
zunitów, iako iuż infamissów, iterum na

infamiją wskazuiemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaiemy, proklamować y publikować nakazuiemy; za tymże dekretem summy, towary, tam intra, quam extra regnum pomienionych dyzunitów aresztować pozwalamy, a dla uczynienia za wskaz de super exprymowanej summy, super quibusvis citatorum do prawa non comparentium, bonis skuteczney, prawney, mocney y nieodwłoczney, mota nobilitate, captato quovis tempore, ad mentem konstytucyi novellae legis coronationis exekucyi, nie oglądaiąc się na żadne ni od kogo penitus bronienia, ceduły, gleyta, reskrypta, pozwy, ad cassandum dekretów wyniesione, zaszłe, lub zachodzące lityspencye y inne quocunque titulo mianuiące się obrony prawne, do i. ww. i. pp. woiewodow, starostów sądowych, chorążych, półkowników, rotmistrzów, rycerstwa, szlachty y obywatelów wielkiego xięstwa Litewskiego, urzędników ziemskich lub grodzkich tych

woiewodztw y powiatów, pod ktoremi maiętności y dobra ichmcw bydz się okaza, a którego sobie pars iure vincens ad eiusmodi fortem ac irremissibilem executionem z urzędów użyć zechce, założywszy contra non exigentes. officiales paenas privationis officiorum odsyłamy. A gdy dzień siedymnasty eorundem ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący Iózef Nisiecki, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, ww. oo. Teofana Jaworskiego—ihumena, Teodora Roscha—kapłana, Laurentego Szypniewskiego—dyakona y wszystkich oo. klasztoru bractwa Pińskiego za infamissów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował, publikował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi fori zapisana.

1768 г. Августа 27 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 424,

49. Заочный декретъ по дѣлу базилианъ Сиротинскаго монастыря съ Полоцкимъ стольникомъ Иваномъ Буйницкимъ о неуплатѣ имъ долговой суммы въ 100 червонныхъ злотыхъ.

Полоцкій стольникъ Буйницкій занялъ у Сиротинскаго настоятеля Кобылинскаго сто злотыхъ подъ тройными зарубами и подъ залогъ своего имѣнія Малыхъ Голубичъ; затѣмъ испросилъ у монастыря позволеніе владѣть своимъ имѣніемъ на пра-

вахъ арендатора; когда же кончился срокъ залоговой записи, то Буйницкій не отдалъ долга и не впустилъ въ свое имѣніе. Объ этомъ заносить въ судъ жалобу Витеб. и Сиротинскій настоятели, по поводу которой и состоялся настоящій заочный декретъ.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Augusta dwudziestego siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku te-

razniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranemi, gdy z porządku wołania spraw z registrów obligowych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebnych i. xx. Jana Łukianowicza—Witebskiego y Hyacentego Kobylińskiego—Sierocińskiego y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Sierocińskiego, z w. i. p. Janem Buynickim—stolnikiem Połockim, za pozwem od aktorów po obżalowanego imci przed sąd nasz wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż obżalowany imć pan Buynicki ku pilney potrzebie swoiey gotowey rękodayney, a nie z żadnego kontraktu urosley summy, in specie czerwonych złotych sto, dobrej y należącej wagi, u imć xiędza Jana Łukianowicza—na tenczas prowincyała Litewskiey prowincyi zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego, na zapis obligacyiny, oraz inekwitacyiny w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, miesiąca Apryla dwudziestego siódmego dnia wziowszy y pożyczyszy, termin exolucyi takowey summy in eadem quantitate et qualitate w roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt trzecim, w dzień ś. Ignacego de Loyola ś. rzymskiego, podług nowego kalendarza przypadającego, pod troiakiemi zarękami et sub paenis banitionum ac infamiae opisał; pro certitudine którey summy wszelkie dobra leżące, ruchome, summy pieniężne, ubique locorum będące, specialiter majątność swoią Wolszczyznę, alias Hołubicze, w ewikcyą podając, in casu nieoddania in termino praefixo de super pomienioney summy liberam inequitationem do teyże majątności Wolszczyzny alias Hołubicze Male nazwaną, w woiewodztwie Połockim situowaną, pozwolił, po obięciu aż do oddania summy sposo-

bem zastawnym possydować permissit, et post in termino, ad exolutionem summy coincidenti, et hucusque za pomienionym obligacyinym, oraz inequitacyinym zapisem nie uiścił się, w inekwitacyą majątności Wolszczyzny alias Hołubicze Male nazwaną, nie postąpił y takową summę bez żadnego procentu ustawicznemi listownemi apromissyami oddać assekurując się, u siebie ad datam praesentem niesłusznie detinet. O co wszystko tak sam wielebny imć xiądz Łukianowicz, iako też żalujące wielebni imć xięża bazylianie Sierocińscy, za zapisem transfuzynym, od tegoż xiędza Łukianowicza w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia żalującym danym, y konfirmacyą wielebne-go xiędza prowincyała, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego uczynioną, stwierdzonym, pomienioney summy actores ehćąc prawem czynić, ante omnia do utwierdzenia obligacyinego oraz inekwitacyinego, tudzież zapisów transfusionis et confirmationis żalującym służących, de data et actis wyrażonych, do przysądzenia summy kapitalney z procentem, od daty tegoż zapisu nieopłaconym, aktorom należącym, insimul z troiakiemi zarękami na wszelkich iegomości dobrach y summach, specialiter na majątności Wolszczyznie alias Hołubiczach, do uznania inekwitacyi do teyże majątności Wolszczyzny alias Hołubicze, w woiewodztwie Połockim leżącej, do ubezpieczenia possessyi post subsequendam inequitationem zastawney, modo w obligu inscripto, do uznania paen de lege ściągających się, do restitucyi expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey

żałoby melioratione. Za takowym pozwem w. i. p. Janowi Buynickiemu—stolnikowi Połockiemu, oczewisto w ręce w majątności Wolszczyźnie alias Hołubiczach, w wojewodztwie Połockim leżącej, nomine w Bogu przewielebnych i. xx. Jana Łukianowicza—Witebskiego y Hyacentego Kobylińskiego—Sierocińskiego starszych y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Sierocińskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Aprila dwudziestego siódmego dnia, przez Szymona Woynicza—ienerała iego królewskiej mości powiatu Oszmiańskiego, podanym, eodem anno, miesiąca Maia czwartego dnia przez wyż rzonego ienerała coram actis grodu wojewodstwa Połockiego officiose zeznanym, żalujące delatores z obżałowanym imię w naszym sądzie moverunt litem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, niestawiającego, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego, na infamią ex personali, vigore inskrypcyi, wzdawszy, produkowane ex parte aktorów przez patrona imię pana Jana Wolffa—komornika Witebskiego, dokumenta, idque oblig od w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego na sumnę czerwonych złotych sto, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzecim, miesiąca Aprila dwudziestego siódmego dnia datowany, z terminem oddania w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzecim, miesiąca Iunii trzydziestego w Bogu przewielebnemu imię xiedzu Janowi Łukianowiczowi—prowincyałowi Witebskiemu zakonu ś. Bazylego, z listem na przyznanie dany, denique zapis wlewkowy na wyż

pomienioną sumnę, idque sto czerwonych złotych od w Bogu przewielebnego imię xiedza Jana Łukianowicza—superiora klasztoru Witebskiego, w Bogu przewielebnym imię xięży bazylianom rezydencyi Sierocińskiej, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia dany, y dalsze dokumenta pro parte aktorów służące, in toto aprobuemy. Virtute których produkowanych dokumentów, tak sumnę, za obligiem należącą, insimul z prowizyą y expensem prawnym, noviter na proceder przez aktorów spendowanym, in universum computando, dwieście pięćdziesiąt osim czerwonych złotych y złotych polskich dziesięć na pozwanym imię panu Janie Buynickim—stolniku Połockim y na wszelkich obżałowanego imci majątnościach, dobrach y summach ubique locorum będących aktorom przysadzamy et pro peragendo za wskaz summy wyż wyrażoney na wszelkich tegoż imci dobrach do urzędów ziemskich lub grodzkich ad libitum partis actoreae użytych odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey condemnaty przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Iózef Nowicki, dość czyniąc prawnu pospolitemu y dekretowi naszemu, w. i. p. Jana Buynickiego—stolnika Połockiego, na infamią ex personali kondemnowanego, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych w Wilnie expedyowanych przyjęta y wpisana.

1767 г. Сентября 19 дня.

Изъ книги № 147, за 1772 г., л. 134—135.

50. Фундушова запись подчашича Пинскаго Франца Родевича на поль уволоки земли для Корсаковской церкви.

Подчашичъ Пинскаго повѣта Родевичъ съ вѣдома и согласія митрополита Володковича устроилъ въ своемъ имѣнїи Скуплинѣ приписную церковь, приобрѣлъ для нея церковную утварь и за-

писалъ ей $\frac{1}{2}$ уволоки земли съ условїемъ, чтобы приходскіе священники Корсаковской церкви служили въ новоустроенной церкви 10 литургій за жертвователя.

Roku tysiąc siedymset siedymdziesiąt wtórego, miesiąca Marca dwódziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedymset siedymdziesiąt pierwszym obranymi, a w roku terazniejszym tysiąc siedymset siedymdziesiąt wtórym na kadencyi Mińskiej zasiadającymi, comparendo personaliter patron w. p. Jan Gierzodowicz—starosta Morymborski, wieczysto funduszowy zapis, w roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmym miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia, na roczkach septembrowych grodzkiego wojewodztwa Wileńskiego przyznany od wiel. i. p. Rodziewicza—podczaszyca powiatu Pińskiego, i. w. i. p. Felicjanowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y successorom iegomości, takóž parochom dany, służący y należący, opowiadał, prezentował y w sposób przenosu przy ekstrakcie grodzkim wojewodztwa Wileńskie-

go ad acta podał, który podając do akt, prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony wieczysto funduszowy zapis ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, na kadencyi Mińskiej expedyowanych, przyjęty y wpisany.

Jakož my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyjąwszy, w xięgi wieczyste trybunalskie de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor his exprimitur verbis. Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmego miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia. Na roczkach septembrowych grodzkich wojewodztwa Wileńskiego, w roku tym, wyž na dacie pisanym, do sądenia przypadłych, y porządkiem prawa pospolitego in loco solito iudiciorum w mieście i. k. mci Wilnie sądzących się, przed nami Alexandrem Horainem—woyskim y podwojewódzym, Tomaszem Marcinkiewiczem—chorążycem Petyhor., Józefem Zaleskim—skarbnikiem, sędziami a Stanisławem Giedroyciem—czesznikiem y pisarzem—urzędnikami sądowemi grodzkiem;

województwa Wileńskiego, od i. w. i. p. Michała hrabi Ogińskiego—woiewody Wileńskiego instalowanymi, comparendo personaliter u sądu w. i. pan Franciszek Rodziewicz—podczasyc powiatu Pińskiego, dobrowolny wieczysto funduszowy zapis i. w. i. p. Felicianowi Wołodkiewiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiwowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y sukcesorom imci, takż parochom Korsakowskim dany, służący y należący przyznał, a przyznawszy ex mente konstytucyi novellae legis seymu coronationis w Warszawie zaszły, w protokole zapisany podpisem ręki swej firmiter roborowawszy, prosił nas urzędu, ażeby takowy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis ze wszytką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg grodzkich spraw wieczystych województwa Wileńskiego przyjęty y wpisany, iakoż my urząd ony przyiawszy wpisać w xięgi de verbo ad verbum zaleciliśmy, którego thenor sequitur. estque talis: Franciszek Rodziewicz—podczasyc powiatu Pińskiego, czynię wiadomo y iawnno wyznawam sam na siebie, komuby o tym terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, tym moim dobrowolnym wieczysto funduszowym de nova radice zapisem i. w. i. p. Felicianowi Wołodkiewiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiwowi Okołowiczowi, parochowi Korsakowskiemu y sukcesorom imci, takż parochom Korsakowskim, danym na to: iż co ia Franciszek Rodziewicz—podczasyc Piński, mając dobra moje własne wieczyste ziemskie, nazwane Skuplin, w województwie Mińskim situm mające, ze wsiami do nich należącymi, w których pomienionych dobrach za wiadomością

zwierzchności metropolitańskiej, własnym moim sumptem iedynie dla pomnożenia chwały Bożej. y dogadzając moiej własney zbawienney potrzebie, kaplicę de nova radice wystawić umyśliłem, iakoż za pomocą Naywyższego Pana oną dostatecznie zakończywszy y wszelkie apparamenta kościelne iako to: kielichy, patyny, ornaty, alby, komży, mszały y inne xięgi podług potrzeby y ustawu cerkiewnego sporządziwszy, a na osobliwym regestrze spisawszy, z tym warunkiem, ażeby imć xiądz Okołowicz y sukcesorowie imci parochowie Korsakowscy, z tey kaplicy ullo titulo et praetextu tych apparamentów alienować nie wazyli się, do teyże kaplicy w dyspozycyą oddałem. Ad haec pół włoki gruntu we trzech zmianach w teyże wsi, Korsakowicze nazwaney, w polu leżące, mianowicie między gruntem przyiemnym z iedney strony Andrzeia Kniuki, a z drugiey strony Iwaszki Stelmachowego—poddanych moich, we wszytkich trzech zmianach, w szerokości y długości innym półwłocom równe, z sianozęciami mroźnymi y błotnymi w uroczyszczach na Mchu, Płachach y błoniach Swiciszcy będącemi, takż z lasami y zarosłami, do tey półwłoki należącemi, wiecznymi y nieodzownymi czasy, niniejszym funduszowym zapisem do tey kaplicy przyłączyłem y oną do cerkwi parochialney Korsakowskiej ofiarowałem y przydałem; oraz półwłoki pomienionego gruntu w Bogu wielebnemu iegomości xiędzu Macieiwowi Okołowiczowi—teraz parochowi y sukcesorom iegomości w przyszły czas parochom Korsakowskim w realną possessyą podałem y postąpiłem, z tą obligacyą za wolą iaśnie wielmożnego iegomości xiędza Felicjana Wołodkowicza—metropolity

całej Rusi, chętnie, przez imię xiędza Okołowicza na siebie y na sukcesorów swoich parochów Korsakowskich przyjął, ażeby zjeżdżając do dobr Skuplina z Korsakowicz corocznie perpetuis temporibus w pomienionej kaplicy po dziesięć mszy świętych na intencją mnie Franciszka Rodziewicza—podczaszyca Pińskiego, sub paenis in iure praescriptis parochowie Korsakowscy niezawodnie odprawowali, wniosłem y opisałem. Wolen tedy y mocen będzie vigore tego moiego funduszowego, nieporuszonego, de nova radice zapisu iegomość xiędz Maciey Okołowicz, a po nim sukcesorowie Korsakowscy parochowie, tą półwłoczą gruntu, przeze mnie sobie zapisaną, iako chcąc rządzić, dysponować, poddanego osadzać, podług woli y upodobania swego, pożytków wszelkich wynajdować, bez żadney ode mnie y sukcesorów moich y ni od kogo innego przeszkody, owszem na każdego ten mój funduszowy zapis naruszającego zarękę ważność rzeczy wynoszącą, oraz forum debitum, a specialiter w sądach duchownych konsistoryjskich naznaczam. A w przyszłym następującym czasie, teyże kaplicy Skuplińskiej tak reperacya, iako y nowey erekcyi, do dworu Skuplińskiego ma y powinna będzie należeć. Który to funduszowy mój zapis sami sukcesorowie moi utrzymywać powinni będą pod obowiązkiem strasznego sądu Boskiego. Y na tom ony dał z podpisem ręki mey własney y w. i. panów pieczętarzów, ode mnie uproszonych. Pisan w Wilnie, roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Septembra dnia dziewiętnastego. U tego dobrowolnego wieczysto funduszowego zapisu podpis ręki aktora, poniżej zaś podpisy wielmożnych ichmo-

ściów panów pieczętarzów his exprimuntur verbis: Franciszek Rodziewicz—podczaszyca Piński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Franciszka Rodziewicza—podczaszyca powiatu Pińskiego, do tego dobrowolnego funduszowego zapisu na rzecz w nim fusius et luculentius wyrażoną, iasnie wielmożnemu iegomość xiędzu Felicyanowi Wołodkowiczowi, metropolicie całej Rusi, tudzież w Bogu wielebnemu iegomość xiędzu Macieiewi Okołowiczowi—parochowi Korsakowskiemu danego, podług prawa podpisuję się Tomasz Kawecki, stolnik W. manu propria. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego dobrowolnego wieczysto funduszowego de nova radice zapisu, na rzecz w nim we śrzedzinie wyrażoną danego, podług prawa podpisuję się Józef Maszewski mp. Proszony oczewisto pieczętarz od wyż wyrażoney osoby do tego funduszowego zapisu podpisuję się Józef Szadurski—skarbnik Smoleński.

Który to takowy dobrowolny wieczysto funduszowy zapis, za ustnym y oczewistym przez wyż wyrażoną osobę u sądu przyznaniem, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych woiewodztwa Wileńskiego przyięty y wpisany.

Z których y ten wypis pod pieczęcią grodzką woiewodztwa Wileńskiego parti actoreae iest wydan. U tego funduszowego de nova radice zapisu, od w. i. pana Franciszka Rodziewicza—podczaszyca powiatu Pińskiego, i. w. x. Felicyanowi Wołodkowiczowi—metropolicie całej Rusi, oraz w Bogu w. i. x. Macieiewi Okołowiczowi—parochowi Korsakowskiemu y sukcesorom imci, takż parochom Korsakowskim danego, correcta na ekstrakcie grodzkim woiewodztwa Wileńskiego ręką

w. i. p. Koziela—regenta grodzkiego wojewodztwa Wileńskiego, przy wyciśnionej pieczęci grodzkiej Wileńskiej. następującemi wyrażają się słowy: Correctum, Koziel—regent grodzki wojewodztwa Wileńskiego.

Który to takowy dobrowolny prawa fun-

duszowego de nova radice czyniony zapis przy ekstrakcie grodzkim Wileńskim, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona w sposób przenosu do akt, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadeneji Mińskiej przyjęty y wpisany.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 51.

51. Приказъ кн. Карла Радивиля Слуцкому эконому о выдачѣ назначенной для Слуцкой соборной церкви аннуаты хлѣбомъ, медомъ и деньгами.

Князь Карлъ Радивиль предписываетъ своему управляющему Слуцкимъ княжествомъ, чтобы онъ аккуратно выдавалъ каедральной соборной церкви ежегодную ругу, завѣщанную его предками, въ слѣдующихъ размѣрахъ: 16 бочекъ ржи,

12 камней прѣснаго меду и 20 золотыхъ деньгами; а равно и Никольской церкви камень меду. При этомъ князь приказываетъ, чтобы означеннымъ церквамъ выдана была недомка и за прежніе годы.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron wielmożny imć pan Jan Wolf—komornik Witebski, opowiadał, prezentował y ad acta podał tę assygnacyą, od i. o. x. imci Radziwiła—marszałka konfederacyi generalney seymowej, in rem et partem kapłanom cerkwi sobornej ritus disuniti służącą y należącą, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby po-

mieniona assygnacya ze wszelką w niey inserowaną rzeczą była do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęta y wpisana. Jakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego oną przyiowskiy w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwolili, który tenor sequitur estque talis:

Mości panie ekonomie xięstwa moiego Sluckiego. Wydaię do waszmość pana tę assygnacyą, ażebyś co rocznie podług funduszów, od przodków moich, dziedziców xięstwa Sluckiego, do cerkwi sobornej ściągających się, kapłanom wspomnioney cerkwi naznaczoną annuatę, to jest: żyta beczek wilenek szesnaście, mie-

du przasnego kamieni dwanaście, pieniędzmi gotowymi złotych polskich dwadzieście wydawał y wypłacał. Masz też waspan examinaować kwity. A za wiele lat od ostatniego kwitu zaległa też annuata, masz ją waspan oddać. Równie y do cerkwi Mikolskiej zaległy do ostatniego kwitu, funduszem corocznie naznaczony kamień miodu masz wydać y w dalszym czasie wydawać, biorąc kwity na to, co waszmość panu czasu kalkulacyi przyjęto będzie. Dat w Warszawie, dnia siedemnastego Nowembra, tysiąc siedymset szesdziesiąt siódmego roku. U tey assygnacyi podpis własny w. x. imci, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej, temi sło-

wy: Karol książę Radziwił—marszałek konfederacyi generalney seymowej. Na zatyłku tey assygnacyi taka expressya: Assygnacya do ekonoma księstwa Słuckiego na wydawanie zbożowej y płacenie piętnej annuaty kapłanom cerkwi soborney ritus disuniti. Na złożeniu tey assygnacyi haec formalia: Assygnacya do ekonoma księstwa Słuckiego na wydawanie zbożowej y płacenie piętnej annuaty kapłanom cerkwi soborney ritus graeco-disuniti.

Która to takowa assygnacya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego przyjęta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 47.

52. Приказъ князя Карла Радивила Слуцкому эконому о выдачѣ Слуцкому женскому монастырю ежегодно по двѣ бочки ржи съ разныхъ дворцовъ.

Маршалокъ генеральной сеймовой конфедерации Карль Радивиль предписываетъ своему управляющему Слуцкимъ княжествомъ, чтобы онъ, по примѣру прежнихъ лѣтъ, исправно выдавалъ по

2 бочки ржи Слуцкому женскому Ильинскому монастырю съ слѣдующихъ дворцовъ: Иванскаго, Погостскаго, Омховицкаго, Копыльскаго, Старчицкаго, Бастовскаго и Островскаго.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmym obranemi, comparendo personaliter patron wielmożny imię pan Jan Wolf—kommissarz Witebski

opowiadał, prezentował y ad akta podał dyspozycją, od i. o. xięcia iegomości Karola Radziwiła, na tenczas marszałka konfederacyi generalney prowincyi Koronney y seymowego, do iego mości pana ekonoma Słuckiego, na rzecz w niey intus wyrażoną, pisaną, in rem et partem ichmość panien klasztoru graeco-ruskiego Słuckiego

slużąca y należąca, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona dyspozycją ze wszystką w niey inserowaną rzezcą była do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd oną przyiowski w xięgi de verbo ad verbum wpisać kazali, którego tenor sequitur estque talis:

Mości panie ekonomie xięstwa mego Słuckiego. Jest wola moja, gdybyś waszmość pan klasztorowi panińskiemu graeco-ruskiemu Słuckiemu, pod tytułem ś. Eliasza proroka, naznaczoną funduszem annuatę żytną corocznie po dwie beczki żyta z dworów moich iako to: Iwańskiego, Pohostkiego, Omchowickiego, Kopylskiego, Starczyckiego, Bastowskiego y Ostrowskiego wydawać punktualnie kazał, przeyrzawszy się w dawniejszych kwitach, iak ta annuata wydawana była, zalecam. Dat w Warszawie, die decima

septima Novembris, millesimo septingentesimo sexagesimo septimo anno. U tey dyspozycyi, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej, podpis ręki iasnie oświeconego xiążenia ięgomości Radziwiła — marszałka konfederacyi generalney y seymowego, a pod pieczęcią konnotacya na złożeniu, itidem zaś konnotacya his verbis: Karol xiąże Radziwił — marszałek konfederacyi generalney y seymowy. Dyspozycya do ekonomy Słuckiego na wydawanie annuaty klasztorowi panińskiemu graeco-ruskiemu Słuckiemu po dwie beczki żyta z różnych dworów.

Która to takowa dyspozycya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona do akt, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 50.

53. Приказъ князя Карла Радивилла Слцкому ловчому о дозволеніи Слцкому православному духовенству брать изъ лѣсовъ Слцкихъ валенскихъ въ теченіи одного года.

Князь Карль Радивиль предрысываетъ своему ловчому Слцкаго княжества, чтобы онъ разрышилъ Слцкому православному духовенству въ

теченіи года брать, но только на свои нужды, валенские; рубить съ цѣли воспрещается.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wo-

iewództw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset szesćdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xię-

stwa Litewskiego patron wielmożny imię pan Jan Wolf—komornik Witepski, opowiadał; prezentował y ad acta podał tę assygnacyą, od iasnie oświeconego xiążęcia imci Karola Radziwiła—marszałka konfederacyi generalney seymowey, in rem et partem duchowieństwu Słuckiemu graeco-disunitów służąca y należąca, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona assygnacya ze wszelką w niey inserowaną rzeczą była do xiąg trybunału głównego wielkiego xiąstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd trybunału głównego wielkiego xiąstwa Litewskiego onę przyiowski w xięgi wieczyste de verbo ad verbum wpisać pozwolili, którey tenor sequitur estque talis:

Mości panie łowczy puszczy moiey xiąstwa Słuckiego! Na proźby duchowieństwa graeco-ruskiego Słuckiego, nie mającego z funduszów pozwolenia wolnego do puszczy moiey wstępu, oświadczając łaskę moię, pozwalam na rok cały od daty tej assygnacyi temuż duchowieństwu brać y z lasów moich wywozić na

opał tylko własny—drzewa leżące, nie rąbając ze pnia. Czego gdybyś waspan nie bronil, a rozkazu mego pilnie dozierał zalecam. Dat w Warszawie, dnia siedmna-stego Nowembra, tysiąc siedmset szes-dziesiąt siódmego roku. U tej assygnacyi podpis własney ręki iasnie oświeconego xiążęcia imci, przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnioney, temi słowy: Karol Radziwił—marszałek konfederacyi generalney seymowey. Na zatyłku tej assygnacyi taka expressyia: Assygnacyia do puszc Słuckich: wolne branie leżaków duchowieństwu graeco-rossyiskiemu Słuckiemu na rok ieden. Na złożeniu tej assygnacyi haec formalia: Assygnacya do puszc Słuckich, wolne branie leżaków duchowieństwu graeco-rossyiskiemu Słuckiemu na rok ieden.

Która to takowa assygnacya, za podaniem oney przez wyż wyrażonego patrona, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xiąstwa Litewskiego przyięta y wpisana.

1767 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 49.

54. Приказъ князя Карла Радивилла Слущному эноному о передачь села Поповцовъ въ пользование причта Слущной Николаевской церкви.

Маршалокъ генеральной сеймовой конфедерацїи Карлъ Радивильъ предписываетъ своему управляющему Слущкимъ княжествомъ, чтобы онъ съ получениемъ сего явился въ деревню Поповцы,

принадлежащую въ Старчицкому ключу, и передалъ ее въ владѣніе Слущкой Николаевской церкви.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xiąstwa Litewskiego z woie-

wodztw, ziem y powiatów w roku teraz-
niejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym
ósmym obranymi, comparendo personali-
ter u sądu trybunału głównego wielkiego
księstwa Litewskiego patron wielmożny imię
pan Jan Wolf—komornik Witepski, opo-
wiał, prezentował y ad acta podał tę
dyspozycją, od iasnie oświeconego xiążęcia
imci Karola Radziwiła—marszałka konfe-
deracyi generalney seymowey, in rem et
partem duchownym graeco-rossyiskim słu-
żącą y należącą; którą podając do akt
prosił nas sądu, ażeby pomieniona dyspo-
zycya ze wszelką w niey inserowaną rzeczą
była do xiąg trybunału głównego wielkiego
księstwa Litewskiego spraw wieczystych
przyjęta y wpisana; iakoż my sąd trybunału
głównego wielkiego księstwa Litewskiego
oną przyiwszy de verbo ad verbum wpisać
pozwolili, którey tenor sequitur estque talis.

Mości panie ekonomie księstwa mo-
iego Słuckiego! Jest wola moja, gdybyś
waspan wioskę, Popowce nazwaną, do
klucza Starczyckiego należącą, zachaw-
szy ad fundum teyże wioski, podał do
possessyi duchownych graeco-rossyiskich,
cerkwią Mikolską Słucką rządzących, y

to podanie nieodwłocznie uczynił, spi-
sawszy inwentarz podług inwentarzów
starych, circumferencją gruntów y osia-
dłość, iaka antiquitus była, opisują-
cych; wypełnienie woli moiey zalecam.
Dat w Warszawie, dnia siedmnastego No-
wembra tysiąc siedmset sześćdziesiąt siód-
mego roku. Podpis własny iasnie oświeco-
nego xiążęcia imci, przy pieczęci na czer-
wonym laku wyciśnionej, temi słowy: Ka-
rol Radziwił—marszałek konfederacyi ge-
neralney seymowey. Na zatyłku tey dy-
spozycyi taka expressya: Dyspozycya imię
panu ekonomowi Słuckiemu do podania
w possessią duchownych graeco-rossyi-
skich cerkwi Mikolskiej wioski, Popowce
nazwaney. Na złożeniu tey dyspozycyi
haec formalia: Imię panu ekonomowi xię-
stwa Słuckiego do podania w possessią
duchownych graeco-rossyiskich cerkwi
Mikolskiej wioski, Popowce nazwaney.

Która to takowa dyspozycya, za poda-
niem oney przez wyż wyrażonego patro-
na, iest do xiąg trybunału głównego wiel-
kiego księstwa Litewskiego przyjęta y wpi-
sana.

1767 г. Декабря 15 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 45.

55. Передаточный актъ на земли, данныя княземъ Радивилломъ Слуцкой архимандріи и женскому Ильинскому монастырю.

Вслѣдствіе распоряженія маршалка генеральной Литовской конфедерациі кн. Радивила Слуцкому старостѣ разсмотрѣть дѣло Слуцкой архимандріи и женскаго монастыря о спорной землѣ, онъ постановилъ слѣдующее рѣшеніе: земли, отнятыя у архимандріи и присоединенныя къ Ба-

жантарнѣ, возвратить ей обратно, такъ какъ онѣ не были замѣнены другими; такъ точно возвратить спорныя земли съ городомъ и женскому монастырю, потому что магистратъ не могъ представить на правовладѣніе ихъ никакихъ документовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranymi, comparens personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego patron wielmożny imię pan Jan Wolf—komornik wojewodztwa Witebskiego, opowiadał, prezentował y ad acta podał tradycją gruntu do monasteru archimandryi Słuckiey należącego, do bażantarni ś. p. i. o. xcia imci Radziwiła—chorążego w. w. x. Lit. quondam wgrodzzonego, oraz tradycją iurydyki, do panien zakonnych Słuckich klasztoru ś. Eliasza należący, za ordynanssem i. o. xcia imci Radziwiła — marszałka generalney konfederacyi koronney y seymowego, wyż rzeczonym osobom przez imię pana Bartłomieia Niepokoyczyckiego—księstwa Słuckiego y Kopylskiego starosty podanych, in rem et partem tychże wyż rzeczonych osob służącą y należącą, którą podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniona tradycya, ze wszelką

w niey inserowaną rzeczą, była do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyięta y wpisana; iakoż my sąd oną przyiowskiy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwolili, a wpisując słowo od słowa tak się w sobie ma.

Według ordynansu iasnie oświeconego xiążęcia imci Radziwiła—marszałka generalney konfederacyi koronney y seymowego, do mnie starosty księstwa Słuckiego adresowanego, abym dostatecznie weyrzał o grunt, wgrodzony y przyłączony do bażantarni za życia ś. p. i. o. xcia imci Radziwiła, chorążego w. w. x. Lit., do monasteru archimandryi Słuckiey należącego; przeto wyiachawszy z ludźmi wiadomymi tego przyięcia gruntu, to iest: Sewrukiem—podstarościm Nowodworskim, Okinezyceem, podłowczym iasnie oświeconego pana, y gromadą całą ludzi starych y świadomych, iako to: z Klepczan, z Horek, Nowodworców, Horodników, obchodząc równie z niemi ten przyłączony grunt, podług duktu prezentowanego od archimandryi y podług pokazania wyż mianowanych osób, podalem w possessyą wielebnemu xiędzu Wol-

czańskiemu—namiesnikowi metropolii Ki-
iowskiej, archimandrycie Słuckiemu, we-
dług ordynansu pańskiego od iaśnie oś-
wieconego xiążęcia imci; zamiany gruntu,
iako żadney nieczyniono, tak sami wyzna-
li dyspozytorowie dawnieysi iaśnie oświe-
conego xiążęcia imci Radziwiła—chorąże-
go wielkiego wielkiego xięstwa Litewskie-
go, a mianowicie imśc pan Symon Sło-
bocki—namiesnik bywszy na tenczas xię-
stwa Słuckiego; którego używanie gruntu
y possydowanie pozwalaiąc, według wy-
razney woli pańskiej, podaie. Iuryzdykę
do panien zakonnych Słuckich klasztoru
świętego Heliaszu należąca, podług or-
dynansu iaśnie oświeconego xiążęcia imci
Radziwiła—marszałka generalney konfe-
deracyi koronney y seymowego, aby mag-
deburya Słucka w archiwach swoich
przeyrzała prawa, iesli się nieznayduią na

tę wyż rzeczoną iuryzdykę. Na którą że-
żadnych dokumentów taż magdeburya nie
wynałazła: więc takową iuryzdykę ze wszyt-
kiemi iey przynależnościami w dzierżenie
wolne pannom zakonnym Słuckim poda-
łem. Na dowód większy do akt magde-
buri Słuckiej podaie się. Pisan w Słucku,
roku tysiącznego siedmsetnego sześćdzie-
siątego siódmego, dnia piętnastego mie-
siąca Decembra. U tey tradycyi, przy wy-
ciśnioney na czerwonym laku pieczęci, pod-
pis ręki iegomości pana starosty xięstwa
Słuckiego temi wyraża się słowy: Bartło-
miej Niepokoyczycki—starosta xięstwa
Słuckiego y Kopylskiego.

Która to takowa tradycya, za podaniem
oney przez wyż wyrażonego patrona do
akt, iest w xięgi trybunału głównego wiel-
kiego xięstwa Litewskiego spraw wieczy-
stych przyięta y wpisana.

1768 г. Юня 1 дня.

Изъ книги № 140, за 1768 г., л. 340.

56. Фундушова запись подскарбія Игнатія Янишевскаго на четыре уволокн земли для Воро-
ницкой церкви.

Главный судья Минскаго воеводства и трибу-
нальный подскарбій Игнатій Янишевскій, при-
мая во вниманіе, что фундушъ, записанный его
отцомъ на Вороницкую церковь, въ размѣрѣ 2-хъ
уволоковъ, недостаточенъ, записываетъ еще 4 ув.
земли и отдѣльно незначительный участокъ съ
сѣнокосомъ; при этомъ разрѣшаетъ пользоваться
входами въ пуцу и рѣки, но только на собствен-
ныя нужды; обязывается при своей жизни давать
церкви воскъ и вино, но не распространяетъ это-

го обязательства на своихъ наслѣдниковъ. Въ
свою очередь обязываетъ священниковъ отбывать
службы во всѣ воскресные и праздничные дни,
учить молитвамъ прихожанъ, совершать церковныя
требы безъ вымогательства, посѣщать больныхъ и
престарѣлыхъ. Принимая во вниманіе заслуги
своего приходскаго священника, фундаторъ обяза-
вается имѣть въ виду на будущее время его си-
на, или зятя.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt ós-
mego, miesiąca Junii siódmego dnia.

Przed nami sądziami, na trybunał głów-
ny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y po-

wiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym na sądzenie trybunału głównego w. x. Lit. repartyeyi ruskiej, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym w Mińsku agitujący się, obranymi, comparendo person-liter w trybunale głównym w. x. Lit. w Bogu wielbny imć xiądz Michał Piekarski—dziekan y examinator Błoński, paroch Woronicki, rewersał roboracyinego funduszowego zapisu na cerkiew Woronicką od siebie i. w. i. p. Ignacemu Piotrowiczowi Janiszewskiemu—sędziemu grodzkiemu woiewodztwa Mińskiego, deputatowi y podskarbiemu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego dany, in rem et partem temuż imci służący y należący opowiadał, prezentował, przyznał, y takową kognicyą ad mentem konstytucyi novellae legis w protokule zapisowym własną ręką stwierdził, który ustnym y oczewistym korroborowawszy swym przyznaniem, prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony rewersalny roboracyiny funduszu zapis ze wszelką w nim inserowaną rzeczą był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych kadencyi Mińskiej przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ony przyiąwszy w xięgi wieczyste trybunału de verbo ad verbum wpisać zlecili, cuius tenor sequenti exprimitur methodo.

Ignacy Piotrowin Janiszewski—sędzia głów. woiewodztwa Mińskiego, oraz deputat y podskarbi trybunału głównego w. x. Lit., czynię wiadomo tym moim dobrowolnym approbationis antecessorów moich funduszu, oraz auctionis tegoż funduszu, przeze mnie uczynionego cerkwi, dobr moich dziedzicznych Woronicz służącego, zapisem w Bo-

gu wielbnemu oycu Michałowi Piekarskiemu—dziekanowi y examinatorowi Błońskiemu, prezbiterowi Woronickiemu y następcom iego danym y uczynionym na to: iż co zeszyły świętey pamięci imć pan Franciszek Stanisław Janiszewski—pisarz grodzki woiewodztwa Mińskiego, dobrodziey oyciec mój, z zamysłu chrześciańskiego, ku pomnożeniu chwały Bożey ściągającego się, w dobrach swych wieczystych Woroniczach, w woiewodztwie Mińskim leżących, ad praesens stojącą cerkiew pod tytułem narodzenia najswiętszey Panny z plebanią zbudowawszy y przy oncy zeszęłego oycy Tracewskiego—prezbitera ulokowawszy, zapisem swym funduszowym w roku tysiąc siedymset szesnastym, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia sprawionym, włok dwie gruntu z sianożęciami, do nich należącemi, wiecznemi czasy legował; gdy zatym dobra Woronicze prawem natury y z działu ostatecznego na mnie przypadły, ia wyż mianowany, uważywszy niedostatek należytego wyżywienia imć x. Piekarskiego, terazniejszego tey cerkwi parocha, względem niewystarczających dwóch zmian, do dwóch włok gruntu, funduszem zeszęłego oycy dobrodzieia mego nadanych, cztery włoki gruntu w tychże dobrach Woroniczach nadałem y wiecznemi a nieporuszonemi czasy (póki przy tey cerkwi religia, w oyczyźnie naszey dominans, catholica, apostolica gracco-unita trwać będzie) nadaię w swoim mieyscu y cyrkumferencyi takim sposobem: iż pierwsze dwie włoki w funduszu dobrodzieia oycy mego wyrażone, to iest: proste cerkwi y siedliska plebanii z sianożęciami nad rzeką do tych dwóch włok od rzeki Ptycza aż do granicy z Korowaiowem, iednym bokiem

od miedzy Michała Kowala, drugim od włok do karczmy należących, od których włok usypano do lasu kopców dziewięć; na drugą zmianę za wsią Woroniczami takż położ dwie. iednym bokiem od miedzy Michała Kowala, a drugim od włok do karczmy należących, na dwor teraz zażywanych, z sianożęciami do nich od rzeki Ptycza aż do granicy z Korowaiowem, takiey gruntu szerokości, iak grunta tamże chłopskie idą y iak w używaniu xiędza prezbitera teraz podane zostaią, od których włok, do karczmy należących, usypano do lasu kopców sześć; na trzecią zmianę takż położ dwie w poletku, Rohoczowka nazwanym, iednym bokiem od poletku dwornego przez drogę, do Piasków do Mińska idącą, od którego ściana idzie, drugim bokiem od miedzy Bondara chłopa takiey szyrzynie, iakiey teraz w possessyi xiędza prezbitera podane zostaią, od rzeki Ptycza z sianożęciami, do nich w Poschłym należącymi, aż w błoto Osowo, iak granica idzie Woronicka, exquo ściana idzie od poletka dwornego, koło teyże ściany usypano od łuhu do lasu kopców piętnaście przez dwie drogi. Takowe tedy włok sześć we trzech zmianach, alias miejscach, w szerokości opisanych, w każdym po dwie, wyrażonych y ograniczonych, nadanych do cerkwi tym moim funduszem opisawszy y ograniczywszy, insuper przy włokach siedzibnych imé xiędza prezbitera czwiertkę gruntu pognoynego od włok, do karczmy należących, odłączywszy, w iednym tymże miejscu bez zmian z sianożęcią przy haci nad rzeką na czwiertkę tylko w iednym miejscu, do teyże czwiertki ieszcze sianożęć Lipka nazwaną tylko tak, iak teraz koszą te Lipkę, nie pozwalaiąc roztrzebieńia, przydaiąc.

In vim którey czwiertki gruntu, z sianożęciami wyrażonemi do possessyi xiędza prezbitera podanego, wnaszam obligę, ażeby tenże imé xiędz prezbitar paroch Woronicki y następcy iego chowali dziaćka glosistę; msza święta w niedzielę y w uroczyste święta była śpiewana, rano y w wieczor codzienne było na pacierze dzwonienie, in casum nie satysfakceyi takowey obligacyi moiey, sub nullitate possydowania takowey czwiertki gruntu y sianożęci. Na wszystkich zaś zmianach wyrażonych wolne roztrzebieńie lasu toż szerokością, iak grunta orome, idque nieprzyimuiąc w lesie szyrzey, też samo y sianożęci temuż xiędzu parochowi y następcom iego pozwala się. Pszczoły w lesie na swoich włokach zawodzić, ule zaciągać. w domu pszczoły konserwować. w rzecze ryby bytylko nie niewodem y niewodkiem łapać, z włok gruntu wyznaczonych wszelkich profitów wynaydować wolen, mocen będzie sam y następcy iego. grzybów, iagod wszelkich ku potrzebie xięży parochów w puszczy moiey zbieranie pozwala się, excepto bicia zwierza y ptaków dużych leśnych. Wino na msze, świece, do cerkwi funduszem dobrodzieia oycy moiego pod rokiem wyżey wyrażonym wiecznymi czasami dawać opisane, takowy obowiązek tollendo, tylko póki ia żyję dawać obowiązany będę, naznaczaiąc na miesiąc po flaszki wina na msze święte, a wosku według możności, a po śmierci moiey successores y każdy possyduiący maiętność Woronickę, quo fato ob impossibilitatem dawać obowiązani nie będą z powinności, ale tylko z możności na chwałę Bożą. Przecież imé xx. parochowie o wino y wosk nie maią się opponować, ale w niedzielę y święta uroczyste rzymskie y ruskie msze odpra-

wować za duszę antecessorów moich y tych wszystkich, których regestr cerkwi Woronickiey spisany familii y rodzeństwa mego; a po śmierci moiey y za mnie wiecznymi czasy mają ichmć xx. prezbitery w każdą sobotę co tydzień mszę świętą przed ołtarzem nayświętszey Panny w tey że cerkwi w wielkim ołtarzu odprawować, y przez rok mszy świętych piędziesiąt odprawić. Za pokazaniem rejestru mszy odprawionych, tak ia sam póki żyję mam płacić po złotych piędziesiąt, a po zeyściu moim sukcesorowie. lub ktoby kolwiek possydownał majątność Woronice wiecznymi czasy mają płacić za msze po złotych piędziesiąt pod obowiązkiem sumnienia, który obowiązek na następców moich wnaszam, possessorów Woronickich, aby regularne nabożeństwo zawsze w cerkwi było, osobliwie w niedzielę, we dni święte rzymskie y ruskie, pacierze, katechizmy kazać y nauczać, ludzi nieuczęszczających do cerkwi duchownie karać, małych pacierzy y artykułów wiary nauczać, chorych starych y małych nawiedzać, sakramentami opatrywać, iako pasterze przykładne o owczarnie mają czynić dbałość, tym moim funduszem ichm. xx. prezbiterym zalecam y obliguję. Poddanych moich a parafian, do cerkwi należących, tych wszystkich, którzy w possessyi moiey zostają y należeli, przyłączam, ażeby za szluby, pogrzeby, krsty nie było od xx. prezbitery swoich uciemiężane poddaństwo nad możność swoją, ale tylko według przemożenia onych imć xx. prezbitery za fatygi swoje kontentować się mają, a iako apartamenta wszystkie, wizytami opisane, srebro, cokolwiek iest w cerkwi y co znaydować się będzie z przydania skarbowego, ma być w iak naylepszym dozorce, pilności

imć xx. prezbitery, czego cyrkumspekcyą dworowi fundatorskiemu y possessorów majątności Woronicz ninieyszym zapisem waruję, y ażeby wielebni imć xx. prezbitery tey cerkwi zupełną rekognicyą dla mnie y sukcesorów moich czyli possessorów majątności Woronicz po mnie następujących czynili, ostrzegam. Uważywszy też zasługi przykładne ninieyszego tey cerkwi parocha x. Piekarskiego, w nadgrodeę czego, iż iesliby zieć lub syn tegoż imci do funkcyi kapłańskiej zgodny być się okazał, tedy ia lub sukcesorowie y następcy moi onego do teyże cerkwi prezentować y między inszemi staraiącymi się przy tym beneficium otrzymać mają. Mliwo, iesli młyn będzie w Woroniczach, wolne bez miarki y temuż tylko prezbitery wolne robienie w iego własnym browarze piwa y wódki pędzenia na swoją własną potrzebę, nie na żaden handel, pod utratą tego oświadczenia, aby przeszkody arendzie, lub szynkom dwornym nie było. Reparacya cerkwi do dworu ma należeć, która by się nie dezelowala, xiądz prezbitery y następcy iego mają postrzegać y dworowi donaszać. Y takowy fundusz, z rzeczą wszystką w nim opisaną y wyrażoną myślą moią dobrowolną rozmyślnie uczyniwszy, na wieczne czasy daię ony imć xiędzu Michałowi Piekarskiemu - dziekanowi y examinerowi Błońskiemu, parochowi Woronickiemu y następcom iego, przy przyłożeniu pieczęci, z podpisem ręki mey y iaśnie wielmożnych imć panów pieczętarzów ustnie y oczewisto uproszonych. Pisan w Mińsku, roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii pierwszego dnia. Takowy rewersał względem pewności wszystkich warunków, obowiązków, w tym funduszu

opisanych, dotrzymania, zachowania prze-
ze mnie y successorów moich wiecznymi
czasy, na dowod czego wzajemnie dla
iaśnie wielmożnego imć pana Ignacego
Piotrowicza Janiszewskiego-sędziego grod-
skiego Mińskiego, deputata y podskarbie-
go trybunału głównego w. x. Lit. y suk-
cessorów imci, czyli possessorów majątno-
ści Woronicz, przy uproszonych, takż
ustnie y oczewisto i. w. i. p. pieczęta-
rzów, podpisem ręki mey stwierdzam. Pi-
san roku y dnia ut supra. U tego rewer-
salnego roboracyinego funduszu tak pod-
pis samego aktora, przy wyciśnionej na
czerwonym laku pieczęci, iako też i. w. w.
i. pp. pieczętarzów in haec verba: xiądz
Michał Piekarski—dziekan dekanatu Błoń-
skiego, pleban Woronicki. Za ustnym y
oczewistym uproszeniem od przewielebne-
go imć xiędza Michała Piekarskiego—
dziekana y examinatora Błońskiego, pa-
rocha Woronickiego, do tego rewersalnego
w obowiązkach wyrażonych funduszowego
zapisu i. w. i. p. Ignacemu Piotrowinowi
Janiszewskiemu — sędziemu grodzkiemu

w. Mińskiego, podskarbiemu y deputatowi
trybunału głównego wielkiego xięstwa
Litewskiego, successorom y następcom im-
ci danego, podług prawa podpisuję się:
Józef Jerzy hrabia Hilzen — wojewoda
Miński, grodzki powiatu Brasławskiego
starosta, generał-leytnant, marszałek try-
bunału głównego wielkiego xięstwa Li-
tewskiego. Za ustną y oczewistą proźbą
od osoby wyż wyrażoney do tego rewer-
salnego funduszowego zapisu podług pra-
wa podpisuję się Franciszek Iwaszkiewicz
s. z. w. p. trybunału głównego wielkiego
xięstwa Litewskiego pisarz. Ustnie y oče-
wisto proszony pieczętarz od wyż wyra-
zonej osoby do tego rewersalnego fundu-
szowego zapisu podług prawa podpisuję
się Ioachim Kazimierz Bykowski—depu-
tat z wojewodztwa Smoleńskiego.

Który to rewersalny funduszu zapis, za
przyznaniem onego przez wyż wyrażoną
osobę, iest do xiąg trybunału głównego
wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-
czystych kadencyi Mińskiej przyięty y wpi-
sany.

1768 г. Юня 16 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 53—61.

57. Памятная записка Слуцкого православнаго духовенства маршалу князю Радивилу о наруше-
нии правъ, отнятіи угодій и разныхъ притѣсненіяхъ, чинимыхъ православному духовенству, съ ре-
золюціей князя по всѣмъ пунктамъ записки.

Слуцкое православное духовенство обращает-
ся къ генеральному маршалку сеймовому и ко-
ронной провинціи, Карлу Радивилу съ ниже-
слѣдующими ходатайствами:

- 1) о сохраненіи за духовенствомъ церковнаго
п лаца, завѣщаннаго когда-то князьями Омелько-
вичами бывшей соборной, кафедральной церкви;
- 2) о сохраненіи аннуать (ежегодныхъ дан инъ),

выдававшихся изъ Радивиловскаго скарба на содержание 12 священниковъ при сгорѣвшей соборной церкви, которыя въ то время были прекращены новыми опекунами Слуцка;

3) о возвращеніи духовенству деревни Поповцовъ, отнятой Радивилловскимъ экономомъ, и снятіи съ духовенства абьюратовой повинности, которую оно уплачиваетъ до времени подачи прошеній;

4) о разрѣшеніи монастырю Слуцкой архимандріи владѣть прудомъ и мельницей, завѣщанныхъ когда-то княгиней Олельковичовой;

5) объ освобожденіи православнаго духовенства отъ крестьянской повинности (licenty) и акциза съ дерева и хлѣба на собственныя и церковныя потребности; о разрѣшеніи ему варить пиво и водку на собственныя надобности и пользоваться правомъ неподсудности свѣтскимъ судамъ;

6) о возвращеніи тремъ православнымъ церквамъ: Никольской, Юрьевской и Рождественской земель, захваченныхъ Рюнкуромъ, (Птоломидскимъ бискупомъ) Слуцкимъ настоятелемъ.

7) о возвращеніи Слуцкой архимандріи земель, захваченныхъ у ней генеральнымъ комиссаромъ Слуцкаго княжества и отданныхъ бажантарѣ;

8) о возвращеніи Слуцкой архимандріи права пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Вечерѣ и рѣкѣ Оресѣ, которое было предоставлено ей князьями Олельками;

9) о разрѣшеніи Тройчанской корчмѣ заниматься торговлей разными напитками, а равно и Тройчанскимъ обывателямъ покупать ихъ для собственной надобности;

10) о возобновленіи десятины Заблудовскому монастырю, а равно и пожертвованій на содержание госпиталя, и права на входы въ лѣсъ Заблудовскаго графства, которыя прекращены вопреки фундушамъ предковъ Радивила;

11) объ исправной выдачѣ ежегодной данины Слуцкому женскому монастырю, которая прекращена лѣтъ 50 тому назадъ;

12) о возвращеніи этому же монастырю значительнаго фундуша, отнятаго войтами и присоединеннаго къ городу;

13) объ оказаніи Грозовскому монастырю покровительства и защиты противъ нападений Новгородскаго каштелянича Незабитовскаго;

14) о возобновленіи восковой данины (въ количествѣ 16 камней) церквамъ Слуцкимъ и Копыльской,

которыя прекращены уже лѣтъ 29 тому назадъ;

15) о разрѣшеніи Слуцкому духовенству права пользоваться входами въ Радивилловскія пуши по старинѣ для собственной надобности безъ уплаты *vajnaго*.

16) о разрѣшеніи духовенству и братствамъ сытить медъ въ храмовые праздники и воспрещеніи жидамъ препятствовать исполненію этого стараго обычая;

17) о разрѣшеніи Жидскимъ священникамъ пользоваться рыболовствомъ въ озерѣ *Жидь* и прекращеніи насилій фундушовымъ крестьянамъ;

18) о возвращеніи Слуцкой Варваринской церкви двухъ фундушовыхъ острововъ Олава и Забервежья;

19) о возвращеніи Крынской церкви отнятыхъ крестьянъ и фундуша и присоединенныхъ къ имѣнію Радивила;

20) о возвращеніи фундуша Вызнянской церкви, тоже захваченнаго княжескимъ управленіемъ;

21) о возвращеніи также земель церквамъ Погостской, Еремицкой, Сторобинской, Воскресенской, Слуцкой и Рачковской;

22) о воспрещеніи Копыльскому княжескому управленію взимать двойное подымное съ Копыльскаго духовенства;

23) о разрѣшеніи духовенству доступа въ Бѣльскій Радивилловскій архивъ для розыска разныхъ фундушовыхъ документовъ, взятыхъ Радивилловскимъ управленіемъ на сохраненіе во время Шведскаго нашествія и невозвращенныхъ;

24) о воспрещеніи арендаторамъ евреямъ свидѣтельствовать священниковъ, возвращающихся въ городъ послѣ совершенія церковныхъ требъ, нѣтъ ли у нихъ напитковъ и совершать при такихъ освидѣтельствваніяхъ разныя безчинства;

28) о возвращеніи духовенству плаца, на которомъ когда-то стоялъ судный домъ, извѣстный подъ названіемъ митрополичьяго, отнятаго управленіемъ Радивила подъ театръ (*komedhaz*);

26) о востребованіи у арендаторовъ евреевъ *licenty*, незаконно взисканной съ духовенства втройнѣ за дерево, привозившееся въ городъ какъ для починки церквей и зданій, такъ и для частныхъ надобностей духовенства.

На эти пункты со стороны князя Радивила послѣдовала слѣдующая резо юція:

1) Князь Радивиль соглашается навести справки и если окажется, что замѣна церковныхъ земель еще не исполнена, то онъ возстановитъ силу первоначальныхъ фундушovýchъ записей;

2) предписываетъ экономическому управленію исправно производить ежегодныя данины изъ княжескаго скарба;

3) деревню Поповцы немедленно возвратитъ, въ случаѣ если за нее на выдана замѣна, а равно и фундушovou запись на нее. забранную ловчимъ Вольскимъ;

4) разрѣшаетъ безошлинное пользование мельницей (безъ черги и мѣрки) съ прибавленіемъ еще 40 корцевъ къ прежнимъ 80;

5) освободитъ духовенство отъ плебейской подати (licenty) не найдитъ возможнымъ. потому что оно назначено рѣчью - посполитой; но разрѣшитъ право свободнаго пивоваренія и винокуренія на собственныя нужды духовенства вполнѣ соглашается; точно также соглашается признать неподсудность духовенства свѣтскимъ судамъ;

6) обѣщаетъ полную помощь и содѣйствіе по этому пункту;

7) предписываетъ разслѣдовать дѣло о захватѣ городомъ церковной земли подъ бажантарню и удовлетворить сторону пострадавшую;

8) разрѣшаетъ свободную рыбную ловлю въ озерѣ Вечерѣ;

9) предписываетъ своему управленію устроить дѣло съ монастырской корчмой и обязываетъ архимандрію, чтобы ея юрисдикчане напитки брали исключительно въ этой корчмѣ;

10) по части фундушей, относящихся къ Заблудовскому духовенству, обѣщаетъ снестись съ мачихой и утвердить ихъ;

11) точно также предписываетъ управленію Слуцкому производить Слуцкому женскому монастырю ежегодныя данины;

12) князь ничего не знаетъ о томъ, чтобы его войты отняли юрисдику женскаго монастыря, но предписываетъ разобрать это дѣло и удовлетворить обиженныхъ;

13) точно также обѣщаетъ свое полное содѣйствіе и по этому пункту;

14) требуетъ предъявленія подлинныхъ фундушей для ихъ утвержденія, разрѣшая въ тоже время пользоваться даниною по старинѣ;

15) разрѣшаетъ православному духовенству пользоваться входами въ пушу по ежегоднымъ особымъ ассигновкамъ;

16) разрѣшаетъ извѣстнымъ церквямъ пользоваться правомъ медоваренія, но обязываетъ представлять ему списки церквей, пользующихся этой льготой;

17) разрѣшаетъ Жидскому духовенству пользоваться рыбной ловлей въ озерѣ Жидѣ; крестьянъ ихъ увольняетъ отъ обязанностей принимать участіе въ облавахъ;

18) обѣщаетъ назначить весной особую комиссію для изслѣдованія, который изъ острововъ принадлежитъ духовенству, и возвратитъ принадлежавшій духовенству же;

19) эта-же комиссія разберетъ и другой споръ—о земляхъ и, въ случаѣ захвата возвратитъ принадлежащую церкви;

20) она же устранитъ недоразумѣнія и по этому пункту;

21, 22) пункты заключаютъ повтореніе предыдущихъ двухъ;

23) разрѣшаетъ пользоваться архивомъ для снятія копій съ фундушovýchъ записей, или же полученія подлинныхъ;

24) объясняетъ, что ему ничего не извѣстно было о дерзкихъ поступкахъ арендаторовъ жидовъ, теперь же онъ пришлетъ распоряженіе, чтобы арендаторы не смѣли шарить въ карманахъ духовенства, возвращающагося съ дарами послѣ совершенія требъ;

25) комиссія, которая будетъ назначена, разсмотреть и этотъ земельный захватъ и въ случаѣ его незаконности, возвратитъ;

и 26) князь наконецъ заявляетъ, что вслѣдствіе отъѣзда за границу въ теченіи года онъ не успѣлъ побывать въ своемъ имѣніи и не знаетъ, что въ немъ дѣлается; но предпишетъ своему старостѣ выикнуть въ документы и возстановитъ силу владѣнія духовенства по всѣмъ спорнымъ пунктамъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z woie-

wodztw, ziem y powiatów, w roku teraz-
nieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ós-
mym obranymi, comparendo personaliter
u sądu trybunału głównego wielkiego xię-
stwa Litewskiego patron w. i. p. Jan
Wolf—komornik woiewodztwa Witebskie-
go, opowiadał, prezentował y ad acta po-
dał punkta memoryału, od oyców dysuni-
tów i. o. xięciu imię Karolowi Radziwił-
wi—eo tempore marszałkowi generalnemu
provincyi koronney y seymowemu, ad re-
solvendum podane, in rem et partem
tychże oyców dysunitów Słuckich służące
y należące, które podaiąc do akt prosił
nas sądu, ażeby pomienione punkta me-
moryału ze wszelką w nich wyrażoną rzeczą
były do xiąg trybunału głównego wielkiego
xięstwa Litewskiego spraw wieczystych
przyjęte y wpisane; iakoż my sąd one
przyiowski, w xięgi wieczyste de verbo
ad verbum wpisać pozwolili, których the-
nor sequitur estque talis:

Jaśnie oświecony mości xiąże marszałku
zkonfederowanej nayiaśnieyszej rzpety, pa-
nie kollatorze y dobrodzieiu! Duchowienstwo
graeco-rossyiskie Słuckie z dawnych cza-
sów miało to sobie za powinność we wszel-
kich uciskach y dolegliwościach swoich,
nie gdzie indziej szukać konsolacyi y wy-
bawienia od nich, tylko u iaśnie oświe-
conych xiążąt ich mościów fundatorów,
kollatorów y dobrodzieiów swoich. Tym
porządkiem y tąż samą powinności swo-
iey drogą chcąc y teraz postępować, z
wielkim serc uteschnieniem y ubolewa-
niem czekało przerzeczone duchowienstwo
szczęśliwego przybycia i. o. waszey xią-
żęciy mości do Słucka, a nie mogąc się
tak długo doczekać, przyciśnione ultima
necessitate z wielo naydotkliwszemi sensi-
bilissime krzywdami y dolegliwościami swo-

ieimi, co raz bardziej zageszczaiącemi
się, aż tu w Warszawie i. o. waszey xię-
ciy meci pana kollatora y miłościwego do-
brodzieia swego przeze mnie niżey pod-
pisanego w nayuniżeńszey submissyi szu-
kać przymuszone iest, które o krzywdy
y dolegliwości (choć in longum filum tu
per cathedrias zebrane) takie y tych są
okoliczności *Cathedrias*. *Primo*. Rzecz
iest naypewnieysza y u samych nawet i.
oo. xiążąt ichmościów Słuckich kollatorów
dobrodzieiów żadney wątpliwości nigdy
nie podpadaiąca, bo oczyma od każdego
widziana, iż w mieście Słucku na górze
zamku starego ab antiquo od początków
miasta stała cerkiew soborna vice-kathe-
dralna, tituli Zaśnienia nayświętszey panny
Maryi, która choć za dopuszczeniem Bo-
skim niedawno w roku tysiąc siedmset
czterdziestym piątym in Martio zgorzała,
ale miejsce y fundusz iey, od fundatorów
i. oo. xiążąt ichmościów piissimae memo-
riae Olelków immortaliter iey nadany,
zawsze w całości ni od kogo nienaruszo-
ny być powinien. Supplicatur o wolną
erekeją przerzeczoney cerkwi sobornej
na starym mieyscu. *Secundo*. I. oo. xiążę-
ta ichmość kollatorowie y dobrodzieie
cerkwi Słuckich, mianowicie i. o. x. imię
Hieronim Radziwił—chorąży w. w. x.
Lit., za którego panowania cerkiew po-
mieniona soborna zgorzała, y successor
i. o. x. mości i. o. xiąże imię Michal Ra-
dziwił—woiewoda Wileński, hetman w. w.
x. Lit. desideratissimus genitor i. o. wa-
szey xcey mści, wiedząc dobrze immorta-
litem et immunitatem funduszu toties
mianowanej cerkwi sobornej, pozostałych
w osieroceniu bez cerkwi y ołtarzów swo-
ich dwunastu kapłanów cerkwi tey in
spe futurae reaedificationis clementissime

utrzymując, wszelkie annuaty roczne, mianowicie: żyta beczek wilenek szesnaście, miodu przasnego kamieni dwanaście, pieniędzy gotowemi złotych polskich dwadzieści, ze skarbu swojego pańskiego, funduszami naznaczone y należące, corocznie niezawodnie onym oddawać kazali, co y za szczęśliwego panowania samego i. o. w. xcey mości pana kollatora dobrodzieia, aż do terazniejszey nieszczęśliwey rewolucyi (w której Słuck y Słuczyna w ręce opiekuńskie poszły) interruptim et sacrosancte observabatur, a po wpaadzeniu skarbu pańskiego w ręce cudze, przez cały przeszły dyspozycyi opiekuńskiej czas za lat cztery ani iednego ziarna z pomienionych corocznych szesnastu beczek żyta, także miodu y z pieniędzy, annuatim należących, nie cale niedano y fundusz contra piissimam mentem fundatorum et praememoratorum clementissimorum patru i et genitoris collatorum, tudzież y samego i. o. xcey mości pana y dobrodzieia, od którego tych awulsów w funduszach kapłani przerzeczoney soborney cerkwi dotychczas ieszcze niedoznawali, zgwałcono, kiedy kapłanów przerzeczonych dwunastu, zwłaszcza podczas terazniejszego głodu y karysty, inszego sposobu do życia y parafiy żadney, oprócz przerzeczonych annuat niemających, głodem różnie rozpędzono y prawie pomorzono. Supplicatur aby kapłanom przerzeczoney cerkwi soborney, annuaty żytne, miodowe y pieniądze in posterum dochodziły po oddaniu zaległych.

Tertio. Wioskę nazwaną Popowce przy włości Starczyckiey w Słuczynie leżącą, chłopów szesnastu od i. oo. xięząt ichmościów Olelków fundatorów do cerkwi świętego Mikołaja Słuckiey funduszem nadaną, w possessyi cerkiewney u kapłanów Miko-

skich przez lat dwieście y daley pacifice posydywaną, ś. p. i. o. xiąże imć Heronim Radziwił—chorąży w. w. x. Lit. w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim odebrawszy, napzód przez imć pana Wolskiego, łowczego swojego, tey cerkwie fundusze na skarb odebrał y do włości Starczyckiey przyłączył, a to wszystko dla iedney tylko bliskości z dworem y włością Starczycką, za wielokrotnym supplikowaniem y upominaniem się o te zabrane fundusze y o wioskę była potym deklaracya oddania papierow y wioski tak od samego i. o. xiążęcia imć chorążego w. w. x. Lit. y od i. o. xiążęcia imć Michała Radziwiła—hetmana w. w. x. Lit.; ale do tychczas skutku tey deklaracyi ukrzywdzona ciężko y niezdolnie cerkiew Mikolska Słucka doczekać się nie może. Insuper po odjęciu iuż tey wioski imć pan Słobocki—ekonom Starczycki, trzy dymy abiuratowe z tych chłopów cerkiewnych contra mentem abiuraty (która iest ad manus) w grodzie Nowogrodzkim zdiół, czy wygluzować postarał się, y na samych kapłanów Mikolskich, przedtym possessorów tey wioski, napisać kazał, którzy in iustissime, teraz nie mając wioski pomienioney w possessyi swoiey, za trzy dymy podymne płacić muszą y płacą, co testantur kwity od exekutorów grodzkich prezbyterom wydawane. Supplicatur o przywrocenie wioski Popowców do własney possessyi cerkiewney vigore funduszów.

Quarto. Klasztor archimandryi Słuckiey między własnymi brzegami gruntów swoich od i. o. xiężney ieymci Michałowej Alexandrowiczowej Olelkowiczowej miał nadany dla siebie młyn na rzece Łokniei, ieszcze w roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt siódmym, Septembris czternastego

dnia, ten młyn per invidiam arendarzów Słuckich, z niewypowiedzianą niewygodą y krzywdą klasztoru, iuż od lat około osmiudziesiąt iest zniesiony; za wielokrotnym różnemi czasy od różnych archimandritów upominaniem się o tę krzywdę do dalszey woli xięcey kollatorskiey od ichmościów panów ekonomów y dyspozytorów Słuckich, in vim zniesionego młynu bez czerhy y miarki było pozwolono archimandrytom wolne mlewo w młynach Słuckich, ale teraz y to iest zabronione. Aż do przeszłego dekretu w konfederacyi w. x. Lit. od najmnieyszey ośminy zboża zmletego klasztor arendarzom płacić musiał, y teraz odnowić tę platę arendarze zamyslaia, y z tym się odzywaia. Supplicatur o zaięcie stawu y postanowienie młynu w własnych brzegach funduszowych. *Quinto.* Różne różnych naiśnieyszych królów ichmościów polskich y wielkich xiążąt Litewskich przywileia, diplomata, konstytucye etc., duchowieństwo graeco-rossyiskie z duchowieństwem rzymskim równaia y od podatków plebeis przyzwoitych piissime excypuia; a w Słucku iuż od nie-małego czasu, blisko lat czterdziestu duchowieństwo graeco-rossyiskie przymuszone iest do płacenia podatku skarbowego, poddaństwu przyzwoitego, vulgo licenty, albo akcyzy od drzewa na reparacyę cerkwi bożych, cmentarzów y plebanii swoich, od drew na opał domowy, a co większa y od zboża na sustentacyą własną swoią codzienną, którego ani ziarna bezmytnie do miasta wprowadzić nie można, dla grabienia y napaści od arendarzów. Temiż wyżey mianowanemi przywileiami duchowieństwo graeco-rossyiskie, z rzymskim porównane, powinno mieć wolny trunek piwa y gorzalki na własną potrzebę

swoią, a duchowieństwu Słuckiemu, w mieście y po wsiach będącemu, zwierzchność zamkowa y arendarze tego fortissime zabraniaia, za iedną kwartę wódki oycy Piotra Starynkiewicza—prezbitera Spaskiego, samego z żoną wareszcie w zamku Słuckim przez tydzień więzili y szkody na złotych tysiąc, zgrabiwszy go, ze wszystkim onemu uczynili. Jeszcze temiż wyż wspomnionemi przywileiami, dyplomata y konstytucyami duchowieństwo graeco-rossyiskie z rzymskim porównane, nie powinno być pociągane do żadnych sądów świeckich, ani aresztowane; a w Słucku za iedną kwartę wódki kapłanów aresztuia, grabia y sędzą bez żadney od danego sobie prawa zasłony, iako się praktykowało na wyż rzeczonym prezbiterze Pietrze Starynkiewiczu. Supplicatur primo: aby duchowieństwo wolne było od płacenia licenty, sive akcyzy. Secundo, aby duchowieństwu wolno mieć piwo y gorzalkę na swoią potrzebę w domach swoich. Tertio, aby kapłani do sądów świeckich pociągani y grabieni nie byli. *Sexto.* I. w. i. x. Riankour — biskup Ptolomaidy, pleban Słucki, mając gruntu, funduszem do wioski kościelney, nazwaney Plebanców. sobie nadanego, nie więcej iak tylko szachownic trzy, y to nie w iednym obrębie, ale o podał iedna szachownica od drugiey, między gruntami także funduszowemi cerkwi Mikolskiey, Juriewskiey y Roźdestweńskiey leżących, tym tedy sąsiedztwem swoich trzech szachownic wdarł się imé ultro w grunta trzech mianowanych cerkwi, bo pierwsza imcina szachownica siedzibna, na którey dwór imci Szczewski stoi, przywłaszczyła do siebie gwałtem gruntów cerkwi Mikolskiey, in contiguitate będących. więcej niż pół włoki. Druga sza-

chownica iegmcina, za Lesunami leżąca, gwałtem także wzięła do siebie gruntów cerkwi Jurewskiej w sąsiedztwie będących włok około półtrzeci, item też swoją szachownicą iedną za Lesunami leżącą, także przyległych iey z drugiej strony gruntów cerkwi Rozdestweńskiej odiał iegomć violentissime włok półtory y tak nad słusność wszelkiego pomiaru nie szachownice, ale całe obręby przestronne, włokami liczone, dla siebie imć w cudzych gruntach porozrabiał, a to uczynił iegomć w roku tysiąc siedmset czterdziestym czwartym die dwudziestego piątego Marca, w dzień Zwiastowania Najsświętszey Panny Maryi święta russkiego, upatrzysz czas, kiedy kapłani graeco-rossyiscy nabożenstwem w cerkwi byli zabawni, na ten czas imć zniósłszy się z imć panem Kazimierzem Połońskim — gubernatorem Słuckim y z sobą imci uprosiwszy, sam bez żadnego sądu y dekretu osobą swoją ten wyjazd dla siebie korzystny uczynił y mianowane cudze funduszowe grunta pozabierał. Supplicatur o obronę y kollatorską protekcją funduszów przerzeczonych cerkwi, aby przerzeczone sąsiedztwo pozabierane grunta pooddawało, nie szczyjąc się wyjazdem potaiemnym imci pana gubernatora Pońskiego, y w czasy dalsze aby granic sąsiedzkich nie psowano. *Septimo.* W roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym die czternastego Novembris, sianożęci funduszowych klasztornych przed samym klasztorem archimandryi Słuckiey na wozów sporych gospodarskich trzydzieście, titulo dania odmiany na inszym miejscu, dla przyległości zajmując na ten czas de novo Bażantarnię xiążęcią przez imci pana Oraczewskiego — kommisarza generalnego x. Słuckiego y Kopylskiego, od

obrzebu archimandryi odieto y do Bażantarni wgrodzono. Supplicatur aby grunt własny archimandryi Słuckiey, do Bażantarni zaięty, sine detrimento w całości był przywrócony. *Octavo.* Pobożnym y szcudrobliwym ii. oo. xiążąt ichmościów Słuckich Olelków funduszem wolne łowienie ryb w iezierze Wieczerzy, także zaięcie iazów na rzece Oresie klasztorowi archimandryi Słuckiey pozwolone są, które łowienie ryb klasztorowi iest zabronione. Supplicatur o wolne łowienie ryb w iezierze Wieczerzy, tak też aby wolno było na rzece Oresie iazy mieć dla łowienia ryb klasztorowi Słuckiemu. *Nono.* Klasztor ś. Trójcy archimandryi Słuckiey przed samą fortą y wrotami swoimi ma przyległą sobie iuryzdykę funduszową w obrębie gruntów, na klasztor wydzielonych, za kopcami leżącą, immunitate et libertate funduszami przyzwoitemi utwierdzoną; w pośrzedku tey iuryzdyki znajduie się mizerna barzo karczemka klasztorna; w tey karczemce, ni do kogo, tylko do klasztoru należącej, wolney propinacyi trunków, osobliwie gorzalczanego w pokrzywdzenie klasztorowi zabraniaią. Na też iuryzdykę klasztorną częstokroć od zamku Słuckiego warty żołnierskie garnizonowe nasyłają, ludziom klasztornym, iuryzdyczanom y arendarzowi klasztornemu zboża przed własnymi wrotami swemi u przedających ludzi do miasta na potrzebę swoją, a podczas y na klasztorną, zwłaszcza przy teraznieyszey drożyznie, przez też wartę kupować totaliter zabraniaią. Która to warta y teraz immediate przed wyjazdem moim do i. o. w. x. imci tu do Warszawy postawiona iest. Supplicatur primo: o wolną propinacyą w karczmie Troyczańskiey gorzałki y innych trunków. *Secundo,*

aby żadney ni od kogo Troyczanom prepedycy nie było w kupowaniu dla własney swoiey potrzeby żywności. *Decimo.* Klasztor graeco-rossyiski Zabłudowski od ii. oo. xiążąt antecessorów i. o. w. x. imei w mieście Zabłudowiu w powiecie Grodzieńskim ufundowany, na nieprzerwaną nigdy sustentacyą zakonników ma wydzieloną y naznaczoną sobie funduszem dziesięcinę ze wszystkich folwarków y wsi, do hrabstwa Zabłudowskiego należących, (to jest, z każdej włoki po iedney kopie żyta, która dziesięcina iuż od niemałego czasu klasztorowi, w pokazaney funduszowey całości nie dochodzi tak od poddaństwa i. o. w. x. imei, do dworu Zabłudowskiego ad praesens należącego, iako y od poddaństwa różnych ichmościów tenutorów w tymże hrabstwie znajdujących się przy tym że klasztorze Zabłudowskim. Tymże samym funduszem ufundowany Szpital ma naznaczoną dla siebie coroczną ze dworu Zabłudowskiego ialmużnę zbożem gotowym, mianowicie żyta beczek sześćdziesiąt, ięczmienia beczek piętnaście, grochu beczek sześć, hreczki beczek dwadzieści, y ta ialmużna funduszowa doroczna beczek sto iedna (zważ, i. o. miłościwy panie, z iak wielką szkodą ubóstwa, nie bez zawodu sumnienia utrzymujących) iuż od lat kilkudziesiąt zatrzymana iest we dworze, ani iedney beczki zboża ubogim nie dają, przez co funduszowi zadosyć się nie staie. Temuż klasztorowi Zabłudowskinmu i. pp. administratorowie, lowczowie, strażnicy y inni słudzy dworsecy zabraniaią z puszczy i. o. w. x. imei wywozić dREW na opał klasztorny, drzewa większego na reparacyą y wszelkie potrzeby gospodarskie, contra piissimam mentem fundatorum, którzy dobrze wiedzieli, iż ten klasztor

Zabłudowski, tak, iako y inne ubique locorum bez puszczy obeysć się nie może, czego onemu nigdy nie bronili. *Supplicatur:* primo o ucalenie y niezawodne oddawanie dziesięciny; secundo, o niezawodne oddawanie zatrzymaney na szpital ialmużny; tertio, o wolny wiazd do puszczy, y wolne mliwo w młynie. *Undecimo.* Podług takowychże ii. oo. xiążąt ich mościów Słuckich fundatorów dobr. funduszow naznaczono iest wiecznie na klasztor panieński graeco-russki Słucki tituli ś. Eliasza proroka annuata żytna z różnych dworów i. o. w. imei, to iest: Iwanskiego, Pohostkiego, Omhowickiego, Ostrowskiego, Kopylskiego, Cimkowskiego, Starczyckiego y Baślawskiego z każdego dworu po dwie beczki żyta corocznie na sustentacyą zakonnikom; tey annuaty wyżey mianowane dwory przeszłych lat od roku tysiąc siedmset trzydziestego piątego za lat trzydzieści pięć nie expressissime ani iednego ziarna klasztorowi nie dały. A tę annuatę żytną nayiaśnieysza zkonfederowana rzeczpospolita w. x. Lit. w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, szesnastego Oktobra w Brzesciu za sprawedliwą uznała et ad decernendum przyięła. *Supplicatur,* aby żyto na klasztor Słucki panien zakonnych ze dworów mianowanych corocznie, a niezawodnie w całości było vigore funduszu wydawane. *Duodecimo:* klasztor panien zakonnych Słuckich tenże sam miał funduszem inkorporowaną sobie przyległą iuryzdykę małą; chałup na niey prostych mieszczkańskich koło dziesięciu dla posługi klasztorney, debili sexui potrzebney, z niewielką bardzo od nich obwencyą y powinnością; teraz od lat dziesięciu tę iuryzdykę pp. wóytowie Słuccy odięli y do miasta pociągnęli.

Supplicatur o przywrócenie przerwzoney iurydyki, item do possessyi klasztorowi panien zakonnych. *Decimo tertio.* Klasztor ś. Mikołaja Hrozowski, do archimandryi Słuckiey należący, w kollacyi i. o. w. x. imci zostaiący, ma in contiguitate grunta imci pana Theodora Niezabitowskiego—kasztelanica Nowogrodzkiego, który imć klasztor pomieniony, iuż od dawnego czasu wielce krzywdzi, mianowicie w tym: Brzeg własny klasztorny przed samą fortą na spólney rzeczce groblą zaiowszy, sobie uzurpuie; z mlynu, na teyże rzeczce spólney stojącego, sam profituie. Grunta klasztorne y poddaństwo iego do siebie imć przywłaszcza, granice wraz odmienia bez żadnego pokazania ograniczenia swojego, słowem bez żadnego dokumentu y prawa. Supplicatur o miłościwą kollatorską obronę funduszów Hrozowskich klasztornych. *Decimo quarto.* Podług starodawnego ii. oo. xiażąt ichmościów funduszu należy ze skarbu i. o. w. x. imci, to iest od arendarzów myta Słuckiego coroczney annuaty woskowej różnym cerkwiom y klasztorom Słuckim, także y Kopylskiey wosku czystego lauteru na świce na rok cały kamieni po szesnaście, która annuata woskowa przez lat dwadziesci dziewięć, komu należy, nie dochodziła. Tę annuatę woskową, iako ona iest sprawiedliwa, iustissime cerkwiom Bożym należąca, skonfederowana nayiaśnieszca rzecz-pospolita, ut supra dictum est, przyznała. Supplicatur o potwierdzenie funduszow, in omnibus punctis et clausulis, y żeby niezawodnie corocznie należyty wosk, komu należy, był z arendy Słuckiey wydawany, także y Kopylskiey kamieni półtora osoblwie. *Decimo quinto.* Z szcudrobliewey łaski ii. oo. kollatorów y fundatorów swoich duchowieństwo religii grae-

co-rossyiskiey w Słucku y w Słuczynie miewało zawsze opał domowy wolny y wolne drzewo większe na reparacyą cerkwy bożych z puszczy pańskich xiażęcich, zkąd komu przylegley być mogło, a teraz mianowane puszcze zabronione są duchowieństwu, insuper y za sam mizerny opał domowy, bez którego żywy człowiek obeysć się nie może, kapłanów graeco-rossyiskich płacenia wgaynego podatku skarbowego, za puszczy niedawno postanowionego, ii. pp. łowczowie y administratorowie dworscy przymuszaia, do regestrów, albo inwentarzów swoich za iedno z chłopami ciągłemi osoby kapłańskie, grunta y włoki cerkiewne wpisuia, pro libitu suo pensye nakładaia, grabia y ciężko exequuia, osoblwie drzewa na reperacyą cerkwy bożych pod wielką winą y karą ii. pp. łowczowie y inne urzędy zamkowe zabraniaia; zaco u kapłanów konie y woły grabia, a parafianów, którzy by chcieli z gorliwości ku chwale Bożey drzewo iakie na reperacyą cerkwi swojey spuścić y sprowadzić, biią, postronkuia y aresztem zamkowym onym odgrażaia, przez co cerkwie w ostatnią idą ruinę. Supplicatur, aby z łaski kollatorskiey y dobrodzieyskiey kapłanom, podług dawnego zwyczaiu, wolny był do pańskiey puszczy wstęp bez płacenia wgaynego. *Decimo sexto.* Do wielu cerkwy graeco-rossyiskich, w Słucku y po wsiach w Słuczynie będących, do których gotowego woskowego rocznego nadania funduszem niemasz, ponadawane są od ii. oo. xiażąt ichmościów kanuny, dla sycenia miodu podczas festów, kiedy zebrania większe ludzi bywaią, a to dla wosku na świce do cerkwy z tey rozsyty y przysyty miodowej wyszynkowawszy bractwem zaraz podczas festu rocznego

ten miód takowego sycenia kanunów na potrzebę, ut supra, żydzi arendarze w Słucku y po wsiach kapłanom y bractwom zabraniają, do czego zwierzchności zamkowe y urzędy dworskie, protegując w tym żydów, przykładają się in praeiudicium funduszów et detrimentum cerkwi Bożych evidentissimum. Supplicatur o wolne sycenie kanunów kapłanom y bractwom vigore funduszów y żeby arendarze prepedycyi żadney tym syceniom nie czynili. *Decimo septimo.* Kapłani cerkwi Żydzkiej dla przyległości gruntów swoich funduszowych, osobliwszym obrębem y ograniczeniem, nie excludując od nich y ieżiora, vigore funduszów cerkwi swoiey powinni mieć y miewały zawsze wolne łowienie ryb w ieżierze Żydzie nie tylko mniejszemi sieciami, ale y samym wielkim niewodem, poko tylko granica gruntów ich zasięga, a teraz od niemałego iuż czasu to wolne łowienie ryb przez skarb xiążęcy iest onym zabronione z niemałym nadwężeniem funduszu. Insuper poddanych teyże przerzeczoney cerkwi Żydzkiej, na samym brzegu ieżiora siedzących, podług funduszów od wszelkich powinności dwornych xiążęcych y panszczyzny na zawsze uwolnionych, dwór Dziakowski, a naybardziej ii. pp. niewodnicze do ciągnięcia niewodow y ii. pp. łowczowie do chodzenia na oblawy violentissime pociągają. Toż czynią y ludziom poddanym cerkwi Warwarzeńskiej Słuckiej, tamże nie daleko ieżiora we włości Skowyszyńskiej we wsi Kuzniczach siedzącym. Supplicatur aby vigore funduszów kapłanom Żydzkim wolne było ryb łowienie w ieżierze Żydzie, a wiolencya, czyniąca się poddanym cerkwi Żydzkiej y Warwarzeńskiej, aby była komu należy, zakazana. *Decimo octavo.* Vigore

funduszów dwa ostrowy Opów y Zaberweże we włości Skowyszyńskiej leżące, nadane są do cerkwi Warwarzeńskiej Słuckiej, które ostrowy iuż od niemałego czasu odięto. Supplicatur o przywrócenie dwóch ostrowów do possessyi cerkiewney vigore funduszów. *Decimo nono.* Od cerkwi Kryńskiej tituli śś. apostołów Piotra y Pawła niedawno w roku tysiąc siedmset trzydziestym czwartym, za dzierżawy ii. pp. Kosarszewskich, włokę gruntu funduszową odięto y do gruntów dwornych folwarku Kryńskiego na używanie dworne inkorporowano, także y poddanych teyże cerkwi w Krynkach y we wsi Mezowiczach od lat kilkudziesiąt iuż odięto na skarb pański. Supplicatur o przywrócenie iak gruntów, tak y poddanych do possessyi własney vigore funduszu. *Vigesimo.* Od cerkwi Wyzniańskiej tituli ś. Mikołaja różne grunta funduszowe, iako to: pola orome, morgi, sianożęci, ostrowy, iazy poddani i. o. w. x. imci pod różnemi pretextami poodbierali, insze sianożęci y ogrody do zwierzynca, tamże przy dworze Wyzniańskim będącego, odebrano y odgradzono. Supplicatur o przywrócenie do cerkwi Wyzniańskiej w całości wszystkiego, co odięto było vigore funduszu. *Vigesimo primo.* Jeszcze y innym wielo cerkwiom, mianowicie Pohostkiej, Jaremickiej, Storobińskiej, Woskresieńskiej Słuckiej, Raczkowskiej, grunta cerkiewne poodbierano, częścią pod dworne używanie wzięto, a częścią poddaństwu poddawano. Taż sama dzieie się krzywda y na inszych miejscach, że grunta klasztorne y cerkiewne, nienależne do gruntów skarbowych, inne przywłaszczą, a inne w zawód puszczaią. Supplicatur etiam, aby pomienionym cerkwiom, na wsiach będącym, grunta poza-

bierane pooddawano y poddaństwu wdzie-
rać się w nie y zawody czynić zakazano.
Vigesimo secundo. W xięstwie Kopylskim
prezbyterowie cerkwi graeco-rossyiskich
w samym mieście Kopylu, w miasteczkach
Piaseczney y Romanowie zostaiący, płacąc
corocznie obóyga ratami podymne do gro-
du woiewodztwa Nowogrodzkiego y kwity
od imci pana subkollektora zawsze maiąc
każdey raty, przymuszani ieszcze bywaią
płacić drugie podymne do zamku Kopyl-
skiego z ciężką nieznośną krzywdą swoią.
Supplicatur, aby urzędnicy zamku Ko-
pylskiego z kapłanów mianowanych nie
dopominali się podymnego, gdyż kapłani
nie do dworó, ale do grodu tylko iedne-
go podymne płacić powinni. *Vigesimo
tertio.* Podczas inkursyi Szwedzkicy w
roku tysiącznym siedmsetnym ósmym,
ochraniając niby duchowieństwo graeco-
rossyiskie Słuckie, kiedy archimandrya
Słucka zwłaszcza za miastem stoiąca,
y inni kapłani nie wiedzieli, gdzieby z
ubogimi sprzętami cerkiewnymi bezpiec-
nie schronić się mogli, imć pan Stanisław
Niezabitowski—podczas Kaliszski, na ten-
czas generalny ekonom y rządca xięstwa
Żmudzkiego y Kopylskiego, wszystkie
srebra cerkewne, aparaty, fundusze y
dokumenta cerkiewne do skarbu i. o. w.
x. imci Słuckiego, vulgo do kamery, ka-
płanom graeco-rossyiskim dla pewnieysze-
go schowania poprzynosić kazał, gdzie
z łaski Bożey wszystko to ocalało, po któ-
rey inkursyi mianowane srebra y appa-
raty imć w całości kapłanom pooddawał,
także y papiery niektórych cerkwi, a część
niemałą dokumentów cerkiewnych y kla-
sztorów różnych na czas niby krótki do
oddania onych niezawodnego w kamerze
Słuckicy utrzymał, mieniając, iż mnie są

potrzebne te dokumenta do spraw ii. oo.
xiążąt ichmościów dobrodzieiów, których
papierów y dokumentów przy ustawicznych
requizycyach, a co raz dalszych prolon-
gacyach y deklaracyach oddania, pomie-
niony imć nie oddał póty, aż imci śmierć
zakroczyła; post fata pomienionego imci
pana Niezabitowskiego—ekonoma, odmie-
niona zwierzchność ekonomiczna y coraz
daley odmieniaiąca się przerzeczonych do-
kumentów także długo nieoddawała, mie-
niąc zawsze, iż na prędce wyszukać onych
nie można. Tandem successu temporis. za
szczęśliwym iuz obięciem Słucka przez i.
o. xiążęcia imci Heronima Radziwiła, sta-
rosty protunc Przemyskiego y Krzyczew-
skiego etc. pana dziedzicznego, te papie-
ry zabrane y zawiezione są do general-
ney archiwy Bialskiej, gdzie y teraz, ut
certissime constat, asservantur. Supplicatur
o wolne otwarcie archiwy Bialskiej dla
wyszukania w niey funduszów y dokumen-
tów archimandryi y duchowieństwu Słuc-
kiemu służących. *Vigesimo quarto.* Żydzi
wiernicy od arendarzów kabaku y akeyzy
Słuckicy, w bromach Słuckich w każdej
po dwa porozstawiani, kapłanów graeco-
rossyiskich intantum turbuią, że powraca-
jącym z parafii swoich ze wsiów do miasta,
dokąd dla dyspozycyi chorych y umieraią-
cych ludzi iędzą, etiam ipsas sacratas pi-
xides niewiernemi rękami swemi u nich
profanuią y przy piersiach trzymane tar-
gaia, gorzałki niby do miasta wiezioney
lub niesioney w zanadrach kapłańskich
szukaiąc; na co ubolewaią serca wszyst-
kich patrzających na to chrześcian. Suppli-
catur o poskromienie tantorum ausuum
żydów niewiernych, y żeby kapłanom wol-
ny był gressus et regressus, bez takich
niechrześciańskich y bezbożnych opressyi.

Vigesimo quinto. W mieście Słucku przy cmentarzach cerkwi Woskresieńskiej y Warwareńskiej był od dawnych wieków funduszami nadany dla duchowieństwa Słuckiego dwór sądowy, nazywający się metropolitański; świadczą o nim wszystkie inwentarze mieyskie y cały Słuck; ten dwór sądowy podczas pożaru w mieście, kiedy y cerkwie Słuckie pogorzały, także zgorzał, a mieysce domu tego dyspozycya zamkowa ad usus i. o. w. x. imci na zabudowanie na nim komedhazu odebrała. Supplicatur o restytucyą mieysca dworu duchownego sądowego. *Vigesimo sexto.* Roku przeszłego tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątego, mając gwałtowną potrzebę kapłani Słuccy, reperować opadłe cerkwie Boże y cmentarze, w inkursyach popalone, żydzi arendarze Słuccy drzewa na pomienioną reparacyą żadną miarą do miasta nie puścili w bromach, aż kapłani zastawy, in triplo więcey ważące, dać onym musieli, do woli y dyspozycyi w tym i. o. w. x. imci odzywając się y appellując, które zastawy (iako lichtarze cierkiewne et id genus) do tychczas zatrzymane u żydów leżą: bez zapłacenia licenty oddawać onych nie chcą. Supplicatur o oddanie zastawów przereczonych y innych, także za drzewo, za drwa y opał domowy od kapłanów pobranych. Te dolegliwości cerkwi Bożych y duchowieństwa graecorossyjskiego, w Słuczynie będącego, przy nayuniżeszey submissyi moiey in sinum kollatorskiej klemencyi i. o. w. x. imci debita cum adoratione złożywszy, a insze naybardziej, które są wyższych kathegoryi y duchowieństwa unitorskiego tangunt, o poczynionych od ichmościów wiolencyach w funduszach, cerkwiach y parafiach duchowieństwu graeco-rossyjskiemu, (któ-

re także miłościwey kollatorskiej obrony i. o. w. x. imci żebrzą y żebrzeć mają), osobliwszemu na to czasowi rezerwowawszy, teraz ad interim w wyżey tylko wypisanych krzywdach y uciskach miłościwey allewiacyi y sprawiedliwości ś. dla wyżey mianowanych cerkwi Bożych, klasztorów y uciśnionego duchowieństwa sam przez siebie ex munere officii mei imieniem całego duchowieństwa y zgromadzenia graecorossyjskiego iako naypokorniey supplikuję.

Rezolucya na punkta od i. x. Pawła Wolczańskiego — archymandryty Słuckiego, metropolii Kiiowskiej namiestnika podane et in cathedrias podzielone, ad praesens gdy archiwa moie nie znajduią się, dana w Warszawie dnia siedmnastego Nowembra, millesimo septingentesimo sexagesimo septimo anno. *Ad cathedriam primam.* Ponieważ archiwa moie po różnych mieyscach są rozrzucone y tak prędko dla odległości krajów zebrane być nie mogą, więc ad hanc cathedriam daie się rezolucya: Jeżeliby przez antecessorów moich, immediate xięstwo Słuckie posiadujących, nie znalazła się iakowa kompozycya, albo dobrowolna praevio beneplacito względem mieysca zamiana, tedy fundusz pierwszy robur suum acqvirir, ani denegować będę na tym mieyscu nowego pobudowania cerkwi, antiquitus fundowaney. *Ad cathedriam secundam.* Daie się dyspozycya do ekonoma x. mego Słuckiego, aby wyrażoną w tey kathegoryi annuatę: żyta beczek wilenek szesnaście, miodu przasnego kamieni dwanaście, pieniędzmi gotowemi złotych polskich dwadzieści oddawano z procentu Słuckiego. *Ad cathedriam tertiam.* Daie się dyspozycya do ekonoma xięstwa mego Słuckiego, aby wieś Popowce nieodwłócznie podał

y przywrócił do possessyi cerkwi Mikolskiej Słuckiey, a podania swego inwentarza spisał podług inwentarzów starych, cirkumferencyą gruntów tey wioski opisujących. Waruję iednak sobie, iż ieśliby się w archiwach znalazł iakowy dokument, przez ś. p. xięcia imci stryia mego uczyniony, zamianę albo bonifikacyą iaką za tę wioskę naznaczaiący, tedy teraznieysza względem podania tey wioski dyspozycya praeiudiciare onemu niema. Dokumenta funduszowe na tę wioskę przez pana Wolskiego łowczego, iak się wyraża, zabrane, ieśli są przez niego do archiwów moich oddane, extradycya takowych dokumentów declaratur. *Ad cathegoriam quartam.* Między produkowanemi przez i. x. archimandrytę Słuckiego dokumentami, że się znajduje konwencya pod tę porę, kiedy młyn w tey kathegorii wspomniony, hostilitatis causa został zruinowany, zawarta z imię panem Niezabitowskim—protunc ekonomem Słuckim, iż młyn na rzece Łokniei nie ma być zajmowany, lecz in recompensam pozwolono bez czerhy y miarki wolne w młynach Słuckich zmieć zboża różnego na rok korey osimdziesiąt, więc inhaerendo tey konwencyi y teraz daie się dyspozycya do arendarzów Słuckich, aby to wolne mliwo in quantitate designata bez czerhy y miarki corocznie pozwolone było. Insuper gdy tenże klasztor ma ad praesens znaczniejszą liczbę zakonników, więc z łaski moiey przydaie ieszcze wolne mliwo na rok podobnym że, iak wyżej, sposobem korey czterdzieście zboża różnego. *Ad cathegoriam quintam.* Licenta y akcyza nie iest podatek partykularnie ustanowiony y tylko plebeis przyzwoity, lecz od rzeczypospolitey, która iest iurium suorom domina,

per constitutionem anni millesimi sexcentisimi quinquagesimi noni naznaczony, nikogo od placenia nie excypuiący, który podatek, iak prędko od rzeczypospolitey zniesiony zostanie, wszyscy ab onere onego uwolnieni będą. Ad secundum z duchownych graeco-rossyiskich, który kolwiek pokaże fundusz od przodków moich, nadaiący wolność mieć piwo y gorzałkę na potrzebę własną w domach swoich, ten duchowny gaudebit immunitate funduszu, protunc declaratur w tym punkcie względem piwa y wódki na własną potrzebę, oraz zboża wprowadzonego taka wolność, iaką ma duchowieństwo rzymskie, w Słucku mieszkaiące. Ad tertium duchowni graeco-rossyiscy, że do sądów świeckich pociągani y grabieni być nie powinni, przyznaię. *Ad cathegoriam sextam.* W tym punkcie deklaruię się pomoc y protekcya moia. *Ad cathegoriam septimam.* Daie się dyspozycya imci panu Niepokoyczyckiemu, staroście xięstwa mego Słuckiego, aby nieodwłócznie na grunt ziachał y ludzi wiadomych examinował, wiele gruntu wgrodzono do Bażantarni y ieśli żadna nienastąpiła zamiana, tedy ten sam kawał gruntu przywrócił archimandryi Słuckiey. *Ad cathegoriam octavam.* Wolne łowienie ryb w iezierze, nazwanym Wieczera, pozwala się z warunkiem, że tylko na własną potrzebę klasztoru archimandryi Słuckiey. Wolno też mieć iazy na rzece Oresi, ad mentem dawnego nadania na potrzebę tylko klasztoru. *Ad cathegoriam nonam.* Uspakaiąc kłótnie z tey propinacyi w karczmie, do archimandryi Słuckiey należącej, wydaie dyspozycyą do imci pana starosty mego Słuckiego, aby od Bożego narodzięcia następuiącego spisał kontrakt arendowny z imię xiędzem archimandrytą

na lat dwie, dając na każdy rok za tę karczmę po złotych polskich trzy tysiące, którą summę, obiówszy tę karczmę y przyłączywszy do generalney arendy Słuckiey, arędarze mieyscy co kwartał mają płacić, anticipative ratami y kwity brać od i. x. archimandryty, który tę karczmę ze wszelkim szynkiem gorzałczanym, piwnym, miodowym, z tytuńem y smołą puszcza y przyłącza do arendy mieyskiey, warując iż w klasztorze żadnego szynku mieć nie będzie y onera reipublicae, respective czopowe, sam opłacać będzie. Juryzdyccanie tey archimandryi trunki z tey karczmy brać mają, a nie ze strony. *Ad cathedriam decimam.* Hrabstwo Zabłudowskie że pod dożywotnią zostaje possessyą i. o. xiężny ieymości Radziwiłowej—województwiny Wileńskiej, hetmanowey wielkiey wielkiego xięstwa Litewskiego, macochy moiey, więc aby fundusze dawne zachowane y utrzymane były, przyrzekam moie interessowanie się y list pisany daię. *Ad cathedriam undecimam.* Aby ta annuata wydawana była z mieysc naznaczonych, czyni się ad praesens dyspozycyą do ekonomy Słuckiego. *Ad cathedriam duodecimam.* Wóytowie Słuccy że tę iurydykę odebrali, nie iest mi wiadomo; i. p. starosta xięstwa mego Słuckiego rozkaże wóytom producere iura; ięśli się pokaze, że usurpative przywłaszczyli sobie wspomnioną iurydykę, więc restitutionem oney nakaże tak, iak antiquitus w swoiey cyrkumferencyi znaydowała się. *Ad cathedriam decimam tertiam.* Przyrzeka się w tym pomoc, iaka ze mnie być może ad manutentionem funduszu. *Ad cathedriam decimam quartam.* Wspomnione fundusze in authentico mają być podane do approbaty moiey, interim daie się dy-

spozycyą, aby wosk był wydawany z arendy Słuckiey y Kopylskiey. *Ad cathedriam decimam quintam.* Ponieważ duchowni graeco-rossyjscy nie mają pozwolenia przez fundusze wolnego do puszczy moiey wstępu, więc do prośby onych skłoniwszy się daię assygnacyą do łowczego mego, aby przez rok cały nie bronił onym brać na opał własny drzewa leżące, a po skonczonym roku o nową assygnacyą prosić mają. Na reparacye zaś cerkwi dawane będzie drzewo za assygnacyami memi, o które potrzebujący onego prosić powinni. *Ad cathedriam decimam sextam.* Którym cerkwiom fundusze pozwalają wolne sycenie kanonów, tym żeby bronne nie było, wydaię dyspozycyą do imci pana starosty xięstwa mego Słuckiego. Takowe zaś fundusze mają być podane do approbaty dla wiadomości moiey, które cerkwie gaudent wolnością sycenia kanonów. *Ad cathedriam decimam septimam.* Pozwala się kapłanom Żydzkim wolne ryb łowienie w iezierze Żydzie na własną tylko potrzebę, a nie na sprzedaż. Poddani także od pędzenia na obławy uwolnieni zostaną. *Ad cathedriam decimam octavam.* Przyrzeczona ode mnie kommissyą, primo vere wyznaczyć się mająca, weyrzy, w iakim obrębie y rozległości te dwa ostrowy przedtym były y one po verifyfikacyi uczynionej do possessyi cerkiewney przywróci. *Ad cathedriam decimam nonam.* Taż kommissyą przywróci wspomniony grunt, ięśli sprawiedliwie do cerkwi należy. *Ad cathedriam vigesimam.* Przywrócono będzie po weyrzeniu kommissyi na to wyznaczoney, co przedtym według funduszu należało. *Ad cathedriam vigesimam primam.* Że to potrzebuie wizyi na gruncie, więc kommissyą deklarująca się w to weyrzy,

y, iakie będą funduszem wyprobowane grunta, powróci cerkwi. *Ad cathedriam vigesimam secundam.* Kommissya wyznaczona w to weyrzy, y co kolwiek iest praeiudiciosum funduszom, zniesie. *Ad cathedriam vigesimam tertiam.* Jesli się iakie w archiwach moich Bialskich znajda fundusze, non denegabitur extraditio onych. *Ad cathedriam vigesimam quartam.* Dotąd mi takowy postępek arendarzów nie był wiadomy y żeby to in posterum nie praktykowało się, wydaię mój ordynans, ażeby powracających y wychodzących kapłanów graeco-rossyiskich nie ważyli się pozanadrzach y kieszeniach rewidować. *Ad cathedriam vigesimam quintam.* Kommissya naznaczyć się mająca ma weyrzeć w dokumenta authentyczne; jeżeli zamiana nie nastąpiła, ma ten plac powrócić. *Ad cathedriam vigesimam sextam.* W roku

przeszłym y zaprzeszłym mieszkałem za granicą, więc co się stało w dobrach, wiedzieć nie mogłem, y jeśli się tak znajduie, wydaię mój ordynans do imci pana starosty Sluckiego, aby zabrane zastawy wraz wrócone były duchownym. Datum ut supra. U tych punktów na podany memoriał od oyców graeco-rossyiskich archimandryi Sluckiey czynionych rezolucyi podpis ręki przy pieczęci na czerwonym laku wyciśnionej i. o. xiążęcia imci his verbis: Karol xiąże Radziwił—marszałek konfederacyi generalney y seymowy.

Które to takowe punkta memoriału, oraz czynionych rezolucyi, za podaniem onych przez wyż wyrażonego patrona do akt, są do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięte y wpisane.

1768 г. Юня 16 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 108.

58. Квитационная запись монахинь Виленскаго монастыря въ полученіи отъ Петра Ширмы четырехъ тысячъ злотыхъ польскихъ, назначенныхъ въ приданое поступившей въ монастырь дочери его Иосафаты.

Настоятельница виленскаго женскаго св.-троицкаго монастыря Фелиціана Гушовна отъ имени своего монастыря и новопоступившей сестры Ширманки выдаетъ настоящую запись пинскому подчашію Петру Ширмѣ въ томъ, что монастырь

получилъ отъ него сполна все приданое его дочери, т. е., 3 тысячи злотыхъ деньгами и 1 тысячу вещей; вслѣдствіе чего монастырь заявляетъ, что къ родственникамъ новопоступившей сестры онъ никогда не будетъ заявлять претензій.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Julii czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z. woiewodztw, ziem y po-

wiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym obranymi, comparendo personaliter przed delegowanymi e medio koła trybunalskiego ii. ww. ii. pp. Trębickim—Brzeskim y Święciekim—Mińskim deputatami, ww. panny Teresa Brodowska, wikarya, Barbara Eytminowna—konsultorka, Józefata Szyrmianka—zakonnica y wszystkie panny wielebne zakonu oycy ś. Bazylego w. konwentu Wileńskiego opowiadały, prezentowały y przyznały, oraz ad mentem konstytucyi novellae legis w protokule zapisowym przyznań y aktykacyi podpisem rąk swoich korroborowały dobrowolny, zrzeczny, kwitacyiny zapis na rzecz w nim wyrażoną wielmożnemu imci panu Piotrowi Szyrmie—podczaszemu powiatu Pińskiego, dany, służący y należący, in rem et partem tegoż imci, który ustnym y oczewistym swym stwierdziwszy zeznaniem, prosili nas sądu, ażeby pomieniony, zrzeczny, kwitacyiny zapis ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany. Jakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego thenor sequitur estque talis. Felicjanna Huszczowna—starsza, na świecie Joanna, w zakonie Józefata Szyrmianka y wszystkie zakonnice oycy ś. Bazylego wielkiego konwentu Wileńskiego czyniemy wiadomo, komu by teraz y w potomne czasy wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym naszym zapisem zrzecznym kwitacyinym, wielmożnemu imci panu Piotrowi Szyrmie—podczaszemu powiatu Pińskiego danym na to: Iż co wielebna ieymć panna Józefata terazniejsza, Szyrmianka, córka w. imci pana podczaszego, za predestynacją Pana Boga wstą-

piwszy do klasztoru naszego, przyiwszy regulę oycy świętego Bazylego, zostawszy mniszką zakonnica, siostrą naszą została, gdzie w. i. pan Piotr Szyrma—podczaszy powiatu Pińskiego ociec siostry naszej Jozefaty Szyrmianki, z przychylności ku córce swoiey, błogosławiąc w tymże zakonie naszym, w gotowiznie posagowey summy wyliczył y oddał do rąk naszych trzy tyciące złotych polskich, a tysiąc złotych w ruchomości dał, to czyni cztery tyciące złotych polskich, z których odebranych tegoż w. i. p. podczaszego Pińskiego córka ieymć panna Jozefata Szyrmianka—zakonnica nasza y my wszyscy kwituiąc, z odebraney summy żadney salwy y preten syi nie zachowuiąc, z dobr oyczystych, macierzystych, spadkowych, przypadkowych y wszystkich, iakim sposobem miały by być, za wolą mnie starszey Felicjanny Huszczowny y całego konwentu naszego Wileńskiego mniszek, wielebna w Bogu ieymć panna Józefata Szyrmianka—zakonnica zrzeka się y żadney preten syi w czas przyszły do w. imci pana Piotra Szyrmy, oycy dobrodzieia — podczaszego powiatu Pińskiego, ani też do suksessorów imci nie zachowuiąc, wiecznemi czasy kwituiąc z dobr oyczystych wszystkich, macierzystych, summ spadkowych, przypadkowych y wiecznemi czasy zrekaiąc się, przy uproszeniu ww. ii. pp. pieczętarzów ręko ma własnemi te zrzeczenie podpisuiemy. Działo się w Wilnie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, dnia czwartego Julii. U tego dobrowolnego, zrzecznego, kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak wielebney panny Huszczowny — starszey, iako też innych mniszek zakonu ś. Bazylego, oraz ww. ii. pp. pieczętarzów temi wyrażaią się słowy: Felicjanna Huszczowna

z ś. B. w. starsza konwentu Wileńskiego, Teresa Brodowska z. ś. B. w. konsultorka y wikarya konwentu Wileńskiego, Barbara Eytminowna z. ś. o. B. w. konsultorka k. W. Józefata Szymianka z. ś. o. B. w. Ustnie proszony pieczętarz od osób wyżej wyrażonych do tego zrzecznego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną danego w i. p. Piotrowi Szymie podczaszemu Pińskiemu, podług prawa podpisuję się Tomasz Antoni Kurzeniecki—pisarz ziemski

powiatu Pińskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wyżej wyrażonych osób do tego zapisu zrzecznego podpisuję się Józef Kaliczyński.

Który to takowy dobrowolny, kwitacyjny zapis za ustnym y oczewistym przez wyżej wyrażone zakonne osoby przed delegowanymi z koła trybunalskiego sędziami zeznaniem, iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1768 г. Октября 21 дня.

Изъ книги № 139, за 1768 г., л. 595—602.

59. Декретъ Виленскаго трибунала по спорнымъ дѣламъ базилианъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря съ иезуитами о границахъ имѣній Свиранъ и Мереча.

Въ этомъ документѣ представляется трибунальное опредѣленіе по двумъ искамъ Виленскихъ базилианъ, третьему новиціатскихъ иезуитовъ и четвертому—Смоленскаго подкоморія Висогерда, возникшимъ вслѣдствіе стремленія иезуитовъ къ захвату базилианской земли въ имѣніи Свираняхъ. Споръ возникъ о границахъ между базилианскимъ имѣніемъ Свиранами и иезуитскимъ, Меречью. Трибуналъ поручилъ произвести на мѣстѣ дознаніе Смоленскому подкоморію Висогерду; но подкоморій злоупотребилъ своею властью и закономъ: захватилъ всѣ документы базилианъ и отрѣзалъ значительную часть земли въ пользу

иезуитовъ. Вслѣдствіе этого базилиане вчинили два иска противъ Висогерда; одинъ по поводу захвата имъ документовъ, другой—противъ незаконнаго рѣшенія имъ дѣла. Иезуиты же вчинили встрѣчный искъ противъ базилианъ, вслѣдствіе неподчиненія ихъ подкоморскому рѣшенію. Трибуналъ по поводу земельныхъ споровъ назначилъ новое разслѣдованіе, а по поводу захвата документовъ назначилъ для двухъ монаховъ присягу, по исполненіи которой потребовалъ отъ Смоленскаго подкоморія Висогерда возвращенія вышепомянутыхъ документовъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Oktobra dwódziesiątego pierwszego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonymi aktorami y żalobami, do nich należącymi, po niżej in unum złączonymi y zkombino-

wanymi, przypadley, mianowicie: za pierwszym aktorem w Bogu przewielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—superiora zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego y wszystkich w Bogu ww. imé xięży bazylianów, przy cerkwi ś. Trójcy w Wilnie

rezydujących, z w. i. panem Adamem Wisogierdem—podkomorzym Smoleńskim, oraz imć panem Andrzeiem Apanowiczem — regentem sądów podkomorskich Smoleńskich, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż obżałowany imć pan podkomorzy Smoleński, będąc naznaczonym dekretem trybunału naszego duchownego do rozsądzenia różnic granicznych między dobrami Swiranami żalujących aktorów a Merezem iezuickim, w roku terazniejszym primo vere ziechawszy, actum suum condescensionis odprawiwszy, papierów, spraw, ograniczeń, dokumentów iuris ac possessionis, do namowy obżałowanemu imci danych, na wielokrotną żalujących odezwę hucusque nie wraca y nie oddaie, imo, co potrzebniejsze, subtinendo, w dekret swój podkomorski nie wprowadził y vigore onych nie sądząc granic zarazem z obżałowanym regentem potaiwszy, nullo iure u siebie zatrzymuie, a obżałowany imć pan regent sądów podkomorskich takoweż dokumenta ad iudicium podane, czy to własnym domysłem, czyli z rozkazu obżałowanego podkomorzego u siebie detinendo, czasu od czasu prolongando, na nieiednokrotną żalujących aktorów rekwizycją similiter wracać papierów niechce delatorom, a tak żalujących aktorowie, nie wiedząc u kogo dopominać się, ile gdy obżałowany imć pan podkomorzy Smoleński do swojego obżałowanego regenta delatorów po dokumenta odsyła, a sam ad officium suum wziowszy nie wraca y mitręży dellatorów; distinctim obżałowany imć pan regent sądów podkomorskich na dopomnienie się wielokrotne aktorów dokumentów, delatoribus na-

leżących y służących, studiose nie powraca. Zaczyn chcąc z ichmć iure progredi, ante omnia do komportacyi przez w. i. p. podkomorzego Smoleńskiego do wszystkich spraw, dokumentów, iudicialiter imści oddanych, do dekretu wprowadzonych y nie weszłych, a z namowy niewróconych, sub nexu iuramenti, post quam subsecutam do wrócenia y extradycyi delatorom pomienionych papierów, vigore produktu y replik, oraz do odpowiedzenia in omni za obżałowanego Apanowicza—regenta sądów imści podkomorskich, iako zawod stronie czyniącego, do podniesienia dekretu imści, iako favorabiliter dla ii. xx. iezuitów ferowanego et contra dokumenta delatorów napisanego, do komportacyi przez ichmciów razem z regentem replik, od aktorów podpisanych, pro deductione nie wprowadzenia wszystkich do dekretu spraw, ograniczeń y dokumentów bazylianських, a z obżałowanym imć panem regentem do pokarania winami, ex demerito actionis pochodzącemi, y oraz insimul z podkomorzym Smoleńskim do komportacyi sub nexibus iuramentorum wszystkich a wszystkich papierów, do sądu podkomorskiego na namowę oddanych et hucusque nie powróconych, do refusyi szkod, strat, nakładów y expensów prawnych, z okazji obżałowanych ichmościów poniesionych, y tego wszystkiego, co czasu rozprawy fusius przez kontrowersyą dowiedziono zostanie, salva in omni aut in parte żaloby tey meliracione. Za drugim aktoratem w Bogu wielebnego imci xiędza Samuela Nowickiego—superyora zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego y wszystkich w Bogu wielebnych ichmć xięży bazylianów Wileńskich, przy cerkwi ś. Trójcy rezydujących, z w Bogu-przewielebnym imć

xiędzem Franciszkiem Suchodolskim—rektorem s. i. y wszystkimi w Bogu wielbieniemi ichmć xięży iezuitami Nowicyackimi Wileńskimi, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to y referuiąc się in omni do wszelkich praw, działów, zapisów, zrzeczeń omnisque tituli dokumentów granicznych, folwark żalujących delatorów Swirany w gruntach, lasach y sianożęciach od folwarku ichmościów Merezca, w wojewodztwie Wileńskim leżącego odgraniczających, oraz za onymi zaszłego procederu prawnego ex instantia antecessorów y samych żalujących delatorów, similiter z antecessorami y samemi obżałowanymi ichmościami prozekwowanego, a zatym do skassowania dekretu podkomorskiego, przez w. Adama Wissogierda — podkomorzego Smoleńskiego, między żalującymi delatorami a obżałowanymi ichmościami in ordine rozgraniczenia tegoż folwarku Swiran gruntów z folwarkiem Merezcem w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwudziestego dnia cum praeiudicio dellatorum in favorem ichmościów contra legem et iustitiam ferowanego gravaminose, do warowania securitatem possessyi delatoribus gruntów, łąk, lasów, puszczy, sianożęci, vigore okazywanego duktu przed sądem podkomorskim do Swiran należących, o remissę totius negotii, tanquam in gradu appellationis zostającego, pro cognitione dekretu podkomorskiego przed sąd kasztelański, starościński, marszałkowski, do nadgrodenia expens prawnych salva melioratione żaloby. *Za trzecim aktoratem* w Bogu przewielebnego imci xiędza Franciszka Suchodolskiego—rektora Nowiciackiego Wileń-

skiego y wszystkich ichmć xięży iezuitów domu tegoż, z w Bogu przewielebnym imć xiędzem Samuelem Nowickim—starszym y wszystkimi ichmć xięży bazylianami Wileńskimi, za pozwem, od actorów po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, niżej w ten dekret inserowaną; mieniać do dalszych procesów, dekretów kontumacyinych, akcesso-rynych, w trybunale compositi fori ad instantiam dellatorów na ichmościów wypadłych, a singulariter referuiąc się do dekretu oczewistego sądów podkomorskich w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego dnia, między żalującymi delatorami, a ichmościami ferowanego, do approbaty tegoż dekretu, in ordine rozgraniczenia folwarku Merezca od dóbr obżałowanych ichmościów, Swirany nazwanych, w wojewodztwie Wileńskim leżących, et in ordine przysądzenia dellatorom gruntów, łąk, lasów zaszłego, iako z obu stron nie apelowanego y do nakazania onemu in omni satisfakcyi, oraz do uznania żalujących delatorów potiores do iuramentu, iako circa dekretum et iurata fidem w. podkomorzego, zabierających się, a do przysądzenia na ichmościach paen statutowych za czynione przez ichmościów grabieże, boie, wiolencye, ante datam dekretów sądów podkomorskich, oraz wskazania expensów prawnych, ante dekretum sądu podkomorskiego nulliter uchylonych, od czego a parte dellatorów processit do trybunału appellatio. *Distinctim* mieniać o to: Iż co dekretem oczewistym podkomorskim w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia zaszłym, wszelkie dyfferencye między folwarkiem dellatorów Me-

reczem, a dobrami ichmościów Swiranami finaliter rozsądzone y rozgraniczone zostały, którym dekretem intuitu dowodów granicznych, żalującym delatorom służących, grunta, lasy y sianożęci według słuszności sąd podkomorski rozdystyngowawszy, według opisanja nomenklatur y granic, w tym że dekrete podkomorskim wyrażonych, żalującym delatorom przysądziwszy ad mentem prawa xięstwa Litewskiego, w. i. pan Adam Wisogierd—podkomorzy Smoleński, listem swym osobliwym podawczym, in forma iuris sprawionym, takowe grunta, lasy, sianożęci delatorom ad actualem haereditariam possessionem podał. Którą to oczewistą żalujących delatorów possessyą obżałowani ichmość perturbando, z pomienionych gruntów, łąk, lasów, dekretem podkomorskim dellatorom sądzonych y podanych, obżałowani ichmość wybić umysliwszy, codziennie wiolencye czyniąc, a nayprzód w roku tymże terazniejszym, Junii dwudziestego ósmego dnia violenti modo na gruntach w uroczyszczu, Trypodzie nazwanym, ięczmien, owies y grykę pozasiewali; demum poddani od ichmościów licencyowani na puszcę Merecką, ab antiquo in pacifica dellatorów possessione zostaiącą, napadali, las wycinali, mianowicie Kazimierz wóyt, Józef Januciowe z pięciu pomocnikami, poddani ichmościów ze wsi Starego siola na dniu siódmym miesiąca Lipca anni curenti s. i. pana Nikodema Huszcze, puszcze dellatorów obieżdżaiącego, w teyże puszczy napadłszy atakowali, z konia zwlec usiłowali, kanczuk odebrali, zabiciem grozili, y uganiając się za tymże administratorem delatorów w puszczy Mereckiej, trzech poddanych, do folwarku Merecza należących, imionami Jakuba Dziedziute, Macieia

Downarowicza y Mikołaiia Młynarza, w teyże puszczy będących, niemilosiernie zbili; Józefowi Młynarzowi rękę kiiem przebili tak okrutnie, iż kilka niedziel w czasie roboczym nie robić nie mógł, pęki łyków, przez tych że poddanych dellatorów w puszczy swoiey wydartych, poodbirali, żerdzi przepłotnych na czterech furach z teyże puszczy wywiezli; nie przestając na tym obżałowani ichmość na dniu czternastym tegoż miesiąca y roku armata manu z zebraną włością Swirańską y xiądz Nowokracy Szczygliński—zakonnik s. Bazylego klasztoru Wileńskiego y Tomasz Ofen—administrator Swiran na łąki żalujących dellatorów, nad rzeczką Kroszą sytuowane, violenter napadłszy, siano pokosili y też siano wraz pozwolili; simili modo obżałowani ichmość, nasławszy poddanych swoich na puszcę Trypocką, dekretem podkomorskim dellatorom przysądzoną y w possessyi tychże dellatorów zostaiącą, na półtorasta wozów różnego drzewa wycieli y na wozy zabrawszy do siebie wyprowadzili. Denique na dniu piątym Augusta obżałowani ichmość, nasławszy poddanych swoich na grunta dellatorów, Miłkowszczyznę, Ciecierszczyznę nazwane, z orężem do boiu należącym, żyta na beczek wilenek pięć lub więcey sianych pożęli y do siebie zwiezli, ad haec dalsze nieustaiące wiolencye, grabieże, boie różnemi dni, czasy, ufi sonant processa y obdukye, czynili et ad praesens czynić nie przestaią; grunta, łąki, lasy, dekretem, superius namienionym podkomorskim, przysądzone y znakami oznaczone, expulsive zabrali. O co wszystko żalujący dellatores chcąc z ichmości prawem czynić ante omnia do uznania dellatorom do gruntów, łąk, lasów, dekretem podko-

morskim sądzonych, per expulsionem przez obżałowanych ichmościów zabranych, reinduceyi, inkwizycyi, de usu et fructu z tych że gruntów, łąk y lasów kalkulacyi, szkod poczynionych weryfikacyi, do komportacyi gwałtownie od administratora Mereckiego y poddanych dellatorów zabranych rzeczy sub nexu iuramenti, do wskazania na ichmościów poen expulsyjnych, wiolencyjnych, distinctim za każdą uczynioną expulsją y wiolencyą, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych y oto wszystko, co czasu prawa fusius deducetur salva tey žaloby melioratione. Za *czwartym* aktoratem wielmożnego imci pana Adama Wissogierda—podkomorzego Smoleńskiego, z w Bogu przewielebnym imię xiędzem Samuelem Nowickim y wszystkimi ichmć xięży bazylianami klasztoru Wileńskiego, za pozwem od aktora po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą, niżej w ten dekret nasz inserowaną—mieniać oto, iż co obżałowani ichmość, mając zupełną wiadomość in ordine postępku y zachowania się swego opisaną y we wszystkich okolicznościach de data et actu obiaśnioną, nulliter et calumniose do trybunału pozywając, unde etiam nad własną swą žalobą żalującego delatora skarżą y, nie dość na tym mając, insuper iakoż dla samegoż oczernienia zabrania papierów obżałowanych ichmościów, po sprawie y promulgowaniu dekretu podkomorskiego przez aktora uczynione zadaia y zarzucaia, zapomniawszy się na to, iż ex consensu obżałowanych ichmościów wszystkie papiery u imię pana Apanowicza zostały, o które obżałowani ichmość, nietykając delatora, najmniejszą rekwizycją in solidum tegoż Apanowicza pro restitutione

papierów assekuracyą wzięli, ac tandem za nieoddaniem papierów z tymże Apanowiczem wkole ziemskim trybunału ad restitutionem takowych papierów iuris processum ex termino tacto takoz in solidum rozpoczęli, a teraz mimo to wszystko żalującego delatora, zupełnie iuz modo praemisso przez samych że obżałowanych ewinkowanego, do comportacyi niebyłych u aktora po dekrecie papierów nie należycie cytują, y przez takową cytacyą similiter wexują, oraz do expens prawnych przywodzą. Oco żalujący delator chąc z ichmci prawem czynić, ante omnia do uwolnienia się ab omni obżałowanych praetensione, do uznania żalującego delatora bliższego do dowodu in evadendo, do pokarania ichmościów paena talionis pro indebita ac temeraria delatora vexa, do komportacyi in instanti sub nexu iuramenti, assekuracyi od imci pana Apanowicza, do wrócenia papierów obżałowanym ichmościom daney, tudzież zakazów y pozwów od tegoż Apanowicza, do trybunału ziemskiego wyniesionych, pro evictione dellatoris, do wskazania expensu prawnego y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione žaloby. Za takowymi wyż wyrażonymi aktoratami y žalobami, do nich należącymi, praenominatae partes przed nas intentarunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii na dniu dziewiętnastym oktobra, aktorat drugi tychże ichmościów xięży bazylianów z karty trzynastey do wpisu y aktoratu tychże ichmościów, na karcie dwunastey uczynionego, z którego praesens coincidit negotium przyłączywszy, proceder nakazaliśmy; in procedendo et continuatione

dnia dwudziestego pierwszego eorundem, wyż na dacie pisanego, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego partium actoraty, idque ieden ichmościów xięży iezuitów Nowicyackich z karty czternastej, drugi w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, z karty szesnastej do wpisu y aktoratu ichmć xięży bazylianów, na karcie dwunastej uczynionego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y żaloby in unum zkombinowawszy, iterum proceder nakazaliśmy.

In procedendo eadem die, superius na dacie specificata, po oczewistych y dostatecznych między stronami aktoraty swoje mającymi, poczowszy od dnia dziewiętnastego ad datam praesentem wnoszonych, kontrowersyach, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, in ordine cognitionis dekretu podkomorskiego, utrum iest zaappellowany vel pro inappellabili rozumiany, et in ordine praetensionis ichmć xięży bazylianów, do w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego o wzięte do sądu swego dokumenta regulatae, sequentia feruemy iudicata: Lubo ex parte ichmościów xięży iezuitów collegium ś. Ignacego przy prawach statutowych, idque ośmdziesiąt szóstym y dziewięćdziesiątym artykułach z rozdziału czwartego, tudzież przy konstytucyi coronationis, tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku stanowionej, illatum, iż ichmć xięża bazylianie post latum et promulgatum decretum w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia, przez w. Adama Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, w sprawie między ichmć xiężą bazylianami konwentu Wileńskiego, in causa granitie-

rum et differentiarum latum, ciz ichmć xięża bazylianie a praemisso decreto in tempore nie appellowali et super haec illata do iuramentu sobie zabierali y lubo in supplementum illacyi imć xięży iezuitów collegii ś. Ignacego a parte w. podkomorszego Smoleńskiego in simili do iuramentu zabierano, per consequens dekretu oczewistego podkomorskiego pod datą roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmego, Junii dwudziestego dnia, in puncto granitierum pro inappellabili uznania y onego utwierdzenia et satisfactionem temuż dekretowi nakazania dopraszania się; iednak ponieważ in contra odichmćiów xx. bazylianów konwentu Wileńskiego przy tychże prawach de super allegowanych, o apellacyach pisanych obstawiając, wniesiono, iż w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dwudziestego dnia, wraz po promulgacyi dekretu podkomorskiego imć xiądz Kułakowski—prokurator causarum xx. bazylianów in tempore appellował, deinde w tym że roku y miesiącu nazaiutrz, idque dnia dwudziestego pierwszego Junii tenże imć xiądz Kułakowski—prokurator do w. i. p. podkomorzego cum expostulatione przyięcia takowej apellacyi iezdził et eodem intuitu przyobiecana akceptacyą przerweczonej apellacyi sobie wyiednał, demum tenże imć xiądz Kułakowski apellacyą in scriptis spisawszy w. podkomorzemu podał, a w. podkomorzy, takową apellacyą acceptando, do dekretu wpisać przyobiecał et super haec illata tenże imć xiądz Kułakowski do iuramentu sobie zabierał, deinde ponieważ w. podkomorzy w dekrecie swoim, acz per expressum apellacyi ichmościów xx. bazylianów nie wymienia, iednak, iż na dniu dwudziestym Junii i. x. Kułakowski,

wikary y prokurator causarum, przybywszy do w. podkomorzego z appellacją odgłaszał się, implicite wyraża, adeoque, iż ichmé xieża bazylianie konwentu Wileńskiego od przereczonego dekretu podkomorskiego appellowali, ex eodem decreto in evidenti constat; denique ponieważ z tegoż dekretu patetice probatur, iż etiam ichmé xieża iezuici collegium ś. Ignacego wraz post promulgatum decretum tegoż dnia nie appellowali, a przecież tych że ichmościów xieży iezuitów per specificum appellacya iest zapisana, ac ex eo quaestio ichmościów xieży iezuitów, że ichmość xieża bazylianie in tempore, wraz post promulgatum decretum, pariter, iako y imé xieża iezuici, nie appellowali, upada. Has itaque et alias rationes my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii considerando, do praw y świętey sprawiedliwości przychylając się, ichmé xieży bazylianów potiores do dowodu appellacyi ichmościów, od dekretu podkomorskiego czynioney, być censendo, imé xieźdu Samuelowi Nowickiemu — starszemu bazylianskiemu klasztoru Wileńskiego, iurament na tym, iako po przeczytaniu dekretu podkomorskiego w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwódziesiątego dnia w Merczu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. Wisogierd — podkomorzy Smoleński, sądów swoich podkomorskich w przytomności bazylianskiy nieodwoływał ad triduum, a imé xieźdu Modestowi Kułakowskiemu — wikaremu y prokuratorowi causarum z drugim xieźdem kapłanem na tym, iako imé xieźdz Modest, prokurator causarum imé xieży bazylianów, po promulgowanym dekrecie nazaiutrz zrana o godzinie ósmey y do wielmożnego imci pana podkomorzego,

w folwarku imé xieży iezuitów rezydującego, z ienerałem przyiachawszy, appellacją od dekretu podkomorskiego totius iudicati założył, na tym iako po długich explikacyach uciążliwie ferowanego dekretu w. Wisogierd — podkomorzy Smoleński, bez dopomnienia się in scriptis podania appellacyi, iako a toto iudicato też appellacją czynioną niezawodnie w protokule zapisać przyrzekł, a sam wraz do Wilna wyiachać oświadczył się; natym, iako też samą appellacją, przez imci xieźdzę Kułakowskiego — prokuratora bazylianskiy, in scriptis podaną, na dniu trzecim po dekrecie, idque dwódziesiątego trzeciego Junii anni currentis, sam w podkomorzy w Wilnie będący przyiowszy, do dekretu ingrossować przyobiecał, na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez w. podkomorzego w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, na dniu dwódziesiątym Junii, w Merczu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. podkomorzy Smoleński w przytomności bazylianskiy sądów swoich ad triduum nieodwołał. tak podług dobrowolnego zabierania się, iako też ex decisione nostra, my sąd trybunału głównego wielkiego xiestwa Litewskiego uznawamy, oraz termin wykonania takowych iuramentów na dniu dwódziesiątym czwartym currentis przed sobą sądem naznaczamy. A post expleta eiusmodi iuramenta my sąd dekret podkomorski oczewisty, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym ósmym, Junii dwódziesiątego dnia między ichmé xieży iezuitami collegium Nowicyackiego, a między ichmé xieży bazylianami klasztoru Wileńskiego principali-ter ferowany, pro appellabili uznawamy, eoque intuitu praesens negotium, tanquam in causa granitierum et differentiarum post appellationem od dekretu podkomorskiego

intentatum, non adinvento przed sobą sądem foro przed sąd ww. ichmć pp. Jana Bychowca -- marszałka Wołkowyskiego, Marciana Janowicza -- rotmistrza Wilkomińskiego y Andrzeia Malczewskiego -- komornika Smoleńskiego, zgodnie od stron podanych y akceptowanych, mutuo earundem partium sumptu wyprowadzić mających, remittimus, którzy ww. ichmć panowie marszałek y komisarze a żeby w roku następującym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym primo vere praeviis innotescentiis ad locum differentiarum ziechawszy cognitionem documentorum, tudzież granic, duktów, nie mniej cognitionem dekretu podkomorskiego de super rzeczonogo uczynili y, iezeli tenże dekret podkomorski contra sonantiam praw y dokumentów ferowany bydź się okaże, ażeby ony pomeliorowali et habita ratione potioritatis praw, dokumentów, funduszów, zapisów granicznych y dalszych dowodów praenominatas partes rozsądzili, kopce, miedze y dalsze znaki graniczne poczynili y osypali y we wszystkim według przepisu praw w. x. Lit., o sądach granicznych opisanych, zachowali się y takowe graniczne dzieło swoje finaliter zakończyli, my sąd trybunału koła compositi iudicii praecustodimus; ażeby w. imć pp. marszałek y komisarze przez strony w roku następującym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym primo vere omnino sub paenis irremissibilibus contraventionis wyprowadzeni byli, my sąd decidendo, niżeli sądy takowe graniczne subsequentur, my sąd omnimodam securitatem gruntów, łąk, lasów, sianożęci, zarosli, ichmć xięży iezuitom dekretem podkomorskim dla tychże ichmościów sądzonych, similiter gruntów, łąk, lasów, sianożęci, zarosli, imć xięży bazyli-

nom klasztoru Wileńskiego dekretem podkomorskim dla tychże ichmościów, do finalney przed sądem następującym marszałkowskim y komisarskim rozprawy a mutuis omnibus impetitionibus, adgressionibus, praepeditionibus et violentiis utriusque parti waruiemy y ubezpieczamy. In seorsiva zatym cathegoria ichmościów xięży bazylianów, klasztoru Wileńskiego do w. Adama Wisogierda -- podkomorzego Smoleńskiego, o wzięte do sądów swoich papiery et hucusque nie oddane regulata, my sąd trbunału głównego w. x. Lit. totaliter decidimus. Lubo ex parte w. Wisogierda -- podkomorzego Smoleńskiego stawiając, takowey ichmć xięży bazylianów pretensyi, do siebie utworzoney, do imci pana Aponowicza -- regenta tychże sądów podkomorskich odsłania, a siebie a tota actione ichmć xx. bazylianów iurisque prosecutione uwolnienia dopraszano się; iednak ponieważ in praesenti iudicio evidentem demonstratur, iż w. Wisogierd -- podkomorzy Smoleński, nie z zalety stron, lecz propria acceptatione imci pana Aponowicza za regenta sądów swoich kreował et ad subsidium prac swoich podkomorskich przyioł, ideoque ex mente praw w. x. Lit. za regenta przez siebie akceptowanego odpowiedzieć obligatur, y ponieważ a parte ichmościów xięży bazylianów illatum, iż w. podkomorzy dokumenta wszystkie nie przez regenta swego imci pana Aponowicza, lecz sam przez się dokumenta wszystkie ichmć xięży bazylianów do rąk w. Szyszkowskiego, iako plenipotenta oddać, assekurował się y że ten że w. podkomorzy ad obligationes ichmć xięży bazylianów, a żeby imć pan Aponowicz od regencyi był relegowany, nie skłonił się y tegoż imci pana Apanowicza fortiter utrzymywał et

super haec illata do iuramentu zabrano; ex praemissis my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii imci xiędzu Kułakowskiemu—wikaremu y prokuratorowi causurum z drugim xiędzem kapłanem iurament na tym: iako w. podkomorzy nie przez regenta imci pana Aponowicza, lecz sam przez się do rąk w. i. pana Szyszkowskiego—strażnika, iako plenipotentą ichmé xięży bazylianów, dokumenta wszystkie oddać assekurował się; na tym, iako domagającym się ichmé xięży bazylianom, imé pan Aponowicz ażeby od regencyi był oddalony, w. i. pan podkomorzy nie czynił w tym łatwości, oraz termin wykonania takowego iuramentu na dniu dwódziestym czwartym currentium przed sobą sądem naznaczamy. A po wykonaniu takowego iuramentu my sąd pretenzą ichmé xięży bazylianów klasztoru Wileńskiego, do w. podkomorzego o dokumenta regulowaną, za słuszną bydz sądząc, comportationem przez samego w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, wszystkich spraw, dokumentów, funduszów, ograniczeń y dalszych dowodów, ichmé xięży bazylianom służących, do produktów, duktów, reduktów, replik, przed sądem w. podkomorzego Smoleńskiego używanych, do dekretu ingrossowanych y nie ingrossowanych, w roku następującym tysiąc siedmset sześćdecięsiąt dziewiętych po trzech śś. królach na zaiutrz do kancelaryi ziemskiej Wileńskiej sub nexu iuranenti supra veram as totalem comportationem przez tegoż w. Wisogierda—podkomorzego Smoleńskiego, eodem tempore comportationis w teyże kancelaryi ziemskiej przed regentem vel namiesnikiem in praesentia imci xiędza prokuratora bazylińskiego praestandi nakazuiemy. Dnia dwódzieste-

stego czwartego eorundem in termino, do iuramentu, dekretom praesentis iudicii, na dniu dwódziestym pierwszym ferowanym, ichmé xięży bazylianom klasztoru Wileńskiego uznanego, coincidenti, tenże iurament do dnia dwódziestego szóstego eorundem my sąd reiiicimus. Dnia dwódziestego szóstego eorundem in termino, z reiekty do iuramentu coincidenti, ponieważ tak imé xiędz Samuel Nowicki—starszy, iako też imé xięża Modest Kułakowski—wikary y prokurator, tudzież imé xiędz Łukasz Ziękowiec—bazylianie klasztoru Wileńskiego, satisfaciendo dekretowi oczewistemu, na dniu dwódziestym pierwszym zaszłemu, iuramenta na punktach w tymże dekrecie wyrażonyh z rot, z kancelaryi trybunalskiej wyiętych, przez siebie in eum theonorem: Ja xiędz Samuel Nowicki—przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, w Tróycy świętey Jedynemu, na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez w. podkomorzego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwódziestego dnia w Mereczu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. Wisogierd—podkomorzy Smoleński, sądów swoich podkomorskich w przytomności bazylińskiej nieodwoływał ad triduum. Naczym, iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomoż. My xiędz Modest Kułakowski y Łukasz Ziękowiec przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Tróycy świętey Jedynemu, na tym: iako ja xiędz Modest, prokurator causurum ichmé xięży bazylianów, po promulgowanym dekrecie na zaiutrz zrana o godzinie ósmey do w. imci pana podkomorzego, w folwarku ichmé xięży iezuitów rezydującego, z ieneralem przyiachawszy, appellacją od dekretu podkomorskiego totius iudicati złożyłem. Na

tym, iako po długich explikacyach uciążliwie ferowanego dekretu w. Wisogierd podkomorzy Smoleński, bez dopomnienia się in scriptis podania appellacyi, iako a iudicato też appellacją czynioną niezawodnie w protokule zapisac przyrzekł, a sam teraz do Wilna wyiachać oświadczył się. Na tym, iako też samą appellacją przezemnie xiędza Kulakowskiego—prokuratora bazylińskiego, in scriptis podaną, na dniu trzecim po dekrete, idque dwódziesiątego trzeciego Junii anni curventis sam w. podkomorzy w Wilnie będący przyiowski, do dekretu ingrossować przyobiecwał. Na tym, iako po przeczytaniu dekretu przez wielmożnego podkomorzego w roku

terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym na dniu dwódziesiątym Junii w Merezcu iezuickim, do nowicyatu należącym, tenże w. podkomorzy Smoleński w przytomności bazylianów sądów swoich ad triduum nieodwoływał; naczym, iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Boże dopomóż; iuramenta wykonali. Zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, tychże ichmościów de praestitis iisdem iuramentis iudicialiter quietando, rotę wykonanych iuramentów konnotuiemy et satisfactionem ulteriore dekretowi oczewistemu nakazuiemy.

1769 г. Мая 23 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 20.

60. Квитанціонная запись настоятельницы Виленскаго женскаго монастыря Христыны Ковзановны въ полученіи отъ Мозырскаго подкоморія Гедеона Еленскаго четырехъ сотъ злот. пол., отказанныхъ имъ монастырю.

Мозырскій подчашій Еленскій пожертвовалъ виленскому женскому монастырю 400 польскихъ злотыхъ съ обязательствомъ, чтобы монахини совершали послѣ его смерти *коронки и молитвы*; настоятельница монастыря Христина Ковзановна,

получивши вышеозначенное пожертвованіе, выдаетъ Еленскому росписку съ обязательствами строго исполнять его завѣщаніе подъ законною отвѣтственностію.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Maia dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku teraz-

niejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym obranymi, comparens personaliter u sądu trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego patron w. i. pan Andrzej Malczewski—komornik wojewodztwa Smoleńskiego, opowiadał, prezentował y

ad akta podał dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis, od w. w Bogu ieymość panny Krystyny Kowzanowny—zakonu oycy świętego Bazylego wielkiego starszey klasztoru Wileńskiego in rem et partem wielmożnego imci pana Gedeona Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, pisarza dekretowego w. x. Lit., dany służyący y należący, który podaiąc do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony dobrowolny wieczysto-kwitacyiny zapis ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencji Wileńskiej przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi wieczyste trybunału głównego w. x. Lit. de verbo ad verbum wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur estque talis. Krystyna Kowzanowna—zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego starsza klasztoru Wileńskiego, czyniąc wiadomo tym moim dobrowolnym wieczysto kwitacyinym zapisem, w. imci panu Gedeonowi Jeleńskiemu—podkomorzemu powiatu Mozyrskiego a pisarzowi dekretowemu w. x. Lit. danym na to, iż co wspomniony w. imć, będąc testamentową dyspozycją od ś. p. w. imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, za exekutora ostatniey woli naznaczonym, podług teyże testamentowey dyspozycyi zupełnie y aktualnie sumnę na koronki y modlitwy do rąk mnie Kowzanowny—starszey klasztoru Wileńskiego zakonu oycy ś. Bazylego wielkiego testamentem ś. pamięci wielmożnego imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego legowaną złotych polskich czterysta wyliczył y wypłacił, z której exolucyi, iako po otrzymaney już zupełney satisfakeyi, w. imci pana Gedeona

Jeleńskiego—podkomorzego powiatu Mozyrskiego, pisarza dekretowego w. x. Lit., y w każdym stopniu sukcesorów imci wiecznemi czasy z przelożenia mego imieniem całego klasztoru kwituję, żadney salvy, accessu y regressu sobie y zakonowi memu nie zachowuję, a ze względu oświadczoney dla zakonu dobroczynności za tenże cały klasztor poręczam y obowiązuję się, iż koronki y pacierza przez wszystkie zakonnicy iak nayliczniey odprawione zostaną y w dalszych modłach nieskonczona na zawsze pamięć za duszę ś. pamięci w. imci pana Michała Jeleńskiego—podkomorzego Mozyrskiego, zachowana będzie; za naruszeniem w naymniejszym punkcie tego wieczysto kwitacyinego zapisu pod wszystkie wskazy sądowe dobrowolnie z całym zakonem poddaię się, oraz rozprawę w każdym sądzie naznaczam. I na tom dała ten mój dobrowolny wieczysto kwitacyiny zapis z podpisem ręki mey y ichmość panów pieczętarzów, prawnie odemnie uproszonych. Pisan w Wilnie w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Maia dwudziestego trzeciego dnia. U tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu podpisy rąk tak samey w. panny Krystyny Kowzanowny, iako też ww. ichmć panów pieczętarzów temi słowy: Krystyna Kowzanowna—zakonu ś. oycy Bazylego wielkiego starsza klasztoru Wileńskiego. Oczywiście proszony od w Bogu przewielebney ieymość panny Krystyny Kowzanowny—zakonu ś. oycy Bazylego wielkiego starszey klasztoru Wileńskiego do tego dobrowolnego wieczysto kwitacyinego zapisu, z exolucyi summy czterech set złotych polskich vigore testamentowey dyspozycyi w Bogu zeszłego w. i. pana Michała Je-

leńskiego—podkomorzego Mozyrskiego, w. i. panu Gedeonowi Jeleńskiemu—podkomorzemu powiatu Mozyrskiego, pisarzowi dekretowemu w. x. Lit., danego, podług prawa iako pieczętarz podpisuję się Stefan Kułpowicz—regent trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego m. pr. Oczywiście proszony pieczętarz od osoby wyż wyrażoney do tego wieczysto kwita-

cynego zapisu podług prawa podpisuję się Wiktory Wolski m. p. m.

Który to takowy wieczysto kwitacyiny zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do książki trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego spraw wieczystych kadencyi Wileńskiej przyjęty y wpisany.

1769 г. Юня 19 дня.

Изъ книги № 112, за 1769 г., л. 459.

61. Заочный приговоръ главного трибунала на Ивана Гурко за неуплату слѣдовавшихъ Витебскому монастырю суммы двухъ тысячъ талеровъ.

Настоятель витебскаго базилианскаго монастыря Лукьяновъ подалъ въ трибуналь жалобу на Витебскаго гродскаго писаря Гурко по слѣдующему поводу: помянутый Гурко занялъ у монастыря 2000 талеровъ подъ залогъ своего имѣнія Кратовши; по истеченіи условленнаго срока не только отказался уплатить долгъ, но не допустилъ базилианъ до владѣнія имѣніемъ. Базилиане

два раза выиграли свое дѣло въ Витебскомъ земскомъ судѣ; Гурко перевелъ дѣло въ трибуналь. Въ этой послѣдней инстанціи Гурко признанъ былъ виновнымъ не только по отношенію къ базилианамъ, но и къ суду; присужденъ къ уплатѣ 2,305 талеровъ и объявленъ *«инфамиссомъ»*, т. е. безчестнымъ.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Junii dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym obranymi, z regestrów obligowych porządkiem wolanych przypadła sprawa w Bogu wielebn. i. x. Jana Łukianowicza—superiora y wszystkich ii. xx. bazylianów klasztoru Witebskiego z w. imé panem Janem Ro-

meykiem Hurką, horodniczym y pisarzem grodzkim wojewodztwa Witebskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanym imci wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referuiąc się do zapisu obligacyinego, oraz inekwitacyinego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym na dniu dziewiętnastym Marca dato y w grodzie Witebskim tegoż miesiąca dwudziestego trzeciego dnia przyznanego, od obżałowanego imci żaluiącym delatorom danego y służącego, którym opisawszy się

summę dwa tysiące talarów bitych w mocie staropolskiej niebrakowney, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia circa acta grodu tegoż województwa Witebskiego żalującym dellatorom oddać y wyliczyć, in casu zaś niewyliczenia summy takowey inequitationem do majątności swey Krotowszy cum omnibus attinentiis et pertinentiis, bonitatibus, usibus, fructibus, z poddaństwem opisawszy, oney nie dozwolił y nie dopuścił dellatoribus; o co delatores do ziemstwa Witebskiego zapozwawszy, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt siódmym miesiąca Februarii dwunastego dnia, dylacją z kopiami spraw superlucrate dla imci, z wolnym dla siebie mowieniem o inekwitacją do dobr, w żalobie wyrażonych, po oddaniu których żalujący dellatores bazylianie Witebscy gdy znowu do ziemstwa Witebskiego imci po dwa krotnie adcitarunt, wtedy urząd ziemski Witebski oczewiście rozsądziąc sprawę takową na obżalowanym imci Hurce—pisarzu grodzkim Witebskim, prowizyi dwuletniej talarów bitych dwieście ośmdziesiąt, expensu prawnego dwadzieście na obżalowanym imci dla dellatorów osądził, co wiedno zniosszy dwa tysiące trzysta pięć talarów bitych w roku przyszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiętym w dzień ś. Jerzego święta rzymskiego oddać y wypłacić nakazał, a in casu contraventionis dekretowi vigore inscripcyi dobrowolney inequitationem do Krotowsza, majątności imciney dellatoribus pozwoił. Od którego dekretu obżalowany imć temere apellacją do trybunału gł. w. x. Lit. założywszy, świętey unika sprawiedliwości, a przez to samo dellatorów na expensa nowe pociąga y w winy appellacyne wido-

mie popadł. Zatem oto wszystko chcąc delatores z imcą prawnie czynić, ante omnia do utwierdzenia dekretu ziemskiego Witebskiego, vigore którego do przysądzenia summy ogulney dwóch tysięcy trzysta pięć talarów bitych, a in casu na terminie nieopłacenia inekwitacyi sądzenia do majątności Krotowszy, a za expensa osobne po appellacyi uroszczone distinctim sześćdziesiąt pięć talarów bitych sądzenia na imci y win appellacynych vigore konstytucyi roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego, titulo o appellacyach napisanych, oraz tego wszystkiego, co czasu rozprawy fusius przez kontrowersyą zostanie dowiedziono, salva in omni aut in parte żalobey melioratione. Za takowym pozvem w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Augusta ósmego dnia w imci panu Hurkowi—pisarzowi grodzkiemu y horodniczemu województwa Witebskiego, w dobrach imci Krotowsza nazwanych, w tym Witebskim sytuowanych województwie, przez ienerała iego królewskiej mości Michała Lukaszewicza oczewiście w ręce podanym, in crastinum vero po podaniu, idque Augusta dziewiętego dnia circa acta grodu Witebskiego zeznanym, żalującym actores z obżalowanym imcią przed sąd nasz trybunalski instituerunt actionem. W której sprawie na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, za przywołaniem ex iniunctione nostra przez ienerała stron do prawa my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego obżalowanego imci pana Hurkę—horodniczego y pisarza grodzkiego, na potrzykrotne przywołanie niestawiającego, iako prawa nieposłusznego, na upad w rzeczy wzdawszy, dokumenta partis actoreae, idque zapis

obligacyjny w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt piątym, Marca dziewiętnastego datowany, eorundem dwudziestego trzeciego circa acta grodu woiewodztwa przyznany, od w. imci pana Hurki actoribus dany, tudzież cały proceder za onym zaszyły, a singulariter dekret oczewisty ziemstwa Witebskiego, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego pierwszego ferowany, a nie słusznie przez w. Hurkę zaappellowany, in toto approbiujemy, vigore którego sumę decidowaną in quantitate dwóch tysięcy trzechset pięciu talarów bitych, z przyłączonemi do tey summy na expensa prawne przez aktorów po uroszczoney appellacyi spendowanemi sześćdziesiąt pięć talarów bitych, tudzież za prowizyą, od daty terminu, na wypłatność dekretem ziemskim Witebskim determinowanego, ad usque urosła, piędziesiąt trzy talarów bitych, złotych polskich sześć y groszy dwadzieście summami, a z pisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, in universum computando, dwa tysiące czterysta dwadzieście pięć talarów bitych, na samym obżałowanym imci y na wszelkich onego dobrach, summach pieniężnych, ubique locorum będących, praecipue na dobrach Krotowszy przysadzamy ine quitacyą tak vigore inscripcyi, iako też vigore pomienionego dekretu ziemskiego Witebskiego do dobr, recenter wspomnianych, w woiewodztwie Witebskim leżących, uznaiemy, samego zaś obżałowanego imci

pana Hurkę na infamią ex personali wzdaemy, ad publicandum tey infamii ienerała sądowego przydaiemy, proklamować y publikować nakazuiemy, a tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney y nieodwłóczney exekucyi, iako też dla podania per iuequitationem mota nobilitate, captato quovis tempore, vigore konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku tanquam post motam appellationem toties rzeczonych dobr Krotowszy do ii. ww. ww. ii. pp. woiewodów, starostów, rycerswa, szlachty y obywatelów w. x. Lit., oraz do urzędów ziemskich y grodzkich Witebskich, Połockich, y Mińskich woiewodztw Orszańskiego, Rieczyskiego y Oszmiańskiego powiatów, oraz dalszych, których sobie pars actorea użyć zechce, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A gdy dzień dwudziesty pierwszy mensis et anni praesentis, wyż na dacie specificatorum, ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciej Cydzik prawu pospolitemu y dekretowi naszemu czyniąc dosyć, w. i. p. Jana Hurkę, horodniczego y pisarza grodzkiego woiewodztwa Witebskiego, w izbie sądowej et in foro publico infamem ex personali obwołał, proklamował y publikował; oraz relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1769 г. Юня 23 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 521.

62. Заочный приговоръ главнаго Литовскаго трибунала на Смоленскаго судью Чудовскаго по дѣлу съ архіепископомъ Смоленскимъ Иракліемъ Лисанскимъ.

Въ этомъ документѣ заключается два трибунальных опредѣленій по дѣлу Униховскаго и Смоленскаго епископа Ираклія Лисанскаго съ Смоленскимъ судьей Чудовскимъ, по поводу неисполненія послѣднимъ залоговыхъ обязательствъ. Чудовскій занялъ подъ залогъ имѣнія Полоницы, а затѣмъ отказался уплатить этотъ долгъ, не смотря на 4 декрета разныхъ судовъ; точно также занялъ у Онуфріевского монастыря 10,000 битыхъ талеровъ подъ залогъ имѣнія Федосовъ и потомъ не только не выплатилъ долга, но еще насильственнымъ образомъ сталъ хозяйничать въ этомъ имѣніи и отдавать его части разнымъ лицамъ. При этомъ Смоленскій архіепископъ зая-

вилъ, что между Чудовскимъ и Униховскимъ составила сдѣлка, на основаніи которой онъ лишенъ права первымъ получить удовлетвореніе по своему дѣлу. Принимая во вниманіе, что Чудовскій не явился въ трибуналъ, не смотря на трехкратное приглашеніе, судъ призналъ его совершенно виновнымъ по первому и второму иску, объявилъ его безчестнымъ и выдалъ подавчіе и поѣздчіе листы сторонамъ для взыскаія долга; Униховскому въ размѣрѣ 52,500 зл. и 800 копъ судебныхъ издержекъ, Ираклію Лисанскому 10,700 бит. талеровъ и 800 копъ судебныхъ издержекъ. Заявленію же архіепископа Лисанскаго даль надлежащій ходъ.

Roku tysiąc siedmset szesćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Junii dwudziestego trzeciego dnia.

Przed nami sędziami na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset szesćdziesiąt dziewiątym obranymi, na kadencyi Wileńskiej zasiadającymi, z porządku wołania registrów obligowych ku sążeniu naszemu przypadła sprawa za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami do nich należącymi, in unum złączonymi y skombinowanymi. Mianowicie za *pierwszym* w. i. pana Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego z w. imci panami Janem y Franciszką z Bulharynów Czudowskimi—sędziami grodzkimi Smo-

leńskimi, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmościach przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc y referując się in antecessum do zaszłych żalob, processów, dekretów kontumacyinych y całego generali titulo procederu prawa, hac in causa z w. i. pany Czudowskimi intentowaney, et singulariter do dekretu oczewistego trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego w roku przeszłym tysiąc siedmset szesćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia, po kontrowersyach ab utrinque wnoszonych ferowanego, którym sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego inter alia takowe między w. Unichowskim a wielm. Czudowskim ferował iudicata: pri-

mitive: insistendo zapisowi, na majątność Połonicę cum oney inequitatione na sumę dwadzieścia ieden tysiąc osimset osimdziesiąt siedym złotych polskich pożyczoną danemu y w magdeburji Wileńskiej przyznanemu, inequitationem do teyże majątności Połonicy in spatium niedziel sześciu a data lati decreti et etiam captato quovis tempore uznał, y, ażeby ww. Czudowscy takowey inequitacyi sub paenis irremissibilibus contraventionis bronić y tamować ullo titulo et praetextu nie wazyli się, praecustodivit. O dalsze zaś pretensye, idque o summy prowizyjne, od takowego kapitału zaległe, oraz za kartami osobliwemi, y o expensa prawne kopię spraw ad invicem dać decreterit y rozprawy, in futura iuris incidentia, bez żadnych dyllacyi, godzin, obmów y munimentów determinavit, tudzież za kontrawencyą dekretowi trybunalnemu wieży ciwilney niedziel dwanaście y czterysta kop groszy litewskich na ichmość Czudowskich przyśadził. In ordine którego dekretu oczewistego trybunalskiego, gdy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwódziesiątego siódmego dnia wielm. Michał Kroier—sędzia grodz. Orszański, takowe dobra Połonicę nazwane cum omnibus attinentiis, idque ze wsiami Połonicą, Komarówką, Jarmakówką y Brodkiem per inequitationem imci panu Unichowskiemu listem podawczym y inwentarzem, osobliwie sporządzonym, ad actuałem possessionem podał, stante qua żalującego delatora majątności Połonicy przez trzy miesiące possessione, ww. ii. pp. Czudowscy, vilipendendo prawo pospolite et contemnendo dekreta oczewiste trybunalskie, w tym ze roku Augusta osimnastego dnia, zebrawszy niemalą gromadę variaē conditionis ludzi, tumultua-

rie na majątność Połonicę napadli et ibidem różne intruzye czynili, krescencyą omnis generis zboża imci zabrali, nieżęte gwałtownie żąć y do dworu, Wiskie nazwanego, przewozić y zabierać kazali, denique na dniu osimnastym praesentis, uti testantur manifesta, zabrawszy ieszcze większą gromadę ludzi z różnym orężem, iak do boiu przysposobionym, y z onymi gwałtownie na dwor Połoniccki naiechawszy, i. p. Benedykta Inczyka—administratora żalującego dellatora, gwałtownie ze dworu wypędziwszy, formalną expulsyą uczynili, krescencyą wszystkę et omnia mobilia, w tymże dworze będące, violenter zabrali et violenta sua possessione też majątność Połonicę possydując, poddaństwo różnymi daninami uciemężają. Oco żalujący delator z obżałowanymi ichmość iure agendo, ante omnia o reindukcyą do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis, per expulsionem zabranej, do uznania inquizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi z expulsyiney tenuty, do komportacyi wszystkich rzeczy, mobiliów, czasu expulsyi violenter zabranych, sub nexu iuramenti, do pokarania paenami kontravencyinemi, a oraz y expulsyinemi, de lege et ex merito actionis ściągającymi się, do zapłacenia kop czterechset cum altero tanto, pro contraventione dekretowi na ichmość sądzonych, do nadgrodzenia szkod, strat y expensów prawnych, co czasu prawa fusius deducetur salva tey żaloby melioratione. *Za drugim aktoratem* i. w. i. xiedza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego y Siewierskiego, opata Onufreyskiego, y wszystkich ichmć xięży bazylianów opactwa Onufreyskiego z ww. ii. pp. Janem y Franciszką z Bułharynow Czudowskimi—sędz. grodzk. Smoleńsk., tudziesz w. i. p. Francisz-

kiem Unichowskim—sędzią ziemskim Mińskim; za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmę przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając, iż co dekretem tryb. gł. wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanym, po obwarowaniu possessyi zastawney majątności Chodosowa, żalującym służącey, z racyi przysadzonych hereditarie dla i. pp. Walużniczów niektórych atynencyi, ad fundum majątności Chodosowa należących et inde z pod possessyi zastawney żalujących delatorów odchodzących; in eadem qualitate et bonitate quantitateque recompensa, z innych dobr dziedzicznych obżalowanego Czudowskiego sędziego grdzkiego Smoleńskiego dla żalujących determinowana y preokupacya onych, methodo inequitationis in spatio niedziel sześciu a data pomienionego dekretu przez urząd ad libitum użyty, żalującym sądzona y, ażeby eiusmodi traditionem obżalowany Czudowski przez się y przez subordynowane osoby, sub paenis irremissibilibus contraventionis, nie tamował, ostrzeżono y dalsze eo intuitu nastąpiły iudicata; obżalowani zaś wielmożni Czudowscy sprzeciwiając się pomienionemu dekretowi nie tylko dobr swych sposobem pomienionym dla żalujących, via recompensy ad possessionem należących, tymże żalującym nie postąpili, y przez to w znaczne szkody żalujących, wprowadzili y wprowadzają, ale też naruszając wspomnioną possessyą zastawną żalujących obżalowani Czudowscy do teyże majątności Chodosowa arbitrarie zieżdzać, rezydować y w niey dysponować y rozrządzenia czynić ważyli się. Nad to idąc zmównie z obżalowanym Unichowskim czyli praeiudiciose z żalują-

cymi postępując, majątność swą wieczystą Połonicą nazwaną, w wojewodztwie Mściwolskim sytuowaną, mimo pierwszość prawa zastawnego, na majątność Chodosów od obżalowanych Czudowskich żalującym służącego, evictionem na wszelkie dobra obżalowanych Czudowskich rozściągającego, temuż obżalowanemu Unichowskiemu onerował; a tak obżalowany Unichowski za poslednieyszemi nieiakowemi inskrypcjami nad proporcją summ, nawet w tychże inskrypcjach zawartych, też majątność Połonicę, pod pretextem dozwołoney sobie od obżalowanego Czudowskiego inequitacyi, cum iniuria żalujących, iako pro recompensa praeexpressa do dobr obżalowanego Czudowskiego należących, obiał y dalsze między sobą condictamina obżalowani ichmość czynią. O co chcąc z obżalowanymi ichmęmi prawem czynić ante omnia do pokarania obżalowanych Czudowskich paenami kontrawencyinemi za niedopełnienie pomienionego dekretu trybunalskiego oczewistego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanego, do nakazania onemu satysfakcyi, do ostrzeżenia y uznania, że dobra Połonica obżalowanego Czudowskiego dziedziczne przerzeczoney rekompensie, żalującym dekretem tymże trybunalnym sądzoney, podlegać mają, do skassowania wszelkich in praeiudicium żalujących uczynionych zmów, aktów y wszelkich kroków, post datam prawa przerzeczoney, żalującym na majątność Chodosy służącego, evictionem dla żalujących na wszelkie dobra rozściągającego, y do uznania tego wszystkiego, co czasu prawa dowiedziono będzie, do pokarania obżalowanych paenami y expensami prawnymi, salva tey żaloby melioratione. Za

takowymi pozwami, idque *iednym* ad instantiam w. i. p. Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego w. i. p. Janowi y Franciszce z Bułharynów Czudowskim—sędziom grodzkim Smoleńskim małżakom oczewisto w ręce w mieście iego królewskiej mści Mściślawiu, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, Maia siedmnastego dnia przez ienerała i. k. mści woiewodztwa Mściślawskiego Józefa Krasnowskiego podanym et coram actis ziemskich woiewodztwa Mściślawskiego eodem mense et die zeznanym; *drugim* ex instantia i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ii. xx. bazylianów opactwa Onufreyskiego ww. ii. pp. Janowi y Franciszce z Bułharynów Czudowskim, sędziom grodzkim Smoleńskim y w. i. p. Unichowskiemu, sędziemu ziem. Mińskiemu przez ienerała i. kr. mści Dymitra Chodakiewicza—woiewodztwa Mściślawskiego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, Maia ósmnastego dnia w majątności Połonicy, w woiewodztwie Mściślawskim leżącey, podanym et eodem die coram actis woiewodstwa Mściślawskiego zeznanym, żalujące delatores przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Lit., na terminie y na dniu ninieyszym, wyż na dacie pisanym, przyłączywszy drugi aktorat z regestrów sprzeciwieństwa pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym i. w. i. xiędza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego, z karty dziewiędziesiąt czwartey proceder nakazaliśmy. In procedendo z aktoratu w. i. p. Unichowskiego—sędziego ziemsk. Mińskiego, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa

Litewskiego pozwanych ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynów Czudowskich—sędziów grodzkich Smoleńskich, małżonków, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanych, iako onemu nieposłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali vigore dekretu, a iako po czterech dekretach kontumacyinych y po piątym oczewistym, plenariam et ultimariam convictionem czyniących, in paenam rebellionis et perduellionis wzdaemy, a zatym produkowane partis actoreae dokumenta strictissimae inscriptionis na sumnę w nich wyrażone cum inscripta do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis inequitatione y za onymi dekreta kontumacyine z wskazami y lucrami wypadłymi, tudzież listy urzędowe, obwieszcze, poiezdze et singulariter dekret trybunalski oczewisty kadencyi Mińskiej cum decisa do majątności Połonicy cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mściślawskim leżącey, inequitatione w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Junii dziewiętego dnia et cum caeteris iudicatis ferowane y za onym list urzędowy podawczy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dwudziestego siódmego dnia z inwentarzem, circa fundum majątności Połonicy iuridce sporządzonym, oraz cały proceder prawny, hac in causa zaszyły, aprobuujemy, przy mocy nienaruszney y valorze inviolabiliter zachowuiemy. Vigore których tak samego kapitału, iako też in vim procentu, tudzież za expensa, na proceder prawny łożone, piędziesiąt dwa tysiące pięćset złotych polskich, seorsive vero paen contrawencyinych czterysta kop. gr. Litewskich, dekretem oczewistym trybunalskim wskazanych, cum altero tanto, in universum computando piędziesiąt dwa

tysiące pięćset złotych polskich y osimset kop groszy Litewskich na pozwanych niestawiających ww. ii. pp. Czudowskich—sędziach gr. Smoleńskich na majątności Połonicy, w woiewodztwie Mścislawskim leżącej, y na wszelkich dobrach ichmć leżących ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, dla procedującego aktora przysądzamy. Denique reinductionem do majątności Połonicy, w woiewodztwie Mścislaw. situowanej, cum omnibus attinentiis, vigore listu podawczego y inwentarza iuridice sporządzonego uznawamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy supra quibusvis do prawa non comparentium bonis skuteczney prawney y nieodwłóczney exekucyi, tradycyi et pro traditione per reinductionem cum omnibus attinentiis majątności Połonicy, w woiewodztwie Mścislawskim leżącej, forti manu mota nobilitate sub privatione officiorum captato iterum atque iterum tempore, etiam adhibito militari brachio, non attenta quavis defensione ac resistentia et non attento crimine, do urzędów ziemskich y grodzkich, ad libitum partis actoreae użytych, założywszy incontra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy, a oraz ad sonantiam praesentis decreti samę osobę imci pana Jana Czudowskiego, sędziego grodz. Smoleńskiego, przez urząd ysamę stronę łapać y ściagać ubique locorum permittimus. In caeteris vero a parte wielm. Unichowskiego praetensionum punctis, do wielm. Czudowskiego regulatis, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. pozwanego i. p. Jana Czudowskiego, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, iako onemu nieposłusznego, na upad w rzeczy, oraz na infamią

wzdaiemy. A zatym zapis obligacyiny, oraz assekuracyiny, na sumnę złot. polsk. trzysta w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Maia dwudziestego pierwszego dnia, cum inscripta do majątności Połonicy inequitatione, załuiącemu delatorowi dany, y cały proceder, hac in causa zaszyły, aprobiujemy: vigore którego summy kapitalney trzysta złotych polskich et in vim procentu y expens prawnych sto trzydzieście złotych polskich in solidum computando—cztyrysta trzydzieście złotych polskich na pozwanym imci panu Czudowskim, na wszelkich imci dobrach leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum znajdujących się, praecipue na majątności Połonicy przysądzamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y nieodwłóczney exekucyi do urzędów ziem. y grodz., ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy. Distinctim z aktoratu i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego—arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ichmć xięży bazylianów opactwa Onufreyskiego, z tymże i. p. Czudowskimi sędz. gr. Smoleń. uczynionego, my sąd tr. gł. w. x. Lit. pozwanych ww. ii. pp. Jana y Franciszę z Bulharynow Czudowskich—sędziów grodz. Smoleń., małżaków, potrzykroć do prawa przez ienerała wołanych, iako onemu nieposłusznym, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali, vigore dekretu oczewistego trybunałnego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia ferowanego, wzdaiemy. Dokumentu partis actoreae, idque prawa zastawne, sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, Apryla ośmnastego datowane, in crastinum w magdeburyi Mścislawskiej; przyznane, od obżalowanego.

imci pana Czudowskiego na majątność Chodosow cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mścislawskim leżąca, i. w. i. x. Stepnowskiemu — arcybiskupowi Smoleńskiemu, wespół z inwentarzem, circa fundum tychże dobr sporządzonym, dane, a ad praesens i. w. aktorowi służące, tudzież za onym dekreta kontumacyine z wskazami, lukrami y zaszłymi, listy urzędowe, obwieszcze y poieżdze, signanter dekret trybunału oczewisty, na kadencyi Mińskiej w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia cum omnibus onego iudicatis ferowany, za onym list obwieszczy, oraz cały proceder hac iure zaszły, pro parte teraz procedującego i. w. aktora służący, aprobuujemy, przy mocy nienaruszney y walorze inuolabiliter zachowuiemy. Intuitu których sumnę kapitalną cum vadio alterius tanti, wespół z przychodzącą od niey prowizyą, dziesięć tysięcy talarów bitych, seorsive pen kontrawencyinych czterysta kop groszy Litewskich, dekretem oczewistym trybunałnym sądzonych, cum altero tanto in universum computando—dziesięć tysięcy siedmset talarów bitych y osimset kop groszy litewskich, na pozwanym niestawiających ww. ii. pp. Czudowskich—sędziach grodzkich Smoleńskich y na wszelkich dobrach ichmość leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, dla w. i. aktora przysadzamy. Deinde inequitationem do dobr Wizek cum omnibus attinentiis, w woiewodztwie Mścislawskim sytuowanych, in ordine adequatae compensationis, pro decisa dekretem oczewistym trybunału główn. w. x. Lit. r. tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Junii dziewiątego dnia dla ii. pp. Walużyniczów w gruntach, poddanych, w sianożę-

ciach y intratach inequitatione, a ichmć xięży bazylianów od tychże dobr Chodosowa imci pana Czudowskiego odsądzonych uznawamy et pro peragenda eiusmodi executione supra quibusvis do prawa non comparentium bonis et pro traditione per inequitationem majątności Wizek cum singulis oney adiacentiis, w woiewodztwie Mścislawskim leżącej, forti manu, mota nobilitate, sub privatione officiorum, captato quovis tempore, non attentata quavis resistentia aut defensione, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użytych, interposita incontra non exequentes officiales paena privationis officiorum, odsyłamy. Pro interim interwenecy, iedną nomine ww. ii. pp. Łukasza—stolnika Starodubowskiego, Jerzego czesznika Smoleńskiego, Kościuszków Walużyniczów, drugą nomine w. i. p. Thomasza Hryniewicza—rotmistrza Mścislawskiego, trzecią w. i. pana Dominika Piszczayły—oberstleyt nanta i. kr. mści woysk w. x. Lit. przez, patrona ichmć do tey sprawy czynione, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. akceptuiemy. Quod vero ad actoratum a parte i. w. i. xiędza arcybiskupa Smoleńskiego przeciwko w. i. p. Unichowskiemu et ad praetensionem, do tegoż imci regulatam, między temiż ichmć my sąd trybunału głównego w. x. Lit. dalszy proceder nakazuiemy.

In procedendo et in continuatione dnia dwudziestego szóstego pozwanemu wielmożnemu Unichowskiemu—sędziemu ziem. Mińskiemu, kopie spraw per partem actorem dać nakazawszy, rozprawę bez dylacyi, godzin, sub paena personalis infamiae, bez przypozwu, za tym tylko dekretem determinamus; a gdy dzień dwudziesty

szósty mensis et anni currentium ad publicandum tych kondemnat przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący Maciej Cydzik, dość czyniąc prawnu pospolitemu y dekretowi naszemu, ex aktoratu w. i. pana Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego, ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynow Czudowskich—sędziów grodz. Smoleńskich, małżaków, za infamissów ex personali, tudzież samego w. i. p. Jana Czudowskiego—sędziego grodzkiego Smoleńskiego, in distincta convictione za infamissa simpliciter, seorsive

vero z aktoratu i. w. i. xiędza Herakliusza Lissańskiego arcybiskupa Smoleńskiego, opata Onufreyskiego y wszystkich ichmć xięży bazylianów opactwa Onufreyskiego tychże ww. ii. pp. Jana y Franciszkę z Bułharynow Czudowskich—sędziów grodzkich Smoleńskich, małżaków, za infamissów ex personali vigore dekretu publikował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens officiose zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1769 г. Ноября 7 дня.

Изъ книги № 142, за 1769 г., л. 1065.

63. Ремиссійный декретъ главнога Литовскаго трибунала по дѣлу о спорныхъ границахъ имѣній базилианъ Березвечнаго монастыря и подстолихъ Полоцкихъ Деспотовъ Зеновичей.

Между Березвечкимъ монастыремъ и Глубоцкимъ пробощемъ съ одной стороны и Деспотами—Зеновичами, Цехановецкими и Корсаками—съ другой, возникло спорное дѣло изъ за границъ имѣнія Зеновичей—Кисаревщизны, въ Полоцкомъ воеводствѣ. Споры эти начались съ того времени, какъ базилиане получили по сосѣдству фундушное имѣние. Обѣ спорящія стороны не щадили усердія, чтобы нанести другъ другу побольше обидъ и насилій; съ обѣихъ сторонъ производились наѣзды, захваты и уничтоженіе границъ.

Та и другая сторона еще лѣтъ 40 тому назадъ начала это дѣло вести судебнымъ порядкомъ: вели дѣло въ судѣ подкоморскомъ и трибунальскомъ; однажды согласились было и на судѣ пріятельскій, но безуспѣшно. Наконецъ, опять спорящія стороны обратились въ трибуналъ. По выслушаніи жалобъ спорящихъ, трибуналъ наложилъ на спорную землю запрещеніе и впредь до дальнѣйшаго своего разбирательства поручилъ произвести на мѣстѣ изслѣдованіе Опмянскому подкоморію Важинскому.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra siódmego dnia.

W sprawie za dwóma aktoratami y za-

lobami do nich należącemi, poniżej in unum złączonemi y skąbinowanemi, mianowicie: za *pierwszym* aktoratem wielmożnych ichmćiów panów Józefa y Anny Des-

szpotów Zenowiczów — podstolich województwa Połockiego, małżonków, z w Bogu przewielebnym imci xiędzem Herakliuszem Karpińskim — superiorem y wszystkimi ichmć xiężą bazylianami Berezweckimi, tudzież imci xiędzem Michałem Fiedorowiczem — proboszczem Głębockim, za pozwem od aktorów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż co dobra Hauryłowszczyzna, alias Sielec Kiszarszewszczyzna, cum omnibus suis latifundiis, w województwie Połockim leżące, niegdyś u zeszyłych ichmciów pp. Korsaków in haereditaria zostawały possessione, iako tego tysiąc pięćset osmdziesiąt wtórego, Januarii osmnastego dnia przyznanego między Hauryło alias Gabryelem, Dmitrem, Jozefem y Stefanem Korsakami — bracią rodzoną ex fundo Sielca, seu Hauryłowszczyzny zaszłego działu kopia daie świadectwo; subsequuta interim takowych dobr Gabryelowi Korsakowi przez braci ex divisione et subsequutis onego w poślednieyszym czasie fatis successoris Gabryelowe dobra Sielec, alias Kiszarszewszczysnę, po rodzicu swym, in sortes rozdzieliwszy, niektórzy z części swych powyżowali się, signanter: Krzysztof Korsak, syn Gabryela, część swoją imci panu Perskiemu sprzedał, którą succedenti tempore Jan Korsak, brat rodzony Krzysztofa, od tegoż Perskiego wiecznością nabył. A Stanisław, dwóch po wyżey wspomnionych brat trzeci, y Maryanna — siostra, Korsak y Korsakowna, przychodzące dwie na siebie po Gabryelu Korsaku części, imci panu Teodorowi Kiszarszewskiemu — komornikowi Połockiemu wieczyscie przedali; sic stantibus rebus Jan Korsak, swoiey własney y po Krzysztofie bracie dwóch części, a Teodor Kiszarszewski takż drugich dwóch

części będąc wiecznymi Hauryłowszczyzny, alias Kiszarszewszczyzny dziedzicami, ona stante suo dominio na półowę rozdzielili, którym z podziału in duas aequales sortes po włók dwadzieście dwie y po tyleż morgów y po dziesięć pretów dostało się gruntu. A zatym Teodor Kiszarszewski swoją połowę, działem powyżey wyrażonym odgraniczoną, imci panu Janowi Wincentemu Kiszarszewskiemu wiecznością sprzedał. Qua habita medietate Hauryłowszczyzny in sua possessione Wincenty Kiszarszewski drugich dwóch części, idque iedney za nabyciem od Janowej Korsakowej, ex post będącey Konopackiey, a drugiey za poięciem sobie w małżeństwo ieymć panny Krystyny Stanisławowny Korsakowny, na którą po Janie Korsaku steriliter zeszyłym successyia spadła, caley per consequens Hauryłowszczyzny, czyli Sielca Kiszarszewszczyzny unus et solus został aktorem. Tandem tenże Wincenty Kiszarszewski, in stante sua necessitate będąc potrzebny pieniędzy, dobra Hauryłowszczyznę (iako ona ex capite Gabryela Korsaka w ograniczeniu wyszła) prawem trzyletnio zastawnym ichmościami xięży karmelitom bosym konwentu Głębockiego inwadiował, iako patet z rewersału inwentarza, przy prawie zastawnym od karmelitów w roku tysiąc sześćset czterdzieztym szóstym, Augusta dwunastego dnia Kiszarszewskiemu danego, y dekretu podkomorskiego, sub data roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia ferowanego; manente tedy których dobr przy ichmościach karmelitach bosych hypothecaria possessione na wzajem między temiż karmelitami od Kiszarszewszczyzny, a ichmościami obżalowanymi bazylianami Berezweckimi y plebanem Głębockim od Dmitrowszczyzny

dobr funduszowych wśczeły się y urosły dyfferencie. O co w roku tysiąc sześćset czterdziestym, Augusta dwónastego dnia, po zapozwaniu obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego do ziemstwa wojewodztwa Połockiego, dekret oczewisty z odesłaniem całej sprawy przed sąd podkomorski ichmć xięża karmelici zyskali tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia. Intuitu którego dekretu ziemskiego Połockiego strony, z sobą litigium wiodące, wyprowadziwszy zeszłego w. i. pana Biegańskiego - podkomorzego Połockiego, na dyfferencie, dobra Hauryłowszczyznę od Dmitrowszczyzny, ad mentem dzielczego dokumentu między czterma Korsakami bracią zawartego, ograniczyli y kopcami osypali: po którym praemisso modo zaszłym rozgraniczeniu ichmć xięża karmelici dobra Sielec, Kiszewszczyznę przez czas niemały possydując, onę w roku tysiąc siedmset dwudziestym piątym, Junii dwudziestego czwartego dnia wlewkowym prawem w summie czternastu tysięcy siedmset dwódziesiąt złotych polskich ichmć xięży karmelitom Wileńskim przezastawili; roku tysiąc siedmset dwódziesiątego siódmego, Februarii dwudziestego ósmego ichmć xięża karmelici Wileńscy, takż będąc compulsi necessitate pieniędzy, pomienione dobra Kiszewszczyznę w Bogu zeszłym wielmożnym imci panom Antoniemu tylko względem starszeństwa małżeńskiego, a Annie z Mizanów, iako aktorce, Zenowiczom—podkomorzym Połockim, małżąkom, prawem transfusyynym w summie czternastu tysięcy siedmset siedmdziesiąt złotych polskich w possessią postąpili. A tak dobra Sielec, alias Kiszewszczyzna po różnych przez czas długi chodząc za transfuzjami, zaw-

sze extra possessionem Kiszewskich dziedziców zostawały. Tym czasem obżałowani ichmć xięża bazylianie Berezwezczy y pleban Głębocki, z dobrze pogodney ku zniesieniu starych, a założeniu nowych wedle myśli y upodobania swojego granic profitując pory, mimo dekret podkomorski, w puszcę Kiszewską wdarli się y oną, w las znacznie rozkrzewioną na grunt wytrzebiwszy, mocą sobie y gwałtem przywłaszczyli. Y takową niesłuszną praepotenter zabranych gruntów y puszczy possessyą, aby dostateczniej utwierdzili, zesłał w. i. panią Zenowiczową, podkomor. Połock., dobr Kiszewszczyzny zastawną tenutorkę, o najmniejszych granicach całej niewiadomą, do rozsądzenia się compromissen przez zapewnionych swoich przyjaciół o wszystkie wynikające między Dmitrowszczyzną a Kiszewszczyzną dyfferencye praetextuose nakłonili. Którą w tym między bazylianami, plebanem Głębockim y karmelitami, bywszemi swoimi antecessorami, mniej przenikając podzielane na zgubę Kiszewskiego dziedzica kondykta, bez woli, mocy y wiadomości tegoż Kiszewskiego, wieczystego aktora, na kompromis zezwoliła. A zatym w roku tysiąc dwódziesiątym siódmym, Oktobra dwódziesiątego siódmego dnia zadufani ad disiudicandam differentiarum causam przez obżałowanych bazylianów y plebana Głębockiego ziechawszy się kompromisarze, nie wyjeżdżając na granicę, ani czyniąc żadney wizyi gruntów, lecz na jednym podobniey siędząc miejscu, dukta y granice w swoim opisali dekrecie, wiodąc onę niby ad mentem dekretu podkomorskiego, który nierównie inaczej rzecz w sobie zawiera y całej dissone ma się. Przez które dukta y granice puszczy Kiszewskiej

cały niemal dziedzictwa, bez dziedzica Kiszewskiego jego wiadomości y pozwolenia, obżalowanym bazylianom y plebanowi Głębockiemu przysądziłi, y na tych że duktach do iuramentu poddanych Dmitrowskich bazylikańskich y plebańskich, contra evidentiam rei et, quod summum est, silente parte actorea, bliższych uznali. Jednakże takowy iurament aby był wykonany, żadney nie czyni pewności y najmniejszego nieprzynosi uwiadomienia dekret wspomniony kompromisarski, ile że w sobie wykonanego iuramentu zapisaney nie ma konnotacyi, chociaż, iż iakoby onym obie kontentowały się strony, praeiudiciose dołożonym brzmi odgłosem; successu temporis adimpletis rodziców swych vitae diebus w. i. pan Franciszek Zenowicz—na ówczas podkomorzyc Połocki, terazniejszy starosta Sznitowski, ociec procedentis, pozostały successor, dobra Kiszewszczyznę w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, Augusta dwudziestego wtórego dnia dattowanym, in crastinum w trybunale głównym przyznanym, commutacyinym prawem za dobra Poieziory od imci pana Rafała Kiszewskiego—horodniczego Smoleńskiego, wiecznością nabył. Perinde persistente takowych dobr przez lat kilka w spokojności przy w. i. panu Zenowiczu—staroście Sznitowskim, haereditaria possessione, obżalowani ichmć xięża bazylianie y pleban Głębocki, znowu nierozdzielnie z sobą w iedney myśli y radzie zostaiąc, też dobra Kiszewskie zabierać y oprymować poczeli. Exinde w roku tysiąc siedmset trzydziestym ósmym, Nowembra dwódziesiątego, zebrawszy nie małą gromadę ludzi, do wiolencyi przysposobionych, na puszcę Kiszewską nasłali y tam drzewa na kilkaset sztuk wyciowszy,

do dobr swoich przewieźć dysponowali. O co, po zapozwaniu obżalowanych bazylianów y plebana Głębockiego do ziem, woiewozdtw, powiatów—w. i. pan Zenowicz, starosta Sznitowski w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, Januarii dwódziesiątego wtórego dnia dekret oczewisty z odesłaniem całej sprawy ad forum competentens, pośledniey list zaręczny upominalny, pod winą dziesięciu kop groszy Litewskich, aby obżalowani bazylianie y pleban Głębocki żadney inwazyi czynić nie ważyli się, zyskał. Hoc nihil addento obżalowani ichmć xx. bazylianie y pleban Głębocki zwykłą licznych gwałtów y najazdów daley postępując drogą, w roku tysiąc siedmset czterdziestym, Julii dwódziesiątego pierwszego dnia, z dobraną kupą ludzi na puszcę Kiszewską naiechawszy, drzewa w różnym gatunku na kilkaset kop wycieli y onę violenti modo, iako świadczy proces y obdukcya ieneralska, do siebie przewiezli, y taką od daty roku tysiąc siedmset czterdziestego, aż do roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt pierwszego obżalowani ichmć xięża bazylianie wespół z plebanem Głębockim, mimo warunki y mimo listy upominalne, incessanter do puszczy Kiszewskiej intruzie czynili y oną (iako trzy ieneralskie obduckeye świadczą) dezolowali. Ideo ex hisce praemoventibus w. imć pan Zenowicz—starosta Sznitowski obżalowanych bazylianów y plebana Głębockiego przed sąd trybunału adcytował, za którym pozwem tysiąc siedmset pięćdziesiąt pierwszego, Septembra iedynastego, remissa per generalem poszła. Eodem anno, Oktobra trzydziestego dnia stante hoc inchoato iuris processu obżalowani bazylianie y pleban ad implenda pierwsze exakcye, wdarszy się w

puszczę Kiszarszewską, oną (iako świadczy manifest w surrogatorii Połockiej uczyniony) pustoszyli. Tysiąc siedmset wtórego, Marca osimnastego dnia po zaszłej adcytacyi ex instantia rodziców proceduiącego aktora po obżałowanych bazylianów y plebana dekret oczewisty trybunału compositi fori z obwarowaniem dla wielm. Zenowiczów puszczy Kiszarszewskiej, a profinali huiusce negotii disiudicatione, z odesłaniem całej sprawy przed sąd podkomorski, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt wtórym, Augusta trzydziestego pierwszego dnia zakroczył. Po którym praemisso modo zaszłym dekrete imć xiądz zeszły Jaszczold—na ówczas pleban Głębocki y bazylianie obżałowani Berezwezczy, aby siebie od inwazii nie iako zasłonili, ludzi swych na puszczę Kiszarszewską nasławszy, znaki graniczne y drzewa z rubieżami, per specificum w dzielczym dokumencie opisanymi, powycinąć dysponowali, aby tym sposobem wiadomość dawnych granic, iako o tym w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Oktobra dziewiątego dnia zanesiony świadczy manifest, ukryć mogli y utaili. Tegoż roku Nowembra dwódziesiątego tenże xiądz pleban Głębocki wespół z obżałowanymi bazylianami, chcąc do ostatka graniczne uspić znaki, przez nasłanych od siebie ludzi, las obchodzić swoje oznaczający, powycinali y kopce starodawne, testante in tempore uczynionego processu testimonio, poruinowali; w których naiazardach, gdy chłop Dmitrowski, poddany imci xiędza plebana Głębockiego, przez ludzi Hatowskich wielm. ichmciów panów Zenowiczów został pócigniony, na tenczas imć xiądz Jaszczold—pleban Głębocki, skwapliwością, uięty zemsty, poddanego tychże ww. Zenowiczów, nazywającego się Józefa

Sadowskiego, do kościoła w dzień święty przyszedł, z kościoła wyprowadzić kazawszy, y onego nie tylko z odzienia odrzeć, lecz, co gorsza, na ementarzu, z pogorszeniem zgromadzonego ludu, (ut rem enarrat manifest, amplius w sobie opisany) bić dysponował. Postque per acta obżałowany imć xiądz Michał Chwiedorowicz—terazniejszy pleban Głębocki, po zeszłym xiędzu Jaszczoldzie na plebanią Głębocką nastąpiwszy, tymi co y antecessores onego idąc krokami, puszczę Kiszarszewską pustoszyć y oną sobie przywłaszczać począł. Tandem, gdy w takowych naiazardach konia Dmitrowskim poddanym zagrabiono przez ludzi żałujących delatorów, na tenczas obżałowany imć xiądz pleban konia urzędnikowi proceduiących aktorów, na dobrowolney drodze przeiezdżającemu, wyprządż (iako w czasie zanesiony świadczy manifest) ludzi swych licencjowałeś. Intus et talibus toties pomienione dobra Kiszarszewszczyzna, zostające aggressionibus, teraz proceduiący w. i. pan Józef Zenowicz—podstoli Połocki w aktualną swoją z wydziału rodzicielskiego obiowszy dzierżenie, gdy w podzielanych akcyach od dawnych czasów, iuż to przez zabranie gruntów, iuż to przez wycięcie y spustoszenie lasu, ku zyskaniu należytey satisfakcyi myśl swą skłonił y zabierał się, na tenczas obżałowani ichmć xiędza bazylianie y pleban Głębocki, razem zawsze z sobą spółkaiący, takowego żałującego dellatora od procederu amowendo przed się wzięcia, wszystkie ex fundo wynikłe Kiszarszewszczyzny y wynikające klótnie przyjacielskim rozeznaniem uprzątnąć y uspokoić przyrzekli y obowiązali się. Eoque intuitu z żałującym delatorem na przyjaciół zgodziwszy się y z onemiż na miejsce uspokojenia dyffe-

rencyi wyiechali razem. Tandem po od-prowadzeniu przez ichmciów xięży bazylianów y xiędza Fiedorowicza — plebana Głębockiego, z poddanymi swoimi bez żadnych znaków granicznych duktu y po uczynieniu contra wizyi duktu żalujących dellatorów, obżalowani ichmć widząc, iż ten dukt z dekretem podkomorskim, sub actu roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia ferowanym, consonus et conformis być się okazał, od ugody (testantibus kompromisarzów y ienerałów w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Augusta dwódziesiątego dnia datis testimoniis), reces uczynili. A zatym po oddaleniu się żalującego dellatora z domu na sądzenie trybunału, statne functione deputactwa, tym czasem obżalowani ichmć xięża bazylianie et specialiter Herakliusz Lisowski — wikary Berezwecki y imć xiędz Fiedorowicz — pleban Głębocki, sami in personis na puszcę Kiszarszewską cum magna cohorte poddanych Dmitrowskich, moskalów, szyszów y dalszych do wiolencyi y gwałtów przysposobionych osób naiechawszy, w oney na kilkaset drzewa wypuścili y do dóbr swych Dmitrowskich przewiezli. In super dyspozytora Kiszarszewskiego imci pana Michała Greycia z parobkiem dwornym, żalujących delatorów własności broniących, tirannissime zbiwszy y u siebie onych w detencyi przez czas nieiakowy (iako roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Julii czwartego dnia za dóściem wiadomości żalującemu delatorowi w trybunale zanesiony obloquitur manifest) niegodziwie trzymali. A że in praemisso violentiarum actu Leon, moskal szysz, per mutuum conflictum został zabity, perinde obżalowani imci xięża bazylianie y Fiedoro-

wicz, na ostatni kontempt y wzgardę żalującego dellatora, wspomnionego dyspozytora Greycia y parobka w kaydany okuszy, do Wilna przyprowadzili, et ibidem pod sądzającym się trybunałem przez cały dzień w detencyi, (iako tego dowodem dwa wczasie zanesione manifesta) trzymali y inne inkonweniencye popełnili y teraz onych działać nie przestaiecie; nie sobie niewinnych oczerniając potwarzy wkładacie y do tych, które exakeye tworzycie, niesłusznie drugich pociągacie. O co wszystko żalujące dellatores chcąc prawem czynić, ante omnia do odesłania całej sprawy przed sąd podkomorski, intuitu zaszłych dekretów trybunalskich, tam in causa iuris, quam in causa facti, pro finali et ultimaria oney ibidem disiudicatione, do nakazania komportacyi przed tym że sądem podkomorskim funduszów autentycznych y wszystkich dokumentów, tak przez obżalowanych ichmć xięży bazylianów, iako też y obżalowanego imci xiędza Chwiedorowicza — plebana Głębockiego, sub nexu iuramenti, do wskazania paen, win za niesłusznie niewinnych oskarzenia, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius ac uberius dowiedziono będzie, salva melioratione tey żaloby.

Za drugą tychże wielmożnych ichmciów panów Zenowiczów żalobą, mieniać do zaszłych żalob, processów, dekretów podkomorskich y trybunalskich, oraz całego procederu prawnego, hac in re z antecessorami obżalowanego imci xiędza plebana, spólnie z ichmć xiężą bazylianami Berezweckiem i wsczętego y agitowanego, apecialiter o to, iż skoro obżalowany imć po zeszłym xiędzu Jaszczoldzie — plebanie Głębockim, beneficium z teyże plebanii

Głębockiey w swoje obiół dzierzenie, na tychmiast wzorem dawniejszych przodków swych w iedne z ichmciów xiężą bazylianami Berezweczkiemi zniosłszy się rozumienie, różnemi czasy dla żałujących dellatorów czynić przed się wziół pokrzywdzenia, iakoż one oczewiściey dopełniając, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Februarii dwódziesiątego wtórego dnia obżałowany imć poddanych swych Dmitrowskich na puszcę żałujących dellatorów Kisarzewską nasławszy, oną pustoszyć y dezolować dysponował. A gdy w czasie takowych wiolencyi przez ludzi żałujących dellatorów koń został zabrany, tedy obżałowany imć, wetuiąc za swoje, konia urzędnikowi żałujących dellatorów iadącemu na dobrowolney drodze z wozu wyłożyć y do siebie zabrać (iako o tym w czasie zanesiony świadczy manifest) rozkazał. Hoc peracto obżałowany imć z tymiż bazylianami zgodziwszy się pierwey na uprzątnienie zachodzących między Kisarzewszczyzną a Dimitrowszczyzną dyfferencyi, przez przyziacielską uwagę, tandem po wyiechaniu na granicę y po odprowadzeniu pro et contra żałującymi dellatorami duktu, od teyże ugody (testantibus testimoniis w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Augusta dwódziesiątego dnia datowanych) inconvenienter odstąpił, a przeto do dalszych expensów stał się przyczyną. In super, quod summum est, w roku terazniejszym tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, za oddaleniem się żałującego delatora z domu na sądenie trybunału, obżałowany imć xiądz pleban hoc tempore z ichmć xiędzem Herakliuszem Lisowskim — wikarym Berezweczkim et cum magna cohorte różnego gatunku ludzi, sam in persona sua na puszcę Kisarzewską naiechawszy, drzewa

niemało wyciół. Ad haec dyspozytora Kisarzewskiego imci pana Michała Greycia y parobka dwornego tam że, własności żałujących delatorów broniących, zabrał y onych niemiłosiernie w kaydany okuwszy, na większy kontempt żałującego delatora, do Wilna przywiozł et ibidem pod sądzącym się trybunałem w detencyi u siebie trzymał przez dzień cały y insze (uti rem uberius enarrant zanesione manifestu), czynił przykrości y onych teraz nie przestaie, quinimo niewiernych y cale o takowych wiolencyach y gwałtach niewiadomych niesłusznie oskarża. O co wszystko żałujące dellatores z obżałowanym imciem chcąc iure progredi, ante omnia do odesłania tey sprawy przed sąd podkomorzego, intuitu zaszyłych dekretów, tam in causa iuris, quam in causa facti pro finali oney ibidem disiudicatione, do nakazania komportacyi przez obżałowanego imci funduszów autentycznych y wszystkich dokumentów przed tymże sądem podkomorskim, do wskazania paen. win za niesłuszne niewinnych oczernienia, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius dowiedziono będzie, salva melioraitone tey żałoby. Za *drugim* rekonwencyonalnym aktorem w Bogu przewielebnego imci xiędza Michała Fiedorowicza — proboszcza Głębockiego, tudzież imci xiędza Herakliusza Karpińskiego — superyora y wszystkich ichmciów xięży bazylianów Berezweczkich, z wielmożnymi ichmć panami Franciszkiem y Różą z Naramowskich małżonkami, starostami Sznitowskiemi, rodzicami, Antonim — podkomorzym Połockim, Januszem — kanonikiem Żmudzkiem, Józefem podstolim, Deszpotami Zenowiczami, tudzież z wielmożnym imć pa-

nem Michalem Ciechanowieckim—chorążym Mścislawskim, ichmć panami Ignacym y Marianą z Mackiewiczów Korsakami—stolnikowiczami Połockiemi, item wielmożnymi ichmć Antonim y Rożą Korsakami—chorążyczami Połockiemi, za pozwem od aktorów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referuiąc się per totum do wszystkich dokumentów, starodawnych haereditatis funduszów, działów z ograniczeniami, a za onemi pośledniejszych dekretów oczewistych, podkomorskich, komisarskich y kompromisarskich, żalujące delatores obżałowanych ichmćców pp. Zenowiczów quaerulantur o to, iż co obżałowani ichmć possidendo dobra swoje Hauryłowszczyznę, alias Sielec, w woiewodztwie Połockim leżące, barzo blisko graniczą z dobrami funduszowymi żalujących aktorów, nazwanymi Berezwechem y Dmitrowszczyzną, itidem w woiewodztwie Połockim situowanymi, mimo starodawne dokumenta, haereditatis działy, fundusze y ograniczenia obżałowani ichmć, violenti modo za granicę przestąpiwszy, mimo iawne dowody y wszelką słusność, a specialiter ultra dekretu oczewistego podkomorskiego, sub data roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, Oktobra dziewiątego dnia ferowanego, a za onym dekretu oczewistego polubownego kompromisarskiego, sub data roku tysiąc siedmset dwódziesiątego siódmego, Oktobra dwódziesiątego siódmego dnia oczewisto obżałowanymi ichmćmi ferowanego y zaprzysiężonego; tudzież non attenta aliqua et pacatissima gruntów, łąk, lasów, puszczy y całej cyrkumferencyi, do przerzeczonych dobr funduszowych Berezwecha y Dmitrowszczyzny z wieków należącej, possessio-

ne, mimo starodawne dukta, kopce, miedze y znaki graniczne, in medio własności żalujących aktorów, niemało gruntów, łąk, lasów, puszczy y różnych awulsów, różnemi laty, miesiący y dni (iako testantur hac in causa osobliwe manifesta, obdukcye, wizye ieneralskie, dekreta y procedera różne, hac in causa rozpoczęte), cum summo żalujących dellatorów y funduszu onych praeiudicio, per vim et potentiam, ac per expulsionem niesłusznie sobie przywłaszczyli, onych na requisitią delatorów nie powrócili y dotąd niepowracają. Denique per contraventionem kilku dekretom oczewistym trybunalskim, inter alia iudicata w wyprowadzeniu wielmożnego podkomorzego ad locum differentiarum żadney penitus satysfakcyi nie tylo że nie czynili, ale quod maximum mimo warowaną possessyę tymiż dekretami oczewistemi trybunalskimi do rozprawy przed sądem podkomorskim obżałowani ichmć pp. Zenowiczowie, Ciechanowiczy, Korsakowie y dalsi, różnie graniczące in medio własności żalujących aktorów w dobrach funduszowych, sami in personis, przez ludzi, sług y poddanych swoich, iako testantur in tempore przy zanesionych manifestach osobliwe obdukcye y wizye ieneralskie, różnemi czasy różne wiolencye, inwazye, boie y grabieży y dalsze scelera crimine notanda exercendo, nie mało gruntów, lasów, puszczy y różnych awulsów per expulsionem z dobr funduszowych własnych żalujących aktorów sobie vi niesłusznie przywłaszczyli, puszcze funditus zdezolował. O co wszystko żalujące aktoreś chcąc ze wszystkimi obżałowanymi ichmościami blisko graniczącymi simultaneo processu prawem czynić, ante omnia do skassowania wszystkich y wszelkich obżałowanych

ichmościów spraw, dokumentów, attentatów, różnych przysposobionych żalob, processów, dekretów y procederów, in quovis foro ac subselio rozpoczętych, iesliby iakowe in praecidium et damnum żalujących aktorów od obżalowanych ichmościów być pokazały, a za onymi iesli by obżalowani ichmość iakowego nienależytego lucrum pretendować mieli, nullitate; e contra vero do aprobaty y utwierdzenia wszelkich y wszystkich pro parte aktorów służących dokumentów haereditatis starodawnych działów z ograniczeniami funduszów, a za onymi pośledniejszych żalob, processów, dekretów oczewistych, podkomorskich, kompromissarskich, współ z całym procederem prawa, hac in causa noviter obżalowanymi ichmościami rozpoczętym, vigore których do obwarowania omnimodam securitatem wieczystey possessyi dóbr funduszowych, nazwanych Berezwez z Dmitrowszczyzną y z dalszemi różnemi nomenclaturami, w starodawnych działach y funduszach specyfikowanemi, ze wszystkimi attinencyami, wsiami, poddanymi, gruntami, łąkami, lasami, puszcza, ab antiquo aevo do tych dóbr należącymi, a qua vis ulteriore obżalowanych ichmościów violentio, impetitione et prepeditione, denique do przysądzenia reinductionem żalującym aktorom iterum do dóbr funduszowych, nulliter przez wszystkich obżalowanych Zenowiczów, Ciechanowieckich, Korsaków per expulsionem zabranych, wszystkich awulsów, gruntów, łąk, lasów y puszczy, a wiele gruntów, łąk, lasów y puszczy funduszowej nulliter przez wszystkich obżalowanych ichmościów zabranych być się pokaże, tyle własnych gruntów, łąk, lasów y puszczy w dobra obżalowanych ichmościów żalującym aktorom

wskazania, w samey sprawie in causa differentiarum et facti totum negotium na sąd podkomorski ze wszystkimi obżalowanymi ichmościami, z wolną adcytacyą dalszych graniczących pro finali disjudicatione, non obstante contumacia recessu którey kolwiek strony, do wskazania paen, win kontrawencynych, dekretom oczewistym trybunalskim na obżalowanych ichmościach za niewyprowadzenie podkomorzego y za czynione wiolency y inwazye dekretów w dobrach obwarowanych, do uznania żalującym aktorom wszystkich dowodów y odwodów prawnych, prioritatem et potioritate zaszczyconych, do wskazania dalszych paen, win prawnych, iakowe na obżalowanych ichmościów pro qualitate demeritorum aut ex vi legum, constitutionum regulabantur et sessionem futuris, do restitucyi wszelkich szkod, strat y expens prawnych, non in parva quantitate hac in causa praesesse, z okazji obżalowanych ichmościów erogowanych, y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą deducetur, salva żaloby melioratione lub inney wyniesienia et in unum łączenia. A iako te żaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onymi praenominatae partes ad invicem przed nasz sąd instituerunt actionem. W którey sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, przyłączywszy rekonywencyonalny aktorat w Bogu przewielebnych ichmościów xięży bazylianów Berezwezckich y inci xiędza plebana Głębockiego z karty trzydziesty wtórey, z tychże regestrów y żaloby partium skombinowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersiach, od wszystkich

stron wnoszonych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, obwarowawszy stronom, aktoraty swoje mającym, securitatem possessy gruntów, lasów, sianożęci, puszczy cum attinentiis, in actuali tychże stron dopiero rozprawiających się possessione będących, oraz obwarowawszy, ażeby też strony rozprawiające się y aktoraty swoje mające, puszczy pod differencyą podległej, o którą adpraesens vertitur actio, nie dezelowali, w samey sprawie non adinvento przed sobą sądem foro, totum negotium o wszystką (rzecz) do rozsądzenia przed sąd wielmożnego Ważyńskiego—podkomorzego Oszmiańskiego, za niezgodzeniem stron, ex decisione nostra, vigore żalob stron wynoszących y wynieść mających remittimus, y rozprawę przed tymże sądem podkomorskim z oddaniem ad invicem kopii spraw,

bez dylacyi, godzin, obmów y munimentów sub paena personali infamiae determinamus. Który to wielmożny imć pan Ważyński—podkomorzy Oszmiański, mutuo partium sumptu wyprowadzić mający, ażeby ziechawszy ad loca differentiarum primo vere, iak cognitio wszystkich differentii, a z nich causas facti promanantes, tak oraz grunta, lasy, sianożęcie, kopce, miedze y dalsze znaki graniczne poczynał y we wszystkim ad mentem praw statutowych zachował się, decidendo, ażeby strony dukta powytrzebiali wczesnie y wszelką gotowość do rozprawy uczynili, iniungendo, salvam appellationem parti gravamen sentienti, non nisi a definitiva principali tegoż w. i. pana podkomorzego sententia do trybunału głównego w. x. Lit. reservamus.

1771 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 129.

64. Kontumacyjny dekretъ главногo Литовскаго трибунала по дѣлу о владѣнн имѣннѣмъ между Минскими базилианками и Новгородскимъ ротмистромъ Могильницкимъ.

По жалобѣ Минскихъ базилианокъ на Новгородскаго ротмистра Могильницкаго о захватѣ имъ части земли, принадлежащей къ имѣннѣю Боровлянамъ, въ трибуналь разсматривалось это дѣло и оказалось слѣдующее: Могильницкій завладѣлъ частію земли базилианокъ и присоединилъ ее къ своему имѣннѣю Хорощѣ; по жалобѣ базилианокъ присланъ былъ на мѣсто спора подкоморій, нашелъ жалобу базилианокъ правильною и поставилъ пограничные знаки: но Могильницкій знаки уничтожилъ и по прежнему продолжалъ владѣть землей; послѣдовала новая жалоба, а ва ней и новое

судебное опредѣленіе, по которому Могильницкій присужденъ былъ къ тюремному заключенію и уплатѣ 1,000 злотыхъ издержекъ; но Могильницкій и на это опредѣленіе не обратилъ никакого вниманія, напротивъ того вступилъ въ сдѣлку съ Оршанскимъ подкоморіемъ Ратомскимъ и передалъ ему свое имѣніе Хорощу. Базилианки снова обратились въ трибуналь и на этотъ разъ удачнѣе: виновные объявлены подлежащими безчестію и баниціи, а имѣніе ихъ конфискація на удовлетвореніе претензій истиць.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Februarii ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y po-

wiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedymdziesiątym, na repartycją ruską, obranymi, przypadła ku sądzeniu naszemu sprawa z reiestrów sprzeciwieństwa, z karty setney wtorey, w Bogu przewielebney im. panny Katarzyny Sobolewskiej—starszey y wszystkich w Bogu wielebnych i. panien bazylianek ś. Duskich z ww. ii. pp. Stanisławem Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim y Marcinem Ratomskim—podkomorzycem Orszańskim, tudziesz w. i. p. Józefem, tylko względem starszeństwa małżeńskiego, Marianną z Galimskich, primo Bohuszewiczową, dożywotnią possessorką, ad praesens Tyszkiewiczami—stolnikami Wielatyckimi, małżonkami, oraz ww. ii. pp. Anną, Teklą y Anielą Bohuszewiczownami—starościnkami Wielatyckimi, aktorkami, in assistentia opiekunów imci, za pozwami od aktorek po obżałowanych imci przed nasz sąd wyniesionemi, y za żalobami w nich wyrażonemi, idque: Za *pierwszą* żalobą, mieniać do zaszłych in antecessum z obżałowanym Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim żalob, procesów, dekretów y całego generali titulo hac in causa procederu, a signanter o kontrowersyą dekretowi oczywistemu komornikowskiemu w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Decembra czternastego dnia in principali ferowanemu y od stron zgodnie akceptowanemu y nie appellowanemu; którym sąd komornika inter alia wyroku swego iudikata, co do kategorii żalujących dekret z obżałowanym Mogilnickim—rotmistrzem Nowogrodzkim, tali ułatwił decisione: Grunta od dobr Borowlan żalując. delatorek, nulliter przez obżałowanego do majątności swoiey, Choroszczą nazwaney, w w. Miń. leżącey, zabrane, po expediowaney inkwizycyi duktów y reduktów, wizyi żalują-

cym delatorcom do dobr onych Borowlan, iako ich własne przysądził, a za dwukrotne paeny kontrawencyjne w sprzeciwieniu się dwum dekretom trybunalskim przez obżałowanego Mogilnickiego medietatem tylko wskazać się powinney wieży, idque niedziel sześć, tudzież za niefruktyfikacyą z gruntów, przez obżałowanego gwałtownie żalującym delatorcom zabranych y przez czas niemają nulliter używanych, y za expensa prawne, z okazji obżałowanego spendowane, adhibito moderamine iudicii tysiąc złotych polskich nonnisi na obżałowanym Mogilnickim y na majątności Chrosty dla żalujących delatorek przysądził, termin zsiadania wieży y opłacenia tysiąca złotych polskich summy w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, Januarii ósmego dnia, circa akta grodu Mińskiego wyznaczył. A obżałowany contraveniendo prawom y dekretowi princypalnie zaszłemu, acz dosyć pomyslnie dla siebie zyskanemu, zaraz w tymże roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, Nowembra czternastego dnia kopców pięć, nowo przez komornika ex mente dekretów usypanych, videnter rozsypać y zdemolować kazał, grunta sobie nienależne, mimo dekret oczewisty komornikowski, przywłaszczając ważył się, summy sądzoney na terminie żalującym delatorom et etiam hucusque nie oddał, wieży dekretom komornikowskim wskazaney nie zasiadł; insuper poszedłszy in conducto z obżałowanym Ratomskim—podkomorzym Orszańskim, niby też dobra swoje Chrosty, na których konwikcyą żalującym delatorom praecipit y summa sądzona, iakowymści prawem obżałow. Ratomskiemu puścił, przez cosatisfakcyą dekretowi komornikowskiemu zawichrzona y dalsze wiolencye żalującym delatorom podzielane. O co żalujące dela-

torki tak z obżałowanym Mogilnickim, iako też z obżałowanym Ratomskim — podkomorzym Orszańskim, chcąc prawem czynić, ante omnia do satisfakeyi in omnibus punctis dekretowi oczywistemu komornikowskiemu, in principali zaszłemu, od wszystkich stron akceptowanemu y ni przez kogo nie appellowanemu, do przysądzenia summy na dobrach Chrosty tysiąca złotych polskich y wieży cywilney na wielmożnym Mogilnickim niedziel sześć, tymże dekretem komornikowskiem sądzoney, wskazania cum altero tanto pen kontrawencyinyh, tudzież tak z wielmożnym Mogilnickim, iako też z nowym possessorem z obżałowanym Ratomskim — podkomorzym Orszańskim, do warowania securitatis possessyi y używanie gruntów, łąk, lasów y sianożęci dobr Borowlan funduszowych żałującym delatorkom, wyżey namienionym dekretem komornikowskiem obiętych, sądzonych y okopconych, oraz przez intromissią ieneralską ex avulsis poddanych ab ulterioribus samych ludzi y poddanych obżałowanych impetitionibus, intrusionibus et violentiis, a względem nowych gwałtowności, w rozrzuceniu kopców y zabieraniu gruntów dopełnionych, iako w sprawie wiolencyiny y expulsiiny do uznania remissy przed sąd grodzki woiewodstwa Mińskiego pro finali disjudicatione, do przysądzenia expens prawnych, noviter z okazji stałej kontrawencyi spendowanych, do nadgrodzenia szkod, strat y tego, co czasu prawa deducetur, salva melioratione tey žaloby. Za drugą žalobą, do tego aktoratu należącą, mieniać do zaszłych in antecessum žalob, processów, dekretów y całego generali titulo hac in causa procederu, a signanter o kontrawencyą dekretowi oczywistemu komorni-

kowskiemu sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzeciego, miesiąca Decembra czternastego dnia in principali zaszłemu, którym sąd komornika inter alia wyroku swego iudicata za expensa prawne, oraz peny kontrawencyinye, moderamine iudicii przewinienie obżałowanych imci minuendo, trzysta złotych polskich tylko na obżałowanych ichmościach y dobrach Gródku dla żałujących delatorek przysądził y termin opłacenia takowey trzysta złotych polskich summy w roku tymże tysiąc siedmset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia przez obżałowanych ichmościów circa acta grodu woiewodstwa Mińskiego, sub vadio alterius tanti wyznaczył; a obżałowani ichmość, contraveniendo takowemu dekretowi, ad velle sui zyskanemu, nietylko na terminie dekretem wyznaczonym, lecz et hucusque nie oddali y oddać niechcą. O co żałujące delatorki z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do satisfakeyi przerzeczonemu dekretowi komornikowskiemu, in principali ferowanemu y przez strony nieappellowanemu, do przysądzenia summy na dobrach Gródku, ad mentem powyżey w zmienionego dekretu komornikowskiego, trzysta złotych polskich cum altero tanto, do pokarania penami kontrawencyinemi za nieuiszczeniem się w wypłaceniu summy sądzoney na terminie y do tychezas utrzymanie, do przysądzenia expens prawnych, noviter z okazji uczynioney przez obżałowanych ichmościów dekretowi kontrawencyi łożonych, do nadgrodzenia szkod, strat y expens prawnych, y tego, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za takowymi pozwami wielmożnym ichmościóm panom Stanisławowi Mogilnickiemu — rot-

mistrzowi Nowogrodzkiemu y Marcinowi Ratomskiemu—podkomorzemu Orszańskiemu, w folwarku Borowlanach, w wojewodztwie Mińskim leżącym, w roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Januarii dwudziestego dnia, wielmożnym ichmościom panom Józefowi y Maryannie Tyszkiewiczom — starostom Wielatyckim, małżonkom, tudzież wielmożnym ii. pp. Annie, Tekli y Anieli Bohuszewiczownom—starościankom Wielatyckim, w majątności Gródku, w wojewodztwie Mińskim leżącej, eodem anno et mense dwunastego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Teodora Krasnickiego, nomine aktorek oczywisto podanym, eodem anno Februarii dziewiątego dnia w ziemstwie wojewodztwa Mińskiego officiose zeznanym, żalujące delatorki z obżałowanymi imć przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit., nie stawiających wielmożnych ichmościówp. Stanisława Mogilnickiego y Maryannę Tyszkiewiczową—starościny Wielatyckę, po trzykroć do prawa przez ienerała wołanych, iako prawu nie posłusznych, na upad w rzeczy y na infamią ex personali, iako in ordine contraventionis dekretowi oczywistemu komornikowskiemu sub actu roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt trzeciego, Decembra czternastego dnia zaszłemu, a wielmożnego imci pana Tyszkiewicza, starosty Wielatyckiego, na banicją doczesną wzdawszy, produkowane ex parte actoreae dokumenta wszystkie y cały proceder, hac in causa zaszły, a signanter dekret oczywisty komornikowski, superius de data et actu wyrażony, in omnibus punctis, clausulis ac paragraphis approbowawszy, summy za pretensye aktorek, w żalobach y dekretach wyrażone, dzie-

się tysięcy złotych polskich na niestawiających ichmościach samych y wszelkich majątnościach ichmościom aktorkom przyśadzamy, oraz tamować activitatem wielmożnemu imci p. Tyszkiewiczowi—staroście Wielatyckiemu ubique locorum permittimus, a pro peragenda za wzkaz desuper wyrażoney summy na wszelkich niestawiających dobrach wielmożnych ii. pp. Stanisława Mogilnickiego—rotmistrza Nowogrodzkiego y Maryanny Tyszkiewiczowej—starościny Wielatyckiej forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, executione do i. wielmożnych wojewodów, starostów sądowych, pólkowników, chorążych, rotmistrzów, urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodstw, ziem y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, założywszy contra non exequentes officiales paenae privationis officiorum odsyłamy; z dalszemi zaś stronami proceder nakazujemy. In procedendo po controwersiach od wielmożnego Ratomskiego—podkomorzego Orszańskiego, remissę praesentis negotii do grodu wojewodztwa Mińskiego a parte wielebnych ii. pp. bazylianek Mińskich o nakazanie in praesenti iudicio procederu, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. quo ad causam facti po dekrecie komornikowskim, roku tysiąc siedemset sześćdziesiąt trzecim, miesiąca Decembra czternastego dnia, negotium vigore żalob stron wyniesionych y wyniesć mających, pro finali dis-iudicatione do grodu wojewodztwa Mińskiego, na naypierwsze roki post datam praesentem sądzić się mające, remittendo, salvam appellationem nonnisi a definitiva tego grodu sententia do trybunału głównego w. x. Lit. reservamus. Quod vero spectat causam iuris, między stawa-

iącemi stronami institutam, przed sobą sądem proceder nakazaliśmy. In procedendo po controversiach, ab utrinque wnoszonych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. ob rationem kondemnowania się i. p. Mogilnickiego negotium z wielm. i. p. podkomorzym Orszańskim ad ulteriorem tegoż imci Mogilnickiego convictionem suspenduiemy. A gdy termin prawny ad publicandum kondemnowanych wyż pomienionych imć, scilicet w. i. p. Stanisława Mogilnickiego—rotmistrza Nowogrodzkiego y Maryianę z Galińskich, primo Bohusze-wiczową, dożywotnią possessorkę, ad prae-sens Tyszkiewiczową—starościnę Wielatycę, za infamisów ex personali, a wielm.

Tyszkewicza—starostę Wielatycy, za banita doczesnego, przypadł; tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, nie stawiających imci, signanter w. Mogilnickiego—rotmistrza Nowogrodzkiego y wielm. Tyszkiewiczową—starościnę Wielatycę za infamisów ex personali, a wielm. Tyszkewicza—starostę Wielatycy za banita doczesnego w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacji swej a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1771 г. Апрель 26 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 532—533.

65. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ чашниковъ Черниговскихъ Павловскихъ тысячи ста пятидесяти злотыхъ въ пользу Полоцкаго женскаго монастыря.

Черниговскій чашникъ Павловскій съ женой занялъ у Полоцкихъ базилианокъ 28 битыхъ талеровъ подъ залогъ своего имѣнія *Тетчикъ*, но въ теченія 18 лѣтъ не заплатилъ ни суммы, ни процентовъ. Трибуналь призвавъ обѣ стороны на

судъ. Павловскіе не явились. Вслѣдствіе этого Павловскіе были признаны виновными и присуждены къ безчестію и уплатѣ долга съ процентами и судебными издержками, въ размѣрѣ 1152 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedm-dziesiątym, na kadencyą Nowogrodzką obranymi, z porządku wołania registrów obligowych, na kadencyi Mińskiej uczynionych, przypadła sprawa z aktoratu wielebney ieymś panny Illuminaty Hrebni-ckiej—wikaryi y wszystkich ichmś panien bazylianek klasztoru Połockiego, z wiel-

możnymi i. panami Janem y Theressą z Zenowiczow Pawłowskimi—czesznikami Czerniechowskimi, małżonkami, za pozwem od aktorek po obżalowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, a przez ienerała Antoniego Pawłowskiego w mająt-ności Ciotczyn podanym, a w grodzie Połockim zeznanym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżalowani ichmoś, będąc pilnie a gwałtownie potrzebni summy, u żalujących bazylianek Połockich gotowej rękodayney summy dwadzieścia pięć talarów bitych, w starej

monecie, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim, na zapis obligacyiny, z listem na przyznanie dany, pożyczwszy, takową summę w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, Februaryi czwartego dnia, wniosłszy ewikcyą na dobra Ciotczyn, w wojewodztwie Połockim leżące, oddać opisali się; a zatym in coincidenti termino do oddania pieniędzy dwadzieścia y pięć talarów bitych obżałowanym ichmość, ani kapitału nie oddali, ani prowizyi od onego należącej nie opłacili, immo magis po uchibionych kilkanastu terminach, za wielokrotnym upominaniem się żalujących aktorek, pomienoney summy nie oddali, przez co do procederu dali okazyą, a ztąd do expensów prawnych zdali się początkiem; o to tedy wszystko żalujące aktorki chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia do approbaty obligacyinego z listem na przyznanie zapisu, do przysądzenia summy kapitalney cum altero tanto, do wskazania zarák troiakich, do przysądzenia paen, win y expens prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva žaloby melioratione. *Za którym pozwem*, legitime, w dobrach Ciotczyn nazwanych, podanym et officiose circa acta grodu wojewodztwa Połockiego zeznanym, żalujące aktorki przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit., za potrzykrotnym z nakazu naszego ieneralskim przywołaniem, niestawiających ww. imię panów Jana y Teresę z Zienowiczów Pawłowskich — czeszników Czernihowskich do prawa, iako onemu nie posłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali vigore opisu wzdawszy, dokumenta wszystkie produkowane przez pa-

trona partis actoreae, scilicet oblig z listem na przyznanie sub actu roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzeciego, Februaryi czwartego dnia w Bogu przewiełbney i. pannie Czapińskiej—wikaryi klasztoru Połockiego, na summę dwadzieścia pięć talarów bitych w starey monecie od ww. ii. panów Pawłowskich, cum expressione troiakich zarák dany, a za onym žaloby, processa y cały proceder hac in causa intentowany approbuiemy. In virtute których dokumentów summy kapitalney wespół z prowizyą za lat ośmnaście, licząc per septem a centum, złotych polskich czterysta piędziesiąt dwa, a in vim troiakich zarák y expens prawnych, una cum lucris, nam sądowi persolutis, siedmset złotych polskich, in universum computando, tysiąc sto piędziesiąt dwa złotych polskich na pozwanym ww. ii. panach Pawłowskich y na dobrach, Ciotczyn nazwanych, w wojewodztwie Połockim leżących, aktorkom przysądzamy; a dla uczynienia za wskaz summy skuteczney mocney exekucyi do urzędów ziemskich y grodzkich, którego sobie pars iure vincens użyć zechce, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu y dekretowi naszemu, ww. ii. panów Jana y Teresę z Zienowiczów Pawłowskich — czeszników Czernihowskich w izbie sądowej za infamisów obwołał, proklamował y relacyą ieneralską, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych w Nowogrodku expedyowanych przyjęta y wpisana.

1771 г. Апрѣля 26 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 547.

66. Контумаци́нный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ генераль-адъютанта Незабитовскаго тридцати тысячъ злот. польск. въ пользу Минскаго женскаго монастыря.

Минскій женскій монастырь жаловался въ трибуналъ на генераль-адъютанта Незабитовскаго, Острейка и князя Воронецкаго по поводу неуплаты ими долговъ, сдѣланныхъ у монастыря въ различное время. Трибуналъ чрезъ своего вознаго пригласилъ въ судъ отвѣтчиковъ; но Незабитов-

скій не явился. Признавши искъ Минскихъ базилианокъ правильнымъ, судъ опредѣлилъ: уплатить монастырю должную сумму съ процентами. Незабитовскаго же, какъ неявившагося къ отвѣту, приговорилъ еще къ безчестію и эзекуціи во всѣхъ его имѣніяхъ.

Roku tysiąc siedmset siedymdziesiąt pierwszego, miesiąca Apryla dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedymdziesiątym na repartycyą ruską obranymi, przypadła ku sążeniu naszemu sprawa z reiestrów przeszlorocznych obligowych, z karty dwusetney siedymdziesiątey piątey, w Bogu przewielebney imci panny Felicyany Sorokowney—starszey y wszystkich i. panien bazylianek święto-Duskich Mińskich, z wielmożnym i. panem Stanisławem Niezabitowskim—generałem adiutantem buławy wielkiej w. x. Lit., tudzież iasnie oświeconym xiążęciem imością Floryanem Korybutem Woronieckim—strażnikiem ziemi Dobrzyńskiej, względem tylko starszeństwa małżeńskiego, a samą xiężną imością Anną z Piotrowskich Woroniecką—strażnikową ziemi Dobrzyńskiej, qua debitorką, oraz wielmożnym i. panem Antonim Ostreyką—podstolim wojewodztwa Mścislawskiego, za

trzema pozwami, od aktorek po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionemi, y za żalobami w nich wyrażonemi, idque: *Za pierwszym*, mieniać o to iż co obżalowany ww. im. pan, będąc pilno potrzebnym summy pieniędzy, u żałujących delatorek na zapis obligacyiny w roku tysiąc siedmset piędziesiątym, Julii pierwszego dnia wziowszy y pożyczwszy gotowey, rękodayney, nie z żadnego kontraktu urosley summy, in specie dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich tyńfowey, starey, dobrej y szostakowey monecie, bez braku, w wielkim xięstwie Litewskim idącey, takowąż moneta, ut supra expressum, w roku tysiąc siedmset piędziesiątym, w dzień świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego, dnia dwudziestego czwartego miesiąca Junii przypadającego, na miejscu pewnym przy xiegach grodzkich wojewodztwa Mińskiego, razem, a nie ratami żałującym delatorkom odać y wypłacić obowiązawszy się y opisawszy się, evictionem na wszelkie dobra swoje, leżące, ruchome, summy pieniądze, ubique

locorum będące, wniosł et in casu nieoddania in praefixo termino pomienoney summy założywszy troiakię zaręki forum ubiquinarium w w. x. Lit. reperibile do zapozwania siebie y sukcesorów swoich naznaczył, intuitu ktorego zapisu obligacyinego, po ominionym terminie nie iednym, gdy załuiące delatorki u obżałowanego iegomości multoties o oddanie dziewięciu tysięcy trzech set złotych polskich dopominali się, obżałowany iegomość deklaracyami uwodząc, ani kapitału, ani też prowizyi nie oddał y oddać niechce, iawną kontrawencyą zapisowi swemu obligacyinemu uczynił, przez co w troiakię zaręki popadł. Zaczym załuiące delatorki, chcąc z obżałowanym iegomością prawem czynić, ante omnia do aprobaty obligacyinego zapisu na summę dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich od obżałowanego iegomości załuiącym delatorkom, vigore którego do przysądzenia summy wyż wyrażoney wespół z prowizyą y troiakiemi zarękami, do nadgrodzienia szkod, strat, expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za drugą žalobą, mieniać o to, iż co obżałowana iezna ieyność Anna Korybutowa Woroniecka, ieszcze w roku tysiäcznym siedymsetnym sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Januarii ósmego dnia, na zastaw y kartę, z podpisem ręki własney daną, ku pilney potrzebie swoiey pożyczyla u zeszley w Bogu przewielebney Katarzyny Sobolewskiej—podówczas starszey panien bazylianek y całego konwentu święto-Duskiego Mińskiego, summy gotowey rękodayney, in specie czerwonych złotych piędziesiąt, termin exolucyi takowey summy w roku zaraz następującym tysiäcznym

siedymsetnym sześćdziesiąt dziewiątym, w dzień świętego Józefa święta rzymskiego, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia przypadającego, pod zaręką ważność rzeczy wynoszącą wyznaczyła y opisała; tandem nietylko in termino, lecz et hucusque bezskuteczny w listach przyrzeczeniami czas od czasu przeciągając summy winney pięćdziesiąt czerwonych złotych nie płaciła, o co załuiące delatorki w Bogu wielebne panny bazylianki konwentu święto-Duskiego Mińskiego z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty skryptu od obżałowaney imości iezney Woronieckiey załuiącym delatorkom na summę czerwonych złotych piędziesiąt daney, tudzież listów, in comprobationem realności tey summy pisanych, vigore których do przysądzenia summy pięćdziesiąt czerwonych złotych wespół z procentem, a data wzięcia tey summy należącym, y zarękami, w opisie należnymi, do przyjęcia zastawy previa exolucione summy winney, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za trzecią, mieniać o to, iż co obżałowany iegomość ieszcze w roku tysiäcznym siedymsetnym pięćdziesiąt siódnym, miesiąca Januarii dwudziestego dziewiątego dnia ku pilney potrzebie swoiey u zeszley w Bogu wielebney panny Katarzyny Sobolewskiej—podówczas starszey y całego konwentu panien bazylianek święto-Duskich Mińskich, summy gotowey, rękodayney, nie z żadnego kontraktu, ani przezysku prawnego urosley, w złocie ważnym obrączkowym czerwonych złotych sześćnaście, a w monecie starey talarowey, żadnemu brankowi nie podlegley, talarów bitych czter-

naście, a in unum computando y na złoto reducendo, złotych polskich czterysta, na kartę, własną ręką pisaną y podpisaną, pożyczwszy, termin opłacenia takowey czterechset złotych polskich summy w tymże roku tysiącnym siedymsetnym piędziesiąt siódmym, za niedziel dwie a data wzięcia, tąż kartą swoją opisancy, wyznaczyl, tandem nietylko na terminie, libere przez się założonym, ale przez lat kilkanaście aż do roku tysiąc siedymset siedemdziesiątego, poświadczywszy tylko listem swoim, do urodzonego Chmary—pisarza grodzkiego Mińskiego, ex instantia żalujących delatorek, tey że summy u obżalowanego iegoomości upominającego się, pisanym, należność winnego długu toties namienioney czterechset złotych polskich summy kapitalney, tudzież procentu za lat kilkanaście, ad alterum tantum od teyże summy należącego, in universum summą kapitalną osimset złotych in toto, nec in parte nieopłacił, w roku zaś tysiąc siedmset siedemdziesiątym, Marca dwunastego dnia, za usilną proźbą żalujących delatorek, tak in vim kapitalney, wyż specyfikowaney, przez obżalowanego iegoomości pożyczoney, iako też prowizyney za lat kilkanaście, in quantitate alterius tanti należącey, nie więcej iak tylko rubli trzydzieście, scilicet złotych dwieście dziesięć żalującym delatorkom oddawszy, residuitem tey summy kapitalney y prowizyi, idque pięćset dziewiędziesiąt złotych polskich aż dotąd nie opłacił y opłacać niechce. O co żalujące delatorki z obżalowanym imé chcąc prawem czynić, ante omnia do aprobaty karty, pod rokiem tysiąc siedmset piędziesiąt siódmym, Januaryi dwudziestego dziewiątego dnia na summe złotych polskich czterysta, to iest, w złocie

czterwonych złotych szesnaście, a talarami, talarów bitych czternaście żalującym delatorkom od obżalowanego iego mci wydaney, tudzież listu, sub data roku tysiąc siedmset szesdziesiąt dziewiątego Januaryi czternastego dnia z poświadzeniem należności takowego długu do urodzonego Chmary, pisarza grodzkiego Mińskiego, pisanego, vigore których karty y listu do przysądzenia summy ex residuitate niedopłacenia tak kapitału, iako też procentu za lat kilkanaście y altero tanto należącego, in quantitate złotych polskich pięćset dziewiędziesiąt, a ieśliby się za iakowe lata opłacanego procentu kwity okazały, do przysądzenia procentu a data nie okazałych kwitów, a summy kapitalney ex residuitate sto dziewiędziesiąt złotych polskich należącey, do nadgrodzenia szkod, strat y wskazania paen, win, oraz tego, co czasu prawa deducetur, salva tey żaloby melioratione. Za takowymi pozwami, wielmożnemu imé panu Ostreykowi w miescie iego królewskiey mości Mińsku w roku przeszłym tysiąc siedmset siedemdziesiątym, Marca dwunastego dnia przez ienerała iego królewskiey mości Teodora Krasnickiego oczywisto w ręce podanym, eodem anno, mense et die przed pisarzem trybunału głównego w. x. Lit. kadencyi Mińskiej officiose zeznanym, a iaśnie oświeconey więźny imości Annie s Piotrowskich Woronieckiey—strażnikowey ziemi Dobrzyńskiej, w miescie iego królewskiey mości Mińsku, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedemdziesiątym, Marca trzydziestego dnia przez ienerała iego królewskiey mości Teodora Krasnickiego oczewisto w ręce podanym, eodem anno, mense et die przed tymże pisarzem trybunału głównego w. x. Lit. kadencyi Miń-

skiej officiose zeznanym, tudzież wielmożnemu iegomości panu Stanisławowi Niezabitowskiemu—ienerałowi adiutantowi buławy w. w. x. Lit., w maiętności Horkach, w powiecie Słonimskim sytuowaney, w roku tysiąc siedymset szesdziesiąt dziewiątym, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Teodora Krasnickiego oczywisto podanym, eodem anno, mense et die w grodzie powiatu Słonimskiego officiose zeznanym, żalujące delatorki z obżałowanymi ichmościami przed nasz sąd instue-runt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. wielmożnemu imé panu Ostreykowi—podstolemu miasta Mścislawskiego y iaśnieoświeconym xiążętom imciom Woronieckim kopie spraw wszystkich do kancelaryi trybunalskiej dać nakazawszy y rozprawę in futura iuris incidentia, bez przypozwu, za tym tylko dekretem nakazaliśmy, cum ceteris proceder uznaliśmy. In procedendo niestawiającego wielmożnego i. pana Niezabitowskiego—ienerała woysk wielkiego xięstwa Lit., po trzykroć do prawa przez ienerała wołanego, iako prawu nieposłusznego na infamią ex personali, vigore zapisu obligacyjnego, sub data roku tysiąc siedymset piędziesiątego, miesiąca Junii pierwszego dnia, na sumę dziewięć tysięcy trzysta złotych polskich, wielebney imé pannie Reginie Piotrowskiej—starszej y wszyst-

kim i. mci pannom bazyliankom Mińskim Święto—Duskim danego, wzdawwszy, produkowane ex parte actorea dokumenta wszystkie, a signanter zapis obligacyjny, superius de data et actu wyrażony, tudzież listy prywatne, ad hanc causam należące, y cały in eodemque negotio proceder zaszły in omnibus punctis, clausulis ac paragraphis approbowawszy, summy cum altero tanto y za pretensye aktorek, w żalobach wyrażone, tudzież za expensa prawne, in universum computando, trzydzieście tysięcy złotych polskich na niestawiającym wielmożnym Niezabitowskim samym y wszelkich maiętnościach y dobrach iegomości aktorkom przysądzamy, a pro peragenda za wskaz de super wyrażoney summy executione do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw, ziem y powiatow ad libitum partis actoreae użytych odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, nie stawiającego wielmożnego Niezabitowskiego—ienerała adiutanta buławy wielkiej w. x. Lit. za infamisa ex personali w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyjęta y wpisana.

1771 г. Мая 6 дня.

Изъ книги № 145, за 1771 г., л. 635—641.

67. Контумаци́йный декретъ главно́го Литовскаго трибунала противъ Рѣчицкаго земскаго суда по поводу неправильнаго рѣшенія имъ спорныхъ дѣлъ между кн. Воронецкими и Рогачевскими базилианами.

Въ этомъ документѣ приводятся три жалобы владѣтелей Стараго Поболова кн. Воронецкихъ, поданныхъ въ трибуналъ на коморника Рѣчицкаго повѣта Франциска Антусевича, Рогачевскихъ базилианъ и Рѣчицкій земскій судъ по поводу слѣдующихъ недоразумѣнй:

1) Князья Воронецкіе жалуются на Антусевича за неисполненіе имъ принятаго на себя обязательства по спорному дѣлу князей Воронецкихъ съ Рогачевскими базилианами объ имѣннй Лискахъ;

2) Жалуются на Рогачевскихъ базилианъ, что они неправильно присвоиваютъ себѣ имѣніе Лиски, находящееся въ Рѣчицкомъ повѣтѣ, и оспариваютъ также и пограничныя земли съ родовымъ имѣніемъ Воронецкихъ Старымъ Побо-

ловомъ въ то время, когда это спорное имѣніе должно составлять часть наследственнаго имѣннй истцовъ;

3) Жалуются на Рѣчицкій земскій судъ, что онъ разбираетъ это дѣло, по жалобѣ базилианъ, допустилъ самое явное беззаконіе и пристрастіе въ ихъ пользу, не смотря на то, что имѣніе Лиски находилось въ пользованнй частныхъ лицъ и никогда не принадлежало Рогачевской церкви.

Такъ какъ обвиняемыя лица не явились на трибунальскій судъ, то и были присуждены къ лишеннй особыхъ и личныхъ правъ, а базилиане еще и къ уплатѣ судебныхъ издержекъ въ размѣрѣ 20,000 злотыхъ. Для исполненнй такого приговора были командированы на мѣсто и судебныя генералы (возные).

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszego, miesiąca Maia szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit., z wojewodztw, ziem y powiatów, w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiątym na kadeneyą Nowogrodzką obranemi, a w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym w Nowogródku zasiadającymi, gdy z regestrów taktowych wpisów tegorocznych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa za trzema aktoratami y żalobami do nich należącymi, in unum złączonemi y skombinowanemi, scilicet: Za

pierwszym aktoratem ii. oo. xx. ichmę Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woronieckich—podkomorzych i. k. mości, z w. i. panem Franciszkiem Antusewiczem—komornikiem powiatu Rzeszyckiego, za pozwem od aktorów po obżalowanego imę przed nasz sąd wyniesionym. za żalobą w nim wyrażoną, mieniając, iż obżalowani imę powierzają sobie mając prowincyą od żalujących xx. Woronieckich do sprawy onych, z xieżą bazylianami Rohaczewskimi w ziemi powiatu Rzeszyckiego intentowaney, y ten obowiązek na siebie przyjąwszy, gdy w roku

tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Novembra czwartego dnia ex actoratu pomienionych xx. bazylianów z załuiącymi xiażętami przypadła sprawa y xx. bazylianie nie tylko o aktorstwo pręten-dowane dobr Lisek cum attinentiis, iakoby na cerkiew Rohaczewską Koźmo-Damiańską należących, przeciwko załuiącym xiażętom Woroneckim žalobę wynieśli, ale też mimo dekreta trybunalskiego y ziemskiego powiatu Rzeczyckiego Pobołów, przez załuiących xx. dziedzicznie possydowany, kwestyą graniczną, od Lisek uformowaną, ciż obżałowani xieża bazylianie Rohaczewscy inwolwowali w takową žalobę pozewną, na tenczas obżałowany imé do próżby o dystynkecyą sprawy, z mocy dekretów y z samey teyże sprawy należąca, paen ewokacyinych y kontrawencyinych na xx. bazylianów czyli z nieumieiętności iuris processus, czyli dogadzaiąc stronie przeciwney y okolicznościom, nie żądał, alboliteż urząd ziemski Rzeczycki ieżeli obżałowany imé tak sprawił się, opisania uczynić zaniedbał, a obżałowany imé, nie wiadomo z których przyczyn, naprzeciw takiemu postępkowi urzędników ziemskich Rzeczyckich y naprzeciw dalszym, w pomienioney dacie roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Nowembra czwartego dnia przez tychże urzędników dopełnionym, niesłusznym y urząd swój niekzemniącym bezprawiem, w žalobie, z tymże urzędem ex instantia załuiących de praesenti wyniesioney, specyfikowanym, żadnego kroku y czynności pro parte załuiących nie przedsięwziął, a tak zamiast wierności, palestrantom przyzwoitey, wykraczaiącym został. O co załuiące xiażęta z obżałowanym imé procedendo, ante omnia do uspra-

wiedliwienia się y odpowiedzenia we wszystkim y do dania sprawy, stawania y należenia swego, do pokarania obżałowanego imci penami, ex demerito redundantibus, do nadgrodenia szkód, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za *drugim* aktoratem tychże ii. oo. xiażąt ichmé Floryana y Anny z Piotrowskich Woroneckich — podkomorzych nadwornych i. k. m. z w Bogu przewielebnyim Andrzeiem Rotrovem — starszym y wszystkiemi ichmé xx. bazylianami konwentu Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego za pozvem, od aktorów przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą w nim wyrażoną, mieniąc y referuiąc się do žalób, processów y dekretów, pro parte załuiących służących, mianowicie, iż tak poprzedzaiący dobr Starego Pobołowa, Krasnego Brzegu z dalszemi należnościami, iak też y teraznieysi załuiące dziedzice też dobra, w powiecie Rzeczyckim leżące, nie disquizyciine, y iako wieczyści aktorowie possyduiąc, a obżałowanych dobra Liski, Repki z attinencyami, także w powiecie Rzeczyckim, in confinio z przerzeczonymi dobrami Pobołowem Starym zostaiące, taliter, qualiter osiagnowszy motią dzierżenia takowych dobr Liski, Repki z attinentiami, ciż obżałowani bazylianie do różnych akcyi y wiolencyi cum praeiuditio et iniuria dziedziców y possessorów Pobołowskich odważali się; o którą po długim y wielorakim ex instantia aktorów Starego Pobołowa cum attinentiis z obżałowanymi xx. bazylianami, czyniacemi się wieczyste-mi Lisek cum attinentiis possessorami, tak oczewiście, iako y kontumacyalnie wiedzionym, magno sumptu kontynuowa-

nym procederze prawnym, przez dekret oczywisty trybunalski, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego, Marca trzeciego, za połączonemi aktoratami ferowany, cała sprawa przed sąd podkomornika na finalne rozsądzenie odesłana została y do takowej rozprawy securitas dobr antecessorom żałujących, Starego Pobołowa wieczystym possessorom warowana została, quo w takowym stopniu permanente processu iuris urodzona Maryanna z Hurynów, primi voti Mikołaiowa Sorokowa, secundi Michałowa Rzezwicka, wspomnianych dobr Lisek, Repki cum attinentis po urodzonym Giesztorze—parochu cerkwi Koźmo-Damińskiej, te dobra jako swe dziedziczne, a nie jako cerkiewne posiadującym, unica post extinctam matki swej Heleny z Giesztorzow Hurynowej vitam, actrix et succetrix, też dziedzictwo prawem wieczystym przyznany żałującym zapisała y perpetue zbyła, obżalowani zaś xieża bazyliane, zaufając w urodz. urzędnikach ziem. Rzeczyckich, osobliwie w urodzonym Faszczu, presidencie tychże sądów, in litigia z żałującymi zostającym, chociaż ciż obżalowani oycowie bazyliane rzeczzone dobra Liski, Repki cum attinentiis z nadania na cerkiew Rohaczewską od dawnych Xiążąt Litewskich posiadającymi być się rozumieli y rozumieją, y przeto jako ad cognitionem takowego początkowego nadania ze strony swej zadwornego sądu assessorskiego mieli sprawę, jednak za powodem pomienionego zaufania nie tylko o też aktorstwo dobr Lisek y Repki, ale też kategorią osobną, wyżey opisaną, na sąd podkomorski wysłaną, jednym pozwem do sądu ziemskiego nulliter wciągnęli y tak w interessowanym y sprzymierzonym sobie sędzie zaraz in

assessoris praeiudiciosa, cognitionem et principalem tangentia titulo dekreta, obżalowani cum summo urzędników in officio abusu pozyskali, w trakcie zaś dalszym gwałtownego y uciemiężliwego procederu od tychże urodzonych urzędników ziemskich Rzeczyckich na fundamencie iakoby z strony obżalowanych produkowanych listów, przywileiów, zapisów, nigdy in sua natura nie pokładanych, aktorstwa, jako wyżey żałującym do dobr Lisek y Repki służącego, non effectualibus causam evinentibus iuris et processus gradibus nie słusznie skassowane otrzymali y ieszcze znieważając dekreta oczywiste, osobliwie powyższy trybunalski, roku tysiąc siedemset pięćdziesiąt ósmego oczywiście zapadły, sprawę, jako granic rozeznania wyciągającą, na sąd podkomorski odsyłający y possessyą dziedzicom Starego Pobołowa cum attinentiis warując, niepraktykowaną w podobnym przypadku u żadnego sądu inequitacją do miasteczka Starego Pobołowa, ze wszech miar nie słuszną y dokumentem przyznany, więcey, iak od lat dwóchset koleyno ciągnącym się, pro parte żałujących y antecessorów ich przeciwną, z wymyślonego y do kognicyi sądu ziemskiego bynajmniej nie należącego pretextu, niby tak pokazujące y chcącey między Pobołowem granicy z Liskami, przez dekret mniemany ziemski Rzeczycki, roku tysiąc siedemset siedmdziesiątego, Oktobra dwódziestego czwartego dnia zaszły, cum nexu inquisitionis, verificationis et calculationis, do żałujących dla obżalowanych scandaloze uznawiający, ciż obżalowani nulliter et illicite wygrali y dalsze attentata, w całym tegoż ziemstwa, eo intuitu uformowanym procederze mieszczące się po-

zyskali. O co wszystko, referując się do żaloby, z urodz. urzędnikami wyniesionej virtute zanesionych manifestów y założonej appellacyi, chcąc żalującą prawem czynić do skassowania całego w ziemstwie Rzeczyckim ex instantia obżałowanych uknwanego procederu z dekretami wszystkimi, titulo accessoryinemi y titulo oczywistemi, jako w zupełności nikczemność zawierającymi, do uznania, iż wszystkie attentata, granic tykające się, evocatorie et contraventive w tymże ziemstwie formowane były, do przywrócenia robore praemisso sprawy ad pristinum et primitivum statum et idque obżałowanych paenami evocacyinemi y kontrawencyinemi pokarania, do uznania in foro determinando względem aktorstwa dobr Lisek, Repki cum attinentiis, do aktorstwa żalujących należących, praevia subsequenti actuali dokumentów, registrów, tranzakcyi y dalszych munimentów comportatione, rozprawy, do deklarowania, iż causa granitiarum do rozprawy ostatecznej aktorstwo Lisek y Repki terminari nie może y nie powinno, do uznania tego wszystkiego, co przez kontrowersyą dowiedziono będzie, do pokarania obżałowanych na expensach, salva tey žaloby melioratione. *Za trzecim* aktoratem tychże iaśnie oo. xx. ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Woroneckich—podkomorzycy i. k. m. z w. imć p. Iózefem Dominikiem Faszczem—prezydentem, Antonim Mikołaiem Kielczewskim, Mikołaiem Skoryną—sędziami, Kazimierzem na Chlewnie Chlewińskim — pisarzem, urzędnikiem ziemskim powiatu Rzeczyckiego za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmość przed nasz sąd wyniesionym, za žalobą w nim wyrażoną, mieniając, iż co obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy

powiatu Rzeczyckiego, rozsądziąc sprawę żalujących delatorów z w Bogu przewiel. ichmć xx. bazylianami konwentu Rohaczewskiego o aktorstwo majątności, Lisek nazwaney, w Rzeczyckim powiecie leżącej, do sądu swego podaną, w pierwszym in accessorio swoim dekrete, tysiąc siedemset sześćdziesiąt siódmego roku, dnia dwódziesiątego pierwszego Ianuarii ferowanym, po kontrowersyach na wzajem między stronami in procedendo odeszły napisawszy, nil quidquam derogando dekretom trybunalskim w satisfakcyi onym dalszey, w teyże samey decyzyi napisali, tanquam in distincta cathogoria o nabycie aktorstwa majątności Lisek przez xiążęcia Woroneckiego, in simul et semel z imć panią Rzewwicką, in foro praesenti, in sola causa juris procedować injungimus y znowu obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy Rzeczyccy między xiążą bazylianami, a zeszlą Rzewwicką y Sianożętskim kopie z spraw, tudzież komportacyą decydując, nil quidquam derogando superius rzeczonym dekretom napisali y dopioro na drugim terminie z przypadłego aktoratu po kontrowersyach, de distinctione causae wnoszonych, znowu w swym dekrete naprzód napisawszy nil quidquam derogando dekretom trybunalskim y ziemskim Rzeczyckim, za onymi zaszłym, a potym wiedząc dobrze obżałowani ichmć urzędnicy ziemscy Rzeczyccy, że xiążęta ichmć Woroneccy dobra Starych Pobołów ex capite swych antecessorów, bez przerwy zawsze cum singulis attinentiis trzymających, qua haeredes possyduią, iuż nie tylko niesłusznie, ale też, y bezwstydnie w swym accessoryinym drugim dekrete, tysiąc siedemset sześćdziesiąt dziewiątego roku, dnia czwartego Nowembra zaszłym, napisali, in ordine

cognitionis fundorum et documentorum, na dobra Liski, Uznohę, alias Stary Pobołów cum attinentiis inservientium datur kopie z spraw, y znowu poniżey decydującę comportatią wyrazili et vicissim cum comportatione wszelkich spraw, dokumentów, ograniczeń, przywileiów et omnis tituli iuris et haereditatis ac possessionis na dobra Liski y Uznohę alias Pobołów Stary cum attinentiis na cerkiew Koźmo-Damiańską, a tak co przez kilkadziesiąt dawności ziemskiej nazywało się Starym Pobołowem, to obżalowani imę urzędnicy ziemscy Rzeczycey nie iako sędziowie, cum accessorio wedle prawa cognitionem rei czynić nie mogący, lecz iako abutentes legibus et officiis tą swoją prawdę decyzyą zniszczyć y naruszyć wazyli się. A w iaką in accessoriis zabrnęli drogę, tę iuż in titulo principalnym dekretem swoim, tysiąc siedemset siedmdziesiątego roku, dwódziesiątego czwartego Oktobra ferowanym, między tymiż stronami gwałtownie et ad libitum informowanym dekrete, że produkowane były dekreta komisarskie, listy, przywileie, pro re bazylianów służące, to iest, contra fidem publicam, nigdy bowiem przez bazylianów nie produkowano, żadnych autentycznych oryginalnych dokumentów, prócz prostey tylko kopii tychto munimentów, ante unionem iakoby nastąpiionych, do akt grodzkich Rzeczyckich tysiąc siedemset pierwszego roku podaney, item wspomnieli o pseudo-dekrete, o dawnych processach, niby bazylianom służących, iednym tysiąc sześćset pięćdziesiąt szóstego, Apryla wtorego dnia, drugim tysiąc sześćset siedmdziesiąt pierwszego roku, Februarii pierwszego dnia, niby czynionych, a tych bazylianie nie produkowali. Na ostatek, chociaż z strony

żałujących xiążąt dellatorów produkowano prawo na aktorstwo majątności Lisek, wieczysto służące, stante assertione bazylianów, że też Liski z nadania xiążąt Litewskich cerkwi Rohaczewskiey oddane były, iako o cognitią nadania dobr xiążących, od iedney strony allegowanego, nie w innym sądzie, tylko assessorskim poznawane być było powinno; nadto, sine adimptione actuali comportationis, juramento comprobando, osobliwie przy żądanym odebraniu przez starszego bazylianckiego dokumentów, Helenie z Gieysztorów Hurynowey y bez dalszych choć in passu potrzebnych wywodów, rozsądzenie subsequi niemogło, iednak obżalowani ichmę urzędnicy ziemscy Rzeczycey, w szczególności obżalowany Faszcz—prezydent, Chlewiński—pisarz, bracia między sobą przyrodni, arbitrarie et nulliter prawo wieczyste, żałującym panom xiążętom delatorom na majątność Liski służące, skassowali; demum mimo tak liczne dokumenta na dobra Starych Pobołów, tymże żałującym xiążętom delatorom służące, mimo dekreta oczywiste, osobliwie trybunalskie, przy bespeczeństwie possessorów Starego Pobołowa utrzymujące, mimo na ostatek moc, swemu urzędowi podległą, o granicę y o poznanie fundi, locales na mieyscu probationes wyciągające, lub sub praetextu juramentu na granicznym dukcie, bezbożnie xiężom bazylianom uznane-go, inequitationem do Starego Pobołowa xiężom bazylianom cum restitutione fructuum et calculatione, przez żałujących delatorów facienda, modo impracticato y w żadnym subsellium inaudito, decydowali, a tym samym wszelkie pomienione transakcye, dokumenta, dekreta zniszczyć wazyli się, podkomorzego Witeb-

skiego bez obierania stron absolutnie wyznaczyli y to nie na rozsądzenie sprawy granicznej, ale na sypanie znaków według przepisanej tym pseudo-dekretem granicy, apellacją denique xiażąt delatorów zapisawszy, zaraz też y apellacją xięży bazylianów dziwnie we swóy dekret ingrossowali, in eum tenorem: In aliquibus punctis, które się z szkodą xx. bazylianom ferowane być okażą, apelluią. O co wszystko, przy zaniesionych in tempore manifestach, o te y o dalsze uciążliwości, praktyki y bezprawia żałujące xięstwo delatores, chcąc z obżałowanemi ichmć prawem czynić, ante omnia do skassowania in omnibus punctis całego procederu, dekretów accessorynych, pseudo-oczywistego ziemskiego powiatu Rzeczyckiego dekretu w sprawie z xx. bazylianami Rohaczewskiemii, tysiąc siedmset siedmdziesiątego roku, Oktobra dwódziesiątego czwartego dnia ferowanego, do pokarania obżałowanych i. urzędników ziem. Rzeczyc. paenis pro patrato tam gravi abusu officii privatione eiusdem officiorum et adcitatis, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa deducetur, et ex demeriti pro paenis, lege publica circumscriptis, redundabit, salva tey żaloby melioratione, iakoteż: żaloby, z pozwów autentycznych wyięte, supra de tenore suo. w ten nasz dekret są ingrossowane, tak za onemi żałujące dellatores z obżałowanymi ichmć przed nasz sąd instituerunt actionem. W którey sprawie my sąd trybunału główn. w. x. Lit. na dniu szostym mensis et anni praesentium dwa aktoraty xiażąt ichmć Woronieckich: ieden z regestrów apellacynych tegorocznych, z karty setney dwódziesiątej szóstej, z ichmć xiężmi

bazylianami Rohaczewskiemii; drugi z regestrów officii itidem tegorocznych, z karty setney ósmdziesiąt wtorej, z urzęd. ziemskiemii Rzeczyckiemii do wpisuy aktoratu tychże ii. oo. xx. ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkom. i. k. m., w regestrach taktowych tegorocznych na kartę sześćdziesiąt trzecią ingrossowanego y przypadłego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, ex parte prześwietnego urzędu ziemskiego Rzeczyckiego o suspensa totius negotii, przez ii. oo. xx. ichmć intentati, ex ratione niestawiających ichmć xięży bazylianów. E controverso ii. oo. xx. ichmć Woroneckich, o nakazanie procederu, ab utrinque wnoszonych, ponieważ konstytucya roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego urzędem bez żadney dilacyi odpowiadać nakazuie; ideo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Lit. pretendowaną suspensę uchyliwszy, dalszy proceder iniungimus. In procedendo et in continuatione rozpoczętego ex parte ii. oo. xiażąt ichmć Woronieckich z urzędem ziemskim Rzeczyckim produktu na dniu niniejszym, wysz na daciepisanym, idque siódmym, miesiąca Maia, anni praesentis, skassowawszy trzy dekreta, mianowicie: *ieden* sub actu roku tysiąc siedmset szesdziesiąt siódmego, miesiąca Ianuarii dwódziesiątego pierwszego dnia; *drugi* sub actu roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra czwartego dnia in accessoriis, a *trzeci* dekret sub actu roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego, miesiąca Octobra dwódziesiątego czwartego dnia, principaliter między ichmć xięży bazylianami Rohaczewskiemii a iaśnie oświeconemi xiażętami ichmć Woronieckiemii—pod-

komorzemi nadwornemi iego krolewskiej mości, iako illegaliter et abusive contra mentem praw wielkiego xięstwa Litewskiego zaszle, oraz ad instantiam tychże ichmć xięży bazylianow cały hac in causa proceder uroszczony pro irrito ac invalido uznawszy, dalszy inter partes proceder iterum nakazuiemy. In procedendo z aktoratu tychże ii. oo. xiążąt ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkom. nadworn. i. k. m., małżonkow, niestawiającego w Bogu przewielebnego Andrzeia Rotterowa—starszego y wszystkich ichmć xięży bazylianow konwentu Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, po trzykroć przez ienerała wołanych, iako prawu nieposłusznych, za pozwem, od tychże i. oo. xiążąt ichmć Woronieckich—podkomorzych iego krolewskiej meci (po) wspomnionych de super ichmć xięży bazylianów klasztoru Rohaczewskiego przez ienerała i. kr. m. Stefana Terpiłowskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, miesiąca Octobra dwódziesiątego siódmego dnia, na sąd trybunału głównego w. x. Lit. oczywisto w ręce i. mości w Rohaczewie podanym, eorundem anno, mense et die na urządzie i. k. m. grodzkim Rzeczyckim zeznanym, na upad w rzeczy, oraz na infamią, iako po dekrecie appellacyinym, praesenti decreto skasowanym y podniesionym, wzdawszy, produkowane in rem et partem actorum służące dokumenta, zapozwy, processa, de datis w nich expressis zaszle, iako też cały generaliter proceder prawny hac in causa intentowany approbuiemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowuiemy. Eoque intuitu sumę, za pretensyą i. oświeconych aktorów regulowaną, ex vi lożonych motywów uroszczoney, do załaiących

dellatorów pretensyi pro litigio iuris, expens prawnych dwadzieścia tysięcy złotych polskich na niestawiającym w Bogu przewielebnym Andrzeju Rotterowie—starszym y wszystkich ichmć xiężach bazylianach konwentu Rohaczewskiego załaiącym aktorem przysadzamy; a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, mocney, prawney, a nieodwłoczney, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich woiewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, załoiwszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum odsyłamy. Seorsive z aktoratu tychże i. oo. xiążąt ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woronieckich—podkomorzych i. k. m. za pozwem stronicami czterma: *jedną* w. i. panu Jozefowi Dominikowi Faszczowi—prezydentowi, *drugą* w. i. panu Mikołaiowi Kielczewskiemu, *trzecią* w. i. panu Michałowi Skorynie—sędziom, *czwartą* w. i. panu Kazimierzowi na Chlewnie Chlewińskiemu—pisarzowi, urzędnikom ziem. powiatu Rzeczyc., w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, miesiąca Nowembra dziewiątego dnia w mieście i. k. m. Rohaczewie oczywisto w ręce seorsivis copiis na sąd trybunału głównego w. x. Lit. przez ienerała i. k. m. Jerzego Kupciewiczza podanym, eodem anno, mense et die na urządzie i. k. m. grodzkim Rzeczyckim zeznanym, niestawiających desuper wyrażonych urzędników ziemskich powiatu Rzeczyckiego, po trzykroć przez ienerała wołanych, iako prawu nieposłusznych, post temerarium a iure recessum, na infamią et in paenam abiudicationis wzdawszy, produkowane partis actoreae dokumenta, idque zapozwy, processa z

obżalowanemi ichmć, tanquam legitime zasze, approbuiemy. Quo intuitu, na obżalowanych ww. urzędnikach ziemskich powiatu Rzeczyckiego za expens prawny, motivo gravaminosi iudicati wynikający, cztery tysiące złotych polskich i. oświeconym żalującym aktorom przysądzamy, nec non pro peragenda eius modi executione do urzędników ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy, oraz tamować activitatem tymże dekretem toties wspomnionym ww. urzędnikom ziemskim powiatu Rzeczyckiego pozwalamy. Distinctim ex actoratu multoties wspomnionych ii. oo. xiążąt ichmć Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkomorzich i. k. m. niestawiającego w. i. pana Franciszka Antusewicza za prawem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, miesiąca Januarii dwudziestego pierwszego dnia, w okolicy Słobodzie, w powiecie Rzeczyckim będącej, oczywiście na sąd trybunału głównego w. x. Lit. przez ienerała i. k. m. Jerzego Kupcewicza podanym, a tegoż roku y miesiąca na dniu dwudziestym wtorym przed aktami ziemskimi Rzeczyckimi zeznanym, po trzykroć przez ienerała wolanego, iako prawu nieposłusznego, na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy, dokumenta y wszelkie zapozwy do w. i. pana Franciszka Antusewicza regulowane, approbuiemy. Eoque intuitu summę in vim poniesionych na prawo expens prawnych dwa tysiące złotych polskich na tymże obżalowanym, i. panu Franciszku Antusewiczu y na wszelkich dobrach imć za-

lującym aktorom przysądzamy, a dla uczynienia za wzkaz wyż wyrażoney summy skuteczney, mocney, a nieodwłoczney exekucyi do urzędu ziemskiego lub grodzkiego wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użytych, odsyłamy. A gdy dzień dziesiąty mensis et anni praesentium przypadł, tedy ienerał, sędów naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu ii. oo. Floryana y Anny z Piotrowskich Korybutów Woroneckich—podkomorzich nadwor. i. k. m., niestawiającego w Bogu przewielebnego imć xiędza Andrzeia Rottera—starszego y wszystkich ichmć xięży bazylianów klasztoru Rohaczewskiego zakonu świętego Bazylego wielkiego, za infamisów, seorsive ex actoratu tychże ii. oo. xiążąt ichmć Woroneckich—podkomorzich i. k. m., małżonków, niestawiających ww. ii. pp. Józefa Dominika Faszczę,—prezydenta, Antoniego, Mikołaja Kielczewskiego, Michała Skorynę—sędziów, Kazimierza na Chlewnie Chlewińskiego urzędników ziemsk. powiatu Rzeczyckiego, itidem za infamisów; distinctim ex actoratu toties wspomnionych i. oo. xiążąt ichmć Woroneckich—podkomornych nadwornych i. k. m., małżonków, niestawiającego i. pana Franciszka Antusewicza itidem za infamisa, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swej a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych, kadencyi Nowogrodzkiej, przyjęta y wpiasana.

1774 г. Апрѣля 28 дня.

Изъ книги № 149, за 1774 г., л. 241—246.

68. Трибунальный контумаційный декретъ по дѣлу Минскаго базилианскаго монастыря съ Рудницкими о взысканіи слѣдующихъ монастырю суммъ.

Въ этомъ документѣ заключается три иска: два—фамилии Рудницкихъ (противъ Арамовичей и Минскихъ базилианъ) и встрѣчной искъ базилианъ. Дѣло было слѣдующее: Арамовичова заняла у Минскихъ базилианъ 15,000 зл. подъ залогъ своего имѣнія Тарасова, а равно и другихъ имѣній; въ свою очередь Арамовичова задолжала еще и у Рудницкихъ довольно значительную сумму. Рудницкіе добивались обезпеченія

своего долга на томъ же имѣніи Тарасовѣ, вслѣдствіе чего и столкнулись съ базилианами. По разсмотрѣніи обстоятельствъ этого дѣла, трибуналь призналъ, что базилиане имѣютъ безспорное право на имѣніе Тарасовъ и присудилъ имъ: или уплату долга наличными деньгами, или же имѣніе. А такъ какъ Рудницкіе и Арамовичи не явились въ назначенное время на судъ, то и были подвергнуты заочному обвиненію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartego. miesiąca Apryla dwudziestego ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. xięstwa Litewskiego, z woiewodztw, ziem y powiatów, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim obranemi, a w roku teraz idącym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym zasiadającymi, gdy z porządku regestrów obligowych, pod rokiem tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym wtórym, z karty setney dwudziestey pierwszej, przypadła ku naszemu sążeniu sprawa ww. ii. pp. Konstancyi z Wielomowskich—matki, miecznikowey Oszmiań., Felicyana—kapitana iego k. m., syna, Rudnickich, z w. ichmć pp. Heleną z Fronckiewiczów Aramowiczowną—sędziną grodzką Mińską, z докладem opiekunów y potomstwa imci, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmość przed nas sąd wyniesionym, żalobą w nim wyrażoną,

mieniając o kontrawencyą dekretowi trybunału głównego w. xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Februariyi piętnastego dnia, na kadencyi Mińskiej, ferowanemu, referuiąc się do zaszłej pilności ieneralskiej y processu, ex instantia żalujących delatorów na obżałowaną w. i. panią Aramowiczowną, sędziną grodzką Mińską, o nieoddanie summy czterech tysięcy dwuchset złotych polskich, idque dwa tysiące w starey monecie, a dwa tysiące dwieście złotych polskich currenti moneta, tymże dekretem trybunalskim z terminem exolucyi, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, circa acta kancelaryi grodzkiej Mińskiej sążoney, iż co obżałowana wielmożna i. pani Aramowiczowa—sędziina grodzka Mińska od dekretu ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset szesdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia, z przysądzeniem

summy starey monety samego niedopłaconego kapitału, za obligiem żalującym delatorom dwóch tysięcy złotych polskich należący, a za prowizją od tey summy, przez lat pięć tymże żalującym delatorom nieopłacone, złotych polskich tysiąc currenti moneta ferowanego, od którego dekretu obżalowana imć temere ac malitiose do trybunału głównego w. x. Litewskiego zaapellowała, gdzie sąd trybunału głównego w. x. Lit. takową kategorią dekretu ziemskiego Mińskiego in puncto sądzoney summy trzech tysięcy złotych polskich, praevio iuramento samey żalującej delatorki, w. imć Konstancyi Rudnickiey — miecznikowey Oszmiańskiej, zaaprobówawszy, na obżalowanej imć z procentem, tylko (uchylając expens prawny) za lat pięć należącym, od summy trzech tysięcy złotych polskich, tysiąc dwieście złotych polskich, in universum summy — cztery tysiące dwieście złotych polskich sądził y termin exolucyi tey summy w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy xięgach grodzkich Mińskich determinował; a w osobliwey kategorii, obżalowaną imć Aramowiczową o pięć korcy żyta do trybunału głównego w. x. Lit. apellowaney, trybunał główny w. x. Lit., w takowey pretensyi obżalowanej imć iurament uznawszy, na żalujących delatorek, cum altero tanto, pięć korcy żyta, ceną zlikwidowaną złotych polskich dwieście przysądził. Obżalowana imć Aramowiczowa, in amissionem praetensyę takową uroszczoną podając, in termino, do iuramentu coincidenti, przez kontrawencyą swoją przysięgać nie chcąc, in amissionem summy sobie sądzoney złotych polskich dwieście podała, et per contemptum dekretu trybunału

głównego w. x. Lit., w nakazanym terminie do opłacenia summy czterech tysięcy dwieście złotych polskich żalującym delatorom satisfakcyi nie uczyniła; przez co w kontrawencyą dekretu popadła, żalujących delatorów do szkod, strat, expensow prawnych przywiódła. O co żalujące delatores prawem czyniąc, ante omnia do pokarania obżalowaną imć Aramowiczową prawami kontrawencyinemi, pro contraventione dekretu trybunalnego w nieopłaconey summie czterech tysięcy dwieście złotych polskich tymże dekretem, sub vadio alterius tanti et sub paena personali, w terminie przez obżalowaną imć (oddać) nakazaney, do przysądzenia takowey summy czterech tysięcy dwieście złotych polskich cum altero tanto, vigore tegoż dekretu, do przysądzenia oraz prowizyi, ad datam praesentem należący, in simul z expensem prawnym, z okazji obżalowanej imci na nowo poniesionym; tudzież do uznania inekwitacyi do majątności Tarasowa, w woiewodztwie Mińskim leżącej, intuitu ferowanego dekretu ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset szesdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia, do nadgrozdenia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deductur, salva tey žaloby melioratione. Za drugim aktorem ww. ichmców panów Konstancyi z Wielamowskich — miecznikowey Oszmiań., matki, Feliciany — kapitana i. k. m. y rzeczy-pospolitey, Rudnickich, z w Bogu przewielebnym p. imć xiędzem Gedeonem Haiewskim — superiorem y wszystkimi ichmć xiędzmi bazilianami konwentu Mińskiego, za pozwem od aktorów do i. w. obżalowanych ichmców przed nas sąd wyniesionym, y za žalobą w nim wyrażoną, mieniać y referując się tak do

dekretu oczewistego ziemskiego województwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Nowembra piątego dnia in principali między żalującymi delatorami a obżalowaną imię Aramowiczową—sędzią grodzką Mińską, z decydowaną do dobr Tarasowa, w województwie Minskim leżących, captato quovis tempore, inekwitacją ferowanego, tudzież do dekretu oczewistego trybunału głównego w. x. Lit., po zaapelowaniu z ziemstwa w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorem, miesiąca Februaryi piętnastego dnia, tenże dekret ziemski Miński aprobującego, iż co sąd trybunału głównego w. x. Lit. po zaapelowaniu przez imię Aramowiczową dekretu ziemskiego Mińskiego o summę trzy tysiące złotych polskich, vigore obligu, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt trzecim, Marca dziewiętnastego dnia przez ichmciów wielmożnych panów Aramowiczów żalującym delatorom ichmciom panom Rudnickim z inekwitacją do dobr Tarasowa wydanego, sądzoną, trybunału głównego wielk. xięstwa Litewskiego pomieniony dekret ziemski Miński praevio iuramento imię pani Konstancyi Rudnickiej—miecznikowej Oszmiańskiej aprobował, y summę takową trzy tysiące złotych polskich in simul ad datam dekretu trybunalskiego z prowizją, per octo a centum przychodzącą, in unum computando, cztery tysiące dwieście złotych polskich dla ichmciów panów Rudnickich na obżalowanej imię Aramowiczowej sądził, y na dobrach oney wskazał; seorsive za osobliwe pretensye obżalowanej Aramowiczowej złotych polskich dwieście, które obżalowana też Aramowiczowa, przez niewykonanie na terminie iuramentu in amissionem takową summę podała, też złotych polskich dwieście, do zapłacenia z summą

ogólną, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorem, miesiąca Marca dziesiątego dnia circa acta grodu Mińskiego opisana, determinował y satisfakcją in omni dekretowi ziemskiemu Mińskiemu sub paenis irremissibilibus contraventionis alterius tanti nakazał. Obżalowani też przewielebni bazyliane Mińscy, mimo pierwszość summy, za obligami żalującym dellatorom należącey, mimo dekretu oczewiste, idque ziemskiego, inekwitacją do dobr Tarasowa sądzącego, y trybunału głównego, tenże dekret ziemski Miński aprobującego, za pośledniejszą inskrypcją żadną konwikcją nieprzewiodłszy, dobra Tarasów zaiechali y one in possessione sua trzymaia y satisfakcją dekretom per inequitationem żalującym dellatorom też dobra obięcia przeskoda stali się. O co żalujące dellatores prawem czyniać, ante omnia do dobr Tarasowa, vigore dekretu ziemskiego y trybunału głównego, aprobującego, inekwitacyi, do nakazania obżalowanym bazylianom Mińskim, ażeby takowey inekwitacyi sub nullo titulo et praetextu bronić y tamować nie ważyli się, tudzież do przysądzenia summy, dekretem trybunalskim in quantitate cztery tysiące dwieście złotych polskich dla żalujących dellatorów na obżalowanej Aramowiczowej y dobrach oney sądzoney, in simul z prowizją y expensami prawnymi, ad datam praesentem należącą, y do przyięcia o wszystko u trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego rozprawy, do wskazania oraz paen na obżalowanych bazylianów pro contraventione dekretowi trybunalskiemu, przez obżalowaną Aramowiczową, za niedopelnioną żalującym dellatorom satisfakcją, do nadgrodzenia wszystkich szkod, strát y expensów prawnych y tego wszystkiego, co czasu

prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za *trzecim* aktoratem w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, z w. ichmć pp. Heleną Aramowiczową—sędzi-
ną Mińską, matką, Tadeuszem Aramowiczem—synem, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmć przed nas sąd wyniesionym, y za žalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżałowani Jan y Helena Aramowiczowie—pod owczas stolnikowie Braclawscy, ex post sędziowie grodzkie Mińskie, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, Aprilia dwudziestego wtórego dnia, będąc potrzebnemi summy pieniędzy, piętnaście tysięcy złotych polskich w staropolskiey monecie, u żalujących dellatorów pożyczwszy, takową summę w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, w dzień świętego Ierzego święta rzymskiego, dnia dwudziestego trzeciego Aprilia, przypadaiącego, przy xięgach grodzkich Mińsk., takowąż monetą, pod troiakami zarękami, oddać y wypłacić obligacyinym inekwitycynym zapisem, superius de data wyrażonym, tegoż roku Iulii dwudziestego siódmego dnia, w magdeburi Mińskiey, przyznany, opisali się, ewikcyą na wszelkie dobra swoje wniosłszy, in casu nieoddania na terminie superius wyrażonym inequitationem, captato quovis tempore, do maiętności Tarasowa cum omnibus attinentiis tymże wspomnionym obligiem żalującym dellatorom pozwolili, renitendo któremu zapisowi na wielu terminach, ani summy kapitalney, ani procentu, od oney należnego, nie opłacali; a tak żalujące dellatores, nie mając żadney satisfakcyi, per inequitationem obieli. Zaczym żalujący dellatores, chcąc z obżałowanymi

ichmć prawem czynić, ante omnia, do przysądzenia summy piętnastu tysięcy złotych polskich kapitału z przychodzącym procentem y do nakazania exolucyi takowey summy w terminie iak naykrótszym, a nim nastąpi takowey summy exolutio do obwarowania possessyi maiętności Tarasowa cum attinentiis dla żalujących dellatorów, do odesłania wszystkich kredytorów y pretensorów, iesliby się iacy znajdowali, ad alia bona, a żalujących przy tychże dobrach a prioritacie utrzymania, do przysądzenia szkod, strat y expensów prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione, lub inney wyniesienia, a do tey łączenia. Za *czwartym* aktoratem, w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego z w. ichmć panną Konstancyą—mieczną Oszmiańską, matką, Felicianem—kapitanem i. k. mci, synem, Rudnickimi, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmć przed nas sąd wyniesionym, y za žalobą w nim wyrażoną, mieniać do approbaty possessyi maiętności Tarasowa, w woiewodztwie Mińskim leżącej, dla żalujących dellatorów, do uchylenia pretensyi obżałowanych Rudnickich, do przysądzenia szkod, strat y expens prawnych y o to, co u prawa deducetur, salva žaloby melioratione, a iako te žaloby z pozwów autentycznych de tenore suo w ten nasz dekret są inserowane, tak za onymi praenominatae partes przed nami sądem instituerunt actionem, w której sprawie na terminie y dniu ni-nieyszym, wyż na dacie pisanym, aktorat ww. ichmćiów panów Konstancyi z Wielamowskich, Feliciana—kapitana iego kr. mci y rzeczy-posp. Rudnickich z Bogu

przewielebnym imię xiędzem Gedeonem Haiewskim—superiorem y wszystkimi ii. xx. bazylianami konwentu Mińskiego, z karty setney trzydziestey pierwszej y regestrów sprzeciwieństw tegorocznych do wpisu y aktoratu tychże ww. ichmciów pp. Rudnickich, na karcie setney dwudziestey pierwszej w regestrach obligowych, pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym będącego et ex ordine przywołanego, z którego teraznieysza zaczęła się sprawa, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo na tymże terminie y dniu, wyż na dacie pisanym, nie stawiając imię panią Helenę z Fronckiewiczów Aramowiczową—sędzińę grodzą Mińską, potrzykroć do prawa z nakazu naszego wołaną, iako temuż prawu nieposłuszną, z aktoratu ichmciów panów Konstancyi z Wielamowskich, matki—mieczn. Oszmiań., Felicjana—kapitana i. k. mci, syna, Rudnickich, post praecedentem legitimitatis terminum pozwu, od tychże aktorów niestawiającej imię w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dwudziestego czwartego dnia oczewisto w ręce w mieście Mińsku podanego, eodem anno Aprilis wtórego dnia przed i. w. imię panem Michałem Świętorzeckim—na ten czas pisarzem trybunalskim, sędzią grodzkim Mińskim zeznanego, deductionem na upad w rzeczy, oraz na infamię ex personali, vigore dekretu trybunального, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Februarii piętnastego dnia ferowanego, wzdaemy, a zatym tenże dekret trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, in omnibus punctis, tudzież proces y pilność, intuitu tegoż dekretu w roku tymże tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtórym, miesiąca Marca dwudziestego dnia,

w grodzie wojewodztwa Mińskiego czynione, tudzież całą litispendencyą prawną, hac in causa zaszła, przez patrona i. p. Niemorzańskiego — rotmistrza Mińskiego produkowaną, approbujemy, przy nienaruszoney mocy y walorze zachowujemy. Quo in ordine summy eodem decreto, wyżey de data et actu expresso, sądzoney, cztery tysiące dwieście złotych polskich, seorsive za procent, od takowey summy po dacie wzmienionego dekretu należący, oraz za expensa prawne, w tey sprawie lożone, trzy tysiące złotych polskich, a z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris, nam sądowi persolutis, in unum znosząc, siedm tysięcy dwieście złotych polskich na obżalowanej, do prawa niestawiającej ieymści, na majątności Tarasowie, w wojewodztwie Mińskim leżącej, y na wszystkich in genere dobrach żałującym ichmć pp. Rudnickim przysądzamy. Ad haec, vigore tego dekretu, wolność aresztowania summ dajemy, a dla uczynienia za wskaz summy wyżey wzmiankowanej, skuteczney, prawney y nieodwłoczney, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, super quibusvis citatae, do prawa non comparentis, bonis, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw y powiatów, ad libitum aktorów użyć mających, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A między tymiż ww. ii. pp. Rudnickimi, a ichmć xx. bazylianami klasztoru Mińskiego procedować nakazaliśmy. In procedendo po przywołaniu aktoratu w Bogu przewielebnego imię xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, na karcie dwuchsetney sześćdziesiąt siódmey, w regestrach tegorocznych obligowych będącego, y po

kontrowersyach, a parte ww. ichmciów pp. Rudnickich o niełączenie takowego aktoratu, naprzeciw zaś z strony ichmć xx. bazylianów o przyłączenie tegoż aktoratu nawzajem doniesionych, my sąd trybunału głównego w. x. Litewskiego, z przyczyny nierozdzielney iedności sprawy, oraz z przepisu konstytucyi roku tysiąc siedmset dwudziestego szóstego, wzmieniony aktorat do terazniejszey przyłączywszy sprawy, daley rozprawować się nakazaliśmy. In procedendo securitatem possessyi maiętności Tarasowa, in actuali et pacifica possessione ichmć xx. bazylianów Mińskich zostaiący, obwarowawszy, dalszy uznaliśmy proceder. In procedendo z aktoratu w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Haiewskiego—superiora y wszystkich ichmć xięży bazylianów klasztoru Mińskiego, po uprzedzonym legitimitatis terminu pozwowego, od tychże ichmć xx. bazylianów ichmć pp. Helenie—matce, Tadeuszowi—synowi Aramowiczom, sędziny y sędzicowi grodzkim Mińskim, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca iedynastego dnia podanego, tegoż roku y miesiąca Marca dwunastego dnia w grodzie Oszmiańskim zeznanego, do wiedzenia, niestawaiących tychże ichmciów pp. Helenę Aramowiczową—sędzinę grodzką Mińską—matkę, Tadeusza Aramowicza—syna, po trzykroć do prawa z nakazu naszego przez ienerałów wołanych, iako onemu nieposłusznych, na upad rzeczy, oraz w. imć panią Aramowiczową—sędzinę grodzką Mińską, na infamiją ex personali, vigore inskrypcyi, a imć p. Tadeusza Aramowicza—sędzica grodzkiego Mińskiego, na banicyą doczesną wzdajemy. A zatym produkowany obligacyiny, oraz inekwitacyiny zapis, od ii. pp.

Jana Litawora y Heleny z Radziwińskich z Fronckiewiczów Aramowiczów, na tenczas stolników Braclawskich, w Bogu przewielebnemu p. imć xiędzu Iustinowi Czaczkowskiemu, eo tempore starszemu, y wszystkim ichmć xx. bazylianom klasztoru Mińskiego na summę piętnaście tysięcy złotych polskich, srebney talarowej y tynfowej, starey monety, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, miesiąca Aprilia dwudziestego wtorego dnia, eodem anno, Iulii dwudziestego siódmego dnia, w maydeburyi Mińskiej przyznany, oraz całą litispendencyę prawną, przez patrona ichmć wielmożnego imć pana Józefa Woronca—mostowniczego Mińskiego produkowaną, in omni approbuiemy, circa inviolabile robur zachowuiemy. Quo in ordine summy kapitalney piętnaście tysięcy złotych polskich, pomienionym zapisem obligacyinym, oraz inekwitacyinym opisaney, na niestawaiących ichmć pp. Aramowiczach, oraz na maiętności Tarasowie, w woiewodztwie Mińskim sytuowanej, tudzież na wszelkich in genere ichmć dobrach, et seorsive procentu od wspomnioney summy należącego, tudzież tak do daty następioney maiętności Tarasowa possessyi przychodzącego, iako też in vim od podania eiusdem possessionis nie korresponduiącego, oraz expensu prawnego w tey sprawie erogowanego, sześć tysięcy ośmset złotych polskich, a z wpisnym y pamiętnym, unā cum lucris, nam sądowi persolutis, w iedną znosząc kwotę, dwadzieście ieden tysiąc ośmset dziesięć złotych polskich na tychże ichmościach et super praemissis bonis aktorom przysądzamy. A dla uczynienia za wzkaz wyrażoney summy na wszelkich in genere obżałowanych ichmciów dobrach skutecz-

ney prawney y nieodwłoczney exekucyi do urzędów ziemskich lub grodzkich wszystkich wojewodztw y powiatów, ad libitum aktorów użyć mających, założywszy in contravenientes temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy, a między ww. ii pp. Rudnickimi, a ichmć xx. bazylianami klasztoru Mińskiego dalszy proceder decernimus. In procedendo aktorów tychże ichmć xx. bazylianów z ichmć. pp. Konstancyą — miecznikową Oszmiańską — matką, Felicianem — kapitanem i. k. m., synem, Rudnickimi, z karty setney trzydziestey czwartey registrów z przeciwności tegorocznych do zapisu wyżej rzezonego, z którego praesens orta est causa, przyłączywszy, iterate proceder uznawamy. In procedendo po kontrowersjach, ad invicem doniesionych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit. dekretowi trybunału głównego w. x. Lit., w roku tysięcznym siedmsetnym siedmdziesiątym wtórym, miesiąca Februarii piętnastego dnia między ichmć pp. Rudnickimi, a ichmć panią Aramowiczową, post interpositam od dekretu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, w roku tysięcznym siedmsetnym sześćdziesiątym szóstym, miesiąca Nowembra piątego dnia inter easdem partes zaszłego, apellationem, ferowanemu y sumę cztery tysiące dwieście złotych polskich dla ichmć panów Rudnickich przysądżającemu, oraz, in ordine sądzoney wzniesionym dekretem ziemskim Mińskim inekwitacyi, referabiliter do tegoż dekretu mającemu się, insistendo, oraz dekret trybunalski manutenendo, inequitationem do dobr Tarasowa nazwanych, w wojewodztwie Mińskich sytuowanych, ad proportionem eodem decreto in quantitate czterech tysięcy dwuchset złotych polskich

sądzoney summy dla procedujących ichmć pp. Rudnickich w roku terazniejszym tyśiąc siedmset siedmdziesiątym czwartym, miesiąca Maia trzynastego dnia, a in casu bronienia na tym terminie quovis captato tempore przez urząd, ad libitum użyty, bez obwieszczenia y dalszey litispendency, solummodo za terazniejszym dekretem, uznawamy; którey inekwitacyi, ażeby ichmć xx. bazylianie klasztoru Mińskiego, possessorem praefatorum bonorum, sami przez się, per substituendos possessores y przez żadne subordynowane osoby ullo iure, titulo et praetextu, sub paenis irremissibilibus contraventionis, bronić y tamować nie wazyli się, owszem takowe dobra ad proportionem wzmiankowaney summy, circa iuridicam traditionem do posessyi ichmć pp. Rudnickich podali, postąpili, praecavimus et praecustodimus. A w samey sprawie, kopie spraw między ichmć xx. bazylianami, a ichmć pp. Rudnickimi ad invicem dać decidendo, rozprawę in futura iuris incidentia między temiż stronami prawo wiodącemi, sub paena personalis infamiae bez przyozwu, tylko za tym dekretem, determinamus, oraz salvam actionem o pretendowany po wzmiankowym dekrete trybunalskim procent tymże ichmć pp. Rudnickim circa principale reservamus. A gdy termin prawny ad publicandum kondemnat wyżej wzmiankowanych przypadł, na tenczas ienerał, sądów naszych pilnujący, Michał Swidziński, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, naypierw z aktoratu ww. ii. pp. Konstancyi z Wielamowskich, matki, miecznikowey Oszmiańskiej, Felicyana — kapitana i. k. m., syna, Rudnickich, niestawiając w. i. panią Heleną z Frackiewiczów Aramowiczową — sędzią grodzką Mińską

za infamiską ex persornali, ex post z akto-
ratu w Bogu przewielebnego imé xiędza
Gedeona Haiewskiego—superiora y wszyt-
kich ichmé xx. bazylianów klasztoru Miń-
skiego, wzmienioną w. imé panią Ara-
mowiczową za infamiską ex personali, a
imé pana Thadeusza Aramowicza, syna

imci, za banita doczesnego w izbie sądo-
wey et in foro publico obwołał, prokla-
mował y relacją publicacyi swey a loco
publicationis rediens iudicialiter zeznał.
Która sprawa iest do xiąg trybunału głów-
nego w. x. Lit. kadencyi Mińskiej spraw
dekretowych przyięta y zapisana.

1774 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 148, за 1774 г., л. 660—665.

69. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала compositi iudicii по дѣлу Виленскаго св. Троиц-
каго монастыря съ Станиславомъ Годлевскимъ касательно спорныхъ домовъ на землѣ Ви-
ленской Пятницкой церкви.

Между регентомъ в. кн. Литовскаго Стани-
славомъ Годлевскимъ и Виленскимъ св. Троицкимъ,
монастыремъ возникъ споръ изъ-за каменнаго
дома, подъ названіемъ Волминскаго, находящагося
на церковномъ плацѣ св. Пятницы.

Годлевскимъ представлены были документы,
на основаніи которыхъ указывался преемственный
рядъ владѣтелей этого дома, начиная отъ Жабы
до послѣдняго владѣтеля. Свято-Троицкимъ мо-
настрыемъ былъ предъявленъ актъ осмотра цер-
ковныхъ плацовъ депутатомъ отъ Виленскаго р-
католич. бискупа Воловича, ксендзомъ Мальхе-
ромъ Гейшемъ; на основаніи этого документа
монастырь присвоивалъ себѣ не только спорный

домъ, но еще и другіе, самовольно выстроенные
частными лицами еще въ началѣ XVII ст., но
утвержденные за Пятницкой церковью королемъ
Сигизмундомъ III еще въ 1611 году; другихъ
документовъ монастырь представить не могъ.

Судъ, по разсмотрѣніи документовъ спорящихъ
сторонъ, нашелъ ихъ недостаточно вѣскими,
чтобы на основаніи ихъ можно было составить
окончательное рѣшеніе спора и постановилъ: дѣ-
ло передать на разслѣдованіе подкоморія и воз-
вратиться къ нему по полученіи отъ этого лица
донесеній; владѣніе же спорнымъ домомъ сохра-
нить за прежними владѣльцами.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt
czwartego, miesiąca Oktobra dwódziesiątego
dnia.

W sprawie, za dwoma aktoratami y żalo-
bami, do nich należącemi, in unum złą-
czonemi y skombinowanemi, przypadley,
mianowicie: *Za pierwszym aktoratem imé*

pana Stanisława Godlewskiego—regenta
trybunału głównego w. x. Lit., z w Bogu
przewielebnym imé xiędzem Samuelem No-
wickim—starszym y wszystkiemi ii. xx.
bazyliami klasztoru Wileńskiego, za dek-
retem remissynym trybunału głównego
w. x. Lit. compositi iudicii w roku tysiąc

siedmset siedmdziesiąt pierwszym, miesiąca Oktobra szesnastego dnia zaszłym, y za żalobą w nim inserowaną, mieniać y referując się in omni do zaszłych in antecessum żalob, processów y dekretów, oraz całego procederu prawnego, hac in causa zaszłego, a signanter o uznanie inkwitacyi do kamienicy, titulo Wołmińskiej, w mieście Wilnie situm mającey, z nakazaniem de usibus et fructibus kalkulacyi y weryfikacyi, oraz bonifikacyi uznania, do komportacyi wszelkich y wszystkich generali titulo dokumentów, ograniczeń, funduszków, na też kamienicę służących, sub nexu iuramenti, tygodniem przed następującą kadencyą trybunału compositi fori, do skassowania wszelkich in dolum et fraudem żalującego delatora sporządzonych dokumentów, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych, do nakazania rozprawy bez żadney dylacyi, godzin, obmów, munimentów, sub paena personalis infamiae, y o to, co czasu prawa przez kontrowersye fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. A za *dru-gim* rekonwencyonalnym aktoratem w Bógu przewielebnego imć xiędza Joachima Czudowskiego—superyora y wszystkich i. xx. bazylianów klasztoru Wileńskiego z w. i. p. Stanisławem Godlewskim, za poz-wem od żalujących dellatorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać y referując się do wszelkich y wszystkich iuris et possessionis dokumentów na kamienicę, place, domy, mieszkania, cerkwi święto-Piatnickiey przysłuchające, służących, oraz do konstytucyi tysiąc siedmset dwódziesiątego szóstego y konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwar-

tego, granicę sprawom, do trybunału compositi iudicii wchodzącym, naznaczających, a zatym do obwarowania wieczystey ab ulterioribus i. p. Godlewskiego intrusio-nibus et praepeditionibus tychże placów, kamienie, domów, mieszkania cerkwi święto-Piatnickiey dla żalujących dellatorów possessyi, do skassowania pretensyi obżałowanego i. p. Godlewskiego, iako vitioso circulo do żalujących dellatorów et extra forum uprzątńionej, ideoque o nakazanie paenami ewokacyinemi, o wskazanie expensów prawnych; respective zaś szukania avulsum kamienicy Wołmińskiej, ieżeli obżałowany Godlewski mocen będzie z pod tytułu dawności wydobywać y słuszne okazaże do tego sobie prawo, tedy odesłanie takowey kategorii ad forum competens y o nakazanie dalszych na koło graniczących possessorów, do reprodukcyi dokumentów, adcytacyi, kto za iakiemi y iakie possyduie funda, między któremi y Wolmińska kamienica może się wysledzić, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych y tego, co u prawa deducetur, salva melioratione żaloby. Za takowemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi y skombinowanemi, praenominatae partes ad invicem przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie na dniu trzynastym Oktobra, anni praesentis, po wzięciu tey sprawy przez aktora na godzinę, deinde post expirationem oney et iterum na dniu czternastym eorundem, za przywołaniem eiusdem negotii z godzinowych, in ordine satisfactionis dekretowi trybunału compositi iudicii w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia, ponieważ i. xx. bazylianie dokumenta, o które ex parte

i. p. Godlewskiego vertitur actio, comportowali, iurament zaś supra veram et totalem comportationem i. xx. bazylianom tymże dekretem uznany, ponieważ ex assensu stron ad principale iest odłożony, exinde my sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii de praestita satisfactione temuz dekretem in comportatione xx. bazylianów quietando, proceder nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione, na dniu dziewiętnastym mensis et anni currentium, aktorat rekonwencyonalny i. xx. bazylianów z regestrów ordynaryjnych wpisów tegorocznych, z karty szesnastej do wpisu y aktoratu i. p. Godlewskiego, na karcie setnej czterdziestej w regestrach ordynaryjnych pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym będącego et ex ordine przywołanego, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy y żaloby do nich należące in unum skombinowawszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowerszyach, od i. xx. bazylianów o odsłanie praesentis negotii ad forum competens, a od i. p. Godlewskiego o nakazanie in praesenti foro, iako po dylacyi copiarum spraw, procederu in principali, nawzajem wnoszonych, ponieważ hoc in negotio ex actoratu et citatione i. p. Michała Godlewskiego — oycy procedentis, dekreta w trybunale compositi iudicii—ieden w roku tysiąc siedmset trzydziestym siódmym, Septembra dziewiętnastego dnia, z uznaniem dylacyi kopii z pozwu ad requisitionem ichmé xx. bazylianów, drugi remissyjny w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, Augusta dwódziesiątego piątego dnia, trzeci itidem remissyjny w roku tysiąc siedmset czterdziestym pierwszym, Augusta dwódziesiątego

dziewiątego dnia z i. xx. bazylianami praecesserunt, in ordine continuationis takowego procederu i. p. Stanisław Godlewski, praevia w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym, Septembra siedmnastego dnia i. xx. bazylianów Wileńskich citatione, aktorat w trybunale compositi iudicii gdy wyniosł, circa incidentiam tegoż aktoratu w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia i. xx. bazylianie, nie stawiając de exceptione fori, na dylacyą copiarum spraw assenserunt, y tymże dekretem comportatio documentorum przez i. xx. bazylianów sub nexu iuramenti iest decisa, takowemu dekreto wi ponieważ i. xx. bazylianie, uti supra praemissum, satisfaciendo, dokumenta, o które ex parte i. p. Godlewskiego vertitur actio, komportowali et post comportationem in praesenti iudicio przez produkt sprawę indukowali, exinde sami imé xx. bazylianie libere forum w niniejszym sądzie przyieli, w sprawach zaś po odeszley in accessorio dylacyi copiarum spraw, konstytucyi tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku y tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego seymu coronationis, in principali rozprawa że subsequi powinna udeterminowały; zacyz my sąd trybunału głównego wielkiego xieztwa Litewskiego compositi iudicii, przed sobą sądem forum uznawszy, proceder in principali nakazujemy. In procedendo na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, idque w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Octobra dwódziesiątego dnia, ponieważ stawiając osobście u sądu i. x. Leon Terlecki—ordinis sancti Basillii magni procurator causarum, iurament, dekretem trybunału compositi iudicii w roku tysiąc siedmset

siedmdziesiąt pierwszym, Oktobra szesnastego dnia uznany, supra veram et totalem comportationem documentorum ad instantiam i. p. Stanisława Godlewskiego wykonał; ideoque my sąd de praestito eiusmodi iuramento et de satisfactione in comportatione quietando, w samey sprawie proceder nakazaliśmy. In procedendo eodem die, po oczewistych między stronami przez produkta y repliki wnoszonych kontrowersyach, signanter od i. p. Godlewskiego, kamienicy, titulo quondam Wołmińskiej, ex post Sycińskiej y Loryncowskiej, ut asserebat, dziedzicznie temuż i. p. Godlewskiemu należącey, szukającego et inpugnando, że u imci xx. bazylianów Wileńskich w possessyi dopiero nayduie się, exposcendo inekwitacyi, ex vi praw wieczystych, idque wieczysto przedaźnego od Ierzego Siemionowicza Żaby, w roku tysiąc pięćset pięćdziesiąt ósmym, miesiąca Februarii dziesiątego dnia datowanego, eodem anno Maia wtórego dnia na urzędzie grodzkim Wileńskim przyznanego, Bohdanowi Siemionowiczowi Żabie, bratu rodzonemu, na część kamienicy, idąc z rynku po prawey ręce wedle cerkwi ruskiej swiatoy Piatnicy, przeciwko domu niegdys Stanisława Sztulby leżącey, item prawa, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia trzynastego dnia datowanego, a tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszego, Maia ósmnastego dnia w grodzie Wileńskim przyznanego, od Kondrata Siemionowicza Żaby na półowę teyże kamienicy za sumnę sześćset kop i. w. i. pp. Janowi y Katarzynie z Krotoszyńskich Hlebowiczom — kasztelanom Mińskim, podskarbin y pisarzom ziemskim wielkiego księstwa Litewskiego, a od tychże i. ww. Hlebowiczów prawa similiter wieczy-

stego, roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt pierwszego, Maia dziewiętnastego dnia datowanego, i. w. ii. pp. Janowi y Barbarze Wenclawownie Wołmińskim — kasztelanom Połockim danych; itidem prawem na drugą połowę teyże kamienicy, od i. pp. Jana y Eliasza Bohdanowiczów Żabów — w stopniu oycy y w stopniu stryia Ierzego Siemionowicza Żaby, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt dziewiętym zastawnym, a potym w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt czwartym, Marca szesnastego wieczystym, od Eliasza Bohdanowicza Żaby na drugą połowę teyże kamienicy danym. Distinctim vero drugiey kamienicy, titulo Loryncowskiej, prawem, od successorów Loryncowskich Andrzeia y Doroty Wodzińskich y Marcina Kędzierzyńskiego w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt ósmym, Maia dwódziesiątego dnia datowanym, w magdeburyi Wileńskiej przyznanym, tymże i. pp. Wołmińskim danym, że takowe dwie kamienice, in possesso i. w. i. pp. Wołmińskich byle, prawem wieczystym w roku tysiąc sześćset czternastym, Februarii pierwszego dnia i. panu Ianowi Sycińskiemu są przedane; postque, ut extat z prawa, w roku tysiąc sześćset trzydziestym pierwszym, Maia dwódziesiątego szóstego dnia datowanego, Hektor Dawid Janowicz Syciński prawem wieczystym i. pp. Baltazarowi y Zofii Druckiej - Horskiej — Strawińskim — wojewodom Mińskim, przedał y wiecznie zrzekł się; successu vero temporis i. p. Michał Antoni Drucki-Horski — podkomorzyc Miński, mieniać być wieczystym aktorem kamienic, w prawach wyż rzeczonych wzmienionych, swym prawem, w roku tysiąc siedmset trzydziestym, Apryla dwódziesiątego trzeciego dnia danym, i. p. Michałowi Godlewskiemu,

oycu praecedentis, za summę pięć tysięcy złotych polskich wiecznie przedał. Ex his praemissis appropriando proceduiący i. p. Stanisław Godlewski, a signanter z prawa oycu swemu danego, że w stopniu onego tych rzeczonych kamienic Wołmińskiej y Loryncowskiej iest aktorem, a zaś impugnando, że w possessyi nie-słuszney i. xx. bazylianów Wileńskich ad-inveniuntur, processami w grodzie Wileńskim—jednym w roku tysiąc siedmset trzydziestym pierwszym, Ianuarii dziewiątego dnia, drugim tysiąc siedmset trzydziestego siódmego, Apryla iedenastego dnia, nomine i. p. Michała Godlewskiego, oycy swego, na tychże i. xx. bazylianów Wileńskich zanesionemi, et in ulteriori progressu iuris, imieniem oycy swego w kole duchownym trybunału wielkiego xieztwa Litewskiego intentato, dowodził i że te kamienice, iak w prawie Ierzego Siemionowicza Żaby, a w drugim prawie Andrzeia y Doroty Wodzińskich, oraz Marcina Kędzierzyńskiego na Loryncowską specificatur, ubicationem mają y są naprzeciw kamienicy Stanisława Szułby, in post Rożyców, ad praesens Kulika, obywatela Wileńskiego wymieniał. E contra vero od i. xx. bazylianów Wileńskich, okazuiąc dowody kamienicy, tychże i. xx. bazylianów w possessyi będącey, którą i. p. Stanisław Godlewski, tytułuię Wołmińską y Loryncowską, przywilej króla imci Żygmonta trzeciego w roku tysiąc sześćset iedenastym, Augusta pierwszego dnia, approbuiący prawo wieczyste Hipaciusza Pocieia — metropolity całej Rusi na cerkiew swiatio - Piatnicką, na szpital y na pogorzale tam domy, klasztorowi i. xx. bazylianów Wileńskich wydany, deinde gdy między miastem a i.

xx. bazylianami o mieszkanie wszczol się spór, od i. w. i. x. Eustachiego Wołowicza—biskupa Wileńskiego xiaźdz Malcher Gieysz—kustosz Wileński, dla zaspokoienia zesłany, w roku tysiąc sześćset dziewiętnastym, Maia dwódziestego szóstego dnia wydanym swym dokumentem przyświadcza: Iż domy przy cerkwi swiatio Piatnicy, przeciwko Rożycewey kamienicy, i. xx. bazylianom należne, są zabudowane y z Sycińską kamienicą bokiem leżą; oraz dalsze prawa okazuiąc, iż oprócz cerkwi, cmentarza y szpitala murowanego, na gruncie do cerkwi należnym były domy Woyciecha Siodlarza, drugi Woyciecha Zdanowicza — szewca, trzeci wikaryuszów farskich kościoła świętego Iana, czwarty dom przezbitera swiatio-Piatnickiego y kamienica murowana i. p. Stanisława Daszkiewicza, probowali, et exinde, że prawa, których i. p. Godlewski pro deductione ubicationis używa, kamienicą Wołmińską naprzeciw Szułbińskiej, post Rożycowskiej, takż y przyświadczenie imć xieźdz Gieysza—kustosza Wileńskiego, że domy na gruncie cerkwi swiatio-Piatnickiej będące, itidem naprzeciw Rożycowskiej kamienicy są, okazuią, a parte i. xx. bazylianów probuiąc, że zaś y ieszcze naprzeciw teyże Rożycowskiej kamienicy są mury inszych possessorów, dowodzili, a zatym, circa probationem possessyi non interrupte kamienicy, od i. xx. bazylianów, zesłły i. p. Godlewski y teraz proceduiący i. pan Stanisław Godlewski, w iakim czasie y kiedy i. xx. bazylianie kamienicę Wołmińską y Loryncowską ad possessionem suam wziąć mieli, dowodami żadnemi nie wsparli, impugnabant et ex eo pretendowaney inekwitacyi uchylenia dopraszano się. My sąd trybunału głów-

nego wielkiego xięztwa Litewskiego compositi iudicii, considerando zobustronnego doniesienia y probacye, ponieważ z onych niniejszy nasz sąd de ubicatione kamienic Wołmińskiej, Sycińskiej y Loryncowskiej dostatecznie nie iest objaśniony y być nie może uwiadomionym, zacyhm pro cognitione ubicationis y wynalezienia tych to kamienic Wołmińskiej, Sycińskiej y Loryncowskiej przed sąd w. i. p. Stefana Romera—podkomorzego wojewodztwa Trockiego, zgodnie od stron podanego y akceptowanego, remittimus. Który to w. i. p. podkomorzy, za wyprowadzeniem siebie przez strony mutuo sumptu, ad fundum kamienicy, in possesso i. xx. bazylianów, swiato - Piatnickiej ziechawszy y dowody stron de ubicatione recognoscendo, podług praw o sądach podkomorskich przepisanych postąpi, pozycyą kamienic stykających się rozezna, do których to sądów podkomorskich liberam adcitationem przez obiedwie strony possessorów

kamienic, z placami swiato-Piatnickiem stykających się, prawu ziemskiemu podpadających, permittendo, comportationem dokumentów stronom graniczącym, adcitationem, przed sobą uzna y ex cognitione onych iudicata sua ferować będzie. Prointerim salvam appellationem parti, gravamen sentienti, a definitiva principali tegoż sądu podkomorskiego sententia do trybunału głównego wielkiego xięztwa Litewskiego compositi iudicii reservando, securitatem possessy i. xx. bazylianom Wileńskim placów, kamienic, domów, na gruncie swiato - Piatnickiej cerkwi będących, in actuali possessione tychże i. xx. bazylianów zostających, do rozprawy finalney waruiemy y ubezpieczamy. Denique intervencyą nomine w. i. pp. Ignacego—strażnika y Antoniego—pisarza grodzkiego, urzędników wojewodztwa Trockiego, Strawińskich, do tego dekretu czynioną, z należnością oney przyimuiemy.

1775 г. Сентября 19 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 838—841.

70. Декретъ Литовскаго главнаго трибунала по дѣлу шляхты Богатковъ, Ольпинскихъ и Козляковскаго съ Лещинскими базилианами о спорныхъ грунтахъ сель Тришина и Гривковичъ.

Между Лещинскими базилианами и шляхтой Богатками, Ольпинскими и Козляковскими возникли споры о границахъ сель Тришина и Гривковичъ. Споры эти первоначально велись въ судѣ земскомъ; по опредѣленію подкоморія были назначены тѣ же границы на мѣстахъ спорныхъ; противъ этого опредѣленія не протестовала ни одна сторона. Тѣмъ не менѣе, спустя лѣтъ сорокъ, базилиане вчинили новый искъ по этому же самому дѣлу.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Трибуналъ призналъ подкоморское опредѣленіе правильнымъ и обязательнымъ для обѣихъ сторонъ; Богатки должны были присягнуть въ правильности своихъ показаній, а базилиане заплатить 600 злотыхъ судебныхъ издержекъ; та и другая сторона должны были на общій счетъ пригласить землебра для проведенія границъ и постановки граничныхъ знаковъ.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktorata-mi y załobami. do nich należącemi et in unum infra złączonemi, przypadley, mia-

nowicie: *Za pierwszym aktorem* i. pp. Iana y Laurentego—braci, Iana y Teodora—braci, Michała y Hrehorego—braci, Hrehorego y Iana—braci, Iakuba, Dawida, Iana y Iwana—braci, Kornieia, Bazylego, Iana y Andrzeia—braci y Pawła Bohatków, Karpia, Stefana y Hrehorego Olpińskich, Michała Kozlakowskiego z i. p. Ianem Kozlakowskim—ienerałem i. k. mci powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanego ienerała przed nasz sąd (wyniesionym) y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżalowany imć, zle szafując swoim urzędem, wizją niby rozrzuconych przez żalujących Bohatków kopców falsificatorie, nie czyniąc wybadania się, dla obżalowanych bazylianów Leszczyńskich wydał, przez co tymże imć xx. bazylianom do adcytowania y prozekwowania w trybunale motivum praeiuit, insuper nie podawszy oczewisto wręce pozwów, iakby oczewisto podane falsificatorie zeznał; o co żalujący dellatores, po zanesionym na obżalowanego imci manificie, chcąc z obżalowanym prawem czynić, ante omnia do pokarania ichmści pro abusu officii, do nagrodzenia szkod, strat y expens (prawnych, salva melioratione żaloby. *Za drugim aktorem* i. pp. Jana y Laurentego—braci, Jana y Theodora—braci, Michała y Hrehorego—braci, Hrehorego y Iana—braci, Iakuba, Dawida, Iana, Iwana—braci, Kornieia, Bazylego, Iana y Andrzeia—braci y Pawła Bohatków, Karpa, Stefana y Hrehorego Olpińskich, Michała Kozlakowskiego y całej okolicy Hryniewiecka z i. w. i. x. Cypryanem Bułhakiem, opatem y wszystkimi i. xx. bazylianami Leszczyńskimi, za pozwem od aktorów po obżalowanych ichmć przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim będącą, mieniać

do zaszłych dekretów, processów y całego procederu z obżalowanymi bazylianami Leszczyńskimi intentowanego, a signanter do aprobaty dekretu oczewistego podkomorskiego w roku tysiąc siedmset dwudziestym dziewiątym, Marca dziesiątego dnia ferowanego, przez żadną stronę nie appellowanego, którym w. i. p. Rudomina—podkomorzy Braclawski, dekretem trybunalskim naznaczony, z obustronną rekwizycją na miejsce dyferencyi ziechawszy; kwestyą y spór między obżalowanymi i. xx. bazylianami Leszczyńskimi, a żalującymi delatorami wiecznie rozsądził, granicę opisał y położył; a iako bliższych żalujących Bohatków znał do dowodu, tak onym supra realitatem ich dowodów iurament decydował y wykonanie takowego iuramentu za niedoysciem ugody na pierwszych roczkach grodu Pińskiego nazaczył; żalujący delatorowie na terminie do iuramentu całą okolicą stawali, zaprzyśiadź chcieli; lecz obżalowani, ani sami, ani przez plenipotentę swego do przysięgi osób nie podali, ani prowadzili y tak termin iuramentu do przyszłych roczków zwlekli; na drugim terminie ciż żalujący Bohatkowie w osób dwadzieścia do przysięgi stawiać, wysłuchania siebie iuramentu exposcebant. Lecz bazylianie similiter nie prowadząc do iuramentu, ipso facto iuramentu odstąpili, a żalujący delatorowie od daty dekretu podkomorskiego, toiest, od roku tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego Marca dziesiątego dnia do daty terazniejszey circiter przez lat czterdzieście sześć grunta, łąki, lasy etc. dekretem podkomorskim sobie sądzone, spokojnie possydując, naymniejszey prepedycyi y interessowania się od i. xx. bazylianów nie mieli, teraz zaś motivo falsi-

catorio zeznaney przez ienerała Kozlakowskiego wizyi obżałowani ichmość bazylianie żałujących delatorów, nie sobie niewinnych, do trybunału adcytowali y prozekwować usiłują. Oco żałujący delatores z obżałowanemi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty dekretu oczewistego nie appellowanego podkomorskiego y possessyi za onym tak dawney, do uznania paen ewokacyinych y expensów prawnych, do uwolnienia żałujących delatorów a prosecutione obżałowanych ichmościów, a względem odnowienia kopców do naznaczenia komornika y oto, co czasu prawa deducetur, salva melioratione żaloby. Za *trzecim* aktoratem w Bogu przewielebnego iegomość xiędza Cypryana Bulhaka — opata y wszystkich ichmościów xięzy bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z ichmość panami Piotrem Szyrmą — podczaszycem powiatu Pińskiego, Ianem y Lawrentym, bracią, Ianem y Teodorem, bracią, Michałem y Hrehorym, bracią, Hrehorym y Ianem, bracią, Iakubem, Dawidem, Ianem y Iwanem, bracią, Kornieiem, Bazylim, Ianem y Andrzejem y Pawłem Bohatkami, za pozwem od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą, w nim znajdującą się, mieniać oto: Iż antecessores obżałowanych ichmościów, mając wstęp do uroczyszczania Owsiemirowskiego, Trytyszyna zwanego, za prawami ichmościów panów Szyrmów, na część (w) wspomnionym uroczysku między gruntem Owsiemirowskim, miedzami pewnemi obiętą, sobie służącemi, nie tylko te całe uroczysko, lecz nadto przestąpiwszy granicę między wsią Owsiemirowem żałujących delatorów, a okolicą Hrywkowiczami obżałowanych ichmościów,

w autentycznych ograniczeniach dokładnie opisaną, wiele gruntów, wchodów, lasów, sianożęci, ułowów rybnych od majątności Owsiemirowa bezprawnie zabrali, a żałujących delatorów, swoiey na owczas własności broniących, niby o gwałtowność praetextuose do sądów ziemskich y grodzkich powiatu Pińskiego, nareszcie do trybunału pociągneli, z kąd za odesłaniem na sąd podkomorski wielmożnego iegomość pana Rudominę — podkomorzego Braclawskiego, na miejsce różnicy sprowadziwszy, słownym obwodem naprzeciw autentycznym ograniczeniom, na stronę żałujących delatorów służącym, świadkami, obwodu swego zaprzysiędz nie chcącemi, granice obwiódłszy, dekret uciążliwy, pod datą roku tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego, miesiąca Marca dziesiątego dnia dla żałujących delatorów, za gołosłownym, bez dowodu pisma przez obżałowanych imć odyskanym iuramentem, contra sonantiam praw xięstwa Litewskiego ferowany y przez w. imci xiędza Polikarpa Filipowicza — archimandrytę Leszczyńskiego, swoim y całego klasztoru imieniem zmanifestowany, zyskali. Ktoremu, acz favorabiliter pro parte sui wydanemu, satysfakcyi nie czyniąc, iuramentu w czasie udeterminowanym, z osobami, w tymże dekrecie imionami y nazwiskami wyrażonymi, obżałowani ichmość nie wykonali y takowych świadków, którzy granicy przed podkomorzym obwód czynili, (y na szczególnym tylo wyświadczeniu ich dekret przeciw wielu autentycznych ograniczeń y dawnych dokumentów, na pokrzywdzenie żałujących delatorów, błędnie y szkodliwie ugruntowawszy, na nich swój wyrok ferował), do wykonania iuramentu nie stawili y przeto tenże dekret podko-

morski, z przyczyny niewykonanego z osobami, w nim specifice wyrażonemi, iuramentu, pod nieważność y kassatę poddawszy, znaki graniczne poruynowali, ad hoc differencye o wielu mieyscach iterum czyniąc, więcey ieszcze gruntów, sianożęci, iezior, lasów y wszelkich wchodów Owsiemierowskich, do żałujących delatorów należących, ku granicy Hrywkowickiey przyległych, nową gwałtownością zabrali. A tak bezprawnym sposobem nieustanne gwałty, grabieże, niaizdy, pobicie ludzi żałującym dellatorom dopełniając, znaczne pokrzywdzenia czynią; ad hoc dekret grodzki Piński w roku terazniejszym, Maia dziewiętnastego dnia między żałującemi dellatorami a obżalowanymi ichmościami ferowany, pro favore suo otrzymali, remissę, hac in causa na sąd podkomorski żadaney, niesłusznie broniąc, tymże dekretem cum summo dellatorum praeiudicio uchyloną maia; et hoc in puncto założoney od dekretu tegoż appellacyi urząd grodzki Piński, favendo obżalowanym ichmć, przyiąć niechciał y dalsze uciążliwości dopełnił. Ideoque do podniesienia dwóch dekretów, iednego grodzkiego Pińskiego, w dacie wyżey wzmienionego, drugiego podkomorskiego, iako nayistotniejszą kondycją, zaprzysiężeniem niedopełnionego y wraz omanifestowanego, a ztąd w niczemność widocznie podanego, a zatym do wyznaczenia kasztelana lub marszałka z komissarzami, według wyrazności prawa, na rozeznanie y zaspokoienie tych dyfferencyi, oraz wszystkich granicznych znaków przed tenże sąd marszałka czyli kasztelana, uznania komportacyi wszystkich dokumentów, ograniczeń, obwodnic y dalszych dowodów przez obżalowanych ichmć do tychże sądów, sub

nexu iuramenti, ostrzeżenia decretorie zdrowia y życia poddanym Owsiemierowskim, oraz warowania securitatem dellatorów possessyi gruntów, łąk, lasów y wszelkich wchodów, ukaranie paenis obżalowanych ichmć, niemniey też uznania tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. A iako te žaloby, z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi praenominatae partes przed nami sądem ad invicem instituerunt actionem. W której sprawie w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia, motivo actoratu ichmościów panów Bohatków y innych ichmościów, z karty setney pięćdziesiąt ósmey regestrów tegorocznych sprzeciwieństwa przywołanego, po kontrowersyach od tychże ichmościów o przyłączenie, a od imci xx. bazylianów Leszczyńskich o nielażenie takowego aktoratu wzaiemnie doniesionych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego iedność interessu przez žalobę, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Iunii dwudziestego dnia dowiedzioną, uważywszy, competentiam pomienionegołączenia, proceder uznaliśmy. In procedendo aktoratu i. xx. bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z karty pięćdziesiąt pierwszey regestrów tegorocznych appellacyinych, do wyż namienionego aktoratu, na karcie siedmdziesiąt trzeciej pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym w regestrach taktowych będącego y niniejszey sprawie początek dającego, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, od i. pp. Bohatków o uznanie pro inappellabili dekretu podkomor-

skiego, tysiąc siedmset dwudziestego dzień-
wiątego roku, miesiąca Marca dziesiątego
dnia, między temiż ichmościami a i. xx.
bazylianami Leszczyńskimi in principali
ferowanego, y o nakazanie onemu in om-
ni satysfakcyi; in contra od tychże i. xx.
bazylianów, pro mobili tenże dekret utrzy-
mujących, oraz remissy przez sąd kasz-
telański dopraszających się, wzajemnie do-
niesionych, ponieważ od takowego dekretu
przez procedujące strony nie zaszła ap-
pellacya, ówszem i. xx. bazylianie mani-
festami swoimi tenże dekret pro inap-
pellabili znali y za dość uczynienia onemu
desiderabant, zaczym my sąd trybunału
głównego wielkiego xięztwa Litewskiego,
wzmieniony dekret we wszystkim za nie-
appellowany censendo et necessariam
onemu satisfactionem iniungendo, iż by
na punktach in eodem decreto wyrażo-
nych, i. pp. Ian y Laurenty bracia, Ian
drugi y Feodor także bracia, Michał y
Hrehory bracia y drugi Hrehory, w ak-
toracie, ad hanc causam wpisanym primo
loco, wyrażeni Bohatkowie, iurament na
dniu szesnastym Oktobra, w roku teraz-
niejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt
piątym na rokach ziemskich Pińskich, a
w przypadku niesądzenia się onych w
kancellaryi grodzkiej Pińskiej wykonali,
nakazujemy. Po którym iuramencie ulte-
riorem temuż dekretowi uznawając satis-
factionem, dla poprawienia kopców y dal-
szych znaków granicznych, wzmienionym
dekretem podkomorskim poczynionych, i.
p. Iana Stachowskiego, zgodnie przez
strony podanego y akceptowanego, de-
signamus. Którego iegomość pana komor-

nika gdyby procedujące strony w roku
przyszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt
szóstym, primo vere mutuo sumptu, sub
paenis irremissibilibus contraventionis, wy-
prowadzili, a i. p. komornik, żeby, nie
wdając się w żadną kognicyą dektetu
podkomorskiego, solummodo kopce y
dalsze znaki graniczne, dekretom podko-
morskim poczynione, non obstante którey-
kolwiek strony contumacia vel recessu, sub
paena privationis officii et refusione
damnorum, poprawił y obwodnicę melio-
rować się przez siebie mianych kopców
procedującym stronom wydał, iniungimus.
A że i. xx. bazylianie, nieczyniąc od sądu
podkomorskiego appellacyi, dekret onego
zaappellowany illegaliter utrzymywali et
eo movente i. pp. Bohatków y dalszą
szlachtę do kosztów prawnych niesłusznie
pociągali, zaczym my sąd trybunału
głównego wielkiego xięztwa Litewskiego
za takowy expens prawny na tychże i.
xx. bazylianach sześćset złotych polskich
procedującym i. pp. Bohatkom y inney
szlachcie, w aktoracie wyrażoney, currenti
legaliter w wielkim xięztwie Litewskim
moneta przysądziwszy, opłacenie tey sum-
my w roku terazniejszym tysiąc siedmset
piątym, miesiąca Oktobra szesnastego
dnia przy xięgach grodzkich Pińskich,
sub vadio alterius tanti y pod nieuchron-
ną sprzeciwienia karą, praevia quietati-
one, decernimus. Po zadość uczynieniu
temu dekretowi cały proceder prawny
kassujemy, wieczne milczenie nakazujemy,
na sprzeciwiających się ważność osądzo-
ney rzeczy et paenam personalis infamiae
interponimus.

1775 г. Сентября 27 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 964—967.

71. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго в. княжества Литовскаго Осипа Юдицкаго съ Бытенскимъ базилианскимъ монастыремъ относительно права владѣнія имѣніемъ Бытеня.

Наслѣдники бывшаго подскарбія в. кн. Литовскаго Теофила Тризны - Юдицкіе вчинили противъ базилианскаго Бытенскаго монастыря искъ съ дѣлю отнять у него имѣніе Бытень, когда-то завѣщенное покойными предками подскарбія монастырю. Юдицкіе гл. образомъ основывали свои претензіи на томъ, что фундаторы не имѣли права завѣщать этого имѣнія монастырю по точному смыслу нѣкоторыхъ сеймовыхъ конституцій объ имѣніяхъ земскихъ; что нѣкоторые изъ ближайшихъ наслѣдниковъ этихъ фундаторовъ не только оспаривали это право судебнымъ поряд-

комъ, но и владѣли известное время этимъ имѣніемъ, пока оно не было уступлено монастырю. Юдицкіе приводятъ въ доказательство своихъ претензій длинную родословную фамиліи Тризнъ и ихъ ближайшихъ наслѣдниковъ, указываютъ также и на процессы, веденные между собою наслѣдниками. Базилиане имѣли также фундушвыя записи на право владѣнія имѣніемъ. Чѣмъ кончилось дѣло, неизвѣстно: судъ постановилъ только представить обѣимъ сторонамъ свои документы для дальнѣйшаго разбирательства въ слѣдующее засѣданіе.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piętego, miesiąca Septembra dwudziestego siódmego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktorami y żałobami, do nich należącemi, in unum złączonemi y skombinowanemi, przypadley, mianowicie: *Za pierwszym akto-
ratem* i. w. imię pana Józefa Iudyckiego — oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego, z w Bogu przewielebnym imię xiędzem Ierzym Szatałowiczem—superiorem y wszystkiemi ichmć xięzą bazylianami Byteńskimi, za pozwem od aktora po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniać: iż co dobra Byteń z swemi attinencyami, w powiecie Słonimskim leżące, z nadań ante unionem konferowa-

nych, domu de Woynów były dziedzictwem, które successu temporis Koryckim, a po nich Tryznom dostały się, na ostatek xx. bazylianie przez Tryznów do Bytenia wprowadzeni, przez nich funduszem, na pewney części Bytenia uczynionym, opatrzeni, mimo tenże fundusz, pod pretextem legacyi bezprawnie wniesionej, całych dobr Bytenia niesłusznemi stali się possessorami. Naypierwey bowiem, Hrehory Tryzna — pokomorzy Słonimski, z żoną swoją Reginą z Sapiehów Tryzniną, erygowawszy cerkiew w dobrach swoich Byteniu, do niey wioski, nazwaney Zapole, y boiarzyna iednego z gruntami, w pewnym ograniczeniu do tey wioski należącemi, nadali, na porządek y sług cerkiewnych z arendy miasteczka Bytenia

y młynów po kop czternaście, corocznie opłacać się mających, assygnowali; wosku po kamieni trzy, pszenicy po półtory beczki ze dworu Byteńskiego ad fata sua dawać deklarowali; sianożęć za rzeczka, do stawu Rudnickiego idąc będąca, z ogrodami na niey przyłączyli; z puszczy drzewa y dREW na potrzebę monastyru y poddanych monastyrskich, z warunkiem, aby bez wiadomości dwornej nie wywożono y nigdzie na stronę nie przedawano, pozwolili; oraz takową erekcyę cerkwi y nadanie do niey pod władzę dożywotnią imć xiędza Payseia — władcy Pińskiego y Turowskiego poddali, y na to wszystko zapis swóy, w dacie roku tysiąc sześćset siódmego, Augusta dziesiątego dnia pisany, a w roku tysiąc sześćset ósmym, Januaryi piętnastego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, pomienionemu xiędzu władcy Pińskiemu y Turowskiemu wydali. Deinde w roku tysiąc sześćset szesnastym, Junii dwudziestego dnia datowanym, eodemque anno, Oktobra siódmego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, wieczystym zapisem ci że Regina y Hrehory z Sapiehów Tryznowie, iuż marszałkowie Słonimscy, małżonkowie, pomienioną wioskę Zapole, z dziesięcią włokami osiadłemi, boiarzyna iednego, staw przy teyże wsi zarybiony y przy nim, sadzawkę, nadworną pasznię, pola y sianożęci. na uroczyszczach, w inwentarzu specyfikowanych, zapisując, przy tym do tysiąca złotych polskich, przez Iana y Marianne z Sapiehów Wadaszyńskich, małżonków, na klasztor Byteński legowanego, półtora tysiąca złotych polskich przyłączwszy, in summa dwa tysiące pięćset złotych polskich na dobra swoje Byteń wnosząc, mliwo wolne bez miarki w młynach

Byteńskich (z warunkiem, aby xięza młynu swego in futuro nie stawili, karczmy w swoiey wiosce y szynku nie mieli, z puszczy drzewa y dREW bez pozwolenia y wiadomości dworu Byteńskiego nie wywozili) pozwalając, xięzy bazylianom fundusz uczynili y pod władzę xiędza metropolity podali. Takowy tedy fundusz, iako wedle prawa de nova radice iest uczynionym, tak nigdy wznoszonym bydź nie powinien y przy onym zawsze ichmć xięza bazylianie utrzymywać się maia. Post obitum tandem Hrehorego y Reginy Tryznów, małżonków, fundatorów xięzy bazylianów Byteńskich, pozostało synów czterech y córka iedna, idque: Mikołay — kuchmistrz wielkiego xięstwa Litewskiego, podkomorzy Słonimski, Gedeon - Michał binominis — starosta Brzeski, Paweł — dworzanin pokojowy królewica imci Władysława, y xiądz Marcin — kanonik Wileński Tryznowie, oraz Eufrozyna Tryznianka, ci równi konsukcessorowie spadających na siebie dobr Bytenia, nie idąc do równego działu, na iednego Mikołaiia Tryznę, brata swego, trzy bracia Tryznowie, kontentuiąc się wypłaconą summą, na każdego po piętnaście tysięcy, idque in universum czterdziestu pięciu tysięcy złotych polskich, zrzekli się y zbyli, takóž y Eufrozyna Tryznianka, siostra, zostawszy bazylianką w klasztorze Pińskim, z części czwartey na tegož Mikołaiia Tryznę zrzeczenie uczyniła. Za któremi zrzeczeniami solus et universus Mikołay Tryzna — in post podskarbi wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, zostawszy dobr Bytenia aktorem, prolificavit syna iednego Teofila — woiewodę Brzeskiego y córek dwie, Reginę in voto Gabryelową Szemiotową — podkomorzową Słonimską, y Teodorę, in voto Ka-

zimierzową Tyszkiewiczową — podkomorzynę Brzeską; a dziedzicząc tenże Mikołaj Tryzna—poskarbi wielki cały Byteń, nową cerkiew wymurować umyślił y na to materyałów potrzebnych przysposobił, oraz rzemieślników ściągnął y umówił, et circa obitum summ takową testamentową zostawił dyspozycyą, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, Iulii trzydziestego dnia w Wilnie pisana, et—*primo*, summy, na Dobromyślu dziewięć tysięcy złotych polskich będących, na wymurowanie cerkwi naznaczył; *secundo*, na archimandrią Byteńską trzy części Bytenia y folwark Dietkowicze alienatorie zapisał, na czwartą zaś część tegoż Bytenia za summy piętnaście tysięcy złotych polskich wniosłszy, na tąż archimandryę legował y takową alienacyę funduszem nowym na archymandryę nazwał; *tertio*, syna swego Teofila, iuż na owczas starostę Wołkowyskiego, od sukcedowania dobr Bytenia oddalił; *quarto*, matce swej dożywocie na Byteniu zachował; *quinto*, żonie swej dożywocie na majątności Puchowiczach, w wojewodztwie Mińskim sytuowaney, opisał y dalsze wyraził rozporządzenie. Który to Mikołaja Tryzny—podskarbiego wielkiego księstwa Litewskiego testament, co do bezprawnego księży bazylianóm Bytenia y Dzieczkowicz zapisania, do exekucyi nie był przyprowadzony, całą bowiem Teofil Tryzna—wojewoda Brzeski, syn Mikołaja, na siebie spadającą po oycu obiół successyę y oną spokojnie od księży bazylianów, in ordine zapisanego na nich Bytenia y Dietkowicz, iako przekonanych w sobie o nieprawności takowego zapisania, nie turbowany, usque ad fata sua possydownał. Lecz tenże Teofil Tryzna—wojewoda Brzeski, bezpotomnie odumie-

rając, iakoby testamentem inter alias dispositiones haec principalia wyraził: *Primo*. Ciało swoje w cerkwi Byteńskiej, od przodków swoich fundowaney, pogrześć kazał. *Secundo*. Na wymurowanie cerkwi nowey, według woli oycy swego, summę Dobromyślską zapisał y, iezeliby takowey summy nie wystarczyło, z intrat majątności Bytenia trzy tysiące złotych polskich naznaczył. *Tertio*. Na dobrach Byteniu, ze wszystkiemi, do nich należnościami, żonie swej Izabelli, de domo Lackiey, dożywocie opisał. *Quarto*. Księży bazylianóm Byteńskim (pod kondycyą iezeliby potomstwa niebyło), dwakroć sto tysięcy złotych polskich na Byteniu legował, przez co formalną alienacyę wniesieniem nad szacunek eo saeculo dobr z summy uczynił, *Quinto*. Na dobrach Puchowicze Bołoczy, w wojewodztwie Mińskim, osmdziesiąt tysięcy, a na Hornostaiewiczach, w powiecie Wołkowyskim leżących, dwadzieścia tysięcy złotych polskich żonie swej wiecznością zapisał. *Sexto*. Też dobra Puchowicze Bołocze y Hornostaiewiczze pod dożywocie teyże żenie swej podał. *Septimo*. Wieczności tych dobr siostrzankom swoim, idque Puchowicze dzieciom Gabryela Szemiota—podkomorzego Słonimskiego, z Reginy, a Bołocze z wsią Chydramą dzieciom Kazimierza Tyszkiewicza—podkomorzego Brzeskiego, z Teodory Tryznianek, siostr swoich rodzonych spłodzonych, zapisał; majątność zaś Hornostaiewiczze tymże siostrzankom w równy dział determinował. *Octavo*. Summy na dobrach Rasnie, Wysokim y innych, przy tym mobilia wszystkie, złoto, srebro, klejnoty, szaty, stada, konie, bydło etc. żonie swoiey darował y takowy testament w dacie roku tysiąc sześćset czterdziestego

czwartego, Decembra, pierwszego dnia w Byteniu pisany et eorundem dwudziestego trzeciego dnia w grodzie Słonimskim aktykowany, a w roku tysiąc sześćset czterdziestym piątym, Januarii dwudziestego dnia do ziemstwa tegoż powiatu przyniesiony, bydz pokazał się. Virtute którego testamentu Izabella z Lackich Tryznina—woiewodzina Brzescka, eodem anno tysiąc sześćset czterdziestego ósmego, Decembra trzystego dnia intronitowawszy się et in post iterato voto za Chotkiewicza—starosty Mozyrskiego, iure advitalitatis Byteń possydowała; stante qua possessione xx. bazyliane Chotkiewiczów małżonków do ziemstwa Słonimskiego zapozwawszy o komportacyą testamentu Mikolaia Tryzny—podskarbiego wielkiego Litewskiego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym szóstym Januarii piętnastego dnia, otrzymali kontumacyiny dekret, o który proceder między xieżą bazylianami a Chotkiewiczową zmnowny Kazimierz Tyszkiewicz—podkomorzy Brzeski, manifestował się. Deinde Gabryel y Regina z Tryznów Szemiotowie — podkomorzowie Słonimscy, do tegoż ziemstwa Słonimskiego Chotkiewiczów—starostów Mozyrskich, małżonków, o successyą dobr wszelkich, po Teofilu Tryznie — woiewodzie Brzeskim, bracie swym, na się spadającą, zapozwawszy, kondemnowali; tandem ciż Szemiotowie,—małżonkowie—powziąwszy wiadomość o znaydowanie się w wyrażonych superius punktach testamentu Teofila Tryzny de nullitate onego, iako uformowanego iuz po śmierci na blankiecie, et in aliis contentis w roku tysiąc sześćset czterdziestym dziewiątym iunii czternastego dnia, manifestowawszy się, rozpoczęli proceder et in tractu onego tak Szemiotowie Słonim-

scy, iako też Tyszkiewiczowie Brzescy—podkomorzowie, małżonkowie, odumarli; interea Izabella z Lackich, primo Tryznina, secundo voto Chotkiewiczowa, in praepeditone successorów, z xieżą bazylianami zawarła konwencyą, którą Dobromysł wypuściwszy y folwark Działkowicze, attinencyą Bytenia, z boiarami wraz do possessyi xieży bazylianów postąpiwszy, obwarowała sobie spokojne całych dobr Bytenia dożywociem dzierżenie, przez niemaly czasu przeciąg rozpoczęty od Szemiota Słonimskiego y Tyszkiewicza Brzesckiego — podkomorzych, rodzone siostry Teofila Tryzny—woiewody Brzesckiego, in votis mających, ob rationem fatorum onych, niebył prosekowany o successyą dobr Bytenia y innych, oraz de nullitate testamentowych bezprawnych dyspozycyi, proceder, aż dopiero gdy córka Szemiota, z Tryznianki rodząca się, cessit in votum za Stefana Tyzenhauza—starostę Dyamenskigo, przez tychże Tyzenhauzów małżonków był kontynuowany w ziemstwie Słonimskim et primo w roku tysiąc sześćset szesdziesiąt czwartym Iunii dziewiętnastego dnia z aktoratu tychże Tyzenhauzów—starostów Dyamenskich, na Chotkiewiczową—starościnę Mozyrską wypadła kondemnata. Deinde w roku tysiąc sześćset szesdziesiąt piątym Ianuarii szesnastego dnia w tymże ziemstwie, po obwarowaniu Chotkiewiczowej na dwie kondemnaty, idque na jedną przez Szemiotów, a na drugą przez Tyzenhauzów otrzymaną, activitatem loci standi, dylacyą munimentorum teyże Chotkiewiczowej dozwalaiący zaszedł dekret, vigore którego, na następne Tyzenhauzowie Chotkiewiczową przypozwawszy roki, sub actu tegoż roku tysiąc sześćset szesdziesiąt

piątego, Iunii piątego dnia otrzymali kondemnate et in ulteriori prosecutione juris, gdy w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym Ianuaryi trzynastego dnia, za przypadnieniem w tymże ziemstwie Słonimskim sprawy, urząd favore Chotkiewiczowej dwa dekrety kontumacyine in accessorio skassował, pod ten czas Tyzenhauzowie do trybunału appelowali, a za niedopuszczeniem appellacyi tak Chotkiewiczową, iako też urząd ciz Tyzenhauzowie do trybunału pozwali. Gdzie w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym, Augusta dwudziestego trzeciego dnia, circa incidentiam w trybunale aktoratu, dekret wznawiający Chotkiewiczowej dilaacyą na patrona y remissę na drugą kadencyą zapisujący, zaszedł; denique w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt trzecim, Augusta cztrnastego dnia, itidem ad affectationem Chotkiewiczowej dilaacyą na kopią pozwu pozwoliwszy, na następną kadencyę trybunału sprawę odłożono, post haec xięża bazylianie, animując Chotkiewiczową do obrony tak dożywocia iey na Byteniu, iako też summy, dla niey wzmienionym testamentem Teofila Tryzny—woiewody Brzesckiego, bezprawnie zapisaney, od osiągnięcia takowego zapisania przez successorów, skryptem swoim w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym szóstym, Decembra szóstego dnia, w Żurowicach datowanym, do modlitw w monasterze Byteńskim, za fundatorów odprawujących się, też Chotkiewiczową, starością Mozyrską, aplikowali. Po której śmierci całe dobra Byteń, mimo rozpoczęty per legitimos successores de invaliditate testamentowych dyspozycyi, dobra ziemskie ab equestri ordine alienujących et in dubium wokowanych, proceder, zagarnowszy, huc-

usque xięża bazylianie bezprawnie posiadują. Ex eo de praesenti żalujący i. w. imé Iudycki, obożny w. w. x. Lit., za prawem wlewkowym, od successorów, ex capite Tryznów pochodzących, wydanym, modernus actor ku przybliżeniu końca tey sprawie na niedawno odeszłym seymie u stanów rzeczy-pospolitey wyiednał odsyłającą na rosprawę z obżałowanymi xx. bazylianami Byteńskimi y innemi, przez konnexyą do tey sprawy y z potrzeby interesu przypoznać się mającemi, do trybunału głównego w. x. Lit. na obydwie repartyce konstytucyą, której inhaerendo prawem czyni, ante omnia do skassowania beżprawnych, alienatorie uczynionych testamentowych dyspozycyi, itidem do uchylenia y w niwecz obrócenia nadwalor eo tempore dobr wniesionych testamentem in dubium wokowanym legacyi, deinde do uznania inequitacyi do dobr Bytenia cum attinentiis, w powiecie Słonimskim leżących, do wskazania de usibus et fructibus przez obżałowanych xx. bazylianów z tenuty tychże dobr kalkulacyi, oraz poczynionych szkod weryfikacyi, do komportacyi wszelkich y wszystkich iuris et possessionis dokumentów, a mianowicie: testamentów Mikołaiia y Teofila Tryznów, oraz extradicyi onych żalującemu aktorowi sub nexu iuramenti, do nakazania adcytacyi wszystkich, przez konnexyą y z potrzeby interesu do tey sprawy należących, do nadgrozdenia szkod, strat y expens prawnych, oraz do tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deductur, salva žaloby melioratione. A za drugim rekonwencyonalnym aktoratem w Bogu wielebnego imé xięzda Ierzego Szatałowicza—starszego y wszystkich ichmć xx. bazylianów konwentu Byteńskiego, z

i. w. imé p. Iózefem Iudyckim, oboźnym w. x. Lit., za pozwem od aktorów po obżałowanego imé wyniesionym y za żalobą w nim będącą, mieniać y referuiąc się in omni do zapisów wieczystych funduszowych od imienia Tryznów ab antiquo na dobra Byteń cum attinentiis nadanych et omnis tituli munimentów actoribus służących, do approbaty in omnibus punctis onych, a za onemi do utwierdzenia possessyi funduszowej mạiętności Bytenia cum attinentiis, do komportacyi przez obżałowanego imci omnis tituli dokumentów, ad hanc causam służących, fundusze żaluiącym delatorom służące stwierdzaiących, sub nexu iuramenti, do nakazania lokacyi w kancellaryi dokumentów cum libera communicatione żaluiącym, do przysądzenia insuper tego wszystkiego dla żaluiących delatorów, quod iustis documentis realiter należnego circa principalia wyprobowano y dowiedziono będzie, do przysądzenia expens prawnych y nagrodzenia tego wszystkiego, co czasu rosprawy przez kontrowersią wyprobuie się, salva tey żaloby melioratione. A iako te żaloby, w pozwach autentycznych znajdujące się, de tenore suo w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi praenominatae partes przed nami sądem ad invicem instituerunt actionem. W ktorey sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, aktorat rekonwencyonalny ichmé xx. bazylianów z tychże reiestrów taktowych z karty sześćdziesiąt ósmey do wpisu y aktoratu rzezonego i. w. Iudyckiego, oboźnego w. x. Lit., w reiestrach taktowych tegorocznych na karcie siedmdziesiąt dziewiętey ingrossowanego, z którego praesens coincidit

negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo w tey sprawie, za konstytucyą seymu immediate zakończonego, przypadley, po kontrowersiach od i. w. Iudyckiego y od ichmé xx. bazylianów, tak względem adcytacyi ex capite Tryznów do tey sprawy przysłuchaiących, iako też respectione komportacyi nawzajem doniesionych, my sąd, pretensyę stron, in ordine comportationis accessorialiter do sądu podaną, resolvendo, ponieważ i. w. Iudycki, prawem przyrodzonego spadku w stopniu swoich iurisdatorów ad nullitatem funduszów y testamentowych dyspozycyi względem dobr Bytenia idący, per specificum komportacyi dokumentów w żalobie wyrażonych pretenduie; a przeciwnie ponieważ ichmé xx. bazylianie, dobra Byteń dotąd possyduiący, na znajdujących się u siebie dokumentach przestaiąc, do utwierdzenia swoiey za onemi possessyi wyniosszy żalobę, universale tylko ó komportacye żalozyli petitum, zaczym my sąd trybunału głównego w. x. Lit. comportationem dla i. w. Iudyckiego testamentów Mikołaiia y Teofila Tryznów y innych: possessionis dobr Bytenia dokumentów y według żaloby przez ichmé xx. bazylianów, to est, przez rządzcę tego konwentu y przez prokuratora prowincyi, sub nexu iuramenti, in spatio następuiącey kadencyi Wileńskiej trybunału, do kancellaryi ziemskiey Wileńskiej nakazuiemy y komunikacyą oney do finalney między stronami rosprawy i. w. Iudyckiemu praevio reversali cancellariae dando zachowuiemy. A zaś ichmé xx. bazylianóm wolne mówienie circa principale, respective o komportacyą dokumentów, ktorych by potrzeba wyciągała, circa id principale et de nexu

iuramenti reservamus; oraz rosprawę, etiam bez przypoźwów, tylko za tym dekretem sub paena personalis infamiae, z oddaniem ad invicem kopii spraw wszystkich y z wolnym przypoźwaniem do tey sprawy innych, ex capite Tryznów do successy ius et interesse mających, y ex possesso

dobr Bytenia przysłuchających, in futura iuris incidentia determinuiemy, przyiowski uczynioną imieniem i. w. Tyszkiewicza, ienerała-leytnanta woysk w. x. Lit., ze wszytką należnością do tey sprawy interwencyę.

1775 г. Ноября 20 дня.

Изъ книги № 2388, за 1775 г., л. 116.

72. Контумационный декретъ главнога Литовскаго трибунала по жалобѣ митрополита Фелиціана Володковича на старосту Гребницкаго о неисполненіи имъ чиншевыхъ условій.

Митрополить Фелиціанъ Володковичъ приносить въ трибуналь жалобу на старосту Мещонскаго Гребницкаго по слѣдующему поводу: Митрополить Гребницкій когда-то приобрѣлъ было въ Вильнѣ, на *Лоточкѣ* мѣсто; по особому договору на этомъ мѣстѣ воспрещено было возводить деревянныя постройки, даже каменныя съ деревянной крышей. Староста Гребницкій, взявши въ аренду это мѣсто, обязался не только исполнить

всѣ условія, но и вносить узаконенныя повинности. Не смотря на это онъ не только не выплачиваетъ арендной платы, но обнаруживаетъ еще сильное желаніе присвоить себѣ еще плацъ. По этому поводу Володковичъ насчитываетъ себѣ убытковъ на 900 злотыхъ. Трибуналь призналъ искъ Володковича правильнымъ и присудилъ Гребницкаго къ баници и вѣчному безчестію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia.

Przed nami sędziami duchownemi y świeckimi, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego koła compositi iudicii, w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, obranemi, w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającymi, z porządku wołania regestrów ordynaryinych, z karty setney czternastej wpisów tegorocznych, przypadła sprawa iaśnie wielmożnego Floryana, iaśnie wiel-

możnych, Felicyana Filippa Wołodkowicza—arcybiskupa; metropolity Kiiowskiego, Halickiego y całej Rossyi, y iego z następstwem koadiutora Leona — biskupa Lwowskiego, tudzież i. x. Floryana Antoniego Młodowskiego—officyała generalnego metropolii Litewskiej, aktorów, z wielmożnym iegomością panem Hrebnickim—starostą Mieciunskim, za pozwem, od aktorów po obżałowanego iegomości pana przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego koła compositi iudicii wyniesionym y za żalobą w

nim wyrażoną, mieniać o to: iż co iegomość plac, na iurydyce metropolitańskiej Wileńskiej, z dworkiem na nim będącym, na zaułku, Łotoczek nazwanym, między kamienicą Koziółowską z iedney, z drugiej strony zaś obok pałacu Osmolskiego sytuowany, za osobliwszym konsensem iasnie wielmożnego Floryana Hrebnickiego—metropolity całej Rosyi, od wielmożnego Jana z Terła Orlickiego—komornika powiatu Rzeczyckiego, nabywając, na pomienionym placu żadnych budynków drewnych napotym stawić, dachem drewnianym onych pokrywać, ale też mrowane budowne stawiać y dachówką ob securitatem ognia kryć, osobliwie zaś z tego placu terragium po złotych polskich ośm corocznie do skarbu wielmożnych metropolitów punktualnie w dzień świętego Piotra wypłacić, takż podymne po złotych dwa y inne iakiekolwiek, seymem albo per laudum woiewodztwa uchwalone, z tegoż placu według dyspartymentu y taryffy metropolitańskiej ustawioney, sam przez się y przez mieszkańców swoich wypłacać obowiązka się, a w przypadku sprzeciwieństwa zapisowi swemu assekuracyinemu, w roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym, Maia piątego dnia wydanemu, wolne grabienie gospodarzów, czyli mieszkańców swoich karanie y dalsze obowiązki, w tym assekuracyinym skrypcie wyrażone, dobrowolnie na siebie przyjął, takowemu tedy zapisowi swemu assekuracyinemu zadość nie czyniąc, różne budownie drewniane z pokryciem drewnianym, terragium umówionego y rzeczonym zapisem przyjętego, od daty tego zapisu za żaden rok tego nie oddał. Na ostatek ius dominii et proprietatis pomienionego placu wielmożnym metropolitom

zapisem swym przyznawszy, in praeiudicium iednak istius dominii usiłując takowy plac wyłączyć z pod iurydyki metropolitańskiej, podatek, teraznieyszym seymem uchwalony, nie do zawiadowcy, lecz do kancelaryi oddał y kwit na się otrzymał, o takowe więc zapisowi assekuracyinemu zadość uczynienie żalujące actores instant, a approbatę rzeczonego zapisu assekuracyinego in omnibus punctis, clausulis, paragrafis atque conditionibus et secundum obloquentiam onego do nakazania decretorie zniesienia y zdemolowania budynków drewnianych y dachem drewnianym pokrytych, po nabyciu tego placu stawionych y reperowanych, do zapłacenia terragium cum altero tanto assekurowanego, a data inscriptionis, aż do czasu niniejszego zaległego, y innych podatków, za obżałowanego przez żalujących aktorów, do tychezas opłacanych, do uznania żalującym aktorom dominii et proprietatis placu pomienionego, do nakazania obżałowanemu do rąk zawiadowcy iurydyki metropolitańskiej y za kwitem onegoż wszelkie opłacać podatki, do pokarania za naruszenie zapisu paenami et vadiis, in memorata inscriptione expressis, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych, do uchylenia wszelkich obżałowanego petytów y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salva melioratione. Za takowym pozwem, nomine wielmożnych aktorów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiątym piątym, miesiąca Oktobra dnia trzynastego wielmożnemu iegomości panu Urbanowi Hrebnickiemu—staroście Mieciunskiemu, oczewisto w dworku iegomości własnym, w mieście iego królewskiej mości Wilnie, na

iurydyce metropolitańskiej ziemskiej sytuowanym, podanym y położonym, eorundem circa acta grodu Wileńskiego zeznanym, żalujące dellatores z obżalowanym iegomością instituerunt przed nami sądem negotium. W której sprawie my sąd trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii pozwanego niestającego wielmożnego iegomości pana Urbana Hrebnickiego—starosty Miecińskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad rzeczy, oraz banicyą doczesną, wieczną infamią vigore inscriptii zdaiemy, a zatym produkowany zapis assekuracyiny, pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Maia piątego dnia, od wielmożnego Hrebnickiego ii. ww. metropolitom wydany, y dalsze wszystkie in rem et partem aktorom służące, do sądu produkowane, approbuiemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowuiemy, eoque intuitu zaległe terragium, a data inscriptionis, ad datam praesentem złotych polskich sto piędziesiąt dwa, a in vim zarak alterum tantum, a za dalsze podatki przez aktorów zakładane sto piędziesiąt ośm złotych, oraz za expens prawny, w tey sprawie lożony, wespół z pisany y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, pięćset piętnaście złotych, a in unum znosząc dziewięćset

siedmdziesiąt siedm złotych polskich, dla i. w. aktorów na wielmożnym iegomości panie Urbanie Hrebnickim — staroście Miecińskim y na wszystkich onego dobrach, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, ubique locorum będących, praecipue na dworku iegomości, w mieście iegó królewskiej mości Wilnie, na iurydyce metropolitańskiej sytuowanym, przysądzamy, oraz activitatem ubique locorum temuż iegomości panu Hrebnickiemu—staroście Miecińskiemu, per partem actoream tamować pozwalamy. A dla używania na wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney y nieodwłoczney exekucyi super cuisvis pozwanego bonis do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actorae użyć się maiących, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Jakub Kołomażewski, w. i. pana Urbana Hrebnickiego—starostę Miecińskiego, za banita doczesnego, wiecznego infamisa w izbie sądowej et in foro publico obwołał, promulgował y relacyą promulgacyi swey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii przyięta y zapisana.

1776 г. Января 9 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—1776 г., л. 640.

73. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Березвецкаго базилианскаго монастыря на Теодора Ласкариса о неуплатѣ имъ въ срокъ двухъ тысячъ ста сорока битыхъ талеровъ.

Березвецкій монастырь приноситъ жалобу на Теодора Ласкариса, что онъ занялъ у монастыря 2,140 битыхъ талеровъ старой хорошей монетой, съ обязательствомъ уплатить этотъ долгъ съ процентами чрезъ годъ, но не смотря на свое

обязательство не заплатилъ ни суммы, ни процентовъ. Трибуналъ постановилъ: по выдачѣ отвѣтчику необходимыхъ документовъ немедленно приступить къ разбирательству безъ особаго позва.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Ianuarii dziewiątego dnia.

W sprawie w Bogu przewiebnego imię xiędza Heronima Arteckiego—superiora y wszystkich ichmciów xięży bazylianów Berezweckich, z wielmożnym imię panem Teodorem Laskarysem—obersztleytnantem buławy wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż obżałowany imię, na zapis obligacyiny, w roku tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym, miesiąca Maia dwudziestego dnia datowany, eorundem dwudziestego wtórego, w grodzie Oszmiańskim przyznany, summy gotowey, rękodayney talarów bitych, starych, dobrych, niebrakownych, ważnych, sztuk dwa tysiące sto czterdzieście pożyczwszy, wypłacić takową summę, także talarami bitymi, ważnemi, starami, niebrakownemi, w roku tysiącnym siedm-

setnym siedmdziesiątym pierwszym, miesiąca Maia dwudziestego dnia, na mieyscu pewnym, w klasztorze Berezweckim, pod zaręką, ważność rzeczy wynoszącą, tymże zapisem obligacyinym obowiązował się y wszelkie swoje dobra leżące, ruchome, summy pieniężne, gdzie kolwiek będące, pod ewikcyą summy, żałując delatorom należącey, poddał. Któremu swojemu obligacyinemu zapisowi, ani na terminie, ani po terminie, do daty ninieyszey, satysfakcyi nie uczynił, summy kapitalney dwa tysiące sto czterdzieście talarów bitych y procentu, a data terminu exolucyi przychodzącego, nie wypłacił y nie wypłaca, przez co w paeny kontrawencyine zapisowi popadł. O co żałujące delatores prawem czyniąc, ante omnia, do aprobaty zapisu obligacyinego, wyż de data et actu wyrażonego, vigore którego do przyśądzenia summy dwa tysiące sto czterdzieście talarów bitych, z prowizyą, od nich przychodzącą, do pokarania paenis contraventionum, do uznania inequitacyi do dobr pod ewikcyą poddanych, do na-

grodzenia szkod, strat y expens prawnych, oraz o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva žaloby melioratione. Za takowym pozwem žalujące actores z obżałowanym imcią przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, żadnego in principali negotio nie czyniąc wyroku, lecz za potrzebowaniem od pozwanego dylacyi copiarum spraw, które per partem actoream dać nakazawszy, rozprawę vigore statutu, etiam bez przy pozwu, tylko za tym dekretem, sub paena personalis infamiae, determinuiemy.

1776 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 4.

74. Распоряженіе митрополита Фелиціана Володковича завѣдующему соборной Городненской церковью Добрянскому о постоянномъ управленіи имъ имуществомъ и доходами церковными.

Митрополитъ Фелиціанъ Володковичъ назначаетъ протопопа Городненской соборной церкви Добрянскаго управителемъ церковныхъ имуществъ этого города. При этомъ заявляетъ, что онъ прибѣгаетъ къ такой мѣрѣ вслѣдствіе крайне бѣдственнаго состоянія въ Городѣ церковнаго дѣла, требующаго дѣятельнаго и распорядительнаго за-

щитника. Такъ онъ говоритъ, что многія церкви уже уничтожены, имущества однихъ расхищены, другихъ подвергаются такойже опасности. Хвалить Добрянскаго за постройку каменнаго дома и разрѣшаетъ ему продолжать такую постройку, если она никому не приноситъ вреда.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny z wojewodztw, ziem y powiatów wielkiego xięstwa Lit., w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym na kadencyą ruską obranemi y actu w mieście i. k. mci Grodnie zasiadającemi, stanowszy osobiście patron w. i. p. Ian Filipowicz — komornik w-wa Mińskiego, instrument plenipotencyiny, od iaśnie wielmożnego Felicjana — arcybiskupa y metropolity, wielebnemu imć xiędzu Ióze-

fatowi Dobrzańskiemu wydany, ad acta podał, oraz prosił nas sądu, ażeby takowy instrument ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był w xięgi trybunalskie przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiąwszy wpisać zaleciliśmy, który słowo w słowo wpisuiąc, w następującym iest wyrażeniu:

Felicjan Filip Wołodkowicz — z Bożey y apostolskiej stolicy łaski arcybiskup, metropolita Kiiowski, Halicki y całej Rusi, prototroni, biskup Włodziemierski y Brzeski, archimandryta Kiiowopieczerski,

wielebnemu xiędzu Iozefatowi Dobrzańskiemu—administratorowi cerkwi sobornej Grodzieńskiej, oraz kapłanowi wielbnych panien bazylianek Grodzieńskich, nam w Chrystusie miłemu, zbawienie w Panu! Czyniemy wiadomo, iż my, postrzegając z obowiązku czułości naszej pasterskiej, aby fundusze cerkwi sobornej Grodzieńskiej, oraz innych, w tymże mieście iego królewskiej mci Grodzieńskie quondam będących, w czasie zaś różnych ruin y rewolucyi kraiowych wyniszczonych, w dawnych nadaniach swoich uszczuplone, dalszemu pokrzywdzeniu y alienacyi bez dozorczy y rządu należytego nie podlegały, umyśliśmy wyż pomienioną cerkiew Grodzieńską soborną y inne, chociaż teraz nieznanujące się, z niektórych iednak nadań fundatorskich w pamiętce ieszcze zostaiące y dokumentami przed nami produkowanymi wysledzone, w rząd, dozór y administracyą w. w., z którego pilności, gorliwości y roztropności z kilkonastoletniego rządu onych dostatecznie mamy przeświadczenie, na zawsze podać y uruczyć, iakoż tym listem instrumentem naszym uruczamy y podaiemy. A że dochody tey cerkwi sobornej y innych, quondam w Grodzieńsku będących, mianowicie z gruntów, we wsi Olszanie sytuowanych, y placów, w mieście i. k. mci Grodzieńskie zostaiących w possessyi, tak są szczupłe, iż ledwie na sustentacyą wystarczyć mogą, przeto wyż pomienione dochody tak z gruntów, iako y placów pomienionych, bez żadney rezerwy y wyłączenia, w. w. wraz z dochodami pa-

rochialnemi postępując, od wszelkiej z nich odpowiedzi y kalkulacyi uwalniamy. Sumniennie iednak w. w. w tym ściśle obowiazujemy, abys possessyi z wyznaczonych gruntów y placów bronil, oraz awulsa ile możności pozyskać starał się. Co się zaś tycze rezydencyi przez w. m. przy cerkwi sobornej wymurowaney, takowe onego dzieło za chwalebne uznawszy y do dalszego murowania zachęcając, byleby nie było ztąd nikomu ubliżenia y przeszkody, daley mur ciągnąć pozwalamy; oraz przy possessyi onego w. w. zabezpieczamy, z tym oraz warunkiem, aby każdy następujący administrator czyli paroch Grodzieński sumę spendowaną, według taxy y rozrządzenia urzędu metropolitańskiego, teraz, lub potym będącego, na pobożne uczynki, mianowicie na suffragia, przez w. w. oznaczone, bez żadney sprzeczki y wymówki opłacić był obligowany. Co dla lepszej wiary (?) dan w Kupieczowie, dnia ósmego miesiąca Lutego w. st. kal., tysiąc siedmset siedymdziesiąt szóstego roku. U tego instrumentu plenipotencyjnego podpisy rąk i. w. metropolity y pisarza sądów metropolitańskich przy wyćisnioney pieczęci temi się wyrażaią słowy: Felicyan — metropolita, arcybiskup całej Rossyi. Mikołay R. Sawicz — sądów zadwornych metropolitańskich pisarz m. p. Który to takowy instrument, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę, jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. przyięty y wpisany.

1776 г. Марта 14 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—1776 г., л. 909—910.

75. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Нагурскихъ съ Гротузами и Лысковскими базилианами о спорномъ имѣннн Пацевичахъ.

По жалобѣ Нагурскихъ на Гротуза и Лысковскихъ базилианъ, въ трибуналѣ дважды разсматривалось спорное дѣло о правѣ владѣннн имѣннмъ Пацевичами. Дѣло заключалось въ слѣдующемъ: Нагурскіе и Кащицъ имѣли денежную претензію противъ Гротуза; трибуналъ назначилъ экзекуцію на имѣннн Пацевичахъ съ тѣмъ, чтобы спорящія стороны на свой счетъ

прислали ексквизиторовъ; когда таковыя явились отъ истцовъ, то Гротузъ и базилиане не допустили къ исполненію возложенныхъ на нихъ порученнн; вслѣдствіе этого истцы обратились съ вторичной жалобой. На этотъ разъ трибуналъ подтвердилъ прежнее свое постановленнн, устранивши своимъ приговоромъ разныя судебныя отговорки и проволочки, подѣ страхомъ законнаго взысканнн.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Marca czternastego dnia.

W sprawie w. i. panów Bonifacego—dworzanina skarbowego xięstwa Żmudzkiego, y Józefa — sędziogo ziemskiego xięstwa Żmudzkiego Nagurskich, braci rodzonych, z w. i. pp. Janem oycem, Antonim — pisarzem grodzkim Żmudzkiem, Franciszkiem y Tadeuszem—synami Grothusami, Heleną, in voto xiężną Woronecką, Anną y Teresą Grothuzownami, tudzież i. x. Lucydem Woyniłowiczem—starszym y wszystkiemi ichmć xx. bazylianami klasztoru Łyskowskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmć przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referując się do dekretu trybunalskiego y manifestów, mianowicie: o kontrawen-

cyą dekretowi temuż oczewistemu trybunalskiemu, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Iulii siedmnastego dnia ferowanemu, dopełnioną, którym dekretem trybunał w sprawie aktorów y dalszych kredytorów z obżalowanym, w. i. panem Janem Grothuzem, surrogatorem Żmuydzkim, debitorem, sumnę vigore zapisów przysądziwszy y onę na dobrach Pacewiczach ulokowawszy, eoque intuitu exdywizyą y taxę dobr Pacewicz, in possesso obżalowanych ichmć et in possesso w. i. pana Tomasza Kasczyca — chesznika Słonimskiego, będących, uznawszy y nakazawszy, na expedyowanie takowych aktów exdywizyi y taxy ww. urzędników nazaczył, y ażeby takowych urzędników strony procedujące przynajmniej trzech w roku teraznieyszym ad fundum Pacewicz, sub paenis irremissibilibus contraventionis, na dniu wtórym

Octobris mutuo sumptu sprowadzili, a w. w. sędziowie exdywizorowie takowe akta exdywizyą y taxę bez żadnych limit, odroczeń, zwłok, oprócz potrzebnego wymiaru, expedyowali, nakazał. In virtute takowego dekretu żalujące Nagurscy z odległego kraiu xięstwa Żmuydzkiego, w powiat Wolkowyski ad fundum Pacewicz w. Goniprowskiego—sędziego ziemskiego Żmudzkiego, proprio sumptu, a w. i. p. Korczyz — czesnik Słonimski w. Icka—sędziego grodzkiego Wolkowyskiego, sprowadzili, a obżalowani w. i. pp. Grothuzowie y bazylianie, vilipendendo takowy dekret oczewisty trybunalski, podanych od siebie w. w. sędziów y dekretem tymże naznaczonych niesprowadzili, akta exdywizy y taxy zerwali, sami dobra trzymając fruktyfikują, a żalujących do znacznych szkod y expensów prawnych przywodząc, widocznie sprzeciwieństwo przerzeczonemu dekretowi uczynili; exinde w paeny, tymże dekretem założone, y dalsze paeny kontrawencyjne popadli, a zatym de remissis żalujące delatores prawem czyniąc, instant ante omnia(do) przypisania prowizy od wtórego Oktobra, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego do terminu exdywizy, do pokarania obżalowanych Grothuzów y bazylianów paenami kontrawencyjnemi, nakazania, wyprowadzenia urzędników y odbycia takowych aktów własnym ichmciów kosztem et etiam in casu powtórney renitencyi o permissyą eo instanti inekwitowania się żalującym delatorom, captato quovis tempore, denique, ex ratione ascensus na ciwuństwo in locum w. Goniprowskiego innego urzędnika naznaczenia, post modum nakazania, sub paenis rigorosissimis, in omni satysfakcyi dekretowi trybunal-

skiemu, oraz uznania kalkulacyi y weryfikacyi, a data roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, Oktobra wtórego dnia ad datam zakonczenia oney, denique nadgrodzienia wszystkich expensów prawnych, salva tey żaloby melioratione, żalujący delatores z obżalowanemi ichmci przed nami sądem instituerunt actionem. W którey sprawie w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Marca czternastego dnia, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego consentientibus partibus godzinę uczyniliśmy. Post expirationem horae eadem data po kontrowersyach, między w. i. panami Nagurskimi, Grothuzami y ichmć xiężą bazylianami Łyskowskimi wzajemnie doniesionych, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, dekretowi trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na kadencyi Grodzieńskiej, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Iulii siedmnastego inter easdem partes ferowanemu, inhaerendo, satisfactionem w wyprowadzeniu tychże exdywizy y taxy aktów et in ulterionibus punctis, w tymże dekrecie descriptis, uznawamy; oraz na expedyowanie tychże exdywizy y taxy aktów in locum w. imć pana Symona Goniprowskiego ex vi ascensus tegoż imci na ciwuństwo Birzniańskie xięstwa Żmudzkiego, oraz in locum w. imć pana Karola Koryzny—sędziego grodzkiego Żmuydzkiego, z przyczyny następującej tegoż imć xięstwa trybunalskiego legalności, w. i. panów Franciszka Kownackiego—sędziego ziemskiego y Ignacego Micewicza — sędziego grodzkiego xięstwa Żmudzkiego, naznaczamy. Który to w. i. panowie exdywizorowie, pomienionym dekretem trybunalskim, w roku

tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Iulii siedmnastego dnia ferowanym, wyznaczeni y niniejszym dekretem na miejsce ww. i. pp. Goniprowskiego y Koryzny udeterminowani, in pleno numero, czyli też non obstante unius aut plurium absentia, dummodo tres adsint, za wyprorowadzeniem siebie mutuo stron sumptu do dobr Pacewicz, sub privatione officiorum, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Septembra dwudziestego dnia, sine praecedentibus innotescentiis, ziechawszy, gdyby plenam et integram rzeczonemu dekretowi trybunalskiemu satisfactionem, uczynili, oraz procenta, a data niedoszłej expressyi y taxi ad datam subsecuturæ exdivisionis et taxæ, terazniejszym dekretem determinatam, przychodzące, cognitione sua rozsądziwszy, consonne z namienionym dekretem trybunalskim, wniczym onego non excedendo, pro posse umieścili, nakazujemy. Ad haec gdyby i. xx. bazylianie Łyskowscy, według przepisu tegoż dekretu, a data niedoszłej exdywizyi y taxi, do daty do expedyowania tychże aktów teraz wyznaczającej się, z trzeciej części dobr Pacewicz, oraz z proweniencyi z oney przychodzącej kalkulowali się, tudzież gdyby we wszystkich punktach rzeczony dekret trybunalski wziął swoje

dopełnienie, decernimus; a in casu iesli by w. i. p. Jan Grothuz—surrogator y pułkownik x. Żmudzkiego, niewyprowadzeniem urzędników do exdywizyi y taxi wyznaczonych, też akta zatrudnił y niewyprowadzenia onych był okazyą, eo subsequendo casu my sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego inequitationem do części Pacewicz, in possessione w. i. pp. Grothuzów będącey, nil quid, quam częściom, przez dekret trybunalski, w górze de data wyniesiony, dla possessorów, ex obloquentia tegoż dekretu będących, warowanym, derogando, w. i. pp. Nagurskim bez obwieszczenia y żadney litispendencyi, przez urząd, ad libitum użyć miany, quovis captato tempore, uznawamy, a w. i. pp. Grothuzowie gdyby takowey inequitacyi sami przez się y przez subordynowane osoby ullo titulo et praetextu bronić y tamować nieważyli się, pod nieuchronną sprzeciwieństwa obowiązujemy karą i paeny zaś kontrawencyjne od w. i. pp. Nagurskich na ww. Grothuzach y i. xx. bazylianach Łyskowskich pretendowane z przyczyny, iż niektórzy z ww. i. panów urzędników, do exdywizyi y taxi wyznaczonych, vera legalitate exkuzowali się y ziachać pro iisdem actibus niemogli, uchylamy.

1776 г. Апрѣля 10 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—76 г., л. 1009—1013.

76. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго вел. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стеткевичей съ Бытенскими базилианами относительно владѣнiя имѣнiемъ Бытень и фольваркомъ Дѣтковичами.

Въ этомъ документѣ заключается судебное опредѣленiе Литовскаго трибунала по двумъ искамъ противъ Бытенскихъ базилианъ, именно: обознаго в. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стеткевичей. Сущность этихъ исковъ заключается въ томъ, что Бытенскiй монастырь въ разное время и подъ разными благовидными, хотя и противозаконными, предлогами завладѣлъ всѣмъ имѣнiемъ Бытень въ то время, когда по конституциямъ это имѣнiе должно было по наслѣдству перейти

отъ Тризны къ Юдицкому и Стеткевичамъ. Въ документѣ между прочимъ подробно излагается родословная Тризновъ и разные способы перехода имѣнiя Бытень во владѣнiе монастыря. Такъ какъ монахи не явились въ судъ, то подверглись заочному обвиненiю, т. е. безчестiю и уплатѣ разныхъ издержекъ въ пользу Юдицкихъ въ размѣрѣ 800,000 зл. и Стеткевичей въ размѣрѣ 600,000 талеровъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Aprila dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym obranemi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi, gdy z registrów termini tacti wpisów kadencyi terazniejszey Wileńskiej roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, z karty dwudziestey drugiey, vigore konstytucyi seymu niedawno odeszłego, ku sążeniu naszemu za niżej wyrażonemi aktoratami y żałobami, do nich należącemi, in unum złączonemi y zkombinowanemi, przypadła sprawa, mianowicie: *Za pierwszym aktoratem* i. w. i. p. Iozefa Iudyckiego—obożnego wielkiego w. x. Lit., z w Bogu przewielebnym i. x. Ierzym Szatałowiczem—prokonsultorem prowincyi

litewskiej, starszym, y z szyskkiem i. xx. bazylianami titulo klasztoru Byeńskiego, za pozwem, od aktora w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Februaryi piętnastego dnia w mieście i. k. mci Wilnie będącemu, oczewisto w ręce, w klasztorze bazylianów Wileńskich stancyą mającemu, podanym, eorundem szesnastego dnia przed i. w. i. p. Piotrem Bouffalem—pisarzem trybunału głównego w. x. Lit., przez ienerała i. k. mci powiatu Orszańskiego Stefana Lechowicza zeznanym, po obżalowanych ichmcw przed sąż trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż co żalujący delator na mocy praw, aktorstwo iego do sukcesyi dobr ex capitibus Tryznów utrzymujących, będąc praemissorum aktorem, do rozsążdenia się o nie między

wszystkimi uczestnikami extraordinario processu przed sąd obóyga repartyey trybunałów odesłany, circa iudicium ad citationis onych, mając z obżałowanymi xx. bazylianami za konstytucyą niedawno zakończonę seymu sprawę y w porządku oney postrzegłszy, iż obżałowani wielebni bazylianie titulo Byteńscy, dobra Byteń z folwarkami, a mianowicie: z folwarkiem Dziatkowicze y ze wszystkimi do tych dobr zdawna przynależnościami y przykuplami, contra praescripta prawa pospolitego, cum alienatione onych, od stanu rycerskiego devie et abusive possuđuia; a per consequens dobra, pod taką obżałowanych possessyą zostaiące, iuri fisco et ad distributivam gratiam nayiaśnieyszego króla legitime przypadaią, przeto tenże żalujący delator, non derogando w dalszych całkowitey sprawy swey konstytucyney kategoriach intentati litigii, nadto uciekł się do nayiaśń. króla, aby onemu one dobra, do szafunku króla imci należące, na wieczność iuris caduci privilegio konferował. Jakoż według honoru przywileiu króla imci wyż wspomnione dobra Byteń z folwarkiem Dziatkowicze, w nieprawney y alienacyney possessyi obżałowanych ichmciów zostaiące, temuż i. w. żalującemu delatorowi konferuiąc, nadał, z warunkiem, iż niepierwiy do possessyi rzeczonych dobr przychodzić będzie, aż obżałowanych ichmów, nienależnych possessorów, (w) rozpoczętym według konstytucyi, na seymie przeszłym zaszły, w trybunale Litewskim forum determinuiącey, procederze prawem przekona; mocą którego osobnego prawa swego żalujący delator, idąc ku dowodowi alienacyney obżałowanych xx. bazylianów super funda Byteń y Dziatkowicze cum suis attinen-

tiis possessyi, indiviso actu pozywa obżałowanych ichmć przed sąd trybunalski, ante omnia do utwierdzenia mu za wyżey wspomnionym iuris caduci przywileiem połowy za delatorstwem, a drugiey połowy ex fisco sobie konferowanych, cum suis successoribus aktorstwa y dziedzictwa, ad nullitatem praetextuose obżałowanych ichmciów super praemissa foundationis, y do reprodukcji pro cognitione onych że, do uznania inequitacyi delatorowi, a z obżałowanych illegalney possessyi inkwizicyi, kalkulacyi, werifikacyi, post quam reproductionem et finale, do nadgrozdzenia unkosztów prawnych, cum salva tey swoiey żaloby melioratione, przez co obżałowani citantur. Za *drugim aktoratem* tegoż i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego—oboznego w. x. Lit., z w. w. i. p. p. Onufrym y samą ieymcią z Ratyńskich Przeradowskimi—starostami Suchowickimi, Różą z Kielczewskich Bykowską—woyską Mińską, z dokładem opiekunów—matką, Antonim—rotmistrzem, Wincentym, Felicyanem y Ignacym—woyskowiczami Mińskimi Bykowskimi synami, Marcinem Wołodkiewiczem—stolnikiem Mińskim, za pozwem, od aktora w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Stycznia trzeciego dnia w dobrach, w woiewodztwie Mińskim sytuowanych, podanym et eorundem piątego dnia coram actis urzędu ziemskiego w. Mińskiego przez ienerała i. k. mci tegoż w. Mińskiego Alexandra Szyszkę—zeznany, po obżałowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w onym będącą, mieniać o to: iż żalujący delator, będąc dobr wszelkich ex capite zaszłych w. w. Tryznów aktorem y dziedzicem, a oraz chcąc przyiść ad possessionem dobr Pu-

chowicz, Turynia cum omnibus attinentiis, w wojewodztwie Mińskim sytuowanych, do wieczystego aktorstwa żalującego delatora należących, na fundamentie konstytucyi seymu niedawno skończonego, z obżalowanymi ichmościami prawem czyniąc, ante omnia, do uznania żalującemu delatorowi, do dobr Puchowicz, Turynia cum omnibus attinentiis, w wojewodztwie Mińskim leżących, inequitacyi, a z perceptowanych pomienionych dobr intrat, czasu niesłuszney obżalowanych ichmciów possessyi, kalkulacyi, weryfikacyi sądzenia, do nakazania przez obżalowanych ichmciów wszelkich dokumentów na pomienione dobra Puchowicze, Turyni służących, komportacyi, sub nexu iuramenti, y onych delatorowi, iako dziedzicowi, extradycyi, do nadgrodzienia szkod, strat, expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione, żalujący delator obżalowanych ichmciów tym pozwem adcytuie. Za *trzecim* aktoratem ww. i. pp. Thadeusza—półkownika artyleryi, Ignacego—porucznika Petyhorskiego, Mikołaiia—chorążego Petyhorskiego woysk w. x. Lit., braci rodzonych, Stanisława y Iana—synowców, Statkiewiczów, z w Bogu przewielebnym i. x. Ierzym Szatałowiczem—prokonsultorem prowincyi Litewskiej y wszystkimi i. xx. bazylianami klasztoru Byteńskiego, za pozwem, od aktorów w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia oczewisto w ręce w klasztorze ichmciów Byteniu podanym, eodem anno, miesiąca Decembra pierwszego dnia na urządzie grodzkim powiatu Słonimskiego przez ienerała i. k. mci powiatu Lidzkiego Iana Kazimierza Piotrowskiego zeznanym, po

obżalowanych ichmciów przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą w nim znaydującą się, referując się, per totum, do zaszłych žalob, processów, przez w Bogu zeszlých quondam Kazimierza y Teodorę z Tryznów Tyszkiewiczów—podkomorzých Brzeskich, małżońków, a pradziadów żalujących delatorów, na xx. bazylianów Byteńskich zaniesionych, signanter mieniając o to: iż co dobr Bytenia, Puchowicz, Bosłóczy, Hidry, Hornastaiewicz, w różnych wojewodztwach y powiatach prowincyi x. Lit. cum suis attinentiis sytuowanych, Hrehory Tryzna był dziedzicem y possessorem, stante qua possessione xx. bazylianie funduszem, na pewney części opisanym, w Byteniu osadzeni, y przez Hrehorego Tryznę do tegoż Bytenia sprowadzeni, in post praetextuose cały Byteń cum attinentiis ciż xx. bazylianie pod swoje włodarstwo zagarnowszy, mimo aktualnych, ex capite Tryznów pochodzących sukcesorów, bezprawnemi do tychczas całego Bytenia stają się possessorami y żalujących aktorów do dziedzicznego po antecessorach spadku posiadania niedopuszczają, który ze żalującym należy, z poniższych probatur przełożeń: A *nay-przód*. Hrehory Tryzna—podkomorzy Słonimski, mając in voto Reginę Sapieżankę, procreavit synow czterech y córkę iedną, idque Mikołaiia—kuchmistrza Lit., Gedona Michała binominis—starostę Brzeskiego, Pawła y Marcyana—kanonika Wileńskiego, Eufrozynę Tryznów y Tryzniankę, stante quo praenominata bonorum hereditaria possessione pomienieni Hrehory y Regina z Sapiehów Tryznowie, marszałkowie Słonimscy, ex pia legatione erygowawszy cerkiew y monasteryk w dobrach swoich Byteniu, do nich wieś Zapole y boiarzyna iednego z gruntami (iako

świadczy ograniczenie, równo z datą funduszu czynione), nadali y dalsze census z dobr swoich Bytenia pro commodo cerkwi y monastyrzu ufundowanego wyznaczili, oraz pod władzę tak cerkiew, iako y xx., w monastyrze mieszkających, władzyki Pińskiego zapisem funduszowym, sub actu roku tysiąc sześćset siódmego, Augusta siódmego dnia czynionym, a w roku tysiąc sześćset ósmym, Ianuaryi piętnastego dnia w ziemstwie Słonimskim przyznany, poddali. His peractis sami quondam Hrehorowie Tryznowie, zostawiwszy potomstwo, de super namienione, żyć przestali; post fata których pozostali successores nieczyniąc między sobą działu dobr, po rodzicach zmarłych spadkiem sobie należących, ale trzy bracia Tryznowie, idque: Gedeon—st. Brzeski, Paweł—dworzanin królewski, Marcyan — kanonik Wileński, oraz Eufrozyna, siostra onych, całej substancyi równi consuccessores, bratu swojemu rodzonemu Mikołajowi Tryznie — na ówczas kuchmistrzowi Litewskiemu, za sumę pewną zrzekli się y ustąpili. Quo intuitu Mikołaj Tryzna — in post podskarbi Litewski, dobr Bytenia y dalszych in capite oycy swego unicus zostawszy haeres et possessor, a mając in voto Dorohostayską, prolificavit syna iednego Teofila, primo starostę Wołkowyskiego, in post wojewodę Brzeskiego, y córek dwie, Reginę y Teodorę, które stante vita sua in vota, idque Reginę Gabryelowi Szemiotowi—Słonimskiemu, Teodorę Kazimierzowi Tyszkiewiczowi—Brzeskiemu podkomorzym wydawszy, pomienione dobra wszystkie ad fata sua y pacifice dziedziczył, w roku zaś tysiąc sześćset czterdziestym, Iulii trzydziestego dnia, circa obitum czyniąc bez-

prawną testamentową dyspozycją trzy części Bytenia y folwark Działkowicze na archymandryą Byteńską alienatorie po zapadley tysiąc sześćset trzydziestego piątego konstytucyi zapisał, y na czwartę część Bytenia summy piętnaście tysięcy złotych wniosłszy, tymże xx. bazylianom inkorporował, et eo ipso syna swojego Teofila, iuż na ówczas sądowego starostę Wołkowyskiego, illegalnie od sukcedowania dobr Bytenia oddaliwszy, mortalitatis adimplevit leges. Post obitum którego Teofil Tryzna—Wołkowyski starosta, a naturalny po oycu swoim dobr wszystkich następny dziedzic, wszystkie dobra, mianowice: Byteń, cum attinentiis, do swojej obiół possessyi; xx. zaś bazylianie nieotrzymując testamentu, którym wieczność Bytenia onym przez Mikołaj Tryznę była zapisana, owszem ony za nieważny, iako contra mentem prawa narodowego czyniony, zeznając, przy pierwszych funduszach, sobie przez Hrehorego Tryznę wydanych, przestając, spokojnego possydowania dziedzicznego dobr Bytenia Teofilowi Tryznie usque ad fata onego nie zrywali y z takowym testamentem, iako o nieprawności y podłości onego przekonani zupełnie będąc, zapadli y do Bytenia całego zagarnienia najmniejszych do tychczas nie mogli ciż xx. bazylianie znaleźć zręczności, aż nim Teofil Tryzna, schodząc steriliter ultimus de linea possessor, testamentem inter alias dispositiones haec principalia, co do Bytenia, wyraził; *primo*, ciało swoje w cerkwi Byteńskiej pochować dysponował; *secundo*, na zmurowanie cerkwi Byteńskiej sumę, na Dobromysłu będącą, zapisał, a gdyby tej mało na dokończenie pomienioney cerkwi było, w tenczas z intraty majątności swey Byteń-

skiey trzy tysiące złotych dysponował; *tertio*, żenie swey. de domo Lackiey, dożywocie na majątności Byteniu cum omnibus attentis zapisawszy, xieżom bazylianom Byteńskim dwa kroć sto tysięcy złotych na tenże Byteń, nad ważność, w onym wieku dziedzictwa wniosłszy, aktorstwo swoim siostróm Reginie Szemiotowej — Słonimskiej, Teodorze Tyszkiewiczowej — Brzeskiej, podkomorzynom, zabezpieczył. In virtute którego mniemanego (testamentu) Izabella z Lackich Teofilowa Tryznina eodem anno pomienioną majątność Byteń do swoiey obiwszy possessyi, ite ravit votum za i. p. Chodkiewicza, z którym też dobra iure advitalitatis possydownała. Qua stante possessione xx. bazylianie, in praeiudicium sukcesorów Tryzniańskich czyniąc z Chodkiewiczową kondykt, w ziemstwie Słonimskim zmówiony uformowali proceder et, hoc facto condic tamine, dekret kontumacyiny niby na Chodkiewiczową w roku tysiąc szesćset siedmdziesiątym otrzymali, o którą zmowność Kazimierz Tyszkiewicz — podkomorzy Brzeski, in tempore manifest zaniosłszy sam żyć przestał, a zatym dalszy proceder o podniesienie adoptowanych testamentów ob casum fatorum onego y pozostałego in minorenitate potomstwa kontynuowany niebył. Interea też Izabella z Lackich Chodkiewiczowa, in praeiudicium sukcesorów, z xx. bazylianami kontynuując zmówność, nieiakowes bezprawne zawarłszy konwencye, takowych adoptowanych testamentów in approbationem weszła y do possessyi cały Byteń tychże xx. bazylianów, mimo rozpoczęty proceder per legitimos successores de invaliditate testamentów, dobra ziemskie ab equestri ordine alienujących, postąpiła y wszystkie doku-

menta iuris et possessionis na dobra Byteń y dalsze u siebie, idque w domu Chotkiewiczowskim zatrzymując, dochodzącym lat Kazimierza Tyszkiewicza sukcesorom, notitiam o takowey successyi, a razem y bezprawney xx. bazylianów possessyi uieła; quibus peractis successor Kazimierza y Reginy z Tryznów Tyszkiewiczów — podkomorznych Brzeskich, idque Eustachi syn, w stanie kawalerskim schodząc z tego świata, cały successyi, po podkomorznych Brzeskich spadaiącey, siostrę swoią Annę Tyszkiewiczową, in voto Kazimierzową Stetkiewiczową, a żalujących aktorów babkę, prawem natury succedaneam uczynił. In capite których procedujące actores połowy dobr Tryzniańskich, sukcesjonalnie sobie służących, nieprzekonanemi zostając aktorami, łącząc się do procederu, przez i. w. Judyckiego, oboznego Lit., drugiey połowy tychże dobr Tryzniańskich in capite Reginy Tryznianki Szemiotowej — podkomorzyney Brzeskiej, poszukiwaiącego, w trybunale głównym w. x. Lit. ex sancito seymu niedawno odeszłego rozpoczętego, chcąc ku zburzeniu nieprawnych zapisów titulo funduszowych przez delacyą czynić, iako też równie z i. w. Iudyckim takowey successyi probować et de illegitimitate obżalowanych ichmć Bytenia possessyi iure agere, ante omnia do podniesienia testamentów y onych, iako contra mentem praw narodowych czynionych, skassowania, do uznania inequitacyi do dobr Bytenia żalującym aktorom, w połowicznym stopniu successyi zostającym, uchylenia wszystkich sumu, incompetentem na dobra Byteń wniesionych, do wskazania de usibus et fructibus kalkulacyi, weryficyi y inkwizycyi z nieważney dotąd possessyi

Bytenia, do komportacyi wszystkich dokumentów, pro re et haereditate służących, y onych extradycyi, tanquam legitimis actoribus, y o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za takowemi žalobami y aktoratami, powyżey in unum złączonemi y skombinowanemi, żalujące delatores z obżałowanymi ichmć przed sądem trybunału głównego w. x. Lit. instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit. na dniu dzisiejszym, wyż na dacie pisanym, z registrów spraw termini tacti, vigore konstytucyi seymu niedawno zakończonoy przywołaney, aktorat i. w. obożnego w. w. x. Lit. z karty dwudziestey trzeciej tychże registrów taktowych do wpisu y aktoratu, z którego praesens coincidit negotium, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo aktorat w. w. i. pp. Stetkiewiczów z karty dwudziestey czwartey takoy tychże registrów taktowych de consensu i. xx. bazylianów do powyższego aktoratu, z którego przypadła sprawa, przyłączywszy, iterum proceder nakazaliśmy. In procedendo ex actoratu i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego— obożnego w. w. x. Lit., niestawiających i. xx. bazylianów y w trzykroć do prawa wołanych, iako onemu nie posłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy, produkowany przywiley iuris caduci na dobra Byteń z folwarkami, a mianowicie z folwarkiem, Dziatkowicze zwanym, w powiecie Słonimskim leżącym, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Stycznia dwudziestego dziewiątego dnia proceduicemu i. w. i. p. Iózefowi Iudyckiemu— obożnemu w. w. x. Lit., staroście sądowemu powiatu Rzeczyckiego, od najsławniejszego

króla imci Stanisława Augusta wydany, tudzież dalsze dokumenta, pro haereditate dobr Bytenia y folwarku Dziatkowicz temuż i. w. obożnemu Litewskemu służące, oraz zaszły hac in re proceder in omnibus punctis approbuiemy, vigore których przywileiu y dokumentów inequitationem do dobr Bytenia y folwarku Dziatkowicze, cum omnibus attinentiis w powiecie Słonimskim leżących, i. w. i. p. Iózefowi Iudyckiemu— obożnemu w. x. Lit. uznawamy y też dobra przez urząd ad libitum użyty obeymować pozwalamy. Summy, za pretensye i. w. obożnego Lit. do i. xx. bazylianów regulowane, ośmkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże i. xx. bazylianach y wszelkich dobrach ichmciów, ubique locorum będących, dla tegoż i. w. obożnego Lit. przysądziwszy, cum caeteris dalszy proceder uznaliśmy. In procedendo z aktoratu w. w. i. pp. Stetkiewiczów, niestawiających tychże i. xx. bazylianów Byteńskich, po trzykrotnie do prawa wołanych, iako onemu nie posłusznych y niestawiających w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdawszy y produkowane ex parte actorea dokumenta varii tituli, pro haereditate dobr Bytenia cum attinentiis tymże w. w. Stetkiewiczom służące, y całą litispendencyą hac in causa zaszłą we wszystkim utwierdzamy. Intuitu czego inequitationem do dobr Bytenia y do attynencyi onych, w powiecie Słonimskim sytuowanych, w. w. i. pp. Stetkiewiczóm teraz proceduicącym uznawamy, y też dobra Byteń przez urząd ad velle użyty per inequitationem obeymować dozwalamy, summy, za pretensye i. pp. Stetkiewiczów do i. xx. bazylianów regulowane, ośmkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże i. xx. bazylianach y wszelkich

dobrach onych, ubique naydujących się, dla tychże i. pp. Stetkiewiczów przysądziwszy, z dalszemi iterum proceder in iunximus. In procedendo ex distincto actoratu i. w. i. p. Iózefa Judyckiego—oboznego w. wielk. x. Lit., niestawiających w. w. i. pp. Onufrego y samą imię z Ratyńskich Przeradowskich—starostów Suchowickich, Różę z Kiełczewskich Bykowską—woyską Mińską, matkę, Antoniego—rotmistrza, Wincentego, Felicjana y Ignacego—woyskich Mińskich, Bykowskich, synów, oraz w. i. p. Marcina Wołodkiewicza—stolnika Mińskich, po trzykroć do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznym, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią pro contraventione konstytucyi wzdawszy, ad publicandum wyż exprymowanych kondemnat ienerała sądowego przydaiemy, proklamować y publikować nakazuiemy. Produkowaną konstytucyę seymu, niedawno odeszłego y dalsze dokumenta pro haereditate dobr Puchowicz y Turynia cum omnibus attinentiis, i. w. Iudyckiemu służące, oraz zaszły hac in causa proceder in omni znaeniamy y za nienaruszony mieć chcemy. Vigore których inequitationem do dobr Puchowicz, Turynia y attynencyi onych, w wojewodztwie Mińskim położonych, i. w. proceduiącemu aktorowi uznawszy, y też dobra przez urząd, ad libitum użyty, obeymować dopuszczamy, summy za pretensye i. w. oboznego Lit., do i. pp. Przeradowskich, Bykowskich y Wołodkiewicza — stolnika Mińskiego regulowane, sześćkroć sto tysięcy złotych polskich na tychże ichmć y wszelkich dobrach onych, ubique będących,

dla i. w. Iudyckiego przysądzamy. A iako dla podania per inequitationem dobr distinctim wyż exprymowanych cum attinentiis onych, tak oraz dla uczynienia za wskaz wyż wyrażonych summ na wszelkich dobrach niestawiających ichmciów, ubique locorum będących, powyżey z osobna kondemnowanych, prawney y skuteczney exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Lit., ad libitum stron konwinkuiących użyć się maiących, remittimus. A gdy termin prawny, ad publicandum superius wzmienionych kondemnat przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu i. w. i. p. Iózefa Iudyckiego—oboznego Lit., i. xx. bazylianów klasztoru Byteńskiego za infamisów, tudzież z aktoratu w. w. i. pp. Stetkiewiczów, tychże i. xx. bazylianów klasztoru Byteńskiego, takż za infamisów, osobno zaś ex distincto actoratu i. w. Iudyckiego—oboznego Litewskiego, w. w. i. pp. Onufrego y samą ieymć, Przeradowskich, starostów Slonimskich, Różę Bykowską—woyską Mińską, matkę, Antoniego — rotmistrza, Wincentego, Felicjana y Ignacego—woyskich Mińskich, Bykowskich, synów, Marcina Wołodkiewicza—stolnika Mińskiego, itidem za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y publikował, oraz relacyą publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw dekretowych, w Wilnie expedyowanych, przyjęta y wpisana.

1776 г. Апрѣля 15 дня.

Изъ книги № 151, за 1775—76 г., л. 1072—1073.

77. Заочный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Дашкевича съ Супрасльскими и Кузницкими базилианами о незаконномъ владѣнн имѣннемъ Кузницею.

Наслѣдники Мицуть Дашкевичи вчинили искъ противъ Супрасльскихъ базилианъ, что они владѣють имѣннемъ Кузницею неправильно, такъ какъ это имѣнне земское и на основанн сеймовыхъ конституцнй должно переходить къ наслѣд-

никамъ. Позывъ былъ врученъ базилианамъ въ Супрасль. Базилиане на судъ не явились, вслѣдствне чего и признаны были виновными; имѣннѣ подвержены экзекуцн.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Apryla piętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z woiewodztw y powiatów w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym obranymi, a w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi, z regestrów taktowych wpisów tegorocznych, z karty siedmdziesiąt czwartey, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa w. i. panów Ludwika y Maryianny z Wierzbickich Daszkiewiczów—sędziów grodzkich powiatu Grodzieńskiego, małżonków, z wielebnemi ichmė xx. Antonim Młodawskim—biskupem Brzeskim, opatem, Hieronimem Miedziewskim—Wikarym Supraślskim, a Nikodemem Sosnowskim—starszym klasztoru Kuznickiego y wszystkiemi ichmė xx. bazylianami Supraślskimi y Kuzniczkimi, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmciów przed nas sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż

co obżalowani xx. bazylianie opactwa Supraslskiego, mając swóy szczegulny na rzeczonym Supraslu novi radicis fundusz, wiedząc oraz dostatecznie, że prawa popospolite w. x. Lit. wszelkich affiliacyi, etiam ad legitimam foundationem, pod nieważnością cuiuscunque inscriptionis na nie bronią y zakazują, contra praescriptum tychże praw starodawnych ze krwi, z successyi naybliższey po głowach Micutów należące dobra, Kuznica nazwane, ze wsiami Woynowie, Wołynce y Sterpeyki, oraz ze wszystkiemi dalszemi attinencyami, per affiliationem do dawnego obżalowanych Supraslskiego funduszu, cum avulsione tychże dobr od stanu rycerskiego, possyduią et abusivo titulo funduszowego dziedzictwa zaszczycaią się; przeto żalujące delatores z obóyga prawa, tak pierwszego, ad praemissa bona naturalnego sukcedowania, iako też drugiego, konstytucyinego liberae cuiusvis delationis, pro eodem abusivo possesso pod pretextem fundacyi legalney nullitate et ad deducendum praemissorum pro determinando foro

pozywają, ante omnia do uznania pro praemissa causa per determinationem fori ziemstwa powiatu Kowieńskiego, etiam na rozprawę z rejestrow taktowych, gdzie do uznania inekwitacyi do wspomnionych dobr cum suis attinentiis, do komportacyi praetextuosae foundationis na dobra Kuznice y wyż pomienione wioski et distinctim do komportacyi całego Supraslskiego cum omnibus sollennitatibus funduszu, ze wszystkimi pro utroque transakcyami, dokumentami, sub nexu iuramenti, do skassowania onych y do approbaty żalujących delatorów obu praw, naturalnego et delationis, per consequens, do uznania de male possesso inkwizycyi, kalkulacyi, werifikacyi, do nadgrozdenia wszelkich szkod y strat na prawo łożonych, y oraz do skassowania wszelkich umownych transakcyi między obżałowanymi a żalującymi delatorami conductamine postanowionych, salva post comportationem et reproductionem documentorum tey žaloby melioratione. Za takowym pozwem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Ianuaryi dwudziestego wtorego dnia oczewisto w ręce w klasztorze Kuznickim przez ienerała i. k. mci powiatu Grodzieńskiego, Stefana Sklepińskiego, podanym, eorundem dwudziestego trzeciego dnia w grodzie powiatu Grodzieńskiego zeznanym, żalujące actores z obżałowanymi ichmć przed nami sądem trybunału głównego w. x. Lit. instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego w. x. Lit., obwarowawszy, gdyby procedujące strony, ad subsequendam w trybunale głównym w. x. Lit. fori determinationem, do żadnego innego sądu pozywać y ewokować ad invicem siebie nie wazyli się, pozwanych ichmciów xx. Antoniego

Młodowskiego—biskupa Brzeskiego, opata, Hieronima Miedziewskiego—wikarego Supraslskiego y Nikodema Sosnowskiego—starszego klasztoru Kuznickiego y wszystkich ichmciów .xx. bazylianów Supraslskich y Kuznickich, po trzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, jako onemu nieposłusznych, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią, tanquam in causa pro determinatione fori instituta, wzdaemy. A zatym wszystkie dokumenta, in rem et partem actorum służące, u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszoney mocy y walorze zachowujemy, eoque intuitu za pretensye actorum summy wspól z expensami prawnymi, w tey sprawie łożonemi, oraz z wpisnym y pamiętnym una cum lucris, nam sądowi persolutis, ośm tysięcy złotych polskich na pozwanych ichmościach y na wszelkich dobrach onychże przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney, a nie odwłoczney na dobrach exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, pozwanych wyż wyrażonych ichmciów xx. bazylianów Supraslskich y Kuznickich za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacyę publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, jako się agitowała, tak jest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. zapisana.

1776 г. Юня 8 дня.

Изъ книги № 152, за 1776 г., л. 104—105.

78. Контумаци́йный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Троицкаго женскаго монастыря съ Игнатіемъ Зброжкомъ и Русиловичами.

Между Минскими св. Троицкими базилианками съ одной стороны и Сброжкомъ и Русиловичами съ другой было спорное дѣло о неисполненіи обязательства по заемному письму. Дѣло это разсматривалось въ трибуналѣ и было рѣшено въ пользу базилианокъ и имъ присуждены были троякія заруки и экзекуція на имѣніи Сушковѣ. Тѣмъ не

менѣ послѣ введенія базилианокъ во владѣніе этимъ имѣніемъ, Русиловичи изгнали ихъ и тѣмъ дали поводъ къ дальнѣйшему производству дѣла. По выслушаніи обѣихъ тяжущихся сторонъ трибуналъ вторично призналъ искъ базилианокъ правильнымъ и присудилъ отвѣтчиковъ къ безчестію и уплатѣ издержекъ въ размѣрѣ 6,710 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Junii ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z woiewodztw y powiatów w roku teraznieyszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym na kadencyą Ruską obranemi y w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającemi, gdy z porządku wołania regestrów sprzeciwieństwa, z karty siódmej, ku sążeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebney iey mości panny Eufrozyny Puzakiewiczowny—starszey y wszystkich ich mości panien bazyliańek, przy cerkwi pod tytułem świętey Trócy w Mińsku rezydujących, oraz imci pana Wawrzynca Kiiuca—administratora onych Hryniewickiego, z wielmożnemi imé panami Ignacym Zbrożkiem—podczaszym Podolskim, qua dziedzicem, Franciszkiem y Brygidą, primo Zbrożkową, adpraesens Rusiłowiczami — regentami, ziemskimi Grodzieńskimi, dożywotniemi possessorami

maiętności Suszkowa y motorami sprawy, za pozwem, od aktorek po obżałowanych ichmościów przed sąd nasz wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniąc o kontrawencyą dekretowi trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, Marca siódmego dnia na obżałowanych ichmciów Rusiłowiczów in captatum tempus wypadłemu, vigore którego dekretu gdy żalujące bazylianki Mińskie święto-Troieckie exekucyą do folwarku ichmciów Suszkowa, iako za konwikcyą ultymarną, sprowadzić chcieli, pod ówczas obżałowany imé pan Rusiłowicz, na usilne proźby swoje y interesujących się za sobą, ziednawszy łatwości u żalujących dellatorek, za pewną sumnę, w dokumencie assekuracynym wyrażoną, pretenсыą całą do obżałowanego imci regulowaną, z wielkim żalujących dellatorek pokrzywdzeniem ukombinował, termin exekucyi summy, w assekuracynym doku-

mencie wyrażony, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, dnia dwudziestego siódmego Decembra opisał, a in casu w terminie nieoddania, tedy nie tylko troiakie zaręki, ważność rzeczy wynoszące, ale też rekrudescencyą całego procederu z iegomością zaszlego zachował y opisał, tandem w terminie exekucyi summy umowionej żalującym dellatorkom nie oddał, iako świadczy proces y pilność, in tempore uczyniona. Insubsequenti, gdy vigore zachowanej procederu rekrudescencyi, według dekretu trybunalskiego captati temporis, po wydanym iuridice obwieczczeniu y po zeznaniu onego, wielmożny Wańkowicz—sędzia ziemski Miński, w terminie do tradycyi przypadłym, do majątności Suszkowa, w Mińskim wojewodstwie położoney, zjechał y pod ówczas nemine contradicente wioskę Suszków nazywającą się, z czterma podanymi y piątym nowikiem, z ich dobytkiem y powinnością, żalującym dellatorkom podał, inwentarz iurydycznie sporządził, y w possessyą intromittowawszy, sam dla sądów następujących do Mińska odjechał; obżalowani ichmość Rusiłowiczowie, po odjeździe urzędnika, zgromadziwszy swywołną kupę, z wioski Suszkowa żalującym dellatorkom expulsyą uczynili. O co żalujące dellatorki z obżalowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia, do approbaty dekretu trybunalskiego captati temporis, a za onym listu podawczego urzędowego y inwentarza, do uznania rehabicyi wioski Suszkowa z poddanymi, urzędownie dellatorkom za konwikcyą ultymarną dostały, a przez obżalowanych ichmościów expulsive odebraney, do pokarania paenami kontrawencyinemi y expulsyynemi, do przysądzenia summy de-

kretami wskazaney, insimul z prowizyą y expensami prawnemi, do wskazania paenwin, nadgrodzienia szkod, strat, expensprawnych, salva melioratione tey žaloby. Za takowym pozvem, obżalowanym ichmościom w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Januarii dwudziestego dnia w majątności, Suszkowie zwaney, w wojewodstwie Mińskim sytuowanej, oczewisto w ręce przez ienerała iego królewskeiyo mości wojewodstwa Mińskiego Jakuba Szabunia podanym, eorundem dwudziestego czwartego na urządzie i. k. mci grodzkim Mińskim zeznanym, żalujące delatorki przed naszym sądem instituerunt actionem. *W której sprawie* po kontrowersyach, od ichmość pana Zbrozka o eliminatę siebie z aktoratu et de insubsistentia onego, a od ichmość panien bazylianek de legitimitate z tymże imci aktoratu nawzajem donoszonych, ponieważ z dekretu kontumacyinego trybunalskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Marca siódmego dnia, że pozwy po ichmościów Rusiłowiczów wynoszone, na dobrach Suszków pokładane były, dowodzi się, a ponieważ w terazniejszym ichmościów panów Rusiłowiczów oskarżeniu imé pan Zbrozek z dziedzictwa tych dobr pozwany być okazuje się, niemniey ponieważ artykuł piędziesiąty z rozdziału czwartego possessora razem z dziedzicem pozywać każe; za czym my sąd trybunylu głównego w. x. Lit., nie uznawiając pretendowanej imci pana Zbrozka eliminaty z aktoratu, žalobę y proces ad instantiam tegoż iegomości konnotowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo my sąd trybunału głównego w. x. Lit. niestawiającego imci pana Ignacego Zbrozka—pod-

czaszego Podolskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad rzeczy, oraz pro contraventione na infamią wzdaemy. Dalszych zaś, iako to: imci panów Franciszka y Brygidę, primo Zbrożkową, ad praesens Rusiłowiczow—regentow ziemskich Grodzieńskich, similiter wołanych po trzykroć do prawa, iako onemu nieposłusznym, na upad w rzeczy, a iako iuż po dekrete zaappelowanym iterum na infamią ex personali wzdaemy, ad publicandum tych infamii ienerała sądowego przydaemy, wołać, proklamować nakazujemy. Dokumenta zatym, parti actoreae służące, idque dekret kontumacyiny trybunalski, ad instantiam procedujących aktorek, z wzdaniem na infamią ex personali vigore dekretu oczewistego z wskazem summy czterech tysięcy siedmset dziesięć złotych polskich et cum aliis lucris, na pozwanych ichmościach panach Rusiłowiczach małżonkach w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, Marca siódmego dnia na kadencyi Mińskiej otrzymany, a za tym dekretem list obwieszczy urzędowy, przez wielmożnych imci panów urzędników Mińskich, ad instantiam procedujących aktorek wydany, a przez ienerała i. k. mci powiatu Lidzkiego Iana Leszkowicza pozwanym i. pp. Rusiłowiczom małżonkom w majątności Suszkowie, w wojewodstwie Mińskim leżącey, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartym, miesiąca Decembra trzynastego dnia podany, eorundem dwudziestego dziewiątego na urządzie i. k. mci grodzkim Mińskim zeznany, z dowodem, deinde list poiezdchy odprawioney exekucyi za dekretem, superiorum pomienionym, przez wielmożnego imci pana Mateusza Wańkowicza — sędziego

ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Ianuaryi dziewiątego dnia pod pieczęcią wydany, pro reliquo pozew z dowodem y wszystkie, ad hanc causam regulujące się iuris solennitates in toto approbujemy, przy mocy y nienaruszonym walorze inviolabiliter zachowujemy y mieć chcemy. In virtute których summy, dekretem powyżey wspomnionym cztery tysiące siedmset dziesięć złotych polskich wskazaney, paen kontrawencyinyh za dwukrotne bronienie tradycyi urzędowey czterysta kop litewskich, a za expens prawny tysiąc złotych polskich, in universum computando—sześć tysięcy siedmset dziesięć złotych polskich na pozwanych i. pp. Rusiłowiczach małżonkach, Zbrożku y na wszelkich ichmościach dobrach, majątnościach y summach, ubique locorum będących, dla procedujących aktorek przysądzamy, a za wskaz wyż wyrażoney summy dla uczynienia super quibusvis citatorum, do prawa non comparentium, bonis skuteczney, prawney, a nieodwłoczney forti manu, mota nobilitate, captato iterum quovis tempore, exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mianych, założywszy in contra nonexequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A to decisum obwarowawszy, ażeby imć pan Zbrożek tradycyi dobr Suszkowa nastąpić mającey, ullo titulo et praetextu bronić sub paenis nie ważył się. A gdy termin prawny ad publicandum tych infamii przypadł, tedy ienerał sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, i. pp. Ignacego Zbrożka — podczaszego Podolskiego, za infamisa, tanquam pro contraventione,

a Franciszka y Brygidę, primi voti Zbrożkowa, ad praesens Rusiłowiczow—regentów ziemskich Grodzieńskich, za infamisow ex personali kondemnowanych et in captatum tempus wzdanych, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, prokla-

mował y relacyą publikacyi swoiey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. iest przyięta y wpisana.

1776 г. Сентября 18 дня.

Изъ книги № 152, за 1776 г., л. 723—726.

79. Декретъ главнога Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Духовскаго женскаго монастыря съ Униховскими о неуплатѣ взятой Униховскимъ суммы.

Въ этомъ документѣ заключается трибунальное опредѣленіе по двумъ искамъ: первому Минскихъ св. Духовскихъ монахинь противъ Униховскихъ и встрѣчному со стороны послѣднихъ. Монахини жалуются на Униховскихъ, что они въ разное время заняли у нихъ по заемнымъ письмамъ значительную сумму денегъ, по первому 1,000 талеровъ, по второму—разной монетою 6,000 польскихъ злотыхъ и не желаютъ уплачивать ни суммы, ни процентовъ. Въ свою очередь

Униховскіе жалуются на монахинь, что онѣ взимаютъ съ нихъ высокіе проценты и посредствомъ ихъ успѣли уже вернуть себѣ данную въ займы сумму. По выслушаніи тяжущихся сторонъ, трибуналь искъ монахинь призналъ правильнымъ и постановилъ взыскать съ Униховскихъ всю занятую сумму съ процентами, — по первому займу 8,960 злотыхъ, по второму 7.690 злотыхъ, искъ же Униховскихъ призналъ не дѣйствительнымъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Septembra ósmego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi, et in unum poniżej złączonemi, przypadley, mianowcie: *za pierwszym aktoratem* w Bogu przewielebney i. panny Petruneli Krasowskiej — starszey y wszystkich i. panien bazylianek klasztoru święto - Duskiego Mińskiego, z wielmożnemi i. pp. Franciszkiem y Teresą z Bulharynow

Unichowskiemi—sędziami ziemskimi wojewodstwa Mińskiego, małżonkami, za dekretem remissyiny w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Apryla iedynastego dnia w trybunale głównym w. x. Lit. ferowanym, y za żalobą w nim będącą, mieniać o to: Iż co obżalowani imć pierwey w roku tysiąc siedmset piędziesiąt czwartym, Marca piętnastego dnia, ku pilney a spółney potrzebie swoiey, summy gotowej rękodayney w srebreny talerowej monecie, in specie tysiąc

talarów bitych, na zapis obligacyiny, in forma iuris z listem na przyznanie sprawy, u żalujących delatorek pożyczwszy, termin opłacenia tej summy w roku pod ówczas następującym tysiąc siedmset pięćdziesiąt piątym, w dzień Iózefata święta rzymskiego, Marca dziewiętnastego dnia przypadającego, circa acta grodu wojewódstwa Mińskiego wyznaczli, a pro securitate tej summy ewikcyą na wszelkie dobra swoje wnioszy, in casu na terminie wyżey specyfikowanym przecieczoney summy nieopłacenia, liberam inequitationem do wsi, Uhły nazwaney, od majątności Rusinowicz odłączoney, w wojewódstwie Mińskim leżącej, opisali, demum takowey summy in toto, nec in parte nie opłacisz; na drugi zapis obligacyiny, takóž in forma iuris z listem na przyznanie sprawy, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Iunii dwudziestego drugiego dnia datowany, sam obżałowany Unichowski—na ówczas pisarzewicz ziemski, ad praesens sędzia prezydujący ziemski wojewódstwa Mińskiego, znowu ku pilney potrzebie swojej summy itidem rękodajney, nie z żadnego kontraktu, ani przysku prawnego urosley, in distincta moneta starey tyńfowey y szostakowey trzy tysiące złotych polskich, a w saskiej takóž trzy tysiące złotych polskich, a w ogół znioszy sześć tysięcy złotych polskich u żalujących delatorek pożyczwszy, et liquide do rąk swoich odliczoney odebrawszy, termin opłacenia takowey powtórney summy w roku dawno przesłym tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym, Iunii dwudziestego czwartego dnia circa acta grodu wojewódstwa Mińskiego wyznaczył y ewikcyą na wszelkie dobra swoje wniosł. Tandem contraveniendo takowym obudwom

opisom swoim, ani pierwszey, ani powtórney summy w najmniejszey części żalującym delatorkom nie opłacili y opłacać ad usque niechcą, o co żalujące delatorki z obżałowanemi ichmi chcąc prawem czynić, *ante omnia*, do approbaty dwóch zapisów obligacyiny z listami na przyznanie, supra de data wyrażonemi, do przysądzenia summy za pierwszym obligiem tysiąc talarów bitych w starey talarowey monecie, a za drugim obligiem sześć tysięcy złotych polskich in distincta moneta, to iest, w staropolskiej tyńfowey y szostakowey trzy tysiące złotych polskich, a w monecie kurrencyiny krajowey itidem trzy tysiące złotych et distinctim do przysądzenia procentu, a data nieokazania kwitów branego, od obudwuch tych summ należącego, do uznania inekwitacyi do wsi, Uhły nazwaney, wedle wyraźności obligu, do wskazania zarąk y do przysądzenia expens prawnych, oraz do nadgrozdzenia tego wszystkiego, co czasu prawa deducetur, salva tej żaloby melioratione. *Za drugim aktoratem* wielmożnego i. p. Franciszka Unichowskiego—sędziego ziemskiego Mińskiego, z wielebną i. p. Petronelą Krasowską—starszą y wszystkiemi i. pp. bazyliankami konwentu Mińskiego, za pozwem, od aktora po obżałowane imci przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zanesionych manifestów, a mianowicie o to: Iż obżałowani ichmci nad prawa pospolite y sprawedliwość procent dziesiąty przez tyle lat, iako to tysiąc siedmset pięćdziesiąt trzeciego, Apryla wtórego, listy y kwit, oraz posłedniejsze kwity, a praecipue list. x. Książewicza—opata zakonu świętego Bazylego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Iulii dziesiątego pi-

sány, poświadczają, na żalującym delatorze wymagając, niemało uszkodzenia: temuż żalującemu przez tę uciążliwość y wyciężenie przynieśli y przez takowy przebor procentu samą kapitalną summę wybrawszy y tak żalującego wyciężywszy, ieszcze do procederu, na ostatnie uciemiężenie, po wydanym nawet w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym z wypłacenia procentu zakwitowaniu przed terminem pociągneli żalującego, a tak tenże żalujący delator, chcąc o to wszystko, tak wielkiej krzywdzie swoiey, przy mocy praw w. x. Lit., prawem czynić, *ante omnia* do nakazania, iżby ta cała summa, którą obżalowani ichmć przez przebor procentu od żalującego delatora w przeciągu lat kilkanastu nad prawo y słusność wybrali, była powrócona temuż żalującemu delatorowi, czyli też in detruncationem kapitału oney że zapisania, per consequens summy, przez obżalowanych za obligiem u żalującego rekwirowaney, iako, uti supra praemissum, bonifikowaney y przez przewod procentu opłaconey, uchylenia y a nexu exolutionis żalującego uwolnienia, do zachowania żalującemu *salvam in omni evasionem et potioritatem*, do dowodu *circa praemissa*, do nadgrodzenia *expensów* prawnych, wskazania *paen* y tego wszystkiego, co czasu prawa *fusius deductur*, *salva* tey żaloby *melioratione*. A iako te żaloby z pozwów autentycznych *de tenore suo* w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi *praenominatae partes* przed nami sądem *instituerunt negotium*. W której sprawie w roku terazniejszym, miesiącu y dniu, wyż na dacie pisanych, my sąd trybunału głównego w. x. Lit., rekonwencyonalny w. i. p. Unichowskiego—sędziego ziemskiego Miń-

skiego, aktorat z karty trzechsetney dwudziestey ósmey tychże regestrów obligowych do wpisu y aktoratu, w regestrach obligowych tegorocznych na karcie czterdziestey ósmey będącego y niniejszey sprawie początek dającego, przyłączywszy, proceder *iniunximus*. In procedendo dnia osimnastego eorundem po kontrowersyach, ad *invicem doniesionych*, my sąd trybunału głównego w. x. Lit., dwum zapisom obligacyinym, oraz inekwitacyinym: pierwszemu, w roku tysiąc siedmset czwartym, Marca piętnastego, z terminem oddania w roku tysiąc siedmset piędziesiąt piątym, Marca dziewiętnastego dnia, drugiemu w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt pierwszym, Iunii dwudziestego wtórego dnia z terminem oddania tysiąc siedmset sześćdziesiąt wtórym; Iunii dwudziestego czwartego dnia, wydanym, *insistendo*, za pierwszym obligiem, od obóyga w. i. pp. Unichowskich, na tenczas pisarzow, *adpraesens sędziów ziemskich Mińskich*, wydanym, summy kapitalney złotych polskich ośm tysięcy, procentu od daty ostatecznego kwitu do daty exolucyi za lat dwie; po sześć od sta, złotych polskich dziewięć set sześćdziesiąt; za drugim obligiem, od iednego w. Unichowskiego kapitału sześć tysięcy złotych polskich, procentu od roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego do daty wypłacenia teraz *determinującego się* za lat cztery, po sześć od sta, złotych polskich tysiąc czterysta czterdzieście, *expensu* prawnego złotych polskich dwieście pięćdziesiąt na w. i. pp. Unichowskich—sędziach ziemskich Mińskich, *proceduiącym* i. pp. bazyliankom przysądziwszy, gdyby takowe summy *zosobna sądzone*, to iest: za pierwszym obligiem kapitalną y procentową in unum ośm ty-

sięcy dziewięć set sześćdziesiąt złotych polskich w roku przyszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Marca dziewiętnastego dnia et distinctim za powtórny obligiem summę kapitalną procentową, z dołączającym się expensem prawnym, in universum złotych polskich siedm tysięcy sześćset dziewiędziesiąt, w roku takż przyszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Iunii dwudziestego czwartego dnia i. pp. bazyliankom ś. Duskim Mińskim, lub plenipotentowi ichmci, nie przyjmując na tą summę aresztów, ani nabywając wlewków, currenti legaliter w w. x. Lit. moneta, przy więgach grodzkich Mińskich, sub vadio alterius tanti et sub paenis irremissilibus contraventionum, praeviis quietationibus, w. i. pp. Unichowscy—sędziowie ziemskie Mińskie, oddali y wypłacili, nakazujemy. A w przypadku nieopłacenia takowych summ liberram inequitationem do majątności Rusinowicz, w woiewodztwie Mińskim leżącey, ad proportionem distinctim sądzonych summ, bez obwieszczenia y żadney litispendency, tylko mocą tego dekretu, quovis po nieoddaniu summ wyżey zasobna sądzonych captato tempore, przez urząd ad libitum użyć miany, ichmć pannom bazyliankom uznawamy, a w. i. pp. Unichowscy, gdy tey inekwitacyi sami przez się y przez subordynowane osoby ullo titulo et praetextu pod nieuchronną sprzeciwieństwa karą bronić y tamować nie wazyli

się, obowiązujemy. Co się zaś ściaga do pretendowanej przez w. w. Unichowskich przebieranych procentów strony i. pp. bazylianek restitucyi, ponieważ pomienione procenta dobrowolnie od w. Unichowskich opłacane były y takowa dobrowolność w czasie swoim żadną litispendencyą reklamowana nie była y nie pierwey ciż w. Unichowscy w tey mierze na i. pp. bazylianki Mińskie manifestowali się, aż po uprzedzonym przez też i. p. bazylianki procederze y po nastąpionym praesenti causa, w roku terazniejszym Apryla iedynastego dnia, copiarum spraw w trybunale głównym w. x. Lit. dekrecie, przeto my sąd trybunału głównego w. x. Lit, takową w. Unichowskich pretensyą, iako przeciwko własney dobrowolności uroszczooną, uchylwszy, i. pp. bazylianki Mińskie od wzmienionego przebieranych procentów powrócenia nazawsze uwalniamy, a pro parte w. Unichowskich detruncationem procentu od summy, powtórny obligiem opisaney, iesliby po roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim kwity okazały się, circa praemissam exolutionem praecustodimus, paen zaś kontrawencyinych y żadnych dalszych na żadną nie uznawając stronę, po zadość uczynieniu temu dekretowi, proceder prawny, hac in causa ubivis zaszły, kassujemy, wieczne milczenie nakazując, na sprzeciwiających się ważność osądzoney rzeczy et paenam personalis infamiae interponimus.

1776 г. Октября 21 дня.

Изъ книги № 2390, за 1776 г., л. 11.

80. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по жалобѣ генерала базилианскаго ордена Порфирія Важинскаго на капитана Шукевича за неуплату суммы тысячи золот. польскихъ.

Базилианскій генераль Важинскій подалъ въ трибуналь жалобу на супруговъ Шукевичей по слѣдующему поводу: по смерти Бенедикта и Терезы Секлюцкихъ, Шукевичи получили отъ нихъ по наслѣдству значительное имѣнiе; вмѣстѣ съ этимъ къ нимъ перешло и обязательство исполнить духовное завѣщанiе покойныхъ, по которому отказано было 1,000 злотыхъ Важинскому. Не

смотря на это, Шукевичи отказались отъ уплаты своего долга. Трибуналь, по разсмотрѣнiи документовъ, искъ Важинскаго призналъ правильнымъ, а Шукевичей, какъ неявившихся къ отвѣту, подвергъ обычному въ такихъ случаяхъ наказанiю, т. е. безчестiю и экзекуци для взыска́нiя долга и судебныхъ издержекъ въ размѣрѣ 1,770 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Oktobra dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii z woiewodztw y powiatów w roku terazniejszym obranemi y w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającymi, gdy z porządku wołania regestrów ordynaryinych kadencyi niniejszey, wpisów nowych, z karty pierwszej, ku sążeniu naszemu przypadła sprawa w. i. x. Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu ś. Bazylego wielkiego, z ww. ii. pp. Antonim y Benedyktą z Siekluckich Szukiewiczami—kapitanami iego królewskiej mości, małżonkami, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichm ościów przed nasz sąd wyniesionym y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż obżalowani ww. ii. pp. Szukiewiczowie, posiadłszy dobra y różny majątek po w

Bogu zeszyłych Benedyckie y Theressie z Ważyńskich Siekluckich—podstarościach Lidzkich, małżonkach, summy tysiąc zlotych polskich, testamentem, od samey Teressy z Ważyńskich Siekluckiey w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiętym, Iulii dnia dwudziestego czynionym, eodem anno, mensis Augusti czwartego dnia, w grodzie Lidzkim aktykowanym. dla żaluującego delatora zapisaney, a do opłacenia wraz po śmierci męża zeszyłego Benedykta Siekluckiego przez possessorów dobr ich ostrzeżoney y winney, będąc od daty teyże śmierci, idque od roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiętego, Siekluckich substancyi possessorami, sami z nich korzystając, żaluującemu delatorowi ani z procentu, ani z kapitału użytkować przez ubliżoną dotąd pomienioney należności satysfakcyą nie dopuszczają, a zatym, tak samego kapitału, iako y zaległego procentu stali się być debitorami. O co wszyst-

ko chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wspomnionego testamentu, vigore którego do przysądzenia tysiąca złotych polskich wespół z procentem, od roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, do daty niniejszey zaległym, in casu niewypłacenia, do uznania inekwitacyi do dobr zeszłego Benedykta Siekluckiego, Brzozowca zwanego, w powiecie Lidzkim leżących, w possessyi obżałowanych naiduających się, do nadgrozdenia szkod, strat, expens prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione, żalujący delator z obżałowanymi ichmościami, za wzmienionym wyż pozwem, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Septembra dwudziestego trzeciego dnia, oczewisto w ręce w dobrach, Brzozowiec zwanych, w powiecie Lidzkim leżących, przez ienerała iego królewskiej mości powiatu Lidzkiego, Stefana Juszkiewicza, podanym, eademque data, coram actis grodu powiatu Lidzkiego zeznanym, przed sądem naszym instituit actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii pozwanych w. w. i. pp. Antoniego y Benedyktę z Siekluckich Szukiewiczów—kapitanów iego królewskiej mości, małżonków, trzykrotnie z nakazu naszego przez woźnego do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na banicyą doczesną wzdaemy, proklamować y publikować przez ienerała sądowego nakazujemy; produkowane ex parte actorea punkta testamentowe, przez zesłą w. i. panią Teresę z Ważyńskich Sieklucką — podstar. Lidzką w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiątym,

miesiąca Iulii dwudziestego dnia czynione, tegoż roku, miesiąca Augusta czwartego dnia, na urządzie iego królewskiej mości grodzkim powiatu Lidzkiego aktykowane, eodemque anno, miesiąca Augusta ośmnastego dnia z tychże xiąg grodu Lidzkiego vidimatim wyięte, y dalszy proceder prawa, in rem et partem actoris służący, we wszystkim stwierdzamy y przy mocy nienaruszney zachowujemy. Intuitu których punktów testamentowych, summy kapitalney tysiąc złotych polskich, a in vim prowizyi, za lat ośm od daty śmierci zeszłego Benedykta Siekluckiego — podstar. Lidzkiego, y od daty obięcia w possessyą całej substancyi przez ww. i. pp. Szukiewiczów — kapitanów iego królewskiej mości, małżaków, po tymże zesłym Siekluckim zaległym, po siedm od sto licząc, złotych polskich pięćset sześćdziesiąt, tudzież in vim expens na prawo łożonych dwieście dziesięć złotych polskich, a w iedno znosząc—złotych polskich tysiąc siedmset siedmdziesiąt na ww. i. pp. Antonim y Benedyktę z Siekluckich Szukiewiczach—kapitanach iego królewskiej mości, małżakach, y na wszelkich dobrach tychże, niestawiających i. pp. Szukiewiczów, a mianowicie na dobrach, Brzozowiec zwanych, w powiecie Lidzkim położonych, dla w. i. x. Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu świętego Bazylego wielkiego przysądzamy; niemniej, mocą tego dekretu liberam inequitationem do dobr wyż wzmienionych Brzozowca, w powiecie Lidzkim sytuowanych, temuż imci uznawamy; a iako dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy prawney y nieodwłoczney na wszelkich dobrach y summach niestawiających ichmościów exekucyi, tak dla podania per inequitationem

dobr Brzozowca, do urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Lit., wedle upodobania aktora użyć się mających, założysz in contravenientes temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey banicyi doczesney przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Iakub Kołomażewski, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, z aktoratu w. i. xiędza Porfirego Skarbka Ważyńskiego—generała zakonu ś. Bazylego w., ww. i. pp. Anto-

niego y Benedyktę z Siekluckich Szukiewiczów—kapitanów iego królewskiey mości, małżaków, za banitów doczesnych w izbie sądowey et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swoiey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii spraw dekretowych, w Wilnie expedyowanych, przyięta y wpisana.

1776 г. Ноября 19 дня.

Изъ книги № 2390, за 1776 г., л. 64—71.

81. Декретъ главнога Литовскаго трибунала, которымъ назначается разслѣдованіе дѣла между Кіевскимъ митрополитомъ Шептицкимъ и Виленскими жителями Козеломъ, Гребницкимъ и др. касательно права владѣнія церковною землею въ Вильнѣ.

Въ этомъ документѣ излагается трибунальное опредѣленіе по дѣлу между Кіевскимъ митрополитомъ, еп. Шептицкимъ и разными лицами (обывателями Вильны) о захватѣ церковной земли. Митрополитъ Шептицкій приноситъ жалобу на разныхъ лицъ по поводу насильственнаго завладѣнія ими разными церковными землями, преимущественно въ Зарѣчной части, при этомъ указываетъ также и на способы такого завладѣнія. Въ свою

очередь и поименованныя въ этомъ документѣ лица подали встречные иски противъ митрополита, въ которыхъ заявляютъ, что нѣкоторыми землями они владѣютъ по документамъ, а другими на правахъ наслѣдства. Трибуналъ назначилъ по этому дѣлу особую комиссію, которой поручилъ произвести на мѣстѣ предварительное разслѣдованіе, послѣ котораго уже рѣшилъ приступить къ окончательному его рѣшенію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, miesiąca Nowembra dziewiętnastego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącymi, in unum złączonymi y skombinowanymi, przy-

padley, mianowicie: za *pierwszym* aktoratem i. ww. i. xx. Felicjana Wołodkowicza—arcybiskupa y metropolity całej Rusi, Leona Szeptyckiego—biskupa Lwowskiego, tudzież w. i. x. Franciszka Antoniego Modzolewskiego—officyala metro-

polii Wileńskiej, z ww. ichmość panami Antonim Komarem — miecznym powiatu Wilkomirskiego, Józefem Gorskim — rotmistrzem Wileńskim, Heleną Żabiną — starością Koszańską matką, Józefem, Kazimierzem zupełność lat mającym, Ignacym, in minorennitate zostającym, Żabami — starościami Koszańskimi, Urbanem Hrebnickim — starostą Miciuńskim, Józefem Kozielem — porucznikiem buławy wielkiej w. x. Lit., Wincentym, zupełność lat mającym, Stanisławem, Benedyktem, Xawerym, in minorennitate zostającymi, Wołowiczami — starościami Purwińskimi, oraz ww. ii. pp. Stanisławem Wawrzeckim — sędzią ziemskim powiatu Brasławskiego, Tadeuszem Wąrowskim — cześnikiem Smoleńskim, i. x. Ildefonsem Bylewskim — prokuratorem, Cezarym Wołczackim — prokuratorem, y całym zgromadzeniem ww. xx. dominikanów świętoduskich Wileńskich, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmościow przed nasz sąd wyniesionym, y referując się we wszystkim do zaszłych żalob, processów, dekretów, różnemi laty, miesiący, dni w tey sprawie zapadłych, a mianowicie o to: iż co obżałowani ichmość, mając swoje kamienice, dwory, dworki y domy, na iuryzdyce ziemskiej, na placach poświętnych, na których niegdyś cerkwie, klasztory, czyli zabudowania do kościołów należące y cmentarze bywały, a przez różne nieszczęśliwości kraiowe do ruiny y upadku poprzychodziły, które place obżałowani przez antecessorów y iuryzdatorów swoich gwałtownym sposobem zabrali y na takowych placach domy swe mieszkalne, różne zabudowania, dziedzince y ogrody pozakładali, a inne takowe poświętne place do domów y kamienic swoich poprzywłaszczali y poprzyłączaży, inni

zaś, konsensa od antecessorów żałujących delatorów na rzeczony place pobrawszy, oraz kontrakta et varii tituli skrypta, z obowiązkiem płacenia terragium do skarbu żałujących aktorów, oraz varii generis podatki, tak sami przez się, iako też przez mieszkańców y gospodarzów swych corocznie wypłacać się powinny, iako przez antecessorów y iuryzdatorów swoich wnaszać y wypłacać wzbranieli się y takowe terragia y podatki u obżałowanych od dawnych czasów są zaległe y niewypłacone, a żałujący actores znaczne z tych powodów, iako przez opłacenie podatków rzeczy-pospolitey, tak też et tempore hostilitatis przez nieiednokrotne opłacenie uchwał y podatków, ponieśli szkody y straty; niektórzy zaś obżałowani ichmość, mimo wyraz konsensów, domy mieszkalne drewniane, a nie murowane y pokrycia tychże domów, czyniące wielkie niebezpieczeństwo całemu miastu, zabudowali, gnoiami, gruzami wspomniane żałujących delatorów place pozarzucali, inne też obżałowani ichmość konsensa y kontrakta, oraz kwity opłaconych terragiów zataiwszy, z obowiązków y wyrazów, w tychże konsensach y kontraktach zawartych, a przez antecessorów y iuryzdatorów dobrowolnie na siebie przyjętych, wylamują się y niepodległość w opłaceniu terragium, wszelkich podatków wykazują, a przez to wszystko szkody y straty skarbowi żałujących aktorów czynią. O co wszystko żałujący actores z obżałowanymi ichmościami chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty wszelkich spraw, dokumentów, zapisów, dekretów, na iuryzdykę ziemską metropolitańską służących, do obwarowania actoribus omnimodam securitatem wieczystey teyże iuryzdyki possessyi, do komportacyi

spraw, konsensów, kontraktów y regestrów birczych y wszelkich dokumentów, sub nexu iuramenti, przez obżałowanych, którzy się zaszczycali, oraz kwitów płaconych terragiów, podymnego y wszelkich podatków, do zapłacenia zaległych terragiów y podatków, a in casu nieopłacenia liberam onych praeoccupationem cum superficie et omni bonitate uznania, do ukarania za kontrawencye dekretem, przez obżałowanych poczynione, winami kontrawencyinemi, do nakazania, ażeby obżałowani terragia y wszelkie podatki corocznie, sub paenis irremissilibus contraventionum, do dyspozytorów żalujących aktorów zawsze punktualnie wnaszali y importowali, do udecydowania paen, win, zarzą za nieuskutecznienie wyrazów; w konsensach y assekuracyach określonych, a przez obżałowanych dobrowolnie przyjętych, do uchylenia wszelkich obżałowanych petytów, do nadgrózenia szkod, strat y expens prawnych, y tego wszystkiego, co czasu prawa obszernie dowiedziono będzie, salva melioratione tey žaloby. Za *drugim aktorem* w. i. p. Urbaną Antoniego Hrebnickiego—starosty Miciuńskiego, z i. ww. ii. xx. Felicyanem Wołodkowiczem—metropolitą całej Rusi, Leonem Szeptyckim—biskupem Lwowskim, koadiutorem teyże metropolii, imć xiędzem Franciszkiem Modzolewskim—officyałem Wileńskim, tudzież sławetnym Józefem Kropiwnickim—stolarzem, Józefem Wirwiczem, Ignacym Kamińskim—szewcami, iuryzdyczaninami metropolitańskimi, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za žalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co plac w mieście Wilnie, za konsensem ś. p. Gabryela Kolendy—metropolity całej Rusi, do zabudowania

Markiewiczom, obywatelom Wileńskim, postąpionym, z warunkiem, iak naybespieczniejszym tegoż domowstwa używania, darowania, przedania y ku najlepszemu użytkowi obrócenia, od których zabudowany y dobrze w budowlę opatrzony dostał się Witkowskim, a od nich Chroszczewskim, tandem od Chroszczewskich Marcinkiewiczom, a od Marcinkiewiczów i. panu Janowi Dominikowi Orlickiemu—komornikowi powiatu Rzeczyckiego, od którego, za konsensem i. pana Tadeusza Hłaski—generalnego kommissarza dobr metropolitańskich, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Maia trzeciego dnia wydanym, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Maia czwartego dnia dato in crastinum w magdeburyi Wileńskiej przyznanym, prawem wieczysto-przedażnym za sumę tysiąc dwieście złotych polskich żalujący delator nabywszy, gdy znaczne opuściałego zabudowania reparacye y de novo erekcye poczynił y w czasie possessyi swojej zwyczajne podatki y ustanowione za czasów possessyi opłacał, furazę wydawał, eo tempore obżałowani, instynktem obżałowanego stolarza y szewców namowami y obietnicami intrat podniesieni, różne pretexta wynaydować, importowanych wedle słuszności podatków nieprzyimować, a niezwyuczayne place nakładać, dyfferencye rościć y różne wynalazki do rugowania z budowli żalującego delatora na placu będącey proiektować zacząwszy, gwałtownie połowę większą placu zabrali y sami ichmość rozmaicie żalującego delatora pokrzywdzając prozekwować ieszcze iego niesłusznie y bezwinnie postanowili, eoque fine w trybunale zaocznie, bez podania pozwu, sprawę intentowawszy, illega-liter żalującego delatora kondemnowali,

do szkód, strát y expens prawnych przeprowadzaia. O co żalujący delator, chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia, do utwierdzenia wszystkich praw, zapisów et omnis tituli dokumentow, pro parte actoris służących, intuitu których do obwarowania wieczystey possessyi wszelkiey budowli, tymiż prawami zabezpieczoney, do uznania reindukcyi do zabranego placu, oraz inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi, a w samey sprawie do odesłania na rozgraniczenie przed sąd komornikowski, do skassowania wszelkich attentatów, a mianowicie dekretu, clandestine otrzymanego, ze wszelką obżałowanych pretensją, a zatym do obwarowania activitatem loci standi, do komportacyi omnis tituli dokumentów, całość placu oznaczających, sub nexu iuramenti, do pokarania paenami prawnemi, do nadgrodenia szkód, strát y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa deducetur, salva żaloby melioratione. *Za trzecim actoratem* w. i. pana Iózefa Koziela—porucznika petyhorskiego woysk w. x. Lit. z i. w. i. x. Felicyanem Wołodkowiczem—metropolitą całej Rusi, tudzież imć xiędzem Franciszkiem Modzolewskim—officyałem, oraz Iózefem Wirzbiczem—gospodarzem, na zabranym ogrodzie mieszkającym, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą w nim wyrażoną, mieniając o to: iż co obżałowany imć xiądz metropolita całej Rusi, non attenta circumscriptione antecessorów swoich trzech metropolitów, iako to ichmościów xięży Gabryela Kolędy, Cypryana Żochowskiego y Athanazego Szeptyckiego, mimo których prawa approbaty wieczyste na kamienicę żalującemu delatorowi y plac z ogrodem,

do teyże kamienicy należący, pro parte actoris służące, renitendo onym, a oraz prawa w. x. Lit. de immunitate opisane convellendo, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartym, miesiąca Iunii dwunastego dnia, stante na tenczas ieszcze interregno, dyspozytorom pałacu swego Wileńskiego ogród z placem, do kamienicy żalującemu należący, w dawney, spokoyney possessyi, na fundamencie praw, zapisów zostaiący, per vim et potentiam zabrać kazał, którzy dyspositores placu tego, na kamienicę żalującego delatora nachodząc, różne odpowiedzi czyniąc, gospodarza, w kamienicy tey będącego, infestując, ogród pomieniony z placem violenter et expulsivo modo zabrawszy, na takowy ogród drzewa ponaprowadzali y, budynek erygowawszy, gospodarza wyprowadzili, żalujący delator in ordine zapisów, konfirmacyi metropolitów wspomnionych, signanter poslednieyszego zapisu i. w. i. x. Szeptyckiego, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego przyznanego, aktorowi służącego, podatki rzeczypospolitey, iako też terragia z kamienicy, placu y tego ogrodu, adpraesens zabranego, dotąd wypłaca et totaliter importue. W czym żalujący delator, niepoiednokrotną przez się y przyaciół rekwizycję czyniąc, pomienionego ogrodu z placem zabranego przywrócenia dopominał się. a obżałowany i. x. metropolita, w paeny, winy expulsyine popadłszy, pomienionego ogrodu z placem nie przywraca, do szkód y expens prawnych nienależycie delatora wprowadza, o co, ratione superius praemissorum, chcąc aktor z obżałowanymi prawem czynić, ante omnia do uznania reindukcyi do wspomnionego ogrodu y placu, expulsive zabranego, vigore daw-

nych praw wieczystych, tudzież zapisów konfirmacyjnych metropolitańskich, a post reinductionem do obwarowania actori omnimodam securitatem kamienicy y ogrodu z placem ab omni et quovis ulteriori obżałowanych ichmościów dyspozytorów pałacu impetitione ac violentia, do uznania inkwizycyi y z niesłusznego partycypowania kalkulacyi y szkod weryfikacyi, do wskazania paen, win expulsyinych, wiolencyinych, de lege et merito actionis ściągających się, do komportacyi registrów birczych opłacanych podatków y terragiów, od daty praw y konsensów konfirmacyjnych metropolitańskich do daty terazniejszey znaydujących się, sub nexu iuramenti, do nagrodzenia szkod, strat, expensów prawnych y tego wszystkiego, co się z prawa okaże, salva melioratione żaloby. *Za czwartym aktoratem* w. i. p. Tadeusza Wąsowskiego—czesznika powiatu Pińskiego, z i. ww. i. xieżą Felicyanem Wołodkowiczem—arcybiskupem y metropolitą Kiiowskim, Halickim y całej Rusi, Leonem Szeptyckim—biskupem Lwowskim, koadiutorem metropolii Wileńskiej, imé xieędzem Franciszkiem Antonim Modzolewskim—officyałem generalnym metropolitańskim, tudzież ichmość panami Anną matką, Łózefem synem, Maryanną córką Kozarynami, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać y referuiąc się do żalob, procesów, dekretów y całego procederu prawnego, ex instantia w Bogu zeszcley matki żałującego aktora, i. pani Eleonory z Żochowskich Wąsowskiej, z w Bogu zeszclym Athanazym Szeptyckim—metropolitą całej Rusi, w trybunale w. x. Lit. zaszclego, a mianowicie, mieniać o to:

iż co zeszcly z tego świata i. p. Mikołay Żochowski—koniuszy Połocki, intuitu prawa wieczysto przedażnego, od xieźda Ladzika na dworek w Wilnie, pod świętym Michałem leżący, danego, wieczystym aktorem y sine ulla interruptione et praepeditione possessorem będąc, w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra dwudziestego pierwszego dnia pomieniony dworek z ogrodami et cum omni onego circumferentia w Bogu zeszclemu i. p. Ianowi Żochowskiemu, synowcowi swemu, prawem wieczysto-darownym, w ziemstwie Wileńskim aktykowanym, dał, darował y wiecznemi czasy zapisał: iakoż zeszcly Jan Żochowski ad vitae suae tempora spokojnie ten dworek possydował, po którym Stanisławowi Żochowskiemu, a po nim matce żałującego aktora, następnie samemu aktorowi prawem natury dostał się. Successu temporis w roku tysiąc siedmset szóstym, Maia ośmnastego dnia, czasu konflagraty miasta Wilna, wszystkie sprawy wieczyste na różne dobra, między któremi y na ten dworek służące dokumenta, prawa wieczyste, kwity poborowe exolutorum pogorzały, iako in tempore zaniesiony manifest rem obloquitur, o czym powziąwszy notitiam antecessores i. xieźda metropolity, iż wszystkie sprawy, któremi by ius defensionis od niesłuszney onych impetycyi mieć actores mogli, in cinerem et favillam obrócone zostały, naypierwiey ogrody do tego dworku należące, per violentiam, niesłusznie sobie przywłaszczyli, (iako poświadcza proceder w trybunale głównym wielkiego xieństwa Litewskiego ex instantia matki żałującego aktora intentowany); praepostere plac, przy tymże dworku przykupiony, zabrali, które ogrody y plac

przykupiony zesłemu i. panu Antoniemu Kozarynowi zawiedli, denique placu, na którym ten dworek stoi, alias podworza znaczną część, buduiąc staynię y officynę, onemi zaieli y tak plac uszczuplili, że mała onego quantitas nayduie się; nadto nie uważaiąc obżałowany i. x. metropolita z obżałowanym x. Modzolewskim—officyałem swoim, uciążliwe podatki, to iest terragia z tak małego placu płacić każą, które żaluiący delator opłacać musi; ieszcze obżałowani ichmość o zaległe niby terragia, które zawsze opłacone były y o dalsze nescitur iakowe pretensye żaluiącego aktora niesłusznie zapozwali, do strat y expens prawnych indebite onego przywodzą. Zaczym żaluiący aktor, chcąc z obżałowanymi ichmościami prawem czynić, ante omnia do approbaty iuris haereditatis et possessionis dokumentów, na ten dworek y na plac przy nim przykupny sobie żaluiącemu służyących, tudzież processu, in tempore o zgorzenie spraw zaniesionego, do komportacyi tak przez obżałowanych ii. xx. metropolitę y xiędza Modzolewskiego — officyała iego inwentarżów, ograniczeń, registrów birznych y wszelkich aktów iurydyki metropolitańskiej Wileńskiej, wielość placów oznaczających, iako też przez obżałowanych ichmościów Kozarynow wszytskich dokumentów sub nexibus iuramentorum, do przywrócenia zabranych placów y ogrodów, do tego dworku żaluiącego aktora należących, do uznania de usu et fructu z onych kalkulacyi, do umnieyszenia podatku pozemnego lub onego per totum skassowania, wszelkich niesłusznych obżałowanych ichmościów pretensyi y procederu, ieże-liby się iakowy okazać miał, być niesłuszny, post haec odgraniczenia, wyznaczenia ko-

mornika, do nadgrodenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius przez kontrowersyą dowiedziono y okazano będzie, salva melioratione tey žaloby. Które žaloby, iako w pozwach autentycznych adinveniuntur, tak de thenore suo w ten nasz dekret są ingrossowane y za onemi praenominatae partes ad invicem przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, za przypadnieniem oney w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, miesiąca Nowembra trzynastego dnia in continuatione zapisaliśmy, dnia czternastego eiusdem po kontrowersyach, in ordine stabiliendae activitatis między w. i. panem Hrebnickim—starostą Miciuńskim a i. w. Wołokowiczem y dalszemi in actoratn wyrażonemi nawzajem doniesionych, ponieważ imć pan Hrebnicki in ordine niezaskutecznienia zapisu assekuracyjnego, w roku tysiąc siedmset pięcdziesiąt szóstym, miesiąca Maia dnia piętnastego cum vadio trium lucrorum wydanego, pozwany y kondemnowany pozostał y ponieważ według ordynacyi Kocielowskiej, konstytucyą utwierdzoney, uprzędzającego processu nie okazano, a zatym gleyt produkowany suffragari nie może; zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, praevia exoluta sto złotych polskich solutione, activitatem loci standi wielmożnemu i. panu Hrebnickiemu — staroście Miciuńskiemu, warować declarando, proceder nakazaliśmy. In procedendo pozew i. w. i x. metropolity do tego aktoratu wyniesiony ad re-

quisitionem i. pana Iózefa Gorskiego iudicialiter konnotowawszy, iterum proceder nakazaliśmy; in procedendo et in continuatione dnia ósmnastego eiusdem activitatem loci standi w. i. panu Hrebnickiemu—staroście Mieciunskiemu, na kondemnaty trybunalskie, idque banicyą doczesną y wieczną, oraz infamią w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia ex instantia i. ww. Wołodkowicza—metropolity, Szeptyckiego—biskupa Lwowskiego y imé xiędza Modzolewskiego—officyala metropolii Wileńskiej, iako post evolutionem stu złotych polskich, in praesenti iudicio et inquovis subsellio mieć uznawszy y obwarowawszy, w samey sprawie proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrowersyach, od w. i. p. Hrebnickiego—starosty Mieciunskiego o przyłączenie aktoratu tegoż imci, folio czterdzieście ósm wpisanego y przywołanego, a od i. w. i. x. Wołodkowicza y dalszych, in reatu wyrażonych, o nielączenie takowego aktoratu nawzajem doniesionych, ponieważ w. i. p. Hrebnicki et ex reconventionalitate, et ex identitate po tychże i. xiędza Wołodkowicza y dalszych in reatu wyrażonych wyniosł żalobę, zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii za takową żalobą aktoratu, supra rzeczony, iako ad id negotium należący, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo dwa aktoraty: ieden w. i. p. Koziela—porucznika Petyhorskiego, z karty pięćdziesiąt wtórey, drugi wielmożnego imé pana Wąsowskiego—czesznika Pińskiego, z karty pięćdziesiątej trzeciej, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione dnia dziewiętnastego eiusdem,

po kontrowersyach, od ww. ii. panów Koziela—porucznika Petyhorskiego o reindukcyą do placu y ogrodu et seorsive od wielmożnego imé pana Hrebnickiego—starosty Mieciunskiego, itidem o reindukcyą do ogrodu, inferendo być zabrane przez i. x. metropolitę, oraz imé xiędza Mozolewskiego, a od i. w. i. xiędza metropolity y koadiutora, oraz imé xiędza Mozolewskiego negando pretendowanym reindukcyom nawzajem doniesionych, ponieważ a parte w. i. pana Koziela processu z wyrażeniem dnia y miesiąca wybicia z dzierżenia placu y ogrodu, a od wielmożnego imé pana Hrebnickiego żadnego o wybicie manifestu nie okazano, lecz tylo żalobą dowodzone. Zaczym my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii pretendowanych reindukcyi tantisper nie uznawaiąc, in ordine obiectae expulsionis między w. i. panem Kozielęm—porucznikiem Petyhorskim y Hrebnickim—starostą Mieciunskim, a i. w. i. x. Wołodkowiczem—metropolitą, Szeptyckim—koadiutorem, Mozolewskim—officyalem, Iózefem Wyrwiczem y Ignacym Kamińskim—necessariam inquisitionem censendo et decidendo, na expedyowanie tey inkwizycyi wielmożnych ichmościów panów Rafała Musnickiego—ziemskiego Wileńskiego, Antoniego Ważyńskiego—grodzkiego Oszmiańskiego sędziów, Michała Jeleńskiego—pisarza grodzkiego Rzeczyckiego, non obstante unius absentia, mutuo stron sumptu wyprowadzić powinnych, ex decisione nostra wyznaczamy. Którzy to wielmożni urzędnicy, za wyprowadzeniem siebie mutuo stron sumptu, praevis ad mentem praw innotescentiis, ad loca his actibus competentia ziechawszy, iuramenta

stron lub onych plenipotentów supra non corruptos neque corrupendos testes wysłuchawszy, sufficientem indagacionem, alias inquisitionem przyimuiąc, świadectwo ludzi wiary godnych tacto pectore, plebeae vero conditionis praemisso corporali iuramento uczynić, et post expeditum hunc actum rotulum inquisitionis, sigillis bene munitum, do kancelaryi ziemskiej wojewodztwa Wileńskiego transportować tenebuntur. Pro interim między wszystkimi stronami ad invicem kopie spraw dać decidendo, comportacionem przez ięgomość xiędza Wołodkowicza—metropolitę, Szeptyckiego—koadiutora, y ięgomość xiędza Mozolewskiego—officyała

ograniczeń, inwentarzów, regestrów birycznych ad instantiam wielmożnych ichmościów panów Koziela, Hrebnickiego y Wąsowskiego do kancelaryi grodzkiej wojewodztwa Wileńskiego, a data praesentis decreti za niedziel dwanaście pod registrem y datami, sub paenis contraventionum et sub nexu iuramenti, przez ięgomość xiędza Mozolewskiego circa principale praestandi decernimus. Pro ultimo wolne mówienie tymże wielmożnym ichmościom panom Kozielowi y Hrebnickiemu circa principali o reindukcyą, oraz paeny, winy expulsyine reservando, ięgomość pana Iózefa Gorskiego ex assensu stron z aktoratu eliminuiemy.

1777 г. Юня 6 дня.

Изъ книги № 154, за 1777 г., л. 385.

82. Изрекательнo-уступочная запись дворянина Шумковскаго, данная ловчему в. к. Литовскаго Боуфалу на имѣніе Кузницы.

Король Станиславъ Августъ дароваль скарбовому дворянину в. кн. Литовскаго Шумковскому привилегію juris caduci на имѣніе Кузницы или Войновцы, въ Гродненскомъ повѣтѣ, которое находилось въ незаконномъ пользованіи Супрасль-

скихъ базилянъ. Шумковскій передаетъ эту привилегію и свое право на приобрѣтеніе вышеномянутаго имѣнія ловчему в. кн. Литовскаго Франциску Боуфалу. По этому поводу и составлена настоящая изрекательная запись.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Iunii szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw. y powiatów, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym obranemi, w

mieście ięgo królewskiej mości Grodzie zasiadającemi, stanowszy osobiście w. i. pan Wiktor Szumkowski—dworzanin skarbowy wielkiego xięstwa Litewskiego, opowiadał, prezentował y przyznał dokument wieczysto-zrzeczny, wlewskowy,

ustępujący przywileiu iuris caduci do dochodzenia dobr, Kuznica, alias Woynowce zwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, tudzież iuryzdyki y placów, w mieście Kuznicy będących, w niesłusznym dzierżeniu wielebnych oyców bazylianów Supraślskich zostających, oraz dziedzictwa onych i. w. i. panu Franciszkowi Boufałowi—łowczemu nadwornemu wielkiego księstwa Litewskiego dany y służący, y takowe przyznanie swe podpisem własney ręki w protokule przyznań stwierdziwszy, takowy dokument wieczysto-zrzeczny, wlewkowy, do akt xiąg trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego podał, który, słowo od słowa w też xięgi wpisując, w następującym iest wyrażeniu:

Wiktor Szumkowski—dworzanin skarbowy wielkiego księstwa Litewskiego, wiadomo czynię tym moim wieczysto-zręcznym, oraz transfuzyjnym dokumentem i. w. i. p. Franciszkowi Boufałowi—łowczemu nadwornemu wielkiego księstwa Litewskiego, staroście Wierzbowskiemu, orderu świętego Stanisława kawalerowi, danym na to: iż co najyjaśniejszy Stanisław August, szczęśliwie y laskawie nam panujący król, pan nasz miłościwy, przywilej iuris caduci do dochodzenia dobr, Kuznicy, alias Woynowce zwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, takż iuryzdyki y placów, w mieście Kuznicy będących, w niesłusznym dzierżeniu wielebnych oyców bazylianów Supraślskich zostających, służący, et eo intuitu dziedzictwo onych mnie y sukcesorom moim nadaiący, dać y konferować raczył; tedy ja Wiktor Szumkowski tenże sam iuris caduci przywilej, z tąż samą mocą dochodzenia tych dobr y nadaniem, iakie by mi za nim służyć mogło, na i. w. i. p. łowczego nadwornego Litew-

skiego przelać, zrzec się y ustąpić przed się wziętem i jakoż, to niniejszym dokumentem wykonywając, tenże wspomniony iuris caduci przywilej z osoby moiey na osobę i. w. i. p. Franciszka Boufała—łowczego nadwornego w. x. Lit., y sukcesorów iego przelewam y za nim mocy y wszelkiego wspomnionych dobr iurisdyki y placów dochodzenia, tandem aktorstwa moiego y całego z tegoż przywileiu, czy to przez ugodę, czy też przez postępek prawny zyskać mogącego się ewentu ustępuję y wiecznie zrzekam się. Ex eo ordine zupełnie mocnym, tak iak sam byłem, tegoż i. w. łowczego aktorem czynię. a sobie y sukcesorom moim żadney salwy, akcessu, regressu y przystępu, pod żadnym pretextem, nie zachowuję. Y na tom dał ten dokument, moim y ww. i. pp. pieczętarzów podpisaniem się stwierdzony. Działo się w Grodnie roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Iunii szóstego dnia. U tego dokumentu wieczysto-zręcznego, wlewkowego podpisy rak tak samego aktora, iako też ww. i. panów pieczętarzów temi wyrażają się słowy: Wiktor Szumkowski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imię pana Wiktorego Szumkowskiego—dworzanina skarbowego wielkiego księstwa Litewskiego, do tego wieczysto-zręcznego, oraz transfuzyjnego zapisu, na rzecz w nim wyrażoną i. w. i. p. Franciszkowi Boufałowi—łowczemu nadwornemu w. x. Lit., staroście Wierzbowskiemu, kawalerowi orderu świętego Stanisława, danego, podług prawa podpisuję się Iósef Maszewski—koniuszy woiewodztwa Smoleńskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imię pana Wiktorego Szumkowskiego—dworzanina skarbowego

wielkiego xięstwa Litewskiego, do tego transfuzyjnego zapisu, uti iuris, podpisuję się, I. Karnicki—general-adiutant wojsk Litewskich. Proszony za pieczętarza od osoby, wyżej wyrażoney, do tego wieczysto-zręcznego, oraz transfuzyjnego zapisu, podpisuję się. Stanisław Gzowski—chorąży ussarski. Który to wieczysto-zręczny, wlewkowy dokument, przez wyż wyrażoną osobę przyznany, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1777 г. Ноября 12 дня.

Изъ книги № 2391, за 1777 г., л. 165.

83. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по жалобѣ священника Виленской Никольской церкви Антонія Мозоле́вскаго на ротмистра Нагурчевскаго о нарушеніи послѣднимъ завѣщенія ротмистра Головни.

Священникъ Виленской Никольской церкви Мозоле́вскій приноситъ въ трибуна́ль жалобу на ротмистра Нагурчевскаго по слѣдующему поводу: бывшій ротмистръ Пинскаго повѣта Головни въ своемъ духовномъ завѣщаніи отказалъ извѣстныя суммы Виленскимъ базилианамъ и доминиканамъ. Когда душеприкащики хотѣли исполнить это завѣщаніе, то Нагурчевскій не только воспротивился

этому, но заарестовалъ суммы и докумен́ты, подалъ въ трибуна́ль (Гродненской канденціи) и выигралъ дѣло. Вслѣдствіе этого трибуна́ль compositi iudicii (Виленской канденціи) уничтожаетъ прежнее судебное рѣшеніе, признаетъ Нагурчевскаго виновнымъ и подвергаетъ его самого безчестію, а имѣнія отвѣтственности въ случаѣ не уплаты убытковъ и судебныхъ издержекъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra dwunastego dnia.

Przed nami sędziami, tak świeckimi, iako duchownemi, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii, w roku terazniejszy tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiąt siódmym, na kadencyą Litewską obranemi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Wilnie zasiadającemi, gdy z porządku wołania registrów ordynaryjnych tegorocznych, z karty piędziesiątej szóstej, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa ww. i. pp.

Franciszka Antoniego Modzolewskiego—bywszego officyała ritus graeci, ad praesens proboszcza cerkwi ś. Mikołaja, w Wilnie situm mającey, Wiktorego Warkoia—rotmistra xięstwa Żmoydzkiego, Ludwika Antoniego Truchnowskiego—regenta sądów podkomorskich Smoleńskich, exekutorów testamentowey dyspozycyi zesłego w Bogu w. i. p. Alexandra Hołowni—rotmistrza powiatu Pińskiego, tudzież w. w. i. pp. Franciszki z Kosciusków Hołowniney—rotmistrzowey powiatu Pińskiego, z dokładem opiekunów ieymści Pawła y Anny z Ciechonskich Meierów—

pisarzów stolicy Apostolskiej, małżonków, Jadwigi y Iustyny Ciechońskich, i. pp. Antoniego y Zofii z Ciechońskich Storimowiczów, małżonków, y ieymé panny Heleny Ciechońskiej, z w. i. panem Felicyanem Nagurczewskim — regentem grodzkim y rotmistrzem powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanego ichmé przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co zeszyły w Bogu Alexander Hołownia — rotmistrz powiatu Pińskiego, wczesnie ante fata sua rozporządzaiąc substancją własną swoją, przez siebie nabytą, scilicet podług umowienia się z urodzonymi xx. Awgustyanami konwentu Wileńskiego, na Sawicz ulicy rezydującymi, y z urodzonym x. Modzolewskim — officyałem ritus graeci, tak do kościoła tychże xx. Awgustyanów, iako też do cerkwi ś. Mikołaja, w Wilnie będącej, na chwałę Boską, żądając pomocy duszy swojej, przyjaciół y dobrodzieiów swoich pro piis perpetuisque suffragiis, ażeby msze święte codzień odprawowane były, summy swoje, u różnych osób na obligach będące, ostatniey woli swojej testamentowey dyspozycyi punktami, własną ręką swoją w roku tysięcznym siedmsetnym sześćdziesiąt dziewiątym, Iunii piętnastego dnia pisanemi, rozdysponował, między którym rozporządzeniem żonę swoją, idque żalującą delatorkę, urodzoną Franciszkę z Kościuszkow Hołowninę — rotmistrzową Pińską, z kąd by post fata iego miała victum et amictum, omni meliori modo temiz punktami testamentowemi na dożywociu oną obwarowawszy y ubezpieczywszy, inter alias dispositiones suas inne różne legacye świeckim osobom, signanter koligatom swoim y przyia-

ciolom, każdemu według zasług, (iako clarius też punkta testamentowe, in tempore ad acta ziemskie wojewodztwa Wileńskiego podane, testantur), poczynnwszy, sam w tymże roku tysięcznym siedmsetnym sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Iulii ośmnastego dnia communi mortalitatis abiit fato; post obitum którego urodzeni x. Modzolewski — officyał ritus graeci, Warkoy — rotmistrz Żmoydzki, Truchnowski — regent sądów podkomorskich wojewodztwa Wileńskiego, executores takowey testamentowey dyspozycyi, gdy oną, ad executionem przywodząc, obligacyę na się włożoną sacro sancte dopełnili, hoc in tempore obżalowany w. i. Felician Nagurczewski, ullum ius praetensionis do zeszyłego w Bogu Hołowni — rotmistrza powiatu Pińskiego mając, solummodo zaszczycając się konnexyą, a oraz nieiako wymści, od stryiecznego brata zeszyłego Hołowni, (non ex vi. praetensionis, lecz formując successyą), nabywszy wlewek za onym też testamentową zeszyłego w Bogu urodzonego Hołowni dyspozycyę, światobliwie y chwalebnie uczynioną, malevole chcąc wzruszyć, summy tegoż zeszyłego w Bogu urodzonego Hołowni, u różnych osób na obligach będące, od których procenta tak pro piis suffragiis de super expressis, iako też pro victu et amictu żalującej urodzoney Hołowniney wypłacane były, niesłusznie, niegodziwie poaresztowałeś, suffragia zmarłych duszom necessaria zatamowałeś, iednym słowem dobrego chwalebneho uczynku pieae memoriae zeszyłego Hołowni — rotmistrza Pińskiego, turbatorem, wzruszycielem dzieła Bogu konsekrowanego stałeś się; in post, gdy w roku tysięcznym siedmsetnym siedmdziesiątym, miesiąca Nowembra

dwudziestego trzeciego dnia, dekret, waruiący, ażeby obżałowany waszmość ad aliud quodvis subsellium, mimo forum trybunału koła compositi iudicii pozywać y ewokować delatora, za wydanemi pozwami procedować sub paenis irremissibilibus contraventionis et sub nullitate decretorum et attentatorum secus obtinendorum nieważyl się, w sądach trybunału compositi iudicii zapadł, natychmiast obżałowany waszmość Nagurczewski, mimo wspomniony dekret, przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego żalującego się evocatorie pozywać y za temiż pozwami illegitime dekreta otrzymywać na tegoż żalującego delatora poważyles się, przez co kontrawencyą dekretowi udziałales y w paeny kontrawencyjne popadles; o co żalujący chcąc prawem czynić, ante omnia do utwierdzenia takowey zeszłego w Bogu urodzonego Hołowni in omnibus punctis uczynioney testamentowey dyspozycyi, do skassowania wszelkich y wszystkich na porcionowanie przez w. i. Nagurczewskiego przysposobionych attentatów, skryptów, wlewków nullitate, do uwolnienia z pod arestów summ, przez w. imci illicite poaresztowanych, do pokarania paenami, do refusii wszelkich szkod, strat y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. Za takowym pozwem żalujące actores z obżałowanym imé przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii instituerunt actionem. W której sprawie, na terminie niniejszym, wyż na dacie pisanym, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, skassowawszy dekret kontumacyiny, w roku

terazniejszym tysiäcznym siedmsetnym siedmdziesiät siódmym, na kadencyi Grodzieńskiej, ex instancya w. Felicyana Nagurczewskiego — regenta y rotmistrza powiatu Pińskiego, po i. x. Franciszka Antoniego Modzolewskiego — bywszego officiala ritus graeci, ad praesens proboszcza cerkwi ś. Mikolaia, w Wilnie sytuowaney, iako evocatorie y pomimo dekret oczewisty trybunału koła duchownego, w tey samey sprawie forum przed sobą legitimuiącey, w roku tysiäcznym siedmsetnym siedmdziesiätym, Nowembra dwudziestego trzeciego zapadły, oraz zakazawszy ad normam tegoż dekretu oczewistego, ażeby i. p. Nagurczewski ad aliud quodvis subsellium mimo praesens forum pozywać, ewokować, za otrzymaną evocatorie kondemnata, exekucyę sprowadzać, sub paenis irremissibilibus contraventionum, sub nullitate omnium attentatorum secus obtinendorum dalszy stronom proceder nakazalismsy. In procedendo my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii pozwanego, niestawaiącego, potrzykroć przez ienerala, sądów naszych pilnuiącego, do prawa wolanego, iako onemu nieposłusznego, iuxta contenta žaloby, na infamiä wzdaiemy; oraz punkta testamentowe, ieden w roku tysiäcznym siedmsetnym szešćdziesiät szóstym, Maia trzynastego, drugi w roku tysiäcznym siedmsetnym szešćdziesiät dziewiätym, miesiäca Iunii pietnastego dnia datowane, aktami wsparte, przez i. p. Alexandra Hołownię czynione, y dalszą litispendencyę, u sądu produkowaną, approbuiemy, a przeciwnie wszelkie y wszystkie skrypta, wlewki y inne attenta, in praeiudicium aktorów przez i. p. Nagurczewskiego otrzymane, skassowawszy,

ipso facto z pod aresztów, przez tegoż Nagurczewskiego założonych, summy, aktorom wyż wymienionymi testamentami dysponowane, uwolniamy, a za expensa prawne, iako też za szkody ex occasione poniesione, cztery tysięcy złotych polskich na i. p. Nagurczewskim y dobrach ichmości, oraz summach, ruchomości y wszelkich majątkach z wolnym tychże summ, ruchomości y wszelkiego majątku, ubique locorum będących, aresztowaniem adiudicamus. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi, forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, ad mentem novellae legis konstytucyi tysiąc

siedmset siedmdziesiąt szóstego zaszley, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tey kondemnaty przyszedł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cidzik, w. i. p. Feliciana Nagurczewskiego — regentowicza grodzkiego y rotmistrza Pińskiego, za infamisa w izbie sądowey et in foro publico obwołał, publikował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyięta y wpisana.

1777 г. Ноября 18 дня.

Изъ книги № 2391, за 1777 г., л. 202.

84. Kontumacyjny dekretъ главнога Литовскаго трибунала по жалобѣ Костеневицкаго ксендза Нарушевича на незаконную передачу Сервецкаго костела и его фундушовъ униатскому священнику Шутовичу.

По жалобѣ ксендза Нарушевича на Родевичей и священника Сервецкаго Шутовича, въ трибуналѣ разсматривалось дѣло слѣдующаго содержания: бывшіе владѣтели мѣстечка Сервечъ, Бростовскій и Сулистровскій записали на Сервецкій костель 2 увологи земли, пять плацовъ, сѣвожать, 100 злотыхъ съ мѣстечковой корчмы; когдаже имѣніе перешло къ Родевичамъ, то они передали этотъ фундушъ Шутовичу; кромѣ того

для Родевичей взялъ въ долгъ у Долгиновскаго ксендза 5,116 злотыхъ и не заплатилъ ни капитальной суммы, ни процентовъ. Трибуналъ искъ ксендза Нарушевича призналъ правильнымъ; а такъ какъ отвѣтчики въ судъ не явились, то трибуналъ присудилъ Родевичей къ уплатѣ 28,222 злотыхъ и безчестію, а Шутовича только къ безчестію.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Nowembra ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii obranemi, w mieście iego

królewskiej mości Wilnie porządkiem prawa pospolitego zasiadającymi, gdy ex ordine regestrów ordynaryjnych ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa w imię xiędza Kazimierza Naruszewicza — proboszcza Kościeniewickiego z w. i. panami Leonardem y Dominikiem Rodziewiczami — starościami Rudnickimi, bracią rodzonymi, imię xiędzem Antonim Szutowiczem — przebiterem Serweckim, za dekretem remissyjnym trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego compositi iudicii w roku terazniejszy tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Oktobra siedmnastego dnia ferowanym, y za żalobą w nim naydującą się, mieniąc y referując się do zanesionych na obżałowanych ichmościów manifestów, do zaszłych żalob, dekretów, różnemi laty, miesiący y dni wypadłych, z antecessorami obżałowanych ichmościów, a mianowicie o to: iż co zeszyły z tego świata Ian Brzostowski y Rafał Sulistrowski, czasu rozdziału dóbr, nazwanych Serwecz, w powiecie Oszmiańskim leżących, w roku tysiąc sześćset siedmnastym, Septembra siódmego dnia z teyże mąietności Serwecza dwoie włoki gruntu y pięć placów, w miasteczku Serweckim leżące, y sianożęć nad rzeką Serweczą, do kościoła Serweckiego wydzielili y one wiecznemi czasy kościołowi Serweckiemu nadali y zapisali, przytym ieszcze arendy z karczmy tameczney Serweckiej corocznie po złotych polskich sto, aby były wypłacane, dysponowali, podług którego dzielczego zapisu antecessorowie obżałowanych ichmościów aż do roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt siódmego sprawowali się y zadość we wszystkim czynili; posledniey w tymże roku imię pan Karonga, takową mąietność Serwecz nabywszy,

wyż rzeczzone grunta, sianożęć, na kościół Serwecki zapisane, gwałtownie odebrał y formalną uczynił antecessorom żalującego delatora expulsią, oraz z karczmy po sto złotych oddawać zaprzestał, lecz to wszystko na swój obrócił użytek, kościół Serwecki, przez uięćie należney intraty, z ochędstwa przywoitego wyzuł. Następnie Franciszek Rodziewicz, stry obżałowanych, zapożyczywszy rękądaynie summy funduszowey u xiędza Michała Cidzika — plebana Dolhinowskiego, w roku tysiąc siedmset pięćdziesiątym dziewiątym, Marca dziewiętnastego pięć tysięcy złotych polskich, tudzież na osobną kartę sto szesnastie złotych polskich, groszy dwadzieścia, w roku tysiąc siedmset szesdziesiątym, Oktobra dwudziestego siódmego, ani w części, ani w całości, iako summ kapitałnych, tak też y procentu nieopłaciwszy, żyć przestał; tudzież wprowadziwszy prezbitera graeci ritus do kościoła Serweckiego, rzeczzone grunta, sianożęć y intratę z karczmy onemu oddał, użytkować nulliter pozwoił, iakoż y dopiero obżałowany xiądz Antoni Szutowicz — prezbiter Serwecki, mimo wolą fundatorów, avellendo od rzymskiego duchowieństwa takowe grunta, nienależnie possyduie y z onych korzysta, zaszczycając się nieiakowymś funduszem, iakoż y obżałowani imść dobra, Serwecz nazwane, w niniejszym czasie possydując, na niepoiednokrotną żalującego aktora rekwizycią, ani funduszu wzmienionego przez iuryzdatorów ustanowionego, ani summ kapitałnych, przez stryia obżałowanych zapożycznych, żalującemu aktorowi wespół z prowizją, od nich przychodzącą, nieoddają y oddać wzbraniaią się. O co wszystko żalujący aktor z obżałowanym instat o komportacją sub nexu iuramenti

wszelkich omnis tituli dokumentów, papierów, na fundusz Serwecki służących, któremi obżalowani ichmość zaszczycają się, o przysądzenie wiecznością dwóch włok gruntu, pięciu placów, w miasteczku Serweczu sytuowanych, y sianożęci, nad rzeką Serweczą leżącey, oraz arendy z karczmy Serweckiey corocznie po złotych polskich sto per inequitationem według wspomnionego funduszu Iana Brzostowskiego y Rafała Sulistrowskiego, o udecydowanie niefruktyfikacyi z tychże włok y placów, sianożęci, oraz arendy karczmeney Serweckiey od roku tysiąc sześćset osmdziesiąt siódmego ad datam praesentem, o przysądzenie summ kapitałnych z procentami, od nich przychodzącemi, o uchylenie wszelkich obżalowanych ichmościów petytów, o nagrodzenie szkod, strat y wydatków prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie. salva melioratione tey żaloby—za którą żalujący aktor obżalowanym ichmościom przed nasz sąd intental akcyą. W której sprawie, na terminie y dniu niniejszym, wyż na dacie pisanym, z registrów ordynaryinych wpisów tego rocznych, z karty dziewiędziesiątej piątej przypadley, my sąd trybunału głównego wielkiego księstwa Litewskiego compositi iudicii, ex instantia w. i. x. Kazimierza Naruszewicza — proboszcza Kościeniewickiego, pozwanych wielmożnych ichmość panów Rodziewiczów y imé xiędza Szutowicza, potrzykroć z nakazu naszego przez ienerała, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz mianowicie w. imé panów Rodziewiczów—starostów Rudnickich, na infamią z wolnym tamowaniem activitatis ubique locorum

in publicis actibus, distinctim imé xiędza Szutowicza—prezbitera Serweckiego, similiter na infamią wzdawszy, publikować, proklamować przez ienerała sądowego pozwolamy; produkowane zatym ex parte actoreae dokumenta, signanter zapis dzielczy dobr Serwecza, w powiecie Oszmiańskim leżących, między zeszlami w. imé panami Ianem Brzostowskim y Rafałem Sulistrowskim w roku tysiąc sześćset siedmnastym, Septembra siódmego dnia uczyniony, y przez tychże Brzostowskiego y Sulistrowskiego z teyże majątności Serwecza kościołowi Serweckiemu na dwie włoki gruntu, pięć placów w miasteczku Serweckim y sianożęć, nad rzeką Serweczą leżącą, wydzielone y nadane, oraz sto złotych arendy z karczmy Serweckiey, temuż kościołowi Serweckiemu dysponowane, a przez i. x. Szutowicza nulliter et intrusive do tychczas trzymane, tudzież zapis obligacyiny na summę funduszową złotych polskich pięć tysięcy w roku tysiąc siedmset piędziesiąt dziewiętym, Marca dziewiętnastego dnia od'zesłego Franciszka Rodziewicza — stryia niestawiających ichmościów, w. i. xiędzu Michałowi Cidzikowi—plebanowi Dolhinowskiemu, dany, item kartę, na sto szesnaście złotych polskich wydaną, z terminem exolucyi takowych summ w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym opisującym, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego dnia, oraz dalsze dowody prawne y cały proceder hac in causa zaszyły, in omnibus punctis, clausulis et paragraphis approbowawszy, a przeciwnie wszystkie dokumenta y attentata, in praeiudicium et damnum aktora plebanii Serweckiey poformowane, skassowawszy, ipso facto za niefruktyfikacyą za zapisem dzielczym wyż rzeczonych z dwóch włok gruntu,

pięciu placów w miasteczku Serweckim, sianożęci nad rzeką Serweczą, oraz sta złotych z karczmy Serweckiej, corocznie kościołowi Serweckiemu należących, a data roku tysiąc sześćset osmdziesiąt siódmego przez w. Karęgę expulsive zabranych, a przez niestawiających ad datam praesentem użytkujących, ac exinde za poniezione szkody złotych polskich dwadzieścia tysięcy, tudzież za zapisem obligacyinym, od stryia niestawiających ichmościów wydanym, summy funduszowej kapitalney pięć tysięcy złotych polskich, a za kartą sto szesnaście złotych, seorsive prowizyi od tych summ za lat siedmnaście złotych polskich dwa tysiące pięćset sześć, groszy dwadzieścia sześć, a expensu prawnego złotych pięćset, in unum computando złotych polskich dwadzieścia ośm tysięcy, dwieście dwadzieścia dwa, groszy dwadzieścia sześć, na samych osobach niestawiających ichmościów, oraz wszelkich dobrach y summach, gdziekolwiek znajdujących się, z wolnym aresztowaniem imé xiędza Szutowicza, wszelkiego majątku ubique locorum parti actoreae adiudicamus.

A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy prawney skuteczney y nieodwołczney exekucyi do urzędów ziemskich lub grodzkich wszelkich wojewodztw y powiatów wielkiego xięstwa Litewskiego, którego sobie pars iure vincens, ad eiusmodi executionem z nich użyć zechce, założywszy in contravenientes temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. Gdy zaś termin prawny ad publicandum tych kondemnat przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Adam Putowicz, zadość czyniąc prawu popolitemu y dekretowi naszemu, ad instantiam w. i. x. Naruszewicza—proboszcza Kościeniewickiego, w. imé panów Rodziewiczów — starościców Rudnickich, imé xiędza Szutowicza—prezbitera Serweckiego, za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacją publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa, jako się agitowała, tak jest do ksiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw sądowych zapisana.

1778 г. Мая 6 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 299—302.

85. Позовъ базилианамъ Бытенскаго монастыря по жалобѣ Ростоцкихъ на неправильное присвоеніе базилианами имѣнія Дѣтковичъ.

Споръ изъ-за имѣнія Дѣтковичъ, расположеннаго въ Слонимскомъ уѣздѣ, возникъ первоначально между маршалкомъ Слонимскаго повѣта Тризноу и Волковыскимъ хоружимъ Станиславомъ Пукштоу, окончился полюбовною сдѣлкой, при чемъ настоящее имѣніе оставалось во владѣніи двухъ лицъ. Во время такого спорнаго и неопредѣленнаго владѣнія имѣніемъ Дѣтковичъ, Пукшта умеръ; спорная часть досталась въ наслѣдство роднымъ его сестрамъ Елеонорѣ и Изабеллѣ, которыя завѣщали ее своимъ мужьямъ. Гзовскій, мужъ Елеоноры, сдѣлавшись полнымъ распорядителемъ этой части, въ крайней своей нуждѣ, занялъ у Бытенскихъ базилианъ 2,200 злотыхъ польскихъ, срокомъ на одинъ годъ. Не будучи въ состояніи возвратить сдѣланнаго долга, онъ обѣ части этого имѣнія, тайкомъ отъ Тризны, какъ бы свою собственность, продалъ за 8,000 злотыхъ Ивану и Христинѣ Юрьевичамъ—

Витебскимъ подстолиимъ, съ обязательствомъ уплатить кромѣ того базилианамъ числящійся за нимъ долгъ. Такой самовольный поступокъ Гзовскаго долго не могъ оставаться въ неизвѣстности, а потому, вслѣдъ за переходомъ имѣнія въ однѣ руки, между Тризноу и Юрьевичемъ снова завязалось спорное дѣло, которое по причинѣ смерти Юевича не могло быть приведено къ концу. Со смертію его къ этому дѣлу примкнули и наслѣдники Юрьевичей, Пукшты, Тризны, Гзовскихъ, базилиане и много другихъ; всякій домогался своего, изъ боязни, чтобы какъ нибудь неосторожно не уступить чего нибудь другому.

На сколько трудно было рѣшеніе и веденіе этого запутаннаго дѣла, можно судить уже по одному тому, что изъ самаго документа не видно, чтобы имѣніе Дѣтковичи достались одному лицу, а одновременно переходило изъ рукъ въ руки.

Roku tysiąc siedmset siedmudziesiąt ósmego, miesiąca Septembra ósmnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszy obranemi y w mieście i. k. Grodnie zasiadającemi, stawiający obecnie u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron w. i. p. Marcin Dańkiewicz—rotmistrz Trocki, żalobę autentyczną, w sprawie wielmożnych i. pp. Rostockich, po i. xx. bazylianów konwentu Byteńskiego

przed sąd trybunału głównego Litewskiego wyniesioną, ad acta trybunalskie podał, w te słowa pisaną:

Stanisław August z Bożej łaski król Polski, wielkiego księstwa Litewskiego etc., Urodzonemu xiędzu Jerzemu Szatałowiczowi — proconsultorowi prowincyi Lit., starszemu, y wszystkim i. xx. bazylianom konwentu Byteńskiego, pozew przed sąd trybunału głównego w. x. Lit., ad instantiam urodzonego Jerzego—sędziego grodzkiego powiatu Słonimskiego, xiędza Michała—proboszcza Witepskiego, Romana—

porucznika leybgwardyi w woysku Saskim, Franciszka—porucznika regimentu koronnego, Bołbasów-Rostockich, który podany mieniać y referuiąc się nietylko do dawniey zaszłych manifestów y prawnych kroków, ale też quam maxime do manifestu, pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego, Aprila dwudziestego czwartego dnia w grodzie Wołkowyskim o alienacyą zಾನiesionego, et singulariter o to: iż co majątność y wsi Działkowicze, w powiecie Słonimskim leżące. do aktorstwa Stanisława Pukszty-Glazgielewicza—chorążego Wołkowyskiego, należące, gdy od sąsiaduiącego Tryzny—marszałka Słonimskiego, iuż to w puszczach, lasach, wygonach y zarosłach, iuż to w ueziorach, zatokach y dalszych attinentyach cierpiała krzywdę, w tenczas tenże Stanisław Pukszta do procederu prawnego iał się, w którym nieszedł drogą prawa, aż do ostatniego prawa stopnia, lecz zgodził się na przyjacielski sąd, czyli kompromis, na który zobustronnie uproszeni y zapisani przyjaciele, w roku tysiąc sześćset iedynastego, Decembra dziewiętnastego dnia ziechawszy się na miejsce, dokumentem, na kompromis czynionym, wyznaczone, co do wstępu do Byeńskiej puszczy za Szczarą, finalnie według dokumentów rozsądziłi, w dalszych pretensyach, to jest o spólność łowienia ryb na ueziorach y rzece Szczarze, tudzież o odmianę gruntów, wyznaczenie wygonów y drogi do przewozu przyjacielskim sposobem, iak świadczy pod tąż datą tysiąc sześćset iedynastego, Decembra dziewiętnastego dnia dokument, ukombinowali, zatym tak na mocy dekretu kompromissarskiego, iako też y ugodliwego zapisu, wyżey w datach swoich pomienionych,

obie strony do zuskutecznienia y ułatwienia wszytkich między sobą procederowych pretensyi, iak świadczy pod rokiem tysiąc sześćset dwunastym, Julii dwudziestego szóstego dnia zapis ugodliwy, przystąpili y zaspokoili, przeto tak Tryznowie swoiey części Działkowicz, iako też Pukszta—chorąży Wołkowyski, do siebie należącey majątności Działkowicz z attynencyami spokojnymi zostali dziedzicami. W czasie tey spokojney obustronney posesyi i. p. Stanisława Pukszty—chorążego Wołkowyskiego, zakroczyły fata. Po którego zeyściu dobra Działkowicze y dalsze, w różnych woiewodztwach y powiatach leżące, na Eleonorę Pukszciankę, in voto Stanisławową Gzowską—stolnikową Orszańską, y na Izabellę, in voto Kamińską, siostry rodzone, zpadły. Które dobra, na się przypadłe, Eleonora, in voto Gzowska—stolnikowa Orszańska, mężowi swojemu Stanisławowi Gzowskiemu wiecznością zapisala y testamentem potwierdziła. A z Izabelli, in voto Kamińskiej, pozostali sukcesorowie, iako to Rymszowie y Paszkowscy, mające za sobą Kamińskie, temuż Stanisławowi Gzowskiemu prawami wieczystymi wyprzedali. Zostawszy przeto Stanisław Gzowski zupełnym, po zenie swey Eleonorze Pukszciance, na mocy sobie wydanych zapisów, a po Izabelli, in voto Kamińskiej, za prawami wieczysto kupnemi, od sukcesorów iey wydanemi, zmienionych dobr aktorem, w pilney swey potrzebie, u i. xx. bazylianów Byeńskich dwa tysiące złotych polskich zapożyczył y w tey summie wieś, nazwaną Uklany, Kutlany, Dołhoie, Monciaki, Działkowicze, w powiecie Słonimskim leżące, prawem zastawnym na rok ieden, a za nieokupnem, od roku do roku, następnie

po sobie idącego, od terminu ś. Jana Chrzciciela, święta rzymskiego, wypuścił. K temu na osobliwy zapis u tychże xx. bazylianów Byteńskich złotych dwieście dopożyczył, których dobr, dla różnych swych potrzeb y wydatków, nie będąc sposobnym z pod zastawy xx. bazylianów Byteńskich wydobić, też dobra Działkowicze ze wszystkim, iako się wyżej wyraziło, nomenklaturami y attinencyami, nie nie wyłączaiąc, ani excypuiąc, za summę ośm tysięcy złotych polskich i. pp. Janowi y Krystynie z Przeclawskich Juriewiczów — podstolim Witebskim, prawem wieczystym, w roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt siódmym, miesiąca Februarii ośmnastego dnia datowanym, a w tymże roku, Maia trzynastego dnia w ziemstwie Słonimskim aktykowanym, przy naydokładniejszym inwentarza sporządzeniu wyprzedził, y z pod zastawy i. xx. bazylianów eliberować, a eliberowane wieczyscie posydywać tychże urodzonych Jurewiczów mocnemi uczynił. Na mocy którego prawa ciż Jan y Krystyna z Przeclawskich Jurewiczowie — podstolowie Wytepcy, wzmienione dobra Działkowce, alias Działkowicze, za powróceniem dwóch tysięcy dwóch set złotych polskich xx. bazylianom Byteńskim, z pod zastawy eliberowali. A że xx. bazylianie Byteńscy, będąc w stopniu Tryznów części eiusdem nomenclaturae Działkowców, alias Działkowicz possessorami, niektóre części gruntów, łąk, lasów y sianożęci do tej że Tryznianskiej części, w swojej possessyi będącej, przywłaszczyli y poddanych, podług inwentarza zastawnego, czy to dla rozpedzenia, czyli też na część Tryzniańską przeniesienia, wszystkich nie oddali y nie postąpili. O co tenże Ian Iurewicz—

podstoli Witepski, krok prawny był przedsię wziął, lecz krótkość życia tego dzieła dokonać nie dozwoliła. Za tym pozostali sukcesorowie, nie kończąc w stopniu Iana Iurewicza—podstolego Witepskiego, przedsię wziętego o pretensye, wyżej wyrażone, z Działkowicz pochodzące, kroku prawnego, też Działkowicze y części Mironima xx. bazylianom Żyrowickim prawem zastawnym onerowali, ac tandem ocieć żałujących delatorów z Rozalią Iuriewiczową dożywotnego przyjaciółstwa zawarł śluby y razem w stopniu Antoniego Iurewicza stanął dziedzicem, od dalszych konsukcessorów aktorstwa, na mocy którego powrócenia summy zastawney i. xx. bazylianom, też Działkowicze, zdezolowane y zkrzywdzone, do swojej possessyi obiąwszy, stosując się do dawniej przez antecessorów swoich Iuriewiczów zaniezionych manifestów o zabranie gruntów, łąk, lasów y poddanych etc. zaczął primitive w ziemstwie Słonimskim, potym w trybunale proceder, w którym, iuż do finalnego rozsądku przychodzącym, i. xx. bazylianie Byteńscy wynaleźli sposób y wprowadzili naprzód w punkta ugodliwe, a potym na nich fundamencie dekret kondyktowy w trybunale, mimo zakaz praw narodowych, kassuiący iura haereditatis et possessionis dokumenta, utworzyli bronnie, który dekret, że ad cuiusvis nobilis instantiam kassowan być powinien, prawo Litewskie nauczyło; więc żałujące delatores, lubo pod życiem oycy swojego, to dzieło nie prawnie stanowiącego, na fundamencie tychże praw, do żwawego nie udali się procederu, iednak o krokach prawnych nie przemilczeli, bo za uwiadomieniem się y doysciem kondyktu wraz o takowe transakta bezprawne y razem y o

alienacją dobr od stanu rycerskiego via delationis w grodzie Wołkowiskim, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Aprila dwudziestego czwartego dnia manifestowali się y za tym manifestem aktoraty w ziemstwie Słonimskim w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym powynaszali, które żalujące delatores dla proźby xx. bazylianów Byteńskich, do kombinacyi przystąpić y dobra Dziatkowicze Iuriewiczowskie, alienatorie possydujące, przywrócić oświadczaających się, poważali; lecz gdy y fata oycza żalujących, y udeterminowana przez xx. bazylianów ugoda skutku nie wzięła, dla tego znowu żalujące delatores do procederu prawnego via successionis et delationis udali się y dekret ziemski Słonimski w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym copiarum z spraw cum comportatione documentorum uzyskali; za którym, luboby w tymże ziemstwie rozpoczęty należało konkludować proceder, iednak że i. xx. bazylianie, o też nomenklaturę Dziatkowicz, z głowy Tryznów pochodząca, za konstitucyą w trybunale do ostatniego stopnia przychodzący proceder, ażeby sub nomine Dziatkowicz Tryzniańskich, Dziatkowicz Iuriewiczowskich, oraz Wołkowczyzny y Skorulszyzny, y dalszych attinencyi in discrimen nie podali, żalujące delatores, stojąc przy procederze przez się rozpoczętym, a swoiey należności via successyi y dylacyi dochodząc, ante omnia, do skassowania wszystkich y wszelkich kondyktów y zawartych tranzaktów, dekretów y wszelkich inskrypcyi, mimo konstitucye tysiąc sześćset trzydziestego pierwszego, tysiąc sześćset trzydziestego piątego, tysiąc sześćset trzydziestego siódmego, tysiąc siedmset dwu-

dziestego szóstego y dalsze prawa, alienatorie między zeszlým żalujących delatorów oycem, a obżałowanemi w. w. bazylianami poczynionych, a do approbaty wszystkich y wszelkich dokumentów aktorstwa dobr Dziatkowicz, Uhlan, Kutlan, Dolhego, Mąciak dla Puksztów, a w stopniu onych dla Gzowskich, a po nich za nabyciem wieczystym dla Iuriewiczow, w głowie których dla żalujących delatorów probujących, tudzież wszystkich praw, na Skorulszyznę, Wołkowczyznę y Pohorze służących, y onych iako przy składzie dekretów kondyktowych, do rąk ww. bazylianów dostających, komportacyi, sub nexu iuramenti uznania, a post comportationem na mocy tychże dokumentów dobr nieraz wzmienionych Uhlan, Kutlan, Dolhego, Monciak, Dziatkowicz, Skorulszyzny, Wołkowczyzny y Pohorza, per inequitationem dla żalujących via successionis et delationis idących, in instanti przysądzenia y żalujących w one uwiązania, a w pretensyach, ad fundum et ex fundo wynikających, inkwizycyi y weryfikacyi decydowania, oraz circa delationem żalujących aktorów potiores, tam circa primam delationem, quam circa omnia petita w dowodzie zachowania, do ukarania paenami, z prawa wypływającemi, do odnowienia starowiecznych znaków granicznych, a skassowania kondyktowego podkomorskiego dekretu, do nagrodzenia szkod, strat y expens prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva žaloby melioratione. Pisan roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia szóstego dnia. U tey žaloby relacya ieneralska y suscepta regenta tak się w sobie maia: Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia

ósmego dnia, ja ienerał i. k. m. niżej wyrażony, zeznamam tym moim relacyjnym podanego pozwu kwitem, iż kopia onego w sprawie wielmożnych i. pp. Ierzego — sędziego grodzkiego Słonimskiego, xiędza Michała — proboszcza Witepskiego, Romana — porucznika lieybgwardyi Saskiey, Franciszka — porucznika regimentu koronnego Bolbasów-Rostockich, i. xiędzu Ierzemu Szatałowiczowi — protokonsultorowi prowincyi Litewskiej, starszemu, y wszystkim i. xx. bazylianom Byteńskim oczewisto w ręce w klasztorze Byteńskim podałem y termin rozprawy przed sądem trybunału głównego w. x.

Lit. oznaymiłem. Pisan ut supra. Ierzy Bohdanowicz — ienerał i. k. m. powiatu Słonimskiego. Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Maia dziewiątego dnia comparendo personaliter ienerał i. k. m., supra wyrażony kwit swoy relacyiny podanego pozwu przed aktami grodzkiemi Słonimskimi ustnie zeznał. Suscepi Franciszek Korezyc — rotmistrz l. g. Słonimskiey. Która žaloba autentyczna, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg spraw wieczystych trybunału głównego w. x. Lit. przyięta y zapisana.

1778 г. Августа 21 дня.

Изъ книги № 156, за 1778 г., л. 704—705.

86. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовска́го трибунала по дѣлу Минска́го свято-Троицка́го женска́го монастыря съ Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ о неправильномъ завладѣнii монастырскими землями.

Главный литовский трибуналъ, по разсмотрѣнii жалобы Минскихъ базилианокъ, догагательство ихъ призналъ справедливымъ и законнымъ, а потому постановилъ: несправедливо присвоенныя Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ зем-

ли передать обратно во владѣнiе Минскимъ базилианкамъ, а на покрытие судебныхъ издержекъ, понесенныхъ монахинями, взыскать съ Юревича, Станскаго и Сверщевскихъ 300 злотыхъ польскихъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Augusta dwudziestego pierwszego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmy

do sądenia repartyeyi ruskiey obranemi, w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającemi, gdy z registrów takowych, z karty setney czternastey wpisów tegorocznych, ku sądeniu naszemu przypadła sprawa w Bogu przewielebney imci panny Eufrozyny Puzakiewiczowny —

starszej y wszystkich ichmśc panien bazylianek cerkwi święto-Troieckiey Mińskich, z w. imści panem Jerzym Stańskim—skarbnikiem Smoleńskim, Tomaszem Swierszczewskim, Wiktoryą—primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową, matką, Ignacym, Tadeuszem y Onufrym Swierszczewskimi—synami, Jerzym Jurewiczem, za pozwem, od aktorek w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Julii dwudziestego wtórego dnia imci panu Stańskiemu w Zapolu alias Osińcach, i. p. Tomaszowi Swierszczewskiemu w Ankudowie, i. pp. Niewiarowiczowej matce, Ignacemu, Thadeuszowi y Onufremu synom Swierszczewskim, takż w Ankudowie, Jezemu Jurewiczowi w Skubiacinie, majątnościach, w wojewodztwie Mińskim leżących, oczewisto wszystkim przez Michała Swidzińskiego—woznego powiatu Oszmiańskiego podanym et eodem anno, menseque dnia dwudziestego czwartego w ziemstwie Mińskim przez tegoż woznego zeznanym, po obżalowanych ichmościów przed sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co obżalowani ichmość Swierszczewscy y Stanski, uformowawszy między sobą dyferencyą w gruntach folwarków Sielawszczyzna, Pienieziewszczyzna y Zapole, w wojewodztwie Mińskim leżących, z majątnością Hryniewiczami żalujących delaterek graniczających, w tychże pretensjach dyferencynych na wzajem siebie y dalszych do trybunału pozwali, a trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego dekretem, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt wtorym, Februarii szóstego dnia zapadłym, wzmienioną dyferencyę folwarkow Sielawszczyzny, Pienieziewszczyzny y Zapola,

non includendo majątności, Hryniewiczze nazwaney, żalujących bazylianek Mińskich, przed sąd komorniczny imci pana Iana z Ludenhauza Wolfa—komornika Witebskiego odesłał, vigore którego dekretu, gdy imci pan komornik ad loca differentiarum ziechał y rzeczoną dyfferencyę między stronami, na sąd swój wysłanemi y wzajemnie aktoraty mającemi, finaliter rozsądził: podowczas, że grunta dyfferencyne y graniczne Hryniewickie żalujących bazylianek Mińskich, iako dekretem trybunalskim nieobiętych y do sądu komorniczego niepozwanych, do rozsądzenia rzeczzonego iegomość pana komornika, dekretem trybunalskim naznaczonego, nie należą, tymże dekretem swym komorniczym explicite wyraził y one in suspenso zostawił. Mimo który swój wyrok y pierwszy w dekrecie wyraz, ciągnąć granicę y osypując kopce, własne żalujących dellaterek grunta sznurowe Hryniewickie, nie uważając na bronienie iegomość pana Kiiucia—administratora Hryniewickiego, żalujących aktorek zabrawszy y one do possessyi obżalowanych ichmościów Swierszczewskich, Stanskiego y Iurewicza przyłączywszy, gwałtownie one kopcami osypał, (iako świadczy manifest tychże żalujących delaterek, in tempore w grodzie Mińskim zaniesiony). A obżalowani ichmość, utrzymując się przy gwałtownym possydowaniu gruntów Hryniewickich, iniuste przywłaszczonych, dalsze zabory tychże gruntów Hryniewickich od folwarku funduszowego żalujących delaterek czynić nieprzestają. Zaczyn żalujące delatorki, in ordine praemissorum chcąc prawem czynić, proszą ante omnia wyznaczenia sądu podkomorskiego, iako na sprawę graniczną dyfferencyną, przysądzenia

gruntów Hryniewickich z użytkami, non obstante decreto, in praeiudicium aktorek przez ięomości pana komornika Wolfa lato; tudzież przywrócenia wszystkich gruntów, po dekrete gwałtownie zabranych, z bonifikacją za niefruktifikacją onych, komportacji praw, ograniczeń y dalszych, ad id negotium dokumentów, adycyacji dalszych graniczących zachowania, oraz wydatków prawnych nadgrodzienia, salva tey žaloby melioratione. Iako ta žaloba w pozwie autentycznym znayduie się, tak de thenore suo w ten nasz dekret iest ingrossowana, za którą praenominata pars przed sąd trybunału głównego w. x. Litewskiego instituit actionem. W której sprawie, in termino, superius na dacie expresso, z regestrów taktowych, z karty setney czternastej wpisów tegorocznych przypadley, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego pozwanych w. i. p. Jerzego Stańskiego — skarbnika Smoleńskiego, Tomasza Swierszczewskiego, Wiktoryę — primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową — matkę, Ignacego, Thadeusza y Onufrego — synów Swierszczewskich, oraz Ierzego Iurewicza, po trzykroć z nakazu naszego przez ienerała do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznych y niestawiających, w roku zawitym na upad w rzeczy, scilicet na infamią, tanquam pro determinatione fori, ex instantia w Bogu przewielebney ieymość panny Eufrozyny Puzakiewiczowny — starszey y wszystkich ięmość panien bazylianek cerkwi święto-Troieckey Mińskich wzdaimey, proklamować y publikować przez ienerała sądowego pozwalamy; dokumenta wszystkie, in rem et partem actricium służące, mianowicie, dwa manifesta: ieden w roku tysiąc siedn-

set sześćdziesiąt wtorym, miesiąca Oktobra dziewiętnastego dnia, drugi w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Septembra dziesiątego dnia, na obżałowanych ichmościów w grodzie Mińskim pozanoszane, y pozew, przed nasz sąd wyniesiony, przez patrona w. Rodziewicza — horodniczego Oszmiańskiego, u sądu produkowane, approbuiemy et circa inviolabile robur zachowuiemy. Vigore których summy za expensa prawne trzysta złotych polskich na wszelkich dobrach ichmościów, gdzie kolwiek będących, wskazawszy, y za też summę wskazową dobra i. pp. Swierszczewskich Ankudów, Stańskiego Zapole, alias Osińce, Iurewicza Skubiacin, w wojewodztwie Mińskim leżące, distincte tymże pannom bazyliankom Mińskim obeymować pozwalamy. A iako dla podania dobr sądzonych, tak za wskaz wyż wyrażoney summy prawney, skuteczney y nieodwłoczney uczynienia exekucyi, do wszelkich urzędów ziemskich lub grodzkich w. x. Litewskiego, którego sobie strona konwinkuiąca do tey exekucyi z nich użyć zechce, założywszy na sprzeciwiających się temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. Gdy zaś termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnuiący, Maciey Cidzik, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu trybunałskiemu in omni satisfaciendo, ad instantiam imci panien bazylianek cerkwi święto-Troieckey Mińskich, i. pp. Ierzego Stańskiego — skarbnego Smoleńskiego, Tomasza Swierszczewskiego, Wyktoryę — primo Swierszczewską, ad praesens Niewiarowiczową — matkę, Ignacego, Thadeusza y Onufrego — synów Swierszczewskich y Ierzego Iurewicza za infamisów, tanquam pro

determinatione fori, w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował, publikował y relacyę publikacyi swey a loco publicationis rediens iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak jest do xiąg trybunałskich spraw dekretowych zapisana.

1778 г. Ноября 16 дня.

Изъ книги № 2392, за 1778 г., л. 437—439.

87. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Іеронима Артецкаго на насилия и захваты, произведенныя Цѣхановецкими.

Настоятель Виленскаго св. Троицкаго монастыря Артецкій, отъ имени всѣхъ вообще базилианъ, приноситъ жалобу на помѣщиковъ Цѣхановецкихъ по слѣдующему поводу: у базилианъ былъ фольварокъ Залѣсье, по сосѣдству съ имѣніемъ Цѣхановецкихъ; на пуцу этого фольварка Цѣхановецкіе сдѣлали нападеніе, вырубилъ значительное пространство лѣса, а людей, надзиравшихъ за нимъ, однихъ избили палками и жердями, а другихъ подстрѣлили. Неудовольствовавшись этимъ, въ томъ же году, съ вооруженною массою людей напали на Желудовскую пуцу и вырубленное на значительной полосѣ дерево перевезли въ свое имѣніе. По прошествіи нѣкотораго времени, послали своихъ вооруженныхъ людей на деревни Новики, Гайлово, Макове и Черонку, расположенныя въ этомъ лѣсу.

Напуганные этимъ крестьяне частію совсѣмъ покинули свои дома и усадьбы, частію же переселились на жительство въ сосѣднія деревни. Недовольствуясь такими насилиями, Цѣхановецкіе приказываютъ своимъ крестьянамъ сдѣлать нападеніе на самого настоятеля базилианъ, Іеронима Артецкаго; крестьяне и забираютъ у него обѣ подводы; когда отъ имени настоятеля былъ посланъ въ качествѣ посредника Антонъ Гораинъ, хоружій войскъ російскихъ, съ просьбой о выдачѣ всего захваченнаго на вольной дорогѣ, то Цѣхановецкіе не только не отдали просимаго, но и самого хоружаго цѣлыя сутки продержали у себя въ имѣніи подъ арестомъ. Трибуналъ, признавъ владѣтелями застѣнка Залѣсья и принадлежащихъ къ нему пуцъ базилианъ, назначилъ по этому дѣлу предварительное подкоморское разслѣдованіе.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia.

W sprawie w. imię xiędza Heronima Ardeckiego — starszego, y wszystkich i. xięży bazylianów Wileńskich, z w. w. i. pp. Michałem — chorążym Mścislawskim, Józefem — generałem adiutantem w. x. Lit.,

Ciechanowieckimi, bracia rodzonemi Byszynskim — plenipotentem, Lipińskim — dyspozytorem, tudzież pracowitemi Hrehorym y Józefem Stolarenkami y dalszemi poddanemi, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmć przed nasz sąd trybunału w. x. Lit. compositi iudicii wyniesionym, y za żalobą, w nim nayduią-

ca się, mieniać do zaszłych różnemi laty manifestów y obdukcji, a osobliwie w tych niedawnych czasach czynionych, o to: iż co w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra trzeciego dnia, z dyspozycji tak zeszy, voto primo Ciechanowieckiej—starościny Opekiej, secundo—Manuczney, dożywotniej pani, iako też obżałowanych w. w. Michała y Józefa Ciechanowieckich, Jan—oyciec, Antoni syn Pogorzelscy, szczycający się w tenczas arędowną folwarku obżałowanych ichmciów Zalesia possessią, naiechawszy violenti ac expulsivo modo na puszcę Białowicką, do folwarku Zalesia żałuujących delatorów funduszowego należąca, nie tylko wszelkie drzewo w pień wyciąć kazali, ale też ludzi żałuujących delatorów, to iest Tarasa Hauryleczyka, Wasila Zubka, Wasila Goylika, Borysa Jackiewicza, szrotem popodstrzelali, a innych niemało kłami, kołami, żerdziami pobili y pokaleczyli. Nie doś natym, w tymże roku y miesiącu dwunastego y trzynastego dnia ciż Pogorzelscy, z instynktu obżałowmych, na puszcę, Żołudowską zwaną, z gromadą ludzi, w oręż uzbroionych, naiechawszy, przez dwa dni w pień wycinali; potym na dniu piętnastym eorundem, teyże puszczy Żołudowskiej kąć cały wycinać dokonczywszy, wszystkie drzewo, (iak świadczy obdukcja w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Decembra dnia wyżey wyrażonych czyniona, a tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego Februarii w grodzie Połockim zeznana), do siebie wywiezli. Nie kontentuiąc się obżałowani w. w. Ciechanowieccy w roku przeszłym dopelnioną z dwóch puszczy Białowickiej y Żołudowskiej expulsią y wycięciem w oney ze wszystkim drzewa y do swego folwarku

Zalesia zawiezieniem, ieszcze w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Julii dziewiątego dnia, nasławszy swych ludzi na wioskę Nowiki, poddanemu konia z domu gwałtownie zabrali, siana wozów kilka wzięli y inne szkody poczynili; k temu w roku tymże, Oktobra dziewiątego dnia obżałowany Lipiński—dyspozytor, tak z rozkazania obżałowanych wielm. Ciechanowieckich, iako też z rady obżałowanego Byszyńskiego—plenipotentia ichmć, spędziwszy włość y z folwarku Zalesia, y z folwarku Jezierzec zwanego, w różny oręż uzbroioną, napadł na puszcę żałuujących delatorów y tam dukt niewiedzieć qua autoritate tak wielki wytrzebił, iż nietylko puszcę żałuujących delatorów expulsivo zagarnął, ale też pomiędzy tą puszcą będące żałuujących delatorów wioski, Goyłowo, Nowiki, Makowie y Czeronkę zajął, czym chłopi przerażeni, inni precz wyszli, inni do innych wiosek poprzenosili się. Nie przestali na tych czynnościach obżałowanych w. w. Ciechanowieckich, plenipotent y dyspozytor, wyżey wyrażeni, lecz dalsze, a coraz większe czynią żałuującym krzywdy: w granicach, nigdy niedyskwizycyinych, iako to, po całej puszczy formuiąc arbitralną granicę, zaciosy, znaki graniczne z włością po drzewach kładą, a podług onych puszcę y grunta żałuującym per vim et expulsionem zabierają, oną bezprawnie wycinając, dyfferencyę uczynić staraią się; nie położyli y na tym pokrzywdzeniu końca, owszem gwałty ponawiaią, albowiem nie tylko dwoie koni na dniu iedynastym Oktobra roku niniejszego na dobrowolney drodze poddanym żałuujących delatorów grabieżem zabrali, poddanego Hryszkę Borsuka w karczmie Popkach,

iądącego z Głębokiego, tak Hryhor y Iózef Stolaronki, ze wsi Stachanów, poddani w. żałujących Ciechanowieckich niemilosiernie kołami zbili, iako też przyniesionego tegoż Hryszkę Borsuką do dworu obżalowanych Ciechanowieckich obżalowany Lipiński—dyspozytor przez noc całą w więzieniu trzymanego nazaiutrz srodze różgami zbić y do domu odwieść kazał, lecz też las, Bałucie zwany, (iak tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, Oktobra dwunastego czyniona, a siedmnastego eiusdem w grodzie Połockim zeznana obdukcja y manifest świadczą), wyciąć ludziom swym udysponował; w ostatku, co iest największym zuchwalstwem, samego żałującego xiędza Hieronima Ardeckiego—starszego Wileńskiego, przeieżdżającego z dobr swoich do Wilna, we wsi, zwany Zahoriu, w Połockim wojewodztwie leżący, z dyspozycyi dworney poddani obżalowanych Ciechanowieckich atakowali, wozów dwa, ieden parokonny, drugi pojedynkowy z różnemi rzeczami, z końmi y ze wszelkim narzędziem, iak świadczy przez ienerała sporządzony razem z wizją registr, a w grodzie Połockim, w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Oktobra dwudziestego drugiego dnia zeznany, zabrali. Co większa, posłanego przyjaciela w. imć pana Antoniego Horaina—chorążego woysk Rossyiskich, z proźbą o wydanie zabranych na dobrowolney drodze wozów y koni, oraz wszelkich rzeczy, na tychże wozach wziętych, w detencję wziąć poważyli się y przez całą porę w oney trzymać śmieli. O co wszystko żałujące delatores prawem czyniąc: *ante omnia*: iako te wszystkie akcie *ex causa differentiarum* wynikły, tak o wszystkie swe pokrzywdzenia sprawy przed sąd podko-

morski odesłania, a nim ten sąd nastąpi obwarowania *securitatis possessy* wszelkich gruntów y lasów, oraz wszelkich *attynency*, do dobr Zalesia żałujących delatorów należących; y zakazania *sub paenis*, ażeby obżalowani Ciechanowieccy gruntów zabierać y lasów wycinać nie wazyli się y intruzyi żadney nieczynili, k temu, do komportacyi zabranych na drodze ruchomości z wozami y końmi przed sądem podkomorskim uznania, w ostatku, do komportacyi wszelkich dokumentów, obwodnic y ograniczeń sześcią niedzielami przed wyjazdem podkomorskim do kancelaryi ziemskiej Połockiej, do *approbaty* tychże dokumentów, *in rem et partem* delatorów służących, a do skasowania *in praeiudicium* delatorów poformowanych, y o to, co czasu prawa dowiedziono będzie, *salva* żaloby *melioratione*. Iako ta żaloba z pozwu autentycznego *de tenore suo* w ten nasz dekret iest wpisana, tak za oną *praenominatae partes* przed nami sądem *instituerunt actionem*. W której sprawie my sąd trybunału w. x. Lit. *compositi iudicii*, roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra szesnastego dnia, *actoribus beneficium iuris* godziny użyczyliśmy. Po wypłynieniu godziny dnia siedmnastego *eorundem*, po kontrowersyach, wzajemnie doniesionych, *securitatem* gruntów, łąk, lasów, w aktualnym ichmość xięży bazylianów *dzierzeniu* zostających, tymże i. xx. bazylianom, do rozprawy, przed sądem podkomorskim, niżej wyznaczającym się, nastąpić mającey, obwarowawszy, w samey sprawie *negotium* wedle wyniesionej y wynieść mających żalob przed sąd podkomorski w. i. p. Iózefa Ważyńskiego—podkomorzego Oszmiańskiego, za niezgodzeniem się *stron ex decisione*

nostra odsyłamy. Który to w. podkomorzy, gdyby za uprzedzającym obwieszczeniem, wspólnym stron kosztem ad loca differentiarum ziechawszy, sprawę dyfferencyną y uczynkową, z dyfferencyi pochodzącą, rozsądził, kopce, znaki graniczne poczynił y we wszystkim według przepisu prawnego zachował się, obowiązujemy. Strony zaś ażeby kopie z spraw wszystkich dwóma niedzielami przed wyjazdem podkomorskim do kancelaryi grodzkiej Połockiej oddali, tudzież dokumenta wszystkie, do niniejszego interessu służące, przed sąd podkomorski dnia trzeciego po reassumpcyi tegoż sądu, pod obowiązkiem przysiąg, po odeszłych

produktach wykonać powinnych, komportowali, niemniej finalną rozprawę sub paenis contraventionum przed pomienionym sądem podkomorskim przyięły, nakazujemy. Przytym my sąd trybunału w. x. Lit. compositi iudicii nie tylko rozprawę przed tymże sądem, etiam ad instantiam iedney strony, nie uważając na niestanność drugiej, naznaczamy, ale też wolność appellowania parti gravatae nie inaczej, tylko a definitiva principali rzezonego sądu sententia, do trybunału compositi iudicii w. x. Lit., zachowując, adcitationem innych graniczających stron utrique parti do tegoż sądu podkomorskiego, reservamus.

1778 г. Ноября 24 дня.

Изъ книги № 2392, за 1778 г., л. 544—547.

88. Контумацийный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Лысковскаго базилианскаго монастыря Мелетія Гедройтя на Ельскихъ, а также на евреевъ Мстибовскихъ и Бытенскихъ за неуплату суммъ.

По жалобѣ настоятеля Лысковскаго монастыря, въ трибуналѣ разсматривались три денежныхъ иска базилианъ на разныхъ лицъ, именно Ельцовъ, Ельскихъ, Мстибовскихъ и Бытенскихъ евреевъ. Такъ какъ позванные въ судъ неявились, то и были подвергнуты заочному обвиненію *in-famii* и экзекуціи долговыхъ суммъ на имуще-

ствахъ, въ слѣдующихъ размѣрахъ: съ Ельцовъ 1,710 злотыхъ, съ Ельскихъ 8,000 злотыхъ, съ кагала Мстибовскаго 2,400 злотыхъ и Бытенскаго 6,400 злотыхъ. Рѣшеніе это было приведено въ исполненіе, о чемъ и сдѣлано посвидѣтельствовање вознаго.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, duchownemi y świeckimi, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii

w roku niniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranemi y aktualnie w mieście iego królewskiey mości Wilnie zasiadającemi, z porządku wołania regestrów, z karty trzysetney ósmnastej ku sądzeniu naszemu przypadła i. xiędza Marcina Meleciusza Giedroycia — starszego y wszystkich xięży bazylianów Łyskowskich, z w. i. pp. Iózefem — chorążym Grodzieńskim, Franciszkiem, Stanisławem, Konstantym Jelskiemi, Iózefem, Ierzym y Konstancją Jelcami — stolnikami Orszańskimi, tudzież niewiernemi żydami, Mowszą Ninkiewiczem, Woywebem Jankielewiczem, Leyzorem Orosiewiczem — starszemi kahalnemi, y wszystkiemi żydami miasta Mścibowa, oraz Jownutem Abramowiczem, Szłomą Mowszewiczem, Szłomą y Hirszem Abrahamowiczami — starszemi kahalnemi miasta Bytenia, sprawa, za pozwami, mianowicie: za *pierwszym*, od żałujących aktorów po obżalowanych Józefa, Ierzego y Konstancję z Goliewskich Jelców — stolnikow Orszańskich, w majątności Walechowszczyznie na dniu wtorym miesiąca Oktobra, a niewiernym żydom kahału Mścibowskiego na dniu pierwszym eorundem w mieście Mscibowie oczewisto w ręce przez ienerała i. k. mci Franciszka Lewoniewskiego — powiatu Wołkowyskiego podanym; eorundem przed aktami ziemskimi powiatu Wołkowyskiego zeznanym, przed nas sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać: nayprzód, co do obżalowanych Jelców o to: iż obżalowany w. i. p. Jelec, w roku tysiąc siedmset pierwszym, miesiąca Marca dnia ósmnastego u xx. bazylianów Jatwiskich tysiąc złotych pożyczwszy, one w roku tysiąc siedmset siedmdziesiątym wtorym, miesiąca Maia

dnia ósmnastego wypłacić razem z prowiżią opisał się, a za niewypłaceniem na tym terminie liberam inequitationem do majątności Waluchowszczyzny, w powiecie Wołkowyskim leżącej, zapisem swym obligacyinym każdego czasu ostrzegł, podług takowey inskrypcyi ani summy dotąd nieodał, ani dobr niepostąpił; przeto żałujące delatores prawem czyniąc, ante omnia do przysądzenia summy kapitalney y procentu, od niey należącego, tudzież expensu prawnego dwiestu złotych decydowania. Potym, co do kahału Mścibowskiego, o tą rzecz, iż obżalowani żydzi w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, miesiąca Julii (piątego dnia czynionym, przez zwierzchność dworu Mścibowskiego tegoż roku y miesiąca piętnastego dnia aprobowanym, a szesnastego eorundem w magdeburyi Wołkowyskiej przyznany zapisem obligacyinym summy tysiąc złotych klasztorowi Jatwiżskiemu xięży bazylianów zawiniwszy, oney ani w samym kapitale, ani w należnym procencie, na kilkakrotne rekwizycie żałujących delatorów oddać, wyliczyć niechcą; zacyzm żałujące delatores o to prawem czyniąc, ante omnia do przysądzenia summy kapitalney tysiąca złotych polskich, a procentu drugiego tyła, z warunkiem, iesli by się iakie kwity na procent dawać się mogły nizsze, niżli dziesięć lat wypłynęło, wolney detrunkacyi, do przysądzenia expensu prawnego, ad minimum pięciuset złotych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva żaloby melioratione. Za *drugim* pozwem imieniem tychże aktorów po obżalowanych Iózefa — chorążego Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Konstancję Jelskich, w roku dopioro biegącym tysiąc siedmset siedmdziesiąt

ósmym, Augusta czternastego dnia przez ienerała powiatu Grodzieńskiego Teodora Kulikowskiego oczewisto w ręce w majątności Golni, w powiecie Grodzieńskim leżącej, podanym, eorundem dwudziestego czwartego dnia przed aktami ziemskimi Grodzieńskimi zeznanym, a przed sąd nasz wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to: iż co zeszy Władysław Jelski—starosta Piński, pólkownik znaku Petyhorskiego buławy wielkiej w. x. Lit., oyciec obżałowanych ichmościów, na zapis obligacyiny w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, w dzień świętego Symona Judy, summy cztery tysiące złotych polskich zapożyczył y wypłacić tę sumnę w roku tysiąc siedmset czterdziestym szóstym, w dzień świętego Symona Judy opisał się; a in casu niewypłacenia na tym terminie, liberam inequitationem do dobr. Kordziuk, w powiecie Grodzieńskim leżących, pozwolił; podług którego żadney satysfakcyi żalujące delatores dotąd nie mając, prawem czynią, ante omnia, do zapłacenia summy kapitalney wespół z procentem, oraz uznania inekwitacyi do dobr. Kordziuk nazwanych, w powiecie Grodzieńskim leżących, y do nadgrodenia szkod, strat, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva żaloby melioratione. A za *trzecim* pozwem tychże aktorów po obżałowanych żydów kahału Byteńskiego, w roku dopioro płynącymi tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Septembra ósmnastego dnia przez ienerała powiatu Słonimskiego Abrahama Gruszowskiego oczewisto w ręce w mieście Byteniu podanym, eorundem dziewiętnastego dnia w grodzie Słonimskim officiose zeznanym, a przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać o to:

iż obżałowany kahał Byteński, pierwiy w roku tysiącnym siedmsetnym trzydziestym siódmym summy kapitalney dwa tysiące złotych polskich u xiędza Benedykta Trulewicza—starszego Żyrowickiego xięży bazylianów, na zapis obligacyiny zapożyczywszy, płacić procent zupełny corocznie opisali się, który procent przez lat kilkanaście lubo opłacał, iednak potym aż do daty niniejszey ani kapitału, ani procentu oddawać niechce; co większa, y na drugi oblig, w roku tysiącnym siedmsetnym sześćdziesiątym ósmym, miesiąca Decembra dwudziestego piątego dnia wydany, u wielebnego xiędza Dombrowy—starszego y wszystkich xx. bazylianów Łyskowskich, tysiąc złotych polskich wzięwszy, równie, iak za pierwszym obligiem w należytości żalującym delatorom satysfacyi nie czyni; zaczym żalujące delatores o to prawem czyniąc, ante omnia do przysądzenia za pierwszym obligiem dwuch tysięcy złotych cum altero tanto, toż samo do przysądzenia tysiąca złotych za drugim obligiem cum altero tanto, oraz do zadecydowania expensu prawnego trzech set złotych, do uznania inekwitacyi do domowstw tak własnych starszych kahałowych, iako też do domów pure kahałowych y szkoły, k temu o to wszystko, co czasu prawa dowiedzionym będzie, salva żaloby melioratione. Za takowemi pozwami żalujące delatores z obżałowanemi ichmiami przed nami sądem instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego koła compositi iudicii, pozwanych wielmożnych ii. pp. w. Józefa, Jerzego y Konstancyą z Goliewskich Jelców—stolników Orszańskich, potrzykroć przez ienerała, sądów

naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznym, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy; a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszym, miesiąca Maia ósmnastego dnia na summę tysiąc złotych polskich klasztorowi Jatwiskiemu ichmciów xięży bazylianów wydany, y dalsze dokumenta, u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowujemy, mocą których summy kapitalney tysiąca złotych polskich, procentu od oney za lat ósm pięćset sześćdziesiąt złotych, a expensu prawnego wespół z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, dwieście złotych, a in universum tysiąc siedmset sześćdziesiąt złotych polskich, na pozwanych ichmciach y na wszelkich onychże dobrach, leżących y ruchomych, a osobliwie na majątności Walichowszczyźnie, w powiecie Wołkowyskim leżącej, gdzie zapozwy praecesserunt, przysądzamy, a dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney a nieodwłoczney, super quibusvis citatorum bonis exekucyi, do urzędów ziemskich lub grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłając, z dalszemi proceder nakazujemy. In procedendo pozwanych w. i. p. panów Iózefa—chorążego Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Kostantego Jelskich, potrzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznym, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy, a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, miesiąca Oktobra dwudziestego ósmego dnia na summę cztery tysiące złotych polskich

klasztorowi Jatwiskiemu xięży bazylianów wydany, y dalsze dokumenta, przez patrona u sądu produkowane, approbujemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowujemy. Vigore których summy kapitalney cztery tysiące złotych, procentu drugie tyle cztery tysiące złotych polskich, a expensu prawnego wespół z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, złotych trzysta, in universum złotych ósm tysięcy trzysta na pozwanych ichmościach panach Jelskich y na wszelkich onychże dobrach leżących, ruchomych, a osobliwie na majątności Kordziukach czyli Golni, w powiecie Grodzieńskim leżącej, pod inekwitacyą poddaney y cytacyami przez załujących zaiętey, przysądzamy, oraz też majątność via inequitationis obeymować pozwalamy; zatym, tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney, prawney, a nieodwłoczney exekucyi, iako też dla podania per inequitationem majątności Kordziuków czyli Golni, do urzędów ziemskich y grodzkich wszystkich wojewodztw y powiatów, podług upodobania strony powodowey zażyć się mających, odsyłamy et cum ceteris iterum iterumque proceder nakazujemy. In procedendo pozwanych niewiernych żydów kahału Mścibowskiego, po trzykroć przez ienerała, sądów naszych pilnującego, do prawa wołanych, iako onemu nieposłusznym, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy, a zatym zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset czterdziestym piątym, Iulii piątego dnia datowany, eorundem piętnastego przez zwierzchność dworną Mścibowską aprobowany, oraz eorundem szesnastego dnia w maydeburyi Wołkowyskiej przyznany, na ty-

siąc złotych polskich klasztorowi Jatwiskiemu ichmościów xięży bazylianów wydany, y dalsze dokumenta approbuiemy, przy nienaruszonej mocy y walorze zachowuiemy. Eoque intuitu summy kapitalney tysiąc złotych polskich, procentu takż tysiąc złotych polskich, expensu wespól z wpisnym y pamiętnym czterysta złotych, in summa dwa tysiąca czterysta złotych polskich na pozwanym kahału Mścibowskim y na wszelkich onych że dobrach leżących, ruchomych, summach pieniężnych, oraz wszelkich towarach, gdzie kolwiek naydujących się, przysadzamy, oraz nietylko inekwitować się do domowstw, ale tak wolną obsygiacyą szkoły y kram żydowskich pozwalamy. A tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi, iako też dla podania per inequitationem domowstw wszystkich kahalnych, do urzędów ziemskich y grodzkich, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. A seorsive pozwanych żydów kahału Byeńskiego, takż potrzykroć do prawa przez ienerała, sądów naszych pilnującego, wołanych, iako onemu nieposłusznych, na upad w rzeczy, oraz na infamią wzdaemy. Zatym dwa zapisy obligacyine: ieden pod rokiem tysiąc siedmset trzydziestym siódmym na dwa tysiące złotych., drugi pod rokiem tysiąc siedmset sześćdziesiąt ósmym, Decembra dwudziestego piątego dnia na summę tysiąc złotych, z listami na przyznanie klasztorowi Łyskowskiemu i. xx. bazylianów wydane, aprobuiemy. Podług których, mianowicie, za pierwszym dwa tysiące zło-

tych cum altero tanto, a za drugim tysiąc równie cum altero tanto, a za expens prawny wespól z wpisnym y pamiętnym, una cum lucris nam sądowi persolutis, złotych czterysta, in universum złotych polskich sześć tysięcy czterysta na pozwanym kahału Byeńskim y na wszelkich onychże dobrach, leżących, ruchomych, summach pieniężnych, a razem y towarach, gdzie kolwiek naydujących się, przysadzamy. K temu nietylko via inequitationis domowstwa obeymować, lecz też szkołę y kramy pieczętować pozwalamy. A tak dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney, a nieodwłoczney exekucyi, iako też dla podania per inequitationem domowstw, do urzędów ziemskich lub grodzkich wszystkich woiewodztw y powiatów, ad libitum partis actoreae użyć się mających, odsyłamy. Gdy zatym termin prawny ad publicandum tych infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Iakub Kołomarzewski, nayprzód w. i. pp. Józefa, Jerzego y Kostancyą Jalców—stolników Orszańskich, małżonków, potem Józefa—chorążego powiatu Grodzieńskiego, Franciszka, Stanisława y Konstantego Jelskich, k temu niewiernych żydów kahału Mścibowskiego, a na ostatek niewiernych żydów kahału Byeńskiego za infamisów w izbie sądowej et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swej, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak iest do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. koła compositi iudicii zapisana.

1778 г. Декабря 19 дня.

Изъ книги № 157, за 1778—79 г., л. 66—67.

89. Консенсъ митрополита Кипріяна Жоховскаго, данный Садовскому на плацъ въ г. Вильнѣ, принадлежавшій Покровской церкви.

Митрополить, принимая во вниманіе, что церковный плацъ б. Покровской церкви, находящійся возлѣ Кальвинскаго збора и имъ незаконно захваченный, лежитъ впустѣ, не принося доходу, и уступая просьбѣ Ивана Садковскаго и его жены Сусанны, урожденной Клинеберковны, отдаетъ имъ настоящій плацъ въ полное чиншовое пользованіе, предоставляя при семъ имъ право

сооружать на немъ всевозможныя постройки, изыскивать средства для приращенія дохода съ земли; при чемъ Садковскіе означеннаго плаца никому въ другія руки не должны ни передавать, ни продавать безъ воли и согласія митрополита, или кто по немъ будетъ. Они обязаны уплачивать ежегодно аренды по 4 злотыхъ польскихъ и нести всѣ земельныя повинности.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego, miesiąca Decembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranymi, w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi, stanawszy osobiście u sądu trybunału głównego w. x. Lit. patron wielmożny ięgomć pan Jan Filipowicz—komornik wojewodztwa Mińskiego, konsens od iaśnie wielmożnego Cypryana Żochowskiego—metropolity całej Rusi, archiepiskopa Połockiego, Witepskiego etc., ichmościom panom Janowi y Zuzannie Sadowskim, małżonkom, wydany, do akt podał, a podawszy prosił nas sądu trybunału głównego w. x. Lit., aby pomieniony konsens, ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, kadenicy Wileńskiej, przyjęty y wpisany; iakoż

my sąd ony przyiąwszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać zaleciliśmy, który, słowo do słowa w xięgi wpisuiąc, następującemi wyraża się słowy:

Cypryan Żochowski—z Bożey y stolice apostolskiej łaski archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, episkop Witepski, Mścislawski, Orszański, Mohilewski, oznaymuiemy tym listem, konsensem naszym, komu by o tym wiedzieć należało, iż z łaski Bożey y świętey stolicy apostolskiej osiadłszy tron metropolitański Kiiowski y wszystkiey Rusi, byliśmy proszeni od pana Jana Sadowskiego y pani Zuzanny Klineberkowny Janowey Sadowskiej, małżonki ięgo, abyśmy onemu *plac nasz cerkiewny, na gruncie y cmentarzu cerkwi Protekcyi Najswiętszey Panny Maryi będący, z dawna opuszczonym, przy Zborze Kalwińskim, w pewnych granicach będący, murem sta-*

rodawnym obwiedziony y dzwonicę cerkiewną w sobie mający, nieślusnie y nienależnie przez predykantów zborowych odięty y sobie przywłaszczony, pomienionym osobom w moc, dzierzenie y spokojne używanie podali y postąpili na czynszu pewnym z tego gruntu, do iuryzdyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej przynależącym; przeto ia metropolita Kiiowski y wszystkiey Rusi, upatrując, ażeby dobra cerkiewne in sterili gleba odłogiem nie leżały, pomieniony grunt y plac cerkiewny, murem przy zborze y przy dzwonicy obwiedziony, puściliśmy y postąpiliśmy zwyż pomienionym osobom, panu Janowi Sadowskiemu y pani Zuzannie Klineberkownie, małżonce iego, successorom, potomkom onych. Maią tedy moc y wolni będą zwyż pomienione osoby y successorowie onych na tym placu budowania onego używać y pożytki, iakie chcąc sobie, wynaydować, bez wszelkicy od kogoż kolwiek prepedycyi y przeszkody, placąc czynsz doroczny do iuryzdyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej każdego roku po złotych cztery; nikomu tego placu beż woli y wiadomości urzędu naszego nie przedawając, ani przed żadnym urzędem obcym nie zapisując, sub nullitate attentatorum, podatki wszystkie na seymie uchwalone, zarówno z drugiemu z tego placu, do iuryzdyki naszej metropolitańskiej Wileńskiej płacić maią y powinni będą wiecznemi czasy oni sami y sucessorowie onych. Y na toś my dali ten nasz list z podpisem ręki naszej y z pieczęcią naszą. Działo się w Wilnie dnia

iedynastego Apryla, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego. U tego konsensu przy wyciśnionej na czerwoney massie pieczęci podpis i. w. metropolity, a na marginesie suscepta urzędu metropolitańskiego z podpisem, a na ostatniej stronie tego konsensu adnotacya z podpisem wóyta teyże iuryzdyki metropolitańskiej w te słowa: Cypryan Żochowski—metropolita wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, Witebski. Roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt czwartego, miesiąca Maia szóstego dnia sławetny pan Jan Sadowski, przyszedłszy do urzędu metropolitańskiego Wileńskiego, prawo to do akt podał y intromissyi, podług tego prawa, upraszał, która onemu y małżonce onego iest pozwolona. Mikołay Żochowski — koniuszy Połocki, sekretarz i. k. mci y wóyt iuryzdyki metropolitańskiej Wileńskiej. Roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Apryla ósmego dnia, stanowszy oczewisto pan Krystyan Wegelb y pani Anna Klineberkowna, primi voti Sadowska, a teraznieysza Wegelbowa, tego prawa wiecznemi czasy zrzekła się, według osob. . . y ugody, zawartey między kuratorami y opiekunami, w tymże prawie szyrzey, dostateczniey wyrażonemi y opisanemi. Pisan ut supra. Ian Stanisław Lucowski — sekretarz i. k. mci iuryzdyki metropolitańskiej Wileńskiej. Który to konsens, przez wyż wyrażonego patrona do akt podany, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1779 г. Февраля 8 дня.

Изъ книги № 157, за 1778—1779 г., л. 197—200.

90. Жалоба подкоморія Ивана Оскерки на митрополита Леона Шептицкаго на самовольное и насильственное отнятіе земель, луговъ и крестьянъ.

Подкоморій и войскій Мозырскаго повѣта Янъ Оскерко приносить въ трибуналь жалобу на митрополита Шептицкаго по слѣдующему поводу: въ Мозырскомъ повѣтѣ, на границѣ имѣній Оскерки, по Припети, лежало также имѣніе и базилианъ. Еще со временъ митрополита Володковича базилиане стали вторгаться въ границы имѣнія Оскерки, при Шептицкомъ же они захватили цѣлое

урочище Островъ; при этомъ базилиане производили неоднократныя вооруженныя нападенія на имѣніе Оскерки, поразгоняли нѣкоторыхъ крестьянъ и въ нѣкоторыхъ мѣстахъ испортили границы Литвы отъ Руси. Вслѣдствіе такихъ насилій Оскерка и проситъ трибуналь принять участие въ его дѣлѣ и оградить отъ посягательствъ и захватовъ.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Februaryi ósmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunale głównym w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów w roku immediate przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym obranemi y w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi, stanąwszy osobiście patron wielmożny imię pan Ignacy Zaiączkowski—komornik w. Witebskiego, imieniem wielmożnego ięgomści pana Jana Oskierki—podkomorzego i. k. mci y wojskiego powiatu Mozyrskiego, solenniter manifestował się na iasnie wielmożnego ięgomści xiędza Leona Szeptyckiego — metropolite Kiiowskiego, referując się do manifestu, w trybunale głównym w. x. Lit. w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstym, Kwietnia piętnastego dnia na i. wiel. imię xiędza Feliciana Wołodkowicza—metropolitę Kiiowskiego y biskupa Włodzimerskiego, oraz na i w. imię xiędza Szep-

tyckiego, na tenczas koadiutora y administratora metropolii, sług, ludzi y poddanych, do gwałtów, niazdów y zaborów, expulsyi, grabieży y pożog przysposobionych kozaków, zanesionego, o to: iż obżałowani, mając dobra z obudwoch stron rzeki Prypieci, ut fertur funduszowe, z dobrami delatora od Orewicz z Kozuszkami w wielkim xięstwie Litewskim leżące, niżeli ieszcze Antonów z Narowlą y attynencyami, Muchaiadami y Uhłami, oraz innemi przynależnościami, do imienia delatora przeszły y w inkorporacyą z natury lenney w ziemską przemienione zostały, za poprzedniczych aktorów, w obecności zostających, przeszedłszy wodocieczne rzeczek żywcze granice, z wielkim xięstwem Litewskim rozdzielające, znaki y rubieże podemoliowali y wycisnąwszy gwałtownymi sposobami z wielu urocyszcz, ostrowiu, łąk, pol, lasów, hatów y błot, gdy miedzę niazdami, gwałtami w obszerney dystancyi zuchwale przeszli, pod-

danych Uhlańskich podbieraniem pożytku z pol, łąk, lasów y pszczoł ścisneli, poddaństwo iedne się in vias planas, drugie przenosić do dobr obżałowanych musiało, trzecie grunta zawodzić, obżałowanym ustępować było przymuszone, gdzie obżałowani apetytowi swojemu w przywłaszczaniu alienatorie dobr Uhły przyspasabiając, w obszernościach więcey wraz bezprawnością przywłaszczając, znaczney szkody stali przyczyną, bez sąsiedzkiej legalney sprawiedliwości, lecz samemu dogadzając zbytкови. Gdy wymienione dobra Antonów z Narowłą y Uhły dostały się ś. p. oycu delatora, obżałowany y terazniejszy metropolita zwyczajnymi sposobami, gwałtami, najazdami kozaków, grassunkiem, grabieżami, biciem, zaborami po nieprzyjacielsku postępując, w pierwiastkowe nastąpił niegodziwości, wiele szkod czyniąc, przemocą swoją ludzkie rozpędził, drugich poprzemosił, poddanych innych do opuszczenia własności, do ostatniej mizeryi, dobra do spustoszenia przywiódł. Widząc tak ze wszech miar ś. p. delatora ociec Rafał Oskierka—marszałek powiatu Mozyrskiego, klęskę y przez pozogi ostatni upadek uściłać drogę do pozyskania krzywd y attynencyi, illegalnie przywłaszczanych, restytucyi y satysfakcyi poszukiwać y osady nowo poczynione Wepry, Słoboda y Uhły na przynależnościach wieczystych, z lenności w ziemską naturę zamienionych, wielkiemu xięstwu Litewskiemu inkorporowanych, iżby zmienione były, starał się y dopominał; obżałowany metropolita, pofolgowawszy nie co, po nieprzyjacielsku obchodzącym się zbytecznością satysfakcją zwlekać y iako przeszłym possessorom obżałowanego po przedniej w protrakeyą puszczał, aż też y fata ś. p. de-

latora oycy nastąpiły; żałujący tedy delator z okazji spustoszenia, zaboru znakomitych obszerności od Uhlów y z racyi przeciągnięney dla szczegulney dawności zastąpienia przez obżałowanego metropolitę y iego pomocników restytucyi, aż do obrania części mnieyszey a spokojnieyszey substancyi był rezelwowany, delator z powodu alienacyi illegalney y znakomitych szkod obżałowanego, lecz dostąpiwszy sięganiem swey chciwości od Orewicz pod attynencyą Babicką, ziemską, dziedziczną delatora Kozuszki zwaną, w wielkim xięstwie Litewskim leżącą, nowe w przykładzie pierwszym z drugiey strony rzeki Prypeci rozpoczął bezprawia, zabory, gwałty, boie, łupiestwa, grabieże, grasunki y pozogi, albowiem wszcząwszy do zawsze należącego gruntu lub pola między Niżnim Luhem, od Prypeci ciągnącym się, aż do Prościa Zamoyskiej góry, a z tamtąd do Wiazów pretensyę, przez dawniejszych aktorów, iako świadectwa pamięci ludzkiej ieszcze niewygasłe przepowiadają odgłosy, umollifikowaną, też pole z łągami, ieziorami, zatokami, sianożęciami, nad Prypecią leżącemi, Niżnym Luhem, prawdziwą ścianą graniczną od w. x. Lit. rozdzielając się attynencye y przynależności, one w sposobie uzurpacyi expulsiwey poprzedniczey przywłaszczając, pole zasiewać, kosić łąki y zatoki, ieziora wyławiać zuchwale postanowił, którego od obżałowanego metropolity broniąc wstępu y zaboru, delatora zniszczone poddaństwo, różnemi laty y dni kupą swowolnych ludzi napadani, rabunki, bicia, grabieże, popalenia, więzienia, tyrańskie y nieprzyjacielskie ponosząc krzywdy, do rozwleczenia, rozeyścia się, opuszczenia swych własności zostali przymuszeni poddani; gdzie obża-

łowany na utściwości, nie tylko na prawa by najmniej bacząc względy. corocznie prawie napadając haydamactwem y przy sposobionym ognistym swawolnym ludem, tegoż pola zasiewy, siana y użytki, na nizinie po nad rzeką leżące, zabiera, nie mając ieszcze dosyć, do Ostrowia, Pores-tecza, Hołubiny, Pieszek, Hordyny, uroczyszcz zwanych, wpadając, one sposobem expulsyi, poddanych wybiciem, łapaniem, morderstwem, więzieniem, przemocą swą, grabieży nasyłaniem y paleniem budowłów, gwałtownie, illegalnie y niesłusznie wyciska y uzurpować usiłuje; iakoż w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym, Iulii, videntur w protokole sądowym trybunału data, w kilkuset kozaków podobne pierwszym czyniąc bezprawia, żyta do tysiąca kop y inne zboża zabrał, ludzi poddanych delatora pograbić, bić, przepędzać, pożogą y innemi męczarniami straszyć dysponował, expulsivo modo y obyczajnością nie zwyczajną przywłaszczony grunt, przeszedłszy obręb między granicznę z przynależnościami, do Prypeci ciągnącemi, posiadać usiłuje y wymieniony Ostrów z uroczyszami niesłusznie w dysk wizycją podaie, attynencyą Kozuszkowską y pole, do Zamoyskiej góry od Niznego Łuha y między nim leżące, obszerności kwestyonuje, samych

dawności possessyi zwrusza, ludzi do wyniszczenia delatora, do zguby wyprowadza, illegalnie rozprzestrzenia, alienatione pura possessye utwierdzić y przywłaszczyc usiłuje et in recenti obżalowany i. w. i. x. Szeptycki — metropolita coraz większe rozszerza gruntów, lasów, sianożęci per violentias zabory; przeto, referendo do transaktów, possessyą dawność probujących, lecz zagubionych, wiele y z późniejszych dowodów, przestępstwa, zabory y własność twierdzących, manifestów pilności y wizyi, ante omnia do approbaty miedzego obrębu granicy w. x. Lit. uformowanych wszelkich przez obżalowanego dysk wizycyi, kwestyonacyi y zaszczytów dawności, niby dowodów znikczemnienia, quo iure przywłaszczone są attynencye, dokumentów komportacyi, do powrócenia po nieprzyjacielisku zagarnionych y przywłaszczonych ostrowiów, pol, łąk, lasów, błot, hatów, zatok, izeior y wszelkich przynależności, alienatorie uzurpowanych, za gwałty, boie, pożogi, więzienia, rabunki, grabieże, zabory y wszelkie krzywdy bonifikacyi z nawiąskami, refuzyi y restytucyi, win y kar uznania et in foro w. x. Lit. sądzienia, żalujący delator dał tę swoją manifestacyą do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. zapisać, co iest zapisano.

1779 г. Юня 24 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 433.

91. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ свято-Духовскихъ базилианокъ съ Анной Бѣлзоровой о неуплатѣ суммы 4000 золотыхъ польскихъ.

Ревельская старостина Бѣлзорова вмѣстѣ съ своимъ покойнымъ мужемъ завяли у Минскихъ св. Духовскихъ базилианокъ 4,000 золотыхъ разной монетой съ срокомъ уплаты по прошествіи года. Не получая ни капитала, ни процентовъ, базилианки, спустя двадцать лѣтъ, обратились съ жалобой въ главный трибуналъ, прося его содѣйствія. По этой жалобѣ старостина Ревельская была привлечена къ суду. Не смотря на неоднократныя приглашенія къ отвѣту, обвиняемая не являлась; вслѣдствіе этого судъ долженъ былъ приступить къ заочному рѣшенію

этого дѣла. Постановленіе трибунала слѣдующее: признавая искъ базилианокъ вполне справедливымъ, судъ требуетъ отъ Бѣлзоровой возврата базилианкамъ наличнаго капитала 4,000 золотыхъ польскихъ, процентовъ за всѣ истекшіе годы и судебныхъ издержекъ на сумму 300 золотыхъ; что же касается тѣхъ расходовъ, которые были понесены разными присутственными мѣстами и властями, то таковыя должны пополниться особымъ денежнымъ штрафомъ, наложеннымъ на имущество Бѣлзоровой.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Junii dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym obranymi y w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającymi, z porządku wołania registrów obligowych wpisów roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego, z karty trzechsetney czterdziestey piątej, przypadła ku sążeniu naszemu sprawa w Bogu przewielebney ieymśc panny Petronelli Krasowskiej — starszey y wszystkich ichmśc panien bazylianek konwentu święto-Duskiego Mińskiego, z w. imć panią Anną z Żarnickich Białozorową—starościną Rewelską y potomstwem

ieymści, in assistentia i. w. ichmć panów opiekunów, za pozwem, od aktorek po obżalowaną ieymśc przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniąc o to: iż co obżalowana ieymśc razem z zeszlým Adamem Białozorem—starostą Rewelskim, mężem swoym, ieszcze w roku tysiąc siedmset piędziesiąt szóstym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, ku pilney potrzebie swoiey, summy rękodayney cztery tysiące złotych polskich w monecie talarowey, tynfowey y w złocie holonder skim, obrączkowym, ważnym, licząc talar po złotych ośm, a tynf po złotemu y groszy ośm, czerwony złoty po złotych siedmnaście y groszy ośm, na zapis obligacyiny, z listem na przyznanie prawnie sprawiony, u żalujących delatorek pożyczwszy, termin opłacenia tey summy w roku pod

ówczas zaraz następującym tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, Marca dziewiętnastego dnia, przy księgach grodzkich Mińskich naznaczyła y opisała; a po tym, sprzeciwiając się takowemu dobrowolnemu opisowi swojemu, nie tylko na terminie dobrowolnie, przez się opisanym, lecz aż dotąd summy kapitalney w całości, ani w części nie opłaciła y procenta corocznie opłacać nie chesz. Zaczyn żalujące delatorki z obżałowaną imścią prawem czyniąc, ante omnia, do satysfakcyi in omni wyżej wzmienionemu obligowi, do przysądzenia summy kapitalney cztery tysiące złotych polskich, w monecie opisaney, a kurencyi terazniejszey, a osobno procentu za wszystkie lata nie procentowane, od daty nienaydowania się kwitów spłaconego do daty terminu exolucyi nastąpić mającey należącego, do przysądzenia expens prawnych, z tey okazji przez aktorek wydatkowanych, do nadgrozdzenia wszystkich szkod y tego, co czasu rozprawy należnym być dla aktorek dowiedziono będzie, salva tey žaloby melioratione. Za którym pozwem, w roku tysiąc siedmset siedm dziesiąt szóstym, Junii dwudziestego piątego dnia przez woznego iego królewskiey mości woiewodztwa Mińskiego, Jana Cyrynkiewicza w. imé pani Annie z Żarnickich Białozorowey — starościney Rewelskiey, w mieście iego królewskiey mości Mińsku, w stancyi ieymościney, oczywisto w ręce podanym, tegoż roku y miesiąca dwudziestego szóstego dnia przed aktami ziemskimi woiewodztwa Mińskiego officiose zeznanym; żalujące aktorki z obżałowaną imścią przed sądem naszym instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego niestawiają w. imé pa-

nią Białozorową — starościneę Rewelską, ku rozprawie po trzykroć z nakazu naszego przez ienerała wołaną, iako prawu nieposłuszną, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz na infamią ex personali, vigore opisu, wzdawszy, produkowane ze strony aktorek dokumenta, do tey sprawy służące, mianowicie: oblig w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt szóstym, Marca dziewiętnastego dnia na summie cztery tysiące złotych polskich od obojga w. ichmé panów Białozorów, to jest od nieżyjącego iuz ad praesens Adama y samey teraz żyjącey — starostów Rewelskich Białozorów, małżaków, z terminem oddania takowey summy w roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt siódmym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy księgach grodzkich woiewodztwa Mińskiego, wielebnym Reginie Piotrowskiey — na tenczas starszey y wszystkim pannom bazyliankom konwentu święto-Duskiego Mińskiego, z listem na przyznanie wydany, tudzież processa. zapozwy y wszystkie dowody prawne, też należność aktorkom stwierdzające, approbujemy y przy mocy nienaruszney na zawsze zachowujemy; vigore których summy kapitalney cztery tysiące złotych polskich monetą talarową, tynfową y złotem holenderskim, obrączkowym, ważnym, wedle wyrazności w obligu, a za procent currenti moneta drugie tyle, a distinctim za expens prawny, w tey sprawie łożony, trzysta złotych polskich, in universum cum lucris, nam sądowi persolutis. ośm tysięcy trzysta złotych polskich na niestawiającey w. imé pani Białozorowey — starościney Rewelskiey y wszystkich dobrach ieymości dla aktorek przysądzamy y wskazujemy; a dla uczynienia za wskaz takowey summy na dobrach pozwanej w. imé pani Biało-

zorowey exekucyi prawney, do urzędów ziemskich y grodzkich wszelkich wojewodstw y powiatów, ad libitum partis actoreae użyć się mających, założywszy na sprzeciwiających się temu dekretowi dalsze paeny prawne, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dosć czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, w. imć panią Bia-

lozorową—starościnę Rewelską, za infamiskę ex personali w izbie sądowey et in foro publico obwołał, proklamował y relacyą publikacyi swoiey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa, iako się agitowała, tak do ksiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych iest zapisana.

1779 r. Юля 7 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 191.

92. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовска́го трибунала по дѣлу между Лещинскимъ базилианскимъ монастыремъ и Викторомъ Любанскимъ.

По жалобѣ настоятеля Пинскаго Лещинскаго монастыря на Виктора Гримайло-Любанскаго вслѣдствіе посягательства послѣдняго на монастырское имѣніе Овсемеровскія дворища и Вольвичи въ Лидскомъ земскомъ судѣ разсматривалось это спорное дѣло и было рѣшено въ пользу базилианъ; но такъ какъ Гримайло-Любанскій не

подчинился судебному приговору и по прежнему продолжалъ беспокоить монастырь, то дѣло это возобновилось въ трибуналѣ. Гримайло неявился къ отвѣту послѣ троекратнаго призыва, вслѣдствіе этого и подвергся заочному обвиненію, именно: безчестію и уплатѣ судебныхъ и апелляціонныхъ убытковъ въ размѣрѣ 5,650 рублей.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątego, miesiąca Iulii siódmego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego z wojewodstw y powiatów w roku terazniejszym obranymi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Grodzie zasiadającemi, z registrów taktowych wpisów tegorocznych przypadła sprawa w. imć xiędza Ioachima Horbackiego—opata y wszystkich ww. xx. bazylianów klasztoru Le-

szczyńskiego, z w. i. panem Wiktorym Grzymayłą-Lubańskim—krajczym powiatu Pińskiego, za pozwem od aktorów po obżalowanego iego mości przed nasz sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniać y we wszystkim odwołując się, tak do przed-uniowych nadań, przywilejów, listów dworzańskich, uwiązczych, dekretów oczewistych, dawniey w grodzie y ziemstwie Pińskim, oraz w trybunale zapadłych, przytym dalszych na dowód ak-

torstwa dworzyszcz Owsiemierowskich y Wołowicz, Tywrowicz y Żytnowicz, klasztorowi załuiących delatorów słuujących, ieszcze przed konstytucją tysiąc sześćset trzydziestego piątego roku dowodów, iako też referuiąc się do dekretów kontumacyinych y oczewistych, dopioro w ziemstwie Lidzkim z obżałowanym iegomością zapadłych, niemniey całego w tey sprawie na obronę niesłuszney prosekucyi zaszłego procederu, a mianowicie: dekretu oczewistego w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Ianuaryi trzydziestego pierwszego dnia w tymże ziemstwie powiatu Lidzkiego ferowanego. Do utwierdzenia których to dowodów, a wedle onych rekognicyi aktórstwa dworzyszcz Owsiemierowskich, Wołowicz, Tywrowicz y Żytnowicz, klasztorowi załuiących delatorów przysłuchaiącego, dekretem ziemskim Lidzkim sązonego, approbaty we wszystkich punktach tegoż dekretu, iako z ustawą praw y sprawiedliwością zgodnego, ukarania paenami apellacyinemi y dalszemi, ex re sprawy y rygoru praw na obżałowanego iegomości ściągaiącemi się, nadgrodenia oraz expens prawnych y uznania tego wszystkiego, czego się aktorowie przez kontrowersye swoje u sądu dopraszać będą. Na ostatek ostrzegaią sobie w przypadku potrzeby wolną takowey załoby melioracją. Za takowym pozwem, w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiatym, Marca dwódziesiątego szóstego dnia przez ienerała iego królewskiej mości Hieronima Maluszyckiego oczewisto w ręce w mieście iego królewskiej mości Pińsku w. Wiktoremu Grzymayle - Lubańskiemu — krayczemu powiatu Pińskiego w stancyi iegomościney podanym y wraz tegoż czasu przed aktami

grodu Pińskiego zeznanym, załuiące delatores z obżałowanym iegomością przed nasz sąd instituerunt actionem. W której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego niestawaiącego wielmożnego imé pana Wiktorego Grzymayle-Lubańskiego — krayczego Pińskiego, po trzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad w rzeczy, oraz iako po dekrecie appellowanym na infamią ex personali wzdawszy, produkowany ze strony aktorów dekret oczewisty ziemstwa Lidzkiego, między załuiącemi delatorami, a obżałowanym Wiktorem Grzymaylą Lubańskim — krayczym Pińskim, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Ianuaryi trzydziestego pierwszego dnia zapadły, a w nim wszystkie do dziedzitwa dworzyszcz Owsiemierowskich y Wołowicz, oraz dalszych przynależności pomienione dowody, iako też zapozew y cały proceder, w tey sprawie intentowany, we wszystkich punktach approbuujemy, przy mocy nienaruszoney y walorze inuolabiliter zachowuiemy. Wedle którego dekretu summy, za expensa prawne y paeny kontrawencyine onymże sązoney, tysiąc pięćset złotych polskich, a za procent, od terminu opłacenia do daty terazniejszey przychodzący, złotych sto pięćdziesiąt pięć, osobnie in vim paen apellacyinych, oraz expensów prawnych, dopioro po apellacyi łożonych, cztery tysiące złotych, a ogulnie znosząc, pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich na wielmożnym imé panu Wiktorem Grzymayle-Lubańskim — krayczym Pińskim y na wszelkich dobrach imci załuiącym delatorom przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y

nieodwłoczney exekucyi, oraz pro traditione
dobr zkonwinkowanego forti manu, mota
nobilitate, captato qvovis tempore, do
urzędów grodzkich lub ziemskich wszel-
kich wojewodztw y powiatów, ad libitum
partis actoreae użyć się mających, zało-
żywszy contra non exequentes officiales
paenas privationis officiorum, odsyłamy.
A gdy termin 'prawny, to iest, dzień
dziewiąty praesentis ad publicandum tey
infamii przypadł, tedy ienerał, sądów

naszych pilnujący, Maciey Cydzik, dość
czyniąc prawu popolitemu y dekretowi
naszemu, wielmożnego imć pana Wikto-
rego Grzymayłę-Lubanskiego—krayczego
Pińskiego, za infamisa ex personali prokla-
mował, publikował y relacją publikacyi
swoiey, a loco publicationis rediens,
iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału
głównego wielkiego xięstwa Litewskiego
spraw dekretowych przyjeta y wpisana.

1779 г. Августа 2 дня.

Изъ книги № 158, за 1779 г., л. 573—589.

93. Декретъ главнога Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ базилианъ съ Прездецкимъ,
княземъ Сапегою и Марциновичемъ о суммѣ, обеспеченной на имѣнii Должаныхъ.

Въ этомъ декретѣ произносится судебное опре-
дѣленіе по слѣдующимъ 16 искамъ разныхъ лицъ,
въ томъ числѣ и базилианъ, о поземельномъ вла-
дѣнii, именно: 1, Минскіе св. Духовскіе и Полоц-
кіе базилиане приносятъ жалобу на Прездецкихъ о
неуплатѣ ими суммы 18,000 польскихъ злотыхъ,
обезпеченныхъ на имѣнii Должаныхъ, а равно о
взысканii съ нихъ 15,000 зл. судебныхъ издержекъ
и процентовъ съ капитала; 2, тѣже базилиане
приносятъ жалобу на Сапѣгу въ томъ, что онъ,
имѣя особое дѣло съ Прездецкими, помѣшалъ
базилианамъ воспользоваться трибунальнымъ опре-
дѣленіемъ въ ихъ пользу, склонивши ихъ на свою
сторону неисполненными общаніями; 3, 4, 5, 6,
7 и 8 иски частныхъ лицъ; 9, наследники През-
децкіе въ свою очередь приносятъ жалобу на Мин-

скихъ и Полоцкихъ базилианъ о незаконномъ
искѣ ихъ на имѣнii Должаныхъ и требуютъ воз-
вращения всей претензii и уплаты судебныхъ
издержекъ; съ 10 по 16 иски частныхъ лицъ.
Трибуналь соединивши всѣ эти иски въ одно цѣ-
лое, прежде всего приступилъ къ рѣшенію дѣла
съ Сапѣгой; за тѣмъ рѣшено было дѣло базилианъ
и наконецъ остальныхъ лицъ. Дѣло базилианъ
признано правымъ: имъ присуждена сумма въ
36,000, судебныхъ издержекъ 2,000 и проценты
въ размѣрѣ 7,570 злотыхъ; сумму эту разрѣшено
взыскать съ имѣнii Прездецкаго Должанъ. Въ
случаѣ неуплаты въ назначенный срокъ, бази-
лианамъ предоставляется право вступить во вла-
дѣнii имѣніемъ Должанами.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dzie-
wiątego, miesiąca Augusta wtórego dnia.

W sprawie za niżej wyrażonemi akto-

ratami y žalobami, do nich należącemi,
et in unum poniżej złączonemi, mianowi-
cie: *za pierwszym aktorem* w Bogu prze-

wielebnego imć xiędza Gedeona Stoiewskiego—starszego y wszystkich w. w. ichmościów xięży bazylianów ś.-D. klasztoru Mińskiego, oraz w Bogu przewielebnego imć xiędza Klemensa Żaby—starszego y wszystkich w. w. ichmość xięży bazylianów klasztoru Połockiego, z wielmożnemi ichmość panami Michałem—starostą sądowym Pińskim, Dominikiem—starostą Dębskim, in assistentia iaśnie wielmożnych opiekunów ichmościów, hrabiami Przeddzieckimi—podkanclerzycami w. x. Lit., za pozwem, od aktorów przed nasz sąd trybunału głównego po obżałowanych ichmościów wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, *mieniać* do utwierdzenia dekretu oczywistego sądu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia, z oczywistych kontrowersyi zapadłego, w tych punktach, od których a parte actorum nie zaszedł odzew, o przysądzenie summy ośmnaście tysięcy złotych polskich, z przychodzącym od oney, do daty exolucyi nastąpić mającym procentem, na dobrach Dołżanach, attynencyi hrabstwa Zasławskiego y dobrach wszelkich, in ordine vero niesądzonych sprawiedliwie przez znaczny przeciąg czasu, iako dowody składają, się konwikcyów, znacznych expensów, do podniesienia tegoż dekretu, a do przysądzenia za expens, etiam praevio iuramento, piętnastu tysięcy złotych, za protrakcyą zaś uroszczoney przez ichmościów z wielmożnym imć panem Marcinkiewiczem appellacyi et hoc motivo pociągnięcia żałujących delatorów do pokarania paenami appellacyinemi y tego wszystkiego uznania, co czasu prawa deducitur. *Za drugim aktoratem* w Bogu przewielebnego imć xiędza Gedeona Stoiewskiego—

starszego y wszystkich wielmożnych ichmościów xięży bazylianów ś.-D. klasztoru Mińskiego, oraz w Bogu przewielebnego imć xiędza Klemensa Żaby—starszego y wszystkich wielmożnych ichmościów xięży bazylianów klasztoru Połockiego, z i. o. xiążęciem imćcią Alexandrem Sapiehą—kanclerzem wielkim w. x. Lit. za pozwem, od aktorów po obżałowanego imćci przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać o to: iż i. o. xiąże, wzajemną swoią, osobliwą y odzielną od natury sprawy xx. bazylianów o sumnę, klasztorom winną, do iaśnie wielmożnych Przeddzieckich y Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, mając pretensyę, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, w ziemstwie wojewodztwa Mińskiego rozprawując się, zgodziwszy, co do summy, żałującym ichmościóm przysądzoney, na satisfakcyą, iedynie na zwłokę czasu y na zatrzymanie sądzoney summy od dekretu oczywistego sądu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego, między i. ww. Przeddzieckimi, Pińskim y Dębskim starostami, a Marcinkiewiczem—sędzią Lidzkim, w kathegoryi do trybunału założył appellacyą, z tym dowodem równie i. w. w. Przeddzieccy, uczyniwszy odzew, przysądzoną dla xięży trzydziestu sześciu tysięcy złotych sumnę od satisfakcyi zatrzymali. O to więc chcąc prawem czynić, ante omnia do approbaty dekretu oczywistego, w roku tysiąc siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia, in puncto sądzoney imć xx. summy ferowanego, a na fundamentie tegoż dekretu do zapłacenia oney z przychodzącym procentem, a iesliby nie nastąpiła exolucya, do uznania inekwitacyi do dobr

Dołzan, w wojewodztwie Mińskim położonych, y dalszych wszelkich. In pnncto zaś dekretu ocywistego, niesądzenia expensów prawnych, iako praecessit appellatio, do podniesienia tegoż dekretu, a na mocy ciągłego o niesatisfakcyą w różnych subselliach procederu, iako złożone świadczą konwikcyę, do zapłacenia ad minimum, et praevio iuramento, piętnastu tysięcy złotych; za uczynioną zaś na przeciąg czasu zwłokę satisfakcyi, a ztąd o złośliwą appellacyą, do pokarania paenami, prawem wyznaczonemi, de noviter lożonego expensu do nadgroźdenia. *Za trzecim aktoratem* w. imć pana Stanisława Marcinkiewicza—sędzię ziemskiego Lidzkiego powiatu, z w. ichmć panami Kolumbą z Porębskich—matką, Wincentym y Felicianem—synami Wielamowskiemi, chesznikami y chesznikowiczami Latyczewskimi, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y odwoływaiąc się do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego generaliter procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to: iż co sąd ziemski Miński, pomimo dekreta trybunalskie, oraz pomimo ewiktorów, obżałowanych ichmościów, przysądziwszy summy na żalującym dla ichmościów, tym sposobem z pod possessyi folwarku Epimachów żalującemu, iako dziedzicowi, nie uwolnił, oraz nie rekognoskuiąc pretensyi żalującego, w weryfikacyi wyrażoney, dalsze uciążliwe na stronę ichmościów złożył wyroki. Zaczyn do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach, przez żalującego appellowanych, a do utwierdzenia tegoż dekretu, w punktach nie appellowanych, do odesłania summy obżałowa-

nych ichmościów do ewiktorów, do uwolnienia folwarku Epimachów z pod possessyi ichmościów, do uznania inekwitacyi żalującemu, iako dziedzicowi, do przysądzenia summy, do weryfikacyi wyrażoney za pretensyę, do pokarania obżałowanych paenami appellacyinemi y dalszemi, de lege ściągającemi się, do nadgroźdenia szkod, strat y expens prawnych, y tego uznania, quod fusius iure probabitur. *Za czwartym aktoratem* w. imć pana Stanisława Marcinkiewicza—sędzię ziemskiego powiatu Lidzkiego, z wielebnym imć xiędзем Kazimierzem Charowiczem—plebanem Krasnosielskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zaszłych żalob, processow, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim z obżałowanym ichmościem intentowanego, gdzie sąd ziemski Miński, za nieprawny udecydowawszy fundusz obżałowanego ichmości, niesłusznie ruchomość kościelną przez żalującego imci wydać udecydował y dalsze uciążliwe na stronę tegoż żalującego złożył wyroki; zatym do utwierdzenia takowego dekretu w punktach, przez żalującego nie appellowanych, a do podniesienia tegoż dekretu w punktach appellowanych, do uwolnienia a processu iuris, do pokarania obżałowanego paenami appellacyinemi y dalszemi, de lege ściągającemi się, do nadgroźdenia szkod, strat y expens prawnych y tego wszystkiego, quod fusius iure probabitur. *Za piątym aktoratem* i. w. imć pana Dominika Przeddzieckiego, podkanclerzycy Litewskiego, starosty Dębskiego, in assistentia iaśnie wielmożnych opiekunow, z w. imć panem Stanisławem

Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozwem, od aktora po obżalowanego ichności przed sąd nasz trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, referribiliter do całego procederu, tak przez zeszłego i. w. Antoniego Przewdzieckiego—podkanclerza Litewskiego, iako też przez żalującego imci z obżalowanym o majątność Dubrowy w sądzie ziemskim Mińskim wiedzionego, a mianowicie do podniesienia dekretu ostatecznego ziemskiego Mińskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca February siedmnastego dnia ferowanego, połowę tylko dziedzictwa majątności Dubrow żalującym przysądżającego, a drugą połowę teyże majątności przy dziedzictwie imć pana Marcinkiewicza niesłusznie utrzymującego, nie mniej do poprawienia tegoż dekretu ziemskiego Mińskiego, wszelkie expensa prawne żalującemu arbitralnie umarżającego, do approbaty prawa wieczysto-przedażnego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Junii dwudziestego dnia od i. o. xiążęcia Sapiehy — kanclerza terazniejszego Litewskiego, na majątność Dubrowy wydanego, y wszystkich dokumentów, na stronę żalującego służących, vigore którego, do przysądzenia żalującemu delatorowi całej majątności Dubrow, wespół z folwarkiem Goyżewem y dalszemi attynencyami, a przeciwnie do skassowania wszelkich na też Dubrowy obżalowanemu służących nieprawnych dokumentów, do pokarania imści paenami apellacyinnemi za niesłuszną apellacyę, tak względem łączenia sprawy, iako też względem punktów innych do trybunału założoną, do uznania kalkulacyi y weryfikacyi, oraz inkwizycyi, do nadgrodzienia szkod, strat y expens praw-

nych, z okazji obżalowanego w tey sprawie poniesionych, y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedzionym będzie, salva tey żaloby melioratione. *Za szóstym aktoratem* i. w. imć pana Dominika Przewdzieckiego — podkanclerzego Litewskiego, starosty Dębskiego, w assistencyi iaśnie wielmożnych opiekunów, z wielmożnym imć panem Wincentym Wielamowskim, za pozwem, od aktora po obżalowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w roku terazniejszym tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca February siedmnastego dnia zapadłego, połowę tylko dziedzictwa folwarku Epimachów żalującemu błędnie przysądżającego, do przysądzenia całości tychże Epimachów żalującemu, iako prawdziwemu całej majątności Dubrow, wespół ze wszystkiemi attynencyami, dziedzicowi, do odsłania wszelkich obżalowanego imci ustronnych pretensyi do w. imć pana Marcinkiewicza, do nadgrodzienia szkod, strat y expens prawnych, nie mniej o to wszystko, co czasu oczywistey na sądzie głównym rosprawy przez produkta y repliki obszerniey dowiedzionym będzie, salva melioratione tey żaloby. *Za siódmym aktoratem* i. w. imć pana Dominika Przewdzieckiego, starosty Dębskiego, podkanclerzego w. x. Lit., z i. o. xiążęciem imcią Alexandrem Sapiehą — kanclerzem wielkim wielkiego xięstwa Litewskiego, za pozwem, od aktora po obżalowanego i. o. xiążęcia imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do approbaty dwóch praw wieczysto-przedażnych, iednego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, Junii siedmnastego dnia

na hrabstwo Zaslawskie, a drugiego w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, Junii dwudziestego na majątność Dubrowy od obżałowanego oycu żalującego wydanych, mocą których do uwolnienia hrabstwa Zaslawskiego y folwarku Dolżan z pod ciężaru summy trzydziestu sześciu tysięcy złotych dla xięży bazylianów Mińskich y Połockich dekretem ziemskim Mińskim, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia ferowanym, na tychże Dolżanach nienależnie sądzoney, a do przeniesienia tey summy na dalsze dobra obżałowanego xiążęcia imci, nie mniej do utwierdzenia zupełney ewikcyi, przez xiążęcia dobrowolnie na się przyjętey, względem dziedzictwa majątności Dubrow, do ukarania paenami appellacyinemi za appellacją iego, od dekretu ziemskiego Mińskiego niesłusznie uroszczoną, do nadgrozdzenia wszelkich szkod, strat y expens prawnych, oraz tego wszystkiego, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salva tey żaloby melioratione. *Za ósmym aktoatem* iasnie wielmożnego imć pana Dominika Przędzieckiego — podkanclerzycy w. x. Lit., starosty Dębskiego, z w Bogu przewielebnym imć xiędzem Kazimierzem Chacewiczem — kanonikiem Inflanskim, proboszczem Krasnosielskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imści przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową, do approbaty dekretu oczywistego ziemskiego Mińskiego, w roku przeszłym tysiąc siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia w kathegorii do obżałowanego imści ściągającej się zapadłego, vigore którego do skassowania tytularnego funduszu na trzydzięci y iedną włokę

gruntu w majątności Dubrowach, folwarku Goyżewie y wsi Horbaczach, od zesłego Mikolaia Krzysztofa Radziwily — marszałka nadwornego Litewskiego, w roku ieszcze tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym dla plebanii Dubrowieńskiej iakoby wydanego, do pokarania paenami appellacyinemi za appellacją, od dekretu ziemskiego Mińskiego niesłusznie do trybunału uroszczoną, do nadgrozdzenia wszelkich szkod, strat y expens prawnych, z okazji obżałowanego przez żalującego delatora w tey sprawie poniesionych y o to wszystko, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie. *Za dziewiątym aktoatem* iasnie wielmożnych ichmościów panów Michała — starosty sądowego Pińskiego, Dominika — starosty Dębskiego, Przędzieckich, z w Bogu przewielebnymi ichmość xiężą Gedeonem Haiewskim — superiorem konwentu Mińskiego, oraz Klemensem Żabą — superiorem klasztoru Połockiego, y wszystkimi ichmość xiężą bazylianami ś.-D. Mińskimi y Połockimi, za pozwem, od aktorów po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia zapadłego, summę trzydzięci sześć tysięcy złotych polskich za zapisem wyderkaffowym Hlebowiczowskim dla obżałowanych na żalujących delatorach y folwarku Dolżanach, attynencyi Zaslawskiej, pomimo wyraźny dekret trybunalski, niesłusznie przysądżającego, do approbaty dekretu oczywistego trybunału głównego compositi iudicii, w roku tysiąc siedmset dwudziestym czwartym, Augusta dwudziestego wtórego mie-dzy antecessorami żalującego delatora, a

obżalowanymi ichmościami zapadłego, a przeto do uwolnienia folwarku Dołżańskiego pod ciężaru summy, dla bazylianów sądzoney, a do zwrócenia całej pretensyi obżalowanych ichmościów vigore tego dekretu do dalszych dobr Hlebowiczowskich, do powrócenia expensów prawnych, tak przed appellacją, iako też po appellacyi przez żalującego na tę sprawę łożonych, y o to wszystko, co czasu prawa obszerney dowiedziono będzie, salva tey żaloby melioratione. *Za dziesiątym akto-
tem* iasnie oświeconego xiążęcia imści Alexandra Sapięhy—kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, z i w. w. ichmć panami Dominikiem Przędzieckim—starostą Dębskim, panem Janem Burbą—sędzią grodskim Starodubowskim, qua plenipotentem y kommissarzem, tudzież imć xiędzem Gedeonem Haiewskim—starszym y wszystkimi ichmościami xięża bazylianami konwentu s.-D. Mińskiego, za dwóma pozwami y za żalobami, do nich należąciami, przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionemi, mianowicie: za pierwszym pozwem y żalobą po iasnie wielmożnego imć pana Przędzieckiego, mieniać y referując się do żalob, processów y całego procederu, w ziemstwie Mińskim, z instancyi żalującego delatora z imścią zaszłego, a mianowicie, do dekretu oczywistego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedm-nastego dnia ferowanego, do podniesienia tegoż dekretu w punktach przez żalującego zaappellowanych, iako in puncto przemienienia w dekrecie y niedania rezolucyi na żalobę y kontrawersyę ex parte żalującego przeciwko obżalowanemu imści, względem niedostarczenia zupełnych dokumentów ad quantitatem summy pięciu

króć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu złotych polskich, przy nabyciu Zaslawia kredytorom opłacić przyięty, in puncto nieodesłania do obżalowanych kredytorów do dobr Zaslawia y Dubrów regulujących się, iako przy nabyciu tychże dobr przez zeszłego Przędzieckiego—podkanclerzego Litewskiego, oycy obżalowanego, do opłacenia przyiętych, a przez to o niewolnienie żalującego od sumowney ewikcyi tychże długów, na dobrach Zaslawiu y Dubrowach opisanych, in puncto uznania granter repetycyi obżalowanego na żalującego imści summy trzydziestu sześciu tysięcy złotych polskich, ichmość xx. bazylianom Połockim y Mińskim przysądzoney, a przez zeszłego Przędzieckiego—podkanclerzego Litewskiego, przy nabyciu Zaslawia ad exsolvendum przyięty; in puncto nieuznania extradycyi żalującemu kwitacyi y procederu xięży dominikanów Zaslawskich y dalszych dokumentów, a mianowicie, nieuznania rescis kontraktów na dobra Zaslaw y Dubrowy między zeszłym Przędzieckim—podkanclerzym Litewskim, a xiędzem iegomścią zawartych, motivo niedopełnienia kondycyi y obowiązków, przez tegoż zeszłego Przędzieckiego—podkanclerzego w zaspokoieniu kredytorów przyiętych, ex parte xiążęcia pretendowaney, a signanter do uchylenia y skassowania wszystkich kontraktów, titulo praw wieczystych na dobra Zaslaw y Dubrowy, praeiudiciose cum summa iniuria xiążęcia z przyczyn niedopełnienia warunków założonych, szczegulnie tylko do połowy tychże dobr stosować się mogących, iniuriose ułożonych y otrzymanych, et ideo sądzienia summ dla obżalowanego tych tylko, których realność w samey iściznie iuramen-

tem utwierdzona być może, a inaczej, post inequitationem rzeczonych dobr dla xiążenia, uznania kalkulacyi y weryfikacyi ze wszystkich prowentow y użytków z dobr Zaslawia, równie przez samego obżałowanego, iako też przez antecessorów imści perceptowanych, do sądzenia na obżałowanym paen appellacyinyh za uroszczenie od dekretu ziemskiego Mińskiego appellacyi, do nadgrodenia szkod, strat, expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa dowiedzionym będzie, salva melioratione tey žaloby; za drugim pozvem y žalobą, po ichmościów xx. bazylianów klasztoru Mińskiego, mieniać y referuiąc się do zaszłych žalob, processów y całego procederu, w ziemstwie wojewodstwa Mińskiego z instancyi xiążenia imści z xx. bazylianami zaszłego, a mianowicie do dekretu w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, do skassowania tegoż dekretu in puncto niedania rezolucyi na žalobę y kontrowersyą xiążenia imści, przeciwko ichmość xięży bazylianom wyniesioną, a mianowicie, do odesłania ichmościów, vigore wieczystych działów, do domu iasnie wielmożnych Ogińskich pro repetitione połowy teyże summy ośmnastu tysięcy złotych, iako w stopniu Hlebowiczów, do zniesienia tegoż długu przez półowę obowiązanego; a że taż summa przez świadectwo działów wieczystych okazuje się być wątpliwą, ideo sądzenia na hrabstwie Zaslawskim, nisi praeuio obżałowanych ichmościów na realności teyże summy iuramento, do nadgrodenia expensów prawnych, y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva melioratione tey žaloby. *Za iedy nastym aktoratem* io. xiążenia imści Alexandra

Sapiehy — kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, z wielmożnym imć panem Stanisławem Marcinkiewiczem — sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozvem tegoż xiążenia imści, po obżałowanego przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za žalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do žalob, processów y całego procederu, w ziemstwie Mińskim z instancyi xiążenia iegomości na obżałowanego zaszłego, mianowicie do dekretu oczywistego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, do podniesienia tegoż dekretu, we wszystkich punktach przez žaluiącego xiężęcia zaappellowanego, iako przeciwko prawu y słuszności ferowanego, do uznania rescysyi kontraktu na majątność Dubrowy, przez oycę imści conditionate, bez żadney totalney summy, iaka się w tym kontrakcie pomienia, od zeszłego Sapiehy — stolnika Litewskiego, z aktorstwa teyże majątności Dubrow przez dział wieczysty wyzutego, y żadnego przystępu niemającego, szczególnym celem zasłonienia tych dobr od konfiskaty y dezolacyi, na ówczas w dobrach Sapieżyńskich doświadczonych, uzyskanego, a zatym do skassowania tegoż prawa, illegaliter, conditionate otrzymanego, a do approbaty dokumentu assekuracynnego, czyli rewersalnego na też prawo Dubrowskie, od zeszłego oycę obżałowanego imści zeszłemu stolnikowi Litewskiemu Sapiezie wydanego, a stąd uznania dellatorowi do dobr Dubrow inekwitacyi, a dla obżałowanego przysądzenia summy tey szczególnie, która za realną w iściznie swoiey przez obżałowanego imści zaprzysiężoną być może, lub też uznania kalkulacyi y weryfikacyi

ze wszystkich intrat y prowentów z tey majątności Dubrow, równie przez samegoż obżałowanego, iako też przez antecessorów swoich wybieranych, do pokarania paenami appellacyinemi za uroszczoną od dekretu ziemskiego Mińskiego appellacyę, do zachowania xiążenia imści circa petita, w żałobach pryncypalnych expraessa, do nadgrodenia expensów prawnych y o to wszystko, co czasu prawa dowiedziono będzie, salva melioratione tey żałoby. *Za dwunastym aktoatem* wielmożnego imć xiędza Kazimierza Charewicza—plebana Krasnosielskiego, z iasnie wielmożnym imć panem Dominikiem Przedziedzikiem — starostą sądowym woiewodztwa Mińskiego, y z wielmożnym imć panem Stanisławem Marcinkiewiczem — sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, za pozwem, od aktora po obżałowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żałobą, w nim będącą, mieniąc y referuiąc się do zaszłych żałob, processów y całego generali titulo procederu, a signater, referuiąc się in ordine zaszley appellacyi od dekretu ziemskiego woiewodztwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia ferowanego, o to, iż co fundusz kościoła Dubrowskiego z plebanią y gruntem, od czasów niepamiętnych, przeduniowych w dobrach Dubrowach nastaly, gdy też grunta plebańskie w szachownicach po różnych miejscach swoją miały sytuacją czasu possessyi i. x. Michała Witorowskiego — plebana Dubrowskiego, tedy po śmierci onego Michał xiąże Radziwił—marszałek nadworny wielkiego xięstwa Litewskiego, prezentuiąc xiędza Stanisława Tarnowskiego na plebanią Dubrowską, rozkazał

Heronimowi Makowieckiemu—dzierżawcy Dubrowskiemu, sekretarzowi iego królewskiej mości, aby grunta plebańskie, w szachownicach będące, pozamieniał, który to uskuteczniaiąc, wymierzywszy włok trzydzieści iedną, morgów siedmnaście y prętów dziesięć, w Goyżewie y miasteczku Dubrowach, xiędzu Tarnowskiemu—plebanowi Dubrowskiemu, zamianą listem swym zamiennym, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym, Czerwca siódmego wydanym, oddał, a w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt siódmym, Maia piętnastego dnia datowanym, xiąże Michał Krzysztof Radziwił, takową zamianę utwierdził y wieczyście plebanom Dubrowskim oddał, tudzież Zacharyasz Lenko — namiesnik Dubrowski, z rozkazu pana swego Heronima Makowieckiego — sekretarza iego królewskiej mości, dzierżawcy Dubrowskiego, po utwierdzeniu listu zamiennego przez xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiły, sporządziwszy inwentarz gruntów zamiennych, tak też zabudowania kościelnego y plebańskiego, oraz wszelkiego sprzętu kościelnego, w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt siódmym, Maia dwudziestego wtórego xiędzu Sarnowskiemu—plebanowi Dubrowskiemu, wszystko co w inwentarzu iest wpisany, w possessyą podał. Gdy zatym takowa plebania iuż po zamiennym liście xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiły—marszałka nadwornego w. x. Lit. przez lat siedmdziesiąt ośm nieprzerwanie w swojej sytuacji trwała, w roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwartym, Ianuaryi piętnastego dnia xiądz Abraham Woyna—biskup Wileński, wizytuiąc plebanią Dubrowską, opisał kościół Dubrowski y sprzęt kościelny, oraz xiędza Mateusza Makowskiego na plebanią Dubrowską

installował, stante cuius possessione o zabór gruntów plebańskich proceder z różnemi w trybunale duchownym był intentowanym, denique z samym zeszłym imię panem Mateuszem Marcinkiewiczem o grunta plebanii Dubrowskiej po różnych subselliach intentowany, tegoż zeszłego Marcinkiewicza do czasowej kombinacyi nakłonił, iż niektóre grunta funduszowe po zgorzeniu kościoła Dubrowskiego przywrócił, y nowy kościół wybudował, oraz testamentem swym y inwentarzem przyznanym wyznał, iż grunta plebanii Dubrowskiej słusznie należą, którą należność po zakończonym procederze z i. w. Prezdzieckim wrócić obowiązek na siebie y syna swego, pod utratą błogosławieństwa, włożył. O co wszystko żalujący delator, w ziemstwie Mińskim procedując, niebacznym dekretem tegoż ziemstwa Mińskiego w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februarii siedmnastego dnia nastąpił, bo fundusz przed-uniowy y z approbatą przed statutem Litewskim kościoła y plebanii Dubrowskiej skassował, a zaś rzeczy kościelne przez w. imię pana Marcinkiewicza imię księdza plebanowi extradować kazał, oraz w poczynionych szkodach inkwizycją y weryfikacją uznał. A zatym żalujący delator prawem czyni, ante omnia do podniesienia y skassowania dekretu ziemskiego Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, Februarii siedmnastego dnia ferowanego, przez żalującego zaappellowanego, intuitu którego do odesłania przed sąd trybunału głównego w. x. Lit. compositi iudicii na ostatecznie o fundusz Dubrowski rozsądzenie, do utwierdzenia funduszu kościoła y plebanii Dubrowskiej z gruntami, do tegoż funduszu należącemi,

idque włok trzydziestu iedney, morgów siedmnastu y pretów dziesięć w Goyzowie y miasteczku Dubrowach, iako takowy fundusz iest anteuniowy y pośledniey w roku tysiąc pięćset siedmdziesiąt szóstym, Czerwca siódmego dnia listem zamiennym przez xiążęcia Michała Krzysztofa Radziwiła—marszałka nadwornego wielkiego xięstwa Litewskiego, approbowany przed statutem Litewskim, do extradycyi majątku y sprzętu wszelkiego kościelnego gwałtownie czasu expulsyi zabranego, podług inwentarza y wizyty kościoła Dubrowskiego, wszystkiego tego i. x. Charewiczowi przysądzenia. W sprawie zaś uczynkowej o zbiecie x. Milkowskiego—komendarza Dubrowskiego y pożęcia zboża różnego rodzaju inkwizycyi, oraz z użytków wszelkich kalkulacyi y weryfikacyi, od daty zaięcia niesłusznego gruntów plebanii Dubrowskiej, na wielmożnym imię panu Marcinkiewiczuznania, tudzież na tymże imięci za przewidzione w ziemstwie Mińskim konwikcye y zaciągły po różnych subselliach proceder, oraz po zaszłej appellacyi expensu prawnego dwa tysiące złotych polskich spendowanego przysądzenia, a za niesłuszną imię pana Marcinkiewicza appellację, tegoż imięci paenami appellacyinemi pokarania, do nadgrodzenia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey žaloby melioratione. *Za trzynastym aktoratem* wielmożnych ichmciów panów Kolumby z Porębskich—matki, Wincentego y Felicjana—synów Wielmowskich, czesznikowej y czesznikowiczów Latyczewskich, z w. imię panem Stanisławem Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim powiatu Lidzkiego, tudzież i. w. imię panem Dominikiem Prezdzieckim—sta-

rosta sądowym województwa Mińskiego, za pozwem, od aktorów po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referuiąc się do zaszlego w ziemstwie województwa Mińskiego procederu, in ordine którego, do approbaty dekretu tegoż ziemstwa Mińskiego, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmym, miesiąca Februarii siedmnastego dnia ferowanego, w punktach kontetowanych y nieappellowanych, w punktach zaś przez tychże żalujących ichmościów appellowanych do podniesienia y zmeliorowania tegoż dekretu ziemskiego Mińskiego, o co wszystko żalujące dellatores prawem czynią, ante omnia in ordine summy zastawney na wsi Epimachach tysiąc siedmset złotych polskich et seorsive za obligiem ośmset złotych polskich, tudzież za erekcyce budynków y wszelkie pretensye, wedle weryfikacyi sądowej, dekretu ziemskiego Mińskiego approbaty, in ordine zaś sądzonych expens prawnych pro parte w. imé pana Marcinkiewicza na żalujących et in ordine dwuchset złotych tegoż dekretu podniesienia, a zatym wedle karty zeszlego Jerzego Sapiehy—stolnika Litewskiego, na złotych dwieście żalującym służącey, przed działem iaśnie wielmożnych Sapiehów wydanej, na folwarku Epimachach przysądzenie, konwikcyi bezprawney w. imé pana Marcinkiewicza, bez podania pozwów na zeszłym Wielamowskim sformowanej, skassowania, possessyi folwarku Epimachow do terminu s. Jerzego, święta rzymskiego, aż do zupełney exolucyi wszystkich summ, żalującym delatorom należących, warowania, oraz expensu prawnego na w. imé panu Marcinkiewiczuz y na dobrach onego

wszelkich sądzenia, do nadgrodenia szkod, strat y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva tey żaloby melioratione. *Za czternastym aktoratem w. imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z iaśnie wielmożnym imé panem Dominikiem Przędzieckim — podkanclerzycem Litewskim, starostą Dębskim, aktorem, z i. o. xiążęciem Michałem Radziwilem—kasztelanem Wileńskim, y i. w. imé panem Ioachimem Chreptowiczem—podkanclerzym w. x. Lit., opiekunami, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmciów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y odwoływaiąc do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to, iż dobra Dubrowy, cum attinentiis w województwie Mińskim położone, niegdyś do hrabstwa Zasławskiego należące, będąc w niedysputowanym aktorstwie i. ww. ichmciów panów Jerzego, Karola y Katharzyny z xiążąt Radziwiłów Hlebowiczów—starostów xięstwa Żmudzkiego, gdy za summę siedmdziesiąt tysięcy złotych, u ieymosć pani Krystyny z Frąckiewiczów primo Krzyszkowskiej, post Chreptowiczowey — starości-ny Haieńskiej, zapożyczoną y na tychże dobrach lokowaną, post fata oney ww. ichmć panom Ianowi y Annie z Krzyszkowskich Denhoffom — ciwunom Wileńskim, małżonkom, prawem zastawnym onerowane zostały, posledniey ex vi testamentu y równie spadku teyże summy na ieymść pani Krystynę Chreptowiczównę, in voto Czyżowę — podkomorzynę Wileńską iako drugą córkę, na dwie schedy rozdzielone, z głowy Denhofowey*

na Białozorów, a z głowy Czyżowey na zeszłego Mateusza Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycza żalującego delatora, dostały się, dziedzictwo zaś onych po ustalym życiu Hlebowiczów—starostów księstwa Żmudzkiego, pierwey na Kazimierza y samą z Hlebowiczów Sapiarów, wojewodów Wileńskich, a potym na synów onych, iasnie wielmożnych Jerzego—stolnika, y Alexandra, marszałka wielkiego księstwa Litewskiego, Sapiarów spadły; w czasie tedy zastawney tenuty zeszłego Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycza praecedentis, Jerzy Sapiara—stolnik Litewski, do całkowitey zastawney siedmiudziesiąt tysięcy złotych summy dobrawszy ieszcze trzydzięści tysięcy złotych, takowe dobra Dubrowy, z bratem ieszcze niedzielone, ogulem, cum omnibus oney adiacentiis, tak część swoią, iako też y brata, za którego victionaliter pisząc się, in universum za summę sto tysięcy złotych polskich prawem wieczysto przedawnym, tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, Septembra wtórego dnia datowanym, eodem anno, Septembra trzeciego dnia w trybunale przyznanym, imé panu Marcinkiewiczowi, oycu procedentis, wyprzedał. Y tak tymże prawem, iako też osobliwym dokumentem assekuracyjnym, na oddanie dokumentów haereditatis wydanym, i. w. Alexandra Sapiarę—marszałka Litewskiego, brata swego, do roboraty tegoż prawa przywieść, oraz od onego zastępować y ewinkować assekurując się, pro certitudine ewikcyą na wszelkich dobrach swoich, nie wymując y Zaslavia, do działu należącego, opisał y zabezpieczył; iakoż y posledniey po ustalym życiu tak stolnika, iako też y marszałka Litewskich, Sapiarów, i. w.

Krystyna Sapiężanka—stolnikowna Litewska, in voto Massalska—staroscina Wołkowska, ewiktorka żalujących, z i. ww. Sapiarami—potomstwem zeszłego marszałka Litewskiego, iako o dobra niedzielne rozmaite zawierając tranzakta y działu, nie tylko iż tegoż prawa, żalującemu teraz służącego, nie naruszyli, ale owszem one acceptando utwierdzili, nakoniec przez wielorakie opisy, sami w tey mierze ewiktoremami stali się. A tak zeszy ociec procedentis, pewnym będąc zawsze dziedzicem dobr Dubrów, wiodąc pierwey z znacznym kosztem proceder z possessorami drugiey połowy tych że dobr, przez Białozorów onerowanych, per consequens za dekretami trybunalskimi, toż dziedzictwo żalującemu rekognoskującymi, oswobodziwszy, one w spokojnym, wieczystym, przez lat niemało utrzymywał dzierzeniu y iako dziedzic do znaczniejszey y lepszey nierównie przywiódł sytuacji, w czasie którey dziedzicney possessyi ociec procedentis i. w. Przeddziecki—podkomorzy Litewski, nieprętko nabywszy hrabstwo Zaslawskie, ewikcyi żalującego podległe, nie uważając na taż ewikcyę, równie y siebie iak possessora Zaslawskiego interessującą, utrzymując nieiakowes nieprawne punkta działu, w żadnym sposobie przez Sapiarów nie akceptowane y żadnymi aktami nie wsparte, po mimo nastąpienia działu y wielorakie tranzakta przyznane, niesłusznie pierwey oycza żalującego, per consequens samego prozekwować poczęli et eo intuitu uzyskawszy nayprzód dekret, komportacyę dokumentów na wzajem decydujący, nie zaskuteczniewszy onego, napotym, do udzielney i. x. Charewicza przyłączyszy się sprawy, oycza żalującego, na tenczas ob veram

infirmatem stawać niemogącego, nieprawnie kondemnował. Po ustalym zaś życiu tak i. w. podkanclerzego, iako też y oycza żałującego, imć pan starosta Dęb-ski wespół z opiekunami swemi, conti-nuando tenże napaśny proceder, similiter niezaskuteczniejszy tegoż dekretu ziem-skiego Mińskiego tak in comportatione ducumentorum, iako też wykonaniem przez się iuramentu, nakoniec do tego przy-wiedli, że sąd ziemski Miński, pomimo prawo wieczyste y dalsze dokumenta przyznane, oraz dekreta trybunalskie, niesłusznie od połowy dziedzictwa Dub-row żałującego odsadził, a za onę ani na Zaslawiu, ani na innych dobrach xiążenia kanclerza Litewskiego via evic-tionis niesądząc bonifikacyi, ale tylko żałującego uznawszy pro exemptibili, niewięcey iak tylko sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych summy adcytował y dalsze ze wszech miar nieprawne y uciążliwe na stronę żałującego złożył wyroki. O co tedy żałujący delator chcąc prawem czy-nić, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach appel-lowanych, a do approbaty tegoż dekretu w punktach, przez żałującego nieappello-wanych, do approbaty prawa wieczysto przedażnego y dokumentu assekuracyj-nego, od i. w. Sapiehy — stolnika Litew-skiego, zesłemu oycu żałującego wyda-nych, ad praesens żałującemu służących a wzajemnie do skassowania działu pod datą tysiąc siedmset dwudziestego wto-rego roku, iako nieprawego, przez żadną stronę nieakceptowanego, oraz dalszych tranzaktów, in praeiudicium żałującego uformowanych y zażytych, do zachowania żałującego przy nienaruszney całości dziedzictwa y possessyi dobr Dubrow,

iako mniejszych od dobr Zaslawia, po-słedniey wyprzedanego, do obwarowania żałującemu na zawsze ewikcyi na dobrach Zaslawiu, iako oney za prawem wieczy-stym ulegać powinnych, do komportacyi y extradycyi dokumentów, do uwolnienia żałującego a processu, do wskazania zarąk, tymże prawem przepisanych, do pokarania paenami appellacyinemi y dal-szemi, de lege ściągającemi się, do skasso-wania dekretu, in contumaciam niepraw-nie na żałującego otrzymanego, do kom-portacyi sub nexu iuramenti dokumen-tów, na dobra Dubrowy służących, y onych żałującemu, iako dziedzicowi extradycyi, do nadgrozdenia szkod, strat, expens praw-nych y tego wszystkiego uznania, quod fusius iure probabitur, salva melioratione żaloby. *Za piętnastym aktoratem* w. imć pana Stanisława Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z i. o. xiążeniem imścią Alexandrem Sapiehą — kanclerzem wielkim wielkiego xięstwa Litewskiego, za pozwem, od aktora po i. o. xiążenia przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referując się do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, o to: iż gdy dobra Dubrowy, od hrabstwa Zaslawskiego odłą-czone, w wojewodztwie Mińskim położone, przez iaśnie wielmożnych Hlebowiczów, iako dziedziców, za summę ieymość pani Kry-styny z Frąckiewiczów primo Krzyszkow-skiej, post Chreptowiczowey — starościny Haiewskiej, siedmdziesiąt tysięcy złotych polskich ww. ii. panóm Denhofom — ciwunom Wileńskim, prawem zastawnym onerowane, per consequens pomiędzy suk-cessorami teyże Chreptowiczowey na

części rozdzielone, iako to: ex capite Denhofów w iedney połowie na Białozorów y różnych potym sukcesorów, a ex capite Czyżów na zeszłego Mateusza Marcinkiewiczza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, oycy procedentis, w drugiey połowie dostały się, na tenczas i. w. Jerzy Sapieha — stolnik Litewski, wespół z bratem swoim iasnie wielmożnym Alexandrem Sapiehą — marszałkiem Litewskim, po zesłych Kazimierzu y Krystynie z Hlebowiczów Sapiechach, rodzicach swych, stawszy się aktorami y do zgonu życia swego nie uczyniwszy dobr spadkowych zupełnego działu, dziedzictwo takowego dobr Dubrowy cum attinentiis, za wzięte ieszcze do summy zastawney trzydzieści tysięcy złotych, prawem wieczystym, w roku tysiąc siedmset dwudziestym szóstym, Septembra wtórego dnia wydanym, eorundem trzeciego dnia w trybunale duchownym przyznanym, za summę in universum sto tysięcy złotych polskich imé panu Marcinkiewiczowi, oycu procedentis, wyprzedal y tak tymże prawem, iako też osobliwym dokumentem assekuracynym iasnie wielmożnego Alexandra Sapiehę — marszałka Litewskiego, brata na tenczas nienayduiącego się, do roboraty takowego prawa przywieść obowiązuąc się y w tey mierze evictionaliter za niego pisząc się, pro certitudine ewikcyą na wszelkich dobrach swoich, nie wyłączając y dobr Zaslavia, zabezpieczył, oraz tymże dokumentem assekuracynym dokumenta wszystkie haereditatis, iako dziedzicowi, w terminie wyznaczonym niezawodnie oddać determinował, o które potym w. imé pan Marcinkiewicz proceder intentował. Po ustalym zaś życiu tak stolnika, iako też marszałka Sapiehów i. ww. Józef — biskup koadiutor Wileński y

referendarz wielkiego xięstwa Litewskiego, Michał — woiewoda y generał Podolski, y Kazimierz — generał altyleryi woysk w. x. Lit., oyciec, obżałowani Sapiehowie po marszałku Litewskim, a i. w. Krystyna z Sapiehów Massalska — starościna Wołkowyska, po stolniku Litewskim, o też dobra spadkowe, niedzielne w wielorakie wchodząc między sobą opisy, nakoniec uczyniwszy dział wieczysty, przyznan, który potym y sam obżałowany xiąże przez osobny dział utwierdził, nie tylko, iż prawa wieczystego na Dubrowy żalującemu służącego nie naruszyli, ale owszem one acceptando wzmocnili. A tak oyciec żalującego nie dysputowanym Dubrów przez czas niemały będąc aktorem, one z pierwiastkowych długów znaczną dalszey swojej substancyi stratą oswobodził y do lepszey nierównie przywiódł sytuacyi. Tandem xiąże ichmśc, tak ex vi osiągnięcia hrabstwa Zaslawskiego, iako też dalszych dobr y spadków ex capite wyrażonych Sapiehów y Massalskiej, tudzież zasłych opisów stawszy się ewiktorem, żalującemu, nie tylko iż dokumentów podług assekuracyi stolnika Litewskiego na Dubrowy nie wrócił, ale ieszcze wszedłszy w kontrakt z zesłym i. w. Przeddzieckim — podkanclerzym Litewskim, o hrabstwo Zaslawskie, nescitur quo iure y dobra Dubrowy, aktorstwo żalującego, zawieść ważył się, y z tego powodu tak zeszłego podkanclerzego Litewskiego, iako też siebie do prosekowania w ziemstwie Mińskim przywiódł. O co gdy na wzajem żalujący przed sąd ziemski Miński zaadcytował, po uznaney nayprzód komportacyi dokumentów, satysfakcyi temuż dekretowi nie uczynił, ani wykonawszy supra eandem comportationem iuramentu, do tego

przywiódł, że sąd ziemski Miński, niesłusznie odsądziwszy żalującego delatora od dziedzictwa połowy Dubrów, nawet w inney via evictionis, tak na Zaslawiu, iako też innych xiążenia imści dobrach, teyże ewikcyi podległych, bonifikacyi żalującemu nie uznał; oraz nienależnie od zaraż y restytucyi expensów obżałowanych uwolnił. O co tedy wszystko imé pan Marcinkiewicz, chcąc prawem czynić, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach appellowanych y uciążliwie pro parte żalującego ferowanego, do approbaty prawa wieczystego na Dubrowy, oraz dokumentu assekuracyjnego, żalującemu służącego, in contra do skassowania działu pod rokiem tysiąc siedmset dwudziestym wtórym, nullitate podległego, y dalszych tranzaktów, in praeiudicium żalującego uformowanych, tudzież do komportacyi y extradycyi, pod iuramentem, przez xiążenia imści dokumentów, podług assekuracyi wyrażoney na Dubrowy żalującemu powinny, sub nexu iuramenti, y onych extradycyi, do zachowania żalującego przy nienaruszonym dziedzictwie dobr Dubrów, iako attynencyi pierwey wyprzedaney, od Zaslawia, pośledniey wyprzedanego, mnieyszey, y innych dobr między Jerzym a Alexandrem Sapiehami niedzielnych, a ewikcyi podległych, do wskazania zaraż za przeciwienie opisom pierwszym, do pokarania paenami ex demerito ściągającemi, do nadgrozdenia szkod, strat, expens prawnych, y tego wszystkiego, quod fusius iure probabitur, salva melioratione żaloby. *Za szesnastym aktoratem* w. imé pana Stanisława Marcinkiewicza—sędziego ziemskiego powiatu Lidzkiego, z ichmość panami Józefem y Tomaszem Leonowi-

czami, bracią rodzonemi, za pozwem, na ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, mieniać y referując się do zaszłych żalob, processów, dekretów y całego generaliter procederu prawnego, w ziemstwie Mińskim intentowanego, signanter o to: iż co obżałowani ichmość, nie mając żadney pretensyi do żalującego, a nude possydując attynencye od folwarku Epimachów, pomimo debitorów swoich, niesłusznie dekret w ziemstwie Mińskim, summy dla obżałowanych za ichmościów panów Wilamowskich na żalującym przysądzaiący, uzyskali, przez co nie dopuszczając do possessyi, do szkod, strat y expensów prawnych przywodzą. O co tedy prawem czyni, ante omnia do podniesienia dekretu ziemskiego Mińskiego w punktach, przez żalującego appellowanych, a do approbaty tegoż dekretu w punktach nieappellowanych, do odesłania obżałowanych do debitorów y ewiktorów summy, do uznania inekwitacyi do attynencyi Epimachów, nude przez ichmościów posiadanych, żalującemu, iako dziedzicowi, oraz kalkulacyi de possesso, do uwolnienia żalującego a processu iuris, do pokarania obżałowanych paenami appellacyjnemi y innemi, z prawa ściągającemi się, do nadgrozdenia szkod, strat y expens prawnych y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione. A iako te żaloby w pozwach autentycznych znayduią się, tak de tenore suo w ten nasz dekret co do słowa są wpisane, za któremi praenominatae partes przed nami sądem trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego instituerunt actionem.

W której sprawie my sąd główny Li-

tewski w roku wyż na dacie pisanym, Julii trzynastego dnia, aktorat tychże ichmościów xieży bazylianów, przeciwko i. o. xiążęcia imści Sapiezie — kancelerzemu w. x. Litewskiego, na karcie iedynastey z regestrów appellacyjnych tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego roku wyniesiony, przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo po kontrawersyach, między wszystkimi procedującemi stronami o uporządkowanie produktowych y replikowych odbywania głosów na wzajem doniesionych, ponieważ, od dekretu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, Februarij siedmnastego dnia, wszystkie w nim wyrażone strony założone przed trybunał przynoszą appellacye, zatym ponieważ sposób początkowego między temiż stronami procedowania najmniej odmienionym być niepokazuje się, zaczym my sąd trybunału głównego, wysledzając z tegoż oczywistego ziemskiego wojewodztwa Mińskiego dekretu porządek, jakim strony do rozprawy oczywistej przystępowały, to jest: ichmość xieży bazylianom Mińskiego y Połockiego klasztorów primo, imé xieźdu Charewiczowi — proboszczowi Krasnosielskiemu secundo, ichmość panom Leonowiczom y Wilamowski tertio, — w. imé panu Marcinkiewiczowi — sędziemu ziemskiemu Lidzkiemu quarto, — iaśnie wielmożnemu imé panu Dominikowi Przeddzieckiemu — sądowemu Mińskiemu y Dębskiemu staroście quinto, — a iaśnie oświeconemu xiążęciu imści Sapiezie — kancelerzowi Litewskiemu ultimo loco odbywanie głosów produktowych y replikowych, nie dzieląc na osobne w głosach kathegorye, lecz według tego porządku każdej stronie we wszelakich

swoich pretensyach procedować nakazaliśmy. In procedendo et in continuatione dnia szesnastego eorundem in tractu odbywania replik, od w. imé pana Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, po kontrawersyach, od i. w. imé pana Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, o iniunkcyą komunikacyi całej repliki, od w. imé pana Marcinkiewicza rozpoczętej, przeciwnie od w. imé pana Marcinkiewicza — sędziego Lidzkiego, nie tylko o uchylenie żądanej komunikacyi repliki, lecz nadto o nakazanie przez iaśnie wielmożnego Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, komunikacyi dekretów, między zesłemi stolnikiem Litewskim y marszałkiem Sapiehami, oraz kredytorami onych zaszłych, w dekrecie ziemskim wojewodztwa Mińskiego wyrażonych, nawzajem doniesionych, ponieważ z strony i. w. Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, do zaprzysiężonego comportationis rejestru odwołując się, wszystkie dokumenta stronie potrzebującey oddać oświadczone, wzajemnie ponieważ z strony wielmożnego Marcinkiewicza — sędziego ziemskiego Lidzkiego, iż nad komunikowaną sądowi replikę stronie więcej oddawać nie jest obowiązano, per impossibile dla niegotowości z druku całej teyże repliki; zaczym my sąd trybunału głównego, tak i. w. Przeddzieckiemu — staroście Mińskiemu, communicationem wszystkich dekretów według zaprzysiężonego comportationis rejestru dla w. imé pana Marcinkiewicza, iako też w. imé panu Marcinkiewiczowi communicationem repliki tyle, ile oney z druku sądowi rozdano, dla iaśnie wielmożnego imé pana Przeddzieckiego — starosty Mińskiego, nakazując, dalszy proceder decernimus. In procedendo et

in continuatione dnia wtórego, miesiąca Augusta tegoż roku, aktoraty niżej wyrażające się, mianowicie: ieden iaśnie wielmożnego Przewdzieckiego z wielmożnym Marcinkiewiczem z karty trzydziestey wtórey, drugi z w. imé panem Wilamowskim z karty trzydziestey trzeciej, trzeci z iaśnie oświeconym xiążęciem Sapięhą z karty trzydziestey czwartey, czwarty z imé xiędzem Charewiczem z karty trzydziestey piątej, piąty z ichmość xięzą bazylianami konwentów Mińskiego y Połockiego z karty trzydziestey szóstey tegoż iaśnie wielmożnego Przewdzieckiego, szósty i. o. xiążęcia Sapięhy z iaśnie wielmożnym Przewdzieckim y innemi z karty sześćdziesiąt wtórey, siódmy tegoż xiążęcia Sapięhy z wielmożnym Marcinkiewiczem z karty setney czterdziestey siódmey, ósmy imé xiędza Charewicza z iaśnie wielmożnym Przewdzieckim y Marcinkiewiczem z karty setney czterdziestey ósmey, dziewiąty imé panów Wilamowskich z wielmożnym Marcinkiewiczem y iaśnie wielmożnym Przewdzieckim z karty setney czterdziestey dziewiątej, dziesiąty w. imé pana Marcinkiewicza z iaśnie wielmożnym Przewdzieckim y innemi z karty czterdziestey wtórey, iedynasty tegoż aktora z iaśnie oświeconym xiążęciem imścią Sapięhą z karty czterdziestey piątej, dwunasty w. Marcinkiewicza z ichmość panami Leonowiczami z karty setney trzynastey registrarów appellacyinych tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego y tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmego roku przyłączywszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo w tey sprawie, po odbytych akcessoryinych iudykatakach, oraz po produktach y replikach, pro et contra miedzy stronami in reatibus et actoratibus w przytomności

iaśnie wielmożnego Dominika Przewdzieckiego—sądowego wojewodztwa Mińskiego starosty, i. x. Haiewskiego—starszego konwentu Mińskiego bazylianskiego, osobście, a innych stron przez plenipotentów swoich stawaiących, od dnia trzynastego, miesiąca Iulii, ad datam praesentem in principali doniesionych kontrowersyach, my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako w rzeczy, dekretem ziemskim Mińskim roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, ostatecznie in principali rozsądzoney, a z powodu zaszyłych rozmaitych appellacyi tenże dekret pod sądową biorąc uwagę, y w onym wyrażonego prologu czyli przystępu, z iakich przyczyn niniejszy miedzy stronami wszczołsię proceder, nie niepowtarzaiąc, lecz do wyrażonego w nim teyże descendencyi przełożenia referuiąc się, tylko samą rzecz kathegorycznie w następnych punktach tegoż dekretu ziemskiego rozsądzamy: *nayprzód*, co do prawa wieczysto-przedażnego na dobra Zasław, w wojewodztwie Mińskim położone, od i. o. xiążęcia imści Alexandra Sapięhy—na ówczas wojewody Połockiego, teraz kanclerza wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, miesiąca Junii siedmnastego dnia iaśnie wielmożnemu Antoniemu Przewdzieckiemu—na ówczas referendarzowi, inpost podkanclerzemu wielkiego xięstwa Litewskiego, wydanego, w tymże roku y miesiąca dnia ósmnastego w metrykach pieczęci wielkiej w. x. Lit. przyznanego, a w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia, do ziemstwa wojewodztwa Mińskiego przeniesionego, przez

i. w. Dominika Przeddzieckiego, jako sukcessora zeszłego podkanclerzego utrzymwanego, a przez i. o. xiążęcia kanclerza, z powodu wydanej razem z prawem assekuracji na wrócenie dokumentów, czyli procederów pretensyjnych, a z tą inferendo być nieopłaconą w tymże prawie wylikwidowaną summę, per rationem rescyssi kontraktu zburzyć y podnieść żadanego, ponieważ takowe prawo, de data pomienione, ze wszelką według przepisu praw statutowych, w rozdziale siódmym będących, y wszystkich narodowych ustaw solennością sprawione, podpisami pieczętarzów, dostojnością w kraiu y wiarą powszechną zaszczyconych, upoważnione, przyznaniem y przenosem do własnego woiewodztwa ulegalizowane, intromissyonalną possessyą wsparte, żadney wątpliwości, tym bardziej rescyssi co do naruszenia dziedzictwa, iaśnie wielmożnemu Przeddzieckiemu należącego, podlegać nie może; niemniej, ponieważ z strony i. o. xiążęcia imści kanclerza, co do obrządku takowego prawa y sprawienia jego urzędowego, żadney niezarzucono niedostateczności y żadnego manifestu, ani też dowodu iakiey kolwiek w possessyi, dotąd spokoyney, rady y interessowania się od xiążęcia imści Sapiehy niezłożono; zaczym my sąd trybunału głównego wyżej wyrażone prawo, r. tysiąc siedmset sześćdziesiątego, Junii siedmnastego dnia datowane y przyznane, ze wszelkiemi onego solennościami y dowodami aktualney possessyi utwierdzamy y żadney z strony i. o. xiążęcia kanclerza, iako samego prawodawcy, razem y ewiktora, rescyssi kontraktu nie uznaiemy, oną na zawsze podług natury praw wieczystych nieprzeziennych y nieodzownych uchylamy;

mocą którego za aktualnego wieczystego tegoż hrabstwa Zaslawskiego dziedzica w stopniu zeszłego i. w. podkanclerzego w. x. Lit., teraz procedującego i. w. Dominika Przeddzieckiego—starostę sądownego Mińskiego, uznawamy, onego przy aktualney wieczystey według intromissyi y inwentarzów possessyi zachowuiemy. A że w pomienionym przedażnym prawie summa ogulna sześćkroć ośmnaście tysięcy dziewięćset szesnaście złotych polskich wyrażona, z poprzedzających likwidacyi złożoną być wyswieca się y lubo iaśnie wielmożny imć pan Przeddziecki—starosta Miński, utrzymuiąc się przy samych prawa przedażnego wyrazach, in actu wylikwidowaną summę pomieniających, że takowey likwidacyi ex anteactis prawa wieczysto przedażnego powtarzać nie iest obligowany, dokumentem kwitacyjnym, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, miesiąca Augusta szóstego dnia od plenipotenta i. o. xiążęcia kanclerza z odebrania wszelkich dokumentów zeszłemu i. w. Przeddzieckiemu — referendarzowi Litewskiemu, wydanym, tegoż roku y miesiąca, dnia trzydziestego, w trybunale głównym w. x. Lit. przyznany, tegoż roku przez samego i. o. xiążęcia imści Sapiehę, na ówczas woiewodę Pollockiego, przyętym, wymawiał się, iednak ponieważ pomienione po tylekroć prawo przedażne, na Zaslaw wydane, wyraźnie to wyswiadcza, iż summa pięć kroć sześć tysięcy dziewięćset szesnaście złotych, vigore praw zastawnych, exolutorum antecessora i. o. xiążęcia imści kanclerza onerum, kwitów y dalszych dowodów według słów, w tymże prawie będących, ex liquidatione takowe stanowiła quantum, nie mniej ponieważ równo z datą prawa,

od zeszłego i. w. Przędzieckiego — referendarza Litewskiego i. o. xiążęciu kanclerzowi wydana y przyznana assekuracya na wrócenie procederu prawnego, przez oycę zeszłego podkanclerzego intentowanego, tudzież dokumentów pretensyjnych, za któremi proceder tegoż oycę zeszłego i. w. Przędzieckiego — podkanclerzego Litewskiego, dziada teraz proceduiącego i. w. starosty, był wiedziony, dowodem iest, że czasu tey likwidacyi, którą prawo przedażne na Zasław wydane wspomina, wszystkie pretensyjne dokumenta, za któremi antecessorów iasnie wielmożnego Przędzieckiego z antecessorami iasnie oświeconego xiążęcia imści Sapiehy, kanclerza w. x. Lit., proceder był wiedziony, in obiecto nie znajdowały się, które według złożonych i. w. Przędzieckiego regestrów, ręką plenipotentę xiążęcia imści konnotowanych, in satisfactionem wyż wyrażoney assekuracyi produkowanych, do archiwum xiążęcia imści kanclerza odbierając, kwit wydany tylko de adimpleta względem assekuracyi co do samych dokumentów satisfactione znać daie, a de quanto summy nie nie przeświadcza y żadney nie czyni wzmianki, a ztąd ponieważ tak te według assekuracyi przystawionych dokumentów registra, iako też złożona z strony iasnie wielmożnego Przędzieckiego, starosty Mińskiego, kopia, w ziemstwie Mińskim konnotowana, likwidacyi summ pretensyi innych, które do prawa przedażnego być twierdził zaiętymi, pewności de quanto pięciu kroć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu złotych zupełney nie przynosi, zwłaszcza gdy iasnie wielmożny Przędziecki przez cały trakt produkowey y replikowey kontrowersyi samym tylko przyznany

prawem, likwidowaną być summę wyrażającym, zasłaniając się y od obowiązku powtórnego ex anteactis, prawa przedażnego likwidowania się wyłamując, iustyfikacyi szczegółów, tak w kopii likwidacyi, iako też w rewersowanych przez plenipotentę xiążęcia imści kanclerza regestrach pretensyi wyrażonych nie czynił y ztąd summy niektóre, w wyż wzmienionych regestrach oddanych dokumentów będące y w kopii tabelli pomienione, a przez i. o. xiążęcia imści kanclerza, iż summami antecessorów tegoż xiążęcia niektóre pretensye były opłaconemi, zakwestyionowane, nie mogły być ostatecznie ad praesens na samych podawanych iuramentach, bez innych dostateczniejszych dowodów definiowanemi; nad to, ponieważ dług ichmościów xięży bazylianów na Dołżanach, attynencyi hrabstwa Zasławskiego, według poniższej kathegorii lokowany, naypierwszym między i. o. xiążęciem imścią kanclerzem, a i. w. imć panem Przędzieckim procederu iest początkiem, z tąd, iż i. w. Przędziecki według wyrazów prawa, względem opisania ewikcyi będących, ad supportandum hoc onus i. o. xiążęcia imści kanclerza, mieniać być do likwidacyi, w prawie wyrażoney, ten dług nieściągającym się, pociągnął; wzajemnie i. o. xiąże imść kanclerz, iż takowy dług y zeszłemu i. w. Przędzieckiemu — podkanclerzemu Litewskiemu, tajnym być niemógł, z procederu, z samym że zeszłym i. w. podkanclerzym wiedzionego, y z świadectwa, w regestrach oddawanych dokumentów będącego, twierdząc, a naywięcej quantum pięć kroć sześć tysięcy dziewięćset szesnastie złotych in reali wyż wyrażonych dokumentów, per specificum ad praesens nieiustyfikowanych, wnosząc za niezu-

pełne, od takowego bazylińskiego długu siebie uwolnienia, a iasnie wielmożnego Przeddzieckiego do odpowiedzi za one obowiązania żądał. Na ostatek, ponieważ ogólna w prawie przedaznym, na Zasław wydanym, od wszelkich onerów ewikeya inaczej rozeznana być nie może, tylko post realem expressae w prawie przedaznym, z pretensyi promanatae quantitatis pięciu kroć sześciu tysięcy dziewięćset szesnastu złotych liquidationem: za czym my sąd trybunału głównego, przez szeregogólność takowej wielości, nie mając summy dopiero objaśnionej, in ordine iustificationis onej, według wyrazów prawa przedaznego, ażeby summa z wyplaconą aktu sta dwanastu tysięcy złotych polskich, ogólna sześć kroć ośmnaście tysięcy dziewięćset szesnaście złotych wynosiła et realiter ewinkowaną została, necessariam liquidationem uznawamy. A zatym dekret ziemski Miński, w tym punkcie bez dania rezolucyi sądowej zapadły, podniosłszy, post subsecuturam liquidationem między i. w. Przeddzieckim, a i. o. xiążeniem kanclerzem rozprawę hoc in puncto, iako in gradu appellationis zostająca, w trybunale głównym w. x. Lit. determinujemy. Schodząc zatym do rozsądzenia pretensyi ichmościów xięży bazylianów do attynencyi Zasławskiej Dołżan regulowanej, ponieważ dług ichmościów xięży bazylianów, początkowie ośmaście tysięcy złotych polskich, supra fundum Dołżan positive lokowany, realność swoją z wyvodu przez dekret oczywisty ziemski Miński dokumentów niewątpliwie ewinkuje y ponieważ taż należność iuramentem, na punktach, w tymże dekrecie ziemskim wyrażonych, imé xiędzu Haiewskiemu — superiorowi Mińskiemu, uzna-

nym, przeświadcza się, a ponieważ ichmość xięża bazylianie takowym dekretem, tak względem iuramentu, iako też względem alterius tanti kontentowali się, niemniej ponieważ onus ichmościów xięży bazylianów, mianowicie supra fundum Dołżan extat, 'quo ab onere i. w. Przeddziecki, ad praesens za dziedzica dobr Zasławia uznany, dekretem trybunalskim tysiąc siedmset dwudziestego dziewiątego roku, sub contumacia xiążąt ichmościów Sapiehów, tylko iako z zastawnikiem na tenczas, zasłaniać się inaczej nie może, aż post liquidationem via evictionis, ieśli ta summa w komput pięciu kroć sześciu tysiącu dziewięć set szesnastu złotych nieweszła być pokaże się, repetitionem od i. o. xiążenia kanclerza poszukiwać będzie, zaczym my sąd trybunału głównego dekret ziemski Miński co do summy, ichmościom xięży bazylianom przysądzonej, cum altero tanto, utwierdzając, nie mniej termin wykonania iuramentu na punktach, w dekrecie ziemskim Mińskim wyrażonych, imé xiędzu Haiewskiemu dzień czwarty currentium przed nami sądem naznaczając, po wykonaniu takowego iuramentu trzydzieści sześć tysięcy złotych polskich za kapitalną od praesens uznawamy, oraz procent od terminu, dekretem ziemskim Mińskim wyznaczonego, ad datam futurae exolutionis za lat trzy po siedm od sta, złotych polskich siedm tysięcy pięć set sześćdziesiąt, a względem expensów prawnych tenże dekret ziemski Miński meliorando, złotych polskich dwa tysiące in vim expens dla i. xx. bazylianów przysądzamy. Którą to summę, w iedno zniesioną et supra fundum Dołżan, attynencyi Zasławskiej, opartą, złotych polskich czterdzieści pięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt, ażeby

i. w. Przewdziecki, starosta Miński, w roku przysłym tysiąc siedmset ósmdziesiątym, miesiąca Marca dziewiętnastego dnia, przy xiągach grodzkich wojewodztwa Mińskiego samym i. xx. bazylianom lub plenipotentowi onych, praevia inskrypcyi obligów y całego procederu restitutione, nieprzyimując żadnych aresztów, ani nabyciając wlewków, pod nieważnością onych, currenti moneta oddał y wypłacił, sub paenis contraventionum nakazuujemy. A za nieopłaceniem na tym terminie summy, liberam inequitationem do attynencyi Zaslawskiej Dołżan, ad proportionem wyż wyrażoney summy, bez obwieszczenia, y żadney litispendencyi, tylko za tym dekretem przy urzędzie, ad libitum użytym, in spatio niedziel czterech a data non exolutionis uznawamy, a za nieobcięciem na tym terminie, quovis captato tempore obeymować dozwalamy. Którey inekwitacyi ażeby iaśnie wielmożny Przewdziecki, sam przez się et per substituendos possessores nie bronił y nie przeszkadzał, sub paenis contraventionum ostrzegamy. Która to summa, dopiero dla ichmościów xięży bazylianów na iaśnie wielmożnym Przewdzieckim y na dziedzictwie Dołżan przysadzona, iesliby post liquidationem supra quantum, w prawie przedażnym expressum, być się okazała, na tenczas iaśnie wielmożnemu Przewdzieckiemu całej takowey summy z procentem repetitionem na xiążęciu kanclerzu via evictionis zachowujemy. Per consequens my sąd trybunału głównego paeny appellacyine między iaśnie wielmożnym Przewdzieckim, ichmością xiężą bazylianami y iaśnie oświeconym xiążęciem kanclerzem w tey kathegorii ad praesens rozsądzoney uchylamy. Osobno co do dobr, Dubrowy zwa-

nych, w wojewodztwie Mińskim położonych, w sporze z iaśnie wielmożnym Przewdzieckim—starostą Mińskim, za prawem tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego roku, od i. o. xiążęcia imści kanclerza zeszlemu iaśnie wielmożnemu Przewdzieckiemu—podkanclerzemu wielkiego xięstwa Litewskiego wydanym, poszukiwającym, a wielmożnym Marcinkiewiczem—sędzią ziemskim Lidzkim, za prawem tysiąc siedmset dwudziestego szóstego roku, od i. w. Jerzego Sapiehy—stolnika wielkiego xięstwa Litewskiego, przy dziedzictwie Dubrow utrzymującym się, ponieważ cały między wyż wyrażonemi stronami kwestyi dział, roku tysiąc siedmset dwudziestego wtórego, Ianuaryi piątego dnia datowany, między i. ww. Jerzym—stolnikiem, a Alexandrem—marszałkiem Litewskim, Sapiehami, zaszłym być okazującym się, pryncypalnym iest obiektem, a ponieważ względem ważności, lub nieważności onego, równe zdania sądu pokazały się: za tym, ponieważ wszystkie inne kathegorie, w dekrecie ziemskim Mińskim wyrażone, czy to Dubrow, czyli też attynencyi onych exempcyinych tyczące się, sine praecedenti o aktorstwo principali cathegoria rozsądzone być nie mogły, ex eo my sąd trybunału głównego w. x. Lit. w całej względem Dubrow y attynencyi onych sprawie ze wszystkiemi in realibus et actoralibus wyrażonemi stronami stetimus in paritate votorum et ideo według prawa do następującego trybunału głównego w. x. Lit. pro resolvenda paritate odsyłamy. Post quod latum et promulgatum decretum w terminie, do iuramentu przypadłym, to iest dnia czwartego Augusta, ponieważ i. x. Gedeon Haiewski—superior konwentu Mińskiego xx. bazylianów,

dość czyniąc dekretowi oczywistemu, na dniu wtórym praesentium zapadłemu, iurament w tymże dekrete wyrażony wykonał, przeto my sąd trybunału głównego, z takowego wykonania przysięgi tegoż i.

x. superiora kwitując y rotę wykonanego iuramentu iudicialiter connotando, satisfactionem in omnibus dekretu naszego punctis ulteriore nakazuiemy.

1780 г. Юня 10 дня.

Шазъ книги № 160, за 1780 г., л. 65.

94. Контумаци́нный декретъ главно́го Литовскаго трибунала по дѣлу Лещинскаго базилианскаго монастыря съ Гримайло-Любанскимъ о неуплатѣ суммы.

Лещинскій монастырь вель процессъ съ Гримайло-Любанскимъ объ имѣніяхъ, доставшихся монастырю еще до уни. Процессъ былъ рѣшенъ въ пользу базилианъ: имъ были присуждены и спорныя имѣнія, и судебныя издержки; эти послѣднія должны были взыскиваться съ имѣнія Дубоя. Такъ какъ доходовъ, получаемыхъ съ него, было недостаточно для покрытія присуж-

денной базилианамъ суммы, то они вошли въ трибуналь съ новымъ по этому дѣлу требованіемъ. Трибуналь трижды вызывалъ Любанскаго, но онъ неявился; вслѣдствіе этого Любанскій подвергся вторичному обвиненію, т. е. безчестію и уплатѣ 9,600 злотыхъ судебныхъ издержекъ въ пользу базилианъ.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiątego, miesiąca Iunii dziesiątego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw y powiatów w roku teraznieyszym obranymi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Grodnie zasiadającymi, z wołania regestrów taktowych wpisów przeszlorocznych, z karty setney ósmey, przypadła sprawa w. i. x. Ioachima Horbackiego—opata y wszystkich wielebnych xx. bazylianów klasztoru Leszczyńskiego, z w. i. p. Wiktorym Grzymayłą-Lubańskim, krayczym powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz

sąd wyniesionym, y za żalobą, w nim wyrażoną, mieniąc y we wszystkim odwołując się tak do dekretu ziemskiego Lidzkiego, w roku tysiąc siedmset siedmziesiąt ósmym, Ianuarii trzydziestego pierwszego oczywiście ferowanego, iako też dekretu trybunalskiego, w roku teraznieyszym in contumaciam na obżałowanego imci wypadłego, oraz czynioney za nim tradycyi y całego generaliter procederu, w tey sprawie z obżałowanym iegomością, w ziemstwie y w trybunale po appellacyi zaszłego, quo in ordine, do utwierdzenia dekretu oczywistego ziemskiego Lidzkiego, a za niesłuszną, od niego założoną appel-

lacyę ukarania paenami appellacyinemi, konstytucyą, tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego roku opisanemi, przytym do bonifikacyi tey szkody, którą żalujący przez niezupełną, od summy dekretem wskazaney przez tradycyą urzędnika uproporcyonowaną intratę ponoszą szkodę, y niemają dostarczaiący sobie podaney possessyi, iako też do obwarowania teyże, acz niedostarczaiący folwarku Zawistowszczyzny wedle listu podawczego żalującym possessyi, oraz nadgrodzienia wszystkich expens prawnych y uznania tego wszystkiego, co czasu prawa dowiedzionym będzie. Za takowym pozwem, w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Augusta dziewiętnastego dnia, przez ienerała iego królewskiej mości powiatu Pińskiego Heronima Maluszyckiego w folwarku Duboy, w powiecie Pińskim leżącym, obżałowanemu imci podanym y tegoż roku dnia dwudziestego pierwszego Augusta przed aktami grodzkiemi powiatu Pińskiego zeznanym, żalujący delatorowie z obżałowanym imcią, przed sądem naszym intentowali sprawę; w której sprawie my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego securitatem possessyi, vigore tradycyi, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Augusta siedmnastego dnia za dekretem kontumacyinym, w trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego, w roku tymże tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, Iulii siódmego dnia otrzymanym, zaszley, dobr Duboy, w powiecie Pińskim leżących, i. xx. bazylianom klasztoru Leszczyńskiego, a quibusvis i. p. Lubańskiego impetitionibus, et violentiis obwarowawszy, proceder nakazaliśmy. In procedendo niestawaiącego

w. i. p. Wiktorego Grzymayłę-Lubańskiego, krayczego Pińskiego, potrzykroć do prawa wołanego, iako onemu nieposłusznego, w roku zawitym na upad w rzeczy et iterum iterumque na infamią ex personali et in paenam rebellionis wzdawszy, produkowane ze strony aktorów dokumenta, mianowicie: dekret kontumacyiny trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, na obżałowanego imci w roku przeszłym tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiąca Iulii siódmego dnia otrzymanym, a za nim listy urzędowe, obwieszczy y podawczy, przez w. i. p. Polchowskiego—sędziego grodzkiego powiatu Pińskiego, wydane, oraz intromissyą do folwarku Zawistowszczyzny, od dobr Duboyi odłączonego, przy teyże tradycyi czynioną, iako też zapozew y cały proceder prawny, w tey sprawie intentowany, approbuiemy, przy nienaruszney mocy y walorze inviolabiliter zachowuiemy; wedle którego dekretu summy, onymże wskazaney, pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich, osobno za pretensye w żalobie aktorów pomienione y za expensa prawne złotych cztery tysiące, a ogulnie znosząc dziewięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych polskich na w. i. p. Wiktorym Grzymale-Lubańskim, krayczym powiatu Pińskiego, y na wszelkich dobrach imci żalującym delatorom przysądzamy. A dla uczynienia za wskaz wyż wyrażoney summy skuteczney prawney y nieodwłoczney exekucyi, oraz pro traditione dobr skonwinkowanego forti manu, mota nobilitate, captato quovis tempore, adhibito etiam militari brachio, non adtenta ulteriori resistentia aut impugna, toties—quoties dobra, convictioni uległe, objęte nie będą, do urzędów grodzkich

lub ziemskich wszelkich wojewodztw. y powiatów, ad libitum strony użyć się mających, założywszy contra non exequentes officiales paenas privationis officiorum, odsyłamy. A gdy termin prawny ad publicandum tey infamii przypadł, tedy ienerał, sądów naszych pilnujący, Maciej Cidzik; dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, wielmożnego

iegomość pana Wiktorego Grzymayłę-Lubańskiego, krayczego Pińskiego, iterum iterumque za infamisa ex personali proklamował, publikował y relacją publikacyi swoiey, a loco publicationis rediens, iudicialiter zeznał.

Która sprawa iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw dekretowych przyięta y wpisana.

1781 г. Марта 16 дня.

Изъ книги № 161, за 1780—1781 г., л. 1774.

95. Декретъ главнога Литовскаго трибунала по дѣлу базилианъ Лещинскаго монастыря съ Гримайлой-Любанскимъ о спорныхъ земляхъ.

Пинскимъ Лещинскимъ базилианамъ еще до униі были записаны фундушевыя имѣнія: три Овсемеровскія дворища, на право владѣнія которыми у базилианъ имѣлись и законныя документы. Обозный Пинскаго повѣта Гримайло-Любанскій вчинилъ противъ базилианъ искъ, въ которомъ, на основаніи сеймовыхъ конституцій, добивался отнятія у нихъ имѣнія, какъ земскаго, не смотря на то, что оно было уже предварительно присуждено базилианамъ Лидскимъ земскимъ судомъ. Въ это же время Любанскій по-

далъ жалобу и на Суходольскаго, какъ базилианскаго свидѣтеля. По соединеніи всѣхъ встрѣчныхъ исковъ въ одно цѣлое, трибуналь, разсмотрѣвши всѣ подробности дѣла, постановилъ: право владѣнія базилианъ признать законнымъ; прежнее постановление Лидскаго суда — правильнымъ; апелляцію же Любанскаго — незаконной; вслѣдствие этого присудилъ Любанскаго къ 3-хъ мѣсячному тюремному заключенію и уплатѣ судебныхъ издержекъ или же денежному взыскаію въ размѣрѣ 2,000 злотыхъ въ пользу базилианъ.

Roku tysiąc siedmset ośm dziesiąt pierwszego, miesiąca Marca szesnastego dnia.

W sprawie, za niżej wyrażonemi aktoratami y żalobami, do nich należącemi, w iedno poniżej złączonemi y skombinowanemi, przypadley, mianowicie: *za pierwszym aktoratem* w. imię pana Wiktorego Grzymayły-Lubańskiego, oboznego powiatu Pińskiego, z w. imię xiędzem Joachimem

Horbackim — opatem y wszystkiemi ichmć xx. bazylianami klasztoru Leszczyńskiego, za pozwem, od aktora po obżalowanych ichmościów przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową, mieniać y referuiąc się do zaszlego, vigore konstytucyi tysiąc siedmset siedm dziesiąt piątego, ex instancya żalu-

iącego delatora w ziemstwie Lidzkim procederu, a mianowicie w szczególności do zkasowania dekretu ostatecznego ziemskiego Lidzkiego, roku tysiąc siedmset siedm-dziesiąt ósmego, Januaryi dwudziestego dziewiątego zaszłego, przez żalującego delatora in toto appellacyjnego, który żalującego delatora od aktorstwa w dworzyszczu Maleiowszczyzny, puszczy, barci, łąk etc. prawnie poszukiwanego, niesprawiedliwie y przeciw prawu odsądzono, a za obłąkanemi testimoniami w. Suchodolskiego—sędziego grodzkiego Słonimskiego, contra fidem bronienia exekucyi przeciw prawu wydanemi, żalującego delatora niesłusznie paenami kontrawencyinemi ukarano, na ostatek expensami prawnemi obciążano; do skassowania tychże wszystkich świadectw urzędnika, do uznania rehabilitacyi folwarku Duboy, w powiecie Pińskim leżącego, za dekretem kontumacyinym trybunalskim nad proporcją wskazow obiętego, per consequens o inekwitacyę, kalkulacyę y weryfikacyę z procentów folwarku Duboy, nienależnie użytkowanych, do obwarowania na też kondemnaty y drugą, w roku terazniejszym. Junii dziesiątego dnia otrzymanę żalującemu delatorowi locum standi y znikczemnienia wszystkich kondemnat, oraz nakazania zwrotu wziętych solucyi w ziemstwie y w trybunale, skassowania równie bezprawney urzędu tradycyi, z nakazaniem kalkulacyi, weryfikacyi, inkwizycyi, o inekwitacyę do dworzyszczu Maleiowszczyzny, prócz morgów piętnastu, y od daty dellacyi o kalkulacyę y weryfikacyę z posydowanego alienatorie tegoż dworzyszczu, do nadgrozdzenia expensów prawnych y uznania tego wszystkiego, co z stopnia sprawy potrzebnym być okaże się, salva meliora-

tione tey žaloby. *Za drugim aktorem* w. i. p. Wiktorego Grzymayły - Lubańskiego, oboznego powiatu Pińskiego, z w. i. p. Andrzeiem Suchodolskim—sędzią grodzkim Słonimskim, za pozwem, od aktora po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za žalobą, w nim będącą takową, mieniąc y referując się do zaszłych manifestów, oświadczeń y testimoniów, a mianowicie o to, iż obżałowany, będąc użytym od i. xx. bazylianów Leszczyńskich do expedyowania niewolney exekucyi, sam nie zieżdzając ad fundum dobr Duboy, w powiecie Pińskim leżących, zapisami zeszcley Lubańskiej zaiętych, przez ienerała Kwiatkowskiego tentował obięcia y contra fidem bronienia wydał testimoniales, samego Lubańskiego o exekucyę obwinil, o sprzeciwieństwo, zatym o skassowanie obłąkanych imci listów testimonialnych, o ukaranie obżałowanego według konstytucyi tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego, za niedopelnienie skutków teyże konstytucyi, o nadgrozdzenie expensów prawnych, salva tey žaloby melioratione. *Za trzecim aktorem* w. i. x. Joachima Horbackiego—opata y wszystkich i. xx. bazylianów Leszczyńskich z w. panem Wiktorym Grzymayłą-Lubańskim, oboznym Pińskim, za pozwem, od aktorów po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego w. x. Lit. wyniesionym, y za žalobą, w nim będącą, takową, mieniąc y we wszystkim odwołując się do dwuch dekretów, post appellationem w trybunale na obżałowanego imci in contumaciam wypadłych, y za onemi nastąpionych listów obwieszczych y podawczych, wedle których zabezpieczenia possessyi, co kolwiek nie iest odjętym, aż do oplacenia y

zupelnego bonifikowania wszystkich pretensyi, iakie dekretem sądu trybunalnego zostaną za realne rekognoskowane, a w samey sprawie utwierdzenia dekretu oczewistego ziemskiego Lidzkiego, pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Januaryi trzydziestego pierwszego dnia zapadłego, iako też całej niestanney konwikcyi, na obżałowanym imci wszyskaney, do sądzenia expens prawnych, nowo po appellacyi łożonych, y tych, które ziemskim dekretem są zadecydowane, wespół z przychodzącym od daty nieopłacenia procentem, uchilenia wszystkich obżałowanego imci wymyślnie utworzonych pretensyi y skassowania onychże, razem z procederem, niesłusznie dotąd prowadzonym, ukarania paenami z prawa ściągającymi się, nie mniej sądzenia tego wszystkiego, co przez kontrowersyą od aktora dowiedzionym będzie. *Za czwartym aktoratem* w. i. p. Andrzeia Suchodolskiego — sędziego grodzkiego powiatu Słonimskiego, z w. i. p. Wiktorym Grzymałą-Lubańskim — oboznym powiatu Pińskiego, za pozwem, od aktora po obżałowanego imci przed nasz sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyniesionym, y za żalobą, w nim będącą, takową: mieniać do uwolnienia się niesłusznie przez obżałowanego imci uroszczonego procederu y niewinnie utworzoney prostytutcyi, a za niesłuszne przez żaloby y manifesta żalującego za skarzenia pokarania obżałowanego imci paenami, wedle konstytucyi tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego roku opisanemi, zkasowania tychże adtentatów y sądzenia żalującemu delatorowi expens prawnych, oraz aprobaty listu testimonialnego, ww. xięży bazylianom Pińskim w czasie zięchania za dekretem ziemskim Lidzkim

na tradycyą pod niedopuszczenie teyże tradycyi wydanego, niemniej uznania tego, czego się aktor przez kontrawersyą swoią u sądu dopraszać się będzie. A iako te żaloby z pozwów autentycznych w ten nasz dekret są wpisane, tak za onemi przerzeczone strony przed nami sądem intentowali sprawę; w której my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego w roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt pierwszego, Marca szesnastego dnia, po zaszłym aktoratów w iedno złączeniu, oraz po oczewistych y dostatecznych przez produkta y repliki, zacząwszy od dnia trzynastego praesentium do daty w górze pisaney, w obecności wielmożnego imci pana Wiktorego Lubańskiego — oboznego Pińskiego, y i. x. prokuratora spraw bazylianskich, na wzajem doniesionych kontrowersyach, teraznieyszą sprawę, dekretem ziemskim Lidzkim, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt ósmym, Januaryi trzydziestego pierwszego dnia principaliter zaszłym, rozważoną, a z powodu założoney przez wielmożnego imc pana Lubańskiego appellacyi do rozpoznania praesentis iudicii przychodząca, tym rozsądzamy sposobem. Lubo od w. i. p. Lubańskiego — oboznego Pińskiego, dekretu ziemskiego Lidzkiego, w punktach przysądzenia dworzyszcz, nazwiskiem Wołowicze, y dwóch dworzyszcz Owsiemierowskich, oraz morgów piętnastu, w trzecim dworzyszczu, takż Owsiemierowskim, non inpugnando, iż od trzeciego tegoż dworzyszcz, puszcze, wchody y łowy etc. dokumentem zamiennym Jana Goreckiego, Jana Duchnowskiego y Bogusza Michnowicza, w roku tysiąc pięćset pięćdziesiąt piątym czynionym, wyłączone, dellatorstwu w. Lubańskiego przez konsty-

tucyę roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego zyskanemu, należą, dowieść usiłowano; iednak ponieważ dokumenta y dekreta pod datami swoimi w dekret ziemski Lidzki wprowadzone, dostatecznym są dowodem, iż ihumenowie monasteru Leszczyńskiego trzy dworzyszcz Owsiemierowskie, ieszcze w czasie przeduniowem dzierżącemi byli y choć po zamiennym roku tysiąc pięćset piędziesiąt piątego dokumencie, Iwan Wielatycki—pisarz ziemski Piński, do onych swoją utworzył pretensją, dekreta iednak ziemski Piński y trybunalski, w roku tysiąc sześćset trzynastym zasze, niesłuszność oney pretensyi uważywszy, aktorstwo dworzyszcz Owsiemierowskich monasterowi Leszczyńskiemu przysądził. Na mocy więc okazującey się rzeczonych dworzyszcz przeduniowey, bez żadnego wyłączenia, possessyi, ponieważ wedle artykułu drugiego, rozdziału trzeciego konstytucyi tysiąc pięćset sześćdziesiąt dziewiątego y innych praw rozprawuiający się imé xięża bazylianie przy aktorstwie całych dworzyszcz Owsiemierowskich ostać się powinni, przeto my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego z tych y innych dekretem ziemskim Lidzkim obiętych przyczyn, dekret ziemski Lidzki, co do przysądzenia dworzyszcz, Wołwicz zwanego, y trzech całych Owsiemierowskich, wespól z puszczą, wchodami y lasami, na zawsze utwierdzając, pomienione funda przy wieczystym imé xięży bazylianów dzierżeniu zostawuujemy. A przeto roszczoną w. Lubańskiego — oboznego Pińskiego, do puszczy, wchodów y łowów, ut praemissum, pretensję, wiecznie umarzamy. W dalszym zaś dekretu ziemskiego Lidzkiego rozpoznawaniu, ponieważ na

mocy konstytucyi roku tysiąc sześćdziesiąt czwartego y świadectwa urzędowego urząd ziemski Lidzki dwoiakie peny kontrawencyjne za sprzeciwienie dekretovi niestannemu captati temporis, ziemskiemu Lidzkiemu, za niedozwolenie dwukroć tentowaney dobr w. Lubańskiego tradycyi, dopełnione należycie sądził; dla tego my sąd trybunału głównego w. x. Lit., y w tym punkcie nieprzemienność dekretu ziemskiego Lidzkiego doyrzawszy, dwaście niedziel wieży ciwilney y dwieście kop groszy Litewskich, ad instantiam i. xx. bazylianów, na ww. Lubańskim determinuujemy. A że w. Lubański, od dekretu ziemskiego Lidzkiego, teraz utwierdzającego się, niesłuszny założył do trybunału odzew y że konstytucya roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego y tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstego winy appellacyjne nieuchronnemi w takowym przypadku mieć chciała, przeto my sąd trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego takowe winy appellacyjne przez instantią tychże i. xx. bazylianów na w. Lubańskim wzkazuujemy, a względem expensów prawnych, przed appellacją y po appellacji łożonych, oraz względem pretendowaney od w. Lubańskiego dobr Duboy rehabicyi, inkwizycyi, kalkulacyi y weryfikacyi, ponieważ urząd ziemski Lidzki szłuszne y z prawem zgodne przedsię wziowszy przyczyny, expens prawny in quantitate tysiąc złotych polskich dla i. xx. bazylianów determinował; przytym, ponieważ i. xx. bazylianie za tradycyami urzędowemi, podług dekretów niestannych trybunalskich w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt dziewiątym. Augusta siedmnastego, y tysiąc siedmset osmdziesiątym, Julii dwudziestego czwar-

tego dnia, nastąpionemi, część dobr Duboy z poddanemi, w tychże tradycjach wyrażonemi, trzymając y z takowey possessyi użytkując, expensa prawne, po appellacyi wydatkowane, sobie bonifikowali; nadto, ponieważ possessya pomienioney części dobr Duboy, iako po ostatecznym sporów między stronami zachodzących rozsądzeniu w. Lubańskiemu wrócić się powinna, zaczym my sąd, wedle utwierdzającego się dekretu ziemskiego Lidzkiego, za expens prawny, przed appellacją łożony, złotych tysiąc na w. Lubańskim dla i. xx. bazylianów przysadzając, koszta prawne, po appellacyi wydatkowane, użytkiem z przereczoney possessyi, przez i. xx. bazylianów wybieranym, bonifikowanemi być uznawamy y ztąd akta inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi niepotrzebnemi być sądziemy; tudzież rehabitionem części dobr Duboy, z poddanemi y z tym wszystkim, cokolwiek w pomienionych urzędowych tradycjach iest wyrażono, a przez i. xx. bazylianów possydowano było, bez obwieszczenia, tylko mocą tego dekretu przez urząd, ad libitum użyć się mający, in spatio niedziel dwuch od daty terazniejszego dekretu, a za nieobcięciem hoc in spatio, quovis captato tempore póty, poki obiętami nie będą, w. Lubańskiemu decidendo, gdyby tego obięcia rozprawiający się i. xx. bazylianie sami przez się y przez żadne instytuowane osoby pod iakim kolwiek pretextem nie broniły, sub paenis contraventionum nakazujemy. Podobnie, gdyby w. obozny Lubański więzę cywilną za sprzeciwieństwo, iako się wyż pomieniło, na sobie wskazane, w roku terazniejszym tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszym, Oktobra pierwszego dnia, w zamku iego królewskiej mości Pińskim, in loco solito za-

siadszy y przy weyściu na takową więzę kop dwieście, to iest złotych polskich pięćset, dekretem ziemskim Lidzkim sądzone, currenti moneta i. xx. bazylianom, lub onych umocowanemu, przy xięgach grodzkich Pińskich, za uprzedzającą kwitacją wypłaciwszy, pomienioną więzę nieprzerwanie przez niedziel dwanaście kontynuował, a po zaszley kontynuacyi nieodwłocznie iedne kop sto, czyli złotych polskich dwieście piędziesiąt i. xx. bazylianom, a drugie złotych dwieście piędziesiąt prześwietnemu urzędowi ziemskiemu Lidzkiemu, lub ich plenipotentowi, przy tychże xięgach grodzkich Pińskich, takż currenti moneta, praevia quietatione opłacił, oraz w tymże samym czasie, to iest, wraz po wysiedzeniu więzy ciwilney dwunastoniedzielney, w górze decydowanej, albo udzielną sześniedzielną więzę non interrupte wysiedział, alboli też tysiąc kop groszy Litewskich, idque złotych polskich dwa tysiące pięćset za paeny appellacyine, przez konstytucją w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt szóstym ueterminowane, i. xx. bazylianom lub plenipotentowi onych, niebrakownie idącą monetą, przy tychże xięgach, za uprzedzającym kwitem, wypłacił. Nadto, gdyby tenże w. Lubański, złotych polskich tysiąc, za expens prawny przysadzone, rozprawiając się i. xx. bazylianom, lub onych umocowanemu, bez przyimowania aresztów ynabywania wlewków, w roku terazniejszym tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszym, miesiąca Iunii dwudziestego czwartego dnia, takż przy xięgach grodzkich Pińskich, currenti moneta, praevia quietatione, oddał, pod nieuchronną sprzeciwieństwa karą, nakazujemy. Na ostatek, pozwanego w. i. p. Suchodolskiego—sędziego grodz-

kiego Słonimskiego od terazniejszego procederu wolnym czyniąc, [dalszych żądnych paen, win y expensów prawnych na żadną nieuznawamy stronę, lecz po zadość uczynieniu temu dekretowi cały proceder prawny umarzamy y, wieczne milczenie nakazując, na sprzeciwiających się ważność osądzoney rzeczy y karę osobistej infamii zakładamy.

1783 г. Сентября 26 дня.

Изъ книги № 166, за 1783 г., л. 802.

96. Фондушова запись депутата Стародубовскаго повѣта Казимира Слизня, данная имъ новоучрежденной церкви въ с. Казимировѣ.

Казимиръ Слиzeń, трибунальный судья, стольникъ Стародубскаго уѣзда, даетъ запись, которою онъ надѣляетъ церковь, построенную въ селѣ Казимировѣ и принадлежащую къ его имѣнью Мотыкамъ, двумя уволоками земли, при чемъ онъ обязывается поддерживать всѣ хозяйственныя церковныя строения и заботиться о благолѣнїи церкви;

для священника обязывается ежегодно давать по 100 злот. поль. и кромѣ того проценты отъ суммы 3000 злот., завѣщанной покойнымъ его отцемъ, съ тѣмъ однакожь условїемъ, чтобы священникъ аккуратно совершалъ обѣдни и былъ добрымъ примѣромъ для своихъ прихожанъ.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt trzeciego, miesiąca Septembra dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego. z woiewodstw, ziem y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset ósmdziesiąt trzecim na kadencję ninieyszą Grodzieńską obranymi y aktualnie w mieście iego królewskiej mości Grodzie zasiadającymi y sądzącymi, stanąwszy obecnie iaśnie wielmożny iegomość pan Kazimierz Slizień—deputat z powiatu Starodubowskiego, takowy wieczysty fundusz, na cerkiew Motyczką de nova radice uczyniony, sposobem, w konstytucyi tysiąc sześćset trzy-

dziestego piątego roku opisanym, przyznał y zaprzysiągł, którego tenor sequitur estque talis:

Ja Kazimierz Slizień—sędzia trybunału głównego w. x. Lit. z powiatu Starodubowskiego, szambelan i. kr. mości, stolnik powiatu Starodubowskiego, generał-adiutant buławy wielkiej woyska w. x. Lit., wszystkie niżej wyrażone obowiązki na się przyjmując y one wiecznie dopełniać submittując się y za successorów moich ręcząc, obowiązując się, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym, wieczystym, w żaden sposób nieporuszonym prawem, zapisem, funduszem, danym na to, iż tak chęć świętej pamięci oycy, ostatnią testamentową dyspozycją stwier-

żoną, względem trzech tysięcy złotych, na wieczną obligacyą determinujących, iako też wolę y szczere przedsięwzięcie własne, w najmniejszej okoliczności ku zmienieniu niepodległe, dopełniając, cerkiew na maiętności mey Motykach, we wsi, Kazimierzowie zwaney, do dworu Motyckiego należney, z zupełnym dostarczeniem w niey zwykłe powinno go porządku, wewnątrz znajduiącego się, przy osobliwym inwentarzu, na to przeze mnie sporządzonym y podanym, oraz przy niey xiędza ritus graeci na wieczne czasy, nigdy niezmiennie, ufundować przed się wziółem; iakoż niniejszym funduszem zapisem zskuteczniam, chcąc mieć, aby odtąd tym dokładniejsze nastąpić mogło pomnożenie chwały Bożey y pozyskanie dusz poddanych moich przez ufundowanego kapłana, który winien będzie silnie dostrzegać wszystkich, do siebie w ogół należących parafian y o zbawienie ich, przykłady dobremi nauczaiąc, być troskliwym, regularne nabożeństwo z pomnożeniem ochoty parafianów w porządku zwykłym utrzymować y to wszystko dopełniać, co obowiązek prawdziwego y przykładnego pasterza wyciąga, a nayszczegulniey, aby wieczna obligacya mszy świętey iedney śpiewaney co tydzień w dni powszedne, co piątek za duszę oycy, matki, krewnych y moią odprawowała się, mieć chcę y obowiązuję. Na utrzymanie zaś wiecznie takowego obowiązku rządcy cerkwi, parochowi Kazimierzowskiemu y następcom onego ritus graeci procent od summy trzech tysięcy złotych polskich, niniejszym funduszem wyznaczaiący się, według prawa kościelnego, piąty w terminie świętego Marcina święta rzymskiego, corocznie po zł. pol. sto pięćdziesiąt do rąk tegoż i. x.

rządcy cerkwi Kazimierzowskiey y następców onego opłacać y wyliczać podeymuję się y sukcesorowie moi obowiązani będą. Nadto gruntu włok dwie, każdą włokę morgów trzydzieście zawieraiącą, iuż w to licząc y sianożęcie, tuż przy cerkwi być miane, kopcami, przez mierniczego osypanemi, ograniczonego gruntu wyznaczam y wydzielam. Nakoniec na sustentacyą sługi cerkiewnego, czyli dziaka, corocznie na potomne czasy beczkę żyta y pół beczki ięczmienia z dziakła wsi Kazimierzowa wyznaczam y przepisuję. Dla utwierdzenia więc mocniejszego takowego wieczystego prawa zapisu funduszu, na wieczne czasy zafundowanego, ewikcyą na też wieś Kazimirzów (w której fundusz takowy czynię) wnoszę y opisuję, a w przypadku naruszenia tego funduszu sąd każdy na mnie samego, sukcesorów y każdego, ten zapis fundusz naruszaiącego, w wielkim xięstwie Litewskim będący, naznaczam y, zarękę ważność rzeczy wynoszącą zakładaiąc, takowy fundusz mój przy zaprzysiężeniu wedle praw w. x. Lit. przed sądem trybunału głównego w. x. Lit. iaśnie wielmożnych i. pp. pieczętarzów podpisami y moią własną ręką stwierdzam. Na approbatę y akceptacyą takowego moiego wieczystego funduszu i. w. i. xiędza Jassona Junoszy Smogorzewskiego—arcybiskupa, metropolitę całej Rusi, lub urzędu iego konsystorza generalnego Wileńskiego quam enixissime upraszam. Działo się w Grodnie roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt trzeciego, miesiąca Septembra dwudziestego szóstego dnia. U tego zapisu funduszowego podpisy rąk tak samego iw. aktora, iako też i. ww. i. pieczętarzów takowe: Kazimierz Slizień—sędzia tryb. gł. w. x. Lit. Ustnie y ocze-

wisto proszony pieczętarz od i. w. Kazimierza Sliznia—sędziego trybunału głównego w. x. Lit., generała-adiutanta buławy woysk w. x. Lit., do tego wieczystego funduszu, na rzecz we śrzedzinie wyrażoną, podług prawa podpisuję się, Ignacy Morawski—general-maior, marszałek trybunału głównego w. x. Lit. Od wyżej wyrażoney osoby na rzecz we śrzedzinie wyrażoną do takowego funduszu, iako proszony pieczętarz, podpisuję się, Tadeusz Alexandrowicz—sędzia ziemski powiatu Grodzieńskiego, pisarz trybunału głównego

w. x. Lit. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz na rzecz we śrzedzinie wyrażoną, do takowego funduszu, podług prawa podpisuję się, Stanisław Eydziatowicz—chorąży ziemski Smoleński y półkownik, starosta Samnicki, sędzia trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego.

Który to zapis funduszowy, po przyznaniu y zaprzysiężeniu onego przez wyżej wyrażonego i. w. aktora, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przyjęty y wpisany.

1785 г. Августа 23 дня.

Изъ книги № 171, за 1785—1786 г., л. 288—291.

97. Актъ размежеванія имѣнія Березвеча Березвечкаго базилианскаго монастыря съ соседнимъ имѣніемъ Ситовщиною Полоцкой стольниковой Корсаковой.

Между настоятелемъ Березвечкаго монастыря и помѣщицей Корсаковой было устроено полюбовное размежеваніе ихъ пограничныхъ имѣній, вызванное тѣмъ обстоятельствомъ, что имѣніе Корсаковой Ситовщиною тѣсно граничило съ землею Березвечкаго монастыря; обѣ стороны до сего времени пользовались своею землею на основаніи тѣхъ данныхъ, какія имѣлись у нихъ подъ рукою, но когда мало по малу знаки, опредѣляющіе границу собственности каждаго, стали уничтожаться, то Корсакова и монастырь, изъ опасенія

порвать дружескія отношенія между собой, пригласили къ себѣ землемѣра Вилкомирскаго уѣзда Варѣоломея Качановскаго, который бы по имѣющимся стародавнимъ документамъ, наглядно обрисовалъ и обозначилъ границы, тѣмъ болѣе что долина и ровъ, идущіе отъ озера Окунева до озера Бѣлаго, окончательно занесены пескомъ, а ручеекъ Бѣловица, впадающій въ рѣку Березвечъ, грозитъ высушкой. Копія настоящаго договора при оригиналѣ внесена въ книги главнаго Литовскаго трибунала.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt szóstego, miesiąca Februaryi czternastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał

główny w. x. Lit. z woiewodztw xięstwa y powiatów w roku przeszłym tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątym na kadencya ninieyszą Wileńską obranemi y aktualnie

w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi y sądzącymi, stanowszy, osobiście patron w. i. pan Baliński—rotmistrz w. Wileńskiego, dokumentu wieczysto granicznego ekstrakt, przy oryginale, między w. i. panią Marcyanną z Mackiewiczów Korsakową—stolnikową w. Połockiego, a ichmością, xx. bazylianami Berezweckimi czynionego, do akt podał w sposob przenosu, w następnych pisanego wyrazach: Wypis z xiąg podkomorskich w. Nowogrodzkiego, roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego trzeciego dnia. Na sądach podkomorskich woiewodztwa Nowogrodzkiego, mocą dekretu trybunalskiego, w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartym, Marca piętnastego dnia między stronami w nim wyrażonemi zapadłego, w dobrach Zalesie, w woiewodztwie Połockim sytuowanych, odprawowanych, przede mną Adamem Woyniłowiczem — podkomorzym woiewodztwa Nowogrodzkiego, orderu ś. Stanisława kawalarem, stawiając obecnie w. i. pani Marianna z Mackiewiczów Korsakowa—stolnikowa woiewodztwa Połockiego, z iedney, a w Bogu przewielebny i. xiądz Ambroży Synhaiewski—zakonu świętego Bazylego wielkiego, superior klasztoru Berezweckiego, z całym zgromadzeniem tegoż klasztoru z drugiey strony, piszące się osoby, dokument wieczysty na granicę między dobrami w. i. pani stolnikowey Sitowszczyzną, a w. w. i. xx. bazylianów Berezweckich — Berezwecheni, w woiewodztwie Połockim leżącymi, wzajemnie między sobą dwuma stronicami wydany i podpisany osobistym swym przyznaniem stwierdziwszy, w protokule przyznań zapisanym, rękoma własnemi podpisali, po którym osobistym przyzna-

niu takowy dokument, ze wszelką onego wyraźnością, do xiąg podkomorskich przyjęty, w następne wyraża się słowy:

Ja Maryanna z Mackiewiczów Korsakowa—stolnikowa woiewodztwa Połockiego, z iedney, a ia xiądz Ambroży Synhaiewski—zakonu ś. Bazylego wielkiego, superior klasztoru Berezweckiego, z całym zgromadzeniem tegoż klasztoru z drugiey strony, piszące się osoby, czyniemy wiadomo tym naszym granicznym, wieczysto nieporuszonym postanowieniem, pismem, nawzajem sobie danym y służącym na to: iż mając my grunta nasze,—ia stolnikowa od maiętności Sitowszczyzny, a my xięża od klasztoru naszego Berezweckiego, w woiewodztwie Połockim leżące, zdawna z sobą przygraniczające y w spokojnym dotąd obu stron używaniu według ruczaiów y znaków starodawnych zachowujące się, mianowicie: od ieziora Okuniewa do ieziora Białego doliną rów, zdawna kopany, dalej brzeg ieziora Białego, a z tego ieziora ruczay wychodzący, nazwany Białowica, ciągiem swym aż do rzeki Berezweczy, ku gruntom i. w. i. pana Brzostowskiego — półkownika usarskiego, kawalera orderu świętego Stanisława, wpadający, te grunta nasze dotąd rozdzielał y rozgraniczał, a że rów wyżey rzezczoney, z ieziora Okuniewa kopany, zniszczeniu przez zaście piaskiem y zasypanie się podległy, upewnienia kopcami y opisania wymiarek potrzebuie, ruczay takż Białowicza osuszeniu y zagubieniu podpada, iako to iuż raz, według zaświadczenia poddanych, przez przekopy, spuszczenie ieziora Białego osuszony, znaki koryta swego był utracił, a tym samym granicę zniszczył, tak że dla zachowania sąsiedzkiej spokojności znowu tamę między

ieżiorami y groblę uczynić musiano, a przez to klasztorowi Berezwieckiemu sposobność młynu utrzymywania zatrudniono; przeto my wyżej wzmienieni, ia stolnikowa wojewódstwa Połockiego y ia xiądz superior Berezwecki, dla zabezpieczenia tey naszey granicy, ruczaiem Białowicą dotąd wypadaiącey, nie mniej dla osuszenia spuszczeniem znowu ieżiora płaszczyzn sianożętnych, po obapol ruczaiu Białowicy rozciągaiących się, teraz przez zalew ruczaiu w trzęsawy przepaściste zamienionych, a razem dla ułatwienia klasztorowi na czas przyszły utrzymywania młynu, ugodziliśmy się y zezwoliliśmy dobrowolnie na sprostowanie nieco zakrętów ruczaiowych, y uprosiliśmy w. i. pana Bartłomieja Kaczanowskiego—komornika powiatu Wilkomirskiego, ażeby takowe postanowienie nasze zaskutecznił, któren to w. i. p. komornik, po wymierzeniu byley dotąd według cieku ruczaiu używalności naszey, części, w sprostowaniu na obie strony odcinaiące się y odchodzące, dokładnie obrachowawszy y one sposobem zamiany na wzajem bez krzywdy umiarkowawszy, ściany proste, nieodległe od dawney granicy wyprowadził y one przez grunta orome miedzami szerokiemi na pół pręta, a przez sianożęci liniami, po których by rowy mogły być wybite, poznaczal i kopcami osypał, oraz nam na gruncie okazał y opisaną obwodnicę podał. Którą to granicę my oglądawszy y bez ukrzywdzenia zobopolnego uczynioną znalazłszy, za niewzruszoną na wieczne czasy mieć chcemy y obwodnicę, przez tegoż w. i. pana komornika nam podaną, tu wpisuiąc, na zawsze utwierdzamy.—Poczyna się granica ta nasza od ieżiora Okuniewa, nieopodal domu poddanego Berezwieckiego

Iurka Stocki, gdzie kopiec pierwszy o dwa pręty od ieżiora na brzegu rowu po stronie gruntów Sitowszczyńskich iest usypany, a z niego idzie linia pierwsza, rowem, przez grunt kopanym, udaiąca się od południa ku zachodowi na gradusów dwadzieścia sześć według igły magnesowej, do kopca drugiego, po stronie Berezwieckiey położonego, której dłuży ny wymierzono sznurów dwa, prętów ośm y pięć pręcików; z kopca drugiego wprawo na gradusów dwadzieścia ośm od linii poprzedzaiącey udaiąc się idzie linia druga, przecinaiąca dwa małe załomania rowu granicznego, do kopca trzeciego, po stronie Sitowszczyńskiej położonego, której dłuży ni wymierzono sznurów trzy y prętów pięć. Z kopca trzeciego wraz w prawo na gradusów sześć y minut ośmnaście idzie linia trzecia rowem mało znacznym przez brod, na drodze, z Głębokiego do wsi Zaprudzia idącey, znajduiący się, do kopca czwartego, w mierze sznurów trzech, prętów dwóch y czterech pręcików po stronie Berezwieckiey usypanego. Z kopca czwartego znowu w prawo na gradusów dwadzieścia ieden y minut czterdzieście pięć idzie linia czwarta rowem mało znacznym, do kopca piątego, po stronie Sitowszczyńskiej usypanego w mierze sznura iednego, prętów ośmiu y czterech pręcików; z kopca piątego, zostawuiąc rów niegraniczny w lewie, udaiąc się takż w prawo na gradusów dwadzieścia trzy y minut czterdzieście pięć, idzie linia rowem granicznym do kopca szóstego, po stronie Berezwieckiey usypanego, w mierze sznurów dwóch, prętów dwóch y pręcików trzech. Z kopca szóstego ieszcze raz w prawo na gradusów czterdzieścia dwa y minut czterdzieście pięć idzie

linia szósta rowem y wpada do jeziora Białego, brzegiem ostrowka Suchego zostającego się, po stronie Berezweckiej, którey dłużyny wymierzono sznur ieden, prętów dziewięć, z kąd w prawo udając się brzegiem jeziora Białego, przychodzi granica ku gościńcowi, idącemu z Głębokiego do Sitowszczyzny y wpada w samo wyście ruczaiu Białowicy, gdzie nad tym ruczajem przy gościńcu po stronie Berezweckiej na znak granicy wymurowany iest kolos ś. Herakliusza z napisem pod rokiem tysiąc siedmset siedmdziesiątym, Septembra dwunastego dnia, w którym słupie znajduie się blacha cynowa, z iedney strony herb bazyliński, z drugiey Korsakowski wyrażająca, tym więc ruczajem Białowicą, z jeziora wychodząca, prowadzona była linia pierwsza, od północy ku zachodowi według igły magnesowey na gradusów ośmdziesiąt ieden udająca się, do kopca pierwszego, na tey stronie jeziora usypanego, w mierze od jeziora o prętów dziewięć; z kopca tego w lewo, na gradusów czterdzieście trzy y minut czterdzieście pięć od linii poprzedzającej zachylając się, idzie linia, czyli ścianka druga mimo sam kolos murowany, od kopca pierwszego na sznur ieden y prętów dwa zostającej, po stronie Berezweckiej do kopca drugiego, w samym ruczaiu o sznurów dwa y pręcików pięć od pierwszego usypanego; z kopca drugiego takż w lewo na gradusów piędziesiąt cztery y pół idzie ściana trzecia samym prawie wodocikiem kopiec przez trzeci, we czterech sznurach y pięciu prętach usypany, do kopca czwartego, na zachyleniu w błocie położonego, do którego wymierzono całej tey ściany sznurów siedem, prętów dziewięć y pręcików siedm; z kopca czwartego w

prawo na gradusów trzydzieście siedm y minut piędziesiąt cztery idzie ściana czwarta przez kopiec piąty, w dwóch sznurach, sześciu prętach y dwóch pręcikach znajdujący się, do kopca szóstego, na niwie oromey usypanego, którey cała dłużyna wynosi sznurów trzy, prętów pięć y dwa pręciki; z kopca szóstego w lewo na gradusów sześćdziesiąt sześć y minut pięćnaście udając się, idzie ściana piąta, przecinając razy kilka ruczay Białowicę, przez kopiec siódmy, w pięciu sznurach przy samym brodzie na drodze, idącej z Głębokiego do Udziału, usypany, do kopca ósmego, na zachyleniu usypanego, w mierze sznurów dziewięciu y prętów dziewięciu; z kopca ósmego w prawo na gradusów sześćdziesiąt ieden y minut sześć udając się, idzie linia szósta, przerywająca takż ruczay Białowicę, przez kopiec dziewiąty, w czterech sznurach, iednym pręcie y trzech pręcikach położony, do kopca dziesiątego wymierzono całej tey linii sznurów ośm, prętów siedm y cztery pręciki; z kopca dziesiątego w lewo na gradusów trzydzieście y minut trzydzieście dziewięć, udając się y od uścia ruczaiu Białowicy mało co ku gruntom Sitowszczyńskim oddalając się, przechodzi linia ostatnia przez kopiec, na punkcie samym, z kąd wymiar granicy między dobrami i. w. Brzostowskiego — półkownika ussarskiego w. w. x. Lit., kawalera orderu ś. Stanisława, a majątnością Sitowszczyzny był poczęty, w mierze sznura iednego usypany, y wpada na kopiec ostatni, przed samą rzeką Berezweczą, iako na pięcie trzech granic, w mierze sznurów dwóch od poprzedzającego usypany, y przy nim konczy się granica gruntów naszych, klasztoru Berezweckiego po lewey, a gruntów majątności

Sitowszczyzny po prawey ręce zostających. Takowe ograniczenie nasze utwierdzając, rękoma własnymi podpisujemy. Pisan roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwudziestego wtórego dnia. U tego dokumentu podpis rąk tak samych aktorów, iako też i. w. w. pieczętarzów, ustnie oczewisto uproszonych, temi się wyrażają słowy: Maryanna z Mackiewiczów Korsakowa. Ambroży Synhaiewski—zakonu ś. Bazylego wielkiego, starszy klasztoru Berezweckiego *mpr.* Oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu, nawzajem danego, podług prawa podpisuję się, Józef Ciechanowski—generał woysk w. x. Lit. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od osob wyż wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu, nawzajem danego, podług prawa podpisuję się, Jan Korsak—exsędzia grodzki wojewodstwa Połockiego. Oczewisto proszony pieczętarz od osob we śrzedzinie wyrażonych do tego wieczysto granicznego dokumentu prawie podpisuję się, Franciszek Bruski—komornik Nowogrodzki. Który dokument po ustnym y oczewistym stron przyznaniu iest do xiąg podkomorskich spraw wieczystych przyjęty y wpisany, z których i

ten wypis pod pieczęcią urzędową podkomorską wojewodstwa Nowogrodzkiego aktorom iest wydan. U tego ekstraktu dokumentu wieczystego granicznego, między w. i. p. Maryanną z Mackiewiczów Korsakową—stolnikową wojewodstwa Połockiego, a wielebnym i. x. Ambrożym Synhaiewskim—zakonu świętego Bazylego wielkiego superiorem klasztoru Berezweckiego, czynionego, przy wyciśnioney przez kustodyę urzędowey podkomorskiey wojewodstwa Nowogrodzkiego pieczęci, podpisy tak samego i. w. i. p. podkomorzego, iako też przy korekcie w. i. p. sądów podkomorskich regenta, oraz pod spodem adnotata takowe: Adam Woynilowicz—podkomorzy Nowogrodzki, orderu świętego Stanisława kawaler.—Concordatum: Franciszek Rowiński—sądów podkomorskich wojewodstwa Nowogrodzkiego regent.—Extrakt dokumentu wieczysto—ugodliwego granicznego, między ichm xx. bazylianami Berezwieckimi a w. i. panią Korsakową—stolnikową Połocką stałego.

Który to ekstrakt dokumentu granicznego, za podaniem onego przy oryginalu, w sposob przenosu, do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wpisany.

1785 г. Ноября 22 дня.

Изъ книги № 171, за 1785—1786 г., л. 58—59.

98. Изречательная запись Ливскаго скарбника Zubowича на колляторство Горачевицкой церкви въ пользу Святскихъ.

Ливскій Скарбникъ Zubowичъ, получивши наслѣдство въ Оршанскомъ повѣтѣ на разные имѣнія, въ томъ числѣ и право на колляторство Горачевицкой церкви, передаетъ это право су-

ругамъ Святскимъ съ тѣмъ, чтобы они заботились о вышеупомянутой церкви и 2-хъ уволокахъ фундушевой земли.

Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątego, miesiąca Nowembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w. x. Lit. z wojewodztw y powiatów w roku terazniejszym tysiąc siedmset ośmdziesiąt piątym na kadencyą ninieyszą Wileńską obranemi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającemi y sądzącemi, stanowszy osobiście w. imé pan Jakub Zubowicz -- skarbnik Liwski, dokument wieczysto-zrzeczny na kollatorstwo cerkwi Horaczewickiey w. i. pp. Kazimierzowi y Maryannie Swiackim—krayczym wojewodztwa Połockiego, wydany, przyznał y takowe przyznanie według przepisu prawa w protokule przyznań ręką własną podpisał, który tak się w sobie ma:

Jakub Zubowicz—skarbnik Liwski, czynię wiadomo tym moim wieczysto-zręcznym prawem, zapisem, wielmożnym ii. pp. Kazimierzowi y Maryannie z Kukielów Swiackim—krayczym wojewodztwa Połockiego, danym na to: iż co ia Zubowicz, mając prawem wieczysto-zręcznym

darownym, w roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzecim, miesiąca Augusta siódmego dnia datowanym, tegoż roku, miesiąca Oktobra dwunastego dnia w ziemstwie wojewodstwa Wileńskiego przyznanym, od w. i. p. Jakuba -- Józefa -- Antoniego trzymiennego Pruskiego -- rotmistrza powiatu Orszańskiego, różne na niego spadające successye, w tymże prawie specific wyrażone, darowane y zapisane, między którymi że y kollatorstwo cerkwi w majątności Horaczewiczach, w wojewodstwie Połockim będącey, z dwuma gruntu włokami, przez antecessorów tegoż w. i. p. Jakuba -- Józefa -- Antoniego Pruskiego prezbiterom, przy teyże cerkwi mieszkaiącym, nadanemi, na osobę moią ustapiono; przeto ia Zubowicz -- skarbnik Liwski, zostawszy zwyż pomienionego prawa kollatorstwa cerkwi Horaczewickiey y dwuch włok gruntu przy niey będących aktorem y dziedzicem, a używaiąc wolności, prawem dozwołoney, też aktorstwo kollacyi z osoby swey na osoby w. i. pp. Swiackich—krayczych wojewodztwa Połockiego, przelewam y wiecznemi czasy zrzekam się,

moc wydawania instalacyów dla prez-
biterów cerkwi, w Horaczewiczach
nayduiącey się, y zarządzenia się dwuma
włokami gruntu, przy teyże cerkwi nay-
duiącemi się, wolność daię, żadney salwy
sobie y sukcesorom do takowego kolla-
torstwa cerkwi Horaczewickiey, w woie-
wodztwie Połockim leżącey, niezachowuję.
Y na tom dał ten mój wieczysto-zrzecz-
ny dokument z podpisem ręki mey
własney y ww. ii. pp. pieczętarzów, ocze-
wisto odemnie uproszonych. Pisan roku
tysiąc siedmset ósmdziesiąt piątego, mie-
siąca Nowembra dwudziestego wtórego
dnia. U tego dokumentu wieczysto-zrze-
cznego, na kollacyą cerkwi Horaczewickiey
od w. i. pana Jakuba Zubowicza—skar-
bnika Liwskiego w. w. i. p. Swiackim—
krayczym w. Połockiego, wydanego,
podpisy tak samego w. i. pana Zubowi-
cza, iako też w. w. i. p. pieczętarzow
temi wyrażają się słowy. Jakub Zubo-

wicz—skarbnik Liwski *m. p.* Ustnie y
oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p.
Jakuba Zubowicza—skarbnika Liwskiego,
do tego wieczysto-zręcznego prawa zapisu,
na kollacyą cerkwi Horaczewickiey y
dwuch włok gruntu, w woiewodstwie Po-
lockim będącey, w. i. pp. Kazimierzowi
y Maryannie z Kukielów Swiackim—kray-
czym woiewodstwa Połockiego, danego,
podług prawa podpisuję się, Tomasz Ły-
szczyński—łowczy Brzeski *m. p.* Ustnie
y oczewisto proszony pieczętarz od w. i.
pana Jakuba Zubowicza—skarbnika Liw-
skiego, do tego skryptu na rzecz we śrzedzi-
nie wyrażoną, podług prawa podpisuję się,
Marian Junosza Dąbrowski—rotmistr wo-
iewodstwa Wileńskiego.

Który to wieczysto-zręczny, na kollacyą
cerkwi Horaczewickiey wydany zapis, za
przyznaniem onego przez wyż wyrażoną
osobę, w xięgi trybunału głównego wielkiego
xięstwa Lit. spraw wieczystych iest wpisany.

1787 г. Ноября 17 дня.

Изъ книги № 175, за 1787—1789 г., л. 406—407.

99. Заявленіе каноника и пробоща Ковенскаго о потерянныхъ древнихъ документахъ трехъ
Ковенскихъ костеловъ.

Виленскій каноникъ Николай Слупскій выража-
етъ крайнее свое сожалѣніе о томъ, что съ заня-
тіемъ г. Ковны русскими войсками всѣ документы
и дорогія записи, какія только хранились на ту
пору въ костелахъ, были расхищены и уничтоже-
ны пришельцами. Не такъ скорбитъ Слупскій о
потерѣ своихъ хозяйственныхъ вещей и принад-

лежностей, какъ о растратѣ документовъ, кото-
рыми онъ такъ дорожилъ и которые тогда были
въ его вѣдѣніи.

Настоящее заявленіе было представлено глав-
ному Литовскому трибуналу съ просьбою вне-
сти его въ книги для памяти и справокъ позд-
нѣйшаго поколѣнія.

Roku tysiąc siedmset ósmdziesiąt siód-
mego, miesiąca Nowembra siedmnastego
dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał głów-
ny w. x. Litewskiego z różnych woie-
wodztw xięstwa y powiatów w roku

terazniejszy tysiąc siedmset osmdziesiąt siódmym, na kadencyę Wileńską obranymi y aktualnie w mieście i. k. mci Wilnie zasiadającymi y sądzącymi, stawiając osobiście przed sądem trybunału głównego w. x. Litewskiego patron w. i. pan Ignacy Baliński—rotmistrz w. Wileńskiego, ekstrakt processu i. x. Mikołaja Słupskiego—kanonika Wileńskiego, plebana Kowieńskiego, proboszcza święto-Krzyskiego, o zaginięcie różnych dokumentów, po rusku pisany, podarty, przy kopii polskiej, obliteracyą mającey, w sposob przenosu do akt podał, w te słowa pisany: Выпись зъ книгъ справъ гродскихъ ураду староства Жомойтского году одъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ пятьдесятъ шостого, мѣсеца Генвара семого дня. На урадѣ господарскомъ гродскомъ староства Жомойтского передо мною Яномъ Геронимомъ Дала-томъ—подстаростимъ Жомойтскимъ староства Росенского, жаловаль и solleniter protestował w Bogu przewielebny i. x. Mikołay Słupski—kanonik Wileński, pleban Kowieński, proboszcz ś. Krzyski, w wielkiej krzywdzie y nieznosney szkodzie, iako swoiey, tak też y kościołów pomienionych farskiego, święto-Krzyskiego, świętey Giertrudy Kowieńskich, o tym, co za dopuszczeniem y za wolą Naywyższego Pana, a za wtargnieniem się wiarołomnego nieprzyziaciela Moskwicina, tak też rebellizanta kozaka do miasta stołecznego xięstwa Litewskiego, iako y Kowna, w roku tysiąc sześćset piędziesiąt piątym, miesiąca Augusta ósmego dnia (w tym miejscu obliteracya), kanonik Wileński, niemogąc nie tylko ubóstwa swojego w tym (w tym miejscu obliteracya)

wyratować, ale po większa sprawy, obligi, interczy y dekreta, przewody prawne, processa insze od różnych y na różne osoby mając, które przy żalującym i. x. kanoniku Wileńskim, plebanu y proboszczu święto - Krzyskim Kowieńskim, w zawiadywaniu na tenczas były, także na te kościoły trzy,—farski, święto-Krzyski, świętey Giertrudy funduszy, od różnych osób y inszych różnych spraw, których na tenczas y wspomnieć niemogąc, to wszystko nieprzyziaciel, za wzięciem Kowna, a przy inszych dobrach i. x. plebana Kowień. pozabierał, mianowicie: Nayprzód sprawy różne funduszów, przywileiów, od najjaśniejszych królów imciów, nadania rewizorskie, listy, cessye y inne legacye, oryginały autentyczne, z archiwum kapituły Wileńskiej za dekretem synodalnym wszystkiey dyecezyi dla wszelkiego bezpieczeństwa (w tym miejscu obliteracya) ekstraktem były oddane y chowane przy każdym kościele (w tym miejscu obliteracya), i. x. kanonik Wileński, pleban Kowieński od tych trzech mianych (w tym miejscu obliteracya) kościołów w Kownie w zakrystiach chował; te tedy oryginały (w tym miejscu obliteracya) przez nieprzyziaciela Moskala w Wilnie popalone, zgubione, (w tym miejscu obliteracya) po śmierci xiędza Adama Odolskiego—proboszcza święto-Krzyskiego, a komendarza Kowieńskiego, immediate przed przyściem Moskwy zmarłego, na miejscu odbierzone, za niespodziewanym naysciem nieprzyziacielskim kościoła farskiego, święto-Krzyskiego y świętey Giertrudy, każdego z osobna fundusze różnych najjaśniejszych królów ichmciów y innych xiążąt panów y osób, iako to królowey Bony, różne

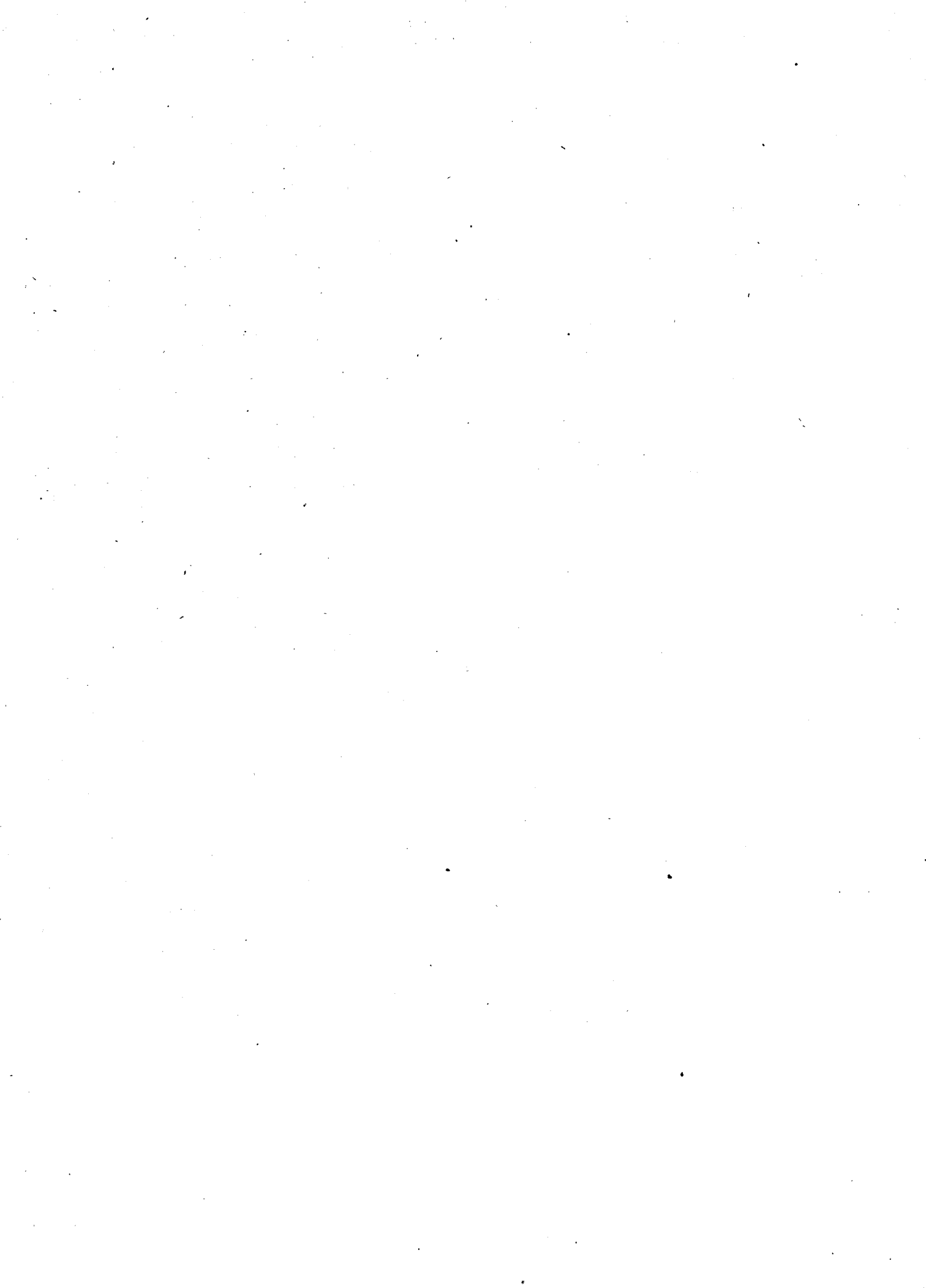
przywileie y dekreta króla Stefana Batoro na dochody od towarów leśnych z Kowieńskiej puszczy, połowicę na kościół farski, na dziesięcinę z iazu Kowieńskiego y z kaźdey krescency Marwieńskiej, prawo wyderkafowe i. pana Lackiego—starosty Żmuydzkiego, półtora tysiąca, na wsi Paysunach wniesione; drugie prawo wyderkafowe i. pana Krysypina dziesięć tysięcy na Rawdanie, w xięstwie Żmuydzkim opisane, y innych niemało danych królów imciów. Kościół zaś święto-Krzyskiego Kowieńskiego takie spraw zriestrowanie: ekstrakt xiędza Jakuba Zagory—podproboszczego święto-Krzyskiego, fundacya kościoła święto-Krzyskiego od Doroty Mabowey—mieszczanki Kowieńskiej, z zapisem kamienicy w Kownie, gruntów y sianożęci pewnych przydanie od miasta za cessią włok cztery, nadanie rewizora ieneralnego pana Piotra Chwalczewskiego y approbacya na to królów imciów Zygmunta Augusta włok pięć, nadanie panów Pietraszewiczów—ziemian iego królewskiej mci powiatu Kowieńskiego, pewnych gruntów, sianożęci y lasów, także wspólności Girele pana Jarmoly za Niemnem, donacya metropolitańskiej włoki Popowskiej, item prawo społeczności z miastem na wygony, prawo do wstępu do puszczy mieyskiej, prawo na dwa kramy y dwie iatki pod ratuszem Kowieńskim, przywilej na iarmarki święto-Krzyżskie, karczmy y młyny, legacya panien Karteyżanek w Pietraszewiczach, przywilej króla Zygmunta Augusta, popowi na włokę ziemi dany, a od metropolity donacya teyże włoki popowskiej kościółowi święto-Krzyskiemu, item dekret króla imci Zygmunta Trzeciego, którym odsądza miasto abo magistrat a

iure collationis kościoła świętego Krzyża, item prawo panien Karteyżanek z Pietraszewicz szlachcianek, siostr dwóch rodzonych, które, nie mając bliskich krewnych, w starości zostawiły swoje kondycye y żyły przy kościele święto-Krzyskim, umierając zapisały wieczności kondycyi świętemu Krzyżowi y tam się pochowały, obligując proboszcza, aby tę kondycyę okupił y przywłaszczył do kościoła, które y dotąd niekupione, ex quo hostilitas zaszła. Które to specyfikowane prawa, przywileia, dekreta, nadania, fundusze, wyderkafy, ut praemissum, a osobliwie przewody prawne, które się mogą w niepamięć ludzką obrócić y pomnieć, a októrych y innych żadney wiadomości i. x. kanonik Wileński, pleban Kowieński, proboszcz święto-Krzyski mieć nie może, które są od wiarołomnego nieprzyziaciela pozabierane, popalone, wniwecz obrócone, których na tenczas wszystkich wspomnieć się nie może. Cemu wszystkiemu obviendo, osobliwie integritate kościołów pomienionych prospiciendo, aby na potym iaka in futurum na wolność od kogo kolwiek, abo od sąsiadów bliskich, tak od miasta Kowna, iako y poblizszych osób, granicę mających et quocunque titulo dominio wdzierających się, indebite trudność niezachodziła, iako często trafia się, iż sąsiedzi, radzi takowym okazyam, tedy za Bożą pomocą żalobliwy i. x. kanonik-pleban Kowieński, o to wszystko, ut praemissum, gdzie by się te sprawy pokazały, dla czasów przyszłych chcąc agere, tę ninieyszą do xiąg grodzkich dał zapisać protestacyą. *Што есть записано, зъ которыхъ и сей выпись подъ печатью моею его милости ксендзу*

канонику Виленскому, плебану Ковенскому есть выданъ. Писанъ въ Росенахъ. У tego extractu processu podpis pisarza y korrekta w te słowa: Микула Нарбутъ—писарь. Въ небытности подписка скориговаль Довзоровичъ.

Który to takowy extract processu, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przy kadencyi Wileńskiej przyjęty y wpisany.

II.

А К Т Ы

ОТНОСЯЩИЕСЯ КЪ

Исторіи Кальвинизма.

1609 г. Августа 3 дня.

Изъ книги № 73, за 1723 г., л. 603—604.

100. Дарственная запись князя Христофора Радивиля Виленскому евангелическому сбору.

Въ духовномъ завѣщаніи князя Свирскаго было отказано между прочимъ 12 сотъ копъ грошей Литовскому Виленскому евангелическому сбору, который былъ учрежденъ покойнымъ княземъ; деньги эти были на долгу у князя Яна Радивиля. По смерти послѣдняго, когда произошло раздѣль имѣній, долгъ этотъ выпалъ на долю сына его Криштофа Радивиля. Исполняя

свое обязательство, князь Криштофъ не только заплатилъ сбору свой долгъ, но еще отъ себя записалъ ему каменный домъ, стоявшій на Большой Замковой улицѣ, возлѣ помѣщенія самаго сбора. При этомъ князь Криштофъ разрѣшаетъ принимать участіе въ судьбахъ сбора только тѣмъ изъ своихъ однофамильцевъ, которые останутся вѣрными евангелическому исповѣданію.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego szóstego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w. x. Lit. z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny dwudziesty trzeci obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Franciszek Gorski — mieczny Wileński, opowiadał, prezentował y do akt podał ekstrakt zapisu donacyjnego, od i. o. xięcia imci pana Krzysztopha Radziwiła ichmé panom seniorom zboru ewangelickiego Wileńskiego, na rzecz, w nim niżej wyrażoną, danego, z xiąg głównego trybunału w. x. Lit. wydany, ad praesens in rem ichmé xięży iezuitów collegium Święto-Jańskiego Wileńskiego służący, który, podając ad acta,

prosił nas sądu, ażeby pomieniony ekstrakt był do xiąg trybunału głównego w. x. Lit. spraw wieczystych, ze wszystką w nim inserowaną rzeczą, przyjęty y wpisany; iakoż my sąd, ony przyiowski, do xiąg wpisać rokazaliśmy, którego tenor de verbo ad verbum sequitur talis: *Выпись* съ книгъ головныхъ трибунальныхъ, у Вильни отправованныхъ. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ девятого, мѣсеца Августа седмого дня. Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ съ воеводствъ, земь и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ девятый обраными, постановивши се очевисто освещенное княже, вельможный панъ его милость, панъ Криштофъ Радивиль — князя

на Биржахъ, съ Дубинокъ, Сейвенскій, Жижморскій, Быстрицкій староста, оповѣдалъ и покладаль листь свой добровольный записъ, на паркгаминѣ письмомъ польскимъ писанный, отъ себе данный и належачій ихъ милостямъ паномъ сениоромъ, теперь и потомъ будучимъ, збору еванелицкого Виленского на речъ, меновите въ немъ описаную, который тотъ листь свой передъ нами устнымъ и очевистымъ сознаньемъ своимъ ствердивши, просиль, абы былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ вписанъ. Мы судъ, того листу огледавши и читаного выслухавши, дали есмо его до книгъ вписати, который, вписуючи до книгъ, слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

Ja Krzysztoph Radziwił—xiaże na Bierzach, z Dubinok, Seyweński, Zyżmorski, Bystrzycki starosta, zeznamam y iawnoczynie tym moim listem, dobrowolnym zapisem, wszystkim wobec, komu by o tym wiedzieć należało, terazniejszego y na potym będącego wieku ludziom, iż co nieboszczyk kniaz Jan Bolesławowicz Swirski—marszałek krola imci, testamentem ostateczney woli swey zapisal na zbor y na szpital zboru ewangelickiego Wileńskiego, od niegoż zbudowany, sumnę pieniędzy dwanaście set kop groszy Litewskich, którą on miał sobie winną u sławney pomięci iego xiażęciey mości pana oycy mego, iako o tym szerzey w testamentie iego wyrażono iest. A iż z działu równego mnie z iego xiażęcią mością, panem bratem moim, podczaszym wielkiego xiestwa Litewskiego, ten dług na mnie płacić przyszedł, przeto ia, iako względem tego długu, tak y z dobrej chęci a miłości mey ku chwale Bożey, tym listem zapisuię y funduię na kościół Boży, na zbor ewangelicki Wileński y na tenże

szpital zborowy, przez nieboszczyka kniazia Swirskiego zbudowany, kamienicę moią własną, po iego xiażęcey mości, panu oycu moim na mnie prawem przyrodzonym spadłą y z działu od iego xiażęcey mości pana brata mego, podczaszego wielkiego xiestwa Litewskiego, mnie przyszłą, nazwaną zdawna Konstantynowska, w mieście Wileńskim, na ulicy Wielkiej Zamkowej, przeciw kościoła świętego Jana, pod prawem ziemskim y wolnością szlachecką leżącą, z iedney strony bokiem do kamienicy, nazwaney Sołtanowskiej, na zbor Saski Wileński zapisaney, aż do ułeczki, która idzie z Wielkiej Zamkowej ulicy do wrót wielkich zboru ewangelickiego y do cerkwi Ruskiej, z drugiej strony bokiem do kupca Wileńskiego pana Reinholda Korneliusza, nazwaney Rupertowskiej, a miiając tył kamienicy Reinholdowej, idzie plac tey kamienicy moiey, aż do ułeczki, która idzie z ulicy Zamkowej Wielkiej do kamienicy szpitalney y domów zborowych, ku fортce zborowej, a końcem iednym y wrótami na ulicę Wielką Zamkową, a drugim końcem y tyłem do muru ściany zboru ewangelickiego y cerkwi Ruskiej, z placem wszystkim tey kamienicy, iako się z dawnych czasów w sobie miała y teraz ma, z budowaniem na nim będącym y domowstwem, z czynszami, z tey kamienicy, z domów y iakiegoż kolwiek mieszkania, w tym placu pobudowanego, przychodzącymi y ze wszelakimi przynależnościami, własnościami y pożytkami, które teraz są y na potym być mogą, nie nie uymuiąc, ani zostawuiąc na się y potomki swoje, wszystko ogulem w moc, w dzierżenie y w używanie do kościoła y szpitalu zboru ewangelickiego Wileńskiego, iako teraz na tym, tak y potym

na którym kolwiek miejscu będącego, panom seniorom y dozorcóm zborowym, terazniejszym y na potym będącym, przychylając się do testamentu nieboszczyka kniazia Jana Bolesławowicza Swierskiego, podałem, postąpiłem y tym listem moim zarazem od daty tego listu mego podaję y postępuję na wieczne czasy; zostawiając jednak wszelką obronę tey kamienicy y każdej części iey sobie, po mnie potomkom y braci swey rodziny domu Radziwiłłowskiego tym tylko, którzy teyże religii prawdziwemi wyznawcami zboru Bożego ewangelickiego będą. Y na to daję ichmć panom seniorom zboru ewangelickiego, teraz y na potym będącym, ten mój list zapis pod pieczęcią y z podpisem ręki moiey, do którego za ustną proźbą moją pieczęci swe przyłożyć y rękami podpisać raczyli: i. w. imć pan Krzysztof Monwid na Dorohostaiach—marszałek najwyższy w. x. Lit., starosta Wolkowyski; imć pan Adam Tałwoysz—starosta Dynemborski, a imć pan Stanisław Puksza-Klausgielowicz—chorąży Wolkowyski. Pisan w Wilnie roku tysiąc sześćsetnego dziewiątego, miesiąca Augusta trzeciego dnia. У того листу паркгаминового печати притисненыхъ завѣстейхъ чотыри, а подпись рукъ тымъ словы: Krzystof Radziwil—ręką swą; Krzystof Monwid, na Dorohostaiach, ręką swą; Adam Tałwoysz ręką własną; Stanisław Puksza-Klausgielowicz ręką własną. Которое тое устное и очевидное сознание его княжеской милости изъ листомъ его милости до книгъ головныхъ

трибунальныхъ есть записано, съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью земскою воеводства Виленскаго, ихъ милостнымъ паномъ сениоромъ збору евангелицкаго теперъ и на потомъ будучимъ выданъ есть. Писанъ у Вильнѣ. П. Радзиминскій-Фронцкевичъ—маршалокъ трибунальскій; Янъ Коленда—земскій Виленскій писарь; Andrzej Agrippa ręką swą; z Oszmiany deputat Ostrowski ręką swą; z powiatu Lidzkiego Jan kniaz Narbut ręką swą; z woiewodztwa Witebskiego deputat Jan Woyna Jasieniecki; deputat z Wilkomirza Dawid Szawkowski; z ziemi Żmudzkiej deputat Stanisław Tyszko-Szemion Ostrowski, deputat Oszmiański; z woiewodztwa Połockiego deputat Paweł Jesmont; z woiewodztwa Nowogrodzkiego deputat Lew Mokłok; tegoż woiewodztwa Nowogrodzkiego Jan Kiersnowski ręką swą; z Słonima Waleryan Brzuchański; z woiewodztwa Brzeskiego Jarosz Zwierz; z powiatu Wolkowyskiego deputat Jan Olendzki ręką swą; z woiewodztwa Trockiego Florian Sawicz-Korsak ręką swą; z ziemi Żmudzkiej deputat Jerzy Dowgiał ręką swą; deputat z Grodna Andrzej Czyż; Stanisław Podbereski deputat z Orszy; z woiewodztwa Mińskiego deputat Adam Wańkiewicz ręką swą.

Który to ekstrakt trybunału, za podaniem onego przez wysz mianowanego patrona do akt, iest do xiąg głównego trybunału w w. x. Litewskim spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1617 г. Мая 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1607.

101. Фундушова запись князя Януша Радивила на основаніе въ городѣ Слуцкѣ евангелическаго сбора.

Князь Янушъ Радивиль, для распространенія евангелическаго вѣроисповѣданія по сандомірскому толку, выдаетъ настоящую фундушевую запись Слуцкому евангелическому сбору. На основаніи этой записи предписывается Слуцкому

княжескому старостѣ немедленно приступить къ постройкѣ зданій для сбора, школы и госпиталя; чтоже касается средствъ для содержанія сбора, то князь Янушъ обязывается даровать на этотъ предметъ особые источники.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny piętnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé Pan Andrzej Chodźko, obozny Oszmiański, ten ekstrakt, przy originale, w sposób przenosu do akt podał; który podając prosił nas sądu, aby ze wszystką w nim niżej wyrażoną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski, a wpisując w xięgi sequenti tenore verbum de verbo tak się wsobie ma.—Выпись съ книгъ кгородскихъ повѣту Лидского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ деведесять шостого, мѣсеца . Декабря десятого дня, На врадѣ кгосподарскомъ кгородскомъ Лидскомъ передо мною Францишкомъ Иозефомъ Мосевичомъ—хоружимъ и подстаростимъ судовымъ повѣту Лидского, постановившимъ очевидно слуга его милости пана

Юрія Калинского—войскога Опмянского, панъ Криштофъ Неславовичъ, запись ясне о. княжати его милости пана Януша Радивила—подчашого великого князьства Литовского, фундушовый листъ, зборови Слуцкому належачій, на речъ, въ нимъ нижей выражоную, до актъ подавши, просиль, абы оный до книгъ кгородскихъ Лидскихъ былъ уписанный; который вписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Ianusz Radziwił—xiąże z Birz, na Dubinkach, Słucku y Kopylu, podczaszy wielkiego xięstwa Litewskiego, Borysowski starosta, oznajmuiemy tym listem funduszowym naszym wszem w obec y każdemu terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom, iż życząc, aby chwala Boga w Trócy świętey iedynego, w nabożeństwie ewangelickim w confesyey Sandomirskiej, kilkom krolom ichmościom y wszystkiey rzeczy-pospolitey stanom podaney, wyrażona, pomnożenie, iako w całej oyczyźnie, tak osobliwie w xięstwach y miastach moich tym do-

skonaley brała. umysliłem w mieście moim Słuckim fundować zbor ewangelicki ku chwale Bożey dla przepowiadania y słuchania słowa Bożego y szafowania sakramentów świętych, upatrzwszy miejsce do tego sposobne w nowym mieście, w Słucku, na Zarzeczcu, nad rzeczka Słuczą, blisko opadley, iuż starey y opuszczoney cerkwi, (która pod imieniem świętego Jerzego sławney pamięci przodek mój xiąże Jan Symeon Olelkowicz—xiąże Słucki, przeniósł na przestrzeńsze miejsce, w ulicy, z groble od Starego miasta do Nowego dworu idąc, y one osobliwym nadaniem opatrzył), naznaczyłem to miejsce pomienione, na tenczas puste y niezabudowane, na wystawienie zboru ewangelickiego y szkoły dla uczenia młodzieży chrześcijańskiej, oraz zleciłem panu Jerzemu Kapuszczewskiemu — stolnikowi Mińskiemu, staroście memu Słuckiemu, aby z puszczy publicznych drzewa do budynków zgodnego zprowadzić, a zbór y mieszkanie, iako kaznodziejskie, tak y szkolne ku wygodzie zupełney wystawić iako najprędzey się starał. Na obyście kaznodziei y preceptorów że osobliwym pismem naznaczona będzie odemnie prowizja, upewniam y deklaruję. I na to daię ten list mój funduszowy, z podpisem ręki y pieczęcią moją, także z podpisami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie według statutu xięstwa Litewskiego uproszonych, chcąc go mieć takiey wagi, iakoby w sądzie trybunalskim, lub ziemskim xięstwa Litewskiego był zeznany. Działo się w Słucku, dnia dwudziestego Maia, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego siedemnastego.

У сего фундушу подпишъ руки при печати тыми словы: Janusz Radziwił—podczaszy wielkiego xięstwa Litewskiego ręką swą; и подписы рукъ ихъ милостей пановъ печентаровъ таковы: Jerzy Zianowicz ręką swą. Jan Ogiński ręką swą. Iwan Czyrlenkowski własną ręką. Ten list stwierdził, iako opiekun, Krzysztof Radziwił. А на верху сего фундушу нотація въ тые слова: Präsentowano dnia szóstego Iunii, Roku tysiąc sześćset siedemnastego, Jerzy Kapuszczewski — stolnik Miński ręką swą podpisał. Который сесь записъ фундушовый, за поданьемъ оногo до актъ, есть до книгъ городскихъ Лидскихъ принятый и вписанный, съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью урядовою и съ подписомъ руки писарское его милости пану Юрію Калининскому—войскому Опшмянскому, акторови зборовъ великого князьства Литовского сечь выданъ. Писанъ въ Лидѣ. У tego extractu, przy pieczęci grodzkiej Lidzkiej, podpis ręki wielmożnego imé pana chorążego y podstarościiego sądowego Lidzkiego w te słowa: W niebytności imé pana pisarza, Franciszek Mosiewicz—chorąży y podstarości sądowy Lidzki, Rosieński, Sucharski starosta. А korrekta na tymże ekstrakcie w te słowa: W niebytności pana regenta zkorigował Terpicki. Есть въ книгахъ.

Który to ten extract zapisu wyż wyrażonego, przy samym oryginalu, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, w sposób przenosu, do akt, iest do ziąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1625 г. Юня 2 дня.

Изъ книги № 45, за 1700 г., л. 131.

102. Фондушова запись на реформатскую церковь въ имѣнн Груздахъ, данная помѣщикомъ Христофоромъ Груздемъ.

Въ 1622 году былъ евангелической синодѣ въ Шидловѣ, на которомъ представители реформатскаго исповѣданія обдумывали средства къ распространенію и поддержанію своей вѣры. Въ числѣ присутствующихъ находился и Жмудскій землянинъ Христофоръ Груздь. Движимый религиозными побужденіями, онъ заявилъ на синодѣ, что намѣренъ открыть въ своемъ имѣнн евангелическую церковь и изыскать средства на ея содержаніе. Вслѣдствіе этого и составлена была

имъ совмѣстно съ женой настоящая фондушевая запись. По этой записи Груздь назначаетъ на содержаніе евангелич. пастора 8 копѣ грошей и даровой столѣ; затѣмъ даритъ на церковь вмѣстѣ съ женой $7\frac{1}{2}$ уволокъ земли съ условіемъ, чтобы ихъ наслѣдники никогда не смѣли отнимать этой земли отъ евангелической церкви, а равно и уничтожать самой церкви, въ послѣднемъ случаѣ фондушова земля должна перейти въ вѣденіе Шидловскаго сбора.

Roku tysiąc siedmsetnego, miesiąca Julii piątego dnia.

Przed nami, sędziami głównymi, na trybunale w wielkim księstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiączny siedmsetny obranemi, stanawszy oczewiście u sądu patron pan Matheusz Broniec opowiadał, pokładał y do akt xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych podał fundusz w Bogu zeszłego imię Krzystofa Gruzdzia y samey ieymości, na rzecz w nim wyrażoną, przyznany w ziemstwie księstwa Żmuydskiego w roku tysiąc sześćset dwudziestym piątym, miesiąca Junii wtórego dnia, który ten fundusz podając do akt, prosił nas sądu, aby był przyięty y do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych wpisany, iakoż my sąd przyiąwszy, a wpisując słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Krzystof Janowicz Gruzdz a ia Anna Stanisławowna Jasiewiczowna Kiewnarska, małżonkowie, ziemianie iego królewskiey mości ziemie Żmoydzkiey, czynim wiadomo tym naszym wieczystym fundacyinym listem, kto by chciał o tym wiedzieć, teraz y napotym będącym wszelkiego stanu ludziom, iż my osoby wyszey pomienione za pobudką Ducha świętego, pałając gorliwą chucią y miłością ku chwale Bożey y ku rozmnożeniu kościoła iego, na ustawiczne wysławienie imienia świętego Boga, w Trócy świętey iedynego, zbudowaliśmy y wystawiliśmy kościółek na własnym oyczystym gruncie naszym, leżącym w ziemi Żmóyckiey, we włości Kroskiey, przy imieniu naszym w Kiewnaraeh Gruzdziewych, w którym to kościółku naszym w Gruzdziach, od nas na własnym gruncie naszym wystawionym, aby słowo Boże przepowiadane, tak też

sakramenta święte, od samego Pana postanowione, takowym porządkiem y ceremonią, iako pan Chrystus Zbawiciel nasz ustawił y kościołowi swemu podał, podług confessyey wiary świętey ewangelickiey, a nie inszey religyey albo confessyey iakiey szafowane były; czego pilno postrzeżać mają starszy kościelni y potomkowie moi, którym by po żywocie naszym majątność nasza przynależała, albo opisana była, aby do tego kościołka naszego w Gruzdziach religia albo nabożeństwo insze wprowadzone nie było nad tę, którąśmy, to iest wiarę świętą ewangelicką fundowali, oddaliwszy takowych naszych potomków, ieśliby inszey religyey byli, a nie ewangelickiey, tedy takowi potomkowie nasi, iako do tego kościołka, tak też do nadania niżej opisanego, iako należeć, tak też y wstępu, ani przenagabania żadnego czynić nie mają y moc nie będą mogli; bo my takowych potomków, krewnych, powinnych, bliskich naszych odstęrczamy wiecznie y aby tym trwaley, stateczniey nienaruszenie fundacja nasza na religią ewangelicką na potomne przyszłe wiekuiste czasy zostawała, ten kościołek nasz z nadaniem y conditią niżej opisaną wcielamy, przyłączamy y pod posłuszeństwo zboru Szydłowskiego wiary ewangelickiey podawamy, od którego to zboru Szydłowskiego y kaznodzieia albo sługa Boży, porządnie na ten urząd od starszych kościelnych posłany, podług czasu y potrzeby zieżdzaiąc do tego kościołka naszego w Gruzdziach służbę Bożą przepowiadaniem słowa Bożego y szafowaniem świętości pańskich odprawować ma, iako iest postanowiono na synodzie Szydłowskim roku tysiąc sześćset dwudziestego wtórego, miesiąca Listopada dwudziestego

wtórego dnia. Na którym to synodzie ia Krzysztof Gruzdź y z małżonką moją, z tą fundacją naszą dobrowolnie opowiedziawszy się, in praesentia starszych kościelnych, zniosszy się około odprawowania nabożeństwa w kościołku naszym w Gruzdziach postanowili. Jakoż przyiąwszy chętnie od nas conditie podane, bacząc rzecz potrzebną ku rozmnożeniu chwały Bożey, synod to podanie nasze approbował. A, (czego strzeż Boże), successu temporis ieśliby wiara święta ewangelicka y zbór Szydłowski z iakiey kolwiek przyczyny wykorzeniony był y na mieyscu tamtym w Szydłowie nabożeństwo ewangelickie ustaloby, tedy ten nasz kościołek w Gruzdziach, y z nadaniem niżej opisanym, do przylegleyszego bliższego sboru ewangelickiego we Zmóydzi pod temiż conditiami, powinnościami przynależć ma. A nadanie do tego kościołka naszego w Kiewnarach Gruzdziewych takowe funduiemy y nadaiemy, zaraz w moc y w dzierżenie do zboru Szydłowskiego incorporuiemy y podaiemy, iednak sami do żywota swojego, póki nas pan Bóg chować raczy, na tym mieszkaiąc, słudze Bożemu, który w tym kościołku naszym do żywota naszego będzie służbę Bożą odprawował, powinni będziemy na każdy rok dawać gotowego grosza po ósmiu kop groszy Litewskich, a stół gotowy w domu naszym, póki nas pan Bóg chować będzie raczył, tenże kaznodzieia, który dla odprawowania nabożeństwa przyjeżdżać będzie do tego kościołka, mieć będzie. A teraz zaraz do tego kościołka nadawamy wiekuistemi czasy, funduiemy włok trzy osiadle, leżące w ziemi Zmoyckiey, we włości Kroskiey, z dawnych czasów siolo nazwane *Miżucie*, w polu w *Jakszyszkach*; w tym siolku półtrzeci

włoki osiadłe ludźmi oyczyczami własnymi moiemi, a nieprzychożemi, gdzie y domami mieszkaia, imionni mianowicie: Misiuł Maciewicz z synami swemi Tomaszem, Markiem, Januciem y Jurgielem Masiułayciami dom ieden, Januć, Gryduć a Misiuł Szczęsnowiczowie bracia, Jasiuł a Woyciech Stasiewiczowie, bracia, Stanisław Preyksz—człowiek wolny, ten trzyma półwłoczek kupny w tym polu w Jakszyszkach od pana Jarosza Awgustynowicza Gruzdzia y od małżonki iego paniey Jagnieszki Kałuskiej, w dacie roku tysiąc sześćset dwudziestego pierwszego, miesiąca Junia dwunastego dnia. A inszy oyczycze, wyszey imiony pomienione, trzymaia, włok dwie w tymże siołku Miżuciach te dwie włoki oyczyste y spadkowe moje Krzysztofa Gruzdzia po nieboszczyku panu stryiu moim, panu Mikołaiu Gruzdziu, y nabyte od siostr rodzonych moich paniey Krystyny Gruzdziowny Woyciechowey Bohdanowiczowey, a paniey Anny Gruzdziowny Jozefowey Montwiłowey; gdyżem ia ie wydaiąc w stan święty małżeński, co na nich przychodziło z części ich, gotowemi pieniędzmi zapłacił y oni się z tego wszystkiego zrzekli, to iest: pani Woyciechowa Bohdanowiczowa roku tysiąc sześćsetnego, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego, a pani Montwiłowa roku tysiąc sześćset siódmego, miesiąca Oktobra piątego dnia, to zrzeczenie na urządzie ziemskim Żmoyckim ustnie stwierdzili y przyznali. Do tego nabycie moie, Anny Jasiewiczowny Krzysztofowey Gruzdziowey, prawem kupnym od ziemianina iego królewskiej mości ziemie Żmoyckiey, pana Marcina Janowicza Hrehorewicza Gruzdzia, imienicza *Kiewnar*, w Gruzdziach, w ziemi Żmoyckiey, we włosci Kroskiej leżącego,

czwartey części oyczizny iego gruntów wszelakich oyczystych y zastawnych, budowania, chromin wszelakich, iako szczyry w tym liście przedajnym y na urządzie ziemskim Żmoyckim w roku tysiąc sześćset dwudziestym piątym, miesiąca Januarii siedmnastego dnia przyznany, opisano y dołożono iest, którey to sprawy, na grunt ten sobie służącey, wiecznie się zrzekaiąc, do pomienionego kościolku, z panem małżonkiem moim fundowanego, zaraz na wiekuiste czasy przyłączam y zapisuię. Na którym to gruncie y budowaniu kupnym mieszka człowiek wolny, na imię Stanisław, powinność iego z tego gruntu kop dwie groszy Litewskich płacić. Do tego odmierzonego gruntu od paszni dworney imienia naszego Gruzdziów oromego y sianożętnego półwłok, na różnych mieyscach. Na którym to półwłoczku y karczma pobudowana iest, w którey to karczmie, zażywaiąc tego gruntu, mieszka Adam Misiułaytis—oyczycz nasz własny; dodawszy ten półwłoczek do siołka Miziuciów, uczyni spełna włok trzy. Powinność z kaźdey włoki tych poddanych takowa: gotowego grosza z włoki kop trzy Litewskich, owsa beczka miary Wileńskiej, gęś iedna, kurów dwoie, iaiec dwadzieścia. A dla poprawy tego kościolka naszego ciż poddani kaźdego roku zimą powinni będą drzewa s pusczy Rosieńskiej wolney przywieść z kaźdey włoki po dwa bierwiona. A iż Adam Misiułaytis, który w karczmie mieszka, bez wygonów y pastwiska dwornego naszego obyść się nie może, przeto my, za żywota naszego, tak y po żywocie naszym, za kaźdego napotym dzierżącego imienia naszego w Gruzdziach, wolne pastwiska na bydło iego y na konie sługi Bożego, iako za nas sa-

mych, tak y za potomków naszych zostawać mają y przez dwór sam przeganiać bydło y stadko swoje wolno będzie wiecznymi czasy. A tego pastwiska, wygonów y przeganiań przez dwór, iako sam, tak potomkowie moi bronić nie mają y mieć nie będą y owszem dobrowolnie pozwałać na wieczne przyszłe czasy mają. Te tedy włok trzy, wyszey pomienione y z ludźmi na nich mieszkającymi, mianowicie wyszey imiony opisanymi, z domami ich, majątkami, powinnościami y z dziećmi, teraz y napotym będącymi, nie ninakogo nie wymuiąc, ani zostawując, oddalając od krewnych, bliskich, powinych naszych, iako się z dawnych czasów te grunty w swoich granicach y miedzach mają y są, na chwałę Bożą wiary ewangelickiey wiecznymi czasy nadaemy, fundujemy y zapisujemy y przyłączamy zaraz od dnia y daty tego listu naszego, tylko poki żywi sami natym zostając. Jakoż dla lepszey pewności y twierdzy, ieszcze za żywota naszego, starszym kościelnym w intromissyą y w dzierżenie (tylko zostawiwszy sobie dożywotne używanie pod conditią wyszey mianowaną), podaliśmy y postąpiliśmy, y iuż od daty tego listu naszego, niżej pisaney, ta fundacya nasza na chwałę Bożą wiary ewangelickiey wiekuistemi czasy nienaruszenie, spokojnie zostawać ma, na wszystkie przyszłe potomne czasy, aż do skończenia świata. Nacośmy dali ten nasz wieczysty fundacyiny list pod naszymi pieczęciami y z podpisem ręki moiey włas-

ney Krzysztofa Gruzdzia y pod pieczęciami z podpisami rąk ludzi zacnych, od nas ustnie oczewisto uproszonych, ziemian iego królewskiey mości ziemie Żmoyckiey: pana Jana Bohusza, pana Stanisława Kiewnarskiego, a pana Jana Urbanowicza. Pisan w Gruzdziach, roku tysiąc sześćset dwudziestego piątego, miesiąca Junii wtórego dnia. U tego funduszu, przy pieczęciach y podpisach rąk ichmościów panów pieczętarzów, podpis samego aktora temi słowy: Krzysztof Gruzdz, ręką mą własną. Pieczętarz proszony od obuch osób Jan Bohusz ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do tego listu Stanisław Kiewnarski ręką swą podpisał. Proszony pieczętarz od obudwu osób Jan Urbanowicz Siemaszkiewicz. U tego funduszu przy podpisach ręką ichmościów panów urzędników ziemskich xięstwa Żmuydzkiego suscepta takowa: Roku tysiąc sześćset dwudziestego piątego, miesiąca Junii wtórego dnia, iego mość pan Krzysztof Gruzdz spólnie z ieymościami panią małżonką swoją przyznali. Wiktor Meczko—sędzia, Piotr Szuksza—ciwun Eiragolski, podsedek Żmuydzki.

Który to ten fundusz, przyznany w ziemstwie xięstwa Żmuydzkiego, od imię pana Krzysztofa Gruzdzia y pani małżonki iego mości, za podaniem do akt przez patrona pana Matheusza Bronka, iest do xiąg głównych sądów trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

1627 г. Юля 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1621.

103. Обмежеваніе плацовъ, занятыхъ евангелическимъ сборомъ, его школой и госпиталемъ въ городѣ Слуцкѣ, составленное по распоряженію польнаго гетмана Криштофа Радиви́ла.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieszy tysiąc siedmsetney piętnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Andrzej Chodźko—obożny Oszmiański, pemiary placów zborowych szkolnych y szpitalnych Słuckich ekstrakt z xiąg grodzkich Lidzkich wielmożnemu imé panu Michałowi Łaniewskiemu Wołkowi—chorążemu Starodubowskiemu, aktorowi zborów Wielkiego xięstwa Litewskiego należący, przy samym oryginalu, ad acta podawszy, prosił nas sądu, abyśmy ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych ingrossowali. Jakoż my, ony przyiąwszy, a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma: *Wypis* z xiąg grodzkich powiatu Lidzkiego. Roku od narodzenia Syna Bożego tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt szótego, miesiąca Decembra dziesiątego dnia. Na urządzie iego królewskiej mości grodzkim Lidzkim przede mną Franciszkiem Józefem Mosiewiczem, chorążym y podstarościm sądowym powiatu Lidzkiego, stanowszy oczewisto słu-ga iegomości pana Jerzego Kamińskiego, woyskiego Oszmiańskiego, aktora zborów

wielkiego xięstwa Litewskiego, pan Krzysztoph Niesławowicz, ograniczenie placów zboru Słuckiego, także placów szkolnych y szpitalnych uczynione do akt podawszy, prosił, aby one do xiąg grodzkich powiatu Lidzkiego było przyięte y wpisane. Które, wpisuiąc w xięgi słowo do słowa, tak się w sobie ma:

Pomiar placów zborowych, szkolnych y szpitalnych, nad stawem rzeki Słuczy, w nowym mieście Słuckim leżących, przez nas Stanisława Krzyżkowskiego, Hrehorego Mirskiego y Daniela Naborowskiego w Słucku, roku tysiąc sześćset dwudziestego siódmego, miesiąca Julii dwudziestego dnia spisany y iegomości panu Andrzejowi z Doboy Dobrzańskiemu—superintendentowi zborów, w dystryckie Nowogrodzkim leżących, z woli y rozkazy oświeconego xiążęcia iegomości Krzysztopha Radziwiła — hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana naszego miłościwego, podany. Idąc z zamku przez most mały do Nowego miasta, po prawey stronie końca tego małego mostu, od stawu rzeki Słuczy poczynaia się w Nowym mieście dwa place szpitalne zboru Słuckiego, od tego mostku prosto idąc aż do rogu ulicy Nowomiejskiej alias Nowoostrowskiej; dłużyny tych placów iest prętów piętnaście, a szerzyny

jest prętów ośm y pół pręta. Stoi na tych placach, nad samym stawem łazienka, stoią y różne chatki ludzi ubogich. Po lewey stronie tegoż małego mostu w Nowym mieście, nad stawem rzeki Słuczy, stoią dwa zbory, wielki y mały, za którymi jest plac kupiony za zborową summę od pana Sylwestra Czerlinkowskiego — mieczmika Brasławskiego, na szkołę ewangelicką zborową. Przeczyny w tych placach zborowych y szkolnych jest tak wiele, iak dłużyny w placach wzwyż pomienionych szpitalnych, zwłaszcza prętów piętnaście, albo sznurów półtora, poczowszy od brzegu stawu rzeki Słuczy aż do rogu ulicy Nowomieskiej (wyiowszy y zostawiwszy przechód wolny z ulicy Jurewskiej przez uliczkę Małą mimo zbory na ten mostek), y ma w sobie w lewey stronie ulicę Nowomieską, idąc do dworu Nowo-Ostrowskiego sznurów trzy, prętów ośm y pół pręta. Po prawey stronie tych placów, do tego zboru Nowo-Ostrowskiego idąc, jest sad zborowy w swoim dawnym ograniczeniu y oparkaniu leżący; za tymi placami, po lewey stronie ulicy Nowomieskiej, ku dworowi Nowo-Ostrowskiemu idąc, nad rzeką Słuczą leżącymi, są place ogrodków szkolnych, których jest wzdłuż prętów cztery y trzecia część prętu. Przeczyna zaś tych placów wyż namienionych, nad rzeką Słuczą leżących, zwłaszcza prętów piętnaście. Od ulicy Nowomieskiej do stawu rzeki Słuczy wszystkich tych placów z zamku starego miasta przez most Mały ku dworowi Nowo-Ostrowskiemu idąc, tak po prawey, iako y po lewey stronie leżących, jest oprócz sadu zborowego morgów dwa, prętów siedmnaście y przecików półtrzecia. Plebania zboru Słuckiego na Nowomie-

skiej ulicy, iednym bokiem od uliczki, z emętacza cerkwie świętego Jerzego idącey, a drugim bokiem od domu pana Stefanowicza stoiąca, jest zinwentowana od iego mości xiędza Fineasa Geyskiego, do którego inwentarza teraz się odwoływamy. Ten pomiar placów, zborowi ewangelickiemu Słuckiemu nadanych, za roskazaniem xiążęcia iego mości hetmana polnego, pana naszego miłościwego, teraz sporządziwszy y należycie spisawszy, podaliśmy te place wszystkie z ich ogrodami y budynkami w realną possessyą pasterzowi zboru Słuckiego iegomości xiędzu Andrzejowi z Dobry Dobrzyńskiemu, superintendentowi zborów ewangelickich w dystrykcie Nowogrodzkim y tym onegoż successorom, którzy z woli synodu prowincjalnego ewangelickiego na urząd seniorski y kaznodziejski do zboru Słuckiego podawani będą. Dokładamy y to, że za Ilińską bramą, iadąc ze Słucka do Iwania, niedaleko od wału, leży po lewey stronie ogród szpitalny zboru Słuckiego z sianożęcią, onymże należącą. W ograniczeniu swoim to wszystko dostatecznie wyraziwszy, do tego skryptu naszego własnymi naszymi podpisujemy się rękami. Działo się w Słucku roku tysiąc sześćset dwudziestego siódmego, miesiąca Iulii dwudziestego dnia. U tego ograniczenia podpisy rąk temi słowy: Stanisław Krzyszkowski manu propria. Hrehor Mierski mpr. Daniel Naborowski mpr. Stwierdzam ten list—Bogusław Radziwił mpr. Które to ograniczenie, za podaniem onego do akt przez osobę wyszmianowaną, jest do xiąg grodzkich Lidzkich spraw wieczystych zapisane. Z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową imści panu Ierzemu Kamińskie-

mu—woyskiemu Oszmiańskiemu iest wydany. Pisan w Lidzie. U tego ekstraktu, przy pieczęci urzędowej, podpisy w te słowa: W niebytności imści pana pisarza, Franciszek Mosiewicz — chorąży y podstarości sądowy Lidzki. W niebytności pana regenta, skorygował Cierpicki

Który to ekstrakt, za podaniem onego przez wyż mienionego patrona, przy samym oryginalu, w sposób przenosu do akt, ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą, do xiąg głównych trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych, iest przyięty y wpisany.

1628 г. Октября 24 дня.

Изъ книги № 73, за 1723 г., л. 1110.

104. Дарственная запись князя Христофора Радивиля проповѣднику Слуцкаго евангелическаго сбора Андрею Добрянскому на имѣніе Заволки.

Землянинъ Булгаринъ владѣль имѣніемъ Заволкомъ по дарственной записи Слуцкихъ князей, въ счетъ 16 сотъ копъ Литовскихъ грошей, дарованныхъ Булгарину же на этомъ имѣніи; владѣніе это преемственно оставалось за Булгариними съ 1584 по 1628-й годъ. Такъ какъ имѣніе это перешло потомъ къ Радивилямъ, то князь Криштофъ Радивиль, исполняя желаніе брата своего Януша — поддерживать въ его имѣніяхъ

евангелическое вѣроисповѣданіе, настоящею записью имѣніе Заволки отдаетъ въ распоряженіе Слуцкаго евангелическаго сбора. При этомъ *окупное* въ 16 сотъ копъ Литовскихъ грошей, оставшееся на имѣніи, въ одинаковой мѣрѣ было выплачено наслѣдникамъ Булгарина съ одной стороны и удержано за евангелическимъ сборомъ съ другой.

Roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego trzeciego, miesiąca Iunii dwudziestego piątego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodstw, ziem y powiatów na rok terazniejszy, wysz na dacie pisany, obranemi, comparens personaliter patron imé pan Jan Suszycki czasu kontrowersyi między ichmé pany Przeborowskiemi, a ichmé pany Oskirkami—stolnikami Mozyrskimi, do sądu naszego wnoszonych, do-

kument, de tenore suo niżej wyrażony, iuxta decisionem nostram, ex parte ichmościów panów Oskirków małżonków ad acta podał, którego tenor sequitur talis.

Ja Krzysztof Radziwił—xiąże na Bierżach y Dubinkach, hetman polny w. x. Lit., Seywieński, Żyżmorski, Bystrzycki y Poszyrwieński etc. starosta. Oznaymuję tym moim listem, iż co nieboszczyk pan Jan Bułharyn imienie Zаволки z boiarami y inszemi przynależnościami od xięstwa Kopylskiego, w woiewodztwie Nowogrod-

zkim leżące, w summie pieniędzy piętnastu set kopach groszy Litewskich trzymał, którą to summę pieniędzy, naprzód po oycu swym Michale Bułharynié mając kop tysiąc zapisanych od xięcia imci sławney pamięci Symona Słuckiego, w roku tysiąc pięćset ósmdziesiąt czwartym, dnia wtorego Augusta listem prawnie obwarowanych, potym z nowu czterysta kop groszy Litewskich dodanych, za dożywocie sobie i małżonce swey pozwolone y sto kop z osobna za budowanie dworu w tym że imieniu, nazwanym Zawółki, sławney pamięci xięcia imci pana Janusza Radziwiła—xięcia na Birzach y Dubinkach, Słucku y Kopyłu, kasztelana Wileńskiego, pana brata mego, y małżonki imci, sławney pamięci xiężney ieymci Zofii Juriewny Olelkowiczowny Słuckiey, przypisanych y warowanych, o czym po dostatku w tych prawach opisano iest. a teraz po ustaniu dożywocia pana Jana Bułharyna ta summa piętnaście set kop groszy Litewskich potomkom lub małżonce iego przychodzi, którey majątności Zawówek okupno mnie Krzysztofowi Radziwiłowi, iako opiekunowi, prawem przyrodzonym y testamentem oznaczonemu, potomków y majątności sławney pamięci xięcia imci pana Janusza Radziwiła — kasztelana Wileńskiego, p. brata mego, należy, którey majątności dla wielu ciężarów, po sławney pamięci xięcia imci panu bracie moim pozostałych, nie mogąc ia sam okupić, upatrując iednak to bydź z lepszym synowca mego xięcia imci Bogusława Radziwiła, aby ta majątność w ręku człowieka, zborowi Bożemu y nam zasłużonego była, pomniąc y na wolą ostatnią sławney pamięci xięcia pana Wileńskiego, brata mego, że on dla rozmnożenia chwały Bożey y dla protek-

cyey osób kaznodziejskich chciał w majątnościach swych takim ludziom domicilia et nidulos plantować, pozwoliłem tę majątność Zawółki, sioło z boiarami, z dworem y z tym wszystkim, iako nieboszczyk Jan Bułharyn trzymał y używał, urodzonemu xiędzu Andrzeiowi Dobrzańskiemu — kaznodziei zboru Słuckiego y starszemu dozorecy zborów powiatu Nowogrodzkiego, u małżonki albo potomków tego nieboszczyka pana Jana Bułharyna na siebie samego y na potomki swoje do lat xiążęcia imci Bogusława Radziwiła—synowca mego, oswobodzić y tę summę piętnaście set kop groszy Litew., onym oddać y zapłacić y wszystkie prawa, na tę summę służące, od nich odebrać y kwitacją prawną z oddania tey summy otrzymać, na co onemu y list moy dałem, o czym szerzey w nim wyrażono iest; iakoż za takim pozwoleniem moim pomieniony xiądz Andrzej Dobrzański tę summę piętnaście set kop małżonce nieboszczyka pana Jana Bułharyna paniey Barbarze Zubrzyckiey, za prawem, ieymci od nieboszczyka małżonka iey należącym, oddał y kwitacją prawną otrzymał y do possessyi tey majątności Zawówek przyszedł; zaczym ia Krzysztof Radziwił tym listem moim to prawo y possessią xiędza Dobrzańskiego utwierdzam y waruję, iż w dzierżeniu y spokojnym używaniu iego tey majątności ze wszystkimi przynależnościami y pożytkami żadney trudności zadawać nie mam y niebędę mógł, y owszem od każdego wstępującego y przeszkodę czyniącego bronić y zastępować mam, a po żywocie iego ia sam albo, da Pan Bóg, za doysciem lat synowiec mój xiąże Bogusław Radziwił, iako dziedzic, tak samemu xiędzu Dobrzańskiemu, małżonce y potomstwu iego,

albo komu by to od niego za prawem puszczone (na co ia dobrowolnie zeznam) należało, nie oddawszy tey summy piętnastu set kop. z wolną rumacją do dwunastu niedziel wszelakiey mąietności ruchomey, nie mamy y nie będziemy mogli tey mąietności brać, ani żadney przesz-kody czynić, aż po oddaniu summy y po wyrumowaniu się z tey mąietności xiędza Dobrzańskiego, abo od niego dzierzącego, a przy odebraniu w possessią moią, abo synowca mego xiążenia Bogusława, tey mąietności Zawolek mamy y powinni będziemy prawnie z odebrania tey summy kwitować y one przyznaniem swym u sądu, gdzie strona zechce, ztwierdzić, kwitując porządnie tak z odebrania tey mąietności za oddaniem summy należącej, iako y ze wszystkiego tego, czego ieśliby, Boże uchoway, Pan Bóg ogniem pokarał, albo też poddani y boiarowie swowolnie albo dla nabiegania żołnierskiego rozeszli się y iaki kolwiek ta mąietność uszczerbek swój miała; o to wszystko nie mamy trudnić, ale owszem prawnie kwitować, na co dałem xiędzu Andzeiowi Dobrzańskiemu — kaznodziei Słuckiemu, ten mój

list dobrowolny zapis, pod pieczęcią y z podpisem ręki mey y pod pieczęćmi y z podpisy rąk ichmć pp. przyjaciół, oczewisto odemnie uproszonych, którzy się niżej podpisali. Pisan w Nowogrodku, roku tysiąc sześćset dwudziestego ósmego, miesiąca Octobra dwudziestego czwartego dnia. U tego dokumentu, przy pieczęciach, podpisy rąk w te słowa: Krzystof Radziwiłł m. p.; proszony pieczętartz Samuel Ogiński — stolnik Trocki, ręką. Proszony pieczętartz Andrzej Kazimierz Szekański. Proszony pieczętartz Pawel Budziszewski, ręką swą. A suscepta trybunalska takowa: Поку тысяча шестьсотъ двадцать осьмого, мѣсеца Сентября двадцать пятого дня, ясне освещенный княже его милость панъ Криштофъ Радивиль его милость, великого князства Литовского, сесь листъ свой очевисто созналъ. Криштофъ Вялосоръ — маршалокъ Упитскій и трибунальскій. Янъ Протасовичъ писарь.

Który to takowy dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg głównego trybunału w w. x. Lit. spraw wieczystch przyjęty y wpisany.

1630 г. Октября 2 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1605.

105. Фундушова запись князя Головчинскаго на Сидранскій евангелическій сборъ.

Князь Головчинскій и жена его, урожденная Воловичовна, желая поддержать и распространить евангелическое исповѣданіе— „швейцарское“, которое было введено Виленскимъ каштеляномъ Воловичемъ въ Сидранскихъ его имѣніяхъ, на стоящую запись отказываютъ одно изъ своихъ Сидранскихъ имѣній— Мосиху, заключающую въ

себѣ 20 заселенныхъ уволокъ, и отдѣльно еще на содержаніе пастыря и катехиста 4 уволоки на вѣчныя времена; въ случаѣ отнятія этого имѣнія, фундаторы обязываются сами, обязываютъ и своихъ потомковъ, заплатить Сидранскому сбору пестушки 50,000 злотыхъ.

Roku tysiąc siedmsetnego pietnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny piętasty obranemi, stanowszy personaliter patron imé pan Andrzej Choćko—obozny Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty funduszowy zapis, zborowi ewangelickiemu Sidrzańskiemu, na rzecz, w nim niżej wyrażoną, służący, od iaśnie oświeconego xiążęcia imé pana Jana Hołowczyńskiego—czesznika w. x. Lit. y samey iey mości dany, ad acta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany; który my przyiąwszy a wpisuiąc w xięgi, słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ja Jan z Rafałowa, xiąże na Hołowczynie—czesznik w. x. Lit., y ia Helena Piotrowna Wołowiczowna—czesznikowa w. x. Lit., Janowa Hołowczyńska—czeszni-

kowa w. x. Lit., oznaymujemy tym naszym listem dobrowolnym zapisem, iż my z własney woli y upodobania naszego y z powinności naszej ku chwale Bożey, takōż w obowiazku, od sławney pamięci imé pana Piotra Wołowicza—czesznika wielkiego xięstwa Litewskiego, pod błogosławieństwem Bożym na nas włożonego, chcąc prawdziwe przepowiedanie słowa Bożego wedle nabożeństwa religiey Ewangelickiey, w zborach koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego, pod szczęśliwym króla iego mości, pana naszego miłościwego, panowaniem, swobodnie y spokojnie aż dotąd brzmiącey, zatrzymać y oną w zborze naszym Sidrzańskim, przez ś. p. imé pana Wołowicza—kasztelana Wileńskiego, iako własnego majątności Sidrzańskiej dziedzica, z nowego fundamentu zbudowanym y na religią ewangelicką dedykowanym y potym od w Bozie zmarłego pomienionego imé pana Piotra Wołowicza—czesznika wielkiego xięstwa Litewskiego, w teyże religiey zatrzyma-

nym, chcąc do potomnych wieków podać, dajemy ten list dobrowolny zapis nasz imię panu aktorowi zborów wielkiego księstwa Litewskiego ewangelickich konfessyey szwajcarskiej, który kolwiek w tym y pozad idącym czasie od ichmościów panów patronów y seniorów utriusque ordinis zborów ewangelickich, po wielkim księstwie Litewskim rozsypanych, obrany będzie, którym to listem dobrowolnym zapisem naszym zapisujemy: iż w pomienionym zborze Sidrzańskim nie która insza religia, ieno ewangelicka, Boga w Trójcy iedynego wyznawająca, według confessyey szwajcarskiej, od zborów inszych wielkiego księstwa Litewskiego przyiętej, ma być wiecznymi czasy, bez wszelkiej odmiany, trzymana. A przytym, iż przy tym zborze ma być pasterz, od synodu prowincyalnego zborów wielkiego księstwa Litewskiego ewangelickich obrany y katechista albo bakalarz dla ćwiczenia dziątek; także y szpital dla sustentowania ubogich zborowych. A na sustentacją pasterza y katechisty, albo bakalarza, fundujemy do tego zboru na wieczne czasy dobra nasze wieczyste, niczym prawom niepodległe, naprzód: wieś Mosichę, w której włok dwadzieścia osiadłych, przytym pod samą Sidrą cztery włoki na pasznią kaznodzieyską; przytym dom na kaznodzieyskie mieszkanie, z ogrodami y z gumiennym y inszym wszelkim budowaniem, nakoniec pensją z dworu Sidrzańskiego doroczną szpitalną, któraby y sustentowaniu, karmieniu y odziewaniu sześciu ubogich zborowych wiecznie correspondować y wydolać mogła. Te tedy pomienione dobra, z ich wszystkimi dochodami y przynależnościami, żadnego wstępu w nie y w pożytki z nich

idące sobie y successorom swym wiecznymi czasy nie zostawując, tak iako na inwentarzu conditiei kaznodzieyskiej y szpitalney, rękoma nas obóyga podpisanym y pieczęciami przyciśnionym, są wyrażone y specyfikowane, tym listem naszym zapisawszy y fundowawszy, to ieszcze warujemy wiecznymi czasy, iż ieslibyśmy albo my sami za żywota naszego, albo potomstwo nasze, albo sukcesorowie naszy, bądź krewnym, bądź innym iakim prawem na Sidrzańskiej majątności siedzący, tę religią pomienioną w pomienionym zborze odmieniać albo opowiadać, albo zbór ten odiać, lub przeszkodę nabożeństwu ewangelickiemu wyrządzać, y lubo dobra pomienione, na zbór fundowane, y pensją, na szpital naznaczoną, odebrać ważyli się; tedy piędziesiąt tysięcy złotych polskich w zględem zaruki popaść mamy y sukcesorowie naszy popaść mają. Którą to zarukę na też dobra nasze Sidrzańskie tym zapisem naszym wnosimy y moc dajemy pomienionemu imię panu aktorowi zborów wielkiego księstwa Litewskiego, teraz y napotym będącemu, pozwać nas o to pozwem zawitym na trybunał wielkiego księstwa Litewskiego, w powiat należny Grodzieński, kładąc pozwy na teyże majątności Sidrzańskiej: a my y sukcesorowie naszy, nie zażywaiąc żadnych obron y wymówek (których się tym naszym dobrowolnym zapisem in solenni forma totaliter zrzekamy) prawnych, albo nieprawnych, powinni będziemy y potomkowie, albo sukcesorowie naszy powinni będą, zarukę ponienioną zapłacić, a zapłaciwszy zarukę, przecie zapisowi temu y każdemu w nim wyrażonemu punktowi na wieczne czasy dość czynić cale. Y na to daliśmy ten list dobrowol-

ny zapis nasz, uprosiwszy wedle prawa wielkiego xięstwa Litewskiego, przyiaciół naszych, aby się do niego podpisami y pieczęciami swymi przyłożyli, mianowicie: oświeconego xięcia iego mości pana Krzysztofa Radziwiła—hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, imć pana Mikołaja Abramowicza, na Wornianach wojewodzica Smoleńskiego, y imć pana Adama Krzyckiego—starostę Eyszyskiego. Działo się w Słucku, dnia wtorego Octobra, w roku tysiąc sześćset trzydziestym.

U tego zapisu wieczystego, przy pieczęciach, podpisy w te słowa: Ian Hołowczyński—cześnik wielkiego xięstwa Litewskiego ręką swą. Helena Wołowiczowna Hołowczyńska ręką swą. Krzysztof Radziwił ręką swą. Adam Krzycki z Byszowca ręką swą. Mikołaj Abramowicz na Koynianach ręką swą.

Który ten zapis, za ustnym wyż wyrażonego patrona podaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych jest przyjęty y wpisany.

1638 г. Октября 10 дня.

Изъ книги № 13, за 1638 г., л. 1411.

106. Фундушова запись Брестскаго земскаго судьи Петра Кохлевскаго Нурецкому евангелическому сбору.

Брестскій земскій судья Петръ Кохлевскій, движимый религиозными чувствами, заводитъ въ своемъ имѣннн евангелвческой сборъ,—т. е. устраиваетъ евангелическую церковь съ двумя колоколами, школу и двѣ богодѣльни—одну для бѣдныхъ стариковъ, другую для нищихъ; записываетъ не только всю землю, на которой постро-

ены эти зданія, въ собственность сбора, но и другія пахатныя земли и повинности съ имѣннн Нурицы и Куховца и Телятичь, какъ на содержание сбора и духовенства, такъ и школы вмѣстѣ съ богодѣльнями; при этомъ Кохлевскій налагаетъ заруку на свои имѣннн въ случаѣ нежеланнн наслѣдниковъ исполнять его завѣщаннн.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ третяго, мѣсеца Юля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земля и повѣтовъ на рокъ теперешннй тысяча шестьсотъ семьдесятъ третнй обраными, постановившисе очевидно у суду панъ Андрей

Завлицкнй, оповѣдалъ, покладахъ и куактивованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати далъ экстрактъ съ книгъ земскихъ Виленскихъ зъ уписаньемъ у немъ листу добровольнаго фундушоваго запису, одъ зопшого зъ сего свѣта его милости пана Петра Кохлевскаго—судьи земскаго Берестейскаго, на речъ въ немъ ниже выражоную ихъ.

милостямъ паномъ сеніоромъ, патрономъ и акторомъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучимъ, належачихъ, который подаючи просилъ, абы до книгъ принять, актикованъ и уписанъ былъ, якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть. Видимусь съ книгъ земскихъ воеводства Берестейского, лѣта Божого нароченія тысяча шестьсотъ тридцать осьмого, мѣсеца Октября четырнадцатого дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ о светомъ Михалѣ, святѣ римскомъ, припалыхъ и судовне у Берестью отправованыхъ, передъ нами Николаемъ Костюшкомъ Сехновицкимъ, на мѣстпу его милости пана Петра Кохлевскаго—судьи земскаго Берестейскаго, засажонымъ, Теодоромъ Станиславомъ Букрабою—подсудкомъ, а Петромъ Потеемъ — писаромъ, врандиками судовыми земскими воеводства Берестейского, постановившисе очевисто у суду урожоный его милость панъ Петръ Кохлевскій—судья земскій Берестейскій, а руку водлугъ конституціи о фундованью и лекгованью добръ на костелы написаное до перси приложивши и суменьемъ обовезавшисе, же не чужую сумму на добра свои вносить, а лечь съ свое властное хути певный кгрунтъ и будынокъ и провизию зборови евангелицкому и шпиталеви въ маестности своей Нурцѣ записуетъ и положивши листъ фундацыйный записъ его милости пана судьи, данный отъ его милости ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ и патрономъ и акторомъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучимъ, унести добровольне тотъ листъ и все што у немъ выражено, призналъ и жадалъ его милость, абы затымъ признаемъ былъ тотъ

записъ принять и до книгъ уписанъ, въ чемъ мы врадъ видечи быть речъ слышную, оного принявши, до книгъ земскихъ Берестейскихъ уписать дали и уписуючи у книги письмомъ польскимъ въ словѣ до слова такъ се въ собѣ маеть: *W imię Boga Ojca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trócy świętey iedynego, amén. Ja Piotr Benedyktowicz Kochlewski—sędzia ziemski Brześciański, teraznieyszego y nadchodzącego wieku ludziom tym moim wieczystym nieodzownym y dobrowolnym listem zapisem y funduszem wiadomo czynię: ponieważ ta iest powinność człowieka chrześcijańskiego, aby według przemożenia swego chwale Bożey usługował y oney na gruntach y majątnościach swoich mieysca y gospody używał, przetoż iakom w roku tysiąc sześćsetnym trzydziestym pierwszym w imieniu moim wieczystym Nurcu, przez mię u sławney pamięci imci pana Piotra Piekarskiego—sędziogo ziemskiego Brzeskiego, kupionym, w wojewodztwie Brzeskim leżącym, kościół albo zbór ewangelicki na cześć y chwałę Boga w Trócy świętey iedynego, z plebanią, szkołą y z szpitalem był budował y w nim od pomienionego roku nabożeństwa ewangelickiego, w confessiey Sandomirskiej, kilkóm królóm ichmość panom naszym y wszystkim rzeczy pospolitey stanóm przez druk presentowaney, wyrażonego, swobodnie zażywał, tak teraz oczyściwszy pomienioną majątność moią Nurzecką od wszystkich, które pretendowano, trudności, a mając po sobie prawa oyczyzny naszej pospolite, przysięgami królów pomazanców Bożych, iako najwyższey naszej zwierzechności, y confederatiami stanów rzeczy pospolitey obwarowane, że ludziom chrześcijańskim, wed-*

ług swey religiey Pana Boga chwalić y nabożeństwo odprawować, a zatym y mieysca dla odprawowania nabożeństwa osobne y wyłączone mieć wolno. Wolno przytym dobrami swemi szafować y na nie ciężary, iakie kto chce, wnosić y zapisować. A tak ia Piotr Kochlewski, uważając, iż żadne nabożeństwo bez obwarowania y opatrzenia y prowizyey, iako samych mieysc, tak y osób, na służbę Bożą odłączonych, obeyść się nie może, tedy tym listem zapisem moim dobrowolnym tak na wieczne czasy funduję y zapisuję: Naprzód sam zborny budynek, z dwiema dzwonami y z zegarem y dzwonem zygarowym, także budynek plebanii, albo ministrowego mieszkania, przytym budynek szkolny, nakoniec budynki dwa szpitalne, ieden dla ubogich wysszey kondycyey, którzy bez żebraniny żyją, drugi dla prostych y pospolitych żebraków, także y ten wszytek grunt, na którym te budynki stoią, nakoniec y ogrody y sianożęci y sadzawkę starą, przy tychże budynkach będącą, excipując na dwór nową sadzawkę, tuż pod groblą y pod mnichem z sredniego dwornego stawu wykopaną, wyłączam z władzy, z mocy y z prawa moiego y potomków, y successorów moich, dziedziców Nurzeckich, a wiecznymi czasy w moc, w władzę y w wieczne nieodzowne prawo, własność y dziedzictwo podaię y zapisuję y leguję ichmość panom seniorom y patronom y actorom zborów ewangelickich, w wielkim xięstwie Litewskim teraz y na potym będących, którzy kolwiek od synodu zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego postanowieni y naznaczeni będą. A tego gruntu, zborowi Nurzeckiemu należącego, takie iest ogranicze-

nie: naprzód od drogi, która przez groblą sredniego dwornego stawu, od Siemiona młynarza do siola Nurzeckiego wpada, poczynając, a idąc nad drogą, z tegoż siola mego Nurzeckiego ku zachodowi słońca do Żyrczyce wypadaiącą, namierzyło się sznurów dwa y prętów sześć y łokieć, w każdym sznurze dziesięć prętów, w pręcie pół ośma łokcia Litewskiego rachuiąc; z tego mieysca, gdzie sznur stanął, idąc od południa ku północy, a od teyże drogi, z Nurca ku Żyrczycom idącey, sznur ku rowowi na prost ciągnąc, namierzyło się aż do starego rowu, przez sianożęć idącego, sznurów trzy, prętów sześć, bez łokcia; znowu od tego mieysca nad tymże starym rowem ku grobli sredniego stawu dwornego idąc, wymierzyło się sznurów trzy, prętów dwa; nakoniec od tego mieysca idąc pod groblą y pod drogą, od Siemiona młynarza do Nurca przychodzącą, namierzyło się do tego mieysca, zkąd pomiaru zaczęta, sznurów cztery; znowu przez drogę, zaraz przeciwno tey pomierze, zmierzył się drugi plac, na którym dom ubogich lepszey kondycyey y ogród stoi; tego nalazło się wszereż po obu końcach prętów siedm, a wzdluż od boczney sredniego stawu grobelki aż do browaru y studnie karczemney sznurów trzy bez piąciu prętów. Nadto ieszcze przy Wolińskich moich sianożęciach wymierzyła się dla xiędza kaznodzieia Nurzeckiego sianożęć, która w sobie zupełny ieden morg (ma). Te tedy wszystkie mianowane grunty y budynki ichmość panom patronom, seniorom y actorom zborów wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich zapisawszy y legowawszy, zaraz ichmościom w intromissyę one puszczam y podaię. A iż bez stróża

do wożenia drew, ani plebania, ani szkoła, ani szpitale obeysć się nie mogą, przetoż poddanych dwóch, tuż podle szpitala na pół włoczku siedzących, a po czwierci włoki trzymających, to iest, iednego xiędzu kaznodziei, a drugiego praeceptorowi y szpitalnym, teraz y na potym będącym, wiecznymi czasy dla oddawania robot y posług zapisuię y z dworney władze onych wyłączam, od dziakła, czynszu, podwod, poboru, stróżowszczyzny onych wyzwalam y na tey samey powinności zostawuię, aby każdy z nich osobno tyle dni, ile insi poddani Nurzeczy z czwierci włoki dworowi służyć zwykli, powinien był w plebaniey, szkole y szpitalach na wożeniu y zrąbaniu drew y na zaoraniu y zarobienie ogrodów y poprawkach koło budynku potocznych strawić; a względem tego, że od dziakła y od czynszu y od poborów wolni będą, tedy przez lato po trzy dni, począwszy od świętego Jana Krzściciela, aż do świętego Michała, robić będą; żonki ich też plewidło, przedziwo y inszą białogłowską robotę, tak iako żony innych poddanych moich odprawować mają. Gdyby pobor albo pospolite ruszenie, albo cokolwiek inszego na seymie uchwalono było, tedy ia y successorowie moi, a dziedzicy majątności Nurzeckiey, wszystkie pomienione placzy, grunty y poddane zborowe zastępować y według starych kwitów pobory oddawać będą powinni, żadnego ciężaru, ani na grunty, ani na osoby pomienione nie zmykaiąc; owszem onych od wszelkiego obciążenia broniąc, a dla prowizyey mieysc y osob pomienionych zborowych szkolnych y szpitalnych, tedy na teyże majątności moiey Nurcu y Woli Nurzeckiey wyderkafowym sposobem summę złotych polskich trzy tysiące,

a osobną na majątności moiey Klukowickiey, od pana Piotra Stokarskiego y od pana Krzysztopha y pana Mikołaiia Telatyckich kupioney, w woiewodztwie Brzeskim leżącey, drugą summę trzech tysięcy złotych polskich, a na majątności Telatyckiey, przez mię od pana Jarosza y pana Adama Telatyckich y u pana Mikołaiia Bucego kupioney, summę złotych pięćset polskich wiecznymi czasy zapisuię, od którey summy successorowie moi y dziedzicy pomienionych majątności po pięciu set y pięciu dziesiąt złotych polskich czynszu oddawać będą co rok powinni — takim sposobem: z Nurca na każdy dzień świętego Jana Krzściciela do ręki ministra, albo kaznodzieie Nurzeckiego, złotych półtrzecia sta; z Klukowicz na dzień nowego lata, drugą złotych pół trzecia sta, a z Telatycz złotych piędziesiąt, na takoweż dwie raty dzieląc, do ręki tegoż xiędza kaznodzieie ma być placona y skutecznie za kwitem, ręką tegoż xiędza kaznodzieie y dwóch iego z stanu szlacheckiego religiey ewangelickiey słuchaczów y zboru Nurzeckiego parafianów podpisanym, oddawana. Których pięciu set y pięciudziesiąt złotych szafunek taki być ma: na samego xiędza kaznodzieie co rok dawać trzysta złotych, to iest, na dwie racie, wyżey pomienione, po półtora sta złotych, na katechistę, albo bakalarza, co rok dziewiędziesiąt złotych też dwiema ratami, na żaczka, albo alumna iednego złotych sześćdziesiąt y pięć, to iest do stołu złotych czterdzieście, a na odzież y potrzeby złotych dwadzieścia y pięć; na ubogich oboiego szpitala złotych osmdziesiąt, którą tą ospitalną pensią do extraordinarynych iałmużn, które od inszych pobożnych

ludzi pieniędzmi, albo leguminami bywają dawane, przyłączywszy, ma xiędz kaznodzieia Nurzecki, z wiadomością xiędza superintendenta swego y patrona zboru Nurzeckiego, bądź on sam przez się, bądź przez katechistę dzielić między ubogich według zwyczaju, w tym zborze zachowanego, y według naylepszej uwagi tak szafunek miarkując, żeby zawždy na roschód mogła się co rok cząstka iaka dla schowania do karbony propter contingentes usus ukroić. A iż ieszcze piętnaście złotych od pomienionych półszostuset złotych zbywa, tedy te piętnaście złotych na kupowanie wina, świec y poprawę okien y dachu zborowego, do karbony zborowej co rok odkładać y z tego te extraordinaryne potrzeby, nie obciążając patronów, odprawować, a w plebanii y szkole y szpitalach, ci okna naprawować swym groszem będą, za czymby niedbalstwem potluczone były. Ogrody y sianożęci zborowe, które s tey strony drogi, gdzie zbór y plebania stoi, leżą, także y sadzawkę starą samemu xiędzu kaznodziei, a ogród za drogą, przy wsi leżący, preceptorowi y szpitalnym na dwoie podzielony być ma. A iesli się w nim sadzawka iaka wykopie, tedy praeceptor z ubogiemi na pół zażywać iey będzie, mliwo w młynach moich Nurzeckich kaznodziei, praeceptorowi y ubogim na ich własną domową potrzebę wolne bez miarek dwornych być ma, wolne przy tym drew na opał y na poprawę lecie z mego Nurzeckiego boru, a zimie z Telatyckiego boru (aby sam Nurzec obciążony nie był), używanie wolne na borach y ugorach, pastwiska wolne do zboru tak, iako teraz są drogi y gościny, czego na każdy rok dozór y exekucya y słuchanie liczby o

pomienionych przychodach zborowych wiecznie ichmość panom seniorom zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, a przy ichmość xiędzu seperintendentowi temu, pod którego dozorem zbor Nurzecki będzie, także y potomstwu memu, bądź mężkicy, bądź białogłowskicy płci, które będzie w teyże religii ewangelickicy trwało, należeć będzie; a któreby tey religii niebyło, tedy w żadne rządy y dozory zboru tego wtrącać się niema. A lubo to trzymam o potomkach y successorach mych, dziedzicach Nurzeckich, Klukowickich y Telatyckich, że, oglądając się na straszne sądy Boże y na żałosne przykłady wielu familii, które dla niedotrzymania fundacyi przodków swych niszczały, oglądając się y na błogosławieństwo moje rodzicielskie, które im z tym dokładem daię, że da Bóg póty na majątnościach moich dziedziczyć, póki Bogu to, co powinni, trzymać y oddawać będą, lubo mówię trzymam o nich, że, quae Dei sunt, Deo reddent; wszakże iesliby w czymkolwiek tego listu zapisu moiego nie dotrzymali, iesliby wolnego używania nabożeństwa ewangelickiego bronili y przeszkadzali, iesliby czynszów pomienionych na pomienione raty nie płacili, iesliby się w zbor, w plebania, w szkołę, w szpital violenter wstępowali, wypędzali y ministra, praeceptora szpitalnych wypędzali, iesliby wolnych drew, miarek, pastwisk, drog niedopuszczali, iesliby dwóch poddanych cwierczników, albo grunty y place zborowe odeymowali y iesliby cokolwiek inszego ku naruszeniu y skażeniu tey woli moiey y tego zapisu moiego, bądź sami przez się, bądź przez substitutów, zastawników, arendarzów, sług, albo poddanych swoich czynili, tedy na Nurzec y

na Wolkę trzy tysiące złotych, na Klukowicze także trzy tysiące złotych zarek spólnym y nierozzerwanym sposobem wiecznymi czasy wnoszę y spólnie y iednostajnie te obie majątności tym zapisem oneruję, a osobno na Telatycze, tylko względem płacenia czynszu rocznego pięćdziesiąt złotych wnoszę zareki sześćset złotych, (pod) które to zareki Nurzeccy y Klukowiccy sukcesorowie y dziedzicy moi, za niewypełnieniem którego kolwiek punktu, w tym liście zapisie moim wyrażonego, a dziedzicy y sukcesorowie Telatycy za nieoddaniem na ratach wyrażonych pięćdziesiąt złotych, podpadać y one tyle razy, ile by do którego sądu grodzkiego, ziemskiego, albo głównego trybunального, w który kolwiek termin y powiat, rokiem zawitym pozwani byli, płacić mają, a przecie rzeczy samey y wszystkiemu moiemu temu listowi zapisowi y funduszowi dosyć czynić powinni będą wiecznymi czasy, nie zażywaiąc żadnych publicznych, ani prywatnych prawnych, albo nieprawnych obron y zwłok y niczym się zgoła nie zasłaniając, pod takowymiż zarekami. To iednak sobie waruję, że ieslibym ia Piotr Kochlewski—sędzia Brzeski, ten list zapis y fundusz z majątności Nurzeckiey na inszą iaką sposobniejszą majątność za żywota mego przenieść chciał, tedy mi to wolno być ma, ale bez wszelkiego zborowi prowizyei zmniejszenia, lecz po moiey śmierci potomkom y sukcesorom moim ta wolność należeć nie ma. Y na to dałem ten mój list dobrowolny wieczysty zapis, który dla

lepszey wiary y pewności ręką swą podpisawszy y pieczęcią utwierdziwszy, prosiłem oczewisto ichmościów panów przyjaciół, ludzi zacnych, że się do tegoż podpisali y pieczęci swe przyłożyli, mianowicie: imci pana Teodora Stanisława Bukraby—podsędka Brzeskiego, iego mości pana Zygmunta Oniechimowskiego—pisarza grodzkiego Brzeskiego y iego mości pana Łukasza Jozepha Horbowskiego. Data w Brześciu Litewskim, dnia dziesiątego miesiąca Oktobra, roku tysiąc sześćset trzydziestego ósmego. У того листу фундушового запису при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Piotr Kochlewski—sędzia ziemski Brześciański. Theodor Stanisław Bukraba—podsędek. Proszony pieczętarz ustnie Zygmunt Oniechimowski—pisarz grodzki Brzeski. Łukasz Jozeph Horbowski. Который же тотъ листъ фундушовый записъ, черезъ его милости пана судью очевисто у суду признаный, до книгъ земскихъ Берестейскихъ есть уписанъ, съ которыхъ и сесь видимусь подъ печатями нашими владовыми и съ подписомъ руки писарское его милости пану Петру Кохлевскому—судьи земскому Берестейскому есть выданъ. Писанъ у Берестею. У того экстракту при печатехъ владовыхъ подписъ руки въ тые слова: Петръ Патеи—писарь земскій Берестейскій; а корректа тыми словы: скоривговалъ Коморовичъ. Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного до актъ, черезъ особу верху менованую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть уписанъ.

1662 г. Юля 1 дня.

Изъ книги № 202, за 1662 г., л. 21.

107. Трибунальный декретъ, присуждающій Софію Нагорчиную къ уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ золотыхъ польскихъ долгу Христинѣ Пашковской, женѣ проповѣдника Любчанскаго евангелическаго сбора.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсеца Юля первого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земля и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, кгда съ порядку реестрового ку суженью припала справа ей милости паней Кристины Домбровское Андреевое Пашковское—казнодѣйки збору евангелицкаго Любчанскаго, зъ ей милостью пани Зофією Коптевною Давидовою Накгорчиною, за позвомя, въ речи ниже мененой вынесенымъ; теды за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права, ей милость пани Пашковская сама очевисто до права становила и моць до мовенья речи пленипотенту своему, пану Юрью Туловскому, устне злетила, а отъ ей милости пани Накгорчиной панъ Миколай Волотко за моцью листовною правною, собѣ до тое справы даною, становилъ. Затымъ, кгда пленипотентъ акторки, поданого и положеного по ей милости пани Накгорчиную позву на имѣнью и дворѣ ея милости, названомъ Курклѣ, въ повѣтѣ Вилькомирскомъ лежакомъ, черезъ енерала воеводства Виленскаго сознанья оного выписомъ врадывымъ, въ датѣ вышѣ

мененой и року за нимъ припалого слушне, правне доведши и трое воланье, на томъ позвѣ написаное, оказавши, далей въ право поступоватъ и жалобу стороны своей позовную пропозоватъ хотѣлъ; тогды отъ ей милости паней Накгорчиной пленипотентъ ей милости, не припушаючи умоцованого акторки до дальшого поступку правного, замовилъ то: изъ тая справа у суду нашего форумъ не маеть, бо терминъ за позвомя сторонѣ моея о яковыйси долгъ даный, а за обликгомъ, менечи черезъ неприятеля Москвитина якобы взятымъ, такъ черезъ процесъ свой скаржитъ теперешняя акторка, зачимъ и сама вызнаваеть, же безъ обликгу, въ котормъ форумъ собѣ сторона варуетъ, у суду вашности той акціи форумъ нѣтъ, а затымъ неузнанья форумъ и отосланья тое справы до належного владу; а пленипотентъ акторки, указуючи розпись на запозвѣ, рукою его милости пана писара кола нашего назначоный, за которымъ ежели бы се не згодили обѣдвѣ стороны, за тымъ позвомя не гдѣсь инде, одно тутъ передъ нами судомъ росправоватъ декларовали, а затымъ ухиленья черезъ пленипотента ей милости паней Накгорчиной, яко неслухное, на уникненье справедливости светое, а ку шкодѣ акторки заживаное

афектаціи на сторону, узнавья той справѣ форумъ и наказу обудвумъ сторонамъ да-лей въ право поступовать у насъ суду про-сили, домаляли. Гдѣ по узнавью въ той справѣ, а то взглядомъ роспису, межи вышъ менеными особами на позвѣ учине-ного, за которымъ сторона позваная сама добровольне тутъ передъ нами судомъ терминъ до росправы приняла, у суду на-шого форумъ и по наказѣ нашомъ далей сторонамъ въ право поступовать, въ даль-шомъ поступку правномъ ей милость пани Пашковская съ тымъже пленипотентомъ своимъ паномъ Юрьемъ Туловскимъ, так-же и отъ ей милости паней Накгорчиной тотъже умованный панъ Миколай Во-лотько до права становили. Затымъ пле-нипотентъ акторки, доведечи жалобы сто-роны своей, покладаль протестацію, до вряду донесеную, о взятыи черезъ непри-ятеля Москвитина въ року прошломъ тысяча шестьсотъ петьдесятъ пятомъ листу облиггу, отъ зошлого его милости пана Давида Накгорки зошлomu зъ сего свѣта небошику ксендзу Андрею Пашков-скому — казнодеи збору евангелицкого Любечанского и теперешней акторцѣ пани малжонцѣ его милости на двѣ тысячи золотыхъ польскихъ даного, а на даль-шее вспартыи тое жалобы своеи и то за-носиль: же вжо по зашломъ процесѣ отъ тое сумы приходячое квоты за лѣтъ двѣ ей милость пани Накгорчина ей ми-лости паней Пашковской за каждый годъ по золотыхъ двухъ сотъ платила; на што и квити отъ акторки моеи ей милости пани Накгорчина маеть. А же по пла-ченью тое квоты на потомъ ани квоты належачое, ани тое сумы самое оригн-альное, въ которой то вся субстанція жа-лобливой и безъ которой данья великое

утрапенье и недостатокъ, зъ недорослымъ потомствомъ своимъ терпѣть муситъ, от-давать и платитъ ей милости пани На-кгорчина, а то въ надѣи звиненья того об-лиггу, не хочеть и не платитъ, теды о то есть ей милости интентованая акція, а за тымъ, ежели бы ей милость до того долгу не знала и былъ ли бы суду ваш-мостей наказъ и до присеги акторцѣ сво-ей на взятыю того облиггу черезъ непри-ятеля беручи, всказу сторонѣ своей за-разомъ такъ оригнальной сумы двухъ тысячей золотыхъ польскихъ, яко сови-тостей, зарукъ на ей милости паней На-кгорчиной и абысьмо передъ собою на тер-минѣ зложономъ, то есть, дня третьего тую суму черезъ ей милость пани На-кгорчиную акторцѣ подъ тройкими зару-ками платитъ наказали. у насъ суду потребоваль.

А пленипотентъ ей милости паней Накгорчиное, не некуючи тому долгу и овшемъ отъ стороны своей знаючи се до него, продуковаль квитовъ два, одъ ей милости паней Пашковской, теперешней акторки: одинъ подъ рокомъ тысяча шесть-сотъ петьдесятъ шостымъ на золотыхъ сто, а другій подъ датою року тысяча шестьсотъ петьдесятъ осьмого мѣсеца Мая семого дня, также на сто золотыхъ, менечи, ижъ ей милость пани Пашков-ская вжо *адъ рациономъ* тое сумы ориг-нальное тые двѣстѣ золотыхъ у ей мило-сти пани Накгорчиной взяла, зачимъ любо бы и тотъ облиггъ былъ, теды бы вжо совитости и заруки акторцѣ ити не могли, а до того мусѣла бы ей милость пани Накгорчиная надъ всеихъ сторонъ несчастлившая быть, которая тою плякгою Возкою неприятельскими инкурсіями въ своихъ фортунахъ зруинована и знищена

есть, жебысте вашмость ей одной, поневажъ еще жаднымъ зъ светобливое децизиі вашмостей суду декретомъ никто плаченемъ совитостей акгравонный не былъ, совитости и заруки платитъ наказать рачили, досытъ же въ самой истизнѣ потрутивши то, што ей милость пани Пашковская взяла, сторона моя истить декляруеть, а затымъ увольненья отъ совитостей, зарукъ троякихъ стороны своей, а термину зложеня въ прошломъ тысяча шестьсотъ шестьдесятъ третьемъ року передъ судомъ головнымъ, альбо въ Новагородку на початку судовъ нашихъ на отдаче той суммы помененой. Противо чому пленипоментъ акторки тымижъ квитами доводилъ, же ей милость пани Пашковская не адъ раціонемъ самой ориинальной суммы, лечъ адъ раціонемъ привходячее отъ тое суммы квоты, што на томъ квитѣ доложено есть, который пунктъ позваная ей милость высказавши, иначе у суду вашмости, якобы адъ раціонемъ самое суммы тые двѣстѣ золотыхъ взять мѣла, удаючи неслушне здезолеваньемъ добръ своихъ, которые за ласкою Божою впале зостають и ей милость панею на тыхъ своихъ добрахъ зостаючи, власности акторцѣ моей платитъ не хочеть; а затымъ ухиленя, яко неслушныхъ черезъ пленипотента ей милости пани Накгорчиной вношныхъ оборонъ на сторону, а отдать казанья заразомъ передъ собою ей милости пани Накгорчиной тое суммы съ провизією у насъ суду просили и домаляли.

А такъ мы судъ въ той справѣ ей милости паней Кристины Домбровское Андреевое Пашковское — казнодѣиной збору евангелицкого Любечанского, зъ ей милостью пани Зофією Коптевною Давидовою На-

кгорчиною, за позвомъ менечи о неодданье и незаплаченье на року суммы пѣнезей двухъ тысячей золотыхъ польскихъ, якобы на листъ обликгъ, черезъ позваную, спольне зошлымъ зъ сего свѣта его милостью Давидомъ Накгоркою, малжонкомъ ее, зошлomu тежъ его милости ксендзу Андрею Пашковскому — казнодѣю збору евангелицкого Любечанского, малжонку жалобливой и ей самой даный, который якобы черезъ непріятели Москвитина взятый есть, винно зосталыхъ, затымъ менечи о пожитокъ, отъ тое суммы приходчай, о совитости, заруки и шкоды; въ которой справѣ, по узнанью передъ нами судомъ форумъ, а то взглядомъ роспису, межи вышъ менеными особами въ той справѣ на позвѣ, за которымъ сторона сама добровольне тутъ передъ нами судомъ терминъ до росправы приняла, учиненого, и по наказѣ обудвумъ сторонамъ далѣй въ право поступовать, въ дальшомъ поступку правномъ зъ очевистое обудвухъ сторонъ, при бытности самой ей милости паней Пашковской, контроверсій, мы судъ, поневажъ се зъ квитовъ отъ ей милости паней Пашковской, ей милости паней Накгорчиной даныхъ, а черезъ пленипотента ей милости пани Накгорчиной продукованыхъ, показало то, же вжо по зашломъ о згиненье помененого обликгу процесъ належачій чиншъ теперъ позваная ей милости пани Пашковской платила и теперъ абы тотъ долгъ жалобливой виннымъ быть не мѣлъ, не контрадыкуеть; теды мы судъ и присеги, до которое се жалобливая черезъ непріятели на взятю того обликгу забирала, а затымъ тежъ и позыскуючихъ черезъ ей милости пани Пашковскую на ей милости паней Накгорчиной совитостей, зарукъ неузнаваючи,

абы ей милость пани Накгорчиная самую оригинальную сумму двѣ тысячи золотыхъ польскихъ, при томъ зъ уваженья на того за шкгоды не большѣ, поневажъ на два квиты ей милости пани Пашковская пожитку двѣстѣ золотыхъ вжо взяла, только двѣстѣ золотыхъ, всего суммою двѣ тысячи двѣстѣ золотыхъ польскихъ отъ даты сего декрету нашего за недѣль шесть, то есть, дня дванадцатого мѣсеца Августа сего року тутъ передъ нами судомъ ей милости паней Андреевой Пашковской, подъ троякими заруками, отдала

и заплатила, наказуемъ. Гдѣ тежъ и ей милость пани Пашковская донесенный о згиненъе облику на помененую сумму процесъ, квиты два зъ одобранья отъ тое суммы квоты, которые и мы судъ симъ декретомъ нашимъ касуемъ, запозовъ и весь въ той справѣ зашлый прогресъ правный заразомъ тогожъ часу до рукъ ей милости паней Накгорчиной отдати и вернути повинна будетъ. Которая справа до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записана.

1662 г. Апрѣля 17 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 696.

108. Упоминальный листъ короля Яна Казимира Новгородскому магистрату по случаю происшедшихъ въ городѣ безпорядковъ, вызванныхъ нападеніемъ мѣщанъ совѣстно съ иезуитскими студентами на Кальвинскій сборъ.

Король Янъ Казиміръ поставляетъ на видъ Новгородскому магистрату, что во время безпорядковъ, произведенныхъ иезуитскими студентами съ цѣлю нападенія на евангелическій сборъ, принимали въ нихъ участіе многіе изъ Ново-

родскихъ мѣщанъ; вслѣдствіе этого король посылаетъ для разслѣдованіе этого дѣла своихъ комиссаровъ и обѣщаетъ строго наказать виновныхъ, а на будущее время повелѣваетъ воздерживаться отъ такихъ безчинствъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсеца Іюля двадцать сегого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, постановивши сее

очевисто у суду панъ Самуель Веляновичъ, покладаль и ку активованью подалъ листъ его королевское милости упоминальный, въ речи, въ справѣ въ немъ меновите выраженой. до славетныхъ пановъ бурмистровъ и райцовъ всего магистрату Новгородскаго писанный, просечи, абы тотъ листъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ

быль актикованый и уписаный, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маеть: Jan Kazimierz, z łaski Bożey król polski etc. Sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y wszystkiemu magistratowi miasta naszego Nowogrodzkiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską. Sławetni wiernie nam mili. Doniosł nam wielmożny xiążę Radziwił—koniuszy wielkiego xięstwa Litewskiego, przez pisanie swoje, pod datą dwódziestego dziewiątego Maia z Królewca, że niedawnego czasu stało się swawolne nayście na zbór Ewangelicki przez studentów y pospólstwo miestkie, y, iako on pisze, nie mało szkody tak w budynkach, iako y w inszych substancyach ponieśli zborowi, przez co też pospolite bezpieczeństwo wzruszone y prawa ewangelików, od nas y od antecessorów naszych poprzysiężone. Musi to nas barzo urażać, ile kiedy to slyszemy, że pospólstwo miasta naszego do takiej wiąże się sweywoley, która nie tylko ewangelikom, ale y samym katolikom musi być bardzo szkodliwa. Serio tedy wierność waszę napominamy y rozkazuiemy, abyście za odebraniem tego listu naszego z iak naywiększą pilnością zakrzătneli się koło tego, iakoby wszystkie szkody, ukrzywdzonym poczynione, zaraz były nadgrozione, z takim ewangelików ukontetowaniem, że by w tey sprawie więcey do nas z skargą

swoią nie przychodzili. W czym iesli wierność wasza dosyć nie uczynicie wyraznemu rozkazaniu naszemu, zleciliśmy kancelaryi naszej wielkiego xięstwa Litewskiego, aby kommissarzów zesłała do Nowogrodka na uczynienie dostateczney inquisitiei, kto był okazyą tak wielkiego tumultu y kto z pospólstwa mieskiego wiązał się do tego, z którey inquizycyey wszyscy winni tak będą karani, iakoby na potym do podobney sweywoli w miastach naszych zagrodziła się droga, inaczey tedy wierność wasza nie uczynicie z powinności swey, dla łaski naszej, pod surowym karaniem. Dan w Warszawie, dnia siedmnastego miesiāca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc sześćset sześćdziesiąt wtorego, panowania naszego polskiego y szwedzkiego czter্নastego roku. У того листу печать большая великого князства Литовского притиснена, а подпись руки наяснѣйшаго короля, пана нашего милостивото, тыми словами: Jan Kazimierz król. Другій подпись вельможного его милости пана писара великого князства Литовского тыми словами: Andrzej Kotowicz—pisarz w. x. Lit. Который же тотъ листъ его королевское милости, за поданьемъ до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1672 г. Марта 16 дня.

Изъ книги № 12, за 1672 г., л. 791.

109. Продажная запись старшинъ евангелическихъ зборовъ въ Великомъ княжествѣ Литовскомъ, суперъинтендента Виленскихъ и Жмудскихъ зборовъ Ивана Боримовскаго и Мозырскаго чашника Ивана Риввида, данная имъ Ковенскому чашнику Ивану Мальхеру Бѣлевичу на имѣніе Шидлово.

Шидловскому евангелическому сбору было завѣщено довольно обширное имѣніе Шидлово, въ Россіенскомъ повѣтѣ, маршалковой Пошувинской. Вслѣдствіе обвиненія, взведеннаго Жмудскимъ епископомъ Поцеємъ на Шидловскій сборъ о пострѣляніи евангеликами св. креста и рѣшеннаго въ пользу католиковъ, вслѣдствіе котораго постановлено было конституціею о закрытіи Шидлов-

скаго сбора и преданіи смерти нѣкоторыхъ реформатовъ, вышепомянутый евангелическій сборъ на Виленскомъ съѣздѣ просилъ Ковенскаго чашника Бѣлевича окончить это дѣло полюбовной сдѣлкой. Бѣлевичъ заплатилъ епископу 12,000 злотыхъ, а сборъ въ замѣнъ денегъ продалъ Ковенскому чашнику какъ имѣніе Шидлово, такъ и другое имѣніе въ Троцкомъ повѣтѣ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсяца Іюля шестого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ семьдесятъ второй обраными, постановившисе очевисто у суду его милость панъ Янъ Риввидъ—чешникъ Мозырскій, яко акторъ зборовыхъ справъ великого князства Литовскаго, оповѣдалъ, покладалъ листъ, вѣчистый продажный записъ, именемъ своимъ и именемъ старшихъ зборовыхъ призналъ, на речь въ немъ нижей выражоную даный и служацій его милости пану Яну Мальхеру Билевичу—чешнику Ковенскому, просечи насъ суду, абы тотъ листъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ упи-

санъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Ja Jan Borzymowski — superintendent Wileńskich y Żmudzkich zborów, Jan Rymwid—czesznik Mozyrski, aktor spraw na ten czas zborów wielkiego księstwa Litewskiego y księstwa Żmudzkiego, my, patronowie zboru Szydłowskiego, niżej na podpisach wyrażeni, oznajmujemy tym naszym listem dobrowolnym wieczystym zapisem wszem wobec y każdemu z osobna, przypuszczając do wiadomości te- rażniejszego y na potym będącego wieku ludziom, o tym: iż co ieomość pani Zophia Posuszwińska Mitkiewiczowna Markowa wnuczka—marszałkowa iego królewskiej mości, kupiwszy majątność Szydłowską ze wszystkimi do niey przynależnościami u imci pana Malchera Zawiszy, kasztelana Witepskiego, y samey paniey

małżonki ieymci, za pewną summę pieniędzy wiecznością, a potym tę wieczystą majątność Szydłowską na zbór ewangelicki wiecznymi czasy zapisała y oną w moc, dzierżenie y spokojne używanie zborom wielkiego xięstwa Litewskiego y starszym zborów, także patronom, seniorom poddała y oney się z osoby swey zrzekła czasy wiecznymi. Mając to tedy starsi zborowi, także panowie patronowie w realney z dawna possessyey, uczyniwszy naprzód obradę na zgromadzeniu Kieydańskim, a potym na zieżdzie Wileńskim w roku przeszłym tysiąc sześćset siedmdziesiątym pierwszym, gdy zawiodszy się w prawne ciężkie terminy z iaśnie wielmożnym w Bogu przewielebnym imci xiędzem Kazimierzem Pacem—biskupem Żmudzkiem y przewielebną kapitułą tegoż xięstwa Żmudzkiego, względem iakoby o postrzelenie krucyfixa, a niemogąc inszym sposobem ukoić y poratować się od tych pretensyi pomienionych osób wniesionych y upatruiąc, aby nabożeństwo, chwała Boża w tym zborze Szydłowskim na dalsze czasy podług wyznania naszego ewangelickiego nie gasła y sam zbór do ostatney nie przychodził ruiny, ponieważ y dekret iego królewskiey mości seymowy, roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego dziewiątego, miesiąca Nowembra piątego dnia w Krakowie ferowany, stanął y ciężką decysją okrył, iako sam zbór Szydłowski, tak kaznodzieiów niektórych y patronów, iako to w samym dekrete szerzey opiewa, po którego to wydaniu dekretu, gdy przyszło do exekucyi obięcia majątności Szydłowa według wskazu, tedy, za zgodą wszystkich iednostayną, starsi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego, iako kaznodzieie, tak patronowie upraszali imci pana Jana Malchera Bilewicza —

czesnika Kowieńskiego, iako by tę sprawę, nie przypuszczając do dalszego progressu prawnego, per amicabilem compositionem uspokoił. Jakoż czyniąc dosyć imé pan Bilewicz prośbę panów starszych zborowych, wielkim staraniem, etiam cum dispendis zdrowia y substancii swoiey, przez ugodę zastanowił y summę dwanaście tysięcy złotych gotowizną przed nami w Szydłowie do rąk iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa y przewielebney kapituły oddał y odliczył; zbór od wskazu a przytym zapieczętowania y zabronenia nabożeństwa eliberował y majątność Szydłów, także kaznodzieiów trzech y poddanych na gardło wskazanych od wskazów oswobodził; iako o tym szyrzszey tranzakcye, listy, scripta y kwitatie w sobie mają. Za czym my, zwysz opisane osoby, mając z postanowienia y pozwolenia zborowego zupełną moc do przedania tey majątności Szydłowa, leżącej w ziemi Żmudzkiej w powiecie Rossieńskim, ze wszystkimi do niey przynależnościami, dworem nazwanym Poszokorniami, y z folwarkiem gdzie do czasu tylko kaznodzieia mieszkał, przy tym z miasteczkiem zborowym ze wsiami y poddanemi niewolnemi, teraz w tey majątności mieszkającemi y rozbiegleni, powinnością ich, budowaniem dwornym kamiennym, pasznią dworną, lasami, borami, puszcza, zaroślami, sianożęciami, stawami, sadzawkami, iako się ta majątność z dawnych czasów w sobie w granicach, kopcach miała y teraz ma; przy tym też siolo Nanisze, od imé pana Samuela Bielewicza—podstolego Trockiego, na ten zbor fundowane, do tego y grunt nazwany Rugieniszki, od nieboszczyka pana Krzysztofa Gnizdzia zapisany, nie uimuiąc, ani excypuiąc gruntu boiarskie-

go, na którym panowie Mikołaj y Balcer Rexciowe y poddani onych do łaski tylko mieszkają, którzy to poddani ze wszystką mądrością swą do Szydłowa zborowego należą, to wszystko imć panu Janowi Malcherowi Bilewiczowi za pomienioną sumę dwanaście tysięcy przedaliśmy y równo z datą tego listu naszego w moc, w possessyę y wieczne spokojne używanie przez generała intromissyą puściliśmy. Naprzód: budynek do dworu Poszokoru: przeciwko wrotom dom wielki z inszemi dwiema izbami bez komor, bez kominów, swirenka dwa, piekarnia, staynia y gumno; *miasteczko Szydłów*: mieszczanie w nim, niewolni oyczycowie, Piotr Kazulaytis wójt, syn iego Krzysztof, Adam Zalrentis, Symon Dondaytis, Piotr Jurewicz, kowal, syn Kazimierz, Bałtromiej Bartłutaytis, syn przy nim Józef, Matys Marmol, Jan Kaziutaytis Woytowicz; Bartłomiej Klusas, synów trzech Jan, Mikołaj y Piotr; Jan Raudonaitis, synów trzech, Adam, Stanisław, Stephan; Bartłomiej Stolarzontis; Jan Dowgiało, synów dwu, Jerzy, Jan; Jurgis Raudonaitis, synów trzech, Bartłomiej, Krzysztof, Kazimierz; Woyciech Raudonaitis, synów dwuch, Adam, Kazimierz; Jan Awizis, synów dwu, Francek y Stephan; Jan Petryło; Samuel Kozemekaitis, syn ieden Stanisław; Krzysztof Rudaitis, Daniel Żamaitis, syn iego Jan; y Gerzy Czapas Adomaitis, syn Jan. Zbiegli zaś z tegoż miasteczka: Jakub Rudzontis Rykitaity, Samuel Krawiec, synów ma dwu Gabryela y Kazimierza. *Siolo Kontraycie*: Ławryn Gabzontis, synów czterech, Adam, Stanisław, Symon, Jerzy; Jurgis Mork Preysis, syn ieden Samuel, Jan Jowsuit, pasierzbów dwuch po Matyaszu Misiulayciu zostalych, Franc Wil-

czek, syna ma iednego Jana, Łukasz Gie-sis, synów trzech: Ambroży, Matyas y Bartłomiej; Michał Ambrozeiatis, syn iego Elias; Paweł Cizius, Stanisław Budaitis, synów dwu, Bartłomiej Mekesis, synów trzech, Mikołaj, Jerzy, Piotr; Jarosz Rynszel, syn Dawid, Piotr Andreiatis. Zbiegli z tey wsi poddani oyczycowie: Jasiulis Kalwelis z synem iednym, Maciey Diokis ze dwiema synami, Jakubem y Stephanem, Stanisław Grygutuitis, synów ma dwuch Adama y Franciszka, Jan Brydaytis, synów trzech, Michał, Adam y Markus. *Siolo Ciwonaycie*: Piotr Narewicz, Krzysztof Narewicz, synów ma czterech: Jozeph, Stephan, Kazimierz, Jan; Maciey Pteyko, siostrzeniec iego Andrusis; Jan Adomaitis zbiegły, syna ma Stefana. *Siolo Kolpaki*: Augustyn Kołpak, synów trzech: Jan, Elias, Gabryel; Jan Juzaitis, synów ma dwuch: Adama y Danila; Czapas Powitaytis, synów ma trzech: Gabryel, Daniel, Symon; Stanisław Kiausis. Zbiegli z tego siola poddani oyczycowie: Łukasz Jarutaytis, Kryzius, Juraitis z synami dwiema Wacem, Mathiaszem, Mikołaj y Łukasz Kusztenowie. *Siolo Kusztenie*: Stanisław Kusztenis, synów ma dwuch, Iózepha y Gabryela; Mikołaj Kuszteyn zbiegły; Ian Kuszteyn zbiegli oyczycowie. *Siolo Wizgy*: Jakub Joswil, ławnik, synów dwuch: Mikołaj, Bartłomiej; Piotr Iurgielis y Elias Bayzentayciowie, braci trzech; Mikołaj Mekiesis, synów czterech: Samuel, Ian, Ierzy, Kazimierz; Iozeph Andreiatis, syna iednego Iana; Adam Nizgas y Krzysztof Wirfentis. *Siolo Milinaycie*: Piotr Wirkszytaitis, braci ma dwu, Andrzejia y Jarosza; Symon Dondaitis; Mikołaj Łukszanis, synów ma dwuch, Michał y Stefan; Zachariasz Delnikaitis, Matyas

Hirnius, synów dwu. *Siolo Mularyszki*: Łukasz Josuit, czterech ma synów: Bartłomiej, Samuel, Mikołaj, Andrzej. Zagrodnicy: Paweł Szalnis, synów ma dwóch: Piotr, Jakub; Andrzej Hudaytis z zięciem Jerzym Andreiayciem, który ma synów dwóch: Kazimierza y Adama; Andrzej Bykunaytis, synów dwu; Michał Juzelis, Macieiowa Rykunayciowa wdowa, synów ma pięciu: Bartłomiej, Stanisław, Jerzy, Mathiasz; Paweł Czopas, syna ma jednego Jana. *Siolo Narusze*: Jan Pawełaitis, synów ma dwóch: Andrzej, Kazimierz; w tymże domu młodzieńców Powiłayciów dwóch: Józef y Madius; Adam Szymonaitis, synów dwóch: Symon, Alexi; Filip Kozemiak; Bartłomiej Bernat. Z podworników: Krzysztof Purel. *Wies Naszłaycie*: Jan Gilguć, Łukasz Judiurgaitis. *Zniżgow*: Dawid Luczkus Wizgailis, krawiec; Krzysztof Auzaitis, Anton Pikszentaitis. *W Miknayciach*: Józef Grygaitis. Którą to majątność Szydłów, ze dworem Poszokorniami, z folwarkiem, w którym przed tym xiądz kaźnodzieia do czasu mieszkał, z siólem Naruszami y z gruntem, nazwanym Rugieniszki, miasteczkiem, boiarami, poddanemi niewolnemi, gruntami oromemi y nieoromemi, y z tym gruntem, na którym się panowie Rexciowie z poddanemi mieszkając osiedlili, podawszy w possessyą imć panu Janowi Malherowi Bielewiczowi—czesznikowi Kowieńskiemu, daimy zupełną moc wiecznie, iako samemu imci, tak potomkom, successorom imci, tym wszystkim od mała do wiela władać, disponować, dać, przedać, darować y ku najlepszemu pożytkowi swemu obracać, wszelkie pożytki wybierać samemu imci panu Bielewiczowi y potomkom imci, którzyby religiey ewangelickiey

byli. Poddanych zbiegłych, w inwentarzu mianowanych y niemianowanych, którzy ieno w tey majątności przedtym mieszkali y do niey należą, odyskiwać, warując to imci, iż my sami przez się, successorów naszych, ani przez żadną osobę przeszkody namnieyszey w possessyey imci y pożytkach tey majątności czynić y w nie się wstępować nie mamy y niebędziemy mogli, oprócz plebaniey, cmentarza zboru, płotu koło zboru y szkoły, paszni do plebaniey y poddanych, na których wyiemek jest osobliwy, list, od imci pana Bielewicza zborowi Bożemu dany, ewinkować, iednak, w żadney rzeczy imci nie powinniśmy y starsi zborowi, także panowie patronowie nie powinni, ale sam imci pan Bielewicz, według spraw wieczystych, któreśmy wszystkie imci oddali, nie sobie nie zostawując, onych bronić się każdemu ma, nie pociągając nas, ani starszych zborowych do ewikciei; nie mamy tedy żadney przeszkody w possessyey y pożytkach czynić imci panu Bielewiczowi y potomkom imci, pod winą zaręki dwunastu tysięcy złotych, o którą zarękę daimy moc siebie samych, albo każdego, w to się wstępującego, pozwać do każdego sądu y prawa ziemskiego, grodzkiego y głównego trybunalnego, by zadwornego. A my, nie wymawiając się żadnemi excepcyami prawnemi, a pogotowiu nieprawnemi, nie biorąc na plenipotenta, na kopia, na munimenta, ani na godzinę, powinniśmy się stawić y skuteczną przyjąć rozprawę; a za wskazem sądu, albo urzędu którego, lub za staniem, albo w niestaniu, urzędu, o zły wskaz, ani strony o zły przewod prawa turbować nie mamy y nie będziemy mogli y executiey urzędowej żadney przeszkody y sprzeciwiania się czynić nie będziemy mogli,

pod tąż zaręką zwysz mianowaną, a y po zapłaceniu tey zaręki, by y niepoiednokrotnie, przedsię ten list nasz dobrowolny zapis przy zupełney mocy zostawać ma wiecznemi czasy. Który to list daliśmy z podpisy rąk naszych y z przyciśnieniem pieczęci, tak też z podpisy rąk ichmościów panów pieczętarzów, od nas ustnie a oczewisto uproszonych. Pisan w Szydłowie roku Pańskiego tysiąc sześćset siedymdziesiątego wtórego, miesiąca Marca szesnastego dnia. У того листу подпись рукъ ихъ милости пановъ печатаровъ тыми словы: Jan Borzymowski—zborów ewangelickich Wileńskich y Żmudzkich superintendent, nomine totius ewangelicae communitatis, do tego wieczystego zapisu. Jako patron do tego zapisu Christof Skinder—woyski Mozyrski;

iako od wszystkiego zebrania Wileńskiego naznaczony do tego kontraktu wieczystego Jan Rynwid—czesnik Mozyrski, actor spraw zborowych. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob, w tym liście wyrażonych, do tego zapisu wieczystego ręką moją podpisałem: Jan Maliszewski mp. Ustnie proszony pieczętarz od osób, w tym liście pomienionych, Piotr Bohdanowicz Rynkszelewski. Ustnie proszony pieczętarz od osób pomienionych podpisałem ręką swą Alexander Szukowicz. Proszony pieczętarz podpisałem Kazimierz Jachowski—dworzanin iego królewskiej mości.

Который тотъ листъ вѣчистый записъ, за сознаньемъ верху мененой особы, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ записанъ.

1676 г. Юля 10 дня.

Изъ книги № 255, за 1676 г., л. 335.

110. Трибунальный декретъ, обязывающий Адама Литавора Хрептовича возвратить отнятые имъ у Мацкишскаго Кальвинскаго сбора земли и боярь съ ихъ семействами и имуществомъ и за пользование ими заплатить Виленскому сбору шестьсотъ пятьдесятъ и пять золот. польскихъ.

Року тысяча шестьсотъ семьдесятъ шостого, мѣсеца Юля десятого дня.

Въ справѣ его милости пана Яна Ринвида—писаря кгородского Упитского, яко актора всихъ зборовъ евангелицкихъ великого князства Литовского остающихъ, и ихъ милости пановъ сеніоровъ сбору Виленского, зъ его милостью паномъ Адамомъ Литаворомъ Хрептовичемъ и пани

малжонкою его милости, за позволю, менечи о безправное и неслушное, мимо право посполитое статутное и конституціе соймовые, также всякую слушность, особливе мимо листъ признанный фундушевый записъ и тестаментъ зошлой зъ сего свѣта ей милости пани Кенстортовой—судьиной земской Жомойцкой, которымъ небощица певное сѣдлице, гдѣ вжо на немъ

плебанія бывала, и кгрунтъ Лаврина Дзвонника на бочекъ шесть сѣнья жита, въ каждомъ полю выдѣленный и ограниченный, особливе кгрунту волокъ пять, зъ боярами двѣма и зъ целенъемъ презъ нихъ певной повинности, одлучивши одъ маетности своей Мацкишекъ, въ повѣтъ Лицкомъ лежачей, на зборъ евангелицкій Мацкишкій вѣчностью записала, легковала и въ посесію подала, теперь въ томъ всемъ, одъ немалого часу въ спокойномъ держенью, посесіи и уживанью у ихъ милости пановъ сеніоровъ збору Виленского будучимъ, черезъ ихъ милостей позванныхъ особъ, яко держачихъ самой маетности Мацкишокъ, впередъ розныхъ кривдъ, шкодъ, перешкодъ и прикростей розными часы чиненье, а потомъ подъ часъ интеррегнумъ помененого кгрунту Дзвонника на бочокъ шесть въ каждомъ полю сѣнья жита, восполъ зъ самымъ тымъ Дзвонникомъ *віолентеръ* забранье и експульсіи жалуючимъ учиненье, кгрунтовъ тыхъ медзъ пооранье и до своей маетности за одно поспущанье и сѣдлица, гдѣ плебанія бывала, одняте, тѣль змерлыхъ фундаторовъ, въ томъ зборѣ Мацкискомъ въ склепѣ лежачихъ, шукаючи якового-сь скарбу повыкиданье, трупъ пооблупанье, пощепанье, бояръ засъ двоухъ, самихъ восполъ и зъ кгрунтомъ ихъ всимъ петъма волоками, грабечи, біючи, мордюючи, собѣ забранье, а жалуючимъ зо всего того експульсіи учиненье и зъ покойного держенья и посесіи выбитье, собѣ повинности полнить, чинши давать приверненье и одного боярина Шимука Кланина зъ дѣтьми, зъ челядью и зо всимъ добыткомъ невѣдать гдѣ выпроваженье, черезъ што все и некорыстанье тымъ жалуючимъ шкоды не мало учиненье, затымъ до

уступенья того всего, до заплаченья всихъ шкодъ поднятыхъ и до верненья пожитковъ, зъ того всего выбираныхъ, о шкоды и вины правные. Ижъ его милость панъ Хрептовичъ и пани малжонка его милости, будучи о то позванными, передъ нами судомъ до права не становили, про то мы судъ ихъ милостей, яко въ року завитомъ на упадъ въ речи здаемъ, а водле права статутowego, конституціи соймовой и конфедерацій каптуровыхъ, также водле листу запису признаного фундушевого и тестаменту зопшой зъ сего свѣта ей милости пани Кенстортовой—судьиной земской Жомойцкой, на помененные кгрунты, бояре и всякіе до нихъ принадлежности зборови Мацкискому наданныхъ, которые мы судъ во всемъ нарушне восполъ зъ интромиссіями и посесіями при зуполной моцы заховуемъ и вѣчными часы утвержаемъ; поневажъ таковыя неслыханые права, конституціе соймовые и конфедераційные, также покойной посполитый взрушаючіе и квалтячіе, а маестать Боскій ображаючіе, черезъ его милости пана Хрептовича и пани малжонку его милости акторомъ починенные збытки, шкоды, віоленціе и безправья (зъ) процесовъ, реляцій енеральскихъ, жалобы позовной, продукованыхъ документовъ видоме у суду нашего показали, теды мы судъ и кромъ жадной акторовъ присеги, яко вси тые кгрунты, пляцы Дзвонника и бояръ двоухъ зъ ихъ женами, дѣтьми, маетностью рухомою, кгрунтами, лѣсами, сѣножатъми и всякими ихъ принадлежностями и повинностями, яко се въ собѣ мають, ово згола зъ тымъ всимъ, зъ чимъ одно зъ посесіи и держенья акторовъ однято есть, водлугъ запису признаного и тестаменту зопшой

съ сего свѣта ей милости пани Кенстор-
товой — судьбиной земской Жомойцкой,
его милости пану Яну Рынвиду, яко ак-
тору и ихъ милостямъ паномъ сеньорамъ
збору Виленского присужаемъ и при
посесіи, а спокойномъ уживанью водлугъ
правъ, ихъ милостямъ на то служащихъ,
вѣчными часы заховуемъ; а затымъ одъ
дальшихъ пенъ правовыхъ его милость
пана Хрептовича и пани малжонку его
милости на сесь часъ увольнивши, только
зъ квалту посполитого двадцать копъ,
особливе за починенные въ томъ всемъ
шкody, за выбраные одъ бояръ чинши
и за всякое зъ тыхъ кгрунтовъ, лѣсовъ,
сѣножатей, также Дзвонника и бояръ
презъ тые всѣ часы пожиткованье, шесть-
сотъ золотыхъ польскихъ, то есть, всего
сумою зъ уписнымъ и наметнымъ, намъ
суду данымъ, шестьсотъ петьдесять и
пять золотыхъ польскихъ на его милости
пану Адаму Литаворѣ Хрептовичу и
пани малжонцѣ его милости жалобливымъ
особомъ всказуемъ, и абы его милость
панъ Хрептовичъ и пани малжонка его
милости, за поданьемъ собѣ о семъ декретѣ

нашемъ въ четырехъ недѣляхъ обвѣщенья,
презъ енерала такъ кгрунты Дзвонника,
всполъ зъ самымъ Дзвонникомъ, яко
сѣдиска плебани и бояръ самыхъ двоухъ
зъ петьма волоками ихъ кгрунтовъ и все
забраные онымъ грабежи, добытки, почи-
неные шкody и всю а всю, што одно-
кольвекъ зъ посесіи и держенья акторовъ
одняли, зновъ до посесіи и вѣчистого
держенья водлугъ правъ акторовъ усту-
пили, оддали и вернули, и границы, медзе
попсованые зновъ направили, такъ и
помененую сумму, симъ декретомъ на-
шимъ всказаную, то есть, шестьсотъ петь-
десять и пять золотыхъ польскихъ тогожъ
часу и за тымъ же поданымъ обвѣщенъ-
емъ при енералѣ его милости пану Яну
Рынвиду — писарю кгородскому Упитскому,
яко актору всихъ зборовъ евангелицкихъ,
и ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ збо-
ру Виленского подъ троякими заруками
заплатили и досить въ тымъ всемъ декре-
тови суду нашего учиненью абы ихъ
милость обѣдвѣ сторонѣ правне межи
собою квитовали наказуемъ.

1678 г. Августа 27 дня.

Изъ книги № 264, за 1678 г., л. 1652.

III. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ провизоровъ Виленскаго евангелическаго збора на экономовъ княжны Людовики Радовиловны за отнятіе фольварна Урбанишекъ, бывшаго въ заставномъ владѣніи провизоровъ збора.

Року тысяча шестьсотъ семьдесятъ ось-
мого, мѣсеца Августа двадцать сегого
дня.

Въ справѣ шляхетныхъ ихъ милости
пана Яна Фельднера, пана Криштофа
Штрукка и пана Яна Вухнера — обыва-

телевъ и купцовъ мѣста Виленского, на тотъ часъ господаровъ и провизоровъ костела *Августане конфессіонисъ*, въ Вильнѣ будущо, зъ ихъ милостями паномъ Казимеромъ Клокоцкимъ — стольникомъ Плоцкимъ, паномъ Станиславомъ Незабитовскимъ, подчапимъ Калискимъ и паномъ Веспезіаномъ Сеницкимъ — подсудкомъ земли Бузской — економами добръ освещеной кнежнички ей милости панны Людовики Каролины Радивиловны — конюшанки великого князства Литовского, за позволомъ до конституцій соймовыхъ, о захованью цалости, безпеченства и покою посполитого ухваленыхъ, менечи о неслухное, мимо право посполитое и мимо право одъ славной памяти ясне освещеного княжати его милости пана Януша Радивила — на онъ часъ польного, а потомъ великого гетмана великого князства Литовского и воеводы Виленского, мимо право заставное, на заставу фольварку Урбанишокъ, одъ маетности, названой Свядости, въ повѣтъ Вилькомирскомъ лежачой, одлучоного, въ сумѣ семнадцати тысячахъ золотыхъ польскихъ монетою доброю, червонными золотыми а битыми талярами, червонный золотый по золотыхъ шести, а таляръ битый по три золотыхъ польскихъ рахуючи, взятое, вышъ менованому костелови Виленскому *Августане конфессіонисъ* и антецесоромъ теперъ жалобливыхъ, на онъ часъ провизоромъ тогожъ костела, до одданья тое суммы заведоного, служащее, *викгорс* конституціи сеймовой записежоное, декретомъ его королевское милости асесорскимъ, также и славной памяти ясне освещеного княжати его милости пана Боггуслава Радивила — конюшого великого князства Литовского, приверненемъ самимъ до посе-

сіей и держенья антецесоромъ жалобливыхъ тогожъ фольварку Урбанишокъ утвержоное и апробованое, на звышъ менованый фольваркъ Урбанишки, въ спокойномъ держенью и уживанью одъ колькодесять лѣтъ, такъ у антецесоровъ жалуючихъ, яко и у нихъ самихъ теперъ зостаючий, трибомъ жолнерскимъ року, мѣседа, дня и способомъ, въ пронесѣ выражонымъ, мощно, квалтомъ, такъ на дворъ Урбанишки, яко и на села, до того фольварку приналежатіе, черезъ его милость пана Сеницкого — подсудка земли Бузской, зъ спольной рады, воли и намовы другихъ ихъ милости пановъ економовъ добръ освещеной кнежнички ей милости, пани конюшанки великого князства Литовского, сполуколекговъ своихъ, наѣхавши, владзы дозорцы того фольварку, одъ жалуючого на тотъ часъ въ томъ дворѣ остаючому, пану Якубу Кросовскому гвалтовне одобравши, послушенство отдаванья впелякой повинности подданнымъ тамошнимъ выказавши, а самого того дозорцу зъ двора Урбаниского выпендивши, безъ одданья жалуючимъ суммы заставное звышъ менованое семнадцати тысячей золотыхъ польскихъ и кромъ жадной рефусіей ложоныхъ коптовъ, по одвоеванью неприятельскомъ Московскомъ такъ на реставрацію самого того фольварку Урбанишокъ зруинованого, на засѣвы впелякіе, на заведенье добытку, быдла, обору, яко и на запомогу подданныхъ тамейшихъ немалое спендованое суммы, на реестрахъ меновите спецификованое, зъ владзы и посесіи жалобливыхъ того фольварку Урбанишокъ мощно квалтомъ однятые и жалуючимъ зъ онога експульсіей учиненье, при томъ о одповѣдь и похвалку тогожъ часу на здоровье ихъ

милости жалобливыхъ особъ учиненую, затымъ о шкоды и вины правные за декретами и одкладами нашими. Въ которой справѣ, зъ очевистой обудвухъ сторонъ контроверсіи, мы судъ форумъ той справѣ передъ собою не узнавши, оную до належного земского Вилькомирского владу на роки найпервей по семъ декретѣ нашомъ у Вилькомиру судить при-

падаючіе, для принятія mezi сторонами, которымъ вси обороны правные вцале заховуемъ, скуточное въ самой речи розправы, кромъ жадныхъ диляцій, заложивши такъ на врадъ въ допущенью, яко и на сторону въ заживанью оныхъ вины правные, кромъ припозву, одно за симъ декретомъ нашимъ рокомъ завитымъ одкладаемъ.

1679 г. Апрѣля 27 дня.

Изъ книги № 265, за 1679 г., л. 293.

112. Трибунальный декретъ по дѣлу сеніоровъ Виленскаго евангелическаго сбора съ Мирославомъ Рагозою относительно имѣнія Задворья.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ девятого, мѣсеца Априля двадцать сегого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земля и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ семьдесятъ девятый обраными, кгда съ порадку реестрового ку суженью припала справа ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору евангелицкаго, его милости пана Юрья Каминского—войскога Рѣчицкаго, его милости пана Станислава Мнинского, зъ его милостью паномъ Мирославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости пани Анною Корсаковною, за апелляцію, черезъ его милость пана Рагозу одъ декрету владу земскаго Опшменского, въ року прошломъ тысяча шестьсотъ семьдесятъ ось-

момъ, на рокохъ Троецкихъ, зъ очевистое контроверсіи ферованого, тутъ передъ насъ судъ уроцоною и за припозвомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ до попартья апелляціи въ речи, нижей мененой, тутъ передъ насъ судъ вынесенымъ, до которое справы за приволаньемъ черезъ енерала сторонъ до права одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Виленскаго, за моцью листовною правною, собѣ до тое справы даною, панъ Павелъ Кашуба—пленипотентъ становиль; который поданого по его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости черезъ енерала позву сознаньемъ его выписомъ владовымъ слушне правне доведши, трое воланье пильности стороны своей, на томъ позвѣ написаное, оказавши, кгда далей въ право поступовать и жа-

лобу стороны своей пропонувать хотѣль, теды его милость панъ Рагоза озвавшисе, а неприпущаючи умодаваного стороны поводовой до дальшого продукту правного, абы ихъ милость панове сеніорове копіе зъ декрету враду земского Опшменскаго, одъ которого апеляція черезъ его милость урощона есть, дали, наказанья у насъ суду просилъ. Которое диляціи пленипотентъ стороны поводовой боронечи, ухиленья на сторону, а заразомъ далей сторонамъ въ право поступовать у насъ суду просилъ и домавлялъ. А такъ мы судъ въ той справѣ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкого, его милости пана Юрья Каминского — войского Рѣчицкого, и его милости пана Станислава Мнинского зъ его милости паномъ Мирославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости, за апеляціею, черезъ его милости пана Рагозу одъ декрету враду земского Опшменскаго, въ року прошломъ тысяча шестьсотъ семьдесятъ осьмомъ, на рокохъ Троецкихъ, зъ очевистое контроверсії ферованого, тутъ передъ насъ судъ урощоною и за припозвомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ еванелицкихъ до попартя тое апеляціи вынесенымъ, въ томъ: же врадъ за ремисіею и декретомъ суду головного трибунального учиненою, за жалббою акторовъ стороны неслушного, безправного и квалтовного черезъ его милость пана Рагозу и пани малжонку его милости зъ рознымъ оружьемъ, до бою належачимъ, въ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ третимъ на маетность, названую Сервечъ, въ повѣтъ Опшменскомъ лежащую, одъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости на зборъ Сервецкій еванелицкій въ року тысяча

шестьсотъ двадцать вторымъ записаную и въ спокойномъ держенью и уживанью акторовъ будучую, наѣханье, оное зъ подданными и зо всеми приналежностями, зъ житомъ въ полю засѣенымъ, зе збожомъ всякимъ, въ гумнѣ зложонымъ и въ свирнахъ зсыпанымъ, зъ коньми, зъ быдломъ и со всею рухомостью на золотыхъ тысячу будучою, забранье и о експульсіе мимо права зъ того имѣнья учиненье, о похвалку, о шкоды и вины правные, обороны его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости, зъ присегою на сторону ухыливши, близнихъ при листахъ записахъ и продукovanýchъ документахъ ихъ милостей паповъ сеніоровъ збору Виленского самосемыхъ до присеги узналъ; а за присегою записы и фундушъ утвердилъ и часть маетности Сервеча однятое зъ подданными, зъ кресценціею и зо всякими приналежностями акторомъ присудилъ и сумы пѣнезей двѣ тысячи двѣстѣ сорокъ семь золотыхъ и грошей петнацать польскихъ на пану Рагозѣ и на маетности его Сервечу всказалъ, а взгладомъ похвалки паруку подлугъ права дать наказалъ, затымъ до утверженья того декрету, о шкоды и вины правные. Въ которой справѣ мы судъ, на сесь часъ ніякого разсудку не чинечи, за потребованьемъ одъ его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости на копію зъ декрету земского Опшменскаго, которую дать наказавши, тую справу для принятия межи сторонами, которымъ обороны правные вцале заховуемъ, розправы до дня двадцать девятого сегожъ мѣсеца Априля рокомъ завитымъ, кромъ диляцій, одкладаемъ. А кгда за декретомъ и одкладомъ нашимъ день петнацатый мѣсеца Мая до принятия skutочное въ ак-

їи вышъ мѣненой розправы припаль, те- ды за приволаньемъ черезъ енерала сто- ронъ до права одъ его милости пана Ми- рослова Рагозы и паней малжонки его милости, при бытности самого его милости, панъ Станиславъ Подолецъ, а одъ ихъ милости пановъ сеніоровъ зборовъ еване- лицкихъ, за моцью листовною правною, собѣ до тое справы даною, панъ Павелъ Кашуба, пленипотентове становили; съ которыхъ то пленипотентовъ первѣй ихъ милостей пановъ сеніоровъ термину при- палого декретомъ суду нашего докладо- вымъ довелъ, а потымъ пленипотентъ его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости, доведши неправность декре- ту владу земского Опшенского, въ датѣ року прошлого тысяча шестьсотъ семьде- сять осьмого, мѣсеца Іюля осьмого дня, на рокахъ Троецкихъ, у Мяделѣ, зъ очевис- тое контроверсії ферованого, передъ нами покладаного, указоваль то: ижъ передъ тымъ владомъ аитовала се справа зъ ак- торату ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Виленского и небощика его мило- сти пана Яна Римвида—писаря кгород- ского Упитского, актора зборовъ великого князтва Литовского, также его милости пана Юрья Каминского—войского Рѣчиц- кого, и его милости пана Станислава Мнинского зъ его милостью паномъ Ми- рославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости, за ремисією одъ суду голов- ного трибунального до принятъя skutоч- ное розправы стороны якобы неслупного, квалтовнымъ способомъ черезъ его ми- лость пана Рагозу и пани малжонку его милости, зъ рознымъ оружемъ до бою на- лежачимъ, въ року тысяча шестьсотъ семь- десять третьемъ, на маетность Сервечъ, въ повѣтѣ Опшенскомъ лежащую, одъ зо-

шлого зъ сего свѣта его милость пана Льва Рагозу и паней малжонки его ми- лости на зборъ Сервецкій въ року ты- сеча шестьсотъ двадцать второмъ записа- ную и въ спокойномъ держенью и ужи- ванью у ихъ милостей будущую, не маючи якобы до ней жадного права и приступу, наѣханье и оное зъ поддаными и зо всеми приналежностями, зъ житомъ въ полю за- сѣнымъ, зе збожомъ всякимъ, въ гумнѣ зложеномъ и въ свирнахъ зсыпанымъ, зъ коньми, зъ быдломъ и зо всякою рухо- мостью, рахуючи на тысячу золотыхъ бу- дучую, забранья и експульсії съ того имѣнья учиненья, о одновѣдъ и похвалку, якобы удѣланья. По которого продуко- ванью тыхъ же оборонъ, которыхъ у владу земского Опшенского заживали, и ту у суду нашего заживаючи повѣдилъ: ижъ небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости, пани Ка- тарина Вильчковна, дѣдъ и бабка тепе- решнего его милости пана Рагозы, не маючи потомства зъ собою зложеного, зъ милости своей небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости, паней Ганнѣ Руменчевской, сы- новцови своему, дѣтемъ и потомкомъ ихъ, по смерти своей маетность, названую Сер- вечъ, зъ селами, зъ поддаными, прикупями и зо всею приналежностью, въ повѣтѣ Опшенскомъ лежащую, вѣчностью, абы ни- коли въ обчїе руки зъ дому Рагозинского невыходила, записали, маючи варовнѣй- шій записъ свой на то дать и ограни- чить и справы вси вѣчистые поодавати и записъ свой тотъ передъ судомъ го- ловнымъ трибунальнымъ признати; на до- водъ чого тотъ записъ першій, въ датѣ року прошлого тысяча шестьсотъ двад- цать первого, мѣсяца Марца первого дня,

зъ подписомъ руки самого небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости и ихъ милостей пановъ печатаровъ, людей зацныхъ, томужь небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ и пани малжонцѣ его милости данный и во всемъ ведле права споражонный, покладалъ. По которымъ то записѣ своемъ небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости, досить чинечи тому записови своему, листъ вѣчистый записъ другій, томужь его милости пану Дмитру Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости даетъ, записуючи туюжь помененую маетность Сервечъ, зъ селами и зо всеми до нее приналежностями, ничего зъ ней невымучи и невылучаючи, чого пробуючи видимусъ зъ того запису, въ датѣ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ, мѣсяца Февраля осмнадцатого дня даного, а въ томъ же року, мѣсяца Февраля двадцать первого дня у суду головного трибунального у Минску признаного, черезъ небощика его милости пана Миколая Рагозу, опекуна теперешнего его милости пана Рагозы, вынятый, продуковалъ. По смерти небощика его милости Льва Рагозы и паней малжонки его милости небощикъ его милость панъ Дмитръ Рагоза—родичъ теперешного его милости пана Рагозы, по смерти паней малжонки своей, именемъ своимъ и потомка своего теперешнего его милости пана Рагозы тую маетность всю зо всеми приналежностями въ моцъ, въ держенъе и спокойное уживанъе урадовне черезъ енерала повѣту Опменского Клеофаса Маскевича, безъ жадного ни одъ кого бороненья, обнялъ. На доводъ того обнятыя квитъ интромисійный того енерала, видимусомъ съ книгъ кгроду Опменского, въ датѣ року тысяча шестьсотъ

двадцать второго, мѣсяца Февраля осьмого дня выданный, продуковалъ; при томъ на дальній доводъ декретъ суду головного трибунального, въ року тысяча шестьсотъ двадцать осьмомъ, мѣсяца Мая двадцать девятого дня межи небощикомъ его милостью паномъ Старосельскимъ и инными особами, а его милостью паномъ Дмитромъ Рагозою—родичомъ теперешнего, стороны половицы маетности тое Сервечъ, якобы ему неналежачое, зъ очевистое контроверсїи ферованный, покладалъ, съ которого то доводиль, ижь тые записы небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости служацїе, также фундушъ, съ которымъ се теперь ихъ милость одзываютъ, черезъ его милости пана Дмитра Рагозу продукованные были, але судъ головной трибунальный, непримучи того фундушъ, только записы небощика пана Льва Рагозы пану Дмитру Рагозѣ—родичу теперешнего его милости пана Рагозы, на маетность Сервечъ служацїе, утвердилъ и тую маетность водле тыхъ записовъ ему пану Рагозѣ, дѣтемъ и потомкомъ его на вѣчность присудиль; ку тому еще два декрета: одинъ, въ року тысяча шестьсотъ тридцать третимъ, мѣсяца Апрѣля двадцатого дня, зъ очевистое контроверсїи межи небощикомъ его милостью паномъ Миколаемъ Рагозою, который теперь жалобливого на тотъ часъ у себе въ опецѣ мѣлъ, а межи небощикомъ его милостью паномъ Михаломъ Войною—старостою Пенянскимъ и другими особами у суду головного трибунального ферованный, въ которомъ также тотъ записъ видимусомъ вынятымъ продуковано и оный утвержоно и туюжь маетность Сервечъ присужоно; а другій декретъ владу земского Опменского, въ датѣ року ты-

сеча шестьсотъ чотырдесятъ четвертомъ, мѣсеца Февраля дванадцатого дня, вко зъ акторату самого его милости пана Мирослава Рагозы, кгда до лѣтъ своихъ пришоль и помененую маетность въ посесію обнялъ, зъ тымъ же небощикомъ его милостью паномъ Войною—старостою Пенянскимъ, зъ очевистое контроверсіа ферованый, покладалъ и въ томъ тотъ же, а не иншій видимусъ зъ того запису продукваный и выражоный есть. Водле тыхъ записовъ его милость панъ Мирославъ Рагоза и зашлыхъ декретовъ будучи тое маетности Сервеча посесоромъ, село Задворье, зъ кгрунтомъ и боярами, до тоежъ маетности Сервеча належачее, не *виолентерь*, але яко свое власное въ посесію свою обнялъ, шкодъ жадныхъ его милости пану Мнинскому не чинилъ, яко одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ обвиненымъ есть, и ихъ милость панове сеніорове не могутъ того села Задворья собѣ якобы фундаваного доходить, кгдажъ небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости не могла того села на зборъ евангелицкій записовать, поневажъ першимъ записомъ и тымъ же фундашомъ, при которымъ ихъ милость панове сеніорове ставають, небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ, паней малжонцѣ его милости, дѣткомъ и потомкомъ ихъ по животахъ своихъ записали, по которыхъ теперь его милости пану Мирославу Рагозѣ яко по родичахъ сукцесія належитъ. При тыхъ теды записахъ и ясныхъ, явныхъ доводахъ его милости пану Мирославу Рагозѣ самосемому на томъ: яко правдиве маетность Сервечъ зо всеми до ней приналежностями небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и

пани малжонка его небощику его милости пану Дмитру Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости, родичомъ его милости, вѣчностью записали; на томъ, яко его милость жадное експульсіа зъ того села Задворья не чинилъ, речи жадныхъ не забралъ, до присеги у того враду забрано, врадъ земскій Опменскій неслупне и неправне ихъ милостей пановъ сеніоровъ такожъ самосемыхъ при послѣднѣйшихъ записахъ, чи тежъ фундашу, который не фундашомъ, але тестаментомъ писанымъ есть, а тестаментомъ жадныхъ добръ вѣчистыхъ никто записовати вѣчностью не можетъ, близшихъ до присеги узналъ, а по присезѣ тое село Задворье ихъ милостямъ паномъ сеніоромъ присудилъ; еще не малый всказъ сумы на его милости пану Рагозѣ и паней малжонцѣ его милости, ку великой кривдѣ и шкодъ ихъ милости, учинилъ, одъ чого ихъ милость тутъ до суду нашего апелацию уростили. Затымъ то указавши и выведши, того враду земского Опменского декрету, яко неслупне ферованого, знесенья и скасованья, а въ самой справѣ, яко у того враду забрано, такъ и теперь его милости пану Рагозѣ самосемому на тыхъ же пунктахъ до пресеги забераючи, близшого его милости до выконанья оное узнанья и при помененой маетности Сервечу села Задворья, кгрунтовъ, прикупи и бояръ, водле першихъ записовъ и зашлыхъ декретовъ, которыхъ во всимъ утверженья, актора своего захованья и тыхъ послѣднѣйшихъ записовъ небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости скасованья и одъ тое жалобы ихъ милостей пановъ сеніоровъ интентованое вѣчне увольненья у насъ суду просилъ. А пленипотентъ ихъ милостей

пановъ сеніоровъ зборовъ евангелицкихъ, у великомъ князствѣ Литовскомъ будучихъ, доведечи менованого декрету владу земского Опменского правности, вносилъ то: ижъ кгда за велю декретами суду головного трибунального, зъ очевистое контроверсіи фероваными, и за декретомъ владу земского Опменского ремисійнымъ, до показанья черезъ его милость пана Рагозу большости sprawy, которою се былъ заслонилъ, припала справа, его милость панъ Каминскій — войскій Рѣчицкій, декрету владу земского Опменского добровольне уступилъ, хотечи яко найрыхлѣй въ кривдѣ своей справедливостъ светую одержать, а потомъ одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ до самое sprawy и жалобы ставано, и документа, которые и тутъ у суду нашего продукуючи; найпервей покладалъ и читалъ листъ добровольный записъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости, ей милости паней Катерины Вильчковой, въ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ, мѣсеца Феврала осьмнадцатого дня, на село Задворье, надъ рѣчкою Криновизою, и поле Василевское, и подданые въ томъ селѣ будучіе, одъ маетности Сервеча одлучоное, по смерти своей записуючи оное вѣчными часы на зборъ евангелицкій, абы се хвала Божая одправовала, данный, а въ томъ же року и тогожъ мѣсеца Феврала двадцать первого дня у суду головного трибунального признанный, при томъ другій листъ, одъ самое зошлое ей милости паней Рагозиное, зрекаючи се зъ доживотья тыхъ добръ, зборови Виленскому въ року тысяча шестьсотъ двадцать четвертомъ, мѣсеца Іюня двадцатого дня данный, а въ томъ же року, тогожъ мѣсеца Іюня двадцать второго дня

въ судѣ головномъ трибунальномъ у Вильнѣ признанный, восполъ зъ интромисіями правне справлеными, и посесіи акторовъ своихъ одъ такъ давного часу двома квитами плаченья поборовъ доведечи, покладалъ ку тому право арендовное, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ его милости пану Каминскому—войскому Рѣчицкому, въ датѣ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ второмъ, мѣсеца Априля двадцать второго дня даное, тудежъ и право влевковое, одъ его милости пана Каминского—войского Рѣчицкого, его милости пану Мнинскому на тую маетность Сервечъ даное, зъ интромисіями и експульсіей, и квалтовного однятя села Задворья, зъ боярами, зъ кгрунтномъ пети волокъ, черезъ его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости, забранья збожа и инное рухомости, тудежъ учиненное одповѣди и похвалки, протестаціями, одъ акторовъ своихъ до книгъ владовыхъ донесеными, доведечи, менилъ: ижъ тотъ записъ небощика его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости, съ которого видимусъ покладано, есть вонтпливий, альбовемъ оный на мемрамѣ на позовъ выданнымъ есть, кгволи его милости пана Рагозы записанный, за которымъ не можетъ его милость села Задворья, которое на зборъ евангелицкій записаное есть, выигравать, кгдажъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ не таковые вонтпливые записы, але самые оріиналы зъ выписами зостають и слушне того доходятъ, а до того чи могъ бы небощикъ его милость панъ Левъ Рагоза и пани малжонка его милости, разъ записавши, другому кому, альбо ли тежъ на хвалу Божую одданного дня и року записовать и признавать, презъ то теды само видоме вонтпливость пока-

зуеть. Што се ткнетъ декретовъ суду
головного трибунального, которые проду-
ковано, въ тыхъ не тотъ записъ и види-
мусъ выраженный есть, але инный на тотъ
часъ продуковано, а теперъ зъ иннымъ
ставають, менуючи, же маетность Сервечъ
до держенья и посессіи присужена есть,
чому и ихъ милость панове сеніорове не
пречуть, бо только маетность Сервечъ, а
не село Задворье, которого въ тыхъ де-
кретахъ не менять и не воспоминають.
При тыхъ теды записахъ и документахъ
справедливыхъ, въ жадной речи не вонт-
пливыхъ, ихъ молодостямъ паномъ сеніоромъ
зборовъ евангелицкихъ на дальшій доводъ
на томъ: яко правдиветое село Задворье
надъ рѣчкою Криновизою и поле Васи-
левское, записомъ небощика его милости
пана Льва Рагозы и паней малжонки его
милости, на зборъ Сервецкій и на прови-
зію казнодѣйскую фундушомъ наданое
есть; на томъ: яко его милость панъ
Рагоза зборъ, одъ фундаторовъ постано-
веный, до щенту зруиноваль и не вѣдѣтъ
гдѣ звезлъ, и зъ того села експульсію
учинилъ и теперъ оное держачимъ; а пану
Мнинскому, и паней малжонцѣ его мило-
сти на томъ: яко правдиве его милость
панъ Рагоза, способомъ въ процесѣ опи-
санымъ, на помененое село Задворье наѣ-
хавши, которое на тотъ часъ за правомъ
арендовнымъ въ держенью было, при
учиненой експульсіи въ быдлѣ розномъ,
въ збожу молочнымъ и немолочнымъ
и въ розной рухомости на тысячу золо-
тыхъ забралъ и на свой пожитокъ обер-
нулъ и одповѣдъ и похвалку на здоровье
ихъ милости учинилъ, у того владу до
присеги заберано. Для чого владъ земскій
Ошменскій слушне близшихъ ихъ мило-
стей пановъ сеніоровъ до присеги узналъ

и тое село, всказавши водлугъ права за
починенные шкоды совито, присудилъ и
паруку на безпечность здоровья его ми-
лости пану Рагозѣ по собѣ дать наказаль,
одъ чого неслушне его милость до суду
нашого апелеваль; тогда то указавши,
менованого декрету владу земского, яко
слушне ферованого, во всеимъ утверженья,
за неслушное урощенье апелациі, вины
всказанья, а ихъ милостей пановъ сеніо-
ровъ до выконанья того юраменту, кото-
рымъ и теперъ у суду нашего на тыхъ
же пунктахъ забераль, припущенья у
насъ суду просиль. На то тежъ плени-
потентъ его милости пана Рагозы и па-
ней малжонки его милости, чинечи ре-
плику, повѣдилъ: ихъ тымъ записомъ жад-
ное вонтпливости ихъ милость панове
сеніорове не задавали у владу земского
Ошменского, а хотя бы и задавали, теды
бы того ихъ милость не вѣдали, абы за-
писъ небощика его милости пана Льва
Рагозы и паней малжонки его милости
на мемранѣ земскомъ Минскомъ написа-
ный былъ, кгдажъ декрета суду голов-
ного трибунального сами высвядчають,
же тотъ записъ у суду головного трибу-
нального видимусомъ черезъ небощика его
милости пана Миколая Рагозу и проду-
кованный былъ; а до того, чого у земства
не заживано и тамъ не ставано, теды и
тутъ такъ ставати не могутъ. При томъ
покладаю два квиты, доводечи посесій
ихъ милостей пановъ сеніоровъ; въ тыхъ
квитахъ такъ се показуетъ и знайдуеть;
же одъ инныхъ особъ, яко одъ поборцовъ,
данные суть, а до нихъ не тые особы под-
писали, до которыхъ оные належатъ, але
подписаль панъ Войтехъ Заблоцкій Са-
вичъ, той же вѣры еванелицкой, до чого
не повиненъ подписовать, бо ничего не

належить и не былъ поборцою, теде и презъ то само не есть добра посесія ихъ милости, зачимъ ставаючи при першомъ домовяню своимъ и на томъ, яко тотъ видимусь черезъ небощика его милости пана Миколая Рагозу—опекуну его милости, а не инный, усуду головного трибунального продуковано, и на томъ: яко ничего въ обжалованью ихъ милостей пановъ сеніоровъ виннымъ не есть, до присеги забераль; а затымъ тыхъ оборонъ ихъ милости, яко неслушныхъ на сторону ухиленья, а при томъ высшомъ домавяню стороны своей захованья у насъ суду просиль и домавяль. А такъ мы судъ въ той справѣ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкого его милости пана Юрья Каминского—войскога Рѣчицкого, и его милости пана Станислава Мнинского зъ его милостью паномъ Мирославомъ Рагозою и пани малжонкою его милости, за апеляцію, черезъ его милости пана Рагозу одъ декрету владу земскога Ошменского, въ року тысяча шестьсотъ семьдесятъ осьмомъ ферованого, тутъ передъ насъ судъ уроцону, а за приповомъ, одъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ зборовъ еванелицкихъ до попартя тое апеляціи вынесенымъ, въ томъ: же врадъ за ремисію и декретомъ суду головного трибунального учиненою, за жалобою акторовъ стороны неслушного, безправного и квалтовного черезъ его милости пана Рагозу и пани малжонку его милости на маетность Сервечъ, въ повѣтъ Ошменскомъ лежачую, одъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Льва Рагозы и паней малжонки его милости на зборъ Сервечкій еванелицкій въ року тысяча шестьсотъ двадцать второмъ записаную и въ скокойномъ держеню и уживаню акто-

ровъ будучую, наѣханье, оное зъ подданными и зо всякимъ збожомъ, въ полю за-сѣенымъ и въ свирнахъ будучимъ, также зъ рухомостью, на тысячу золотыхъ будучою, забранья и експульсіи учиненья, похвалки удѣланья, обороны его милости пана Рагозы и паней малжонки его милости зъ присегаю на сторону ухиливши, близшихъ при листахъ записахъ и продукованыхъ документахъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору еванелицкого Виленского самосемыхъ до присеги узналь, а за присегаю записы и фундушъ утвердилъ и часть маетности Сервеча однятую зъ подданными, кресценцію и всеми принадлежностями акторомъ присудилъ и сумы пѣнезей два тысяча двѣстѣ сорокъ семь золотыхъ и грошей петнацать польскихъ на пана Рагозѣ и на маетности онога Сервечу всказаль, а взглядомъ похвалки паруку водлугъ права дать наказаль; затымъ до утверженья того декрету, шкоды и вины правные за декретомъ и откладомъ наниммъ. Въ которой справѣ зъ очевистое и достаточное обѣихъ сторонъ при бытности его милости пана Рагозы контроверсії, мы судъ декретъ владу земскога Ошменского, бачечи бытъ неправне ферованный, подносимъ и касуемъ, а затымъ при декретахъ головныхъ трибунальныхъ, зъ очевистое контроверсії одъ немалого часу зашлыхъ, и при записахъ першихъ близшого бытъ его милости пана Рагозу самосемого до юраменту узнаваемъ, которому водле добровольного взятья его на томъ: яко справедливе всѣ тые записы и документа, у суду нашего покладаные, справедливые суть и тотъ записъ, а не инный, видимусомъ съ книгъ головныхъ у Минску подъ датою року тысяча шестьсотъ двадцать второго выданный, который

теперь у суду нашего покладано, еще через зшлого его милости пана Миколая Рагозу—опекуна теперешнего его милости пана Рагозы, передь судомъ головнымъ трибунальнымъ былъ покладанный; на томъ: яко онъ панъ Рагоза жадныхъ речей въ томъ имѣнью Сервечу пану Мнинскому не забераль, але яко свою власную маетность за тыми декретами и записами обнялъ и ничего въ томъ обжа-лованью, *раціоне* забранья речей пану Мнинскому, виннымъ не есть, присегу всказуемъ, которую присегу его милость панъ Рагоза самосемый передь нами судомъ у Минску на початку судовъ нашихъ въ терминѣ суженья справъ воеводства Новгородского, по третьимъ воланью на завтрее, выконати маеть. А по таковой

присезѣ мы судъ записы послѣднѣйшіе ихъ милостей пановъ сеніоровъ, въ кон-троверсіи выражонные, поднесши и скасо-вавши, преречоного его милости пана Рагозу при записяхъ першихъ и декретахъ очевитыхъ трибунальскихъ, которые мы судъ, яко слушныи и правныи во всемъ утвержаемъ, а затымъ при спокойной вѣ-листой посесіи всеи маетности Сервеча и села вышъ менованого Задворья, водле запису небощика его милости пана Льва Рагозы, zostавуемъ и одъ тое черезъ ихъ милостей пановъ сеніоровъ збору Виленского и его милости пана Мнинского ин-тентованое акціи вѣчне вольного чинимъ.

Которая справа есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ записана.

1680 г. Августа 20 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 252.

113. Определеіе Виленскаго духовнаго суда по дѣлу Кальвинскаго проповѣдника Мартина Невѣрскаго о богохуленіи.

По жалобѣ Виленскаго мѣщанина Іозефовича на Кальвинскаго магистра Невѣрскаго по поводу богохульства, произнесеннаго имъ на католическую вѣру, въ духовномъ судѣ разсматривалось это дѣло въ продолженіи многочисленныхъ засѣданій. Не смотря на то, что защитникъ обвиняемаго Илевичъ отказался отъ защиты своего клі-

ента, въ дѣло вмѣшались Кальвинскіе старшины и доказали, что на основаніи конституцій и королевскихъ привилегій, богохульство, какъ оскорбленіе величества небеснаго, не подлежитъ духовному суду, а трибунальскому или королевскому, судъ духовный передалъ это дѣло на разсмотрѣніе трибунала.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятого, мѣсеца Августа дванадцатаго дня.

Передь нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земль и повѣтовъ

на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осьмдесятый обраными, ставши очевисто у суду панъ Павелъ Кашуба оповѣдалъ, покладалъ и ку актикованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ декретъ въ Богу превелебного его милости ксендза Симона Альбрехта Млынецкого—официала Виленского, въ справѣ инстигатора его милости, на тотъ часъ будущего, зъ деляцій Андрея Иозефовича, мѣщанина и купца Виленского, зъ предикантомъ Кальвинскимъ Мартиномъ Невѣрскимъ, о речь въ немъ мененую, року прошлого, тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсеца Октебра остатнего дня у Вильни ферованый, просечи, абы тотъ декретъ мененого его милости ксендза официала Виленского былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уцисанъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть.

Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero mensis Octobris ultima. Coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki—s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vlnensis, s. r. maiestatis secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, comparens personaliter instigator officii praesentis, ex delatione famati Andreae Jozefowicz—civis et negotiatoris Vlnensis, oblata citatione pro sua parte in et contra honoratum Martinum Niewierski, praedican-tem synagogae Calvinisticae, debiteque ut apparebat executi, et in termino hodierno ex visitationis legitime incidenti, contra dictum supra honoratum Niewierski citatum verbo proposuit: quod ille odio

religionis sanctae catholicae et personae supra dicti actoris, ad eandem ex Calvinismo conversae, requirentis extraditionem famulae suae, post multa sibi damna illata profugae et apud dictum praedican-tem repertae, non modo ipsum verbis contumeliosis et honorem illius laeden- tibus affecit, verum etiam ausus fuerit blasphemiam publicam, cognominando eandem fidem diabolicum inventum, committere. perlectaque in subsidium probationis protestatione, eo nomine prius verbotenus, sub actu diei decimae nonae Octobris anni praesentis, ad acta praesentia consistorialia ac die hodierno fusius in scripto oblata et suscepta, de qua infra petiit, ante omnia personalem comparitionem memorati Niewierski innixus praed- icato fani Coanensis, cuius praedicans ipse ad obiectum sibi crimen iudicialiter comparens respondere vigore decreti iudicialis debuit, iniungi et mandari, neque praeterea ullam adferri legalitatem dixit, excusantem eum a personali comparitione, cum de iure perillustres, illustres et valetudinariae tantum personae per plenipotentem respondere soleant. In contrarium vero pars citata, per plenipotentem suum nobilem dominum Stanislaum llewicz, cum assistentia n. n. d. d. seniorum caetus calvinistici, scilicet Joannis Golii et Reinholdi Bizing, iudicialiter comparentium, inferebat declinatoriam fori exceptionem, allegatis confoederationibus tribus, sub interregno consensu ordinum regni factis: primam anno 1632, alteram anno 1648, ultimam anno 1668, vi quarum praedican- tibus dissidentium, in causa rerum quarumvis et iniuriarum, forum coram iudice seculari, tribunal nempe m. d. Lit. designatur et petit circa iura

allegata conservari, forique exceptione admissa, causam ad tribunal m. d. Lit. tanquam forum competens remitti. Instigatore vero personalem comparitionem dicti Niewierski urgente et postulante, et perillustris ac admodum reverendus dominus iudex post interlocutionem decrevit, quatenus in futuro iuris termino peremptorio blasphemus honoratus Niewierski ad respondendum ad obiectum crimen compareat, praesentibus illustri et admodum reverendo domino Christophoro Chmieliński — canonico Smolenscensi et reverendo domino Thoma Kowalski—vicario ecclesiae parochialis Vilnensis sancti Joannis, protestationis vero, de qua supra est facta mentio, is est qui sequitur tenor. Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero mensis Octobris decima nona, coram officio actisque praesentibus constitutus personaliter famatus Andreas Jozefowicz—civis et negotiator Vilnensis, in praesentia mei notarii infra scripti, tenens in manibus suis scripto comprehensam protestationem in et contra honoratum Martinum Niewierski—praedicantem caetus calvinistici, petit eandem ad acta praesentia suscipi et ingrossari; quod et obtinuit, quae est tenoris talis. Żałował et quam sollennissime, tak swoim, iako y totius catholicae verae fidei s. romanae, nomine protestował się imśe pan Andrzej Józefowicz, mieszczanin y kupiec Wileński, na predikanta zboru Wileńskiego—pana Marcina Niewierskiego; o to y takowym sposobem: iż gdy mając tam do obżałowanego pilną potrzebę, a w dobry sposób, to iest, upominając się szkodnika swego, żeby wydać chciał, tedy on nie tylko onego wydać niechciał, ale owszem protestanta poczoł

napastować his verbis, non tantum honorem ipsius, sed et fidem sanctam romanam afficientibus, nempe his formalibus: Coś ty to uczynił, a to stałeś się apostatą, y diabłuś pewnie duszę oddał, diabelską przyioł wiarę, która cię zaprowadzi do diabła y z waszemi starszemi; y ieszcze barziesy uszczypliwemi, których pudor tu proferre nie dopuszcza, lżył słowy, o którą takową contra fidem sanctam romanam catholicam blasphemią, iako y o contempt całej religii chcąc protestant prawem czynić, dał tę protestacją do xiąg ku zapisaniu. Quaequidem protestatio est actis praesentibus consignata et parti offerenti per extractum extradita. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Nowembris quarta, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Alberto Mlyniecki — s. theologiae et u. iuris doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilnensis, s. r. maiestatis secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia, in termino hodierno ex actis legitime incidenti, comparens personaliter nobilis dominus Laurentius Minkiewicz—plenipotens famati Andreae Jozefowicz, civis et negotiatoris Vilnensis, actoris principalis, nomine instigatoris insistit et ursit comparitionem personalem honorati Martini Niewierski—praedicantis caetus calvinistici, anteriori decreto proxime elapsa die iuridica eidem iniunctam partis citatae procuratore nobili Stanislaw Ilewicz, in praesentia et cum assistentia nobilium d. d. seniorum caetus calvinistici Reinholdi Rizing et Joannis Gollii legalitatem infirmitatis H. Niewierski inferente

et cum praedictis n. d. senioribus exceptionem fori opponente et ad itidem competens H. Niewierski citatum cum actore supra memorato remitti postulante. Ex adverso nobilis dominus Minkiewicz adduxit, non posse in praesenti causa nobiles praememoratos, ut se vocant, seniores et patronos honorati Niewierski allegare infirmitatem et exceptionem fori petere, donec producant in scripto instrumenta creationis et deputationis senioratus sui petitque illos non admitti, donec id praestent et faciant. Qui perillustris et admodum reverendus d. iudex ut supra, satisfaciendo instantiae partis actoreae, quatenus nobiles seniores, ut supra, in futura iuris die senioratum suum authenticis scripturis legitiment, iniunxit et sententiavit. Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero lunae, quae erat mensis Novembris septima, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki—s. t. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus, et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilmensis,—s. r. m. secretario et cancellariae m. d. L. regente, in eiusque publica audientia, in termino hodierno, exactis legitime incidenti et proveniente, comparentes personaliter nobiles domini Reinholdus Bizing et Joannes Golius, seniores advitalitii caetus Calvinistici Vilmensis, in vim legitimationis dicti senioratus, vigore decreti anteriori iuridicali producerunt per plenipotentem suum nobilem dominum Stanislaum Ilewicz literas testimoniales honoratorum tam Nicolai Dzidzkiewicz, quam Martini Niewierski—praedicantium, seu, prout illi se vocitant, ministrorum verbi Dei et in

subsidium eiusmodi testimonialium ipse nobilis dominus Golius, literas invitatorias pro eadem senioratus functione ad se in itinere existentem a dd. praesidentibus generali conventui suo datas et manibus illorum subscriptas exhibuit, petieruntque easdem legi admitti et suscipi ac se legitimos seniores et patronos honorati Niewierski, citati ad instantiam instigatoris ex delatione famati Andreae Jozefowicz, occasione quasi blasphemiae, agnosci. Ex adverso nobilis dominus Minkiewicz—procurator famati Andreae Jozefowicz, nomine instigatoris officii intulit, non esse admissibiles eiusmodi literas, uti in causa sua et pro parte attestantium, proinde, ut aliud authenticum documentum, seu instrumentum creationis et deputationis suae a dominis praesidentibus suis producant et praesentent, seu ipsum librum, in quo sunt descripti et ordinati in senioratum, exhibeant, petiit et postulavit; replicante nobili domino Ilewicz, partis citatae procuratore, et admissibilem esse attestationem honorati Dzidzkiewicz, uti notioris de actis suae synodi, urgente et eam admitti petente, ac pro legitimis senioribus dictos supra dd., pro praedicante suo instantes, agnosci postulante. Actorea vero parte, ut supra instante et perillustri et admodum reverendus iudex, ut supra, inhaerendo priori decreto suo, procedendum partibus ulterius in futura iuris, salvis ab utrinque beneficiis iuris et defensis, iniunxit et demandavit, praesentibus perillustribus et admodum reverendis dominis, Valeriano Stanislao Judycki—suffraganeo et archidiacono, referendario et notario m. d. Lit., Alexandro Kotowicz—nominato Smolenscensi scholastico, Eustachio Kotowicz,

canonico Vilnensi, s. r. m. secretario et me notario, infra scripto, actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die lunae mensis vero Novembris decima quarta, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki, s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilnensis, s. r. m. secretario, et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, legitime ex actis incidenti et proveniente, personaliter comparens famatus Andreas Jozefowicz—per procuratorem suum nobilem dominum Laurentium Minkiewicz verbotenus institit, quatenus pars citata, vigore decreti anterioris iuridica lati procederet in causa. Ex adverso partis citatae, personaliter comparentis, plenipotens nobilis dominus Stanislaus Ilewicz, allegando tres supra memoratas regni constitutiones: primam feliciter anni 1632, aliam anni 1648, postremam 1668, iuxta quarum continentiam et seriem ministris in religione dissidentium ex quacunque occasione et ratione quarumvis rerum et iniuriarum forum coram iudicio saeculari in Lithuania apud magnum eiusdem tribunal designatur, petit se circa iura allegata conservari et se ad forum competens remitti, actore temere litigante. In contrarium partis actoreae plenipotens nobilis dominus Laurentius Minkiewicz, replicando intulit, quod praeterita iuris reiecta exceptione iniunctum fuerit procedere in causa obiectae honorato Martino Niewierski—praedicanti caetus Calvinistici Vilnensis, blasphaemiae verbalis. Quod vero attinet constitutiones, ab adversa parte contra

se adductas, intulit, quod in illis ratione quarumvis rerum et iniuriarum civilium mere, non vero spiritualium, (inter quas numeratur blasphemia), ministri in iudicio, magni tribunalis convenire et respondere debeant et quamvis iuxta Jodocium Damhonderium blasphemia sit mixti fori, tamen proprium meretur forum coram iudicio spirituali, item quod crimen laesae maiestatis divinae, quod capitalissimum censetur, non nisi in spirituali foro tractari debeat, blasphaemiam vero esse crimen laesae maiestatis divinae ex iure canonico, iuxta eundem Jodocium Damhonderium, probavit, in cuius probationis subsidium adduxit ex decade publicarum quaestionum reverendissimi Andreae Lipsii, questione quinta paragraphum secundum, sic disponentem: Constitutiones et statuta, contra libertatem ecclesiasticam facta, ipso iure non valere, praeterea, quod contra supra dictas confoederationes, tanquam in ecclesiae praeiudicium dissidentibus senatorii ordinis spiritualibus statutas, sint multi protestati, quae, nemine contradicente, more regni, si valere debeant, constitui solent. Deinde ex eadem Lipsii decade lecta protestatione contra similem dictis supra confoederationem, petiit, hic in praesenti causa forum adinveniri. In contrarium citata parte per plenipotentem suum nobilem Stanislaum Ilewicz ex confoederatione anni 1632, folio 11, non obstare valori confoederationum protestationes, contra easdem factas, deducente et nobili domino Joanne Golio aliquod praeiudicata pro sua parte afferente, scilicet primum: in causa blasphaemiae facta a monialibus s. Michaelis, hic valere circa ademptionem caetus murati calvinistici obiectae, in comitiis generalibus

factam; secundum: in causa blasphemiae verbalis citatum generosum dominum Medeksza reum ex castro Wolkowisiensi et non iudicio spirituali emanatum; tertium in causa Szydłowiensi recentissimum occasione obiecti criminis laesae maiestatis divinae, suae religionis sectatoribus, quasi per explosionem bombardae ad crucem factam, perpetrati, quae causa inter exorbitantias ad comitia coronationis serenissimi regis feliciter moderni devoluta erat; eodemque domino, dicto supra, libertatem a foro petente et perillustris ac admodum reverendus dominus iudex ut supra hanc causam, uti magnae importantiae libellandam iniunxit et mandavit, quatenus pars actorea intra triduum rationes a se propositas et proponendas scripto comprehensas det ad cancellariam, intra aliud vero triduum pars citata eidem libello suis scriptis respondeat iuridica, tunc existente, praesentibus reverendo domino Andrea Borzycki—parcho Wolkolatensi et me notario, infra scripto. Actum Vilnae anno domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Decembris secunda, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki—s. theologiae et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officialibus generali, sede vacante episcopatus Vilmensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, ex actis legitime incidenti, comparens personaliter nobilis dominus Joannes Golius—senior caetus calvinistici ac causae ratione blasphemiae a famato Andrea Jozefowicz—cive et negotiatore Vilmensi, honorato Martino Niewierski—praedicanti Vilmensi, obiectae, patronus, satisfaciendo

anteriori decreto, quo sibi conservatio termini indulta fuerit, in et contra dictum supra famatum Jozefowicz, actorem, praemissa solenni protestatione proponendo intulit: quod idem corde dissidendo causae suae eandemque decertando, uti mere vexatoriam et per omnia calumniosam, nec ipse, tanquam principalis, nec patronus suus nobilis dominus Laurentius Minkiewicz hucusque libellum propositionis suae, prout decreto speciali iniunctum fuerat illi, ad cancellariam consistorialem dederit, imo, contemnendo et vilipendendo sacrum subsellium sedis ordinariae, in termino hodierno non comparuerit, accusataque contumacia ipsius honoratum Niewierski, citatum, liberum a foro pronuntiarum et salvam actionem domini instigatoris officii ratione contemptus et vilipendii iudicii sui suorumque decretorum reservari contra eundem famatum Jozefowicz petit et postulavit, in praesentia nobilis domini Laurentii Minkiewicz—procuratoris supra memorati famati Jozefowicz, actoris principalis eiusdem domini, ut supra, eiusque negligentiam in promovenda ab ipso instituta actione accusantis et separatam tam ad certandum iure, quam ad offerendum libellum, de quo supra offerentis eundemque prae manibus habentis et iudicialiter monstrantis, ac tandem ad comparitionem principalis sui praedicti causam differi postulantis; adversa parte ut supra decerni petente, et perillustri ac admodum reverendus dominus iudex non concessa libertate a foro parti citatae, eidem, quatenus de temere mota lite, aut ad persequendam causam, a se intentatam, contra famatum Jozefowicz extradantur citationes ex cancellaria decernit, utque patronus suus nobilis do-

minus Laurentius Minkiewicz in cancellaria, seu iudicialiter in futura iuris libellum propositionis suae contra honoratum Niewierski producat et praesentet, sub amissione causae damandavit. Hac sua mediante ad praemissa sententia, praesentibus perillustri et admodum reverendo domino Adalberto Beynart—canonico Vilnensi et me notario infrascripto, actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die lunae, quae erat quinta Decembris, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlyniecki, s. theol. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vilnensis, s. r. m. secretario et cacellariae m. d. Lit. regente, in eiusque publica audientia in termino hodierno, ex actis legitime incidente, comparens personaliter nobilis dominus Laurentius Minkiewicz—procurator famati Andreae Jozefowicz, civis et negotiatoris Vilnensis, personaliter, prout adcitatus fuerat, comparentis, contra exceptionem fori nulliter a partis citatae, scilicet honorati Martini Niewierski—praedicantis caetus calvinistici, patronis et senioribus in causa blasphemiae illatum libellum produxit, legit et, ut adinvento foro pars citata respondeat, iniungi nomine instigatoris postulavit, comparentibus etiam personaliter nobilibus dominis, Joanne Golio et Reinholdo Bizing, senioribus dicti supra caetus, tanquam patronis et defensoribus honorati Niewierski—praedicantis sui et ad relibellandum sibi iuris futuram concedi petentibus et perillustri ac admodum reverendum dominus iudex petitum beneficium iuris parte citatae indulgit terminumque respondendi ad libellum fe-

riam sextam praefixit, praesentibus generoso domino Nicolao Żukowski—advocato iurisdictionis metropolitanae Vilnensis meque notario, infra scripto, cuius quidem libelli per actoream partem producti, talis, qui sequitur tenor: Famatus Andreas Jozefowicz—civis et negotiator Vilnensis, inhaerendo protestationi suae, anno currenti, mense Octobris, die decima nona, ad acta consistorialia facta contra honoratum Martinum Niewierski, ministrum, ratione blasphemiae, per eum commissae, et in eadem protestatione sufficienter expressae, satisfaciendo decreto iudicis et intentioni partis citatae, quod haec causá non alibi, nisi hic coram iudice spirituali (non obstantibus constitutionibus, per partem adversam allegatis) tractari debeat, sequentes dat et porrigit rationes; *Primo*, iura canonica disposuerunt certas causas iudicandas esse per iudicem ecclesiasticum, ut videre est in praxi episcopali, parte secunda, cap. 4, artic. 3, num. 18 et primo quidem ratione delicti, ubi enim quis deliquit, ibidem est puniendus, nec excusatur aliqua praeceminentia, quominus puniri possit, ita, quod nec episcopus delinquens in aliena diaecesi excusetur, sed potest ab ordinario loci, iudicari in causis sortiti fori; *secundo*, ratione causae, quae mere ecclesiasticum iudicem concernit, quia blasphemia, sive verbo, sive facto et cuiuscunque sit speciei, est crimen laesae maiestatis divinae et non alter iudex, nisi ecclesiasticus debet cognoscere, iudicare, decidere et post convictionem ad brachium saeculare pro executione remittere; *tertio*, ratione domicilii et professionis sortitur hic forum, quia citatus vocitans se ministrum verbi Dei, non in ditione sua lutherana

seu calvinistica, sed in hac diaecesi Vilnensi, crimen blasphemiae commisit, ergo respondere tenetur; *quarta* idem citatus licet si in causa praesenti in elusionem fori dicat, se non esse spirituales, sed laicalem personam, verum tamen haec ratio suffragari nequit, ut idem ibidem Piasseccius, in Praxi episcopali numero 22 in haec verba scribit: Laici etiam licet proprium habeant forum coram iudice laice, in certis tamen casibus subiecti sunt iurisdictioni iudicis ecclesiastici, quos casus numerat glossa, ut ibidem sufficienter legere licet; *quinta* non solum iura canonica, sed etiam civilia certas causas et specialiter causam blasphemiae iudicare permittunt et quidem per utrumque, tam spirituales, quam seculares iudices, ut videre est in Jodoco Damhonderio, in Praxi rerum criminalium, capite decimo sexto, de crimine laesae maiestatis divinae, quod est omnium criminum gravissimum, numero decimo octavo, ubi in haec formalia scribit: Si quispiam vero scire desideraverit, quomodo blasphemantes a iure canonico arceantur, sive plectantur, confugiat ad capitulum Statuimus, extra de maleficiis, ubi monstratur blasphemiae esse mixtum crimen, sive mixti fori, eoque non minus saeculari, quam canonico iure puniendum. Praeterea blasphemiae crimem est nulli unquam piorum hominum dissimulandum, aut tacendum, quem potius quam citissime prodendum adeo, quod blasphemantem non deferens, ipse tanquam maleficus blasphemanti consentiens puniendus est; *sexta*, praxis continua docet, omnes dominos dissidentes, cuiuscunque sunt sectae, in multis causis forum habere coram iudice spirituali v. g. in causa apostasiae, usurae decimarum,

matrimoniorum etc. et consequenter et in causa praesenti, citatus sortiri forum debet. Quod vero attinet ad constitutiones partis citatae, in ordine ad excipiendum forum allegatas, praetermissis multis aliis rationibus, quae ex iure canonico et civili allegari possunt, sufficit modo allegasse reverendissimum Lipsium Quaestionum publicarum quaestione quinta, numero primo, ubi dicit: Consuetudines et statuta contra libertatem ecclesiasticam facta, ipso iure non valere, quin imo huiusmodi statuta de volumine legum abradi debent et non solum statuentes, sed etiam consentientes, talibus statutis utentes et omnes in tali loco habitantes, puniuntur, prout habetur in constitutione Friderici imperatoris. Idem reverendissimus Lipsius quaest. publicar., multa possibilia scribit contra dominos dissidentes, allegantes articulos confoederationis non posse suffragari, ex quo omnium ordinum, contra quaslibet confoederationes factae sunt protestationes. Praeter alias multas anteriores et posteriores protestationes, modo novissime in confoederatione, anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo, tum etiam in ordine electionis felicissime moderni regnantis, anni millesimi sexcentissimi sexagesimi noni legendae sunt protestationes et quoniam posteriora ligant priora, ideo si quae antea protestationes videbantur militare pro parte dominorum dissidentium, modo per protestationem totius reipublicae novissime factam, in omnibus derogatum est. Ex his igitur breviter praemissis rationibus petit pars actorea, ut adinvento foro in causa praesenti tanquam coram iudice competenti procedere parti citatae iniungatur; quod dat et porrigit salvis ulteribus beneficiis

iuris in toto sibi resservatis. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die veneris, quae erat mensis Decembris nona, coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Adalberto Mlynecki—s. t. et u. i. doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali, sede vacante episcopatus Vlnensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente et in eius publica audientia comparens personaliter nobilis dominus Joannes Golius—senior caetus calvinistici, in causa et actione, ratione blasphaemiae a famato Andraea Jozefowicz—cive et negotiatore Vlnensi, honorato Martino Niewierski—praedicanti eiusdem caetus obiectae, ad instantiam eiusdem famati Jozefowicz per instigatorem eiusdem officii agentis, relibellationemque urgentis intulit, quod nobilis dominus Stanislaus Ilewicz — patronus causae suae, qui eiusdem defendendae onus susceperat, eandem nescitur quo motivo, desertavit et amplius defendere non vult, idcirco ad relibellandum partis actoreae propositioni alium sibi addi patronum, utpote nobilem dominum Joannem Lisiewski, cum praefixione termini ad futuram iuridicam relibellandi petit et postulavit, quod mediante sententia iudicis obtinuit in id ipsum tam nobili domino Lisiewski, quam parte actorea consentientibus et ratione delationis actorea parte soleniter protestatione, parte vero citata reprobatione, praesentibus perillustri et admodum reverendo domino Alberto Casimero Beynart — canonico, Francisco Fasciszewski—concionatorio regio, Simone Sliżewski—praeposito Rakoviensi, vicario, cathedralibus Vlnensibus, aliisque plurimis et me notario infra

scripto. Actum Vilnae, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, die vero lunae, quae erat mensis Decembris duodecima coram perillustri et admodum reverendo domino Simone Alberto Mlyniecki—s. theologiae doctore, canonico, vicario in spiritualibus et officiali generali sede vacante episcopatus Vlnensis, s. r. m. secretario et cancellariae m. d. Lit. regente et in eius publica audientia, comparens personaliter nobilis dominus Joannes Lisiewski—plenipotens iudicialiter additus, post desertationem spontaneam nobilis domini Stanislai Ilewicz produxit et exhibuit nomine nobilium dominorum seniorum, ut supra caetus calvinistici Vlnensis, scriptum relibellationis, petendo illud admitti legi et in favorem causae suae decidi, cuius quidem scripti sequitur tenor, et est talis: Perillustri et reverendissime domine, nobiles domini Reinholdus Bizing — secretarius s. r. m., tum et Joannes Golius in et tanquam ad causam infra scriptam ex parte iurium ac privilegiorum, caetui calvinistico servientium, interressati et adsciti, nomine suo et nomine honorati Martini Niewierski—ministri caetus eiusdem, uti principales agentes, solenni praemissa reprobatione ac manifestatione in et contra famatum Andream Jozefowicz—civem et negotiatorem Vlnensem, tam ratione sinistrae delationis et calumniosae traductionis, in causa blasphaemiae et laesae tremendae maiestatis divinae, quasi per citatum modernum perpetratae, coram officio consistoriali Vlnensi factae et attentatae, quam et ratione indebite evocationis extra forum salvam sibi in foro fori contra eundem famatum Jozefowicz, uti sinistrum delatorem et calumniatorem

reservando actionem, prout in primo termino verbaliter exceptionem fori declinatoriam opponebant, ita adpraesens circa iura et constitutiones regni et m. d. Litvaniae, persistendo rationes per partem adversam in parato scripto porectas sic dicebant, non animo litem contestandi, sed informationis gratiae, in ordine ad probandam exceptionem fori declinatoriam in exordio ipso captavit, abunde satis actor benevolentiam iudicis et causae dum agnoscit, constitutiones regni obstantibus iuribus canonicis et civilibus, non posse quidquam parti conventae prodesse, sat enim est pro parte conventa, eo magis militat ac valet ius provinciale, ac constitutio regni, cui citati sunt subiecti, quia alia iura civilia, ac canonica, quibus non subsunt citati et omnes dissidentes dispositio itaque iuris canonici et praxis episcopalis, parte secundo capite quarto, articulo tertio, numero decimo octavo non valet, stante exceptione et constitutione regni, neque extendit se ad personas extra iurisdictionem episcopalem et obedientiam eiusdem existentes, per expressum textum constitutionis, aliarumque de immunitatibus ecclesiasticis, libertatibus ac praerogativis ecclesiarum in religione dissidentium fusius eo nomine obloquentium, uti videre est in omnibus constitutionibus et confoederationibus regni, per iuramentum serenissimorum regum Poloniae et magnorum ducum Litvaniae confirmatis, et sacrosancte ac inviolabiliter hucusque observatis. Praesertim vero in constitutione novella moderni feliciter regnantis anni millesimi sexcentissimi sexagesimi noni, tum et constitutione et confoederatione anni millesimi sexcentissimi sexagesimi octavi aliisque quam plurimis ante-

rioribus constitutionibus et confoederationibus regni ex delicto citatus forum sortiri: powinien nie gdzie indziej, tylko in iuridicis ordinariis castrensibus aut tribunalitiis magni ducatus Litvaniae, aut comitialibus regni, in quibus iudiciis iuxta praescriptum legis, et continuam praxim, omnes in religione dissidentes, in omni delicto et quovis genere actionis, tam ex bonis, quam ex persona conveniri solent, ac debent et hic textus per partem adversam allegatus concernit, solummodo personas spirituales et non seculares, alias omnes actiones criminales loci ordinarius diiudicare et exequi deberet, quas diiudicat iudicium castrense maydeburgense et alia iudicia ac officia ex natura et exigentia causae, forum praecise na seymie sortiri ma podług wyraźnego prawa statutowego artykułu wtorego, z rozdziału pierwszego, iako in crimine laesae maiestatis, które distinguitur in crimen laesae maiestatis divinae et laesae maiestatis humanae. Quoniam igitur lex imperat, non disputat, nobis legi optemperandum est, ex domicilio nie może strona naciagać forum, domicilium albowiem citati non est in bonis et fundo iurisdictioni episcopali subiecto, sed in bonis terrestribus iurisdictioni terrestri et iudiciis ordinariis regni castrensibus, terrestribus et tribunalitiis subiectis, iura civilia, quae utriusque iudicii permittunt iudicare causam eiusmodi, confundunt iurisdictiones et iura regni specialia, nam ibidem docet spiritualem iudicem cognita causa blasphemiae debere remittere ad iudicem saecularem, frustra igitur iuxta regulam iuris ferrentur decreta, si debitae executioni demandari non possint et exinde apparet, maior potestas et

authoritas iudicis saecularis in diiudicandis eiusmodi causis, quando executio et paena manet penes iudicem saecularem, tum quia paena criminis et causae manet extra iudicem spiritualem, quia paena infamiae colli et confiscationis bonorum, quae concernit crimen eiusmodi, pertinet ad iudicem saecularem, non vero spiritualem, quia est paena saecularis et provincialis. Quoad Jodocum Damhonderium permisit utrique iudici iudicare causas blasphemiae, puta quia contra spirituales et iurisdictioni episcopali subiectos, non vero dissidentes et specificè ministros eorum, quibus forum speciale, ratione quarumvis rerum et iniuriarum praescripta lex, in iudiciis ordinariis tribunalitiis magni ducatus Litvaniae, tum quia idem eodem textu executionem iudicatorum demandavit iudici seculari, ad quem citat forum excipiunt permittente eadem lege et authore. Ad sextam rationem negatur consequentia et praxis continua, non enim practicum, sed inauditum est, quempiam ex ministris caetus calviniani coram loci ordinario, in quibusvis causis tam voti, quam facti comparere, et forum pati, non obstantibus anterioribus decretis, et praeiudicatis, inter dissidentes factis et ultro nec acceptatis, neque probabit pars actorea praxim et usum curiae spiritualis inter caetus calvinisticum et quemvis privatum a tempore immemorato, imo contrarium deducitur et probatur, quia in eiusmodi actione et causa blasphemiae citatus forum castrense sortiri debet, neque iudicem in hac causa, sed actorem magis agnoscit ipsummet loci ordinarium, prout videre est in iudico castrensi Vilkomiriensi anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die vigesima septima

Martii inter illustrissimum ac reverendissimum dominum episcopum Vlnensem et decanum Vilkomiriensem actorem et generosum Samuelem Medeksza, in eiusmodi actione et causa citatum et inculpatum, tum et in iudiciis comitialibus regni occasione eiusmodi blasphemiae et facti in anno 1640 die vigesima sexta mensis Maii inter moniales ordinis s. Francisci, ad aedes sancti Michaelis existentes, actrices et caetus calvinisticum ad praesens citatos et iudicatos. Quod attinet refutationes iurium et constitutionum regni, hae minime valent, cuius enim est, condere eiusdem est et interpretari, neque reverendissimus Lipsius iura regni invalidare potuit, ac debuit, stantibus anterioribus iuribus confoederationibus ac constitutionibus regni, quae nonnisi unanimi consensu omnium ordinum regni statuuntur, stabiliuntur et tolluntur, neque protestationes, per partem adversam allegatae, minime obesse possunt, ponieważ non de foro, neque in praesenti actione et causa, ale de praeiudicio iurium, ac privilegiorum libertati, ac immunitati ecclesiasticae subiectorum, sunt protestati et conquesti, neque protestationes ius statuunt, sed conservant, iuxta communem regulam iuris, neque ulla de foro dissidentium protestatio hucusque intercessit, neque praxis et usus recepit ac obtinuit, imo contrarium tenet ac probat iuramentum serenissimi regis domini nostri clementissimi, nobis feliciter regnantis, et antecessorum eius inviolabiliter ac sacrosancte observatum, cuius pedibus prostrati et iuramentis obligati pacta tueri et acquisita felicissimis eiusdem auspiciis defendere prompti ac paratissimi exceptionem fori declinatoriam contra iudicem, partem

et actorem opponimus, excipimus ac protestamur, de omnibus calumniis, gravaminibus, iniuriis atque damnis illatis, et inferri comminatis, insistendo mandatis ex cancellaria serenissimi ac clementissimi domini nostri pro evocatione contra forum, contra partem emmanatis eidemque legitime traditis, protestando de nullitate attentatorum attentandorumque damnis et litis expensis, exinde secutis, et sequendis. Quo quidem scripto, perlecto et intellecto nobilis dominus Laurentius Minkiewicz—procurator famati domini Andreae Jozefowicz—civis et negotiatoris Vilnensis, declaravit, se nolle ulterius ad rebellionem citatae partis tam scripto, quam verbo replicare et petit, quatenus adinvento foro ex rationibus et allegatis, per se iuribus in libello pars citata in causa procedat et in obiecto crimine blasphemiae iudicialiter respondeat, per sententiam eidem iniungi et mandari citatae partis procuratore, ut supra, libertatem a foro declinatoriam decerni postulante, qui perillustris et admodum reverendus dominus iudex et supra, sedendo pro tribunali suo, visis videntis et partium controversiis ac ratione fori pro et contra inscripto, allegationibus iuris lectis, auditis et trutinatis beneque intellectis, quando quidem ipsi ministri calvinisticae sectae exierunt, se iure et dignitate spirituali et fatentur se esse seculares ac mere laicales fori personas, tum quia causa blasphemiae ex iure communi fori utriusque, tam spiritualis, quam secularis subest iudicio, ideo non agnito foro in iudicio suo consistoriali, eosdem in persona d. Martini Niewierski—ministri Vilnensis caetus calvinistici, ratione blasphemiae

per famatum Andreae Jozefowicz—civem et negotiatorem Vilnensem, obiectae, ad forum seculare iuxta illorum conditionem et originem, sic disponente iure publico, cum toto causae effectu remittendos censuit, prout et remisit. Domino vero Jozefowicz, quatenus causam blasphemiae saepe memorato Niewierski—ministro calvinistico, intentatam in competenti foro, intra tres menses ab actu praesentis decreti, praevia citatione contra reum blasphemiae promoveat, iniunxit et mandavit, hac sua mediante sententia lata, lecta, publicata et ab utrinque partium suscepta, protestante nihilominus citatae partis procuratore ratione sinistrae delationis contra famatum Jozefowicz eodemque praememorato delatore soleniter reprobante, praesentibus perillustri et a. rr. dd-no Adalberto Casimero Beynart—canonico Viln., Francisco Fasciszewski—concionatore regio, Bartholomaeo Ladzik—vice-custode cathedr., Simone Slizewski—praeposito Rakoviensi, capellae vicario cathedrali, Joanne Kuncewicz—praeposito ss. Josephi Nicodemi Viln. et me notario infrascripto. Ex protocollo actorum consistorialium Vilnensium episcopatus vacante sede extractum et sigillo eiusdem officii munitum et extraditum pro parte caetus calvinistici Vilnensi. У того декрету его милости ксендза офіціала Виленского подпись руки тыми словами: Joannes Woronowicz—protonotarius apostol. et const. Viln. epp. s. v. actuarius *mpr.*

Который же тотъ декретъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчныхъ уписанъ.

1682 г. Апрѣля 7 дня.

Изъ книги № 22, за 1682 г., л. 257.

114. Заявленіе Виленскихъ свято-Янскихъ іезуитовъ, что ни они, ни студенты ихъ академіи невиновны въ разграбленіи Кальвинскаго сбора.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ второго, мѣсеца Мая девятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводство, земль и повѣтовъ, на рокъ тепершній идучій обраными, постановившисе очевидно у суду его милость панъ Павель Кашуба—пленипотентъ, оповѣдалъ, покладалъ экстрактъ протестаціей его милости ксендза Петра Китковского, соціетатисъ Езу Вильненсисъ адъ темпусъ ректора коллегіумъ Виленскаго светого Яна, и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ подалъ, просели абы тотъ экстрактъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ вѣчистыхъ принять и уписанъ былъ; якожь оного принявши, уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Actum Vilnae anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo, die mensis Aprilis septima, coram actis consistorialibus episcopatus Vlnensis in mei notarii infra scripti praesentia constitutus personaliter admodum rvndus p. Petrus Kitkowski—societatis Jesu collegii et universitatis Vlnensis ad tempus v. rector, manifestationem solennem fecit suo et totius collegii Vlnensis nomine, de eo,

quod occasione tumultus exorti die se-sunda mensis Aprilis currentis anni et devastationis ac ruinae synagogae Calvinisticae (vulgo zbor), extra portam Trocensem Vilnae iacentis, ac quarumcunque ibidem inconvenientiarum, excessuum, spoliorum ceterorumque quibuscunque nominibus iure nuncupentur delictorum, perpetratorum, ante ipsum factum et actualem tumultum, ac devastationem, etiam ipso illo die secundo Aprilis mane nullam notitiam, scientiam, praecautioem, nequidem suspicionem habuerit, vel de aliquo praevio consilio inter academicos, aut plebem praehabito, sciverit, minus verbis, aut facto cooperando, persvadendo, connivendo, dissimulando, approbando vel ratihabendo concurrerit, neque authores an ex academicis, an ex plebe, an aliis quibuscunque fuerint, noverit aut resciverit, quin imo dic-tante, actualiter ipso tumultu postquam d. Golius, oenopola Vlnensis, caetus dissidentium admodum rudum ut supra patrem manifestantem v. rectorem et p. praefectum academiae requisivit, quatenus tanquam academicorum superiores et iudices pro debita iustitia et stabilienda pace publica tumultum sedare et academicos suos avocare, conarentur, duos magistris ex societate ad avocandum memo-

ratos academicos suos cum comminatione exclusionis ex academia, eliminationis ex metricula aliarumque paenarum obligaverunt. Hisce tamen suis conatibus (quos duntaxat in his circumstantiis adhibere poterint, nihil efficere potuerint, adeoque, ex sua parte omnia expleverint, quae ad sedandum tumultum et impediendam devastationem ac ruinam atque stabiliendam pacem publicam necessaria et proportionata videbantur, tum etiam quod peracta dedevastatione ex rebus, ibidem raptis, evectis, exportatis et direptis, quocunque nomine, genere, aut specie comprehendantur et nominentur, nihil reciperint, nec quocunque titulo, aut praetextu teneant, imo autores de facto ignorent, tum tandem quod paratissimi fuerint et sint administrare iustitiam respectu paenarum ex delictis in illo tumultu commissis incurсарum, nullus autem actor, accusator vel quomodocunque conquerens iustitiarum administrari petierit, autores ex academicis detulerit aut specificaverit, proinde quod ipsi p. p. societatis ante, in et post tumultum citra omnem culpam et suspicionem se habuerint, autores ignoraverint et ignorent, debitum suum adimpleverint, iustitiam administrare, ubi petita fuisset, vel peteretur parati fuerint et de facto sint, ex rebus ablatis nihil reciperint, nec teneant, (cum vero nonnulli rerum ignari, quos pro hic et nunc licet incognitos pro nominatis et expressis haberi vult) in vulgus calumniose et in summam contu-

meliam ac iniuriam societatis sparserint et divulgaverint, quasi pp. societatis Jesu huius tumultus authores et cooperatores et fautores fuerint, ideo idemque supra admodum r. v. rector suo et collegii totius Vilmensis nomine ad acta praesentia consistorialia etiam solenniter, solennius et solennissime protestatus est, de imposturis, calumniis et iniuriis societati per similem divulgationem falsam, invidem et mendacem illatis, contra omnes impostores, calumniatores et iniuriantes cuiuscunque conditionis, aut sexus, offerens se in casum, ubi de iis nominatim constiterit actuarum, coram quo de iis iure competierit et ad effectum semper intaminati et illaesi honoris societati restituenda se vindicaturum. Quam manifestationem suam et protestationem sic factam petiit, ad acta praesentia consistorialiter suscipi, ingrossari ac sibi per depromptum dari. Quod et obtinuit.

У того экстракту, при печати консисторское, корректа и подпись руки его милости ксендза писаря тыми словами: Extractum ex actis consistorialibus episcopatus Vilmensis, eiusdem officii sigillo communitum. Franciscus Udalricus Beyner—i. v. d. a. et consc. eppus Vilmensis. notarius publicus.

Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вчистыхъ принятъ и уписанъ.

1684 г. Юня 17 дня.

Изъ книги № 289, за 1684 г., л. 325—334.

115. Трибунальный декретъ, присуждающій Фердинанда и Павла Роровъ и двухъ сыновей Павла Рора, а также Якова и Гавріила Баневичей и Семена Верещевского къ смертной казни и уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ шестидесяти пяти золот. польскихъ за нанесеніе тяжкихъ побоевъ и поруганіе надъ управляющимъ маркграфини Бранденбургской кальвинистомъ Станиславомъ Славинскимъ, восьмидесяти лѣтнимъ старикомъ, и женой его.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертого, мѣсеца Іюля семнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводство, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертый обраными, кгда съ порядку реестрового ку суженью припала справа инстикгатора кола суду нашего зъ дилацией его милости пана Станислава Славинского — дозорцы и завѣдовцы юриздики палацу ясне освѣценой кнежны ей милости Радивиловны — маркграбиной Брандебурской, и пани малжонки его милости, ей милости паней Катарыны Звѣровской, Станиславовой Славинской, зъ ихъ милостями панами Фердинандомъ — подстолимъ и Павломъ — городничимъ, урадниками Троцкими, Рорами, также съ паны Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врощевскимъ, съ панами Якубомъ и Кгабриелемъ Баневичами, за заказами очевисто въ руки ихъ милостямъ паномъ Роромъ и всѣмъ звышъ менованымъ особомъ, принциаломъ той sprawy, особно подаными, о неслушное черезъ ихъ милостей пановъ

Роровъ, а меновите, черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не по однокротъ въ велю справахъ преконанный, правомъ посполитымъ и велю декретами розныхъ судовъ на розные пены осужонный, теперъ черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, поцелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, ексцесъ и своволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Іюля двадцать четвертого дня тутъ у Вильни зъ засацки жалуючого пана Славинского, въ подошломъ вѣку будучого, впередъ за лобъ порванье и на землю обваленье, а потомъ на дигоноръ и зелживость стану шляхецкого въ чотыри кіе посередъ улицы, на болотѣ, первой самого жалуючого, а потомъ и пани малжонку его, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, окрутне а немилосерне збитье, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ саблею урзенье и далѣй, заживаючи надъ жалуючимъ окрутенства и паствечисе надъ жалуючимъ, смолы у губу налянье, кунтуша и жупана, коштующихъ цѣною въ реляціи енеральской описаную, пошмарованье и въ ни-

вещь оберненье, шабли и шалки, также цѣною, въ процесѣ и въ тойже реляціи енеральской выраженою, тогожь часу взятые и собѣ привлаченье, а на томъ же мѣйспу такъ окрутне збитого, ледво што живого покиненье и еще на остатокъ здоровья жалующихъ, еслибы се о то правне упоминали, и забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и вины правные. Теды за приволачьемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ инстикгатора кола судовъ нашихъ и отъ деляторовъ, вышей менованныхъ, патронъ, за пленипотентцію правне справленною, собѣ до той sprawy даною, панъ Самуель Корейва, а позванный его милость панъ Фердинандъ Роръ съ патрономъ своимъ, собѣ отъ насъ суду приданымъ, паномъ Александромъ Есткою, самъ персоналитеръ становилъ и моць оному съ тое sprawy устне злетилъ, который и отъ его милости пана Павла Рора—городничого Троцкого, моць листовную, правную, собѣ до тое sprawy даную, оказалъ; затымъ патронъ акторовъ, далѣй въ право постуцуючи, поданныхъ очевисто въ руки заказовъ веѣмъ звыщъ менованымъ обжалованымъ особомъ тутъ на тотъ часъ въ мѣстѣ Виленскомъ вравовне черезъ енерала его королевской милости воеводства Виленского, судовъ нашихъ пильнуючого, Петра Зынзу, зъ сознаньемъ оногъ тыхъ заказовъ передъ вельможнымъ его милостью паномъ Францишкомъ Миколаемъ—тивуномъ Троцкимъ, писаромъ земскимъ Виленскимъ, и року за нимъ припалого, слушне правне доведши, на доводъ самое въ тыхъ заказахъ спецификованое речи пропововаль передъ нами судомъ тотъ же патронъ верху менованный пановъ деляторовъ, то есть,

его милости пана Станислава Славинского—завядовцы и дозорцы юридыки палацу, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ будучого, ясне освѣценой кнежны ей милости Радзивиловны—конюшанки великого князства Литовского, маркграбиной Брандебурской, и паней малжонки его милости, ей милости паней Катарыны Звѣровской Станиславовой Славинской, жалобу акторовъ своихъ противо ихъ милостямъ паномъ Фердинанду—подстолему Троцкому, и Павлу, городничому тогожь воеводства Троцкого, также сыномъ пана подстолего Троцкого Янови и Томашови Роромъ и слугомъ его милости пана городничого Троцкого, пану Симону Врещевскому и пану Якубови и Кгабриелови Баневичомъ, самымъ учинку нижей мененого принципаломъ и велю на тотъ незбожрый учинокъ приспособенымъ, а самымъ же онымъ именами и назвисками вѣдомымъ и знаемымъ помочникомъ ихъ, уроцуючу, о то: ижъ менованные панове Ророве, учинивши зъ собою спольную раду и намову, а взявши напротивъ жалующимъ ранкоръ, не вѣдать зъ яковой оказіи, въперодъ похвалки на забитье дѣлали, а потомъ, выконываючи злый умысль, постпуючи зверхность его королевской милости, судъ головный трибунальный, *violando securitatem публикамъ*, попелняючи збытокъ и експесь, не респектуючи на конституци и на пены, *de securitate* судовъ головныхъ описанные, въ тымъ року тысеча шестьсотъ осмьдесятъ четвертомъ, мѣсеца Юня двадцать четвертого дня, въ день светого Яна, зъ власного росказанья пана стольника Троцкого, зъ слугами выщъ менованными, прибравши собѣ иные громады людей свавольныхъ, засацку на жалуючого пана Славинского подле Ви-

ленской браны въ Вильнѣ учинивши, который не сподѣваючисе на себе такихъ засадокъ, только што съ палацу ясне освѣценой кнежны ей милости Радивиловны, маркграбиной Брандебурской, вышовши, ишоль добровольною дорогою подле браны Виленской, тамъ зъ рознымъ оружіемъ, до бою згоднымъ, панове Янъ и Томашъ Ророве, панъ Симонъ Врещевскій, панъ Якубъ и Кгабриель Беневичове, зъ засапки выпавши, зъ иными помочниками, несподѣване съ тылу за лобъ порвавши жалующого протестанта, старушка, лѣтъ осмьдесятъ маючого, тиранско, немилосерне, на дизгоноръ и зельживость стану шляхецкого, въ чотыры кѣ въ посродъ улицы, на болотѣ, били, мордовали, по плечахъ отъ головы ажъ до стопъ ножныхъ, головѣ, руки, твари синіе и кровавые разы позадавали, кости поперебіяли, а на остатокъ ку большому дизгонорови и контемптову шаблею бороду при самымъ тѣлѣ урѣзали и вжо збитому, паствечи се, у губу смолы налили, кунтушъ и жупанъ смолою пошмаровали, конштуючій золотыхъ шестьдесятъ; и кгда жалобливая пани Славинская, ратуючи малжонка своего, волаючи квалту, прибыла ратовать, теды и оную тымижъ кійми по плечахъ руки збили, змордовали, съ которого збитья Богъ вѣдаетъ если живыми въ старости лѣтъ своихъ зостанутъ. При которомъ бою шаблю, коштующую золотыхъ шестьдесятъ, шапку собольцовую, золотыхъ двадцать, и зъ воркомъ два червонные золотые узели и на томъ же мѣйску за збитого покинули. А не досытъ на томъ тыежъ ихъ милости всѣ обжалованные маючи, але еще довѣдавши се о тымъ, же отъ такого такъ тиранского збитья и скалѣченья живы протестантове зоста-

ютъ, даючи той отголось, еслибы той таковой експесъ и криминаль до суду донесенъ былъ, альбо они протестантове правне чинить хотѣли, декляруючи самыхъ протестантовъ въ рещтѣ здоровья, славы, гонору зашкодить и о смерть приправить, пріятель ихъ милостей альбо патроновъ, которые бы въ той справѣ ставать и оную попирать мѣли, контемптомъ накартить, срокую похвалку и отповѣди учинили. А за тымъ то такъ указавши, покладалъ передъ нами судомъ протестацію и реляцію его *номине* противо тымъ же звышменованымъ ихъ милостямъ пану Фердинанду — подстолему Троцкому и пану Павлу — городничому тогожъ воеводства Троцкого, Роромъ, также противо паномъ Яну и Томашу Рорамъ, сыномъ его милости пана подстолего Троцкого, противъ пану Симону Врещевскому и паномъ Кгабриелю и Якубу Баневичомъ, яко віоляторомъ цалости права посполитого и явнымъ непогамованого зухвальства и сваволенства збыточникомъ, урощонные въ датахъ въ нихъ выражонныхъ и при томъ же процесѣ и реляціи енеральской жалобливымъ окрутне збитымъ, змордованымъ акторомъ своимъ, то есть, его милости пану Станиславу Славинскому и пани малжонцѣ его милости, на всѣхъ звышменованыхъ жалобы контентахъ, до присеги забираючи, пенъ правныхъ, такъ на ихъ милости пану Фердинандѣ — подстолимъ Троцкимъ и сынахъ его милости, яко на пану Павлѣ — городничимъ Троцкимъ, Рорахъ, и на другихъ вышей выражонныхъ квалтовникахъ и віоляторахъ права посполитого, всказу унасъ суду домоваль. А умоцованый ихъ милостей пановъ Роровъ, съ притомностью его милости пана Фердинанда Рора — подстолего Троцкого,

експурккуючи принципаловъ своихъ, вносили то: ижъ яко его милость панъ подстолий Троцкій, въ оскарженю себе въ звышъ менованымъ криминалѣ ничего виннымъ не есть и не только ажебы таковыя збыточенства и виоленціе сыномъ своимъ и другимъ коадгерентомъ оныхъ попелнять розказывать мѣль, леть же и жадной о томъ таковомъ того ихъ учинку замыслѣ жадное вѣдомости не мѣль, поготовю его милость панъ Павелъ Роръ — городничій Троцкій, который вжо отъ немалою часу хоробою отъ пана Бога навежонымъ будучи, мало што и самъ собою владнути можетъ, не только абы о таковыхъ вырондзаню кому збыточенствѣ мыслить, альбо оныя кому чинить розказывать мѣль, а затымъ и право посполитое статutowое алегкуючи, при томъ правѣ ихъ милостямъ паномъ подстолему Троцкому и городничому тогожь воеводства Троцкого, Роромъ, на томъ: же они до попелнення звышъ менованымъ всѣмъ въ той справѣ обжалованымъ особамъ, а особливе пану Яну и Томашу Роромъ никгды не розказывали и въ жадной намнѣйшой речи въ томъ обжалованю его милости пану Станиславу Славинскому винными не суть, до присеги забираючи, вольности отъ той жалобы принципаловъ своихъ у насъ суду афектоваль. Противо чому зась патронъ акторовъ вносили то: ижъ тая афектація патрона ихъ милости пановъ Роровъ, то есть, его милости пана подстолего и его милости пана городничого, врадниковъ Троцкихъ, поткати не можетъ, а то съ тыхъ причинъ: ижъ ихъ милости, а особливе его милость панъ подстолий Троцкій вжо не по однокротъ въ таковыхъ акціяхъ о таковыя и тымъ подобныя, еще и боль-

шіе криминалы, збыточенства и забойства правомъ посполитымъ переконанный и велю декретами розныхъ судовъ на розныя пены осужоный есть и теперешнее окрутенство зъ власной воли, вѣдомости, розказанья и насланья обудвухъ ихъ милостей, то есть, такъ его милости пана подстолего, яко и его милости пана городничого, Роровъ, черезъ субординованныхъ на то его милости пана подстолего сыновъ, пановъ Яна и Томаша Роровъ, а слугъ его милости пана городничого, пановъ Якуба и Кгабриеля Баневичовъ и другихъ, на той незбожный учинокъ приспособленныхъ помочниковъ, тое окрутное, немилосерное жалобливымъ особомъ, способомъ въ процесѣ выражонымъ, выконаное есть збыточенство, а затымъ ухиленья оборонъ патрона стороны отпорной и зъ забраньемъ до присеги на сторону, а блишнихъ акторовъ своихъ, при таковомъ окрутенствѣ имъ сталомъ и згвалценю права посполитого узнанья до присеги и за присегою ихъ всказу пень правовыхъ на всѣхъ обжалованныхъ вышъ мененыхъ особахъ у насъ суду серіо домавять. А такъ мы судъ въ той справѣ инстиктатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціей его милости пана Станислава Славинского — завѣдовцы юридики палацу яснѣ освѣцоной кнежны ей милости Радивиловны, конюшанки великого князства Литовского, маркграбиной Брандебурской, и пани малжонки его милости, зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ, подстолимъ, и Павломъ городничимъ, врадниками воеводства Троцкого, Рорами, также зъ сынами его милости пана подстолего Троцкого съ паны Яномъ и Томашомъ Рорами, паномъ Симономъ Врещевскимъ и съ паны Якубомъ и Кгабри-

лемъ Баневичами, за заказами очевисто въ руки онымъ всѣмъ звышъ менованымъ особомъ каждому зъ особна, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ на тотъ часъ будучимъ, подаными, менечи о неслухное и немилосерное черезъ ихъ милостей пановъ Роровъ, а меновите черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не пооднокротъ въ велю справахъ прекопанный правомъ посполитымъ и велю декретами разныхъ судовъ на разные пены осужонимъ, теперь черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, попелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, эксцесъ и сваволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Юня двадцать четвертого дня, тутъ у Вильнѣ, зъ засапки жалуючого пана Славинского, въ подопломъ вѣку будучого, впередъ за лобъ порванье и на землю обаленье, а потомъ на дизгоноръ и зелживость стану шлящецкого въ чотыри кие впосродъ улицы, на болотѣ, первой самого жалуючого, а потомъ и пани малжонку его милости, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, округне, а немилосерне збитье, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ шаблею урзнение и далѣй паствечисе смолы въ губу налянье, кунтуша и жупана, коштуючихъ золотыхъ шестьдесятъ, смолою пошмарованье и въ нивечъ обернение, шабли и шапки собольцовой взятыя и на пожитокъ свой обернение, и на томъ же мѣйску такъ округне збитого, ледво што живого, покинение, и еще на остатокъ здоровья жалуючихъ, если бы о то правне упоминали, забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учинение, затымъ о пены правные; въ которой справѣ, зъ очевистое обудвухъ сто-

ронъ, при бытности его милости пана Фердинанда Рора—подстолего Троцкого, контроверси, мы судъ присеги, до которыхъ се зъ обудвухъ сторонъ забирано, на сесь часъ *инъ суспенсо* зоставивши, а для тымъ доскональшого тое, яко о немалый подъ судами нашими зухвале и легкомысленне попелнионный збытокъ и о видомое права беспеченства, покою посполитого и самое поваги судовъ нашихъ згвалценье агитуючой, объяснения на шкрутиніумъ въ той справѣ отсылаемъ, до которого отправенья съ посродка себе ихъ милостей пановъ колегговъ нашихъ чотырехъ, то есть: его милость пана Альбрехта Минтовта Чижа—скарбника Виленского, его милость пана Леона Воронича—судью земского Стародубовского, его милость пана Даниеля Ордынца—стражника Смоленского и его милость пана Петра Рокотанского—скарбника Троцкого, которыхъ ихъ милостей обѣдвѣ стороны спольнымъ коштомъ ку отправенью того шкрутиніумъ вывести мають, назначаемъ. Которое то шкрутиніумъ ихъ милости водле права на мѣйску учинку сталого и по всей околицы того мейсца, тутъ въ мѣстѣ Виленскомъ будучой, отправивши, тое шкрутиніумъ *инъ оклюзо ротуло* запечатованое водлугъ конституціи сеймовое въ колѣ нашомъ завартомъ передъ нами судомъ дня двадцать первого сегожъ мѣсеца Юня положить и впередъ зъ отправованья оногo реляціею намъ суду досконалую учинить, а потомъ обѣдвѣ стороны, которымъ всѣ обороны правные вцале заховуемъ, скуточную въ самой речи росправу, яко кромъ жадныхъ дальшихъ дилаций, рокомъ завитымъ принять повинны будутъ. А кгда день двадцать первый сегожъ мѣсеца Юля ку по-

ложенью черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ передъ нами судомъ въ той справѣ отправаного шкрутиніумъ, *вигоре* конституціи трибунальскоѣ сеймовоѣ, и до учиненья впередъ черезъ тыхъ же ихъ милостей зъ отправанья оногo намъ суду належачое реляціи, а потомъ ку принятю межѣ сторонами skutочное росправы отъ насъ суду зложоний припаль, тогда за приволашьемъ черезъ енерала сторонъ до права, отъ стороны поводовой тотъ же патронъ панъ Самуель Корейва, за пленипотенцію собѣ до тое справы даною, становиль, и кгда далѣй въ термины правные поступовать хотѣль, тогда отъ ихъ милостей пана Фердинанда—подстолего Троцкогo и отъ пана Павла—городничого, врадниковъ Троцкихъ, Роровъ, нѣтъ вѣдома што за хлопецъ зъ посродка стиску людей передъ коломъ судовъ нашихъ обмову до кола нашего подкинулъ, на писмѣ до насъ суду въ тые слова писаную: Jaśnie wielmożni, miłościwi panowie sędziowie główny trybunalni w. x. Lit., nasi wielce miłościwi panowie y dobrodzie! W niewinności naszej przed sądem waszych miłości, naszych miłościwych panów, stawiając, nie pojednokrotnie na żalobę pana Sławińskiego iustificowaliśmy się y że w obżalowaniu onego w najmnieyszey rzeczy winnemi nie iesteśmy, do przysięgi zabieraliśmy się; więc iż w. m. w. m. panów visum w tey sprawie posłać na szkrutinium respektem za się osob naszych, ieżeliśmy rozkazywali, nicht świadczyć nie może, ieno Bóg sam a sumnienia nasze; zaczem y teraz nie inaczeу przed w. m., wielce miłościwi pany, usprawiedliwiamy się, ieno tymże Bogiem w niewinności naszej oświadczaіąc się, bierzemy sobie do przysięgi z takim dowodem, iakie uznanie w.

m., naszych miłościwych panów, będzie, na tym, żeśmy pana Sławińskiego bić, despektować nie kazali, pochwałki żadney na niego nie czynili y w obżalowaniu onego ni w czym winnemi nie iesteśmy; po przysiędze abyście w. m., miłościwi panowie, nas od tey żaloby uwolnić y panu Sławińskiemu dekretem niesłusznym przeciwko prawu nas aggrawować dopuszczać nie raczyli, pokornie prosimy. Zatem zostaiemy w. m., naszych wielce miłościwych panow y dobrodzieiow, nayniżsi sładzy. Y tое обмовы подпись рукъ тыми словы: Ferdynand Ror—stolnik Trocki; Paweł Ror—horodniczy wojewodstwa Trockiego. Data z gospody dnia dwudziestego pierwszego Julii, tysiąc sześćset ośmdziesiąt czwartego roku. A по прочитанью тое обмовы патронъ акторовъ ухиленья оноѣ, яко неслушное, противо праву и декретови суду нашего очевистому поданое, на сторону, а процедуру далѣй въ право обудвумъ сторонамъ у насъ суду афектоваль. А такъ мы судъ, въ той справѣ инстикгатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціи его милости пана Станислава Славинского и пани малжонки его милости зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ—подстолимъ и Павломъ—городничимъ Троцкимъ, Рорами, также съ панами Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врещевскимъ, панами Якубомъ и Кгабриліомъ Баневичами, за декретомъ суду нашего зъ очевистой контроверсіи ферованнымъ, впередъ до учиненья черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправаного въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи, а потомъ до принятя skutочное въ самой речи росправы, о неслушное черезъ ихъ милости пановъ Роровъ,

а меновите, черезъ его милость пана под-
столего Троицкого, будучи не пооднокротъ
въ вѣлоу справахъ прекопаннымъ правомъ
посполитымъ и вѣлоу декретами разныхъ
судовъ на розныя цены осужонный, теперъ
черезъ ихъ милостей самыхъ и помене-
ныхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ
милостей зъ немалую громадою людей,
попелняючи подъ судами нашими явный
збытокъ, эксцесъ и сваволенство, въ року
теперешнемъ, мѣсеца Юня двадцать чет-
вертого дня, тутъ у Вильнѣ. зъ засапки
жалующого пана Славинского, въ подо-
пломъ вѣку будучого, въперодъ за лобъ
порванье и на землю обваленье, а потомъ
на дизгоноръ шляхецкій въ чотыри кіе
впосродъ улицы, на болотѣ, первой самого
жалующого, а потомъ и пани малжонки
его, которая кгда малжонка своею хотѣ-
ла боронить, окрутне а немилосерне зби-
тье, змордованье, костей тымъ битьемъ по-
перебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ
шаблею урзненье и далѣй паствечи се
смолы у губу налянье, кунтуша и жупана,
коштующихъ золотыхъ шестидесять, смо-
лою пошмарованье и въ нивечь оберненье,
и шабли и шапки собольцовой взятъе и
на свой пожитокъ оберненье, и на томъ же
мѣйспу такъ окрутне збитого, ледво што
живого, покиненье, и еще на остатокъ
здоровья жалующихъ, еслибы се о то правне
упоминали, забитьемъ на смерть отповѣди
и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и
вины правные за декретомъ и откладомъ
нашимъ. Въ которой справѣ мы судъ,
поневажъ еще шкрутиніумъ, до которого
отправенья ихъ милостей пановъ колекговъ
нашихъ назначоно, досконале нескончо-
ное есть, зачимъ мы судъ обмову отъ
ихъ милостей пановъ подстолего Троицкого
и городничого тогожъ воеводства Троиц-

кого, Роровъ, черезъ нѣякогосъ хлопца до
кола суду нашего на письмѣ подкиненую,
на сесь часъ *inъ суспенсо* зоставивши,
такъ чиненье черезъ ихъ милостей па-
новъ колекговъ нашихъ зъ отправоваого
шкрутиніумъ намъ суду належитое реля-
ціи, яко и skutочную межи сторонами,
которымъ всѣ обороны правные вцале за-
ховуемъ, въ самой речи росправу, до дня
двадцать девятого сегожъ мѣсеца Юля,
безъ жадныхъ диляцій рокомъ завитымъ
откладаемъ. А кгда такъ взглядомъ не-
слушного противо помененому декретови
суду нашего очевистому подруцное намъ
суду отъ ихъ милостей пановъ Роровъ
черезъ нѣякогосъ хлопца обмовы децидо-
ванья, яко до положенья передъ нами су-
домъ черезъ звышъ мененыхъ ихъ мило-
стей пановъ колекговъ нашихъ, на шкру-
тиніумъ въ той справѣ зсыланыхъ, отпра-
вованого шкрутиніумъ и въперодъ зъ от-
правенья оног до учиненья skutочной
намъ суду реляціи, а потомъ до при-
нятья skutочной въ самой речи межи
сторонами розправы, отъ насъ суду
зложонный припаль, тогды за приволаньемъ
черезъ енерала сторонъ до права, отъ
тыхъ же жалобливыхъ особъ тотъ же па-
тронъ панъ Самуель Корейва, за моцью
листовною правною собѣ до той справы
даною, становилъ и въ термины правные
далѣй поступаючи, передъ читаньемъ шкру-
тиніумъ взглядомъ обмовы ихъ милостей
пановъ Роровъ, на дню онагдайшомъ, яко
противо праву посполитому, конституціомъ
сеймовымъ, трибунальскимъ и противо де-
кретови суду нашего, въ той справѣ зъ
очевистое контроверси ферованому, под-
руцной, примавяючи, не только на сто-
рону оное ухиленья, лечъ и правными
пенами за то ихъ милостей пановъ Ро-

ровъ покаранья серію домавлялъ; якожь и мы судъ тую обмовую, отъ ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ, на дню онагдайшомъ, то есть, двадцать первомъ сегожь мѣсеца Іюля черезъ нѣякогось хлопца до насъ суду на письмѣ, яко противъ декретови нашему очевистому въ той справѣ о криминаль, подъ судами нашими головными трибунальными попелненный, агитуючой, поданую, на сторону ухиливши, заразомъ обудвумъ сторонамъ далѣй въ право поступовать и розправовать се наказуемъ. А въ дальшомъ поступку правномъ за приволаньемъ непооднокротнымъ зъ наказу нашего енеральскимъ, только отъ тыхъ же акторовъ патронъ панъ Самуель Корейва, за пленипотенцію, собѣ до той справы даною, становиль, а обжалованные ихъ милости панове Ророве и другіе принципалове, въ той справѣ обвиненные, звышъ выражонные, не становили и ніякой вѣдомости намъ суду и сторонѣ своей не учинили, затымъ зъ наказу суду нашего *инъ конкляво* воделе права черезъ ихъ милостей пановъ коллеговъ нашихъ, на шкрутиніумъ зъсыланныхъ, тое черезъ ихъ милостей отправованое шкрутиніумъ передъ нами судомъ положено и читано было, въ тые слова писаное: *Scrutinium* мiedzy ichmѣ pp. podstolim y horodniczym Rorami, urzędnikami woiewodstwa Trockiego, a miedzy imѣ panem Stanisławem Sławińskim, vice-oekonomem iuridiki x. i. paniey margrabiniey, przez nas collegów, z całego koła trybunalnego obranych, exequowane. *Naprzód* ziachawszy do pałacu x. i. paniey margrabiniey za Wileńską bramą, przed stancyą imci pana Rora—horodniczego Trockiego, staneliśmy y posłali do i. m., ieżeli nas skrutatorów podług dekretu oczewistego całego

trybunału w. x. Lit. acceptuie y wyprawadza; gdzieś my nie miał pół godziny na koniach siedząc strawili czasu, nimesmy się od i. m. doczekali deklaraciey; przez młodziana imѣ pana Baniewicza taką dał nam replikę: że ani myśliłem, ani myślę wyprowadzać scrutinium. Potym wyiachawszy z pałaca xieźnisi ieymѣ paniey margrabiniey, byliśmy w bramie Wileńskiej, gdzie gospodarzem Michał Harasimowicz, któregośmy serię pytali, co by widział y wiedział, co się działo na placu imci pana Podberskiego—woiewodzica Smoleńskiego, w dzień świętego Jana, kto y kogo bił y za co? Powiedział, że nie był na tenczas w bramie, odchodziłem do miasta; żona powiedziała bromnica: usłyszawszy hałas wybiegłam do fortы, przez którą fortę nad rowem na placu imѣ pana Podberskiego—woiewodzica Smoleńskiego, widzieć było wielką gromadę ludzi, którzy pana Sławińskiego—podstarościego iuridiki xieźnisi ieymѣ paniey margrabiniey, biewszy, za zabitego porzucili, którego do pałacu na wozie zawiezli. Więcey nie chciała powiadać dla boiaźni iakoweiści od kogo. Poszliśmy potym zaraz insimul ex opposito bramy do dworu imѣ pana Odyńca, gdzieśmy samego imi y samą ieymѣ zastali. Od których żadney nie mamy relacyi, gdyż pod ten czas ichmѣ samych nie było w Wilnie. Matyasz Tkacz, gospodarz domu ichmci powiedział: że nie był w mieście na tenczas, nie wiem ni o czym. Interea imѣ pan Odyniec kazał wszystkich we drodze swym mieszkających zawołać y pytać w tey sprawie. Powiedzieli przed nami skrutatorami y przed samym imѣ panem Odyńcem: żeśmy na to nie patrzali, ie-nośmy kupę ludzi na tamtym placu pomienionym widzieli, a potym samegośmy

pana Sławińskiego przywiezionego do pałacu nie widzieli, że był zбитy, zmordowany y w smołę uszmarowany, z brodą urzniętą, na co wiele ludzi patrzyło. Z tamtąd byliśmy pod pałacem więźni ieymć paniey margrabiney, w domku Piotraszczuka, oboiesmy znalezi. Onych gdyśmy inquirowali, iezeli by widzieli y patrzali na to, powiedział pan gospodarz: zem sam nie był; małżonka onego powiedziała: zem szła do kościoła, znalazłam tumult wielki nad panem Sławińskim, iuż zбитym, uszmarowanym dziekiem czy smołą, brodę urzniętą, y, gdym go chciała podnieść od ziemi y żalowała onego, y mnie tracono y kiem dobrze uderzono. Potym, gdy pani Sławińska z pałacu przybiegła do męża, chcąc iego ratować, widziałam, że y oną trącił iakis młodzian w cynomanowym kuntuszu, tak, aż padła o ziemię;—y referowała się na swoją sąsiadkę panią Piotrową Cyruliczkę, powiadając, że y ona na to ze mną patrzyła. In instanti zaraz zaszliśmy do tey cyruliczki Piotrowey y tamiesmy pytali u niey, bo też z okna do tego wału widać, gdzie się ten stał exces y hałas. Powiedziała: zem wprzody usłyszała, gdy strzelono, y gdym się pytała, za kim strzelono, powiedziano mi, że za synem pana Sławińskiego, który uciekał od oycy z tey potrzeby, a na tenczas u mnie się golił pan Baniewicz Jakub, młodzian imć pana Rora, horodniczego Trockiego. Potym nadeszłam z umysłu patrząc, coby tam było, znalazłam zбитego leżącego na ziemi, w dziegieć czy smołę uszmarowanego, brodę urzniętą, y ieszcze się pastwiających nad nim, a w tym nadszedł niemiec-włoch z domu imć pana Inatowicza, chcąc iego ratować, nie dopuścili onisz morderce, grożąc mu samemu y mo-

wiąc: „Niemcze, wnet tu z tobą toż będzie.“ Niemiec się odstąpił y dał pokóy. Toż y wszystka czeladź powiadała y z drugiej izby kątnica y wiele tamże mieszkających ludzi: żeśmy widzieli, że pana Sławińskiego bito, mordowano, tylko nie znamy, kto. Stamtąd Kasper Urbanowicz w drugim domu, pod tąż iurizdiką mieszkający, przed bromą nad rowem, zeznał to z żoną, z czeladzią, z sąsiadami swemi: zem widział, że bito pana Sławińskiego, tylko nie wiem, za co y kto, widzieliśmy, że ludzi gromada nie mała była z orężem do boiu różnym. Przyszliśmy do domu Jana Kiszlaka, pod iurisdiką mieską mieszkającego, u którego inspektora dziełek iego znaleźliśmy, akademika imć pana Woynicza. Których gdyśmy pytali, co by się działo na tenczas, odpowiedzieli: że panowie Rorowie bili z pomocznikami swemi pana Sławińskiego, y widzieliśmy zбитego, srodze zmordowanego, nawet widzieliśmy smoły garnek, w którym mogło być z pół garca, samegośmy pana Sławińskiego znalezi we młosci leżącego, zбитego, zmordowanego, tą smołą uszmarowanego, nawet gębę pełną teyże smoły napełnioną, mało nie zaduszonego, którą smołę chustką z gębey wycierano, wybierano dla ratunku. Toż y wszystka czeladź tego domu y sąsiedzi powiadali, w iedno się zgadzając słowo. Wdowa Symonowa Sosnowska, rzeźniczka y czeladnik oney Jerzy Rigoński, rzeźnik, powiadali to: że pan starosta nasz Dubiński, imć pan Ror kazał pana podstarościego, pana Sławińskiego, maiać na niego dawny gniew, bić, mordować. To y wszyscy w tym domu mieszkający zeznali. W tym że domie pan Możeyko, akademik, powiedział: że panowie Rorowie, pana podstolego synowie, o iakoweś pasz-

quile, miedzy sobą pisane, z synem pana Sławińskiego zawiodszy się, z czeladzią swoją y gromadą, na to przysposobioną, pauperów, bursaków y innych na zasadce w rowie, mieli byli y u bromy Wileńskiej y po różnych kątach. A ten pan Sławiński z synem swoim szedł do zboru, nie wiedząc ni o czym, skoro pominął dwór imię pana Odyńca—podstarościego Bolnickiego, zaraz go na wale zewsząd oskoczyli, bili, mordowali, nad nim się bez miłosierdzia pastwili, a syn ledwie uszedł do pałacu, za którym strzelono. Bałtromiej Szymanowski, więźni ieymć paniey margrabiney mieszczanin, wymówił się: żem nie był w domu y z czeladzią kosiłem siano na wsi u ieymć paniey Kontorowey za mil cztery, nie wiem ni o czym, co się pod tenczas beze mnie działo. W domu pana Wawrzyńca Hołowni—woyta więźni ieymci iurizdiki, samegośmy nie znaleźli; sama pani gospodynia powiedziała: że mi w godzinę powiedzieli to, że syn pana Sławińskiego uciekł, a samego staro niewinnie bili, za młodym goniąc strzelono y niemiec powiadał przedemną: żem na to patrzył, chciałem go bronić, mało mi się od tamtych że nie dostało. Y to też zeznała: że pan Baniewicz, czeladnik pana horodniczego, cieszył się u mnie będąc, że pana Sławińskiego dobrze bito we cztery kiie, brodę urżnięto, suknie utarzali w smole, w garło onemu smole lano y zgoła się pastwiono. Marcin Szymulewicz, gospodarz, kotlarz, iurizdiki więźni ieymci powiedział: żem na tenczas był po potrzebach moich u wieleb. oo. dominikanów, sama: żem ni o czym nie wiedziała. Toż y kątnik powiedział: żem nie wiedział. Jednak gospodarz zeznał: że mi w rynku ieszcze, gdym nie był w domu, po-

wiedział rzeznik Marcin Cylindys, że waszego podstarościego znieważono; widziałem go, że turbowano, bliżej iść nie śmiałem. W domu Kazimierza Łukaszewicza, furmana, samego nie znaleźli, bo ex opposito pałacu postrzegszy nas scrutatorów, umyślnie się schronili gospodarze dla boiaźni, aby przeciw panu Rorowi, staroście swoiemu, nie świadczyli; sama nic więcey nie powiedziała, ieno: nie o czym nie wiem, słyszałam, że z bicia iakowegoś chory pan Sławiński. Toż y sąsiedzi, w domu iego mieszkający tkaczkowie, pilnicy, kupcy Poloczanie dla boiaźni się ukryli y żony ich nie nie chcieli powiedzieć. Imię xiądz Burzymowski — professyi teyże kalwińskiej powiedział: żem był absens z Wilna, alem pod tenczas był w Keydanach z małżonką moją, z tamtąd za powrotem takom wziół relacyę: że ichmć p. p. akademicy, p. p. Rorowie z pomocnikami swemi pana Sławińskiego udespektowali, iako sami chcieli, mowiąc iednak te słowa: quod sine me, quid ad me, nie godzi się miedzy drzwi palca wścibiać. Imię pan Sławiński sam o sobie y swoiey krzywdzie takowe dał początków niechęci: *pierwsza*, iż imię pan Ror, horodniczy, ratione iuridiki, że appellacya, iaka przed tym bywała od sądu mego do sądu imię pana Rora, za więźnis ieymć rozkazaniem nie idzie; *druga*, kiedy ukradziono w pałacu dwadzieścia sześć skur iuchtowych, na Nowe lato pod bytność imię pana horodniczego, a te skóry iako na urządzie były złożone, kupca iednego, aż do rosprawy, że uprosił imię, aby miedzy czeladzią swoją czynił inquisitią, ztąd wziół rankor ku mnie y różnych wynaydował, tak do mnie y małżonki mey, iako y dziatek moich wynaydował przyczyn y iakie od lat półtoru czynił na mnie

· pochwałki i. m. pan horodniczy, tak się zemną w rzeczy samey stało: i. m. panowie Rorowie — stolnikowiczowie, *naprzód* mnie z zasacki s tyłu porwali za ramie: „A tuśmi brodo“; potym na pomocników zawołali, którzy się ze wszystkich czterech stron iako na zboycę z orężem przygotowanym nadspieszywszy, tamże mię bili, mordowali, brodę urżnowszy w zanadrze włożyli, smołę leli w garło y za umarłego mię zostawili, to tylko pamiętam, że pan Wreszczewski, inspektor dziatek pana horodniczego, subordynowawszy tam ten tumult, sam się wrzkomo, czeladź zaś pana horodniczego, między innymi Baniewiczów dwóch, którzy są wieczysci poddani xieżnisi iey m. Brandeburskiej, do Dubinek należący, z oyców, z matek, z antecessorów swoich ciałhymi poddanymi byli, którychem, będąc z rewizorem i. m. panem Krzystopliem Niekludem w włości Dubińskiej y oycy ich na półwłoczku ciałhym, a na włoce pienezney napisał y odwoływam się do tego inwentarza, który na tenczas iest u pana horodniczego. Z tych tedy Baniewiczów, iako początek moiey obelgi stał się, tak y koniec, czegom dowodzić gotów przed całym w. m. naszych w. w. panow parlamentem podczas rozprawy z ich mm. pany Rorami y wszystkiego dowodzić na tych Baniewiczach. E contra Baniewicz, z nich ieden, czyniąc się szlachcicem wojewodstwa Wileńskiego, brał sobie do wyvodu na tymże terminie przed sądem naszym y do tego punktu tak i. m. pan Sławiński, iako pan Baniewicz, rękoma się własnemi podpisali, że dowodzić y odwodzić przed sądem naszym mieli, do czego y nas szkrutatorów w tym punkcie o podpis prosili, iakoż my się wszyscy

cztyry szkrutarowie, kolegowie, do tych inquisitii naszych raptuo podpisali. A gdyśmy tegoż pana Baniewiczza pytali, iesliby pana Sławińskiego bił y pan horodniczy bić go kazał, odpowiedział na to: że y sam pana Sławińskiego nie biłem y pan mój imć bić nie kazał, ale że ichmć panowie stolnikowiczowie o iakis paszkwil mścili się, ia niewiem o tym. Po obiedzie wytechnowszy nieco sobie w pałacu xieżnisi iey mci, przyszlismy do domu pana Inatowicza — czesnika Oszmiańskiego y kolegi naszego. Tameśmy zastali oficera mieszkaiącego, porucznika i. m. pana Piotra Berta, na którego się siła ludzi referowało, że był przy tym y patrzył, który taką dał relacyą: „Przyszedłem, prawi, z kościoła po pierwszej mszy świętey z nowicyatu y tylko cóm poczoł pisać, usłyszę głos: „gwałt! gwałt!“ a potym: „ratui! ratui!“ Wybiegłem z domu, postrzegłem, że biał kogoś niemilosierne, przybiegłem na ten prask własnje, aż pana Sławińskiego, staruszka, niemilosierne oprymuią i lubo iuż od bicia wielkiego obumar y nie wołał, iednak po kilka razów kiyimi przy mnie go uderzono, nad którym ia, zażywszy kompassyi chrześciańskiej, intercedować*) poczołem za nim, aby go nie zabiiali. Z teyże gromady okrzykneli mie: „Idź ty sobie, niemcze, precz!“ A iam też ustąpił, będąc bezbronnym, abym y sam nie był od tychże opressus. Widziałem iednak u wielu szable na temblakach dobyte, kiie y rozwarłe o ręże, iako do boiu. Kiedym się pytał: kto go tak niemilosierne kazał bić, mordować, z społstwa mi odpowiedziano, że panowie

*) Должно быть intercedować, лат. intercedere, вступаться.

Rorowie, y nie rozumiałem, żeby był żyw, tak go okrutnie bito. W gościnnym domu wielmożnego i. m. pana strażnika w. x. Lit. gospodarza nie było, ieno gospodyni, która powiedziała: że go na wale bito, a zasadzka iedna w bramie Wileńskiej, a druga w rowach niedaleko tey bramy, y gdym się pytała, ktoby go bił, głos pospolity opowiadał o tym, że pp. Rorowie pana Sławińskiego. Z tamtąd przyiachaliśmy do dwora p. Szreytera; naleźliśmy gospodarza, imieniem Symona Lichowskiego, który nam taką dał o tey okazji sprawę: Widziałem ubitego, wpoł umarłego, uszmarowanego wszystkiego smołą, brodę urznięto, obranego suknie, szable y innych drobiazgów, zaczym przyszła sama do mnie pani Sławińska, ledwie co żywa, o miłosierdzie prosząc, aby mogła małżonka swego ratować, nie wiedząc, iezeli żywego albo umarłego naydzie. Dałem kolasę z koniem y chłopca, sam nie śmiejąc iść; zaraz potymem y sam z dragunem, imieniem Miklawsem, który wartę ma we zborze, gdy się poczeli rozchodzić, ledwośmy włożyli na kolasę y odwieźli do pałacu, a nim go bito, pawperowie koło bram y domów z kamieniami, z kiiami leżeli, y gdyśmy różni pytali onych pawperów, czego leżycie, odpowiedzieli: a wam co do tego?“ Tegoż gospodarza gdyśmy pytali sami, od kogo ta zniewaga potkała pana Sławińskiego, odpowiedział na to: „Wasze miłości, nasi miłociwi panowie, lepiej wiecie y na co mnie y domowych moich pytacie, wszakże wszystko Wilno wie, kto bił y kogo, o iakie przymowli, czyli paszkwile.“ Na ostatek, gdyśmy byli na placu zborowym, gdzie teraz kaplica y ich nabożeństwo, naleźliśmy pana praedykanta, imieniem pana

Adama Samuela Windycza, który powiedział: zem na tenczas ieszcze do tego mieysca nie był ordinatus y niewiem, co się tu działo, y dziś pana Sławińskiego nie znam. Tamże naleźliśmy y drugiego gwałtownika Stephana Borcewicza, draguna, który z Miklawsem powiedział: że gdybym ia trzeci nie pomógł włożyć na kolasę pana Sławińskiego wpoł umarłego, pewnie by go bez pomocy moiey nie mogli byli włożyć. A w tym nadeszły różne panie professyi zborowey, mianowicie: ieymśc pani Sesinowa, ieymśc pani Porębska, ieymśc pani Paszkowska y innych matron tak wiele zeznało, żeśmy na tenczas, gdy pana Sławińskiego na święty Jan bito y mordowano, byliśmy tu w Wilnie na nabożeństwie naszym y teyże godziny zaraz wyszedzsy po nabożeństwie nawiedzaliśmy pana Sławińskiego, tak mężkiey płci, iako y białogłowskiey do kilkadziesiąt człowieka; miedzy innemi był z nami wespół i. m. pan Hestko, który patronuie w trybunale, pan Goliusz, pan Bukowski y inni ichmśc, których nie wyliczamy, też panie zeznali y to: że gdyby cyrulik krwi nierozerwał, umarł by na tymże mieyscu; samą panię Sławińską naleźliśmy obumarłą od iakowegoś potrącenia y uderzenia, któreśmy żywiącą wódką ledwie odżywili, ziewy y usta rozdzierając y samą ocierając. Y pospolity gmiń wszelki, których imiona y nazwiska w tym szkrutinium nie są opisane, toż zeznawali: że pana Sławińskiego bez miłosierdzia bito, mordowano, pastwili się nad nim, nie iako nad człowiekiem, ale gorzej, niż nad bydłociem, bez żadnego respektu y miłosierdzia chrześciańskiego. Któreśmy szkrutinium insimul et semel wszyscy cztery kolegowie, z koła całego deputowani, ledwośmy s pilnością wysłu-

chawszy, o dziewiątej godzinie z południa zkończyli y konkludowali; do którego poniżej rękomaśmy się naszymi, confirmując we wszystkich punktach y paragraphach, podpisali. Dat w Wilnie, roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt czwartego, miesiąca Julii dwudziestego wtórego dnia. У того шкрутиніумъ подпись рукъ ихъ милостей пановъ шкрататоровъ тыми словами: Albrycht Michał Mintowt Czysz—skarbnik y deputat woiewodstwa Wileńskiego, do szkrutinium tego z koła całego deputowany. Piotr Rokotański—skarbnik y deputat woiewodstwa Trockiego, do tego szkrutinium ręką mą podpisuję m. p. Leo Kazimierz Woronowicz—sędzia ziemski y deputat powiatu Starodubowskiego, do szkrutinium tego z koła całego deputowany m. p. Do szkrutinium od całego koła deputowany podpisuję się Daniel Ordyniec—strażnik Smoleński y deputat powiatu Wołkowskiego. А по прочитанью того шкрутиніумъ и по учиненью черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправанья оногo намъ суду досконалое реляціи, зъ наказу суду нашого, тотъ же патронъ ихъ милостей жалобливыхъ особъ, итеруючи черезъ себе вышей пропованное стороны своей жалобу, на доводъ оноe и речи въ ней описаное покладалъ передъ нами судомъ и читалъ выписы два съ книгъ канцеляріей нашей судовъ нашихъ головныхъ трибунальныхъ автентичные, въ датахъ въ нихъ выражонныхъ: одинъ съ протестаціею, а другій зъ реляціею противо звышъ менованымъ ихъ милостямъ пану Фердинанду—подстолему и противо Павлови—городничому, офиціалістомъ воеводства Троцкого, Роромъ—всѣмъ звышъ менованого, незбожного и тиранского збытку и окрутенства пернат-

раторомъ, то есть, паномъ Яну и Томашу Роромъ, сыномъ его милости пана подстолего Троцкого, такъ слугомъ его милости пана Павла Рора—городничого Троцкого, противо пану Симону Врещевскому и паномъ Якубу у Кгабриелю Баневичомъ урощонные; а за тымъ аллегговаль право посполитое статутное и веле конституцій сеймовыхъ о захованью цалости, покою и безпеченства посполитого, завше на вшелякомъ мѣйску, а особливе подъ судами головными трибунальными ухваленныхъ, и о повазѣ тыхъ же судовъ, цитуючи конституціи, при томъ правѣ, при шкрутиніумъ, въ той справѣ отправаномъ, при окрутномъ збитью, змордованью, тяжкихъ ранъ, въ поперебиванью костей позадаваныхъ, еще и на дальшій доводъ збитымъ тиранско, змордованымъ акторомъ своимъ его милости пану Станиславу Славинскому и паней малжонцѣ его милости само третимъ на томъ: яко правдиве ихъ милости панове Янъ и Томашъ Ророве, сынове его милости пана Фердинанда Рора, съ помочниками собѣ приспособленными, зъ воли и розказанья ихъ милостей пана Фердинанда и Павла Роровъ, жалуючого его милость пана Славинского зъ учиненой засацки тутъ у Вильнѣ, подле браны Виленской, кіями окрутне а немилосерне збили, змордовали, а на остатокъ шаблею бороду при тѣлѣ урѣзали, а потомъ смолою залили, кунтушь и жупанъ смолою пошмаровали, при которомъ бою шаблю, коштуючую золотыхъ петьдесятъ, шапку собольцовую, коштуючую золотыхъ двадцать, заграбили; на томъ: яко самую жалуючую пани Славинскую, кгда она мужа своего ратовать пришла, такожь збили, змордовали, до присеги забираючи, покаранья водле права

всѣхъ выше обжалованныхъ особъ пенами правными, навезокъ совитыхъ и забранныхъ речей цѣною въ процесѣ и реляціи енеральской. также совито сторонѣ своей всказу у насъ суду просиль и домавлять. А такъ мы судъ въ той справѣ инстикгатора кола судовъ нашихъ, зъ деляціей его милости пана Станислава Славинского и пани малжонки его милости зъ ихъ милостями паны Фердинандомъ—подстолимъ и Павломъ—городничимъ Троцкими, Рорами, также съ панами Яномъ и Томашомъ Рорами, сынами его милости пана Фердинанда Рора, и паномъ Симономъ Врещевскимъ, панами Якубомъ и Кгабріелемъ Баневичами, за декретомъ суду нашего, зъ очевистой контроверси ферованымъ, впередъ до учиненья черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправленной въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи, а потомъ до принятъя skutочное въ самой речи росправы, о неслухное черезъ ихъ милостей пановъ Роровъ, а меновите черезъ его милость пана подстолего Троцкого, будучи не пооднокротъ въ вѣлю справахъ прекопанный правомъ посполитымъ и вѣлю декретами розныхъ судовъ на разные пены осужонымъ, теперъ черезъ ихъ милостей самыхъ и помененыхъ пановъ сыновъ и помочниковъ ихъ милостей, зъ немалою громадою людей, попелняючи подъ судами нашими явный збытокъ, експесъ и сваволенство, въ року теперешнемъ, мѣсеца Іюня двадцать четвертого дня, тутъ у Вильнѣ зъ засацки жалующого пана Славинского, въ подшломъ вѣку будущого, впередъ за лобъ порванье и на землю обваленье, а потомъ на дисгоноръ шляхецкій въ чотыри кіе въ посродъ улицы на болотѣ первѣй самого жалующого, а потомъ и пани малжонку

его, которая кгда малжонка своего хотѣла боронить, окрутне а немилосерне збитье, змордованье, костей тымъ битьемъ поперебиванье, бороды при самомъ тѣлѣ шаблею урзненье, и далѣй паствечи се, смолы въ губу налянье, кунтуша и жупана, коштуючого золотыхъ шестьдесятъ, смолою пошмарованье и въ нивечъ оберненье, шабли и шапки собльцовой взятье и пограбенье и на томъ же мѣйску такъ окрутне збитого, ледво што живого, покиненье и еще на остатокъ здоровья жалующихъ, если бы о то правне упоминалисе, забитьемъ на смерть отповѣди и похвалки учиненье, затымъ о шкоды и вины правные. Въ которой справѣ, по учиненю черезъ ихъ милостей пановъ колекговъ нашихъ зъ отправеного въ той справѣ шкрутиніумъ реляціи и по прочитаню того шкрутиніумъ въ колѣ нашомъ завартомъ, мы судъ обмову отъ ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ на дню оногдайшомъ, то есть двадцать первомъ сегожь мѣсеца Іюля черезъ нѣякогось хлопца до насъ суду на письмѣ, яко противо декретови нашему очевистому въ той справѣ, о криминаль подъ судами нашими головными трибунальными попелненный агитуючой, поданую, на сторону ухиливши, заразомъ далѣй въ право обѣюмъ сторонамъ поступовать и розправоваться наказуемъ. Въ дальшомъ зась поступку правомъ, ижъ ихъ милости панове Ророве и инные особы, маючи собѣ тымъ декретомъ нашимъ очевистымъ до принятъя въ акціи выше менованой назначонный терминъ, теперъ, за по колькокротнымъ зъ наказу нашего приволаньемъ енеральскимъ, передъ нами до отказу въ самой речи не становили и никоторое вѣдомости намъ суду и сторонѣ своей не учинили: прото мы

судъ ихъ милостей, яко права непослушныхъ, въ року завитомъ, а за тымъ поневажъ се то видоме и досконале передъ нами судомъ, такъ зъ очевистого шкрутиніумъ, яко зъ самое жалобы показало, же ихъ милости панове Ророве, а меновите, его милость панъ Фердинандъ Роръ, будучи велю декретами розныхъ судовъ и баниціями водлугъ права посполитого осужонимъ и переконанымъ, гдѣ еще не переставаячи, але подъ судами нашими головными трибунальными, весполь зъ его милостью паномъ городничимъ Троцкимъ и верху менованными обжалованными особами, собѣ приспособенными, таковыя ексцеса, криминалы, квалты попелнятъ важили и презъ обмову свою до отприсеженья се озывали; зачимъ мы судъ блипшого его милость пана Славинского при шкрутиніумъ, при бою, при жалобѣ и поступку правномъ до доводу, а нижели ихъ милостей пановъ Роровъ до одводу узнаемъ, которому, водлугъ добровольного взятья зъ пани малжонкою его милости само третему, въ томъ: яко правдиве ихъ милости панове Янъ и Томашъ Ророве, сынове его милости пана Фердинанда Рора, съ помочниками собѣ приспособленными, зъ воли и приказанья ихъ милостей пановъ Фердинанда и Павла Роровъ, жалуючого его милость пана Славинского, зъ учиненой засацки тутъ у Вильнѣ, подле брамы Виленское, кіями окрутне а немилосерне збили, змордовали, а на остатокъ шаблею бороду при тѣлѣ урѣзали, а потомъ смолою залели, кунтушь и жупанъ смолою пошмаровали, при которомъ бою шаблю, коштуючую золотыхъ шестьдесятъ, шапку собольцовую, коштуючую золотыхъ двадцать, заграбили; на томъ: яко самую жалуючую

пани Славинскую, кгда она мужа своего ратовать пришла, также збили, змордовали, присегу всказуемъ, которую ихъ милости, за поданьемъ обжалованымъ о семъ декретѣ нашомъ въ недѣль двѣ обвѣщенья, тутъ передъ нами судомъ у Вильнѣ выконати мають. А по таковой присезѣ мы судъ, забѣгаючи тому, абы се такова виоленція права посполитого, сваволя, ексцеса, бое черезъ люди свавольныхъ, зухвалыхъ, а меновите тыхъ, котрые вжо правомъ посполитымъ на розные пены криминальные осужонные и велю баниціями выволаны суть, не дѣла, преречонныхъ пановъ Фердинанда, Павла, Яна и Томаша Роровъ и пана Симона Врещевского, также пановъ Якуба и Кгабриеля Баневичовъ на горло стятъемъ, а же се до права не становили, теды на выволанье и на лапанье, при томъ винъ ексцесовыхъ дванадцать, то есть, сто сорокъ чотыри копы грошей собѣ суду, котрые вины ексцесовые всѣ сполна его милость панъ Славинскій и панове аентове кнежны ей милости, пани маркграбиной Брандебургской, поневажъ о гонорѣ ей милости идетъ, до скарбу нашего заплатити мають, якожъ заплатили; при томъ навезки его милости пану Славинскому, также пани малжонцѣ его милости чворако совитое тысечу шестьсотъ золотыхъ, за забраные речи и пошмарованье суконь совито двѣстѣ осмьдесятъ золотыхъ, а зъ уписнымъ и паметнымъ намъ данымъ, всего сумою два тысеча сто шестьдесятъ пять золотыхъ польскиххъ на добрахъ обжалованыхъ ихъ милостей лежащихъ, рухомыхъ, сумахъ пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, его милости пану Славинскому и пани малжонцѣ его милости всказуемъ, а яко на одержанье того

выволанья до его королевское милости пана нашего милостивого, такъ для учиненья надъ преречеными обжалованными особами на горлѣ езекуціи до вравовъ кгородскихъ всякихъ тыхъ повѣтовъ, подъ которыми они постигнены и улапены быть могутъ, отсылаемъ; а за сумму верху мененую, отъ насъ суду всказаную, то есть, за два тысяча двѣстѣ шестьдесятъ пять

золотыхъ польскихъ, до отправки на всякихъ обжалованныхъ особъ добрахъ, лежащихъ, рухомыхъ, сумахъ пѣнежныхъ, гдѣ кольвекъ будучихъ, черезъ дворянина его королевской милости порядкомъ правнымъ жалующимъ акторомъ приходитъ вольность zostавуемъ.

Которая справа до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть записана.

1686 г. Апрѣля 2 дня.

№ 28, за 1686 г., л. 509—526.

116. Комиссарское опредѣленіе по дѣлу о разореніи евангелическаго сбора въ Вильнѣ студентами свято-Янской іезуитской анадеміи и другими лицами города.

Въ 1688 году Апрѣля 2 дня въ особомъ засѣданіи комиссарскаго суда, назначеннаго изъ высшихъ Литовско-русскихъ сановниковъ, разсматривалось дѣло о нашествіи римско-католиковъ на Виленскій евангелическій сборъ, что за Троицкой брамой. Дѣло это совершилось при слѣдующихъ обстоятельствахъ: 2 Апрѣля, съ 6 часовъ утра началось вооруженное нашествіе римско-католиковъ на сборъ. За Троицкую браму привалило нѣсколько тысячъ вооруженнаго огнестрѣльными и стѣнобитными орудіями люду и начался штурмъ. Обитатели евангелическаго сбора, подозревая такой опасности, были страшно перепуганы и спѣшили куда нибудь скрыться, даже между гробницами покойниковъ. Монастырская дверь была сломана; дворъ сбора наполнился нафанатизованной толпой іезуитовъ, іезуитскихъ студентовъ, августиніанъ, доминиканъ и разныхъ цеховыхъ; начались страшныя насилія и разрушенія: дома ломались, евангелическое духовенство подверглось истязаніямъ, гробы были раскопаны и останки умершихъ поруганы; фанатическая толпа, предоставленная своимъ разнуз-

даннымъ, грубымъ инстинктамъ, снимала съ мертвыхъ тѣлъ разныя украшения, отсѣкала пальцы съ перстнями, производила и другія невѣроятныя безчинства; при этомъ произносились угрозы противъ кальвинистовъ и ихъ учреждений, находящихся въ Литовско-русскомъ княжествѣ. Уполномоченный евангелическаго сбора, заявляя объ этихъ безчинствахъ и грабительствахъ римско-католиковъ, требовалъ у трибунала защиты личностей и имуществъ евангеликовъ, гарантированныхъ королевскими привилегіями и сеймовыми инструкціями, — требовалъ возвращенія пограбленнаго имущества и наказанія виновныхъ.

Уполномоченные іезуитовъ и Виленскаго магистрата подъ разными предлогами старались прекратить это дѣло, не признавая законности ни за королевскимъ рескриптомъ, ни за комиссарами, назначенными для этого дѣла на основаніи тогоже рескрипта, и требовали позволенія аппелляціи; комиссары заявленія этого не признали и назначили дальнѣйшее разбирательство. Свидѣтели давали разныя показанія: въ однихъ виновниками признавались и студенты и Вилен-

скіе горожане, въ другихъ только студенты. Комиссары, по соображеніи всѣхъ обстоятельствъ дѣла, признали виновными главнѣйшихъ зачинщиковъ этого дѣла, какъ изъ студентовъ, такъ изъ мѣщанъ и присудили ихъ къ безчестію и казни; иезуитовъ, доминиканъ и августинъ предали, духовному суду, а магистрату назначили присягу, что онъ не поддерживалъ и не покрывалъ своимъ содѣйствіемъ и заступничествомъ преступныхъ дѣйствій фанатической толпы: при этомъ комиссары постановили — вознаградить евангеликовъ за убытки и разоренья и пригласить всѣ городскія юрисдики къ принятію участія въ доставленіи безопасности обиженнымъ на будущее время.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осьмдесятъ шестого, мѣсяца Іюля двадцать девятого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осьмдесятъ шестый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Александръ Гордеевскій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью подалъ декретъ комисарскій, у Вильни въ году нижей писанымъ въ справѣ диссидентовъ вѣры евангелицкой, зъ особами въ немъ поменеными ферованный; который подаючи до актъ просиль, абы былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ; якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt szóstego, miesiąca Kwietnia dnia wtorego. Przed nami Alexandrem Michałem Kotowiczem — z Bożey u stolice apostolskiey łaski biskupem, Kazimierzem Janem Sapięą — woiwodą, hetmanem wielkim wielkiego księstwa Litewskiego, Jozephem Bogusławem Służką — kasztelanem Wileńskim u hetmanem polnym wielkiego księstwa Litewskiego, Stanisławem Wincentym Hurdą — kasztelanem Trockim, Mikołaiem Słupskim — biskupem Gratianapolitańskim, Pawłem z Bącze Sienickim — podstolim Buskim, kommissarzami iego królew-

skiej mości, wprzód osobliwym rescriptem ex senatus consilio, a potym powtórnie wydanym listem reassumptionis commissy, pod datą w Warszawie podczas seymu walnego sześćniedzielnego roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt piątego, miesiąca Maia dnia dwudziestego ósmego do sprawy niżej wyrażoney naznaczonemi, z wydanych stronom porządkiem prawa pospolitego innotescencyi, a przez szlachetnego Kazimierza Leona Ławonienskigo — ienerała iego królewskiej mości woiewodztwa Wileńskiego, iako to zapisu przyznania relacyi iego, data roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt szóstego, miesiąca Februarii dnia dziesiątego wyiętego, patet, podanych u ku wiadomości stronom przywiedzionych, agitowała się sprawa u akcyą miedzy imć panem instigatorem wielkiego księstwa Litewskiego y delatorami imści, ichmościami pany Jerzym Kamińskim — woyskim Oszmiańskim, iako aktorem zborów ewangelickich wielkiego księstwa Litewskiego, Mikołaiem Alexandrem Święcickim — podstolim Mćcisławskim, Alexandrem Estko — czesznikiem Brasławskim, Andrzeiem z Bytyna Kurnatowskim, iako seniorami zboru Wileńskiego z iedney aktorami, a wielebnym imć xiędzem Piotrem Kitnowskim — societatis Jesu rektorem akademii Wileńskiej, także ichmościami pany Jozephem Rykaczewskim, praefectem congregacyi, Symonem Kaziewiczem, Kazi-

mierzem Kosztoftem, Kazimierzem Kaliszewskim, Janem Zypło, Konstantym Dołgido, Franciszkiem Piotrowskim, Stanisławem Paszkiewiczem, Marcinem Warszyskim, Janem Łukomskim, Janem Kontrymem, Krzysztofem Juchniewiczem, Jerzym Purowskim, Stanisławem Kulikowskim y innemi wielu w akademii Wileńskiej studującemi, tudzież z ichmościami pany Andrzejem Gierkiewiczem—wóytem ad praesens, Matyaszem Klarowskim, Michałem Stephanowiczem, teraznieyszemi rocznemi y innymi burmistrzami, raycami, ławnikami y całym magistratem, także sławetnymi kupcami, cechmistrzami y innemi starszemi cechowemi y wszystkim in genere pospolstwem miasta iego królewskiej mości Wilna, także wszystkimi zawiadowcami y administratorami iurydyk różnych, w mieście Wileńskim intra et extra moenia miasta Wileńskiego będących, y ludem tam mieszkającym, także wielebnemi xiężą Franciszkanami, przy kościele panny Mariey, y ichmości xiężą awgustinianami, za bramą Spaską na Zarzeczcu w Wilnie będącemi, na ostatek z żydami Wileńskimi, z drugiey strony pozwanemi o gwałtowne, swowolne zburzenie zboru ewangelickiego w Wilnie, na przedmieściu, za bramą Trocką będącego, a tam o różne poczynione violentie, boie, mieszkań y rzeczy w nich będących rabowanie, ciał umarłych, w grobach zboru depositowanych, s trun wyrzucenie, rąbanie, y nad nimi pastwienie się y inne różne excessa, kryminały, podczas tak haniebney inwazyi zboru popełnione; zaytym o winy prawne imć xiędz rektor societatis Jesu akademii Wileńskiej z roskazania, magistrat zaś Wileński ob coniventiam w niepohamowaniu tak wielkiego

tumultu przypozwani, iako to szerzey w liście naszym obwieszczym, wszystkim pozwanym iuxta exigentiam iuris przez ienerała wysz rzezonego podanym, iest wyrażono.

Na terminie tedy ninieyszym dnia czternastego miesiąca Marca w roku teraznieyszym spomienionego listu obwieszczego, na zaiutrz po trzecim wołaniu, po ufundowanej w zamku Wileńskim na dniu iedynastym tegoż miesiąca iurizdyce naszey kommissarskiej przypadłym, za przywołaniem stron do prawa przez szlachetnego Leona Kazimierza Sawaniewskiego—ienerała iego królewskiej mości woiewodztwa Wileńskiego, od ichmościów panów Jerzego Kamińskiego — woyskiego Oszmiańskiego, iako aktora zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, Mikołaiia Alexandra Święcickiego—podstolego Mścislawskiego, Alexandra Estki—czesznika Brasławskiego, Andrzeia z Bytynia Kurnatowskiego, iako seniorów zboru Wileńskiego, przy bytności ichmościów, ichmościowie panowie Kazimierz Witkowski y Konstanty Jewicz od wielebnego iego mości xiędza Piotra Kitnowskiego—societatis Jesu rektora y całej akademiey Wileńskiej in praesentia wielebnego iego mości xiędza Woyciecha Szaszewicza—societatis Jesu procuratora causarum collegii Vilmensis, imć pan Jan Klarowski, a od szlachetnego magistratu, pospółstwa y wszystkich iurydyk, także ichmościów oyców franciszkanów y awgustynianów, in assistentia imć pana wóyta Wileńskiego imć pan Stefan Grinielewicz, a od żydów zaś Wileńskich pan Andrzej Konstanty Czaykowski—namiestnik zamku Wileńskiego—patronowie, stanowszy, prawnie się z sobą rosprawowali. A zatym a parte ac-

torea patron, wyżej de nomine et cognomine specyfikowany, przystępując do produktu sprawy wnosił: iż pozwani wszyscy z akademiey, miasta Wilna, nie mając żadney sobie daney przyczyny, albo okazyi do tak haniebnego uczynku, szczególnie z iakiegoś gniewu y rankoru wziwszy przed się zły y zapamiętały umysł, a następując na prawa y wolności szlacheckie, konfederacie utriusque gentis korony polskiej y wielkiego księstwa Litewskiego, przysięgami najaśniejszych królów ichmościów, panów naszych miłościwych, y moderni feliciter regnantis najaśniejszego króla pana roborowane y sacrosancte potwierdzone, lekce sobie poważając przywileia tychże najaśniejszych królów ichmościów munificentissime super liberum exercitium religionis, iako na inszych miejscach w wielkim księstwie Litewskim, tak osobliwie w mieście tutejszym stołecznym Wileńskim nadane, y owszem iawnie one znieważając, wzruszając pokóy pospolity, którym się wszyscy obywatele wielkiego księstwa Litewskiego szczycą y cieszą, contraveniendo dekretowi, ex partium controversyi przez najaśniejszego króla imści Władysława czwartego y całą rzeczą pospolitą na seymie walnym ferowanemu, którym to miejsce obwarowano y per translationem zbór stary approbowano dla chwalenia Boga w Trójcy świętey iedynego, ex deliberato consilio zwierzchu wyrażonych w akademii Wileńskiej na tenczas studuiących samych hersztów y innych na kilka tysięcy sobie de nomine et cognomine znaiących wyprawili, serio przykazawszy, aby zbór aktorom w wojewodztwie Wileńskim, w mieście stołecznym w Wilnie, za bramą Trocką leżący, znieśli y zruynowali, którzy to

wszyscy dość czyniąc woli, roskazaniu y informacyi zwysz wyrażonych obżałowanych, przybrawszy sobie na kilka tysięcy ludzi gminu z różnych cechów, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórego, miesiąca Apryla dnia wtórego, zrana o godzinie szóstey, wyszedszy z różnym orężem z miasta Wilna, a przyszedszy do aktorów zboru właśnie pod tenczas, kiedy actores, będąc ubezpieczeni prawem pospolitym, wolnością szlachecką y blisko następującym trybunałem, nic złego nie spodziewali się, hurmem, szturmem, okrzykiem nieprzyjacielskim, armata et tumultuaria manu, modo violento, tribem woennym, z taranami, młotami, siekierami, bigami y innemi, do szturmu gwałtownie służącemi instrumentami, na to iuż wczesnie przygotowanemi, bramę do zboru gwałtem odbiwszy y do zboru dobywszy się, iedni do samego zboru, do dzwonnice, drudzy do mieszkań kaznodzieiów zborowych rzucili się y tam cokolwiek ieno znaleźli, spraw, przywileiów, obligów, depozitów, różnych funduszów, nadania, legaciy, summ gotowych pieniężnych, srebra, złota, ornamentów, dzwonów, xiąg y inney ruchomości, co się na osobliwym rejestrze wyraża, zabrawszy, przez cały dzień różnym orężem, na to przysposobionym, tak samy zbór, dzwonnice, kaplice różne, iako y mieszkania wszystkie, mury, dokoła będące, siekierami poodcinali, młotami y innymi instrumentami mury obwalili, z gruntu wyrócili, aż na ostatek funditus zruynowawszy, od grobów kamienie, nadgrobniki obwaliwszy y zabrawszy, ciała od lat kilkadziesiąt y świeżo leżące ze wszystkiego obnażywszy, kamieniami bili, na ogień rozłożony wrzuciwszy palili, palce, s których się pierścienie pozdymować nie mogły, y inne par-

tes corporis odcinali, tablice srebne od trun y sukna, któremi truny obite byli, pooddzierali y inne auditu horrenda z ciałami umarłemi pro libitu scelera perpetrarunt, iakich by żaden naygrubszy naród nigdy się nie dopuścił; kaznodzieiów, od tak wielkiego strachu miedzy umarłemi będących, wywlekszy, onych przestraszywszy, na ogień wrzucić y cale spalić usiłowali; iakoż pewnie w samey rzeczy to uczynili by, gdyby niektórzy, Boga się boiący, temu tumultowi przypatruiący się, wpół żywych nie odratowali. A gdy ieszcze niektóre pozostały rudera, tedy nazaiutrz także tumultem y okrzykiem napadszy, ostatek do szczętu znieśli y z ziemią zbor porównali, a materye do budynku zgodne, żelaza y inne ruchome rzeczy rozprzedali. W którym to takowym gwałcie y tumultcie, gdy niektórzy ex dissidentibus do imści xiędza rektora akademii Wileńskiej y do magistratu Wileńskiego uciokszy się, aby z powinności et superintendentia de superioritate takowy tumult uskromić y tumultuarios od dalszey ruiny odwieść chcieli, priua fronte upraszali, imć xiędz rektor y prefect akademii Wileńskiej, hoc petitum iakoby śmiechem zbył, a szlachetny magistrat Wileński nie tylko, iako powinni byli, nie na tę proźbę nie uczynili, ale ieszcze sami tych swawolnych ludzi zgraie do pełnienia y dalszych excessów podburzali y aby zdobycz do nich odnosili, obiecuiąc zań placić, roskazywali; na ostatek tym wszystkim nie kontentuiąc się, wszystkie zbory, w wielkim xięstwie Litewskim będące, znaszać, domy dissidentium in religione christiana ruynować, dobra im wszystkie zabierać, a samych zabiać pochwałkę uczynili. O co wszystko protestacya, in tempore utili przed sądem

głównym trybunalnym roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórego, miesiąca Maii, dnia dziewiątego, w Wilnie na pozwanych uczyniona y do tychże xiąg trybunału głównego zaniesiona, a z nich per depromptum tegoż roku, miesiąca y dnia wyięta, przytym registr szkod podczas zburzenia zboru w summach, w splendorze, we złocie, srebze y innych rzeczach, fantach zabranych, przed tymże sądem głównym trybunalnym od aktorów pokładany y w xięgach tegoż trybunału eodem anno, mensis Augusti szóstego dnia aktykowany y awtentykowany, także relacyą ieneralską conspectionis albo visionis miejsca zruynowanego zboru exhibit. A żebyśmy tedy podług protestacyi, relacyi y registru szkod poczynionych, rzeczy zabranych, za tak haniebny niesłychany exces, a zatym za wzruszenie pokoju pospolitego na pryncypalach samych y quocunque modo mandato albo couniventia, albo receptatione rerum seu bonorum mobilium pomocników wyżey obżałowanych poenam infamiae, colli ac captivationis wskazali, restitutionem rzeczy zabranych, podług registru produkowanego, ex actis z trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego wyiętego, uznali, restaurationem zburzonego zboru concedi, securitatem in libero religionis exercitio w przyszłe czasy cavere aliaque de iure statui, decerni potrzebowal. Po takowej strony powodowej inductey, od imć xiędza Kitnowskiego y akademii Wileńskiej plenipotent, superiorus napisany, salva per omnia sacrae regiae maiestatis autoritate wnosil: iż strona przeciwna, niesłusznie aggrawuiąc imci xiędza rektora y akademią Wileńską, w sprawie swey o zburzenie zboru petit u nas commissarzów, tylko za rescriptem

iego królewskiej mości pana naszego miłościwego, iudicium, albowiem ten rescript iego królewskiej mości do nas commissarzów, sine ulla partis conventae ad citatione, za szczegulnym wdaniem y uproszeniem ichmość panów aktorów iest wyniesiony, który iako subsistere, tak in fundamento onego actus commissionis odprawować się nie może. A naprzód ztąd ichmość panowie dissidentes ratione violatae securitatis publicae, ratione zburzenia zboru y violencyi, iako allegant, powinni byli adcitare stronę przed sąd iego królewskiej mości, a tam lite contestata dekret inquisitionis y list do commissarzów y inquisitorów otrzymać; a że taka praxis in similibus causis bywać zwykła, allegował proces Smoszewskiego, fol. 8. lit. de modo czynienia granic, dowodząc, iż rescripta iego królewskiej mości do commissarzów nie inaczey, chyba ex ad citationibus stron wychodzić y wydawane bywać zwykły, pokładał y constitutią Januszewskiego, titulo o commissiach, paragraf pierszy, fol. czterysety wtóry, podobną swą potwierdzaiąc illatię, którą dalszym roboruiąc dokumentem, induxit praeiudicatum w sprawie o zburzenie zboru, w mieście Wileńskim podle kościoła ś. Michała na onczas będącego, na seymie w roku tysiąc sześćset czterdziestym wydane, wnosząc, iż na onczas wprzód dekret króla imci świętey pamięci Władysława czwartego wypadł był, a potym przy dekrecie rescript, podług którego sprawa o [zburzenie na onczas zboru rozsądzona była, do tego allegował constitucyi roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt piątego, titulo o commissyach do dobr iego królewskiej mości, probando, że commissie nie mogą być, chyba ex decretis;

podług tedy takowych praw y constitucyi, że ichmć panowie dissidentes nie sprawili się, lecz ad male narrata rescript iego królewskiej mości w samey sprawie otrzymali. Produkował mandat iego królewskiej mości, parti actoreae ad reponendum rescriptum do sądów iego królewskiej mości et ratione evocationis osob duchownych ad forum incompetens seculare podany y wyniesiony, podług którego ażebyśmy tę sprawę do tychże sądów iego królewskiej mości odesłali, affektował. Podobnym sposobem od szlachetnego magistratu miasta, cechów y wszystkich pozwanych plenipotent, stanowszy, exceptię, na piśmie podaną, nomine magistratus podał, in tenore tali: Jaśnie wielmożni, wielmożni mości panowie commissarze iego królewskiej mości, nam wielce mści panowie y dobrodzieie! Praemissa, przed Bogiem y wielmożnemi naszymi mości pany y dobrodzieiami, że ichmość panowie dissidentes zboru Wileńskiego commissiā, przez rescripta od iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, przeciwko nam, nie niewinnym, ex eo, żeśmy tumultu nie hamowali, pospółstwa, w różnych iurydykach będącego, nie odwodzili, zdobyczy do siebie nosić kazali, bezprawnie otrzymali, manifestatione, ponieważ przez takowe reskrypta, od ichmościów panów dissidentów na commissiā wyprawione, iura et privilegia nostra convulsionem pati musiały by, zadaliśmy ad reponenda eadem rescripta ichmćm mandaty iego królewskiej mości, przy których abyście wielmożni nasi mości panowie y dobrodzieie nas zachować raczyli, pokornie upraszamy, zostaiąc etc. Podpisy rąk przy pieczęci temi słowy: Wielmożnych naszych mości panów y dobrodzieiów nayniżsi słudzy, wóyt, burmistrze,

rayce, ławnicy y *communitas* miasta iego królewskiej mości Wilna. W Wilnie, dnia iedynastego Marca, roku tysiąc sześćset osmdziesiąt szóstego. Po przeczytaniu tey excepcyi, produkował mandat, *simili modo* ichmościom panom aktorom terazniejszym do podniesienia reskryptu iego królewskiej mości, ad malam informationem *cancellariae* otrzymanego, także *ratione convulsionis privilegiorum* podany, wnosząc, iż nie tylko że *vigore rescripti* sprawić się magistratus nie powinien, lecz *ex vi privilegiorum et decretorum* najsniejszych królów ichmościów, mianowicie króla imści Zygmunta Awgusta pod datą roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt szóstego, dnia szesnastego Januaryi ab *omni iurisdictione*, oprócz sądów iego królewskiej mości, *sunt exempti*; *reproduxit* y drugi przywiley króla imści Stephana tysiąc pięćset siedmdziesiąt ósmego roku ferowany, *ex vi cuius decreti*, że magistrat Wileński *iurisdictionis maydeburiensis* tylko do sądów iego królewskiej mości należeć ma, *asseruit*. Z tych miar zachowania szlachetnego magistratu przy prawach y mandacie wyniesionym *affektował*.

In *contravium* imć pan Kazimierz Witkowski, *plenipotent* od aktorów, *replicando* *opposuit*: iż tak imć xiądz rektor y akademii Wileńska, iako y szlachetny magistrat et *aliae iurisdictiones* manifeste woli iego królewskiej mości *contrariantur*, kiedy przeciwko reskryptowi et *legitime* wyniesionemu *exceptiones illegitimas* wnoszą, gdyż w sprawie tak iawney krzywdy, *violentii*, *inwazyi*, *excessu*, nie dokąd innąd, iako ad *supremum dominum* króla pana *recurs* czynić miano, który ze *ex plenitudine potestatis suae* pro *indaganda veritate*, a oraz na osądzenie takowych

gwałtowników *rescript* z *cancellaryi* wydać roszkazał, *quam* aby wszyscy, którzy *conveniuntur*, tu przed nami *kommissarzami* sprawili się; — ani to obest, że strona przeciwna mandaty in *convulsionem* reskryptu iego królewskiej mości wyniosła, *konstitucye* bowiem roku tysiąc sześćset iedynastego, fol. trzynasty, tytuło obostrzenie prawa na swawolnych, surowo koźdemu sądowi *violatores pacis ac securitatis publicae* karać roszkazuje. Do tego *allegował* *constitutie* roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego, folio trzysta sześćdziesiąt dziewięć, — o *tumultach*, *constitutie* tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt ósmego, *reassumptia declaratiey*, które wszystkie *seriam* nad gwałtownikami *iniungunt animadversionem* y *summario processu* sądy na takowych *extendere praescribunt*. Co do *allegowanego Simoszewskiego processu*, *respondit*: iż ten *process* *constitucją* *poślednieyszą* roku tysiąc sześćset trzynastego iest *zniesiony*; *quantum adinet praeiudicatum* dawniejszego, in *simili ferowanego*, *intulit*, iż iako w roku tysiąc sześćset czterdziestym o zburzenie zboru, tak niedawno we Gdańsku o zruynowanie kościoła świętego rzymskiego *katholickiego* (sprawy *criminalissime* za reskryptami iego królewskiej mości przez ichmości panów *kommissarzów* osądzone y do *execucyi* przywiedzione są. A że strona *konstytucją novellam* przed nami *allegowała*, *respondit*: iż *pomienione* prawa nie do *sprawy recentis et manifesti criminis*, a *inviolatae pacis ac securitatis publicae*, lecz do *sprawy poddanych króla imci* przeciwko *dzierżawcom* służyć y *ściągać* się ma. *Nakoniec*, że *strony praepostere* *contra rescriptum* króla imści, po *ufundowanej* na dniu *onegdayszym* *nemine*

contradicente iurisdictioni, exceptiones wnoszą, zaczyn ponieważ reskrypt z kancelaryi iego królewskiej mości causa violatae pacis ac securitatis publicae słusznie, z prawem zgadzający się iest wyniesiony y do nas wydany, tym barziej, gdy iego królewska mość, wszystkie odciowszy obrony y exceptie, strony negotium ku rozsądkowi nam kommissarzom podaie, ażebyśmy non attentis illationibus partis conventae et non ad causam allegatis constitutionibus, ani oglądaiąc się na reskrypta y przywileia, od magistratu Wileńskiego produkowane, które iure publico derogare et praedudicare nequeunt, pozwy y mandaty iego królewskiej mości, iako ad sinistram delationem y na zata-mowanie sprawiedliwości świętej, a na ochronę swewoli y popelnionych krymina-lów z kancelaryi iego królewskiej mości wyniesione y odzierżane, y owszem one uchiliwszy, stronom, ut experiantur, naka-zali, urgebat.

A tak my kommissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy y onę dobrze z wnoszonych controversyi wyrozumiawszy, ponieważ sprawę teraz-niejszą, convulsionis legum, violatae pacis et securitatis publicae iego królewska mość, nam commissarzom dawszy omni-modam decernendi et diiudicandi to nego-tium potestatem, non obstantibus quibus-vis exceptionibus, exemptionibus et dila-tionibus, ani oglądaiąc się na reskrypta y inne pozwy, mandaty, które ex suprema potestate sua, iako summus arbiter, tymże reskryptem kassuie, annihiluie, rozsądzić y uspokoić y tę commissyę vigore pierw-szego reskryptu do skutku przywieść rozkazuie; do tego gdy strony circa funda-tionem actu terazniejszey commissyey

žadney nie wnosili excepceyi, ani contra-dikcyi przeciwko temu reskryptowi, in fun-damento którego my kommissarze iuris-dictiā naszą ufundowaliśmy, przeto stosuiąc się do totius wspomnionego reskryptu iego królewskiej mości, ut partes expe-riantur, nakazuiemy, Po takowym dekrete naszym imć xiądz Woyciech Szaszewicz—societatis Jesu, prokurator causarum collegii Vilnensis, zachowawszy sobie salvę ad interponendam imieniem imć xiędza rektora akademiey appellationem, odkładu w tey sprawie ad conferendum cum supe-rioribus suis upraszał; szlachetny zaś magistrat Wileński y wszystkie inne iuryzdyki, nie kontentuiąc się dekretem naszym, do sądu iego królewskiej mości apelowały. My kommissarze iego królewskiej mości, żadney natenczas w tey sprawie nie czyniąc decyzyi, one do dnia ośmnastego praesentis odłożyliśmy y konserwowaliśmy.

Na którym to terminie, to iest dniu ośmnastym Martii anni curentis, wyżey de nomine et cognomine specyfikowany imć xiądz prokurator causarum societatis Jesu collegii Vilnensis, personaliter przed nami stanowszy, sub tuitione appellationis ad exceptionem fori declinatoriam przez patrona swego descendit, wnosząc, iż imć xiądz rektor academiae et collegii Vilnensis ex persona sua forum przed nami sortiri nie może, ponieważ statut wielkiego xięstwa Litewskiego, z rozdziału trzeciego, artykuł wtóry, titulo o wolnościach szlacheckich, kóždego przy prawach y wolnościach swoich zachowuie; allego-wał do tego y artykuł trzydziesty wtóry, z rozdziału trzeciego, który forum świeckim osobom z osobami duchownymi przed xiędzem biskupem naznacza, przy której

prawa pospolitego allegacyi referował się oraz do spraw duchownych, vigore których osoby duchowne ad forum spirituale należeć mają, osoby zaś zakonne, sub regula żyjące, ab iurisdictione seculari iuxta bullam Gregorii decimi tertii sunt exempti.

Co do panów akademików, przy podobney fori incompetentis excepcyi stawiając, pokładał przywilej króla imci Stephana z metryk kancelaryi wielkiej wielkiego księstwa Litewskiego, datą roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt wtórego wyięty, wnosząc, iż poko panowie akademicy studia traktują, we wszystkich swoich sprawach ex reatu, etiam in gravioribus, nie gdzie indziej, ieno przed swoim sędzią y cancellerzem, którym iest iaśnie wielmożny imć xiądz biskup Wileński, pro tempore będący, odpowiadać y ex vi pomienionego przywileju sprawować się mają, a żebyśmy tedy sprawę teraznieyszą, tak z imć xiędzem rektorem, iako z pany akademikami Wileńskimi ad forum competens odesłali, potrzebował.

Ex adverso przeciwko takowey excepcyi strony przeciwney pan Ilewicz—plenipotent od actora, dowodząc w sprawie teraznieyszey, tak z imć xiędzem rektorem, iako y z pany akademikami, przed nami kommissarzami forum, wnosił: że allegowane in favorem strony przeciwney prawo ad casum nie służy, kiedy artykuł wtóry z rozdziału trzeciego statutu wielkiego księstwa Litewskiego o wolnościach szlacheckich, a nie osób duchownych, iest napisany, do tego ani suffragatur stronie artykuł trzydziesty wtóry z tegoż rozdziału trzeciego, kiedy ten in causis personalibus, a nie in causis realibus, forum duchownym osobom przed xiędzem biskupem naznacza, lecz ten statut, artykuł

trzydziesty w rozdziale czwartym, titulo: co mają sędzić woiewodowie, starostowie, wyraznie opisał: że o gwałt kościoła chrześcijańskiego, iako pozwy mają być przed urząd świecki wynoszone, tak tenże urząd sędzić takowych powinien; allegował do tego tenże statut wielkiego księstwa Litewskiego, artykuł trzeci w rozdziale iedynastym, dowodząc: iż ieżliby kto naszedszy na kościół Boży iakiego kolwiek nabożeństwa chrześcijańskiego, gwałt iaki popełnił, tedy pod takowym że sposobem y dowodem ma być karan, iako o gwałtownikach domów szlacheckich napisano. Do tego codzienne niemal cum pp. societatis Jesu w sądach trybunału wielkiego księstwa Litewskiego bywało praeiudicatum, gdy ex reatu ichmć conveniebantur, tam że się sprawowali, sędzili, y różne zaprzysięgali sprawy, adduxit y praesens praeiudicatum, na seymie cum pp. societatis Jesu wypadłe o Mysz, gdzie pp. soc. Jesu, sine exceptione fori iudicatum przyiowski, onemu parere musieli, insuper iż tu sprawa z imć xiędzem rektorem nie iako z osobą duchowną abo zakonną, ale iako stym, który ma regimen osób świeckich, w akademii będących, ventilatur, z którey racyi nie gdzie indziej, iedno przed nami kommissarzami sprawić się mają. Co do panów akademików, intulit: iż w sprawie tak haniebnego gwałtu, tumultu, excessu przed nami kommissarzami respondere powinni podług prawa, na dowod którey illacyi swoiey czytał Lips. observan. pac. cent. 1. obser. 4, probując: że in causis criminalibus nie przed xiędzem biskupem, ani przed rektorem, lecz in iudicio criminali scholares forum sortiuntur, iako iuż stanoło praeiudicatum w sądach głównych trybunalnych, gdzie w sprawie

z panem Doroszkim imé xiądz rektor z panami akademikami nie tylko odpowiadali, ale iuramento suaserunt. Przy takich tedy racyach czytał constitucyę tyśiąć sześćset pięćdziesiątego roku, titulo securitas praesidium miasta Krakowa, także bespieczeństw miast innych koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego, w którey expresse dołożono, in eum contextum salvis z studentami in criminalibus nostra regia, in civilibus rectoris academici iurisdictione, dowodził tedy, iż in civilibus tylko nad akademikami rektorem, in criminalibus zaś causis iego królewskiej mości competit iurisdictione. Na ostatek wniósł, iż iego królewska mość iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego naznaczyć raczył commissarzem, aby tym łatwiey to negotium uspokoione było, przed którym aby imé xiądz rektor y akademia, iako przed cancelrzem swoim, sprawili się. Z tych tedy przyczyn y alegowanego prawa uznania forum przed nami prosił y domawiał się.

Interea od szlachetnego magistratu Wileńskiego y innych wszystkich pozwanych iurydyk patron sprawy wyżej pomienoney stawaiąc, gdy przy interponowanej na dniu onegdajszym appellathey zachowania pryncypałów swoich affektował, pan Kazimierz Witkowski constitucyę roku tyśiąć pięćset pięćdziesiąt siódmego y roku tyśiąć pięćset osmdziesiąt ósmego, także statut wielkiego xięstwa Litewskiego, artykuł osmdziesiąt ósmy, z rozdziału czwartego, iż ab accessoriis appellatio dari nequit, tym barzies, gdy sprawa teraznieysza, criminalissime z okazji wzruszonego pokoju pospolitego instituta, summario processu iudicari ma, przeczytawszy, nie dopuszczania appellacyi, temere na zwłokę tylko

sprawiedliwości świętey uraszczaney, instabat. My commissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy y oną z wnoszonych ab utrinque controversyi dobrze wyrozumiawszy, ponieważ z produkowanych przed nami praw y konstitucyi ichmość panowie dissidentes przez patronów swoich iawnie dowiedli, iż ichmość panowie akademicy cum suo rectore in causis criminalibus przed sądem iego królewskiej mości sprawować y odpowiadać powinni; przeto podług rescriptu iego królewskiej mości, że y my kommissarze z wyrazney iego królewskiej mości woli zsiadaiący, oraz et arbitrum akademiey iaśnie wielmożnego imci xiędza biskupa Wileńskiego, qua senatorem et cancellarium do tey sprawy annexum, mamy, tak imści xiędzu rektorowi Wileńskiemu y panom akademikom Wileńskim, a dicto przed nami foro, iako szlachetnemu magistratowi Wileńskiemu y innym iuridikom, żydom Wileńskim, stosuiąc się do allegowanych konstitucyi y statutu wielkiego xięstwa Litewskiego, iż ab accessoriis appellatio dopuszczona bydz nie ma, non admissa eiusmodi ab accessorio mota appellatione, strom procedere nakazawszy, tę sprawę do dnia dwudziestego wtórego praesentis odkładamy.

A gdy dzień dwudziesty wtóry Martii w roku teraznieyszym, z odkładu, przypadł, plenipotent actoreae partis wniosk: iż iako imé xiądz rektor cum academia, tak szlachetny magistrat Wileński y iurydyki wszystkie manifeste woli, rescriptowi iego królewskiej mości y dekretem naszym sprzeciwiając się, comparere et respondere niechcą: zaczym, lubo by słusznie za przywołaniem onych przez ienerała, sądów naszych pilnującego, tan-

quam contra contumaces paenas legum domawiać się mogli, atoli w tak wielkiej y kryminalney sprawie, niechęć praecipitanter postępować, pro conspectione et verificatione loci, to iest, zburzonego funditus zboru, ażebyśmy ziachali, a oraz podług statutu wielkiego xięstwa Litewskiego artykułu sześćdziesiąt pierwszego z rozdziału iedynastego, y constitucyi roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt, fol. sto, titulo o rzeczach, które się pocściwości dotyczą, inquisitionem declarowali; interea zaś securitatem in libero dissidentium exertitio obwarowali, restaurationem zboru zruynowego pozwolili, affektował. A tak my kommissarze iego królewskiej mości, tey sprawy przesłuchawszy, ad iuridicam powodowey strony instantiam, tak imść xiędza rektora akademiey y panów akademików Wileńskich, iako szlachetny magistrat Wileński y wszystkie inne iuridiki, intra et extra moenia civitatis będące, xięży franciszkanów y awgustynianów, na Zarzeczcu w Wilnie mieszkających, na ostatek żydów Wileńskich przywołać do sądu nakazaliśmy. Którzy będąc przez szlachetnego Kazimierza Leona Sawaniewskiego—ienerała iego królewskiej mości woiewodztwa Wileńskiego y sądów naszych, potrzykroć, a nad prawo czwarty raz przywoływaniem, iako się sami do prawa nie stanowili, tak ani żadney wiadomości sądowi naszemu nie uczynili, przeto onych w roku zawitym na upad w samey rzeczy wzdać dopuściliśmy; względem której condemnaty y succubity, lubo byśmy de rigore iuris paenas criminales na pozwanym extendere mogli, atoli, że strona powodowa non urget, z tych miar my kommissarze iego królewskiej mości, non obstante citatorum contumacia y owszem

post temerarium onych recessum, podług domawiania się aktorów, conspectiā in loco loci expedire et inquisitionem, iako w sprawie kryminalney, necessariam byź uznawszy, na odprawienie oney dla wczesniejszey miasta całego wygody, gdy iego królewska mość reskrytem swoim optionem do upatrzenia mieysca expediowania inquizycii nam kommissarzom dać raczył, mieysce na ratuszu Wileńskim y dzień dwudziestego szóstego Marca naznaczamy. Interea zaś iako securitatem publicam in exertitium religionis evangelicae od każdego cuiuscunque status et conditionis człowieka waruiemy, tak restaurationem zboru, podług dekretu niaśniejszego króla imści świętey pamięci Władysława czwartego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, miesiāca Maia dnia dwódziestego szóstego, cum dissidentibus eiusdem confessionis evangelicae ferowanego, na tymże samym mieyscu pozwalamy.

Po takowym tedy dekrete przeczytanym y po powstaniu z sądów naszych, my kommissarze iego królewskiej mości do zboru Wileńskiego, za Trocką bramą, na przedmieściu będącego, na odprawienie conspectii ziechawszy, widzieliśmy, tak samy zbór, iako kaplicę, grobowe sklepy y mieszkania, tamże w koło tego zboru in circumferentia muru zborowego dla xięży albo ministrów ich będące, murywane y drewniane, funditus równo z ziemią zruynowane y zdezolowane, sklepy rozrzucone, szpital zniesiony tak dalece, że ledwo vestigium tego zboru y mieszkań xiężych extat; mur, którym zbor wkoło otoczony, na kilku mieyscach, iako powiadano, taranami po sążni dwunastu, piętnastu y daley poprzebiiany. Którą to desolatią zboru obeyrzawszy, dla dostate-

czniejszey stron informacji ienerałowi z stroną szlachtą opisać y relacją wydać roskazaliśmy.

Za przypadnieniem tedy dnia dwudziestego szóstego mensis et anni praesentis, my kommissarze iego królewskiej mości, na mieysce naznaczone, praeviis innotescentiis, porządkiem prawa pospolitego, gdyśmy na ratusz Wileński ziechali y do odprawienia inquisicyi przystąpić chcieli, imé pan Andrzej Gierkiewicz—wóyt Wileński, in assistentia totius magistratus Vilnensis, exceptią, w te słowa pisaną, podał: Jaśnie wielmożni, wielmożni mści panowie kommissarze iego królewskiej mości, nam wielce miłościwi panowie y dobrodzieie! Jako zawsze sancita iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, venerari zwykliśmy, tak y w tey sprawie ratione zburzenia zboru nie byliśmy sensus contrarii, gdyby iura, privilegia et decreta, a primaevo tego miasta fundatione od najaśniejszych wprzódki wielkich xiążąt Litewskich, a potym królów ichmościów polskich nadane, przez następujących poprzysiężone y potwierdzone, non convellentur, a zwłaszcza gdy ichmość panowie dissidenty y powtórne mandaty, od nas do sądu iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, mając sobie zadane, znowu też prawa magistratowi miasta Wileńskiego, który ex duplici ritu romano et graeco-unito zostaie, convellere audent, gdy ichmość przez odprawowania inquisicyi do ratusza mimo mieysce prawem opisane introdukować usiłują, zatym przez tę exceptią pokornie upraszamy, abyście waszmość, nasi miłościwi panowie y dobrodzieie, żadnego nam bezprawia czynić nie raczyli, a teraz zostaiemy w tey exceptii. Przy

pieczęci mieyskiej podpisy rąk temi słowy: Waszmościów, naszych miłościwych panów y dobrodzieiów, uniżeni słudzy: wóyt, burmistrze, rayce y wszystek magistrat miasta Wileńskiego. W Wilnie, dnia dwudziestego szóstego Marca, roku Pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt szóstego. A po przeczytaniu takowey exceptyi imé pan Kazimierz Witkowski—patron sprawy aktorów intulit: iż manifesta contra-ventio patet rescryptowi iego królewskiej mości y dekretem, kiedy szlachetny magistrat toties, quoties z exceptiis przed nami comparet, które iako in primo gradu decretandi uchylone były, tak y teraz abyśmy, non obstante tali exceptione, ad inquisitionem przystąpili, potrzebował.

A tak my kommissarze, we wszystkim referując się do reskryptu iego królewskiej mości, non obstantibus magistratu Wileńskiego exceptionibus, do expediowania inquisicyi przystąpiwszy, aby ichmość, panowie Jerzy Kamiński—woyski Oszmiański, iako aktor, Andrzej Kurnatowski, iako senior zboru Wileńskiego, super non corruptis testibus przysięgę tacto pectore wykonali, nakazuiemy. Któremu to dekretowi naszemu in instanti pomienieni ichmość panowie dissidentes dość uczyniwszy, świadków niżej pomienionych stanowili y onych ad iuramentum admitti potrzebowali; których to świadków, niżej wyrażonych, my kommissarze ad iuramentum przypuściwszy, semotis arbitris, w zawartym kole seorsive każdego examinowaliśmy; a niżeli tedy do zeznania świadectwa przystąpili, iuramentum wykonali w te słowa: Ja Stanisław Woyciechowski, ia Stefan Bolcewicz, ia Samuel Przesmycki, ia Jerzy Jawgiel, ia Hrehory Szorc, ia Piotr Szczuka, ia Michał Jań-

kowski, ia Michał Strzałecki, ia Kazimierz Łukaszewicz, ia Stanisław Łuszczewski, ia Antoni Kitkelewicz, ia Jan Sosnowski, ia Franciszek Konstantynowicz. ia Michał Balczewski, ia Jakub Żukowski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy świętey iedynemu, na tym, iż o cokolwiek będziemy od ichmościów panów kommissarzów iego królewskiey mości pytani w sprawie ichmościów panów dissidentów confessiey ewangelickiey, względem zburzenia zboru, w Wilnie za bramą Trocką będącego, tedy wszystką prawdę, cośmy widzieli albo słyszeli, powiedzić mamy, nikogo nie tając, ani folgując, a to mamy wszystko zeznać sprawiedliwie, nie uwodząc się ani datkiem, ani boiznią, ani żadnym respektem, lecz wszystko dla samego Boga y sprawiedliwości iego świętey prawdziwie powiedzić mamy, na czym, iako sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż y iego święta męka. Po takowey tedy przysiędze stanowszy świadkowie zeznali testimonia, które są tu niżej wyrażone. A *naprzód* pan Stanisław Woyciechowski—ewangelik, we zborze Wileńskim służący, zeznał, iż w roku tysiąc sześćset osmdziesiąt wtórym. dnia wtórego Aprylis, we czwartek pierwszy po Wielkiey nocy, o godzinie ósmey zrania, napadli studenci z siekierami, szablami, z bigami na zbor y oni go zburzyli, którym pomagało y pospólstwo; trupy wyrzucali z trun, palili, specificie iednak osoby, którzyby to byli, y iak się zwali. powiedział: że niewiem. Pytany: z czyiey occasiey to zburzenie się stało? odpowiedział: niewiem. O rzeczach, iezeli widział albo słyszał, kto ie ze zboru nosił albo woził, na to odpowiadając: iż słyszał od różnych ludzi, których iednak nie mianował, że ci, którzy są na karcie napi-

sani rzeczy wozili, karty tedy tey tenor taki: Szwiec Woyciech co dwie żenie miał, ten szkatułę nosił; bednarz Bałtromiey zwoził dwie izby z placu zborowego w iuridyce franciszkańskiey; Jakub Linnik różne rzeczy rabował; mularz na rogu przy oycach franciskanach mieszkający z synem łaźiebni-kiem, sklepy odbiiał y trupy obdzierał; młynarz, przy królewskim młynie będący, balki, tarcice y różne żelaza brał y do domu woził; syn starszy Jana kowala, w zaułku między iuryzdyką xiężney imści pani margrabiney mieszkającego, cynę brał y do domu nosił, Dubonas, na przedmieściu przed Rudnicką bramą mieszkający, wiele rzeczy brał y do domu zwoził: do pana Karasia burmistrza kamienie od grobów zawieziono, pani Trusewiczowa widziała, do pana Stroczyńskiego—starszego, dwoma końmi, wozami cegłę wożono; do pana Berkinowicza—burmistrza, ławki zborowe y insze rzeczy wożono; czeladź pana Szycika dzwon do oyców awgustinianów zawiozła; Piotr Solenik, w kamienicy imé pana Kaczyńskiego zostający, różne rzeczy brał y woził, u którego teraz stoł y łóżko zostaia; parobcy Pipiraycowi różne rzeczy zabrali, z czego się sami chwalili. *Drugi świadek*, Stephan Bolcewicz, człowiek stary, ewangelik, sługa zborowy, zeznał: że był w ten czas, kiedy zbor burzono, było to ósmey godzinie zrania, we czwartek, po Wielkiey nocy, napadł tumult, w którym byli studenci y pospólstwo, xięża zborowi chcieli się okupować, lecz ci ludzie, którzy napadli, nie chcieli brać pieniędzy, ale zaraz rabowali, bili y wszystek zbor zburzyli; z osoby iednak tych ludzi, iż żadnego nie znał, powiedział. O rzeczach pytany, iezeli widział, kto ie wywoził, odpowiedział, że bednarz Bartłomiey, na

Węgrach mieszka, woził budynek ze zboru; szwiec, tamże nie daleko mieszkający, tarcice woził; trwało to zburzenie przez dwa dni, podczas którego że y iego samego ubóstwo zabrano, skarżył; o pryncypalach y okazji tego tumultu respondit: że nie wie. *Trzeci świadek*, Samuel Przesmycki, szlachcic z Oszmiańskiego powiatu, ewangelik, zeznał, iż o tumultie y gwałtownym najsćciu na zbor wiedział, bo był przy tym zburzeniu, kto burzył—osoby żadney niezna; rzeczy kto rozbierał, rabował.—nie widział, oprócz do pana Stroczyńskiego—starszego, cegły wożono—widział, iż parobcy iego wozili; do Piraycia wożono różne rzeczy; do pana Karasia także kamienie wożono; bednarz Bartłomiej budynek zborowy woził; solenik, we dworze imć pana Kaczyńskiego mieszkający, stół y łóżko xięże wziół; widział też, iż pospółstwo we czterech nieśli krzyż y dzwon do franciszkanów. *Czwarty świadek*, Jerzy Jawgiel—katolik, powrotny zborowy zeznał, iż niewie z osoby, kto burzył, albowiem tumult był barzo wielki, xięża zborowi posłali go do pana Goliusza, aby do magistratu szedł, prosząc o ratunek, iak tedy poszedł, więcę się niewrócił do zboru, ale za xiężą zborową poszedł do franciszkanów, o żadney tedy rzeczy powiedział, że nie wie. *Piąty*, Hrehory Szorc—gorzałecznic, o żadnym tumultie że nie wiedział na onczas, respondet, w wieczor iednak od ludzi słytał, iż zbor zburzono, o okazji zburzenia y o osobach y o żadney rzeczy penitus niewie. *Szósty*, pan Piotr Szczuka—szlachcic, zeznał, iż tego roku, którego się to zburzenie stało, y w Wilnie nie był, a zatym o żadney rzeczy względem zburzenia zboru niewie. *Siódmy*, Michał Jankowski, katolik, gospodarz imć

pana Reymiera, we dworze zeznał, iż o żadney rzeczy względem zburzenia zboru nie wie, bo w domu siedział, to tylko słytał, że studenci zburzyli zbor. *Ośmy*, Michał Strzałecki, pytany względem tego zburzenia zboru, respondit: że nescit, gdyż y w Wilnie praesens na onczas nie był. *Dziewiąty*, Kazimierz Łukasiewicz, mieszczanin z pod iurydyki xiężney imci Radziwiłowny, margrabiniey Brandeburskiey, powiedział: iż słytał tylko, iako studenci zburzyli zbor; powiedział, więcę nic nie wiem. *Dziesiąty*, Stanisław Łuszczewski, katolik, similiter zeznał, przydawszy, iż słytał tylko, że studenci zbor zburzyli. *Jedynasty*, Antoni Kitkielewicz zeznał similiter. *Dwunasty*, Jan Sosnowski, katolik, słytał, iż studenci zbor burzyli. *Trzynasty*, Franciszek Konstantynowicz, katolik, zeznał, iż studenci zbor zburzyli, więcę o żadney rzeczy nie wie. *Czternasty*, Michał Balczewski toż zeznał, co y Konstantynowicz. *Piętnasty*, Jakub Żukowski—katolik, iż y w Wilnie nie był na ten czas, kiedy zbor zburzono. Po którey to praemisso modo expediowaney inquisicyi my kommissarze, do finalney nie przystępując decysyi y owszem dla namowienia oney tę sprawę do dnia wtórego miesiąca Kwietnia odłożylichmy.

Na terminie tedy dnia wtórego mensis et anni praesentis, za przywołaniem stron do prawa przez tegoż ienerała naszego, gdyśmy chcieli do przeczytania namowionego dekretu przystąpić, pan Konstanty Ilewicz—patron sprawy ichmościów panów aktorów intulit: ponieważ sprawie terazniejszey względem zburzenia zboru ordinaria iuris processu expediowana iest inquisitia, przeto przy protestacyi, relacyi ieneralskiey zburzenia zboru, registre szkód

poczynionych, imści panu Jerzemu Kamińskiemu — woyskiemu Oszmiańskiemu, z inszemi osobami szlacheckiego stanu do iuramentu met septima manu na tym: iako xiądz rektor panom akademikom Wileńskim zbor, za Trocką bramą, w Wilnie, na przedmieściu, będący, zburzyć rozkazał, a panowie akademicy zburzyli, rzeczy podług rejestru zabrali, ciała ludzkie, w grobach depositowane, wespół z pospółstwem z trun wyrzucali, truny obdzierali, oycowie awgustiniani y franciszkanie Wileńscy krzyż y dzwony zabrali, magistrat zaś, requisitus, od tego tumultu pospółstwa nie chciał hamować y nie hamował, y na wszystkij żałobie, w protestacyi wyrażoney, zabierał; post iuramentum względem wzruszenia pokoju pospółitego y tak haniebnego popełnionego excessu na panach akademikach y pospółstwu paenam infamiae et colli ac captivationis wskazali, restitutionem rzeczy zabranych podług rejestru induplo ex bonis citatorum nakazali, a na magistracie, który, powinności swoiey nie czyniąc dość, hamować tumultu nie kazał y niechciał, paenas arbitrarias wskazali; in futurum zaś securitatem omnimodam sub paenis contra citatos obwarowawszy, restauracionem zboru, iaki był przed tym, pozwolili, prosił y domawiał się. A tak my kommissarze iego królewskiej mości, osobliwym reskryptem, ex senatus consilio wydanym, naznaczeni, teysprawy przesłuchawszy y onę dobrze wyrozumiawszy, po odprawioney in loco loci zburzonego zboru za bramą Trocką, na przedmieściu będącego, y budynków tamże będących conspectiey, ponieważ z inquisitiei, podług dispositiei prawa pospółitego expediowaney, et ex eadem conspectione desolationis

patet, iż ichmość panom dissidentom confessiei ewangelickiej wielka się przez zburzenie zboru y niezwyuczayne nad ciała ludzi umarłych pastwienie się, tudzież przez zabranie nadania wielkich ludzi y sum różnych szlacheckich stała violentia, a zatym et securitas publica cum convulsioné legum przez panów akademików Wileńskich, także przez pospółstwo tegoż miasta Wileńskiego violata. Przeciwno którym, lubo imé pan Jerzy Kamiński—woyski oszmiański, iako aktor zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, z inszemi stanu szlacheckiego ukrzywdzonemi met septima manu ad convictionem przy protestacyach, relacyach ieneralskich, conspectii mieysca, inquisitii et circa realitatem facti zabrał; iednak iż panowie akademicy y pospółstwo miasta iego królewskiej mości Wilna post temerarium recessum nie stawili, przeto stosując się do allegowaney constitucyi, de securitate publica opisaney, y statutu wielkiego xięstwa Litewskiego, artykułu osmdziesiąt pierwszego, z rozdziału czwartego, ile w sprawach kryminalnych, których iego królewska mość pro conservanda securitate publica w miastach swoich iest supremus iudex, zwłaszcza, gdy tak iawny y całemu niemal światu widomy iest popełniony exces, żadney nie uznawiając aktorom przysięgi s panów akademików dwóch, principaliter in processu causae obwinionych, iako to panów Jozepha Rykaczewskiego y Jana Zypłę, ex plebe zaś dwóch, Jendrzeja Goleniewskiego — kowala, syna, y Woyciecha Żuka, garbarza, na infamią, na garło y na łapanie wskazujemy, y na otrzymanie takowej infamiey do iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, odsyłamy, za

otrzymaniem której, iż takowe paeny każdy urząd, kędy by się te osoby pokazały, albo poścignione byli, nad onemi executią uczynić mocen będzie, deklaruiemy. Względem zaś imé xiędza Piotra Kitnowskiego, societatis Jesu rektora akademii Wileńskiej, tego, iako duchowną osobę y do sądu duchownego należąca, zwłaszcza, że y inquisicyi na tymże imé xiędzu rektorze nie się nie pokazało, ab actione praesenti uwolniwszy, w tey sprawie abutrinque perpetuum imponimus silentium. A co się tkanie szlchetnego magistratu Wileńskiego, ex quo taż inquisitio evincit magistratum w tym, iż do tey violencyi okażają nie byli; przeto z tego szlchetnego magistratu Wileńskiego osobom kilku, iako to imści panu Matyaszowi Klarowskiemu, Michałowi Stephanowiczowi—burmistrzom, szlchetnym panom Rykiem—raycy, Janowi Pawłowiczowi—ławnikowi Wileńskim, corporaliter in eam rotam: iako na tumult do zburzenia zboru sami y żaden z magistratu Wileńskiego nie zwalali, o nim wczesnie y o tym, kto był autorem pryncypalnym do tego tumultu, nie wiedzieli, w radę około tego zburzenia zboru z studentami nie wchodzili y iako na ówczas tego tumultu uhamować nie mogli, przysiądz nakazuiemy y termin wykonania tey przysięgi od podania sobie obwieszczenia dnia trzeciego w grodzie Wileńskim na roczkach, na które obwieszczenie podane będzie, naznaczamy; gdzie po wykonaniu nakazanego iuramentu szlchetny magistrat Wileński ab actione praesenti uwalniamy. Oycom franciszkanom y awgustinianom, na Zarzeczcu mieszkaiącym, Wileńskim, dzwony y krzyże tegoż zboru Wileńskiego, ponieważ się u nich znajduią, aby ichmościom panom dissidentom con-

fessiey ewangelickiey in triduo wrócili, sub paena sta czerwonych złotych iniungimus; inne zaś rzeczy, iako to: złoto, srebro, gotowe pieniądze, fanty, cegły, budynki drewniane, stoly, ławy, kamienie marmurowe et id genus, przytym blankiety, które tym dekretem naszym kassuiemy, tudzież y inne różne sprawy, privilegia, zapisy, obligi, ponieważ ex deductis inquisitionibus constat, iż różne ludzie y mieszczanie, także żydzi Wileńscy między się rozebrali, rozwieźli, tedy do tych wszystkich, a mianowicie, którzy są w inquisicyi mianowani, salvę do dochodzenia onych in foro competenti tymże ichmościom panom dissidentom zachowawszy, wszystkim ichmościom panom administratorom y zawiadowcom iurysdyk wszelkich, intra et exta moenia miasta Wileńskiego będącym, do której by ichmość panowie dissidenci vindicando oblata instarent, aby indilatam administrent iustitiam, podług reskryptu iego królewskiej mości, chcemy mieć. A że wszelkie prawo securitatem publicam wszystkim w państwach iego królewskiej mości będącym in vigore postrzegać roskażalo, przeto y my, stosuiąc się do konfederacyi y przywileiów najsławniejszych królów ichmościów, tudzież y do constitucyi, de securitate publica opisanych; w przyszłe czasy tymże ichmościom panom dissidentom confessiey ewangelickiey in liberò religionis exercitio osobom samym eiusdem confessionis y ministrom ich omnimodam od każdego cuiuscunque status et conditionis, specialiter od akademiey Wileńskiej, praesenti actu commissionis waruiemy securitatem, tak, iż iesliby, strzeż Boże, na ten zbor, za Trocką bramą w Wilnie, na przedmieściu będący, którego liberam restaurationem inherendo confederationibus,

mianowicie, roku tysiąc sześćset siedmiesiąt trzeciego, a podług dekretu króla imci świętej pamięci Władysława czwartego, roku tysiąc sześćset czterdziestego, miesiąca Maia dnia dwudziestego szóstego, na seymie ferowanego, et nihil onemu derogando, dla nabożeństwa ich używania y odprawowania, także szpitalu y budynków, ad praesens zruynowanych, pozwalamy; iaki tumult, invasia, quocunque praetextu ac colore quaesito być miała, tedy aby wszystkie w mieście y na przedmieściu będące iurisydyki, a mianowicie szlachetny magistrat Wileński ex officio suo, iako ten, któremu bonum regimen civitatis y postrzeganie wewnętrznego pokoju y bezpieczeństwa pospolitego w mieście Wilnie incumbit, za daniem sobie wiedzieć, albo za wzięciem wiadomości, wszystkim okazyom pro viribus zabiegali, tumultów nie dopuszczali, ludzi y ministrów pomienionej religiey oprimować nie pozwolali, bronili y surowo takowych violatorów, gwałtowników karali, pod winą trzech tysięcy czerwonych złotych cavemus y tę summę na skarb iego królewskiej mości zakładamy, do którego hamowania y in casu sprzeciwienia się y paen wszystkie iurisydyki, tak w mieście, iako y na przedmieściu będące, należeć będą. Monendo oraz ichmościów xięży iezuitów, rektora y praefecta, pro tempore będących, aby panów akademi-

ków a similibus occasionebus wstrzymywali, hamowali, decernimus mocą niniejszego dekretu naszego, który do confirmacyi iego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, iako supremi arbitri, odsyłając, przy pieczęciach naszych, rękoma naszymi podpisaliśmy. Działo się w Wilnie, roku, miesiąca y dnia iako wyżej. У того декрету комисарского, при печати притисненой, подпишь рукъ теми словы: Salvis per omnia s. romanae ecclesiae iuribus et salvo in solidum decreto sacrae regiae maiestatis, piae et sanctae recordationis Vladislai quarti, regis Poloniarum, anno tysiąc sześćset czterdziestego lati, Alexander Kotowicz—biskup Wileński ręką swą. Jako commissarz iego królewskiej mości, salvis per omnia sanctae romanae ecclesiae iuribus et salvo in solidum decreto sacrae regiae maiestatis, gloriosae memoriae Vladislai quarti, anno tysiąc sześćset czterdziestego lati, Mikołay Słupski—biskup Gratianopolski. Jako kommissarz iego królewskiej mości Paweł Sienicki z Boncze—podstoli Buzki, kommissarz *mpria*. Correxit et extradidit Leszkiewicz regens. cancel. decr. m. d. Lit.

Который же тотъ декретъ комиссарскій, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчислыхъ принять и уписанъ.

1687 г. Юня 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1629.

117. Подтвердительная и дарственная запись Людовики Каролины княжны Радивиловны, Бранденбургской маркграфини, Слуцкому, Копыльскому, Койдановскому, Любчанскому, Бѣлицкому, Селецкому и Докудовскому евангелическимъ сборамъ.

Настоящая подтвердительная запись выдана | въ ея же имѣніяхъ, вслѣдствіе потери сборами
была княгиней Каролиной Радивиливной вышено- | прежнихъ ея фундушевыхъ записей во время
мянутымъ евангелическимъ сборамъ, открытымъ | Шведскаго и Московскаго нашествій.

Roku sysiãc siedmset pięt nastego, mie-
siãca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na
trybunał w wielkim księstwie Litewskim z
województw, ziem y powiatów na rok
terazniejszy tysiąc siedmsetny piętasty
obranemi, stanowszy personaliter patron
iego mość Andrzej Choćko — obożny
Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty,
odnowczy, confirmacyiny, funduszowy zapis
zborom ewangelickim Sluckiemu, Kopyl-
skiemu, Koydańskiemu, Lubczańskiemu,
Bielickiemu, Sieleckiemu y Dokudowskiemu
od iasnie oświeconey księżney imści Ludo-
wiki Karoliny księżney Radziwiłowej, mar-
grabiney Brandeburskiej, księżney na
Birzach y Dubinkach, Slucku y Kopylu,
dziedziczney pani na Newlu y Siebieżu,
dany y służący, ad acta podawszy, prosił
nas sądu, aby ony ze wszystką w nim
specyfikowaną rzeczą był do xiąg głów-
nych trybunalnych spraw wieczystych
przyjęty y wpisany. Który my przyiowszy
a wpisuiąc w xięgi słowo do słowa tak
się w sobie ma:

Ludowika Karolina księżna Radziwiłowa,
margrabina Brandeburska, księżna
na Byrzach, Dubinkach, Slucku y Kopylu,
pani na Newlu y Siebieżu, czynię wiadomo y zeznawam tym moim
listem dobrowolnym wieczystym zapisem:
iż co donieśli mi ichmość panowie akto-
rowie, patronowie, seniorowie y starsi zborów
w. x. Lit., że różne fundusze od sławnej
pamięci xiążąt ichmościów antecessorów
moich różnym zborom ewangelickim, w w. x. Lit.
będącym, manowicie: Sluckiemu, Kopyl-
skiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu,
Bielickiemu, Sieleckiemu y Dokudowskiemu,
w wojewodztwach y powiatach różnych leżącym,
z placami, mieszkaniami kaznodziejskimi,
także dla praeceptorów, katechistów, y szkołami,
iako też domami dla wdów y sierot, z szpitalami
y ze wszystkimi, iako teraz zażywaną,
przynależnościami, dla odprawowania
nabożeństwa chrześciańskiego ewangelickiego,
w zborach w. x. Lit. ewangelickich, które
Boga w Trócy świętey iedynego według
confessyi Helwieckey z pisma

świętego wietey, a consensum Sędmierskim od przodków swoich, koronnych y w. x. Lit. ewangelików, królom ichmościom podaney, wyznawiają, zwyczajnego, nadane, zniesieniem temiż funduszami swemi różnych summ dla obeyscia kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów y alumnów, także na sustentacyą wdów, sierot y szpitalów, na te dobra, w których mianowane zbory są fundowane, z których y dotąd swoje roczne dostawali solaria y z przydatkiem dla tym lepszy sustentacyi folwarków y poddanych, w nich mieszkających, a w inwentarzach tych dóbr wyrażonych y opisanych. Że tedy te fundusze podczas przeszłych z Szwedami y z Moskwą w oyczyźnie naszej wojen poginęły, a zatym aby te fundacye tych zborów w opaczne iakie tłumaczenie w następujących potomnych czasach nie przychodziły, tym listem zapisem moim odnowczym do wiadomości terażniejszego y na potym będącego wieku ludziom podaję, iż zbory ewangelickie, to iest Słucki, Kopylski, Koydanowski, Lubczański, Bielicki, Sielecki y Dokudowski, prawem popolitym według wolnego nabożeństwa obwarowane przez świętey pamięci xiążąt ichmościów antecessorów moich, z gorliwości ku chwale Boga w Trójcy świętey iedynego są fundowane, z nadaniem do nich summ różnych na obeyscie y sustentacyą kaznodzieiów, praeceptorów y katechystów, alumnów, wdów, sierot, ubogich szpitalnych y z wniesieniem tych summ na maiętności swoje różne, także z przydaniem do nich folwarków y wsi, w inwentarzach tych maiętności opisanych. Y ia xieżna margrabina Brandeburska, nie tylko te fundusze wysz rzeczonych zborów z mieszkaniem kaznodziejskiemi, szkolnemi

y szpitalnemi, także z folwarkami y wsiami do tych zborów należąciami, tym listem dobrowolnym wieczystym zapisem moim utwierdzam y confirmuję y ichmościów panów aktorów seniorów y starszych tych zborów upewniam y assekuruję, że te stracone y zgubione w przeszłą wojnę Moskiewską y Szwedzką na te zbory pomienione y do nich należące fundusze nie mają ichmościom panom aktorom, seniorom y starszym tych zborów y ich następcom, szkodzić wiecznemi czasy; owszem tym moim listem dobrowolnym odnowczym confirmacyinym zapisem tychże ichmościów panów patronów y seniorów mianowanych zborów przy teyże dawney ichmościów possessyi, iako zborów samych, z placami, mieszkaniem kaznodziejskiemi, tudzież z przydanemi do tych zborów folwarkami y wsiami y ze wszytkiemi do nich przynależnościami, także z wolnym wstępem do puszczy dla reperacyi zborów y do nich należących budynków, tak, żeby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu nie nie szkodziło, na wieczne a nigdy nieodzowne czasy zachowując, żadnego tak sobie samey, iako następcom y successorom moim, albo iakimkolwiek sposobem maiętności moie dzierżącym nie zostawując przystępu wiecznemi czasy. A że pensye zborom tym: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu, Dokudowskiemu y ich kaznodzieiom, praeceptorom, katechistom, także na sustentacyą wdów, sierot, ubogich panienek y szpitalów trzy tysiące czterysta ośmdziesiąt złotych polskich, za funduszami świętey pamięci xiążąt ichmościów antecessorów moich na różne wniesione byli dobra, które częścią w zastawie, częścią w arendzie

teraz zostają, tedy chcąc żeby napotym kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów, także wdów, sierót y szpitalów sustentacye były pewne y żeby ich zawsze na terminie należytych zupełnie dochodziły, wnaszam na majątność moję Koydanowską, w wojewodztwie Mińskim leżącą, y tym listem zapisem moim wieczystym fundacyinym zapisuję ponienionym zborom ewangelickim, Boga w Trócy świętey iedynego wyznawaiącym, to iest: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu, Dokudowskiemu, przyłączając do nich y kościół luterskiej Awgustańskiej confessyi, w Słucku będący, sumę trzydzieści y cztery tysiące ośmset złotych, tak żeby prowizia y interest od niey trzy tysiące czterysta ośmdziesiąt złotych rocznie uczyniła, z których trzech tysięcy czterysta ośmdziesiąt złotych mają te zbory y kościół Awgustańskiej confessyi Słucki dostawać roczną sustentacyą swoję. według rozpisu mego, ręką moją podpisanego y w trybunale przyznanego, a imci panu aktorowi generalnemu y ichmościom panom seniorom tych zborów oddanego. Niemam tedy y niepowinna będę y successorowie moi nie mają y nie powinni będą, iako y dzierżący majątności moich do tey summy mianowaney, a na Koydanowie zapisaney, ani do prowizyi, od niey przychodzącey, iakim kolwiek sposobem albo praetextem interessować wiecznymi czasy; ale iako szafunek samey summy, tak y distributa interessu, od niey przychodzącego, ma należeć ichmościom panom aktorom seniorom, patronom zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y całemu ewangelickiemu synodowi na wieczne y nigdy nieodzowne czasy. Wa-

ruię przytym ichmościom panom aktorom y seniorom tych zborów, iż ieśliby dobra moie do possessyi inney, a nie ewangelickiey religii przysły, tedy praesentowanie kaznodzieiów, praeceptorów y katechistów, iako też dozorców do zborów, szkół, domów wdowich y szpitalów Słuckiego, Kopylskiego, Koydanowskiego, Lubczańskiego, Bielickiego, Sieleckiego y Dokudowskiego, nie do potomków y successorów moich, ani do dzierżących, ani iakim kolwiek sposobem possessorów tych majątności, ale do ichmościów panów starszych, aktorów y dozorców zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego y synodowi całemu ewangelickiemu ma należeć y służyć; ani successorowie y potomkowie moi, także iakim kolwiek prawem majątności moie dzierżący, y possessorowie, sobie przywłaszczają, ani w tym przeszkody ichmościom panom starszym y aktorom zborowym czynić (nie) mają y nie powinni będą; owszem successorowie y potomkowie moi w tym ichmościów panów starszych y aktorów bronić, zastępować y ewinkować pod niżej mianowanymi zarękami powinni będą. Gdyż ia xiężna margrabina Brandeburska te moie podania y praesentowania od potomków, successorów moich y każdego, dzierżącego majątności moie, oddalam, a na ichmościów panów seniorów y aktorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y na cały synod ewangelicki tym moim listem dobrowolnym zapisem wlewam y zrzekam się na wieczne y nieodzowne czasy. A ieśliby kto z potomków y successorów moich ten funduszowy zapis zborom: Słuckiemu, Kopylskiemu, Koydanowskiemu, Lubczańskiemu, Bielickiemu, Sieleckiemu y Dokudowskiemu ode mnie dany y uczyniony, w którym

kolwiek punkcie, paragrafie y condycyi naruszać, abo cokolwiek z nadania odeymować, albo na inszą religią opakować y ten zapis mój pod praetextem iakiego kolwiek tłumaczenia w naymnieyszey rzeczy odmieniać chciał, tedy każdego z nich na straszny sąd Boży powolywam, a przytym zaręki trzydzieści y cztery tysiące ośmset złotych zakładam. O którą zarękę, wnosząc ją iako na wszelkie dobra y majątności moje, tak mianowicie na majątność moją Kopyś, ze wszystkimi do niey przynależnościami y folwarkami, w powiecie Orszańskim leżącą, którą pod ewicyę podaję; obowiązki y warunki tym moim dobrowolnym listem wieczystym funduszowym zapisem daię wolność, moc imć panu aktorowi generalnemu y wszystkim ichmościom panom seniorom, dozorcóm y starszym zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, teraz będącym y którzy na potomne czasy obierani y na synodach ewangelickich stanowieni będą, gdyby, strzeż Boże, przez mię, lub przez successory moje miał się stać iaki gwałt y naruszenie tego listu zapisu mego, w części albo we wszystkim, lub przez odmianę nabożeństwa w pomienionych zborach, bądź przez odcięcie zborów, szkół, szpitalów, mieszkań wdowich y sierocich, gruntów, placów, albo niepłacenie pensyi na zbory, szkoły, szpitale, domy sierocie, wdowom y ubogim nadanych, będą na ostatek przez iaki wymysłny, albo gwałtowny successorów moich postępek, tedy in casum wszelkiej ponieśionej contraveniencyi, temu zapisowi memu funduszowemu przeciwney, pozwać mię y successory moje do sądów iego królewskiej mości zadwornych, trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego, w

który chcąc termin, powiat y woiewodstwo, rokiem statatowym, kładąc pozew na majątności mey Kopyskiey; a ia y successorowie moi, będąc zapozwanemi, żadnych prawnych y nieprawnych wymówek y excepcyi niezazywając, u sądu stanąć, zarękę zapłacić y po zaplaceniu oney przecież temu zapisowi memu we wszystkich iego punktach y paragrafach dosyć czynić powinna będą y successorowie moi powinni będą, —tyle kroć, ile kroć temu zapisowi mojemu nie dosyć by się stało, strzegąc, aby co kolwiek się pomieniło y opisało, cale y nienaruszenie w swey klubie przy religii ewangelickiey zostawało; a sądów wszelkich, tak wysszych, iako y niższych proszę y przez imię naysprawiedliwszego Sędziego, któremu na onym ostatnim trybunale wszystkie ziemskie trony y subselia dekretów swoich liczbę dać muszą, oświadczam, aby ramieniem y prawdą swoją nie następowali nigdy na ten list, zapis mój, owszem żeby na każdym takim, który by mu się sprzeciwił, winy y zaręki według prawa pospolitego, statutu wielkiego xięstwa Litewskiego y według tego zapisu mego, na prawach naszych, od krolów ichmościów poprzysiężonych, ufundowanego, obrońcani y protektorami byli. Y na tom dała ten list zapis mój wieczysty ichmościom panom actorom zborowym ewangelickim w wielkim xięstwie Litewskim, z podpisem ręki mey y pieczęcią moją, także z podpisami y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych. Działo się w Berlinie, dwudziestego Junii, roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego siódmego. U tego zapisu wieczystego przy pieczęciach podpisy w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłowna, margrabina Brandeburska. Ustnie proszo-

ny pieczętarz Samuel z Chwałkowa Chwałkowski—starosta Drohicki. Ustnie proszony pieczętarz Franciszek Zygmunt Kochański. Ustnie proszony pieczętarz Dobrogost Kurnatowski.

Który to ten zapis, za ustnym wysz wyrażonego patrona podaniem, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych iest przyięty y zapisany.

1687 г. Іюня 20 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1613.

118. Подтвердительная и фундушова запись отъ Людовики Бранденбургской маркграфини княжны Радивиловой на Заблудовскій, Орленскій и Венгровскій евангелическіе сборы.

Вслѣдствіе потери документовъ, заключавшихъ въ себѣ и фундушевую запись Бранденбургской маркграфини Людовики, урожденной Радивиловой, евангелическимъ сборамъ Заблудовскому, Орленскому и Венгровскому, вышепомянутая марграфиня выдаетъ настоящую подтвердительную за-

пись, въ которой между прочимъ поясняетъ, что, исполняя волю своихъ предшественниковъ, она назначаетъ 27,000 злотыхъ на своемъ Подляшскомъ имѣніи Заблудовѣ, съ тѣмъ, чтобы 10% съ него выплачивалось помянутымъ сборамъ на содержаніе личнаго состава, школы и госпиталя.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunale w wielkim księstwie Litewskim z wojewodztw, ziem y powiatów, na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny piętnasty obranemi, stanawszy personaliter patron imię pan Andrzej Choćko—obożny Oszmiański, list dobrowolny, wieczysty, odnowczy, confirmacyjny, funduszowy zapis, zborom ewangelickim Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu, na Podlasiu będącym, od iaśnie oświeconey księżny ieymości Ludowiki Karoliny księżny Radziwiłowny—margrabiney Brandeburskiej, księżny na Birżach y Dubinkach, Słucku y Kopylu, dziedzicznej pani na Newlu y Siebieżu, dany

y służący, ad acta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim specyfikowaną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany. Który my przyiąwszy y wpisując w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Ludowika Karolina księżna Radziwiłowna, margrabina Brandeburska, księżna na Birżach, Dubinkach, Słucku y Kopylu, dziedziczna pani na Newlu y Siebieżu, czynię wiadomo y zeznam tym listem moim, dobrowolnym wieczystym zapisem, iż co donieśli mi ichmość panowie aktorowie, patronowie, seniorowie y starsi zborów wielkiego księstwa Litewskiego, że różne fundusze od świętey pamięci xiążąt ichmościów antecessorów moich, mianowi-

cie: od xięcia iegomości Krzysztopha Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego y xiężny ieyności Anny Kiszczanki Radziwiłowej—woiewodziny Wileńskiej, hetmanowej wielkiej wielkiego xięstwa Litewskiego, zborom ewangelickim, to iest: Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu, na Podlaszu będącym, z placami, mieszkaniem kaznodzieiom, praeceptorom, katechistom, z szkołą Zabłudowską, także z domami dla wdów y sierot, y szpitalami y ze wszystkimi, iako teraz zażywaią, przynależnościami, dla odprawowania nabożeństwa chrześciańskiego ewangelickiego w zborach wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelickich, które Boga w Trócy świętey iedynego podług confessiey Helweckiey, z pisma świętego wziętey, a consensum Sandomirskim od przodków swoich, koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego ewangelików, królom ichmościom podaney, wyznawaią, zwyczajnego, nadane, z wniesieniem temż funduszami swemi różnych summ dla obeyscia kaznodzieiów, praeceptorów, katechistów y alumnów, także na sustentacyą wdów, sierot y szpitalów, na różne swoje dobra y majątności, także na Podlaszu leżące, z których y dotąd swoje roczne dostawali salaria, więc że te mianowane fundusze, podczas przeszłych z Szwedami y z Moskwą w oyczyźnie naszey wojen, poginęły, a zatym aby fundacya tych zborów w opaczne iakie tłumaczenie w następujących potomnych czasiach nie przychodziła, tym listem zapisem moim odnowczym do wiadomości terazniejszego y napotym będącego wieku ludziom podaię: iż zbory, to iest: Zabłudowski, Orleński y Węgrowski, za prawem pospolitym, względem wolnego nabożeń-

stwa służącym, przez świętą pamięć xiażat ichmościów antecessorów moich ku chwale Boga w Trócy świętey iedynego są fundowane, z nadaniem do nich summ różnych na obeyscie y sustentacyą kaznodzieiów, praeceptorów, catechistów, alumnów, wdów, sierot, ubogich, szpitalnych, y z wniesieniem tych summ na różne majątności swoje, także na Podlasiu leżące, a zatym ia xiężna margrabina Brandeburska, nie tylko te fundusze wyż wyrażonych zborów Podlaskich, z mieszkaniem kaznodzieyskimi, szkolnemi y szpitalnemi, tym listem dobrowolnym wieczystym zapisem moim utwierdzam y confirmuję, ichmościów panów aktorów, seniorów y starszych tych zborów upewniam y assekuruję, że te stracone y zgubione w przeszłą wojnę Moskiewską y Szwedzką, na te zbory pomienione y do nich nadane fundusze, nie niemaią ichmościom panom aktorom, seniorom y starszym zborów Zawileyskich y ich następcom szkodzić wiecznemi czasy. Owszem tym listem dobrowolnym, odnowczym, confirmacyinym zapisem, tychże ichmościów panów patronów y seniorów mianowanych zborów Podlaskich przy teyże dawney ichmościów possessiey, iako zborów samych, z placami, mieszkaniem kaznodzieyskimi, tudzież z przydanemi do tych zborów gruntami y placami y ze wszystkimi do nich przynależnościami tak, żeby mianowane niemianowanemu, a niemianowane mianowanemu nie nie szkodziło, na wieczne y nigdy nieodzowne czasy zachowuiąc, żadnego tak sobie samey, iako następcom y sukcesorom moim, albo iakim kolwiek sposobem majątności moich dzierżącym, nie zostawuiąc przystępu wiecznemi czasy. A że pensie tym zborom Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y

Węgrowskiemu y ich kaznodzieiom, praeceptorom, catechistom, także na sustentacyą wdów, sierot, ubogich panienek y szpitalów, dwa tysiąca siedmset złotych wynoszące, za funduszami świętey pamięci xiażąt ichmościów antecessorów moich na różne wniesione były dobra, które częścią w zastawie, częścią w arendzie teraz zostają, tedy chcąc, żeby na potym kaznodzieiów, praeceptorów, catechistów, także wdów, sierot y szpitalów sustentacye były pewne y żeby ich zawsze na terminie należytych zupełnie dochodziły, wnaszam na majątność moię Zabłudowską, w powiecie Grodzieńskim leżącą, y tym listem zapisem moim wieczystym fundacyinym zapisuie, pomienionym zborom ewangelickim, to iest: Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu, także kościołowi luterskiej Augustańskiej confessiey Węgrowskiemu sumnę dwadzieścia y siedm tysięcy złotych, tak, żeby prowizya y interest od tey summy dwa tysiąca siedmset złotych rocznie uczynił, z których dwóch tysięcy siedmiuset złotych mają te zbory y kościół dostawać roczną sustentacyą swoię według rozpisu mego, ręką moią podpisanego y w trybunale przyznanego, a imć panu aktorowi generalnemu y ichmościom panom seniorom tych zborów oddanego. Niemam tedy y niepowinna będę y successorowie moi nie mają y nie powinni będą, albo iakim kolwiek sposobem dzierżący majątności moich, tą sumną wysz rzeczoną zawiadować, ani się do niey y do prowizyi od niey przychodzącey interessować, wiecznemi czasy, ale iako szafunek samey summy, tak y dystrybucya interessu przychodzącego od niey ma należeć ichmościom panom aktorom, seniorom, patronom zborów w. x. Lit. y całe-

mu synodowi ewangelickiemu na wieczne y nigdy nieodzowne czasy; waruiąc oraz ichmościom panom aktorom y seniorom zborów Podlaskich, iż iesliby dobra moie do possessiey inney, a nie ewangelickiey religiey przyszły, tedy prezentowanie kaznodzieiów, catechistów, praeceptorów y rektorów do szkół, albo też dozorców do zborów, szkół, domów wdowich y szpitalów Zabłudowskiego, Orleńskiego y Węgrowskiego, nie do potomków y successorów moich, ani do dzierżących, ani iakim kolwiek sposobem possessorów moich majątności, ale do ichmościów panów starzych, aktorów y dozorców zborów ewangelickich Podlaskich y synodowi całemu ewangelickiemu ma należeć y służyć; ani successorowie y potomkowie moi, także iakim kolwiek prawem majątności moie dzierżący, sobie przywłaszczając, ani w tym przeskody ichmościom panom starszym y aktorom zborowym czynić nie mają y niepowinni będą, gdyż ia xieżna margrabina Brandenburska tę moc podania y praesentowania od potomków successorów moich y każdego dzierżącego majątności moich oddalam, a na ichmościów panów seniorów, aktorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y na cały synod ewangelicki tym listem moim dobrowolnym zapisem wlewam y zrzekam się, na wieczne y nieodzowne czasy. A iesliby kto z potomków y successorów moich ten funduszowy zapis, zborom Zabłudowskiemu, Orleńskiemu y Węgrowskiemu odemnie dany y uczyniony, w którym kolwiek punkcie, paragrafie y kondicyiey naruszać, abo cokolwiek z nadania odeymować, abo na inszą religią opakować, y ten zapis mój pod praetextem iakiego kolwiek tłumaczenia w namnieyszey rzeczy odmieniać

chciał, tedy każdego z nich na straszny sąd Boży powoływam, a przytym zareki dwadzieścia y siedm tysięcy złotych zakładam, o którą zarekę, (wnaszając ie iako na wszelkie dobra y majątności moje, tak mianowicie na też majątność moję Zabłudowską, ze wszystkimi do niey przynależnościami y folwarkami, w powiecie Grodzieńskim leżącą) obowiązki y warunki tym moim dobrowolnym listem wieczystym funduszowym zapisem, daję wolność y moc imé panu aktorowi generalnemu y wszystkim ichmościóm panom patronom, seniorom y dozorcóm zborów ewangelickich w wielkim xięstwie Litewskim, teraz będącym y którzy na potomne czasy obierani y na synodach ewangelickich stanowieni będą, gdyby przeze mnie, strzeż Boże, lub przez sukcesory moje miał się stać iaki gwałt y naruszenie tego listu zapisu mego w części, abo we wszystkim, bądź przez odmianę nabożeństwa, bądź przez odcięcie zborów, szkół, szpitalów, mieszkań wdowich y sierocich, gruntów, placów, abo niepłacenie pensyi na zbory, szkoły, szpitale, domy sierocie, alumny, wdowy, panienki y inne dziatki ubogie nadanych, bądź na ostatek przez iaki umyślny abo gwałtowny sukcesorów moich postępek, tedy in casum wszelkicy poniesioney contrawencyi, temu zapisowi funduszowemu przeciwney, pozwać mię y sukcesory moje do sądów i. k. mci zadwornych, trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego, w który chcąc termin, powiat y wojewodztwo, rokiem statutowym, kładąc go na majątności mey Zabłudowskiej; a ia y sukcesorowie moi, będąc zapozwanemi, żadnych prawnych y nieprawnych wymówek y excepcyj nie zażywaiąc, u

sądu stanąć, zarekę zapłacić y po zaplaceniu oney, przecie temu zapisowi memu we wszystkich punktach y paragrafach dosyć czynić powinna będą y successorowie moi powinni będą, tylekroć, ilekroć by temu zapisowi memu niedosyć się stało, strzegąc, aby to, cokolwiek się pomieniło y opisalo, cale y nienaruszenie przy religiey ewangelickiey zostawało. A sądów wszelakich, tak wyższych, iako y niższych proszę y przez imię naysprawiedliwszego Sędziego, któremu na onym strasznym ostatnim trybunale wszystkie ziemskie trony y subsellia z dekretów swoich liczbę dać muszą, oświadczam, aby ramieniem y powagą swoją nie następowali nigdy na ten list zapis mój, owszem żeby na każdym takim, który by mu się sprzeciwił, winy, zareki według prawa pospolitego statutu w. x. Lit. y według tego zapisu mego skazowali, a tego zapisu mego, na prawach naszych, od królów ichmościów poprzedzonych, ufundowanego, obrońcami y protektorami byli. Y na tom dała ten list zapis mój wieczysty ichmościóm panom patronom, seniorom y ichmościóm panom aktorom zborowym ewangelickim w w. x. Lit. z podpisem ręki mey y pieczęcią moją, także z podpisami y pieczęciami ichmościów panów pieczętarzów, ode mnie ustnie uproszonych, niżey mianowanych. Działo się w Berlinie, dnia dwudziestego Junii, roku tysiąc sześćset ośmdziesiątego siódmego. U tego zapisu wieczystego przypięczeniach podpisy w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłowna mpria. Ustnie proszony pieczętarz Samuel z Chwałkowa Chwałkowski — starosta Drohicki. Ustnie proszony pieczętarz Dobrogost z Bytnia Kurnatowski.

Który to ten zapis, za ustnym wysz wy- | nych trybunalnych spraw wieczystych iest
rażonego patrona podaniem, do xiąg głów- | przyięty u wpisany.

1688 г. Апрелья 22 дня.

Изъ книги № 30, за 1688 г., л. 1029.

119. Рескриптъ короля Яна III, подтверждающій декретъ королевскихъ комиссаровъ по по-
воду разоренія кальвинскаго сбора въ Вильнѣ.

Король Янъ III, по ходатайству придворныхъ
чиновъ, нашель возможнымъ утвердить комис-
сарскій декретъ по поводу разоренія римско-ка-
толическимъ населеніемъ Вильны евангелическаго
сбора, находившагося за Троицкой брамой. Ком-
миссарами по этому дѣлу были назначены пер-

вѣйшіе сановники литовско-русскаго края. Изъ
среды населенія въ этомъ дѣлѣ принимаютъ уча-
стіе иезуиты, доминикане и разные горожане. На
основаніи этого декрета евангелическій сборъ съ
госпиталемъ и зданіями долженствоваль бытъ
опять возобновленнымъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого ты-
сеча шестьсотъ осмьдесятъ осьмого, мѣсе-
ца Августа семого дня.

Передъ нами судьями головными, на три-
буналь у великомъ князствѣ Литовскомъ
зъ воеводства, земь и повѣтовъ на рокъ
теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятъ
осьмый обраными, постановившисе оче-
висто у суду панъ Александръ Гордеев-
скій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыко-
ванью до книгъ головныхъ трибунальныхъ
справъ вѣчистыхъ уписати далъ конфир-
мацію его королевское милости, пана на-
шого милостивого, декрету ясне вельмож-
ныхъ, въ Богу превелебныхъ ихъ милостей
пановъ комиссаровъ, отъ его королевское
милости ексъ сенатусъ консиліо высажо-
ныхъ, въ справѣ ихъ милости пановъ се-

ніоровъ збору Виленскаго, ниже менова-
ныхъ, зъ шляхетными войтомъ, бурми-
страми, райцами, лавниками и иншими
мѣщанами и обывателями мѣста Вилен-
скаго ферованого, просечи, абы тотъ листъ
его королевское милости конфирмаційный
до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ
вѣчистыхъ принять, актыкованъ и упи-
санъ былъ; якожь принявши а уписуючи
у книги слово до слова такъ се въ собѣ
маеть:

Jan trzeci z Bożey łaski król Polski
i. t. d. Oznamujemy tym listem confir-
macyinym przywileiem naszym wszem w
obec y koźdemu, donosząc do wiadomości,
iż co wprzódy za osobliwym scriptem na-
szym, ex senatus consilio, a potym powtór-
nie wydanym listem reassumptionis com-

missiey, pod datą roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt piątego, miesiąca Maia dwudziestego ósmego dnia, podczas seymu walnego szesciniedzielnego Warszawskiego, iasnie wielmożni przewielebni commissarze nasi, to iest, świętey pamięci w Bogu przewielebny xiądz Alexander Kotowicz—biskup Wileński, Kazimierz Jan Sapięha—woiewoda Wileński, hetman wielkiego xięstwa Litewskiego, Jozeph Bogusław Słuszka—kasztelan Wileński, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego, Stanisław Burba—kasztelan Trocki, Mikołay Słupski—biskup Gratianopolitański, Paweł z Boncza Sienicki—podstoli Buski, na rozsądzenie względem zburzenia przez akademików Wileńskich tumult varii status et conditionis zboru, w mieście naszym Wilnie, za bramą Trocką leżącego, vigore dekretu świętey pamięci niasniejszego antecessora naszego Władysława czwartego, króla polskiego, w roku tysiąc sześćset czterdziestym, miesiąca Marca dwudziestego szóstego dnia, w Warszawie na seymie ferowanego, z miasta za bramę, mianowaną Trocką przeniesionego, zachawszy ad locum loci, to iest, do miasta Wilna, praevia innotescentia, po odprawioney na ratuszu inquisitiei, stosując się do prawa pospolitego, constitucii confederacyinych, gdzie pokóy inter dissidentes in religione christiana zachowany, przez antecessorów naszych y nas samych aprobowanych, w tey sprawie między urodzonym instigatorem wielkiego xięstwa Litewskiego y delatorami urodzonym Jerzym Kamińskim—woyskim Oszmiańskim, iako aktorem zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, urodzonymi Mikołaiem Świącickim—podstolim Mścisła wskim, Alexandrem Estko—czesznikiem Braclaw-

skim, Andrzejem z Bitynia Kurnatowskim, iako seniorami zboru Wileńskiego, z iedney aktorami, a wielebny xiędzem Piotrem Kitnowskim—societatis Jesu, rektorem academi Wileńskiey, także urodzonymi Józephem Rykaczewskim—praefectem congregatii, Symonem Kaziewiczem, Kazimierzem Gasztolem, Kazimierzem Kaliszewskim, Janem Zypłą, Konstantym Dołgida, Franciszkiem Piotrowskim, Stanisławem Paszkiewiczem, Marcinem Warszyckim, Janem Łukomskim, Janem Kontrymem, Krysztophem Juchniewiczem, Jerzym Purowskim, Stanisławem Kulikowskim y innemi wielą w akademii Wileńskiey studuiącemi, tudziesz z szlachetnymi Andrzejem Gierkiewiczem—wóytem, Matyasem Klarowskim, Michałem Stephanowiczem, rocznemi y innemi burmistrzami, raycami, ławnikami y całym magistratem, także sławetnymi kupcami, cechmistrzami y innemi starszemi cechowemi y wszystkim in genere pospółstwem miasta naszego Wilna, także wszystkiemi zawiadowcami y administratorami iurysdyk różnych, w mieście Wileńskim, intra et extra maenia miasta Wileńskiego będącemi, y ludem tam mieszkaiącym, także wielebni xiężą franciszkanami, awgustyanami, na ostatek z żydami Wileńskimi, z drugiey strony pozwanemi, w roku tysiąc sześćset ósmdziesiąt szóstym, miesiąca Kwietnia wtórego dnia deciduiąc, dwóch akademików principaliter obwinionych, urodzonego Jozepha Rykaczewskiego y Jana Zypłę, ex plebe zaś dwuch, Jendrzeia Goleniewskiego—kowała, Symona Woyciecha Żuka—garbarza, na infamię, na garło, na łapanie wskazali; ex magistratu Matyaszowi Klarowskiemu, Michałowi Stephanowiczowi—burmistrzom, Bohdanowi Rykiemu—raycy, Janowi Paw-

lowiczowi—ławnikowi Wileńskiemu przysięgę nakazali; oycóm franciszkanóm y awgustyanóm Wileńskim dzwony y krzyże zboru Wileńskiego, ponieważ u nich być pokazały, aby in triduo, sub paena sta czerwonych złotych, urodzonym dissidentom confessiey ewangelickiey wrócić iniunxerunt. O zabrane zaś rzeczy, fanty, złoto, srebro et id genus salvum ius do tych osób, które w inquisitiei winnemi być pokazały, zachowali; restauratią zboru zruinowanego, dla nabożeństwa ich używania y odprawowania, także szpitalu y budynków zruinowanych pozwolili; magistratowi aby żadnych tumultów, invasyi, quocunque praetextu ac colore quaesito być miały, tedy aby wszystkie w mieście y na przedmieściu będące iurisdyki, szlachetny magistrat Wileński ex officio suo niedopuszczał pokoju pospolitego wzruszać, ministrów ludzi pomienioney religiey oprymować nie pozwalał, bronił, violatorów, gwałtowników surowie karał, dekretem swoim caverunt, pod winą trzech tysięcy czerwonych złotych. Do którego hamowania in casum sprzeciwienia się—wszystkie iurisdyki, tak w mieście, iako y na przedmieściu będące, należą, oraz monendo xięża iezuitów, rektora y praefecta, na tenczas et in futurum będących, aby akademików a similibus occasionibus wstrzymywali, hamowali, decreverunt, iako to fusissime w dekrecie opisano y wyrażono iest. Który dekret pokładając przed nami urodzeni Święcicki—podstoli Mścislawski, Kamiński, woyski Oszmiański, nomine wszystkich dissidentów in religione christiana confessiey ewangelickiey, przez panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym na tenczas będących, supplikowali, abyśmy in omnibus punctis, clausulis et paragraphis,

iako słuszny, prawny, pacem et tranquillitatem in religione christiana zachowując, approbowali. My tedy król, łaskawie się do suppliki urodzonych supplikantów y wszystkich in religione christiana dissidentów wielkiego xięstwa Litewskiego skłoniwszy, bacząc ten dekret, de data supra specificata przez iaśnie wielmożnych przewielebnych commissarzów naszych, ad eum actum naznaczonych, słusznie y prawnie ferowany, in toto stwierdzamy, ratificuiemy y approbuiemy, restauratią zboru, budynków zruinowanych pozwolamy, securitatem xięży zborowych y wszystkich dissidentów, stośując się do constitucyi, confederacyinych przywilejów najaśniejszych antecessorów naszych, eo nomine danych, zachowuiemy mocą niniejszego przywileju naszego, do którego na większą powagę ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dat w Wilnie, dnia dwudziestego wtórego miesiąca Apryla, roku Pańskiego tysiąc sześćset ósmdziesiąt ósmego panowania naszego czternastego roku. У того листу его королевское милости конфирмаційного, при печати меньшей великого князства Литовского притисненой, подпись руки найяснѣйшого короля его милости, пана нашего милостивого, тыми словы: Jan król, a подпись руки вельможного его милости пана Михала Друцкого-Соколинского—писара великого князства Литовского, на томъ же его королевское милости, пана нашего милостивого, конфирмаційномъ листѣ въ тые слова: Michał Drucki-Sokoliński—pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego.

Который же тотъ листъ, конфирмаційный его королевское милости, пана нашего милостивого, декретъ ясневельмож-

ныхъ въ Богу превелебныхъ ихъ милости пановъ комиссаровъ, одъ его королевское милости на тую справу высажонныхъ, то есть, яневельможного въ Богу зошлого его милости ксендза Александра Котовича — бискупа Виленского, яневельможныхъ ихъ милости пановъ Казимера Яна Сапѣги — воеводы Виленского, гетмана великого великого князства Литовского, Иозефа Бокгуслава Слушки — каштеляна Ви-

ленского, гетмана польного великого князства Литовского, Станислава Бурбы — каштеляна Троцкого, Миколая Слуцкого — бискупа Кградянополитанского и его милости пана Павла Сеницкого — подстолего Буского, за поданьемъ оногo до акты черезъ особу верху менованую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ есть принять и уписанъ.

1693 г. Декабря 5 дня.

Изъ книги № 59, за 1715 г., л. 1611.

120. Дарственная запись Людовики княжны Радивиловны фальцграфини Рейнской данная ею на Слуцкій евангелической госпиталь.

Узнавши о бѣдности Слуцкаго евангелическаго госпиталя, Рейнская фальцграфиня Людовика Радивиловна приказываетъ своему Слуцкому эконо-

мическому правленію выдавать ежегодно на госпиталь по три корца хлѣба; даръ этотъ представляеть на вѣчныя времена.

Roku tysiąc siedmsetnego piętnastego, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na trybunał w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok teraznieyszy tysiąc siedmsetney piętnasty obranemi, stanowszy personaliter patron imć pan Andrzej Choćko — obożny Oszmiański, dokument szpitalowi zboru ewangelickiego Sluckiego, od iasnie oświeconey xiężny ieymości Ludowiki Karoliny xiężny Radziwiłowny — falcgrabiney Rheńskiej, dany y służący, adacta podawszy, prosił nas sądu, aby ony ze wszystką w nim wyrażo-

ną rzeczą był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany, który my przyiowszy, a wpisując w xięgi słowo do słowa tak się w sobie ma:

Najiasnieysza xiężna ieymość Ludowika Karolina — xiężna Radziwiłowna, falcgrabina Rheńska, p. n. miłościwa, wziowszy wiadomość o szczupłości dochodów szpitalu Sluckiego zborowego, naznaczać raczy nad ten, którego dotąd bywał dochód, na każdą osobę w pomienionym szpitalu zborowym, teraz y na potym zostająca, po trzy korce różnego zboża, które

aby z szpichlerzów Słuckich, za kwitem należytym corocznie a Junii roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego czwartego wydawano było pilnie, xiężna ieymość na terazniejszy y potomny czas zlecać raczy y mieć chce. Dat w Brzegu, dnia piętego Decembra, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzeciego. U tego pisma przy

pieczęci podpis ręki w te słowa: Ludowika Karolina Radziwiłowa — margrabina Brandeburska.

Który ten zapis dokument, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona, do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1727 г. Юня 4 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1156.

121. Фондушова запись Витебской стольниковой Екатерины съ Оборъ Грабовской кальвинскому Слуцкому сбору на четыре стипендіи для бѣдныхъ учениковъ протестантскаго училища.

Жена Витебскаго стольника Екатерина Грабовская, видя, что реформатская церковь подвергается преслѣдованію, и желая въ тоже время поддержать ее, записываетъ на Слуцкій сборъ 1000 битыхъ талеровъ, съ тѣмъ, чтобы на 10-и процентный доходъ содержалось въ рефор-

матскихъ училищахъ четыре мальчика. Право назначать кандидатовъ на эти стипендіи Грабовская оставляетъ за собой до конца своей жизни, а за тѣмъ передаетъ его провинціальнымъ синодамъ.

Roku tysiąc siedmset trzydziestego wtórego, miesiąca Julii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy wyż na dacie pisany obranemi, comparendo personaliter patron imé pan Andrzej Mingayło — krayczy Upitski, opowiadał, prezentował y do akt podał zapis funduszowy dyspozycyiny. od wielmożney ieymé pani Katarzyny z Obor Grabowskiej — stolnikowej Witebskiej, na rzecz w nim wyrażoną, ichmé panom seniorom y kuratorom świeckim zboru Słuckiego

służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis ze wszystką w nim inserowaną rzeczą był przyięty y do xiąg trybunału głównego wiekiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych wpisany; iakoż my sąd ony przyiwszy w xięgi wpisać roskazali, a wpisując de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

Ja Katarzyna z Obor Grabowska — stolnikowa Witebska, czynię wiadomo to na wieczne czasy y pamiątkę uczynioną funduszową dyspozycyą moją, iż ia mając od Boga wszechmogącego do szafarstwa do-

czesnego powierzone sobie dobra doczesne, mając wolną onych dyspozycją, prawem pospolitym pozwoloną, a chcąc z tych samych służyć Bogu y kościołowi jego wyznania ewangelickiego reformackiego, iako też życząc dla pomnożenia tegoż utrapionego y pod prześladowaniem zostającego kościoła, aby się młodź, ile z własnych rodzicielskich intratsposobu nie mająca, woli Bożey uczyła y w niej, iako też w naukach profitowała. tedy kościołowi Bożemu ewangelickiemu reformowanemu daię, daruję, na wieczne czasy zapisuję tysiiąc talarów bitych, co czyni według terazniejszey kurrencyi ośm tysięcy złotych, y zaraz na tę summę oblig od imię pana Stefana Cedrowskiego — starosty Poniewieskiego, mnie służący, do rąk w Bogu przewielebnego imię xiędza Michała Ręczyńskiego — seniora dystryktu Nowogrodzkiego y do rąk ichmościów panów seniorów y kuratorów świeckich zboru Słuckiego oddałem. a to tym sposobem: iż w. i. xx. seniorowie duchowni y świeccy, za wiadomością imci pana aktora wielkiego xięstwa Litewskiego zborów, iako jest zwyczaj w kościołach confessyey naszej, tę summę mają na miejscu pewnym lokować y od niej coroczną prowizją, dzie sięć od sta biorąc, a to zaczawszy w tym zaraz tysiiąc siedmsetnym dwudziestym siódmym roku, od daty tego zapisu niniego, według terazniejszey mey dyspozycyey czterech młodzieniaszków, w kraich naszych przy szkołach ewangelickich studiujących, na osobę po talerów dwadzieścia y pięć, alias dwieście złotych obracać, którey to młodzi obieranie y podawanie na tę prowizją ia Grabowska, póki mnie Bóg na tym świecie doczesnego pobytu użyzyć zechce, sama sobie zostawuję, ia-

ko iuż podałam y postanowiłam, a wielebnemu imię xiędzu seniorowi Nowogrodzkiemu oznaymiłam y upewniłam; a kiedy mię Bóg do swoiey ś. chwały powołać będzie raczył, tedy iuż excludując od tego wszystkich successorów moich, moc obierania y naznaczania na tę prowizją młodzi kościołowi Bożemu z synodów prowincyalnych daię y dysponuję. tak iednak, aby, którzy odemnie będą przyjęci y pozostaną, nie byli rugowani, albo odmieniani, aż zupełne nauki, iakie bydź mogą, w szkołach ewangelickich Litewskich zakończą, po których mają inszych tu zaraz naznaczyć, nieprzenosząc tey prowizyi za granicę, ale iezeli który do akademii promovowany bydź zechce, niech swoim kosztem, albo też wsparciem inszych dochodów kościoła Bożego odbiera tę promocyą, a tu zaś nieprzestannie tych czterech młodzi (nie obligując do theologicznych nauk, ale którego Duch Świąty powołać zechce) w wyż pomienionych szkołach ma zostawać. Do którego to moiego funduszu kościół Boży kolligatów moich naybliższych, z własney fortuny sposobu niemających, ma nayprzedniey przyimować y onym tego używać. Która to wola moia, chcąc, aby nigdy odmieniona nie była, ale wiecznemi czasy, tak, a nie inaczej była dysponowana, obliguję y upraszam kościoła Bożego, pewna będąc, że Bóg wszechmogący takowych turbatorów y w tym y w onym żywocie karać nieomieszka, których też ia na sąd Boży powoływam. A dla pewniejszego utwierdzenia tey woli y dyspozycyi moiey, którą na cześć y na chwałę Boga naywyszszego y kościoła świętego woiującego, takż na wsparcie dziatek do nauk, y na nie nakładu, sposobu nie mających, a ile pozostałych sierot szczegul-

nie oddaie, y podpisem ręki mey ztwierdziwszy, aby successorowie moi temu w najmnieyszym punkcie się nie sprzeciwiali, obowiązawszy sądem Bożym, ichmościów panów pieczętarzów uprosiłam. Dat w Słucku, roku tysiąc siedmsetnego dwudziestego siódmego, miesiąca Iunii czwartego dnia. U tego zapisu podpisy takowe: Katarzyna z Obor Grabowska, ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od w. i. p. Katarzyny z Obor Grabowskiej—stolnikowey Witebskiej, do tego zapisu funduszowego podpisuję się, Michał Łaniewski Wołk—chorąży Starodubowski. Ustnie

y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu funduszowego od wyż pomienioney osoby podług prawa podpisuję się, Thomasz Wolan. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu funduszowego od wyż pomienioney osoby podług prawa podpisuję się, Alexander Dusiatski-Rudomina.

Który to zapis, za podaniem onego przez wyż mianowanego patrona ad acta, jest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany.

1729 г. Февраля 7 дня.

Изъ книги № 86, за 1732 г., л. 1522.

122. Заемная запись Витебской стольниковой Екатерины Грабовской, данная старѣйшимъ Слуцкаго и Койдановскаго сборовъ на восемь тысячъ золот. поль.

Жена Витебскаго стольника Екатерина Грабовская заняла у Слуцкаго и Койдановскаго евангелическаго сбора 8,000 злотыхъ подъ залогъ своего имѣнія Прощиць на неопредѣленное время съ обязательствомъ выплачивать ежегодно по 10%

съ капитала въ два срока и возвратить занятую сумму по первому востребованію; въ противномъ же случаѣ Грабовская обязывается заплатить 8,000 зарики и отказаться отъ своего имѣнія въ пользу сборовъ.

Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego wtórego, miesiąca Septembra trzeciego dnia.

Przed nami sędziami, na trybunał główny w wielkim xięstwie Litewskim z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy, wyż na dacie pisany, obranymi, comparendo personaliter patron imé pan

Andrzej Mingayło—kracyz Upitski, opowiadał, praesentował y do akt podał list dobrowolny obligacyiny zapis y wyderkafowy, od wielmożney ieymé pani Katarzyny z Oborskich Grabowskiej—stolnikowey Witepskiej, imé panu Jaroszowi Mackiewiczowi—podczaszemu Mińskiemu, aktorowi zborów ewangelickich wielkiego xię-

stwa Litewskiego y ichmość panom seniorom duchownego y świeckiego stanu zboru Słuckiego y Koydanowskiego dany, służący y należący, który podając do akt prosił nas sądu, ażeby pomieniony zapis był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyjęwszy w xięgi wieczyste trybunalskie wpisać rozkazaliśmy, a wpisując de verbo ad verbum tenor sequitur talis:

Ja Katarzyna z Oborskich Grabowska—stolnikowa Witebska, czynię wiadomą y zeznam tym moim dobrowolnym obligacyjnym y wyderkafowym zapisem, iż ja, będąc pilno potrzebną summy pieniędzy, wziółem, pożyczylem, rękoma własnymi mymi odebrałem od imię pana Jarosza Mackiewicza—podczaszego Mińskiego, aktora zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, y od ich ichmościów panów seniorów duchownego y świeckiego stanu zboru Słuckiego y Koydanowskiego summy rękodayney, niekontraktowey osim tysięcy złotych polskich srebrną monetą, to iest, tysiąc talarów bitych, którą tą summę specyfikowaną osm tysięcy złotych tym terazniejszym zapisem moim obligacyjnym y wyderkafowym na majątność moją wieczystą, Proszczyce nazwaną, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżącą, wnoszę, ona in perpetuum oneruję y nieporuszenie ichmościom panom aktorowi zborów ewangelickich y seniorom duchownym y świeckim zboru Słuckiego y Koydanowskiego utwierdzam y zapisuję. Od której to summy osmiu tysięcy złotych prowizją na każdy rok zwyż pomienioney majątności moiey wieczystey, Proszczyce nazwaney, zaczynając od daty roku tysiąc siedmsetnego dwu-

dziestego dziewiątego, w dzień świętego Jana Chrzciciela święta rzymskiego, podług nowego kalendarza, do imię pana szafarza zboru Słuckiego złotych polskich osmiuset, dwuma ratami, to iest, złotych czterysta w dzień ś. Jana Chrzciciela ś. rzymskiego, drugą zaś półowę takż złotych czterysta polskich w dzień Bożego narodzenia, takż święta rzymskiego według nowego kalendarza, wypłacać ja sama y sukcesorowie moi, nie wymawiając się żadnym praetextem, ani iakową kolwiek nieurodzaiów, lub strzeż Boże, dezolacyi racią, tym moim dobrowolnym obowiązując się zapisem, warując to ichmościom panom aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y seniorom duchownego y świeckiego stanu Słuckim y Koydanowskim, iż iezeliby tę summę chcieli ichmość z majątności mey Proszczyce podnieść y ona do rąk swoich y dyspozycyi synodu prowincyalnego odebrać, tedy niedziel dwunastą przed terminem ś. Jana obwieścić mię lub sukcesorów moich mają, a po wyiściu takowego terminu po podanym obwieszczeniu, w dzień ś. Jana Chrzciciela podług nowego kalendarza ś. przypadającego, summę kapitalną osim tysięcy złotych monety srebrney, to iest, talarów bitych tysiąc, mam y sukcesorowie moi powinni na miejscu pewnym w plebanii zboru Słuckiego, w przytomności wielebnego imię xiędza seniora districtu Nowogrodzkiego, do rąk ichmościów panów seniorów świeckich zboru Słuckiego do dyspozycyi dalszey synodu prowincyalnego oddać y wypłacić, ja Grabowska—stolnikowa Witebska, obowiązuję się y sukcesorowie moi powinni będą, pod zaręką summy osmiu tysięcy złotych, wnosząc ewikcją na wieczność teyże samey majątności Proszczyce,

tymże samym zapisem; a ięśli bym ani ia sama, ani sukcessorowie moi za takowym obwieszczeniem tey summy ichmościom nie oddali, albo prowizyi ratami wyrażonymi punktualnie nie wypłacali y iakimkolwiek sposobem dowcipu ludzkiego wynalezionym y praetextem unikając satisfakcyi exolucją zatrudnili, lub do inwalidowania tego mego dobrowolnego obligacyjnego y wyderkafowego zapisu sposoby wynaydowali, tedy mocen będzie imć pan aktor zborów ewangelickich wielkiego xięstwa Litewskiego, tudzież ichmość panowie seniorowie y kuratorowie duchowni y świeccy, iako w zapisowey dobrowolney sprawie, bez wszelkiego dekretu y procederów prawnych, szczegulnie za tym moim dobrowolnym zapisem, skoroby tylko iedney raty w wypłaceniu prowizyi ia sama y po mnie sukcessorowie y possessorowie maiętności moiey Proszczyc chybili, tym barzicy gdyby samey summy ośmiu tysięcy złotych, to iest, tysiąca talarów bitych za potrzebowaniem ichmość panów seniorów y kuratorów zborów wielkiego xięstwa Litewskiego nie oddali y zatrudnili, mocni będą ichmość panowie aktor y seniorowie y kuratorowie, toties rzeczeni, do maiętności Proszczyc eo instanti wiachać y obiać w possessią, z zupełną intratą et cum omnibus attinentiis et pertinentiis fruktifikować y dysponować, aż do wyliczenia kapitalney summy ośmiu tysięcy złotych, to iest, tysiąca talarów bitych y prowizyi należącey, nie rachuiąc się nikomu z takowey fruktyfikacyi y dzierżenia tey maiętności, waruiąc y to, że nigdy ta maiętność Proszczyce nie ma bydź przedawana, ani długami onerowana, póki ta summa wyderkafowa osim tysięcy złotych na niey zostawać będzie. In casu zaś sprze-

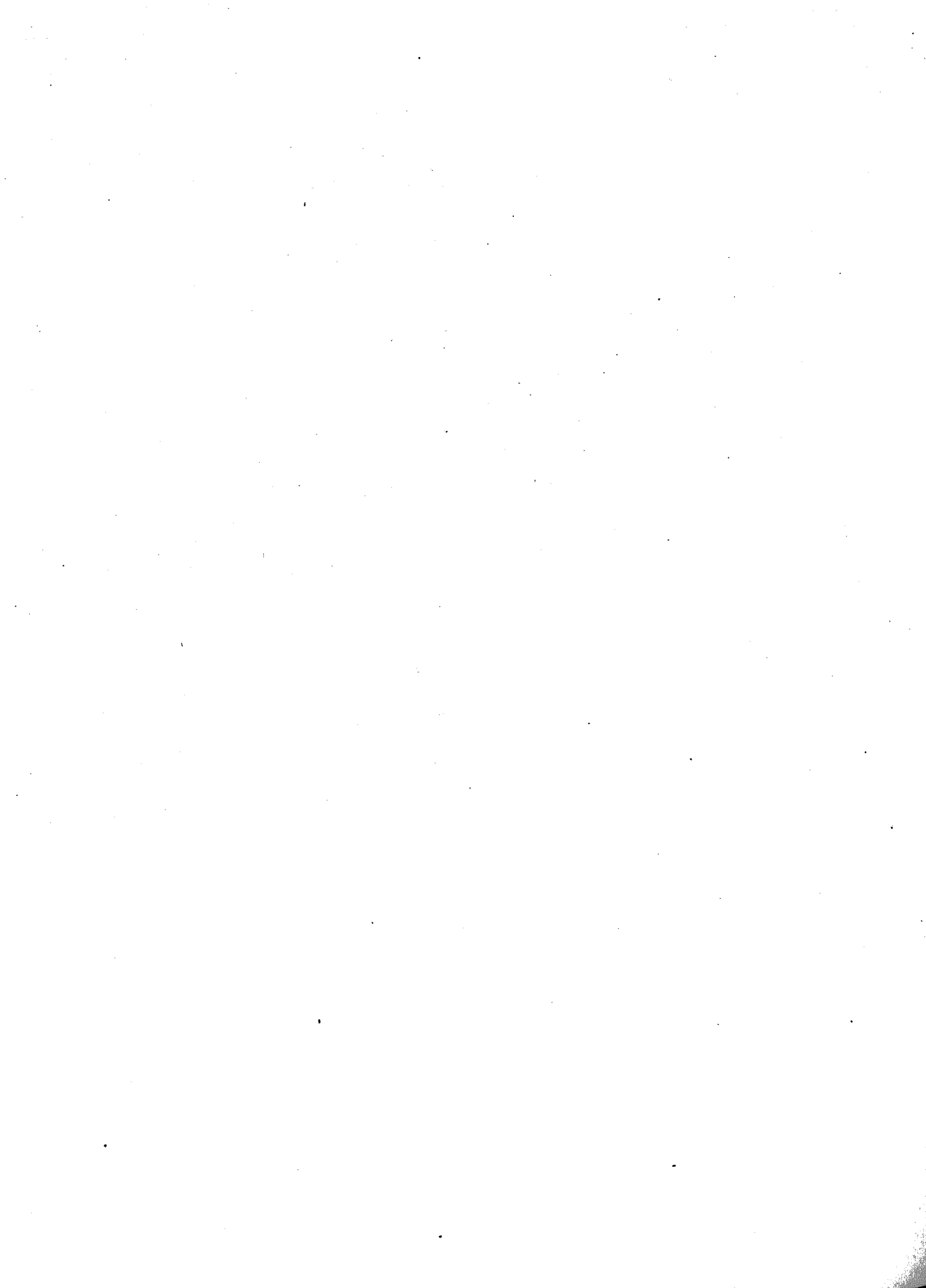
ciwienia się y niedość uczynienia in omnibus clausulis et ligamentis temu memu listowi obligacyjnemu dobrowolnemu wyderkafowemu zapisowi, daię moc tymże ichmościom panom, imć panu aktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie samą y po mnie sukcessorów moich, possessorów Proszczyc, zapozwać lub zakazać termino peremptorio ad forum ubiquinarium wielkiego xięstwa Litewskiego, gdzie ia Grabowska, lub sukcessorowie moi, w possessyi Proszczyc będący, eo instanti maią się rozprawić, niebiorąc żadney dyllacyi, prócz kopii wszytkich spraw, sub paena infamiae, ex personali decernenda, owszem za naruszeniem by naymnieyszym zarekę osim tysięcy złotych, nie schodząc z sądu, zapłacić ia sama y possessorowie Proszczyc powinni będą; a y po zapłaceniu takowey zareki przecie ten mój dobrowolny zapis aż do dość uczynienia in suo robore zostawać powinien. Y na tom ia Grabowska—stolnikowa Witebska, dała ten mój obligacyjny wyderkafowy dobrowolny zapis z podpisem ręki moiey y ichmość panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto odemnie uproszonych. Działo się w Słucku roku pańskiego tysiąc siedmsetnego dwudziestego dziewiątego, miesiąca Februarii siódmego dnia. U tego listu obligacyjnego wyderkafowego zapisu podpisy rąk tak samey aktorki, iako y ichmość panów pieczętarzów temi słowy: Katarzyna z Obor Grabowska ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożney pani Katarzyny z Obor Grabowskiej—stolnikowey Witebskiej, do tego zapisu obligacyjnego wyderkafowego, na Proszczyce danego imć panu oktorowi zborów wielkiego xięstwa Litewskiego y ichmościom panom seniorom y kuratorom zboru Słuckiego y

Koydanowskiego, na talarów bitych tysiąc, alias złotych osim tysięcy podpisuję się, Michał Łaniewski Wolk—chorąży Starodubowski mp. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu obligacyjnego podług prawa podpisuję się, Thomasz Wolan—czesznik Oszmiański. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu obli-

gacyjnego podług prawa podpisuję Jan Rakosz.

Który to takowy obligacyjny wyderkafowy zapis, za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona ad acta, iest do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

III.

Д у х о в н ы я З а в ѣ щ а н і я .

III

В И С Ш А С С В И С Ш О Х У Л

и становенья людскіе, письмомъ не упевненныя и не обварованные, часомъ своимъ въ запаметанье зъ одмѣною вѣковъ людскихъ приходятъ, откуль розные ростырки и ненависти бывають, съ тыхъ причинъ розмышляючи я на часы пришлые и хочечи за живота своего худый домъ и убогую маетность мою розправить и постановить, а то постеречаяючи того, абы по животѣ моемъ межи дѣтми моими около убогое маетности, по мнѣ zostалое, никоторы зайстыя, розницы и незгоды недѣяли: прото я менованный Иванъ Бакъ, ачемъ есть на сесь часъ отъ пана Бога хоробою навежонный, вѣдъже будучи еще зъ ласки божей въ добромъ розумѣ и баченью памяти моей досконалой, а прихилиячисе до першого тестаменту моего, въ року шестьсотъ семомъ учиненого, который былъ написанный въ тые слова, якожъ и сесь теперешній тестаментъ мой остаточнее воли моее опѣваеть, звлаша стороны кгрунтовъ, на троухъ мѣстпахъ описаныхъ, сыну моему пану Василю ку имѣнью его Якгеланскому, одъ имѣнья моего Шалянскаго отдѣленыхъ, въ семь теперешнемъ тестаментѣ моемъ описаныхъ, и сесь теперешній тестаментъ мой ни съ чіею намовы и ни принушенья никоторого, одно самъ по доброй воли своей справую, освѣдчаю и замыкаю каждому, кому бы того было потреба вѣдати, теперь и на потомныя часы будучимъ людемъ: Найпервѣй, ижъ я вѣрою и вспоможеньемъ Створителя своего правдивого хрестіянскаго, водле науки слова Божого и вызнанья церкви Божое, закону греческаго обдаронъ естемъ и въ оной до конца живота своего за даромъ Духа светого, дастъ Богъ, доконаю, и кгда вжо панъ Богъ всемогущій съ часомъ воли своее

насвентшое мене съ того свѣта до хвалы своей светое поволати рачить, я душу мою поручаю въ милосердныя руки и опатрности пана Бога всемогучого, просечи добротливости его и милосердые, маючи зуполную вѣру и надзею, ижъ онъ, яко Богъ, милосердыя и ласкавости будучи полонъ, не входечи со мною грѣшнымъ въ судъ свой бозскій, справедливе вси злости и неправости мое зъ даремное ласки и добротливости своее и водля обѣтницъ своихъ бозкихъ для заслугъ пана Исуса Христуса, пана Избавителя нашего, згладивши, мнѣ грѣхи мои одпустить и душу мою до фалы своее святое принять будеть рачиль, яко панъ милостивый, а тѣло мое грѣшное, кгда будетъ съ душою розлучоно, яко землю земли поручаю, съ певною надзеею весолого змартвухвстанья и одержанья живота вѣчнаго зъ ласки Божое, а справою Духа светого. А маеть быгги тѣло мое грѣшное учтиве поховано, на манастыру светое Пречистое въ Трокахъ, противъ звоницы, въ каплицы моей, въ склепѣ, при тѣлѣ небощицы малжонки моей, черезъ дѣтей и пріятелей моихъ. А што се дотычетъ розправы дому и всее маетности моее, лежачое и рухомое, по мнѣ zostалое, въ томъ я таковую розправу и постановенье симъ тестаментомъ моимъ и остатнею волею моею чиню и объявляю: Найпервѣй имѣнье мое власное отчизное, называемое Стравиники, въ повѣтѣ Троцкомъ лежачое, и зъ выслугою, до того имѣнья приналежаю, тое имѣнье, яко се само въ собѣ маеть, зъ людми, зъ бояры и зъ будованьемъ хоромъ дворнымъ и гуменнымъ, зъ стодолою и зъ млыномъ, на гостинцу Высокодворскомъ, надъ рѣкою Стревою стоячою, якомъ былъ первой сего записаль двумъ сыномъ моимъ, пану

Яну и пану Андрею Бакомъ, и на врадѣ земскомъ Троцкомъ на рокохъ Михаловскихъ въ року прошломъ шестьсотъ дванадцатомъ призналъ. А ижъ панъ Богъ всемогущій съ сего свѣта сына моего пана Андрея до фалы своее светое поволати рачиль, прото я тое имѣнье мое Стравиники сыну своему пану Яну Бацѣ, самому одному, на вѣчность записую по животѣ своемъ и на врадѣ земскомъ Троцкомъ, на рокохъ трикрольскихъ, въ року теперешнемъ шестьсотъ тринадцатомъ призналъ есьми, окромъ троухъ служобъ людей осѣлыхъ и тридцати моркговъ въ пашни дворной Стравиницкой, сыну моему пану Василю записаныхъ и на врадѣ земскомъ признаныхъ тогожъ року; а онъ панъ Янъ, водлугъ листу своего, мнѣ на то даного, повиненъ будетъ вшелякіе повинности выконати водлугъ листу своего и вшелякимъ потребомъ, паннѣ Ганнѣ сестрѣ своей ей належачимъ, догодить. Имѣнье мое Шаляны, яко само въ собѣ маеть, и зъ людми, со всимъ на все, якомъ тежъ первой сего записаль, такъ и симъ тестаментомъ моимъ записую сыну моему пану Юрью, окромъ тринадцати моркговъ поля оромого, на троухъ мѣстцахъ, то есть: найпервѣй поля Шалянского на чотыры моркги, почонши отъ мосточку отъ рѣки Швентуши, по между подданого моего Шалянского Болтрука, обаполь дорожки, которая идетъ (отъ) Шалянъ до Якгелянъ; на другомъ мѣстцу на пять моркговъ поля оромого у Корклина пруда, которое поле лежитъ концомъ однимъ одѣ Кейтовишокъ, одѣ конца Куникгоого пруда, а бокомъ по сѣножатку, которая сѣножатка около тое поле обошла, прозываемое Окменица, по дорожку, которая идетъ съ Кетовишокъ

до Виндилянцовъ, ѣдучи съ Кетовишокъ до Виндилянцовъ, по лѣвой сторонѣ; а третее поле на чотыри моркги, которое поле лежитъ бокомъ одѣ межи подданого моего Шалянского Оса, а концомъ однимъ надъ сѣножатками моими Явры, надъ концомъ озера Швентя, а другимъ концомъ одѣ поля моегожъ дворного, почонши отъ Болтрукового межи, ажъ до Матулового межи, горою и кромъ сѣножати Колвелевское, Якгелянское, прозываемое Копьстоты, лежачое надъ рѣкою Спенкглоу, на той сторонѣ рѣки отъ Якгелянъ, тую менованую тринадцать моркговъ, также и сѣножать, прозываемое Копьстоты, урочищами тутъ вышей описаными, зо всеми пожитками и приналежностями, до него прислухаючими и со всимъ на все отъ помененого имѣнья Шалянского отлучаю, а сыну моему пану Василю Бацѣ до имѣнья, называемого Якгелянского, прилучаю и ему на вѣчность симъ тестаментомъ остатней воли моеи записую. Имѣнье мое Угольники, лежачое въ повѣтѣ Лидскомъ, со всимъ на все, избу и зъ будованьемъ хоромъ дворнымъ и гуменнымъ, и зъ людми, яко се само въ собѣ маеть, водлугъ першого запису моего одписую сыну моему пану Федору Бацѣ одному на вѣчность, для тое причины, ижъ онъ ку потребѣ моеи позычилъ суммы пѣнезей, то есть, копъ двухсотъ и шестидесяти копъ грошей, которое суммы пѣнезей неповинни ему будутъ дѣти мои, а братье его платити, для тое причины, ижъ онъ на потребы сестры своее панны Ганны ни до чого се прикладати не маеть, а до того, ижъ онъ тое имѣнье вжо отъ кольку дѣтъ держитъ и уживаеть вшелякихъ пожитковъ, а тежъ се вжо ему тое имѣнье одному огуломъ одписало. Котороежъ то

имѣнье онъ самъ держати и уживати
маеть вѣчными часы. водлугъ привилію
его королевской милости, а до иншихъ
имѣній и маетностей моихъ ничего вжо
мѣти немаеть и не будетъ. Имѣнье мое
Ягеланы со всимъ на все, яко се само
въ собѣ маеть, и зъ будованьемъ, хоромъ,
дворныхъ и гуменныхъ, и зъ людьми от-
чизными и стололоу, на гостинцу Жиж-
морскомъ стоячоу, симъ тестаментомъ
остатное воли моей записую сыну моему
молодшму пану Василью, со всеми кгрун-
тами земельными, оромыми и неоромыми,
купленными и яко кольвекъ прибавленными,
а ку тому менованого поля кгрунту оро-
мого Шалянского, въ пащни дворной Ша-
лянской, на троухъ мѣстахъ, на тринадцать
моркговъ и по тые мѣста и межи, яко
се выше помѣнило, до того и сѣножать
помененую Ягелянскую у Копьстотахъ,
яко се сама въ собѣ маеть, всю томуужь
сыну моему пану Василю Вацѣ одписую.
А имѣнья моего Стревиницкого записую
емуужь пану Василю три волоки людей
моихъ осѣлыхъ, то есть, въ селѣ моемъ
Бузганскомъ волоки осѣлые двѣ, на име
Болтра а Янука Процкевичовъ, а дру-
гую волоку осѣлую на име Савука, Ан-
друка а Лаврука Стулькговъ, а третюю
волоку осѣлую въ селѣ Невевичахъ на
име Кгррика, Медика, Шимука а Юргеля
Станиславовичовъ, а вдовы Кгрригвое
зъ зятѣмъ ее Лукашомъ, мѣшкаючимъ
надъ озеромъ моимъ Швентемъ, зъ жонами
и зъ дѣтьми и ихъ землями и зо всею
маетностью ихъ, до тогоужь имѣнья Яге-
лянского; а до того кони мои, якіе коль-
вѣкъ по мнѣ остануть, тому сыну моему
пану Василью записую, со всеми рынштун-
комъ и зедли и шиками и панцеры, а до
того емуужь братья его, а сынове мои три:

панъ Янъ, панъ Юрій а панъ Федоръ,
на вспоможенье его зложити ему мають
зъ добръ моихъ, имѣ записаныхъ, по
десети копъ грошей, то есть: тридцать
копъ грошей готовыхъ. А што се до-
тычетъ озеръ моихъ всихъ отчизныхъ и
выслужонныхъ, тыхъ они озеръ всѣ чотыри
сыновъ моихъ уживати мають вѣчными
часы въ ровные части. А што се до-
тычетъ дочки моее милое молодшое панни
Ганны, стороны выправы и посагу ее,
той маеть быти выправа дана таковая, то
есть: въ золотѣ, въ серебрѣ, въ клейно-
тахъ, шатахъ триста копъ грошей, якоужь
на сесь часъ вжо заставаю при ней всее вы-
правы водлугъ реестру моего особливого,
копъ триста, грошей сорокъ шесть, а осо-
бливе ей же маеть быти дано двѣсти копъ
грошей готовыхъ пѣнезей посаговыхъ, ко-
торое суммы пѣнезей заставаю на сесь
часъ при ней сто копъ грошей готовыхъ
чирвоными золотыми, а сто копъ грошей
сынь мой, панъ Янъ самъ одинъ, окромъ
иншое братья своее, водлугъ листу своего,
сестрѣ своей паннѣ Ганнѣ посагъ ее от-
дати маеть, а до того ей же на веселье
мають дати и зложити се три сынове мои
панъ Янъ, панъ Юрій а панъ Федоръ,
по пяти копъ грошей, также зъ добръ
моихъ; а Василей сынь мой до того се
ничого прикладати не маеть. А ижъ сынь
мой панъ Юрій зъ порахованья, што даль
зъ части имѣнья своего Шалянского се-
стрѣ своей паннѣ Ганнѣ лѣтникъ окса-
миту чирвоного за тридцать пять копъ
грошей, а еще зосталъ ми виненъ на листѣ
свой вызнанный двадцать пять копъ гро-
шей, которые пѣнези мѣлъ одати на све-
тый Михаль, въ року прошломъ шестисотъ
одинацатомъ, водлугъ листу своего, а ижъ
не заплатилъ, тогда тую сумму пѣнезей

маеть совито заплатити, то есть, пятьдесятъ копъ грошей. любъ то за позвомъ, альбо зъ угоды, которое суммы пѣнезей тое шестидесятъ копъ грошей сынове мои неповинни ему будутъ ворочати, хотяжемъ ему на тотъ листъ свой далъ. Который же то листъ мой на сесъ часъ умораю и вни-вечъ его обоворачаю вѣчными часы, а тую двадцать пять копъ грошей дѣти мои съ паны опекунами, одискавши отъ сына моего Юрья, мають потребамъ моимъ водлугъ сего тестаменту моего каждому зъ особна догожать, если быхъ я самъ за живота своего тыхъ пѣнезей не одыскалъ. А тая дочка моя панна Ганна маеть мѣшкати и зъ челедью своею на томъ имѣнью моемъ Стревиникахъ, при братѣ своемъ пану Яну до того часу, покуль ея въ станъ свентый малженскій выдасть, и вшелякихъ пожитковъ, съ того имѣнья приходячихъ, посполу зъ нимъ уживати маеть, яко въ ѣдзенью и питью и въ ношенью и для тое есми причины тому сыну моему тое имѣнье головное отписалъ, жебы се тая дочка моя при нимъ на всемъ добре мѣла. Дочцѣ моей милой, пани Григоровой Терлецкой, одписую чотыри ложки моихъ серебряныхъ позлотистыхъ. А што се дотычетъ остатка серебра моего и шатъ, тое роздано быти маеть водлугъ реестру моего, што кому належати будетъ, догодивши всимъ тымъ потребамъ моимъ, въ семъ тестаментѣ моемъ описаныхъ. А стороны цыны, мѣди, то они промежку себе сынове мои панъ Янъ, а панъ Василій заровно подѣлитисе мають, вылучивши съ тое мѣди сестрѣ своей паннѣ Ганнѣ триногъ болшыи и середній и котель ровный. Дочцѣ моей пани Полоніи Вижковое записую двадцать копъ грошей зъ добръ моихъ. Сестрѣ моей паней Овдотьи Се-

пянской записую пять копъ грошей также зъ добръ моихъ, которые пѣнези мають имъ быти отданы. Въ которые розходы и на погребъ тѣла моего грѣшного зоставую на сесъ часъ пѣнезей готовыхъ сорокъ шесть копъ грошей литовскихъ. А што се дотычетъ быдла рогатого и нерогатого, тое се быдло при тыхъ имѣняхъ зостати маеть, кому которое имѣнье принадлежати будетъ. А стороны чиншу, съ стодолы и съ млына приходячого, тотъ чиншъ панъ Янъ сынъ мой оборочати маеть на потреби и одежду дочки моея панны Ганны потуль, покуль ея въ станъ свентый малженскій выдасть. Што все сынъ мой выконати маеть водлугъ сего тестаменту моего, подъ виною на врадъ кождый, передъ который бы се тая справа причочила, петъмадесять копами грошей, а на сторону ображоную другое петъмадесять копами грошей. А еслибы се тежъ долги якіе по мнѣ самомъ по животѣ моемъ показали, тогда такожъ сынове мои три, окромъ Василя, зъ добръ моихъ, которые се имъ достали, поплатити мають. Чого ихъ милости панове опекунове дочки моея панны Ганны постеречи того зъ великою пильностью мають, жебы сынъ мой панъ Янъ тую сумму пѣнезей сестрѣ своей водлугъ сего тестаменту моего и листу его досыть учинилъ, а имѣнья тые mezi себе роздѣлили. Стороны тежъ листу моего на Угольники, который при пану Федору сыну моемъ зоставаетъ, на шестьсотъ копъ грошей, которыхъ былъ есми далъ небощицѣ пани малжонцѣ моей милой, якобы на заставу того имѣнья Угольниковъ, тогда я тую справу всю касую и вниветъ оборочаю, кдыжемъ то былъ учинилъ для зношенья позвовъ отъ людей свовольныхъ. А особливе челядь

мою ихъ милость панове опекунове посполу зъ дѣтьми моими маючь розправити тымъ способомъ, якомъ на реестрѣ помениль, кожного зъ особна. То тежъ собѣ упевняю и симъ тестаментомъ моимъ варую, ижъ сынове мои вси чотыри съ тыхъ добръ моихъ, по мнѣ zostалыхъ, маючь давати на церковь, на монастырь светое Пречистое Троцкій, кдѣ тѣло мое грѣшное поховано будетъ, кождый зъ особы своее на кождый годъ, то есть: панъ Янъ зъ имѣнья Стрєвиницкого копь двѣ и двѣ бочки жита, панъ Юрій зъ Шалянъ копу одну и бочку жита, панъ Федоръ зъ Угольникъ копу одну и бочку жита, панъ Василей зъ Яггелянъ копу одну и бочку жита — священнику тому, который тую церковь держати будетъ, и тотъ склепъ мой оправовати маючь, кдѣ того потреба будетъ, для закапыванья вѣчными часы для паметки моее. Такъ тежъ и тую церковь Божую оправовати маючь, кдѣбы того потреба оказывала, для вшелякихъ припадковъ отъ содранья вятровъ, кождый зъ особы своее оправовати маючь, а по смерти ихъ потомство ихъ также заховати маючь, а часъ выданья тымъ пѣнеземъ и житю о Покровѣ пречистое Богородицы маеть быти вѣчне. Стороны тежъ привильевъ и листовъ на тые имѣнья, имъ належачіе, дѣти мои передъ ихъ милостью паны опекунами розобрати маючь, кождый, которому право будетъ належати въ тотъ часъ, кдѣ тые имѣнья дѣти мои межѣ себе розбирати будутъ. А хтобы тому постановенью моему досыть чинити не хотѣль, тогда я тое беру на справедливый розсудокъ пана Бога всемогущого на страшномъ судѣ, которую опеку злецаю и поручаю зятемъ моимъ милымъ, его милости пану Григорью Терлецкому —

подстолему повѣту Пинского, войтови Менскому, его милости пану Станиславу Вильчку, а пану Яну Сепянскому — швакгроми моему, земляномъ господарскимъ повѣту Троцкого и сыномъ моимъ всимъ чотыромъ, то есть: пану Яну, пану Юрью, пану Федору и пану Василью Ивановичомъ Бакомъ дочку мою панну Ганну, которыхъ прошу и напоминаю черезъ имя Божое, абы ее ихъ милость статечне и пристойне противъ той дочкѣ моей заховати и отъ всякихъ кривдъ у долеглостяхъ ей боронити рачили, яко ихъ милостямъ учтивымъ людямъ и богобойнымъ опекунамъ приналежитъ. На то есми даль ихъ милости паномъ опекуномъ и дѣтьямъ моимъ милымъ сесь мой теперешній testamentъ подъ печатью моею и съ подписомъ руки моее властное писмомъ рускимъ, до которого просилъ есми о приложенье печатей людей зацныхъ, землянъ господарскихъ повѣту Троцкого, то есть: его милости пана Остафея Ивановича Баки — судьи кгородского Троцкого, брата своего роженного, пана Александра Калечичского а пана Павла Друсейка; што ихъ милость за устною а очевистою просьбою моею къ сему моему вызнаному добровольному тестаменту печати приложити и руки свои подписати рачили. Писанъ въ Стравиникахъ, року Божого нароченья тысеча шестьсотъ дванадцатого, мѣсеца Февраля четвертого дня. У того тестаменту при печатахъ подписы рукъ тыми словы: Иванъ Бака сесь мой теперешній testamentъ остатнее воли моее рукою грѣшною подписалъ. Остафей Бака — судья кгородскій Троцкій власною рукою. Pieczętarz oczewisto proszony do tego testamentu Aleksander Kaleczycki ręką swą. Proszony pieczętarz Paweł Druseyko

geka własną. А по подписахъ на другой сторонѣ сусцепта ихъ милости пановъ владниковъ земскихъ Троцкихъ тыми словы писана: Року тысяча шестьсотъ петнадцатого, мѣсеца Юня петнадцатого дня на рокохъ Троецкихъ у Трокахъ ставши очевисто передъ нами судомъ его милость панъ Янъ Ивановичъ Бака, тотъ тестаментъ остатнее воли небошика отца своего покладаль и до книгъ вписати

далъ, а подписы ихъ милостей тыми словы: Лавринъ Савичъ Разгорскій — судья земскій Троцкій; Адамъ Храповицкій — подсудокъ; Ольбрихтъ Раецкій — земскій Троцкій писарь.

Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ, оногo черезъ особу верху менованую, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ актыкованъ и уписанъ.

1651 г. Апрѣля 20 дня.

Изъ книги № 150, за 1775 г., л. 647—652.

124. Духовное завѣщаніе Виленской подкоморины Варвары Шеметовой, урожденной Огинской.

Варвара Шеметова, урожденная кн. Огинская, завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Кронской церкви, находящейся въ имѣніи брата ея Самуила Огинскаго—Троцкаго тивуна, гдѣ покоится и тѣло ея дочери Полоніи Кавечинской. На церковь записываетъ 3,000 копъ лит. грошей, за себя 2,000, а за дочь 1,000, съ тѣмъ, чтобы въ церкви отправлялась каждую недѣлю одна заупойная служба за нее самое, и въ придѣлѣ—за ея дочь.

Во избѣжаніе споровъ и недоразумѣній между наслѣдниками и родственниками, Шеметова приводитъ на память всѣ главнѣйшія условія пріобрѣтенія и владѣнія имѣній и передаетъ ихъ своимъ внукамъ съ условіемъ, чтобы имѣнія никогда не переходили во владѣніе женской линіи; въ случаѣ же смерти котораго-либо изъ наслѣдниковъ часть его должна поровну дѣлиться между остальными наслѣдниками.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego, miesiąca Augusta trzydziestego dnia.

Управляя имѣніями внуковъ въ видѣ опекуниши, Шеметова построила двѣ православныя церкви и надѣлила ихъ фундушами; ссылаясь на то обстоятельство, что во время управленія имѣніями она не только не обидѣла своихъ внуковъ, но еще расходовала много своихъ собственныхъ денегъ, она надѣется, что внуки не отнимутъ у этихъ церквей фундушей, и не позволяютъ имъ переходить въ унію.

Что касается движимаго имущества, то Шеметова обѣщаетъ сдѣлать для него особую опись и распределить его по оной между внуками и слугами; при этомъ просить опекуна, чтобы остающуюся часть онъ сохранилъ для внуковъ до ихъ совершеннолѣтія.

Опекуномъ назначаетъ брата своего, Троцкаго воеводу Александра Огинскаго.

Przed nami sędziami, na trybunał główny wielkiego księstwa Litewskiego z wojewodztw y powiatów w roku terażniey-

szym tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątym obranymi y w tymże roku podług porządku prawa w grodzie zasiadającemi, personaliter comparens u sądu patron w. i. p. Ludwik Narwoysz—podczaszy Starodubowski, ekstrakt grodzki woiewodztwa Wileńskiego testamentu ostateczney dyspozycyi, przez w Bogu zeszlą w. i. panią Barbarę z Ogińskich Malcherową Szemetową—podkomorzynę Wileńską czynionego, opowiadał, prezentował y ad acta podał, który podając do akt prosił nas sądu, aby przerzeczony ekstrakt testamentu ze wszelką w nim wyrażoną rzeczą był do xiąg trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wieczystych przyięty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wpisać pozwolili, którego tenor idque aryng ruskim, a samego testamentu polskim pismem pisanego, przy zostawionych próżnych miejscach na obliteracye, de verbo ad verbum sequitur estque talis:

Выписъ зъ книгъ гродскихъ воеводства Виленского. Лѣта отъ naroженья Сына Божого тысяча шестьсотъ пятьдесятъ первого, мѣсяца Августа второго дня, на врадѣ господарскомъ гродскомъ воеводства Виленского передо мною Стефаномъ Бѣликовичомъ—подчашимъ Опменскимъ, двораниномъ его королевское милости, подвоеводимъ Виленскимъ, поставившимся очевисто его милость панъ Янъ Клишкевичъ, покладаль и къ актыкованью подаль тестаментъ годной памяти, ее милости пани Барбары Окгинской Мальхеровой Шеметовой—подкомориной Виленской, на речъ въ нимъ нижей помененую, просечи, абы до книгъ гродскихъ Виленскихъ былъ актыкованъ и вписанъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Oyca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętey iedynego, ku wieczney pamięci na przyszłe potomne czasy niech się to stanie, amen! Iż z wyroku Pańskiego y codziennego doświadczenia człowiekowi każdemu, na tym padole mieszkającemu, zwyczajno iest żywot śmiercią konczyć; lecz godzina albo czas śmierci zakryta iest od wiadomości ludzkiej y żaden oney, krom samego Pana Boga, wiedzieć niemoże, więc różnych czasów mądrzy y uważni ludzie za Bożą pamięć *) na śmierć, coby kolwiek było poważnego, do wiadomości ludzkiej godnego pismem obwarowawszy, po sobie na potomne czasy zwykli zostawować; zazym nasładując w tym tak dobrych pobożnych a starożytnych zwyczajów, ia Barbara Ogińska Malcherowa Szemetowa—podkomorzyna Wileńska, będąc na ten czas za łaską Bożą na ciele, zmyslach y rozumie dobrze zdrowa, iednak niepewność czasu śmierci y podeszłość lat moich uważając, z dobrym roz(sądkiem) y statecznie to sobie uważywszy, ten ostatniey woli mey testament stanowią y po sobie zostawuję, warując, aby po żywo(cie) między wnukami moimi o majątności, po mnie pozostałe, warczo(ły) iakie nie urosły, upominając miłych wnuków moich pod błogosławieństwem Bożym, aby w miłości y zgodzie braterskiej żyli (według) przykazania Bożego, za co im pan Bóg iako dziatkom cnotliwym będzie błogosławił. Naypierwiey tedy duszę moją, po wyjściu z grzesznego ciała, panu Bogu w Trójcy świętey iedynemu w ręce iego najswiętsze iako temu, który ją stworzył y w ciało moje grzeszne wlał, oddaie, mocnie wie-

*) Въ подлинникъ пропускъ.

rząc; iż on, wielkie grzechi moje z nie-
(skończo)nego miłosierdzia swego y dla
okrutney męki syna swego a (Zbawiciela)
naszego Jezusa Chrystusa, a za przyczyną
najswiętszey Panny (y wszyst)kich świętych
odpuściwszy, da tey y zbawienie. Ciało
moje (grzeszne) w cerkwi Krońskiej w
miejtności imię pana Samuela Ogiń(skiego),
ciwuna Trockiego, mego miłościwego pana
y brata w kaplicy y ś. *) i. w.
i. pana Alexandra Ogińskiego — kasztelana
. *), mego miłościwego pana y
brata, gdzie y ciało moiey nieboszczki
Polonii Szemiotowej Kawieczynskiej—pod-
komorzyny Mińskiej, przeze mnie położono
jest, iako nayutściwiey z ceremoniami
cerkwi Bożey starożytnego nabożeństwa
greckiego, a nie w unii (zostaiącey), tegoż
i. pana Trockiego y i. pana ciwuna Troc-
kiego moich panów y braci, aby pochować
raczyli, uniżenie proszę; na pogrzeb,
ieślibym gotowych pieniędzy niezostawiła,
z prze(rzeczonych) majątności moich włas-
nych Wieprz y Dziewiałtowa (w powiecie
Wilkomirskim) y Kowieńskim leżących,
naznaczył. Majętności po żywocie moim
wszystkie leżące, tak te, którychem pra-
wem kupnym za spólne pieniądze pospołu
z małżonkiem moim miłym, godney pa-
mięci nieboszczykiem panem Malcherem
Szemiotem—podkomorzym Wileńskim, w
różnych powieciach leżące, nabyliśmy, iako
y te, którychem ia sama za swoje własne
pieniądze osobno kupiła y nabyła, miano-
wicie, com z nieboszczykiem panem małżon-
kiem moim za spólne nasze pieniądze
kupiła y nabyła majątność, nazwaną Wie-
prze y Miłoszunu, z folwarkiem Morku-
nuskim, w powiecie Wilkomirskim y Ko-

wieńskim leżącą, u nieboszczyka pana
Jerzego Szemeta za trzynaście tysięcy kop.
groszy liczby litewskiej, do tego trzecią
część imienia Dziewiałtowa y drugich
Miłoszun, w powiecie Wilkomirskim leżą-
cych, także za spólne pieniądze nabyliśmy
wiecznym prawem od nieboszczycy pani
Krystyny Szemetowej—kniehini Sokoliń-
skiej y Druckiej za ośm tysięcy złotych
polskich, których to imion wyżey miano-
wanych według prawa kupnego równa
połowica mnie wiecznością należy, a na
drugiey połowicy, iako imienia Wieprz,
Miłoszun, tak trzeciey części imienia Dze-
wiałtowa y drugich Miłoszun przy doży-
wotnim mieszkaniu sumę od niebo-
szczyka pana małżonka mego za posag
po wytrąceniu przywiantu pięć tysięcy
kop groszy liczby litewskiej w wolny
mój szafunek mam zapisano y u sądu
głównego trybunalnego przyznano; osob-
liwie com iuż po zeyściu z tego świata
sławney pamięci nieboszczyka pana mał-
żonka mego kupiła y za moje własne pie-
niądze nabyła wiecznością, mianowicie,
nieboszczyka pana Piotra Nonharda—ho-
rodniczego Wileńskiego, trzecią część imie-
nia Dziewiałtowa y Miłoszun y folwarku
Botet z puszczą y ze wszystkimi przyna-
leżnościami w powiecie Wilkomirskim le-
żące, za dwadzieście tysięcy złotych pol-
skich, także y drugą część, takoz trzecią
równą tegoż imienia Dziewiałtowa, Miło-
szun y folwarku Botet wiecznym prawem
nabyłam y kupiłam u nieboszczyka pana
Dawida Narownika—sędziego ziemskiego
Kowieńskiego, także za dwadzieście ty-
sięcy złotych polskich, u nieboszczyka pana
Jarosława Szemeta—podkomorzego Wileń-
skiego y pani małżonki imię pana, niebo-
szczycy pani Anny Sapieżanki, piątą część

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

imienia Żyznowa, w wojewodstwie Wileńskim leżącego, kupnym wiecznym prawem za dziewięćset kop groszy liczby Litewskiej nabyłam y kupiłam; u tegoż nieboszczyka pana Jarosława Szemeta—podkomorzego Wileńskiego y pani małżonki jego, boiar, nazwanych Cieszeyków, z siołem Cieszeykami y z poddanymi, w nich mieszkającymi, y ze wszystkimi przynależnościami za sześćset kop groszy liczby Litewskiej wiecznym prawem nabyłam; leżąca ta wieś z poddanymi y z boiarami w powiecie Słonimskim, teraz do imienia Nowoielney przyłączona; folwark, nazwany Starynki, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżący, u pana Mikołaja Wadaszyńskiego y małżonki jego za sześć tysięcy złotych wiecznością kupiłam, przy tym co mi został winien imé pan Krzysztof Kawieczynski — podkomorzy Miński, summy trzynaście tysięcy y pięćset złotych polskich na list, dobrowolny zapis swój, u sądu głównego trybunalnego przyznany, y tę summę wniosł na folwark swój, nazwany Usa, na pewne wsi, od majątności Kucharskie y odłączone, a do folwarku Usy przyłączone, w wojewodztwie Mińskim leżące; do tego panu Janu Dowgiale Stryczku y małżonce jego pani Halszce Bobrownie, prawo ich od nieboszczyka pana małżonka mego, na grunt w Ceceykach Woyciechowski służące, znaszając, zapłaciłem złotych polskich dwieście, na co list kwitacyiny zręczony u sądu głównego trybunalnego przyznany otrzymałem, także y inszych różnych długów nieboszczyka pana małżonka mego różnym ludziom niemało popłaciła y według opisów nieboszczykowskich dosyć uczyniła, kwitacye y wlewki prawne otrzymałam; po nieboszczyku panu Łukasz Szemecie — marszałku Kowieńskim, zna-

szając dług jego y okupując folwark, nazwany Lenartów, w ziemi Żmudzkiej, w powiecie Widukłewskim leżący, u imé pana Krzysztofa Zolderbucha zapłaciłem dziesięć tysięcy złotych polskich swymi własnymi pieniędzami, list wlewkowy na swoje imię otrzymałem y inszym różnym ludziom długów nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego niemało popłaciłam y obligi nieboszczykowskie pooswobodziłam, o czym wszystkim na listach kupnych, iako z nieboszczykiem panem małżonkiem moim spólnych, tak y mnie samey służących, na liście, zapisie imci pana podkomorzego Mińskiego, także na kwitacyach y wlewkach y oswobodzonych obligach płacenia długów y znoszenia ciężarów z majątności, nieboszczykom synom moim, a teraz po nich potomkom ich, wnukom moim należących, wszystka rzecz szerzey opisana y dołożona iest, y mając ia to wszystko w spokojnym moim dzierżeniu, używaniu y w wolnym szafunku, upatrując tedy, aby po żywocie moim, iako o majątności leżące, mnie wiecznym prawem należące, tak o summę pieniężną, od nieboszczyka pana małżonka mego mnie zapisaną, y względem popłacenia y zniesienia przeze mnie długów y legacyi według ordynacyi tegoż pana małżonka mego y nabycia wlewków, także płacenia długów nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, wnukowie moje, dziatki synów moich, mianowicie nieboszczyka pana Łukasza Szemeta, marszałka Kowieńskiego, synów trzech, panowie Konstanty, Władysław y Alexander; nieboszczyka pana Gabryela Szemiota — podkomorzego Słonimskiego, syn, pan Mikołaj; nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, syn także pan Mikołaj, Szemiotowie, iakiey trudności y turbacyi nie ponosili, a chąc

ich w tym z miłości mey ku nim uspokoić, ni z żadney namowy y przymuszenia, ale sama z dobrej moiej woli y statecznego na to rozmysłu tym ostatney woli mey testamentem uspokoiam y tak mieć chcę: Naprzód, z prowentów tych majątności moich własnych, wyżej wyrażonych, Wieprz y Dziewiałtowa, na cerkiew Krońską, gdzie ciało moje grzeszne odpoczywać będzie, aby zawsze na potomne czasy co tydzień dnia iednego nabożeństwo zaduszne błagając pana Boga za grzechi moje odprawowano było, zapisuię dwa tysiące złotych polskich, które pieniądze aby z prowentów majątności moich starosta Trocki, pan brat y dobrodziey mój, sam odebrać raczył y takowy otrzymał warunek, iakoby takowe nabożeństwo zawsze tygodniowe zaduszne odprawowano było, uniżenie iego mości proszę, aby y akta pogrzebowe odprawić dopomogli y za duszę moją pana Boga błagali oycowie manastyra Wileńskiego cerkwi świętego Ducha, także oycowie manastyru Wiewieyskiego, majątności imci pana Trockiego, tedy na cerkiew Wileńską świętego Ducha y na cerkiew Wiewieyską na obiedwie te cerkwi zapisuię po stu kop groszy liczby Litewskiej, które pieniądze z tychże prowentów majątności moich aby imé pan Trocki oddał, pokornie proszę. Iżem też, iako wyżej pomieniła, ciało córki mey pani Kawieczynskiej — podkomorzyny Mińskiej, w cerkwi Krońskiej, w kaplicy imci pana Trockiego położyła y aby zawsze co tydzień iednego dnia za duszę iey nabożeństwo zwyczajne się odprawowało, tysiąc złotych przez ręce imci pana Trockiego na tę cerkiew dać naznaczyłem, które iako nayprędzey powinam do rąk imé pana Trockiego oddać, a iesliby mi za żywota

tego tysiąca złotych oddać nie przyszło, tedy imé pana Trockiego y o to uniżenie y pokornie proszę, aby także z prowentów majątności moich oddał y iakoby zawsze co tydzień pewnego dnia za duszę córki mey odprawowano było nabożeństwo obwarował, a wieczność majątności moich własnych, wyżej mianowanych wszystkich, leżących w różnych powiatach, po mnie pozostałych, także summę pieniędzy od nieboszczyka pana małżonka mego, na Wieprzach y Miłoszunach zapisaną, y summę trzynastu tysięcy y pięćset złotych polskich, u imé pana Kawieczynskiego — podkomorzego Mińskiego, będąca, wnukom moim miłym, synom nieboszczyka pana Łukasza Szemeta — marszałka Kowieńskiego, trzem, także synowi nieboszczyka pana podkomorzego Słonimskiego y synowi nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, imionny wyżej wyrażonym, ponieważ ich wszystkich zarówno miłuię, chcąc też mieć, aby po żywocie moim każdy z nich z miłości mey równością cieszył, wszystkim pięciu z kondycją niżej wyrażoną w równy dział po żywocie moim na wieczne czasy zapisuię, oddalając od tego, iako siostry rodzone wnuków moich, a wnuczki moje, tak wszystkich bliskich krewnych y powinnych moich, zważając y to, iż chociaby, czego panie Boże uchoway, który wnuk mój, lubo po obięciu tych majątności, abo y przed obięciem, chociażby y po ożenieniu, nie zostawiwszy potomka męskiego rodzaju, z tego świata śmiercią zszedł, tedy ta część nie na siostry y nie na potomka białey płci, ale na bracią wszystką w równy dział, a po nich na ich potomstwo męskiego rodzaju spadać ma. Co się tknie rzeczy moich, kleynotów, złota, srebra, szat, cyny, miedzi y wszystkich inszych,

co się rzeczą ruchomą nazwać y mianować może, ponieważ od nieboszczyka pana małżonka mego wszystkie rzeczy ruchome wiecznością w wolny mój szafunek zapisane mam, tedy co kolwiek z tych rzeczy ruchomych wnuczkom moim z miłości moiej, także sługom, czeladzi, albo komu z przyjaciół moich osobliwym rejestrem naznaczę y zapiszę, wszystko według naznaczenia mego rejestrowego, po żywocie moim, każdemu z osobna, krom żadnego zatrudnienia, ma być oddano, y o to i. pana Trockiego proszę; a ostatek rzeczy moich ruchomych wszystkich tymże wnukom, synom synów moich, wszystkim pięciu w równej części wiecznemi czasy zapisuję. Summę za folwark Lenartowski panu Zolderbachowi dziesięć tysięcy złotych, com swemi pieniędzmi własnymi zniosła y zapłaciła, tedy te wszystką summę synom nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, panom Konstantemu, Władysławowi y Alexandrowi Szemiotom daię, daruję y na wieczne czasy zapisuję, iako z miłości mey ku nim, tak respektem tego, żem majątkości ich opieką sama iedna trzymała, lubo i. p. Trocki w głowach testamentem za opiekuna naznaczonym iest, ale się żadney rzeczy nie tknął y na mię to włożył, na com osobliwy warunek względem tej opieki iegomości dała. Która to wyżej pomieniona summa do działu z drugimi memi wnukami niema należeć y za onych od tego oddalam, a na synów pana marszałka Kowieńskiego ten wlewek prawa, na imię moje od pana Zolderbacha służący, tym testamentem wlewam. A ięśliby pomienieni wnukowie moi, synowie nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, tą moją miłością y tą ostatnią wolą moją nie kontentując się, czynienia liczby z

dzierżenia mego majątkości swych opieką chcieli, tedy są gotowe rejestra, z których ukaże się, żem ich nie krzywdziła y owszem odprawując pogrzeb, znaszając długi, zabiegając, aby interesy nie rosły, swemi własnymi pieniędzmi niemało dokładałam, urzędników też z majątkości nieboszczyka pana marszałka Kowieńskiego, które za żywota iego byli, nie odmieniałam, którzy wiedzą przychody y roschody y na co się co obrocilo. To też ięszcze tym moim ostatniey woli testamentem waruję, iż co od czasu niemałego z pozwoleniem nieboszczyka pana małżonka mego w majątkości Nowoieleńskiej, a w wojewodstwie Nowogrodzkim y powiecie Słonimskim leżącej, zbudowawszy cerkiew na na chwałę Bożą nabożeństwa starożytnego greckiego, nie w unii będącego, y na tę cerkiew pewne grunty y poddane nadawszy, fundowałam y ten fundusz u sądu głównego trybunalnego przyznała, osobliwie w drugiey majątkości, nazwaney Żeleznicy, także w województwie Nowogrodzkim leżącej, drugą cerkiew zbudowałam y na tę cerkiew odłączywszy gruntów y poddanych do dzierżenia świeszczennikowi poddałem; tedy te obydwie cerkwie ze wszystkimi gruntami, poddanymi, ode mnie nadanemi, aby cale y nienaruszenie wiecznie zostawali; także aby w te cerkwie żadnego inszego nabożeństwa y unii nie wprowadzono, panów wnuków moich błogosławieństwem Bożym napominam, gdy żem ich w tym nie ukrzywdziła y owszem z miłości mey majątkościami moimi dobrze nagrodziła; a żeby te fundusze tych obydwuch cerkwi pewnieysze y warownieysze byli, tedy gdy, da pan Bóg, syn starszy pana marszałka Kowieńskiego, pan Konstanty y syn pana podkomorzego Słonim-

skiego pan Mikołaj Szemiotowie lat zupełnych dóyda, wespół z synem pana Dadziboga Szemiota, panem Mikołaiem Szemiotem, który iuż ma lata według prawa zupełne, wszysey trzy wprzód, niżeli przyda do possessyi majątności, odemnie sobie zapisanych, listem swym przyznanym gruntów y poddanych, na te dwie cerkwi przeze mnie nadanych, powinni będą wiecznie się zrzec, assekuruiąc się sami za siebie y za potomki swoje, a pan Konstanty sam za siebie, za potomki swoje y, iako opiekun, za bracią swoją młodszą y potomstwo ich, napotym tych fundacyi ni jakim sposobem nie naruszać, w te cerkwi unii y ni iakiego inszego nabożeństwa nie wprowadzać, podaiąc w obronę tę obiedwie cerkwi oycem archimandrytom Wileńskim manastyru Świętego Ducha, nie w unii będącym, a takowy list aby panowie wnukowie moi dali y przyznali, i. p. Trocki y syn iegomości i. p. Marciau Ogiński—stolnik Trocki, aby doyrzeć raczyli, uniżenie proszę. Który to list po przyznaniu ma być oddany do oycy archimandryty Wileńskiego monastera Świętego Ducha, a póki takowego listu panowie wnukowie moi nie dadzą y nie przyznaią, dotąd y po dóyściu lat swych do possessyi majątności, odemnie sobie zapisanych, przychodzić nie maią y nie będą mogli, y i. pan Trocki wstępować nie będzie powinien. Jakoż majątności moje własne, to iest, majątność Wieprze z folwarkami Miłoszuńskim y Markonciskim, względem połowicy, mnie wiecznością według prawa kupnego należący, a drugą połowicę względem summy pięciu tysięcy kop groszy liczby Litewskiej, mnie od nieboszczyka pana małżonka mego zapisaney, drugą majątność moją Dziewiałtów z folwarkami Miłoszuńskim y

Botelskim, w powiecie Wilkomirskim y Kowieńskim leżące, także folwark Starynki, w wojewodztwie Nowogrodzkim leżący, ze wszystkimi do tych majątności przynależnościami, iako moje własne nabycie, w moc, w possessyą y dozor opiekuński po żywocie moim zapisuię y zlecam i. w. i. panu Alexandrowi Ogińskiemu—kasztelanowi Trockiemu, memu mościwemu panu y bratu. Wolen y mocen iegomość będzie skoro po żywocie moim te majątności obiedwie, Wieprze y Dziewiałtów z folwarkami y folwark Starynki, ze wszystkimi do nich przynależnościami, według prawa mnie na te majątności służącego, które prawo swoje do doyścia lat wnuków moich na iegomości tym testamentem wlewam, spokojnie obiowszy dzierżeć, iednak rzeczy moje ruchome, które w tych majątnościach będą, te wszystkie komu odemnie będą osobliwym registrem naznaczone, aby po żywocie moim iegomość pooddawał, a ostatek wnukom moim do dóyścia lat ich wcale dochować raczył, uniżenie proszę. Jeszcze y to waruię, iż iesliby, czego, panie Boże, uchoway, przed dóyściem lat syna starszego, pana marszałka Kowieńskiego, y syna pana podkomorzego Słonimskiego na i. pana Trockiego pan Bóg śmierć dopuścić raczył, tedy te moje majątności własne Wieprze y Dziewiałtów, ze wszystkimi folwarkami y przynależnościami y folwark Starynki, do dóyścia lat pomienionych wnuków moich, zapisuię w moc, w dzierżenie y dozor opiekuński i. panu Marcianowi Ogińskiemu—stolnikowi Trockiemu, synowi i. pana Trockiego, memu mościwemu panu y miłemu bratan-kowi, pewna tego będąc po ichmościach moich panach, że wnuków moich nie ukrzywdzą y wcale im wszystko dochowaią, za co

ichmościom sam pan Bóg hojną nagrodą będzie, a po dójściu lat wnuków moich, to iest, syna starszego, pana marszałka Kowieńskiego, y syna pana podkomorzego Słonimskiego y po otrzymaniu listu, od nich przyznanego, na obwarowanie cerkwi wyżey wyrażonych, mają ichmość te majątności moje wnukom moim ze wszystkim wcale ustąpić. Które majątności moje Wieprze, Dziewiałtów y Starynki ichmość, mając w swoiey possessyi, legacie moje, na cerkwie wyżey w tym testamencie naznaczone, z prowentów tych majątności spłacić y znieść, a z ostatka tych prowentów majątności moich na też wnuki moje nakładać y, co komu registrem naznaczę, płacić mają. Majętności też dziedziczne, wnukom moim należące, na których ia podkomorzyna Wileńska prawo dożywotne miała, mianowicie, majątność Żeleznica z folwarkiem Dorohobitem, w wojewodstwie Nowogrodzkim, a drugą majątność Żyrnow, w wojewodztwie Wileńskim leżące, ponieważ wnuk mój, a syn nieboszczyka pana Dadziboga Szemiota, pan Mikołay Szemiota, iuż według prawa lata zupełne, to iest, lat ośmnaście ma, tedy skoro po żywocie moim pomieniony wnuk mój, syn pana Dadziboga Szemiota, pan Mikołay Szemiota pomienione majątności Żeleznicę y Żyrnow, z rzeczami ruchome- mi w nich będącemi spisawszy, one porządnie w possessyą swoją obiowszy, dzierżać y do dójścia lat starszego syna pana marszałka Kowieńskiego y syna pana podkomorzego Słonimskiego w przystoynym dozorze swoim mieć, a za dójściem lat pomienionych dwóch wnuków moich y po daniu listu na obwarowanie cerkwi, wszyscy trzey ci wnukowie moi, pan Konstanty Szemiota, syn pana marszałka Kowieńskiego

sam z osoby swey y imieniem braci swey młodszey w zgodzie y miłości braterskiey mają usilnemi prośbami swemi użyć imię pana Trockiego, a będzie li można, iesliby w tych kraiach był, y imię pana ciwuna Trockiego, moich mościwych panów dobrodzieiów y braci, aby ichmość z miłościwey swey łaski między nami w majątnościach leżących oyczystych y ode mnie zapisanych, także w rzeczach ruchomych wszystkich, ponieważ między synami memi, a oycami tych wnuków moich doskonałego działu wieczystego niebyło, równy wieczysty dział y uspokojenie uczynić raczyli, kładąc dobra oyczyste krom nabycia własnego synów moich, co do działu należy. na trzy równe części, a dobra ode mnie zapisane, iako leżące, tak summy pieniężne y rzeczy ruchome wszystkie, krom tych, co komu osobliwym registrem naznaczę na pamięć, części równo wszystkim pięciu wnukom moim, iednak aby majątności w rozdrob nie szły, ale żeby majątnościami rozebrano, a które by części onego nie dostawało, aby ieden drugiego z słusznego porachowania nagradzali y dopłacili, nie zbywając dobr moich sobie zapisanych nikomu w obce ręce, ale ieden drugiemu mają nażyczać y zbywać, pod utraceniem części sobie odemnie zapisaney, do drugich braci, którzy zbywać swych części niebędą. O to, iako i. pp. braci moich uniżenie proszę, tak panów wnuków moich pod błogosławiństwem Bożym napominam, aby na rozdział ku i. pp. braci moich przystawszy, sami między sobą w zgodzie y miłości braterskiey zostawali, osobliwie syna pana marszałka Kowieńskiego starszego, pana Konstantego Szemiota napominam, aby wszystko, co kolwiek braci iego młodszey z podziału należec będzie, wcale do-

chował y, za dóysciem lat ich, części im należące bez ukrzywdzenia w zgodzie y miłości braterskiej, wysadziwszy na to i. pp. przyaciół, ludzi zacnych, poważnych, wydzielił, przystoynie porachował się y we wszystkim dosyć uczynił. A co się tknie opieki dziatek pana marszałka Kowieńskiego y pana podkomorzego Słonimskiego, to według testamentów rodziców ich do dóyscia lat ich, wnuków moich, przyiegomości panu Trockim zostawać ma. Com też niektóre y czeladzi moicy za wierne ich posługi podawała, listy iednym, na gruntach dożywotnie mieszkanie y sumki wniosła, tedy y w tym parów wnuków moich miłych y pod błogosławieństwem Bożym napominam, aby nie następując na wolą moią y sumnienia mego nie obciążając, każdego według listów odemnie danych, krom żadnego zatrudnienia zachowali. Konkludując tedy rzecz a na miłe wnuki y wnuczkę moią, iako miłująca babka przy błogosławieństwie Bożym, którego uprzejmym sercem życzę, swoje też niegodne błogosławieństwo wlewając, ten mój ostatniey woli testament po sobie zostawuję z pieczęcią y z podpisem własney ręki mey. A że na ten czas urzędu ziemskiego y grodzkiego mieć nie mogłem, tedy uprosiłem o przyłożenie pieczęci y o podpis rąk i. pp. przyaciół moich, ziemian króla iegomości ziemi Żmudzkiej, mianowicie, iegomości pana Mikołaja Kazimierza Szemiota, i. pana Rafała Przystanowskiego y i. pana Alexandra Wisznarowskiego, którzy tey ostatniey woli mey dobrze będąc wiadomi, za proźbą moią, pieczęci swoje przyłożyli y rękoma się podpisać raczyli. Pisan w Nowiekiskach, roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Kwiet-

nia dwunastego dnia. У того тестаменту при печатяхъ подпись рукъ теми словы: Barbara Ogińska Szemiotowa—podkomorzyna Wileńska do tego тестаменту рѣка swą. Устно проzony печѣтарз од і. пані подкоморзынеy Wileńskiej до тестаменту tego Mikołay Kazimierz Szemiot. Устно проzony печѣтарз до tego тестаменту од і. пані подкоморзынеy Wileńskiej Рафаł Przystanowsky manu propria. Устно проzony до tego тестаменту печѣтарз од і. пані Barbary Ogińskiej Szemiotowej—podkomорзынеy Wileńskiej Alexander Wisznarowski рѣка.

Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ его черезъ особу вышъ мененую, есть до книгъ гродскихъ Виленскихъ актыкованъ и уписанъ, зъ которыхъ и сесь выпись подъ печатью вradoвою, яснѣ вельможному его милости пану Александру Окцинскому—каштелану Троцкому есть выданъ. Писанъ въ Вильни. У tego тестаменту экстракту grodzkiego Wileńskiego, przy wy-ciśnioney grodzkiej woiewodztwa Wileńskiego pieczęci, ad praesens solummodo przy wyrażającym się znaku teyże pieczęci, podpis w. i. pana pisarza, korrekta zaś y lekta poniżej pieczęci tymi wyrażają się słowy: Криштофъ Косовскій писарь. Крориковаль Кіють в. м. т. Есть у книгахъ. Per consequens suscepta trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego przenosu tegoż экстракту тестаменту на боку pierwszej karty w obliteracyi zapisana in haec verba: Roku tysiąc sześćset piędziesiąt pierwszego, miesiąca Oktobra dziewiątego dnia, ten wypis pan Mikołay Rosochacki, względem przenosu do akt podał. Krzysztof Chodkiewicz — woiewoda marszałek trybunał.

Ктóry то экстракт testamentu, за пода-
нием oneго przez wyż wyrażonego patrona
do akt, jest do xiąг trybunału głównego

wielkiego xięstwa Litewskiego spraw wie-
czystych przyięty u wpisany.

1653 г. Января 16 дня.

Изъ книги № 6, за 1667 г., л. 553.

125. Духовное завѣщаніе дворянина Кіевскаго воеводства, имѣнія Ласиковъ, Адама Маркевича.

Дворянинъ Адамъ Маркевичъ завѣщаетъ тѣло
свое сначала отпѣвать въ большой церкви Топи-
чевскаго монастыря, а потомъ р. Сожью или
же зимой на саняхъ перевезти въ Межигорскій
монастырь; на издержки онъ назначаетъ сумму
изъ доходовъ со своихъ имѣній.

Имущество свое недвижимое (имѣнія собствен-
ныя и закладныя) и движимое (серебро, убран-
ство и утварь) распредѣляетъ между ближайши-
ми родственниками, большую часть имущества за-
писываетъ племяннику.

На монастыри и вообще дѣла благотворитель-
ности записываетъ довольно значительныя сум-
мы, именно: на Топичевскій монастырь 500 зл.;
на сорокоустъ священникамъ Мстиславскаго брат-
ства 40 зл.; на госпиталь Мстиславскій 20 зл.;
на отправку тѣла въ Межигорье Топичевскому
монастырю 500 зл.; а двумъ монахамъ за сопро-

вождение 80 зл.; на Межигорскій м. 500 зл.; на
Густынскій 200 зл.; на Мгарскій 200 зл.; на Ла-
динскій женскій 40 зл.; на Овруцкій 50 зл.; на
Кіевскій братскій 50 зл.; на Кіевскіе госпитали
50 зл.; на Софійскій монастырь 100 зл.; на Пе-
черскій св. Отець 50 зл.; на Богородичный 50 зл.;
на Никольскій Пустынскій 50 зл.; на Михайлов-
скій 50 зл.; на Выдубицкій 50 зл.; на Кирилль-
скій 50 зл.; на Печерскій женскій 50 зл.; на Ми-
хайловскій женскій 50 зл.; на Лордонскій жен-
скій 50 зл.; на Фроловскій женскій 50 зл.; всѣмъ
церквамъ Кіевскимъ на сорокоусты по 50 зл.; Ку-
теинскому 500 зл.; женскому Кутеинскому 100 зл.;
Буйницкому 150 зл.; Марковскому 100 зл.; Бар-
калабовскому женскому 100 зл. При этомъ завѣща-
тель проситъ всѣхъ игуменовъ и игуменій поиме-
нованныхъ монастырей отслужить сорокоустъ и впи-
сать имя жертвователя въ поминальную книгу.

Лѣта отъ naroженья Сына Божого
тысеча шестьсотъ шестьдесятъ семого,
мѣсеца Іюня осмнадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на
трибуналь у великомъ князствѣ Литов-
скомъ зъ воеводствъ, земь и повѣтовъ на
рокъ теперешній тысеча шестьсотъ шесть-
десятъ семый обраными, постановившисе
очевисто у суду панъ Янъ Рымвидъ опо-

вѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до
книгъ головныхъ трибунальныхъ уписати
далъ testamentъ зошлого его милости па-
на Адама Маркевича, просечи, абы при-
нятъ и уписанъ былъ, который уписуючи
у книги слово до слова такъ се въ собѣ
маеть:

W imie Boże stań się, ku wieczney
pamięci tey rzeczy, która z woli u przeu-

zenia pana Boga w Trójcy świętej iedynego pochodzi y od iego świętej łaski kożdemu człowiekowi iest naznaczona, — bo gdy i każdy człowiek zdrowy spodziewa się na się choroby, a chory pogotowiu śmierci! Przeto y ia Adam Markiewicz z Woronice, obywatel woiewodstwa Kiiowskiego, przyiachawszy z maiętności mey dziedziczney, nazwaney Łasiki, w woiewodstwie Kiiowskim, a w starostwie Owruckim leżącey, tu do woiewodstwa Mścislawskiego, unosząc zdrowie moje s tamtych kraiów dla niebezpieczeństwa od kozaków Zaporoskich y chłopów rebellizantów, którzy, zapomniawszy boiaźni Bożey, na państwo iego królewskiej mości koronne y wielkiego xięstwa Litewskiego następuią, zaczym ia opuściwszy y odbiegszy w tamtych kraiach Kiiowskich wszystkie nabytki y dostatki swoje, które niżey pomienione będą, do spokojniejszego kraiu, do maiętności iego mości pana Marka Markiewicza — pana rodzonego mego, nazwanego Worodzkowa, w trakcie Krzyczewskim, a w woiewodstwie Mścislawskim leżącego, przyiachalem, y tu iuz nayduiąc się w tym woiewodstwie, z woli y przeyrzenia Pana Naywyższego iestem chorobą nawiedzony. — Pamiętając tedy na to, iż każda rzecz, która nie iest pismem obwarowana, prędko z pamięci ludzkiej wypada y w zapamiętanie przychodzi, która zaś pismem objaśniona, w potomne czasy w pamięci ludzkiej zostawa; przeto y ia Adam Markiewicz, mniey godny sługa Boży, widząc być, iż iestem bliższym śmierci, niżeli żywota, ieżeliby mnie pan Bóg do chwały swoiey świętej powołać raczył: Naprzód tedy duszę moją grzeszną, którą od Twórcy moiego wzięłem, onemu iako miłosiernemu Panu w ręce iego

święte, iako iego własność, oddawam, Onego gorąco proszę, aby z łaski swey świętej, nie według zasług moich mię sądził y karał, ale podług miłosierdzia swego świętego, iako Pan dobrotliwy oną przyjąć raczył. Ciało zaś moje grzeszne, iako z ziemi wzięto, ziemi ma być oddanie, przez milego brata mego, urodzonego iego mości pana Marka Markiewicza, y milego synowca mego, urodzonego pana Stefana Markiewicza, y one z należytemi ceremoniami ma być pogrzebione, wprzódy w cerkwi wielkiej w monasteru Topiczewskim, nie podaleko miasta Mścislawia stojącym, przez nabożnych zakonników monastera Topiczewskiego, nie w unii będących, według obrzędów grekoruskiego wyznania naszego, cerkwie Wschodniey apostolskiej, nie żałując kosztu moiego z summ niżey mianowanych. A gdy pan Naywyższy gruntownym pokojem opatrzy, na tenczas miły pan rodzony mój y pan synowiec mój, wyiawszy ciało moje z grobu, mają rzeką Sożą, lubo li też drogą sanna zimną do monasteru Mieżyhorskiego Kiiowskiego prowadzić y tam w sklepie monasterskim, gdzie ich zdanie będzie, pochować mają, nie żałując sumptu moiego, który summę z niżey mianowanych summ moich ważyć powinien będzie. A co się dotyczyce ubogiej substanciey moiey, którą pocziwie żyjąc, na tym padole ziemskim nabyłem, zabiegając, aby w przyszłe czasy sukcesorowie moi o tę substantią moją do iakich niechęci nie przychodzili; tedy tym testamentem moim ostatniey woli moiey, puszczaiąc się w nieskończoną drogę, rozporządzam y disponuję y tak, a nie inaczey mieć chcę. Naprzód z gotowey summy moiey pieniężney, która się na tenczas przy mnie znajduie, na monaster

Topiczewski zapisuję złotych pięćset, które te złotych pięćset zaraz tegoż czasu tymże oycem Topiczewskim, przy pisaniu tego testamentu, rękoma memi odliczywszy, oddałem, pilno prosząc oycą starszego y wszystkiey braci tegoż monastera, aby za grzeszną duszę moją zwyczajne modły odprawowali, iako to: sorokoust y inne, błagając naywyższego Twórcę za występki moje. Na sorokoust bratstwa Mścislawskiego kapłanom złotych czterdzieście zapisuję. Na szpitalu Mścislawskie złotych dwadzieścia. Z tey że summy moiey, przy mnie będącey, na pogrzeb grzesznego ciała mego, iako to, na dostatki, wszelkie obrzędy, na pogrzebienie ciała mego należące, według uwagi pana rodzonoego y pana synowca mego, iakoby naypotściwiey y nayprzystoyniey być mogło, niezalując kosztu moiego wydawać maia. Żądam przytym oycą starszego Topiczewskiego y braciey iegoż monastera, aby ciało moje grzeszne, gdy pan Bóg pokoiem opatrzy, s panem rodzonym y s panem synowcem moim do monastera Mieżyhorskieskiego podściwie wprowadzili. Przy którym ciele aby braciey zakonney dwóch—ieden kapłan, drugi laik, a czeladzi moiey cztery, aż do Mieżyhora za kosztem moim, z summy przy mnie będącey, do sklepu Mieżyhorskieskiego murowanego doprowadzili. Za którą podiętą pracę na monastyr Topiczewski z teyże summy gotowey ieszcze złotych pięćset zapisuję, a czeladzi moiey, którzy doprowadzą ciało moje, oprócz zasług ich, tylko za tę ich usługę s teyże summy każdemu po złotych czterdziestu pan rodzony y pan synowiec mój dać powinni będą. Także czeladzi moiey, którzy mnie wiernie y życzliwie usługi swe oddawali, s teyże summy moiey, przy mnie bę-

dącey, suchedni według rejestru, co się pokaże, successorowie moi popłacić maia; naprzd: Stempkowskiemu złotych półtrzecia sta, Nieczaiowi złotych sto, Kaznowskiemu złotych pięćdziesiąt, Starzyckiemu kop dziesięć, Semencowi kop dziesięć, Dzienisowi kop dziesięć, Jaškowi kop pięć, Kuchcikowi kop pięć, Swiridowi kop trzy, tym wszystkim succesorowie moi, według tey legacyi moiey, za zasługi ich popłacić y ukontentować maia. Maiętność dziedziczną, którą mam w woiewodstwie Kiiowskim a w starostwie Owruckim, mianowicie: wieś Łaski, tak oyczystą część, iako y kupne części, w teyże wsi Łaskach leżące, grunty dworne, pola wszystkie, sianożęci, lasy, bory, poddane, w tey maiętności Łaskach mieszkaiące, s tymi wszystkimi pożytkami, panu rodzonemu y panu bratankowi memu Stefanowi Markiewiczom daię, daruię y na wieczność zapisuję. Którą tę maiętność wysz mianowane succesorowie moi po półowicy podzielić maia, tylko dwór z ogrodami, który kupiłem u iego mości pana Wasila Łaska, temu samemu panu synowcowi, panu Stefanowi zapisuję; do którego dworu y ogrodu żadnego przystępu pan rodzony mój mieć nie ma. Summę pieniężną, którą dałem oświeconemu xiążęciu iego mości Jeriemiu Wyszniewieckiemu—woiewodzie Ruskiemu, dwadzieścia tysięcy złotych, na trzy wsi, na wieś Tolkaczowkę, wieś Dziewicę wielką y wieś Dziewicę małą, w woiewodstwie Kiiowskim leżące, zastawnym sposobem, od trzech do trzech lat, aż do oddania summy, która summa, iż do tego czasu nie iest oddana mnie, tę tedy summę panu bratu memu panu Marku Markiewiczowi daię, daruię y prawo moje na onego samego wlewam; summę pieniężną trzy

tysiące złotych polskich dałem na zastawę dożywocia wielbnyim oycóm zakonnikom, kapitule Pieczarskiej na dwie wsi, nazwane Hawryłową y wieś Łabienkę, w woiewodstwie Kiiowskim leżące; a że te wsi kapituła Pieczarska podczas tey rebelliey do possessyi swoiey wzięli y intratę na siebie z tych wsi biorą, także gumno Hawryłowskie, zasiewki, bydło y wszystek sprzęt domowy w teyże maiętności zostało, tę tedy summę wyszmianowaną y wszystek sprzęt domowy panu synowcowi memu panu Stefanowi Markiewiczowi daię, daruię y prawo moje na onego wlewam. Maiętność moia, nazwaną Zerew, iż ia, znosząc panią bratową panią Jakubową, zapłaciłem złotych dwa tysiąca, tę maiętność panu bratu memu Marku Markiewiczowi y panu synowcowi memu Stefanowi daię, daruię y onym tym testamentem moim zapisuię. Summę pieniężną, którą dałem oświeconemu xiążęciu iego mości panu Wyszniwieckiemu — woiewodzie Ruskiemu, na miasteczko Monastyrzyszcze y wsi do niego należące, w interczyze pomienione arendownym sposobem na lat trzy, lecz y dwóch lat spełna dla rebelliey kozackiey y chłopskiey nie dotrzymałem y pieniędzy spełna w niedotrzymaniu wyszmianowanych maiętności nie dobrałem; wiedząc tedy o wysokich cnotach iaśnie oświeconego xiążęcia iego mości pana woiewody Ruskiego, pana y dobrodzieia mego miłościwego, który osobliwą łaskę swoią pańską mnie y rodzonemu memu za żywota swego oświadczał y teraz oney łaski wdzięcznym będąc, a iuż puszczaiąc się w nieskończoną drogę, śmiem iuż po śmierci onego samey iaśnie oświeconey xiężny ieymości, dobrodzieyki moiey, pokornie prosić, aby iako za żywota mego, tak

y po śmierci panu rodzonemu memu y synowcowi memu osobliwą dobrodzieyką y miłościwą panią bydź raczyła y, w tey niedotrzymaney summie krzywdy nie uczyniwszy, tę maiętność, gdy pan Bóg obwaruie gruntownym pokojem rzecz-pospolitą, do possessiey pana rodzzonego y pana synowca mego Stefana podać roskazać raczyła. Która intrata, gdy się wybierze z wyszmianowanych maiętności, tedy tą intratą podzielić się maia na dwie części, tak ordinuię y naznaczam. Rzeczy moje ruchome, mianowicie srebro: kuflów dwa, ieden garcowy, drugi półgarcowy, kubków dwa, trzeci mnieyszy, kowszyków dwa, czarek trzy, buzdygan oprawny, rządzik srebrny złocisty z podpierzniem y s pafami, mitnik czerwony, płat karmazynowy, łyżek srebrnych szesnaście, srebro łamione, co od Nieczaia. Szaty moje: ferezycja axamitna wiszniowa, sobolami podszyta, z guzami złotemi, turkusami sadzonymi, ferezycja purpurowa, szlamami podszyta, z guzami złocistemi, szabel oprawnych dwie, panu Stefanowi — złocista, a panu bratu — biała oprawna. Kuntusz zielony falendyszowy, lisami podszyty, deliika atlasowa z guzami złocistemi, pupkami sobolami podszyta, kozuch adziamski czarny, pół-atlasem kryty, półkapieniace pół-granatowe, złotogłowem podszyte, katanka tabinowa, atlasem podszyta, żupan atlasowy karmazynowy tabinu bogatego, com wziół na kuntusz, atlasu, com wziół na żupan y potrzeby do tego kupione, aksamitu czerwonego na czapkę, kobierców adziamskich trzy, kobierców prostych dwa, ieden wielki, drugi mały. Te wszystkie wyszmianowane srebro y szaty moje panu rodzonemu memu y panom bratankom moim Stefanowi y Pawłowi daię, daruię y żeby się

na trzy części podzielili, odpisuję. A cynę moją wszystką, którą przy sobie mam, jednemu panu synowcowi memu panu Stefanowi zapisuję. Ku temu też rydwan, wozy, konie, strzelby y inne drobiazki y to na dwie części panu bratu y panu Stefanowi, żeby się podzielili, odpisuję. Summy gotowey własney moiey, którą, odieżdżając z kraiów Kiiowskich, dałem do schowania wielebnym oycom zakonnikom monastera Mieżyhorskiego. w woiewodstwie Kiiowskim naydującym się, mianowicie tysiacy cztery; u tychże ieszcze zakonników zostało moich wołów dwadzieścia y dwa, tedy tę wszystkę summę ma pan rodzony mój pan Marek Markiewicz wespół z panem synowcem moim Stefanem Markiewiczem oba spólnie, od oyców Mieżyhorskich odyskawszy, mają podzielić według dispozycyi moiey, takowym sposobem.— Na monasterze: naprzód na monaster Mieżyhorski, w którym ciało moje grzeszne ma leżeć, odpisuję złotych pięćset; na monaster Hustynski złotych dwieście; na monaster Mharski złotych dwieście; na monaster Ladiński paniński złotych pięćdziesiąt; na monaster Owrucki do świętey Przczystey złotych pięćdziesiąt; na monaster bratski Kiiowski, gdzie się collegium znayduie, złotych trzysta; na szpitalu Kiiowskie złotych pięćdziesiąt; na monaster świętey Sofiey złotych sto; do Pieczar świętych oyców, oycu Zosimowi władcy, złotych pięćdziesiąt; na monaster Pieczarski Przczystey świętey złotych sześćdziesiąt; na monaster Nikolski Pustyński złotych pięćdziesiąt; na monaster Michalowski złotych pięćdziesiąt; na monaster Wydubicki złotych pięćdziesiąt; na monaster Kirilski złotych pięćdziesiąt; na monaster Pieczarski czernicki złotych

pięćdziesiąt; na monaster czernicki Michalowski złotych pięćdziesiąt; na monaster czernicki Lordonski złotych pięćdziesiąt; na monaster czernicki świętego Flora y Lawra złotych pięćdziesiąt; do soborney cerkwi Kiiowskiey świętey Przczystey złotych trzydzieście; do płace Dzieszecinney cerkwi na sorokoust złotych trzydzieście; do wszystkich cerkiew Kiiowskich popom za sorokousty po dziesięciu złotych odpisuję. Wszystkich oyców ihumienów, do których monasterów część zbioru mego legowałem, pilno proszę, aby po wszystkich cerkwiach sorokousty odprawione byli y do pominków powpisali. A czego z tey summy, co w Mieżyhoru mam, na wysz mianowane monaster, cerkwi, szpitale y inne legacyie według dispositiey moiey nie będzie dostawało, tedy z gotowey summy mey, którą mam przy sobie, pan brat y pan bratanek mój dać mają y powinni będą. Osobliwie z gotowey summy iego mości oycu władcy Mścislawskiemu powinni dać złotych dwieście, monasteru Kucieńskiemu złotych pięćset, monasteru Kucieńskiemu panińskiemu złotych sto, monasteru Buynickiemu złotych półtorasta, monasteru Markowskkiem złotych sto, monasteru panińskiemu Borkalabowskkiem złotych sto; panu Pawłowi synowcowi memu złotych tysiacy, pani bratowey moiey, paniey Iwanowey y wnucce tey złotych pięćset, panu Babniewskiemu złotych pięćset, pani Modliszewskiey złotych pięćset, pani Żukowskiey złotych trzydzieście. Mam też konak oświeconey xiężny ieymości Wyszniewieckiey w zastawie u mnie w tysiacy złotych polskich, który do rąk pana rodzzonego mego oddawszy, onemu pozwalam, pieniądze odyskawszy, na swoją potrzebę obrócić. Mam ieszcze do tego oblig iego

mości pana Jana Kamińskiego—sędzica ziemskiego Mściławskiego, na trzy tysiąca złotych polskich, który, jeżeli za żywota mego nie będzie do niego recuperowany, ten panu rodzonemu memu oddawszy, pozwalam te trzy tysiące złotych polskich odyskawszy, dwa tysiąca na swoje potrzeby obrócić, a trzeci tysiąc na roczne służby Boże kapłanom y na karmienie ubogim rozdać. Mam jeszcze u siebie oblig iego mości pana Romana Braciszewskiego na pięćset złotych polskich y ten, jeżeli nie będzie za żywota mego recuperowany, oddawszy panu bratankowi memu panu Stefanowi Markiewiczowi, pozwalam onemu pieniądze odyskawszy na swoją potrzebę obrócić. To też tym testamentem moim waruję, strzeż panie Boże śmierci na synowca mego pana Stefana, a ile bezpotomnie, tedy wszystkie dobra, które zapisałem onemu, nikomu inszemu, ieno panu Marku bratu memu y potomkom iego spadać ma. Nie mniej też waruję y to, iż cokolwiek się w tym testamencie moim ostatniej woli moiej punktów napisało, tedy one na wieczne y nieporuszne czasy przy zupełnej mocy na wszystkich urządach zachowane być mają. A jeżeliby ktokolwiek w jakim punkcie ważył się zwysz mianowanych paragrafów naruszyć y nad wolę moię ynaczej obrócić, albo li zaś od cerkwy

y monasterów, co się zapisało, oderwawszy, na swoją potrzebę obrócić, tedy takowego każdego przed straszny maiestat Boski wzywam. Y na to ia Adam Markiewicz zostawuję ten mój testament ostatniej woli moiej uczyniony s pieczęcią y s podpisem ręki mey y s podpisem też rąk ludzi znacznych szlachetnych, ustnie odemnie proszonych, ziemian iego królewskiej mości woiewodstwa Mściławskiego, iako to: iego mości pana Romana Kazimierza Braciszewskiego, iego mości pana Jana Poniatowskiego y iego mości pana Jerzego Kosile, którzy ręce swoje podpisawszy pieczęci przycisneli.—Pisan w Worodzkowie, miesiaca Januarii szesnastego dnia, roku tysiąc sześćset pięćdziesiąt trzeciego.

У того тестаменту подиць рукъ тыми словы: Adam Markiewicz z Woronice ręką swą. Proszony pieczętarz do tego testamentu Roman Kazimierz Braciszewski — dworzanin iego królewskiej mości. Proszony pieczętarz do tego testamentu od iego mości pana Adama Markiewicza Władysław Jerzy Kosilo. Proszony pieczętarz do tego testamentu od iego mości pana Adama Markiewicza Jan Poniatowski.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1654 г. Октября 20 дня.

Изъ книги № 24, за 1684 г., л. 773.

126. Духовное завѣщаніе Троцкаго тивуна Самуила Огинскаго.

Троцкій тивунъ кн. Огинскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Кронской церкви и поставить надъ гробомъ каменный памятникъ, изсѣченный еще при жизни его въ Королевцѣ; на погребеніе записываетъ 100 зл., а на поминъ души фундушъ и 1,500 зл., еще раньше отданныхъ Кронскимъ монахамъ; коллекторомъ Кронскаго монастыря оставляетъ своего сына, Витебскаго подкоморія; записываетъ также по 500 зл. православнымъ монастырямъ въ Вильнѣ, Еввѣ, Минскѣ, Полоцкѣ и Марковѣ и обязываетъ, чтобы монастыри эти выслали ко дню погребенія его своихъ депутатовъ въ Крони. Далѣе отказываетъ разнымъ женскимъ монастырямъ и госпиталямъ деньги и разный хлѣбъ.

Имѣнія свои, какъ *русскія*, такъ и *литовскія*,

Лѣта отъ нароженья сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятъ четвертого, мѣсеца Юля тринадцатого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земля и повѣтовъ на рокъ теперешній вышъ писанный образными, постановившисе очевисто у суду панъ Александръ Естко, оповѣдалъ, покладаль и ку актыкованью подалъ тестаментъ славної памяти вельможного его милости пана Самуеля Огинскаго — тивуна Троцкого и дворанина его королевское милости, особомъ и на речъ въ немъ ниже выражоную данный и належачій, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчи-

раздѣляетъ между двумя сынами, при этомъ старшему сыну отдаетъ родовое имѣніе м. Крони подъ условіемъ, чтобы онъ не смѣлъ отрекаться отъ своей греческой вѣры, въ противномъ же случаѣ уполномочиваетъ меньшаго сына или купить это имѣніе или же просто заѣхать подъ зарукой въ 30,000 злотыхъ. Обязываетъ также старшаго сына или заплатить 4,000 зл. или передать фольварокъ Визгинольскій Кронскому монастырю, дворовыхъ людей отпускаетъ на волю. Каменный домъ въ Вильнѣ записываетъ старшему сыну, а въ Ковнѣ — младшему; раздѣляетъ также и деньги, находящіяся на долгахъ у Виленскаго воеводы Паца; при этомъ не забываетъ и своихъ внуковъ.

стыхъ былъ принять, актыкованъ и уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Testament ostatniey woli moiey, sprawiony przez mię Samuela Ogińskiego, ciwuna Trockiego y dworzanina króla imci, w Trokach, roku tysiąc sześćset piędziesiąt czwartego, dnia dwudziestego Oktobra. W imię Oycy y Syna y Ducha świętego, amen. Każdy człowiek, który się ieno na świat urodził y żyje na tym mizernym padole, powinien, bieg żywota swego w doyrzale rozumu lata przepędziwszy, statum vitae conformem Bogu, oyczyźnie y familiey swoiey ograniczyć sobie, do czego y starożytne przykłady y prawa wszelkie y rozum przygodzony wiedzie, czego ia

wszytkiego, żyjąc przez czas niemały z młodych lat moich w stanie świętym małżeńskim, uczciwie dziątek moich nabywszy y wszystkiego na tey doczesney peregrynacyi doznawszy y sprobawwszy, wiedząc o tym dobrze, że wszystkiemu temu pożyciu śmierć iest końcem nays pewnością y pracom naszym odpadnieniem, uważając tedy sobie, że nie trwałego, nie wiecznego na tym świecie być niemoże, tą ostatnią moją wolą tak disponuję: Ja Samuel Lew Ogiński—ciwun Trocki, będąc przy zupełnym y doskonałym rozumie y pamięci moiej, urodziwszy się z rodziców moich w starożytney brackiej religiej moiej, będąc dobrym y sprawiedliwym katolikiem, wprzód panu Bogu memu w Trójcy iedynemu duszę moję w ręce poruczam, prosząc najsświętszey Panny Bogorodzice naszej y wszystkich świętych, aby przyczyną swoją poważną u Zbawiciela mego to sprawili, żeby nie respectując na złości moie, niezliczone grzechy y występki moie, nie według zasług moich, ale według miłosierdzia swego duszę moję do chwały swey świętey przyjąć raczył. Ciało zaś moie aby iako nayuczciwiey przez duchownych naszych według ceremonii y obrzędu naszego ruskiego w cerkwi moiej Krońskiej, w kaplicy moiej, gdzie rodzice moi leżą, bez żadney pompy y marności świata tego, powagi y próżności nakładów pochowano było, tego synowie moi mają doyrzec y kamień mój, który iest gotowy, moim kosztem sprawiony w Królewcu z napisem, postawić. Od tego czerncom Krońskim płacić niepowinni, bom ia za żywota mego oddał gotowymi pieniędzmi za siebie y małżonkę moją Zofią Bielewiczownę złotych polskich półtora tysiąca y fundację

uczyniłem, że powinni moi czerncy duchowne Krońscy pana Boga prosić przy służbie Bożej.—W kaplicy moiej, na górze w cerkwi Krońskiej po prawey ręce, we śrzodę na każdy tydzień, a na dole w sklepie, gdzie ciała nasze leżą y leżeć będą, cztery razy do roku podczas uroczystych świąt y prazników w cerkwi naszej, gdy się ludzie z różnych miast zgromadzaia, służbę Bożą zaduszną odprawować powinni będą. Za pracę duchownym naszym Krońskim syn mój pan Karol Ogiński—podkomorzy Witepski, ma dać od pogrzebu mego złotych sto polskich, ieślibym ia tego sam za żywota mego nieoddał; pogrzeb mnie przystoynny y stypę porządną sprawić według moiej conditii tak, iakoby wszyscy przyiaciele ukontentowani zostawali, a naybarzziej ubodzy starzy moiej maiętności Krońskiej. Powinien będzie od tey kaplicy moiej na dole, gdzie nasze ciała leżą, tenże syn mój, który odemnie fundatorem tey cerkwi zostaie, klucz mieć u siebie od sklepu naszego; powinien y te ciała tam stawiać, który s przyiacioł naszego domowstwa będzie chciał mieć, tylko żeby naszej starożytney religiej byli. Do tego czernicy y zakonnicy Krońscy klasztoru naszego nie należą y wtrącać się nie powinni, oprócz nabożeństwa pewnych dni, wyrażonych przez rok w tym testamencie moim wyżej, ma to być w mocy y dyspozycyi fundatora tey cerkwi Bożej. Do inszych też klasztorów leguię po pięciu set złotych polskich, mianowicie: do Wilna, do Wiewia, do Mińska y do Połocka, także do Markowa klasztoru swego, pod Witebskiem fundowanego odemnie y różney szlachty braci moiej nabożeństwa naszego, którym ia sam za

żywota mego zapłaciłem y quitacyią od nich otrzymałem. Ci duchowni s tych wszystkich klasztorów, za daniem sobie znać od syna mego, na pogrzeb mój przybyć y stawić się mają, którym tę summy legowane, ciało moje z duchownymi moimi Krońskimi, iako nayprzystoyniey solito more graeca pogrześć mają y każdy z nich świeszennik za duszę moią służbę Bożą odprawić powinien będzie, pana Boga prosząc, aby duszę moią do chwały swey świętey przyiąć raczył. A za pracę tym przyездźym duchownym, do czego łaska y uwaga syna mego samego pociągnie, dać powinien będzie, a nie s powinności. Jesliby też za daniem sobie znać s którego klasztoru s tych pomienionych duchowni przybyć, a zwłaszcza dla słuszney iakiey przyczyny nie mogli, Bóg im będzie zapłata, że ciała mego grzesznego pochować nie przybyli; przecie ta summa na klasztor ich zupełnie ma być oddana, aby za mię y grzechy moje pana Boga błagali y ustawicznie prosili. Czernicom do klasztoru Wileńskiego, w bractwie naszym, leguię złotych sto polskich, dominis czernicom, gdzie córka moia Katarzyna Ogińska z nimi leży pochowana, złotych dwieście polskich, także y do Kroni czernicom naszym złotych sto polskich. Szpitalowi Krońskiemu, według legacyi y funduszu mego, aby na każdy rok zboże pomienione oddawane s Kroń było, to iest: różnego zboża beczek dzie sięć miarą dawną dworną, a pieniądze wszystkim mają być oddane wprzód z gotowey summy moiey, która się po mnie dzieciom moim dostanie. A iesliby żadney summy nie zostało pieniądzey, tedy obadwa synowie moi zarówno z majątności moich, które się im po mnie dostały,

sami mają porachowawszy się między sobą y powinni będą oddać, ieslibym ia sam za żywota mego ciepłą ręką nie oddał y nie zapłacił. Pilno tedy synowie moi mają tego postrzec, aby we wszystkim według woli y tey ostatniey dyspozycyi moiey, nie obciążając tym sumienia mego, duszy swey nie obciążając, koźdemu aby dosyć się stało. Co się zaś tknie ubogiey substancyi moiey, mianowicie majątności moich, w różnym powiecie po rodzicu dobrodzieiu moim pozostałych y s podziału od braci moiey na moię część dostałych y przez mię samego nie łakomie y chciwie, ale przystoynym sposobem za kopę moią dobrze nabytych, te synom moim według ordynacyi y tego testamentu mego, aby żadnych rozruchów między sobą nie mieli, ale wiecznie w całości y pokoju zostawały, uważwszy, iako rodzic onych, bez krzywdy y wszystkiemu złemu, iako to więc bywa na tym mizernym świecie, zabiegając, wiecznymi czasy daię, daruię y zapisuię, (kładąc niebłogosławieństwo moie na sprzeciwnego rodzicielskie) oddalać córki moie, przez mię samego y małżonkę moię wyposażonych, czego się y sama każda z nich dobrowolnie z mężami swemi, wiawszy pewną kwotę, na stan ich należąca, nie tylko z tych majątności, ruchomych rzeczy, ale y spadkowych różnych, prawnymi zapisami swemi przyznanyymi zrzekli. — *Naprzód* tedy majątność moię ruską Lozną s folwarkiem Malkonem, s Krozyńską częścią ode mnie samego kupioną y nabytą, w wojewodztwie Witebskim leżącą, dwor Lozniewskii, przez mię samego na korzeniu surowym zbudowany y miasteczko Lozno wystawione, z budowaniem, pracą moią własną y poddanymi osadzone, z bydłem rogatym y nierogatym, z budo-

waniem dwornym y pasznią dworną, z gruntami oromymi y nieoromymi, z poddanymi wszystkimi, z dawna w tey maiętności osiadłymi, z ieziorami, z rzekami, z młynami, lasami, puszciami, barciami y wszelkimi pożytkami, w pewnych granicach z dawna ograniczonych przez rodzica dobrodzieia mego y mnie samego, wiecznymi czasy daię, daruię y zapisuię synowi memu panu Symeonowi Karolowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu, także y daninę moię, którą miałem z wysługi moiey ód iego królewskiej mości y rzeczy-pospolitey Karasno, w Szuckiey włóści leżąca, lennym prawem sobie daną y ograniczoną, nic na się nie excypuiąc, ze wszystkimi pożytkami, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu. Maiętność zaś moię także ruską, w tymże woiewodztwie Witebskim leżąca, Mikulin, z miastem, od ródziców moich z dawna ufundowanym, z mieszczany, z folwarkiem Szawrunkami, z bydłem rogatym y nierogatym, z budowaniem, z pasznią dworną, z gruntami, z poddanymi wszystkimi, z ieziorami, z rzekami, z młynami, stawami, sadzawkami, lasami, puszciami, barciami, y wszelakimi pożytkami w pewnych granicach, drugą maiętność Bakszty albo Dukoral, w woiewodztwie Mińskim leżąca, daię, daruię y zapisuię synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, z dworną pasznią, z bydłem rogatym y nierogatym y z poddaniami wszystkimi, z dawna do tey maiętności należącymi, owo zgoła nic nie wymuiąc ze wszystkimi pożytkami; także y trzecią moią maiętność, w Wołkowyskim powiecie leżąca, Kropiwnice, z folwarkiem, nazwanym Telakami, y ze wszystkimi z dawna do tey maiętności przynależnościami, z wstępem

do barci y sianożęci w puszczy Swisłockiey rakoszowey, od wieku w używaniu prawnie będącymi, z gaiami, zaroślami, stawami, z sadzawkami, młynami, bydłem rogatym y nierogatym, z pasznią dworną, z gruntami oromymi y nieoromymi, z sianożęciami, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, owo zgoła nic nie wymuiąc od tych maiętności obudwuch, ze wszystkimi pożytkami, tak iako się w sobie maia, wiecznymi czasy zapisuię temuż synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, z tym dokładem, aby ieden drugiemu nic nie przeszkadziąc, na tych swych maiętnościach, ode mnie sobie zapisanych, mieszkali w pokoju, pana Boga chwalać, a w miłości braterskiej żyjąc y w namnieyszą część w tych maiętnościach, odemnie rozdzielonych, nie wstępuiąc y tego testamentu mego niewczym nie naruszaiąc, za zgodą samych synów moich, pod zaręką niżej mianowaną. Co się tknie zaś maiętności moich Litewskich, między Kownem y Wilnem, w powiecie Kowieńskim leżących, y te po śmierci moiey tak zapisuię y disponuię: Maiętność moie Osinty dziedziczne synowi memu panu Janowi Ogińskiemu — chorążemu Wołkowyskiemu, wiecznym prawem mnie należącą, a odemnie samego wykupioną, która była w zastawie czas niemały u pana Donowaia, iuż wniwecz obrocona y spustoszona, a teraz iuż przez mię oprawiona, daię, daruię y zapisuię wiecznymi czasy, z budowaniem dwornym, odemnie zbudowanym, z puszczą o granicę Zyźniowską, s pasznią dworną, stawami y sadzawkami, y zewszystkimi pożytkami, z boiarami y poddanymi, zdawna do tey maiętności należącymi, a na inwentarzu podobstatku wyrażoną y opisaną. Drugą ma-

iętność moją Koszany y folwark Meszłowicze y Jachnizki, od pana Bałtromieia Jachnowskiego kupioną y nabytą, w tymże powiecie Kowieńskim leżącą, do której majątności Jachniskiej wieś od Kroń Miegany, w której włok dwadzieścia y dwie, która przedtym do Kroń należała, przydaię y wiecznie zapisuię, z dwornymi paszniami tych trzech majątności, z boiarami, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, z gruntami ich, z włokami, z zasiewkami y morgami, z zaroślami, z gajami y sianożęciami im należącymi, według inwentarza mego porządnie ograniczonemi, iako zdawna od rodzica mego y mnie samego w używaniu byli, y wszystkie rzeczy w tych trzech majątnościach ruchome, które kolwiek są y będą po śmierci moiej, nic na się y ni nakogo nie zostawuiąc wiecznym prawem daię, daruię y zapisuię. A drugiemu synowi memu panu Symeonowi Karolowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu, majątność moję pomienioną z przykupią od Dziakiewiczów y różney szlachty, a Wizginolski folwarek po swych braciech nabyty, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu ze wszystkim, iako iest odemnie pobudowany y wystawiony, z budowaniem y wszystkimi ruchomymi rzeczoma, wiecznością zapisuię s tym dokładem, aby zarazem naydaley w tydzień po śmierci moiej na klasztor Kroński cztery tysiące złotych polskich oddał. Jesliby też niechciał tego folwarku y nie korzystał w nim, tedy mają oycowie Krońscy zarazem ze wszystkimi ruchomymi rzeczoma, które się ieno ruchomą rzeczą nazwać mogą, oprócz dworney czeladzi y stróżów, których wiecznymi czasami uwalniam, tak mężczyzn, iako y białych głów od posługi dworney, wolno im

służyć komu chcieć, komu się będzie podobało, a żaden ich niema brać w niewolą, ani dzieci moie, pogotowiu obcy ludzie, pod srogim karaniem, o co y ia gorąco proszę, aby nie byli hamowani. Maią tedy ten folwark obiąć prawnie wiecznymi czasy y spokojnie trzymać pod zaręką, ktoby przeczył temu zapisowi memu, czterech tysięcy złotych, y ktoby bronił onym tego folwarku y z spokojnego dzierżenia wybiiał. A oycowie Krońscy, tę sumnę wziowszy y odliczywszy, albo ten folwark obiowszy, mają mieć y zachować w cerkwi Krońskiej ustawicznego bakałarza dla ćwiczenia dziełek, śpiewania y rozmnożenia chwały Bożej, któremu na suknią od oyców Krońskich na każdy rok ma dochodzić złotych sto polskich, a złotych trzysta na oprawę cerkwi Krońskiej na każdy rok y dzwonicę y cmentarz, tak murem iako y drzewem, czego pilno ma doyrzeć syn mój, iako fundator, pan podkomorzy Witebski, aby ten porządek w tym od oyców był zachowany y nie naruszony y żeby ni na co inszego od tey summy krescencya, tylko na to właśnie sprawiedliwie obracana była y co rok dochodziła. *Drugą* majątność moję oyczystą Woygową, dwór z budowaniem porządnym szlacheckim, z gumnem y dobrą pasznią y oborą, z stawami, sadzawkami, lasami, gajami y dostatnimi sianożęciami, z boiarami y z poddanymi, tak osiadłymi, iako y nieosiadłymi, z gruntami ich y z włokami, tak oromemi, iako y nieoromymi, zdawna według inwentarza dzierżącemi y porządnie od szlachty ograniczonymi, temuż synowi memu panu podkomorzemu Witebskiemu daię, daruię y wiecznie zapisuię. *Trzecią* majątność naszą główną oyczystą Kronie, gdzie przez

rodziców moich fundacyia w cerkwi Bożej stanęła, a mnie się dostała z podziału przy Kroyniach braci moiej, którą waruję, aby wiecznie y nienarusznie zostawała u syna mego pana Symeona Karola Ogińskiego—podkomorzego Witebskiego, tej maiętności Kroń panem wiecznym zostawuję, daię, daruję y zapisuję. Kamienicę ze wszystkim ochędostwem, do niey należącym, dwór murem obwiedziony, ze wszystkim budowaniem dwornym y s folwarkiem, z sadami, ogrodami, stawami, młynami, z ieziorami, aby nic w podział nie kładziono, iako samey kamienicy, tak y ochędostwo, wszelkie obicia w kamienice będące, zboże wszelakie, iak młócone, iako niemłócone, w swirnach y w puniach będące, legumin żadnych y w piwnicach napoiów y browarnego naczynia y kotłów, aby po śmierci moiej żadna szarpanina między dziećmi moimi y urzędnikami niebyła, pilno tego się warować maia, pod zaręką w tym testamencie opisaną; do tego pasznię dworną y z lasami, borami porządnyimi (których pilno strzeć potrzeba), sianożęci z gruntami oromemi y nieoromemi, z młynkiem w Klebiszkach, z dworną sianożęcią y zasiewkami, które naymują mieszczanie Kroźcy do łaski pańskiej z młynarzem, tam mieszkaiącym y z gruntem iego, w granicy Krońskiej naznaczoney w inwentarzu Krońskim y opisaney wsi; do tego do Kroyń należące, według inwentarza, z poddanymi osiadłymi y nieosiadłymi, z boiarami we wsi, tak mieszkaiącymi na cynszu, ze wszystkimi ich gruntami y powinnościami, z dawna odprawuiącemi y miasteczko Krońskie, z ich powinnością y gruntami y włokami, od dwornej paszni dobrze ocyrklowanych y opisanych. Względem tego, aby się

chwała Boża szyrzyła y nie ustawała, wóytowie maia pilnować, aby każdy mieszczanin z domu w niedziele y w święto w cerkwi bywał na iutrzni y na służbie Bożej, pod winą trzech polskich na potrzebę cerkiewną,—starannie to maia wybierać od oyców przełożeni y pilnować. Szpital Kroński aby według funduszu mego s Kroń był na każdy rok opatrowany, tego syn ma doyrzeć mój, pan podkomorzy, aby na duszy moiej y onego nie padło iakie dopuszczenie Boże. Na różne ubogie tenże syn mój ma rozdać złotych sto polskich y nakarmić, którzy będą na pogrzebie moim na tenczas y dobrze napoić, aby za duszę moię pana Boga wesoło prosili, y goście, którzy na prazniki nasze do cerkwi naszej bywać będą, a zwłaszcza zdaleka, aby przecie według uwagi onych uszanowano ze dworu, według przemożenia, co dobra wola y łaska będzie synowska, także y do klasztoru, co być może, aby podtuczać nie broniono ze dworu tak dla gości, iako y onychi samych. Tymże sposobem y potomkom syna mego podkomorzego Witebskiego tą ostatnią wolą moią Kronie y miasteczko daię, daruję y zapisuję, z tym jednak dokładem, aby wiary swey greckiej starożytney nie odstepuiąc, ale w niey statecznie trwaiąc, fundacyi rodziców moich strzegąc y odemnie osobliwie ugruntowaną dotrzymuiąc tak, iakoby się żaden nieprzyjaciel s tego nie cieszył nasz, o których tych wieków nietrudno, y strzeż Boże, aby w wierze swoiej odmiany iakiej nie uczynił, zaczym ciała iako rodziców moich, tak y nasze wyrzucone by być musiały, czego boday żaden taki nie doczekał. Y to waruję sobie, ieśliby, strzeż Boże, y syn mój pan pokomorzy Witebski przez

iakie karanie pańskie, wiary swej odstąpił, idąc za mamoną świata tego, wrzymką albo inszą się iaką odmienił, albo Kronie y miasteczko Krońskie chciał komu przedać, tedy syn mój pan Jan Ogiński ma mu zapłacić, a niekto inszy, pod zaręką trzydziestu tysięcy złotych. Jeśliby też nie przedając, iako wyszey się pomieniło, reliey odstąpił swoiey, tedy syn mój pan Jan Ogiński, iako młodszy, tę oyczystą maiętność y s tą fundacyą Krońską, Kronie y miasteczko, z dworem, s kamienicą y z mieszczany y ich gruntami, iako się wyżey opisało, według inwentarza, od ostatku wyrażonego ma y powinien będzie, iako własne swoje dziedzictwo zaiachać y wziąć prawnie, y s tą fundacyą, iako się wyżey wyraziło, sam y dzieci iego, iezeli w tey wierze starożytney statecznie trwając naydować się będą, cieszyć się s tey maiętności Krońskiej maią y wiecznymi panami zostawuję. — Kamienicę moją Wileńską, przy cerkwi naszej świętego Ducha, naprzeciwko Trójcy świętey uniiackiey, ze wszystkim, co się w niey naydować będzie, zapisuję, oprócz gospodarzów y rzeczyich, a co mego, to wszystko synowi memu panu Karolowi Symeonowi Ogińskiemu — podkomorzemu Witebskiemu. Kamienice zaś w Kownie drugiemu synowi memu, w rynku samym, na przeciw ratusza, na którą y prawo iest z przywileiem królewskim, daię, daruję y na wieczność zapisuję, ze wszystkimi moimi ruchomymi z rzeczoma y drobiazgami, co się tam naydować po śmierci moiey będzie. Oblig xiążenia iego mości pana hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie dany na złotych trzydzieście tysięcy, goły z zatyłkiem, iezeli sam nie odyszcze od niego za żywota mego, tedy go daię y daruję

synowi memu starszemu panu podkomorzemu Witebskiemu, po śmierci moiey, który przy mnie iest w szkatule moiey. Wsi cztery, od też mi y Święcinik, mnie prawem zastawnym na lat trzy po sobie idących od wielmożnego imć pana Krzysztopha Paca—chorążego wielkiego xięstwa Litewskiego wielkiego zawiedzione y przez ienerała wintromissyją puszczone, do Koszan we dwudziestu y czterech tysięcy, to prawo, iezeli sam tey summy za żywota mego nie odyszcze, na syna mego młodszeo wlewam pana Jana Ogińskiego — chorążego Wołkowyskiego, po śmierci moiey, s tym dokładem, aby oddał dzieciom swoim, a wnukom moim, cztery tysiące, aby mię nie zapominali y s tego się cieszyli. Zięciowi memu panu Mikołaiowi Starosielskiemu dałem na Rusi na zastaw maiętności iedney pod Witebskiem Wiazownie z pewnymi wioskami, w prawie mnie od niego danym, siedm tysięcy złotych, a na oblig kop trzysta Litewskich, tedy y tę summę po śmierci moiey tak zapisuję y daruję dzieciom tegoż syna mego Starosielskiego, a wnukom moim cztery tysiące złotych y trzysta kop, na oblig pożyczonych dwa tysiące złotych potomkom pana Woltera Korfa, a wnukom moim zięcia mego; trzeci tysiąc złotych sirocie wnuczce moiey Fronkiewiczownie, z córki mey splodzoney, pannie Zofiey Ogińskiej Fronkiewiczownie, gdzie się kolwiek natenczas naydować będzie. Poniewasz tedy synom moim iuż te maiętności moie, wyżey w testamencie moim wyrażone, iako się któremu po śmierci moiey dostać maią, z wolą samych onych są rozporządzone y rospisane y oni sami iuż za pozwoleniem moim za żywota mego listy prawne miedzy sobą dawszy y staną-

wszy obadwa oczewisto w tym roku tysiąc sześćset piędziesiąt czwartym w Wilnie przed trybunałem, przyznali sobie, pod zarękami, w tych liściech opisanymi, niech sam Pan Naywyszszy będzie pochwalon s tego, aby się żaden mój nieprzyjaciel nie cieszył y ten testament mój aby w naymniejszym punkcie nie był od nich między nimi naruszony, pod tąż ich zaręką, w liściech daną trybunalskich, wiecznie y nierusznie ma zostawać, pomniąc na srogie karanie y niebłogosławieństwo Boże, iezeliby co przeciwko woli moiey y zapisom swoim mieli poczynać y ten testament wątlić y naruszać, y rwać miłość y zgodę braterską, z którey anieli się cieszą y sam pan Bóg patrząc na tę miłość onych przy dobrym mieniu, zdrowiem y bogactwem opatrować będzie; czegom ia mizerny człowiek na sobie po wszytek wiek mój doznawał, zem rodziców moich napomnienie miał w ustawicznej pamięci y wielkim poszanowaniu. Co się tknie zaś ruchomych rzeczy moich, te wszystkie sobie w wolney dyspozycyi moiey zostawuję, a po śmierci moiey, iezeli ciepłą ręką ich nie podzielę między dzieci y przyjacioły moie, według woli moiey, tedy synowie moi tymi ruchomymi rzeczoma kontentować się mają, co się któremu z nich w majątnościach ich dostanie, oprócz rynsztunku woiennego, koni, szat y srebra y pieniędzy gotowych, iezeliby się (nieoddane komu) u którego się naydować mieli, tylko, a nie więcej tym się synowie moie obadwa sprawiedliwie, nie krzywdząc ieden drugiego podzielić spokojnie, co pan Bóg da, mają, krom żadnych inszych drobiazgów, cyny, miedzi, kotłów y sprzętu domowego, to przy dworach zostawać ma, komu się co dostanie

y gdzie się co naydować będzie, a ieden drugiemu s tego się wyliczać nie powinien, a tym się kontentować, co szczęście czyie przyniesie, a łaska rodzicielska pokaże, co się z nich komu dostanie. Także y stada gdzie się naydować będą, przy którey majątności po śmierci moiey, tam zostawać wiecznie mają ze wszystkimi rzeczami, co się kolwiek ieno ruchomą rzeczą nazwać może. Urzędników po wszystkich majątnościach y folwarkach po śmierci moiey od lidźby uwalniam, sług, szlachtę y czeladź moię, która mi przez czas niemały wiernie służyła, a przy śmierci moiey naydować się będzie, aby namnieyszemu zapłacono było, którzy się w reiestrze moim służnym naydą, a odemnie nie zapłacono będzie, osobliwie skoro po pogrzebie moim, kromia zasłużonego, każdemu daruję z łaski swoiey za wierne ich posługi, naydaley w tydzień kontentacyi sługom po złotych półtorasta, wyrostkom po złotych sta, chłopiętom po pięciudziesiąt złotych, kredensarsowi, kluźnikowi, haydukom, krawcom, kucharzom, piekarzom, masztalerzom, woznicom, myśliwcom y myśliwcykom po złotych trzydziestu, których wszystkich ze dworu mego, od naywiększego aż do namnieyszego spisanych w xięgach moich, uwalniam wiecznymi czasy od poddaństwa dzieci moich, aby wolnymi po tych pracach swoich zostawali, którzy podówczas przy dworze moim z poddanych moich, tak męskiey, iako białey płci naydować się będą. Rykunie po wszystkich folwarkach y podrykuńki uwalniam ze dworu, niech sobie służą komu chcą; owo zgola wszystkich a wszystkich uwalniam, którzy mi służyli, albo raczey mizeryą cierpieli świecką, wiecznymi czasy, a synowie moi

nie mają y nie mogą ich w żadną niewolę obracać pod srogim karaniem Pańskim, y pokornie proszę, nie czyniąc ciężką duszy moiey, niech się woli mey nie przeciwia, niech za duszę moię pana Boga proszą, a po trudach y pracach swych wolnymi zostają. Kończąc tedy tę ostatnią wolę y dyspozycyą moię panu Bogu w Trócy iedynemu się poruczam y w opiekę onego się oddaę, naświęszey Pannie y wszystkim świętym duszę moię poruczam, aby do chwały iego świętey y progów niebieskich, gdzie wszyscy święci odpoczywają, zaprowadzona była. Pisan w Trokach, anno tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwartego, dnia dwudziestego Oktobra. У того тестаменту при печатахъ подписъ рукъ тыми словы: Samuel Lew Ogiński—ciwun woiewodztwa Trockiego, ręką własną

moią. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego тестаменту od imé pana Samuela Lwa Ogińskiego—ciwuna woiewodstwa Trockiego, Alexander Rybiński—pisarz grodzki Trocki. Ustnie proszony pieczętarz do tego тестаменту przy pieczęci rękę podpisał Walenty Rynuszkiewicz—podstarości Trocki. Ustnie proszony pieczętarz y oczewisto od imé pana Samuela Lwa Ogińskiego—ciwuna Trockiego, do tego тестаменту Wolk Stanisław — stolnik Derpski, dworzanin iego królewskiey mości, ręką swą.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ верху мѣненую особу до актъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчныхъ есть актыкованъ и уписанъ.

1657 г. Юня 15 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 25.

127. Духовное завѣщаніе жены Михаила Зеновича Аполлоніи, урожденной Огинской—Троцкой подноморянки.

Аполонія Зеновичова, въ первомъ сунружествѣ Пацова, урожденная Огинская, въ своемъ завѣщаніи упоминаетъ о разныхъ неприятныхъ случаяхъ своей жизни, часто сопровождавшихся ея слезами; во избѣжаніе недорозумѣній и споровъ изъ-за дѣлежа наслѣдства, предъ смертію она дѣлаетъ слѣдующее распоряженіе, какъ о себѣ, такъ о своихъ дѣтахъ и имуществѣ.

Тѣло свое завѣщаетъ похоронить въ своей домашней церкви въ д. Маньковичахъ; на похороны желаетъ пригласить 4-хъ монаховъ (изъ св. Духов-

скаго и Касутскаго монастырей) и священниковъ изъ блага духовенства: на похороны записываетъ 500 зл., а такъ какъ она была должна монастырю 3,000 зл., то въ вознагражденіе за 1/10 записываетъ еще 500 зл. съ тѣмъ, чтобы долгъ ея былъ отданъ на Маньковскую церковь въ видѣ постоянного фонда, проценты съ котораго и должны идти на содержаніе церкви на вѣчныя времена.

Приводя на память денежныя суммы, находящіяся въ наличности и на долгахъ у разныхъ лицъ, записываетъ ихъ сыну, братьямъ, разнымъ

родственникамъ и разнымъ церквамъ (Виленской св. Духовской, Городьской, Мядельской и госпиталю, находящемуся при ней, Сурдацкой и Маньковско-

му госпиталю; не забываетъ и слугъ своихъ, — надѣляетъ ихъ хотъ и незначительными суммами и вѣчной свободой.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Апрѣля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ, зъ воеводства, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, постановившисе очевидно у суду слуга его милости пана Геронима Паца, воеводича Троцкого, панъ Мартинъ Вилейко, экстрактъ кгроду Опменского актикованья тестаменту зопшлое ее милости пани Полонии Окгинской Михаловой Зеновичевой, его милости пану воеводину Троцкому и инымъ рознымъ особомъ належачій, способомъ переносу ку актикованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ покладаль, просечи, абы до книгъ уписанъ былъ, который уписуючи слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

Выписъ съ книгъ кгородскихъ владу господарского староства Опменского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ петъдесятъ сегого, мѣсяца Августа девятого дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Опменскомъ, передо мною Войтехомъ Савичомъ Заблоцкимъ, обранымъ на сеймику судьей, постановившисе очевидно слуга вельможного его милости пана Геронима Паца—воеводича Троцкого панъ Кгабріель Мицкевичъ, покладаль и ку актикованью до книгъ подалъ тестаментъ славное памяти ее милости Полонии Окгинской—подкомориной Троцкой Михаловой Зеновичевой, въ речи въ нсмъ ширей описаной, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ кгородскихъ Оп-

менскихъ былъ актикованъ и уписанъ, который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

W imię Oycy y Syna y Duchy Świętego, Boga w Trócy świętey iedynego, niech się stanie wola Boża ku wieczney pamięci, amen. Ponieważ z przedwiecznego wyroku ta ordinatia Pana Naywyższego kurs dni ludzkich ocerklowała y iest nieodmienna ustanowiona, iż tak młodych, iako y podeszłych lat ludziom port upłynąć y naznaczonego termin kresu życia człowieczego przestąpić nie może, zaczym ia Polonia Ogińska—podkomorzanka Trocka, Michalowa Zenowiczowa, lubo w niemalnych w terazniejszych zamieszanych czasiech zostawszy we wdowim stanie po zeyściu z tego świata milego małżonka imci pana Michala Zenowicza, oraz y dziatek osierociących, w niedoysciu sprawiedliwosci, w krzywdach wylewaiac łez moich wiadro, zawsze w kłopotach y niedostatkach mych uprządszy plato nici lat życia moiego wieku, iż wola y dekret surowy tegoż Naywyższego pana odmienić trudno, stosuiac się do słów Pana Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa—Boga Wszehmogącego, który wszehmocnością swą prawdziwą rzetelnie upomina, aby każdy chrześciański człowiek, niewiedząc minut życia, był zawsze ostróznym y na śmierć gotowym, gdyż nad termin naznaczony pociagnąć nie może, a zgoła wszystko się, co tu pocznie, koniec swoy brać musi, czego ia za terazniejszey dobrej pamięci y umysłu moiego wielce sobie za żywota moiego doskonałego rozporządzenia życząc,

a iż niepewność żywota ludzkiego, zawczasu tą ostatnią wolę moją uczynić umyśliłam, ponieważ każda pismem nieobwarowana rzecz w potomne czasy z pamięci ludzkiej wypadać y do zatrudnienia iakiego przychodzić zwykła, zabiegając temu wszystkiemu, aby po żywocie moim o dobra, mnie prawem wieczystym służące, iak y o summy różne wiedząc każdy swoim, komu tą ostatnią wolą disponować będę, do żadnych rostryk y zawodów trudnych prawnych, iako szerzey niżey wyrażono będzie, nieprzychodziło. *Nayprzód*, gdy mię Pan *Naywyższy*, z woli swey świętey, z tego padółu płaczu do chwały swey świętey powołać będzie raczył, tedy ia grzeszną duszę moję w *Przenayświętsze* miłosierne ręce iego, za przyczyną przeto błogosławioney Panny *Maryey*, matki iego, patronki, dobrodzieyki y opiekunki naszej, wzywając aniołów *Bożych* y wszystkich świętych, poruczywszy, mając dobrą ufność y nadzieję w obietnicach iego świętych, że on z łaski swey świętey dla niewinney krwi swoiey, którą dla nas grzesznych przelewał, odpuściwszy ciężkie brzemie grzechów moich y za iey przebłogosławioney Panny przyczyną, która iest zawsze ważna do nieoszacowanego skarbu chwały wiekuiştey królestwa niebieskiego w poczet swych świętych przyjąć będzie raczył, a ciało moje grzeszne, z ziemi wzięte, oddając też dług ziemi, ma być przez miłego syna mego wielmożnego imci pana *Heronima Paca*—woiewodzica *Trockiego*, w cerkwi majątności imci, nazwaney *Mańkowiczach*, w powiecie *Oszmiańskim* leżącey, odemnie ufundowaney, w wierze greckiey błahocześciwey *Zaśnieńnia* przebłogosławioney Panny będącey, porządkiem zwyczajnym chrześcijańskim, z czterma zakonu greckiego nieunitów

czerncami y świeckimi także kapłanami pogrzebione, o co wielce proszę, być ma. Których czernców ma z monastyra *Wileńskiego* bractwa *Świętego Ducha* y z *Kasuty* zasiągnąć, iednak bez pompy świeckiey, pogrzeb odprawiony ma być, ieno liturgię świętą. Na którą to cerkiew, lubom przy starożytnym założeniu y nadaniu fundusz, zapis doskonały, z wyrażeniem w nim rzeczy dała, iednak y tym moim ostatniey woli testamentem stwierdziwszy y wiecznemi czasy umocniwszy, upraszam miłego syna mego, aby z łaski swey, iako za żywota mego we wszelakich przypadkach y złych w niedostatkach moich raziech dobroczynności oddawał, tak y po żywocie moim sklepek, gdzie grzeszne ciało moje będzie leżało, zbudować kazał; który sklepek za radą oyców zakonników, w tey fundacyi mianowanych, ma być przez niego, miłego syna mego, o czym nie wątpię, w tey cerkwi wystawiony. Do tego czyniąc lekkość ku zbawieniu grzeszney duszy moiey, na tąż cerkiew *Mańkowską* tymże oycom zakonnikom gotowemi złotych pięćset polskich zapisuję y wiecznymi czasy leguję, aby się chwała *Boża*, każdego tygodnia we śródę święta liturgia za duszę moją odprawowała. Ażem, przy funduszu dawszy, znowum na ichmościów oyców zakonnikow na list zapis trzy tysiące wzięłam, tedy iako te trzy tysiące na oblig winne, tak y terazniejsza legacya złotych pięćset ma być z iednego przez imci pana *Heronima Paca*—miłego syna mego, nie z tey majątności *Mańkowicz*, ale z niżey mianowaney summy oddana y zpełna zapłacona, a ten oblig mój ośwobodzić ma. Jednakże ich miłość oycowie zakonnicy monastyra bractwa świętego *Ducha*, w błahocześci będące, ody-

skawszy tę sumę, nie mają iey ni dokąd inąd obracać, tylko właśnie ma być na wyderkaf dana, zkądby na różne cerkiewne potrzeby quota szła, a sama summa przy tey cerkwi wiecznie zostawać ma. Czego mianowani oycowie zakonnicy sami teraz y po nich successorowie, osobliwie ich mości panowie bracia moi, iasnie wielmożni imć pan Alexander Ogiński—kasztelan y wielmożny imć pan Samuel Ogiński—ciwun Trocki y potomkowie ichmość doyrzeć mają, o co uniżenie upraszam. A co się tkanie prawa wieczystego zapisu, odemnie imci panu Hieronimowi Pacowi—wojewódzicowi Trockiemu, miłemu synowi memu na wieczność maiętności Mańkowicz danego, oryginału y na przyznanie drugiego listu, zem nie mogła dla niesądzenia sądów nigdzie przyznać y iezeliby po tey ostatney woli moiey iuż nie przyszło przyznać, tedy ostatney woli testamentem, dziękuiąc za iego wszelakie, nie wyliczaiąc, życzliwości, doskonale stwierdzam y wiecznemi czasy umacniam. Co wszystko umocniwszy, doskonały porządek czyniąc o maiętności moie leżące y sumy pieniężne, którychem złaski pana Naywyższego za staraniem pospołu z miłym małżonkiem moim, mieszkaiąc na tey mey, a teraz iuż imci pana Heronima Paca maiętności Mańkowiczach, nie skrzywdziwszy nikogo z bliznich swoich, wiernie swym własnym groszem nabyli, to iest maiętności połowa Kozłowski Ostrow, w powiecie Oszmiańskim, a maiętności Suderwy w wojewodstwie Wileńskim y dworu w mieście Wileńskim na Bernardyńskiej ulicy od młynów królewskich będącego. A że pan Naywyższy z woli swey świętey wprzód na miłego małżonka mego pana Michała, a potem syna mego pana Piotra Zeno-

wiczów, w stanie młodzieńczym śmierć przeznaczyć raczył, a pan Jerzy Zenowicz syn mój młodszy, za żywota ieszcze małżonka mego lubo się ożenił, ale że niepożądnie y mimo wola nas rodziców, który takoz bezpotomnie z tego świata śmiercią zszedł, tedy tych dobr, według swego kupnego y od małżonka danego wieczystego prawa, po małżonku y dziatkach dzierżącą zostałam, gdzie ichmość panowie Zenowiczowie, zesłego małżonka mego synowcowie, nie mając na mnie osierociałą we wdowim stanie względu, wielce a niemilosiernie krzywdząc y nie mając żadnego prawa, przystępu y należności do wzmianowanych maiętności, to iest, imć pan Jan Władysław—marszałek Oszmiański, imć pan Stanisław—podsądek Wilkomirski, imci pan Jerzy—woyski Wileński—Zenowiczowie, wybiiając z spokoynego dzierżenia, gwałtownie y bezprawnie pozabierawszy w tych maiętnościach niemało rzeczy, w regestrze przy postępku o to wszystko z ichmość prawnym opisanych, pozaieźdzali y z tych dobr wycisneli, a na ostatek przez tak wielkie ukrzywdzenie nie mając, czym grześć miłych dziattek, niemały dług zasiadź musiała, o co actia z ichmość u sądu głównego trybunalnego przez mię uroszczona iest. A że ichmość, nie przypuszczaiąc tey mey sprawy do rozsądku, różno niepoiednokroć z terminu zwlekali, a potem przez niesądzenie dla trwog sądów nie mogłam y po tenczas o te gwałtowne s tych dobr wybicie sprawiedliwości świętey doysć y nieotrzymawszy ieszcze od dziattek moich żadney usługi y uszanowania macierzyńskiego, iakom żadnych zapisów na wieczność nie dawała, tak y skwapliwie bez rady przyiacioli, krewnych dać nie

myśliłam, ieno do czasu powierzone dla ożenienia panu Piotrowi Zenowiczowi—synowi memu, obligi, iakoby zrzeczenia dobr dałam, które przez panią Konstancją Sycińską, sposobem w processie pomienionym zabranesą, które tym moim ostatniey woli testamentem wiecznemi czasy kassuię y umarzam, będąc różnemi obietnicami, iako ustnemi, tak y listownemi, uwiedziona, przez te lat kilka ucierpieć musiałam, tedy za takową od ich miłości ucierpiawszy niewinną krzywdę, na sąd samego pana Naywyszszego spuściwszy, lubom sama nie doszła, iednak ten wszystkie ichmościów postępek prawny wcale iako y z p. Konstancją Sycińską zostawiwszy, za miłe y życzliwe miłego syna mego imci pana Hieronima Paca—woiewodzica Trockiego, w tym utrapieniu moim okazane chęci, do dochodzenia w osobie moiey na mianowanych ichmościach panach Zenowiczach o te gwałtowne odjęcie dobr moich, iako y o wszystkie rzeczy ruchome w nich zabrane, iako y o dochodzenie na imci pani Konstancyi Sycińskiej y po śmierci syna mego pana Jerzego Zenowicza, w Wilnie w sklepie przez mię w schowaniu będących spraw, listów, zapisów wieczystych y na te majątności wszystkie mnie służących, a osobliwie o dochodzenie powierzonego do czasu, iako się pomieniło, nieboszczykowi panu Piotrowi Zenowiczowi, synowi memu, dla ożenienia, iakoby listu zrzeczenia, a przez imciów zabranych, który ten dla ożenienia powierzony list y powtórze tym moim ostatniey woli testamentem wiecznemi czasy kassuię, na mianowego miłego syna mego wlewam y tym ostatniey woli mey testamentem wszelakiego prawa do dochodzenia wolność daię, a sama się z tego prawa imci panu

Hieronimowi Pacowi zrzekam y tak te dobra wyż mianowane rozporządám: Majętność moją, nazwaną Kozłowsk, w powiecie Oszmiańskim, imci panu Alexandrowi Ogińskiemu—kasztelanowi Trockiemu y panu synowi imci, panu Marcyanowi Ogińskiemu wiecznemi czasy daię, daruię. Drugą majątność moją, Potow, takóž w powiecie Oszmiańskim leżącą, imci panu Samuelowi Ogińskiemu—ciwunowi Trockiemu, na wieczne czasy iemu samemu y panom synom imci daię, daruię y tym ostatniey woli mego testamentem zapisuię. A majątność Ostrów, także w powiecie Oszmiańskim leżącą, drugą majątność Suderwe, w woiewodztwie Wileńskim, y dwor, a teraz iuž plac goły w mieście Wileńskim, na Bernardyńskiej ulicy będący, ogułem temuž miłemu synowi memu wielmożnemu imci panu Hieronimowi Pacowi—woiewodzicowi Trockiemu, za iego prawe przeciwko mnie, iako matki swey, synowskie miłości, który aż do zgonu żywota mego zawsze wszelakimi dostatkami, dodawaniem mnie y znoszeniem długów moich gotowym swym groszem y usługą okazane dobroczynności y chęci oddawał, mianowaną majątność Ostrów y Norocz nazwaną, Suderwe y dwór w mieście Wileńskim, także z ich prawami, przez pannę Konstancję Sycińską zabranemi, wieczystemi, a na te majątności wprzód mnie, a teraz imci służącemi, tym ostatniey woli testamentem moim, nie zostawiwszy na tych dobrach imci żadnych ciężarów y długów, daię, daruię y wiecznemi czasy zapisuię, z wolnym wszystkich szkod, zabranych w tych majątnościach przy gwałtownym od ichmościów panów Zenowiczów wybiciu dochodzeniem, których doszedłszy, nie wyliczaiąc się nikomu, iako

z bydła, koni, zboża y innych, w rejestrze opisanych rzeczy, ma na swój pożytek, według woli y upodobania swego, obrócić; co wszystko iako y intratę przeszłych y terazniejszych lat, po zabranii od ichmościów panów Zenowiczów tych majątności, tak y te wyż mienione ruchome rzeczy temu miłemu synowi memu wiecznie zapisuję. A doszedszy iako ichmość panowie bracia swoimi majątnościami, tak y imci pan Pac, iako majątnościami swemi, tak y temi ruchomemi rzeczoma, iako swoją własnością, disponować wolen y mocen wiecznemi czasy będzie. A co się tknie summ piędźnych, z małżonkiem iako y mnie iedney winnych, to iest: u imci pana Jana Rayskiego bywszą moją summę złotych iedynaście set polskich; u wielmożnego imci pana Mikolaia Dolmata Isaykowskiego—łowczego wielkiego xięstwa Litewskiego, mnie iedney trzynaście tysięcy; u imci pani Zofii Isaykowskiej, bywszey Samuelowey Pacowey, a terazniejszey pani sędziny Żmudzkiej Mleczkowej, na dwa obligi, na ieden dwadzieście dwa, a na drugi dwa tysiące, co wszystkiego uczyni dwadzieście cztery tysiące złotych polskich, tak owe rozporządzam: Naprzód z summy u imci pani Pacowey, terazniejszey pani Mleczkowej, sędziny xięstwa Żmudzkiego, dwudziestu czterech tysięcy złotych ichmościom panom braci moim, mianowanemu imci panu Alexandrowi y imci panu Samuelowi Ogińskim, po dzieściu tysięcy złotych im samym y potomkom ichmościów wiecznemi czasy daię, daruję y zapisuję. Z teyże sumy, u pani sędziny Żmudzkiej będącey, pamiętając tą wielką miłość, którą zawsze niepojednokroć oświadczał, imci pana Jana Mleczka—podsędku Upitskiego y imci pani małżonki

imci, iako krewnego mego, złotych cztery tysiące polskich daię, daruję y wiecznemi czasy zapisuję. Jakoż y te obligi imci pan Heronim Pac do rąk ichmościów panów braci y imci panu Mleczkowi—podsędkowi Upitskiemu oddać ma. A summa zaś, u imci pana łowczego trzynaście tysięcy będąca, tedy oną na opłacenie długów moich ieszcze pozostałych y na wydatek legacyi, iako do różnych cerkwi, tak y na zapłacenie czeladce moiey niżey mianowanej zostawuję, którey na odyskanie actorem y executorem imci pana Heronima Paca, miłego syna mego, naznaczam, s którey w osobie moiey imci z oddania kwitować ma. Których długów teraz pozostałych, mianowicie: imci panu Ogińskiemu złotych sześć tysięcy, imci panu Krzysztofowi Łosowskiemu—podczaczemu Lidzkiemu, złotych tysiąc, oycom zakonnikom monastyrza bractwa Świętego Ducha Wileńskim pierwszey legacyi trzy tysiące złotych, a terazniejszey złotych pięćset; na cerkiew Horodską złotych piędziesiąt; na cerkiew Miadziolską złotych piędziesiąt; na szpital, przy tey cerkwi będący, złotych czterdzieście; na cerkiew Surdacką zapisu złotych sto; osobliwie na szpital Mańkowski, przy cerkwi będący, złotych dwieście; która summa, także wiecznie przy tym szpitalu za radą oyców zakonników mianowanych zostawać ma. Na ubogie do Postaw złotych dziesięć, także za duszę moją, które według ceremonii chrześciańskich zwykło, na karmienie ubogich, na chleb, legumina y napój złotych dwieście. Czeladce moiey dworney, którey nie mając skąd inąd nagródzić, ponieważ wszystkie rzeczy ruchome po małżonku y dziatkach moich pozostałe przez ichmościów panów Zenowiczów za-

brane są, iako w processie y regestrze szczyerze opisano, a przy mnie nic nie zostało, iedno łyżek srebrnych staroświeckich tuzin, ryneczka, garnuszczyk y solniczka srebrne, ostatek, czego Moskwa nie dobrała, cynę y miedź kuchenną, także cokolwiek może być bydła w majątności Mańkowiczach, to wszystko imci pannie Hannie Woy-niance Heronimowey Pacowey, synowey miley. za oney mnie wierne usługowanie daję, daruję y wiecznie zapisuję. Zwysz mianowaney summy naprzód Fiedorowi Smietance złotych piędziesiąt, Andrzejowi Głowackiemu złotych czterdzieście, Piotrkowi Magrowi, którego wolnym wiecznemi czasy czynię, złotych czterdzieście; Konstantemu, chłopcowi memu, którego także wolnym wiecznie czynię, złotych dwadzieścia; Zosi, dziewczynie moiej, czyniąc oną wolną wiecznie, z wolnym komu chcąc służyć, złotych trzydzieście; Połosi, dziewczynie, także ją uwolniwszy wiecznie, złotych dwadzieście pięć; Staśkowi Wiercińskiemu z Kozłowska, ponieważ z dzieciństwa służył mnie, y tego wiecznemi czasy wolnym czyniąc, złotych piętnaście zapisuję; Łukaszyni, gospodyni moiej, złotych piętnaście. A ostatek reszty na pogrzeb mój zostawać ma. Z którey imci pan Heronim Pac, syn mój, wyliczać nikomu nie powinien. A summa zaś u imci pana Jana Rayskiego, na oblig winna, złotych iedynaście set będąca, s którey iuż odebrałem ad rationem złotych trzysta, resztę oney złotych ośmset, ponieważ w przód tego znioczył się o te ośmset złotych, z urodzonym panem Samuelem Karniłowskim, wlewkiem prawa onemu wiecznie zrzekszy, puściła, tedy y tym ostatniej woli moiej testamentem ten odemnie iemu służący oblig y wlewek prawa wiecznemi

czasy stwierdzam y umacniam. A ponieważ z gotowey summy a rzeczy ruchomych nie mając za iego zasługi, które dziatkom y mnie samey życzliwie oddawał, nagrodzić, że się potrafi to w tey summie y zasłużone za lat trzy, tedy mu iako dobremu y cnotliwemu słudze za iego życzliwości dziękuję. A kończąc ten ostatniej woli mój testament, zażywszy ludzi zacnych, to iest urzędu grodzkiego Oszmiańskiego, imci pana Jana Alexandra Koreywę—sędziego grodzkiego Oszmiańskiego, imci pana Alexandra Kaczanowskiego—pisarza, imci pana Seweryna Osińskiego—ienerała powiatu Oszmiańskiego, Matiasza Hodosowicza o przyłożenie pieczęci y o podpisy rąk do tego mego testamentu przy podpisie ręki mey własney uprosiłam. Które ichmość, za oczewistą y ustną moją prośbą, ręce swe podpisać y pieczęci przyłożyć raczyli. Pisan w Mańkowiczach, roku tysiąc sześćset piędziesiątego siódmego, miesiąca Junii piętnastego dnia. У того testamentу при печатяхъ подпись рукъ тыми словами: Полонія Огиńska Zenowiczowa do tego testamentu ręką swą podpisuję. Jako pieczętarz do tego testamentu od imci pani Zenowiczowey ustnie proszony, Jan Alexander Koreywa—sędzia grodzki Osmiański. Będąc przy sprawowaniu tego testamentu y wiedząc o woli imci pani Zenowiczowey, za ustną prośbą ieymci, podpisuję się Alexander Kaczanowski—grodzki Oszmiański pisarz. Ustnie a oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu, od imci pani Polonii Ogińskiej, pani Michałowey Zenowiczowey, przy pieczęci, ręką moją podpisałem Seweryn Osiński. Będąc przy sprawowaniu tego testamentu za ustną y oczewistą prośbą, ręką podpisuję Matiasz Chodosowicz—ienc-

rał powiatu Oszmiańskiego. Который тотъ
тестаментъ, за поданьемъ и актированьемъ
особы верху менованное, до книгъ кгород-
скихъ Ошменскихъ есть уписанъ, съ ко-
торыхъ и сесь выписъ подь вradoвою пе-
чатью съ подписомъ руки писарское
вельможному его милости пану Герониму
Пацу — воеводичу Троцкому, есть вы-

данъ. Писанъ у Мяделѣ. У того экстрак-
ту при печати вradoвой подписъ руки
пана писара тыми словами: Александръ Ка-
зановскій — кгородскій Ошменскій писарь,
и корикгація въ небытности, скорикго-
валь Корниловскій.

Который тотъ экстрактъ до книгъ го-
ловныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1659 г. Юля 30 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 511.

128. Духовное завѣщаніе Лидскаго маршалка Теофила Раецкаго.

Лидскій маршалокъ Теофилъ Раецкій, завѣ-
щаетъ тѣло свое похорнить по евангелическому
обычаю въ имѣніи Чадосахъ въ общемъ семей-
номъ склепѣ; при этомъ назначаетъ пасторамъ
вознагражденіе: проповѣдникамъ по 100 зл., а
присутствующимъ по 40 зл. (приводятся подроб-
ности устройства склепа и могилы).

Женѣ выдаетъ закладной листъ на имѣнія и
право пожизненнаго владѣнія; проситъ сохранить
Упитскую державу за своимъ домомъ и не лишать
правъ владѣнія сына, когда онъ достигнетъ со-
вершеннолѣтія; тоже право пожизненнаго вла-
дѣнія даетъ женѣ и на домъ въ Вильнѣ, а сы-
ну — вѣчнаго.

На уплату долговъ оставляетъ нѣсколько ты-
сячъ ежегодныхъ доходовъ со своихъ имѣній, и
также около 10,909 зл., находящихся на долгахъ
у разныхъ лицъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого
тысяча шестьсотъ осмьдесятого, мѣсеца
Юня первого дня.

Передъ нами судьями головными, на

Дочери своей замужней (отъ перваго брака
ничего не записываетъ, потому что она получила
приданое, превышающее его средства, и выра-
жаетъ увѣренность, что она не будетъ спорить
о наслѣдствѣ ни съ его женой, ни съ сыномъ.

Опекунами назначетъ Паца, Тызенгауза, Тыш-
кевича и другихъ постороннихъ лицъ; род-
ственниковъ же своихъ проситъ принимать уча-
стіе въ судьбѣ его семейства только отеческое.

Затѣмъ приводитъ на память личныхъ своихъ
друзей и знакомыхъ и прощается съ ними на
вѣчность.

Въ завѣщаніи часто проглядываетъ какое-то
недовольство и разочарованіе въ семейныхъ отно-
шеніяхъ; но въ тоже время признается, что какъ
юридическая личность, онъ всегда находилъ въ
учрежденіяхъ и законѣ полную защиту.

трибуналь у великомъ князствѣ Литов-
скомъ зъ воеводствѣ, земь и повѣтовъ на
рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьде-
сятый обраными, постановившисе очевисто

у суду пленипотентъ панъ Александеръ Естко, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписати даль тестаментъ зошлого зъ сего свѣта вельможного его милости пана Теофиля Дунина на Чадосахъ Раецкого—маршалка повѣту Лидского, старосты Борклевского, на речъ въ немъ нижей выражоную, вельможной ей милости пани Елизабетъ Друцкой-Соколинской—маршалковой Лидской, старостиной Борклевской, малжонць его милости пана Раецкого—маршалка Лидского, и потомку ихъ милостей, его милости пану Михалу Якубу Раецкому—маршалковичу Лидскому, належачій, который тотъ тестаментъ подаючи до актъ, просилъ, абы до книгъ принять и уписанъ былъ; якожь уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Boga Oycy, y Syna, y Ducha Świętego, pana Boga w Trócy świętey iedynego, niech imię iego święte będzie pochwalone, amen! Wiedząc dobrze o tym, że jest człowiek śmiertelny y śmierci podległy, w krewkim ciele moim tu na tym padole świata tego do woli Bożey żyjąc, a że iak nad młodym, tak y w lecie(ch) będącym crudelissima mors iednowładstwo exequie, na którą koźdemu żyjącemu chrześcianinowi dozorne mieć potrzeba oko; tegoż Pana nieba y ziemie wziąwszy sobie na pomoc, rozprorzadzenie domku mego biore przed się, który mi dać raczył z łaski y miłosierdzia swego świętego, niegodnemu stworzeniu swemu, a przepędziwszy tak wiele lat, bywaiąc w różnych subseliach, seymowych, trybunalskich, nie tylkom się nasłuchał, ale oczewiście napatrzył, iako przewrotność y wynalazek ludzki najaśnieyszą sprawę w

ciemną przybieraia (konceptami swoiemi) chmurę, czemum wcześnie obviando, póki ieszcze ostaię przy dobrym zdrowiu y zmysłach z łaski Twórcy mego zupełnych, tę ostatnią wolą moią ręką mą własną na wieczną pamiątkę successorom moim ostawuię, napisawszy, pewien będąc, że się nie da malevolis cieszyć z dobra y pracowitego zbioru meiego; a osobliwie tym, który ieszcze za żywota mego, iak na pewne obiecywali sobie być opiekunami syna mego, a zatym y dobra moje mieć w rządzach y we władzy swoiey y do upodobania zażywać onych, którym sam pan Bóg niech wybacza, ia chrześciańskim sercem tym ichmościom (których do własnego odsyłam sumnienia) odpuszczam. Urodziwszy się z woli Bożey w tey wolney, swobodney rzeczy-pospolitey, a miley oyczyźnie moiey, a zażywaiąc oney bezpiecznie, maiać sobie prawo pospolite ku pomocy, constitucie, statut wielkiego xięstwa Litewskiego, podług których we wszystkim sprawie się wolno mi było, nie mi tedy złość ludzka szkodzić, etiam post fata nie będzie mogła w tey disposicyi moiey u koźdego sądu y prawa, ieżeliby do tego s tym (czego nierozumiem) przysć miało; przystępię tedy do samego aktu testamentu ostatniey woli moiey. *Naprzód* tedy, będąc zrodzony z przodków moich, ochrzczoney, wychowany w wierze świętey prawdziwey chrześciańskiej, w tey wiek mój pędząc, starałem się nayspilniey o to, iakobym tego dobra, danego od Boga, skarb nayswyższy, duszę moią dotrzymał, zaczym też mocno ufaiąc y nadzieię maiać w zasłudze zbawiciela meiego Jezusa Chrystusa, iż on zraniony będąc dla grzechów y występków moich y starty dla nieprawości moich, umarłszy y za mnie, krwią swoią

świętą omycie zmy, drogą duszę moię; ponieważ nikt nie przychodzi do Oycy, tylko przezeń do Boga oycy swojego. W tey tedy wierze żyjąc, w tey y z tego świata schodzę y umieram, duszę moją oddaie w ręce Zbawiciela moiego iednego Jezusa Chrystusa, amen. Ciało zaś moje grzeszne, iako z ziemi z prochu iest wzięte, tak aby matce należytey, bez wszelkich kosztów y ceremonii światowej (nie trzymaiąc mię długo na marach) powrócone było, o co proszę miłą małżonkę moją y niżej pomienionych ichmościów panów opiekunów y executorów tey ostatniey woli moiey. A że nie w tey wierze umieram, w którey małżonka ieymé pani Elizabeta Drucka-Sokolinska ostaie, o to proszę, kilku sług Bożych confessyi naszej *ewangelickiey* sprowadziwszy, aby nad grzesznym ciałem moim podług obrzędu naszego nabożeństwo odprawili, a za podiętą pracę aby onych ukontentowała, ci, co kazać będą nad grzesznym ciałem, po stu złotych, a tym, co będą przytomnemi, po czterdziestu złotych dać rozkazała, o co y powtórnie proszę. A ponieważ mi nie przyszło dotąd w Czadosach w polu sklep narządzić, w którym ciała rodziców moich, braci, siotr ostaia, iezeli mi pan Bóg wieku trochę przedłużyć zechce, z wiosny da pan Bóg sporządzić ten sklep ze wszystkim; a iezeli by do tego nie przyszło, proszę miłą małżonkę moją, aby około tego pomyśleć chciała; iest wszelka materia gotowa, mularze są, nie zabawią, wierzchu żadnego ani kaplicy nad tym sklepem nie dawać, żwirem suchym nasy-pawszy; potym w kwadrat dokoła sklepu (iednak na dwa sążnie dokoła), rów dać na chłopa głębiny, a szyrzyny na cztery łokcie polskie; taż ziemia wszystka na sklep wydzie, a potym darnem zielonym

ten wzgórek nałożyć, niech tam spokojnie ciało moje grzeszne aż na sąd straszny żywych y umarłych do powstania onego leży. 2) Strony małżonki moiey miley ieymé pani Elizabety Druckiey-Sokolińskiej—marszałkowej Lidzkiey, starościney Borklowskiey, z którą wyszło z łaski Bożej czternaście lat żyjąc w zgodzie y ni w czym nienaruszoney ostaiąc miłości, zawdzięczaiąc wzajemnie, prawo zastawne, na Wysokim Dworze y Ponedela, iako też y na dożywocie Czados y ruchomości w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmym, Apryla dwudziestego trzeciego w Czadosach dane, a potym w tymże roku, miesiącu Februarii w Oniksztach podczas sądów na rokach przyznane piętnastego Februarii, oboie tedy prawa tak na zastaw, iako y na dożywocie we wszystkich punktach, clausulach y paragrafach tym ostatniey woli moiey testamentem stwierdzam y umacniam wiecznemi czasy. O to też miłą małżonkę moją upraszam, aby po długim życiu swoim od tych dobr, co mi wzajemnie z miłości swey opisała, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego dnia w Czadosach, a potym w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Februarii piętnastego dnia podczas tychże roków sądzenia w Oniksztach przyznali, od syna Michała Jakuba nie oddalała. Dzierżawa na Upicie ostaiąca, Berkłani, podług przywileiu z pomienionemi wsiami, na którym communicationem iuris wyprawił, za Jana Kazimierza króla, pana naszego miłościwego, miley małżonce moiey, która od sta sześciudziesiąt y kilka lat, iako z domu naszego Raieckich nie wychodzi, y w tym proszę miley małżonki moiey, aby za doysciem lat syna naszego Michała Jakuba

cessyą uczyniła, który się rodził w Czadosach w roku tysiąc sześćset siedmdziesiątym, Januarii dwunastego dnia, w wilią Trzech Królów; zarazem po śmierci moiej miła małżonka moja arendownie w Inflanciech, w trakcie Dyneborskim ostaiącą obiać do posesysi swoiey powinna będzie, gdzie wolno będzie towary robić y wszelkie wynaydować pożytki dla wypłacenia pozostałych długów moich. A będzie li wola za doysciem lat synowi ex nunc puścić onemu, na wola to daię: ostaie tedy pewna miedzy nami domowymi interciza, y przyznana, podług którey sprawić się powinna będzie miła y serdeczna małżonka moja; na dworze, w Wilnie ostaiącym za Trocką bramą, który mię nie mało kosztuie tak w skupowaniu kilkunastu placów przy wieczystym moim, nabytym od imię pana Piotra Dunina Raieckiego—podkomorzego Trockiego, iako też y budynki, którem z gotowego grosza budowałem kupując, małżonce moiej miley dożywocie zapisuie, a wieczność synowi memu Michałowi Jakubowi. Długi zaś moie wszystkie, które się słusnie y prawnie być pokażą, winna miła małżonka moja, a po niey syn Michał Jakub, z dobr oyczystych spłacać powinni będą, nie obciążając w niwczym duszy y sumnienia mego. Ostawuie kilkonaście tysięcy coroczney intraty z oyczystych dobr: bez wszelkiewy trudności wypłacać się mogą. Ostaią mi też różni ludzie, na obligach y zapisach swoich, dziesiątek tysięcy wianni długu, który odyskawszy miła małżonka moja y tym kreditorom wypłacić może. Sługom, czeladzi zasłużone aby wypłacone było, proszę małżonki moiej, ponieważ od mała do wiela wszystkie dobra moie iedne summę zastawną, drugie dożywociem prawnie opisane ostaią. Obwa-

rowawszy miłą małżonkę dość prawnie, ku pomocy, iako białey głowie, która w złym razie poradzić sobie nie może, pokornie upraszam ichmościów za opiekunów tak miley moiej małżonce, iako y synowi naszemu Jakubowi Michałowi, iaśnie wielmożnego iegomości pana Michała Paca—woiewodę Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, dobrodzieia mego, aby chciał wiedzieć o pozostałej sierocie małżonce mey miley, iako też y o synie Michale Jakubie naszym, żeby nie pozwolił onych krzywdzić y prawo odemnie dane y ostawione naruszać, sam pan Bóg nagrodą będzie za tę wyświadczoną pańską łaskę. O toż proszę wielmożnego imści pana Jerzego Tyzenhawza—miecznika wielkiego xięstwa Litewskiego, wuia y dobrodzieia, aby chciał być oycem, dobrodzieiem y opiekunem pozostałych sierot y nie pozwalał onych krzywdzić y ich własności wydzierać, ktoram enotliwie nabył z pracy y mozołu mego. Obliguie też prozbą moią imści pana Krayczego wielkiego xięstwa Litewskiego imść pana Władysława Tyszkiewicza—rodzonego miley małżonki moiej, który z miłości swey będzie chciał wiedzieć o siostrze y siostrzeńcu swoim, broniąc onych od napaści światowey, a raczey nienależney przywłaszczenia sobie opieki mimo własną wola moią. Upraszam też imię pana Stephana z RadziminaRadzimińskiego Fronckiewicza, starosty Słonimskiego, aby się nie obraniał być opiekunem małżonki moiej miley y syna mego Michała Jakuba, pan Bóg będzie nagrodą, y nie dał onych krzywdzić, iako swoich domowych; imść pana Stanisława z Nosiolowa Nosiolowskiego—podstolego Pernawskiego, a brata mego proszę, iako tego, co wiadom praw, ogranicze-

nia wszystkich dobr moich (aby) nieodbiegał rądą y życzliwością miłą małżonkę y syna mego, — pan Bóg będzie nagrodą onemu, cokolwiek wyświadczy dziecięciu memu. Pierwszey zaś małżonki moiey ieymści pani Elizabety Dowmuntowney Siesickiey Raieckiey — marszałkowej Lidzkiey, z którą mi pan Bóg dał był dwie córki, Katarzynę y Świętosławę y syna Alexandra, zacyz odebrał, to co z Boskiego błogosławieństwa dać raczył, w młodym y dziecinnym wieku Świętosławę y Alexandra, Katarzyna ostała, którą z woli Bożey y ichmościów krewnych domowych w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt ósmym, miesiąca Nowembra dwudziestego dnia w Radziszewie wydał w stan święty małżeński za imię pana Samuela Komorowskiego — podczaszego Wilkomirskiego, chorążycy Wilkomirskiego, któremu podczas actu weselnego ustąpiłem majątność Radziszewkę z Świętorzeczem, na której miałem summy czterdzieście y kilka tysięcy, którem wypłacił różnym creditorom, wielmożnego imię pana Samuela Komorowskiego — oboznego wielkiego xięstwa Litewskiego, stryia imię, przytym gotowemi y różnym ochędóstwem dziesięć tysięcy, nie kładąc, ani rachuiąc, com z miłości swey, tak koni sześć s karocą, iako też w zupełnym domowym y browarnym sprędcie, we zbożu niemiłconym y w zasiekach będącym, w bydle rogatym y nierogatym, tak iakom sam przemieszkiwał, tenże imię pan podczaszy Wilkomirski na tymże akcie y terminie pani małżonce swey a córce moiey na teyże majątności Radziszewie y Świętorzeczce, odemnie wlewkowym prawem puszczoną, prawem zastawnym wniosł czterdzieście tysięcy; przytym na wolnych swoich majątnościach drugą czterdzieście

tysięcy opisał się, iako szerzey y dostateczniey same oryginały, które przy mnie ostaia, wyrażaia w sobie; na tę to inseyzę dziesięć tysięcy żadnego opisu, ani sowiłości nie uczynił małżonce swoiey; wolna y mocna córka moja będzie, iako swoią własnością tym, komu chcąc zapisać, y dysponować, a ponieważ nad siłę fortun moich na tak wielki posag córce mey zadłużyć się musiałem, obciążyc majątności moie, zacyz nie przydzie mi tym testamentem ostatniey woli moiey tylko to przydać, aby się iuz tym kontentuiąc pozostałego syna mego Michała Jakuba y małżonkę moią więcey nie turbowali, zachowuiąc się przy zapisach od siebie danych, ieżeli sobie obiecuią oglądać potomków y successorów y mieć nad nimi wolą y rodzicielską władzę y disposiā, którym ia oycowsko życzę y błogosławię. A ieśli by na swoje własne dobrowolne zapisy y quitacye iakimkolwiek sposobem chcieli następować, na straszny sąd Boży pozywam y to błogosławieństwo moie rodzicielskie, które na nich włożyłem, wstecz y przeciwnie obracam, amen. Niech onych straszny sąd sędzi Boski, ieżeliby naruszać, albo więcey o co turbować chcieli. Rozporządziwszy tedy dom mój y to, co mi iedyny Zbawiciel Christus pan y Bóg mój dać raczył z woli swoiey świętey do wolnego mego rozrządzenia y szafunku, przychodzi mi miłą y serdeczną małżonkę moią pożegnać y oraz podziękować, z którą lat kilkanaście w zgodzie y miłości przepędziwszy, bez wszelkiey alteracyi, iako by żadney (z obu stron), nie naruszaiąc wiary, zostaiąc między sobą, ten wiek mój skończyłem, która przy wolnym y ia ostawałem nabożeństwie moim aż do zgonu życia mego; a ieżelim w

czym uraził serdeczną małżonkę moją, proszę, aby wybaczyła sercem chrześcijańskim. Syna zaś mego iedynego Michała Jakuba Dunina na Czadosach Raieckiego oycowsko błogosławie, oraz y upominam, aby miał w tym wieku swoim, pogotowiu do rozumu y lat zupełnych przyszedszy, primario boiazń Bożą przed sobą y przodków swoich y moie rodzica swego błogosławieństwo niwczym nie naruszając, ieżeli życzy sobie odziedziczyć królestwo niebieskie y duszę swoją, iako skarb naydroższy temu, od którego wziół, czystą y nienaruszoną powrócić, co łaćwie dotrzyma, kiedy się temu plugawemu światu za marnościami y lada obietnicami zwodzić nie da. Ma widoczny przykład w domu swoim, którzy iedno wiary y błogosławieństwa rodziców swoich odstapili, po dziś dzień pamiętki po sobie nie zostawili, obcy się cieszą z fortun, dobr y zbiorów onych. Matkę y dobrodzieykę swoją aby miał w należytem synowskim uszanowaniu, pamiętając na one samego Boga słowa: Błogosławieństwo rodzicielskie buduje domy; przekleństwo zaś macierzyńskie z gruntu wyraca; ażeby się w niwczym nie uprzykrzał, dając na woła, ale raczey na kożdym mieyscu honor y siroctwo oney do ostatniego punktu życia swojego zaszczycał, ieżeli chce, aby onego pau Bóg w tym błogosławił. Ichmość panom opiekunom, ode mnie wysz uproszonym, aby umiał zasługować, żeby tym chętniey y miley doglądali tak samego, iako też pozostałe po mnie dobra do doycia lat onego, oycowsko upominam. Sług pozostałych, czeladzi dworney, aby miał w respekcie y uszanowaniu, na poddanych aby nie był ciężki, osobliwie na te prawa, comem onym dał, nie następował, ale ra-

czey utwierdził, serio upominam, pod błogosławieństwem, syna mego. Aby mi się też nie dał silentio praeterire z moim braterskim pożegnaniem wielmożnego imści pana Jerzego Zygmunta Dunina Raieckiego—marszałka Wilkomirskiego, starosty Kohonowskiego, proszę, aby mi szczyrym braterskim affektem swoim wybaczyć chciał, ieżelim w czym się naprzykrzył imści, gdyż nolens volens musiałem sobie consulere, abym od impeticyi częstey imci (a bezwinney) mógł być wolen, pewien będąc, że to synowi memu Jakubowi Michałowi imć nie tylko stryiem, ale y oycem krszczonym ostaie, że mi miłością swoją y łaską nagrodzić zechce, stryiofską y oycowską, o co y powtórnie proszę. A że w tey ostatney woli moiey nie pomieniam imci za opiekuna małżonce y dziecięciu memu, proszę, niech to nie uraża, wiedząc o zabawach y zatrudnieniach prawnych imci z różnemi osobami, wołałem dalszych ichmościów prośbą moją onerować, o których łasce y miłości nie powątpiwam, że w dobrym dozorze tak syna mego, iako y dobra pozostałe mają y mieć będą, sprawując się podług tey ostatney woli moiey. Imć pana Gedeona Dunina Raieckiego—starosty Rumdorskiego, synowca mego, żegnam, oraz proszę, aby w synu moim a bracie swoim kochać chciał, gdyż ich tylko dwoie młodych, w których nadzieia domu naszego wspiera się, a nie dał się niechętnym zwodzić, ale raczey stawał ku zaszczytowi y ochronie przeciwko kożdemu, któryby nań następować chciał. O co y powtórnie proszę wielmożną ieymść panią Świętosławę Duninową Raieckę Potocką—ienerałową Podolską, starościnię Kamieniecką, siostrę moją rodzoną, bratersko żegnam y oraz proszę, aby mi

wybaczyć chciała, iezelim w czym woli y roskazania imści dosyć nie uczynił, poki mem zdrów y w młodszy m wieku był, nie szędząc zdrowia y fortun moich usługowałem imści, w czym się niechęć popisować, ale odsyłam do serca y pamięci imci, która mi to wzajemną nadgrodzić obiecywała miłością, do czego, że nie przyszło, proszę, aby na syna mego Jakuba Michała, iako rodzona ciotka y dobrodzieyka wspomnieć chciała y, co łaska y miłość każe, oświadczyła, który niech także zasługuie, iako y ia, a będzie szczęśliwszym. Wielmożnego imść pana starosty Słonimskiego y samą ieymć, a moją mością panią y siostrę upraszam, aby mi wybaczyć chcieli, iezelim co takiego wykroczył do niechęci imci, aby mi szczyrym odpuścić chcieli sercem y miłością; dziatki ichmościów wuiowskim sercem y affektem żegnam, oraz wlewając na nich błogosławieństwo, którzy aby żyli y wprzody na chwałę Bożą, na ozdobę oyczyny y podporę przyszley szedziwości rodziców swoich, a z synem moim pozostałym żyli w nienaruszney zgodzie y miłości, iako bracia wuieczni rodzeni, o co pilno proszę. Nie przepominam tez imciów panów Alexandra, Gedeona na Chalcach Chaleckiego—starosty Nowosielskiego, sietrzańca mego, od którego m zawsze odbierał miłość y wszelkie uszanowanie, niech tedy sam pan Bóg za to w dziateczkach błogosławi, a te, które iuż ogląda w oczach swoich we wzroście, y dalszego wieku przymnażonym, uprzeymie życzę y winszuję, o to proszę, aby (na) pozostałego mego syna Jakuba Michała, brata wuiecznie rodzonego swego był łaskaw, nie tylko w tym dziecinnym wieku, ale za doysciem lat onego, stawał przy nim radą y pomocą. Ichmć zaś wszystkich utriusque sexus krewnych, bliskich

y dalekich, in genere et specie, żegnam, a proszę, aby mi chrześciańskim sercem wybaczyć chcieli, iezelim w czym wykroczył przeciwko affektowi dobremu ichmościów, a proszę aby (na) syna mego pozostałego byli łaskawi y nie dali onego opprimere, ale raczey chcieli protegere a malevolis. Imści pana Mikołaja Korfa—podstolego Brasławskiego y ieymć panią małżonkę imści, a synowicę moją, żegnam y oraz upraszam, aby małżonkę moją pozostałą y syna mego nie odstępowali w dobrym y złym razie, pan Bóg będzie nagrodą. Xieży ichmościów pasterzów moich miłych, a od świata mizernego wzgardzonych, żegnam, a proszę, aby mnie in votis et suffragiis suis, przed Chrystusem panem a Zbawicielem moim iedynym, codziennie nie przepominali. Sług, szlachtę, bracią moją, którzy mi wiernie służyli po kilkanaście lat, nie odmieniając się, żegnam y proszę, aby wybaczyli, iezelim w affekcie czasem się uniosł: któż bez grzechu rzuci od siebie kamień? iakom tedy wyżey upraszał małżonkę moją miłą, aby onym do najmniejszego szeląga wyplacono było. Ci zaś, co na urzędach ostaia y maia swoje słuszne ordinarie y przychody, iezeli się upominać będą iurgieltów swoich, y tym trzeba dosyć uczynić, proszę. Od pana Woyciecha Homereckiego częścią wzięło się gotowego, częścią zasłużone proszę małżonkę moją, aby onemu wyplacono było; a pamiętając na to, że około zdrowia mego przez kilkanaście lat chodził y statecznie usługował, pięćset złotych currenti moneta aby zarazem po pogrzebie moim wyplacono było; o co proszę małżonkę moją miłą, aby w tym sumnienia mego nie obciążała. Czeladź domową (to jest wychowanków) aby miła małżonka na

tenczas, a potym syn mój mieli w respekcie, pożeniwszy onych, na pewnych gruntach osadzili, nadawszy wolność, aby lata swoje w pokoiu kończyć mogli; tym zaś, com za żywota swego dał, aby w niwezym nie byli poruszeni. Upominam syna mego, ziemian y poddanych pozostałych panu Bogu polecam, a proszę onych, aby w teyże życzliwości ostawali, przeciwko małżonce moiey y synowi memu pozostałemu, któram iuż do śmierci moiey odbierał, od nich. Kończąc tę ostatnią wolę moją, praecaveo sobie, iezeli mi pan Bóg daley wieku przedłuży, addendi et minuendi wolno mi będzie tak zapisem, iako też y testamentem. A teraz, panie Jezu, niech się wykonywa wola twoia święta nade mną grzesznym y upadłym stworzeniem twoim, amen! A ponieważ prawo chce mieć y potrzebuie pieczętarzów, uprosiłem usunie y oczewisto imć niżej pomienionych do tey ostatney woli moiey, którem swoją własną ręką od początku aż do samego końca pisałem, a imć ręce swe podpisawszy y pieczęci przycisnęli. W Czadosach pisany, a w Wilnie w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiąca Julii dwudziestego podpisany ten ostatney woli mey testament. У того тестаменту при печатяхъ подпись рукъ тыми словами: Theophil Dunin na Czadosach Raiecki—marszałek powiatu Lidzkiego, starosta Borkłoński, do tey ostatney woli moiey, ręką mą własną od początku aż do samego końca pisaney,

podpisuję *mp.* Do tey ostatney woli wielmożnego imci pana marszałka Lidzkiego oczewisto proszony pieczętarz Michał Drucki-Sokoliński, pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Do tey ostatney woli y testamentu oryginału za ustną proźbą wielmożnego imści pana marszałka Lidzkiego podpisałem Mikołay Kazimierz Szemiota—sędzia ziemski Żmuydzki ręką swą. Do tey ostatney woli testamentu wielmożnego imści pana Theofila Dunina na Czadosach Raieckiego—marszałka powiatu Lidzkiego, oczewisto proszony pieczętarz podpisuję Alexander Mikołay Święcicki—podstoli Mścislawski *mp.* А приписокъ на томъ тестаментѣ рукою самогожь вельможного его милости пана Раецкого—маршалка Лицкого, написанный въ тые слова: Jest tegosz testamentu suplement, ręką moją własną pisany, w Kościuszyszkach, roku tysiąc sześćset osmdziesiątego, Januaryi szóstego dnia; proszę, aby był we wszystkim przyięty, bom się na ten główniejszy referował, przydawszy y czasem, co ocurrebat do addicyi. А подѣ тымъ припискомъ также подпись руки тыми словами: Teophil Dunin na Czadosach Raiecki—marszałek Lidzki.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху менованую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принятъ и уписанъ.

1659 г. Ноября 29 дня.

Изъ книги № 1, за 1662 г., л. 1188.

129. Духовное завѣщаніе Маріи, господаровны Молдавской, княгини Радивиловой.

Марія Янушова Радивилова, господаровна Молдавскихъ земель, завѣщаетъ тѣло свое похоронить по православному обряду въ Виленскомъ Св. Духовскомъ монастырѣ; а въ случаѣ непріятельскаго нашествія, — въ монастырѣ и церкви, которыя будутъ еще построены ею при школахъ (въ Заблудовѣ). Имущество свое, а именно 600,000 злотыхъ, записанныхъ ей Янушомъ Радивиломъ на имѣніяхъ Заблудовѣ и Бѣлицѣ, распредѣляетъ слѣдующимъ образомъ: 1) 200,000 возвращаетъ Виленскому Св. Духовскому монастырю, въ руки высокоуважаемаго Лещинскаго архимандрита Осипа Нелюбовича Тукальского; 2) на устройство Заблудовскаго монастыря и школъ при немъ и двумъ монастырямъ (муж. и женск.) при Виленскомъ Св. Духовскомъ монастырѣ 150,000 зл.; 3) Слуцкому монастырю и школамъ при немъ 100,000 зл.; 4) церковную утварь своей домовою церкви раздѣляетъ по полямъ между св. Духов. и Слуцкимъ монастырями; 5) Остальныя 150,000 распредѣляетъ между болѣе выдающимися монастырями и перевами сѣв.-зап. и юго-западнаго края;

6) На госпиталь Виленскій 1,000 зл., на Заблудовскій 500;

7) Отцу своему, Молдавскому господарю, если онъ снова воссядетъ на своемъ тронѣ, образъ страданій Спасителя и 3 серебряныхъ подсвѣчника; въ противномъ же случаѣ эти предметы должны быть переданы той церкви, при которой будетъ лежать ея грѣбное тѣло;

Лѣта отъ нароженія Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсяца Августа двадцать шестого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литов-

8) Золото и серебро свое отдаетъ кн. Радивилу, конюшему в. кн. Литовскаго;

9) Падчерицѣ своей Радивиловнѣ и Глѣбовичовнамъ отдаетъ всѣ свои платья и убранства;

10) Роксандѣ Хмѣльницкой — сестрѣ своей молитвословъ, оправленный въ золото и рубины; если же она не пожелаетъ получить его, то отдать той церкви, при которой будетъ похоронена ея тѣло;

11) Цугъ воронныхъ лошадей и бархатную карету назначетъ своему брату, ежели онъ возвратится въ Молдавію; въ противномъ же случаѣ передаетъ ее своей падчерицѣ;

12) Вещи, находящіяся въ залогѣ у разныхъ лицъ, даже евреекъ, и по большей части драгоценныя, поручаетъ своимъ душеприкащикамъ выкупить и передать родственникамъ;

13) Имѣнія и разныя староства передаетъ какъ родственникамъ, такъ и постороннимъ лицамъ, какъ за долги, такъ и за заслуги;

14) Приводитъ на память долги, сдѣланныя на слово и проситъ уплатить;

15) завѣщаетъ душеприкащикамъ выдать указанное въ завѣщаніи вознагражденіе всѣмъ поименованнымъ въ немъ лицамъ, и

16) Душеприкащиками назначаетъ генеральнаго Жмудскаго старосту Юрія Глѣбовича и подканцлера в. кн. Литовскаго Александра Нарушевича.

Завѣщаніе написано и подписано свидѣтелями въ Любечѣ.

скомъ зѣ воеводствѣ, земель и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второй обраными, постановившисе очевисто панъ Станиславъ Подолецъ, именемъ вельможного въ Возѣ его

милости отца Юзефа Нелюбовича-Тукальскаго, архимандрита Лѣщинскаго, старшого монастыра Виленскаго церкви Светого Духа, оновѣдалъ и, переносечи съ книгъ земскихъ Пинскихъ ку уписанью до книгъ головныхъ трибунальныхъ, покладалъ выписъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ, при оригиналѣ, тестаментъ въ Пану Богу зошлое осрецоное княжны ея милости Маріи, господаровны земель Молдавскихъ, Янушовое Радивиловое—воеводиное Виленское, гетмановое великое великаго князства Литовскаго, просечи, абы тотъ тестаментъ и переносъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ принять и до книгъ головныхъ трибунальныхъ уписанъ былъ. Мы судъ тотъ тестаментъ принявши, до книгъ уписати есьмо велѣли, и слово отъ слова такъ се въ собѣ маеть: Выписъ съ книгъ судовыхъ земскихъ повѣту Пинскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ второго, мѣсеца Января оьмьнадцатого дня. На рокахъ судовыхъ земскихъ, о трехъ кроляхъ, римскомъ святѣ, припалыхъ и въ Пинску судовнѣ отправованныхъ, передъ нами Филономъ Кгодебскимъ—судьею, Войтехомъ Дейнинскимъ—подсудкомъ, а Казимеромъ Войною—писаромъ, врандниками судовыми земскими повѣту Пинскаго, постановившисе очевисто панъ Бенедиктъ Русановичъ Каплинскій именемъ превелебного въ Бозѣ его милости отца Юзефа Нелюбовича - Тукальскаго—архимандрита Лѣщинскаго, старшого монастыру Виленскаго церкви Светого Духа, оновѣдалъ и переносечи съ книгъ крродскихъ къ уписанью до книгъ земскихъ повѣту Пинскаго, покладалъ тестаментъ въ Пану Богу зошлое освѣцоное княжны ей милости Маріи, господаровны земель Молдав-

скихъ, Янушовое Радивиловое—воеводиное Виленское, гетмановое великое великаго князства Литовскаго, просечи, абы тотъ тестаментъ принять и до книгъ земскихъ повѣту Пинскаго уписанъ былъ. Мы врандъ, тотъ тестаментъ принявши, до книгъ уписать есьмо велѣли, который слово отъ слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Ojca y Syna y Duchy Świątego, stań się ku wieczney pamięci, amen! Ponieważ każdy człowiek, na świecie żyjący, nie pewnieyszego sobie obierać nad śmierć nie może, tedy y ja Maria księżna, gospodarowna ziem Mołdawskich, księżna Januszowa Radziwiłowa—województwa Wileńska, hetmanowa wielka wielkiego księstwa Litewskiego, Kazimirska, Borysowska, Seyweyska, Wilkiyska, Rethowska, Bystrzycka staroscina, będąc od Pana Boga chorobą nawiedzona, a zostając przy dobrym rozumie, aby po śmierci mojej, gdy mię Pan Bóg najwyższy s tego świata do chwały swej świętej powołać będzie raczy, iako strony pogrzebu ciała mego grzesznego, tak względem dyspositiey na chwałę Bożą y różnym ichmościom rannom przyiaciom moim y zapłacenia długów wszystkim kreditorom, przezemnię zaciągnionych, w tem nieszczęsnym razie rzeczypospolitey, iako też y w nagrodzeniu dworowi mojemu iakowe zatrudnienie nie było, tedy tym ostatniey woli moiej testamentem tak chcę mieć y rozporządzam: *Naprzód*, duszę moją grzeszną w ręce panu Bogu, w Trójcy świętej iedynemu, y poważney przyczynie panny Przenajświętszey poruczam, a grzeszne ciało moje upraszam pilno iasnie oświeconego księcia imci pana Bogusława Radziwiła — koniuszego wielkiego księstwa Litewskiego, aby dawszy znać iasnie

wielmożnemu imci panu rodzicowi, dobrodziejowi memu, jeśli go już dotąd Pan Naywyższy na iego posadził stolicy, także iaśnie wielmożney ieymć paniey Roxandzie Chmielnickiey, siostrze mey miłej, nie puszczając w przewłokę, porządkiem obrzędów religiey graeckiey posłuszeństwa patriarchy Konstantynopolskiego prawosławnego, w cerkwi Świętego Ducha, w mieście Wileńskim stojącej, a gdzieby strzeżBoże na tamten(szas)kraj w zawoiowaniu nieprzyjacielskim zostawał y przez nieprzyjaciela trudności ku temu miejscu drogę zagrodzili, tedy w monasteru y cerkwi, która odemnie przy szkołach fundowana będzie, pochować raczył. Summę sześćkroć sto tysięcy złotych polskich, mnie od iaśnie oświeconego xięcia imć pana Janusza Radziwiła—woiewody Wileńskiego, hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, pana małzonka y dobrodzieia mego, na Zabłudowiu y Bielicy listem zapisem, prawnie sprawionym y na urzędzie zeznanym, zapisaną, tym ostatney woli moiey testamentem tak rozporządzam: *Naprzód*, summy dwakroć sto tysięcy złotych monastera bratskiego Wileńskiego, która przez ręce wysoce w Bogu przewielebnego iegomość oycy Józefa Nielubowicza Tukalskiego y ichmościów wszystkich oyców tego monastera, do mnie dana, a przeze mię, po wszystkie te czasy zawieruchów y zamieszania w oyczyźnie, unosząc od niebezpieczeństw zdrowie y uchodząc ręk nieprzyjacielskich, a za doysciem dobr, sumie należytych, na sustentowanie się z dworem moim obrócona iest, tedy ta według obligu mego, pomienionemu imci oycu Tukalskiemu—archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu tego monastera Wileńskiego, y wszystkim te-

go konwentu oycom danego, (o czym niżej na swoim miejscu będzie), przez ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego pomienionemu imci oycu starszemu Wileńskiemu, następcom imci y całemu konwentowi tego monasteru aby oddana była, pilno proszę. A potym iako listami, osobliwemi zapisani moimi fundacyinemi, iednym półtora kroć sto tysięcy na monaster Zabłudowski, na szkoły przy nim, y na monastery dwa zakonników y zakonnic w Wilnie, przy cerkwi Świętego Ducha brackiey, a drugim na szkoły y collegium w Słucku sto tysięcy złotych polskich, z teyże pomienioney summy sześciu kroć sta tysięcy, sposobem, w tych funduszach wyrażonym, to iest: wnosząc te półtorakroć sto tysięcy y te sto tysięcy złotych polskich na dobra moie, pod tę zwyż mianowaną summę sześćkroć sta tysięcy podlegających, mianowicie w tychże zapisach wyrażone, zapisała, tak y tym ostatney woli moiey testamentem te fundusze, ieżeliby mi onych za żywota przyznać nie przyszło, y listy, osobliwie obligi, na przyznanie tych funduszków odemnie dane, utwierdzam; apparata cerkiewne moie własne maia byđż przez wielebnego oycy Martiniana Wołosewicza—kapellana mego, po połowicy, to iest, połowica tych aparat do cerkwi Świętego Ducha brackiego Wileńskiego, a druga połowica przy fundaciey moiey drugiey w Słucku, albo gdzie monaster y szkoły fundowane będą, tam zostawać y oddane być maia. Summy zaś półtorakroć sto tysięcy złotych polskich, do disposiciey moiey zostaiące, tak rozporządzam: *Naprzód*, na monaster Pieczarski Kiiowski dwa tysiące złotych polskich; na restawrowanie zruynowanego monastera świętego Troieckiego Słuckiego

złotych cztery tysiące; na monastery dwa w Mińsku, przy cerkwi pod tytułem świętych Apostołów Piotra y Pawła zakonników y zakonnice, złotych trzy tysiące; do kaplice świętej Barbary, przy cerkwi świętego Michała w Kiiowie będącey, złotych tysiąc; do monastera Krońskiego złotych półtora tysiąca; do monastera Wiewiejskiego złotych półtora tysiąca; do monastera Kupiatyckiego y do cerkwi Kupiatyckiey, aby wiecznemi czasy lampa przed obrazem Panny Przenajświętszey cudownym mogła nieustaiąc gorzeć, złotych tysiąc; do monastera brackiego Słuckiego złotych pięćset; do monastera Kieydańskiego złotych pięćset; do monasterów Hrozowskich, iednego pod władzą monastera Wileńskiego, a drugiego pod władzą y posłuszeństwem archimandryey Słuckiey zostaiących, złotych pięćset; do manastera Ceperskiego złotych pięćset; do monastera Panińskiego w Słucku, przy cerkwi świętego proroka Heliasza będącego; złotych trzysta; na cerkiew soborną Słucką złotych pięćset; na cerkiew Lubecką złotych pięćset; na cerkiew Zblańską złotych trzysta; na cerkiew Wsielubską złotych sto; na cerkiew Półbrzeską złotych sto; na cerkiew Płotnicką, aby ustawicznie przed obrazem panny Przenajświętszey cudownym nieustaiąc lampa gorzała, złotych pięćset, które pięćset złotych zostawać ma czasy wiecznemi przy bractwie Wileńskim, a od tey summy prowisia na wystarczenie do pomienioney lampy oliwy oddawana byź ma. Na restawrowanie opadley bursy Wileńskiej złotych tysiąc. A te wszystkie zwysz mianowane monastery, cerkwie, po odprawieniu sorokousta, albo czterdziestu służeb Bożych, służbę Bożą mają wiecznemi czasy raz w każdym tygodniu dnia

sobotniego za duszę moią y rodziców moich odprawować. Miedzy inne cerkwi Słuckie, na odprawienie także sorokousta, złotych sześćset naznaczam. Na szpital Wileński złotych tysiąc; na szpital Zabłudowski złotych pięćset leguię. Jaśnie oświeconemu gospodarowi, imci panu rodzicowi, dobrodzieiowi memu, iezeliby go pan Bóg znowu na tronie Wołoskiego posadził państwa, obraz męki Pańskiej na tablicce srebrney, także y lichtarżów esowych srebrnych trzy naznaczam, który obraz y lichtarże aby imci oddane były, ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego pilno proszę. A iezeli inaczey nim Naywyszszy będzie ordynował, tedy iako ten obraz, tak y lichtarże przy tey cerkwi, przy której ciało moje odpoczywać będzie, zostawać mają. Jaśnie oświeconemu xiążęciu imci panu koniuszemu wielkiego xięstwa Litewskiego srebro moje y złoto, które przy rzeczach iaśnie oświeconego xięcia imci pana małżonka y dobrodzieia mego imć pan Karlig do Królewca zawiozł, naznaczam iaśnie oświeconey xiężnie ieymci pannie wojewodziance Wileńskiej, córce sławney pamięci xięcia imci pana małżonka y dobrodzieia mego, iaśnie wielmożnym ichmościom pannom Hlebowiczownam, starościankam Żmóydzkim, kleynoty moje wszystkie, które w zastawie są, w równy podział wszystkim zapisuię, takim sposobem, że tąż moią wysz mianowaną summą, na Bielicy y Zabłudowiu zostaiąca, ichmość panowie exekutorowie testamentu mego, skupiwszy one, między ichmościów w równy podział rozdać mają; iaśnie wielmożney ieymości paniey Roxandzie Chmielnickiey — siostrze moiey miley, xiążkę moią we złoto z rubinami oprawną naznaczam. A gdzieby się pomieniona

ieymé pani siostra moia do tey legathey nieodzywała, tedy y ta xiązka moia przy tey cerkwi, przy której odpoczynek grzeszne ciało moje mieć będzie, zostawać ma. Jasnie wielmożnemu imci panu Stefanowi, wojewodzieciowi ziem Mołdawskich, bratu memu milemu, ieżeli go pan Bóg do państwa Wołoskiego przywróci, cug koni moich wronych naznaczam; a ieżeli nim inaczey ręka Boska władnąć będzie, tedy te konie s karocą, axamitem krytą, która zostaje w Seywach u imci pana Ferdynanda Rora, jasnie oświeconey xieżnie ieymci pannie wojewodziance Wileńskiej należeć mają. Jakoz ieżeliby mię prawica Boska z tey choroby do chwały swey świętey powołać raczyła, zarazem skoro po śmierci moiey, te konie do xieżny ieymé panny wojewodzianki Wileńskiej oddane być mają. Długi zaś moje, w których mam różne zastawy, o których wie sługa mój pan Jerzy Bykowski, mianowicie: U ieymości paniey Anny Ewi Gielbrechtowej Tomaszowej Giblewicy we trzech tysiącach trzech set y dwudziestu złotych w zastawie trzy pasy perłowe, ieden wielkich pereł, drugi szrednich, trzeci mniejszych, sztuk dwie rubinowych, iedna rubinowa, druga staroświecka szafirowa z balasami, pierścień dyamentowy, pierścień szafirowy wielki, zausznice szafirowe wielkie. U imci pana Golmonta zastawa w siedmiu tysięcy złotych polskich, tenże pan Bykowski wie o tey zastawie, to iest: dwa pasy dyamentowe z rubinami, ieden, w którym sztuk dyamentowych siedm, a rubinowych sześć sztuk, drugi pas połowice rubinowy z dyamentami y rubinami, wstęga wielka dyamentowa z trzema trzęsawkami, manele wielkie dyamentowe. U ieymci paniey Dorofiewiczowny Lithawowej zastawa w pół-

tora tysięcy złotych, co za zastawa, osobliwy iest registr, ieymé paniey Lithawowej własną ręką podpisany. U żydowki Lewkowej Faytelewiczowej iakie rzeczy są w zastawie, osobliwy registr iest przez imci pana Ferdynanda Rora z Królewca przysłany y kwity z specyfikowaniem w nich summ. Kleynoty przez ręce imci pana Ferdynanda Rora w pięciu tysiącach złotych u Królewczanina, imci iuz samemu panu Rorowi znaiomego, zastawione; maneli dyamentowych para, w których trzech mniejszych dyamentów niedostaie; roża z mitrą xiążecią rubinową ze wszystkim cała, kanacek dyamentowy, zausznice dyamentowe, rączka dyamentowa. U imci pana Wysockiego zastawa w złotych sześciu set, to iest: kanak dyamentowy wielki, w którym kanaku wielkich sztuk czterdzieści pięć. Długi ręczne: ichmościom oycm zakonnikom całemu konwentowi monastera brackiego Wileńskiego na oblig mój dwa kroć sto tysięcy złotych polskich; zosobna imci oycu Józefowi Nielubowiczowi Turkalskiemu—archimandrycie Leszczyńskiemu, starszemu pomienionego monastera Wileńskiego, na oblig długu rękodaynego iego własney summy złotych trzy tysiące; ieymé paniey Reginie Bychowcownie Tobiaszowej Szweykowskiej złotych trzy tysiące; imci panu Janowi Berliczowi Strutyńskiemu złotych sześćset; imci panu Krzysztophowi Dowgiale Stryżce — podczaszemu Upitskiemu, złotych półtora tysiąca; imci panu Samuelowi Goleiewskiemu złotych trzy tysiące trzysta, ieymé paniey Alexandrze Skopownie Arciszewskiej, według obligu odemnie danego, wiele się pokaże, która iuz y ad rationem wzięła coś odemnie, na co ma być kwit ieymci; iegomość panu Henrykowi Estce—słudze xiążecia

imci pana koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, staroście, na tenczas będącemu w Wiżunach y Wiżunkach, złotych tysiacy, które miał według postanowienia moiego z teyże maiętności wybrać. Jeżeli by wybrał, tedy mu nie niewinno, a jeżeli część wybrał, a wszystkiego niedobrał, tedy mu dopłacić. Panu Prokopowi Rusinowiczowi—burmistrzowi Zabłudowskiemu, złotych sześćdziesiąt, którem pożyczyla od nieboszczyka rodzonego iego, a pokojowego świętey pamięci xiążęcia dobrodzieia, pana małżonka mego; imci panu Hawrylkiewiczowi złotych pięćset; successorowi nieboszczyka pana Langiusza, drukarza Lubeckiego, dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote; także successorom pozostałym mieszczanina Lubeckiego Łukasza Ostapczyka, co się na liście moim, odemnie onym danym, winno być pokazać, oddane być ma; y coby się kolwiek słuszenie komu winno być pokazało odemnie, tedy aby z summy z wysz pomienioney przez ichmościów panów exekutorów popłacono było, pilno upraszam. Jaśnie wielmożnemu imci panu Pawłowi Sapiezie—woiewodzie Wileńskiemu, hetmanowi wielkiemu wielkiego xięstwa Litewskiego, cessyą ciwunstwa Rethowskiego; iaśnie oświeconemu xiążęciu imci panu koniuszemu wielkiego xięstwa Litewskiego cessyą starostw, mianowicie: starostwa Kazimierskiego, Borysowskiego, Seyweyskiego y Wilkiyskiego, (wyiąwszy summę dziesięć tysiacy złotych polskich, na tym starostwie Wilkiyskim mnie prawem słusznym należąca, która do dispositiey tey nie należy), które te starostwa ichmość pomienieni prawem kupnym odemnie nabyli. Wszystkie te pomienione cessy y cały postępek do nich należący, także cessyą starostwa

Bystrzyckiego imci panu Waclawowi Konstantemu Pokłońskiemu—półkownikowi iego królewskiey mości, któremu respectem zasług iego godney pamięci xiążęciu imci panu małżonkowi y dobrodzieiowi mojemu przez czas niemały, przez niego oddawanych, y względem summy, na pewnych wsiach od starostwa Borysowskiego zostającej, ustąpiła. Także y imci panu Konstantemu Rorowi puściłam od starostwa mego Seweyskiego wioskę, Polele nazwaną, na którą mu cessyą dała, a że te cessy niektóre nieprzyznane są, tedy tym testamentem moim one wszystkie utwierdzam y approbuję. Imci panu Ferdynandowi Rorowi, że za żywota nie przyszło do przyznania listu zapisu zastawnego, na zastawę w summie pięćdziesiąt tysiacy złotych maiętność Bielice, która zawiedziona iest, tedy tą ostatnią wolą moją te prawo utwierdzam. Sług moich tak disponuję y uniżenie ichmościów panów exekutorów testamentu mego upraszam, aby wprzód y nadewszystko bez żadnego omieszkania każdemu według naznaczenia mego zapłacono. A nayprzód wielebnemu oycu Martianowi Wołosewiczowi—kapellanowi memu, złotych dwa tysiacy, bratu zaś zakonnemu tego oycy, Sylwestrowi Mazewiczowi złotych tysiacy, które do ich własnych rąk od ichmościów panów exekutorów testamentu mego oddane być mają. Imé panu Krzysztophowi Zwiardowskiemu złotych pięć tysiacy; imci panu Jerzemu Bykowskiemu wniosłam summę cztery tysiacy złotych na folwark Smolocz, od maiętności Bielice, y prawo zastawne na to dała, którego prawa że przyznać nie przyszło, tedy one z listem na przyznanie onego danym stwierdzam; temuż na oblig ręcznego długu winnam kop sto Litew-

skich; imci panu Andrzeiowi Towarnickiemu złotych dwa tysiące; imci panu Wysockiemu złotych tysiąc; imci panu Suchnowskiemu złotych półtora tysiąca; imci panu Andrzeiowi Jafimowiczowi złotych półtora tysiąca; imci panu Dadzibogowi Niewiardowskiemu złotych czterysta; panu Andrzeiowi Kołodzieżyńskiemu złotych tysiąc; ieymé paniey Rendorphowey cztery tysiąca złotych; ieymé pannie Korsakownie złotych półtora tysiąca; ieymé pannie Orańskiej pięćset złotych; pannie Marcinkiewiczównie złotych tysiąc; pani Kiiewiczowey złotych trzysta; pani Minwidowey złotych trzysta, a resztę tey summy na zapłacenie drobney czeladzi moiey wszyskciey według usług każdego. Jeżeli komu suchedni zatrzymane y niezapłacone być pokażą, aby żaden na mię nie utyskował y to na duszy moiey ciężaru nie czyniło, żeby oddano było y popłacono, przez miłosierdzie Pańskie, iegomość panów exekutorów upraszamy. O co y powtore, aby ta reszta na to y na szpitale różne, żeby za duszę moją maiestat Pański błagali, obrócona była, ichmość panów exekutorów proszę, aby tego pilno postrzec raczyli, iakoby ta ostatnia wola moja nienaruszenie w swoiey zostawała klubie, iakoż każdego, tę wolę moją ostateczną naruszającego, na straszliwy sąd Pański pozywam. Summa dziesięć tysięcy złotych polskich, na dzierżawie moiey Wilkiiskiey będąca, mnie prawem kupnym należąca, przez ichmościów panów exekutorów tego testamentu mego, iako nayprędzey po żywocie moim u imci pana dzierżawcy tego starostwa odyskana y na aparat pogrzebowy około ciała mego obrócona ma bydź, ponieważ żadney w gotowiznie summy po żywocie moim w szkatule nie zostawuję. A ia, iuż

koncząc ten ostatniey woli moiey (będąc przy pamięci y dobrym rozumie) dispositią, za protectora maiętności y poddanych moich niaśniejszego maiestatu iego królewskiey mości, pana nam szczęśliwie panującego, iako po Panu Bogu wszyskich wdów y sierot opiekuna, exekutorami zaś tego testamentu mego, iaśnie wielmożnego imci pana Jerzego Hlebowicza—ieneralnego xięstwa Żmóydzkiego starosty, y iaśnie wielmożnego imci pana Alexandra Naruszewicza—podkanclerzego wielkiego xięstwa Litewskiego upraszam, trzymając to po miłościwey łasce ichmościów, iż iako za żywota mego w kożdych okazyach łaskawie mnie stawić y wysoką, a poważną radą swoią trudności moie sieroce wspierać raczyli, tak y po żywocie moim, z osobliwey chrześciańskiej powinności, tego postrzec, aby według tey ostatniey woli moiey tak legacie na cerkwie y monastery y szkoły, iako naznaczenie dłużnikom y sługom moim, co komu należy, iako naprędzey poddawano było, nie zaniechaia. A iaśnie oświeconego xiążęcia imci pana koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, iako osobliwego moiego po panu Bógu dobrodzieya, aby z osobliwey swoiey ko mnie łaski o wszystkim tym woli moiey rozrządzeniu wiedzieć y iakoby ta moia wola niwczym y w naymniejszym punkcie, nienaruszona zostawała, y do skutku przywiedziona była, aby wysoką swoią powagą Pańską w to się włożyć raczył, pokornie upraszam. Który to ostatniey woli moiey zawierając testament, ręką się moją własną do tego mego testamentu podpisawszy, y pieczęć przycisnąć rozkazałam; do którego y ichmość panów przyiaciół moich, ludzi zacnych, niżej na podpisach rąk ichmościów imiony pomienio-

nych, за pieczętarzów uprosiłam. Którzy ichmość za ustną y oczewistą prośbą moią przy pieczęciach swych do tego testamentu mego podpisać raczyli. Pisan w Lubeczu, roku tysiąc sześćset piędziesiąt dziewiątego, miesiąca Nowembra dwudziestego dziewiątego dnia. У того testamentу при печатехъ подписъ руки тыми словы: Marya xiężna [Radziwiłowa. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie wielmożney xiężny ieymci pani Radziwiłowej, wojewodziney Wileńskiej, do tego testamentu, iako będący przy sprawowaniu onego, Jan Kiersnowski—sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Dziewieniski; ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od iaśnie oświeconey xiężny ieymci paniey Radziwiłowej—wojewodziney Wileńskiej, do tego pisanego testamentu, iako będący przy tym, ręką się własną podpisuię: Jan z Charleża Charliński—łowczy y podwojewodzy Nowogrodzki; proszony do tego testamentu pieczętarz podpisałем Alexander Kaznowski ręką. А сусцепта на томъ testamentъ

въ тые слова писана: Roku tysiąc sześćset sześćdziesiątego, miesiąca Januarii dwudziestego czwartego dnia, imci pan Jan Sofronowicz ten testament do akt podał. Przyjął Stephan Stoianowicz, na ten czas namiesnik grodu Pińskiego. Который тотъ testamentъ, за потребованіемъ его съ книгъ кгородскихъ до книгъ земскихъ повѣту Пинского, есть уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ нашими владовыми печатями и съ подписомъ руки мене писара висоце въ Бозѣ превелебному его милости отцу Юзефу Яну Нелобовичу Тукальскому—архимандритѣ Лещинскому, старшому монастыря Виленского, есть выданъ. Писанъ въ Пинску. У того выпису земского Пинского печати притисненные двѣ, а подписъ руки тыми словы: Казимеъръ Война—писаръ земскій Пинскій.

Который тотъ testamentъ выписъ, за перенесеніемъ съ книгъ земскихъ Пинскихъ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть уписанъ.

1667 г. Февраля 4 дня.

Изъ книги № 6, за 1667 г., л. 37.

130. Духовное завѣщаніе Сильвестра Войны Оранскаго.

Сильвестръ *Война Оранскій* завѣщаетъ своимъ дѣтямъ тѣло свое похоронить въ Жижемской церкви; при этомъ на священника и церковь назначаетъ данину (двѣ увологи земли, ссыпку хлѣба) и требуетъ отъ дѣтей и потомковъ строгаго ея исполненія. Имущество свое движимое и недвижимое распредѣляетъ поровну между сыномъ и дочерью; относительно сына, какъ несовершеннолѣтняго, требуетъ, чтобы онъ отданъ былъ въ

іезутскія школы. Чтобы не было между родственниками споровъ о правахъ владѣнія, Война приводитъ на память всѣ подробности полюбовнаго раздѣла всѣхъ имѣній между братьями, которое совершено было подъ наблюденіемъ старшаго брата, бывшаго Пинскаго и Туровскаго епископа. Опекунами назначаетъ Паца и другихъ знакомыхъ и родственниковъ.

Лѣта отъ 'нaroженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ сегого, мѣсеца Мая второго дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ княжествѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земль и повѣтовъ

на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ шестьдесятъ семь обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Станиславъ Подолець, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу, при самомъ орииналѣ, до актъ подалъ екстрактъ съ книгъ кгородскихъ Лидскихъ, зъ уписаньемъ въ немъ самого орииналу тогожъ тестаменту зошлого его милости пана Сильвестра Войны Оранского, въ речи въ немъ выраженой справленого, просечи, абы тотъ екстрактъ принять, актыкованъ и до книгъ головныхъ трибунальныхъ Виленскихъ былъ уписанъ. Который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть: Выписъ съ книгъ кгородскихъ повѣту Лидского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ сегого, мѣсяца Февраля шестнадцатого дня. На врадѣ кгородскомъ Лидскомъ староства ясневельможного его милости пана Александра Нарушевича—подканцлерого великого князства Литовского, Лидского, Мядельского, Любощанского и Пенянского старосты, передо мною Адамомъ Нарбутомъ—подстаростимъ Лидскимъ, постановившисе очевисто земенинъ господарскій повѣту Лидского его милость панъ Криштофъ Казимеръ Бердовскій, оповѣдалъ, покладалъ и до актъ до книгъ кгородскихъ Лидскихъ подалъ тестаментъ въ Богу зошлого небощика его милости пана Сильвестра Войны Оранского, водлугъ права справлений, на речь въ немъ нижей меновите описаную данный и належачій потомству его милости, просечи, абы тотъ тестаментъ до книгъ кгородскихъ Лидскихъ Виленскихъ былъ уписанъ, который уписуючи въ книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Oycy y Syna y Ducha świętego,

Boga w Trócy świętey iedynego, niech się stanie ku wieczney pamięci, amen! Ja Sylwester Woyna Orański—ziemianin iego królewskiey mości korony Polskiey y wielkiego xięstwa Litewskiego, powiatu Lidzkiego, zeznamam tym moim testamtem ostatniey woli mey rozporządzeniem, wiedząc o tym, iż na tym świecie niemasz pewnieyszego nad wyrok Boski, na naród ludzki wydany, że kto się na ten świat rodzi, śmiercią pieczętować musi, zaczym ia, lubo będąc chorobą od pana Boga nawiedzony, iednak na cieie y umyśle przy dobrej pamięci, według porządku y zwyczaiu chrześciańskiego katolickiego takowe ostatniey woli mey czynię rozporządzenie y testament: *Naprzód*, ieżeli mię pan Naywyższy s tey choroby do chwały swey świętey powoła, ia duszę moią grzeszną przez świętego anioła stróża mego panu Bogu, od którego w mizerne ciało moje wlane iest, oddawszy, upadam płacziwie stękaiąc do miłoserdzia nieskończonego naywyższego maiestatu iego świętego, prosząc pokornie, aby, przez niewinną mękę przedwiecznego syna swego, pana Jezusa Chrystusa, za przyczyną przenaświetszey panny y matki Bogorodicy y wszystkich świętych, wszystkie ciężkie grzechy moje, iako ociec miłosierny odpuściwszy, miłosiernym na straszny sądzie swoim być raczył; a ciało moje grzeszne, iako ziemia iest, ziemi też oddaie, które w cerkwi mey Żyżemskiej, zdawna za antecessorów moich w maiętności Żyżmie fundowaney y zbudowaney, w powiecie Lidzkim, gdzie y małzonka moia miła, zesła w Bogu ieymosć pani Halszka Gieysztorowna leży, przez miłe dziatki moje imię pana Andrzeia Konstantego Godebskiego—stolnika powiatu Pińskiego,

zięcia mego miłego, y małżonkę imci, a córkę moją miłą przez panią Barbarę Woyniankę Orańską y przez miłego syna mego pana Jana Woynę Orańskiego, ze mszami świętymi pogrzebowemi, nagrodzeniem za pracę kapłanom y opatrzeniem iałmużną ubogim za duszę moją w tey cerkwi Żyżemskiej, w sklepiku, na ciało moje grzeszne za żywota mego przez mię samego zbudowanym, nie prolongując czasu, przy zgromadzeniu ichmościów panów przyiaciół moich y sąsiad okolicznych, na przeprowadzenie y pochowanie ciała mego grzesznego od miłych dziatki moich wezwanych, bez pompy wielkiej tego świata utściwie pochowane ma bydź. Na który pogrzeb mój imć pan stolnik Piński, zięć mój z panią małżonką swoją, a córką moją, spólnie z synem moim panem Janem Woyną Orańskim, mają przedać konia mego, gniadego rumaka. A ieśliby y tego komu spieniężywszy potrzebom pogrzebowym nie wystarczyli, tedy z kre-scencji, po mnie pozostały, spólnie z sobą mają koszt ważyć. A cerkiew moją Żyżemską, zwyż mianowaną, według votum mego dawnego y według ustapienia za żywota mego w possessyą wielebnemu oycowi świeszczennikowi Żyżemskiemu Theodorowi Wolczkowi gruntu włok dwie, nazwanych Tatarszczyzna y Zarubowsczczyzna, we wsi mey wielkiej, nazwaney Kniazikowcach, w powiecie Lidzkim, nad rzeką Żyżmą leżących, ze wszelakiemi przynależnościami y pożytkami, tak iako się same w sobie mają, do tego dwóch podanych: Dzienisa Rabienicza, drugiego Bartosza Koiankę, na dwóch czwercinach gruntu osiadłych, w teyże wsi Kniazikowcach domami mieszkających, z żonami, dziećmi, z gruntem ich, na którym siedzą

y z ruchomością ich, z wołami, koźmi, bydłem rogatym y nierogatym, z powinnością, robotą y s posłuszeństwem ich wszelakim pomienionemu wielebnemu świeszczennikowi Żyżemskiemu Theodorowi Wolczkowi y następcom iego, aby chwała Boża w tey cerkwi Żyżemskiej nigdy nie ustawała, tym testamentem moim wiecznemi czasy leguię y zapisuię. A ku temu na tąż cerkiew Żyżemską, na każdy rok z majątności mey Żyżmy oycowi świeszczennikowi Theodorowi Wolczkowi y następcom iego beczkę pszenicy, drugą beczkę żyta Wileńskiej miary, garniec wina na ofiarę dziatki moje mile imć pan stolnik Piński, z panią małżonką swoją, a córką moją, także y syn mój pan Jan Woyna Orański, spólnie z częścią swoich, sobie należących, oni sami y successorowie ich dawać na wieczne czasy powinni będą, tym testamentem moim leguię y zapisuię. A pomieniony wielebny ociec świeszczennik Żyżemski Theodor Wolczek y po nim następcy iego, mają y powinni będą do śpiewania dziaka swym kosztem chować, obliguiąc y upraszając wielebnego oycy świeszczennika Żyżemskiego Theodora Wolczka y potym następców iego, aby we śródę y w sobotę na każdym tygodniu na wszystkie przyszłe wieczne czasy za duszę moją y małżonki mey y antecessorów moich mszy święte odprawowane były. Którey legaty mey dziatki moje y successorowie ich naruszać prawem y ni jakim sposobem nigdy wiecznemi czasy niemają y mocy mieć nie będą; ale owszem swym kosztem spólnym cerkiew Żyżemską naprawować, pokrywać, a ieśliby zgniła, tedy y nową pobudować powinni będą, oni sami y successorowie ich, których o to każdego następującego

na tę legatją moją y w niedosić uczynieniu tey legaty mey na straszny sąd Pański pozywam. A co się tknie maiętności mey Żyźmy, w powiecie Lidzkim nad rzeką Żyźmą leżącej, która maiętność po zeszyłym w Bogu godney pamięci imć panu Krzysztofie Jelskim—stolnikowi Mściławskim, bracie mym ciotecznym y z równego działu od braci mey rodzoney, za zrzeczeniem się stey maiętności Żyźmy za uczynieniem onym dosyć odemnie w zapłaceniu za części, rodzonym moim w tey maiętności Żyźmie należących, na mnie Sylwestra Woynę Orańskiego ogulnie w possessyą wieczystą przyszła, której to maiętności mey Żyźmy leżącej y ruchomey, iż iakom pierwey półowę imć panu Andrzeiowi Konstantemu Godebskiemu — stolnikowi powiatu Pińskiego, zięciowi memu miłemu tylko względem starszeństwa małżeńskiego, a małżonce imci, córce mey miłey, paniey Barbarze Woyniance Orańskiej, iako aktorce, tak za sumę pieniędzy spadkową, testamentem od nieboszczki imć pani Krzysztohowey Jelskiej—stolnikowey Mściławskiej zapisaną y po paniey Halsce Gieysztorownie, małżonce mey, na córkę moją należącą, iako też y z miłości mey rodzicielskiej ku tey córce mey,—a drugą półowę teyże maiętności mey Żyźmy leżącej y ruchomey z teyże miłości mey rodzicielskiej przerweczonemu synowi memu miłemu panu Janowi Woynie Orańskiemu, to iest, na równe dwie części córce y synowi memu tę maiętność Żyźmę za żywota mego prawem wieczystym zapisałem y na urzędzie ziemskim Lidzkim przyznałem, tak y teraz, poblogosławiwszy tymże dziatkom moim miłym, córce y synowi memu, wpół na równe dwie części tę maiętność Żyźmę, tak w budowaniu dwornym y

gumiennym, iako w siedlisku dwornym starym, w ogrodach owocowych, sadach owocowych y w chmielowych, w gruntach pognoynych y w prostych, łąkach, sianożęciach, w dębinach, borach, lasach, gaiach, zaroślach, w ostępach zwierzynnych, w psczołach, we dworze y w barciech, w lesie będących, w łowieniu ryb, bobrów y wyder w rzece Żyźmie y ze młynem, nad rzeką Żyźmą stojącym, spólnie tak mliwo, iako y miarki na dwie części, iakże y z krescentją zboża wszelkiego gotową, w swirnach y w gumnach będącą y w polu na zimę zasianą, do tego w boiarach, poddanych y we wszelakich przychodach, przynależnościach y w pożytkach od mała do wiela, wszystko wpół na dwie równe części pomienionym miłym dziatkom moim, córce y synowi memu wiecznemi czasy tym testamentem moim leguję y zapisuję y prawo moje pierwsze przyznane, tymże dziatkom moim należące, tym testamentem moim wiecznemi czasy utwierdzam y pomienionemu synowi memu miłemu, panu Janowi Woynie Orańskiemu latha przyznawam, który że ieszcze do swey perfekcii nie przyszedł y o sobie radzić nie może, *tedy aby się do nauk do ichmościów oyców iezuitów collegium Wileńskiego udał y tam trwał, aż do swey perfectii przydzie.* A iegomość pana Andrzeia Konstantego Godebskiego—stolnika Pińskiego, zięcia mego miłego y małżonki iego mości, a córki mey miłey, paniey Barbary Woynianki Orańskiej, upraszam za dozorców życzliwych temu synowi memu, obowiązując onych boiaznią Bożą, aby pieczę y staranie iako swoi nad nim mieli y laskawie się według Boga życzliwie z nim obchodzili, niwczym nie krzywdząc onego, ale owszem prowadząc go do wszego dobrego,

zdając mu słuszną prowizyą z części iego, s krescentii przychodzącej, to iest, iako nagrodę od gospody, gdzie będzie stał, tak iego inspektorowi y samemu na potrzeby iego dodając kosztu y nakładu, a do tego aby dług mój, na mnie włożony, to iest, legatją niebosczyka w Bodze przewielebnego imć xiędza Pachomiusza Woyny Orańskiego—episkopa Pińskiego y Turowskiego, rodzzonego mego, na cerkiew Żyrowicką złotych pięćset, do Wilna do cerkwi świętej Trójcy złotych pięćset, do Pińska do cerkwi soborney Panny najswiętszey złotych pięćset, wszystkie półtora tysiąca złotych imć pan stolnik Piński, zięć mój miły, z panią małżonką swoją, a córką moją miłą, panią Barbarą Orańską, z majątności Żyźmy, tak z części swey, sobie należącej, iako y z części syna mego, pana Jana Woyny Orańskiego, na to nie obciążając długami części iego, ale s krescentii, z pożytków przychodzących, iako życzliwi dozorczy za wiadomością iednak syna mego, na te wszystkie trzy klasztory, zwysz mianowane, przez lat pięć na każdy rok po stu złotych, to iest, z obudwuch części majątności Żyźmy trzysta złotych co rok oddawali y wypłacali. A zechce li syn mój o swym prędzey, nim się summa wypłaci, wiedzieć, tedy iuż syn mój, wziowski część swą w dzierżenie swe sam starania swego przykładając, z swoiey części, także y imć pan stolnik Piński z panią małżonką swą z części swey ten dług mój spólnie, tak, iako się wyszey pomieniło, wypłacać powinni będą. Przytym y mniejsze dłużki moje, mianowicie, iego mości xiędzu Chrzanowskiemu—przeorowi zakonu świętego Augustyna, na Zarzeczcu w Wilnie zostaiącemu, na kartę moją resztę długu niebosczyka imć pana Jelskiego,

brata mego, niewypłacaną, złotych trzydzieści, a panu Alexandrowi Gierbiedziowi złotych piętnaście, ciż dziatki moje znosić y płacić mają. A co się tknie ichmościów panów rodzonych moich, iego mości xiędza Pachomiusza—episkopa Pińskiego y Turowskiego, imć pana Jakuba y imć pana Józepha y potomstwa niebosczyka pana Mikołaiia Woynów Orańskich, tak względem równego działu między nami w majątności naszej oyczystey wieczystey, Łaskow y Orany nazwanych, w wojewodstwie Wołyńskim, a w powiecie Włodzimierskim leżących, iako y majątności spadkowej, Żyźma nazwaney, w Lidzkim powiecie leżącej, po cioteczonym bracie naszym imć panu Krzysztophie Jelskim—stolnikowi Mściławskim, na nas prawem przyrodzonym do równego działu spadłych y należących, to tym testamentem moim ostatniey woli mey tak lucyduię y oznaymuię, iż, za włożeniem się między nas ludzi zacnych ichmościów panów przyjaciół y mediatorów naszych, czyniąc między nami równą coaequatją, imć xiędz episkop Piński y Turowski za część swą w majątności Żyźmie wziół odemnie cztery tysiące złotych polskich, imć pan Jakub Woyna Orański—sędzia ziemski Czernihowski y iego mość pan Józeph Orański—horodniczy Włodzimierski, z rownego działu za części swe każdy po cztery tysiące złotych, osobliwie za część niebosczyka iego mości pana Mikołaiia Orańskiego, na córkę niebosczykowską, na panię Zophią Orańską, synowicę naszą należącą, respektem opieki iegomość pan sędzia ziemski Czernihowski z iego mość panem horodniczym Włodzimierskim, iako bliżey mieszkając, wzieli odemnie cztery tysiące złotych, na co mam od ichmościów sobie dane y przyznane skrypta, kwitacye

y zrzeczenia z majątności Żyżmy; a piąta część tey majątności Żyżmy na mię samego spada y należy; takowym tedy prawem ta pomieniona majątność Żyżma mnie wiecznością należała, a po mnie po żywocie moim na pomienione dziatki moje na równe dwie części, według prawa mego wieczystego przyznanego y według tego testamentu mego, spadać y należeć ma wiecznością. A co się tknie summy pieniędzy, po nieboszczyku w Bodze wielebnyim episkopie Pińskim—bracie naszym, u imię pana Krzysztofa Reszki—rotmistrza iego królewskiey mości, szwagra naszego, półsiódma tysiąca złotych będących, do równego działu nam trzem braci rodzoney należących, iż imię pan sędzia y pan horodniczy rodzeni moi ichmę, wszystką tę summę pieniędzy ody-skawszy, na siebie obrócili, do tego styrt czterdzieści kilka różnego zboża w majątności Łaskowie y Oranach, po tymże iegomości zostałych, między się obadwa, mnie nic nieudzielaiąc, iako do równego działu należącemu, rozebrali, tedy ichmościom dziatkom moim te części moje, mnie należące, iako summy pieniężney, tak y zboża, a do tego obligi moje dwa, ichmę dane, ieden na złotych sześćset, a drugi na złotych pięćset, nic niewinne, iuż wypłacone, u siebie zatrzymane, oddać mają. A gdzieby bracia moi dziatkom moim tych części, mnie należących y obligów moich wrócić y oddać nie chcieli, tedy o to z ichmościami pany bracia moia dziatkom moim wolność zostawię prawem czynić, do tego, iż co iegomość pan Kazimierz Giedroyć s panią małżonką swoją, bywszą panią Mikołaiową Orańską, bratową moią, ratione panny Zophii Orańskiej—synowicy mey, którey ia nic nie winienem y żadnych należytości iey mości, tak po oycu oney, iako

y po stryjach ieymci, do siebie nie brałem y nie zabierałem, zaczowszy prawem czynić z iego mości panem sędzią ziemskim Czernihowskim y z iegomości panem horodniczym Włodzimierskim, rodzonemi memi, którzy ichmość te cztery tysiące złotych, należących tey to pannie synowicy naszey, w opiekę do siebie zaczęta (?) w majątności Żyżmie należącą, odemnie Sylwestra Woyny Orańskiego wzięli, a potym fortelnie będącemu mnie choremu, nie wiem ięśli z wiadomością ichmość panów rodzonych moich, roku blisko przeszłego w trybunale w Wilnie w niewiadomości mey dekret w niestaniu moim otrzymali, którym dekretem, przyłączywszy mnie niewinnego do tey sprawy, na skuteczną rozprawę w tey sprawie otrzymali remissyą do ziemstwa Pińskiego, gdzie ia, z przestrogi dobrych ludzi, wyiowszy widymusem ten dekret trybunalski, chcąc się z niewinności mey usprawiedliwić, sam będąc barzo chorym, posyłałem z listem moim do ichmościów panów urzędników ziemskich Pińskich w roku ninieyszym na roki Trzykrołskie; a że te roki dla trwog, od ordy pod tenczas zaszłych, nie doszły, tedy y potym dziatki moje z tey niewinności takowym sposobem, iako w tym testamencie wyraził, wywieść się mają. Na ostatek tym testamentem moim objaśniam sprawę moią z ichmościami xieżą bernardynami Iwieskiemi, którym ia Sylwester Woyna Orański, za legatją nieboszczyka iego mość pana Jelskiego—stolnika Mścislawskiego, pierwey złotych dwa tysiąca, a potym według testamentu samey imię paniey Jelskiej, legatją znosząc z majątności Żyżmy, wszystkiego złotych trzy tysiące dwieście złotych, według dekretów trybunalskich koła duchownego, oddałem y dosyć uczynilem. Na

co mam od ichmościów xięży starszych Jwięskich y od iegomość pana podsnydyka ichmć kwitacye prawne y wrócone od ichmościów sobie sprawy, które u ichmościów eliberowałem, zaczym iuż ichmć xięży Jwięskim nie nie winienem y po mnie dziatki moje od ichmościów w pokoiu zostawać maia. Przytym o zginienie spraw moich niektórych pewnych, według processu mego zanieonego, gdzieby się pokazały u kogo te sprawy, dziatkom moim wolność zostawuję z kożdym takowym prawem czynić y we wszystkich zachodzących terminach prawnych dziatkom moim spólnym kosztem y nakładem y spólnie odpowiadać wolno będzie. Długi zaś winne u różnych kredytorów: u imć pani Halszki Raieckiey Krzysztophowey Potockiey na oblig złotych trzysta, u imć pana Miłkołaa Radoszyńskiego, podstolego Lidzkiego, na oblig złotych sto, u imć pana Krzysztopha Skindera, sędziego grodzkiego Lidzkiego, na oblig złotych sto, te wszystkie summy pieniężne wpół dziatkom moim, córce y synowi memu, leguię y zapisuię, y odyskiwać onym wolność zostawuię, a odyskawszy na swoje potrzeby obrócić maia. A po takowych wszystkich legatiach moich moje ochędostwo, szaty, konie, bydło, rogaty y nierogaty y sprzęt domowy wszystek, mianowicie: kuntusz mój czarny adamaszkowy, popielicami Moskiewskimi świeżemi podszyty, wszystek kuntusz czarny falendyszowy podszyty lisami, z żupanem, kuntusz czarny podszyty wilkami, czapka fiałkowa falendyszowa ogonkowa, czapka ceglata aksamitna, sobola czapka aksamitna, karmazynowa sobola, kieca jedna nowa, druga ponoszona, materac adamaszkowy stary, kobierców dwa, kilim perski ponoszony, muszkietów para, bandoletów

para, pistoletów para, ładownic dwie, prochownice, obuch, szabla oprawna złocista, druga szabla w kapie powszednia, łyżek sześć srebrnych, kubków srebrnych dwa, blach do husarsczyzny dwie, kocioł piwny, alembik, kociołków małych kuchennych dwa, panewek cztery, flasz garcowych cynowych cztery, flasz półgarcowych cztery, flaszek kwartowych sześć, flaszek półkwartowych trzy, naliwka cynowa, półmisków cynowych dwadzieścia jeden, mis wielkich dziewięć, średnich półmisków cynowych pięć, przystaweczek cynowych pięć, talerzy cynowych piętnaście, rydwan mój ze wszystkim, koni gniadych cztery, dwa młode, a dwa stare, klacz dropiata młoda, co w cugu chodziła, konik masłaty, konik gniady; bydła wielkiego: krów z cielęty y na ociehleniu ośm, podciołków większych y mniejszych trzynaście, owiec czternaście, wielkich świń czternaście, podswinków sześcioro; do tego szkatulę moia y skrzyni wielkie y wszystek sprzęt domowy, cokolwiek iest y po mnie zostaię, co się pomieniło y nie pomieniło, to wszystko synowi memu milemu panu Janowi Woynie Orańskiemu tym testamentem moim wiecznemi czasy leguię y zapisuię, oddaliwszy od tego córkę moia panią Barbarę Orańską, której ia za żywota mego według prawa mego przyznanego w ochędostwie y w bydle dosię uczynilem, iednak te wszystkie ochędostwo, rzeczy y bydło, nim do perfekcyi swey syn mój przydzie, przy imć panu stolniku Pińskim y małżonce imci, a córce mey miley zostawać maia. A potym gdy zechce wiedzieć syn mój o swym, maia to wszystko onemu w całości wrócić y oddać bez krzywdy. Jeymć pannie Joannie—ihumieni Pińskiej, siostrze mey rodzoney, leguię parę kobierców, ieden

zółty, a drugi czerwony ponoszony, teyże klacz moją siwą zrzebną, do tego złotych siedmdziesiąt; u imię pana Glińskiego — siostrzana mego, na kartę siostra moja odyskać ma sobie. Czeladzi mey, panu Piotrowiczowi, winienem kop dwanaście, panu Żylińskiemu za dwoie suchedni złotych dwanaście; dziatki moje oddawać maia. Heliaszowi Marszewskiemu byczka y krowkę leguię, który na włoce gruntu zostae, ma na służbie dworney zostawać y podczas pospolitego ruszenia służbę woienną odprawować. Iwusiowi krowkę y wolność leguię, wolno mu będzie służyć y nie służyć; forysiowi byczka, Jakubkowi byczka, Kuczurze złotych sześć zasłużonego. A iesli ten rok będzie służył, tedy dziewięć złotych onemu dać maia; Fiałkowskiemu byczka; Czeszkowi memu żupan czarny. Co kolwiek bydła legowałem, tedy s tego bydła, com synowi memu zapisał, dziatki moje oddać czeladzi mey powinni będą bydłem. Kafternik mój złotogłowowy na cerkiew leguię. A na ostatek waruię, iż dziatki moje spólnym kosztem pospolite ruszenie z maięności Żyżmy odprawować maia y podatki wszelkie do skarbu iego królewskiey mości y rzeczy - pospolitey, nie krzywdząc ieden drugiego, oddawać maia spólnie. Sprawy wszystkie stare wieczyste przy córce mey, iako przy starszey, teraz zostawać maia. A gdy przydzie do perfectii syn mój, tak maięnością Żyżmą samą, leżącą y ruchomą, z boiarmi y poddanemi między się równo bez krzywdy podzielić się y sprawy między sobą rozebrać maia, przy bytności ichmościów panów przyiaciół y medyatorów. Do tego rozdziałku z obu stron od dziatek moich użytych, a od zachodzących krzywd od kogo kolwiek za obrońców

synowi memu upraszam iasnie wielmożnego imię pana Michała Kazimierza Paca — kasztelana Wileńskiego — hetmana wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, mego wielce miłościwego pana y dobrodzieia, którego za żywota mego osobliwey ia doznawałem pańskiey łaski, tak rozumiem, y po żywocie moim też miłość pańską swą oświadczaiąc, obrońcą y dobrodzieiem synowi memu zechce być. Imię pana Macieia Olszewskiego — podsędka Lidzkiego y imię pana Adama Narbuta — podstarościę Lidzkiego, iako za żywota mego po ichmościach doznawałem łaski sobie, zaczym y po żywocie moim proszę wielce ichmościów, aby byli łaskawymi obrońcami synowi memu. A imię pana Andrzeia Godebskiego — stolnika powiatu Pińskiego, zięcia mego, spólnie z małżonką iego mości, córką moją miłą, iakem wyszey namienił ichmościów za dozorców, tak y teraz proszę, aby byli życzliwemi dozorcami synowi memu miłemu. A nie mogąc zasiądz dla odległości mieysca urzędników ziemskich grodzkich powiatu Lidzkiego do sprawienia tego testamentu mego, iednak byli ludzie zacni, ziemianie iego królewskiey mości Lidzkiego powiatu, do tego testamentu mego sprawienia wolkowani, do którego testamentu pisanego, ia Sylwester Woyna Orański, pieczęć swą przyłożywszy, ręką moją podpisałem y ichmość panów przyiaciół, sąsiad moich okolicznych, ustnie y oczewisto o przyłożenie pieczęci y o podpis rąk ichmościów do tego testamentu mego uprosiłem, którzy się tu niżej do tego testamentu mego rękoma swemi podpisali. Pisan na Żyżmie, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, miesiąca Februarii czwartego dnia. У того тестаменту при печатяхъ

подпись рукъ ихъ милостей пановъ печатаровъ тыми словами: Do tego testamentu mego—Sylwester Woyna Orański. Do tego testamentu woli imci pana Sylwestra Woyny Orańskiego ustnie oczewisto proszony pieczętarz Daniel Kazimierz Prokopowicz—komornik Lidzki, ręką się moją własną podpisuję. Do tego testamentu proszony pieczętarz Mikołaj Gudziewski. Do tego testamentu proszony pieczętarz od imé pana Sylwestra Woyny Orańskiego Jan Kazimierz Wilbik ręką swą. Jako będąc przy sprawowaniu tego testamentu imé pana Sylwestra Woyny Orańskiego, za prozbą samego imci, ręką moją podpisałem Maciey Arawinko—ienerał iego królewskiej mości powiatu Lidzkiego ręką swą.

Который же тотъ тестаментъ, за по-

даньемъ черезъ особу взвышъ менованную до актъ книгъ кгородскихъ Лидскихъ, есть до книгъ уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ моею вradoвою печатью его милости пану Андрею Константому Кгодебскому—стольнику повѣту Пинского и малжонцъ его милости, паней Барбарѣ Войнянцѣ Оранской и его милости пану Яну Войнѣ Оранскому есть выданъ. Писанъ у Лидѣ. У того экстракту печать вradoва притиснена, а подпись руки писарское тыми словами: Янъ Михаль Нарбутъ — городской Лидский писарь. Скориковаль Дмитровичъ. Который же тотъ экстрактъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ принять, актыкованъ и уписанъ.

1668 г. Юня 26 дня.

Изъ книги № 8, за 1668—1669 г., л. 402.

131. Духовное завѣщаніе Андрея Курбскаго, маршалка Упитскаго.

Упитскій маршалокъ Андрей Курбскій Ярославскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ одномъ изъ р.-кат. костеловъ по обрядамъ р.-катол. церкви; при похоронахъ выдать бѣднымъ милостыню, а ксендзамъ вознагражденіе въ размѣрѣ 200 злотыхъ; все свое имущество движимое и не-

движимое записываетъ своей женѣ и только половину имѣнія Рогова записываетъ сестрѣ. Опекунами своей женѣ назначаетъ разныхъ близкихъ и родственныхъ лицъ, какъ съ своей, такъ и жениной стороны.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ шестьдесятъ девятого, мѣсяца Генвара десятого дня.

Передъ нами судьями каптуровыми вос-

водства Виленского, на зѣздѣ сеймику конвокаційного въ року прошломъ тысяча шестьсотъ шестьдесятъ осьмомъ згодне обраными, постановившисе очевисто у

суду панъ Миколай Жуховскій, оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского подаль тестаментъ зопшого зъ сего свѣта годное памети вельможного его милости пана Андрея Ярославскаго Курпского — маршалка повѣту Упитского, особомъ въ нимъ выражонимъ служачій, просечи абы тотъ тестаментъ былъ до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского принять, актыкованъ и уписанъ; который принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ себѣ маеть:

W imię Boga Oycy y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy świętey iedynego, amen. Rzecz wszelka, kromia pana Boga, który iest sam alfą y omega, początek swój ma y koniec mieć musi. Toż y człowiek, acz nad insze naśliczniejsze, rozumne y na owybrazenie Boże stworzenie, a mało co od aniołów umniejszony, iednak za czasem utraciwszy siłami swemi zmysły, rad—nierad każdy swój koniec wezmie, komu postanowiono raz umrzeć, a zatym sąd, y przetoż usta Boskie człeka upominać raczą, aby czuł, a tak czuł, żeby go dzień Pański, iako ono, więc cicho a niewiadomie nie przyszedł y nie przyprawił o szkodę; nie abowiem pewniejszego nad śmierć człek sobie niech nie obiecuie, lecz czasu przyścia iey nie zgadnie, co nie bez słuszney przyczyny, a prawie wysoce mądrze Naywysszy sprawić raczył, gdyż człowiek, nie wiedząc ostatniego kresu życia tu swego y będąc niepewien być przez dziś, albo iutro, a wždy bezpiecznie rozpuszcza swe żądze w miłości świata y iego przysmaki y w to, czym Bóg, bliźni, a nawet y własna dusza iego obrażona bywa; cóż gdyby ieszcze człowiek wiedział o czasie swym zniknienia, nie mniey by się pewnie

do tegoż chęć, z naturą złączywszy, miał y czas swój wszystek na tym trawił, odkładając poprawę żywota do zeyścia (z) świata, a ktoby zatym ludzką złość wypowiedzieć, albo znieść mogł? Naprzedniejsza tedy to koźdemu, aby, wiedząc o tak niewiadomym a pewnym zeyściu, powinność swą zawsze przed sobą miał, w niey wszemi siłami przestrzegał, nad miłość Boga y bliźniego wszystko za nic mając, żadney rzeczy nie przekładał, na tey bowiem wszystek zakon z prorokami zawisł. Wiedząc tedy ia śmiertelność yłskazitelności sobie być podległe, a uważając niepewność czasu śmierci, ten testament y wolą ostatnią moią z dobrą pamięcią sposobu wszech porządnych miar na pismie ręką mą własną podpisany zostawuiąc, koźdemu teraz y potym będącym, komu wiedzieć potrzeбно, oznajmuję y do wiadomości donoszę: Ja Andrzej Jarosławski Kurpski—marszałek powiatu Upitskiego, wiedząc, że koźdy człowiek, będąc zdrowym, podległ chorobie, a będąc chory podległ śmierci, przeto tedy ia tym testamentem ostatniey woli moiey, zawczasu za dobrego zdrowia swego, dobro moje chcąc mieć w porządnym rozporządzeniu, tak rozporządzam: Gdy mię Pan naywyszy zechce z tym światem rozłączyć, wprzódy duszę moię, upokarzając się panu Bogu w Trójcy świętey iedynemu, skądem ią miał, w ręce iego przenaświętsze poruczam y z dobrą nadzieią przyścia do chwały świętey oddawam, a ciało moje grzeszne z ziemi wyszło, iako proch nazad ziemi oddaie, które ma być pogrzebione przez małżonkę moią miłą xiężnę Cicilią Giedroyciownę Andrzeiową Kurpską Jarosławską—marszałkową Upitską, podług obrzędu katolickiego, tam, gdzie wola y upodobanie małżonki mey

będzie, w kościele katolickim rzymskim pochować ma y na ten kościół, gdzie ciało moje będzie leżało. gotowey summy zapisuję złotych dwieście, osobliwie na mszę świętę, podczas pogrzebu, zasiągnowszy małżonka moja ichności xięży, dać ma podług zwyczaju, tak też y na ubogie, przytym na ochędostwo tegoż kościoła złotych sto, co małżonka moja sama ma sprawić te ochędostwo; a małżonkę moją miłą imć xiężnę Cecilią Giedroyciownę Andrzeiową Kurpską Jarosławską—marszałkową Upitską, tak zostawuję y chcę mieć, aby tak zostawała w nagrodę pożyicia miłego małżonki mey w stanie świętym małżeńskim zemną po wszystek czas wierney, szczerey y uprzymey miłości, utściwego pomieszkania, uszanowania dotąd, zaczym małżonka moja miła podług pierwszego prawa mego, odemnie sobie danego zapisowi y u sądu głównego trybunalnego w Wilnie przyznanego, na maiętności mey wieczystey lenney, nazwaney Kryniczynie alias Powersmie, w powiecie Upitskim leżącey, na maiętności Krzyniczynskiej wszystkiew, prócz wydziałku maiętności Borłoń, s pasznią dworną y wsiami poddanych, do tey maiętności należącemi, a od tey maiętności Kryniczyna. przez nieboszczyka rodzica mego, za konsensem iego królewskiew mości, iego mości panu Janowi Kurpskiemu Jarosławskiemu—pisarzowi grodzkiemu Upitskiemu, panu brat memu, wydzieloney y do possessyi podaney, pomienioney małżonce miłej w tey maiętności Kryniczynskiej wszystkiew, z dożywotnym mieszkaniem, z sumą pieniędzy pietnastu tysięcy złotych polskich. iako dostateczniey wyraznie w tym zapisie mym y w przywileiu iego królewskiew mości, na to konferowanym, opisano y wyrażono

iest, nienarusznie zostawuję y tym ostatniey woli mey testamentem te prawo stwierdzam, (z) spokojnym mieszkaniem do żywota iey. Przytym wszystkie rzeczy ruchome moje, złoto, srebro, cynę, miedz, szaty y wszelki sprzęt, ochędostwo—konie iezdne, wozniki, stada, lektyli, karety, wozy, bydło rogate y nierogate, ze zbożem wszelkim młóconym y niemłóconym, w polu zasianym, po śmierci mey wiecznie zapisuję, y dwór Kryniczynski, także ze wszystkim budynkiem dwornym, folwarkowym y gumienym, sadami, sadzawkami, stawami, młynami, pasznią dworną, z miasteczkiem, nazwanym Kryniczyn, na część moją należącym, także y s poddanemi, wsiami małżonce mey miłej do żywota spokojne iey mieszkanie zostawuję, owo zgoła, tak z mianowanemi, iako y z niemianowanemi przynależnościami, bez żadnego wyiemku, do tego też summy pieniężne gotowe y na obliży rozdane różnym osobom, przy tych rzeczach ruchomych wiecznie mieć zapisuję małżonce mey miłej, która małżonka moja miła wszystkie długi moje własne z tey maiętności Kryniczynskiej wypłacić ma. A co się tknie zapisu wieczystey darowizny, mnie od małżonki mey maiętności, nazwaney Giedroycy, Chorażyszki, w woiewodztwie Wileńskim leżących, y Powilna, w mieście stołecznym Wileńskim leżących, ze wszystkimi do nich przynależnościami, także na maiętności Ruskiej, nazwaney Kołomyski y Kopciowie, w woiewodztwie Połockim leżących, mnie zapisanych y w tym zapisie dostateczniey wyrażonych, po śmierci mey te maiętności tey że małżonce mey miłej imć paniew Cecyliiew xiężnie Giedroyciowniew Andrzeiowey Kurpskiej Jarosławskiej—marszałkowej Upitskiej, iako iey dobra własność

nazad wiecznie w używanie y szafowanie wracam, do czego żaden z bliskich krewnych, mianowicie imć pan brat mój rodzony, pogotowiu obce ludzie o to małżonki mey turbować nie mają y nie będą moc dochodzić wiecznemi czasy. A strony majątności Rogowa, w powiecie Wilkomirskim leżącej, spadkowej, spólnie niedzieloney z iego mością panem bratem mym, która zastawnym prawem u ichmościów panów Sokołowskich w pewney summie pieniędzy zawiedziona od nas obudwuch braci rodzonych zostaie, a że imć pan Jan Kurpski—pisarz grodzki Upitski, pan brat mój, mimo mnie brata swego rodzonego starszego wiadomość, potajemnie, ku krzywdzie y szkodzie niemaley moiey, nie zniosszy się ze mną, tę majątność Rogową spadkową, zastawioną, spólnie niedzieloną imć panu Władysławowi Sokołowskiemu połowicę swą wiecznością przedał, o co, gdy mię pan Nawyszzy do zdrowia przywrócić, o takowy postępek wolne mówienie sobie z imć panem bratem rodzonym swym prawnie u sądu należnego czynić o to zachowuję. A iednakże tę połowicę swoją tey majątności wszystkiey Rogowa spadkowe, niedzielone y po śmierci mey małżonce mey miley xieżnie Cecyliey Gedroyciownie Kurpskiej—marszałkowej Upitskiej, tym testamentem moim y osobliwym prawem mym wieczystym zapisuję, które te prawo utwierdzam y wiecznie mieć zapisuję, która ta małżonka moja, zniosszy długów resztę, przez mię s połowicy mey płaconych, nieboszczyka pana Romana Somoroka—sędziego ziemskiego Wilkomierskiego y małżonki nieboszczykowskiej, a siostry naszej rodzoney, nas obudwuch braci, tą połowicą tey majątności Rogowa alias Poro-

ścia, w powiecie Wilkomirskim leżącej, wolna, mocna będzie ode mnie sobie zapisaną, darowaną władać, y komu chcąc dać, też darować, zapisać, sprzedać y podług swey woli y upodobania, abo swoim własnym dobrem wieczystym szafować. To też y tym testamentem objaśniam y do wiadomości donoszę, oblig goły niepisany nieboszczki pani Anny Kurpskiej Jarosławskiej, bywszey Romanowej Somorokowej—sędziny ziemskiej Wilkomirskiej, a wtórego małżeństwa paniey Adamowej Sokołowskiej, ten oblig goły przy imci panu Janie Kurpskim Jarosławskim—pisarzu grodzkim Upitskim, nam spólnie braci rodzoney powierzony, do sprawowania testamentu zostaie. Za czym, że ten oblig do efektu sprawowania testamentu tego nie przyszed, tedy iuż żadnego waloru nie może mieć, ale owszem tym testamentem mym kasuję, umarzam wiecznemi czasy, y choćby się na tym co obligu pokazało napisano, u wszelkiego prawa sądu ma być skasowany. I to też y tym testamentem do wiadomości donoszę y objaśniam: iż małżonce mey miley daię, daruję y wiecznie mieć zapisuję summy pieniężne na osobliwych obligach pięciu, za czterma obligami mnie winne przez nieboszczkę panią siostrę moją rodzoną, panią Annę Kurpską Romanową Somorokową—sędziną ziemską Wilkomirską, a wtórego małżeństwa Adamową Sokołowską, a piątego obligu nieboszczyka pana Romana Somoroka—sędziego ziemskiego Wilkomirskiego y małżonki iego, a siostry mey rodzoney, imć panu Hermanowi Grotuzowi y małżonce iego dany na złotych polskich trzysta trzydzieści, który ten oblig ia sam ieden Kurpski—marszałek oswo- bodził y okupił od imć pana Grotuza, s któ-

remi obligami u sądu głównego trybunального przeszłego roku czasu przewodu prawa na majątności Rogowie przez pana Legowicza dekretu otrzymanego y odesłania na takie przypowiedanie czynilem, iakoż y przyjęto iest. Którey tey summy uczyni in genere wszystkie na tych obligach wyrażone dwa tysiąca czterysta dziewięćdziesiąt y sześć złotych, za którymi temi obligami ma małżonka moja połowicę summy, to iest, tysiąc dwieście czterdzieście ośm złotych na połowicy majątności Rogowa imci pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego — pisarza grodzkiego Upitskiego, pana brata mego rodzzonego, dochodzić, a doszedszy tę summę, na swój pożytek wiecznie obrócić ma, niewyliczając nikomu. Przytym guzy wielkie szczerozłote, rubinami sadzone, kosztujące złotych czterysta, a że, będąc ia potrzebny pieniędzy, te guzy szczerozłote z rubinami sadzone imć panu Janowi Jarosławskiemu Kurpskiemu — pisarzowi grodzkiemu Upitskiemu, panu bratu memu rodzonemu, we stu osmiudziesiąt złotych zostawiłem, które te guzy szczerozłote, rubinami sadzone, ma małżonka moja u imć pana brata mego rodzzonego okupić y odyskać, y te guzy teyże małżonce mey wiecznie mieć zapisuię; a że imści panu bratu memu rodzonemu w tym testamencie nicnie naznaczam y nie zapisuię, a to ratione długów, ciężarów moich własnych, do spłacenia y zniesienia onych nie mało zostaje, za złe mi mieć nie będzie, chcę (y) o to proszę. Przy tym też obligi albo memramy gołe niepisane zostały u żydów Wileńskich, który żydzi pobrawszy te obligi, a pieniędzy nie dawszy, dotąd przy sobie zatrzymali, o co processa są do xiąg doniesione. Za którymi processami aby małżon-

ka moja miła z tymi żydami akeyią miała y te obligi, iako niewinnie zatrzymane, odyskała. Sługom mym, podług zasług onych każdego, też małżonka moja miła ma ukontentować. Opiekunami, obrońcami y dobrodziejami w iakiey kolwiek krzywdzie, czego strzeż panie Boże, a mianowicie od imć pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego — pisarza grodzkiego Upitskiego, pana brata mego rodzzonego, tak y od kogokolwiek zastronia następujące małżonce mey miley, aby z łaski swey pańskiej byli pomocni, upraszam pokornie, mianowicie iaśnie wielmożnych ichmościów iaśnie wielmożnego imć pana Krzysztofa Paca — kancelarza wielkiego xięstwa Litewskiego, wielmożnego imć pana Kazimierza Białozora — wojewodę Mińskiego, iako blisko krewnych małżonki mey y imć pana Andrzeia s Kozielska Puzynę — podkomorzego powiatu Upitskiego, synowca mego, nie niewątpię w tym o łasce ichmościów, że nie będą gardzić proźbą moją, ale tey małżonce mey miley, iako sierocie, będą obrońcami y dobrodziejami. Którą wolę moją ostatnią testamentową za zdrowia moiego dobrego kończąc, przy pieczęci z podpisem ręki mey własney, także z pieczęćmi y z podpisy rąk ludzi zacnych ichmości, ustnie y oczewisto odemnie marszałka powiatu Upitskiego uproszonych, mianowicie podług prawa nie mogąc zupełnego urzędu, tedy iednego z ichmości urzędnika grodzkiego Upitskiego imć pana Janusza Wizgierda — podstarościę Upitskiego, uprosiwszy, do tego testamentu mego y przy imci dwóch szlachciców, imć pana Jerzego Mackiewicza y imć pana Alexandra Kuprela, którzy ichmość na proźbę moją pieczęci swe przycisneli, rękoma swemi podpisać raczyli. Pisan w Kryniczynie, roku

tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Junia dwudziestego szóstego dnia. У того testamentу при печатахъ подписы рукъ тыми словы: Andrzej Kurpski—marszałek powiatu Upitskiego, do tego mego testamentu rękę własną podpisałem. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego ostatniey woli testamentu od imé pana Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego—marszałka powiatu Upitskiego, ręką mą podpisałem, Janusz Wizgierd—podstarości powiatu Upitskiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imé pana

Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego—marszałka Upitskiego do tego testamentu rękę moię podpisałem, Alexander Kuprel ręką swą. Proszony pieczętarz oczewisto od imé pana Andrzeia Jarosławskiego Kurpskiego—marszałka Upitskiego, do tego testamentu Jerzy Mackiewicz ręką swą.

Который тотъ testamentъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ, есть до книгъ каптуровыхъ воеводства Виленского актыкованъ и уписанъ.

1672 г. Юня 29 дня.

Изъ книги № 13, за 1673 г., л. 1421.

132. Духовное завѣщаніе Упитскаго градскаго писаря Ивана Курбскаго-Ярославскаго.

Гродскій Упитскій писарь Курбскій-Ярославскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить при одномъ изъ костеловъ безъ всякихъ церемоній; имущество свое движимое и недвижимое записываетъ женѣ, просить ее въ день его погребенія выдать милостыню нищимъ, а потомъ 300 злотыхъ за

300 заупокойныхъ литургій. Въ случаѣ смерти жены имущество свое записываетъ братаничамъ и братанкамъ Визгирдамъ. Въ концѣ завѣщанія просить 3-хъ лицъ Подберезскаго, Гружевскаго и Горбовскаго принять на себя обязанность опекуновъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ третего, мѣсяца Юля двадцать осьмого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствъ, земля и повѣтовъ, на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ семьдесятъ третій обраными, постановившише очевисто у суду панъ Павелъ Ка-

жутца, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу при самомъ орииналѣ подаль выписъ съ книгъ гродскихъ Вилькомирскихъ зъ уписаньемъ въ немъ testamentу зопшого зъ сего свѣта его милости пана Яна Курбскаго Ярославскаго—писара кгородского Упитского, ей милости паней Кристинѣ Заранковнѣ Яновой Курпской Ярославской—писаровой кгородской Упит-

ской, пани малжонцѣ его милости служацій, на речъ въ немъ ниже мененую, просечи насъ суду, абы тотъ выпишь при самомъ орииналѣ, до книгъ головныхъ трибунальныхъ актикованъ и уписанъ былъ; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть: Выпишь съ книгъ справъ кгородскихъ в раду господарского Вилькомирского. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ второго, мѣсеца Августа третего дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Вилькомирскомъ передо мною Миколаемъ Данилевичемъ—подстаростимъ Вилькомирскимъ, отъ вельможного его милости пана Казимера Довмонта Сесицкого — кухмистра великого князства Литовского, старосты Вилькомирского, полковника его королевской милости будучимъ, постановившимъ очевисто его милость панъ Юрій Кароль Шумлянскій—стольникъ Черниговскій, яко печатарь, покладалъ и ку актикованью подалъ тестаментъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Яна Курпского Ярославского—писара кгородского Упитского, служацій и належачій малжонцѣ его милости ей милости паней Кристинѣ Заранковнѣ Яновнѣ Курпской Ярославской—писаровой кгородской Упитской, просечи, штобы тотъ тестаментъ былъ до книгъ уписанъ, который уписуючи слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Ojca, y Syna, y Ducha świętego, Boga w Trócy świętey iedynego, amen. Ja Jan Kurpski Jarosławski—ziemianin iego królewskiey mości y pisarz grodzki powiatu Upitskiego, wiedząc o tem, iż wszystkie rzeczy na tym świecie są przemijające, każdy człowiek najdłużey żyjąc musi kiedyżkolwiek dług śmiertelności wypłacić, y ia lubo będąc od Pana wszech-

mocnego teraz chorobą nawiedzony, ale na rozumie y dowcipie za łaską Bożą zdrowym, tą ostatnią woli mey dispositią testamentową wiekuistą koźdemu, o tem wiedzieć potrzebującemu, do wiadomości donoszę, iż ieśliby mię Pan naywyższy śmiercią do chwały swey świętey powołać raczył, tedy temuż panu wszechmocnemu, Bogu w Trócy świętey iedynemu, duszę moię oddawam w ręce iego przenaświetsze, prosząc uniżenie onego, aby nie pamiętaiąc na grzechy moie wszystkie był miłościw duszy mey, a ciało moie, które s prochu iest stworzone, w proch się obrócić ma, w kościele tym, gdzie małżonka moia obierze, ma bydź przystoynie pochowane, iednak bez pompy świeckiey, którey nie potrzeba, ieno kapłanów y ubogich poczęstować y podług możności iałmużnę dać. A na trzysta mszy złotych trzysta, za duszę moię po różnych kościołach rozdać, także siedmset złotych do tego kościoła, gdzie będę leżał, z tey summy nam na Musnikach wniesionej y zapisanej siedmnaście tysięcy złotych ma małżonka moia miła, według rozsądku swego, dysponować na ubogie, na jaki aparat ku chwale Bożey co sprawić, na iey to discrecią puszczam. Maiętność Kryniczyn, Power-smie, w powiecie Upitskim leżąca, dana od iego królewskiey mości lennym prawem y summy wniesionej trzydzieście tysięcy złotych, od ktorey maiętności rodzic mój, godney pamięci iegomość pan Dmitr Kurpski Jarosławski—podkomorzy Upitski, za konsensem iego królewskiey mości ustąpił mnie y małżonce mey miley, od tey maiętności odłączywszy folwark, nazwany Borkłany, y summy dziesięci tysięcy złotych wyż mianowanej, którą summę, na tych Borkłanach będącą.

zapisalem małżonce mey miley, potym z miłości mey małżeńskiej przyczyniwszy pięć tysięcy złotych, wszystkiego piętnaście tysięcy złotych y ruchome rzeczy wszystkie, w trybunale w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmym przyznałem. A że się małżonka moja z pewnych respektów iasnie wielmożnemu iegomości panu Hrehoremu Kazimierzowi Podbereskiemu—wojewodzie Smoleńskiemu, tey summy piętnaście tysięcy złotych w Rosięniach w ziemstwie Żmudzkiem zrzekła, tedy nagrodzając to oney, chocia nie tak wiele, rachując się z summą, teraz tą ostatnią wolą moją zapisuję z tey summy nam na Muśnikach wniesionej y zapisanej, złotych polskich dziesięć tysięcy y ruchome rzeczy wszelakie, to iest: złoto, srebro, perła, klejnoty, cynę, miedź, szaty, wszelakie bydło rogate y nierogate, stado, konie, zboże wszelakie w swirnach zsypane, w roku, do pan Bóg, w kopach złożone y cokolwiek ieno rzeczą ruchomą nazwać się może, mianowane y niemianowane, wszystko ogółem według przyznanego prawa, w trybunale uczynionego, zapisuję wiecznemi czasy, oddalając od blizkich krewnych moich (y) przyjaciół, małżonce mey miley ieymć paniey Krystynie z Horbowa Zarankownie Janowej Kurpskiej Jarosławskiej—pisarzowej grodzkiej Upitskiej, od której iakom ia doznał szczyrey miłości y usługowania przez wszystkie lat kilkadziesiąt, iakem tego pewien, że y po żywocie moim będzie pamiętała na duszę moję, s teyże ostatka summy siedmnastu tysięcy złotych, która na Muśnikach umieszczona y zapisana. Po śmierci mey y małżonki mey iegomość panu Januszowi Wizgirdowi—podstarościemu Upitskiemu, milemu bratankowi memu, złotych dwa

tysiące, ieymć paniey Barbarze Wizgirdownie Wolskiej—bratance mey, złotych tysiąc, ieymość pani Krystynie Wizgirdownie Stankiewiczowej—stolnikowej Nowogrodzkiej, tysiąc złotych, czeladce moiej, którzy mi służyli, małżonka moja dobrze wiadoma, kto iako wiele lat służył, według zdania swego naylepszego niechay uczyni dosyć, proszę one, żeby na mię nie narzekali; ostatek summy tey, coby zostawało, to się na pogrzeb zeydzie, czym ma małżonka moja disponować podług upodobania swego, nikomu się z tego nie wyliczając. Przy tym mając pewną nadzieję, że iasnie wielmożny iegomość pan Hrehory Kazimierz Podbereski—wojewa Smolenski, starosta Upitski, Gulbiński, summę, nam należącą, na Muśnikach wniesioną y zapisaną, na terminie, w zapisiech naznaczonym, bez żadney trudności oddać raczy, iakobyśmy zawczasu kącik sobie obstalowawszy za te pieniądze dostać mogli, a przytym ia, doznawszy przez niemaly czas y lata chęci, affectu y dobrodzieystwa iegomościów, unizenie upraszam dobrodzieia mego miłościwego, aby chiał być miley małżonce moiej opiekunem y dobrodzieiem, broniąc ia od wszelakich trudności, iezeliby kto chciał ia krzywdzić y niesłusznie następować na nię. Proszę także blizkiego brata mego iegomość pana Jana Gruzewskiego—ciwuna Wielkich Dyrwian, chorążego xięstwa Żmudzkiego, aby się małżonką moją opiekować raczył, y trzeciego iegomość pana Pawła Zaranka Horbowskiego—stolnika Brzeskiego, którzy ichmość, iako dobrodzieie moi, iesliby w czym kolwiek małżonka moja miła ponosiła krzywdy iakie od kogo kolwiek y iakimkolwiek sposobem, nie dawać y w sądach stawac y radą

pomocą we wszystkim być proszę uniżenie. Już tedy kończąc ten testament mój, jeśli mi pan Najwyższy iako onemu królowi Ezechyaszowi nie przedłuży żywota, tedy cokolwiek kto ma do mnie iaki rankor, teraz przepraszam wszystkich, prosząc uniżenie, aby mi wszystko przebaczyć raczyli, a małżonkę moją miłą niwczym nie krzywdzili, pod błogosławieństwem pańskim proszę. Y na tom dał ten mój ostatney woli mey dyspozycyi testament małżonce mey miłej, pod pieczęcią y s podpisem ręki mey własney, także pod pieczęcią y s podpisami rąk ichmśc panów pieczętarzów, przyjaciół moich, ode mnie ustnie oczewisto uproszonych, dobrze w w. x. Lit. y w powiecie Upitskim osiadłych, iego mości pana Kazimierza Dowmonta Siesickiego—kuchmistrza w. x. Lit. starosty Wilkomirskiego, iego mości pana Jerzego Karola Szumlańskiego—stolnika Czernihowskiego, iego mości pana Bolesława Kupścia. Pisan w Borkłayniach, roku terazniejszego tysiąc sześćset siedm-dziesiąt wtorego, miesiąca Junia dwudziestego dziewiątego dnia. У того testamentу при печатяхъ подпись рукъ тыми словами: Do tego testamentu ostatney woli moiey podpisuję Jan Jarosław Kurpski—

pisarz grodski Upitski, ręką. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od iego mości pana Jana Kurpskiego Jarosławskiego do tego testamentu, Kazmierz Dowmont Siesicki—kuchmistrz w. x. Lit., starosta Wilkomirski. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do ostatney woli tego testamentu ręką mą podpisuję Jerzy Karol Szumlański—stolnik Czernihowski. Ustnie a oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu Bolesław Kupść ręką swą. Который то testamentъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, есть до книгъ гродскихъ Вилькомирскихъ вписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ вradoвою печатью вельможной пани Кристинѣ Заранковнѣ Яновой Курпской Ярославской—писаровой кгродской Упитской, есть выданъ. Писанъ у Вилькомеру. У того выпису при печати вradoвой подпись руки писарской тыми словами: Антоній Казимеръ Довмонтъ Сесицкій—писарь.

Который же тотъ выписъ при самомъ оригиналѣ, за поданьемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ головныхъ трибунальныхъ есть актикованъ и уписанъ.

1676 г. Мая 26 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 1780.

133. Духовное завѣщаніе Антонія Друцкаго-Соколинскаго.

Друцкой - Соколинскій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Кременецкомъ костелѣ, въ повѣтѣ Волковѣйскомъ, гдѣ побоятся останки его родителей и родныхъ; имѣнія свои, за вычетомъ 4,000 тысячъ, долженствующихъ пойти на Кременецкій костелъ, записываетъ родной сестрѣ своей; при

этомъ обязываетъ ее заплатить за него разные мелочные долги, которыхъ онъ завѣщатель не можетъ хорошо припомнить; одинъ фольварокъ отказываетъ племяннику Друцкому-Соколинскому; лошадь верховую, збрую—брату и разное платье—своимъ слугамъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осьмдесятого, мѣсеца Сентебра семого дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналь у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводствѣ, земль и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осьмдесятый обраными, постановивши се у суду очевисто пленипотентъ панъ Александеръ Гордѣвскій, покладаль и ку актыкованью до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ, взглядомъ переносу, подаль экстрактъ съ книгъ кгородскихъ Городенскихъ тестаментъ остатнее воли зоплого зъ 'сега свѣта годное памети его милости пана Антонего Друцкаго - Соколинскаго, на речъ въ немъ мененую служацій, просечи именемъ его милости пана Флоріана Друцкаго - Соколинскаго, абы тотъ экстрактъ былъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять, актыкованъ и уписанъ; который

уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть. Видимусъ съ книгъ кгородскихъ повѣту Городенскаго. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ семьдесятъ шостого, мѣсеца Юня второго дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Городенскомъ передо мною Яномъ Котовичомъ—стольникомъ Оршанскимъ, подстаростимъ Городенскимъ, будчимъ одъ ясневельможного его милости пана Андрея Котовича—каштеляна Виленскаго, старосты Городенскаго, администратора економіи Кобринской, постановивши се очевисто его милость панъ Мартинъ Буфаль, сесь тестаментъ остатнее воли небощика его милости пана Антонего Друцкаго - Соколинскаго, на речъ въ немъ нижей помененую особомъ въ немъ выражонимъ даный и належачій, до актъ книгъ кгородскихъ Городенскихъ подаль; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Boga Ojca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trójcy iedynego. Ufaiać w miłosierdziu Panny przenaświętszey, matki miłosierdzia każdego grzesznego, ia Antoni Drucki-Sokoliński, będąc od Boga naywyższego chorobą złożony, według wiary kościoła mego rzymskiego wiary katholicckiej, będąc ia przy zupełnym rozumie y przy zupełney pamięci, tak disponuję dobra moje: Naprzód duszę moją Bogu memu, w Trójcy iedynemu, a ciało moje, iako matce moiey, ziemi oddaie; czynię to ostatnią wolą moją, tym testamentem moim waruję y zapisuję dobra moje, tak leżące, iako y ruchome, w różnych woiewodztwach y powiatach leżące; naprzód: majątność moją Kamień Wielki, w woiewodztwie Połockim leżącą, drugą majątność, nazwiskiem Kamień Mały, w tymże woiewodztwie Połockim leżącą, trzecią majątność Babicze, w tymże woiewodztwie leżącą, czwartą majątność Ostrowno, w tymże woiewodztwie leżącą, tak też majątność moją w woiewodztwie Witepskim, Skotowicze nazwaną, w Wołkowyskim powiecie majątność moją Mosiewicze, — te tedy majątności tak ordynuję, y takową wolą moją dysponuję y zapisuję: Naprzód za grzechy moje, iezelibym w czym pana Boga mego obrazil, aby za duszę moją Boga naywyższego błagano, y aby się chwała Boża odprawowała, tedy leguję z tych wszystkich pomienionych majątności moich oyczystych cztery tysiące złotych polskich na kościół Krzemieniecki, w powiecie Wołkowyskim leżący, w którym kościele w Bogu zesli rodzice moi są położeni, aby y ciało moje tamże było położono; te tedy majątności moje zwysz specyfikowane, tak w zastawach, iako y w

arendach zostały, ogulnie po wypłaceniu tych czterech tysięcy, którem legował na kościół Boży za duszę moją, to iest, na kościół Krzemieniecki, te tedy majątności moje wzwysz specyfikowane nikomu innemu, iedno ukochaney rodzoney siostrze mey ieymość pani Krystynie Sokolińskiej-Druckiey Pierzchowskiey leguję y zapisuję wiecznemi czasy. W tym też upraszam ieymść pani siostry, iezeli by się iakie dłużki po śmierci moiey pokazały, które mi teraz nie są w pamięci, tedy pokornie proszę ieymość pani siostry, aby wypłacone były, abym iakiego obciążenia na duszy moiey nie ponosił, obowiązuiać ieymć panią siostrę straszliwym sądem Boskim. Imć panu Floryanowi Druckiemu-Sokolińskiemu, a bratu memu stryiecznemu, leguję Dubno, folwark, należący do włości Mosiewickiey, chłopów trzynaście, w powiecie Wołkowyskim leżący, który aby ieymć pani siostra rodzona moja ieymć pani Krystyna Drucka-Sokolińska Pierzchowska tey summy ustąpiła, którą dała na ten folwark, który ten folwark bez żadnego okupna iego mości pana Floryana Druckiego-Sokolińskiego ma bydź od ieymć pani siostry rodzoney moiey ieymć pani Krystyny Druckiey-Sokolińskiej w possessyą podany wiecznemi czasy; imć panu Krzysztophowi Druckiemu-Sokolińskiemu, bratu memu, kobierców parę ofiaruję; iego mość panu Jarosławowi Druckiemu-Sokolińskiemu — konia mego strokatego leguję; panu Michałowi Bielskiemu słudze memu, któregom życzliwości y usług, tak przy zdrowiu moim, iako y w chorobie moiey uznawszy, za te wierne usługi iego mnie oddane leguję Bachmatą z kulbaką, kuntusz purpurowy y żupan Musulbasowy;

Panu Wasilkowskiemu — słudze y urzędnikowi wielmożnego imię pana pisarza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, stryja y dobrodzieia mego, za uznanie usług iego, które mi oddawał w chorobie moiej, żupan atlasowy niebieskiej maści; panu Pawłowi Wścieklicy za usługi iego y z małżonką iego kilim ofiaruję. Tę tedy wolą moją przy zupełnym rozumie y umyśle będąc, tak tym testamentem moim ordynuję y leguję, ieymę pani Pierzechowskiej, obowiązując onę Bogiem moim, w Trócy świętej iedynym, y pozyciwając oną na straszny sąd Boski, aby tey woli moiej oney, niwczym nie naruszając, dość uczyniła y niwczym tey woli moiej nie naruszyła y we wszystkim dość uczyniła, a ciało moie w zwysz pomienionym kościele w Krzemienicy aby było położone, gdzie y dobrodzieie rodzice moi są położeni, według obrzędów kościoła świętego rzymskiego, amen. Pisan w Czeszczewlanach, dwudziestego szóstego Mai, roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstego. У того testamentу печатей притисненныхъ четьре, а подпись руки самое особы и ихъ милости пановъ печатаровъ тыми словы: Antoni Sokoliński-Drucki ręką swą. Ust-

nie y oczewisto przy zupełney pamięci będący od imię pana Antoniego Druckiego-Sokolińskiego proszony pieczętarz do tego testamentu Paweł Stanisław Wścieklica. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od imię pana Antoniego Sokolińskiego-Druckiego do tego testamentu proszony o podpis ręki mey Marcin Boufał. Ustnie proszony pieczętarz wzwyż pomienioney osoby do tego testamentu Jan Kazimierz Tymiński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu Eustachi Szulberski.

Который же тотъ тестаментъ, за поданьемъ черезъ особу верху мененую, до актъ кгородскихъ Городенскихъ есть уписанъ, съ которыхъ и сесь видимусъ подь печатью вradoвою сторонѣ того потребующей есть выданъ. Писанъ у Городнѣ. У того екстракту съ книгъ кгороду Городенского печать вradoвая притиснена, а подпись руки тыми словы: Александръ Сопотко — писарь. Который то екстрактъ, за поданьемъ оно-го до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ уписанъ.

1680 г. Апрѣля 2 дня.

Изъ книги № 20, за 1680 г., л. 1504.

134. Духовное завѣщаніе генераль-маіора Эрнеста Корфа.

Генераль-маіоръ королевскихъ войскъ Эрнестъ Корфъ, приступая къ составленію духовнаго завѣщанія, приводитъ на память важнѣйшія обстоятельства своей служебной карьеры, начиная съ поступленія въ іезуитскія школы до преклонныхъ лѣтъ; будучи разочарованъ какъ въ первой женѣ своей, такъ и сынѣ, оказавшемся негоднымъ молодымъ человѣкомъ, и желая сохранить для

второй жены и другихъ дѣтей имѣнія, приобретенныя заслугами на поляхъ ратныхъ, завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Скруляхъ, имущество недвижимое и движимое распредѣляетъ между женой и дѣтьми, не забываетъ также и слугъ своихъ; записываетъ также на костель, при которомъ будетъ похоронено его тѣло, и бѣднымъ.

Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятого, мѣсяца Августа двадцать третьяго дня.

Передъ нами судьями головными, на трибуналъ у великомъ князствѣ Литовскомъ зъ воеводства, земь и повѣтовъ на рокъ теперешній тысяча шестьсотъ осмьдесятый обраными, постановившисе очевисто у суду панъ Павель Капгуба, оповѣдалъ, покладалъ и въ способъ переносу ку актыкованію до книгъ головныхъ трибунальныхъ подалъ экстрактъ съ книгъ кгородскихъ Троцкихъ, при самомъ оригиналѣ, зъ уписаньемъ въ немъ тестаменту зошлого зъ сего свѣта его милости пана Іоана Эрнеста Корфа, енераль-маіора его королевское милости, на речъ въ немъ ниже спецификованую ей милости паней Констанціи Скорульской — маршалковнѣ Ковенской, Яновой Эрнестовой Корфовой — енераль-маіоровой его королевской милости, малжонцѣ его милости выданный. Который подаючи до актъ, просиль, абы

тотъ экстрактъ до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ былъ. Якожь принявши, а уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть: Выписъ съ книгъ кгородскихъ воеводства Троцкого. Лѣта отъ нароженья Сына Божого тысяча шестьсотъ осмьдесятого, мѣсяца Іюня двадцать девятого дня. На врадѣ господарскомъ кгородскомъ Троцкомъ, передо мною Станиславомъ Яномъ Ангоновичомъ Войсимомъ — подвоеводитимъ Троцкимъ, постановившисе очевисто панъ Мартинъ Матусевичъ, покладалъ и ку актыкованью до книгъ кгородскихъ Троцкихъ подалъ тестаментъ зошлого зъ сего свѣта его милости пана Іоана Эрнеста Корфа, енераль-маіора его королевское милости, писанный рукою власною самого его милости пана енераль-маіора, на речъ въ томъ тестаментѣ ширей выражоную; который уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

W imię Ojca, Syna, Ducha świętego, w Trójcy świętej iedynego, któremu niech będzie chwała na wieki wieków, amen! Jezu zbawicielu mój! Żyjąc ia na tym mizernym świecie, to iest, urodzenia mego roku tysiąc sześćset dwudziestego wtórego, urodziłem się w dzień świętego Marcina starego kalendarza w Kryzborku, dziedziczyney maiętności rodziców moich, którym niechay Naywysszy nagradza; wypia-stowawszy mnie, oddali do szkół Wileńskich do grammatyki, ztamtąd mnie wziow-szy, oddali do dworu iego królewskiey mości królowey sławney pamięci Władysławowey, przy którym dworze służyłem lat cztery; od dworu iego królewskiey mości wziół mię rodzic do Holandrii, gdzie służył przez lat trzy pod xiążęciem Orańskim Wilhelmem Nasonem, walecznym panem, dziada, Tarcy smiałego (?) stawalem w koźdych potrzebach y obleżeniach, iaką mi testimonią y wszyscy zemną zostaiący dadzą; napotym, kiedy woysko iego królewskiey mości francuskie weszło do ziemi Hilik, pod komandą bywszą xiążęcia Niemarskiego, zostałem od tego woyska pod ieneralem Różnym, chorążym raytarskim, gdzie zastawał trzy lata, wiele potrzeb walnych; za złączeniem się z woyskiem xięcia Heskiego woyska niemalego, które też z królem francuskim trzymały iedną ligę, zostałemrotmistrzem, nie długo służąc, zostałem za męstwem swym, które było w oczach woyska iego królewskiey mości Francuskiego w Cymarskiego w bitwie pod Wertyńgą, w którey bitwie walney otrzymałem postrzał, co widząc hetmani różnego monarchów narodu, przy condolentii dano mi lancuch złoty y z twarzą znak odwagi moiey przy regimencie xiężny Heskiey dwanaście set raytaryi.

Będąc iuż postrzelony, iachałem na leki do Cieplic, nazwanych w Cyzbaden, gdzie zastał przed sobą nieboszczyka pułkownika Gintowta, z którego córka się ożenił, posag nie wielki wzięłem, z którą spłodziłem, okrom co pomarło, syna y córkę. Dla słusznych przyczyn z żoną się rozwieść mi się przyszło, niech sam Naywysszy sędzią będzie życia y postępków oney. Już tu przebieraiąc się w te kraie za vocatorami iego królewskiey mości, miałem regiment pod commendą woysk iego królewskiey mości, zostawałem z xiążęciem Januszem Radziwilem; maiąc dziesięć chorągwi dragonii, a dwie raytarskie, stawałem w oczach wszystkich w kaźdey potrzebie, iako mi cnota y męstwo kazało, nie żałuiąc prze-lania krwi dla oyczyzny moiey. Po śmierci xiążęcia Janusza idąc za ordinansem iego królewskiey mości, zostałem pułkownikiem gwardii iego królewskiey mości y ienerał-maiorem woysk iego królewskiey mości cudzoziemskich, kawaleryi y dragonii, y tam będąc przy woyskach koronnych, nie żałowałem zdrowia y sumptu dla całości oyczyzny. Lubo bym był y do tychezas zostawać mógł, widząc niesposobność zdrowia mego, abdenkowałem, rozumiejąc na starość moią mieć pokóy, gdzie od malewolitów y potwarzy onych, tom, com kupił, za wysługi w cudzych kraiach maiętności pokupował, przez złych ludzi stradać musiałem, niech dadzą Bogu, iako sprawiedliwemu sędziemu, rachubę za to. Już tedy widząc, y świat iuż nie mało przebiegszy, wielkie różnicy na tym świecie, maiąc przed oczy codzienne exempla zcho-dzących z tego świata ludzi bez ostatney woli, którzy się nie tylo na cieie, ale y na duszy zabiiaią, niechcąc ia onych naśladować, a osobliwie maiąc dzieci pierwszego

małżeństwa, od którego syna ja za żywota nic dobrego nie mam y nie miałem, chcąc mieć usługę od niego, puściłem onemu majątność Giegużyn, odłączywszy sobie miasteczko, cło na Wilii, karcznię, lasy, jeziora, stawy y wioskę, a w Sztotany, na której swym kosztem na pustkach folwark zbudowałem, nie pozwalając onemu y piędzi po tey stronie Wilii wstępu żadnego, iakoż onemu w prawie, com onemu dał, ocyrkłowałem, wziół na się wypłacić dłużników moich, iako to: iegomość panu Reymerowi—ienerał-maiorowi trzy tysiące, iegomość panu Korfowi—ciwunowi Twerskiemu, trzy tysiące, iegomości panu Lawdańskiemu trzy tysiące, żadnemu y halerza nie zapłacił, y wziowszy mnie y miłą małżonkę moją, która miała wiano swoje y zapis na Giegużynie, dawszy mnie y oney wieczne zrzeczenie, tak moich, iako y iego matki wieczne zrzeczenie lub iego matka wszystkie swoje wniesienie, tak gotowych, iako ruchomych, ex nunc przy sądach odebrała, y żadnego przystępu ani sobie, ani tym pozostałym dzieciom nie zostawiła y nie może sobie mienić, ani grosza macierzyńskiego za dobroć moją y małżonki moiej, będąc w Wilnie u mnie, na szkodę moją y małżonki moiej odkradł; piszę to dobrym sumnieniem moim, że wziół y za częstym do onego posyłaniem wrócić mi niechciał, ale owszem na mnie oycy y na mieyscu matki onego odpowiedzi czynił, którą mało nieściół; siostrę swoją rodzoną, która iest za panem Raieckim—podstolim Derbskim, posiekł y w Wilnie małżonkę moją, gdyby nie wpadła y była ratowana w kamienicy, mało nie zabił; zabiegając ja wszystkiemu złemu y rozbóynika tego, czynię opis małżonce moiej tymi słowy:

Ja Ernest Jan Korf—ienerał-maior iego królewskiej mości, będąc w podeszłych leciech moich, iusz bliższy śmierci, a nie życiu, przy częstych postrzałach, chorobach, frasunkach ustawicznych moich, Bogu naywyszszemu w ręce onego poleciwszy duszę moją, upraszając, aby mnie wziół do chwały wiekuistej swojej, widząc, że nie mając nadzieie żadney, póki ieszcze wola iego przenayświętsza mnie na tym świecie chować będzie, w dzieciach moich, a osobliwie iakom tu pomienił, niecnoty syna niezbożnego mego, córka choćby chciała, mając też podeszłych lat małżonka y dziatki małe, dopilnować mnie nie może, tylo szczegulnie nadzieię w przyiacielu wiekuistym, to iest, ieymć pani Konstancyi Skorulskiej — marszałkownie Kowieńskiej, domu zacnego y pobożnego, która lata swoje młode przy mnie strawiwszy y do zgonu wieku mego nie będzie chciała odstępować, mnie wszelką miłość do zgonu życia mego oświadczaiąc. Tedy ja, odłączając syna y córkę moją od tego wszystkiego, co to w tym testamencie mianuję, do mego żywota wespół z żoną służyć ma, tak w wyżywieniu, iako w intracie; po śmierci moiej żadnemu, ani dzieciom moim, ani bliskim krewnym moim y szeląga dać niepowinno, oney wiecznemi czasy zapisuję y daruję. Summa Elxmuyska, do której syn mój nie należał, y w dawnym ode mnie zapisie tom wyraził, żeby nikt, tylo małżonka moja szczegulnie należała y iegomość pan mieczny wielkiego xięstwa Litewskiego, mając tesz praetensią na Elxmuyże zapisem żenie moiej legował, iednak żeby nie był oddalony od tego, tedy ja powtórnie potwierdzam miley małżonce mey, oddalając od tey summy Elxmuyskiej dzieci, krewnych, bliskich,

miley myłżonce moiey po śmierci moiey zapisuję y daruję, która summa ma być na majątność niepienną na imię moie y małżonki moiey, y ia tyle do żywota swego mam na tey majątności żyć, pożytki tak na mnie, iako y na miłą małżonkę isć powinne; a po śmierci moiey żaden do tey summy należeć, ani do majątności, ieno szegulnie małżonka moia ma. A że po zostałym iegomości panu Raphale Skorulskim y samey ieymć paniey Maryannie Rymońskiej obług, iako od oycy y matki dobrodzieiów na imię nas obudwuch zostaie, za którym oblikiem dana majątność Staszkuniszki y wioska od Musnik, nazwana Pikunce, y do roku miano dopłacać po stu kop do Staszkuniszek y do wioski Pikunców, y tą praetensią wlewam wiecznemi czasy na małżonkę moią, iako successorę tego obliagu; rozumiem po ichmości panach braci, że oną krzywdzic nie będą chcieli, ale iako z siostrą się obeydą. A że mi nieboszyk iegomość pan mieczny kazał dać dwadzieścia tysięcy okrom successyi, tedy y z tych dwudziestu tysięcy, iesli mi Bóg da odyaskać, dziesięć tysięcy leguię, a drugie dziesięć tysięcy, to iest, na kościół, w którey mi wierze pan Bóg z tego świata wezmie, leguię, a na sporządzenie ciała mizernego, które proszę bez żadney ceremonii pochować, trunę czarnym prostym paklakiem obiwszy, leguię z tych successyinych pieniędzy dziesięciu tysięcy złotych y z ubogiemi dwa tysiące, trzy tysiące córce y dzieciom oney. Jezeli odyszcze małżonka te dwadzieścia tysięcy, to powinna będzie, sobie zatrzymawszy dziesięć tysięcy, iezeli nie odyszcze, tedy ani grosza wyliczyć niepowinna, ieno z miłości ciało moie mizerne, iako naypodley po-

grześć proszę. Cokolwiek moiey pozostałości by się zostało, tedy nie a nie, ni szat nikomu, karet nie zostawuję, szegulnie miley małżonce moiey; rozumiem też po miłości ichmościów panów successorów nieboszczyka sławney pamięci, nieboszczyka pana miecznego, pamiętając usługi miley małżonki moiey w tak wielkiej chorobie, będą chcieć pamiętać, że mnie y oney, okrom tey zwysz mianowaney oddawszy dwadzieście tysięcy, od successyi oddać nie będą. Folwarek Rukla, którym pobudował, z miasteczkiem Gigużynem, wieś Awsztotany, cło na Wilii, ieziora Nieprakszty, puszcza na tey stronie Wilii, wszystko a wszystko zapisuję córce mey miley y dzieciom oney, Amelii Annie Korfownie prawem wieczystym, gdy nie wzięła posag swóy wszystek; napominam, aby miłą małżonkę moią, iako matkę szanowała. Summa u iegomości pana Platera y u burmistrza Wileńskiego Urcewicza, według zapisu onego, miley małżonce moiey ieymci paniey Konstantii Skorulskiej Korfowey, małżonce mey. Ernest Jan Korf—ienerał-maior iego królewskiej mości. A tu się zostawue gotowego grosza ośmnaście set złotych, takowemi disponuję: Na kościół Skorulski, gdzie grzeszne ciało moie ma leżeć, dwieście złotych, córce moiey na żalobę trzysta złotych, Panfilowi sto złotych, parę żmuydzinów wilczatych; Matuszewicowi wilczatego żmuydzina y pędziesiąt złotych; Michalka chłopca proszę małżonki moiey, żeby go od siebie nie oddalała. Jeszcze zostaie gotowych pieniędzy: u Matuszewicza w skrzyni kilkadziesiąt złotych, tedy te resztę z tych ośmnaście set złotych zapisuję na żalobę miley małżonce moiey y na pochowanie mizernego ciała

mego. Konie, karety, wszystkie rzeczy moje, obligi, leguię miłej małżonce moiej, ażeby ona nie krzywdzono, proszę. Za opiekuna ięgomości pana hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, ięgomości xiędza biskupa Żmudskiego, ięgomości pana Rudominę—starostę Starodubowskiego, ięgomość xiędza Alexandra Skorulskiego—kanonika Smoleńskiego, ichmościów proszę y na sąd Boży pozywam, żeby miłą małżonkę moię od pasierzbów y drugih krzywdzić nie dali. Którą ia to ostatnią wolą moią przy dobrej pamięci pisałem y rękę swoią podpisałem, uprosiwszy, którzy mogli być na tenczas pieczętarze. Działo się w folwarku, od Giegużyna odłączonego, Ruklach, wtórego Apryla, roku tysiãc sześćset ośmdziesiątego. Ernest Jan Korf—ieneral - maior ięgo królewskiej mości. Czeladka aby była popłacona, proszę, lub niedługo służyła; ięgomość pana marszałka Wilkomirskiego y ięgomość pana marszałka Lidzkiego proszę, aby pamiętał, iako onęgo nieboszczyk obowiązał, żeby nie dali krzywdzić, we wszystkim y w sukcessiach ichmć żeby pomogli, żeby nie krzywdzono miłą małżonkę moią. У того тестаменту подпись рукъ тыми словы: Ernest Jan Korf—ieneral - maior ięgo królewskiej

mości. Ustnie oczewisto proszony pieczętarz do tego тестаменту ręką swą podpisałem: Maciej Modzielewicz. Ustnie proszony pieczętarz do tego тестаменту Marcin Matusiewicz ręką swą własną podpisałem. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego тестаменту Jerzy Jan Szaściński ręką mą podpisałem. Который тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ верху мененую особу, есть актыкованъ и до книгъ кгородскихъ Троцкихъ уписанъ. Съ которыхъ и сесь выпись подь печатью вradoвою ей милости паней Констанции Скороульской—маршалковнѣ Ковенской, Яновой Ернестовой Корфовой—iенераль-майоровой его королевское милости есть выданъ. Писанъ у Трокахъ. У того екстракту тестаменту, при печати притисненной вradoвой кгородской, подпись руки его милости пана писара кгородского Троцкого въ тые слова: Андрей Казимеръ Скоробогатый—писарь; а корректа тыми словы: На мѣсту пана подписка скорикговаль Мондыкгердъ Лойба.

Который же тотъ екстрактъ тестаментъ, за поданьемъ оного черезъ особу верху помененую до актъ, есть до книгъ головныхъ трибунальныхъ справъ вѣчистыхъ принять и уписанъ.

1713 г. Мая 17 дня.

Изъ книги № 57, за 1714 г., л. 800.

135. Духовное завѣщаніе Рѣчицкаго подкоморія Казимира Юдицкаго.

Рѣчицкій подкоморій Казимір Юдицкій завѣщаетъ тѣло свое похоронить въ Казиміровской церкви, въ особомъ склепѣ, при входѣ предъ крыльцомъ; священникамъ записываетъ 1000 зл., а нищимъ 20 мѣръ хлѣба; деревню Колокольню съ Борковской землей каноникамъ регулярнымъ; въ случаѣ же нежеланія ихъ завѣдывать этой даниною, имъ долженъ выдаваться отъ двора ежегодный доходъ въ 500 золотыхъ. За эту данину Жировицкій священникъ долженъ служить каждую недѣлю по двѣ обѣдни за души жертвователя, его жены и родителей. Для помѣщенія священнику долженъ быть выстроенъ особый домъ; а на содержаніе его назначается ссыпка хлѣба, сѣно, свободная ловля рыбы и др. данины.

Независимо отъ этого на содержаніе въ Казиміровѣ 3-хъ монаховъ записываетъ двѣ деревни и слѣдующую данину: 30 мѣръ жита, 30—ячменя, 20—овса, 15 гречихи, 4 *полти* солонины, два сала, 8 пудовъ меду, одну куфу (бочку) водки, братскаго меду на канонъ—4 пуда, постѣ продажи котораго слѣдуетъ налить новый; воскъ долженъ идти на церковныя свѣчи; на содержаніе церкви должно идти 300 зл. За эту данину церковь должна совершать каждую недѣлю двѣ обѣдни—одну за фундатора, другую за его жену.

При этомъ Юдицкій записываетъ 120 зл. и Бобруйскимъ іезуитамъ съ тѣмъ, чтобы они ежегодно посылали своего делегата въ Казимірово для совершения зау покойной обѣдни.

Дочерямъ записываетъ на однихъ имѣніяхъ

приданого по 12,000 зл., а другія передаетъ въ непосредственное владѣніе; записываетъ имѣніе и родному племяннику съ тѣмъ, чтобы въ случаѣ его смерти до совершеннолѣтія, оно перешло къ его дочерямъ. Надзоръ за дочерьми повѣряетъ игуменъ Несвижскаго Бенедиктинскаго монастыря Котловнѣ; въ случаѣ, если дочери пожелаютъ поступить въ монахини, онѣ имѣютъ полное право распорядиться своимъ приданымъ.

Брату своему, Смоленскому канонику, записываетъ два имѣнія, двѣ ключи, лисью шубу и одну рысь.

При Жировицкомъ госпиталѣ назначаетъ отъ своего двора содержаніе для 6 недужныхъ, которые каждый вечеръ должны при Жировицкомъ костелѣ произносить за его душу молитву; а при Казиміровскомъ—тоже 6 недужныхъ отъ двора Плесовицкаго.

Движимое имущество—брильянты, золото, серебро, мѣдь и платье женское записываетъ дочерямъ, а свое платье предлагаетъ продать и сдѣлать пожертвованіе разнымъ церквямъ; Казиміровской церкви отдѣльно записываетъ много золотыхъ и серебряныхъ вещей на церковную посуду.

Дворовыхъ людей и слугъ надѣляетъ землей и проситъ опекуновъ, чтобы послѣ его смерти, по предъявленіи законныхъ документовъ, были удовлетворены всѣ его обѣщанія и неисполненные обязательства.

Roku tysiąc siedmsetnego czternastego, miesiąca Junii szesnastego dnia.

Przed nami sędziami głównymi, na

trybunał w. x. Lit. z woiewodztw, ziem y powiatów na rok terazniejszy tysiąc siedmsetny czternasty obranymi, stanowszy

personaliter patron imé pan Andrzej Choćko—obozny Oszmiański, opowiadał, w sposób przenosu do akt podał oryginal testament przy ekstrakcie grodzkim Rzeczyckim, przez w Bogu zeszłego wielmożnego imé pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeczyckiego, czyniony, a teraz wielmożnym ichmé panom opiekunom y wielmożney ieymé pannie Zofyi Judyckiej — podkomorzance Rzeczyckiej, służący i należący, który podając do akt prosił nas sądu, aby ten testament, ze wszystką w nim wyrażoną rzeczą, był do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyjęty y wpisany; iakoż my sąd ony przyiowski, a wpisując w xięgi verbum de verbo tak się w sobie ma. *Wypis* z xiąg grodzkich powiatu Rzeczyckiego. Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia trzydziestego dnia. Na urzędzie i. k. m. grodzkim Rzeczyckim przede mną Antonim Michałem Stomą—sędzią grodzkim y oboznym powiatu Rzeczyckiego, od wielmożnego imé pana Kazimierza Zularzewicza Pakosza—starosty Rzeczyckiego będącym, stawszy personaliter imé pan Jan Romanowski—sługa wielmożnego pana Dominika na Chalczu Chaleckiego — chorążego Rzeczyckiego, testament w Bogu zeszłego wielmożnego imé pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeczyckiego, do akt xiąg grodzkich Rzeczyckich podał, w te słowa pisany:

W imię Oyca y Syna y Ducha świętego, ku większey pamięci, amen. Kiedy opatrność Boska tak dobrze życie ocyrklowała ludzkie, że każdy żyjący człowiek po tym na tym świecie niestatecznym y niegruntownym życiu do fundamentalniejszego ma przychodzić końca, iako to iest pro-

babile: cui nasci contigit, morire stat, zaczym y ia temuż podległy wyrokowi, lubo przy starości zostając zdrowia, iednak przy zupełnym rozumie y pamięci zostaiący, ostatnią moją tak chcę mieć wolę: Naprzód duszę moją Bogu, w Tróycy świętey iedynemu, iako temu, który przeydroższą krwią swoją y przenaświętszą odkupić raczył, w ręce iego święte oddaę, ufaiąc w miłosierdziu iego wielkim, że mi grzechy, w upadku ludzkim popełnione, będzie raczył odpuścić, do którego się nieprzebranego miłosierdzia iego oddaę; ciało zaś grzeszne, które z ziemi iest, znowu się ziemi dostać ma, a to tym sposobem: pogrzeb iako nayprędzey w cerkwi Kazimierzowskiej. Depozycya zaś ciała ma być przed gankiem cerkiewnym, iak na iedną trunę w sklepie wymurowanym, gdzie mam być położony. Na kapłanów różnych za duszę moją złotych tysiąc ma być wyliczono z naypierszych intrat gotowizną nieodwłocznie. Na ubogich zaś, przy tym pogrzebie będących, zboża rocznego miarek dwadzieścia przy żywności tego dnia onym oddać będzie należało. Kościół Żurowicki, według poświęcenia onego, aby był dotatus, który przyłączony pro filia do konwentu Bychowskiego. Ichmé xięży kanonikom regularnym przydaie się wieś Dzwonice z gruntem Borchowem, w swoim osobliwym ograniczeniu, ze wszystką do nich przynależnością, od ichmé panów exekutorów, niżej tego testamentu wyrażonych, pokazanymi, którą wolno będzie imé xiędzu proboszczowi dać w dyspozycyą albo dworowi trzymać, a pro wizyi z oney co rok pięć set złotych oddawać powinno będzie, a samey summy na tę wieś Dzwonice z Borchowem złotych pięć tysięcy currenti moneta. Obliga-

cya zaś tego konwentu ta być powinna: ustawicznie ieden xiądz przy tym kościele Żurowickim ma rezydować, który za duszę rodziców moich Stanisława y Zofyi, także małżonki moiey Anny y brata mego Piotra y mnie samego Kazimierza po dwie mszy na każdy tydzień obligowany będzie. Dla rezidencji na placu kościelnym kosztem dwornym budynek ma być wystawiony: prowizja z tej że legacyi temu xiędzu; rzeczy kościelne, według rejestru oddane do kościoła Żurowickiego, nie mają być nigdzie odłączone od tego kościoła, poko ich stanie, ku chwale Bożey, y puzytew mniejszy, kielichów z patynami srebrnych pozłocistych dwa, a cztery kielichi z patynami y puszkę dokonczywszy przy cerkwi Kazimierzowskiej będą zostawali. Sianożęci dworne należycie mają być pomiarkowane, których udzielić na wozów czterdzieście na potrzebę rezydującego xiędza przy kościele Żurowickim, na którego kuchnię wolne łowienie ryb w jeziorach Chwortkach pod Szapczycami, a na dwór należące jeziora Dzwonczanie kosić y niewód ciągnąć powinni będą. W Kazimierzu zaś wioskę Kosachi ichmć xięży bazylianom z osobliwym gruntem ichmć pp. executorowie testamentu mają odwieść, zważając sufficiencją ichmć y młyn Kazimierzowski, który zaczęty, do tychże ichmć xięży bazylianów należeć ma, temuż konwentowi ichmć xięży bazylianów, ażeby zawsze trzech w tym klasztorze Kazimierzowskim mieszkało, ze dworu Żurowickiego y Plesowickiego na chleb corocznie ma dochodzić żyta Żurowickich miarek trzydzieście, ięczmienia miarek trzydzieście, owsa miarek dwadzieścia, gryki miarek piętnaście, słoniny polci cztery, sadel dwa, miodu pudów ośm, gorzalki kufa

iedna, miodu brackiego na kanon, który iuż zawiedziony, pudów cztery, za który pieniądze wybrawszy znowu powinno będzie co rok tyleż, co się ma zachować wiecznemi czasy; воск z tego kanonu na świece do teyże cerkwi ma być obrócony, czego powinien doglądać wóyt tameczny, a po nim successores, a pieniędzy aut cetera na potrzeby cerkiewne ma dochodzić; pieniądze temuż konwentowi corocznie z majątności Plesowicz y z części mey Żurowickiey złotych trzysta dochodzić ma, po połowice obligu tego konwentu za wyż wyrażony fundusz, to iest: w każdy tydzień dwie mszy wiecznemi czasy za duszę moją Kazimierza y za duszę Anny małżonki moiey odprawować się powinny będą. Ichmć xięży iezuitom Bobruyskim złotych sto dwadzieścia co rok dochodzić ma, prosząc o to, aby chcieli pro solennitatibus Salvatoris et beatissimae virginis Mariae iednego zsylać do cerkwi Kazimierzowskiej, któremu alimentum ze dworu ma być Plesowickiego; tymże ichmć konia, iaki się podoba z kolaską, którą kazano robić w Kazimierzu, odebrać wolno będzie do klasztoru. Córkom moim najmilszym na ruskich dobrach Żurowicach y Plesowiczach wnaszam posagowey summy na każdą po dwanaście tysięcy złotych, na wieczność tych majątności Żurowickich y Plesowickich. Synowcowi memu rodzonemu panu Michałowi, iezeli go pan Bóg zechce chować w zdrowiu, zapisuję; inquantum żeby pan Bóg nie przedłużył by do wzrostu lat onego życia i bezpotomnie zszedł z tego świata, tedy ta wieczność tych majątności córkom się moim wracać powinna. Lnianiki w Litwie y Bołczyce wiecznymi czasy córkom moim najmilszym daruję y zapisuję, których obliguję do

rezydentenci konwentu Nieświeskiego ichmć pp. benedyktynek, żegnając y wielce upraszając w Bogu przewielebney ieymć panny Kotłowny—xieni tegoż konwentu y w Bogu przewielebney ieymć panny mistrzyni, aby na miejscu oycy y matki chciały, swą pokazując łaskę, do przystoynego y porządnego onych prowadzić życia. Dla których folwark Pietuchowski y z intratą zupełną młyna, z którego po złotych czterysta co rok dochodzi y z bydłem tegoż folwarku wiecznemi czasy ustępuię. A jeżeliby pan Bóg powołał którą do klasztoru, tedy ta summa dwanaście tysięcy złotych klasztorowi ma być oddana, a część tych folwarków onych zapisanych do dyspozycyi wolney teyże córki mey, która by chciała panu Bogu służyć, należeć ma. Od summy, co dwanaście tysięcy na majątnościach ruskich legowano, onym do wzrostu lat onych prowizya coroczna dwa tysiące czterysta złotych dochodzić ma. Wieś moją Rektę, którom miał dożywotnim sobie prawem za consensem najsnejszego króla imci y za cessią, imć pana Piotra Teresbesza—strażnika Smoleńskiego, synowcowi memu rodzonemu panu Michałowi Judyckiemu—pisarzowiczowi ziemskiemu Rzeczyckiemu, za konsensem króla imci, przy daney odemnie cessyi y za przyznaniem u grodu oney wczesnie za żywota mego przez generała, ustąpiłem. Żegnając zaś imć xiędza brata mego rodzonego kanonika Smoleńskiego, proboszcza Rożańskiego, majątność Kamionkę moją, pod Wilniem, na tenczas w zastawie będącą, okupić y z wieczności cieszyć się pozwałam. Denisowszczyzny i Uściłowicz, w zastawie będących, temuż ichmciowi xiędzu kanonikowi, bratu memu, wiecznością daruję y zapisuję. Klaczy dwie strokate,

grzbiety lisie z pod kuntusza mego, przez iedną zimę noszone y rysia iednego temuż imć xiędzu oddać powinno. Na szpital Żurowicki, w którym ma być sześć niedoleżnych, ze dworu Żurowickiego corocznie żyta miarek dwanaście, ięczmienia miarek sześć, gryki miarek sześć, słoniny poleć ieden ma dochodzić; a ci ułomni przy kościele Żurowickim pacierze rano y co wieczor za dusze zmarłe odprawować wiecznemi czasy powinni będą. Także na szpital, który ma być w Kazimierzu pod lipami na sześciu ubogich, corocznie ma dochodzić z Plesowicz żyta miarek szesnaście, owsa miarek dziesięć, gryki miarek dziesięć, sadło iedne; a powinność tych ubogich za duszę moją, w cerkwi tamieczney rano i co wieczór pacierze wiecznemi czasy odprawowane być mają. Tak rozporządziwszy leżące dobra, ruchome, które w osobliwych registrach specific wyrażone, tak chcę mieć, ordynuję, leguję: naprzód kleynoty, które się tym kształtem wyrażają: trzęsawkę dyamentową, w której dyamentów na miesiącu iedynaście, na samych trzęsawkach dyamentów większych pięć, mniejszych pięć; sztuka wielka dyamentowa iedna, w której dyamentów piędziesiąt siedm y ośm, w teyże sztuce dyamentów wielkich dwa; zausznicy dyamentowe staroświeckie dwie, w której dyamenty podług starego rejestru są wszystkie całe; krzyżyk o pięciu dyamentach wielkich, petlica dyamentowa, w której dyamenty podług starego rejestru są wszystkie całe, ponieważ żaden nie wypadł; gwiazdek na trzęsawkach trzy, która każda w sobie ma po siedm dyamentów; lancużek złoty ieden, który odłączony na pozłotę kielichów; pierścieni złotych dwa y te na pozłotę kielichów;

krzyżyk srebrny pozłocisty ieden, ten na obraz naświetszej panny w cerkwi Kazimierzowskiej zawiesić; pierścień złoty dyamentowy, w którym dyamentów małych wkoło trzynaście, czternasty we śródku wielki, piętnasty wypadł; item pierścień szczyrozłoty, w którym dyamentów siedm; item pierścień złoty, nakształt serca robiony, w którym dyamentów dwa y krwawnik we śródku ieden, a trzeci dyamentowy wypadł; pierścień złoty dyamentowy złomany, w którym wkoło dyamentów sześć, siódmy we śródku wielki; sponka z paskiem spiżowym poszafraniona; krzyżyk z koralów robiony o dyamentach pięciu wielkich; zauszniczki złote, w koral oprawne, para iedna; item zauszniczki duże po trzy dyamenty y koralów dwa wiszących; sztuczek złotych małych dyamentowych od zausznic wielkich dyamentowych pięć, w których sztuczka trzech po dwa dyamenty, a we dwóch sztukach po iednemu dyamentu; sponka srebrna pozłocista sercem robiona iedna; rubinów wielkich y małych dwadzieście cztery; szafirów małych dwa y kamień dyamentowy ieden: to wszystko w papierze zawiniono; za iedno krwawników na pierścienie dwa; rożyczka złota z rubinem iedna; szafirów dwa, perły dwie, y to w osobliwym papierku zawiniono; za iedno perł uriańskich na sznurce małych y wielkich ośmdziesiąt cztery; item tychże perł rozsypanych w papierze osobliwym siedmdziesiąt cztery; item perł uriańskich na sznurce wielkich czterdzieście, małych trzydzieście dziewięć; perł galaguckich sznurów cztery; item perł galaguckich do uwiiania włosów, w iednym sznurze perł sto, w drugim sznurze perł sto y trzy. Te wszystkie

kleynoty y perła, za doysciem da pan Bóg lat, należeć dzieciom moim będą. Srebro, miednicę srebrną z nalewką, roboty awszpurskiej, tac srebrnych awszpurskiej roboty cztery, tac mniejszych awszpurskiej roboty dwie; te srebro, za doysciem da pan Bóg lat, ma należeć dzieciom moim. Lichtarów srebrnych awszpurskiej roboty dwa; te się mają odłączyć do cerkwi Kazimierzowskiej do obrazu naświetszej Panny. Konewka srebrna gładkiej roboty iedna, ta na suknią naświetszej Pannie do cerkwi Kazimierzowskiej ma być obrócona. Kubek srebrny ieden do teyże cerkwi Kazimierzowskiej w pomoc naświetszej Pannie na suknią. Konewka srebrna awszpurskiej roboty, ta na kielich przerobiona. Łyżek srebrnych ośm, nożów par cztery; s tych łyżek mają należeć dwie córkom moim y noże, a sześć na potrzebę cerkwi Kazimierzowskiej obrócić do obrazu naświetszej Panny. Rząd hursarski pozłocisty, nagłówek y kulbaka we srebro oprawna, szabla we srebro oprawna, to sprzedać y pieniądze na potrzebę pilniejszą obrócić. Manta ponsowa bogata złocista, do niey spodnica granatowa, z korunami złotymi szyrokiemi; manta niebieska bogata złocista, do niey spodnica takż z galonem tkanym, po pół łokcia szyrokim; manta oftowana złotem y iedwabiem ceglasy zielonym, do niey spodnica z felbaną, z galonem srebrnym, płaszczyk biały złocisty bogaty, gornostaiami podszyty; suknie niemieckie haftowane dwie; tych sukien dyspozycia na aparaty kościelne y cerkiewne. Obicie pół-iedwabne, te do cerkwi Kazimierzowskiej. Płaszczyk ceglasy ieden; szarpa czarna z angielskich korun; spodnica y manta wiszniowa z felbonami terazniejszey mody; libereyka na bawel-

nie szara; pawilon adamaszkowy mieniony y s kołdrą takąż y płotkiem; tych sukien dyspozycia na dzieci moje, tylo płotek ma być na aparat ruski obrócony. Czuhy, hatalony, gazanty y insze stroie na głowę, w pudełeczku zamkniętym, to wszystko na potrzeby dzieci wydawać, po skończoney żalobie. Moie zaś suknie według rejestru, ponieważ nie mając komu ich legować, sprzedawszy iako y insze ruchomości, które nie obligowane nikomu, z ryszunku y z porządku, to wszystko zpieniężwszy po różnych kościołach, szpitalach y obligach, według uwagi ichmé panów opiekunów y exekutorów, rozdano być ma. Inne ruchomości, cynę, miedź, żelazo, wydzieliwszy część przy majątnościach y córkom zostawiwszy, ostatek sprzedać; także y wozy, konie, romaki, które do uwagi ichmé panów exekutorów. Szpakowatego ogiera zostawić przy stadzie, które córkom moim leguję; także y oborę sługom moim, którym by dosić nie stało po kalkulacyi słuszney oddać, nie bawiać, co komu będzie należało, którym teraz co się naznaczyło y wyświadczyło, to nie odmiennie ma być mianowicie darowane. Włok dwie panu Twardomańskiemu w Bolołtni, panu Oświeciunskiemu w Hermanowiczach, gdzie było mieszkanie imé pana Miecznikowskiego, według ich pisma, ode mnie danego, które konfirmuję. Przy tym dałem Leonowi Pitmanowi plac wolny z gruntem, według karty. Marcinkowi, przy mnie będącemu, dałem gruntu dziesięcinę w Korotkiewicz Szewcowie y na zapomnienie według uwagi dać należy, iako mnie wiernie służącemu, zalecam. Krystynę Boguszową w respekt y łaskę, którą wziołem był w swoją opiekę, aby mieli na nią baczenie, z tychże pozostałych ru-

chomości, co wola y łaska oświadczyli. Strzelbę, harmatki na dzwony przelać do cerkwi Kazimierzowskiej y moździerz; do rąk y dyspozyci ichmé panów exekutorów, s których sobie, co podobaią, wieczno zostawiwszy y Hrenawiczy starodawne przy wieczniku imé danu Michale Judyckim y na niezabudź udzielić ichmé panom marszałkowiczom Rzeczyckim. Z teyże darowałem y panu regentowi Rzeczyckiemu parę pistoletów, które miał od rodzzonego mego, z olstrami y pokrowcami, ianczarę, od Obelkowskiego com miał, y prochu Krzyczewskiego barylka funtów trzynaście. Panu Markowskiemu konia od Szaraia z kulbaką y z pistoletami prostemi. Długi na obligach mnie winne y u różnych kreditorów, iako y o wszelkie słuszne pretensye y należytości upominawszy się y odyskawszy, obrócić ku chwale Bożey. A zaś ia ieslim komu co winien, za dowodami pokazanemi aby wypłacili z moich dobr iak nayprędzey, mianowicie: ichmé xiędzu Skrzetuskiemu—proboszczowi Staro-Bychowskiemu, z należytą akomodacyą imci, wielce upraszam. W cerkwi Kazimierzowskiej, według początków wszystko z pilnością dokończyć, kielichi cztery z patynami y puszki pozłocić, iakem o dozor pozłoty informował y zlecił imé panu regentowi y w wielu okazjach aby był pomocny, uprosiłem. Y komu co szlusznie się deklarowało, a tu wymienić nie można, w różnych interesach zapłacić sługom, czeladzi y rzemieśnikom zleciłem, przelożyć y perswadować imé panom exekutorom. Także poddanym, mieszczanom y żydom, iakie dane y obiecane nadania, wolności, wszystkie w informacyą podałem, upraszam, aby były dotrzymane. Osobno klasztorowi imé oycom bazylianom kocioł

z Plesowicz z trąbami, cyny połumisków sześć, talerzy sześć, mis starych dwie. Podiezdka kozaczka szpakowatego szłapaka oycom bernardynom Hłuskim. Daley nie szyrząc, iako się wyżej polecilo, tak y teraz polecam ichmć wielmożnemu imć panu Antoniemu Judyckiemu—marszałkowi Rzeczyckiemu, Dominikowi Chaleckiemu—chorążemu, Bolesławowi Biszpinkowi—woyskiemu powiatu Rzeczyckiego, moim wielce miłościwym panom y braci, upraszając za opiekunów pozostałym córkom moim, aby byli laskawi y tego testamentu za executorów aby we wszystkich punktach pomienionych dotrzymać y wypełnić raczyli y wszystko pozostałą ruchomość zregistrowawszy y odebrawszy, iako y leżącemi majątnościami dysponować onemi y we wszystkim iak najlepiej ku chwale Bożey y pozostałym sierotom obracać, usilnie upraszając y oraz żegnam ichmć iaśnie wielmożnych senatorów, hetmanów, dygnitarzów y całą rzecz pozpolitą, także ichmć panów obywatelów powiatu Rzeczyckiego, moich miłościwych panów braci, krewnych, przyjaciół y dobrodzieiów; żegnam najmilsze córki moje Zofią y Florianą, wlewając na nich oycowskie błogosławieństwo moje, zosobna żegnam y ieymć panią bratową moją y synowca mego miłego; żegnam zatym sług y czeladź, dziękując wszystkim za świadczone życzliwości, na ostatek żegnam miłych poddanych moich, polecając Panu Bogu y ichmć panom opiekunom, aby w dalszey życzliwości zostawali, dziękując za ich posługi. A ieslim komu w czym się kolwiek naprzykrzył w życiu moim y iako kolwiek co krzywdził, wszystkich przepraszam, aby mnie wybaczyć y za duszę moją Pana Boga prosić raczyli y ia też wzaiem moje wszystkie urazy y

krzywdy, iakiem kolwiek od kogoż kolwiek y szkody poniosł, do miłości Bożey wszystkim ieneralnie odpuszczam y daruję. Na co dla lepszey uwagi ten testament ostatniey woli moiey ręką moją własną podpisawszy, y pieczętarzów upraszam wielmożnego imci pana Franciszka Woynę—sędziego ziemskiego y imci pana Antoniego Stomę—sędziego grodzkiego Rzeczyckiego y imci pana regenta Rzeczyckiego. Pisan w Żurowiczach, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia siedm-nastego dnia. U tego testamentu podpis rąk tymi słowy: Kazimierz Judycki—podkomorzy Rzeczycki, do tego testamentu ręką moją własną podpisuię się. Ustnie proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeczyckiego, do tego testamentu ostatniey woli imci podpisuię się Franciszek Woyna Jasieniecki—sędzia ziemski Rzeczycki. Ustnie proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeczyckiego, do tego testamentu ostatniey woli imci podpisuię się podług prawa Antoni Michał Stoma—sędzia grodzki y obożny powiatu Rzeczyckiego. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego imci pana Kazimierza Judyckiego—podkomorzego Rzeczyckiego, tego testamentu ostatniey woli imci Konstanty Antoni Wręb z Gruzewa Gruzewski—regent kancelaryi powiatu Rzeczyckiego. Który to testament, za podaniem przez osobę wysz mianowaną, iest do akt xiąg grodzkich Rzeczyckich przyjęty y wpisany, z których y ten zapis pod pieczęcią urzędową y podpisem ręki pisarskiej wielmożnemu imci panu Antoniemu Judyckiemu—marszałkowi powiatu Rzeczyckiego, iest wydan. Pisan w Ro-

haczewie. U tego ekstraktu przy pieczęci urzędowej correcta takowa: Correxit cum actis, Gruzewski.

Który to ten ekstrakt, przy samym oryginalnym testamentu, za podaniem onego

przez wysz wyrażonego patrona w sposób przenosu do akt, iest do xiąg głównych trybunalnych spraw wieczystych przyięty u wpisany.

1797 г. Юля 26 дня.

Изъ книги № 2448, за 1797—1798 г., л. 9.

136. Духовное завѣщаніе земскаго Ошмянскаго писаря Андрея Заблоцкаго.

Земскій Ошмянскій писарь Андрей Заблоцкій завѣщаетъ тѣло свое похоронить или въ Борунскомъ базилианскомъ монастырѣ, если умретъ въ своемъ имѣніи, или Доминиканскомъ р.-католич. костелѣ,—если умретъ въ Вильнѣ; на похороны и на заупокойныя службы записываетъ 8,420 злотыхъ, которыя поручаетъ заплатить своему племяннику. Имѣніе, состоящее изъ двухъ фольварковъ съ заселенными землями, а равно и деньги, какъ наличныя, такъ и находящіяся на процентахъ у разныхъ лицъ,—всего 1272 червонныхъ золотыхъ и 63,862 злотыхъ польскихъ,—записываетъ своей роднѣ: брату, племянникамъ и племянницѣмъ.

Движимое имущество, какъ то: инвентарь, домашнюю утварь, платье и разныя цѣнныя вещи

распредѣляетъ частію между родственниками, частію между слугами; нѣкоторымъ изъ послѣднихъ назначетъ еще наградныя деньги, нѣкоторыхъ отпускаетъ на свободу.

Въ концѣ завѣщанія прощается съ своими родственниками, сосѣдями, знакомыми, слугами и крестьянами и проситъ ихъ отпустить ему винъ, въ случаѣ если таковыя были имъ когда-либо сдѣланы.

Завѣщаніе составлено съ замѣчательною тщательностію и подробностію, ясно указывающими на аккуратность и близкое знакомство съ юридической практикой. По изложенію своему и языку оно представляетъ собой довольно выдающееся явленіе среди тогдашнихъ документовъ такого же рода и содержанія.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt siódmego, miesiąca Decembra pierwszego dnia novi stili.

Na sądach iego *Imperatorskiej* mości głównych Litewskich, w mieście Wilnie sądzących się, stanowszy osobiście patron wielmożny imię pan Leopold Lipnicki—regent grodzki powiatu Grodzieńskiego, ekstrakt testamentu zeszłego wielmożnego imię

pana Andrzeia Zablockiego—pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, w grodzie Oszmiańskim aktykowanego, na rzecz y osobom we srzedzinie wyrażonym służącego, przy oryginalnym, w sposób przenosu do akt podał, który w xiągi wieczyste sądu głównego Litewskiego wpisując tak się w sobie ma. Wypis z xiąg grodzkich powiatu Oszmiańskiego. Roku tysiącej siedmsetdzie-

wiedziesiąt siódmego, miesiąca Augusta siódmego v. s., ósmnastego n. s. dnia. Przed aktami grodzkiemi powiatu Oszmiańskiego stanowszy osobisto imię pan Ignacy Swirski, testament przez zeszłego w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego—rotmistrza y pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, czyniony, do akt podał, którego wyrazy takowe:

W imię Oyca y Syna y Ducha świętego, Boga w Trócy iedynego. Z powszechnego na rodzaj ludzki naywyższym wyrokiem rozporządzenia, gdy każdemu żyjącemu na świecie nieodmienne po długim czyli krótkim wieku zdeterminowane zeyście, iako przeznaczeń Boskich niezmienną pewność w należytey mając uwadze, zwłaszcza, że z miłosierdzia opatrzoney woli naywyższej istności od momentu urodzenia moiego, to iest: od roku tysiąc siedmset dziewiętnastego przepędzonych zaliczyć przychodzi siedmdziesiąt osim lat przeciągnionego wieku, a z tej kolei lubo niewiadomo kiedy, lecz bliższe co raz ku schyłkowi rozbierać wypada skłonienie się, które potrzebnego y wczesnego majątkiem udysponowania y we wszystkim porządnego objaśnienia przekonywające ukazuje pobudki; z tych ia Andrzej Sawicz Zabłocki—rotmistrz ziemski powiatu Oszmiańskiego, pisarz, z zwykłego na świecie porządku uymuiąc się, takie ostateczney rozmyślney woli moiey we wszystkim przy zupełney zmysłów władzy y zdolności zawieram wyrazy. A nayprzód. iż gdy z woli naywyższej dni życia moiego, czy to w Oszmianie, czy w majątności Kuciewiczach, ukonczone zostaną, tedy lokacya ciała moiego w Borunach—cerkwi i. xx. bazylianów, lub w sklepie; a iezeli w Wilnie, na tenczas taż lokacya przy kościele i. xx. dominikanów u

świętego Jakuba, na cmentarzu przy grobie ichmościów panów Skucewiczów, determinuje się, gdzie ma być wymurowana katekumba, mająca zatwor czyli oznaczenia mieysca z marmurowego kamienia z napisem, że moiego w tym mieyscu ciała złożone zwłoki. Dalszey zaś apparencii, iako niepotrzebney, nie przeznaczam żadney, prócz aby toż ciało moie przy mszach świętych y wigiliach, wedle chrześciańskiego obrządku, pogrzebione było, na który obchód, za miesce, na wigilie, msze święte, na xięży, przytomnych ze mszami świętymi, złotych polskich tysiąc dwieście (numero tysiąc dwieście); na msze święte, kedy ciało ulokowane zostanie, złotych polskich tysiąc (numero tysiąc); na msze święte do różnych kościołów y konwentów, aby co nayrychley odprawić się mogły, nayszczegulniey w Wilnie do kościoła i. xx. dominikanów święto-Duskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. franciszkanów Wileńskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. augustyanów Wileńskich, na Sawicz ulicy będących, złotych polskich pięćset (numero pięćset), do cerkwi i. xx. bazylianów Wileńskich złotych polskich pięćset (numero pięćset), do kościoła i. xx. dominikanów Wileńskich u świętego Jakuba albo do cerkwi i. xięży bazylianów Boruńskich, w którym kolwiek iednym z tych dwu miesc nie będzie deponowane ciało moie, tam złotych polskich pięćset, do kościoła i. xx. trynitarzów na Antokolu złotych polskich czterysta (numero czterysta), do kościoła i. xx. dominikanów Oszmiańskich złotych polskich dwieście (numero dwieście), do kościoła i. xx. franciszkanów Oszmiańskich złotych polskich dwieście (n. dwieście), do kościoła

i. xx. franciszkanów Holszańskich zł. p. dwieście (n. dwieście), na ozdobę ołtarza Najświętszey Panny w kościele i. xx. augustyanów w Wilnie na Sawicz ulicy zł. p. sto dwadzieście (n. sto dwadzieście) zapisuję; a na ubogich czasu pogrzebu zł. p. sto (n. sto); na dzwonięcia po różnych kościołach w Wilnie zł. p. trzysta (numero trzysta); na partykularzach zł. p. sto (n. sto); na szpital w Wilnie u Rochitów zł. p. ośmset (n. ośmset); na wydatki pogrzebowe zł. p. pięćset (n. pięćset) determinuję. Podobnież za duszę Antoniego, Katarzyny, Symona, Daniela y wszystkich poddanych, w czasie dziedziczenia mego w Kuciewiczach z tego świata zesłych, na msze święte zł. p. dwieście (n. dwieście) rozdać przeznaczam; a za duszę Józefa Petersona do cerkwi i. xx. bazylianów Boruńskich na msze święte zł. polskich sto (n. sto) dysponuję. Jaka wielość zebrana w iedno z szczegółów rozpisanych na msze święte, dzwonięcie, na ubogie, szpitale, za dusze y dalsze pogrzebowe y legacyi potrzeby ośm tysięcy czterysta dwadzieście zł. p. (n. ośm tysięcy czterysta dwadzieście), w ogule wynosząca, gdy w gotowym leżącym nie znajduie się groszu, a oczekiwanie do zysku summ moich, u różnych ichmościów na kredytach będących, przez osobną tabellę przeze mnie podpisaną wyszczegulnionych, strudniało by nayprędszą wyznaczenia meiego exekucyą, uprzatając zatym widzialnie ztąd wypadającą nieregularność, obowiązuie synowca meiego w. i. p. Józefa Sawicz Zablockiego — podczaszego powiatu Oszmiańskiego, aby, pomietając na względy świadczenia meiego iemu, (nizeli od naypewnieyszych do opłaty debitorów mnie przychodzące odzyszcze summy), tymczasowie

z własnych summ swoich nayprędszą kościołom legacyą y pogrzebowym potrzebom uczynił satysfakcyą. Po tym na legacye y pogrzebowe obchody przeznaczeniu do pojaśnienia schodząc o leżących majątkach, w iakim one zostawuie składzie, takie przyłączam wyrazy: iż folwark Możeykow, w powiecie Oszmiańskim y w paraffii Oszmiańskiej położony, wieczyście przeze mnie nabyty y z przywiązania meiego stryiwskiego do w. i. pana Józefa Sawicz Zablockiego — stryieczno-rodzonego synowca meiego, temuż w. i. panu Józefowi Zablockiemu — podczaszemu powiatu Oszmiańskiego prawem wieczystego dania, ieszcze w roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt dziewiętym wydanym y przyznany, ustąpiłem, którego on od daty prawa spokojnie iest dzierżącym. Podobnież folwark Kuciewiczze, w tymże powiecie Oszmiańskim, w paraffii Żuprańskiej będący, w iedney połowie całkowicie przeze mnie nabyty, z drugiey zaś połowy trzech części z nabycia meiego, a czwartey z spadku po oycu moim będąc aktorem y dziedzicem, ony z długiego namysłu wczesnego następności rozbierania, a więcey z przekonywających mnie na wszelkie okoliczności uwag, że te oba folwarki w dziedziczeniu moim zostaiąc, ieden drugiego zastępowały niedostatek y, co w iednym brakneło, nadstarczał drugi, tak, że młynowe wygody w Kuciewiczach ułatwiały potrzeby mliwa folwarku Możeykowa, a szczupłość lasów Kuciewickich wspierał Możeyków, prócz czego żadaiąc nayusilniey, aby rzeczony folwark Kuciewiczze, pracowitą y wiele kosztuiącą starannością moią z poskupowanych od różnych ichmościów przeze mnie częstek w iedno złożony, znacznym nakładem w budowlu y w dalszych ekonomiki potrzebach uporządzo-

ny, dawniejszemu na części nie ulegał podzieleniu, y aby zdolniejszą ręką w całości mógł bydź utrzymanym w imieniu, iako zaszczyt naydawniejszey imienia naszego w Oszmiańskim possessyi, takowy folwark Kuciewiczze, ze wsiami Strypuny y Hordziejewicze, z osadą przy cerkwi Kuciewickiej, z karczmą tamże y dalszemi przynależnościami temuż w. i. panu Józefowi Sawicz Zabłockiemu—podczaszemu powiatu Oszmiańskiego, synowcowi mojemu stryeczno rodzonemu, w nagrodę pełnionych przez lat dwadzieście trzy iego dla mnie usług y w zamiar czulego a pilnego około mnie w starości y słabości zdrowia starania, wieczyście zapisawszy, prawo darowne w roku terazniejszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmym, miesiąca Julii veteris stili dwudziestego drugiego dnia, a novi stili drugiego Augusta wydałem, dokumenta wszelkie, na ten folwark służące, do rąk onego oddałem y rzeczone prawo przed aktami grodzkiemi Oszmiańskimi przyznałem, a tak iako pierwsze prawo na Możeykow, tak pośledniey na Kuciewiczze, z dobrowolnych y rozmyślnych przewidzeń moich powydawane, ninieyszą ostateczney testamentowey woli moiej dyspozycyą zatwierdzam, umacniam y za niewzruszone mieć chcę y postanawiam. A że w tychże Kuciewiczach zeszłego w. i. pana Józefa Sawicz Zabłockiego—rodzonego brata moiego, znajduie się częśćka z drugiey połowy piąta, a z całości Kuciewicz dziesiąta, o którą zeszły brat mój Józef, odprzedania czyniąc ze mną umowę, nie był dalekim w ustąpieniu oney, iako szczupłej y bez wszelkiego zabudowania, za czterysta złotych polskich, za iaką cenę u innych ichmościów kupowałem częśćki, co przyrzeczonego nawet

przez brata moiego doszły by skutku, gdyby; losem zdarzenia oddalony na Ruś, życie swojego wieku tam nie ukończył; po którym następcą syn iego Józefat z siostrą Martiną Zabłoccy, w tę porę nieletni, przygarnięci przeze mnie, opatrywani y edukowani niemało kosztowali, prócz czego siostrze iegomości pana Józefata Zabłockiego Martynie Zabłockiej, a w zameściu Żelińskiej, w zamiar zupełney exdotacyi udysponowaney ode mnie, tysiąc złotych polskich przez w. i. pana Kazimierza Chodźkę—sędziego terazniejszego ziemskiego Oszmiańskiego, został opłacony, który to wielmożny sędzia Chodźko na takową zaszłą opłatę obowiązany dostarczyć dowód zrzczeniem się z dóbr oyczystych y macierzystych; a że na iegomości pana Józefata Zabłockiego, do Warszawy na edukacyą oddawanego, więcey dwa tysiące złotych polskich gotowego wyłożyłem grosza, a iemu przynależney po oycu iego pod dożywociem matki samey kapitalney dwa tysiące złotych polskich pozostało summy, z którey lubo by drugie tyła z procentu składać się powinna wielość, iednak z uwagi przewyższaiącego moiego na edukacyą iego wydatkowania, niespodziewał bym się, aby u przeznaczonego ode mnie Kuciewicz dziedzica przy zyskuiących się oyczystych dwu tysiącach złotych, drugich dwa tysiące złotych za procent wypadaiących pretendował. Wszakże, iezeliby y z swoich po dójściu lat czynionych dla mnie przyrzeczeń y z oycy swojego, iako się wyżey rzekło, w wydaniu y przyznaniu prawa na częśćkę swą piątą w Kuciewiczach uiścił obowiązków, nie napieraiąc się koniecznego takowey częśćki wydziału y nie przyczyniiając się do mniey wygodnych na obie strony czynienia niepotrzebnych we

strzedzinie majątku szachownic, za zbliżoną więc jego ku temu łatwość y nieodmówione skłonienie się, nad wartość tej części więcej z przychilności moiej ku synowcowi mojemu i. p. Józefatowi Zabłockiemu, za wyrażoną z drugiej połowy częśćką piątą w Kuciewiczach sześć tysięcy zł, p. do opłaty przez dziedzica Kuciewicz z summ moich na obligach będących wyznaczam y determinuję. Jeżeliby zaś na wspomnioną nieraz częśćką piątą z drugiej połowy, a dziesiątą z całości Kuciewicz wydania y przyznania prawa odmówił y do wydziału oney zabrał się, na tenczas wyrażone sześć tysięcy zł. p. nie iuż Józefatowi Zabłockiemu, lecz w. i. panu Józefatowi Sawicz Zabłockiemu—podczasem Oszmiańskiemu w rekompensę wydzieloney dla Józefata części należec maia. Dopióróż po uczynioney przeze mnie dokładney o leżących majątkach wiadomości, do ruchomego, iakie y mnie naywyższa opatrność mieć dozwoliła, przystępując, należną czynię wzmiankę, nie celem iakiey chluby, ale iedynie wielowładną Boskiego zrządzenia wystawiając pomoc, która swej władzy dziełem do iakiegoż kolwiek przyiść dopuściła zebrania, a tegoż wielość, na kredytach u różnych ichmościów będąca, osobną specyfikacją dostateczniej objaśniona, iako to: U iasnie wielmożnego Michała Brzostowskiego — starosty Puńskiego, za obligami y kartami kapitału czerwonych złotych dwieście ośmdziesiąt pięć y złotych sześćset trzydzieście trzy, procentu czerwonych złotych dwieście y złotych czterysta sześćdziesiąt dziewięć, groszy osim. U i. w. Alexandra Brzostowskiego—kasztelana Mazowieckiego, kapitału czerwonych zł. dwieście pięćdziesiąt osim, procentu czerw. zł. sto czterdzieście cztery y złotych osim, groszy dwadzieście ieden. U i. w. Xawerego Brzostowskiego—kasztelana Połockiego, kapit. czerw. zł. sto trzydzieście, procentu czerw. zł. ośmdziesiąt ieden y zł. ośmnaście. U wszystkich trzech razem Brzostowskich, za zeszłego ich oycy kasztelana Połockiego, podług dokumentu, tysiąc siedmset ośmdziesiąt, Februarij dwudziestego czwartego od plenipotenty iegomość pana Żylińskiego wydanego, z ewikcyą na Białozorce, który dokument w czasie rewolucyj gdzieś zaginął, a że znaydzionym bydz nie może, kopią wszakże onego i. w. staroście Puńskiemu komunikowałem y, opłat razem z należnością w górze wyrażoną ureczony, miałem kapitału złotych cztery tysiące, procentu złotych cztery tysiące. U i. w. Antoniego Oskirki—generał-majora, za dekretem y tradycyą na Rudominie, kapitału złotych ośmnaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt, procentu zł. trzynaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt siedem groszy pięć y pół. U tegoż i. w. generała, za kartą i. w. starościeiny Oszmiańskiej, kapitału czerwonych złotych ośmdziesiąt, procentu czerw. zł. dwadzieście dwa y zł. osim. U i. w. Marcina Oskierki—bywszego marszałka, a dopiero kasztelana Oszmiańskiego, za obligami kapitału czerw. zł. dwieście trzydzieście osim, talarami y monetą kapitału zł. siedm tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć, procentu zł. iedynaście tysięcy czterysta pięć, groszy iedynaście. U i. w. Ignacego Oskirki—chorążego Zawileyskiego, kapitału czerwonych sto y zł. trzysta czterdzieście, groszy sześć, procentu czerwonych sto y zł. trzysta czterdzieście trzy, groszy sześć. U i. w. Sulistrowskiego—zeszłego pisarza czyli u iegomości xiedza kanonika Wilga brata, kapitału

czerw. zł. tysiąc, procentu czerwonych sto pięćdziesiąt. U i. w. Tyszkiewicza—marszałka wielkiego xięstwa Litewskiego, kapitału czerw. zł. sześćset, procentu czerw. zł. czterdzieście dwa. U w. i. panów Jan-kowskich za dwoma obligami kapitału czerw. zł. trzysta y zł. trzy tysiące dwieście czterdzieście, procentu czerw. zł. dwieście trzydzieście ieden y zł. trzy tysiące dwieście czterdzieście. U imci pana Nar-cyzego Gąsiewskiego kapitału czerwonych dwieście, procentu czerw. zł. sto sześćdzie-siąt osim y zł. dwanaście. U w. i. pana Antoniego Hutorowicza—sędziego, kapi-tału czerw. zł. pięćdziesiąt, procentu czerw. zł. dwadzieście osim. U imć pana Jakuba Sidorowicza—pisarza Wileńskiego, kapi-tału czerwonych złotych sto, procentu czer-wonych złotych siedym. U imci pana Ta-deusza Wierzbowicza—sędziego grodzkie-go Oszmiańskiego, kapitału czerw. zł. sto pięćdziesiąt, a procentu wiele od roku ty-siąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego oka-że się. U w. i. pana Józefa Kocięła—po-rucznika brygady, kapitału czerw. złotych dwadzieścia. U w. i. p. Klukowskiego ka-pitału zł. pięćset dziewięćdziesiąt dwa, pro-centu zł. pięćset dziewięćdziesiąt dwa. U i. w. p. Ignacego Chomińskiego—sędziego ziemskiego Oszmiańskiego, kapitału czerw. zł. dziesięć, procentu czerw. zł. dziesięć. Za kartą zeszłego i. p. Franciszka Mo-czulskiego bez procentu kapitału czerw. zł. szesnaście. U w. i. p. Kazimiera Chodź-ki—sędziego ziemskiego Oszmiańskiego, za dokumentem assekuracynym, przy ustąpieniu dobr Loszy mnie wydanym, na cerkiew Kuciewską aplikowaney summy kapitału złotych pięć tysięcy, procentu zł. sześć tysięcy trzysta. Item za opłacenie przeze mnie imć panu Dominikowi Nara-

rowskiemu z należności tabellą zajętey, a z Loszy opłacić obowiązanej, kapitału zł. tysiąc sto pięćdziesiąt, procentu złotych osmset osmdziesiąt pięć, groszy piętnaście. Od tegoż za kartą kapitału czerw. złotych piętnaście, procentu czerw. zł. piętnaście. U i. pp. Byszyńskich za obligami kapi-tału złotych tysiąc pięćset dwadzieścia. U w. i. p. Michała Chodźki—woyskiego, procentu czerw. zł. siedmdziesiąt cztery, na summie zastawney zeszyłych ichmościów panów Pietraszkiewiczów, na dobra Jóry iaśnie oświeconego xięcia Radziwiła wnie-sioney, dekretem trybunalskim mnie są-dzoney, kapitału złotych dwadzieścia tysięcy siedmset dziewięćdziesiąt pięć, groszy dwa-dzieście sześć. Procentu od daty dekretu zalicza się złotych osmnaście tysięcy dzie-więćset dwadzieścia cztery. Od imci pana Antoniego Supińskiego za kartą czerwo-nych złotych cztery. Od imci pana Tara-kiewicza złotych dwadzieścia. Od i. pana Marcina Piaseckiego złotych piętnaście. Od Karpowicza Boruńskiego czerwonych złotych trzy y złotych cztery. Od żyda Josielowicza—rabina Smorgońskiego, czer-wonych złotych dwanaście. Od imci xiędza Suchorskiego wziętych na kupno drew czerwonych złotych pięć. Od pana Jemi-szewskiego pilnika, co w Ryskorcach, czer-wonych złotych dwa. Od wielkiego imci pana Alexandra Wołodki kapitału złotych siedmset siedmdziesiąt sześć, groszy dwa-dzieścia, procentu drugie tyle. Od imci xiędza Daleckiego—kustosza bernardyń-skiego Wileńskiego, kapitału czerwonych złotych piętnaście. Item za obligami ze-szyłych braci moich, iako to: imci pana Bazylego kapitału złotych dwa tysiące czterysta czterdzieścia dwa, groszy iedy-nąście. U imci pana Onufrego kapitału

siedmset czterdzieście, procentu od obu drugie tyle. W ogóle kapitału złotem czerwonych złotych sztuk trzy tysiące pięćset dziewiędziesiąt trzy, w monecie złotych polskich sześćdziesiąt sześć tysięcy osmset dziewiędziesiąt osim, procentów zaś zaległych y do roku przyszelego policzonych czerwonych złotych sztuk tysiąc dwieście siedmdziesiąt dwie y złotych polskich sześćdziesiąt trzy tysiące osmset sześćdziesiąt dwa. Z zniesioney wielości summ, potrąciwszy determinowanych na kościoły, legacye, ubogie y na pogrzebowe obeyscie osm tysięcy czterysta dwadzieście złotych polskich, z dalszych summ imci panu Donatowi, bratu memu rodzonemu Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiańskiemu, lubo należącą część po oycu tak w summach, iako też na częśćkę Kuciewicz zupełnie zapłaciłem y zgoła winnym nie zostałem, nadto lubo tenże imć pan Donat Zabłocki, brat mój rodzony, trzymając arendą odemnie Możeyków, kilka tysięcy złotych polskich zawinił, na co lubo od tegoż brata moiego miałem wydany oblig, iednak posłedniey takowy oblig powróciłem y sumnę na nim zapisaną darowałem, dopióro temuż z miłości mey braterskiej cztery tysiące złotych polskich daię, daruię y zapisuię. Synowi zaś imci pana Donata imć panu Andzeiowi Sawicz Zabłockiemu, synowcowi moiemu rodzonemu, z affektu moiego stryiewskiego, bez żadnego innego obowiązku y pobudek, cztery tysiące złotych polskich wyznaczam, a drugiemu synowi tegoż imci pana Donata Zabłockiego imci xiędzu Ignacemu na świecie, a w zakonie xięży bazylianów Hilaremu Zabłockiemu, dwa tysiące złotych polskich determinuię. I. p. Józefatowi Zabłockiemu, synowcowi moiemu takż ro-

dzonemu, z przychilności mey stryiewskiej, cztery tysiące złotych polskich opisuię, z nadmienieniem, iż po zeszełym imć panu Bazylim Zabłockim — budowniczym Oszmiańskim, gdy ichmość panowie Onufry y Donat mimo mnie y równego konsukcessora imci pana Józefata Zabłockiego, synowca, summy tegoż zeszelego Bazylego na Ukrainie u imci pana Sobotkowskiego odebrali, ruchomość wszelką, konie, bydło y cały maiątek zagarneli, na swóy tylko użytek obrócili, ani mnie, ani dla synowca imci pana Józefata Zabłockiego nie zgoła nie udzielili y gdy prócz tego zeszeły Bazyl Zabłocki na zapis obligacyiny, w roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt osmym w Białozorce wydany, summy dwa tysiące czterysta czterdzieście dwa y groszy iednaście został winnym, z której procentu drugie tyle narosłego. to iest złotych polskich cztery tysiące osmset osmdziesiąt cztery y groszy dwadzieście dwa zalicza się y ta summa, dotąd nie opłaconá, sprawiedliwie mnie z maiątku po Bazylim przez braci ichmościów panów Onufrego y Donata Zabłockich zawłaszczzonego należy, którą przeznaczoną sumnę cztery tysiące osmset osmdziesiąt cztery, groszy dwadzieście dwa, wspomnionym braciom Donatowi, a z Onufrego dzieciom iego Zabłockim z osoby mey daruię y obligi powrócić dysponuię, a zaś w części na i. p. Józefata Zabłockiego, synowca rodzonego, po i. p. Bazylim Zabłockim, stryiu rodzonym, przychodząca, temuż do dochodzenia iest wolna, względem czego nayduie się manifest roku tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszego Februariy ósmego dnia w grodzie Oszmiańskim zಾನiesiony. Z ruchomości zaś moiey dla tegoż i. p. Donata Zabłockiego, brata moiego, kiereią

czarną niedzwiałkową wyznaczam, a dzieciom zeszłego i. p. Onufrego Zabłockiego—rotmistrza Oszmiańskiego, brata mego rodzzonego, Antoninie na Żmudzi u ww. Słowaczyńskich, Domicelli w Pińskim u ww. Borzeńskich, Helenie pod Lublinem w Skrudzie u ww. i. pp. Studzieńskich, Johannie u ww. Wańkowiczów — kapitańów, Kunegundzie w klasztorze w Białej—synowicom moim rodzonym Zabłockim, na każdą po tysiącu złotych na posag, w ogule pięć tysięcy złotych polskich. Dla Józefa Sawicz Zabłockiego, syna zeszłego brata mego, przy ww. Borzeńskich zostającego, trzy tysiące złotych polskich przeznaczam. Prócz tego obligi onemu oycu jego Onufrego, mnie na złotych siedmset czterdzieście wydane, zwracam y summy za niemi, z procentu do drugiego tyle wynoszące, to jest tysiąc czterysta ośmdziesiąt złotych polskich daruję. Synowi zeszłego i. p. Mateusza Zabłockiego — porucznika Petyhorskiego, i. p. Józefowi Zabłockiemu złotych polskich tysiąc daruję, a dalszemu potomstwu tegoż i. p. Mateusza Zabłockiego, wiele się onego w życiu znajduie, w równy dział złotych polskich pięćset naznaczam. I. panu Justynowi Sawicz Zabłockiemu—regentowi ziemskiemu Oszmiańskiemu, cztery tysiące złotych polskich determinuję. W. i. panu Narcyzemu Gosiewskiemu—exsędziemu ziemskiemu powiatu Zawileyskiego, od którego mnie za obligiem czerw. złotych sztuk dwieście y procentu do roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt ósmego zlikwidowanego czerw. złotych sto sześćdziesiąt osim y złotych polskich dwadzieście należy, a w ogule złotych siedym tysięcy trzysta siedmdziesiąt dwa wypada; z tey przeto należności połowę,

to jest trzy tysiące sześćset ośmdziesiąt sześć, temuż rzeczonemu imci p. Narcyzemu Gosiewskiemu daruję y zapisuję, a drugą połowę, ażeby bratu swojemu, a siestranowi memu i. p. Józefowi Gosiewskiemu, przy mnie na usługach będącemu, iako kapitał bezodwłocznie, to jest trzy tysiące sześćset osimdziesiąt sześć złotych opłacił, przeznaczam. Temuż i. p. Józefowi Gosiewskiemu z affektu mego, nadgradzając za jego usługi, tysiąc trzysta czternaście złotych oddaie y tegoż i. p. Józefa Gosiewskiego z utrzymaney w Kuciewiczach dyspozycyi od roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego do zeyścia mego daty zupełnie y całkowicie kwitując, żadney nikomu o to do niego pretensyi y interessowania się nie zostawię; owszem, zawdzięczając wierne jego dla mnie usługi, zegarek srebrny stary, kulbakę z garniturem łosim, z pistoletami, pościel moją wszystką, iak teraz jest pode mną, kołdrę kitaykową karmazynową nową, obicie pojedynkowe, bieliznę moją wszystką, cokolwiek tu w Kuciewiczach y w Wilnie oney nayduie się, obrusów tkackich dwa większych a mniejszych dwa, serwet tkackich dwanaście, cyny iaszcz ten, co w Kuciewiczach całkowity, solniczkę y łyżkę dużą, lichtarze dwa y szczypce, do tego sztuców cynowych par dwanaście, rądlów dwa pobielanych mniejszych a ieden większy. Z garderoby zaś, sukien bławatnych par dwie, w Wilnie będących, kuntusz blamantowy. żupan susowy, drugi kuntusz piaszysty, żupan ponsowy atlasowy, pas lity ze srebrem, spodnie sukienne karmazynowe, czapek dwie: iedną z baranem siwym, drugą z kasztanowatym barankiem a białym wierzchem. parassonik żelazny a kitayką karmazynową, opończę granatową

wą, spinkę moją codzienną srebrną, obówie wszystkie moje; a z obory y różnego bydła sześć iałówek młodych y dwóch buhayków, owiec sztuk dziesięć, świń z gatunku lepszego dwie pary młodych, kolaskę moją niebieską z parą koni płowych y z półszorkami, do tego chłopca Michaśka, przez tegoż i. p. Józefa Gosiewskiego zawerbowanego, temuż iegomości z pod skazki Kuciewickiey wolne do siebie wzięcie zachowuję. Takoz imci panu Donatowi Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiańskiemu, bratu moiemu, mundur mój powiatowy z pasem karmazynowym tyftkowym, z czapką białą z czarnym barankiem, do wyżey wyznaczoney kierei niedzwiadkowej dołączam; imci p. Kazimierzowi Raczkiewiczowi, gdy folwark Skierdziny w powiecie Oszmiańskim leżący, z pod różnych zastaw okupiwszy y summy na to cztery tysiące pięćset pięćdziesiąt osim złotych wyłożywszy, osobnym prawem przyznanym ustąpiłem y darowałem, y to prawo dopióro z dalszemi przy onym dokumentami y tranzaktami oddać y wrócić zalecam. A dla imci p. Marcina Raczkiewicza—brata iego nieletniego, aby, dorosłszy lat, miał czym stosuiący się do iego części dług zaspokoić, zapisuję onemu, iako kuzynowi memu, złotych polskich dwa tysiące dwieście siedmdziesiąt dziewięć, a na erekcyą budowli, przy oddzieleniu części swey od brata, złotych tysiąc dwadzieście ieden, w ogule trzy tysiące trzysta złotych daię, daruję y zapisuję. Z procentu zatym od tey summy do dóścicia lat zupełnych ma mieć edukacyą, a pewnoś oplaty summy, za dóścieniem lat iego odemnie wyznaczoney, iako też dochodzenie procentu, iako też wiadomości o samey osobie, na w. i. pana Józefa

Sawicz Zabłockiego—podczaszego Oszmiańskiego, wkładam obowiązek. Ichmościom pp. Bogumile y Magdalinie Raczkiewiczównam na posag po złotych pięćset, w iedno złotych tysiąc, wyznaczam; a i. p. z Raczkiewiczów Orbickiey, że z posagu złotych trzysta ode mnie doszło, prócz beczi żyta, dla tychże Orbickich daney, objaśniając należność reszty oplaty sta złotych posagowych, z determinacyi rodziców ich wypadaiących, z folwarku Skirdzin przez imci p. Kazimierza Raczkiewicza ma byđz uspokoioną. Co do legacyi, przez żonę moją uczynioney y wyraznie w testamencie, w roku tysiąc siedmsiedmdziesiąt czwartym, miesiąca Apryla dwudziestego drugiego dnia sporządzonym, opisaney, gdy taż zesła żona moja Aniela z Okuszków, pierwo Pietraszkiewiczowa, posłedniey Zabłocka, na cerkiew Kuciewicką pięć tysięcy złotych polskich na iedną w niey co tydzień mszę świętą aplikowała; do których pięciu tysięcy, przez żonę moją zapisanych, ia z moich summ drugie pięć tysięcy złotych polskich dołączaiąc, w ogule dziesięć tysięcy złotych polskich na też cerkiew Kuciewicką naznaczam y, do warunków w testamencie żony moiey stosuiąc się, dodaię, iż nie tylko msza święta w tydzień w dzień niedzielny, lecz y w święto rzymskie uroczyste, aby dla zgromadzaiących się do tey cerkwi Kuciewickiey ludzi w potomne nieustanne wieki odprawowana była: za duszę moją, Alexandra y Katarzyny rodziców moich, za duszę Maryi, Anieli y Dominika postanawiam y takowe postanowienie tak żony moiey, iako też moie, obszerniey y dostateczniey w testamencie żony moiey wyrażone, do których się ia całkowicie przez ninieyszą referuję dyspo-

zycy, aby do najprędszej doprowadzone byǳ mogło exekucyi, nayściśley w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, terazniejszego Kuciewicz dziezdica, zobowiązuę. Przy którym iako moc przyprowadzenia do skutku legacyi, tak wszelkiey apparencyi cerkiewney we srebro y dalszym sprzecie przy teyże cerkwi utrzymywania zostawiuę. Co do należnościów ode mnie rożnym ichmościom, a nayprzód wielmożnemu imci xięzdu Januszkiewiczowi — exprowincyałowi zakonu świętego Dominika, kapitału czerwonych złotych sto piędziesiąt, licząc każdą sztukę po złotych dwadzieście, czyni kapitału trzy tysiące złotych, procentu za rok idący tysiąc siedmset dziewiędziesiąt siódmy, kończyć się mający w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt ósmym, przynależy złotych dwieście dziesięć successorom zeszłego imci p. Jana y samey Jankiewiczóm, którym zeszley żony moiey testamentem zapisano było cztery tysiące złotych polskich. Ku temu dołączając procent, iako osobny rachunek pod rokiem tysiąc siedmset ósmdziesiątym uczyniony poświadczam, wypłaciłem tymże ichmościom cztery tysiące dwieście ósmdziesiąt sześć złotych groszy dziewięć y pół; zostało dla nich należnym z kapitału dwieście siedmdziesiąt trzy złotych, groszy dwadzieście, od czego procentu drugie tyle, to iest dwieście siedmdziesiąt trzy złotych, groszy dwadzieście, w ogule opłacić należy pięćset czterdzieście siedm złotych y groszy dziesięć. Jeymość pannie Sopoćkównie, która u dawniey zeszley żony moiey czerwonych złotych sztuk dwadzieście zostawiwszy lokacyi, dotąd niewiadomo dla czego zyskać nie starała się; z dołączającego się więc ku memu procentu, drugie

tyle składającego, należy oney czerwonych złotych sztuk (?), czyli, na złote redukując, złotych polskich ośmset. Z summy y majątku, po imci p. Mikołaiu Kodziu pozostałego y na dwie córki iego spadającego, to iest: na ichmość pp. Angele, dopióro Raczkiewiczowę, y Agatę, potym Hrynkiewiczową, a dotąd przeze mnie opiekuna zawiedzanego; dokładny ia sam spisać udysponowałem obrachunek y na równe części podział, który rachunek y papiery u w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, iako dobrze o tym wiadomego, znajduie się y przez ony wyproporcjonowano z całości na iedną część złotych trzy tysiące czterysta sześćdziesiąt dwa, groszy siedm. A że z tego nierówne były wydatki, przeto imci pani Raczkiewiczowa, wybrała złotych ośmset dziewiętnaście, groszy dwadzieście, więc iey w dopłacie ode mnie należy dwa tysiące sześćset czterdzieście trzy złotych, groszy siedmnaście. Ichmościom pp. Hrynkiewiczom na okupno folwarku y ku potrzebie samey ieymość pani Hrynkiewiczowej w oporządzeniu, edukowaniu oney wydatkowało się w ogule trzy tysiące trzydzieście złotych polskich y groszy dwadzieście pięć, więc do zupełności na iey część wypada w dopłacie ode mnie czterysta dwadzieście siedm złotych polskich y groszy dwadzieście. A lubo w czasie kontraktowania o dziedzictwo folwarku Olan u wspomnianych ichmościów panów Kodziów przez i. p. podczaszego Zabłockiego dla brata i. p. Justyna Zabłockiego y po ugodzeniu się za trzy tysiące złotych polskich przy przyznaniu przez ich prawa, nie mogąc bez moiey wiadomości czynić rozrachunku, tym czasem tenże wielmożny i. p. podczaszy wydał karteczkę, iakby za schedy

dla i. p. Raczkiewiczowej na tysiąc pięćset złotych; gdy iednak później ia sam kazałem tę summę za folwark iednym Hrynkiewiczom opłacić, w. podczaszy Oszmiański dwa tysiące pięćset złotych zaliczył, dopióróż ze mną opiekunem polikwidował się y z należności summy ugodzoney trzech tysięcy za folwark Olany mnie samemu uścił się zupełnie, nie zgola winnym, ani i. pp. Raczkiewiczom, ani i. pp. Hrynkiewiczom nie został. Owszem własnemi złotych siedmset dziewiętnaście groszy czternaście przepłacił, których ia sam poniżej powrót przeznaczam. Przeto wydaną karteczkę na złotych tysiąc pięćset ichmościowe pp. Raczkiewiczowie, przy odebraniu swej summy dwóch tysięcy sześciuset czterdziestu trzech złotych, groszy siedmnastu, powrócić są obowiązanemi. U w. i. p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, tak na potrzebę moją, iako też na zboże do Kuciewicz, dla zniszczonego przez rewolucyą poddaństwa, w roku tysiąc siedmset dziewięćsiąt piątym, w miesiącach Aprylu y Maiu wziołem czerwonych złotych pięćdziesiąt sześć y złotych polskich ośmdziesiąt ośm, co czyni w iedno złotych polskich tysiąc dwieście ośm; takóż po uczynionym rozrachunku o pieniądze ichmość pp. Kodziowień okazało się, że nad perceptę na moje interessa opłacił złotych siedmset dziewiętnaście, groszy czternaście, a w ogule mając przychodzący należności ode mnie tysiąc dziewięćset dwadzieście siedym złotych, groszy czternaście, iakową wielość summ na obligach moich będących odebrać sobie obowiązany. A iako zaspokojenie należnościów, tak nadgroda zasługom ciągnie koniecznie załatwienia powinność, z tąd przeto Jan Makowski—kucharz, który

w zamiar zasług swoich do pięciuset zgorą złotych gotowemi nabrał pieniędzmi, a oprócz tego lubom go odziewał y oporządzał, iednak to iemu wszystko daruję, prócz tego dopióro ieszcze dwa tysiące złotych polskich wyznaczam. Michał y Bazyli Jędrzejewscy, ich do zupełności stanu w ożenieniu się doprowadziwszy, na osadę w Kuciewiczach y do niey zapomogę obódwom na każdego część po złotych trzysta, w ogule złotych sześćset, determinuję. Danielowi Werentkiewiczowi—furmanowi zasłużonemu, złotych sto y samego od powinności uwalniając, synów przy posłudze dwornej zachowuję. Józefowi, Jakubowi y Wincentemu Gołginowiczom, przy Kuciewiczach utrzymywać się obowiązany, na zapomogę dla ich gospodarstwa złotych polskich dziewięćset determinuję. Zofii Solginowiczowej — gospodyni dworku Wileńskiego, złotych polskich czterysta za należne do oddania opisując uwalniam. Pawłowi oycowi, Janowi synowi Baranowskiemu dwieście złotych polskich determinując, od powinności gruntowej onych uwalniam, a tylko przy usłudze dworowi y opłacie podymnego zostawuję. Jakubowi Rabiewiczowi, co w Wilnie we dworku, złotych sto, Michałowi Moysiewiczowi—pasterzowi Kuciewickiemu, iurgieltu złotych trzydzieście. Jadwidze Olechniowej — pastuszce, takóż iurgieltu złotych trzydzieście. Poddanym zaś wszystkim, do folwarku Kuciewicz przysłuchającym, wszelkie y wszystkie zapomogi w zbożu, bydłe y pieniądzech, przez cały ciąg dziedziczenia moiego im dawane, daruję y nazawsze ustąpię. Michałowi stolarzowi, któremu lubo się nie ode mnie nie należy, wszelako na iaką kolwiek dla iego pamiątkę złotych dwieście dysponuję.

A iako rzeczony stolarz przy Kuciewiczach utrzymywania się z wolności swej niema powodów, tak uwolnienie powyżey przeze mnie wspomniane samych osób, iako to: Daniela Worentkowicza, Pawła oycy, Jana syna, Baranowskich, od powinności tylko gruntowey, nie może im służyć do oddalenia się od Kuciewicz. Takoz przypominiane dwadzieście pięć sztuk czerw. złotych, do ogółu likwidacyi należnością ściągające się, a na moią potrzebę przez iegomość pana Justyna Zabłockiego—regenta ziemskiego Oszmiańskiego u iegomość p. Andrzeia Hromyki—budowniczego Oszmiańskiego, wzięte, powinne być temuż iegomości oddane, zalecam. Tych zatym wszystkich na legacye, za należności ode mnie, za zasługi y w darze przeznaczonych summ ośmdziesiąt siedm tysięcy ośmset ośmdziesiąt sześciu złotych polskich y groszy piętnastu wynoszący ogół z summ moich za obligami, kartami, konwikcyami y dalszemi inskrypcyami powyższym wyszczegulnionych, za wzmiankowaniem naydaley za rok y za odzyskaniem od dłużników przez iegomość pana podczaszego Zabłockiego, aby opłacony był legatoryuszom, naymocniey zalecam y obowiązuję. Jesliby też caley takowey nadmienionej wielości wypłatę wydarzyć się mogące w odzyskaniu utrudnienie daley niż za rok sprawiło przeciąg, w tenczas wolen y mocen będzie każdy z legatoryuszów niezalawiony, w proporecyą swej należności, prawny do odzyskania od wielmożnego iegomość pana podczaszego Zabłockiego wziąć wlewek, a za onym przy wydanej inskrypcyi na dłużnika sam dochodzić, czyli inskrypcyą na swoje imię odmienić, lub iakie bądź do swej myśli czynić przewody y ugodzenia się. Reszta zaś summ

moich na tabelli zniesionych, tak kapitalnych, iako też procentowych, uważając iednych przytrudne, drugich aż nadto przeciągłe odzyskanie takowe, więc wszystkie z affektu moiego y przychilności, nie mniey zawdzięczając troskliwą y dokładną pilność synowca moiego iegomość pana podczaszego około mnie w chorobie moiey, temuż iegomości daię, daruję, zapisuję y do odzyskania w osobie mocnym czynię, wkładając obowiązek, aby odebrawszy wprzód wydatkowane z własnych pieniędzy (iako się wyżej rzekło) na pogrzebowe potrzeby y ninieyszey nawet dyspozycyi moiey wyrazem nie objęte y w tym czasie nie przyznane, a koniecznego z rzeczy ułatwienia wyciągające, nie mniey na przepomnioną czasem iakową ode mnie komu należność zaspokoienie koniecznego ukazująca powinność, tenze wielmożny iegomość pan Józef Zabłocki—podczaszy Oszmiański, nie tylko sam za życia swojego za duszę moią, rodziców, braci y krewnych moich przez coroczne exekwie, nie przepomnianych na ubogich iałmużny pamiętał, lecz y następcom po sobie też niewygasła zalecił w pamięć. Któremu prócz restuiącey od wszystkich wydatków y zaspokoienia summy, z szczegulnych względów przychilności moiey, z ruchomości, iako to: kulbakę oprawną z rządem y dalszemi rekwizytami, oddawna darowaną, przed teraznieyszą dyspozycyą wydać nakazałem, delią lisami podszytą, wierzch zielony sukieny mającą, pas bogaty ponsowy, zegarek nowy kryty srybrny, spinkę moią w schowaniu będącą, sygnet pieczętą, tudzież srybro moie wszystko, iako to: imbryków dwa do kawy, imbryk do herbaty, cukierniczkę, puszkę, wazkę stołową, filiżanek pozłocanych parę,

kubek z nomizmem w dnie, sztucców par dwanaście, stołowych łyżek dwanaście, solniczek dwie z łyżeczkami, łyżek pułmiskowych dwie, łyżkę do kawy blachmalową wyzłocaną, tackę iedną, czarkę do wódki, lichtarze dwa z szczypcami y tackę do nich, temuż wielmożnemu iegomości p. Zabłockiemu—podczaszem Oszmiańskiemu, determinuję y przeznaczam. A że do takowego srebra moiego, terazniejszą dyspozycją moją opisanego, srebro zeszęły żony moiey czasu przerabiania weszło, a takowego srebra walor przez znajdujący się na piśmie, od złotnika podpisanym, szacunek, tysiąc złotych podobno z górą wynoszący, zaczym biorący ode mnie wyrażone srebro darem synowiec mój, wielmożny iegomość pan Józef Zabłocki—podczaszy Oszmiański, wedle świadectwa złotniczego y zawartey w onym wartości srybra, ma oddać wielość pieniędzy wypadającą za duszę Maryi Angeli, żony moiey, y Anastazyi na msze święte ichmościom xięży dominikanom do kościoła świętego Jakuba. Ruchomość zaś teyże zeszęły żony moiey, pod wiadomością Golginowiczowey, gospodyni dworku Wileńskiego, zostaiąca, iako to: pawilon kitaykowy karmazynowy, suknie etc., po dokładnym zregistrowaniu oney, ma tenże podczaszy Oszmiański, wedle sprawiedliwey taxy, zprzedać y pieniądze za wyrażoną ruchomość na msze święte do różnych kościołów za duszę teyże Maryi Angeli żony moiey rozdać; a z dalszey ruchomości moiey własney do wyzey wyrażoney dołączaiąc, iako to: kołdrę atlasową podwóyną, tudzież cynę stołową wszystkę do garnituru zrobioną, w kantynie dużey malowaney, z bielizną stołową y ze szkłem wszelkim y naczyniem miedzianym do

kawy, z dalszą wszelką ruchomością, ninieyszą dyspozycją komu innemu determinowaną, ruchomość dla tegoż w. imé p. Józefa Zabłockiego — podczaszego Oszmiańskiego, synowca moiego, przy Kuciewiczach determinuję. Przytym iaszcz cyny bitey z pułmiskami y talerzami, we dworku Wileńskim naydujący się, temuż iegomości' wyznaczam, któremu narzeczony dworek, prawo wieczyste darowne z dobrowolności moiey wydaiąc, ony ninieyszym rozmyślnym rozporządzeniem moim utwierdzam y umacniam y tegoż synowca moiego w. i. p. Józefa Zabłockiego, gdy ze wszelkich w zawiedywaniu swoim mianych interessów, percept pieneznych, a szczegulnie z dochodów, tak od roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego do roku tysiąc siedmset osimdziesiątego przez czas namiesnikowstwa y vice-regencyi kancelaryi grodzkiej, iako też osobno od roku tysiąc siedmset osmdziesiąt pierwszego Marca regencyi do roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego za siebie y instalowanych od siebie namiestników dokładnie mnie pisarzowi usprawiedliwił się y uiścił. Przeto pomienionego i. p. Józefa Zabłockiego podczaszego z tego wszystkiego zupełnie kwituiąc, naymnieyszey mnie samemu y nikomu w mey osobie salwy y pretensyi nie zachowuję, a tym samym do dochodzenia moich zaległych na różnych namiestnikach kancelaryi grodzkiej Oszmiańskiej dochodów, a przez wielmożnego podczaszego zastępionych, moc nadaię. Prawo zastawne dożywotnie y inne dokumenta na dobra Zosze, od wielmożnego iegomość pana Kazimierza Chodźki — sędzię ziemskiego Oszmiańskiego, żonie wielmożney ieymosć pani Teressie Chodźkowej, a moiey siostrzenicy służące, do-

tań u mnie za ręce oddane, temuż iego-
mość p. podczaszemu do konserwy zosta-
wuję, do woli y dyspozycyi teyże ieymości
w odebraniu. Podobnie co się ściąga do
Rudominy, attynencyi Niemieżańskiej, za
dekretem y konwikcyą, na iaśnie wielmoż-
nym Oskierce przewidziona, w moim
dzierzeniu będącey, tey obięcie wraz po
zeyściu moim wielmożnemu iegomość pa-
nu Zabłockiemu—podczaszemu Oszmiań-
skiemu, celem dopełnienia włożonych na
niego obowiązków zaspokoienia legato-
ryuszów, przeznaczam. Kartę na należ-
ność od iegomość p. Jahlickiego, na czer-
wonych złotych siedym wydana, za opła-
coną uznając, równie obliży od i. p. Umia-
stowskiego y wielmożnego Supińskiego
aby zwrócone były, temuż i. p. podcza-
szemu poruczam. Kolaskę moią krytą
ichmościom xięży dominikanom Łukiskim;
oraz woła z przeszłoroczney raty święto-
Jerskiej, przez arendarza Kuciewickiego
ukarmić się powinnego, tenże wielmożny
podczaszy Oszmiański z Kuciewicz wydać
y przystawić obowiązany będzie. Wzglę-
dem pretensyi wielmożnego i. p. Anto-
niego Skryckiego—komornika Oszmiań-
skiego, o kilka sztuk bydła y zboże, z
folwarku Skirdzin do Kuciewicz przysłane,
na co iest regestr, przez tego iegomość
pana Skryckiego komunikowany, z tego
bydło ludziom Kuciewskim w taxie iest
oddane, a zboże część odebrana y coś
pieniędzoma, zaczyn zindagowawszy w.
podczaszy takową należność, ile się spra-
wiedliwie w restancyi do powrócenia i.
p. Skryckiemu okaże, tyle zaspokoić czy
in natura, czy piniędzoma będzie powi-
nien. Do nayzupelnieyszego terazniey-
szej dyspozycyi moiey we wszystkim
dopełnienia za exekutora wielmożnego

imć pana Michała Ważyńskiego—starosty
Kiernowskiego upraszam, aby iak za ży-
cia mego był na mnie łaskaw, tak po
zeyściu moim pilnego przyłożenia się do
wyexekwowania teraznieyszey woli moiey
we wszystkim nie odmawiał uczynności.
Y w takim składzie kończąc ostateczną
rozmyślną woli moiey determinacyą, żeg-
nam brata moiego rodzzonego w. i. p. Do-
nata Zabłockiego—podczaszego Oszmiań-
skiego, y z serca odpuszczam wszelkie,
iakie tylko zdarzyć się mogły, nieukon-
tentowania, a na wzajem upraszam, aby
mnie darować raczył, iesli w czym iaką
do mnie uprzętał urazę. Żegnam synow-
ców moich y synowice, oraz wszystkich
krwią połączonych. Żegnam sąsiad, zna-
iomych y wszystkich przyiaciół; żegnam
sług, czeladź dworną y poddanych, pro-
sząc, aby darować raczyli, iesli komu w
czym stałem przykrym. Dopióróż do tey
rozmyślney y dobrowolney woli moiey, przy
uproszonych ode mnie ustnie y oczewisto
ww. iegomościach panach pieczętarzach,
własną moią podpisuiąc się ręką, oną
stwierdzam y niezmienną mieć żadam. Dat
w Oszmanie, roku tysiąc siedmset dzie-
więćdziesiąt siódmego, miesiąca Julii dwu-
dziesiątego szóstego veteris stili, Augusta
szóstego novi stili dnia. U tego testamen-
tu, przy wyciśnioney na czerwonym laku
herbowney pieczęci, podpis ręki aktora z
konnotatą iegoż na każdym arkuszu,—
oraz podpisy rąk ww. i. panów pieczę-
tarzów tak się wyrażają: (l. s.) Andrzej
Sawicz Zabłocki—pisarz ziemski powiatu
Oszmiańskiego. Ustnie y oczewisto pro-
szony pieczętarz od w. i. p. Andrzeia Sa-
wicz Zabłockiego—pisarza ziemskiego po-
wiatu Oszmiańskiego, do tey ostatney
testamentowey rozmyślney woli y dyspo-

zyci wedle prawa podpisuję się, Franciszek Koreywa k. w. S. mp. Prawnie proszony za pieczętarza od w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego—pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego, do tey ostateczney testamentowey dyspozycyi podpisuję się Tomasz Gan — regent grodzki Oszmiański. Oczewisto proszony za pieczętarza do tego testamentu od w. i. p. Andrzeia Sawicz Zabłockiego — pisarza ziemskiego Oszmiańskiego, podpisuję się Michał Downarowicz—chorąży wóysk Litewskich. Który to testament, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich spraw wieczystych powiatu Oszmiańskiego przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędową grodzką powiatu Oszmiańskiego iest wydan. U tego extractu pieczęć urzędowa grodzka powiatu Oszmiańskiego z podpisem pisarskim, correcta, intytulacia, oraz lecta na zatyłku temi się wyraża słowy: (l. s.) Jan Szczepanowicz—pisarz grodzki powiatu Oszmiańskiego. Zgodno z autentykiem y xięgami, pisarz. Aktykacia testamentu przez zesłego w. i. pana Andrzeia Sawicz Zabłockiego—rotmistrza y pisarza ziemskiego powiatu Oszmiańskiego czynionego. Czytano. Jakowy extract, za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt xiąg głównych Litewskich, spraw wieczystych przyjęty y wpisany.

ОГЛАВЛЕНІЕ АКТОВЪ.

I.

АКТЫ, ОТНОСЯЩІЕСЯ КЪ ИСТОРИИ ЗАПАДНО-РУССКОЙ ЦЕРКВИ.

	<i>Стран.</i>		<i>Стран.</i>
		— Января 20 дня.	
1. Фундушова записъ кухмистровой в. кн. Литовскаго Франциска Залуской на основаніе Любавицкаго монастыря . . .	3	4. Заемная записъ Колачевскаго старосты Антонія Воловича, данная настоятелю Жировицкаго монастыря Кесарію Стебновскому на сумму двадцать четыре тысячи и триста злотыхъ	21
		— Января 31 дня.	
2. Мирюлюбная сдѣлка между митрополитомъ Флоріаномъ Гребницкимъ и войскимъ Мозырскимъ Михаиломъ Еленскимъ касательно разграниченія принадлежащихъ имъ имѣній Скорбутянъ и митрополичьей Ваки	8	1751 г. Апрѣля 15 дня.	
		— Юля 3 дня.	
3. Актъ размежеванія имѣнія Свиранъ, принадлежащаго Виленскому св. Троицкому монастырю, съ имѣніемъ Волко-рабишками, принадлежащимъ Антонію Комару	15	5. Закладная записъ отъ Давговскаго старосты Адама Бростовскаго Жировицкому базилианскому монастырю на село Вольку и урочище Дуброву, заложенныхъ въ 10,000 злотыхъ	24
		Юля 2 дня.	
		— Декабря 7 дня.	
		6. Размежеваніе между землями Жировицкихъ базилианъ и имѣніемъ Шидловицами, принадлежащимъ Давговскому старостѣ Адаму Бростовскому	29

Стр.

Стр.

7. Миротворительная запись между Жировицким базилианским монастыремъ и Давговскимъ старостой Адамомъ Бростовскимъ о спорныхъ земляхъ . . . 33

1752 г. Мая 16 дня.

8. Миротворительная запись между священникомъ Спасской Друйской церкви Стефаномъ Томковидомъ и инстигаторомъ в. кн. Литовскаго Лонатинскимъ на земли и крестьянъ . . . 38

— Октября 10 дня.

9. Привилегія короля Августа III, которою подтверждаются права и вольности Витебскаго православнаго Троицкаго Марковскаго монастыря 42

— Октября 26 дня.

10. Жалоба надворнаго Литовскаго подскарбія графа Александра Сапѣги на базилианъ Бѣлоцерковскаго Чирейскаго монастыря о неправильномъ присвоеніи земель имѣнія Черей 45

1753 г. Марта 17 дня.

11. Межевой декретъ по спорному дѣлу между настоятелемъ Вселюбскаго костела Николаемъ Пониквицкимъ и Новгородскими базилианками о границахъ костельныхъ земель и имѣнія Гердова, принадлежащаго базилианкамъ. 46

1755 г. Февраля 4 дня.

12. Заявленіе шляхты Новгородскаго воеводства о добровольномъ переходѣ Цеперскаго монастыря изъ православія въ унию 49

— Февраля 6 дня.

13. Дарственная запись отъ Лидской конюшиной Анны Кулешиной Ушатскому базилианскому монастырю на сумму шесть тысячъ русскихъ золотыхъ, предназначенную для учрежденія церковнаго музыкальнаго хора 52

— Мая 27 дня.

14. Фундушова запись отъ Ивана и Елены Бутлеровъ на новоучреждаемый Козачизненскій или Геліановскій базилианскій монастырь 54

— Августа 26 дня.

15. Каштелянско-коммиссарскій декретъ по дѣлу о спорныхъ земляхъ имѣній Виленскихъ св. Троицкихъ базилианокъ съ разными помѣщиками 60

— Сентября 18 дня.

16. Каштелянскій декретъ по спорному дѣлу о земляхъ, принадлежащихъ Виленскимъ базилианкамъ 70

— Сентября 20 дня.

17. Обмежеваніе села Семюнь, принадлежащаго Виленскому женскому базилианскому монастырю 86

— Сентября 27 дня.

18. Каштелянско-коммиссарскій ремиссійный декретъ по спору о границахъ земель Виленскихъ базилианокъ съ іезуитами Виленской академіи и др. властѣльцами 91

— Октября 2 дня.

19. Межевой актъ земель, принадлежащихъ

Стр.

Стр.

Виленскому женскому базилианскому монастырю 98

— Октября 15 дня.

20. Обмежеваніе земель, принадлежащихъ Виленскимъ базилианкамъ 114

1758 г. Іюня 9 дня.

21. Дарственная запись Пеликанскаго старосты Ивана Лепковскаго на учрежденіе въ Оршѣ уніятскаго монастыря 118

1756 г. Декабря 10 дня.

22. Угодно-квитанціонная, кассационная запись настоятеля Виленскаго св.Троицкаго монастыря Иларіона Карпинскаго, данная имъ женой Литовскаго войскаго Софьѣ Саваневской въ томъ, что онъ отказывается добиваться у ней путемъ суда предъявленныхъ ей незаконныхъ его претензій 122

— Декабря 11 дня.

23. Подтвержденіе королемъ Августомъ III документовъ, принадлежащихъ Марковскому св. Троицкому православному монастырю 130

1757 г. Января 24 дня.

24. Дарственная запись Андрея Шумлянскаго, данная базилианамъ Литовской провинціи на сумму двадцать тысячъ злотыхъ 132

— Мая 13 дня.

25. Замѣнно-фундушова запись Кермельскаго старосты Ивана Скумина Тышкевича Кублицкой церкви на землю и разныя льготы 136

— Ноября 13 дня.

26. Подтвержденіе фундушевой записи на земли для Шостаковской церкви, данной Минскимъ ротмистромъ Константиномъ Рдултовскимъ 140

1759 г. Февраля 16 дня.

27. Раздѣльная запись на спорныя фундушова земли между Буйницкимъ мужскимъ и Баркалабовскимъ женскимъ монастырями 142

— Февраля 26 дня.

28. Инвентарь фундушевыхъ земель, принадлежащихъ Баркалабовскому женскому монастырю 147

— Августа 15 дня.

29. Мирова сдѣлка между Борунскимъ базилианскимъ монастыремъ и Осипомъ Ходькою касательно прекращенія споровъ о границахъ 152

1760 г. Февраля 21 дня.

30. Письмо Кіевскаго митрополита Флоріана Гребницкаго Опшмянскому крайчому Норницкому о принятіи его фундуша для содержанія священника при Ушанской церкви 157

— Февраля 28 дня.

31. Фундушевая запись Опшянскаго крайчаго Евстафія Норницкаго на Ушанскую церковь св. пророка Іліи 159

1761 г. Марта 5 дня.

32. Мирова сдѣлка между Мозырскими чашниковичами Герциками и Полоц-

	<i>Стр.</i>
кимъ замковымъ монастыремъ по дѣлу о захватѣ земель.	162
— Марта 6 дня.	
33. Квитанціонная запись Мозырскихъ чешниковичей Герциковъ, данная ими настоятелю Полоцкаго замковаго мона- стыря Шаталовичу въ полученіи ими 500 талеровъ	169
— Апрѣля 24 дня.	
34. Фундушова запись Смоленскаго каште- ляна Антонія Буринскаго на землю и двухъ крестьянъ для священника вновь учрежденной Замошской церкви . . .	172
1762 г. Февраля 9 дня.	
35. Жалоба настоятеля Дятловицкаго мо- настыря на Волковскаго подстаросту Туловскаго о невзысканіи своевременно слѣдуемыхъ монастырю по декрету съ Оскерки денегъ	175
— Февраля 13 дня.	
36. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Тороканскихъ базилианъ на Виленскую капитулу и обратно— капитулы на базилианъ объ учиненіи тою и другою стороною разныхъ на- силій и грабежей въ пограничныхъ имѣніяхъ	176
— Февраля 20 дня.	
37. Трибунальный декретъ по дѣлу о спор- ныхъ земляхъ Минскаго женскаго монастыря съ сосѣдними помѣщиками.	182
— — —	
38. Ремиссійный декретъ главнаго Литов- скаго трибунала по спорному дѣлу	

	<i>Стр.</i>
Брестскихъ базилианъ съ наслѣдниками Завиши касательно правъ на имѣніе Межилъсье-Левковичи	185
Ноября 4 дня.	
39. Жалоба князей Друцкихъ-Любецкихъ на игумена Дятловицкаго монастыря Дороея Исаевича и Дятловицкихъ крестьянъ по поводу учиненныхъ ими захватовъ, насилій, грабежей и разбо- евъ на земляхъ первыхъ	188
— Ноября 24 дня.	
40. Заявленіе подчашія Жмудскаго княже- ства Антонія Прилговскаго въ виду нанесеннаго оскорбленія его чести дя- зунитами	197
1763 г. Февраля 28 дня.	
41. Обязательство настоятеля Новгород- скаго базилианскаго монастыря Старо- дубовскому стольнику Юрію Маковец- кому на исполненіе монастыремъ усло- вій фундушовой записи	198
— — —	
42. Фундушова запись Юрія Маковецкаго и Матвѣя Яновича базилианскому Но- вгородскому монастырю на имѣніе Кустинъ	201
— — —	
43. Обезпечительная запись настоятеля Но- вгородскаго монастыря Гедеона Гор- бацкаго старостѣ Малоселецкому Мат- вѣю Яновичу на исполненіе монасты- ремъ условій фундушовой записи Яно- вича	205

Стр.

1764 г. Августа 8 дня.

- 44. Жалоба канцлера Виленской епархіи Іосифа Завадскаго на Виленскихъ базилианъ по поводу нападенія ихъ людей на село Завадскаго Савичаны . . . 207

— Сентября 1 дня.

- 45. Жалоба настоятеля Виленскаго свято-Троицкаго монастыря Сильвестра Артецкаго на канцлера Виленской капитулы Завадскаго за обиды, нанесенныя монастырскимъ крестьянамъ . . . 208

— Ноября 14 дня

- 46. Декретъ Виленскаго каптуроваго суда по обоюднымъ жалобамъ канцлера Виленской капитулы Завадскаго и базилианъ Св.-Троицкаго монастыря . . . 210

1766 г. Апрелья 23 дня.

- 47. Квитационная запись Марковскаго старосты Фаддея Котла, данная настоятелю Суцковскаго базилианскаго монастыря въ полученіи двѣнадцати тысячъ злотыхъ польскихъ . . . 215

— Октября 15 дня.

- 48. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу между Пинскимъ базилианскимъ и Пинскимъ православнымъ монастырями о неуплатѣ послѣднимъ денежной суммы . . . 217

1768 Августа 27 дня.

- 49. Заочный декретъ по дѣлу базилианъ Сиротинскаго монастыря съ Полоцкимъ стольникомъ Иваномъ Буйницкимъ о неуплатѣ имъ долговой суммы въ 100 червонихъ злотыхъ . . . 220

Стр.

1767 Сентября 19 дня.

- 50. Фундушова запись подчашича Пинскаго Франца Родевича на польвовоки земли для Корсаковской церкви . . . 223

— Ноября 17 дня

- 51. Приказъ кн. Карла Радивила Слуцкому эконому о выдачѣ назначенной для Слуцкой соборной церкви аннуаты хлѣбомъ, медомъ и деньгами . . . 226

- 52. Приказъ князя Карла Радивила Слуцкому эконому о выдачѣ Слуцкому женскому монастырю ежегодно по двѣ бочки ржи съ разныхъ двorcовъ . . . 227

- 53. Приказъ князя Карла Радивила Слуцкому ловчему о дозволеніи Слуцкому православному духовенству брать изъ лѣсовъ Слуцкихъ валежники въ теченіи одного года . . . 228

- 54. Приказъ князи Карла Радивила Слуцкому эконому о передачѣ села Поповцовъ въ пользованіе притча Слуцкой Николаевской церкви . . . 229

— Декабря 15 дня.

- 55. Передаточный актъ на земли, данныя княземъ Радивиломъ Слуцкой архимандріи и женскому Ильинскому монастырю . . . 231

1768 г. Іюня 1 дня

- 56. Фундушова запись подскарбія Ігнатія

Стр.

Янишевскаго на четыре уволок земли для Вороницкой церкви 232

— Июня 16 дня

58. Памятная записка Слуцкаго православнаго духовенства маршалу князю Радивилу о нарушеніи правъ, отнятіи угодій и разныхъ притѣсненіяхъ, чинимыхъ православному духовенству, съ резолюціей князя по всѣмъ пунктамъ записки 236

58. Квитаціонная запись монахинь Виленскаго монастыря въ полученіи отъ Петра Ширмы четырехъ тысячъ злотыхъ польскихъ, назначенныхъ въ приданое поступившей въ монастырь дочери его Иосафаты 250

— Октября 21 дня.

59. Декретъ Виленскаго трибунала по спорнымъ дѣламъ базилианъ Виленскаго св. Троицкаго монастыря съ іезуитами о границахъ имѣній Свиранъ и Мереча 252

1769 г. Мая 23 дня.

60. Квитаціонная запись настоятельницы Виленскаго женскаго монастыря Христини Ковзановны въ полученіи отъ Мозырскаго подкоморія Гедеона Еленскаго четырехъ сотъ злот. пол., отказанныхъ имъ монастырю 261

— Июня 19 дня.

61. Заочный приговоръ главнаго трибунала на Ивана Гурко за неуплату слѣдовавшихъ Витебскому монастырю суммы двухъ тысячъ талеровъ 263

Стр.

— Июня 23 дня.

62. Заочный приговоръ главнаго Литовскаго трибунала на Смоленскаго судью Чудовскаго по дѣлу съ архіепископомъ Смоленскимъ Иракліемъ Лисанскимъ . 266

— Ноября 7 дня.

63. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о спорныхъ границахъ имѣній базилианъ Березвцаго монастыря и подстолихъ Полоцкихъ Деспоть-Зеновичей 272

1771 г. Февраля 8 дня.

64. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу о владѣніи имѣніемъ между Минскими базилианками и Новгородскимъ ротмистромъ Могильницкимъ 281

— Апрѣля 26 дня.

65. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ чашниковъ Черниговскихъ Павловскихъ тысячи ста пятидесяти злотыхъ въ пользу Полоцкаго женскаго монастыря 285

66. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала о взысканіи съ генераль - адъютанта Незабитовскаго тридцати тысячъ злот. польск. въ пользу Минскаго женскаго монастыря . . 287

— Мая 6 дня.

67. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала противъ Рѣчиц-

Стр.

Стр.

каго земскаго суда по поводу неправильнаго рѣшенія имъ спорныхъ дѣлъ между кн. Воронежскими и Рогачевскими базилианками 291

1774 г. Апрѣля 28 дня.

68. Трибунальный контумаційный декретъ по дѣлу Минскаго базилианскаго монастыря съ Рудницкими о взысканіи слѣдующихъ монастырю суммъ . . . 299

— Октября 20 дня.

69. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала *compositi iudicii* по дѣлу Виленскаго св.-Троицкаго монастыря съ Станиславомъ Годлевскимъ касательно спорныхъ домовъ на землѣ Виленской Пятницкой церкви 306

1775 г. Сентября 19 дня.

70. Декретъ Литовскаго главнаго трибунала по дѣлу шляхты Богатковъ, Ольпинскихъ и Козляковскаго съ Лещинскими базилианами о спорныхъ грунтахъ сель Тришина и Гривковичъ . 311

— Сентября 27 дня.

71. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго в. княжества Литовскаго Осипа Юдицкаго съ Бытенскимъ базилианскимъ монастыремъ относительно права владѣнія имѣніемъ Бытень 316

— Ноября 20 дня.

72. Контумаційный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ митрополита Фелиціана Володковича на Мицюнскаго старосту Гребницкаго о неисполненіи имъ чиншевыхъ условій . 322

1776 г. Января 9 дня.

73. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Березвецкаго базилианскаго монастыря на Θεодора Ласкариса о неуплатѣ имъ въ срокъ двухъ тысячъ ста сорока битыхъ талеровъ 325

— Февраля 8 дня.

74. Распоряженіе митрополита Фелиціана Володковича завѣдующему соборной Городненской церковью Добрянскому о постоянномъ управленіи имъ имуществомъ и доходами церковными . . 326

— Марта 14 дня.

75. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Нагурскихъ съ Гротузами и Лысковскими базилианами о спорномъ имѣніи Пацевичахъ 328

— Апрѣля 10 дня.

76. Контумаційный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу обознаго вел. кн. Литовскаго Юдицкаго и Стеткевичей съ Бытенскими базилианами относительно владѣнія имѣніемъ Бытень и фольваркомъ Дѣдковичами . . 331

— Апрѣля 15 дня.

77. Заочный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Дашкевича съ Супрасльскими и Кузницкими базилианами о незаконномъ владѣніи имѣніемъ Кузницей 338

— Іюня 8 дня.

78. Контумаційный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго

Стр.

Стр.

св. Троицкаго женскаго монастыря съ Игнатіемъ Зброжомъ и Русиловичами. 340

— Сентября 18 дня.

79. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго св. Духовскаго женскаго монастыря съ Униховскими о неуплатѣ взятой Униховскимъ суммы. 343

— Октября 21 дня.

80. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ генерала базилианскаго ордена Порфирія Важинскаго на капитана Шукевича за неуплату суммы тысячи золот. польскихъ. . 347

— Ноября 19 дня.

81. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала, которымъ назначается разслѣдованіе дѣла между Кіевскимъ митрополитомъ Шептицкимъ и Виленскими жителями Козеломъ, Гребницкимъ и др. касательно права владѣнія церковною землею въ Вильнѣ 349

1777 г. Юня 6 дня.

82. Изрекательно-уступочная записъ дворянина Шумковскаго, данная ловчему в. в. Литовскаго Боуфалу на имѣніе Кузницы 356

— Ноября 12 дня.

83. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ священника Виленской Никольской церкви Антонія Мозолеускаго на ротмистра Нагорчевскаго о нарушеніи послѣднимъ завѣщанія ротмистра Головни . 358

— Ноября 18 дня.

84. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ Костеневицкаго ксендза Нарушевича на незаконную передачу Сервецкаго костела и его фундушей уніатскому священнику Шутовичу 361

1778 г. Мая 6 дня.

85. Позовъ базилианамъ Бытенскаго монастыря по жалобѣ Ростоцкихъ на неправильное присвоеніе базилианами имѣнія Дѣдковичъ 365

— г. Августа 21 дня.

86. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскаго свято-Троицкаго женскаго монастыря съ Станскимъ, Сверщевскими и Юрьевичемъ о неправильномъ завладѣніи монастырскими землями 369

— Ноября 16 дня.

87. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Виленскаго св. Троицкаго монастыря Иеронима Артецкаго на насилія и захваты, произведенные Цѣхановецкими 372

— Ноября 24 дня.

88. Контумациійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ настоятеля Лысковскаго базилианскаго монастыря Мелетія Гедройтя на Ельскихъ, а также на евреевъ Мстибовскихъ и Бытенскихъ за неуплату суммъ . . . 375

— Декабря 19 дня.

89. Консенсъ митрополита Кипріяна Жо-

Стр.

ховскаго, данный Садовскому на плацъ въ г. Вильнѣ, принадлежавшій Покровской церкви 380

1779 г. Февраля 8 дня.

90. Жалоба подкоморія Ивана Оскерки на митрополита Леона Шептицкаго за самовольное и насильственное отнятіе земель, луговъ и крестьянъ 382

— Юня 24 дня.

91. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ свято-Духовскихъ базилиановъ съ Анной Бѣлзоровой о неуплатѣ суммы 4000 золотыхъ польскихъ 385

— Юля 7 дня.

92. Контумационный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу между Лещинскимъ базилианскимъ монастыремъ и Викторомъ Любанскимъ 387

— Августа 2 дня.

93. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу Минскихъ базилианъ съ Прездецкимъ, княземъ Сапѣгою и Марциновичемъ о суммѣ, обеспеченной на имѣніи Должаныхъ 389

1780 г. Юня 10 дня.

94. Контумационный декретъ главнаго Ли-

Стр.

товскаго трибунала по дѣлу Лещинскаго базилианскаго монастыря съ Гримайло - Любанскимъ о неуплатѣ суммы 409

1781 г. Марта 16 дня.

95. Декретъ главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу базилианъ Лещинскаго монастыря съ Гримайло-Любанскимъ о спорныхъ земляхъ 411

1783 г. Сентября 26 дня.

96. Фундушова запись депутата Стародубовскаго повѣта Казимира Слизня, данная имъ новоучрежденной церкви въ с. Казиміровѣ 416

1785 г. Августа 23 дня.

97. Актъ размежеванія имѣнія Березвеча Березвечаго базилианскаго монастыря съ сосѣднимъ имѣніемъ Ситовщицкою Полоцкой стольниковой Корсаковой 418

— Ноября 22 дня.

98. Изрекательная запись Ливскаго скарбника Зубовича на колляторство Горачевицкой церкви въ пользу Святскихъ 423

1787 г. Ноября 17 дня.

99. Заявленіе каноника и пробоща Ковенскаго о потерянныхъ древнихъ документахъ трехъ Ковенскихъ костеловъ 424

II.

АКТЫ, ОТНОСЯЩІЕСЯ КЪ ИСТОРИИ КЪАЛЬВИНИЗМА.

	<i>Стр.</i>		<i>Стр.</i>
1609 г. Августа 3 дня.		1638 г. Октября 10 дня.	
100. Дарственная запись князя Христофора Радивиля Виленскому евангелическому собору	431	106. Фундушовая запись Брестскаго земскаго судьи Петра Кохлевскаго Нурецкому евангелическому собору	447
1617 г. Мая 20 дня.		1662 г. Іюля 1 дня.	
101. Фундушовая запись князя Януша Радивиля на основаніе въ городѣ Слуцкѣ евангелическаго сбора	434	107. Трибунальный декретъ, присуждающій Софію Нагорчиную къ уплатѣ двухъ тысячъ двухъ сотъ золотыхъ польскихъ долгу Христинѣ Пашковской, женѣ проповѣдника Любчанскаго евангелическаго сбора	453
1625 г. Іюня 2 дня.		— Апрелья 17 дня.	
102. Фундушовая запись на реформатскую церковь въ имѣніи Груздахъ, данная помѣщикомъ Христофоромъ Груздемъ	436	108. Упоминальный листъ короля Яна Казимира Новгородскому магистрату по случаю происшедшихъ въ городѣ безпорядковъ, вызванныхъ нападеніемъ иѣщанъ совмѣстно съ іезуитскими студентами на кальвинскій сборъ	456
1627 г. Іюля 20 дня.		1672 г. Марта 16 дня.	
103. Обмежеваніе плацовъ, занятыхъ евангелическимъ сборомъ, его школой и госпиталемъ въ городѣ Слуцкѣ, составленное по распоряженію польнаго гетмана Криштофа Радивиля	440	109. Продажная запись старшинъ евангелическихъ зборовъ въ Великомъ княжествѣ Литовскомъ, суперъинтендента Виленскихъ и Жмудскихъ зборовъ Ивана Боримовскаго, и Мозырскаго чашника Ивана Римвида, данная ими Ковенскому чашнику Ивану Мальхеру Бѣлевичу на имѣніе Шидлово	458
1628 г. Октября 24 дня.			
104. Дарственная запись князя Христофора Радивиля проповѣднику Слуцкаго евангелическаго сбора Андрею Добрянскому на имѣніе Заволки	442		
1630 г. Октября 2 дня.			
105. Фундушовая запись князя Головчинскаго на Сидранскій евангелическій сборъ	445		

Стр.

1676 г. Юля 10 дня.

- 110. Трибунальный декретъ, обязывающій Адама Литавора Хрептовича возвратить отнятыя имъ у Мацкинскаго кальвинскаго сбора земли и бояръ съ ихъ семействами и имуществомъ и за пользованіе ими заплатить Виленскому сбору шестьсотъ пятьдесятъ и пять золот. польскихъ 462

1678 г. Августа 27 дня.

- 111. Ремиссійный декретъ главнаго Литовскаго трибунала по жалобѣ провизоровъ Виленскаго евангелическаго сбора на экономовъ княжны Людовики Радивиловы за отнятіе фольварка Урбанишекъ, бывшаго въ заставномъ владѣніи провизоровъ сбора 464

1679 г. Апрѣля 27 дня.

- 112. Трибунальный декретъ по дѣлу сеніоровъ Виленскаго евангелическаго сбора съ Мирославомъ Рагозою относительно имѣнія Задворья 466

1680 г. Августа 20 дня.

- 113. Определеніе Виленскаго духовнаго суда по дѣлу Кальвинскаго проповѣдника Мартина Невѣрскаго о богохуленіи 474

1682 г. Апрѣля 7 дня.

- 114. Заявленіе Виленскихъ свято-Янскихъ иезуитовъ, что ни они, ни студенты ихъ академіи невинны въ разграбленіи Кальвинскаго сбора 486

1684 г. Юня 17 дня.

- 115. Трибунальный декретъ, присуждающій

Стр.

Фердинанда и Павла Роровъ и двухъ сыновей Павла Рора, а также Якова и Гавріила Баневичей и Семена Верещевскаго къ смертной казни и уплатѣ двухъ тысячъ двухсотъ шестидесяти пяти золот. польскихъ за нанесеніе тяжкихъ побоевъ и поруганіе надъ управляющимъ маркграфини Бранденбургской, кальвинистомъ Станиславомъ Славинскимъ, восьмидесятилѣтнимъ старикомъ и женой его 488

1686 г. Апрѣля 2 дня.

- 116. Комиссарское опредѣленіе по дѣлу о разореніи евангелическаго сбора въ Вильнѣ студентами свято-Янской иезуитской академіи и другими лицами города 503

1687 г. Юня 20 дня.

- 117. Подтвердительная и дарственная записъ Людовики Каролины княжны Радивиловы, Бранденбургской маркграфини, Слуцкому, Копыльскому, Койдановскому, Любчанскому, Вѣлицкому, Селецкому и Докудовскому евангелическимъ сборамъ 520

- 118. Подтвердительная и фундушова запись отъ Людовики Бранденбургской маркграфини, княжны Радивиловой, на Заблудовскій, Орленскій и Венгровскій евангелическіе сборы 524

1688 г. Апрѣля 22 дня.

- 119. Рескриптъ короля Яна III, подтверждающій декретъ королевскихъ комиссаровъ по поводу разоренія кальвинскаго сбора въ Вильнѣ 528

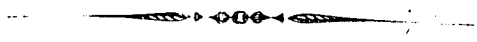
<i>Стр.</i>	<i>Стр.</i>
1693 г. Декабря 5 дня.	
120. Дарственная запись Людовики княжны Радивиловны, фальцграфини Рейнской, данная ею на Слуцкій евангелической госпиталь	531
1727 г. Юня 4 дня.	
121. Фундушова запись Витебской стольниковой Екатерины изъ Оборъ Грабов-	
	ской кальвинскому Слуцкому сбору на четыре стипендіи для бѣдныхъ учениковъ протестанскаго училища 532
	1729 г. Февраля 7 дня.
122. Заемная запись Витебской стольниковой Екатерины Грабовской, данная старѣйшинамъ Слуцкаго и Койдановскаго сборовъ на восемь тысячъ золотыхъ польскиххъ	534

III

Д у х о в н ы я З а в ѣ щ а н і я .

<i>Стр.</i>	<i>Стр.</i>
1612 г. Февраля 4 дня.	
123. Духовное завѣщаніе землянина Трощаго повѣта Ивана Баки	541
1651 г. Апрѣля 20 дня.	
124. Духовное завѣщаніе Виленской подкоморины Варвары Шеметовой, урожденной Огинской	547
1653 г. Января 16 дня.	
125. Духовное завѣщаніе дворянина Киевскаго воеводства, имѣнія Ласиковъ, Адама Маркевича	556
1654 г. Октября 20 дня.	
126. Духовное завѣщаніе Трощаго тивуна Самуила Огинскаго	562
1657 г. Юня 15 дня.	
127. Духовное завѣщаніе жены Михаила	
	Зеновича Аполлоніи, урожденной Огинской—Трощкой подкоморянки 570
1659 г. Юля 30 дня.	
128. Духовное завѣщаніе Лидскаго маршалка Теофила Раецкаго	577
1659 г. Ноября 29 дня.	
129. Духовное завѣщаніе Маріи, господаровны Молдавской, княгини Радивиловой	585
1667 г. Февраля 4 дня.	
130. Духовное завѣщаніе Сильвестра Войны Оранскаго	592
1668 г. Юня 26 дня.	
131. Духовное завѣщаніе Андрея Курбскаго, маршалка Упитскаго	600

	<i>Стр.</i>		<i>Стр.</i>
		1680 г. Апрель 2 дня.	
1672 г. Юня 29 дня.		134. Духовное завѣщаніе генераль - маіора Эрнеста Корфа	612
132. Духовное завѣщаніе Унитскаго градскаго писаря Ивана Курбскаго-Ярославскаго	605	1713 г. Мая 17 дня.	
1676 г. Мая 26 дня.		135. Духовное завѣщаніе Рѣчицкаго подкоморія Казиміра Юдицкаго	617
133. Духовное завѣщаніе Антонія Друцкаго-Соколинскаго	609	1797 г. Юля 26 дня.	
		136. Духовное завѣщаніе земскаго Опмянскаго писаря Андрея Заблоцкаго	624

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ИМЕНЬ И ФАМИЛІЙ.

А.

- Абрагамовичъ, Гиршъ, кагальный старшина города Бытеня, 376.
- Шліома, Бытенскій кагальный старшина, 376.
- Абрамовичъ, Андрей, земскій писарь Виленскаго воевод., 9, 14.
- Говнуть, кагальный старшина города Бытеня, 376.
- Николай, на Ворнянахъ, Смолен. воеводичъ, 447.
- Юрій, подчашій и подвоеводій Виленск. воевод., 59.
- Августъ III, король Польскій, 43, 44, 50, 131, 141.
- Адамовичъ, Вавринецъ, 61, 62.
- Доминикъ, 61.
- Иванъ, 61.
- Мартинъ, 61.
- Яковъ, 61.
- Агриппа, Андрей, 433.
- Азаричъ, Антоній, 51.
- Александровичъ, Фаддей, земскій судья Городнен. пов., писарь главнаго Литовскаго трибунала, 418.
- Алексій, Люленецкій священникъ, 191.
- Амброкъ, Іосифъ-Онуфрій, 51.
- Антусевичъ, Францискъ, 298.
- Апановичъ, Андрей, регентъ Смоленскихъ подкоморскихъ судовъ, 253, 256, 259, 260.
- Аравинко, Матвѣй, возный Лидскаго повѣта, 600.
- Аравовичи, 301.
- Аравовичовна, Елена, изъ Францковичей, Мин. грод. судьяна, 299, 300, 301, 302, изъ

- Радиминскихъ, Брацлавскихъ стольниковъ, 304, 305.
- Арамовичъ, Иванъ, Брацлавскій стольникъ, впоследствии Мин. грод. судья, 302, Иванъ Литаворъ, 304.
- Оаддей, Мин. грод. судьячъ, 302, 304, 306.
- Артецкий, Семень, настоятель Виленскаго базилианскаго монастыря, 207;—Сильвестръ, консуляторъ Литовской провинціи, 209, 210, 212;—Иеронимъ, 372, 374.
- Арцишевская, Александра Скоповна, 589.

Б.

- Бабневскій, 560.
- Бака, Авдотья Сепянская, 545.
- Анна, 543—546.
- Андрей, 543.
- Василий, 542—546.
- Григорева Терлецкаа, 545.
- Евстафій (Остафей) Ивановичъ, Трок. грод. судья, 546.
- Иванъ Ивановичъ, земляникъ Трок. воеводства и повѣта, 541—547.
- Полонія Вижкова, 545.
- Юрій, 543—546.
- Янъ, 543—546.
- Оедоръ, 543—546.
- Балинскій, ротмистръ Вилен. воевод., 419.
- Игнатій, ротмистръ Вилен. воевод., 425.
- Бальчевскій, Михаилъ, 515—516.
- Баневичъ, Гавріиль, 490—503.
- Яковъ, 488, 489, Беневичъ, 490—503.
- Баневскій, Трибильскій диспозиторъ, 210.
- Барановскій, Павелъ, Оршанскій бурмистръ, 4, 8;
- Буйницкій игумень, 144.
- Бассоревичъ, Кублицкій алтаристъ, 138.
- Бенкунскій, Вавринецъ, 68, 77, 92.
- Игнатій, 61, 71.
- Казиміръ, 68, 77.
- Михаилъ, Опшян. мостовничій, 61, Михаилъ-Оаддей, 71, 73, 74, 75, 76, 92, 98, 99, 104, 105, 106.
- Оаддей, Опшян. мостовничій, 71, 92.
- Бейнартъ, Адальбертъ, Вилен. каноникъ, 480.
- Альбертъ, 482, 485.
- Бейнеръ, Удальрикъ Францискъ, 487.
- Бенюнскій, Іосифъ, подчашій и депутатъ Стародубов. пов., 15.
- Бердовскій, Казиміръ Криштофъ, 593.
- Бересневичъ, Юрій, 51.
- Беркиновичъ, Вилен. бургомистръ, 515.
- Бертъ, Петръ, поручикъ, 498.
- Бизингъ, Рейнгольдъ, 475, 477, 480, 482.
- Билевичъ, Мальхеръ Янъ, Ковенскій чашникъ 458, 459, 460, Бѣлевичъ, 461.
- Бишпинкъ, Болеславъ войскій Рѣчиц. пов., 623.
- Бобровницкій, скарбовый дворянинъ, 167.
- Бобрукевичъ, Михаилъ, Жировицкій магдебургскій писарь, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 133, 135.
- Богатки, 314, 315.
- Богатокъ, Антоній, 312, 313.
- Василий, 312, 313.
- Григорій, 312, 313, 315.
- Давидъ, 312, 313.
- Иванъ, 312, 313, 315.
- Корней, 312, 313.
- Лаврентій, 312, 313, 315.
- Михаилъ, 312, 313, 315.
- Яковъ, 312, 313.
- Оедоръ, 315.
- Богдановичова Войтхова, Кристина Груздевна, 438.

- ✓ Богдановичъ, Юрій, возный Слоним. пов., 369.
Богушевичовна, Анеля, Велятицкая старостянка, 284.
— Анна, Велятицкая старостянка, 284.
— Осекла, Велятицкая старостянка, 284.
Богушевичъ, Насканскій бояринъ, 94.
Богушова, Кристина, 622.
✓ Богушъ, земскій намѣстникъ, Вилен. воевод., 14, Антоній, стар. Гар., депутатъ Вилькомпр. пов., 15.
— Николай, 51.
— Янъ, землянинъ Жомойтской земли, 439.
Болбасъ-Ростоцкій, Романъ, лейбгвардіи поручикъ въ Саскомъ войскѣ, 366, 369.
— Михаилъ, Витебскій пробощъ, 365, 366, 369.
— Францискъ, поручикъ короннаго регимента, 366, 369.
— Юрій, гродскій судья Слоним. пов., 365, 366, 369.
Больцевичъ, Стефанъ, 514, 515.
Бона, королева Польская, 425.
Боревичъ, Антоній, староста и депутатъ Ковен. пов., 15.
✓ Борейко-Ходзько, Иосифъ, гродскій судья Ошмян. пов., 123, 129, 153—157.
Борейша, Гавриилъ, 186, 187.
Боренскіе, 631.
Боримовскій, Иванъ, суперъ-интендентъ Виленскихъ и Жмудскихъ Евангелическихъ сборовъ, 458, 462.
Борицкій, Андрей, Волколатенскій парохъ, 479.
Бородичъ, Иванъ, 51.
— Киприанъ, 51.
Борткевичъ, Антоній, 61.
— Иванъ, 61.
— Михаилъ, 61.
— Юрій, 61.
Борунскій, Карповичъ, 629,
Борцевичъ, Стефанъ, драгунъ, 499.
Боуфаль, Мартинъ, 609, 611.
— Петръ, писарь главнаго Литовскаго трибунала, 331.
— Францискъ, надворный ловчій вел. княж. Литов., Вербковскій староста, кавалеръ ордена св. Станислава, 357.
Брацишевскій, Романъ, 561.
Бродовская, Тересса, настоятельница Виленскаго базилиан. монастыря при Троицкой церкви 60—69, 70, 82, 84, 91, 92, 251—252.
Брозовскій, Мартинъ, ректоръ Виленскаго св.-Янскаго іезуит. коллегіума, 61, 92.
Бронецъ, Матвѣй, 436, 439.
Бростовская, Геновефа, изъ Огинскихъ, старостина Давгов. и Перелайская, 25—28.
Бростовскій, Адамъ, Давговскій и Перелайскій староста, генераль-лейтнантъ инфантеріи Литов. войскъ, 25—28, 29—33, 33—38.
— Александръ каштелянъ Мазовецкаго капитула, 628.
— Иванъ, 362, 363.
— Ксаверій, Полоц. каштелянъ, 628.
— Михаилъ Пунскій староста, 628.
— гусарскій полковникъ, кавалеръ ордена св. Станислава, 419, 421.
Брусній, Францискъ, Новгород. коморникъ, 422.
Бруханскій, Валеріанъ, депутатъ изъ Слонима, 433.
Будай, Оедоръ, Мин. деканъ, администраторъ Соломерецкой Покровской церкви, 182, 183.
Будзько, Исидоръ, гродскій регентъ Полоц. воеводства, 139.
Будишевскій, Павелъ, 444.
Буйницкій, Иванъ, Полоц. стольникъ, 221, 222.
Буковскій, 499.
Букраба, Станиславъ Оедоръ, Брест. зем. подсудокъ, 448, 452.
Булганъ, Казиміръ, 51.
— Киприанъ, Пивскій опать, 217, 219, опать Лещинскаго базилианскаго монастыря, 312, 313.

- ↓ Булгарина Янова, Варвара Зубрицкая, 443.
↓ Булгаринъ, 442, Михаилъ, 443.
— Иванъ, 443.
Бурба, Иванъ, Стародубов. грод. судья, 394.
— Станиславъ, Трок. каштелянъ, 529, 531.
Буринская, Елисавета, 174.
Буринскій, изъ Бурина, Станиславъ - Антоній, Смолен. каштелянъ, 69, Красносельскій староста, 72, 85, 98, 172—174.
— Константинъ, 174.
Бутлерова, Елена, изъ Дроздовскихъ, чашникова Браслав. пов., фундаторка Козачизненскаго или Геліановскаго базилианскаго монастыря, 54—59.
— Святослава, 58.
↓ Бутлеръ, Иванъ, чашникъ Браслав. пов., фундаторъ Козачизненскаго или Геліановскаго базилианскаго монастыря, 54—59.
— Христафоръ, 58.
Бухнеръ, Янъ, Виленскій обыватель купецъ, 464.
Буховецкій, Оаддей, каптуровый судья Вилен. воевод., 211, 212, 213, 214.
Буцій, Николай, 450.
Буцневичъ, Юрій, Жировицкій радца, 133, 135.
Быковская, Роза, изъ Келчевскихъ, Минская войска, 332, 337.
Быковский, Іоакимъ-Казиміръ, депутатъ Смоленскаго воеводства, 236.
— Антоній, ротмистръ, Мин. войсковичъ, 332, 337.
— Викентій, Мин. войсковичъ, 332, 337.
— Игнатій, Мин. войсковичъ, 337.
— Фелиціанъ, Мин. войсковичъ, 332, 337.
— Юрій, 590.
Былевскій, Ильдефонсъ, пріоръ Вилен. св.-Духов. доминиканскаго монастыря, 350.
Быховецъ, Иванъ, Волковыскій маршалокъ, 259.
Бышинскіе, 629.
Бышинскій, пленипотентъ, 372, 373.
Бѣганскій, Полоц. подкоморій, 274. ↓
Бѣлевичовна, Софья, 560.
Бѣлевичъ, Самуиль, Трок. подстолий, 459.
Бѣлецкій, Діонисій, базилиан. священникъ Новгород. монастыря, 200, 206.
Бѣликовичъ, Стефанъ, Ошмян. подчашій, королев. дворянинъ, Вилен. подвоеводичъ, 548.
Бѣлѣзорова, Анна, изъ Жарницкихъ, Ревельская старостина, 385—387.
Бѣлозоръ (Бялозоръ), Станиславъ, Упит. подкоморій, 17.
— Адамъ, Ревельскій староста, 385, 386.
— Казиміръ, Мин. воевода, 604.
— Криштофъ, маршалокъ Упитскій и трибунальный, 444.
— Мартинъ, священникъ Новгород. базилиан. монастыря, 200.
Бѣлозоры, 399, 401.

В.

- Ваврецкій Станиславъ, зем. судья Браславскаго пов., 350.
Вадарскій, Антоній, Кублицкій священникъ, 136—139.
Вадашинскій, Николай, 550.
Важинская, Викторія, изъ Вильбутовъ, Ошмян. гродская судьяна, 61, 71.
Важинскіе, 107, 113.
Важинскій, Антоній, Ошмян. грод. судья, 355.
— Скарбекъ, Венедиктъ, ротмистръ Ошмян. пов., Ошмян. гродскій судья, 61, 71, 73, 78, 83, 84, Ошмян. городничій, 157.
— Скарбекъ, Іосифъ, Ошмян. грод. судья, 61, 71, Ошмян. подкоморій, 374.
— Скарбекъ, Мартинъ, судовый подстароста Ошмян. пов., 61, 62, 92, 97, 123, 129.

- Скарбекъ, Михаилъ, писарь вел. кн. Литов., 61, 80, 92, 96, Керновскій староста, 637.
- Скарбекъ, Михаилъ, писарь вел. кн. Литов., 61, 80, 92, 96, Керновскій староста, 637.
- Скарбекъ, Порфирій, генералъ базилианскаго ордена, 347—349.
- Ошмянскій подкоморій, 281.
- Вакуловичъ, Василій, Оршан. бурмистръ, 118, 121.
- Валашинская, Маріанна, изъ Сапѣговъ, 317.
- Валашинскій, Иванъ, 317.
- Валюжиничъ-Костиюшка, Лука, Стародубов. стольникъ, 271.
- Юрій, Смолен. чашникъ, 271.
- Валюжинскіе, 268, Валюжиничи, 271.
- ✓ Ванковичи, 631.
- ✓ Ванковичъ, Адамъ, депутатъ Мин. воеводства, 433.
- Мин. зем. судья, 341, Матвѣй, 342.
- Варкой, Викторъ, ротмистръ Жомойтскаго княжества, 358, 359.
- Варшицкій, Мартинъ, студентъ Вилен. свято-Янск. іезуит. академіи, 505, 529.
- Вегелбова, Анна, Клинеберковна, въ 1-мъ бракѣ Садовская, 381.
- Вегелбъ, Кристіанъ, 381.
- Велямовичова, Ядвига изъ Ластовскихъ, 79.
- ✓ Велямовичъ, Иванъ, 71, 72.
- Юсифъ, 79.
- Фабіанъ, 61, 71, 72, 73, 84, 99, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113.
- Оома, 79.
- Велямовская, Колюмба, изъ Порембскихъ, Лятычевская чашникова, 391, 397, 402, 403.
- Велямовскій, Викентій, Лятычевскій чашниковичъ, 391, 392, 397, 402, 403.
- Фелиціанъ, Лятычевскій чашниковичъ, 391, 197, 402, 403.
- Веляновичъ, Самуилъ, 456.
- Велятицкій, Иванъ, Пин. зем. писарь, 414.
- Вербовичъ, Фаддей, Ошмян. град. судья, 629.
- Верига, Венедиктъ, 168, 172.
- Вечоръ, Игнатій, 61, 62, 63, 86.
- Визгердъ, Янушъ, Упит. подстароста, 604, 605, 607.
- Вилейко, регентъ главн. Литов. трибунала, 14, Мартинъ, 571.
- Вильбикъ, Иванъ-Казиміръ, 600.
- Вильга, ксендзъ каноникъ, 628.
- Вильнанецъ, 95.
- Вильчекъ, Станиславъ, землянинъ Трокскаго повѣта, 546.
- Виндичъ, Адамъ Самуилъ, проповѣдникъ Вилен. Евангелич. сбора, 499.
- Вирвичъ, Юсифъ, Вилен. мѣщанинъ, 351, Вирбичъ, 352, 355.
- Высогердъ, Адамъ, Смолен. подстолій и градскій писарь, комиссаръ каштелянскихъ судовъ, 69, 72, 85, 98, Смолен. подкоморій 253—261.
- Витановскій, Казиміръ, 505, 509, 512, 514.
- Виторовскій, Михаилъ, Дубровскій плебанъ, 396.
- Вишнарковскій, Александръ, 555.
- Вишневецкая, княжна, 560.
- Вишневецкій, князь, 125, Русскій воевода, 558, 559.
- Владиславова, (жена короля Владислава IV-го), королева Польская, 613.
- Владиславъ IV, король Польскій, 93, королевичъ, 317, 506, 508, 512, 519, 529.
- Внучкова, Маркова, королев. маршалкова, Софья Попушвинская Миткевичовна, 458.
- Водинская, Дорота, 309, 310.
- Водинскій, Андрей, 309, 310.
- Война, Казиміръ, Пин. зем. писарь, 586, 592.
- Михаилъ, Пенянскій староста, 469, 470.
- Войниловичъ, Адамъ, подкоморій Новгород. воеводства, кавалеръ ордена св. Стан., 419, 422.
- Антоній, 51.
- Люцидій, настоятель Лысковскаго базилиан. монастыря, 328.
- Войничъ, Семень, возный Ошмян. пов., 222. ✓

Войны, 316.

Войсиль, Павелъ Антоновичъ Чер. подчашій, Красн. стар., 28.

— Станиславъ Янъ Антоновичъ, Трок. подвоеводій, 612.

Войтеховскій, Станиславъ, 514, евангеликъ, служащій въ Вилен. Евангелич. сборѣ, 515.

Волкъ, Станиславъ, Дерптскій стольникъ, королев. дворянинъ, 570.

Волминская, Варвара Венцлавовна, Полоц. каштелянка, 309.

Волминскій, Иванъ, Полоц. каштелянъ, 309.

Воловичова, Богумила, изъ Гавриловичей, Колачевская старостина, 22.

— Екатерина изъ Нарушевичей, старостина Хвейданская и Любоницкая, 185, 186.

Воловичовна, Анна, въ 1-мъ бракѣ Урбановичова, а во 2-мъ Укольская—Троцкая подкоморина, 186.

— Θεодора въ замужествѣ Завишина, Минская хоружанка, 186.

Воловичъ, Антоній-Колачевскій староста, 22—24.

— Венедиктъ, Пурвинскій старостичъ, 350.

— Викентій, Колачев. старостичъ, 22—24. Пурвинскій старостичъ, 350.

— Евстаеій, Вилен. епископъ, 310.

— Иванъ-Иеронимъ, Колачевскій старостичъ, 22—24.

— Казиміръ, обозный вел. кн. Литов., 185, 186.

— Ксаверій, Пурвинскій старостичъ, 350.

— Петръ, чашникъ вел. княжества Литовскаго, 445.

— Станиславъ, Пурвинскій старостичъ, 350.

— Виленскій каштелянъ, 445.

Володкевичъ, Мартинъ, Минскій стольникъ, 332, 337.

Володько, Александръ, 629.

Володковичъ, Фелиціанъ, митрополитъ цѣлой Руси, 223—226, Фелиціанъ-Филиппъ, 322, 326—327, 349, 351—356 и Владимір. епископъ, 382.

Волосевичъ, Мартиніанъ, капелланъ, 587, 590. ✓

Волотько, Николай, пленipotентъ. 453, 454.

Волчанскій. Карлъ, 51.

— Леонъ, 199, 202, 205.

— Павелъ, Слуцкій архимандритъ, намѣстникъ Кіев. митрополіи, 247.

— Цезарій, прокураторъ Вилен. свято-Духов. доминиканскаго монастыря, 350.

Волчокъ, Θεодоръ, священникъ Жижемской церкви, 594.

Вольская Варвара Визгирдовна, 607.

Вольскій, ловчій кв. Карла Радивила, 240, 248.

— Викторъ, 263.

Вольфъ, Иванъ, коморникъ Витебскаго воеводства, 136, 184, 222, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 239, изъ Люденгауза, 370, 371.

Волянъ, Θεома, 534, Ошмянскій чашникъ, 537.

Вонсовская, Елеонора, изъ Жоховскихъ, 353.

Вонсовскій, Фаддей, Смолен. чашникъ, 350, чашникъ Пин. пов., 353, 354, 356.

Воронецкая, Анна, изъ Петровскихъ, стражница Добрынской земли, 287, 288, 289, 291—298,

Воронецкій-Корибуть, Флоріанъ, стражникъ Добрынской земли, 287, 291—298.

Воронецъ, Юсифъ, Мнв. мостовничій, 304.

Вороничъ, Леонъ, Стародубовскій зем. судья, 492.

Вороновичъ, Иванъ, протонотарій, 485.

— Казиміръ, зем. судья и депутатъ Стародубовскаго воеводства, 500

Врощевскій, Семень, 488, Врещевскій 489, 490, 493, 498, 500, 502.

Встеклица, Павелъ Станиславъ, 611.

Высоцкій, 589, 591.

Г.

- Габріяловичъ, Опмян. гродскій регентъ, 130.
Гаврилкевичъ, 590.
Гаевскій, Гедеонъ, настоятель Минскаго бази-
ліанскаго монастыря, 300, 302, 303, 304,
306, 393, 394, 404, 407, 408.
Ганолипскій, Семень, 131.
Гарасимовичъ, Михаилъ, Виленскій мѣщанинъ,
495.
Гаштольдъ, Казиміръ, студентъ Вилен. іезуитской
академіи, 529.
Гедройтева Казимірова, бывшая Николаева Оран-
ская, 597.
Гедройтъ, Казиміръ, 597.
— Мартинъ - Мелетій, настоятель Лысков-
скаго базиліан. монастыря, 376.
— Станиславъ, чашникъ, 223.
Гейскій, Финеасъ, ксендзъ, 441.
Гейштортовна, Гальшка, въ замужествѣ Силь-
вестрова Войнина-Оранская, 593.
Гейшъ, Мальхеръ, Виленскій кустошъ, 310.
Гербедъ, Александръ, 596.
Гержидовичъ, Минскій скарбникъ, 162.
Геридовичъ, Минскій скарбникъ, 169.
Геркевичъ, Андрей, Вилен. войтъ, 505, 514, 529.
Германъ, Казиміръ, 61, 62.
Геродовичъ, Иванъ, Моримборскій староста, 223.
Герубовичъ, Петръ Семень, Жмуд. чашникъ и
генеральный комиссаръ Быховскихъ имѣ-
ній, 151.
Герцикъ, Александръ, 163, 164.
— Антоній, Мозырскій чашниковичъ, 162—
172.
— Иванъ, іезуитъ, Мозыр. чашниковичъ,
162—172.
— Іосифъ, Мозыр. чашниковичъ, 162—172.
— Мартинъ, Мозыр. чашниковичъ, 162—169,
170.
— Михаилъ, Мозыр. чашникъ, 164, 170.
— Станиславъ, Мозырскій чашниковичъ,
162—169, 170.
Гескій, князь, 613.
Гестко, 499.
Гештортъ, священникъ Рогачевской Кузьмо-Демь-
янской церкви, 293.
Гзовская, Станислава, Оршан. стольниковая
Елеонора, Пукштянка, 366.
Гзовскіе, 368.
Гзовскій, Станиславъ, гусарскій хоружій, 358,
366.
Гиблова, Томашева, Анна - Ева Гельбрехтова,
589.
Гизбертъ-Студницкій, Криштофъ стражникъ Оп-
мян. пов., 60—69, 70, 73, 85, 86, 90,
98, 99.
Гильзень, Августъ Иванъ, изъ Гекловъ, Инфлянт.
каштелянъ, маршалокъ Главн. Литов. три-
бунала, 15.
— графъ, Іосифъ Юрій, Мин. воевода, грод-
староста Браслав. пов., генераль-лейте-
нантъ, маршалокъ Главнаго Литовскаго
трибунала, 236.
Гинтовтъ, Иванъ, 61, 66, 71, 73, 92, 106, 111,
114, 116, 117.
— полковникъ, 613.
Гласко, Клеофасъ, подчашій Пин. пов., 39, 41.
— Оаддей генеральный комиссаръ, 351.
Глембицкій, 165, скарбовый дворянинъ, 166, 167.
Глембицкій-Іозефовичъ, Иванъ, судовой староста
Оршан. пов., Пятигор. полковникъ, 146,
151.
Глинскій, 599.
Глѣбовичи, 393, 394, 395.
Глѣбовичова, Екатерина, изъ князей Радивиловъ,
старостина Жамонт. княжества, 398, 399.

- Глѣбовичъ**, Екатерина, изъ Кротошинскихъ, Мин. каштелянка, подскарбина и писарева вел. кн. Литовскаго, 309.
- Иванъ, Мин. каштелянъ, подскарбій и земскій писарь вел. кн. Литовскаго, 309, 399.
- Карлъ, староста Жомойт. княжества, 398, 399.
- Юрій, староста Жомойт. княжества, 398, 399, генеральный, 591.
- Гнѣздъ**, Криштофъ, 459.
- Годебская**, Варвара, Войнянка-Оранская, стольникова Пин. пов., 593, 595.
- Годевскій**, Андрей Константинъ, стольникъ Пин. пов., 593, 595, 599, 600.
- Филонъ, Пин. зем. судья, 586.
- Годлевскій**, Михаилъ, 309, 310.
- Станиславъ, регентъ главнаго Литовскаго трибунала, 306—311.
- Годосовичъ**, Матвѣй, 576.
- Голеевскій**, Михаилъ, Смоленскій чашникъ, 182, 183.
- Самуилъ, 589.
- Голевскій**, Андрей, кузнецъ, 517, 529.
- Голіусъ**, Иванъ, 475, 477, 479, 480, 482, 486, 499, 516.
- Головина**, Франциска, изъ Костюшковъ, ротмистрова Пин. пов., 358, 359.
- Головна**, Александръ, ротмистръ Пинскаго пов., 358, 359, 360.
- Вапринецъ, войтъ, 497.
- Головчинская**, Елена Петровна Воловичовна, чашникова вел. княж. Литов., 445—447.
- Головчинскій**, Янъ, изъ Рафалова, князь на Головчинѣ, чашникъ вел. княж. Литовскаго, 445—447.
- Головчицъ**, Александръ, Смолен. коморникъ, 3, 16, 25, 29, 33.
- Гольгинъ**, Варооломей, 61.
- Михаилъ, 61.
- Гольмонъ**, 589.
- Гомерецкій**, Войтехъ, 583.
- Гонипровскій**, Семень, Жмудскій земскій судья, 329, 340.
- Гонсевскій**, Нарцизъ, 629, 631.
- Оома, мечный Смолен. воеводства, 156.
- Гопень**, Шанкопольскій администраторъ, 207.
- Горайнъ**, Александръ, Вилен. войскій и подвоевода, 223.
- Антоній, хоружій русскихъ войскъ, 374.
- Горбацкій**, Гедеоны, настоятель Новгород. базилиан. монастыря, 199, 200, 202—204, 205—206.
- Іоachimъ, оуать Лещинскаго базилиан. монастыря, 387, 409, 411, 412.
- Горбовскій**, Іосифъ Лука, 452.
- Павелъ Заранекъ, Брест. стольникъ, 607.
- Гордѣвскій**, Александръ, 504, 528, 609.
- Горецкій**, Иванъ, 413.
- Городенскій**, Михаилъ, земскій судья Вилен. воевод., 9, 14.
- Горскій**, Іосифъ, Вилен. ротмистръ, 350, 355, 356.
- Францисекъ, Виленскій мечный, 431.
- Госевскій**, Іосифъ, 631, 632.
- Нарцисъ, зем. экссудья Завилейскаго пов., 631.
- Грабинскій**, Владиславъ - Юрій, Брест. хоружій, 185.
- Грабовская**, Екатерина, изъ Обору, Витеб. стольникова, 532—534, 534—536.
- Гребницкая**, Иллюмината, викарія Полоц. базилиан. монастыря, 285.
- Гребницкій**, Урбанъ, Мицюнскій староста, 322—324, 350, Антоній Урбанъ, 351, 354, 355, 356.
- Флоріанъ, архіепископъ Полоцкій, митрополитъ всея Руси, 8—15, 39, 42, 138, 157—158, 166, 170, 323.
- Грейцъ**, Михаилъ, диспозиторъ имѣнія Косаревщизна, 277, 278.
- Гримайло-Любанскій**, Викторъ, крайчій Пин. пов., 387—389, 409—411, 411—416.

- Гриневичъ, Оома, Мстислав. ротмистръ, 271.
 Гринелевичъ, Стефанъ, 505.
 Гринкевичова, Агата, урожденная Кодь, 633.
 Грифинъ, Францискъ, 51.
 Гришкевичъ, Севастьянъ, викарій Тороканскаго монастыря, 176, 178, 179.
 Громыка, Андрей, Опшян. будовничій, 635.
 Гросовскій, Яковъ, 465.
 Гротузовна, Анна, 328—340.
 — Елена, въ замужствѣ княгиня Воронежская, 328—340.
 — Тересса, 328—340.
 Гротузъ, Антоній, Жмудскій градскій писарь, 328—340.
 — Иванъ, Жмудскій суррогаторъ, 328—340.
 — Иеронимъ, 603.
 — Францискъ, 328—340.
 — Ѡаддей, 328—340.
 Гружевскій, изъ Гружева, Антоній Константинычъ Врембъ, регентъ канцеляріи Рѣчиц. пов., 623, 624.
 Груздева, Анна Станиславовна, Ясевичовна Кевнарская, землянка, Жомойт. земли, 436, Кристофа, 438, 439.
 — Ягнешка Калуская, 438.
 Груздевна, Анна, въ замужствѣ Юсифова Монтвилова, 438.
 — Кристина, въ замужствѣ Войтеховна Богдановичовая, 438.
 Груздь, Криштофъ Яновичъ, землянинъ Жомойт. ской земли, 436—439.
 — Мартинъ, Яновичъ Григоровичъ, 438.
 — Николай, 438.
 — Ярошъ Августиновичъ, 438.
 Грушовскій, Авраамъ, возный Слонимскаго пов., 377.
 Гудеевскій, Николай, 600.
 Гульгины, 97.
 Гуминскій, Мартинъ, Вилен. подсудокъ, 21.
 Гурда, Викентій Станиславъ, Троцк. каштелянъ, 504.
 Гуринова, Елена изъ Гейштортовъ, 293, 295.
 Гурко, Ромейко, Иванъ, городничій и градскій писарь Витеб. воевод., 263—265.
 Гутовскій, Францискъ, Пин. обозный, 197, 198.
 Гуторовичъ, Антоній, судья, 629.
 — Иванъ, Опшмянскій будовничій, 9.
 — регентъ главнаго Литовскаго трибунала, 15.
 Гуца, Никодимъ, 255.
 Гуцовна, Фелиціанна, настоятельница Вилен. Троцк. базилян. монастыря, 251.

Д

- Давидовскій, Иеронимъ, 51.
 Далецкій, ксендзь, Вилен. бернардин. кустошъ, 629.
 Далаць, Иеронимъ Янъ, подстароста Росенскаго староства, 425.
 Дамгондеріусъ, Іодокъ, 478, 481, 484.
 Данейно, Антоній-Лука, 51.
 Данилевичъ, Николай, Вилькомир. подстаростій, 606.
 Данкевичъ, Мартинъ, Троцкій ротмистръ, 365.
 Даревскій, Антонъ, Опшян. град. писарь, 123, 129.
 — Верига, Станиславъ, 51.
 — Верига, Яковъ, 51.
 — Матвѣй, 51.
 Дашкевичова, Маріанна, изъ Вербицкихъ, град. судьяная Гроднен. пов., 338.

- Дашневичъ, Андрей, крайчій Смолен. воевод., 51.
— Людовикъ, грод. судья Гродненскаго пов., 338.
— Станиславъ, 310.
- Дейнинскій, Войтехъ, Пин. зем. подсудокъ, 586.
- Демьяновичъ, Василій, Полоц. Магдебургскій радца и писарь, 42.
- Денгофъ, Анна, изъ Кришковскихъ, Вилен. тивунова, 398, 400, 401.
— Иванъ, Вилен. тивунъ, 398, 400, 401.
- Деспотова-Зеновичова, Анна, подстолина Полоц. воевод., 272—281.
- ✓ Деспоть-Зеновичъ, Юсифъ, подстолій Полоцкаго воеводства, 272—281.
- Дидкевичъ, Николай, 477.
- Длускій, Л. Михайль, ротмистръ Оршан. пов., 121, Смолен. стольникъ—141.
- Дмитровичъ, 600.
- ✓ Добрянскій, Андрей, изъ Добра, суперъинтендентъ Евангелическихъ сборовъ въ Новгород. воевод., 440, 441, проповѣдникъ Слуцкаго сбора и старшій дозорца сборовъ Новгорода. повѣта, 443, 444.
— Юсифать, администраторъ Гродненской соборной церкви, 326—327.
- Довгяль, Юрій, депутатъ изъ Жмудской земли, 433.
- Довжинъ, Петръ, хлопъ, 26.
- Довзоровичъ, 427.
- Довнарловичъ, Михайль, хоружій Литовскихъ войскъ, 638.
- Долгида, Константинъ, студентъ Вилен. свято-Янскаго, іезуитскаго академіи, 505, 529.
- Долматова, Анна, изъ Юрковскихъ, фундаторка Цеперскаго монастыря, 50.
- Долмать, Константинъ, фундаторъ Цеперскаго древняго православнаго, впоследствии униатскаго монастыря, 50.
- Домашевичъ, Богуславъ, прокураторъ имѣній Вилен. свято-Ян. іезуитскаго коллегіума, 62, 97.
- Домброва, Діонисій, настоятель Брестскаго базилианскаго монастыря, 185—188.
- Домбровскій-Юноша, Маріанъ, ротмистръ Вилен. воеводства, 424.
- Доновай, 565.
- Дорогостаи, 95.
- Дорошко, 512.
- Дроздовская, Софья, 58.
- Дроздовскій, Александръ, 58.
- Друсейно, Павелъ, 546.
- Друцкая-Любецкая, изъ Скирмунтовъ, Викторія, Оршан. стольникова, 188, 196.
- Друцкая-Соколинская, Кристина Перховская, 610.
- Друцкій-Горскій, Антоній Михайль, Мин. подкоморій, 309.
- Друцкій-Любецкій, Юсифъ, Минскій каштелянъ, 7,
— Семень, Минскій каштелянъ, 7,
— князь, Францискъ, Оршанскій стольниковичъ, 188, 196.
- Друцкій-Соколинскій, Антоній, 609—611.
— Краштофъ, 610.
— писарь вел. кн. Литов., 530, Михайль, 584.
— Флоріанъ, 609, 610.
— Ярославъ, 610.
- Дулемба, Юсифъ, секретарь большой королев. печати вел. кн. Литовскаго, 44, 132.
- Дусейко, Вареломей, присяжный регентъ подкоморскаго суда, 10.
- Дусацкій-Рудомина, Александръ, 534.
— Антоній, Браславскій подкоморій, 10.
- Духновскій, Иванъ, 413.
- Дякевичи, 566.

Е.

- Евичъ, Константій, 505.
- Езерскій, Иванъ ротмистръ Опшмянскаго пов., 175.
- Еленскій, Гедеонъ, подкоморій Мозыр. пов., 262, 263.
- Игнатій, подчашій Мозыр. пов., 174.
- Михаилъ, войскій Мозыр. пов., 9—15, Рѣчицкій грод. писарь, 355.
- Михаилъ, подкоморій Мозырской пов., 262.
- Елецъ, Иосифъ, Оршан. стольникъ, 376, 378, 379.
- Ельская, Криштофова, Мстиславская стольникова, 595.
- ✓ Ельскій, Владиславъ, Пип. староста, полковникъ Пятигорскаго знака большой булавы вел. княж. Литов., 377.
- Иосифъ, Гроднен. хоружій, 376, 378, 379.
- Константинъ, 376, 378, 379.
- Криштофъ, Мстиславскій стольникъ, 595, 596, 597.
- Станиславъ, 376, 378, 379.
- Францискъ, 376, 378, 379.
- Ельцова, Констанція, Оршан. стольникова, 376, 378, 379.
- Емишевскій, 629.
- Есьмонтъ, Павелъ, депутатъ Полоц. воеводства, 433.
- Естко, Александръ, 489, Браславскій чашникъ старшина Вилен. Евангелич. сбора, 504, 505, 529, 562, 578.
- Генрихъ, 589.

Ж.

- Жаба, Юрій Семеновичъ, 309, 310.
- Жабина, Елена, Кошанская старостина, 350.
- Жабинъ, Иосифъ, Кошанскій старостичъ, 350.
- Игнатій, Кошанскій старостичъ, 350.
- Казиміръ, Кошанскій старостичъ, 350.
- Желинская, Мартина, урожденная Заблоцкая, 627.
- ✓ Жилинскій, Шидловицкій бояринъ, 31, 36.
- 628.
- Жиравскій, настоятель Полоц. монастыря, 165, 166, Жировскій, 167.
- Жицкій, Николай, мечникъ Жомойтскаго княжества, 8, 38, 43, 44, 45.
- Жоховскій, Иванъ, 353.
- Киприанъ, митрополитъ цѣлой Руси, архіепископъ Полоцкій, 163, 165, 166, 167, 352, 380, 381.
- Николай, Полоц. конюшій, 353, и королев. секретарь, и войтъ Вилен. митрополитанской юриздики, 381.
- Станиславъ, 353.
- Жуковская, 560.
- Юрій, Оршан. стольникъ, 376, 378, 379.
- Жуковскій, Николай, адвокатъ, 480.
- Яковъ, 515, 516.
- Жукъ, Войтехъ, 517, 529.
- Журавскій, Рафаилъ, 93.
- Жуховскій, Николай, 601.

З.

Заблоцкая, Ангеля Марія, Ошмян. зем. писарева, 636.

- Анеля, изъ Окушковъ, въ первомъ бракѣ Петрашкевичова, 632.
- Антонина, 631.
- Домицелла, 631.
- Екатерина, 626.
- Екатерина, 632.
- Елена, 631.
- Юганна, 631.
- Кунегунда, монахиня, 631.
- Марія, 632.

Заблоцкій, Андрей Савичъ, 24, 38, зем. писарь Ошмян. пов., 624—638.

- Александръ, 632.
- Антоній, 626.
- Войтехъ Савичъ, 472, 571.
- Даниль, 626.
- Доминикъ, 632.
- Доватъ, Ошмян. подчашій, 630, 632, 637.
- Иванъ Савичъ, 61, 62.
- Иванъ, 309.
- Игнатій въ свѣтѣ, а Гиларій въ монашествѣ базилианскаго закона, 630.
- Илья, 309.
- Иосафатъ 630.
- Иосифъ Савичъ, подчашій Ошмян. пов., 626, 627, 628, 630, 631, 633, 636.
- Іустинъ Савичъ, Ошмян. зем. регентъ 631, 633, 635.
- Клементій, настоятель Полоц. базилиан. монастыря, 390, 393.
- Кондратъ Семеновичъ, 309.
- Матвѣй, Пятигор. поручикъ, 631.
- Онуфрій, 630 631.
- Ошмян. будовничій, 630.

— Семень, 626.

Завадскій, Иосифъ, канцлеръ Виленской діецезіи, 207, 208, 209, 212, 214.

— Фаддей, 209, 210,—Баневскій, 211, 212, 214.

Завиша, Криштофъ, на Бакштахъ, Стародубовскій староста, 185—188.

— Мальхеръ, Витебскій каштелянъ, 458.

Завишина, Воловичовна, Феодора, Минская хоружанка, 186.

Завлицкій, Андрей, 447.

Загора, Яковъ, подпробощъ Ковенскаго костела св. креста, 426.

Загорскій-Остоя, Казиміръ, Лид. стражникъ, 51.

Заенчковская, Мартина, въ замужствѣ Желинская, 627.

Заенчковскій, Игнатій, коморникъ Витеб. воевод., 382.

— Казиміръ, коморникъ Троцкаго воеводства, 13.

Залуская, Франциска, изъ Коптевъ, кухмистрова вел. кн. Литов., фундаторка Любавицкаго базилиан. монастыря, 3, 4, 5, 6, въ первомъ бракѣ бывшая за мужемъ за Минскимъ каштеляномъ Семеномъ Друцкимъ-Любецкимъ, а во второмъ за кухмистромъ вел. кн. Литов. Карломъ Залускимъ, 7.

Залускій, Карль, кухмистръ вел. кн. Литовскаго, 7.

Залѣнскій, Гервасій, будовничій Мозыр. пов., 197.

— Леонъ, Кіев. митрополитъ, 50.

— Никифоръ, базилиан. капелланъ и прокураторъ судовъ, митрополичій комиссаръ, 39, 41.

Залѣскій, Иосифъ, скарбникъ, 223.

Зброжно, Игнатій, Подольскій подчашій, 340—343.

- Зброжкова**, Бригада, во второмъ бракѣ Русило-
вичова—Гроднен. зем. регентова, 340—343.
- Звѣрь**, Ярошъ, депутатъ изъ Брест. воеводства,
433.
- Звярдовскій**, Криштофъ, 590.
- Здановичъ**, Войтехъ, сапожникъ, Вилен. мѣща-
нинъ, 310.
- Зекертъ**, Станиславъ, настоятель Борунскаго
базилианскаго монастыря, 153—157.
- Земла**, Мартинъ изъ Тенчина, Ошмян. подкомор-
рій, 80, 107, 112.
- Зенкевичъ**, Лука, Свиранскій прокураторъ, 207,
210, 212, іеромонахъ, 260.
- Зеновичова**, Анна, изъ Мизановъ, Полоц. подком-
морина, 274.
- Полонія Михалова, Огинская—Троцк. под-
коморянка, 571—577.
- Роза, изъ Нарамовскихъ, Снитовская
старостина, 278.
- Зеновичъ**, Антоній Дешпотъ, 60, Шнитовскій
староста, 62, Зеновичъ-Дешпотъ, 70, 71,
73, 81, 85, Ошмян. староста, 91, 98, 99,
104, 107, 114, Полоц. подкоморій, 274,
278.
- Владиславъ - Иванъ, Ошмянскій марша-
локъ, 573.
- Иосифъ, Полоц. подстолий, 276, 278.
- Михаилъ, 571, 573.
- Петръ, 573, 574.
- Станиславъ, Вилькомпр. подсудокъ, 573.
- Францискъ, Сумилищскій староста, 60.
- Юрій, 435, Вилен. войскій, 573, 574.
- Янушъ, Жмудскій каноникъ, 278.
- Полоц. подкоморій, 164.
- Полоц. подкоморичъ, Снитовскій староста,
275, 278.
- Зеньковичъ**, Александръ, 45.
- Антоній, 45.
- Казиміръ, 45.
- Зольдербухъ**, Криштофъ, 550, 552.
- Зосимъ**, владыка, 560.
- Зубко**, Іосифъ Ильиничъ, Мозыр. староста, 51.
- Иванъ-Михаилъ Ильиничъ, 51.
- Зубовичъ**, Яковъ, Ливскій скарбникъ, 423—424.
- Зубовскій**, Игнатій, Брест. подчашій, 51.
- Зубрицкая**, Варвара, въ замужствѣ Булгарина
Янова, 443.
- Зупла**, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит.
академіи, 505, 517, 529.
- Зынза**, Петръ, возный трибунальныхъ судовъ
Виленскаго воеводства, 489.

И.

- Ивашкевичъ**, Францискъ, Литовскій трибуналь-
ный писарь, 236.
- Игнатовичъ**, Юрій, 77.
- Изаевичъ**, Дороеей, игумень Дятеловицкаго мо-
настыря, 175.
- Издебскій**, Іосифъ-Михаилъ, писарь Новгород.
воевод., 51.
- Измаиловичъ**, Петръ, намѣстникъ Буйницкаго
монастыря, 144.
- Илевичъ**, Константинъ, 516.
- Станиславъ, 475, 477, 478, 482.
- Инановичъ**, Ошмян. чашникъ, 498.
- Инчукъ**, Венедиктъ, администраторъ, 267.
- Исаевичъ**, Дороеей, игумень Дятеловицкаго пра-
вославнаго монастыря, 188, 189, 190, 191,
192, 195, 196.
- Исайковская**, Софья, въ 1-мъ бракѣ Самуилова Па-
цова, а во 2-мъ Жмудская судьяина Млеч-
кова, 575.
- Исайковскій**, Николай Долмать, ловчій вел. кн.
Литов., 575.
- Ицекъ**, Волковыскій грод. судья, 329.

I.

Иозефовичъ, Андрей, Вилен. мѣщанинъ купецъ, 475—485. | Юсселевичъ, Сморгонскій раввинъ, 629.

К.

- Кавецкій, Оома, Вилен. стольникъ, 225.
Кавечинская, Мин. подкоморина, Половiя Шеметова, 549, 551.
Кавечинскій, Криштофъ, Мин. подкоморiй, 550, 551.
Кажутца, Павелъ, 605.
Казевичъ, Семень, студентъ Вилен. св.-Янскои іезуит. академiи, 504, 529.
Казницкiй, Матвѣй, возный, 93.
Казновскiй, Александръ, 592.
Казулайтисъ, Петръ, Шидловскiй мѣщанинъ, войтъ, 460.
Калечицкiй, Александръ, 546.
Калишевскiй, Казимiръ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академiи, 505, 529.
Каминскiй-Каменскiй, Юрiй, Ошмянскiй войскiй, 434, 435, 440, 442, 504, 505, 514, 517, 529, 530, Рѣчицкiй войскiй, 466, 467, 468, 471, 473.
Каминская, Изабелла, Пукштянка, 366.
Каминскiй, Иванъ, Мстиславскiй зем. судья, 561.
— Игнатiй, Вилен. мѣщанинъ, 351, 355.
Каплинскiй, Венедиктъ Русановичъ, 586.
Капорскiй, настоятель Полоц. монастыря, 165, Капарскiй, 166, 167.
Капуцевскiй, Юрiй, Мин. стольникъ, Слуцкiй староста, 435.
Карась, Вилен. бурмистръ, 515, 516.
Каренга, 362, 364.
Карлингъ, 588.
Карницкiй, I., генераль-адъютантъ Литов. войскъ 358.
Карпинскiй, Гераклiй, настоятель Березвецкаго базилян. монастыря, 273, 278. ✓
— Иларiонъ, базилянскiй секретарь Литовской провинци и настоятель, 122—130.
— Никодимъ, базилянскiй провинциаль Литовской провинци, 118—121, 132—135, 177.
Качановскiй, Александръ, Ошмян. грод. писарь, 576, Качановскiй, 577.
— Варооломей, коморникъ Вилкомир. пов., 420.
Качинскiй, 515.
Кашицъ, Юсефъ, Чудынскiй староста, писарь главнаго Литовскаго трибунала, 59.
Кашуба, Павелъ, пленпотентъ, 466, 468, 475, 486, 612.
Кашицъ, Оома, Слоним. чашникъ, 328.
Квятковскiй, возный, 412.
Кевнарскiй, Станиславъ, земиницъ Жомойтской земли, 439.
Кельчевскiй, Антонiй—Николай, Рѣчицкiй зем. судья, 294, 297, 298.
Кендеринскiй, Мартинъ, 309, 310.
Кенстортова, Жомойт. зем. судья, 462, 463, 464.
Керсновскiй, Антонiй, регентъ Новгород. воеводства, 51.

- Иванъ, депутатъ Новгород. воевод., 433, Новгород. зем. судья, Девенискій староста, 592.
- Кирчицкій**, Иванъ, Старо-Быховскій мѣрникъ, 147, 148, 151.
- Кисаревскій**, Викентій-Иванъ, 273.
- Рафалъ, Смолен. городничій, 275.
- Ѳедоръ, Полоц. коморникъ, 273.
- Киткевичъ**, Антоній, 515, 516.
- Китновскій**, Петръ, ректоръ Виленскаго свято-Яновскаго іезуитскаго коллегіума, 486, Китновскій, 504, 505, 518, Китновскій, 529.
- Кишлякъ**, Иванъ, 496.
- Кіевичова**, 591.
- Кіюць**, Вавринецъ, администраторъ Мин. Троиц. жен. базилиан. монастыря, 340, администраторъ Гриневецкій, 370.
- Кланинъ**, Шимукъ, бояринъ имѣнія Мацкишекъ, 463.
- Климкевичъ**, Янъ, 548.
- Клокоцкій**, Казиміръ, Полоц. стольникъ, 465.
- Клюковская**, Елена, въ замужствѣ Якубова Лозницкая, 17.
- Клюковскій**, 629.
- Кляровскій**, Матвѣй, Вилен. бурмистръ, 505, 518, 529.
- Княжевичъ**, базилиан. опатъ, 344.
- Кобылинскій**, Гіацинтъ, іеромонахъ Спиротинскаго базилианскаго монастыря, 221, 222.
- Ковалевскій**, Матвѣй, 93.
- Ковальскій**, Ѳома, викарный ксендзь Виленскаго свято-Яновскаго костела, 475.
- Ковзановна**, Христина, настоятельница Вилен. базилиан. монастыря, 262.
- Ковнацкій**, Францискъ, земскій судья Жмудскаго княжества, 329.
- Кодзь**, Агата, въ бракѣ Гринкевичова, 633, 634.
- Ангелъ, въ бракѣ Рачкевичова, 633, 634.
- Іосифъ, 61, 92.
- Криштофъ, 61, 92.
- Матвѣй, 61, 92.
- Михайлъ, 61, 92.
- Николай, 633.
- Козарина**, 353.
- Маріанна, 353.
- Козаринъ**, Антоній, 354.
- Іосифъ, 353.
- Козелло**, Іосифъ, поручикъ большой булавы вел. кн. Литов., 350, 352, Пятигорскій поручикъ, 355.
- городскій регентъ Вилен. воевод., 226.
- Фабіанъ, подстолій Ошмян. пов., 73.
- Козецкій**, Стефанъ, Бейсагольскій староста, 130.
- Козловскій**, Доминикъ, 92.
- Иванъ, 51.
- Криштофъ, войтъ, 207.
- Козляковскій**, Михайлъ, возный Пин. повѣта, 312.
- Коленда**, Гавріиль, митрополитъ цѣлой Руси, 351, 352.
- Янъ, Вилен. зем. писарь, 433.
- Коленина**, Антолина, изъ Кунцевичей, Хелковская старостина, въ первомъ бракѣ Нарамовская, подсудкова Ошмян. пов., 60, 61, 62, 70, 74, 82, 91.
- Колодежинскій**, Андрей, 591.
- Коломажевскій**, Яковъ, возный трибунальныхъ судовъ, 324, 349, Коломаревскій, 379.
- Комарова**, Франциска, изъ Ковнацкихъ, Мозыр. подстолина, 61, 62.
- Комаръ**, Адамъ, Мозыр. подстолничъ 61.
- Антоній Францишекъ, ловчій Вилен. воевод., староста Бутвиловскій, 16—21, мечникъ Вилькомир. пов., 350.
- Веніаминъ (Беняшъ), 16.
- Владиславъ, мечный Ошмян. пов., 61, 62, 66.
- Іосифъ, мечникъ Ошмянскаго пов., 47, 48, Мозыр. подстолничъ, 61, 62.
- Онуфрій, Мозыр. подстолничъ, 61, 62.
- Ѳаддей, Мозыр. подстолничъ, 61, 62.
- Комары**, 88.

- Коморовская**, Екатерина, Вилькомир. подчашина, 581.
- Коморовский**, Самуиль, Вилькомир. подчашій и хоружичъ, 581.
- Коморовичъ**, 452.
- Конисский**, Юрій, Бѣлорусскій и Могилевскій епископъ, 143, 197.
- Конюха**, Александръ, исповѣдникъ Новгород. базилян. монастыря, 200, 206.
- Константиновичъ**, Францискъ, 515, 516.
- Константинъ**, іеромонахъ Буйницкаго монастыря, 143, 147, 151.
- Контримъ**, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Янов. іезуит. академіи, 505, 529.
- Концевичъ**, Юсафатъ, Полоц. архіепископъ, 34.
- Коплевскій**, Стефанъ, 541.
- Копоть**, Францискъ, Брест. каштелянъ, 6.
- Коптева**, Екатерина, Брест. каштелянка, 6.
- Коранъ**, Матвѣй, 21.
- Корвинъ-Милевскій**, Казиміръ, 51.
- Корейва**, Александръ Иванъ, Ошмян. грод. судья, 576.
- Самуиль, 489, 493, 494, 495.
- Станиславъ, Ошмян. зем. судья, 73.
- Францискъ, 638.
- Корибуть-Воронецкій**, Флоріанъ, стражникъ Добрянской земли, 287.
- Коризна**, Кароль, Жмудскій грод. судья, 329, 340.
- Кориціе**, 316.
- Корниловскій**, Самуиль, 576, 577.
- Коробанко**, Стефанъ, Могилевскій войтъ, 143, 146, 147, 152.
- Коробанковна**, Аполлинарія, настоятельница Барналобовскаго монастыря, 142—146, 147, 151.
- Корсакова**, Марціанна, изъ Мацкевичовъ, стольникова Полоц. воеводства, 419.
- Корсаковна**, Кристина Станиславовна, 273.
- Маріанна, 273, изъ Мацкевичовъ, Полоц. стольниковичова, 279.
- Роза, Полоц. хоружичанка, 279.
- 591.
- Корсанъ**, Алоизій-Францискъ, ротмистръ Полоц. воевод., 54.
- Антоній, Полоц. хоружичъ, 279.
- Гаврило или Гаврилль, 273.
- Гиларій, Полоц. ландвойтъ, 39, ротмистръ Полоц. воеводства, 163, 170.
- Дмитрій, 273.
- Иванъ - Станиславъ, 51, 273, эксъ-судья Полоц. воевод., 422.
- Игнатій-Казиміръ, обозный и судья Новгорода. воевод., 51, Игнатій, 139, Полоц. стольниковичъ, 279.
- Юсифъ, 273.
- Станиславъ, 273.
- Стефанъ, 54, 273.
- Флоріанъ Савичъ, депутатъ изъ Трощ. воеводства, 433.
- Христофоръ, 273.
- Корфова**, Амелія Анна, 615.
- Янова Эрнестова, генераль-маіорова, Констанція Скорульская — Ковен. маршалковна, 612—616.
- Корфъ**, Вольтеръ, 568.
- Іоаннъ Эрнестъ, генераль-маіоръ, 612—616.
- Николай, Браславскій подстолій, 583.
- Тверскій тивунъ, 614.
- Корчицкій**, Иванъ, присяжный мѣрничій, 144.
- Корчиць**, Петръ, крайчій Слоним. пов., 24, 32.
- Слонимскій чашникъ, 329.
- Францискъ, Слоним. ротмистръ, 369.
- Косаревскіе**, 245.
- Косило**, Юрій, 561.
- Косовскій**, Криштофъ, 555.
- Котель**, Юсифъ, поручикъ, 629.
- Оадей, Марковскій староста, 215, 216.
- Котловна**, монахиня Несвиж. бенедиктин. монастыря, 620.

- Котовичъ, Александръ, Смолен. номинатъ, схоластикъ, 477, Александръ Михайль, епископъ, 504, 519, 529, 531.**
- Андрей, писарь вел. княж. Литов., 457, Вилен. каштелянъ, Городен. староста, администраторъ Кобринской экономіи, 609.
- Евстафій, Вилен. каноникъ, 477.
- Янъ, Оршан. стольникъ, Городен. подстаростій, 609.
- Коханскій, Сигизмундъ Францискъ, 524.**
- Кохлевскій, Петръ Венедиктовичъ, Брест. земскій судья, 447—452.**
- Кочарскій, Сильвестръ, игумень древняго Православнаго, впоследствии униатскаго Цеперскаго монастыря, 50.**
- Коштофъ, Казиміръ, студентъ Вилен. св.-Янской іезуит. академіи, 505.**
- Кошциъ, Игнатій, королев. дворянинъ, 14.**
- Красницкій, Фодоръ, возный Мин. воевод., 284, 289, 290.**
- Красновскій, Іосифъ, возный Мстиславскаго воеводства, 269.**
- Станиславъ, Могилев. бурмистръ, 143, 147.
- Красовская, Петронелла, настоятельница Мин. свято-Духовскаго женскаго базилиан. монастыря, 343, 344, 385.**
- ✓ **Крепштуль, Самуилъ, 61.**
- Крицкій, Адамъ, изъ Бышова, Эйшишскій староста, 447.**
- Кричевскій, 622.**
- Кришиловскій, Михайль, конюшій Новгород. воевод., 51.**
- Кришковская, Кристина, изъ Фронцкевичей, во второмъ бракѣ Хребтовичова — Гаенская старостина, 398, 400.**
- Кришковскій, Станиславъ, 440, 441.**
- Кришпинъ, 426.**
- Кроеръ, Михайль, писарь главн. Литов. трибунала, 15, Оршан. грод. судья, 267.**
- Кропивницкій, Іосифъ, Вилен. мѣщанинъ, митрополичій юрисдичанинъ, 351.**
- Круковскій, Пахомій, президентъ Суцковскаго базилианскаго монастыря, 215, 216.**
- Круковскій - Корвинъ, Іосифъ, 139, Круковичъ, 142.**
- Кулаковскій, іеромонахъ, прокураторъ имѣній Вилен. Троиц. базилиан. монастыря, 257.**
- Модестъ, викарій, 258, 260, 261.
- Кулеша, Матвѣй, Лид. конюшій, фундаторъ Ушатскаго базилиан. монастыря, 52, 53.**
- Пафнугій, священникъ Новгород. базилиан. монастыря, 200, 206.
- Кулешина, Анна, изъ Лускиновъ, Лидская конюшина, фундаторка Ушатскаго базилиан. монастыря, 52—54.**
- Куликовскій, Станиславъ, студентъ Вилен. свято-Янской іезуит. академіи, 505, 529.**
- Фодоръ, возный Гроднен. пов., 377.
- Кулповичъ, Стефанъ, регентъ главнаго Литов. трибунала, 263.**
- Кульчинскій, Алимпій, старшій Геліановскаго или Козачизненскаго базилианскаго монастыря, 55.**
- Кульчицкій, Мартинъ, консулторъ Вилен. базилиан. монастыря, 186.**
- Кунцевичъ, Иванъ, препозитъ Виленскаго костела Іосифа и Никодима, 485.**
- Купрель, Александръ, 604, 605.**
- Купеть, Болеславъ, 608.**
- Купцевичъ, Юрій, возный Рѣчиц. пов., 297, 298.**
- Курбская-Ярославская, Анна, въ 1-мъ бракѣ Романова Соморокова—Видкомир. зем. судьяна, а во 2-мъ Адамова Соколовская, 603.**
- Цицилія Гедройтевна, Андреева, Упитская маршалкова, 601, 602, 603.
- Янова-Упитская грод. писарева, Кристина Заранковна, 605—607.
- Курбскій-Ярославскій, Андрей, маршалокъ Упит. пов., 601—605.**

- Дмитрій, Упит. подкоморій, 606.
— Иванъ, Упит. грод. писарь, 602, 603, 604, 605—608.
- Нурдвановскій, Барановскій староста, 134.
Куренецкій, Антоній Оома, зем. писарь Пин. пов., 252.
- Курнатовскій, Андрей, изъ Бытеня, старшина Вилен. Евангелич. сбора, 504, 505, 529.
— Доброгость, 524, изъ Бытеня, 527.
Курочицкій, Богуславъ, 51.
Курочицкій - Козаневичъ, Юсифъ Стефанъ, коморникъ Мозыр. пов., 32, 37.

Л.

- Лавоневскій, Казиміръ Леонъ, возный Вилен. воеводства, 504.
Ланевскій-Волкъ, Михаилъ, Стародубовскій хоружій, актеръ евангелическихъ сборовъ вел. кн. Литов., 440, 534, 537.
Ласкъ, Василій, 558.
Ластовскій, Иванъ, Ошмянскій ротмистръ, 152.
Левновичъ, Стефанъ, 181.
Левоневскій, Францискъ, возный Волковыскаго пов., 376.
Леговичъ, 604.
Ленкевичъ, Иванъ, 93.
— Станиславъ, 93.
— Яковъ, 93.
Ленно, Захарій, Дубровскій намѣстникъ, 396.
Леоновичъ, Юсифъ, 402, 403.
— Оома, 402, 403.
Леошкевичъ, Андрей, Могилев. бурмистръ, 143, 147.
Лепешинскій, Юсифъ, Оршан. бурмистръ, 118, 121.
Лепковская, Елена, войская земли Виской, 120.
Лепковскій, Иванъ, на Лепкахъ, Целиканскій староста, 118—121.
— Юсифъ, Болецкій староста, 120.
— Кароль, войскій Виской земли, 120.
— Михаилъ, ротмистръ Оршан. пов., 119, 121.
Леховичъ, Стефанъ, возный Оршан. пов., 331.
Лешкевичъ, регентъ декретовой канцеляріи вел. кн. Литов., 519.
Лешковичъ, Иванъ, возный Лидскаго пов., 342.
- Линникъ, Яковъ, 515.
Липинскій, диспозиторъ, 372, 373, 374.
Липницкій, Леопольдъ, грод. регентъ Гроднен. пов., 624.
Липсіусъ, Андрей, 478, 481, 484.
Лисанскій, Гераклій, базилианскій провинціалъ Литов. провинціи, 3, 4, 6, 132—135, 166, 199, 200, 201, 205, 206, архіепископъ Смоленскій и Сѣверскій, опать Онуфрейскій, 267—272, Литовскій, Березвецкій викаріи, 277.
Лисевскій, Иванъ, адвокатъ, 482.
Лисецкій, Антоній, 61, 92.
— Матвѣй, 61, 92.
Литавова, Доросеевичовна, 589.
Лиходѣевскіе, 160.
Лишкевичъ, Матвѣй, Давкшишскій урядникъ, 68.
Лозницкая, Елена Клюковская, 17.
Лозницкій, Яковъ, 17.
Лойба, Мондыгеръ, 616.
Локуцевскій, регентъ каштелянскихъ судовъ, 98.
Лопатинскій, Николай Оадей, судовый староста Мстиславскаго воеводства, 174.
— Николай, Оома, инстигаторъ вел. кн. Литов., 39, 40, 41.
Лосовскій, Криштофъ, Лидскій подчашій, 575.
Лукашевичъ, Антоній, 51.
— Иванъ Матвѣй, 21.
— Казиміръ, Вилен. мѣщанинъ, 497, 516.
— Михаилъ, возный Витеб. воевод., 264.
— Станиславъ, Гравжискій плебанъ, 61.

Лукиановичъ, Иванъ, консулторъ Литов. провинціи, старшій Вилен. Троиц. базилиан. монастыря, 16—21, 55, 263.

— іеромонахъ Витеб. базилиан. монастыря, 221, 222.

Лукомскій, Иванъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529.

Лукоцевскій, регентъ, 69, Смолен. грод. регентъ, 85.

Лущевскій, Станиславъ, 515, 516.

Лыщинскій, Оома, Брест. ловчій, 424.

Любанская, 412.

Любанскій-Гримайло, Викторъ, крайчій Пин. пов.,

387—389, 409—411, Пин. обозный, 411—416.

Люцовскій, Иванъ Станиславъ, королев. секретарь Вилен. митрополичьей юрисдикции, 381.

Лядзикъ, Варооломей, вице-кустодій Виленской каедры, 485.

Лядская, Богдана Ивановна, въ замужствѣ Геліяшова Пельгримовская, королев. писарова вел. кн. Литов., 17.

Лянгиушъ, Любецкій переплетчикъ, 590.

Ляскарисъ, Оедоръ, оберштлейтнантъ великой булавы вел. кн. Литов., 325.

Ляцкій, Жмудскій староста, 426.

М

Мабова, Дорота, Ковен. мѣщанка, 426.

Мазевичъ, Сильвестръ, 590.

Манарскій, Михаилъ, Смоленскій ловчій, 168, 171.

Маковецкая, Софья, 199, 203.

— Элеонора, 199, 203.

Маковецкій, Александръ, 199, 203.

— Доминикъ, 199, 203.

— Игнатій, 200, Л. староста, 203, Игнатій-Михаилъ, 204.

— Пля, 199, 203.

— Геронимъ, Дубровскій державца, королев. секретарь, 396.

— Іосифъ, 199, 203.

— Михаилъ, 199, 203.

— Юрій, Стародубовскій стольникъ, 199, 200, фундаторъ Новгород. базилиан. муж. монастыря, 201, 202, 203, Юрій Герасимъ, изъ Бириница, 204.

— Оаддей, 199, 203.

Маковскій, Леонъ, комиссаръ Вилен. базилианокъ, 63, 73.

— Матвѣй, Дубровскій плебанъ, 396.

Малеевичъ, Иванъ, Парнавскій хоружій, 79.

— Оедоръ, 63.

Малишевскій, Иванъ, 462.

Мальчевскій, Андрей, ротмистръ Новгород. воевод., 157, 158, Смолен. коморникъ, 259, 261.

Малюшицкій, Геронимъ, возный, 388, возный Пин. пов., 410.

Малявскій, Іосифъ, войскій Новгород. воевод., 51.

Манучина, въ 1-мъ бракѣ Цехановецкая, Опеская старостина, 373.

Маркевичи, Вилен. мѣщане, 351.

Маркевичъ, Адамъ, изъ Вороницы, обыватель Кіев. воеводства, 556—561.

— Маркъ, 557, 558, 560, 561.

— Павелъ, 559, 560.

— Стефанъ, 557—561.

Марковскій, 622.

Марциневскій, Минскій деканъ, Дубровскій священникъ, 160.

Марцинкевичи, Вилен. мѣщане, 351.

Марцинкевичовна, 591.

Марцинкевичъ, Лид. зем. судья, 390, Станиславъ,

- 391, 392, 395, 396, 397, 398, 400, 402, 403, 404, 408.
- Матвѣй, Лид. зем. судья, 399, 401.
- Оома, Пятигор. хоружій, 223.
- Массальская**, Волковыская старостина, Кристина Салѣжанка—Литов. стольниковна, 399, 401.
- Маскевичъ**, Клеофастъ, возный Ошмян. пов., 469.
- Матусевичъ**, Мартинъ, 612, 616.
- Михаилъ, ксендзъ прокураторъ Тороканскаго монастыря, 178.
- Мацкевичъ**, Иванъ, 51.
- Стефанъ, 61.
- Юрій, 604, 605.
- Ярошъ, Мин. подчасій, акторъ Евангелическихъ сборовъ вел. княж. Литов., 534, 535.
- Яцекъ, 61.
- Мацутновичъ**, Юрій, 93.
- Машевскій**, Юсифъ, 225, конюшій Смолен. воеводства, 357.
- Меденша**, 479, Самуилъ, 484.
- Медзевскій**, Иеронимъ, Супрасльскій викарій, 338, 339.
- Медиковскій**, Антонъ, Виленскій крайчій, 207, 208, 218.
- Медунецкій**, Гавріилъ Фелиціанъ Петръ, депутатъ Полоц. воевод., 15.
- Меерова**, Анна, изъ Цеханскихъ, писарева Апостольской столицы, 358.
- Мееръ**, Павелъ, писарь Апостольской столицы, 358.
- Менинскій**, Пинскій подстароста, 217.
- Мелешко**, Иоганъ, Брестскій, а впоследствии Смоленскій каштелянъ, 34.
- Мелешковна**, Богдана, Смолен. каштелянка, въ замужствѣ Андреева Прецлавская, 34.
- Мелядовскій**, Петръ, Оршанскій бурмистръ, 4.
- Мечко**, Викторъ, Жомонт. земскій судья, 439.
- Миклавъ**, драгунъ, 499.
- Миклашъ**, 165, 166, 167.
- Милевскій**, Антоній-Онуфрій, 51.
- Мильковскій**, Антоній, 61.
- Домпникъ, 61.
- ксендзъ, Дубровскій комендаръ, 397.
- Минвидова**, 591.
- Мингайло**, Андрей, Упитскій крайчій, 532, 534.
- Минкевичъ**, Лаврентій, 476, 477, 478, 479, 485.
- Мирская**, Марианна, изъ Бѣльковичей, мечникова Браслав. пов., 40.
- Мирскій**, Григорій, 440.
- Кипріанъ, мечникъ Браславскаго пов., 440, 441.
- Мисевичъ**, Игнатій, городскій судья Жмудскаго княжества, 329.
- Мискевичъ**, Иванъ, Жировицкій войтъ, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 133, 135.
- Михаловскій**, Людовикъ, 61, 62.
- Михновичъ**, Богущъ, 413.
- Мицкевичъ**, Гавріилъ, 571.
- Мицуты**, 338.
- Млечко**, Иванъ, Упитскій подсудокъ, 575.
- Млечкова**, судьяна Жмудскаго княжества, Софья Исайковская, въ 1-мъ бракѣ Самуелева Пацова, 575.
- Млодовскій**, Антоній-Флоріанъ, генеральный офиціаль Литовской митрополіи, 322, Млодавскій, Брест. епископъ, опать, 338, 339.
- Млынецкій**, Альбрахтъ Семень, Виленскій офиціаль, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 482.
- Мнинскій**, Станиславъ, 466, 467, 468, 470, 471, 472, 473, 474.
- Мовшевичъ**, Шлюма, Бытенскій кагалный старшина, 376.
- Могильницкій**, Станиславъ, Новгород. ротмистръ, 182, 183, 282—285.
- Модзелевичъ**, Матвѣй, 616.
- Модзольскій**, Антоній Францискъ, офиціаль Вилен. митрополіи, 349, 351—356, пробошъ Виленской Николаевской церкви, 358, 359.
- Модлишевскій**, 560.
- Можейко**, 496.

Монлокъ, Левъ, депутатъ Новгород. воеводства, 433.

Монвидъ, Криштофъ на Дорогостаяхъ, найвысшій маршалокъ вел. кн. Литов., Волковыскій староста, 433.

Монкевичъ, Иванъ Игнатій, земскій подсудокъ Вилен. воевод., 9, 14, 69, 72, 85, 98.

Монтвилова, Юсифова, Анна Груздевна, 438.

Моравскій, Игнатій, генераль-маіоръ, маршалокъ главнаго Литов. трибунала, 418.

Мосевичъ, Венедиктъ, 93.

— Иванъ, 93.

— Юсифъ Францискъ, хоружій и подстароста Лид. повѣта, 434, судебный подстароста Лидскій, Росенскій и Сухарскій, 435, 440, 442.

Мочульскій, Францискъ, 629.

Мусницкій, Вилен. зем. судья, 355.

Н.

Наборовскій, Даніилъ, 440, 441.

Нагорка, Давидъ, 454, 455.

Нагорчина Давидова, Софья Коптевна, 453—456.

Нагурскій, Бонифацій, скарбовый дворянинъ Жмудскаго княжества, 328—340.

— Юсифъ, зем. судья Жмудскаго княжества, 328—340.

Нагурчевскій, Фелиціанъ, гродскій регентъ и ротмистръ Пинскаго пов., 359.

Нарамовская, Антонина, изъ Кунцевичей, подсудкова Ошмян. повѣта, во 2-мъ бракѣ Колендина—Хелховская старостина, 60, 61, 70, 71, изъ Куневичей, 91.

Нарамовскій, Доминикъ, 61, 629.

— Юсафатъ, Ошмянскій конюшій, 61, изъ Нарамовичъ, 71, Юсифъ, 72, 73, 91.

— Казиміръ, 61, 71, 72, 91, 114, 117.

— Михайлъ, Ошмян. зем. судья, 72, 77.

— Самуилъ, Ошмян. подсудокъ, 72.

Нарбутъ, Адамъ; Лидскій подстароста, 593, 599.

— Иванъ, князь, депутатъ Лидскаго повѣта, 433, Иванъ-Михайлъ, Лидскій грод. писарь, 600.

— Николай (Микула), писарь, 427.

Нарвойшъ, Людовикъ, Стародубовскій подчашій, 548. ✓

Наровникъ, Давидъ, Ковен. зем. судья, 549.

Нарушевичова, 181.

Нарушевичъ, 116, 181.

— Александръ, подманцлеръ вел. кн. Литов., 591, Лидскій, Мядельскій, Любошанскій и Пенянский староста, 593.

— Казиміръ, Костеневскій пробоць, 362—364.

Невировичъ, Оома (Томко), бояринъ, 93. ✓

Невѣрскій, Мартинъ, проповѣдникъ Виленскаго Евангелическаго сбора, 475—485.

Невярдовскій, Дадибогъ, 591.

Невяровичи, 124. ✓

Невяровичова, Викторія, въ первомъ бракѣ Сверцевская, 370, 371.

Незабитовскій, Станиславъ, Калишскій подчашій, генеральный экономъ и управитель Жомойтскаго и Копыльскаго княжествъ, 246, 248, генераль-адъютантъ большой булавы вел. кн. Литов., 287—290, 465.

— Оедоръ, Новгород. каштеляничъ, 244.

Неклюдъ, Криштофъ, 498.

Нелюбовичъ-Тукальскій, Юсифъ, Лещин. архимандритъ. См. Тукальскій-Нелюбовичъ.

Немарскій, князь, 613.

Неморанскій, Мин. ротмистръ, 303.
Непокойчицкій, Вареоламей, староста Слуцкаго и Копыльскаго староствъ, 231.
Неселовскій, Иосифъ, маршалокъ скарбоваго трибунала вел. кн. Литов., Циринскій староста, 204.
Неславовичъ, Криштофъ, 434, 440.
Нинкевичъ, Мовша, Мотибовскій еврей, 376.
Новаковский, Филиппъ, Журовицкій бургомистръ, 22, 24, 25, 28, 34, 38.
Новицкій, Иеронимъ, 51,
— Иосифъ, возный трибунальнаго суда, 222.

— Самуиль, настоятель Вилен. базилиан. монастыря, 252—261, 306.
Нонгардъ, Петръ, Вилен. городничій, 549.
Норницкая, 161.
Норницкій, Августинъ, Опшмян. мостовничій, 161.
— Адамъ, Брестскій обозный, 161.
— Игнатій, 161.
— Люцидъ, крайчій Опшмян. пов., 157—158, Евстафій-Игнатій, 159—162.
Носеловскій, изъ Носелова, Станиславъ, Пернавскій подстолий, 580.
Нумеровичова, изъ Пацовъ, Людовика, 91.
Нумеровичъ, Иванъ, 91.

О.

Обелковскій, 622.
Оборские, 534, 535.
Огинская, Варвара, Мальхерова Шеметова—Вилен. подкоморина, 548—556.
— Екатерина, 564.
— Половня, Троцк. подкоморянка, Михалова Зеновичова, 571—577.
— Софья Яновна Бѣлевичовна, 131, Фронцкевичовна, 568.
Огинскій, Александръ, Троцк. каштелянъ, 549, 553, 555, 573, 574.
— Иванъ, 435, Волковыскій хоружій, 565, 568,
— Карлъ, Витебскій подкоморій, 563, Семень-Карлъ, 564, 566, 567, 568.
— Левъ-Самуиль Бендановичъ, Троцк. тивунъ, 131, Троцк. стольникъ, 444, королевскій дворянинъ, 549, 562—570, 573, 574.
— Мартинъ, Троцк. стольникъ, 553, 574.
— Михаилъ, польный писарь вел. княж. Литов., 17, Вилен. воевода, 224.
— изъ Козелька, Оаддей, Троцк. каштелянъ, Перевальскій и Выговскій староста, полковникъ, 123.

Одольскій, Адамъ, пробощъ Ковенскаго костела св. креста, Ковенскій комендаръ, 425.
Одынецъ, 495, Больницкій подстароста, 497.
— Даниль, Смолен. стражникъ и депутатъ Волковыскаго повѣта, 500.
Ойцюшевичъ, Богуславъ, 51.
Окинчичъ, подловчій князя Карла Радивиля, 231.
Околовичъ, Матвѣй, священникъ Корсаковской церкви, 223—226.
Олельки, Слуцкіе князья, фундаторы Слуцкихъ церквей, 239, 240, 242.
Олельковичова, княжна Михалова Александровичова, 240.
Олельковичовна, Софья Юрьевна, княжна Слуцкая, въ замужствѣ Янушова Радивилова, 443.
Олельковичъ, Иванъ-Семень, Слуцкій князь, 435, 443.
Олендскій, Иванъ, депутатъ Волковыскаго повѣта, 433.
Ольпинскій, Григорій, 312.
— Карлъ, 312.
— Стефанъ, 312.

Ольшевскій, Матвѣй, Лид. подсудокъ, 599.

Онихимовскій, Сигизмундъ, Брестскій грод. писарь, 452.

Оранская, 591.

— Война, Гальшка Гейштортовна, землянка Лид. пов., 593, 595.

— Войнянка, Варвара, въ замужствѣ Годабская—стольникова Пин. пов., 594, 598, 600.

— Иоанна, Пинская игуменья, 598.

— Софія, 596.

Оранскій, Вильгельмъ, Насонъ (?), князь, 613.

— Война, Иванъ, 594, 595, 596, 598, 600.

— Война, Иосифъ, Владимірскій городничій, 596.

— Война, Николай, 596.

— Война, Пахомій, Пин. и Туров. епископъ, 596, 597.

— Война, Сильвестръ, землянинъ Лид. пов., 593—600.

— Война, Яковъ, подсудокъ Стародубовскаго пов., 176, 182, Черниговскій зем. судья, 596.

Орачевскій, генеральный комиссаръ Слуцкаго и Копыльскаго княжества, 242.

Орбицная, изъ Рачкевичевъ, 632.

Ордынецъ, Данилъ, Смолен. стражникъ, 492.

Орлицкій, Иванъ, изъ Терла, коморникъ Рѣчиц. повѣта, 323, Иванъ-Доминикъ, 351.

Оросевичъ, Лейзеръ, кагалный старшина города Мстислова, 376.

Осаковскій, Игнатій, 51.

Освецинскій, 622.

Осинскій, Северинъ, возный Опшмян. пов., 576.

Оскерко, Антоній, генераль-маюръ, 628.

— Иванъ, королев. подкоморій и войскій Мозыр. пов., 382.

— Игнатій, Завилейскій хоружій, 628.

— Мартинъ, маршалъ, потомъ Опшмян. каштелянъ, 628.

— Рафаиль, маршалокъ Мозыр. пов., 382.

— Литовскій чашникъ, 175.

— 637.

Оскирки, Мозыр. стольники, 442.

Остапчикъ, Лука, Любецкій мѣщанинъ, 590.

Островскій, Иосифъ, 61, 62.

— Станиславъ Тишко Семень, депутатъ изъ г. Опшяны, 433.

Острейко, Антоній, подстолий Мстиславскаго воевод., 287, 290.

Остромецкій, Карлъ, Брашевскій администраторъ, 176—182.

Оффенъ, Михаилъ, Шанкопольскій администраторъ, 210—214.

— Оома, администраторъ имѣнія Свиранъ, 255.

II

Павловичъ, Иванъ, Вилен. лавникъ, 518, 530.

Павловская, Тереза, изъ Зеновичевъ, Черниговская чашникова, 285—286.

Павловскій, Антоній-Фаддей, 168, 171, 285.

— Иванъ, Черниговскій чашникъ, 285—286.

Пайсій, владыка Пинскій и Туровскій, 317.

Панюшъ, Казиміръ Зуларевичъ, Рѣчицкій староста, 618.

Панюши, 124.

Палацкій-Рацъ, Антоній, ловчій и депутатъ Троцк. воеводства, 15.

Паславскій, священникъ Ушанской церкви, 158.

Пацова, Анна, Войнянка Героимова, 576.

— Самуелева, Софья Исайковская, во 2-мъ бракѣ Жмудская судьбина Млечкова, 575.

Паць, Иеронимъ, Троцк. воеводичъ, 571, 572, 573, 574, 575, 577.

— Казиміръ, Жмудскій епископъ, 459.

- Криштофъ, хоружій вел. княж. Литов., 568, канцлеръ Литовскій, 604.
- Михайлъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 580, Михайлъ-Казиміръ, Вилен. каштелянъ, 599.
- Пашинскій**, Діонисій, Оршан. магдебургскій писарь, 8, 121.
- Пашкевичъ**, Станиславъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529.
- Оома, Нарвойшъ, 216.
- Пашковская**, Андреева, Кристина Домбровская, казнодѣйша Любчанскаго Евангелич. собора, 453—456.
- Вилен. обывательница, 499.
- Пашковскіе**, 366.
- Пашковскій**, Андрей, казнодѣй (проповѣдникъ) Любчанскаго Евангелическаго собора, 454, 455.
- Пенарскій**, Михайлъ, деканъ и экзаминаторъ Блонскій, Вороницкій парохъ (священникъ), 233, 235, 236.
- Петръ, Брест. зем. судья, 448.
- Пельгримовская**, Геліяшова, Богдана Ивановна Лидская королев. Писарева вел. княж. Литов., 17.
- Пельнинскій**, Гіацинтъ, игуменъ Марковского православнаго монастыря, 43—44, 130, 131.
- Перховская**, Кристина, Друцкая - Соколинская, 609, 610.
- Петерсонъ**, Іосифъ, 626.
- Петрашевичи**, земляне Ковенскаго повѣта, 426.
- Петрашевскій**, Іосифъ, 51.
- Петрашкевичи**, 629.
- Петрашкевичова**, Анея, изъ Окушковъ, во второмъ бракѣ Заблоцкая, 632.
- Петращукъ**, 496.
- Петровичъ**, Іосифъ, мостовничій Новгород. воевод., 51.
- Янъ, 216.
- Петровская**, Регина, настоятельница Мин. Свято-Духов. базилиан. монастыря, 290, 386.
- Петровскій**, Казиміръ, возный Лид. повѣта, 333.
- Франціскъ, студентъ Вилен. свято-Ян. іезуит. академіи, 505, 529.
- Піары**, 53.
- Пилецкій**, Иванъ, 51.
- Пипка**, Евстафій, 131.
- Питианъ**, Леонъ, 622.
- Пищайло**, Доминикъ, королев. оберштерлейтнантъ Литов. войскъ, 271.
- Плятеръ**, 615.
- Погорѣльскій**, Антоній, 373.
- Иванъ, 373.
- Подберескій**, Григорій-Казиміръ, Смолен. воевода, Упит. и Гульбинскій староста, 607.
- Станиславъ, депутатъ г. Орши, 433.
- Подберскій**, Смолен. воеводичъ, 495.
- Подвинскій**, Игнатій Нарковичъ, 14.
- Подолець**, Станиславъ, 468, 585, 593.
- Подскочь**, Стефанъ, 83.
- Пожарскій**, Михайлъ, коморникъ Вилен. воевод., 47, 48.
- Познякъ**, Доминикъ, Опшмян. подкоморій, 154.
- Поклонскій**, Вацлавъ-Константинъ, полковникъ, 590.
- Полонскій**, Иванъ, 51. ✓
- Казиміръ, Слуцкій губернаторъ (управляющій имѣніемъ), 242.
- Польгинъ**, Варсоломей, 93.
- Польховскій**, городскій судья Пин. пов., 410.
- Помарнацкій**, Андрей, Вилкомирскій чашникъ, 60, 70, 86, 91, 98, 114, 118, 174.
- Помковскій**, Иванъ, базилиан. монахъ, 97.
- Поморскій**, 160.
- Пониквицкій**, Николай, плебанъ Вселюбскаго костела, 47, 48.
- Понятовскій**, Иванъ, 561.
- Порембская**, 499.
- Порѣцкій**, Юліанъ, настоятель Любавицкаго базилиан. монастыря, 3, 4, 6.
- Потей**, Ипатій, митрополитъ цѣлой Руси, 310.
- Петръ, писарь Брест. зем. суда, 448, 452.
- Потоцкая**, Криштофова, Гальшка Раецкая, 598.

- Подольская возвая, Каменецкая старостина, Святослава, Дуниновна Раецкая, 582.
- Потоцкій, Николай, Каневскій староста, 134, 135.
- Преборовскіе, 442.
- Превышь-Квинта, Станиславъ, депутатъ Вилькомир. пов., 15.
- Прездецкій, Антоній, великій подчашій вел. кн. Литов., полковникъ, Дембскій стар., 32, 37, 392, референдаръ и подканцлеръ вел. кн. Литов., 404, 406.
- Доминикъ, Дембскій староста, графъ, подканцлеричъ вел. княж. Литов., 390, 391, 392, 393, 394, 396, 397, 398, Мин. судовой стар., 403, 404, 405, 407, 408.
- Михаилъ, судебный Пин. староста, графъ, подканцлеричъ вел. княж. Литов., 390, 393, 401.
- Литов., подкоморій, 399.
- Прерадовская, изъ Ратынскихъ, Суховицкая, старостина, 332, 337.
- Прерадовскій, Онуфрій, Суховицкій староста, 332, 337.
- Пресмыцкій, Самуилъ, 514, 516.
- Прецлавская, Андреева, Богдана Мелешковна, Смолен. каштелянка, 34.
- Прецлавскій, Францискъ, подсудокъ Слоним. повѣта, 135.
- Присецкій, Доминикъ, 53.
- Пристановскій, Рафантъ, 555.
- Пріялговскій, Антоній, подчашій Жмуд. княжества, 197.

- Прокоповичъ, Даниилъ-Казиміръ, Лид. коморникъ, 600.
- Протасевичи, 124.
- Протасовичъ, Валеріанъ, Виленскій епископъ, 93, 94.
- Павелъ, старшій Любавицкаго базилиан. монастыря, 4.
- Янъ, писарь, 444.
- Прусскій, Антоній-Иосифъ-Яковъ, ротмистръ Оршанскаго повѣта, 423.
- Пузакевичовна, Евфросинія, настоятельница Мин. Троиц. женскаго монастыря, 340, 369, 371,
- Пузына, Андрей изъ Козельса, подкоморій Упшт. пов., 604.
- Пукшта-Глязгеловичъ, Станиславъ, Волковыскій хоружій, 366, 433.
- Пукшты, 368.
- Пукштыяна, Елеонора, въ замужствѣ Станиславова Човская, Оршан. стольникова, 366.
- Изабелла, въ замужствѣ Каминская, 366.
- Пуровскій, Юрій, студентъ Вилен. свято-Янскои іезуит. академіи, 505, 529.
- Путовичъ, Адамъ, возный трибунальныхъ судовъ, 364.
- Пушкинъ, 15.
- Пщолко, Дмитрій, Полоц. магдебургскій писарь, 140, 169, 172.
- Псецкій, Казиміръ, 51.
- Маргинъ, 629.

Р.

- Радивилова, Анна Кищанка, Вилен. воеводина, великая гетманова вел. кн. Литов., 525.
- Бранденбургская маркграфиня, 488, 489, 490, 516, Каролина - Людовика, княжна на Биржахъ, Дубинкахъ, Слуцкѣ, Копы-

- лъ, Невль и Себежъ, 520—524, 524—527, 531—532.
- Вилен. воеводина, великая гетманша вел. кн. Литов., 249, Янушова, княжна Марія, господарина Молдаванскихъ земель, ста-

ростина Казимірская, Борисовская, Сейвейская, Вилькійская, Реговская, Быстрицкая, 586—592.

— княжна, Новгород. воеводина, 125.

— Софья Юрьевна Олельковичовна, княжна Слуцкая, Виленская каштелянова, 443.

Радивиловна, Каролина Людовика, конюшанка вел. кн. Литов., 465.

Радивиль, Богуславъ, 441, 443, 465.

— Доминикъ, князь на Клецкѣ, Олыкѣ, Дубинкахъ и проч., канцлеръ вел. кн. Лпт., 50.

— князь Геронимъ, великій хоружій вел. кн. Литов., 239, 240, Перемыскій и Кричевскій староста, 246.

— князь Карлъ, маршалокъ генеральной сеймовой конфедерации, 226, 227—провинціи Коронной, 227, 228, 229, 230, 239, 249.

— Криштофъ-Николай, Литовскій надворный маршалокъ, 393, князь на Биржахъ, изъ Дубинокъ, Сейвейскій, Жижморскій и Быстрицкій староста, 431—433, 435, 440, 442—444.

— князь Михаилъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 239, 240, Михаилъ-Криштофъ, надворный маршалокъ вел. кн. Литов., 396, 397, 398, Криштофъ, 525.

— конюшій вел. княж. Литов., 457.

— князь, 629.

— Янушъ, князь изъ Биржъ, на Дубинкахъ Слуцкѣ и Ковылѣ, подчашій вел. княж. Литов., Борисов. староста, 434—435, 443, 465, 613.

Радиминскій-Фронцевичъ, трибунальный маршалокъ, 433.

— Стефанъ, изъ Радимины, Слонимскій староста, 580.

Радишевскій, Григорій, писарь Новгород. воевод., 51.

Радовицкій, изъ Радовичъ, Эразмъ, поручикъ, депутатъ Волковыскаго пов., 15.

Радошинскій, Николай, Лид. подстолий, 598.

Раецкая, Екатерина, Лидская маршалковна, въ замужствѣ Самуилова Комаровская, Вилькомирская подчашинна и хоружанка, 581.

— Елисавета, Друцкая-Соколинская, Лид. маршалкова, Борклевская старостина, 578, 579, Довмонтова Сесицкая, 581.

— Святослава, Дуниновна, въ замужствѣ Потоцкая—Подольская возная, Каменецкая старостина, 582, Лидская маршалковна, 581.

Раецкій, Александръ, Лидскій маршалковичъ, 581.

— Альбрехтъ, Троцк. зем. писарь, 547.

— Богуславъ, землянинъ Новгород. воевод., 48.

— Гедeonъ, Дунинъ, Румборскій староста, 582.

— Михаилъ-Яковъ, Лидскій маршалокъ, 578, 579, 580, 581, 582, 583.

— Петръ, Дунинъ, Троцк. подкоморій, 580.

— Сигизмундъ-Юрій, Дунинъ, Вилькомир. маршалокъ, Кокенгаузскій староста, 582.

— Теофилъ, Дунинъ на Чадосахъ, маршалокъ Лид. повѣта, Борклевскій староста, 578—584.

— Дерптскій подстолий, 614.

Разгорскій, Лавринъ Савичъ, Троцк. зем. судья, 547.

Райскій, Иванъ, 575, 576.

Ратомскій, Мартинъ, Оршан. подкоморій, 282, 283, 284.

Рачевичова, Ангеля, урожденная Кодзь, 633, 634.

Рачевичовна, Богумила, 632.

— Магдалина, 632.

Рачевичъ, Казиміръ, 632.

— Мартинъ, 632.

- Рачко, Мартинъ, 61.
 — Михайль, 61.
 Флоріанъ, 61, 93.
- Рдултовскій, Антоній, подвоевода Новгород. воевод., 51.
 — Іоакимъ, 142.
 — Константинъ, ротмистръ Мин. воевод., 51, на Рдултовѣ, 140—142.
- Реймеръ, 516, генераль-маіоръ, 614.
- Рекстъ, Бальцеръ, 460, 461.
 — Николай, 460, 461.
- Рендорфова, 591.
- Ренчинскій, Михаилъ, старшина Новгородскаго Евангелическаго округа, 533.
- Ріанкуръ, епископъ Птоломады, Слуцкій плебанъ, 241.
- Римвидъ, Иванъ, Мозырскій чашникъ, актеръ сборовыхъ дѣлъ въ вел. княж. Литов., 458, 462, Римвидъ, Упитскій грод. писарь, 462, 464, 468, 556.
- Римша, Альбрехтъ, 51.
- Риши, 366.
- Ринкшелевскій, Петръ Богдановичъ, 462.
- Ровинскій, Иванъ, регентъ Новгород. воевод., 51.
 — Францискъ, регентъ подкоморскихъ судовъ Новгород. воеводства, 422.
- Рогоза, Анна Косаковна, 466.
 — Анна Руменчовская, 468.
 — Дмитрій, 468, 469, 470.
 — Еватерина Вильчковна, 468, 471.
 — Иванъ-Петръ, ротмистръ Слоним. пов., 24.
 — Левъ, 467, Рагоза, 468, 469, 470, 471, 472, 474.
 — Мирославъ, 466—474.
 — Николай, 472, 473, 474.
- Родевичъ, Доминикъ, Рудницкій староста, 362—364.
 — Леонардъ, Рудницкій староста, 362—364.
 — Францискъ, подчашничъ Пин. пов., фундаторъ Корсаковской церкви, 223—226.
 — Опмянскій городничій, 371.
- Розень, генераль, 613.
- Рокотанскій, Петръ, Трок. скарбникъ, 492, депутатъ этого воевод., 500.
- Романовскій, Николай, Борун. радца, 157.
 — Янъ, 618.
- Ромеръ, Иванъ, Трок. подкоморичъ, 67.
 — Матвѣй, Трок. подкоморій, 67.
 — Стефанъ, хоружій Трок. воевод., 60, Трок. зем. судья, 61, 62, подкоморій Трок. воеводства, 311.
- Ромеры, 87, 88, 89.
- Роръ, Иванъ, 488—503.
 — Константинъ, 590.
 — Павелъ, Трок. городничій, 488—503.
 — Фердинандъ, Трок. подстолій, 488, 589, 590.
 — Оома, 488—503.
- Росохацкій, Николай, 555.
- Росховъ, Пинскій капланъ (священникъ), Θεодосій, 217, 219, 220.
- Ротеровъ, Андрей, настоятель Рогачевскаго базиліанскаго монастыря, 292, 297.
- Рудевичи, татары, 124.
- Рудинскій, Іосифъ, 51.
- Рудницкая, изъ Велемовскихъ, Опмян. мечникова, 299—306.
- Рудницкій, Фелиціанъ, капитанъ, Опмян. мечниковичъ, 299—306.
- Рудомина, Браславскій подкоморій, 164, 165, 166, 167, 171, 312, 313.
 — Стародубовскій староста, 615.
- Румшъ, Михаилъ, 51.
- Румячевскій, скарбовый дворянинъ, 166, 167.
- Русиловичова, Бригида, Гроднен. зем. регентова, въ 1-мъ бракѣ Зброжкова, 340—343.
- Русиловичъ, Францискъ, Гроднен. зем. регентъ, 340—343.
- Русиновичъ, Прокопъ, Забудовскій бурмистръ, 590.

Рыбинскій, Александръ, Троцк. грод. писарь, 570.
Рыкачевскій, Юсифъ, префектъ конгрегациі Вилен. св.-Янскоі іезуит. академіи, 504, 517, 529.
Рыковъ, Вилен. радца, 518, 529.

Рынушкевичъ, Валентій, Троцк. подстароста, 570.
Рѣзницкая, Михайлова, Маріанна, изъ Гуриновъ, въ первомъ бракѣ Николаева Сорокова, 293, 294.
Рѣшна, Криштофъ, ротмистръ, 597.

С.

Саваневская, Софья, изъ Хребтовичей, войская вел. кн. Литов., въ первомъ бракѣ Тышкевичова—Слонимская подкоморина, 122—130.
Саваневскій, Гавріиль, Доминикъ, 123, 124, 125, 126, 127, 129.
— Иванъ, 127, 129.
— Казиміръ - Леонъ, возный Вилен. воевод., 505, 112.
√ **Савичъ**, Николай, писарь Митрополитанскихъ задворныхъ судовъ, 327.
Садовская, Сусанна, Клинеберковна, 380, 381.
Садовскій, Иванъ, 380, 381.
Саковичъ, Онисфоръ, возный Пин. пов., 218.
— Матвѣй, 51.
Саплица, Гавріиль, 51.
Сапѣга, Александръ, надворный подскарбій вел. кн. Литов., 45, великій канцлеръ вел. княж. Литов., 390, 392, 394, 395, маршалокъ вел. кн. Литов., 399, 400, 401, 402, 404, 408.
— Юсифъ, Виленскій епископъ коадьюторъ, рефендаръ вел. кн. Литов., 401.
— Казиміръ, Виленскій воевода, 399, артиллер. генералъ вел. кн. Литов., 401, Казиміръ - Иванъ, великій гетманъ вел. кн. Литов., 504, Казиміръ-Иванъ, 529, 531.
— Левъ, Вилен. воевода, 34.
— Михаилъ, Подляскій воевода, 35, на Быховахъ, Баркалабовѣ и Буйничахъ,

подканцлеръ вел. кн. Литовскаго, 143, 151, 401.
— Павелъ, Вилен. воевода, великій гетманъ вел. кн. Литов., 590.
— Юрій, Литовскій стольникъ, 395, 398, 399, 400, 401, 402, 408.
Сапѣги, 95, 173, 398.
Сапѣжанка, изъ Глѣбовичей, Казимірова, Вилен. воеводина, 399, Кристина, 401, Литов. стольниковна, въ замужствѣ Массальская—Волковыйская старостина, 399.
Свентицкій, Александръ - Николай, Мстиславскій подстолий, 504, 505, 529, 530, 584.
— Антоній, Мин. стражникъ, 160.
— Рафаиль, Сказенскій пробощъ, 41.
— Мин. депутатъ, 251.
Свенторѣцкій, Юсифъ, Минскій скарбникъ, 160.
— Михаилъ, трибунальный писарь, Мин. грод. судья, 303.
Сверщевская, Викторія, во 2-мъ бракѣ Невяровичова, 370, 371.
Сверщевскій, Игнатій, 370, 371.
— Онуфрій, 370, 371.
— Ѡаддей, 370, 371.
— Ѡома, 370, 371.
Свидинскій, Михаилъ, возный Ошмян. пов., 370, возный трибунальныхъ судовъ, 305.
Свирскій, Иванъ Болеславовичъ, князь, король. маршалокъ, 432, 433.
Сволынскій, Иванъ, земскій суррогаторъ Полоц. воевод., 42.

- Константинъ, подстолій Полоцкаго воевод., 42.
- Свядскій, Іосифъ, пограничный судья Оршан. пов., 197, 198.
- Свяцкая, Маріанна, изъ Кукелевъ, крайчина Полоц. воеводства, 423—424.
- Свяцкій, Казиміръ, крайчій Полоц. воеводства, 423—424.
- Севрунь, Новодворскій подстароста, 231.
- Седлецкій, Антоній, Таборскій администраторъ, 92.
- Секлюцкая, Тересса, изъ Важинскихъ, Лидская подстаростина, 347. 348.
- Секлюцкій, Венедиктъ, Лидскій подстароста, 347, 348.
- Селява-Гатко, Флоріанъ, Ошмянскій городскій писарь, 61, Селява-Галко, 130.
- Семашкевичъ, Янъ Урбановичъ, землянинъ Жомойт. земли, 439.
- Семень, князь Слуцкій, 443.
- Сеницкій, Веспасіанъ, подсудокъ Бужской земли, 465.
- Павелъ, изъ Бонча, Бужскій подстолій, 504, 519, 529, 531.
- Сепянский, Янъ, землянинъ Троцк. пов., 546.
- Сесинова, 499.
- Сесицкая, Елисавета Довмонтвна, въ замужствѣ Раецкая—Лидская маршалковна, 581.
- Сесицкій, Казиміръ Довмонтъ, кухмистръ вел. кн. Литов., Вилькомир. староста, полковникъ, 606, 608.
- Сехновицкій-Костюшко, Николай, заступающій мѣсто Брест. зем. судьи, 448.
- Сигизмундъ Августъ, король Польскій, 426, 509.
- Сигизмундъ III-й, король польскій, 310, 426.
- Сидоровичъ, Яковъ, Вилен. писарь, 629.
- Сильвестровичъ, 110.
- Симошевскій, 509.
- Сингаевскій, Амвросій, настоятель Березвецкаго базилиан. монастыря, 419, 422.
- Скиндеръ, Криштофъ, Лидскій городскій судья, 598.
- Криштофъ, Мозырскій войскій, 462.
- Скирионтовичъ, Григорій Юхновичъ, 97.
- Склепинскій, Стефанъ, возный Гроднен. повѣта, 338.
- Скорина, Николай, зем. судья Рѣчиц. повѣта, 294, Михайль, 297, 298.
- Скоробогатый, Андрей-Казиміръ, Троцк. град. писарь, 616.
- Снорубскій, Оаддей, 193.
- Скорульская, Рафаилова, Маріанна Римонская, 615.
- Скорульскій, Александръ, Смоленскій каноникъ, 616.
- Рафаль, 615.
- Скретускій, Старо-Быховскій пробощъ, 622.
- Скрыцкій, Антонъ, Ошмян. коморникъ, 637.
- Славинская, Станиславова, Екатерина Звѣровская, 488, 489, 490, 499.
- Славинскій, Станиславъ, кальвинъ, дозорца и завѣдца юрисдики Виленскаго дворца княжны Радвильовны, Брандебургской маркграфини, 488—503.
- Слижевскій, Семень, Раковскій препозитъ, 482, 485.
- Слизень, Казиміръ. депутатъ Стародубов. повѣта, судья главнаго Литовскаго трибунала, 416, 417, генераль-адъютантъ войскъ вел. кн. Литов., 418.
- Слобоцкій, Семень, б. намѣстникъ Слуцкаго княжества, 232, Старчицкій эконокъ, 240.
- Словочинскіе, 631.
- Служка, Богуславъ-Іосифъ, Вилен. каштелянъ и польный гетманъ вел. кн. Литов., 504, 529, 531.
- Слупскій, Николай, Виленскій каноникъ, Ковен. плебанъ и пробощъ костела св. креста, 425, Граціонаполитанскій епископъ—504, 519, 529, 531.

- Смальгоревскій**, Станиславъ - Юрій, изъ Смальго-
рева, войскій Волковыскаго пов., 59.
- Смогорѣвскіе**, 124.
- Смогорѣвскій**, Яссонтъ, Юноша, архіепископъ, ми-
трополитъ всея Руси, 417.
- Смогорѣвскія**, монахи, 124.
- Смошевскій**, 508.
- Снарскій**, Адамъ, ротмистръ Полоц. воевод., 14.
- Снѣжинскій**, Антоній, судебный подстароста Пин.
пов., 218.
- Соболевская**, Екатерина, настоятельница Мнн-
скаго женскаго базилианскаго монастыря,
182—184, 282, 288.
- Соботковскій**, 630.
- Соколовская**, Адамова, Анна, Курбская Ярослав-
ская, въ 1-мъ бракѣ Романова Соморо-
кова—Вилькомир. зем. судьбина, 603.
- Соколовскіе**, 603.
- Соколовскій**, Владиславъ, 603.
- Соломерецкая**, Елена, 144.
- Соломерецкій**, Богданъ, князь, 144.
- Солтаны**, фундаторы Жировицкаго базилиан. мо-
настыря, 34.
- Соморокова**, Романова, Анна Курбская—Ярослав-
ская, Вилькомир. зем., судьбина, во второмъ
бракѣ Адамова Сокольская, 603.
- Соморокъ**, Романъ, Вилькомир. зем. судья, 603.
- Сопотко**, Александръ, писарь. 611.
- Сопотьновна**, 633.
- Соронова** Николаева, Маріанна изъ Гуриновъ, во
2-мъ бракѣ Михаилова Рѣзвицкая, 293.
- Сороновна**, Фелиціана, настоятельница Мнн.
жен. базилиан. свято-Духовскаго мона-
стыря, 287.
- Сосновскій**, Иванъ, 515, 516.
— Никодимъ, настоятель Кузницкаго мона-
стыря, 338—339.
- Софроновичъ**, Иванъ, 592.
- Стабровская**, 165.
- Стабровскій**, 165.
- Стадниціи**, Христофоръ, 71.
- Станиславъ Августъ**, король польскій, 357, 365.
- Станкевичова**, Кристина Визгирдовна, Новгород.
стольникова, 607.
- Станскій**, Юрій, Смолен. скарбникъ, 370, 371.
- Стариневичъ**, Петръ, священникъ Слуцкой Спас-
ской церкви, 241.
- Старосельская**, изъ Огнскихъ, 163.
- Старосельскій**, 469, Николай, 568.
- Статкевичъ**, Иванъ, 333.
— Игнатій, Пятигорскій поручикъ, 333.
— Николай, Пятигорскій хоружій Литов-
скихъ войскъ, 333.
— Станиславъ, 333.
— Оаддей, артиллер. полковникъ, 333.
- Стаховскій**, Иванъ, 315.
- Стебновскій**, Цезарій, настоятель Жировицкаго
базилиан. монастыря, 22—24, 25—28, 29—
33, 33—38.
- Стебскій**, Борисъ, базилиан. ксендзь, митрополи-
цій комиссаръ, 39.
- Степновскій**, Смолен. архіепископъ, 271.
- Стеткевичи**, 337.
- Стеткевичова**, Елена Соломерецкая, Кричовская
и Слуцкая старостянка, 143.
- Стеткевичъ**, Богданъ, Новгородскій каштелянъ,
впослѣдствіи Мстиславскій подкоморій, 143.
— Владиміръ-Михаилъ, Новгородскій каште-
ляничъ, Мстиславскій подкоморичъ, 144.
- Стефановичъ**, 441, Михаилъ, Вилен. бурмистръ,
505, 518, 529.
- Стефанъ** (Баторій), король польскій, 93, 426, 509,
510.
— воеводичъ Молдавскихъ земель, 589.
- Стоевскій**, Гедеонъ, настоятель Мннскаго Свято-
Духовскаго базилиан. монастыря, 390.
- Стонарскій**, Петръ, 450.
- Столовачицъ**, Александръ, Смолен. коморникъ,
21.
- Стома**, Антоній Михаилъ, Рѣчиц. грод. судья,
618, и обозный, 623.
- Сторимовичова**, Софья, изъ Цеханскихъ, 359.

Сторимовичъ, Антоній, 359.
Стояновичъ, Стефанъ, 592.
Стравинская, Софья, Друцкая-Горская, Мин. воеводина, 309.
Стравинскій, Антоній, грод. писарь Троцк. воевод., 311.
— Валтасаръ, Мин. воевода, 309.
— Игнатій, стражникъ Троцк. воеводства, 311.
Страчинскій, 515, 516.
Струтынскій, Иванъ Берличъ, 589.
Стрынецъ, Криштофъ Довгяло, Упитскій подчасій, 589.
Стрычекъ, Довгяло Янъ, 550.
Стрычкова, Гальшка, 550.
Стрѣлецкій, Михаилъ, 515, 516.
Стрѣлковичъ, Станиславъ, 63.
Студенскіе, 631.

Сузинъ, Брест. грод. подсудокъ, 181.
Сулистровскій, писарь, 628.
— Рафаиль, 362, 363.
Супинскій, Антоній, 629, 637.
Сухновскій, 591.
Суходольскій, Андрей, Слоним. грод. судья, 412, 413, 415.
— Гилярій, іеромонахъ Новгород. базилиан. монастыря, 200, 206.
— Францискъ, ректоръ Вилен. іезуит. новиціата, 254—261.
Сухорскій, ксендзь, 629.
Сушицкій, Иванъ, 442.
Сыцинская, Констанція, 574.
Сыцинскій, Иванъ, 309.
— Гекторъ-Давидъ Яновичъ, 309.
Сѣдляръ, Войтехъ, Вилен. мѣщанинъ, 310.
Сѣножентскій, 294.

Т.

Талвойшъ, Адамъ, Динабургскій староста, 433.
Тараевичъ, Антоній, 51.
Тараневичъ, 629.
Тарновскій, Станиславъ, Дубровскій плебанъ, 396.
Твардоманскій, 622.
Телятицкій, Адамъ, 450.
— Криштофъ, 450.
— Николай, 450.
— Ярошъ, 450.
Теребешъ, Петръ, Смолен. стражникъ, 620.
Терлецкій, Григорій подстолій Пин. пов., Мин. войтъ, 546.
— Леонъ, іеромонахъ, прокураторъ имѣній Вилен. базилиан. монастыря, 308.
Терпиловскій, Стефанъ, возный Рѣчиц. пов., 297.
Терпицкій, 435, 442.
Тиминскій, Иванъ Казиміръ, 611.
Товарницкій, Андрей, 591.

Томковидъ, Стефанъ, Браславскій деканъ, священникъ Друйской Спасской церкви, 38—42.
Трасновскіе, 190.
Трацевскій, священникъ Воронидкой церкви, 233.
Трембицкій, Брест. депутатъ, 251, 252.
Тризна, Гедеонъ-Михаиль, Брест. староста, 317, 333, 334.
— Григорій, Слоним. подкоморій, 316, Слоним. маршалокъ, 317, 333, 334, 366.
— Мартинъ, Виленскій каноникъ, 317, Марціанъ, 333, 334.
— Николай, кухмистръ вел. княж. Литов., Слоним. подкоморій, впоследствии великій подскарбій вел. кн. Литов., 317, 318, 319, 320, 321, 333, 334.
— Павелъ, покоевый дворянинъ королевича Владислава, 317, 333, 334.

- Теофилъ, Брест. воевода, 317, Волковыскаго староста, 318, 319, 320, 321, 334.
- Тризнина, Изабелла изъ дома Ляцкихъ, 318, впоследствии Хоткевичова—Мозыр. старостина, 319, 335.
- Регина, изъ Сапѣговъ, Слоним. подкоморина, 316, Слоним. маршалкова, 317, 334, 335.
- Тризны, 331, 367, 368.
- Тризнянка, Евфросинія, монахиня Пинскаго базиликаго монастыря, 317, 333, 334.
- Регина, въ замужствѣ Гаврилова Шеметова, Слоним. подкоморина, 317, Сапѣжанка, Слоним. маршалкова, 333, 334.
- Теодора, въ замужствѣ Казимира Тышкевичова, Брест. подкоморина, 317, 334.
- Трулевичъ, Венедиктъ, настоятель Жировиц. базиликаго монастыря, 377,
- Трусевичова, 515.
- Трухновскій, Антоній-Людви́къ, регентъ Смоленскихъ подкомор. судовъ, 358, 359.
- Труцевичъ, Юи́ль, игумень Кутеевскихъ монастырей, Буйницкаго и Баркалабовскаго, 144.
- Тугановскій, Антоній, ловчій Новгород. воевод., 204.
- Юсифъ, 51.
- Тунальскій-Нелюбовичъ, Юсифъ, Лещинскій архимандритъ, настоятель Вилен. св.-Духов. монастыря, 586, 587, 589, 592.
- Туловскій, Волковыскій подстароста, 175.
- Юрій, пленпотентъ, 453, 454.
- Турскій, Иванъ, конюшій Оршанскаго пов., 7.
- Турчиновична, Аве́ля, викарія Новгород. женскаго базиликаго монастыря, 47.
- Турчиновичъ, Юсифъ, Пилтинскій староста, 122.
- Тызенгаузъ, Стефанъ, Дысменскій староста, 319.
- Юрій, мечникъ вел. кн. Литов., 580.
- Тышка, Иванъ, 61.
- Тышкевичова, Мари́анна, изъ Галимскихъ, въ 1-мъ бракѣ Богусевичова, Велятицкая стольникова, 282, 284, 285.
- Софья, изъ Хребтовичей, Слонимская подкоморина, во 2-мъ бракѣ Саваневская—войская вел. кн. Литов., 123—130.
- Теодора, Казимира, Брест. подкоморина, Теодора, Тризнянка, 318, 333, 334.
- Тышкевичовны, монахини, 124.
- Тышкевичъ-Скуминъ, Владиславъ, крайчій вел. кн. Литов., 580.
- Юсифъ, Велятицкій стольникъ, 282, 284, 285.
- Иванъ, Кермельскій и Быстрианскій староста, 136—139.
- Казимиръ, Брест. подкоморій, 318, 319, генералъ-лейтенантъ войскъ вел. кн. Литов., 322, 333, 334.
- маршалокъ вел. кн. Литов., 629.
- Тѣшинскій, Антоній, 51.
- Казимиръ, Оршанскій ландвойтъ, 4, 8.

У.

- Узловскій, Богуславъ, 51.
- Укольская Воловичовна, Анна, Трок. подкоморина, въ 1-мъ бракѣ Урбановичовна, 186, 187.
- Унястовскій, 637.
- Унгеръ, Лидскій коморникъ, 180.
- Униховская, Тереса изъ Булгариновъ, земская судьяна Мин. воевод., 343—346.
- Униховскій, Францискъ, Мин. зем. судья, 266—272, 343—346.

Урбановичова, Воловичовна, Анна, во 2-мъ бракѣ Укольская — Трощкая подкоморина, 186, 187.	Урцевичъ, Вилен. бурмистръ, 615.
Урбановичъ, Касперъ, 496.	Усаковский, Антоній, подстолий Стародубовскаго повѣта, 51. — Иванъ, 51.

Ф.

Файтелевичова, Левкова, еврейка, 589.	Филиповичъ, Иванъ, коморникъ Мин. воеводства, 326, 380.
Фасцишевскій, Францискъ, 482, 485.	— Поликарпъ, Лещинскій архимандритъ, 313.
Фащъ, 293, Домпникъ-Юсифъ, президентъ Рѣчиц. зем. суда, 294, 295, 297, 298.	Фондынель, Фридрихъ, 16.
Фельднеръ, Янъ, Виленскій обыватель, купецъ, 464.	

Х.

Халецкій, на Хальцахъ, Александръ Гедеонъ, Новосельскій староста, 583.	Хмѣлевскій, Станиславъ, 51.
— на Хальцѣ, Доминикъ, Рѣчиц. хоружій, 618, 623.	— Фелиціанъ, 51.
Харевичи, 124.	Хмѣлинскій, Христофоръ, Смолен. каноникъ, 476.
Харевичъ, Казиміръ, Красносельскій плебанъ, 391, 396, 397, 399, 403, 404.	Хмѣльницкая, Роксанда, 587, 588.
Харлинскій, Иванъ, изъ Харлежа, Новгород. ловчій и подвоевода, 592.	Ходаневичъ, Димитрій, возный Мстиславскаго воевод., 269.
Хацевичъ, Казиміръ, Пвлянтскій каноникъ, Красносельскій пробошь, 393.	Ходкевичова, Изабелла, изъ Лядкихъ, 335.
Хвалковскій, Самуиль, изъ Хвалкова, Дрогичинъ староста, 524, 527.	Ходкевичъ, Криштофъ, трибунальный марша- локъ, 555.
Хвальчевскій, Петръ, генеральный ревизоръ, 426.	Ходоровичъ, Оома, базилианскій ксендзъ викарій, митрополичій комиссаръ, 39, 41.
Хведоровичъ, Михаилъ, Глембоц. плебанъ, 276.	Ходзьнова, Тересса, 636.
Хелховскій, Рованскій подкоморій, 16.	Ходзько, Андрей-Михаилъ, 154, Ошмян. обозный, 434, 440, 445, 618, Хоцько, 520, 524, 531.
— Яковъ, 93.	— Борейко, Юсифъ, грод. судья Ошмян. пов., 123, 129, 153—157.
Хлевинскій, на Хлевнѣ, Казиміръ, писаръ зем. суда Рѣчицкаго повѣта, 294, 295, 297, 298.	— Казиміръ, Ошмян. зем. судья, 627, 629, 636.
Хмара, Мпн. грод. писаръ, 181, 289.	— Михаилъ, хоружій, 629.

Холевъ, Иванъ, 182, 183.
— Казиміръ, 182, 183.
— Матвѣй, 182, 183.
— Стефанъ, 182, 183.
— Францискъ, 182, 183.
Хоминскій, Игнатій, Опшмян. зем. судья, 629.
Хомичъ, Николай, 51.
Холхельскій, 160.
Хороманская, Елена, изъ Черейскихъ, 45.
— Густина, 45.
— Марианна, 45.
Хороманскій, Михаилъ, 45.
Хороща, Юрій, Оршан. гродскій намѣстникъ и ландвойтъ, 118, 121.
Хоткевичова, Изабелла, изъ Ляцкихъ, Мозыр. старостина, въ первомъ бракѣ Тризнаина—Брест. воеводина, 319, 320.
Хоткевичъ, Мозыр. староста. 319.

Хоцьно. См. Ходзьно.
Храновскій, пріоръ августиніанскаго монастыря въ Вильнѣ, на Зарѣчьи, 596.
Храповичъ, Феодосій, старшій Черейскаго базилианскаго монастыря, 45.
Храповицкій, Адамъ, Троцк. зем. подсудокъ, 547. ✓
— Антоній-Мартинъ, Смолен. подкоморій, полковникъ Оршан. пов., 146, 151.
Хребтовичова, Кристина, изъ Фронцкевичей, Гаенская старостина, въ первомъ бракѣ Кришковская, 398, 400.
Хребтовичъ, Іоакимъ, Новгород. стольникъ, 51, подканцлеръ вел. кн. Литов., 398.
— Литаворъ, Адамъ, 462—464.
Хрощевскіе, Вилен. мѣщане, 351.
Хрудскій, Иванъ, Шостаковскій священникъ, 140—142.

Ц.

Царикевичъ, Митрофанъ, игумень Буйницкаго монастыря, 142—146, 147, 151.
Цедровскій, Стефанъ, Поневѣжскій староста, 533.
Цедронскій, Андрей, Волковыскій коморникъ, 64, 73, 86, 90, 113, 114, 117.
Цехановецкая, Опеская старостина, во 2-мъ бракѣ Манучина, 373.
Цехановецкій, Іосифъ, генераль-адъютантъ вел. княж. Литов., 272—375.
— Михаилъ, Мстиславскій хоружій, 279, 372—375.
Цехановскій, Іосифъ, генераль Литовскихъ войскъ, 422.

Цехонская, Елена, 359.
— Густина, 359.
— Ядвига, 359.
Цивинскій, Иванъ, 51.
Цидзикъ, Матвѣй, возный трибунальныхъ судовъ, 265, 272, 286, 290, 298, 337, 339, 342, 361, 371, 387, 411.
— Михаилъ, Долгиновскій плебанъ, 362, 363.
Циринкевичъ, Иванъ, 386.
Цихановна, Елисавета, монахиня Баркалабовскаго монастыря, 143.
Цяпинскій, Іосифъ-Фелиціанъ, инстигаторъ Могилев. экономіи, 146, 152.

Ч.

- Чайковский, Андрей - Константинъ, намѣстникъ Вилен. замка, 505.
- Чапинская, викарія Полоц. базилиан. монастыря, 286.
- Чарторижскій, Михаилъ, воевода на Клеванѣ и Жуковѣ, канцлеръ вел. кн. Литов., Луцкій, Гомельскій, Георгенбургскій, Усвятскій, Подусвятскій и проч. староста, 44, 132.
- Чачковский, Густинъ, настоятель Мин. базилиан. монастыря, 304.
- Черейская, Маріанна, изъ Подерневь, 45.
- Черейскій, Іосифъ, 45.
— Никодимъ, 45.
— Сигизмундъ, 45.
- Черлиновскій, Сильвестръ, Браславскій мечникъ, 441.
- Чеховичъ, Антоній - Леонъ, ротмистръ Слоним. пов., 28.
- Чижова, Кристина Хребтовичовна, Виленская подкоморина, 398.
- Чини, 401.
- Чинъ, Андрей, депутатъ г. Городны, 433.
— Альбертъ Минтовъ, Вилен. скарбникъ, 492, 500.
— Станиславъ, ротмистръ Ошмянскаго пов., 216.
- Чудовская, изъ Булгариновъ, Франциска, Смолен. зем. судьяна, 266—272.
- Чудовскій, Иванъ, Смолен. зем. судья, 266—272.
— настоятель Вилен. базилиан. монастыря, 307.

Ш.

- Шабунъ, Яковъ, возный Мин. воевод., 341.
- Шавковскій, Давидъ, депутатъ Вилькомира, 433.
- Шадурскій, Іосифъ, Смолен. скарбникъ, 225.
- Шалява-Галка, Антонъ-Флоріанъ, гродскій писарь Оршан. повѣта, 123.
- Шанявскіе, 124.
- Шаталовичъ, Юрій, настоятель Полоцкаго базилианскаго монастыря, 162—172, настоятель Бытенскаго базилианскаго монастыря, 316, 320, проконсулторъ Литов. провинціи, 331, 333, 365, 369.
- Шашевичъ, Войтехъ, ксендзь, прокураторъ имуществъ Вилен. іезуит. академіи, 505, 510.
- Швабовичъ, Михаилъ, 93.
— Станиславъ, 93.
- Швейновская, Тобіяшева, Регина Быховцова, 589.
- Шевчикъ, Андрей, хлопь, 23.
- Шеканскій, Андрей, Казиміръ, 444.
- Шеметова, Гавріилова, Регина, Слоним. подкоморина, Тризнянка, 317, 319, 334.
— Кристина, Соколинская и Друцкая княжна, 549.
— Мальхерова, Варвара Огинская, Виленская подкоморина, 547—556.
— Полонія, Кавчинская—Мин. подкоморина, 549.

- Ярославова — Виленская подкоморина, Анна Сапѣжанка, 549, 550.
- Шеметь**, Александръ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552.
- Владиславъ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552.
- Гавриилъ, Слоним. подкоморій, 318, 319, 334, 550, 553, 554, 555.
- Дядибогъ, 550, 551, 553, 554.
- Константиновичъ, Ковен. маршалковичъ, 550, 552, 553, 554.
- Лука, Ковен. маршалокъ, 550, 551, 553, 554, 555.
- Мальхеръ, Вилен. подкоморій, 549.
- Николай, 550, 553, 554, Николай-Казимиръ, 555, Жмудскій зем. судья, 584.
- Юрій, 549.
- Ярославъ, Вилен. подкоморій, 549, 550.
- Шептицкій**, Аѳанасій, митрополитъ всей Руси, 10, 159, 349, 351, 352, 353, Львовскій епископъ, 355.
- Леонъ, Кіев. митрополитъ, 382, 384.
- Шимановскій**, Бонифацій, Ошмян. подпробощъ, 73.
- Варѳоломей, 497.
- Шимулевичъ**, Мартинъ, Вилен. мѣщанинъ, 497.
- Шипневскій**, Лаврентій, діаконъ Пин. православнаго монастыря, 217, 219, 220.
- Ширма**, Павелъ, земскій писарь Пин. пов., 28.
- Петръ, подчашій Пин. пов., 251, 252.
- Ширмы**, 313.
- Ширмянка**, въ свѣтъ Іоанна, въ постриженіи Іозефата, монахиня Виленскаго базилиан. монастыря, 251, 252.
- Шицинъ**, 515.
- Шишка**, Александръ, возный Мин. воеводства, 332.
- Шишковскій**, Ѳедоръ, 142, Пинскій стражникъ, 147.
- Шорць**, Григорій, 514, 516.
- Шипиговскій**, Антоній, 51.
- Шрейтеръ**, 499.
- Штольтманъ**, Яковъ, Ошмянскій пробощъ, 61, Холмскій каноникъ, Курелевскій коллегать, 71.
- Штрукъ**, Криштофъ, Виленскій обыватель куницецъ, 464.
- Штулба**, Станиславъ, 309, 310.
- Шукевичова**, Венедикта, изъ Секлюцкихъ, капитанша, 347—349.
- Шукевичъ**, Антоній, капитанъ, 347—349.
- Шуковичъ**, Александръ, 462.
- Шукшта**, Петръ, Эйрагольскій тивунъ, Жомойтскій подеудокъ, 439.
- Шульберскій**, Евстафій, 611.
- Шумковскій**, Викторъ, скарбовый дворянинъ вел. княж. Литов., 356—358.
- Шумлянская**, Маріанна изъ Свистельницкихъ, Галицкая хоружанка, 133, 134.
- Шумлянскій**, въ свѣтскомъ званіи Андрей, въ монашествѣ Николаѣ, базилианскій монахъ, 132—136.
- Антоній, Галицкій хоружій, 134.
- Василій, Галицкій хоружичъ, 134.
- Иванъ, на Шумлянахъ, хоружій Галицкой земли, полковникъ войскъ Рѣчи-посполитой. 133, 135.
- Карлъ - Юрій, Черниговскій стольникъ, 606, 608.
- Константинъ, Галицкій хоружій, 134.
- Романъ, Галицкій хоружичъ, поручикъ, 134.
- Шумскій**, маршалокъ каптуровыхъ судовъ Вилен. воеводства, 310, 212, 213, 214.
- Шутовичъ**, Антоній, Сервецкій священникъ, 362—364.

III.

Щепановичъ, Иванъ, грод. писарь Ошмян. повѣта,
638.	Щить, Людовикъ, Смолен. каштеляничъ, 61.
Щербацкій, Тимофей, Кіев. митрополитъ, 143.	Щиты, Смолен. каштеляничъ, 91.
Щиглинскій, Новокрацій, іеромонахъ Вилен. Троиц-
каго монастыря, 255.	Щука, Петръ, 514, 516.

Э.

Эйдятовичъ, скарбовый дворянинъ, 167.	Эйтимовна, Варвара, консулторка Вилен. бази-
ліан. монастыря, 251, 252, 402. |
|---------------------------------------|---|

Ю.

Юдзевичъ, Казимірь, Борун. магдебургскій пи-
сарь, 157.	— Станиславъ, суфраганъ и архидіаконъ,
референдарій и нотарій вел. кн. Литов.,
477.
Юдицкая, Анна, 619.	— Станиславъ, 619.
— Софья, Рѣчицкая подкоморянка, 618, Софья,
619, 623.	Юревичъ, Антонъ, 367.
— Флоріана, Рѣчиц. подкоморянка, 623.	— Иванъ, Витеб. подстолій, 367.
Юдицкій, Антоній, Рѣчиц. маршалокъ, 623.	— Кристина, изъ Прецлавскихъ, Витебская
подстолина, 367.
— Іосифъ, обозный вел. кн. Литовскаго,
316—322, 320, 321, великій обозный, 331,
332, 336, 337.	— Розалія, 367.
— Казимірь, Рѣчицкій подкоморій, 617—
626.	— Юрій, 370, 371.
— Михайль, 619, Рѣчиц. зем. писаревичъ,
620, 622.	Юскевичъ, Александръ, администраторъ Мур-
ваной Ошмянки, 92.
— Петръ, 619.	Юхневичъ, Криштофъ, студентъ Вилен. свято-
Ян. іезуит. академія, 505, 529.
	Юшкевичъ, Стефанъ, возный Лидскаго пов., 348.

Я.

Яблонскій, Иванъ Ф., староста Новгород. вое-
вод., 51.	Явгело, Юрій, 514, 516.
Яблоцкіе, 63.	Яворскій, Теофанъ, игумень Пинскаго право-
славнаго братскаго монастыря, 217—220.

Яглицкій, 637.

Яковицкій, Игнатій, ротмистръ Оршанскаго пов.,
49, 52, мостовничій, 136, 188.

Янишевскій, Игнатій Петровичъ, грод. судья
Мин. воевод., 233—236.

— Станиславъ - Францискъ, грод. писарь
Мин. воевод., 233.

Янкевичъ, Иванъ, 633.

Янкевичъ, Войвебъ, Мстибовскій еврей, 376.

Янковичъ, Илья, войтъ Тороканской волости,
178, 180.

Янковскіе, 629.

Янковскій, Михаилъ, 516.

Яновичъ, Александръ, 204, 206.

— Антоній, 204, 206.

— Василий, 204, 206.

— Викентій, 204.

— Войтехъ, 204, 206.

— Елена, 206.

— Мартинъ, Вилькомпр. ротмистръ, 259.

— Матвѣй, Малосельскій староста, гродскій
регентъ Новгород. воевод., 51, 199, Мо-
зырскій староста, фундаторъ Новгород.
базиліан. монастыря, 201—204, 205—206.

— Станиславъ, 204, 206.

Янковскіе, 124.

Янковскій, Войтехъ, Опшмянскій гродскій регентъ,
61, 92.

— Матвѣй, 61, 92.

— Михаилъ, 515.

Януць, Казиміръ, войтъ Стараго-Села, 255.

Янушевичъ, Игнатій, Мерло, 161.

Янушкевичъ, ксендзъ, доминиканскій эксъ-про-
винціаль, 633.

Янъ-Казиміръ, король Польскій, 93, 457, 579.

Янъ III-й, король Польскій, 528, 530.

Яриола, 426.

Ярославскій-Курбскій, см. Курбскій-Ярославскій.

Ярошевскій, Янъ Яновичъ, Могилев. войтъ, 143.

писарь Могилев. магдебургіи, 143, 147,
152.

Ясенецкій-война, Иванъ, депутатъ Витеб. воевод-
ства, 433.

— Францискъ, Рѣчиц. зем. судья, 623.

Яфимовичъ, Андрей, 591.

Яхновскій, Вареломей, 566.

Яховскій, Казиміръ, королев. дворянинъ, 462.

Яциничъ, Леонъ-Іосифъ, городничій Слоним. повѣ-
та, 135.

Ящолдъ, Глембоцкій плебанъ, 276, 277.

Федоровичъ, Михаилъ, Глембоцкій пробошъ, 273, плебанъ, 277, 278.

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Авштотаны, село, 615.

Адамовичи, околица, 62.

Адамовщина, село въ Опшян. пов., 87, 88.

Азаны, фундушное село Геліановскаго базиліан.
монастыря, въ Браслав. пов., 55, 56, 58,
59.

Анкудовъ, им. въ Мин. воевод., 370, 371.

Антоновъ, им., 382, 383.

Апанасковичи, им. въ Полоц. воевод., 163, 168,
170.

Апикеле, урочище, 84.

Астапковщина, село въ Полоц. воевод., 138.

Атавги, урочище, 66.

Б.

Бабина Могилна, урочище въ Новгород. воевод.,
190, 192, 193.

Баншты, им., 185, или Дукораць, въ Мин. вое-
вод., 565.

Балинь Мохъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Балуйце, хѣсь, 374.

Баркалабовскій женскій монастырь, 142—146,
147—152, Боркалабовскій, 560.

- Баркалабовъ, им., 143.
Баса, рѣка, въ Оршан. пов., 119.
Бастовскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, Баславскій, 243.
Белянишни, урочище, 77.
Берегъ, им., 532.
Березвещій базилианскій монастырь, 272—281, 325, 418—422.
Березвечь, им. въ Полоцкомъ воевод., 279, 280, 419—422.
Березвеча, рѣка, въ Полоцкомъ воеводствѣ, 419, 421.
Березовець (Brzozowiec), им. въ Лидскомъ пов., 348, 349.
Березовка, урочище, 150.
Беркишки, поселокъ, 93, 97.
Беркланы, королев. держава, 579.
Берлинъ, городъ, 523, 527.
Биржи, им. въ Жомойт. княжествѣ, 432, 434, 442, 443, 520, 524.
Биржнянское тивунство, 329.
Бобровины, урочище въ Новгород. воевод., 190, 193.
Болотники, село въ Полоц. воевод., 40, 41.
Болотня, 622.
Болотнянское лавничество, въ Оршанскомъ пов., 5, 7.
Болочъ, им. въ Мин. воевод., 318.
Болчицы, село, 619.
Бондачовъ, им. въ Мин. воевод., 183, 184.
Бончъ, им., 504, 519, 529.
Борейсце, лѣсъ, 76.
Боринець, им., 204.
Борисовское староство, 590.
Боркишки, урочище, 94.
Боркланы, им. Упит. пов., 602, Боркланы, 606, Борклайн, 608.
Борзляны, им. въ Мин. воевод., 183, 184, 282, 284.
Борунскій базилианскій монастырь, 153—157.
Боруны, им. съ городомъ въ Опшмян. пов., 153, 154, 155, 156, 157, 625.
Борховъ, им., 618.
Беслочи, им. 333.
Ботель, фольварокъ въ Вилькомир. пов., 549, 553.
Браславскій повѣтъ, 39, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 236, 350.
Брашевицкая волость, 177, 180.
Брашевицкій дворъ, 178, 179.
Брашевичи, им. въ Брест. воевод., 476—182.
Брестскій базилианскій монастырь, 185—188.
Брестское воеводство, 178, 185, 433, 448, 450.
Брестъ Литовскій; (встарину Берестье), городъ, 34, 185, 243, 448, 452.
Бродокъ, село имѣнія Палонки, 267.
Брозковщина, фольварокъ, 126, 127, Збросковщина, 129.
Бугъ, рѣка, 185.
Бузганы, село въ Троцк. воевод., 544.
Бужская земля, 465.
Буйницкій монастырь, 142—146, 147, 148, 150, 151, 560.
Буйници, им. 143.
Буни, село, 74, 75, 76, 81, Хоронжское село, 83, 100, 104, 105, 110.
Буринъ, им., 69, 98, 172—174.
Быковъ, им. въ русскомъ воеводствѣ Галицкой земли, 134, 135.
Быстрицкое староство, 125, 590.
Бытенская, архимандрія, 318.
— церковь, мурованая, 318, 334.
— пуца, за р. Царою, 366.
Бытенскій базилианскій монастырь, 316—322, 331—337, 365—369.
Бытень, им. въ Слоним. пов., 135, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 332—336, городъ, 376, 377.
Вытынъ, 504, 527, 529.
Быховскій монастырь, 618.
Быховъ, им., 143, Быховскія имѣнія, 151.

Бышовецъ, им., 447.
 Бѣлая, 631.
 Бѣлица, им., 587, 588, 590.
 Бѣлицій Евангелическій сборъ, 520—524.
 Бѣлишки, поле, урочище въ Мин. воевод., 160.

Бѣловица, ручей въ Полоц. воевод., 419, 420, 421.
 Бѣловицкая пуца, 373.
 Бѣлое, озеро въ Полоц. воевод., 419, 421.
 Бѣль-озеро, им., 628, 630.
 Бѣлянишки, урочище, 84.

В.

Вака, митрополичье имѣние, 10.
 Валюховщина, им. въ Волковыск. пов., 376, Валюховщина, 378.
 Варшава, городъ, 131, 224, 227, 228, 229, 230, 239, 242, 247, 457, 504, 529, 627.
 Василевское поле, отдѣленное отъ им. Сервечь, въ Опшян. пов., 471, 472.
 Вацкій дворъ, 12, 13.
 Вейшунишки или Вейшикишки, луговое урочище, 116.
 Великій ровъ, урочище, 102.
 Венгровскій Евангелическій сборъ, 524—527.
 Венгры, урочище съ воднымъ источникомъ въ г. Вильнѣ, 516, соб. Вигры.
 Вепры, им., 383, въ Вилькомир. и Ковен. пов., 549, 551, 553, 554.
 Вертынга, городъ, 613.
 Верхъ-Кіена, прикупная земля им. Волкорабишекъ, въ Вилен. воевод., 16.
 Ветели, урочище въ Новгород. воевод., 190.
 Вечеры, озеро въ Слуц. княжествѣ, 242, 248.
 Видуклевскій повѣтъ въ Жмудской землѣ, 550.
 Вижги, село имѣнія Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.
 Вижуны, им., 590.
 Визгинольскій, фольварокъ, 566.
 Визки, дворъ въ Мстислав. воевод., 267, им., 271.
 Виння, ручеекъ, въ Слонимскомъ повѣтѣ, 32, рѣчка, 34, 35.

Виленская, іезуитская академія свято-Янская, ср. съ *collegiumъ*, 91—98, 504—519, 529—531.
 — брама (ворота городскія), 490, 495, 497, 499, 500.
 502.
 — діедезія (епархія), 207, 208, 212.
 — митрополія, 350, 353, 355.
 Виленскіе госпитали:
 Евангелическій, 432.
 Русскій, при Пятницкой церкви, 310.
 (Неизвѣстный) 588.
 — костелы:
 Михайловскій, 353, 508.
 Свято-Янскій, приходскій (фарный), 310.
 — Монастыри Католическіе:
 Августиніанскій, на Зарѣчьи, 596.
 Августиніанскій, на Савичъ улицѣ, 359.
 Доминиканскій Свято-Духовскій, 350.
 Францисканскій, 505.
 — Монастыри Русскіе:
 Свято-Духовскій, православный, 49, братскій—564, 572, 575, 586, 587, 589, 592.
 Свято-Троицкій, базилианскій, мужской, 16—21, 50, 122—130, 186, 207, 209, 210, 252—261, 263, 306—311, 372—375.
 Свято-Троицкій, униатскій, женскій, 60—69, 70—85, 86—90, 91—98, 99—113, 114—117, 251—252, 261—263.

- Виленскій гостинець** (торговая дорога), 154, 155, 156.
— **Замокъ**, 505.
— **Коллегиумъ свято-Янскій іезуитскій**, 61, академія, 91—98, 431, 486, 595.
— **Новиціатъ іезуитскій**, 253—261.
— **повѣтъ**, 93.
— **Сборъ Евангелическій (Кальвинскій)**, 380, 381, 431—433, 458, 462, 463, 464, 465, 466—474, 474—485, 487, 504—519, 528—531.
- Виленскія улицы:**
Бернардинская, 573, 574.
Большая („Великая“) Замковая, 432.
— **церкви русскія:**
Свято-Духовская, 551, 553, 568.
Николаевская, 359, 360.
Покровская, съ кладбищемъ, возлѣ Кальвинскаго сбора, 380, 381, русская—432.
Пятницкая, 307, русская—309, 310, 311.
Свято-Троицкая, 126, 568, 596.
- Виленское воеводство**, 8, 9, 14, 16, 47, 48, 72, 93, 95, 96, 123, 126, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 223, 226, 254, 359, 419, 423, 424, 453, 489, 498, 500, 504, 505, 506, 512, 548, 550, 554, 573, 574, 600, 602.
- Вилія**, рѣка, 65, 124, 615.
Вильнйская держава, 591.
Вильнйское староство, 590.
Вильномирскій повѣтъ, 15, 86, 118, 350, 420, 453, 465, 549, 553, 601, 603, 604, 605, 606, 608.
Вильномиръ, городъ, 433, 466, Вилькомеръ, 608.
Вильна (нынѣ Вильно), городъ, 9, 14, 16, 17, 19, 21, 59, 61, 62, 70, 87, 91, 124, 125, 126, 130, 222, 223, 225, 251, 252, 258, 261, 262, 277, 307, 318, 322, 323, 324, 331, 337, 338, 349, 351, 353, 358, 360, 362, 374, 376, 380, 381, 382, 419, 423, 425, 431—433, 465, 471, 475, 476, 477, 478, 480, 482, 486, 488, 489, 494, 497, 499, 500, 501, 502, 504—519, 528—531, 555, 565, 569, 574, 580, 584, 586, 587, 596, 602, 614, 620, 624, 625, 626.
- Вильнуцѣ**, урочище, 1, уволока, 79, Вильнуцѣ, 107, 109, 112.
Вильнюцы, село, въ Ошмян. пов., 80, 81, или Юшкевичи, 98, 99, 107, 108, 109, 110, 113.
Виндилянцы, им. въ Трок. воевод., 543.
Вирь, урочище имѣнія Тороканъ, 177, 178, 180.
Виская земля, 120.
Витебскій монастырь, 221, 222, базилианскій, 263—265.
Витебское воеводство, 43, 53, 131, 136, 231, 239, 263, 264, 265, 382, 433, 563, 564, 610.
Витебскъ, городъ, 34, 43, 131, 563, 568.
Вишневь, им. въ вел. кн. Литов., 123, 124, 125, 128.
Владимірскій повѣтъ въ Волинскомъ воевод., 596.
Войгета, рѣка, 82, рѣчка, 111.
Войгово, им., 566.
Войново, село имѣнія Кузницъ, 338.
Войновцы или **Кузница**, им. въ Городненскомъ повѣтѣ, 357.
Войтеховскій грунтъ въ селѣ Цепейкахъ, 550.
Войткомедзе, урочище, 116.
Войчаны, въ послѣдствіи **Шаннополе**, фольварокъ въ Вилен. воеводствѣ, 123, 126, 129.
Волвичи, дворище, 388, 413, 414.
Воленскій дворъ, 193.
Волинскія сѣнжати въ Берестейскомъ воеводствѣ, 449.
Волково, село въ Оршан. повѣтѣ, 5.
Волковщица, им. въ Слонимскомъ повѣтѣ, 368.
Волковыскій повѣтъ, 15, 59, 90, 99, 114, 318, 329, 376, 378, 433, 500, 565, 610.
Волкорабишки, им. въ Виленскомъ воевод., 16—20.
Воленская каменца (камен. домъ) въ г. Вильнѣ,

- принадлежащій Пятницкой церкви, 307, в послѣдствіи Сицинская и Лоринцовская, 309, 310, 311.
- Волоское царство, 589.
- Волта, рѣка, въ Браславскомъ повѣтѣ, 39.
- Волынское воеводство, 596.
- Волынце, село имѣнія Кузницъ, 338.
- Волька, сельце, отдѣлен. отъ им. Шидлова, въ Слоним. пов., 26, 31, 32, 36.
- Волька Харлинская, село въ Новгород. воевод., 189, 190, 191, 192, 193, 194.
- Вольщизна или Голубичи Малые, им. въ Полоцк. воевод., 221, 222.
- Воля, им. въ Берестейскомъ воевод., 450, Волька, 451.
- Ворняны, им., 447.
- Ворозовъ, им. въ Кричевскомъ трактѣ, въ Мстиславскомъ воеводствѣ, 557, 561.
- Вороница, им., 557, 561.
- Вороницкая церковь, въ Минскомъ воеводствѣ, 233—236.
- Вороници, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 233—236.
- Вороновка, село въ Оршанскомъ пов., 150.
- Вошкиницкія сѣножати, 66, 67, 88.
- Вселюбская церковь, 588.
- Вселюбскій костелъ въ Новгородскомъ воеводствѣ, 47—48.
- Вселюбъ, им. въ Новгород. воевод., 47.
- Всходы, урочище имѣнія Тороканъ, 177, 178, 180.
- Выдубицкій монастырь, 560.
- Выжнянская Николаевская церковь, 245.
- Выжнянскій дворъ, 245.
- Высокая Гряда, урочище въ Новгород. воевод., 192.
- Высокій Дворъ, им., 579.
- Высокодворскій гостинецъ (Торговая дорога) въ Троцк. пов., 542.
- Высокое, им., 318.
- Въевейская (Евьевская) церковь, 550.
- Въевейскій (Евьевскій) монастырь, 550, 563, 588.
- Вѣчневичи, фольварокъ им. Кустина, въ Новгород. воевод., 202.
- Вязи, урочище, 383.
- Вязовня, им. подъ г. Витебскомъ, 568.

Г.

- Гавдюха, сѣножати въ Опшян. пов., 154.
- Гавриловка, село въ Кіев. воевод., 559.
- Гавриловщизна или Селець Кисаревщизна, им. въ Полоц. воевод., 273, 274, 279.
- Гаекъ Островъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Галицкая земля, 133, 134.
- Гамшеевскій дубовый гай, 95.
- Ганчаровщизна, село Вилен. Троиц. базилиан. монастыря, въ Вилен. воевод., 17, 18.
- Гарабурдская пуша, 95, 96.
- Гарабурдишки, им. въ Опшян. пов., 98.
- Гарбуле, урочище, 66, 68.
- Гданскъ, городъ, 509.
- Гегужинъ, им., 614, 615, 116.
- Гедейтаны, фольварокъ въ Вилен. воевод., 17.
- Гедройцы, им. въ Вилен. воевод., 602.
- Геліаново, ранѣе Козачизна, а первоначально Дуды, имѣніе въ Браславскомъ повѣтѣ, 55—59.
- Геліановская церковь во имя св. Іоанна Крестителя, 56, 58.
- Геліановскій базилиан. монастырь, См. Козачизненскій.

- Гердова**, им. Новгородскаго женскаго базилианскаго монастыря, въ Новгород. воевод. надъ р. Гердовою, 47, 48.
- Гердова**, рѣка, въ Новгород. воевод., 47, Гердовка-Губичанка, 48.
- Гердовна**, фольварокъ Новгородскаго жен. базилиан. монастыря, въ Новгород. воевод., 48.
- Германовичи**, им., 622.
- Гидры**, им., 333.
- Гилинь**, страна, 613.
- Гинново**, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Гиреле**, сѣножать подъ г. Ковною, за р. Нѣманомъ, 426.
- Гладновщизна**, Шидловицкій фольварокъ въ Слоним. пов., 30, 31, или Кожухово, 35, 37.
- Глинище**, урочище въ Слоним. пов., 30.
- Глубокое**, им., 374, въ Полоц. воевод., 420, 421.
- Глубоцкій монастырь** кармелитовъ босыхъ, 273, 274, 275.
- Гойново**, им., 396, 397.
- Гойлово**, сельце, 373.
- Головчинь**, им., 445.
- Голубина**, рѣка, въ Оршанскомъ повѣтѣ, 141.
— урочище, 384.
- Голубичи Малыя** или **Вольщизна**, им. въ Полоц. воевод., 221, 222.
- Гольня**, им. въ Гроднен. пов., 377, 378.
- Голандрѣя** (Голландія), государство, 613.
- Гомшеевскій дубовый гай**, 96.
- Горачевицкая церковь**, въ Полоцкомъ воеводствѣ, 423—424.
- Горачевичи**, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 423—424.
- Горбачи**, село, 393.
- Горбово**, им., 607.
- Гордына**, урочище, 384.
- Гордѣевичи**, село фольварка Кудевичъ, въ Ошмян. пов., 627.
- Горки**, село въ Слуцкомъ княжествѣ, 231, въ Слоним. пов., 290.
- Горностаевичи**, им. въ Волковыскомъ повѣтѣ, 318, 333.
- Городенскій** (Гродненскій) повѣтъ, 609.
- Городники**, село въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 63, 66, 69, 86, 87, 88.
- Городники**, село Слуц. княжества, 231.
- Гощевъ**, им. въ вел. кн. Литов., 124.
- Гравжанна**, рѣка, 69, 73, 74, 75, 77, 78, 84, 90, 99, 101, 202.
- Гравжанская дорога**, 102.
- Гравжиши**, им. въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 61, 66, 67, 88.
- Гренавичи**, им., 622.
- Гриневецкая околица**, 312.
- Гриневичи**, им. въ Мин. воевод., 370.
- Гринковичи**, околица въ Пинскомъ повѣтѣ, 313, 314.
- Гродень**, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 160, 283, 284.
- Городна** (нынѣ Гродно), городъ, 44, 141, 326, 327, 340, 346, 347, 365, 369, 385, 387, 409, 416, 417, 433, 611.
- Гродненская Соборная церковь**, 326, 327.
- Гродненскій повѣтъ**, 243, 338, 339, 357, 377, 378, 446, 526, 624.
— женскій базилианскій монастырь (Гродненскія базилианки), 327.
- Городская церковь**, 575.
- Грозовскій монастырь** св. Николая, 244, 588.
- Груда Козодоева** или **Пилинь**, урочище въ Новгород. воевод., 189.
- Гружево**, им., 623.
- Грузевскій Евангелическій сборъ**, 436—439.
- Грузди**, им. въ Жомойт. землѣ, въ Крожской волости 436—439.
- Грушловыя нивы**, 96.
- Губичанна-Гердовна**, рѣка въ Новгородскомъ воевод., 47, 48.
- Губичи**, село Вселюбской католической плебаніи, въ Новгород. воевод., 47, 48.
- Гуда**, поселокъ, 126.

Гульбинъ, им., 209.
Гурдзи, село, 209.

Гуреле, урочище, 77.
Густынский монастырь, 560.

Д

Давкишиши или Ошиянка Нарушевичовская, им.
Вилен. базилианокъ, въ Опшян. повѣтъ,
62, 63, 72, 73, 75, 79, 80, 82, 83, 86,
89, 90, 92, 93, 98, 99, 107—113, 114,
115, 117.

Давкишишская каплица (часовня), 64, 82.

Двина (Западная), рѣка, 39, 40, 43.

Дворна, Семюнская сѣножать, 64.

Дебеси, село, 77, 78.

Деялатово, им. въ Вилькомир. и Ковен. пов.,
549, 551, 553, 554.

Дейново, урочище, 96, 97.

Денисовщина, им., 620.

Денницы, урочище въ Новгород. воевод., 193.

Деражное, урочище въ Новгород. воевод., 192.

Деревянчицкая дорога, 32, 36.

Деревянчицы, им. въ Слоним. пов., 31, 32, 35.

Дзвонникъ, урочище им. Мацѣншекъ, въ Лид.
пов., 463, 464.

Дзвоница, село, 618.

Дзвончаны, озеро, 619.

Дидровщина, урочище, 96, 97.

Динабургскій трактъ, 580.

Дирвяны Большія, им. въ Жомойт. княжествѣ,
607.

Длинная (długa) гора, въ Опшян. пов., 154.

Дмитровщина, им. въ Полоц. воевод., 274, 277,

Дмитровщина, 278, 279, 280.

Добра, им., 440, 441.

Добромысль, имѣніе, 318, 334.

Добрынская земля, 287, 289.

Донудовскій Евангелическій сборъ, 520—524.

Долгое, село въ Слоним. пов., 366, 368.

Должаны, им. Заславскаго графства, 390, 391,
393, 394, 406, 407, 408.

Дольцы, им., 53.

Домброва, урочище въ Слоним. пов., 26.

Дорогая Груда, урочище въ Новгород. воевод.
192.

Дорогобыль, фольварокъ въ Новгород. воевод.
554.

Дорогостай, им., 433.

Друйская Спасская церковь, 38—42.

Дубинки, им., 50, экономическое село въ Оршан.
пов., 150, 432, 434, 442, 443, 498, 520,
524.

Дубинская волость, 498.

Дубно, фольварокъ въ Мосевецкой волости, въ
Волковыск. пов., 610.

Дубовая сѣножать, въ Новгород. воевод., 191.

Дубокъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Дубоя, им. въ Пин. пов., 410, 412, 414, 415.

Дубровенская плебанія, 393.

Дубровская плебанія, 396, 397.

Дубровскій костель, 396, 397.

Дубровы, им., 392, 393, 394, и мѣстечко, 396,
397, въ Мин. воевод., принадлежавшее
къ Заславскому графству, 398, 399, 400,
401, 402, 408.

Дуды, позднѣе Козачизна, а въ послѣднее вре-
мя Геліаново, имѣніе въ Браславскомъ
пов., 55.

Дукораль, им. въ Мин. воевод. См. Баншты.

Дѣвица Большая, село въ Кіевскомъ воеводствѣ
558.

— Малая, село въ Кіев. воевод., 558.

Дяновскій дворъ, 245.

Дятеловицкій православный монастырь, 175, 188, 190, 196. | Дятковичи, фольварокъ имѣнія Бытени въ Слоним. пов., 318, 319, 332, 334, 336,—или Дячковцы, 366—369.

Дятеловичи, им. въ Новгород. воевод., 189, 190, 193, 194.

Е.

Евейскій монастырь и церковь. См. Вьвейскій. | Езерецъ, фольварокъ, 373.

Ж.

Жанишки, урочище, 66. | Жмудскіе Евангелическіе сборы, 458, 462.

Желѣзница, им. въ Новгород. воевод., 552, 554. | Жмудское княжество, 197, 246, 328, 329, 340, Жомойтское: 8, 38, 44, 45, 358, 398, 399, 426, 458, 459, 591, 607.

Жидье, озеро, 245, 249. | — староство, 425.

Жидзская церковь, 245, 249. | Жмудь, 437, 631.

Жижемская церковь, 593, 594. | Жолобоватая шаховница, 65.

Жижма, им. въ Лид. пов., 594, 595, 596, 597, 599. | Жолудовская пуща, 373.

— рѣка въ Лид. пов., 594, 595. | Жорна, сѣножатное урочище, 83, 84.

Жижморскій, гостинець (торговая дорога), въ Тродк. воевод., 544. | Жуновъ, им. 44, 132.

Жировицкій базилианскій монастырь, 21—24, 25—28, 29—33, 33—38, 378. | Жупранская парафія въ Ошмян. пов., 626.

Жирновъ, им. въ Вилен. воевод., 554. | Журовицкій госпиталь, 620.

Жировицы, мѣстечко, 23, 30, 31, 32, 35, 36, 37. | — дворъ, 620.

Жирчицы, им. въ Брест. воевод., 449. | — костель, 618, 619, 620.

Житновичи, дворище, 388. | Журавицы, им., 320, Журовицы, 619, 623.

Житново, им. въ Вилен. воевод., 550.

Жмудская земля, 433, Жомойтская—436—439, 459, 550.

З.

Забервемье, островъ въ Сковышинской волости, | Заблудовскій греко-русскій монастырь, 243.

наданный Слуцкой Варваринской церкви, | — госпиталь, 243, 588.

245. | — дворъ, 243.

— Сборъ Евангелической, 524—527.
Заблудовское графство, 243, 249.
Заблудовъ, городъ въ Гроднен. пов., 243, им.,
526, 527, 587, 588.
Завилейскіе Евангелическіе сборы, 525.
Завилейскій повѣтъ, 631.
Завистовщина, фольварокъ имѣнія Дубои, въ
Пан. пов., 410.
Заводня, сѣножать въ урочищѣ Розтеймишкахъ,
64.
Заволки, им. Кошылскаго княжества, въ Новго-
род. воевод., 442—444.
Загорье, им. въ Ошмянскаго пов., 153, 154, 155,
156.
— село въ Полоц. воевод., 374.
Задворье, село им. Сервечъ въ Ошмян. пов.,
470, 471, 472, 474.
Задумахова, урочище въ Новгород. воеводствѣ,
191.
Заеленскій Мохъ, урочище въ Новгород. воевод.,
192.
Заельницкій или Заеленскій Бродъ, урочище въ
Новгород. воевод., 192.
Занлюка, нива, 73.
Залъсье, им. въ Полоц. воевод., 373, 374, 419.
Замойская Гора, урочище, 383, 384.
Замоша, им., 173, 174.

Замошная церковь, 172—174.
Запаленичи или Людсковъ, им. въ Полоц. вое-
вод., 163, Запоженичи, 170.
Заполье, село, 317,—или Осинцы, им. въ Мин.
воевод., 370, 371.
Запрудье, село въ Полоц. воевод., 420.
Зарубовщина, уволокъ села Князиковичъ, въ
Лидскомъ повѣтѣ, 594.
Зартченье, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 163,
168.
Зартчы, часть города Слуцка, 435.
— часть города Вильны, 505, 512, 518,
596.
Заславское графство, 390, 393, 395, 398, 399,
400, 401, 405, 406.
Заславъ, им., 394, 395, 399, 400, 401, 402, 404,
405, 406, 407, 408.
Збянская церковь, 588.
Зеревъ, им. въ Кіевскомъ воевод., 559.
Зижневская граница, 565.
Змировъ, болото въ им. Замошѣ, 173.
Знижговъ, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ,
461.
Зорчи и Зорчинъ, село Болотнянскаго лаввече-
ства въ Оршан. пов., 5, 7.
Зоша, им., 636.
Зупранская стѣна (граница), 154, 155, 156.

И.

Иванскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
Иванъ, им., 441.
Иказенская церковь, 173.
Иказенскій дворъ, 173.

Иказня, им., 173, 174.
Ильинская брама (ворота) въ г. Слуцкѣ, 441.
Инфлянты, обл. въ Динабургскомъ трактѣ, 580.

І.

Іодзевщина, фольварокъ, 126, 127, 129.

Іоры, им., 629.

К.

- Казимеровская (тоже Мотыцкая) церковь, 416—418, 618, 619, 621, 622.
— Мельница (млынъ), 619.
Казимеровское староство, 590.
Казимеровъ, село имѣнія Мотыкъ, 417.
Казимеръ, им., 619, 620.
Калника, урочище въ Новгород. воев., 195.
Калиновка, урочище въ Новгород. воевод., 189.
Каменка, им. подъ г. Вильною, 620.
Каменная, урочище въ Новгород. воевод., 190.
Каменный Логъ, им. въ Вилен. воеводствѣ, 93, 94, 96, 98.
Камень Великій, им. въ Полоц. воевод., 610.
— Малый, им. въ Полоц. воевод., 610.
Каневъ, островъ - урочище, въ Полоц. воевод., 165.
Карасно, им. въ Щуцкой волости, Витеб. воевод., 564.
Кардовщина, им. въ Мин. воевод., 183.
Кевнары, им. въ Жомойтской землѣ, въ Крож. вол., 436, 437, 438.
Кейданскій монастырь, 588.
Кейданы, городъ, 497.
Кетовишки, им. въ Троцк. воевод., 543.
Кенково, грунтъ Марковского православнаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.
Кіевская Десятинная церковь, 560.
— каплица (часовня) при церкви св. Михаила, 588.
— митрополия, 232, 247.
— церковь св. Михаила, 588.
— церковь св. Пречистой, 560.
Кіевскіе госпитали, 560.
Кіевскій братскій монастырь, 560.
— монастырь св. Софій, 560.
— монастырь свв. Флора и Лавра, 560.
— Печерскій монастырь, 580, 587.
— святой Пречистой, 560.
Кіевское воеводство, 557, 558, 559, 560.
Кирилловскій монастырь, 560.
Кисаревская пуща, 274, 275, 276, 277, 278.
Кисаревщина или Селець, им. въ Полоц. воевод., 273, 274, 275, 278.
Клебишки, им., 567.
Клевань, им., 44, 132.
Клепчаны, село въ Слуцкомъ княжествѣ, 231.
Клецкъ, городъ, 50.
Климовая, урочище въ Новгородскомъ воевод., 194.
Клинъ, грунтъ-урочище въ Слоним. пов., 26.
Клиновичъ-Роза, урочище въ Новгород. воевод., 190, 191.
Клюковичи, им. въ Брестскомъ воевод., 450, 451, 452.
Князиковичи, село въ Лид. пов., 594.
Кобринская экономія, 609.
Ковенская пуща, 426.
Ковенскій ездъ, 426.
— костель св. Гертруды, 425—426.
— костель св. креста, 425—426.
— приходскій костель (farski), 425—426.
— повѣтъ, 15, 339, 426, 549, 565, 566.
Ковна (нынѣ Ковно), городъ, 425, 426, 565.
Кожухова, Шидловицкая сѣножать, въ Слоним. пов., 30.
Кожухово или Гладновщина, фольварокъ въ Слоним. пов., 35.
Кожушка, им. въ вел. княж. Литов., 382, 383, 384.
Козачина, первоначально Дуды, въ послѣднее время Геліаново, им. въ Браслав. пов., 55—59.

- Козачизненскій или Геліановскій базилянскій монастырь, 54—59.
- Козельскъ, им., 123, 604.
- Козловская каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, 323.
- Козловскій Островъ, им. въ Опшмян. пов., 573.
- Козловскъ, им. въ Опшмян. пов., 574, 576.
- Козловое, урочище въ Новгород. воевод., 194.
- Козьяковскій обрубъ, въ Опшмянскомъ пов., 154, 155.
- Козьяковщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.
- Койданскій Евангелическій сборъ, 520—524, 534—537.
- Койданы, им. въ Мин. воевод., 522.
- Колвелевская сѣножать въ Трок. воевод., 543.
- Коломыски, имѣніе въ Полоцкомъ воевод., 602.
- Колпаки, село имѣнія Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.
- Комаровка, село имѣнія Полоницы, 267.
- Константиновская каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, 432.
- Контрайце, село имѣнія Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 460.
- Копстоты, сѣножать въ Трок. воевод., надъ р. Спенглою, 543, 544.
- Копцево, им. въ Полоц. воеводствѣ, 602.
- Копыль, городъ, 216, 434, 443, 520, 524.
- Копыльскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
- замокъ, 246.
- Сборъ Евангелическій, 520—524.
- Копыльскія церкви, 246.
- Копыльское княжество, 231, 232, 242, 246, 442.
- Копысь, им. въ Оршан. пов., 523.
- Кордюки, им. въ Гроднен. пов., 377, 378.
- Корклинъ Прудъ, урочище имѣнія Шалянъ, въ Трок. воевод., 543.
- Корнеева нива, урочище въ Новгород. воевод., 190.
- Короваевъ, им. въ Мин. воевод., 233.
- Королевецъ, городъ, 124, 457, 563, 588, 589.
- Корона Польская, государство, 124, 131, 135, 593.
- Коронная провинція, 227.
- Короткевичъ-Шевцовъ, им., 622.
- Корсаковичи, село въ Пин. пов., 224, 225.
- Корсаковская церковь, въ Пин. пов., 223—226.
- Корсуны, им., 176.
- Кортошевичи, им. въ Витеб. воевод., 53.
- Корыстенскій лѣсъ, 17.
- Корысть, им. въ Вилен. воевод., 17.
- Косахи, село, 619.
- Косматая или Яловая гора, урочище въ Опшмян. пов., 154, 155, 156.
- Костюшишки, им., 584.
- Костяна, село въ Оршанскомъ повѣтѣ, 144, 147—152.
- Костянская Сласская церковь, 145, 148—одна уволога земли, 150.
- Коты, село въ Оршан. пов., 5.
- Кошаны, им., 566, 568.
- Краковъ, городъ, 459.
- Красница, рѣчка, въ им. Кубличахъ, Полоц. воеводства, 138.
- Красное село, им., 174.
- Красный берегъ, им. въ Рѣчиц. пов., 292.
- Крево, им. въ Опшмян. пов., 154, 155, 156.
- Кревскій гостинець, 154, 155, 156.
- Кременецкій костель, въ Волковыск. пов., 610, 611.
- Креница, им. въ Волковыск. пов., 611.
- Кривой конецъ, въ послѣдствіи Любавичи, им. въ Оршан. пов., 4, 6, 7.
- Криничинъ или Поверсме, им. въ Упшт. пов., 602, 604, 606.
- Криничинъ, сѣножатное урочище, 83.
- Кринки, имѣніе, 245.
- Криновиза, рѣчка въ Опшмян. пов., надъ нею с. Задворье, 471, 472.
- Кринская Петро-Павловская церковь, 245.
- Кринскій фольварокъ, 245.
- Кричевскій трактъ въ Мстиславскомъ воеводствѣ, 557.

- Крошская волость въ Жомойтской землѣ, 436, 437, 438.
- Крони, им., 564, 566, и мѣстечко, 567, 568.
- Кронская церковь, 550, 563, 566.
- Кронскій госпиталь, 564, 567.
- монастырь, 563, 566, 588.
- Кропивница, им. въ Волковыскомъ пов., 565.
- Кротовша, им. въ Витеб. воевод., 264—265.
- Кроша, рѣка, въ Вилен. воевод., 255.
- Крупшовая гора, урочище, 96, 97.
- Крыновья, урочище въ Новгород. воевод., 194.
- Кублицкая алтаря, католическая, 138.
- церковь, въ им. Кублачыхъ, Полоц. воевод., 136—140.
- Кублицкое еврейское кладбище, 138.
- Кубличи, им. съ мѣстечкомъ въ Полоц. воеводствѣ, 137—139.
- Кудра, урочище, 93, 94, 97,
- Кудра Глубоная, урочище, 77.
- Кузница, им. въ Гроднен. пов., 338—339, Кузница или Войновцы, им. и городъ, 357.
- Кузницкій базилианскій монастырь, 338—339.
- Кузницы, село, 245.
- Кумстовецъ, бродъ, 74, Кумшовецъ, 100.
- Кунигишки, урочище, 93, 94, 97.
- Куниговый Прудъ, урочище им. Шалявъ, въ Тродз. воевод., 543.
- Купятицкая монастырская церковь, 588.
- Купятицкій монастырь, 588.
- Купечово, им., 327.
- Куренець, им. въ вел. кн. Литов., 123, 124, 125, 128.
- Куриле, им. въ Вилькомир. пов., 453.
- Курмановщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Ошмян. пов., 153.
- Кустинъ, фундушное имѣние Новгород. базилиан. монастыря, въ Новгород. воев., 199, 202, 203, 204, 205, 206.
- Кустинъ Довгердовскій, фольварокъ им. Кустина, въ Новгород. воевод., 202.
- Кутеенскій монастырь, 560.
- Кутляны, село въ Слоним. пов., 366, 368.
- Кухары, им. въ Мин. воевод., 550.
- Кутевицкая церковь, въ Опшян. пов., 627, 629, 632.
- Кутевичи, фольв. въ Опшян. пов., 626, 627, 628, 630, 631, 633, 634, 635, 637.
- Куштене, село имѣнія Шидлова, въ землѣ Жомойтской, 460.

Л.

- Лабенка, село въ Кіев. воевод., 559.
- Ладосна, им. въ Полоц. воевод., 163.
- Лазовскія имѣнія въ Коронѣ, 124.
- Ласики, им. въ Кіев. воеводствѣ, 557, 558.
- Ласковъ, им. въ Волынскомъ воеводствѣ, Владимірскомъ пов., 596, 597.
- Левковичи-Межилъсье, им. въ Брест. воеводствѣ, 185—188.
- Левковичовскій фольварокъ, въ Брест. воевод., 181.
- Лезна, им. съ мѣстеч. въ Витеб. воевод., 564.
- Лезневскій дворъ, 564.
- Лексовики, грунтъ села Охоценичъ, въ Витеб. воевод., 43.
- Ленаторскій, фольварокъ, 552.
- Леонполь или Чуриловичи, им. въ Полоц. воевод. и Браславскомъ пов., обаполь р. Двины, 39—42.
- Лепни, им., 118, 119, 121.
- Лещинскій базилианскій монастырь, 217, 311—315, 387—389, 409—416.
- Ливковъ Гаекъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Лида, городъ, 435, 442, 600.
 Лидскій повѣтъ, 333, 342, 347, 348, 388, 391,
 395, 396, 400, 402, 433, 434, 440, 463,
 543, 598, 594, 595, 596, 600.
 Липна, сѣножать въ Мин. воевод., 234,
 Лиски, им. въ Рогачев. пов., 292, 293, 294,
 295.
 Лисовый Гай, урочище въ Новгород. воевод., 190,
 Лисовчій гай, 191,—гаекъ, 192.
 Литва, государство, 478, 482, 483, 619.
 Литовская базилианская провинція, 3, 4, 6, 16,
 20, 21, 25, 28, 55, 58, 118, 132—135,
 331.
 — митрополия, 322.
 Локнія, рѣка, въ Слуцк. княжествѣ, 240, 248.
 Лоринцовская каменница въ г. Вильнѣ, близь Пят-
 ниц. церкви, 309, 310, 311.
 Лосинце, фольварокъ въ Брест. воевод. 179.
 Лостая, рѣка, въ Ошмян. пов., 155.
 Лоточекъ, переулочекъ въ г. Вильнѣ, 323.
 Лубно, им., 168, 171.
 Лубянка, им. въ Ошмян. пов., 71, 84, 100, 106,
 111, фольварокъ, 114, 115, 116, 117.
 — рѣка, 81, 111, рѣчка, 114, 116, 117.
 Лужище, сѣножатное и гѣсное урочище, 115,
 117.
 Лулинецъ Малый, им. въ Новгород. воевод., 193,
 194, 195.
 Лунинскій дворъ, 193.

Лысковскій базилианскій монастырь, 328—340,
 375—379, 377, 379.
 Лыняники, село, 619.
 Лѣсуны, урочище въ Слуц. княжествѣ, 242.
 Любавицкая монастырская церковь во имя Успе-
 нія Пресвятой Дѣвы Маріи, 5, 6.
 — мельница, 5.
 — вуца, 5.
 Любавицкій базилианскій монастырь (въ им.
 Любавичахъ, Оршан. пов.), 3—7.
 — дворъ, 5, 6.
 Любавицкое графство въ Оршан. пов., 6.
 Любавичи, первоначально Кривой Конецъ, им. въ
 Оршанскомъ пов., 4, 5, 6, 7.
 Любецкая церковь, 588.
 Любечъ, городъ, 592.
 Люблинъ, городъ, 631.
 Любчанскій Евангелическій сборъ, 453, Любчан-
 скій, 454, 455, 520—524.
 Люденгаузъ, им., 370.
 Людковъ или Запаленичи, им. въ Полоц. воевод.,
 163, 170.
 Люлинецъ Малый, им. въ Новгород. воеводствѣ,
 189, 190, 191, 192.
 — Большой, им. въ Новгородскомъ. воевод.,
 189, 192.
 Люлинскій дворъ, 190, 192.
 Лябеле, Нарушевическій гѣсъ, 76, Лябеле—77.
 Лядинскій женскій монастырь, 560.

М.

Маново, сельце, 373.
 Малеевщина, дворще въ Пинскомъ повѣтъ,
 412.
 Мальконъ, фольварокъ имѣнія Лезны, въ Витеб.
 воевод., 564.

Манковичи, им. въ Ошмян. пов., 572, 573, 576.
 Манковскій госпиталь, 575.
 Марковскій Троицкій православный монастырь,
 подъ г. Витебскомъ, 43—44, 130—132,
 560, 563.

- Марконцишскій фольварокъ, 553.
 Махово, село въ Оршан. пов., 150.
 Мацкишки, им. въ Лид. пов., 463.
 Мацкишскій Евангелическій сборъ, 463.
 Мгарскій монастырь, 560.
 Меганы, село, 566.
 Медвѣдица, урочище въ Новгородскомъ воевод.,
 191.
 Медвѣдна, урочище въ Новгородскомъ воевод.,
 193.
 Медзины, урочище, 107, село, 108, 111, 112,
 113.
 Медницкій замокъ, 93.
 Межигорскій монастырь, 557, 558, 560.
 Межигоры, им., 558, 560.
 Межилъсье-Левковичи, им. въ Брестскомъ воевод.,
 185—188.
 Мезовичи, село, 245.
 Меречная пуца, 255.
 Меречь, им. въ Виленскомъ воеводствѣ, 95,
 253—261.
 Мешловичи, фольварокъ, 566.
 Мижуце, село въ Жомойт. землѣ, въ Крожской
 вол., 437, 438.
 Миннайцы, село им. Шидлово, въ Жомойт. землѣ,
 460.
 Минулинь, им. въ Витеб. воевод., 564.
 Милинайце, село имѣнія Шидлова въ Жомойт.
 землѣ, 460.
 Милошуны, им. въ Вилькомир. и Ковен. пов.,
 549, 551, 553.
 Мильковщизна, урочище въ Минскомъ воеводствѣ,
 255.
 Милькомановщизна, дворъ Борунскаго монастыря,
 въ Ошмян. пов., 153.
 Минская Свято-Троицкая церковь, 370, 371.
 Минскіе русскіе монастыри:
 Свято-Духовскій, базилианскій, мужской
 281—285, 287—290, 300—306, 343—346,
 385—387, 389—409.
 Святыхъ Апостоловъ Петра и Павла, бази-
 лианскій мужской, 588.
 Петро - Павловскій монастырь, женскій,
 588.
 Свято-Троицкій, базилианскій, женскій, 182—
 184, 340—343, 369—372.
 Минское воеводство, 140, 159—161, 183, 224,
 233, 282, 283, 284, 287, 300, 301, 303,
 304, 305, 318, 332, 333, 337, 341, 342,
 343, 370, 371, 380, 386, 390, 391, 395,
 396, 398, 400, 403, 404, 433, 522, 550,
 564.
 Минскъ, городъ, 9, 158, 159, 162, 233, 234, 236,
 290, 303, 340, 386, 469, 473, 474, 588.
 Мисковщизна, урочище, 96, 107.
 119—121.
 Михаловичи, село въ Оршан. пов., 119.
 — фольварокъ въ Оршанскомъ пов., 119—
 121.
 Михаловскій монастырь, 560.
 Миховщизна, фольварокъ, 79, Миховщизна, 108,
 109, 113.
 Могилевская Спасекая церковь, 197.
 — экономія, 146, 152.
 Могилевскій королевскій замокъ, 141.
 Могилевъ, городъ, 143, 145, 146, 147, 197.
 Можейки, фольварокъ въ Ошмян. пов., 626, 627,
 630.
 Мозолевскій лѣсъ, 75, 76, 104, 106.
 Мозырскій повѣтъ, 9, 32, 37, 174, 197, 262, 263,
 382, 383.
 Молдаванскія земли, 586, 589.
 Монастырище, мѣстечко въ Кіевскомъ воеводствѣ,
 559.
 Монцяни, село въ Слоним. пов., 366, 368.
 Мордасы, село въ Ошмян. пов., 74, 75, 77, 78,
 98, 99, 100.
 Моркунускій фольварокъ, въ Вилькомир. и Ко-
 вен. пов., 549.
 Мосевичи, им. въ Волковыск. пов., 610.

Мосиха, село (20 осѣлыхъ уволокъ) въ Гроднен. пов., записанное въ фундушъ Сидранскому Евангелическому сбору, 446.
Москва, въ смыслѣ русскаго государства, народа, 65.
Мотыки, имѣніе, 417.
Мотыцкая (тоже Казиміровская) церковь, 416—418.
Мохъ, урочище села Корсаковичъ, 224.
Мстибовскій дворъ, 376.
Мстибовъ, городъ, 376.
Мстиславскіе госпитали, 558.

Мстиславское воеводство, 174, 269, 270, 287, 557, 561.
Мстиславъ, городъ, 269, 270, 557.
Муларишки, село имѣнія Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.
Мусники, им., 606, 607, 615.
Мухояды, им., 382, 383.
Мухоновщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Опшмян. пов., 153.
Мядель, им., 468, 577.
Мядельская церковь, 575.

Н.

Наковники, село въ Полоцкомъ воевод., 40, 41.
Накрай, урочище фольварка Левковичовскаго, 181.
Нанише, село въ Жомойт. землѣ, 459.
Нарамовичи, им., 71, 91.
Наровля, им., 382, 383.
Наруши, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.
Нарушевичовскіе грунты, 116.
Насканцы, село им. Каменного Лога, въ Вилен. воевод., 93, 94, 95, 96, 97.
Нашлайце, село им. Шидлова, въ Жомойт. землѣ, 461.
Невель, им., 520, 524.
Невѣровскіе грунты, 109, 111.
Немежанское им., 637.
Непраншты, озеро, 615.
Несвинскій монастырь бенедиктинокъ, 620.
Нестеровскій ручей, 107, 109.
Нецевичи, село въ Троцк. воевод., 544.
Нижній Лугъ, урочище на р. Припечи, 383, 384.
Новгородская замковая кафедральная церковь

св. Бориса и Глѣба, 199, 202, 203, 204, 205, 206.
Новгородскій, замокъ, 202.
— монастырь, женскій базилианскій 47—48.
— монастырь, базилианскій мужской, 199, 200, 201—204, 205—206.
— повѣтъ, 443.
— сборъ, Евангелическій 457.
Новгородское воеводство, 47, 48, 49, 50, 51, 157, 158, 189, 199, 202, 204, 205, 206, 246, 419, 422, 433, 442, 474, 535, 550, 552, 553, 554.
Новгородокъ (нынѣ неправильно по русски употребляемый по польскому произношенію Новогрудокъ), городъ (въ Новгородскомъ воевод., 47, 188, 200, 204, 206, 286, 444, 455, 457).
Новекишни, им., 555.
Новики, село, 81, 110, 373.
Новодворцы, село въ Слуд. княжествѣ, 231.
Новоельна, им. въ Слоним. пов., 550, 552.

- Новомѣйская или Новоостровская улица въ городѣ
Слуцкѣ, 440, 441.
- Новоостровскій сборъ въ г. Слуцкѣ, 441.
— дворъ въ г. Слуцкѣ, 441.
- Ново-Поле, фольварокъ въ Ошмян. пов., 61, 62,
63, 64, 86, 90.
- Новосады, село въ Ошмян. пов., 72, или Подъ-
ошмянца, 73, 75, 76, 77, 78, 98, 99,
100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107,
108, 110, 117.
- Ново-Трони, урочище въ Браславскомъ пов., 55,
Троки, 58.
- Новый Дворъ, им. Цеперскаго базилиан. мона-
стыря, въ Пин. пов., 50.
- Норочъ, им., 574.
- Носеловъ, им., 580.
- Нурецъ, им. въ Брестскомъ воевод., 448—452.
- Нурецкій Евангелическій сборъ, 448—452.
- Нѣманъ, рѣка, 426.

О.

- Овруцкій монастырь, 560.
- Овруцкое староство, 557, 558.
- Оборы, им., 532, 534, 536.
- Овсемеровъ, им. въ Пин. пов., 313, Овсемеров-
скія дворища, 413, 414.
- Ожеле, урочище, 94, 95, 97.
- Оздра, рѣка, въ Троцк. воевод., протекающая
между грунтами селъ Скорбутянь и Тар-
нянь, 11.
- Озерець, урочище, 77.
- Окменея, урочище, 66.
- Окменица, урочище - поле им. Шалаянъ, въ Троцк.
воевод., 543.
- Окминиши, Користянское село въ Вилен. воевод.,
17.
- Окунево, озеро въ Полоц. воевод., 419, 420.
- Оланы, фольварокъ, 633, 634.
- Олыка, им., 50.
- Ольшанская дорога, старая, 63, 64, 65, 69, 87.
- Ольшанскій гостинець (большая дорога), 17, 19,
95, 97.
- Ольшаны, городъ въ Вилен. воевод., 19.
— село, 327.
- Омховицкій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
- Оникишты, им., 579.
- Онуфриевское опатство, 268, 269, 272.
- Оповъ, островъ въ Сковышинской волости, на-
данный Слуц. Варваринской церкви, 245.
- Ораны, им. въ Владимірскомъ повѣтѣ, Волин-
скаго воеводства 596, 597.
- Оревичи, им. въ вел. княж. Литов., 382, 383.
- Ореса, рѣка, въ Слуцкомъ княжествѣ, 242, 248.
- Орленскій Евангелическій сборъ, 524—527.
- Орша, городъ, 3, 119, 121, 433.
- Оршанская базилиан. монастырская церковь во
имя Покрова Божіей Матери, 119.
- Оршанскій базилианскій монастырь, 118—121.
— повѣтъ, 4, 5, 6, 7, 45, 49, 52, 119—121,
123, 141, 144, 148, 188, 197, 265, 331,
423, 523.
- Орѣховна, обрубъ въ им. Замошѣ, 173.
- Осинцы или Пополье, им. въ Мин. воевод., 370,
371, Осинты, 565.
- Осмеровскія дворища, 388.
- Осмольскій дворець въ г. Вильнѣ, 323.
- Осовое, болото въ Мин. воевод., 234.
- Осташновъ, урочище, 124.
- Остейбиши; урочище въ Ошмян. пов., 154, Остей-
кишки, 155.
- Островно, им. въ Полоц. воевод., 610.

Островскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.
 Островъ, им. въ вел. кн. Литов., 124, урочище, 384.
 — им. въ Ошмян. пов., 574.
 — урочище въ им. Кубличахъ, Полоц. воевод., 138.
 Охоценичи, село Марковскаго православнаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.
 Ошмяншишки, урочище, 66.
 Ошмянская алтаря во имя св. Духа, 73, 76, 83, 84.
 — старая дорога, 75, 78.
 — парафія, 626.
 Ошмяна, им., 77, 78, 79, 80,—Мурованая, 81, 88, 93, 94, 95, 96, 101, 102, 103, Мурован., 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 117, 123, 129, 625, 637.

— рѣка, 73, 79, 80, 81, 83, 84, 104, 107, 109, 110, 111.

— Нарушевичовская или Давкишишки, им. Вилен. Троицк. базилианокъ, въ Ошмян. пов., 62, 72, Ошмяна—, 73, 92, 433.

Ошмянскій повѣтъ, 47, 48, 60, 61, 62, 70, 71, 73, 86, 90, 91, 92, 97, 98, 99, 104, 107, 123, 129, 130, 153, 157, 158, 175, 215, 216, 222, 265, 362, 363, 370, 467, 468, 469, 473, 516, 572, 574, 576, 577, 624, 625, 626, 627, 632, 638.

— гѣсь, 102.

Ошмянское пробство, 73, 74, 75, 76, 83, 98, 99, 114, 115.

— старство, 84, 571.

II

Павлюковъ Мохъ, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Пайсуны, село въ Жомойт. княжествѣ, 426.

Пацевичи, им., 328, 329; 340.

Паша, криница на границѣ селъ Скорбутянъ и Гарнянъ, въ Троицк. воевод., 11.

Пелинь, Пилинь или Груда Козодоева, урочище въ Новгород. воевод., 189.

Пенезевщина, фольварокъ въ Минскомъ воевод., 370.

Пенная, урочище въ Оршан. пов., 150.

Печерскій монастырь Св. Пречистой, 560,

Пески, им. въ Мин. воевод., 234.

Песочная, мѣстечко, 246.

Пешни, урочище, 384.

Пинунце, село им. Мусникъ, 615.

Пинская соборная церковь Пресвятой Богородицы, 596.

Пинскій замокъ, 415.

— монастырь православный братскій, 217—220.

— монастырь базилианскій, 217—220, женскій, 317.

— повѣтъ, 28, 39, 50, 114, 218, 223, 224, 225, 251, 252, 312, 313, 353, 358, 359, 387, 388, 409, 410, 411, 412, 413, 546, 586, 592, 594, 595, 599, 600.

Пинскъ, городъ, 218, 225, 388, 586, 592, 596.

Плахи, урочище села Корсаковичъ, 224.

Плебанцы, фундушное сельцо Слуцкаго костела, 241.

Плесовичи, им., 619, 620, 623.

Плистя, урочище въ Новгород. воевод., 194.

Плотницкая церковь съ чудотворнымъ образомъ Пресвятой Дѣвы, 588.

Плытницкая дорога, 95, 96, 97.

Плытники, им. въ Ошмян. пов., 95, 97.

Побена, урочище, 95.

Поболовъ, им. въ Рѣчиц. пов., 292, Старый, 292, 293, 294, 295,—или Узнога 295.

Поборейсце, гѣсь, 77.

Поверсме, им. въ Упат. пов. См. Криничинь.

Повильна, им. подъ г. Вильною, 602.

Погорье, село въ Слоним. пов., 368.

Погостская церковь, 245.

Погостскій дворъ Слуцкаго княжества, 228, 243.

Подбрезье, им., 124.

Подляскіе: Евангедическіе сборы: Заблудовскій, Орленскій и Венгровскій, 524—527.

Подлѣсье (Подлясье), область, 524, 525.

Подмаховъ, урочище, 150.

Пододвинье, часть г. Витебска, 43.

Подошмянецъ или Новосады, село въ Ошмян. пов., 73, 77.

Подширвье, урочище, 66.

Подшорново, застѣнокъ въ Оршан. пов., 5.

Поезеры, им. въ Полоц. воевод., 275.

Покопье, урочище, 77.

Полбреская церковь, 588.

Полеле, сельце Савейскаго староства, 590.

Полишковщина или Полишишки, урочище въ Вилен. воевод., 17, 18.

Полишишки, пустошь въ Вилен. воевод., 17.

Полоница, им. въ Мстислав. воевод., 267, 268, 269, 270, село, 267.

Полоницкій дворъ, 267.

Полонка, село въ Оршан. пов., 120.

Полоцкіе монастыри, 563.

Полоцкій замковъ монастырь, 162—172, базилианскій, 390, 393, 394, 403, 404.

— женскій базилианскій монастырь, 285—286.

Полоцкое воеводство, 14, 15, 39, 40, 42, 54, 137, 139, 163, 168, 170, 221, 222, 273, 274, 279, 286, 374, 419, 422, 423, 424, 633, 602, 610.

Полоцкъ, городъ 39, 42, 137, 139, 162, 169, 170.

Польша, государство, 134. 483.

Понедѣль, им., 579.

Понизье, им. въ Ошмян. пов., 216.

Попишки, беднско, 74, 84, 101.

Попки, корчма, 373.

Поповская митрополитанская уволога, урочище подъ г. Ковною, 426.

Поповцы, сельцо Старчицкаго ключа, въ Слуцкомъ княжествѣ, отданное въ фундушъ Слуцкой Николаевской церкви кн. Карломъ Радивиломъ, 230, при Старчицкой вол., въ Слуцкинѣ, 240, 247.

Порохонскіе: дворъ, граница, сѣножатн, озеро, 191.

Порестечь, урочище, 384.

Поставы, им., 575.

Посхлое, урочище въ Мин. воевод., 234.

Пошкорни, дворъ въ Россіенскомъ пов., 459, Пошкорь, 460, 461.

Припеть, рѣка, 382, 383, 384.

Присушина-Слободна, село Марковскаго Троицкаго монастыря, въ Витеб. воевод., 43.

Прость, 383.

Прошица, им. въ Новгород. воевод., 535, 536.

Прохонское озеро въ Новгород. воевод., 191.

Птичь, рѣка, чр. им. Вороници, въ Мин. воевод., 233, 234.

Птоломаида, 241.

Пустынкскій Никольскій монастырь, 560.

Путиново (Рисупово), село въ Браславскомъ пов., надъ р. Волтою, 39, 40.

Пуховичи, им. въ Мин. воевод., 318, 333, 337.

Пушлакъ, урочище, 95, 96.

Р.

Рабици, им. въ Полоц. воевод., 610.
Равданы, им. въ Жомойт. княжествѣ, 426.
Радивилловичи, им. въ Слоним. пов., 31, 36.
Радивилловская дорога, 32.
Радиминъ, им., 580.
Радишевка, им., 581.
Раловскіе дѣса, въ Ошмян. пов., 89.
Расна, им., 318.
Ратовицзна, фольварокъ въ Ошмян. пов., 61, 68.
Рафалово, им., 445.
Рачковская церковь, 245.
Рачнушки, урочище, 96.
Рдултово, им., 140.
Ректа, село, 620.
Ретовское тивунство, 590.
Рискорцы, им., 629.
Рогачевская Козьмо-Демьянская церковь, 292,
293, 295.
Рогачевскій базилианскій монастырь, 291—298.
— повѣтъ, 291.
Рогачевъ, городъ, 297, 624.
Рогачовка, урочище въ Мин. воевод., 234.
Рогово, им. въ Вилькомир. пов., 603, 604.
Рожаная, им. въ Слоним. пов., 32.
Рожанецкій гостинець (больш. дорога), 32.
Рожицкая каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ,
близъ Пятницкой церкви, 310.
Роза, урочище въ Новгород. воевод., 192, 193,
Климовая, 194.
Розтеймишки, урочище въ Ошмян. пов., 64.
Романова Дѣльница, урочище въ Новгородскомъ
воевод., 190.

Романовъ, мѣстечко, 246,
Росейни (нынѣ Россіены), им. въ Жомойтскомъ
княжествѣ, 607.
Росенскій (нынѣ Россіенскій) повѣтъ въ Жмуд-
ской землѣ, 459.
Росенское (нынѣ Россіенское) староство въ Жо-
мойт. княжествѣ, 425.
Росены (нынѣ Россіены), городъ, 427.
Росіенская пуца, 438.
Россія, государство, 327.
Ростынь, им., 194.
Рубежь, урочище, 77.
Ругенишки, урочище въ землѣ Жмудской, 459, 461.
Рудницкій ставъ (прудь), 317.
Рудницкая брама (ворота) въ г. Вильнѣ, 515.
Рудомино, им., 628, 637.
Руля, фольварокъ, 615, Рукли, 616.
Русиновичи, им. въ Мин. воевод., 344.
Русское воеводство въ Галицкой землѣ, 134.
Русь, юго-западная половина нынѣшней Россіи,
9, 10, 12, 13, 14, 39, 40, 50, 157, 159,
163, 166, 223, 224, 225, 310, 351, 352,
353, 417.
Рутковицзна, урочище въ Виленскомъ воевод.,
17, 19.
Рѣпки, им. въ Рѣчицкомъ пов., 292, 293, 294,
295.
Рѣтуховскій фольварокъ, 620.
Рѣчицкій повѣтъ, 265, 292, 294, 295, 296, 297,
298, 323, 336, 351, 618, 623.

С.

Савичаны, село, 210, 211, 212.
Савичъ улица въ г. Вильнѣ, 359, 626.

Садовника, фольварокъ им. Кустина, въ Новго-
род. воевод., 202.

- Сакишки, урочище, 97.
Свенторѣчь, им., 581.
Свиранская волость, 208, 255.
Свираны, им. Вилен. троиц. базилиан. монастыря, въ Вилен. воевод., 16—20, 127, 207, 210, 253—261.
Свислоцкая пуца, 565.
Свядость, им. въ Вилькомир. пов., 465.
Себежь, городъ, 520, 524.
Сейвейское староство, 590.
Сейвы, им., 589.
Сенеришки, село въ Ошмян. пов., 77, 78, 84, 101.
Сенеришская дорога, 102.
Селецкий Евангелический сборъ, 520—424.
Селець или Нисаревщина, им. въ Полоц. воеводствѣ, 273, 274, Селець или Гавриловщина, 279.
Сельцо, село въ Оршан. пов., 119.
Селявщина, фольварокъ въ Мин. воевод., 370.
Семечишки, урочище, 66.
Семюнская церковь, въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 87, 88.
Семюны, село имѣнія Давкшишекъ, въ Ошмян. пов., принадлежащее Вилен. жен. базилиан. монастырю, 61, 63, 64, Семены, 65, 66, 72, 86—90.
Сеньковщина, село въ Ошмянскомъ пов., 66, 87, 88.
Сенѣжницкая церковь, въ Новгород. воевод., 200, 203.
Сенѣжичи, им. въ Новгородскомъ воеводствѣ, 200, 203.
Сервечкая корчма, 362—364.
Сервечный костелъ, въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 362, 363.
Сервечкий Евангелический сборъ, 467, 468.
Сервеча, рѣка въ Ошмян. пов., 363, 364.
Сервечь, им. съ мѣстечкомъ въ Ошмян. пов., надъ р. Сервечью, 362—364, 466—474.
Сецявинь, фольварокъ им. Кустина, въ Новгородскомъ воеводствѣ, 202.
Сидоровичи, село въ Оршан. пов., 150.
Сидра, им. въ Гроднен. пов., 445—447.
Сидранскій Евангелический сборъ, 445—447.
— дворъ, 446.
Сильвестровщина, урочище, 72, 74, 75, 76, 81, 98, 99, 103, 105, 106.
Сиповичовская нива, 75, Сиповщина, 84, 106, 117.
Сиротинскій базилианскій монастырь, 221, 222.
Ситовщина, им. въ Полоцкомъ воеводствѣ, 419—422.
Скадолбы, урочище, 124.
Скердины, фольварокъ въ Ошмянскомъ повѣтѣ, 632, Скердины, 637.
Скирвы, гѣсь (ср. съ Чирвы, Ширвы), 65.
Скирдзимы, урочище, 84.
Скобейки, урочище, 93, 97.
Сковышинская волость, 245.
Сколдыцкий фольварокъ, въ Слоним. пов., 37.
Скоморохи, село въ Полоц. воевод., 40.
Скорбутянская мельница, 11, 13.
Скорбутянскій дворъ, 11, 12.
Скорбутяны, село и фольварокъ въ Трок. воевод., 10—13.
Скорульскій костелъ, 615.
Скорульщина, село въ Слоним. пов., 368.
Скотовичи, им. въ Витеб. воевод., 610.
Скрудь, 631.
Скубятинь, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 370, 371.
Скуплинская часовня (каплица), 225.
Скуплинъ, им. въ Мин. воевод., 224.
Слизень, урочище въ Новгородскомъ воеводствѣ, 191.
Слизино Большое, озеро села Вольки, въ Новгород. воевод., 191.
Слобода, им., 383.
Слобода, околица въ Рѣчиц. пов., 298.
Словень, им. въ Полоц. воевод., 163, 168, 170.

Словянскъ, им., 124.

Слонимскій повѣтъ, 22, 26, 27, 32, 135, 290, 316, 333, 336, 365, 366, 369, 377, 413, 550, 552.

— гостинець (больш. дорога), 35, 36, 37.

Слонимъ, городъ, 30, 35, 433.

Слуцкая соборная православная церковь, 226, 227, во имя успенія Пресв. Богородицы— 239, 588.

— Варваринская церковь, 245, 247.

— Воскресенская церковь, 245.

— Николаевская церковь, 217, 230, 240, 241, 248.

— Рождественская, 241, 242.

— Спасская церковь, 241.

— Юрьевская, 241, на Зарѣчьи, надъ рѣч.

Случею, основанная Слуцкимъ княземъ Иваномъ Семеномъ Омельковичемъ въ 1617 г., старая, запущенная, 435.

— архимандрія, 231, 232, 240, 242, 244, 247, 248, 249.

Слуцкій женскій греко-русскій (православный) монастырь во имя св. пророка Іліи, 227, 228, 231—232, 243, 588.

— госпиталь Евангелической, 531—532.

— монастырь православный мужской, 240, Свято-Троицкій, 242, 587, братскій, 588.

— дворъ, 247, Новый дворъ, 435.

— замокъ, 241, 242, 440.

— сборъ Евангелической, 434—435, 440—442, 442—444, 520—524, 531—532, 532—534, 534—537.

Слуцкія пуши князя Карла Радивиля, 229.

— мельницы, 247.

Слуцкія улицы:

Новомѣйская или Новоостровская, 440, 441,

Юрьевская, 441.

Малая улочка, 441.

— церкви, 247.

Слуцкое княжество, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 242, 347, 248, 249.

Слуцкъ, городъ, 232, 239, 240, 241, 244, 245, 246, 247, 248, 434, Старый городъ, 435, Старый и Новый городъ, 440—442, 443, 447, 520, 522, 524, 534, 536, 587.

Случа, рѣчка, протекающая чрезъ г. Слуцкъ, 435, 440, 441.

Случизна, им. въ Слуц. княжествѣ, 240, 244, 247.

Смальгорево, им., 59.

Смоленское воеводство, 16, 51, 156, 261, 357.

Смолочь, фольварокъ им. Бѣлицы, 590.

Сожа, рѣка, 557.

Соломерецкая Покровская церковь, 183.

Соломеречь, им. 183.

Солтановская каменница (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, 432.

Сороково-Ратовское, урочище, 67.

Сороково-Раленскія сѣножатц, 88.

Спасская брама (ворота) въ г. Вильнѣ, 505.

Спенгла, рѣка въ Троицк. воевод., 543.

Ставище, урочище, 110.

Станкудры, урочище, 66.

Старинки, фольв. въ Новгород. воевод., 550, 553, 554.

Старо-Быховскій замокъ, 151.

Стародубовскій повѣтъ, 15, 51, 176, 416, 500.

Старое Село, село въ Вилен. воевод., 255.

Старчицкая волость въ им. Случизнѣ, 240.

Старчицкій дворъ Слуцкаго княжества, 208, 243.

— ключъ Слуцкаго княжества, 230.

Шташуньшики, им., 615.

Штаянскіе грунты, въ Слоним. пов., 26.

Штерпейни, село имѣнія Кузницъ, 338.

Шторобинская церковь, 245.

Штравиники, им. въ Троицк. пов., 542, 543, Штравиники, 544, 546.

Штралковичи, им. въ Ошмян. пов., 64, 65.

Штралковщизна, село въ Ошмянскомъ повѣтъ, 63, 86.

Штралы, село въ Ошмян. пов., 95, 97.

Штрева, рѣка, въ Троицк. повѣтъ, 542.

Стрипуны, село фольварка Кудевичъ, въ Опшмян. пов., 627.

Струнь, им., 42, 158.

Стрѣленная Сосна, урочище въ Вилен. воевод., 17, 18.

Судервы, им. въ Вилен. воевод., 573, 574.

Судиловичи, им. въ Полоц. воевод., 163, 164.

Сумолина, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Супрасль, им., 338.

Супрасльскій базилианскій монастырь, 338—339, 357.

Сурдецкая церковь, 575.

Сухая Сосна, урочище, 89.

Сухой Гай, урочище въ Новгород. воевод., 190.

Сухой Островокъ, урочище въ Полоц. воевод., 421.

Суцново, им. въ Опшмян. пов., 215.

Суцновскій базилианскій монастырь, 215, 216.

Сушново, им. въ Мин. воевод., 340—342.

Сырицы, фольварокъ, отдѣлен. отъ имѣнія Любавичъ, въ Оршан. повѣтъ, записанный съ селами Шавковымъ, Волковымъ и Котами и застѣнкомъ Подшорками Любавицкому базилиан. монастырю, 5, Сыриче, 7.

Сыцинская каменица (камен. домъ) въ г. Вильнѣ, близъ Пятницкой церкви, 309, 310, 310.

Т.

Таборская волость, 93.

Таборишки, им. въ Опшмян. пов., 94, 95, 96.

Тальновы, фольварокъ им. Брашевичъ, въ Брест. воевод., 179.

Тарасовъ, им. въ Мин. воевод., 300, 301, 302, 303, 304, 305.

Тарняны, митрополичье село въ Троцк. воевод., 10—13,

Татарщина, уволокъ села Князиковичъ, въ Лид. пов., 594.

Телятичи, им. въ Брест. воевод., 450, его боръ, 451, 452.

Тенчинъ, им., 80.

Тивровичи, дворище, 388.

Тиронишки, урочище, 95, Теренишки, 96, 97.

Толкачевка, село въ Кіев. воевод., 558.

Толминово, им. въ Опшмян. пов., 113.

Толькова, фольварокъ имѣнія Брашевичъ, 176.

Топичевскій монастырь, 557, 558.

Тороканская волость, 178, 180.

Тороканскій базилианскій монастырь, 176—182.

— фольварокъ, 179.

Тороканы, им. въ Брест. воевод., 177, 178.

Триподзе, урочище въ Вилен. воевод., 255.

Трипоцкая пуца въ Вилен. воевод., 255.

Тритышинъ, урочище имѣнія Овсемѣрова, въ Пин. пов., 313.

Тройчанская корчма, въ Слуц. княжествѣ, 242.

Трокене, урочище, 95, Трокени, 96.

Троки, городъ, 542, 547, 562, 570, 616.

Троки, урочище въ Браслав. пов. См. Ново-Троки.

Троцкій повѣтъ, 541, 542, 546.

— монастырь „святой Пречистой“, 542, 546.

Троцкое воеводство, 10, 13, 15, 60, 311, 433, 494, 500, 541, 570.

Троцкая брама (ворота) въ г. Вильнѣ, 505, 506, 515, 516, 518, 529, 580.

Туринъ, им. въ Мин. воеводствѣ, 333, 337.

Тушевицкая дорога, 36.

Тушевичи, им., 35,

Тыневичи, село въ Брест. воевод., 179.

Тяглое, урочище въ Новогород. воевод., 193.

У.

- Угланы, село въ Слоним. пов., 366, 368.
Углы, село имѣнія Русиновичъ, въ Мин. воевод., 344, 382, 383.
Угольники, им. въ Лид. пов., 543, 545, 546.
Удѣль, им. въ Полоц. воевод., 421.
Узгорье, часть г. Витебска, за р. Двиною, 43.
Узнога, или Старый Поболовъ, им. въ Рѣчиц. пов., 295.
Украево, урочище въ Новгород. воев., 192,
Украйна, область, 630.
Укропишки, им. въ Ошмян. пов., 78, 111.
Уласовка, урочище въ Слоним. пов., 30, болото, 34, 37.
Упита, им., 579.
Урбанишки, фольварокъ имѣнія Свидости, въ Вилькомир. пов., 465.
- Уса, фольв. въ Мин. воевод., 550.
Усово, грунтъ села Присушина, принадлежащаго Марковскому монастырю, въ Витеб. воевод., 43.
Усовщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Ошмян. пов., 153.
Устиловичи, им., 620.
Утушишки, шаховница, 65.
Уша, им. въ Минскомъ воеводствѣ, 159, Донатовская, 160, село—161.
— рѣка, 160.
Ушанская церковь, 158, во имя св. пророка Иліи, въ им. Ушѣ, Мин. воевод., 159—162.
— мельница (млынъ), 161.
Ушанскій, дворъ, 160.
Ушатскій, базилиан. монастырь, 52—54.

Х.

- Хлабеевщина, дворъ Борунскаго монастыря, въ Ошмян. пов., 153.
Харлежъ, им., 592.
Хвалково, им., 524, 527.
Хвальцы, им., 583.
Хвортки, озеро, подъ Шапчицами, 619.
Хидра, село, 318.
Хлевень, им., 294, 297, 298.
Хиѣльница, им. въ Слоним. пов., 22, 23.
- Ходосовъ, им. въ Мстислав. воевод., 268, 271.
Холмы, село въ Оршан. пов., 144, 147, 149, 150, 151.
Хоронжишки, им. въ Ошмян. пов., 71, 74, 85, 92, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 109—113, 114, 115, 116, въ Вилен. воевод., 602.
Хороща, им. въ Мин. воевод., 282.
Хросты, им. въ Мин. воевод., 282, 283.

Ц.

- Цеперскій базилиан. монастырь, 49—51, 588.
Цепра, им. Цеперскаго базилиан. монастыря, въ Новгород. воевод., 50, 51.
- Цецейни, село, 550.
Цецерщина, урочище въ Вилен. воевод., 255.
Цешейки, село въ Слоним. пов., 550.

Цивонайце, село имѣнія Шидлова въ Жомойт. | Цимковскій дворъ, въ Слуц. княжествѣ, 243.
землѣ, 460. | Цимуты, урочище, 84, Цимучи, 115, 116, 117.

Ч.

Чадосы, им., 578, 579, 580, 584.
Чепелево, сельцо въ Слоним. пов., 26.
Черейскій базилианскій монастырь, въ Оршан.
пов., 45—46.
Черейское графство въ Оршанскомъ повѣтѣ, 45.
Черѣнка, сельцо, 373.
Ціотчаны, им. въ Полоц. воевод., 285—286.
Цисбаденъ (Висбаденъ) городъ, 613.
Черствято, озеро въ им. Черствятахъ, Полоц.
воевод., 165.
Черствяты, имѣніе въ Полоц. воевод., 163, 164,
165, 166, 167, 168, 170.

Чещевляны, им., 611.
Чиковцизна, им. въ Полоц. воевод., 163, 163,
168, 170.
Чирвы или Скирвы, дѣсь, 65.
Чистый Лугъ, урочище въ Новгород. воеводствѣ,
190.
Чупурнишки, фольварокъ, 125, 126, 127, 128,
129.
Чуриловичи или Леонполь, им. въ Полоц. воевод.
и Брагславскомъ пов., обаполъ р. Двины,
39—42.

Ш.

Шаляны, им. въ Троцк. воевод., 542—546.
Шанкополе, первоначально Войчаны, фольв. въ
Вилен. воевод., 123, 126, 128, 129.
Шанкопольскій дворъ, 209.
Шапчицы, им., 619.
Шахманцаровна, урочище, 95, 97.
Шачевскій дворъ, 241.
Швенте, озеро въ им. Шалянахъ, Троцк. воевод.,
543, 544.
Швентупя, рѣка, 543.
Шидловицкій дворъ, 26.
Шидловицы, им. въ Слоним. пов., 26, 27, 28,
Шидловичи, 29—32, 34, 35.
Шидлово, им. въ Жомойт. землѣ, 437, 458—462.
Шидловскій Евангелическій сборъ, 437, 458—
462.

Шидловцизна, фольварокъ Марковского право-
славн. монастыря, въ Витеб. воевод., 43,
Ширвы, дѣсь (ср. съ Чирвы, Скирвы), 65, урочище,
66, 69.
Шовково, село фольварка Сырица, въ Оршан.
пов., 5.
Шостаки, село въ Оршан. повѣтѣ, 141.
Шостановская церковь, въ Оршанскомъ повѣтѣ,
140—142.
Штотаны, им., 614.
Штулбинская каменница (камен. домъ) въ г. Виль-
нѣ, близъ Пятниц. церкви, 310.
Шумляны, им. въ русскомъ воеводствѣ Галицкой
земли, 133—135.

Ш.

Щара, рѣка, 34, 366.

Э.

Эксмуйжа, им., 614.

| Эпимахи, фольварокъ. 391, 392, село, 398.

Ю.

Юшкевичи или Вильнюнцы, село въ Опшмян. пов., 98, 99, 107, 109, 113.

Я.

Явры, сѣнокосъ въ им. Шалянахъ, Троцк. воевод., 543.

Ягелянская сѣвожатъ въ Копстотахъ, 543, 544.

Ягеляны, им. въ Троцк. воевод., 542—546.

Язвинъ, урочище въ Новгород. воев., 193.

Янишки, поле въ Жомойтской землѣ, Крожской вол., 437, 438.

Яловастое, урочище-ровъ, Слоним. пов., 31, 32, 35.

Яловастый потокъ, въ Слоним. пов., 35, 36.

Яновщина, им. въ Мин. воевод., 160.

Янушовское седлиско, 84.

Яремицкая церковь, 245.

Ярмаковка, село имѣнія Полоницы, 267.

Ярошишки, урочище, 77.

Ятвискій базилианскій монастырь, 376, 378, 379.

Яхнишки, фольварокъ, 566.

III.

УКАЗАТЕЛЬ

ПРЕДМЕТОВЪ.

А.

Августиніане Виленскіе, 517, 529, 625, на Савичъ
улицѣ, 626.
Аннуата (годичная дань) Слуцкой соборной
церкви, 227, 240, 243.

Архивы:

генеральный Бѣльскій, 246, 249.
Виленской капитулы, 425.

Б.

Бажантарня (мѣсто для содержанія и разведенія
фазановъ), 242, 248.

Базиліане:

Березвецкіе, 272—281, 325, 418—422.
Борунскіе, 152—157, 625, 626.
Брестскіе, 185—188.
Бѣлоцерковскіе, 45.

Бытенскіе, 316—322, 331—337, 365—369.
Виленскіе Троцкіе, 16—21, 122—130, 207,
209, 210—214, 252—261, 306—311,
372—375.
Жировицкіе, 22—24, 25—28, 29—33, 33—
38, 367, 377.
Козачизненскіе или Геліановскіе, 95—59.
Кузницкіе, 338—339.

Лещинскіе, 311—315, 387—389, 409—411,
411—416.
Лысковскіе, 328—340, 375—379, 377, 379.
Любавицкіе, 4—6.
Минскіе, 299—306.
Новгородскіе, 199, 200, 201—204, 205—206.
Онугриевскіе, 267, 269, 270, 272.
Оршанскіе 118—121.
Пинскіе, 217—220, 413.
Полоцкіе, 162—172, 390, 393, 394, 403, 404.
Рогачевскіе, 291—298.
Сиротинскіе, 221, 222.
Супрасльскіе, 338—339, 357.
Суцковскіе, 215, 216.
Тороканскіе, 176—182.
Ушатскіе, 52—54.
Цеперскіе, 49—51.
Черейскіе, 45—46.

Ятвезскіе, 376, 378, 379.

Базиліанки:

Виленскія Троицкія, 60—69; 70—85; 86—
90, 91—98, 99—113, 114—117, 262.
Городненскія, 327.
Минскія, 182—184, 251—252, 282—285,
287—290, Троицкія, 340—343, 369—372.
Новгородскія, 57—48.
Полоцкія, 285—286.
Святодуховскія, 343—346, 385—387.

Бернардины:

Глускіе, 623.
Друйскіе, 173.

Братство Пинское, при православномъ монасты-
рѣ, 217, 219, 220, Виленское (при св.-Дух,
церкви), 588.

Булава великая вел. княж. Литов., 377.

Бурса Виленская, 588.

В.

Войско Саское, (Саксонское), 366.
Вѣчникъ, вѣчный владѣлецъ, 10.

Вѣчница, вѣчная владѣлица, 4.

Д.

Дизуниты (православные), 188, 191, Дятеловиц-
кіе, 194, 195, 196, Могилевскіе—197,
Пинскіе—218.

Dukt, обводъ границъ, 48.

Доминиане:

Заславскіе, 394.

Свято-Якубскіе, 625, 636.

Свято-Духовскіе, 625.

Жукишскіе, 637.

Духовенство Слуцкое греко-русское (православ-
ное), 229, 239—250.

I.

Иезуиты:

Бобруйскіе, 619.

Вилен. Новиціата, 252—261.

Виленскіе свято-Янскіе, 61; 91—98.

Inkursia moskiewska (московское нападеніе, война), 137,—*szwedzka*, 246.

К.

Кагалы:

Бытенскій, 376, 377, 379.

Мстибовскій, 376, 378, 379.

Камень (мѣра),—воску, 227.

Капитула:

Виленская, 177, 178, 180, 209, 210, 425.

Каптуръ Виленскій, 212, 313, 214.

Карелія. хоръ музыки и пѣвчихъ, 52, 53.

Кармелиты (Босые) Виленскіе, 274.

Картезіанки Ковенскія, 426.

Козаки Запорожскіе, 557.

Коллегіумъ іезуитскій, Виленскій свято-Янскій, 61, Вилен. іез. новиціата, 256, 257, 258.

Капитула Печерская, 558.

Kolos (колосъ, статуя) св. Геракла, въ Полоц. воевод., на границѣ имѣній Березвеча и Ситовщизны, 421.

Колляторство, церковное попечительство, право раздаванія духовныхъ должностей, 423—424.

Confessia Сандомирская (Кальвинское вѣроисповѣданіе), 434, 448, 525, Августанская, 465, 520, 525, Гельвецкая, 520, 525, Евангелицкая, 578.

Курганъ, въ Новгород. воеводствѣ, на границѣ селъ Гердовы и Губичъ, 48.

М.

Магдебурги:

Виленская, 127, 128, 267.

Волковыская, 378.

Жировицкая, 22, 24, 25, 28, 34, 38, 132, 135.

Могилевская, 143, 147, 148, 152.

Мстибовская, 376.

Оршанская, 3, 4, 118, 121.

Полоцкая, 39, 42, 136, 137, 140, 162, 168, 169, 172.

Слуцкая, 232.

Москаль (Московитинъ), непріятель, 425.

Москва (Московский русскій народъ), 425, 521, 576.

Москвитинъ непріятель, 425, 453, 454, 455, 465.

Мѣра Виленская, 438, 594.

Н.

Неводы, 138.

О.

Образъ чудотворный: въ Жировицкой церкви, | ницкой церкви, 588.
35, Лоренской Богородицы, 134, въ Купя- | — Господней муки на серебряной дощечкѣ,
тицкой монастыр. церкви, 588, въ Плот- | 588.

П.

Пчолы, право заводить и держать ихъ, 234.

Р.

Религія Евангелическая (кальвинизмъ), 445. | Рохиты, Виленскіе, 626.
Риторика, предметъ науки, 134. |

С.

Stup, столпъ, старосвѣтскій, мурованый, на | Столица Апостольская (г. Римъ), 359.
границѣ имѣнія Шидловицъ, въ Слоним. | Синодъ Шидловскій (Евангелическій), 437.
пов., 36. |

Т.

Тринитаре Виленскіе—Антокольскіе, 625. | Тронъ Волошскій, 588.

Ф.

Францискане: | Опмянскіе, 625.
Виленскіе, 517, 529, 625. | Гольшанскіе, 626.

О П Е Ч А Т Е И.

<i>Стран.</i>	<i>Строка.</i>	<i>Напечатано:</i>	<i>Слѣдуетъ читать.</i>
16	7 св.	star. Botwińskim	star. Butwiłowski
—	24 —	starosta Botwiński	starosta Butwiłowski
25	5 св.	Mitkiewiczem	Miskiewiczem
60	4 —	Sbudnickim	Studnickim
62	12 св.	starosty Szmitow.	starosty Sznitow.
70—71	starosta Szmitowski	starosta Sznitowski
121	14 св.	Sepieszynski	Lepieszynski
190	5 св.	u Baliney Mohilki	u Babiney Mohilki
—	2 св.	u Balinych Mohilkach	u Babinych Mohilkach
192	22 —	Balinoy Mohilki	Babinoy Mohilki
195	15 св.	Wrozie nazwanym	w Bozie nazwanym
305	3 —	Mińskich	Mińskim
322	въ оглавленіи	на старосту	на Мицюнскаго старосту
358	— —	Мозолеваго	Модзолевскаго
366	4 св.	Uklany	Uhlany
434	1 св.	Калинскаго	Каминскаго
435	19 —	Калинскому	Каминскому
440	15 св.	z Dobby	z Dobry
442	въ излож. содер. 4 св.	въ 16 сотъ копъ	въ 15 сотъ копъ
447	7 св.	на Wornianach	na Wornianach
456	въ оглавленіи	Апрѣля 17 дня	Іюня 17 дня
462	3 св.	Кеасторговой	Кейсторговой
474	въ оглавленіи	1680 г. Августа 20 дня	1672 г. Октября 31 дня
488	18 св.	мѣсеца Іюля	мѣсеца Іюня
492	9 —	мѣсеца Іюня	мѣсеца Іюля
—	11 св.	Lawoniewskiego	Sawoniewskiego
547	въ излож. содер. 6 св.	3,000 копъ лит. грошей:	3,000 пол. злотыхъ:
549	8 и 13 св.	Botet	Botel
—	24 св.	przywianku	przywianku